
KÖPRÜLÜ KÜT.
169
M. Asım BY.

KÖPRÜLÜ KÜT.
169
M. ASIM BY.

١٦٩

١٦٩-

بسم الله الرحمن الرحيم

وكلا نقص عليك من انباء الرسل ما نثبت به فؤادك وجاءك في هذه الحق وموعظة وذكرى للمؤمنين * وقل للذين لا يؤمنون اعملوا على مكانتكم انا عاملون وانتظروا انا منتظرون * لقد كان في قصصهم عبرة لاولي الالباب ما كان حديثا يفترى ولكن تصديق الذي بين يديه وتفصيل كل شيء وهدى ورحمة لقوم يؤمنون * اول فاتح خزائن جود وكرم * ومنزل آلاء علوم وحكم * اولان ذات الوهيت وحضرت احديته * اسان قرب فرايض ايله حمد اولسونكه رتق وجمع ذاتيده مندمجه ومكتومه * وغيب هويتده ختم احديت ايله مختومه اولان * حروف شئون غيبيه وكلمات حقايق اعيان علميه‌يى * مراتب غيبيه‌ده فيض اقدسدن وارده اولان تجليات ذاتيه وانفاس رحمانيه ايله فتق وفك ايدوب * نفس رحمانى ايله اعيان غيبيه‌نك اقترانندن مركبه اولان كلم كملك قلوبى خوانئ ذات وصفاتى نقوشى ايچون فصوص ايلدى * وثبوت علميده حقايق معدومه واعيان معلومه‌نك اقتضاى ذاتيلرى اوزره نفس رحمانى‌يى تخصيص * وحصص تجلياتدن هر برحقيقته برحصه معينه تخصيص ايدوب هر عين ثابته‌نك استعداد غير مجعولى قامتنه فيض اقدم ثوبنى مقصوص ايلدى * وشهود واشهاد كلى ايچون حب ذاتينك مقتضاسى اوزره اعيان كونيه وقوابل وجوديه‌نك هر برينى علم الهى وثبوت غيبيه‌ده متعينه اولان صورتى وثابته اولان حقيقتنك استعدادى وقابليتى اوزره ظاهره اولوب * اعطى كل شيء خلقه ثم هدى * مضمونى اوزره قدر معلوم وحد مرسوم هر برينه تجلى وجودى وفيض جودى‌يى اعطا ايدوب مظهر عطاء غير محدود ومورد نصيب غير منقوص ايلدى * ومحتد اذواق اكابر انبيا اولان حقيقت محمديه وولايت الهيه جمعيه‌نك مراتبندن هر برمرتبه‌يه مخصوصه اولان علوم وحكمك زبد ونتايجن خواتم كلم انبيا ايله اظهار ايدوب هر برنبى‌يى حكم الهيه‌دن برحكمتنك ختمينه مخصوص ايلدى * وخواتم خلفايى حفظه خزانه عالم وينابيع فيض اقدس واقدم ايدوب * غيب هويتده مستجن اولان جمالى كمالى وكمالى جمالى انلرك وجودى مراياسنده اظهار ايدوب * جمعيت الهيه‌سنه خصيصه اولان صورتنك مظهريتنده نبوت وقيامده انلرى بنيان مرصوص ايلدى * وعموما خلاصه اهل خصوص اولان ختوم كمل وكمل ختوم مظاهرندن هر برينى جلا واستجلاء كلى وشهود واشهاد جمعى وتجلى احدى ذاتى‌يه مخصوص ايدوب * انلرك وجودانى كندى ذاتى احديتنه براهين وشهود ودلائل ونصوص ايلدى * وحضرت الوهيتدن صلوة وسلام اول سيد ولد آدم وامر وجوده مفتاح وخاتم اول عنصر اعظم ونور قدم ومظهر اكمل واتم ومجلاى اشمل واحكم خازن خزائن حضرات جود وكرم وممد حقايق وارواح ارباب همم اولان سيدمز

وسند

وسندمز محمد صلى الله عليه وسلمه واصل اولسونكه * امر رسالت آنك وجودى ختمى ايله مختوم ونبوتده ختميته خصوص انك اسم اعظمى ايله موسوم اولوب ختوم كلم بيننده منصه ظهورده مظهريتده اكمليت ايله انى منصوص ايلدى * ودخى آل واصحاب اهل يقين واولياء اصحاب تمكين حضورنه متواصل اولسونكه انلردن هر برينك قلبنى (انزل من السماء ماء فسالت اودية بقدرها) فحواسى اوزره آنك استعداد خاصى اوزره حضرت الهيه علويه‌دن آنك حقيقتى ومستندى اولان اسمك حضرتندن نازل وفايض اولان فيض رحمانى وتجلى ربانى‌يه مجرى ومجلى ايدوب مقتداى اهل خصوص ايلدى (اما بعد) قلب سليم وطبع مستقيم اصحابى اولان اخوانه شويله معلوم اولسونكه وقتا كيم الله سبحانه وتعالى غيب ذاتيسى واطلاق احديتى حسبيله اسما وصفات وشئون واضافات كثرتندن منزه اولوب * جميع اسماء الهيه وصفات ربانيه انك احديت ذاتيه‌سنده مستهلكه اولديسه (پس كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) مفهومى اوزره غيب هويتده مستجن اولان كمالنك صورتى ايله ظهور ايدوب معروف اولمغيچون محبت ذاتيه‌سى منبعثه اولدى * پس دبلدى كه ذاتنده مستهلكه اولان اسمانك صورن * واسمانك قوتنده اولان انلرك احكام وآثارن * مظاهر خلقيه‌ده اظهار ايليه پس مظاهر تفصيليه صورينك جمعى اولان عالمى جسد مسوى كبى خلق ايلدى * ولكن عالم جمعيت الهيه صورتنك قبولنه قابل وظهور واظهار كلى انكله حاصل اولمغله * انك روحى اولان آدمى صورت الهيه اوزره خلق ايلدى * پس آدم مظهر اسماء الهيه ومجمع صفات ربانيه اولوب * جلا واستجلاء كلى وشهود واشهاد جمعى وتفصيلى انكله حاصل اولدى * پس آدم عليه السلام صورت انسانده اولان ختومك اولى ونشأت عنصريه‌ده انبيانك اقدمى اولوب * الله تعالى نبوت ظاهره‌يى اولا انده اظهار ايلدى * وحقيقة الحقايق اولان حقيقت محمديه‌دن اكا امداد ايلدى * وبعده اولادندن كلم انبيانك هر برينده امر نبوت ايله شريعت مخصوصه ظهور ايتدى * اول نبى ايله انك امتى اوزره حاكم اولان اسمك ربوبيتى واعطا ايتديكى عطاسى ونبى ايله امتنك استعدادى حسبيله * پس انبيادن هر برنبى اگرچه كيم جميع اسماء الهيه‌نك مظهريدر ولكن انده اولان ظهور آنك حقيقتى ومستندى اولان اسم الهينك سعت دائره‌سى حسبيله‌در پس هر برنبينك نبوتى وشريعتى ايله حقك معروف ومعبود اولمسى انك اصلى اولان اسمك حكمى حسبيله‌در * پس وقتا كيم جميع نبواتى جامعه اولان نبوت عامه مطلقه‌نك وجميع اسماء الهيه‌يى جامع اولان اسم اعظمك صاحبى محمد صلى الله عليه وسلم مبعوث اولدى * اليوم اكملت لكم دينكم * فحواسى اوزره امر دين وامر نبوت وامر معرفت وامر ظهور آنك وجود عنصريسى ايله ختم اولوب كمال بولدى * زيرا نبوت ولايتك ظاهرى وولايت نبوتك باطنيدر ورسول عليه السلام * كنت نبيا وآدم بين الماء والطين * حديثنك مفهومى اوزره آدمك وجودندن اول نبى اولوب جميع ارواح انبيايه واوليايه ولايت مطلقه سندن امداد ايتديكى كبى * وجود آدمدن صكره دخى كذلك ولايت مطلقه سندن ونبوت كليه سندن جميع انبيايه وانلرك امتنه انلرك استعدادلرى حسبيله امداد ايدوب * علوم الهيه‌يى انلره افاضه ايلدى * پس امر نبوت انكله ختم اولوب انك انتقالندن صكره دخى كذلك جميع شرايعك اسرارنه متعلقه اولان علومى وولايته وتوحيد ذاته متعلقه اولان حكمى كندى ورثه وخلفاسى اوزره ولايت مطلقه سندن امداد ايدوب القا ايتمكدن زائل دكلدر پس * كنتم خير امة اخرجت للناس * مضمونى اوزره كندى امتى خير امم اولمغله جميع انبيانك ولاياتى حسبيله اولان علوم واذواقى وحكم كمالاتى جمعيتى رسول عليه السلامك ولايت كامله مطلقه سندن صورت واحده‌ده اظهارا ايتمكه ارادت الهيه تعلق ايتدكده رسول عليه السلامك روح كليسى مظاهرينك مظهر اكملى وولايت وحقيقتى مجاليسنك مجلاى اشملى خاتم ولايت محمديه وحامل صورت الهيه جمعيه * خارق حجب واستار غيبيه وناشر اعلام علوم وحكم الهيه مظهر صفوف ارواح انسانيه كماليه وحامى حماى ذات احديه اولان محمد بن على بن عربى‌يه كه حاتمى وطائى واندلسى ومغربيدر رضى الله عنه رسول عليه السلام ختوم كمل انبيانك ذوق محمدى ومشرب جمع احديده اولان جميع علوم واذواقلرنى كتاب فصوص الحكم صورتنده مبشرده اراءت ايدوب ناسه اخراج ايتمكه امر ايتدى تا كيم انك امتى حقيقت انسانيه كماليه محمديه‌يه جسد كبى اولان شريعت ظاهره‌نك كمالى ايله متحقق اولدقلرندن صكره شريعتك سرى ونبوتك باطنى اولان ولايت مطلقه محمديه الهيه‌دن اقتباس انوار معرفت ايده‌لر وانك علوم وحكمى ايله متحقق اولوب ظاهر وباطن

وخلق وحق وجمع وفرق وكثرت ووحدت بیننده برزخیهٔ كبری وجمعیت عظمی ایله ظاهر اولهلر پس اول
عنقای مغرب ومشرق شمس بطحاویثرب وارث علوم نبوی شیخ محیی الدین عربی رضی الله عنه وراثت عامه
وعبودیت كامله تامه حسبیله امر سیده امتثالا بو كتاب جلیل القدر وعظیم الخطب والامری حد رسول اوزره
من غیر زیادة ولا نقصان اخراج ایلدی * پس وقتا كیم بو كتاب منبع مقام محمدی ومشرب ذاتی وجمع احدیدن
وارد اولوب * علم باللهده رسول علیه السلامك ذوقنی مشتمل وانده ذكر اولنان انبیانك ولایتلری حسبیله اولان
اذواقلری اصولنه وكمالاتلری خواتمنه مشیر وشامل اولدیسه * انلرك همم واشواقلری متعلقاتنك نتایج
وخلاصه سی وكمالات واذواقلرینك خواتمن جامع اولدیغی حالده * پس اگرچه كیم عقل حسینك حدی قننده
واقف وفكر نظرینك رسمی قننده قوت نظریه سی صارف اولوب * علوم رسمیه واعتقادات ظنیه ایله علوم
یقینیه ومعارف الهیه دن محتجب اولان ارباب الفاظ وحروف * واصحاب قشور وظروفدن انك حقنده مقالات
كثیره صادره در * انك حقایق مطلقهٔ شریفه سی ادراكندن انلرك فهملری قاصر اولدیغندن اوتوری وعقول
مقیدهٔ سخیفه وقلوب قاسیه وكثیفه ایله مشرب محمدی وحظ جمعی واحدیدن محتجب ومستتر اولدقلرندن
اوتوری * بلكه شقاء ازلی وخذلان ابدی آثارینك ظهورندن اوتوری * ولكن بو كتاب بغیر وسائط حضرت محمدیه
ومرتبهٔ احدیهٔ جمعیه دن نازل اولمغله * طائفهٔ اهل خصوصدن ملوك وسلاطین وارباب سلوك عارفینك
حسرتیدر * انك اسرار وحقایقی ابكاری بكارتی اوزره در * انلرك وصلی ذیلنه رجال فحولك یدی اصابت ایتمدی
* وعرایس رموز ودقایقی حجاب عزت ایله محتجبه در * وخیام رقت ایله مقصوره در اهل تجرد وكمالدن اولان
افراددن غیری انلرك وجوهندن حجاب عزتی بر احد كشف ایتمدی (حور مقصورات فی الخیام فبای آلاء ربكما
تكذبان لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان) (پس انك اسرارنه مطلع اولمدی الا ورثهٔ محمدیه بیندن جمع قلیل كه مقام
خاتم محمدی وجمع ذاتی احدیه مطلع اولدیلر كه خاتم محمدیه ایضاح اولنان شیئه مستشرف واول واقف
اولدیغی علوم وحكمه واقف اوله لر زیرا بو كتابك اللهدن اخذی وبو علمك حضرت محمدیه دن افاضه واستفاضه سی
محض عنایت الهیه ورابطهٔ ذاتیه ایله در اسباب ووسائط ووسائل وروابط ایله دكلدر پس ورثهٔ محمدیه بیندن غیری
بر قوم ایچون بو علمه سبیل وبو سادات ایچون بو علمك اطلاعنه اللهدن غیری دلیل یوقدر پس اخوان محمدیین
وافراد عارفینك بعضیسی مرارا بو فقیردن بو كتابی لسان تركی ایله استشراح ایدوب اسرار وحقایقی ورموز ودقایقی
ایضاحن طلب ایتدی * لكن اول زمانده قلب سلیم اوزره رؤیت خلق وكثرت وتجلی انوار احدیت غالب اولوب
اظهار واعلان اخفا وابطان تحتنده مغلوب اولمغله سؤالی اجابت اولنمدی * بلكه اظهار اسرار امر كریه وشیء
فاحش كورندی * پس وقت آخرده وراثت كامله وعبودیت تامهٔ حكمی قلب اوزره غالب اولدی * پس رسول
علیه السلامك (واخرج به الی الناس ینتفعون به) قولی اوزره انتفاع ناس ایچون واظهار معرفت حق وابقاء
صور مظاهر وجود مطلق ایچون كتابك الفاظی لسان تركی یه ترجمه اولنوب شرح اولندی ولكن حقایق كتابی
تفهیم * ومعانی ودقایقنه اشارت وتعلیم ایچون شرح اوزره اون ایكی اصل تمهید اولندی (اصل اول) (شیخ
رضی الله عنه خاتم ولایت محمدیه اولوب بو كتاب فصوص انك باطنی اولان ولایت كلیهٔ محمدیه نك ذوقی اوزره
اولدیغن وشیخك حقنده وبو كتابك حقنده منكرین وطاغینك منشأ انكار وطعنلری اولان شیئی وانلرك انكار
وطعنلری موجب حرمان وسبب خسران اولدیغن بیان ایدر) (اصل ثانی) (غیب مطلق وغیب هویت ولاتعین
ایله تعین اول ومرتبهٔ او ادنی وحضرت عما ومراتب عما ومرتبهٔ احدیت ایله مرتبهٔ قاب قوسینك بیاننده در
(اصل ثالث) (اسما وصفات الهیه نك بیاننده در) (اصل رابع) (اعیان ثابته نك بیاننده در) (اصل خامس)
حضرات خمسك بیاننده در) (اصل سادس) (وجودك وانسان كاملك بیاننده در) (اصل سابع) (حروف كلماتك
بیاننده در) (اصل ثامن) (نبوت ورسالت وولایتك بیاننده در) (اصل تاسع) (علم ظاهر ایله علم باطنك بیاننده در
وعلم ظاهر ایله علم باطن بیننده جمعك بیاننده در) (اصل عاشر) (مقام محبت جمیع مقاماتدن عالی اولدیغنك
بیاننده در (اصل حادی عشر) طریقك وسالكك وسلوك احوالنك وولایت خاصهٔ محمدیه یه موصل اولان مرشد
كاملك بیاننده در) (اصل ثانی عشر) (حقیقت محمدیه نك ازلا وابدا امدادی وصور معانی وحقایق روحانیه ده
وصور حسیه ده انبیا واولیا مظاهری ایله انك افاضه سی بیاننده در) (اصل اول) (شیخ رضی الله عنه خاتم ولایت

محمدیه

محمدیه اولوب بو كتاب فصوص انك باطنی اولان ولایت كلیهٔ محمدیه نك ذوقی اوزره اولدیغن * وشیخك حقنده
وبو كتابك حقنده منكرین وطاغینك منشأ انكار وطعنلری اولان شیئی * وانلرك انكار وطعنلری موجب حرمان
وسبب خسران اولدیغن بیان ایدر (امدی) شویله معلوم اوله كه شیخ محیی الدین عربی رضی الله عنه سید المرسلین
حسناتندن بر حسنه در * جمیع افعال واعمال واقوالده * وصفات واخلاق واذواق واحوالده * وفنا فی اللهده
معدوم اولوب وجود حقله باقی اولمقده * وجمیع مراتب ومقامات محمدیه ده اكا تابعدر * وعلوم ومعارف
وكمالاتنه وتجلیات ومقاماتنه وارثدر * وجمیع مراتب الهیه وكونیه یی جامعه اولان ولایت محمدیهٔ الهیهٔ كمالیه یه
مظهر ومرآت * وروح كلی محمدیه مجلی ومشكاتدر * وآدم علیه السلامدن ختم نبوته منتهی اولنجه جمیع
انبیاده اولان نبوت متفرقه یی الله تعالی ختم نبوت ایله ختم ایدوب جمیع نبواتك زبده وخلاصه سی انك نبوتی
ختمی ایله اولدیغی كبی * جمیع انبیانك نبواتی بواطنی جامعه اولان ولایت الهیهٔ محمدیه صفت الهیهٔ كلیه ایكن شیخ
رضی الله عنه ده ظهورا تمكله * وولایتك جمیع علوم وكمالاتی وزبده ونتایجی ایله اول ظاهر ومتحقق اولمغله
ولایتك خاتمی اولدی * پس انك وجودی حقیقت كلیهٔ جمعیه وولایت الهیهٔ احدیهٔ محمدیه نك ظاهریتی
ومشكاتی اولدی * پس خاتم انبیا علیه السلام كندی باطنی اولان ولایت مطلقه سندن جمیع انبیایی ممد اولدیغی
كبی انك وارث اكملی اولان خاتم ولایت دخی كذلك انك باطنی اولان ولایت مطلقه دن ممددر * پس اولدخی علوم
الهیه وحقایق وحكم ربانیه دن بر شیء ابراز ایتمز الا خاتم نبوته تبعیتله وانك وراثتی جهتیله وانك اذنی ایله *
پس بو كتابی اذن الهی واذن رسول ایله حد رسول اوزره انزال واظهار ایلدی * پس بو كتابه انكار ایدن وشیخ
رضی الله عنهی العیاذ بالله الحاده نسبت ایدوب انی اكفار ایدن رسول علیه السلامه وانك كلامنه ولسان
ظاهر فهمندن غیری كلام اللهك اسرار وحقایقنه وبطون ودقایقنه انكار ایدر * ومعانی قرانیه یی وعلوم
الهیه یی عقول مقیدهٔ كثیفه وافهام جزئیهٔ ضعیفهٔ سخیفه ایله حصر وتحدید ایدر * من یطع الرسول
فقد اطاع الله * پس رسول علیه السلامه وخلیفهٔ رسوله بلكه خلیفة اللهه اطاعت ایدن اللهه اطاعت ایدر *
ورسولدن وخلیفهٔ رسولدن اعراض ایدوب اكا انكار ایدن حقدن اعراض ایدوب اكا انكار ایدر * من حفر
بئرا لاخیه وقع فیه * مفهومی اوزره شیخ رضی الله عنهك حقنده وسائر اولیاء عارفین وكمل محمدیین حقنده
حفر بئر ایدنلر بئرایچنه دوشرلر * زیرا خلفاء عظام واولیاء كرام صفات بشریه دن منسلخ اولوب صفات الهیه ایله
متصف وصبغة الله ایله منصبغ ومظهر انوار الهیه ومجلای تجلیات ربانیه اولدیلر * پس كفر واكفار عالمندن
خلاص اولوب عالم وحدت وانواره وحضرت قدس واسراره داخل اولدیلر * زیرا كفر والحاده قابلیت صفات
نفسانیه واخلاق بشریه اصحابنده در * صفات الهیه واخلاق ربانیه ایله اتصاف وتحقق عالمنده دفتر محمدی
وكفر حقیقی در كه صفات وجوبیه صفات امكانیه اوزره غالبه اولوب صفات وجوبیه ایله استهلاك كده احتجاب
واستتار در * پس اخلاق الهیه وانوار قدسیه دن صفات نفسانیه وتعشقات عادیه ایله محتجب اولان علماء
رسوم مقبلرندن جمع كثیر رجل كامل حقنده فتوا ورور مكه انك علو شاننه وعند الله سمو مكانته نقص ویرمزلر
* بلكه مرتبهٔ صدیقیه بالغه اولان طائفهٔ صدیقینك كاسی اتفاق ایدوب انی الحاد وزندقه یه نسبت ایتسلر
انك علو قدرنه قدح ویرمزلردی * بلكه طائفهٔ صدیقینك معرفتی انك رتبهٔ علیاسنه اصابت ایتمدیكی انك كمالنه
دلالت ایدر * نته كیم سید الطائفه جنید بغدادی قدس سره دیمشدر (لا یبلغ احد درجة الحقیقة حتی یشهد
فیه الف صدیق بانه زندیق * شهود وعیان مرتبه سنه واصل اولان كفر واكفار مراتبندن خلاص اولمشدر
وخلقك مدح وقدحنده دكلدر * وبو كتابك حقنده علماء رسومك منشأ غلطلری بودر كه بو كتابده وسائر
اولیاء اللهك كلامنده واقعه اولان علوم الهیه واسرار غیبیه نك بعضیسی مجتهدك اجتهادی ایله مقرره
اولان مسائلك بعضیسنه مخالف وارباب عقایددن بعض عقیده یه مغایر كورلر * وعلم الهی یی مجتهدك عقد
خاصنه حصر ایدرلر * وانك وراسی ذم وقدح ایدرلر وانی بلمزلر كه مجتهد استدلال اهلیدر ظن غالبی اوزره حكم
ایدر كشف وعیان وشهود وایقان صاحبی دكلدر تاكیم عند الله وعند رسوله امری نه شیء اوزره در * انی انك اوزره
مشاهده ایدوب حكم ایلیه * بو اجلدن اوتوری مجتهدك اصابتی قننده ایكیجون اجرین وارد در بریسی اجر اجتهاد
وبریسی اجر اصابتدر وانك عدم اصابتی قننده انكیجون انجق اجر اجتهاد وارد در * وعارف مشاهد كشف وعیان

صاحبيدر * علم الهيده امر نه شیء اوزره ثابت اولديسه انك اوزره انى مشاهده ايتدكدنصكره اكر اول امرى
اظهار ايتمكه امر الهى اكا وارد اولورسه شهودى اوزره اظهار ايدر واكر كا امر الهى وارد اولمزسه مجرد مشاهده
ايدوب حقيقت اوزره عارف اولمغله اظهار ايتمكه متصدى اولمز زيرا عبوديت محضه ايله متحقق اولان
عبداللهدر عبد ظاهر دكلدر تا كيم اظهارى ابطان اوزره ترجيح ايدوب اظهار ايليه وعبد باطن دخى دكلدر
تا كيم ابطانى اظهار اوزره ترجيح ايدوب ابطان ايليه * پس اظهار ايتدكده اجر صاحبى دكلدر * زيرا اجر ايچون
اظهار ايتمز عبوديتدن وامر الهى يه امتثالدن اوترى اظهار ايدر * پس مجتهد بر امرك اجتهادنده اصابت
ايتميوب امر عند الله نه شیء اوزره ايسه انك خلافى اوزره عقد ايتسه * وعارف امر الهى ايله انى حقيقتى اوزره
كشف واظهار ايلسه مجتهدك عقدنه مخالف اولمغله * علماء رسومدن مجتهده مقلد اولان كمسنه عارفك علمنى رد
ايدر وانى الحاد وزندقه يه نسبت ايدر * پس حقله ورسول حقله وخليفهٔ رسول ايله ترك ادب اوزره اولور زيرا
غير متناهى اولان علم الهى يى مجتهدك اجتهادنه حصر ايدر والله تعالينك (لو كان البحر مدادا لكلمات ربى لنفد
البحر قبل ان تنفد كلمات ربى * قولنى ودخى * ولا يحيطون بشیء من علمه الا بما شاء * قولنى ودخى * وما اوتيتم
من العلم الا قليلا * قولنى ودخى وما يعلم تأويله الا الله والراسخون فى العلم * قولنى ودخى * ان فى ذلك لذكرى
لمن كان له قلب او القى السمع وهو شهيد * قولنى ودخى * ولا تقف ما ليس لك به علم ان السمع والبصر والفؤاد كل
اولئك كان عنه مسؤلا * قولنى ودخى بونلرك امثالى اولان آياتى ذكر ايتمز ودخى رسول عليه السلامك
(ان للقرآن ظهرا وبطنا واحدا ومطلعا الى سبعة ابطن وفى رواية الى سبعين بطنا) قولنى فكر ايتمز والله تعالى يه
ورسولنه مقابله ايدر وخلفاء وامناء حقله ترك ادب اوزره اولوب انلره خصومت ايدر والله تعالينك * كلا بل ران
على قلوبهم ما كانوا يكسبون * وبدا لهم من الله ما لم يكونوا يحتسبون * بل قلوبهم فى غمرة من هذا * وقالوا
قلوبنا غلف * لهم قلوب لا يفقهون بها ولهم اعين لا يبصرون بها ولهم آذان لا يسمعون بها اولئك كالانعام بل هم
اضل * قولنده اولان غائلهدن وعند الله مؤاخذه دن امين اولور (امدى) شويله معلوم اوله كه رسول
عليه السلام علمى اوچ قسم اوزره تقسيم ايلدى برقسمى بودر كه الله تعالى انى رسول عليه السلامه تعليم
ايلدى واكا امر ايتديكه اولدخى امتنه انى ابلاغ ايليه * وبو علم امتك قابليتى واستعدادى حسبيله لسان نبوت
ايله انلره انزال اولنان علمدر * وبرقسمى دخى بودر كه الله تعالى انى رسول عليه السلامه انزال ايلدى انك
استعداد خاصى حسبيله كه نفسنه نسبت ايله مرتبهٔ نبوت انى اقتضا ايدر وانى امتنه اعلامدن منع ايلدى *
وبرقسمى دخى بودر كه الله تعالى انى رسول عليه السلامه اعلام ايتمدى قومنى الله تعالى يه دعوتى حيننده
وقيد نبوت ايله تقيدى حالنده * تا كيم دعوتنده اكا فتور لازم كلميه * واول علم قضا وقدر وعلم سر قدردر وعلم
توحيد وعلم وحدت وعلم ولايت كليهٔ محمديه در نته كيم رسول عليه السلام بعض اوقاتنده باطنى اولان ولايت
مطلقه سنه وعالم وحدته توجه ايدوب دعوتدن منخلع اولوردى * واول زمانده عالم خلق وكثرتدن برشیء
مشاهده ايتمزدى بلكه كندى نفسنك عدميت وفناسى مشاهده سندن وجه حقه نظرك لذتن مشاهده
ايتمزدى انكيچون وجه حقه نظرك لذتن سؤال ايتدى * اللهم انى اسئلك لذة النظر الى وجهك الكريم قولى ايله *
پس اكر الله تعالى نبى عليه السلامه حين دعوتنده ولايتنه ووحدت حقه متعلقه اولان علوم واسرارى كشف
ايتسه انك اوزره شهود وحدت حق غالب اولوب امر دعوت واهتدى معطل اولوردى * ورسول عليه السلام
دعاسنده بو اقسام ثلثه يه اشارت ايلدى * اللهم انى اسئلك بكل اسم سميت به نفسك او انزلته فى كتابك او علمته
احدا من عبادك او استاثرت به فى علم غيبك * قولى ايله وفى حديث اخر انه عليه السلام قال علمنى ربى ثلاثة
علوم علم امرنى بافشائه وعلم نهانى عن افشائه وعلم خيرنى فى افشائه) پس مجتهدك اجتهادى ايله مقرره اولان
احكام شرعيه يه ناظر وبانى شريعت خاصه سنده انزال ايتديكى علمك ظاهرى قشرنده واقف اولنلر علمده
راسخيندن اولهلر * زيرا حق تعالى برشيئك علمنده راسخين ايچون انكله مساوات اثبات ايتدى وشك يوقدر كه
براحد ايچون برشيئك علمنده حقله مساوات ثابت اولمز الا علم الهيده اول شيئك ثبوتى حالنده انك عين ثابته سنه
وصورت علميه سنه مطلع اولان كمسنه ايچون * زيرا اول شیء صور علميه دن قنغى صورت اوزره علم الهيده
متعين اولديسه اول صورت اوزره حق تعالى انى عالم اولور واولدخى اول صورت اوزره حقك معلومى اولور

وحضرت علمده اول شيئك صورت علميه سنه مطلع اولان كمسنه دخى كذلك اول صورت اوزره انى عارف اولور
والا علمده راسخ اولمزدى * زيرا علمده رسوخ * معلومى على ما هو عليه كشف ايدوب عالم اولمقدر * پس بو اجلدن
اوترى * والراسخون * قولى لفظ جلاله عطف اولوب علم الله ايله علم راسخين بيننده جمعيت واتحاد صحيح اولور *
وشك يوقدر كه فهم ظاهر قشرنده واقف اولان عالم علمده راسخ دكلدر * زيرا اكر علمده راسخ اولايدى * قل هذه
سبيلى ادعو الى الله على بصيرة انا ومن اتبعنى * فحواسى اوزره امرى بصيرت وكشف اوزره على ما هو عليه عالم
اولوردى * وظن اوزره حكم ايدوب حكمده اصلا خطا ايتمزدى * وعلمده رسوخ وبصيرت ايله اولان حكم * ظن
اوزره اولان حكم كبى دكلدر * زيرا ظن ايله حاصل اولان علمده حقله مساوات اطلاقى باطلدر زيرا حقك علمى
ظنون واوهامدن عاليدر * پس فهم ظاهر قشرنده واقف اولان عالمك علمده عدم رسوخى ثابت اولدى *
وحال بو كه كندى فهمندن زائد علمدن برشیء اثبات ايدوب قبول ايتمز * وبرشيئك معرفتنده علم حقله علمده راسخين
اولنلرك علمى متحددر * پس عالم علمى فهم ظاهره حصر ايدوب كندى فهمندن زائد اولان علمى كه رد وانكار
ايدر اول علم * اللهك وعلمده راسخينك علميدر * پس ذكر اولنديغى اوزره كندى فهمندن زائد اولان علم حقى كه
رسول عليه السلام) (وقل رب زدنى علما) قولنده من عند الله انك طلبى ايله مأموردر تصديق ايدوب اكا مؤمن
اولميان كمسنه حقدن قنغى شيئه مؤمن اولوب انى تصديق ايدر * پس زهى خسران عظيم وحرمان جسيم كه
علم جزئى يى قياسيله علم حقدن محتجب اوله وانى رد ايدوب اكا انكار ايليه * پس نصله ثابت اولان علمك ايكى
قسمى كه بريسى رسول عليه السلامه وبريسى حقه مخصوص اوله بغير نص رد وانكار ايتمك امر مشروع دكلدر
* بلكه امر منكردر پس انك مقابله سنده اجر نوجهله تصور اولنور * پس عالمه اولى واحسن بو ايديكه شرعك
ظاهرى قشرنده واقف اولوب انكله عمل ايده وامرى فهم ظاهره حصر ايتميه وعلم الهى ايله علم نبى عليه السلامه
مراقب اولوب) (وقل رب زدنى علما) قولنده حقك امرنه ورسول عليه السلامك قولنه تبعيت ايدوب علمده
زياده يى طلب ايليه * وعلمدن احاطه ايتمديكى شيئه انكار ايتميه بلكه كنديسنك فهمى قصورنه وعدم استعدادنه
حمل ايليه زيرا علم باطن غير محصور * بجميع وجوه ايله علم ظاهره موافق دكلدر * وفهم ظاهره محصور دكلدر *
زيرا اسماء الهيه حقايقيله برى برندن متميزه در * پس اسم باطن حقيقتيله اسم ظاهردن متميزدر وكذلك
اسم ظاهر دخى حقيقتيله اسم باطندن متميزدر * وقال الظاهر انا قال الباطن انا قال الظاهر لا * پس اسم ظاهر
بر اعتبار ايله اسم باطنه مخالفدر * واسم باطن دخى بر وجهله اسم ظاهره مغايردر * ونبوت ظاهره در * وولايت
باطنه در * پس بينهماده بر وجهله منافات واردر زيرا نبوتك مقتضاسى واسطه ايله حقدن وحى اخذ ايتمكدر
ورؤيت خلق وكثرتدر واعتراضدر وامر معروف ونهى منكردر وكفردن ايمانه دعوتدر واجراى حدوددر
وآخرتده درجات كبرى ومثوبات عظمايه ترغيب وعذاب اليم ونيران جحيم ايله ترهيبدر * وولايتك مقتضاسى
بغير واسطه وجه خاص ايله حقدن اخذ ايتمكدر ورؤيت حق ومشاهدهٔ جمال وحدتدر * وجميع امورى حقه
تسليم وتفويضدر * وجميع افعالى فاعل واحد حقيقى يى حقدن مشاهده ايتمكدر وهر برشيئده امر حقه عدم
تعرضدر * وهر براحده عدم اعتراضدر ودنياده مراتب عليا وآخرتده درجات عظمادن تجاوزدر وتعينات
كونيه وتعشقات امكانيه دن بالكليه اعراض ايدوب كندى وجودن وجود حقده افنا ايتمكدر * نظر
ايتمزميسن كه موسى عليه السلام رسول الله وكليم الله ايكن واسم ظاهرك احكامى كماليله انده ظاهر اولمش
ايكن خضرك صحبتنه واجتماع واقتباسنه حقك اكا تشويقندنصكره وعدم اعتراض اوزره خضر اندن عهدى
اخذ ايتدكدنصكره حقايق الهيه دن واسرار توحيددن اولميان باطنك بعض احكامى ايله خرق سفينه وقتل
غلام واقامت جدار كبى خضر عليه السلامدن ظاهر اولدقده * ظاهرك ونبوتك مقتضاسى اوزره موسى عليه
السلام نيچه اعتراض ايلدى * وخضر دخى ولايت ايله واحكام باطن ايله متحقق اولمغله موسى عليه السلام
انكله صحبت ايتمكه اندن اذن طلب ايتدكده ولايتك وباطنك مقتضاسى اوزره بلديكه موسى عليه السلام
ايچون ذوق يوقدر شول مقامده كه كندى انده قائمدر واول مقام ولايتدر نته كيم انكيچون ذوق يوقدر شول
مقامده كه موسى عليه السلام انده قائمدر * واول مقام رسالتدر ومقام رسالت اعتراض اعطا ايدر پس
موسانك مقامى اعتراض اقتضا ايدر * وخضرك مقامى عدم اعتراض اقتضا ايدر پس موسانك مقامى حسبيله

خضرا كا) (انك لن تستطيع معى صبرا وكيف تصبر على مالم تحط به خبرا) (ديدى * پس خضرك مقامى اكرچه كيم براحده اعتراض اعطا ايتمز مشاهدهٔ خاصه دن اوترى كه خضر انده در * ولكن موسانك مقامى اعتراض اعطا ايتمكله انك اعتراضنى ومقامى مقتضاسنى بيان ايتمكله اكا اعتراض ايدر * وانى صحبتنه قبول ايتمك استر زيرا خضر مقام معلوم صاحبيدر كندى مقامنه موافق مصاحب استر واما اهل يثرب اولان وارث محمدى * يثربى كه مقام معلوم صاحبى دكلدر پس هر براحد ايله صحبت ايدر انك لسانى ومقامى حسبيله پس موسايه) (انك لن تستطيع معى صبرا) (ديمزدى بلكه موسانك مقامى حسبيله انكله صحبت ايدردى * وكذلك موسى عليه السلام اعتراض اوزره * خضر ايله معاهده ايتدكدنصكره هر امرده كه موسى خضره اعتراض ايلدى خضر دخى اكا) (الم اقل انك لن تستطيع معى صبرا) (ديدى عاقبت امر ثالثده موسى اكا انكار ايتديكى حينده اول دخى موسايه) (هذا فراق بينى وبينك) (ديدى وكذلك تطييب خاطر ايچون خضر موسايه انا على علم علمنيه الله لاتعلمه انت وانك على علم علمكه الله لا اعلمه انا * ديدى پس هر بريسى كندى مقامى ايله منفرد اولدى وانكار ايله متفرق ومتميز اولدى وبو امورك جمله سى ظاهر وباطن ونبوت وولايت بيننده بر وجهله واقعه اولان منافاتندندر * خضردن غلامك قتلى موسانك شرعنه منافى اولديغى كبى وموسانك اعتراضى خضرك مقامنه منافى اولديغى كبى * زيرا انك مقامنده اعتراض يوقدر وموسانك وسائر رسلك مقامى اعتراض اعطا ايدر * پس اسماء متضاده نك جمعى ظاهر وباطن واول واخر كبى حقه ومحمد بيندن انسان كامله مخصوصدر كه ظاهر وباطن بيننده حد فاصل وبرزخ جامع وطرفين ايله متصف اولوب جهتينه ناظر وواسعدر * پس احكام اسم ظاهر ايله ظاهر اولدقده احكام اسم باطنه انكار ايتمز واحكام اسم باطن ايله ظاهر اولدقده احكام اسم ظاهرى رد ايتمز) (اعطى كل شئ خلقه ثم هدى) (مفهومى اوزره ظاهر وباطندن هر شيئك حقنى اعطا ايدر * زيرا ظهور وبطون اكا نسبت ايله على السويه در * ظهور وبطوندن هر بريسى انك حقيقى احكامندن بر حكمدر * وحقيقتك لوازمندندر ولكن محمد بيندن انسان كامل احكام اسم ظاهر ايله مقيد اولان كسنه نك قتنده اسم باطن احكامنك بعضيسى ايله كه اهل ظاهرك اكا اطلاعى يوقدر ظاهر اولسه اكا انكار ايدر * موسى خضره انكار ايتديكى كبى * واحكام باطن ايله مقيد اولان كسنه نك قتنده احكام ظاهره نك بعضيسى ايله كه انك مقامنه مخالف اوله ظاهر اولسه اولدخى كذلك اكا انكار ايدر) (وجزاء سيئة سيئة مثلها) (مفهومى اوزره قصاص ايله حدودك طلبى كبى وامرين ايله ظهورده ذاتنده انكار اولنمز زيرا امرين ايله ظهور حقيقه جامعه سنك مقتضاسى اوزره ونبوت وولايت احكامى انده مجتمعه در * ونبوت ولايتك ظاهرى وولايت نبوتك باطنى وسرى اولوب بينهماده مغايرت اولمديغى وجه بودر كه نبوت وابلاغدن مراد توحيد حق ومعرفت حق وعبادت حقدر وبو ولايتده حاصل وموجوددر (امدى) علم الهى به نهايت يوقدر ظاهره وفهم ظاهره محصور دكلدر كيمى اخبار نبى ايله ولسان نبوت ايله حاصلدر وكيمى تعليم الهى ايله حاصلدر قال الله تعالى) (وعلمناه من لدنا علما) (واتقوا الله ويعلمكم الله) (يؤتى الحكمة من يشاء) (اومن كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا يمشى به فى الناس) (والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا) (وخضر عليه السلامك علمى بو قسمدندر وكيمى اطلاع الهى وتجلىء الهى ايله ظاهردر تعليم ايله دكلدر وبو خاتم انبيا محمد صلى الله عليه وسلمك ولايت خاصه سنه مخصوص اولان علمدر وقال النبى عليه السلام من عمل بما علم ورثه الله علم مالم يعلم وقال ايضا العلم نور يضعه الله فى قلب من يشاء (وقال ان من العلم كهيئة المكنون لا يعلمه الا العالمون بالله * وقال على كرم الله وجهه وضرب بيده الى صدره ان ههنا لعلوما جمة لو وجدت لها حملة * وقال لو اذن لى ان اتكلم فى الالف من الحمد لله لتكلمت فيها سبعين وقرا وفى قول آخر لو فسرت الفاتحه لاوقرت سبعين وقرا وقال ابن عباس رضى الله عنه فى قوله تعالى) (الله الذى خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن يتنزل الامر بينهن) (لو ذكرت تفسيره لرجمتمونى * وفى رواية لقلتم انى كافر * وقال ابو هريرة رضى الله عنه حملت عن النبى صلى الله عليه وسلم جرابين اما الواحد فبثثته فيكم واما الآخر فلو بثثته قطع منى هذا البلعوم * وفى رواية لقطعتم منى هذا البلعوم وقال على بن الحسين ابن على بن ابى طالب رضى الله عنهم (شعر) يارب جوهر علم لو ابوح به * لقيل لى انت ممن يعبد الوثنا * ولاستحل رجال مسلمون دمى * يرون اقبح ما يأتونه حسنا * پس علوم الهيه ومعارف ذوقيه ادلهٔ عقليه وانظار فكريه ايله

دكلدر بلكه عنايت الهيه دنصكره تفريغ محل وصفاء خاطر وتوجه تام ايله حاصلدر (قال الشيخ صدر الدين القنوى قدس سره فى تفسير الفاتحه اعلموا ان حصول العلم الذوقى الصحيح من جهة الكشف الكامل الصريح يتوقف بعد العناية الالهية على تعطيل القوى الجزئية الظاهرة والباطنة من التصريفات التفصيلية المقصودة لمن تنسب اليه وتفريغ المحل عن كل علم واعتقاد بل عن كل شئ ماعدا المطلوب الحق على ماتعلم نفسه بتوجه كلى جملى مقدس عن سائر التعينات العادية والاستحسانات التقليدية والتعشقات النسبية على اختلاف متعلقاتها الكونية وغيرها مع توحد العزيمة والجمعية والاخلاص التام والمواظبة على هذا الحال على الدوام اوفى اكثر الاوقات دون فترة ولا تقسم خاطر ولا تشتت عزيمة انتهى كلامه) امدى اوليانك قلوبنه منزل اولان علوم الهيه يه انكار ايدن يا جاهل جاحد ويا مقلد معانددركه علوم رسميه ده علمايه مقلددر والفاظ علميه لسانندن قلبنه سرايت وموجبيله عمل ايتمش اوله بلكه (واضله الله على علم) اول بضاعهٔ قايلهٔ عارضه يى امتعهٔ دنيويه نك كثرت ادخارنه آلت اتخاذ ايتمش اوله پس جهلا وعنادا انكار ايدر) ويا علماء ظاهردن شول كسنه دركه شرعك ظاهرى قتنده واقف اولوب بطون قرآنيه ودقايق فرقانيه يه مطلع اولمش اوله پس اولكيشى محرومدرز برا مقلدينك قلوبى فيض الهيدن مختومه در) (كلا بل ران على قلوبهم ما كانوا يكسبون) (لهم قلوب لا يفقهون بها ولهم اعين لا يبصرون بها ولهم آذان لا يسمعون بها اولئك كالانعام بل هم اضل) ويكنجيسى اكرچه كيم مراعات احكام شرعيه ومحافظهٔ حدود اسلاميه ايتمكله اجر صاحبيدر ولكن علم صحيحدن محجوب وعلم الهى يى اجتهاد ظاهره حصر ايدوب تقييد ايتمكله ترك ادب ايله محجوبدر * والحاصل خلفاء حق اولان اوليايه سوء ظن ايدوب رجما بالغيب ايدن كسنه لر) (ان الذين يحبون ان تشيع الفاحشة فى الذين امنوا لهم عذاب اليم فى الدنيا والاخرة) (قولنده واقع اولان حكمه مظهر اولور آيت وعيددر الله تعالى دلرسه فاحشه لرى مقابله سنده مؤاخذه ايدر ودلرسه حدود شرعى مراعات ايتدكارندن اوترى سيئه لرندن تجاوز ايدر) (وما يتبع اكثرهم الا ظنا ان الظن لا يغنى من الحق شيئا ان الله عليم بما يفعلون) (ابو يزيد بسطامى قدس سره علماء رسومدن بعضيسنه مخاطب اولديغى حالده (اخذتم علمكم ميتا عن ميت واخذنا علمنا عن الحى الذى لا يموت) ديدى وفتوحات مكيه ده باب ثلاثينده شيخ رضى الله عنه ديركه * وايس الاطلاع على غوامض العلوم الالهية من خصائص نبوة التشريع * بل هى سارية فى عباد الله من رسول وولى وتابع ومتبوع * ياولى فاين الانصاف منك اليس هذا موجودا فى الفقها واصحاب الافكار الذين هم فراعنة الاولياء ودجاجلة عباد الله الصالحين والله يقول لمن عمل منا بما شرع الله له ان الله قد يعلمه ويتولى تعليمه بعلوم انتجتها اعماله قال الله تعالى (واتقوا الله ويعلمكم الله والله بكل شئ محيط) (وقال ان تتقوا الله يجعل لكم فرقانا) (انتهى كلامه وشيخ رضى الله عنه فتوحاتده باب ثانيده ايتدى * فاقل درجات الطريق التسليم فيما لا تعلمه واعلاه القطع بصدقه وما عدا هذين المقامين فحرمان والمنصف محروم كما ان المتصف بهذين المقامين سعيد قال ابو يزيد البسطامى لابى موسى ياابا موسى اذا لقيت مؤمنا بكلام اهل هذه الطريقة قل له يدعو لك فانه مستجاب الدعوة انتهى كلامه (امدى) شو يله معلوم اوله كه شيخ رضى الله عنهك بو كتاب نصوصده اولان كلامنك بعضيسى ظاهره موافقدر وعلمك شول قسمندندركه رسول عليه السلامه انى شرعنده انزال ايلدى وشرعك ظاهرى قتنده واقف اولان ارباب ظاهر آنى فهم ايلدى وبعضيسى باطندر ظاهره موافق دكلدر وعلمك شول قسمندندركه الله تعالى رسول عليه السلامه انى انزال ايلدى * ولكن رسول عليه السلام شريعتنده آنى اظهار ايتمكله من عند الله مأمور اولمدى بلكه اخفا ايله مأمور اولدى * وبعضيسى علمك شول قسمندندركه الله تعالى رسول عليه السلامه دعوت نبوت ايله تقييدى حيننده انزال ايتمدى تاكيم دعوتده اكا فتور كليه باكه علم غيبندن انى استيثار ايلدى نته كيم حديث مذكورده سبق ايتدى واول نبوتك خصايصندن اولميان علم الهيدر * پس جميع انبيا عليهم السلام رسول عليه السلامك نوابى اولوب وقتك لسانى حسبيله نشأت عنصريه ايله انك ظهورندن اول انلرك مظاهرندن قسم اول اولان علم الهى يى اظهار ايتديكى كبى * كذلك قسم ثانى ايله قسم ثالثى حقيقتنك مشكاتى اولوب خاتم اوليا اولان شيخ رضى الله عنهك مظهرى ايله اظهار ايلدى امتنك لسانى حسبيله * زيرا انك امتى جوامع الكلم صاحبنك حكمى تحتنده داخل اولوب قابليت كليه ومظهريت جمعيه ايله خير امتدر * پس اكر

بوكتاب صاحبى اولان شيخ محيى الدين عربيدر رضى الله عنه واكر ورثهٔ محمديه‌دن سائر كمل درانلردن براحد
علوم الهيه‌دن برشيئ اظهار ايتمز الا امر حقله وامر رسول ايله * پس كتاب فصوصده شيخ رضى الله عنه امر رسول
عليه السلام ايله حضرت الهيه‌دن انزال ايتديكى علوم الهيه واسرار غيبيه‌يه انكار ايدن قلوب قاسيه وآراء
مكدره اصحابندن صادر اولان طعنلر انكار رسول عليه السلامه رجوع ايدر * پس اكا طعن وانكار ايدرلر
اطاعت واقرار صورتنده * زيرا شيخ رضى الله عنه خاتم رسلك شرعنه تابع اولوب وجودى شرع رسوله مرآت
وقرآن عظيمه مشكات اولوب مراتب ومقاماتنده اكا كمال تبعيت ايله تابع اولوب حقيقت الحقايق اولان ولايت
خاصهٔ محمديهٔ كماليهٔ كليهٔ الهيهٔ احديه سنه دخى مشكاتندر * پس شول كسنه كه رسول عليه السلامك ولايت
خاصه‌سى انده منطبعه اوله واندن ظاهره ومتجليه اوله وقلبى مظهر صورت الهيهٔ جمعيهٔ احديهٔ ذاتيه اوله كندى
اختيارى ايله * اول عالم وحدت نور وحضرت قدس وسروردن اعراض ايدوب عالم كثرت وظلمته وعالم زور وغروره
توجه ايدوب نظر ايتمز * فكيف كه تاليف كتب ايله قيد حجبه مبتلا اولمغى اختيار ايده * الا مأمور اولدقده
عبوديتندن امر الهى‌يه امتثال ايدر * بلكه شيخ رضى الله عنه بو كتابى وجه معهود وطريق مشهود اوزره امر
رسول عليه السلام ايله اظهار ايتمسه مجرد وراثت تامه وتبعيت كامله ومظهريت كليه حسبيله اظهار ايلسه
آنك اوزره ثنادن غيرى برشيئه توجه ايتمزدى * زيرا حضرت الوهيتك عزت وعظمتى اندن اجلدركه قلوب قاسيه
وادلهٔ عقليه وافكار نظريه اصحابنك محدودى ومحصورى اوله * انلرك علمندن عالى اولميه * وشيخ رضى الله عنهك
عندالله مرتبه‌سى ومنصبى آندن اجل واعلادركه انك وجودى مشكاتنده منطبعه اولان حقيقت محمديه
وجمعيت الهيهٔ ذاتيه وصورت علميه‌دن خارج برشيئى ايراد ايليه پس رسول عليه السلامك شيخ رضى الله عنهه
بوكتابى اخراج ايتمسكه امردن مرادى بودركه خير امت اولان امتندن شريعت كليهٔ جامعه‌سى ايله متحقق اولان
ناس آنك ولايت كليه‌سى وحقيقت جمعيه‌سى ايله متحقق اوله‌لر وظاهر وباطن وامكان ووجوب ونبوت وولايت
احكامى بيننى جمع ايده‌لر * تاكيم مجمع البحرين وملتقى الطرفينده حاصل اوله‌لر وقاب قوسين مقامنده كمال محمدى
ايله متصف اولوب انسان كامل اوله‌لر وخلافت عظمى ونيابت كبرى ايله متحقق اوله‌لر * وبعده مقام احدى
وجمع ذاتى ومرتبهٔ اوادنايه ومرتبهٔ اكمليته توجه ايده‌لر زيرا بوكتاب مقام ذاتى احديدن مشرب جمع محمدى
اوزره نازلدر (امدى) شويله معلوم اوله كه * اوليائى تحت قبابى لايعرفهم غيرى * مفهومى اوزره حقك غيرى
ايچون معروف اولمقدن قباب غيرت وحجاب عزت ايله مكتنف اولوب جمال وحدت وجمع نوريته مستغرق
اولان اوليانك علو شاننه ساحل فرق وتقليدده خشك لب اولان ارباب تقييدك ذم وقدحلرندن نقص كلمز *
وسبحات وجه حقده محترق اولوب درياى وحدتده غرق اولان اصفيانك كنار حصر وتحديدده فيض بحر
مطلقدن بى بهره وبى نصيب اولان اصحاب تقليدك ثنا ومدحلرنده ذوق وصفالرى ترقى بولمز * نه منكرلك
انكارندن انلرك قلوبنه انكدار ونه مقرلك اقرارندن انلرك وجودنده اعتراض حاصل اولور (قلب يسع القديم
كيف يحس بالمحدث موجودا) (والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم) (بوكتابه انكار ايدن علماء ظاهردن
بعضيسنه جواب ايدوب انك انكارنى ازاله ايتمك ايچون شارحينك بعضيسى بوكتابده واقعه اولان مسائلك
بعضيسنى شيخك مالكى المذهب اولمسنه حواله ايلديكه * شيخ اهل استدلالدن اولوب اصل مالكى اوزره
مجتهددر * بويله اجتهاد ايتمشدر ديو جواب ايتمكله * وبعضيسى بعض مسائلى ظاهره تطبيق ايتمك ايچون
تاويل ايلدى (امدى) منكرين انكارلرنده خطا ايتدكارى كبى بونلر دخى ظاهرلك فهمى اوزره حقايق الهيه‌يى
تطبيق ايتمكده وشيخ رضى الله عنهى مالكى‌يه نسبت ايدوب استدلال واجتهاد صاحبيدر ديدكلرنده خطا
ايتمشلردر * اگر بو اعتقاد اوزره بوقول انلردن صادر اولديسه (امدى) شويله معلوم اوله كه شيخ محيى الدين عربى
رضى الله عنه اصل مالكى اولان مذهب خاص اوزره دكلدر اصل محمدى وشرع احمدى اوزره دركه رسول عليه
السلام كندى زماننده اول شرع ودين اوزره ايدى واصحاب رضوان الله عليهم اجمعين آنك اوزره متفق ايديلر *
نعم هر كامل جهالتى زماننده مذاهب اربعه‌دن برمذهب اوزره نشو ونما بولوب سلوك ايتمشدر ولكن كمال محمدى
ايله متحقق اولدقده علم الهى‌يى بغير واسطة روح محمديدن اخذ ايدر * وجميع مذاهبك اصلى انك وجودنده
منطبع اولوب مذهب محمدى اوزره اولور واكا محمدى ديرلر * پس شيخ رضى الله عنه ديار غربده مذهب مالكى

اوزره ايدى ولكن سلوك ايدوب كمال محمدى ايله متحقق اولدقده محمدى اولدى وخاتم ولايت محمديه اولديكه جميع
مذاهب اربابى اول مشكات محمديه‌دن مستمديلردر * زيرا رسول عليه السلامدن بغير واسطة علم الهى‌يى اخذ
ايدن وارث كامل * وياخود وجه خاصله ارتباط ذاتى ايله بغير واسطة اللهدن اخذ ايدن عارف كامل * ظاهرده اهل
اجتهاددن برمذهب خاصه منتمى اولمغه محتاج دكلدر * زيرا رسول عليه السلام انك مشهوديدر پس اول رسول
ايله درتنه كيم رسول عليه السلام وحى الهى ايله دركه انك اوزره انزال اولنور * وكذلك استدلال اهلى اولوب
مجتهد دخى دكلدر زيرا مجتهد شك وظن صاحبيدر يقين صاحبى دكلدر * والا مجتهدين بيننده اختلاف واقع
اولمزدى وشيخ رضى الله عنه كشف وشهود صاحبيدر وارادات الهيه مقتضاسنجه بصيرت اوزره انزال
ايدر دلائل عقليه ايله حكم ايتمز * نهايت بعض مسائلك اهل ظاهره تناولى آسان اولسون ايچون استدلال
واجتهاد صورتنده اظهار ايتمشدر * كنديسنك شكندن اوترى دكلدر زيرا بروضعده كه رسول عليه السلام
موجود اوله آنده قياس جائز دكلدر واهل كشف قتنده رسول عليه السلام موجود وانلرك نظرلرنده مشهوددر
پس انلر حكمى رسول عليه السلامدن اخذ ايدرلر نته كيم شيخ رضى الله عنه فتوحات مكيه‌ده اوچيوز
التمش التنجى بابده مهدينك حقنده وانك على حكمى حقنده ايتدى (فا يحكم المهدى الا بما يلقى اليه الملك من
عندالله الذى يسدده وذلك هو الشرع الحقيقى المحمدى الذى لوكان محمد صلى الله عليه وسلم حيا ورفعت اليه
تلك النازلة لم يحكم فيها الا بما يحكم هذا الامام فيعلمه الله ان ذلك هو الشرع المحمدى فيحرم عليه القياس مع
وجود النصوص التى منحه الله اياها ولايسوغ القياس فى موضع يكون فيه الرسول عليه السلام موجودا
واهل الكشف النبى عندهم موجود فلا يأخذون الحكم الا عنه ولهذا الفقير الصادق لاينتمى الى مذهب انما هو
مع الرسول الذى هو مشهود له كما ان الرسول مع الوحى الذى ينزل عليه فينزل على قلوب الفقراء الصالحين من
اهل الله التعريف بحكم النوازل انه حكم الشرع الذى بعث به رسول الله صلى الله عليه وسلم واصحاب علم الرسوم
ليست لهم هذه المرتبة لما ركبوا من حب الجاه والرياسة والتقدم على عباد الله وافتقار العامة اليهم فلا يفلحون
فى انفسهم ولا يفلح بهم وهى حالة اهل الزمان الراغبين فى المناصب من قضاء وشهادة وحسبة وتدريس انتهى كلامه
پس ورثهٔ محمديه‌دن اهل شهود عقد خاص ايله مقيد دكللردر بغير اختلاف * دين الله خالص اوزره درلر) (والله
يهدى من يشاء الى صراط مستقيم) (اصل ثانى) (غيب مطلق وغيب هويت ولاتعين ايله تعين اول ومرتبهٔ
اوادنى وحضرت عما ومراتب عما ومرتبهٔ احديت ايله مرتبهٔ قاب قوسينك بياننده در (امدى) شويله معلوم اوله كه
غيب الهى ايكى شطره منقسمدر شطر واحد عزاحامى مقامنده نعوت وقيوددن واحكامدن وتعلق اجماليدن
غيرى مداركك تعلقاتندن منزه اولان كمالنده مطلقدر * واكا شطر تسميه اولنديغى تعين وتقيدندن دكلدر * بلكه
وقتا كه تعين اول اولان شطر ثانى متعين اولديسه اكا دليل اولدى زيرا اول اصلدر * پس شطر اولدن متعين اولان
تعين اول انك اوزره دلالت ايدركه اول غير متعيندر پس انكيچون غيب لاتعين وشطر ايله تسميه اولندى * پس حق
اطلاقى ذاتيسى وغيب هويت ولاتعينى اعتباريله احديت ذاتيه ووحدت حقيقيه‌سنده وصف ونعتدن
واسم ورسم وحكمدن منزهدر برحكم ايله انك اوزره اولنمز * وبر وصف ايله توصيف اولنمز وبر اسم ايله تسميه
اولنمز وبر رسم ايله متعين اولمز ووحدتدن ويا انك وجودى وجوبندن ويا مبدئيتندن ويا ايجادلك اقتضاسندن
ويا اثرك صدورندن ويا كندى نفسنه ويا غيره علمك تعلقندن برشيئه اكا مضاف قلنمز كثرت صفاتيه واسمائيه‌دن
منزهدر * اسماء الهيه انده استهلاكده هو هودرهى هو دكلدر پس وحدت حقيقيه ايله واحده درانك وحدتى
كثرت مقابله‌سنده متعلقه دكلدر ونفسنده تحقق وعلم صحيح محققده تصورى انك ضدى تصورنه متوقف دكلدر
بلكه كندى نفسيله ثابته ومثبته در وبرنم وحدت ديديكمز تنزيه وتفخيم ايچوندر * وحدت مفهومنه دلالت
ايچون دكلدر * پس حق تعالى وحدت حقيقيه‌سى اعتباريله ومظاهردن مظاهر حيثيتيله اكا مضافه اولان
اوصافدن ومظاهرده ظهورندن تجردى اعتباريله ادراك اولنمز واحاطه اولنمز ومشاهده اولنمز ومعروف
وموصوف اولمز * پس اعيان واكوانده مدرك ومشهود اولان الوان واضواء وسطوح مختلفه دركه كيفيتى مختلفه
وكميتى متفاوته در ووجود حقك حقنده انك ذاتى عينيدر وانك ماعداسنده شيئك حقيقتى اوزره امر زائددر
زيرا هر موجودك حقيقتى ازلا علم الهيده انك تعينى نسبتندن عبارتدركه اهل الله محققينك اصطلاحنده عين

ثابته ایله تسمیه اولنور وغیرلك اصطلاحنده ماهیت ومعلوم معدوم وشیء ثابت ایله تسمیه اولنور * پس غیرلك
وجودی انك عین ثابته سی اوزره مفاض اولان تجلیء الهی ونفس رحمانینك افاضه سی ایله در زیرا اول افاضه
انك حقیقتی اوزره امر زائددر * وشطر ثانی تعین اولدر وتعین اول غیب مطلقدن اولکی ممتازدر واول اسما
حضرتنك مفتاحیدر زیرا انك باطنی نفس رحمانی اولان عمادر که احدیت اکا مستنده در وعما جمیع اسما وصفاتك
حضرتیدر وقیل لرسول الله صلی الله علیه وسلم این کان ربنا قبل ان یخلق قال کان فی عماء) ومراتب ظهورلك
اولکی مرتبه سی تعین اولدر زیرا غیب مطلقه نسبت ایله تعین اول ظاهردر وما بعدنده اولان مراتبه نسبت ایله
غیبدر * وشطر ثانیکه تعین اولدر کذلك شطرینه منقسمدر شطرینك بریسی شول وجهدر که اطلاق غیبینك
تلویدر واول وجه شطر اولدن غیبده باقیه اولان نسبتدر اسم ظاهرلك باطنی حیثیتیله که اول وجه ایله ظاهرلك
بقاسی ومسمی اولان باطنه دلالتی صحیح اولدی * وبو نسبت باطنه غیبدن انفصالی قبول ایتمز زیرا اول نسبت
ظاهر ایله باطن مطلق بیننده جامع اولان امردن عبارتدر که شطرین بیننده حد فاصلدر) (بینهما برزخ
لا یبغیان * که تعین وامتیازدن صکره شطر منفصلی منع ایدر * شطر اول ایله امتزاج واتحاددن واحدیت اول حد
فاصلك نعتیدر * پس اول حد معقول وغیبیدر انکچون عین ظاهره اولمز نته کیم هر فاصل که امرین بیننده
حاجزدر انك حکمی ظاهردر عینی ظاهره دکلدر * واول نسبت باقیه ایچون نته کذلك بر وجه واردر که ظاهرلك
تلویدر واول تقید وتعدددر * وبر وجه دخی واردر که باطنك تلویدر واول اطلاق وغیبدر پس اول نسبت دخی
کذلك شول هویت که شطر مذکوره آندن منفصل اولدی شبیه اولدی شطرینك اصلده اتحادی حیثیتیله وتغایر
امتیازده در واول نسبت عدمیه در امر وجودی دکلدر * پس شطرین بیننده حافظ اولان حقیقت کامل واکمل
اولان انسانك مرتبه سیدر که قابلیت اولیسنك اطلاقی سببیله جامعدر * ذات مطلقه نك مظهریتی بینیله اسما
وصفات وافعال بینی نشئهء کلیه سنده جمعیت واعتدال * وانك مظهریتنده حیطهء وسعت وکمال اولدیغندن
اوتری * وکذلك اول حقیقت نته برمرآتدر که انده عبودت وسیادت حقیقی ظاهره اولور * واول مرتبه نك
اسمی عمادر وانك نعتی احدیتدر وانده متعینه اولان صفاتك مجموعی اسماء ذاتیه در * واول اسماء متقابله نك
واسما احکامنك ودخی صفاتك وصفاتك بطونی حیثیتیله انلرك خواص لازمه سنك مجموعندن حاصله اولان
صورت معقوله صورت الوهیتدر * وشطر ثانی شول وجهدر که ظاهرلك تلویدر واول وجه تعین اولك باطننده
تعقلده ثابت اولان تعدد نسبینك اعتباریدر * وکثرت نسبیه ایله تعدد تعدد عینی یی موجبدر زیرا اوقتا کیم
مرتبهء عماده اسم ظاهر تعین اولك باطنندن که غیب مطلقدر ممتاز اولدی ایسه * تعین اولده معقوله اولان کثرت
نسبیه صورتنی که اندن امکان ایله تعبیر اولنور حامل اولدیغی حالده * ودخی اسم ظاهر ایله منفصل اولدی ایسه
انك سائر توابعی ولوازمی کذا کامضافه در * پس حق تعالی کندی نفسنی کندی نفسیله انك ظاهریت اولیسی
مرتبه سنده مشاهده ایتدی * وذاتی اکا ظاهره اولدی انك اسماء ذاتیه سی ونسب اصلیه سی ایله که انلرك تعینی
ظاهردر مقام احدیء ذاتی وتعین جمعی حکمی ایله که اول تعین اولدر * واول کثرت نسبیهء معقوله ده ونسب
اصلیه ده اولان تعدد تعدد عینی یی ایجاب ایلدی * پس اسم ظاهر ایله تجلیء ثانی تعین اول مرتبه سنده آنده
معقوله اولان نسب اوزره منبعث اولدی * پس اول تجلیده نسب اصلیه وصور اسمائیهء معقوله ظاهره اولدی
وصورلك بعضیسی بعضدن متمیزه اولدی * وذات کندی رتبتنك ثانیسنده ظاهره اولدی واول تعین ثانیدر *
وبو شطر ثانیده معقوله اولان کثرت صورینك تعین ثانیده ظهوری اعتباریله شطر ایکی قسمه منقسم اولور *
بریسی قوس وجوبدر واول اسماء الهیه ونسب ربانیه یی مشتملدر * وبریسی قوس امکاندر واول دخی کذلك
حقایق کونیه وصور امکانیه یی مشتملدر * وقوسین مذکورین متضایفان ومتلازمان در وجودا وتقدیرا بریسی
اخرسز تصور اولنمز * وقوسین مذکورین بیننده متعین اولان انسان کامل کذلك حقایق حقانیهء وجوبیه
ونسب افعال ایله اسماء الهیه وربوبیت بینی ایله حقایق امکانیه واعیان کیانیه بینی جامعدر فهو محیط بالحقیقتین
وشامل لجمیع ما فی العالمین وهو ملتقی الطرفین ومجمع البحرین ظاهر بالصورتین وهذا المقام هو مقام قاب قوسین
(وصل) شویله معلوم اوله که نفس رحمانی ایچون مراتب ثابته در (اولکی مرتبه) نفس رحمانینك تعین اولك
قلبی غیبنده اجمالی واندماجی مرتبه سیدر تعین اول متعین اولمزدن اول نفس رحمانیده مندمجه اولدیغی کبی

ومرتبهء نفسك لا تعینی واطلاقی واحدیتی مرتبه سیدر عالم رقمده الف نقطه ده نقطه نك عینی اولمسی کبی ونفس
متنفسك تنفسندن اول متنفسك عینی اولمسی کبیدر زیرا قبل التعین تنفس وتنفیس یوقدر وبو مرتبه احدیت
ذاتیه در که کثرت نسبیه ووجودیه اندن منتفیه در (وایکنجی مرتبه) نفس رحمانینك تعین اولك باطندن
انبعاثی واندن امتدادی مرتبه سیدر مراتب الهیهء غیبیه دن بر مرتبه ایله تعین سز انسانك قلبی باطنندن نفس
انسانینك مجرد الف ایله انبعاثی وامتدادی کبی که مخارج حروف بر مخرج ایله متعین اولمیه (واوچنجی مرتبه
تعین اول ایله نفس رحمانینك تعینی مرتبه سیدر نفس انسانینك الف مرتبه سنده همزه ایله تعینی کبیدر که
نفس انسانی الی همزه نك مخرجی اولان قلبده متعین اولور * پس همزه قلب انسانی مرتبه سنده تعین اولدر
ونفسك ینبوعی اولان قلبك باطننه نسبت ایله مقاطعك اقربیدر ونفس انسانی سائر مخارج حروف اوزره
اندن منبعث وممتد اولور (ودردنجی مرتبه) نفس رحمانینك تعین اولده برزخیتی وهویتی ایله تعین ایله لا تعین
بینی جمعیتی اعتباریدر که تعین ایله لا تعین بینی جمع ایدر ایکیسنك عینی وظاهر وباطنك عینی اولمغله زیرا تعین
اول ایله متعینه اولان عین باطنه در وتعین ظاهردر نفس انسانی همزه ایله متعین اولدیغی حینده برزخ اولدیغی
کبی حروفدن انده متعین اولان شیء بینی ایله انك اطلاقی ولا تعینی حیثیتیله پس نفس انسانی تعین ایله لا تعین
بینی جامعدر (بشنجی مرتبه) نفس رحمانینك تعین اولدن امتدادی مرتبه سیدر وسائر مراتب حرفیهء غیبیه
ایله تعینی مرتبه سیدر نفس انسانینك مخارج اولی اولان قلب مرتبه سندنکه همزه نك مخرجیدر سائر
مخارج حروف اوزره انبعاث وامتدادی کبی * پس تعین اولك نظیری ونفس رحمانی تعیناتدن اولکی تعیننك
نظیری که تعین اولك باطندن امتیازی سببیله اول متعین اولدی نفس انسانیده عالم حروفدن همزه در * زیرا همزه
قلبك باطنندن نفس انسانینك انبعاثی سببیله ممتازه اولان حروفك اولیدر که اول نفس انسانیده حروف وکلمات
انسانیهء صوریه منفتحه اولدی * والف عما صورتنك مظهریدر که وحدانی النعت اولان نفس رحمانیدر که انکله
وانده سائر موجوداتك صوری ظاهره ومتعینه اولدیغی اول صور حروف وکلمات الهیه واسما واسماء
اسمادر * نته کم حروف وکلمات انسانیه نفس انسان ایله متعینه در * پس حروفدن برشیء ایچون عین ظاهره اولمز
الا واحدلك مظهری اولان الف ایله والف ایچون دخی استعلان تام طریقی اوزره مرتبهء کلامده عین ظاهره اولمز
زیرا الفك مقامی وحدتدر * وواحد شول وحدت ونزاهتی مرتبه سنده که آنده انك غیری ایچون عین
ظاهره اولمز وآنی غیر ادراك ایده مز * ودخی الف لفظ نفسیده متعین اولمز بلکه رقمده ظاهر اولور زیرا الف قلبك
باطنندن نفسك انبعاث وامتدادندن عبارتدر * مخارج حروفدن بر مخرجده مقطع خاصله تعین سز پس الف
ایچون مخارج حروفده متعین اولمسندن غیری برشیء یوقدر وحروف مخارجنده ظاهره ومتعینه اولمز الا الف
ایله * پس نته کیم همزه کندی مخرجنده نفس انسانی الفنك قلبی باطنندن انبعاثی وآندن امتیازی سببیله
ظاهره اولدیسه کذلك بو تعین اول متعین اولمز الا ذاتك نفس رحمانی ایله تعین اولك قلبی باطنندن که لا تعیندر
منبعثدر * کندی رتبتنك اولکی رتبه سنده ظهوری سببیله * پس ذات تعین اول مرتبه سنده نفس سببیله
متعینه اولدی وکذلك وحدانی النعت اولان نفس رحمانی تعین اول مرتبه سنده متعین اولدی تعین اولك
قلبی باطنندن انبعاثی سببیله * پس چونکم نفس رحمانی نور وجودی وفیض جودی ایله تعین اولك قلبی باطنندن
منبعث اولدی تعین اولك انطواسنده اولان جمیع اشیایی حاوی وحضرت امکان جونده حقایق فعل وانفعالی
جامع اولدیغی حالده عین نفسنده اولان قوابل مظهریه نك برودتی آنی تقیید وتعقید ایتدی * زیرا عین نفسده
فاعل وقابل مندمجدر * پس بو بخار معنوی نوریده صور عمائیه منعقده اولدی * پس نشیء عمائی اکبر ظاهر
اولدی اندن صکره نشیء نفسی انحاء ثلاثه اوزره ممتد اولدی بری علویدر وبریسی سفلی وبریسی جمعی احدیء
برزخیدر * پس عین نفسده جمیع حقایق فعلیه وانفعالیه متعینه اولدی * پس ایکی عمانك صورتی ظاهر
اولدی بریسی عماء رب وبریسی عماء مربوبدر * پس نفس متعالیده جمیع حقایق الهیهء مؤثرهء فعالهء نوریه
متعینه اولدی * صور الهیهء ربانیه وتعینات وجوبیهء حقانیه اولدیغی حالده بو عماء ربدر وسفله ممتد اولان
نفسده که حقایق مظهریهء انفعالیه یی منطویدر جمیع حقایق خلقیهء متأثرهء انفعالیه متعینه اولدی * صور
کیانیه وتعینات وجودیهء امکانیه اولدیغی حالده وبو عماء مربوبدر پس کذلك نشیء کونی وعالم خلقی منتشی اولدی

وبونشئه کونینك اولی قلم اعلادر ونشئه وسطی جمعی احدی برزخی حقایق الهیهء مؤثرهء فعالهیی وحقایق خلقیهء
متأثرهء انفعالیهیی جامعدر * پس نشئهء وسطی رابط وجامعدر * اعلی واسفل وظاهر وباطن ووجوب وامکان
بیننده * طرفیندن ممتاز دکلدر بلکه طرفین جمعنك احدیتی وطرفین عیننك جمعیتیدر * وبونشئهء وسطیده
متعین اولان انسان کاملدرکه طرفین بینی جامع وفاصلدر * والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم (اصل
ثالث) اسماء وصفات الهیهنك بیاننده‌در * شویله معلوم اوله‌که جمیع اسماء وصفات الهیهنك ذات حقده
استهلاکی اعتباریله جمیع اسماء وصفات ذات حقك عینیدر هو هو درهی هودکادر واحدیت ذاتیه‌ده اولان
اسماء وصفاتدن هر بریسی سائر اسماء وصفاتك عینیدر * وجود ونسبة انلرك بیننده فرق وامتیاز یوقدر *
نواة ایچنده اولان شجره اغصان واوراقی وازهار واثماری ایله نفسی وعینی اولدیغی کبی * واغصان واوراق دخی
بری برینك عینی اولدیغی کبی * پس ذات حقده مندمجه اولان صفات حسبیله فیض اقدس ایله ذات احدیت
تجلی ایتدکده اسماء صفات الهیه صورتی ایله که اسمالك حقایقیدر ظاهره اولور وبری بریندن تمیز علمی ایله متمیزه
اولور اسمالك حقایقی اولان صفاتك تمیزی حسبیله * ومحل ظهور وتمیز اولان حضرت علمیهء ذاتیه‌در * پس
اسمادن هر براسم ایچون مظهریت ذاتیه‌دن برحصهء معینه واردرکه اکا مختصه‌در * پس اسمالك بعضیسی
اوسع واشملدر بعضندن احاطت ووسعتده * وسائر اسمایه شمولده * زیرا بعضیسی اصول کبیدر بعض ایچون
وبعضیسی تابع وتالیدر بعض ایچون * پس بعضیسی اسماء ذاتدر وبعضیسی اسماء صفاتدر وبعضیسی اسماء
افعالدر پس مراتب ثلاثه‌دن هر برمرتبه ایچون ثابته اولان اسماء مرتبتین‌ده ثابته اولان اسمادن منفرده‌در
ومراتب ثلاثه اسماسندن هر براسم ایچون برکمال حاصلدرکه اکا مخصوصدر * وانکیچون برحقیقت
ثابته‌درکه انکله غیردن متمیزدر واکا مخصوصه برربوبیت حاصله‌درکه غیرایچون ثابته دکلدر * مثلا الله اسمی
ورحمن اسمی ایچون جمیع اسمایه احاطت وشمول واردرکه بوایکی اسمدن غیری براسمدن غیری براسم ایچون یوقدر
(قل ادعوا الله اوادعوا الرحمن ایاما تدعوا فله الاسماء الحسنی) پس هر براسم ذاته دلالت ایتمز الا انك صفت
معینه‌سی وحقیقت متمیزه‌سی حسبیله زیرا هر براسم ایچون دلالتین ثابته‌در بری ذاته دلالتدر برصفت ایله
وبری شول معنایه دلالتدرکه انکیچون سوق اولندی وانی طلب ایدر * وبواعتبار ایله براسم اسم آخرك غیری
اولور ومسماك وذاتك غیری اولور واما براسمك ذاته دلالتی اعتباریله * پس انکیچون جمیع اسماء حاصلدر زیرا
مسمی واحددر پس جمیع اسما ایله منعوت اولور وبواعتبار ایله اسم اعظم اولور ومسماك عینی اولور نته‌کیم ابو
قاسم ابن قیسی نك مذهبیدر ذکر ابو قاسم ابن قیسی فی کتابه المسمی بخلع النعلین * ان کل اسم الهی یسمی بجمیع
الاسماء الالهیة وینعت بها لانه یدل علی الذات انتهی کلامه وقلنا فی کتابنا المسمی بخلع النعلین وهو کتاب فسرنا
فیه قوله تعالی لموسی علیه السلام (فاخلع نعلیك انك بالواد المقدس) (الایة وهذا ما ذکره ابن قیسی من وجه
واعتبار ما هو من جمیع الوجوه لان جمیع الاشیاء اسماء الله باعتبار دلالتها علیه وکل اسم یدل علی الذات باعتبار
صفة لا یدل دلالة مطابقة بخلاف الانسان الکامل کنبینا محمد صلی الله علیه وسلم فانه اعظم الاسماء وان دلالته
علی الحق دلالة مطابقة لان دلالته علیه دلالة جمعیة جمیع الاسماء لکونه فی مظهریة جمیع الاسماء بل دلالته علی
الحق دلالة ذاتیة دلالة الحق تعالی علی نفسه لکونه مظهرا تاما للذات الالوهیة فدلالة الناقص علی الکل لیست
مثل دلالة الکامل علیه وکلاهما یدلان علیه فالتفاوت فی دلالة الاسماء الالهیة علی الذات کذلك بحسب حیطة
الاسماء وسعة دائرتها بل نقول ان جمیع الاسماء الالهیة عین المسمی وعین الذات باعتبار تجلی الذات وظهورها
فیها وعدم مغایرتها للذات الحق لان الاسماء شئون الهیة ونسبة ذاتیة لیس لها وجود غیر تجلی الذات وظهورها
فیها عینها وغیرها باعتبار تقید الذات بکل اسم منها ودلالة الاسم علی المعنی الذی انفرد به عن غیره * پس
حضرت علمیه‌ده صور علمیه اوزره اولان اسماء الهیه‌دن شول جمع کثیرکه فیض مقدس ایله اعیان کونیه وصور
امکانیه مظاهرنده ظاهر اولور * احکام واثاری ایله معلوم ومعروف اولور * واسماء الهیه‌دن شول جماعت که
مظاهر کونیه‌ده ظاهره اولمدی علم الهیده انلر ثبوت اوزره قالورلر حقدن غیری کمسه‌نك انلره اطلاعی اولمز
وکمسه‌نك انلره علمی اصابت ایتمز مکرکیم الله تعالی رسول ونبیدن ویا ولیدن برکمسه‌یی ارتضا ایدوب حضرت
علمیه‌یه اطلاع ایلیه وحضرت علمیه‌دن کشف ایدوب صور علمیه‌یی مشاهده ایلیه * پس اسمادن معلوم اولان

ضرب مظاهرده ظهوریله معلومدر وصفات الهیه یا ایجابیه ویا سلبیه‌در پس صفات ایجابیه یا حقیقیه‌درکه
آنده اضافت یوقدر حیوة ووجوب کبی ویا اضافیهء محضه‌در اولیت وآخریت کبی ویاذو اضافتدر ربوبیت وعلم
وارادت کبی وصفات سلبیه غنا وقدوسیه وسبوحیه کبیدر وکذلك صفات الهیه ایکی قسم اوزره‌در برقسمی
صفات کلیهء احاطیهء تامهء جامعه‌در ائمهء سبعه ایله تسمیه اولنان صفات کبی وانلر حیوة وعلم وارادت وقدرت
وسمع وبصر وکلام‌در وبرقسمی بونلرك غیری اولان صفات جزئیه‌در خالقیت ورازقیت کبی (اصل رابع) اعیان
ثابته‌نك بیاننده‌در * شویله معلوم اوله‌که اعیان ثابته حضرت علمیهء ذاتیه‌ده شئون ذاتیه واسما وصفات
الهیه‌نك صوریدرکه ذات الهیه تعین خاصله حضرت علمیه‌ده انلرك صورنده متعینه ومتجلیه‌در وانلر عدمیت
اوزره ثابته‌در وجود ایله متصفه دکلدر * وکذلك اعیان ثابته ممکناتك علم الهیده ثابته اولان حقایقیدر * پس
اعیان ثابته ایچون ایکی وجه واردر بر وجه بودرکه اعیان ثابته حقایق الهیه‌در اسماء وصفاتك صوری اولدیغی
اعتبار اوزره وبروجه دخی بودرکه ممکناتك حقایقی ومستندیدر * پس اعتبار اول اوزره اعیان ثابته ایچون ابدان
کبیدر ارواح ایچون * واعتبار ثانی اوزره ارواح کبیدر ابدان ایچون * واعیان ثابته علم الهیده فیض اقدس
ایله متعینه وحاصله‌در وفیض مقدس ایله انلرك صوری اولان اعیان ممکنه خارجده لوازمی وتوابعی ایله حاصله‌در
واعیان ثابته جعل ایله متصفه دکلدر زیرا خارجده موجوده دکلدر ومجعول اولان شیء خارجده موجود اولور *
الاعیان ماشمت رایحة الوجود * موجود اولان مرایای اعیانده فیض مقدس ایله ظاهره اولان اعیانك
صوریدر پس جمیع صور اکوان ومظاهر عالم امکان اعیان ثابته‌نك صوریدر ویا اسما وصفاتك صوریدر
(اصل خامس) حضرات خمسك بیاننده‌در * شویله معلوم اوله‌که حضرات الهیه‌یه نهایت یوقدر ولکن عوالم خمس
اعتباریله بش حضرتدر * بریسی حضرت غیب مطلقدرکه اعیان ثابته وحقایق علمیه حضرتیدر وانك
مقابلی حضرت حس وشهادتدرکه اکا عالم ملك وعالم کون وفساد دیرلر وبینهماده حضرت مثال مطلقدر ومثال
مطلق حضرتی ایله غیب مطلق حضرتی بیننده * ارواح جبروتیه حضرتیدر یعنی عقول ونفوس مجرده‌در
وحضرت مثال مطلق ایله حضرت شهادت بیننده مثال مقید حضرتیدرکه عالم منامدر * وبو حضرات خمسك
کلیسی حضرت انسانیهء کمالیهء جمعیه جامعه‌در وجمیع حضراتك نتیجه‌سیدر * پس انسان کامل مرتبه‌سنك
حضرتی التنجی حضرتدر قال امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه (شعر) دواؤك فیك وما تشعر * وداؤك منك
وما تبصر * وانت الکتاب المبین الذی * باحرفه یظهر المضمر * وتزعم انك جرم صغیر * وفیك انطوی العالم
الاکبر * فلا حاجة لك من خارج * وفکرك فیك وما تفکر * وتنظر فی الکتب کی تستفید * وعنك مصنفها یخبر
پس انسان کامل عالمی جمیع عوالمك اجمعی وجمیع حضراتك اعلی واوسعیدر (اصل سادس) وجودك
وانسان کاملك بیاننده‌در (امدی) شویله معلوم اوله‌که وجود واحددر وانکیچون ظهور واردر واول عالمدر
وبطون واردر واول اسمادر وبرزخ جامع واردرکه عالم ایله اسما بینی فاصلدر * تا کیم انکله ظهور بطوندن متمیز اوله
وبطون ظهوردن * واول برزخ انسان کاملدر پس ظهور بطون ایچون مرآتدر وبطون ظهور ایچون *
وبینهماده اولان شیء جمعا وتفصیلا ظهور وبطون ایچون مرآتدر * پس نته‌کیم ذات حق کتاب جملیدر وام
جامعدر جمیع کتب ایچون کتبك تفصیلندن اول * وحقك کندی نفسنه علمی کتاب مبین تفصیلیدرکه ذاتنده
مجمل اولان شیء مبین ومفصلدر کذلك انسان کامل کتاب جملیدر وام جامعدر جمیع کتب ایچون انلرك تفصیلندن
اول وانك کندی نفسنه علمی کتاب مبین تفصیلیدرکه انده قوت واجمالده اولان شیء مبین ومفصلدر * پس
نته‌کیم حقك کندی ذاتنه علمی کندی ذاتنه مرآتدر * وذاتی انده ظاهره‌در وانکله متعینه‌در * پس انسان
کاملك کندی نفسنه علمی انسان کامل ایچون مرآتدر وانده ظاهردر وانکله متعیندر پس ذات حقله انسان
کامل بیننده کلیه واجمال جهتیله وذات حقده اشیانك کمونی جهتیله مضاهات واردر * وعلم حقله علم انسان
کامل بیننده مظهریت حیثیتیله مضاهات واردر زیرا انسان کاملده مجمل اولان شیء انك علمی تفصیلیدر پس
انسان کامل ذات حقه مرآت تامه‌در * وبو مضاهات سببیله ذات حق کلیه وجملیه وجهی اوزره انك اوزره
متجلیه وانکله انده ظاهره‌در * وانسان کامل علمی دخی حقك علمنه مرآتدر وحقك علمی انك اوزره متجلی
وانکله ظاهردر * پس هر شیء که ذاتنده وجه کلی واجمالی اوزره مندرج اوله پس اول شیء انسان کاملده وجه

كلى واجمال اوزره مندرجدر* وعلم حقده وجه جزئى وتفصيل اوزره ظاهر اولان شئ* پس علم انسان كاملده
وجه جزئى وتفصيل اوزره ظاهردر* بلكه حقك علمى انسان كاملك علميدر* وانك ذاتى انسان كاملك ذاتيدر*
اتحاد وحلولسز زيرا اتحاد وحلول موجود يندن حاصل اولور* وحلول دخى بويلجه در زيرا وجوده وجود
واحددن غيرى يوقدر زيرا اشياء حقك وجودى ايله موجوده وكندى نفسلرى ايله معدومه در* پس حقله نيجه
متحد اولور شول شئ كه انك وجودى ايله موجود اوله وكندى نفسى ايله معدوم اوله پس نته كيم ذات حقله انسان
كاملك ذاتى بيننده وعلم حقله انسان كاملك علمى بيننده مضاهات واردر اجمال وتفصيل جهتيله* پس كذلك
قلم اعلى ايله انسان كاملك روحى بيننده* ولوح محفوظ ايله انسان كاملك قلبى بيننده* وعرش ايله انسان كاملك
جسمى بيننده* وكرسى ايله انسان كاملك نفسى بيننده مضاهات واردر* پس بونلردن هر بريسى اكا مضاهى
اولان شئ ايچون مرآتدر* پس هر شئ كه قلم اعلاده مجملدر* پس اول شئ انسان كاملده مجملدر* وهر شئ كه
لوح محفوظده مفصلدر* پس اول شئ انسان كاملك قلبنده مفصلدر* وهر شئ كه عرشده مجملدر*
پس اول شئ انسان كاملك جسمنده مجملدر* وهر شئ كه كرسيده مفصلدر* پس اول شئ انسان كاملك
نفسنده مفصلدر* پس انسان كامل جميع كتب الهيه وكونيه يى جامعدر* نته كيم حقك كندى ذاتنه
علمى جميع اشيايه انك علمى مستلزمدر* وكندى ذاتنه علمندن جميع اشيايى عالمدر* زيرا انسان
كامل اجمالا وتفصيلا جميع اشيانك هويتيدر (فمن عرف نفسه فقد عرف ربه) قال الشيخ رضى الله عنه
فى كتاب الاسرار (شعر) انا القرآن والسبع المثانى* وروح الروح لا روح الاوانى* قال تعالى عزوجل اقرأ
كتابك كفى بنفسك اليوم عليك حسيبا) وقال تعالى سنريهم آياتنا فى الآفاق وفى انفسهم حتى يتبين لهم انه
الحق اولم يكف بربك انه على كل شئ شهيد) وحق تعالى (الم ذلك الكتاب لا ريب فيه) دير پس (الف) ايله ذات
احديه يه اشارت اولنور ازلدن ازاله اشيانك اولى اولديغى حيثيتله و (لام) ايله اعيان ممكنات اوزره منبسط اولان
وجوده اشارت اولنور و (ميم) ايله كون جامعه كه انسان كاملدر اشارت اولنور پس حق تعالى وعالم وانسان
كامل* كتاب لا ريب فيه در* پس شويله معلوم اوله كه انسان كاملك مرتبه سى بوندن اول ذكر اولنديغى كبى
بحر وجوب اولان اسماء الهيه وحقايق ربانيه بيننده* وبحر امكان اولان صور كونيه وحقايق امكانيه بيننده
برزخيتده در طرفين ايله محققدر وطرفينه على السويه ناظردر* وبو مرتبه يه بالغ اولمايان كمسنه صورتده
انساندر حقيقتده انسان دكلدر* وعالمنده خلافت ايله ظاهر اولان بو مرتبه دن ظاهر اولور* وبو مرتبه ايله
متحقق اولمايان درجه كماله ودرجه خلافته بالغ دكلدر* وخليفه ومرشد كامل دخى دكلدر وبو مرتبه نك فوقى
مرتبه اوادنادر كه مرتبه اكمليتدر واول حضرت احديتدر كه استهلاك محمدى مقاميدر وبو مقام اصالة محمد
صلى الله عليه وسلمك مقاميدر* وورثه سندن اكمل اولنلرك مقاميدر (والله يهدى من يشاء الى صراط
مستقيم) (فصل) (شويله معلوم اوله كه انسان كاملكه عالمده اندن اكمل يوقدر* انساندن نفس ناطقه
مرتبه سنده در* واول بزم سيدمز محمد صلى الله عليه وسلمدر كه عالمدن غايت مطلوبه اولدروانك مرتبه سندن
نازلين اولان كمل انساندن قواى روحانيه مرتبه سنده در* وانلر انبيا عليهم السلام وانبيانك مراتبندن نازلين
اولان كمسنه لرك مرتبه لريدر كه انساندن قواى حسيه مرتبه سنده در وانلر ورثه انبيا اولان اوليادر رضوان
الله عليهم اجمعين* وبونلرك باقيسى كه شكلده انسان صورتنده در وسيرتده حيوانك جمله سندندر روح حيوانى
منزله سنده در كه نموا حساسى اعطا ايدر* و بزانكيچون ديرز رسول عليه السلام نفس ناطقه در زيرا رسول
عليه السلام ديركه انا سيد الناس وعالم ناسدندر زيرا عالم جرمده انسان كبيردر كه تسويه ده متقدمدر تا كيم
رسول عليه السلامك نشأتى صورتى انده ظاهر اوله نته كيم الله تعالى انسانك جسدنى كندى روحنك آنده
نفخندن اول تسويه وتعديل ايلدى اندنصكره كندى روحندن اكا نفخ ايلدى پس عالم انسكله انسان تام
اولدى وصورت عالمدن ملائكه انسانك خيالنده ظاهره اولان صورت كبيدر وكذلك جن دخى صورت
خياليه كبيدر پس عالم انسان اولمز الا انك نفس ناطقه سى اولان انسانك وجوديله نته كيم نشأت انسان
انسان اولمز الا نفس ناطقه سى ايله واناندن نفس ناطقه كامله اولمز الا صورت الهيه ايله پس بو اجلدن اوتورى
عالمك نفس ناطقه سى كه رسول عليه السلامدن عبارتدر درجه كماله حائز اولدى تماما صورت الهيه انده

ظهورا تمكله پس صورت عالم جسد مسوى كبى اولدى وصورت الهيه ايله رسول عليه السلام انك روحى كبى
اولدى) (والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم) (اصل سابع) حروفك وكلماتك بياننده در* شويله معلوم اوله كه
حروف ايله كلمات ايكى قسم اوزره در بريسى حروف الهيه وكلمات الهيه* وبريسى حروف وجوديه وكلمات
وجوديه در* پس حروف الهيه غيبى غيب غيوبده كامن اولان شان ذاتيدر نواة ايچنده شجره كبى* پس شئون
الهيه تعينات حقك اعلى مراتبى اولدقلرى اعتباريله* وصيغه وجوديه دن اول حقك علم ذاتيسنده اشيا ايچون
تعقلاتك اسنى مراتبى اولدقلرى اعتباريله انلردن هر برشان حروف غيبى ايله تسميه اولنور* وصيغه وجوديه دن
اول هر برشانى انك لوازمى ايله تعقل ايتمك اعتباريله اول شان كلمه غيبيه ايله تسميه اولنور* واول شان ايله
حقك ظهورى وانك اوزره انك لوازمى اعتبار يسز حقك تجليسى حكمينك انسحابى اعتباريله اول شان حروف
وجودى ايله تسميه اولنور* واول تجلى حكمنك اول شان اوزره وانك لوازمى اوزره انسحابى اعتباريله اول شان
كلمه وجوديه ايله تسميه اولنور* پس حروف غيبيه شئون ذاتيه اولديغى اعتبار اوزره حقك عينيدر شجره نواتده
نواتك عينى اولديغى كبى* وتعين علمى ايله حروفك تعينى وتعدد نسبى ايله حروفك تعددى اعتباريله وحروف اشيانك
حقايق واصولى ومبدائى ومنشئى اولديغى اعتباريله حروف غيبيه ذات حقك غيريدر تميز نسبى ايله اندن متميزه در
تميز حقيقى ايله دكلدر* پس حروف غيبيه اشيانك تعيناتى ايچون مبادى واقعه اولور والسلام (اصل ثامن)
نبوت ايله رسالتك وولايتك بياننده در شويله* معلوم اوله كه نبى شول كمسنه در كه من عند الله وحى الهى ايله كاملك
كاور كه اول وحى بر شريعتى متضمن اوله كه اول نبى يه كندى نفسنده الله تعالى اول شريعت ايله عبادت ايدر
پس اكر اول شريعت ايله غيره مبعوث اوله حق اولور سه اول نبى رسول اولور* قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب
الرابع عشر من الفتوحات* اعلم ايدك الله ان النبى هو الذى يأتيه الملك بالوحى من عند الله يتضمن ذلك الوحى
شريعة يتعبده بها فى نفسه فان بعث بها الى غيره كان رسولا ويأتيه الملك على حالتين اما ينزل بها على قلبه على
اختلاف احوال فى ذلك التنزيل واما على صورة جسده من خارج بان يلقى ما جاء به اليه على اذنه فيسمعه او يلقيه
على بصره فيبصره فيحصل له من النظر مثل ما يحصل له من السمع سواء وكذلك سائر القوى الحساسة وهذا باب
قد اغلق برسول الله صلى الله عليه وسلم فلا سبيل الى ان يتعبد الله احدا بشريعة ناسخة لهذه الشريعة المحمدية
وان عيسى عليه السلام اذا انزل ما يحكم الا بشريعة محمد صلى الله عليه وسلم وهو خاتم الاولياء فانه من شرف محمد
صلى الله عليه وسلم ان ختم الله ولاية امته بنبى رسول مكرم ختم به مقام الولاية فله يوم القيمة حشران يحشر مع
الرسل رسولا ويحشر معنا وليا تابعا محمدا صلى الله عليه وسلم كرمه الله تعالى والياس بهذا المقام على سائر الانبياء
انتهى كلامه* ونبوت ايكى قسم اوزره در بر قسمى نبوت باطنه در وبر قسمى نبوت ظاهره در ونبوت باطنه بودر كه
رسول عليه السلام اسم باطنده وعالم غيبده حقيقتى وروحى ايله مراتب الهيه غيبيه ده انبيا واوليا ومؤمنينك
حقايق وارواحنه من عند الله انبا ايتديكيدر نته كيم* كنت نبيا وآدم بين الماء والطين* قوليله رسول عليه
السلام بو نبوت خاصه يه اشارت ايلدى* ونبوت ظاهره ايكى قسم اوزره در بر قسمى نبوت تشريعيه وبر قسمى
نبوت تعريفيه در ونبوت تشريعيه دخى ايكى قسم اوزره در بر قسمى شريعت مجدده ايله مشرع اولان نبينك
انباسيدر واول نبى رسولدر وبر قسمى نبى شريعت خاصه ايله متشرعدر شريعت مجدده ايله مشرع دكلدر*
ومشرع اولان نبينك نبوتى دخى ايكى قسم اوزره در بر قسمى نبوت مطلقه كليه عامه در وبر قسمى نبوت مقيده
جزئيه خاصه در پس نبوت مطلقه كليه عامه محمد صلى الله عليه وسلمك نبوتيدر ونبوت مقيده جزئيه خاصه آدم
عليه السلامك زماندن محمد عليه السلامك زمانته كلنجه شرايع مجدده اصحابى اولان انبيانك نبواتيدر وبونلرك
حقايق ومستندى اولان اسمانك سعتى واحاطتى وامتيازلرينك استعدادى وقابليتى حسبيله بونلرك نبواتى دخى
سعت وشمولده متفاوته در* زيرا اكرچه كيم نبوت مطلقه كليه محمديه يه نسبت ايله بونلرك نبواتى نبوت جزئيه در
اما بونلرك نبوتى تحتنده انواع وافراد كبى اولان نبوات جزئيه يه نسبت ايله كه انبياء غير مشرعينك نبواتيدر
بونلرك نبوتى نبوت كليه در ونبوت تعريفيه دخى ايكى قسم اوزره در بر قسمى انبيا عليهم السلام نبوت
تشريعيه دن خارجه اولان علوم ومعارفى ولايت جهتيله بغير واسطة حقدن اخذ ايدوب انبا ايتدكلريدر
وبر قسمى انباء الهى وكشف ربانى ايله اوليانك حقايق الهيه ومعارف واسرار غيبيه دن انبا ايتدكلريدر

وبو انباده شریعت مجدده ایله اتیان یوقدر وخضر علیه السلامك نبوتی دخی بو قسمدندر * زیرا خضر صدیقت ایله نبوت شرعیه بیننده فردیت وقربت مقامنده متعیندر ومقام قربت ونبوت مطلقه مقامیدرکه اکا اختصاص الهی ایله نیل اولور وبو مقامده دخی خاص الهی بغیر واسطة وجه خاص ایله حقدن اخذ اولنور وبو نبوت حیوانده دخی سائردر وقال تعالی) (واوحی ربك الی النحل) (وسائر موجوداتده دخی ساریه درولکن بریسنه نبی ایله رسول اسمی اطلاق اولنمز الا خاصة ملائکه یه رسل اطلاق اولنور * ونبوت تشریعیه ولایت الهیهٔ مطلقه نك مراتبندن برمرتبه درو آنك ظاهریدر * ونبوت تشریعیه رسول علیه السلام ایله منقطعه در لانبی بعدی) آندنصکره شریعت مجدده ایله رسول مشرع کلمز ولکن نبوت تعریفیهٔ دنیا وآخرت * ولایت محمدیه مظاهرندن ابدا منقطعه اولمز وانبیاء مرسلین سائر انبیادن اعلادر زیرا آنلر رسالت ونبوت وولایت اولان مراتب ثلاثه یی جامعلردر لکن رسولده ولایت نبوت ایله آنك رسالتندن اعلادر * زیرا ولایت صفت الهیه در ونبوت جهت ملکیه دروررسالت جهت بشریه درو بروجه ایله رسالت اعلی نبوت ایله ولایتدن ونبوت دخی ولایتدن اعلادر ورسول نبیدن وولیدن اعلادر * زیرا رسول کتاب ایله مبعوثدر ونبی ولیدن اعلادر زیرا ولی نبی یه شریعتده تابعدر ونبی اکا متبوعدر * وانبیانك بدایتی اولیانك نهایتیدر وعقل طورینك منتهاسی طور ولایتك مبدأیدر (بیت) خاطر خیاط عقل کرچه بسی بخیه زد * هیچ قبایی ندوخت لایق بالای عشق) (وولایت صفت الهیه اولدیغی اعتبار اوزره دائمه وابدیه در وفلك عام محیطدر جمیع مراتب الهیه وکونیه یی جامعدر ونبوت آنك مراتب کلیه سندن برمرتبه در وولایت عبده نسبت اولندیغی اعتبار اوزره وجود حقده عبدك فناسندن وذات حقده آنك استهلاکندن عبارتدر * وولی یه کندی نفسیله ظهور یوقدر وولی عبد محضدر اکر حق اظهار ایدرسه ظاهر اولور * اکر ابطان ایدرسه باطن اولور کندی نفسیله ظاهر اولان عبد ظاهردر وکندی نفسیله باطن اولان عبد باطندر عبد الله اولان کندی نفسیله ظاهر وباطن اولمز * وولایت ایکی قسم اوزره در برقسمی ولایت الهیهٔ محمدیهٔ کلیهٔ باطنه در وبرقسمی ولایت ظاهره درکه مظاهر بشریه ایله متعینه در ایکی قسم اوزره در برقسمی ولایت عامه در * وبرقسمی ولایت خاصه در وولایت عامه دخی ایکی قسم اوزره در * برقسمی آدم علیه السلام زماننده رسول علیه السلامك زماننه کلنجه مبعوث اولان انبیا ورسلك ولایتیدر واقطابك وسائر اولیانك ولایتیدر وقال الله تعالی) (الله ولی الذین آمنوا) (الایه وفترت زماننده اولان اهل توحیدك ولایتی اکرچه کیم ولایت خاصه در آنلره نسبت ایله اما ولایت عامه ده داخلدر زیرا ولایت عامه آنلرك ولایتنه دخی شامله در * پس بو اعتبار اوزره ولایت عامه اوچ قسم اوزره اولور وولایت خاصه دخی ایکی قسم اوزره در برقسمی ولایت خاصهٔ کلیهٔ محمدیه درکه وجود بشریده رسول علیه السلامك نفس مبارکنه وانك ورثه سی اولان اقطاب محمدیینه مختصه در بو اعتبار اوزره انك وجودی وورثه سنك وجودی ولایت الهیهٔ محمدیهٔ کلیهٔ باطنه ایچون مشکات کبیدرکه اول ولایت کلیهٔ باطنه ایکن آنلرك وجوداتنده جمیع احکام ولوازمی ایله ظاهره ومتعینه اولور ولکن رسول علیه السلامدنصکره کلان اقطابده ولایت عامهٔ کلیه وولایت خاصهٔ محمدیه مجتمعه در وولایت خاصه نك برقسمی دخی اهل سلوکدن خواص مؤمنینك ولایتیدر * وبو ولایتدر مرتبهٔ ایمانك فوقنده اولان مراتب الهیه ومقامات محمدیه دن هر برمرتبه وهر برمقام حسبیله * وهر برمرتبه ده واقعه اولان ولایت اول مرتبه حسبیله تسمیه اولنور) (الله ولی الذین آمنوا) (کبی ودخی) (الله یتولی الصالحین) (کبی پس هر برمرتبه ده وهر برمقامده متعین اولان ولی اول مرتبه حسبیله جمیع اموری اوزره حق مولی ایدوب حق دخی اول مرتبه ومقام حسبیله آنك اوزره متولیدر ولایت خاصهٔ محمدیه ایله متحقق اولنجه * زیرا ذوق محمدیده ولی هرشیدن فانیدر پس الله تعالی ایله برشیء مشاهده ایتمز بلکه کندی وجودی ایله فانی اولوب حقك وجودی ایله باقی اولدقدنصکره هرشیده باقی اولور * وهرشیده حقك وجودی ایله حقی مشاهده ایدر * پس حضرت محمدیه یه مختصه اولان مقاماتك هر برمقامنده واقعه اولان ولایت ولایت خاصهٔ محمدیه در * اول مقام مقام محمدی اولدیغی اعتبار اوزره * پس مقامات محمدیه دن مقام قاب قوسینده که مقام انسان کاملدر ومقام انبعاث خلایقدر متعین اولان اولیا دخی ایکی قسم اوزره در * برقسمی اولیای مردود مکملدر وبرقسمی بونلر هشیارلردر وبرقسمی دخی اولیاء مستهلك وکاملدر وبونلر مستانان حقدرکه بونلر مضیق بشریتدن

خلاص اولوب قاب قوسین احدیتنده غرق اولمشلردر وصمدیتك جلال وجمالی شهودنده محو اولمشلردر * پس آنلرك کندی وارلقلرندن اکاهی یوقدر پس غیری کسنه ایله نیجه مقید اولورلر آنلرده اول قوت یوقدرکه غیری کسنه یی اول جناب ایله آشنا ایده لر آنلرك تسبیحی دائما بودر) (شعر) (یا منیة المتمنی شغلتنی بك عنی * ادنیتنی بك حتی * ظننت انی انت * وبو طائفه نك طور نبوتدن واقفدن بهره لری یوقدر وبونلری دعوته مشغول ایتمزلر واما مردود مکمل اولان که هشیارلردر آنلره) (وجعلناهم ائمة یهدون بامرنا) (فحواسی اوزره خلافت ونیابت خلعتنی کیدیررلر وآنلر خلقی حقه دعوت ایدوب امر حقله هادیلردر) (قل هذه سبیلی ادعوا الی الله علی بصیرة انا ومن اتبعنی) (ومقام قاب قوسینده متعینه اولان ولایت خاصهٔ محمدیه مهدی علیه السلام ایله مختومه اولور وولایت عامه عیسی بن مریم ایله مختومه اولور وولایت الهیهٔ ذاتیهٔ محمدیهٔ کلیهٔ کمالیهٔ اکملیهٔ انسانیه که جمع جمع خصوصی احدیتیدر ذات ایله الوهیت بیننده برزخیت ایله متحقق اولان محمد صلی الله علیه وسلمك وارث اکملی ایله مختومه در * واول بو کتاب صاحبی شیخ محیی الدین عربیدر رضی الله عنه قال رضی الله عنه (شعر) وانی لختم الاولیاء محمد * ختام اختصاص فی البداوة والحضر (قال ایضا) شعر) وان ختم الولایة دون شك * لورث الهاشمی مع المسیح) وولایتده ختمیتدن مراد دورهٔ ظاهرهٔ محمدیه * ونشأت عنصریهٔ بشریهٔ انسانیه ده ولایتك خلاصه وزبده سنك وباطنده اولان کمالنك ظهوریدر * والا ولایت صفت الهیه اولدیغی اعتبار اوزره ظهور وبطون ایله متصفه در * تجلی ایله واظهار کمالات ایله مختومه اولمز * رسول علیه السلام ایله نبوت تشریعیه نك انقطاعندنصکره واقعه اولان وواقعه اوله جق تجلیات الهیه وکمالات ربانیهٔ غیر متناهیه در مخاطبات ودودیه وتجلیات شهودیهٔ ابدیه وسرمدیه در * غیر منقطعه اولان ولایت الهیه ایله بغیر واسطة وجوه خاصه ایله وارده در) والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم (اصل تاسع) علم ظاهر ایله باطنك وعلم ظاهر ایله علم باطن بیننده جمعك بیانده در * معلوم اوله که حق تعالی ظاهر وباطندر * پس ظاهر ظاهر ایله معلوم اولور وباطن دخی باطن ایله معلوم اولور وعلم ظاهر ایکی قسم اوزره در برقسمی فهم اول اوزره قرآن عظیمك ظاهرندن مستفاد اولان علمدرکه حدود شرعیه واحکام دینیه وعقاید اسلامیه یی متضمندر وبو علم بدن کبیدر علم باطن ایچون * وبرقسمی حواس ظاهره واعضا وجوارح انسانیه ایله حاصلدر قوهٔ بصریه وقوهٔ سمعیه وقوهٔ لامسه وقوهٔ شامه کبی وسائر اعضاء انسانیه کبی که انسانك ظاهرنه مختصه در بطن وفرج ورجل کبی * پس قوا واعضاء مذکوره دن هر بریسی ایله نشأت انسانیه ایچون برعلم حاصل اولور وبونلر بو نشأت انسانیه نك عمال ظاهره سیدر) (سنریهم آیاتنا فی الآفاق) (مفهومی اوزره آفاق عالمده مبسوطه اولان آیات الهیه وعلوم ربانیه یی اخذ ایدوب باطنه ایصال ایدرلر * وعلم باطن دخی ایکی قسم اوزره در برقسمی قرآنك بطونندن مستفاد اولان علمدر واول علم توحیددر * اسرار الهیه وحقایق غیبیه یی متضمندر وبرقسمی حواس باطنه وقوای روحانیه ایله حاصلدر روح حیوانی وروح عقلی وروح فکری وروح قدسیله ومجلی اولان قلب قابل ایله وبونلر نشأت انسانیه نك عمال باطنه سیدرکه وفی انفسهم مقتضاسی اوزره باطندن وانسانك نشأت غیبیه سندن وحقیقتندن اخذ ایدوب آنك نشأت ظاهرهٔ عنصریه سنه ادخال ایدرلر وعلم روح کبیدر علم ظاهره نسبت ایله * پس روح بدنسز ظاهر اولمدیغی کبی علم باطن دخی علم ظاهرسز ظاهر اولمز و بدن دخی روحسز قائم اولمدیغی کبی علم ظاهر دخی علم باطنسز قائم اولمز پس صورت الهیه اوزره مخلوقه اولان نشأت انسانیه ایچون علمینك اجتماعی لازمدر تا کیم ظاهری ظاهر ایله وباطنی باطن ایله مشاهده ایلیه وظاهر وباطن بیننده جمع ایله متصف اوله که انسان ایچون کمال انکله حاصل اولور اهل ظاهرك بعضیسی کبی ظاهره حصر ایتمیه واهل باطنك بعضیسی کبی باطنه حصر ایتمیه * زیرا علماء ظاهر معلومی علم ظاهره حصر ایتمکله علم باطن ایله مدرك ومعلوم اولان شیئدن محتجبلردر قوم موسی کبی مدارك عقلیه ومراتب غیبیه ده شهود غیبی ایله حقی مشاهده ایتمزلر * وعلماء باطن دخی کذلك معلومی باطنه حصر ایتمکله وجه مذکور اوزره علم ظاهر ایله مدرك ومعلوم اولان شیئدن محتجبلردر قوم عیسی کبی ظاهردن تجردلری وجهت روحانیته انهماکلری سببیله مظاهر کونیه ومجالئ حسیه ده ظاهر اولان حقی مشاهده ایده مزلر * پس کمال محمدی ظاهر وباطن بیننده جمع ایتمکله در * وظاهر وباطن بینی جمع ایتمك اولمز الا قاب قوسین مرتبه سنده که مرتبهٔ انسان کاملدر ومرتبهٔ خلافتدرکه قوس ظاهر وباطن وقوس وجوب

وامكان ونفوس خلق آنده مجتمعيدر وانسان كامل قوسين بيننده حاق وسطده قائمدر وطرفينه على السويه ناظردر (اعطى كل شئ خلقه) بحر وجوب ايله بحر امكان بيننده برزخدر تا كيم امر ظهور واظهاره خلل كلميه وامكان ووجوب بحرندن بريسى آخر اوزره بغى ايتميه) (بينهما برزخ لا يبغيان) (بلكه مقام اكمليته توجه ايدوب (وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) مخواسى اوزره علوم ظاهره دن وعلوم باطنه دن انسانه اعطا اولنان شيئك جمله سندن تجاوز ايدوب جميع صور حسيه ونفوس عقليه وغيبيه دن وحقايق اسمائيه وجوبيه دن وحقايق مظاهر امكانيه دن قلب مجلى ايله حضرت احديته عزيمت كليه ايله عزيمت ايدوب قلبنى اكا مرآت تامه ومظهر كل ايتمكله مقام اوادنايه وحضرت محمديه يه واصل اولور) (يوم لا ينفع مال ولا بنون الا من اتى الله بقلب سليم) (والله يقول الحق وهو يهدى السبيل) (اصل عاشر) (مقام محبت جميع مقاماتدن عالى اولديغنك بياننده در* شويله معلوم اوله كه مقام محبت جميع مقامات واحوالك اعلاسيدر زيرا حب الهى جميع مقاماتده سارىدر وجميع اشيانك ظهورى حب الهى ايله در پس هر مقام وحال كه محبتدن اول واقع اوله پس محبت ايچون مراد اولنور وهر مقام وحال كه محبتدنصكره واقع اوله* پس آندن مستفاددر زيرا محبت وجودك اصليدر وعالمك سببى اولان محمد صلى الله عليه وسلمك مقاميدر پس بو سيدك حقيقتندن خلايقك كاسى متفرعه اولدى پس الله تعالى مقاماتك اصلى اولان مقام محبتى موجوداتك اصلى اولان محمد صلى الله عليه وسلمه اعطا ايلدى پس محمد صلى الله عليه وسلم حب الهى صورتيدر انكيچون الله تعالى) (قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله) (قولنده محبت الهيه يى رسولك اتباعنه تعليق ايلدى پس سن دخى اگر محبوب حقيقى جمالنى مشاهده ايتمك ديلرسك حب الهى يه تشبث ايله زيرا كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف مفهومى اوزره ظهور حب الهى ايله اولديغى كبى وصول دخى حب الهى ايله ميسردر) (والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم) (اصل حادى عشر) (طريقك وسالكك وسلوك احوالنك وولايت خاصهٔ محمديه يه موصل اولان انسان كاملك بياننده در (امدى) شويله معلوم اوله كه الله تعالى غيب هويتده مستكن اولان كمالك جمالنى اظهار ايتمكيچون انسانى احسن تقويم واحسن ترسيم اوزره خلق ايدوب اسفل سافلينه رد ايتدى نته كيم (لقد خلقنا الانسان فى احسن تقويم ثم رددناه اسفل سافلين الا الذين آمنوا وعملوا الصالحات) (ديدى پس اسفل اولان عالم طبيعته واقع اولان انسانه لابددر كه وحدت حقه مؤمن اولوب حقك قبولنه صالح اولان اعمال ايله اتيان ايده كه اندنصكره آنك خالقيتنه حقك ارادتى تعلقنى موجب اولان شئ كه معرفت الهى وجلاء واستجلاء كليدر توجه ايليه زيرا آنك سعادتى آنده محصله در* ومعرفت كليه وجلا واستجلا ميسر اولمز الا كمال انسانى ايله وكمال انسانى دخى ميسر اولمز الا حضرت واحديته ومرتبهٔ قاب قوسينه وصول ايله كه مرتبهٔ انسان كاملدر وبعده كمال محمدى اولان مرتبهٔ اوادنايه وحضرت احديته وولايت خاصهٔ محمديه يه دخول ايدر وحضرت واحديته دخول ميسر وكمال انسانى يه وصول متصور دكلدر الا بيت حق اولان قلبى شرعا وعادة مذمومه اولان اوصافدن ماء اخلاص ومراقبه ايله غسل ايدوب تعلقات كونيه وعوايق امكانيه دن محلى ايتمكله* وجميع وجوه قلبله حضرت وحدته توجه ايدوب وجه وحدتدن غيرى اطرافه نظر والتفات ايتمامكله والله تعالى يه اعتصام ايدوب اكا انقياد ايتمكله وآنك احكامى تحتنده استسلام ايله قال تعالى) (ومن يعتصم بالله فقد هدى الى صراط مستقيم) وقال* ومن احسن دينا ممن اسلم وجهه لله وهو محسن* واتبع ملة ابراهيم حنيفا) (وقال) (ومن يسلم وجهه الى الله وهو محسن فقد استمسك بالعروة الوثقى والى الله عاقبة الامور) وطريق مستقيم وطريق قويم طريق توحيددر وطريق وحدت ذاتدر وجميع انبيانك دينى واحددر) (فطرة الله التى فطر الناس عليها لا تبديل لخلق الله ذلك الدين القيم) (ناس ازلده اول دين واحد اوزره مفطور اولوب نشأت عنصريه ده آنك اوزره ثابتدر قال تعالى) (شرع لكم من الدين ما وصى به نوحا والذى اوحينا اليك وما وصينا به ابراهيم وموسى وعيسى ان اقيموا الدين ولا تتفرقوا فيه) (پس مرتبهٔ عظمى ومكانت زلفى اولان وحدتك علو قدرن عارف اولوب بو طريق اممه وصراط اقومه اولان توحيد ذاتى اوزره سلوك ايتمك ممكن دكلدر الا واسطه رسول ايله ويا واسطهٔ نبى ايله ويا خود اول مرتبه يه واصل اولوب خليفهٔ حق اولان وارث كامل واسطه سيله قال الله تعالى) (ما كان لبشر ان يكلمه الله الا وحيا او من وراء حجاب او يرسل رسولا) (ورسالت ايله نبوت

تشريعيه رسول عليه السلام ايله منقطعتاندر نبوت تشريعيه ايله* آندنصكره رسول ايله نبى كلمز ولكن ولايت عامهٔ محمديه دنيا وآخرت ابدا منقطعه دكلدر* وجميع ازمانده مظاهر انسانيهٔ كامليه دن زايل اولمز* وآنلر اشرف ورثهٔ محمديه يندن اولان اقطاب وخلفادر كه اول حقيقت واحده آنلرك صورنده متجليه در لكن) (لو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا) (مفهومى اوزره زمان واحدده شخص واحددن غيرى احكام الوهيته مظهر اولمز* پس اول مقامه ارشادا ايتمك آنك يدنده در آنك يدندن غيرى بر احدك آنده يدى يوقدر زيرا آنك يدى يد الله در) (يد الله فوق ايديهم) (واول شخص قطب اقطابدر* قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب السادس والثلاثين والثلاثمائة فى الفتوحات* اعلم ان المبايعة العامة لا تكون الا لواحد الزمان خاصة وان واحد الزمان هو الذى يظهر بالصورة الالهية فى الاكوان هذا علامته فى نفسه ليعلم انه هو انتهى كلامه پس اول مقامه ارشادا آنك يدى ايله ويا خود آنك امرى ايله اول مقامه واصل اولان خلفانك يدى ايله ميسردر ولكن آنك تربيه سنده نشو ونما بولوب مهتدى اولان سائر خلفانك تربيه سنده مهتدى اولان كبى دكلدر واكا اصابت ايدن غيره اصابت ايدن كبى دكلدر زيرا سلطان مقربلرندن بريسنك دلالتى كبى دكلدر زيرا اكا اصابت ايدن عينه اصابت ايدر وغيره اصابت ايدن صفتنه اصابت ايدر* اصحاب مقامات اولان عارفين بو سردن غافل اولوب بو مرتبه يه اصابت ايتمدين خلقى دعوت ايدرلر* الا مكر كيم مرشد كامل اولان قطب طرفندن مأمور اولهلر* وطالب حق اولان اهل سلوكك اكثرى بو سردن ذاهل وامرى على ما هو عليه جاهلدر* ظن ايدرلر كه هر ولى وهر انسان كامل حقه ارشاد ايدر ودير لركه الطرق الى الله بعدد انفاس الخلايق هر مخلوقده حقك يدى واردر نعم هر مخلوق وجوه الهيه دن بر وجهه مظهر وبر اسمك تجليسنه مجلى وفعلنه مصدردر ولكن هر مخلوق حضرت واحديتده اسماء الهيه جمعنه مظهر كل دكلدر وآنده ظهور كلى يوقدر واگر هر مخلوقده يد الهينك وجودى وآنده وجه واحدك مشاهده سى كفايت ايدىدى پس سلوكه قاصد اولان هر مخلوقده دخى حقك يدى ووجهى واردر* پس كندى وجودنده اولان يد حق ووجه حقى قيوب غيرده اولان يد حقه ووجه حقه تشبث ايتمكدن ترجيح بلا مرجح لازم كلور وكذلك كندى وجودنده حقى مشاهده ايتمين مخلوق محجوب آنك كبى كندى وجودنده حقى مشاهده ايتمين محجوب آخر مظهرنده حقى نيجه مشاهده ايده بيلور وآنك واسطه سيله نيجه مشاهده ايدر* پس كندى محجوب آخره دليل اولديغى كبى محجوب آخر دخى اكا دليل اولوب آنى ارشاد ايتمكه قادر دكلدر* بر اعمى كه كندى بصرى بر كحالك كحلنه محتاج اولوب بوله وارمغه قادر اولميه غيرى اعمى نك بصرى پرده سن نيجه رفع ايدوب اكا دلالت ايده بيلور وبر اخرس كه اناسندن خرس ايله طوغوب تكلم ايتمكه قادر اولميه سليمانلق ايدوب قوش ديلن نيجه تعليم ايده بيلور (بيت) (سن نه بيلدك زبان مرغانى* كورمدك اى پشه سليمانى) (طاغدن كلان هر چوبان انى انا الله نداسنى ايشيدوب موسانق ايله ظاهر اولمز* وعالمده مجرد اولوب بر كليم ايله هر سياحت ايدن روح الله اولمغه لايق ومرده يى احيا ايتمكه مستحق اولمز (بيت) نه هر كوه آيد از كوهى* بود با دعوت موسى) نه هر كو زايد از زالى بود با سطوت دستان* هر دله نور عزت اسرار صغماز وهر كوش سطوت جلال معرفت سماعنه طاقت كتورمز) (بيت) زاول انبه كه مستمع طلبى* كه نداند هندوان عربى* پس هر زمانده متعين اولان فرد كامل روح الهى محلى اولان قلب كبيدر* وسائر اوليا وخلفا اكا اعضا وجوارح كبيدرلر* پس كامل جزئى كبى اولان شئ كامل كلى كبى دكلدر* مظهر ناقص مظهر كامل كبى دكلدر* واسم مضل مظهرى اسم هادى كبى دكلدر* پس مراتبى تمييز ايدن سالك اهل تحقيق اولور ومراتبى تمييز ايتمين ملحد وزنديق اولور* وادى حيرتده هايم وحيران اولوب تيه حسرتده حرمان وخسران اوزره قالوب شهود وعيان طرفنه يول بوله من هر مظهرده مظهر حسبيله حقك شهودى عارف كاملك ذوقيدر* سالكه لازم اولان تمييز مراتبدر بلكه جميع وجوهدن اعراض ايدوب جميع اسماء الهيه جمعيتنك مظهرى اولان انسان كامله وآنك قلب قابلى مشكاتنده متجلى اولان حقه توجه ايليه (ما وسعنى ارضى ولا سمائى ووسعنى قلب عبدى المؤمن) (قال الشيخ رضى الله عنه) (شعر) (قلب المحقق مرآة لمن نظرا* لذات من اوجد الارواح والصورا) (امدى اى مؤمن مقبل واى سالك قابل اگر الله تعالينك (يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله وابتغوا اليه الوسيلة وجاهدوا فى سبيله لعلكم تفلحون) (قولنده اولان امر الهى يه امتثال ايدوب بو عالم فانيدن فلاحى طلب ايدرسك وعالم بقا ووحدته واصل اولمغه رغبت ايدرسك پس بو عالم

كثرت وظلماتی یه کوکل ویرمکدن اتقا ایدوب چاه طبیعتدن خلاص اولمغیچون ولی کامل ومرشد فاضلدن
بر وسیله ابتغا ایله که مشکات ولایت محمدیه مظهریتنده قائم اولوب صورت الهیهٔ کمالیهٔ انسانیه ایله ظاهر اوله
ومرتبهٔ اوادنادن مقام قاب قوسینه خلافت ایله مردود اوله اکا تسلیم اولوب مطیع ومنقاد اول * و برامرده
اکا اعتراض ایدوب مخالفت وانکار اتمه وصدق واخلاص وتسلیم ووفا اوزره انکله صحبت ایله * زیرا
الله تعالی دیرکه) (ان الذین یبایعونك انما یبایعون الله * من یطع الرسول فقد اطاع الله) (پس طالب حق اولان
مریده لابددرکه مرشد کامله مبایعت ایدوب حقوق شرعیه نك مراعاتندنصکره مال وبنونه ومراتب دنیویه
ودرجات اخرویه یه میل اتمکدن قلبنی فارغ ایلیه * وقلبنده جمال وحدت ظهورینه مانعه اولان عوایق وعلایقی
آندن اخراج ایدوب اطرافه انجذابدن سالم اولدیغی حالده محبت الهیه وعزیمت کلیه ایله تشتت خاطرسز حقه
متوجه اوله وکشف وعیان مرتبه سنه بالغ اولمیجه محبوب حقیقی اولان حقك حبندن غیری آنك قلبنده
برشیئك سلطنتی وآنك اراده سندن غیری شیئك ارادتی اولمیه) (ان الله لا ینظر الی صورکم ولا الی اعمالکم ولکن ینظر
الی قلوبکم) (بیت) (دردل بجز از یکی نشاید که بود * درخانه اکر هزار باشد شاید) (امدی) کمل اولیا بوطریق اوزره
سلوك ایتدیلروندر اصفیا ملك وحدته بوصراط اوزره یول بولدیلر وکمل رسله بووجه اوزره) (وتبتل الیه تبتیلا
واعبد ربك حتی یأتیك الیقین) (امری وارد اولدی انکیچون کثرت وجودیه ونسبیه دن اعراض ایدوب مقام
اوادناده احدیت ایله متحقق اولدی) (قل هذه سبیلی ادعوا الی الله علی بصیرة انا ومن اتبعنی وسبحان الله وما انا من
المشرکین (ففروا الی الله جمیعا) پس طریق محمدی توجه تام ایله حقه فرار وغیردن اعراض ایدوب اکا انکاردر
لا اله الا الله * ومن احسن قولا ممن دعی الی الله وعمل صالحا وقال اننی من المسلمین) (بیت) (انها که ربودهٔ الستند *
ازعهد الست یار مستند * درمنزل دردبسته پایند * دردادن جان کشاده دستند * چالاك شدند وپس بیك کام)
ازجوی حدوث نارجستند * فانی زخود وبدوست باقی * وین طرفه که نیستند وهستند * این طائفه اند
اهل توحید * باقی همه خویشتن پرستند) (تتمیم) (شویله معلوم اوله که انسان اوچ قسم اوزره در برقسمی
اصحاب شمالدر قال تعالی) یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا وهم عن الآخرة هم غافلون (وقال فمنهم من یرید الدنیا)
پس انجق جل همتلری حیوة دنیانك ظاهریدر ومراتب اخرویه یه توجه اتمکدن آنلرك قلوبی غلاف ایچنده در
وآنلرك مقصد اصلیلری حیوة دنیانك متاعیدرکه الله تعالی ذکر ایلدی) (زین للناس حب الشهوات من النساء
والبنین والقناطیر المقنطرة من الذهب والفضة والخیل المسومة والانعام والحرث ذلك متاع الحیوة الدنیا)
قولنده پس آیتده مذکور اولان متاع دنیویه یه توجه ایدوب آخرتدن قلبی محجوب کمسنه اصحاب شمالدندر
وبرقسمی اصحاب یمیندر وآنلرك جل همتلری متاع آخرتدر ودرجات جنتدر ومتاع دنیویه یه کفاف مقداری
سعی ایدرلر وبونلر اصحاب جنت اولان مؤمنلردر * وبرقسمی مقربیندر آنلر کندی نفسلری اوزره حیوة دنیا
متاعنه ودرجات آخره ارتفاعنه رغبتی حرام اتمشلردر زیرا آنلرك قلوبی مرایای الهیه ومجالی تجلیات ربانیه در
آنلر شهود واعیان وکشف وایقان وذوق ووجدان اصحابیدر * صور دنیویه واخرویه کثرتنك شهودی ایله جمال
وحدت مشاهده سندن محتجب دکلردر وبوطائفهٔ علیه نك امر حقله عباد اللهه خدمتلری مقام وحدته انلرك
ارشادی وایصالیدر * وعباد اللهه همتلری علایق دنیویه وعوایق اخرویه دن آنلرك قلوبنی تخلیه وتجلیه
ایدوب آنلرك هدایت وافلاحیدر * درکاه رب عزتدن عبدك بعدینی موجبه اولان امور دنیویه نك حصولی
ایچون همت اتمزلر * وجمال وحدت حقدن محبك احتجابنی ایجاب ایدن مراتب اخرویه یه وصول ایچون توجه
اتمزلر * زیرا بونلرك خدمتی حقله عبادك بیننده اولان حجب وموانعی رفع اتمکدر حجبی تکثیر اتمك دکلدر * وبونلر
حقه هادیدر حقدن مضل دکلدر وحق تعالی صور دنیویه ده بونلری عوامدن حفظ ایلدی واعمال صالحه
صورنده دخی خواصدن حفظ ایلدی * وامورده برشیئك ابقانده وتصرفنده عجز ایله ظهورده هرشیئك اتیان
وتصرفنده عجز ایله ظاهر اولمیان رجال ابدالدن دخی حفظ ایلدی * زیرا ارباب کمالك قوا واعضاسی ورعیت
وخدمه سی مرتبه سنده اولان اصحاب مقاماتدن کرامت اربابنك بعضیسندن کرامت وابدالدن برسنی ده
تصرف صادر اولسه که ارباب کمال آنك اتیاننده عجز صورتی ایله ظاهر اولورلر * پس بونلر عبودیت وعجز صورتی
ایله محتجب اولمغله ناسك عوام وخواصی فهمندن وکندیلرك اصحاب واحبابی ادراکندن وآنلرك درجه لرینه

واصل اولمیان ارباب مقاماتك وطائفهٔ ابدالك معرفتندن مصون اولدیلر * وامور کونیه ده عوامك آنلره
مراجعتندن محفوظ اولدیلر * اولیائی تحت قبابی لا یعرفهم غیری * اولیاء الله عرایس الله ولا یری العرایس
المجرمون واما بوطائفه نك علو قدرینه واقف وبوفرقه نك مکانت علیاسنه مستشرف اولان ارباب بصیرت
واصحاب کشف ومعرفت عجز وحیرت صورندن بوطائفه هرقنقی صورت ایله ظاهر اولورسه آنلرك علو قدرینه مقر
ومعترف اولوب فیض وافاضه لری بحرندن مغترف اولورلر واول صورت ظاهره یه نظر اتمزلر بلکه انلرك قلوبی
مشکاتندن متجلی اولان نوره ووجوداتی مرایاسنده اولان ظهوره نظر ایدرلر * وآنلر ایله صحبت ایدوب استیناس
ایدرلر وآنلردن انوار معرفتی اقتباس ایدرلر طوبی لمن آمن بهم وان لم یرهم (نظم) اول کرام حی کورکیم جانله بازار
ایتدیلر * ماسوادن یوز چویرب حقه اقرار ایتدیلر * لوح دلدن نقش غیری محو ایدوب پاك ایتدیلر * حقه واصل
اولمغیچون ترك اغیار ایتدیلر * لاتعین عینی ایچره کنز مخفی ایدی حق * فتح ایدوب کنز غیوبی حقی اظهار ایتدیلر *
مخزن اسرار اولوبدر بیل قلوبی بونلرك * امر رحمان ایله بونلر کشف اسرار ایتدیلر * نور وحدت پرتوی چکدی
قلوبن بونلرك * کیردیلر انس عالمینه حرق استار ایتدیلر * کائنات عین رحمتدر وجودی بونلرك * ظلمت آباد جهانی
غرق انوار ایتدیلر * آصفیانك خرقه سینه مدعیلر کیره لی * سکه یی ترك ایلیوب اول خرقه دن عار ایتدیلر * خرقه
وسجاده یی ناریله آبه صالدیلر * بازکونه نعل اوروبن ترك دستار ایتدیلر * عالم قدسك عروسی ایدی بونلر تا ازل *
برایکی کون جلوه ایدوب عرض دیدار ایتدیلر * نقش وصورت عالمیله اولمدیلر محتجب * جان وباشی ترك ایدوبن
حقه ایثار ایتدیلر * بوجهاندن کوزیومو بن قلمدیلر التفات * عالم غیب وشهوده فتح ابصار ایتدیلر) (اصل
ثانی عشر) (حقیقت محمدیه نك ازلا وابدا امدادی وصور ومعانی وحقایق روحانیه ده وصور حسیه ده انبیا
واولیا مظاهری ایله انك افاضه سی بیاننده در * شویله معلوم اوله که حقیقت محمدیه * جمعیهٔ الهیهٔ اسمائیه دن
عبارتدر پس نشأت عنصریهٔ انسانیه دن اول نشأت متقدمه ده حضرات حقایق ومعانیده * وحضرات علویه
روحانیه ده * انبیا واولیانك ومؤمنینك حقایق وارواحنه حقیقت محمدیه وروح محمدی انباء معنوی
وروحانی ایله امداد ایلدی * ونشأت عنصریهٔ انسانیهٔ آدمیه نك ظهورندنصکره دخی کذلك جمیع انبیا واولیایه
امداد ایدوب شرایع متفرقه صورنده مظاهر انبیا ایله امم مختلفه ومتباینه ایله امداد وانبا ایلدی * پس رسول
علیه السلام صورت جسمیهٔ عنصریه سنده ظهور ایتدیکی زمانده بغیر واسطه امداد کلی ایله امداد وانبا ایدوب)
(الیوم اکملت لکم دینکم) (آنك وجود عنصریسیله دین الهی کمال بولدی وامر ظهور واظهار انکله حاصل
اولدی * وآنك انتقالندنصکره آنك حقیقت کلیه سنك مظاهری وروح کلیسنك مرایاسی اقطابدر * فیض
وامداد وهدایت وارشاد آنك خلفاسی اولان اقطاب مظاهریله حاصل اولور * والی یوم القیام برزمان یوقدرکه
آنك ورثه وخلفاسندن خالی اوله وآنلرك وسایطیسز * عالم امکان قائم اوله عالم امکانده آنلرك وجودی روح
کبیدر جسد انسانده (قال علیه السلام (لا تقوم الساعة حتی یقال فی الارض الله الله ای حتی یکون فیها احد
یذکر الله ذکرا حقیقیا) (قال الشیخ ابو العباس المرسی فی تفسیر قوله تعالی) (ما ننسخ من آیة او ننسها نأت بخیر
منها او مثلها) (ای ما نذهب من ولی الا ونأت بخیر منه او مثله وقد سئل بعض العارفین اولیاء الله ینقصون
فی زمن فقال لو نقص منهم واحد ما ارسلت السماء قطرها ولا ابرزت الارض نباتها او فساد الوقت لا یکون بذهاب
اعدادهم ولا بنقص امدادهم ولکن اذا فسد الوقت کان مراد الله سبحانه وتعالی وقوع اختفائهم فاذا کان
اهل الزمن معرضین عن الله مؤثرین لما سوی الله لا تنجع فیهم الموعظة ولا تمیلهم الی الله التذکرة لم یکونوا
اهلا لظهور اولیاء الله * فیهم وکذلك قالوا اولیاء الله عرایس الله ولا یری العرایس المجرمون * قال علی بن ابی
طالب کرم الله وجهه فی مخاطبته لکمیل بن زیاد اللهم لا تخل الارض من قائم لك بحجتك اولئك الاقلون عددا
الاعظمون عند الله قدرا قلوبهم معلقة بالمحل الاعلی اولئك خلفاء الله فی عباده وبلاده آه * واشوقاه
الی رؤیتهم وروی الامام الربانی محمد بن علی الترمذی فی کتابه الختم له یرفعه الی عمر رضی الله عنه قال رسول
الله صلی الله علیه وسلم امتی کالمطر لا یدری اوله خیر ام آخره) (وروی ایضا هو یرفعه الی ابی الدرداء قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم) (خیر امتی اولها وآخرها وفی اوسطها الکدر) (وروی هو ایضا یرفعه الی عبد
الرحمن بن سمرة قال جئت مبشرا من غزوة مؤتة فلما ذکرت قتل جعفر وزید وابن رواحه بکی اصحاب رسول الله

صلى الله عليه وسلم فقال عليه افضل السلام)(ما يبكيكم فقالوا ومالنا لا نبكى وقد قتل خيارنا واشرافنا
واهل الفضل منا فقال عليه السلام)(لا تبكوا انما مثل امتى كمثل حديقة قام عليها صاحبها فاحتلب رواكبها
وهيأ مساكنها وحلق سعفها فاطعمت عاما فوجا ثم عاما فوجا فلعل آخرها طعما يكون اجودها قنوانا واطولها
شمراخا والذى بعثنى بالحق ليجدن ابن مريم من خلفا خيرا من حواريه)(وروى هو ايضا برفعه الى رسول
الله صلى الله عليه السلام)(انه قال فى كل قرن من امتى سابقون)(وروى هو ايضا برفعه الى سهل بن ربيعة قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان فى اصلاب اصلاب اصلاب رجال من اصحابى رجالا ونساء يدخلون
الجنة بغير حساب)(ثم تلا وآخرين منهم لما يلحقوا بهم وهو العزيز الحكيم * ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله
ذو الفضل العظيم * والله يقول الحق وهو يهدى السبيل

وسميته بتجليات عرائس النصوص فى منصات حكم الفصوص

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذى زين خواتم الكلم بزينة فصوص الحكم * ونقش فصوص قلوبهم بنقش اسمه الاعظم * وجعل
قلوب اصحاب الهمم جداول لفيوض بحر القدم * الذى اراد ان يعرف ويعلم * فخلق على صورته آدم فسواه
وعدله وقوم * ثم جعله خاتما لخزائن العالم * واعطى اياه مفاتيح خزائن الجود والكرم * وصلى الله على هادى الامم
من ليالى الظلم على طريق الامم * ونهج الاسلم الاحكم * محمد المرسل الى خير الامم * الذى اوتى جوامع الكلم
من المقام الاقدس الاقدم * وايد بالامر القويم والقيل الاقوم * وعلى آله واصحابه وسلم * وورثته الكاملين
من العرب والروم والعجم (امدى) اى خاتم ملك سبحانى واى نقش فص نكين سليمانى شويله بيل وقتا كم شيخ رضى
الله عنه رسول صلى الله عليه وسلمى مبشرده مشاهده ايتديسه ورسول عليه السلام دخى اكا فصوص الحكمده
مذكور اولان انبيانك قلوبى اوزره منزله اولان حكمى صورت مثاليه ده ارائت ايدوب اكا امر ايتديسه كه
اول حكمى اخذ ايدوب صورت حسيه ده بغير زياده ولا نقصان ناسه اخراج ايليه رسول عليه السلام اكا حد
ايتديكى اوزره * پس اولدخى امر سيده امتثال ايدوب بو كتابك ابرازنه قصد ايتدى * تسميه دنصكره جميع نسب
اسمائيه وصفات ربانيه يى جامعه اولان ذات احديه يه حامد اولديغى حالده كه بو حكم وعلوم واسرار آنك قلبى اوزره
وانبياء مذكورينك قلوبى اوزره اول مرتبهٔ جامعه دن منزله در پس)(بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذى منزل
الحكم على قلوب الكلم)(ديدى يعنى حمد مطلق مرتبهٔ الوهيتده معينه اولان ذات موجده يه مختصدر * وبن
اكا حمد ايدرن كه سائر عبدى بينده بنى مقام محمدى ومشرب ذاتى وجمع احدى يه مطلع ايدوب بو كتابده ذكر
اولنان اكابر انبيانك اذواقى اصولنه كه ولايت خاصهٔ محمديه يه متعلقه در تخصيص ايلدى پس براعت استهلالدن
اولورى شيخ رضى الله عنه الله تعالى يى وصف ايلدى آنك مقصدنه دلالت ايدن وصف ايله يعنى حمد الله تعالى يه
مخصوصدر كه قلوب كلم اوزره دائما ابدا حكمى انزال ايديجيدر * وياخود تنزيل ايديجيدر يعنى تدريج ايله انزال
ايديجيدر (امدى) وقتا كم رسول عليه السلام حقيقتيله جميع حقايقى جامع اولديسه ووجودى ايله اكمل
جميع رسل اولديسه زيرا جميع اسماء الهيه يى جامع اولان اسم اعظمدر وحضرت احديه دن وآنك حقيقتى اولان
ولايت محمديه دن حكم واسرار قلوب كلم اوزره نازله در * ودخى آنك نبوتى جميع انبياده متفرقه اولان نبوتك
احديتى وولايتى دخى كه مشكات خاتم اولياء در جميع انبيا واولياده متفرقه اولان ولايتك احديتى اولديسه آنك
ورثه سندن بعض وارث كامل وارددر كه انكچون خاتم ولايت خاصهٔ محمديه مرتبه سى حاصله در * پس اول وارث
كامل حكم الهيه يى بعض اول مشكات محمديه دن اخذ ايدر كه مأخذ اذواق وعلوم جميع اوليادر * وولايت
جهتيله جميع انبيانك مأخذيدر كه آنلرك ولايتنه متعلق اولان حكم وعلوم واسرارى آنلردن اخذ ايدرلر منشأ
فصوص شيخ كبى رضى الله عنه * وقتا كم ورث محمدى ومشرب ذاتى وجمع احدى ايله متحقق اولدى * الله تعالى
آنك قلبى اوزره مقام اقدمدن حكم فصوصى انزال ايلدى كه اول حكم بو كتابده ذكر اولنان انبيانك قلوبى
اوزره منزله در)(فما القى الا ما يلقى الى ولا انزل فى هذا المسطور الا ما ينزل به على)(ديدى پس شيخ رضى الله عنه
كامل اوليادن شول كلمه اولدى كه الله تعالى آنك قلبى اوزره بو كتابده وبو كتابك غيريسنده ذكر ايتديكى جميع
حكمى انزال ايلدى پس شيخ رضى الله عنهك قلبنه انزال اولان حكمك مقابله سنده آنك حمدى جامعدر جميع

محامدى كه انبياء عليهم السلامك قلوبى اوزره انزال اولنان حكمك مقابله سنده اول محامد ايله آنلر حمد ايتديلر
پس بو اجلدن اولورى شيخ رضى الله عنه منزل الحكم على قلوب الكلم قولى ايله وصف ايلدى * قال الشيخ رضى
الله عنه فى الفتوحات فى الفصل السادس من الباب الثامن والتسعين بعد المائة الحمد ثناء عام مالم يقيده الناطق
به بامر وله ثلاث مراتب * حمد الحمد وحمد الشئ نفسه * وحمد الشئ غيره * وما ثم مرتبة رابعة فى الحمد ثم فى الحمد
بما يحمد الشئ نفسه او يحمد غيره قسمان اما ان يحمده بصفة فعل او بصفة تنزيه وما ثم حمد ثالث هنا واما حمد
الحمد له فهو فى الحمدين بذاته اذ لو لم يكن لما صح ان يكون لهما حمد (شعر) فحمد الحمد يعطى الحمد فيه * ولولا الحمد
ما كان الحميد)(ثم ان الحمد على المحمود على قسمين قسم واحد وهو ان يحمد بما هو عليه والقسم الاخر ان يحمد
بما يكون منه وهو المسمى شكرا انتهى كلامه * پس شيخ رضى الله عنهك الحمد قولنده حمدن مرادى شيئك غيره
حمدى اولمق ممكندر كه شيخ رضى الله عنه مقام قرب نوافلدن لسان حقله صفت فعل اولان انزال ايله حقى
حمد ايليه * پس بر وجه ايله كه بو حمد شيئك غيره حمدى قبيلندن اولور ووجه آخر ايله بو حمد شيئك كندى نفسنه
حمدى قبيلندن اولور زيرا لسان قرب نوافلده لسان حقدر * پس بو تقديرا اوزره حق حامد ومحمود اولور وحمدن
مراد وجهين ايله شيئك كندى نفسنه حمدى قبيلندن اولمق ممكندر * بر وجه بودر كه قرب فرايض مقامندن
حق لسان شيخ ايله كندى نفسنى حامد اولان صفت انزال ايله متصف اولمغله * ووجه ثانى بودر كه شيخ رضى الله
عنه كندى نفسنى حامد اوله الله تعالى نك)(وان من شئ الا يسبح بحمده)(قولى كبى * ضمير شيئه راجع اولديغى
اعتبار اوزره * زيرا شيخك حقيقتى حقك تعينات علميه سندن بر تعين كليدر وظاهرى دخى حقك مظاهر
وجوديه سندن بر مظهردر پس حكم الهيه دن آنك قلبنه واصل اولان شئ واصل اولمز الا آنك حقيقتندن وعين
ثابته سندن كه شئون الهيه دن بر شاندر * پس آنك كندى نفسنه حمدى دخى حقك حمدنه راجع اولور * ولكن
وقتا كم شيخ رضى الله عنه فتوحاتده فصل مذكورده تحميدات مذكوره نك اقسامى ذكر ايتدكدنصكره ذكر ايليوب
ديديسه ولما كان عين حامدة ومحمودة فى العالم كلمات الحق الظاهرة من نفس الرحمن ونفس الرحمن ظهور الاسم
الباطن والحكم الغيب وهو الظاهر والباطن رجعت اليه عواقب الثناء فلا حامد الا الله ولا محمود الا الله وحمد الحمد
صفته لان الحمد صفته وصفته عينه اذ لا يتكثر ولا يكمل بالزايد تعالى الله فحمد الحمد هو فليس الا هو)(شعر)
(فما حمد الله الا الاله * ومحموده عينه لا سواه * فمن حمد الله على هذا النحو فقد حمده ومن نقصه من ذلك شئ فهو
بقدر ما نقصه فان كنت حامدا فاحمده بهذا الحضور وهذا التصور فيكون الجزاء من هذا حمده عينه فافهم
انتهى كلامه پس بو تحقيقدن متحقق ومتعين اولدى كه شيخك حمدن مرادى حمد حمددر كه ذاته متعلقدر
وبو حمد انسان كامل ايله قائم اولان حمد مراتبنك اعلى مرتبه سيدر * بلكه بو حمد شول حمددر كه حق تعالى اول
حمد ايله عالميندن غنيه اولان ذاتى ازلده حمد ايلدى وعبادنه امر ايتديكه اول حمد ايله آنلر دخى آنى حمد ايده لر *
قال الحمد لله رب العالمين اى قال قولوا الحمد لله زيرا وقتا كم موجودات باسرها نفس رحمانيدن ظاهره اولان
كلمات الهيه اولديسه وحال بو كه نفس رحمن اسم باطنك ظهوريدر وحق كه ظاهر ومشهوددر * مظاهر
موجوداتده موجودات حسبيله ظاهر اولديسه ومجالى قوابلده قوابل صورى ايله متعين اولديسه * جميع
موجوداتك ثناسى شول شئ حسبيله واقع اولور كه موجودات حقدن آنى استفاده ايتديلر * وحقك
تجليسندن موجوداتك اعيانى مرايا سنده منطبع اولدى * پس حق تعالى جميع حامدينده كندى نفسى
اوزره مثنيدر * حامدينده حقك ظهورى وتجليسى حيثيتيله آنلر حامدين دكلدر * زيرا وجود حقدن نظرى
قطع ايتمكله آنلرك وجودى يوقدر * پس حق تعالى هر حامدده وحامدك فعلى اولان حمدده ظاهر اولدى
ومحمود خود كندى نفسيدر * پس حق تعالى حامد ومحمود وحمد اولدى * پس عواقب ثنا حقه رجوع ايتدى
وبو تحقيق شيخك كلامندن مفهومدر واموركى كليسى حقه راجع اولور كرك حمد اولسون وكرك حمدك غيرى
اولسون * پس حق تعالى اشيايى وجودى ايله محيطدر كه آنك وجودندن خارج برشئ يوقدر وذاتى ايله محيطدر
جميع اشيانك آنده استهلاكى حيثيتيله * پس حقيقتده هر حامدك حمدى حق تعالى يه راجع اولسه وحمد ايله حامد
ومحمود بيننده تميز مرتفع اولسه جميع حقايق الهيه ونسب اسمائيه بينى ايله جميع مظاهر خلقيه وصور كونيه
بيننده برزخ جامع اولوب * جميع صورده حقله سريان ذاتى ايله سارى اولان انسان كاملك حمدى صاحب كتاب

شیخ کبی اجمع جمیع محامد اولدی * والیق واحری اولدیکه حق تعالی کندی ذاتی ایله آنده کندی ذاتنی حامد اوله
وحمد وحامد ومحمودك کثرتی احدیت ذاتیه نك قهری تحتنده مستهلکه اوله * زیرا شیخ رضی الله عنهك علم
باللهده رتبت ومنصبی آندن اجل واعلادرکه حمدك اعلی مرتبه سن ذکرایلیه که انسان کامل انکله حقی
حمد ایدر واولدخی اول حمددن ادون اولان حمد ایله حقی حمد ایلیه پس ثابت اولدیکه حمددن شیخك مرادی بوذکر
اولنان حمددر انکیچون حمدی مرتبهٔ الوهیتده متعینه اولان ذات موجده اسمنه که لفظة اللهدر مضاف
ایتدی والله اسمی مرتبهٔ الوهیتده متعینه اولان ذات موجده نك اسمیدرکه الوهیت وربوبیت ایله وسائر نعوت
وصفات وجوبیه ایله موصوفه در ذاتك اطلاقی حیثیتیله آنك اسمی دکلدر بلکه ذات موجده اسما وصفات ایله
موصوفه اولدیغی حیثیتله در زیرا ذات اطلاقی حیثیتیله عالمیندن غنیه در انکیچون براشارت متعینه اولمز
وانکیچون اسم معین واقع اولمزکه اکا علم اوله وخصوصیت ذاتیه دن غیری آندن برشیء فهم اولنمیه * والله اسمنك
حروف ظاهره وباطنه سی مجموعه اولدقده التی حروف اولور برحرفی الفدر خطا وهمزه در لفظا وایکی لامدر ولام
ثانیه دنصکره نطقده ظاهره اولان الفدر وهادر وهانك ضمه سی اشباعیله ظاهره اولان واودر ولکن بو اسمك
مدلولی اولان الوهیت بو التی حرفه مضافه اولدقده در * پس صدرالدین قنوی قنتده یدی حرف اولور ولکن شیخ
رضی الله عنه آنی اعتبار ایتمدی زیرا الوهیت بو اسمك مدلولیدر آنك حروف ظاهره سندن وحروف
باطنه سندن دکلدر پس اولکی الف تعین اولك صورتیدرکه اسم ظاهر اولدر زیرا تعین اولك لاتعیندن انفصالی
قتنده اسم ظاهر اول متعین اولدی پس تعین اول لاتعینه نسبت ایله شهادت ظاهردر * وآنك مادونی اولان
مراتبه نسبت ایله غیب وباطندر پس وحدانی النعت اولان نفس رحمانی الفی که تعین اولك باطنندن ممتد اولوب
تعین اول مرتبه سنده متعین اولدی نفس انسانی الفی انسانك قلبی باطنندن ممتد اولوب * مرتبهٔ قلبده همزه ایله
متعین اولدیغی کبیدر * پس همزه اولان الف تعین اولك صورتی اولدیغی اعتبار اوزره مابعدك آندن انفصالی
اشارت ایدرکه تعین اولده حقك ظهوری وتعینی حیثیتیله برشیء حقه متصل ومرتبط دکلدر زیرا تعین اول کان الله
ولم یکن معه شیء مرتبه سیدر اسماء الهیه وصور کونیه کثرتی آنده بالقوه در وجود حق کثرت اسمائیه ایله تصافدن
اول مرتبه ده غنیدر زیرا کثرت اسمائیه عالم ایله ظاهره در وعالم آنده موجود دکلدر * پس اسمائك کثرتی آنده
تعقلده در وکثرت نسبیه در وجودیه دکلدر * وکذلك الف ذاتی اعتبار ایله که اول مرتبه ده متعیندر ذات
اعتبار ایله حق تعالی عالمیندن غنیدر زیرا تعین اول لاتعینك عینیدر * تعین اعتبارندن غیری ولاتعینده کثرت
اسمائیه مستهلکه وتعین اولده بالقوه اولمقدن غیری بینهماده فرق یوقدر * ولامیندن بریسی حقك عالمه
ارتباطی نسبتنه اشارت ایدر حق حقایق عالم ایله ظاهر اولدیغی حیثیتله حقایق عالم حقه مرایا واقعه اولوب
حق آنلرده ظاهر وآنلر حقده باطنه اولور * وایکنجی لام عالمك حقه ارتباطی نسبتنه اشارت ایدر غیب حقده
عالمك بعضیسی بعضنه ظاهر اولدیغی حیثیتله پس وجود حق عالم ایچون مرآت واقع اولورکه وجود حقده عالم
ظاهر وحق باطن اولور * وایکنجی الف اسم باطنك نسبتنه اشارت ایدرکه اول الف نطقده ظاهره در خطده
ظاهر دکلدر اسم باطن کندی اثریله ظاهر اولوب عینیله ظاهر اولمدیغی کبی * وهویت غیبیه دنکه اول
وآخر وباطن وظاهر وملکوت وغیب وشهادت بینی جامعه در کنایه اولان ها پس اشارت ایدرکه روح اضافیده
مستجن اولان تجلی نفسی وقلب انسانی عرشی اوزره که مؤمن وتقیدر مستویه اولان الف الهیهٔ ذاتیهٔ اولیهٔ
غیبیه متصله در زیرا نفس انسانی الفنك خطی دوری واحاطی واقع اولدقده آخرتی نقطه سی اولیتی نقطه سنه
متصله اولور و(ن) شکلی ظاهر اولور پس ها بردائره شکلی اولورکه اولی آخرنه متصلدر * پس ها شکلی اوزره
برالف حاصل اولدیکه مبدئیتی بینیله نهایتی بینی محیط اولدی وها اولك ظاهری وواو هانك باطنیدر زیرا
هانك ابتدا حرکتی ومخرجی صدرك باطنندرکه نفس انسانی ها ایله شفتینك ظاهرنه ممتد اولور آندنصکره
مبدائی اولان صدرك باطننه عودت ایدر ودوری تمام اولور وجمیع مخارج حرفیه خصایصنی محیط اولور * پس
هانك حرکتی عالم غیبدن شهادته در آندنصکره مبدائی اولان غیبه عودت ایدر * پس ها اولك ظاهریدر وواوك
ابتدا حرکتی نفسده ابتداء جمعی ایله شفتینك ماینندندر بعده شفتیندن صدره عارج اولدیغی حالده ممتد اولور
وبعده مبدأنه عودت ایدر * پس دورهٔ احاطیهٔ جمعیه ده جمیع مخارج حروف اوزره مرور ایدر * وجمیع حروفك

احکامی ایله منصبغ اولور وواوك حرکتی عالم شهادت وملکدن عالم غیبه در آندنصکره مبدائی اولان شهادته
عودت ایدر پس واوك باطنیدر پس واوایله ها بری برینه منطبقدر بریسی آخردن منفك دکلدر پس واو جمیع
حروفك خواصیله که اول حروفك مخارجی اوزره مرور ایتدی ظاهر اولوب جمیع حروفی محیط اولدیغی کبی
هادخی جمیع حروفك خواصیله که اول حروفك مخارجی اوزره مرور ایتدی ظاهر اولوب جمیع حروفی
محیط اولدی کذلك نفس رحمانی الفی تجلی ایجادی بدأنده تعین اولك قلبی باطنندن ممتد اولوب علم ذاتیده
احدیت جمع حضرتنده اولان جمیع شئون ذاتیه واعیان علمیهٔ غیبیه وحقایق فعلیهٔ الهیه اوزره حضرت
امکانك غایتنه منتهی اولنجه مرور ایتدی * پس تجلینك تعینی ایچون برمحل تام بولمدیغی اجلدن ینه مبدائی
اولان تعین اولك باطننه رجوع ایتدی پس دورهٔ تجلی تمام اولدی ونفس رحمانی الفی حقایق وجوبیه وامکانیه یی
احاطه ایدوب آخری اولنه متصل اولدی پس الله تعالی علما ووجودا اشیانك کلیسنی محیط اولدی پس بو اجلدن
ایکنجی لامه متصل اولان الف که تلفظده ظاهردر ها هویته متصل اولدی * والف ها صورتنده ظاهر
اولدی وغیب هویتدن کنایه اولان ها اولك ظاهری * واودخی انسان کاملدن کنایه اولوب هانك باطنی اولمغله
هادنصکره اشباعده واو ظاهر اولدی زیرا امر الوهیت انسان کامل ایله ختم اولدی * والوهیتك باطنی ونتیجه سی
انسان کامل اولدی * والله اسمنده اولان لامینك بروجهی دخی بودرکه اولکی لام نفس رحمانیده محموله اولان
حقایق اسمائیهٔ وجوبیه ایچون واقعه اوله که باطنه در * وایکنجی لام دخی کذلك نفس رحمانیده محموله اولان
صور مظهریهٔ امکانیه ایچون واقعه اوله که ظاهره در (امدی) نته کیم الله اسمی ایله تلفظده نفس انسانی
الفی اولا همزه ایله متعین اولدی بعده همزه دن لام اولایه ممتد اولدی بعده لام ثانیه یه بعده الف صورتنده
ظاهر اولدی وبعده ها صورتنده ظاهر اولوب اشباع صورتنده واو ایله ختم اولدی * کذلك نفس رحمانی الفی جمیع
حقایق اسمائیهٔ فعاله وحقایق کونیهٔ انفعالیه حروفنی حامل اولدیغی حالده تعین اولك باطنی اولان لاتعیندن
ممتد اولوب الله اسمندن همزه مرتبه سنده اولان تعین اولده متعین اولدی * پس نفس رحمانیده محموله اولان
اسماء الهیهٔ وجوبیه وحقایق فعلیه وانفعالیه اسم باطنده قوتده متعینه اولدی * واسماء الهیهٔ معلومه
ومعقوله درکه خارجده آنلرك اعیانی ظاهره دکلدر ظاهر اولان آنلرك آثاریدر بعده نفس رحمانیده محموله اولان
حقایق امکانیه ومظاهر کونیه دخی اسما ایله ظاهره اولدی واسما آنلرده باطنه اولدی * پس نفس رحمانی اولا همزه
مرتبه سنده اولان تعین اولده اسم باطنده متعین اولدی بعده اسماء الهیه صورنده متعین اولدیکه لام اولی
رتبه سیدر * ولام اولی لام ثانیه نك باطننده متعینه اولدیغی کبی ولام ثانیه لام اولینك ظاهری اولدیغی کبی اسماء
الهیهٔ صوریه نفس رحمانی ایله مرایای اعیانده ظاهره ومتعینه اولدی * وصور اعیان تابله که مظاهر اسماء
الهیه در نفس رحمانینك تعیناتی اولان اسماء الهیه ایله ظاهره ومتعینه اولدی * پس اسماء الهیهٔ وجوبیه قوابل
امکانیه اعیانینك باطنی واعیان قوابل کونیه اسمانك ظاهری اولدی پس لام اولینك لام ثانیه ده اندراجی اسماء
الهیه نك مظاهر کونیه ده اندراجنه اشارتدر * ولام ثانیه لام اولینك ظاهری اولدیغی * مظاهر کونیه اسماء
الهیه نك ظاهری اولدیغنه اشارتدرکه مظاهر کونیه نك مددی وقوتی باطنده اولان اسمادن واردر ومظاهر
اوزره حاکم اولان باطنده اولان اسماء الهیهٔ ربانیه درکه مظاهر اوزره قوت وسلطنت وتأییدوتشدید اسماء الهیه
نکدر انکیچون باطن واندراجده اولان لام اولایه دلالت ایدن تشدید لام ثانیه اوزره مسلط وحاکمدر * ولام ثانیه
لام اولینك تشدیدی حکمنده انقیاد ده ثابته در * پس لامینده که بریسی اسماء الهیه در بریسی قوابل
کونیه در متعین اولان نفس رحمانی الفی باطن ولامین ظاهر اولدی زیرا متعین باطندر وتعین ظاهردر پس نفس
رحمانی اسماء الهیه واعیان کونیه حقایقنی اظهار ایدوب ربوبیت ومربوبیت مراتبی متعینه اولدی وحکم
تجلی نفسی لام ثانیه اولان مظاهر خلقیه واعیان کونیه ده منقضی اولدقده نفس رحمانی وتجلی الهی غیب
مطلقدن کندی مستقرنی طالب اولدیغی حالده عودت ایدروبالذات اصلنه رجوع وتقاضی طلب ایدر زیرا عام
کثرت ایله آنك مناسبتی یوقدر نفس رحمانی الفی کندی اصلنه رجوع ایتدکده بطون اوزره رجوع ایدر زیرا الف
خطده ظاهر اولمز تلفظده ظاهر اولور زیرا نفس رحمانی الفی اولا اسم باطنده مظاهر اعیان غیبیه اوزره متجلیدر
بعده اسم ظاهرده مظاهر خلقیهٔ کونیه ده ظاهر ومتجلیدر پس مظاهردن منسلخ اولوب کندی اصلنه رجوع

ایندکده بطون غیبی ذاتی اوزره رجوع ایدر وشیخ رضی الله عنه فتوحاتده الف ثانیه نك خفیه اولمسنده
بروجه دخی ذکرایدر ودیرکه * ثم وجدنا فی الله وفی الرحمن الفین الف الذات والف العلم الف الذات خفیة والف العلم
ظاهرة لتجلی الصفة علی العالم ثم ایضا خفیت فی الله ولم تظهر لرفع الالتباس فی الخط بین الله واللاه انتهی کلامه
پس نفس رحمانی الفنده کندی اصلنه عودی وامتدادی قتنده دورا حاطی و(ن) شکلی حاصل اولدی انکیچون
الف تلفظده هایه متصل اولدی وهادخی اشباع ایله واو صورتنده ظاهر اولدی وهویتك سری انسان کامل
اولدیکه واواندن کنایه در * زیرا او جمیع حروفك خواصنی جامعدر کذلك انسان کامل دخی جمیع حقایق الهیه
وحقایق کونیه حروفنك خواصنی جامعدر وجمیع خواصی ایله ظاهردر پس الله اسمی تعین اول اولان الف حرفی
ایله بدأ اولنوب انسان کاملدن کنایه اولنان واو حرفی ایله ختم اولدی وجمیع حقایق اسماء الهیهٔ غیبیه وحقایق
وجوبیه وحقایق امکانیه وصورت الهیهٔ ذاتیهٔ جمعیه انده مجتمعه اولوب تعین اول مرتبه سندن ینه تعین اوله
منتهی اولنجه متعینه اولان مراتب الهیه ومراتب کونیه دن بر مرتبه قالمدی الا بو اسم جامع انی جامع اولدی *
پس تعین اول مرتبه سندن دور احاطیده ینه تعین اوله منتهی اولنجه متعینه اولان مراتب الهیه وکونیه دن
بر مرتبه قالمدی الا الله اسمنك مظهری ومفهومی اولان انسان کاملده ظاهره ومتعینه اولدی * حتی هویت
الهیه نك سری اولوب نفس رحمانی وتجلی ایجادی امری انکله ختم اولدی * پس جمیع محامد الله اسمنه وانك
معناسنه راجع اولدی والله لفظنده لام اولی تخصیص ایچوندر ولامك خفضی عبودیت خفضی حفظ ایچوندر
ولام وسطینك سکونی اسماء الهیه نك اعیانده عدمیت اوزره سکونته ویاخود اعیان کونیه درجنده سکونته
اشارتدر * نته کیم لام وسطی لام اخیره ده مدرجه در ولام اخیره نك فتحی فتحه نك اختی اولان الفه متصله اولدیغی
اعیان قابله نك نفس رحمانی یه اتصالندن فتح باب وجود ومفاتیح غیب وجود حصولنه اشارتدر * پس لامك
الفه اتصالندن لام مفتوح اولدیغی ظلمات عدمیتدن نفس رحمانی ایله اعیان قابله مفتوحه اولوب فتوحات الهیه
وتجلیات رحمانیه نك حصولنه اشارت ایدر * ومقام حفض عبودیتده اولان لام ایله غیب هویتدن کنایه اولنان
هانك مخفوض اولدیغی اشارت ایدرکه عبودیت محضه ایله متصف اولان عبدك الله تعالینك * ادعونی
استجب لکم فاذکرونی اذکرکم * قولی اوزره ذکری ودعوتی حقده عمل ایدوب وحق انی ذکر ایدوب دعوتنی
استجابه ایتمکله عبده منقاد ومطیع اولور * وشیخ رضی الله عنهك منزل الحکم علی قلوب الکلم قولنده منزل
قولی میمك ضمی ونونك سکونی وزانك کسری ایله انزالدن اولمق جائزدر قال الله تعالی * الحمد لله الذی انزل
علی عبده الکتاب * وقال انزلنا الیك الکتاب * وقال تعالی * هو الذی انزل علیك الکتاب * ویقال انزل الیه
وانزل علیه ودخی میمك ضمی ونونك فتحی ایله تنزیلدن اولمق جائزدر کقوله تعالی * وانزلنا الذکر * وکقوله تعالی
تنزیل من الله العزیز الحکیم * وشراح متأخرینك اکثری تنزیلده تدریج وتفصیل معناسنی ملاحظه ایتمکله
بووجه اولیدر دیو ذاهب اولمشلردر ولکن اولویه وجهنك وجهی یوقدر * زیرا شیخ رضی الله عنهك منزل الحکم
قولنده واقعه اولان حکمك نزولی اگرچه کیم انبیاء مذکورینك قلوبی اوزره تدریج ایله منزله اولان شریعت
خاصه یی که امتنه اولندی نبوتنه متعلقه دربیان ایتمك دکلدر بلکه مرادی ولایت خاصهٔ محمدیه دن انلره
مختصه اولان حکم واسراری بیان ایتمکدر * بغیر واسطه وجه خاص طریقی اوزره مقام اقدمدن انلرك قلوبی
اوزره منزلدر * انکیچون علی قلوب الکلم باحدیة الطریق الامم من المقام الاقدم دیدی وتدریج ایله منزله اولان
شرایع * مقام مقدمدن حضرات اسمائیه دن وعوالم علویه دن منزله درکه امتك ونبینك استعداد مجعولی وتهییٔ
وقبولی متزائد اولدیغی حسب اوزره انزال واقعدر * بلکه تنزیلدن مراد دور نبوتده تدریج ایله احکام شرعیه نك
تنزیلی مراد اولدقده انزال تنزیل اشمل واجمعدر * زیرا انزال تدریج ایله منزله اولان حکمه ودائما ابدا انبیا
واولیانك قلوبی اوزره منزله اولان حکمه شاملدر * ودخی بوکتابده مذکورین اولان انبیانك حکمی دفعهٔ
واحده ده صورت مثالده رسول علیه السلامك یدنده بوکتاب صورتنده متمثله وشیخك قلبی اوزره منزله اولوب انك
مقابله سنده شیخ رضی الله عنه حامد اولدیغی اعتبار اولندقده منزل افعالدن دخی انسبدر واما کامل انبیا واولیا
قلوبی اوزره دائما ابدا مطلقا انزال مراد اولدقده منزل ومنزّل علی السویه جائزدر زیرا قرآن وجهین اوزره
ناطقدر وانزال وتنزیل دخی قلوب کلم اوزره واقعدر شیخ رضی الله عنه انزالده استمرار معناسنی رعایت

ایتدیکندن اوتری صیغهٔ ماضی ایله انزال دیمدی حال ایله استقبال بینده مشترکه اولان اسم فاعل صیغه سی
ایله ایراد ایتدی وانزال ونزول حقیقت نسبیه در تصور اولنماز الا علو ایله سفل بینده وعلو حقیقی اطلاق ذاتی یه
وحضرت ربوبیت فعالهٔ مؤثره یه مخصوصدر وانسفال وتقید وانفعال مرتبهٔ عبدانیت قابلهٔ متأثره یه
مخصوصدر * وانزال وحی الهی ایله ویا الهام ایله ویا قلبه القا ایله ویا کشف تام له حاصلدر * وحکم حکمتك جمعیدر
وحکمه مسائل علمیه واحکام کلیه ضوابطندن عبارتدر قال الشیخ الکامل صدر الملة والدین القنوی قدس
سره فی الفکوك والحکمة عبارة عن ضوابط تلك المسائل العلمیة والاحکام الکلیة بطریق الحصر لها مع التنبیه
علی اصل محتدها ومستندها من مطلق علم الحق والتعریف لذاته سبحانه من حیث تعینه فی تلك المرتبة ومن
ظهوربها وفیها ظهورا معربا عن المراد الالهی الذی هو متعلق الارادة الذاتیة الاولی وسر ذلك التعین وما هو المراد
بعینه والمراد بالتبعیة * وکلم جمع کلمه در وسر موجودك عینیته کلمه دیرلر قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات
فی الباب الثامن والتسعین بعد المائة اعلم ان الموجودات هی کلمات الله التی لاتنفد قال الله تعالی فی وجود
عیسی علیه السلام * انه کلمة القاها الی مریم * وهو عیسی علیه السلام انتهی کلامه * وحق تعالی لاتبدیل
لکلمات الله ولاتبدیل لخلق الله دیدی پس موجوداتك کلیسی کلمات الهیه درولکن وقتا کیم شیخ رضی الله عنه
بوکتابده ذکر اولنان انبیانك قلوبی اوزره منزله اولان حکمك بیانی صددنده اولدیسه کلم ایله ذوات مراد
ایتدی وان اختلفت الملل والنحل لاختلاف الامم قوابینك قرینه سی دلالتی ایله قال صدر الملة والدین فی الفکوك
الکلمة عین ذلك النبی المذکور من حیث خصوصیته والحظ للتعین له ولامته من حکم الحق الذی هو شریعته
النبی من حیث انها یسمی نبیا واما من حیث معرفته بالحق ومن حیث علم الحق به وبلوازمه والموقت والمتناهی
من کل ذلك وغیر المتناهی وغیر الموقت فذلك جهة ولایته انتهی کلامه وشیخ رضی الله عنه بونده برمعنای
لطیفه اشارت ایتدی واول معنی بودرکه وقتا کیم اسانید صحیحه وروایات صریحه ایله حضرت محمدیه دن علماء
امتی کانبیاء بنی اسرائیل قولی ایله ثابت اولدیسه که بو امتك علما وعرفاسی بنی اسرائیل انبیاسی کبیدر * پس
معلوم اولدیکه بو امت محمدیه ده ورثه موجوده درکه علما وحالا ومقاما انبیایه وارث اولورلر وانبیانك ارواحندن
علوم واحوال واذواقی اخذ ایدرلرکه انلر اول مقاماتده انلردن اول موجودین ایدیلر * وهر نبینك وارثی فیض
ومددی اول نبینك روحندن اخذ ایدر ویا الله تعالیدن اخذ ایدر شول معدندن که اول نبی اول معدندن انی
اخذ ایتمشیدی پس بوتقدیر اوزره قلوب انبیا اوزره منزله اولان کلم ایچون بو امت محمدیه ده ورثه موجوده درکه
هرنبینك حکمتی دائما ابدا انك وارثی قلبی اوزره نزول ایدرکه انك علوم واحوالنه وارثدر ویا ذوق ومشربده اکا
موافقدر * ایکیسندن هر بریسی واسطه ایله ویا واسطه سز براسمك حضرتندن اخذ ایتدیکی حیثیتله * ووارث
محمدی که علومی الله تعالیدن صورت نورانیه ده ویاخود صورت روحانیه ده اخذ ایدر ویا ختم ولایت خاصهٔ
محمدیه روحندن ویا اول مظهرده الله تعالیدن اخذ ایدر جمیع ورثه نك اکملیدر * علمانك ورثهٔ اکملی مقامات
واحوال ومشاهدی احاطهٔ انلرك اجمعی واوسعیدر وشك یوقدرکه بزم نبیمز محمد علیه السلام رسللك اکملیدر
زیرا اسم اعظمدر جمیع اسماء الهیه یی جامعدرکه اول اسمدن قلوب کلم انبیا اوزره نبوتلری جهتیله کندیلرینه
وامتلرینه متعلقه اولان حکم منزلدر * ومقام اقدم اولان حضرت احدیه دن وحقیقت محمدیه دن ولایتلری
جهتیله کامل انبیا وکامل اولیانك قلوبی اوزره حقك معرفتنه * وولایت وتوحید ذاتنه متعلقه اولان حکم منزله در
ودخی رسول علیه السلامك نبوتی جمیع نبوتلرك احدیتی صورتیدرکه جمیع انبیاء متقدمینده متفرقه ایدی *
وانك ذاتی که خاتم اولیانك مشکاتیدر جمیع انبیاء واولیاده متفرقه اولان جمیع ولایاتك احدیتی صورتیدر *
پس بوندن اول اشارت اولندیغی اوزره شیخ رضی الله عنه ورث محمدی ومشرب ذاتی وجمع احدی ایله متحقق
اولدقده انکیچون خاتم ولایت محمدیه مرتبه سی حاصل اولدی * پس جمیع انبیانك ولایتلری جهتیله واولیانك
مأخذی اولان ولایت کلیهٔ محمدیه وجمعیت احدیت ذاتیه دن فصوص حکمده مذکورین اولان انبیانك
قلوبی اوزره منزله اولان حکم فصوصی الله تعالی مقام اقدمدن شیخ رضی الله عنهك قلبی اوزره انزال ایتمکله
اولدخی حمد کلی ایله حمد ایتدیکه اول حکمك مقابله سنده انبیادن صادره اولان جمیع محامدی جامعدر وشیخ
رضی الله عنه بونده کلامی فص آدمیده وحکمت شیثیه ده اولان کلامی اوزره بنا ایلدی (قال فی الفص آدمی

فی حق الانسان الکامل فتم العالم بوجوده فهو من العالم کفص الخاتم من الخاتم فهو محل النقش والعلامة
التی یختم بها الملك علی خزائنه وقال فی الحکمة الشیثیة ان القلب من العارف او الانسان الکامل بمنزلة
محل فص الخاتم من الخاتم) پس اولا عالمی خاتم منزله سنده استعمال ایتدی وانسان کاملی فص خاتمه تشبیه
ایلدی اندنصکره انسان کاملی خاتم منزله سنده وقلبنی خاتمك فصی منزله سنده استعمال ایتدی * پس انسان
کاملك قلبی فص اولدی پس قلب محل نقش وعلامتدر ونقش اسم الله اعظمدر یعنی ذات واحده جمیع اسماء
الهیه ایله انده منقوشه در * پس ذات مقدسه اولان مقام اقدمدن محل نقش اسم اعظم اولان ومظهر ذات الهیه
اولان قلوب کمّل اوزره حکم الهیه نك انزالی اولیدر * وظاهر ومظهریتی اعتبارندن اوتری * وقلوب کمّل اول حکم
قبولنك قابلیتی ایله ظاهره اولدیغندن اوتری زیرا قلوب کمّلده احدیت جمعیت الهیه حاصله در * پس قلوب کمّل
جمعیت کمالیهٔ احدیه حکمنه قابلدر * وبو کتاب اهل کمالك مشاربی خصوصینك ذکرنه مختصدر (امدی) شویله
بیل وقتا کم عرف تحقیقده حکم انزالی ایکی طریق اوزره واقع اولدیسه که بو ایکی طریق طرق غیر متناهیه نی
مشتملدر بریسی سلسلهٔ ترتیب طریقیدر وبو طریق اوزره انزال مقام مقدم اولان حضرت الوهیت وربوبیتدن
واقعدر * وایکنجیسی طریق سر اولان وجه خاص طریقیدر که انده واسطه ایچون اصلا مدخل یوقدر زیرا وجه
خاص شول وجهدر که هر موجود عین ثابته سی قبلندن اول وجه ایله الله تعالی یه بغیر واسطه ارتباط ذاتی ایله
مرتبط اولور وبو طریق اوزره انزال مقام اقدم اولان حضرت ذات احدیه دن واقعدر پس انکیچون (باحدیت
الطریق الامم من مقام الاقدم) دیدی امم فتح همزه ایله اقرب ومستقیم معناسنه در ویا منزل الحکم قولنه
متعلقدر علی معناسنه اولمق جائزدر) واذا مروا بهم یتغامزون) کبی (وانکم لتمرون علیهم قولی دلیلیله یعنی
مقام اقدم اولان حضرت احدیت ذاتیه دن احدیت طریقی اوزره که طریق اقربدر قلوب کمّل اوزره حکمی
منزلدر ویا ظرفیت معناسنه در رجعت بطریق الکوفة کبی یعنی قلوب کمّل اوزره حکمی احدیت طریقنده که
طریق اقربدر منزلدر ویا ملابسه ایچوندر ای منزل الحکم ملتبسا باحدیة الطریق الامم یعنی قلوب کمّل اوزره
مقام اقدمدن حکمی انزال ایدر طریق اقرب اولان احدیت طریقی ایله ملتبس اولدیغی حالده ویا انزال اخبار ایله
امر معناسنی متضمندر) (نزل القرآن بتحلیل البیع وتحریم الربوا) قولی کبی ای منزل الحکم امرا او مخبرا بان
الطریق الاقرب طریق الاحدیة * وطریق احدیت وجه خاص طریقیدر که رابطهٔ ذاتیه دن غیری انده واسطه
یوقدر (امدی) شویله معلوم اوله که هر شی ایچون بر احدیت واردر که اکا مختصه در واول احدیت شئون
ذاتیه دن که انلره اعیان ثابته وحقایق علمیه دینلور هر برشانك احدیت ایله منعوته اولان ذاته عدم مغایرتی
حیثیتیله در زیرا احدیت شئون ذاتیه دن هر برشانده سریان ذاتی ایله ساریه در * پس تلك الشئوندن هر برشان
ذات احدیه نك عینیدر * وشئوندن هر برشان شان آخرك عینیدر ذات احدیه ده شئونك استهلاکی اعتباریله
وذات دخی جمیع شئونك عینیدر انلرده انك عدم انحصاری اعتباریله * پس عین ذات اولان حق تجنکم شئوندن
هر برشانده واعیاندن هر برعینده شئون واعیانك حسبیله ظهور ایتسه وانلردن هر بریسنك مظهرنده
خصوصیت معینه ایله متعین اولسه وسریان ذاتی ایله اول شئونك صورنده سریان ایتسه اول شئونك صورندن
برصورت ذات حقه مغایر اولمز زیرا هر برصورت ذاتك عینیدر حیثیت مخصوصه ایله که اول حیثیتله حق اول
صورتده ظاهر اولدی * پس کاه ظاهر اولان ذات احدیه در وکلده انك سریانی صراط مستقیمدر وبو صراط
توحید ذاتیه در * پس حکم واسراردن هر نه شی که ذات احدیه دن انك مظاهر کامله سی اولان کمّلك قلوبی اوزره
القا اولنمز * الا طریق اقرب اولان احدیت طریقی ایله * وبو طریق اقربدن دخی القا اولنمز الا وجه خاص طریقی
اوزره * که ارتباط ذاتی ایله شیء اول وجه ایله حقه مرتبطدر وبو وجه عموم طریقی اوزره در * واما طریق خصوص
اوزره * پس اکرچه کیم هر نبی وهر ولی برنم نبیمز علیه السلامدن غیری وانك ورثه سندن اولان کمّلدن غیری حقه
حیثیت معینه واعتبار مخصوص ایله مستندومرتبط اولدیسه که اول اعتبار اسماء حقدن براسم ایله تسمیه
اولنور * ولکن انلر حقك عینیدر زیرا حق انلردن هر بریسنك صورتنده احدیت جمعیه ایله ظاهر وسائر اشیا
بونك خلافی اوزره در * زیرا اکرچه کیم حق اشیادن هر بریسنك عینی اولدیسه انلرده انك ظهوری اعتباریله
ولکن اشیا جمیع وجوه ایله حقك عینی دکلدر * زیرا اشیا بعض اسمائك مظاهریدر * پس حق تعالی اشیایه

صورت ذاتیه سی اوزره تجلی ایتمز * واما انسان کامل پس اول حقك عینی اولمقده اشیایه مخالفدر * زیرا حق
تعالی اکا صورت ذاتیه اوزره تجلی ایدر * پس انسان کامل جمیع وجوه ایله حقك عینیدر انك غیری دکلدر *
پس باحدیة الطریق الامم قولندن مراد توحید ذاتی طریقی اولور وجه اولدن اکمل واجمع وجه اوزره یعنی منزل
الحکم علی قلوب الکلم باحدیة طریق کونهم عین الحق المتجلی لهم علی صورة الذاتیة وکون قلب کل واحد
منهم متقلبا مع الحق فی صور شئونه الذاتیة فکانوا مع الحق فی التحول والتقلب فی جمیع الشئون الالهیة
والصور الکونیة ککون الحق معهم فی التجلی علی صورته الذاتیة * ومن المقام الاقدم قولی منزل الحکم قولنه
متعلقدر ومقام اقدمدن مراد مقام ذات احدیتدر (امدی) شویله بیلکل که طریق غیر متناهیه نه کیم طریقین
مشهورین اوزره منحصره اولدیسه که بریسی سلسلهٔ ترتیب طریقیدر * وبریسی طریق سردر که وجه خاص
طریقیدر * کذلك مقامات دخی اکرچه کیم غیر متناهیه در اصحاب مقاماتك عدم تناهیسی حسبیله لکن
جمیع مقامات مقامینده مجموعه در بریسی آخردن اقدمدر رتبه وذات تقدمی ایله زمان ایله دکلدر که علماء
رسومك معلومیدر * واول مقام حضرت احدیت ذاتیدر که تکثر اسما وصفاتدن منزهه در واحدیت جمع جمیع
حضرات اسمائیه ایله مسمیه در * واول حضرت محمدیه جمعیهٔ احدیهٔ ختمیه در خاصه پس جمع ذاتی احدیتی ایله
حضرت محمدیه اولان حضرت احدیه دن طریق اقرب اولان احدیت طریقی ایله تجلی ایدر * وبو طریق ایله
حکمك انزالی شول کمّلك قلوبی اوزره که صورت ذاتیه اوزره انلره متجلی اولان حقك انلر عینی اولدیلر وانلرك
قلوبی جمیع شئون ذاتیه ده حقله متقلبه اولدی اول کمّل بینی ایله حضرت احدیت بیننده اطلاقده وعدم
تقییدده مناسبت ذاتیه ثابته وبو حضرت محمدیتنه مختصه اولمغله * پس بو حضرت محمدیه دن اخذ ایدن
بغیر واسطه ورث محمدی ایله اخذ ایدر وبو مقامدن منزله اولان حکم حکمت واحده در کثرت وجودیه واسمائیه
اندن منتفیه در * ولکن اول حکمت واحده انك قوابل مختلفه سی حسبی اوزره حکم ایله مسمیه اولدی * پس
حکم قوابل مختلفه حسبیله نسبتده متکثره در پس بو مقام اقدمدن قلوب کمّل اوزره حکمك القاسی واقع اولمز
الا طریق امم احدیتی ایله * وبو طریق احدیه انبیا واولیادن محمدیتنه مخصوصدر که انلرك قلوبی اوزره حکم الهیه
احدیت وصفی اوزره منزله در وطریق دخی احدیت اوزره در * زیرا انلرك قلوبی وصف احدیت اوزره در * پس
بو مقامدن انزال اولنان حکم ایکی وجه اوزره اولور * بر وجهی توحید ذاته واحدیته وولایته وذوق محمدیه
متعلقه اولان حکم مقام احدیتدن طریق احدیت ووصف احدیت اوزره اولان قلوب کمّل اوزره منزله
اولمسیدر * بو وصف احدیت اوزره در * کثرت نسبیه ووجودیه اندن منتفیه در * وبر وجه انبیایه ونبوته وامه
متعلقه اولان حکم وصف احدیت اوزره منزله در * ولکن قوابل مختلفه واقتضاآت متباینه حسبیله نسبتده
متکثر اولور * پس وحدت حقیقیه وکثرت نسبیه ایله متصفه اولور * واوّلکی کبی کثرت وجودیه اندن منتفیه
اولور ومقامك بریسی دخی مقام مقدمدر که اکا حضرت واحدیت وحضرت الوهیت وربوبیت دیرلر که اسماء
الهیه دن هر بریسی اول مقامده آخردن متمیزدر ذات احدیه دن اکا معینه اولان حصه ایله واول حضرتدن کثرت
نسبیه اسماء غیر متناهیه حسبیله متعینه اولدی * پس بو مقامدن حکمك انزالی ونزولی وتنزیلی تفصیلیدر
حضرات اسمائیه تعددی ایله متعدده اولور وحقایق مختلفه واقتضاآت متباینه حسبیله مختلفه اولور * پس اسم
جمیل ولطیف ومحسن وعطوف ورحیم ورؤف وبونلرك اخوانی اولان اسمائك حضرتی متباینه در جلیل وقاهر
وشدید العقاب ومعذب ومنتقم وبونلرك اخوانی اولان اسمائك حضرتنه وبو مقامدن حضرات اسمائیه دن
واقع اولان انزال * سلسلهٔ ترتیب طریقی اوزره محمدیین ایچون وانلرك غیری ایچون دخی حاصل اولور (امدی)
شویله بیلکم حضرات اسمائیهٔ الهیه نك کلیسی اکرچه کیم قدیمه در زیرا ذات احدیت ایچون نسب ذاتیه در لکن
ذات احدیه حضرتی رتبة انلردن اقدمدر * زیرا کثرت نسبیه نك انقطاعی مقامیدر وتعددات وجودیه نك
استهلاکی حضرتیدر * واما حضرات اسمائیه که انلری حضرت واحدیت جامعه در اکا مخالفه در زیرا اکرچه کیم
حضرت اسمائیه دن کثرت وجودیه منتفیه در ولکن کثرت نسبیه انده ثابته در نته کیم احد واحددن اقدمدر
زیرا کثرت نسبیه وکثرت وجودیه ذات احددن منقطعه در وواحد احده مخالفدر * زیرا واحد واحد اولدیغی
اعتبار اوزره اکرچه کیم اندن کثرت وجودیه منتفیه در لکن کثرت نسبیه انده متعقله التحققدر تصفیت وتثلیث

ورابعيت نسبى كبى ردخى سائر نسب غير متناهيه كبى زيرا بو نسب واحده ده متمايزه ايكن وجودده ظاهره اولماز
الا عدد ايله پس واحد عددك منشأ ومبداسيدر نته كيم عدد واحدى مفصلدر پس نجنكم تعدد واحد ايله بو نسب
ظاهره اولسه واحدك مراتبى تفاصيلنده كه اثنين وثلاثه واربعه در واحد اثنينك نصفى وثلاثه نك ثلثى واربعه نك
ربعى ورابع اولور * پس احدك واحد اوزره اقدميتى ظاهر اولدى (امدى) شو بله بيلمك كه حكم الهيه قلوب كلم
اوزره مقاماتندن انزال وتنزيل اولنور لكن شيخ رضى الله عنه منزل الحكم على قلوب الكلم باحدية الطريق الامم
من المقام الاقدم ديدى وجهيندن اوترى بر وجه بودر كه مقام ثانى اولان حضرت الوهيتدن منزله اولان حكم
مقام اقدم اولان حضرت احديتدن حضرت الوهيتده اسماء الهيه اوزره مفاضه در * واسماء الهيه دن قلوب انبيا
واوليا اوزره انزال اولنور * وبر وجه دخى بودر كه مقام اقدمدن احديت طريقى ايله قلوب انبيا واوليا اوزره نزول
ايدن حكم ذوق محمدى يه وتوحيد ذاته خصيصه اولان حكمدر كه وصف احديت اوزره ودين واحد اوزره منزله در
وجميع انبيا واوليا توحيد ذاتى اولان دين واحد اوزره درلر * اكرچه كيم انلرك خصايص ذاتيه لرى اعتبار يله
بعضيسنك اذواقى بعضنه مغايردر ولكن اصول توحيدده مغايرت يوقدر الا بو قدر واردر كه امملك استعدادانده
اختلافى سببيله اديان وشرايع اوامر ونواهيده وافعال مخصوصه ده واحكام معينه ده بري برينه مخالفدر
انكيچون شيخ رضى الله عنه (وان اختلفت النحل والملل لاختلاف الامم) ديدى بو قول اعتراض مقدره جوابدر
كانه سؤال اولنورا كر حكم الهيهٔ احديه جمعيه ذات احديتدن قلوب كلم اوزره احديت طريقى ايله منزله اولديسه
ويا اكر انزال حكمدن مراد طريق واحد اولديسه پس نحل وملل نيچون مختلفه اولدى وشرايع واديان ومذهب
نيچون متكثره اولدى * پس بو اعتراضه جواب ايدوب ديركه واكرچه كيم امزجه ومشارب واستعداداتده امملك
اختلافندن اوترى نحل وملل مختلفه اولديسه حكم الهيهٔ ذاتيه مقام اقدمدن طريق احديت اوزره منزله در
زيرا امملك اختلافاتى طريقك احديتنه قدح ويرمز (اعلم) ان الدين فى الحقيقة واحد كما قال الله تعالى (شرع لكم
من الدين ما وصى به نوحا والذى اوحينا اليك وما وصينا به ابراهيم وموسى وعيسى ان اقيموا الدين ولا تتفرقوا فيه
الاية ولكن المتدينين من الامم مختلفون فى حقايقهم واستعداداتهم وامزجتهم وعلومهم ومعارفهم وعاداتهم
ومعتقداتهم بل وكل فرد من افراد اى امة فى اى عصر كان مخالفا للاخرين فى تعينه فى علم الحق واستعداده الغير
المجعول والمزاج والعلم والحال واستعداد المجعول ومشربه ومذهبه من حيث ربه الخاص به مع الاشتراك فى بعض
الامور فانه لا يمكن الاتفاق والمناسبة بين الشخصين فى جميع الامور لانه لما غلب على اهل كل عصر حكم وصف
واحد وثبتت المناسبة بينهم بهذا الوصف الحاكم على جميعهم وان كانوا مختلفين فى سائر احوالهم وغلب حكم
ما به الاتحاد على حكم ما به الامتياز وقويت المناسبة بينهم وكان حكم ما به الامتياز مقهورا تحت سلطنة حكم
ما به الاتحاد فحصل بينهم الاتحاد بالكلية كانوا كانهم على وصف واحد غير مختلفين فظهر الاختلاف بين الامم
بهذا الوصف الغالب على كل واحد منها بحسب اختلافهم فى الاوصاف والاستعداد والمزاج والعلم والاعتقاد
كان الاختلاف بين الملل والنحل لان علم كل واحد من الرسل من جهة الرسالة ليس الا بقدر ما يحتاج اليه
امته المرسل هو اليها لا زايد ولا ناقص لانه انما ارسل بسؤال استعدادهم فلا يكلفهم الا بقدر وسعهم فى الاستعداد
فبقدر تفاضل الامم فى الاستعدادات تتفاضل الرسل فى علم الرسالة قال الشيخ قدس سره فى الحكمه العزيز
اعلم ان الرسل صلوات الله عليهم من حيث هم رسل لا من حيث هم اولياء عارفون على مراتب ما هى عليه
اممهم فما عندهم من العلم الذى ارسلوا به الا بقدر ما يحتاج اليه امة ذلك الرسول لا زايد ولا ناقص والامم متفاضلة
بعضها على بعض فتتفاضل الرسل فى علم الارسال بتفاضل اممها وهو قوله تعالى (تلك الرسل فضلنا بعضهم
على بعض) (كما هم ايضا فيما يرجع الى ذواتهم من العلوم والاحكام متفاضلون بحسب استعداداتهم وهو قوله
تعالى) (ولقد فضلنا بعض النبيين على بعض) (انتهى كلامه پس وقتا كم علم ارسالده كلم بينلرنده تفاضل امملك
تفاضلى سببيله اولديسه حكمت واحده حكم كثيره يه وكلمهٔ واحده كلم كثيره يه منقسمه اولوب مختلفه اولدى
وحضرت محمديه ده جميع حكم حكمت واحده وجميع كلم دخى حقيقت احديه سنده كلمهٔ واحده ايدى وجميع
انبيانك دعوتى دين واحده اوزره رب واحده ايدى پس دين واحد اديان مختلفه صورتنده متدينين ومتشرعين
حسبى اوزره ظاهر اولدى زيرا هر برامتك هدايتى اولمز الا انلرك طبايع متنوعه لرى حسبيله مراتب ومراكز

مختلفه لرندن وانلرك اصلاحلرى دخى تصور اولنمز الا اعتقادات متباينه واهوا متقابله لرى موجبيله انلره
مختص اولان فسادلرك ازالهسى سببيله * پس امملك اديان وشرايعده اختلافلرى ذكر اولنان طريق اقرب
احديتنده كه توحيد ذاتى طريقيدر قدح ويرمز زيرا الله تعالى بيلدى (ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربى
على صراط مستقيم) قولى عموم اوزره در * واسماء الهيه نك كليسى دخى انلره مختصه اولان مظاهر ايچون
اربابدر ومظاهرلرك حقايقى دخى مختلفه در * پس هر بر دابه دب ايتمز الا انك ربى اولان اسمه تبعيت ايله يعنى
اول اسمك صراط مستقيمى اوزره مشى ايدر * پس نته كيم جميع اسماء الهيه احديت ذاتيهٔ مطلقه نك قهرى
تحتنده مستهلكه در كذلك جميع طرق مختلفه كه دوابك كليسى انك اوزره مشى ايدر * توحيد ذاتى اولان طريق
امم احديتنك قهرى تحتنده مستهلكه در * قال الشيخ رضى الله عنه فى النقش الفصوص غايات الطرق كلها
الى الله والله غاياتها فكلها صراط مستقيم ولكن تعبدنا الله بالطريق الموصل الى سعادتنا خاصة وهو ما شرعه لنا
انتهى كلامه) (وصلى الله على ممد الهمم من خزائن الجود والكرم بالقيل الاقوم) (يعنى حضرت الوهيتده
متعين اولان جود واحد حقك تجلى وامتنانى ولطف واحسانى خزائن جود وكرمدن قيل اقوم ايله ممد هم
اوزره واصل اولسون ديمكدر صلوة عرف تحقيقده حقيقت اضافيه در بر اعتبار ايله عبده اضافتى جائزدر
وبر اعتبار ايله الله تعالى يه اضافتى جائزدر * پس صلوة عبد طرفندن دعا وخضوع واستكانت وخشوع ونزوعدر
وحق قبلندن رحمت وجنان وتجلى لطف وامتناندر وعطف ورأفت واحسان وغفران ورضواندر ونبى صلى الله
عليه وسلم اوزره صلوة وقت اولور كه انك عينى حيثيتيله احديت جمع جميع حضراتندن وذات احديت
حضرتندن واقعه اولور ووقت اولور كه آل واتباعدن غيرلرك اكا اضافتى حيثيتيله واقعه اولور * قال الشيخ
فى الفتوحات فى آخر باب اسرار الصلوات ان الصلوة على الشخص قد يصلى عليه من حيث عينه ومن حيث
ما يضاف اليه غيره فكان الصلوة من حيث ما يضاف اليه غيره هى الصلوة من حيث المجموع او للمجموع حكم
ليس للمفرد الواحد انتهى كلامه * وشيخ رضى الله عنه مقتضاى ظاهردن عدول ايدوب صيغهٔ غيبت ايله وصلى
الله عليه ديدى پس صلوتى الله تعالى يه اسناد ايلدى زيرا الحمد قولى اقتضا ايدركه والصلوة ويا خود واصلى على ممد
الهمم ديه * پس شيخ رضى الله عنه رسول عليه السلامك علو مرتبه سنه رعايت ايدوب اكا اشارت ايلدى كه
مراتب صلوتك اعلى مرتبه سى كه صلوة الله در رسول عليه السلامه تخصيص ايلدى * ويا اشارت ايلديكه
انك لسانى اوزره حامد اولان حقدر كندى نفسنى دكلدر * پس كندى نفسنى حامددر وحق كندى نبيسى
اوزره مصليدر پس بو اجلدن اوترى وصلى الله قولنى الحمد لله قولنه عطف ايلدى وممد الهمم قولنده شيخ
رضى الله عنه صلوتى رسول عليه السلامك صفت شريفه سنه كه امداددر اضافت ايتدى وممد قولنى علم موضعنه
وضع ايتدى اكا بنا كه خزائن جود وكرمدن همملك امدادى رسول عليه السلام ايچون وصف ذاتيدر غيرى ايچون
اندن قدم يوقدر پس رسولك امداده تعيينى شهرتندن امداد انكيچون علم كبى اولدى ورسول عليه السلامك
نشأت عنصريه ده ظهورندن اول ومحمد اسمى ايله مسمى اولمزدن اول حضرت واحديه وحقايق غيبيه ده انك
هممى امداد ايتديكنك اقدميتنه اشارت ايتدى * زيرا حقايق غيبيه حضرت علميه ده ثبوتلرى حالنده انلرك
احوالى لسانى ايله اسماء الهيه دن انلرى مقوم ووجوده مظهر اولان شيئى سؤال ايتديلر * پس وقتا كه حقايقدن
هر بر حقيقت اسماء الهيه دن بر اسمه مستند اولديسه واسمانك كليسى رسول عليه السلامك حقيقتى اولان
اسمك تحتنده مجموعه اولديسه حقايقك كليسنه امداد اولنان شيئك كليسى رسول عليه السلامك حقيقتندن
امداد اولندى * پس بو تقدير اوزره رسول عليه السلامه صلوة انك عينى وحقيقتى حيثيتيله واقعه اولور
وهمم جمع همتدر وهمت نفوس وارواحدن قصدك قوتيدر بر كمالك طلبنده كه همت ايله انك حصولى
طالب اولان كمسنه نك حالنه لايقدر وهمت همدن فعله در جلوسدن جلسه كبى وهمت متنوعه اولور
اهلنك تنوعى وعلوم وطبقاتنده اختلافى حسبيله بلكه حقايقلرينك اختلافى حسبيله زيرا هر همت صاحبى
حقايق الهيه دن بر حقيقته مستنددر وحقايق مختلفه در خصوصيات ذاتيه لرينك اختلافى حسبيله * پس
هر همت صاحبى ايچون استعداد خاص حاصلدر كه انك هويتى ايله اكا لايق اولان كمالى جلب ايدر * واول
استعداد شول اسمك مقتضاسيدر كه اول همت صاحبى اكا مستنددر زيرا اسماء الهيه دن هر بر اسم استعداد

خاصی طلب ایدر که اول استعداد ده اسم اخرا که مشارک اولمیه پس هر بر اسم بر کمالک خزانه سیدر که اول استعداد
اول کمالی حضرت واحدیتده که اعیان انده ظاهره اولدی وهر بریسی آخردن نسبت مخصوصه ایله متمیزه اولدی
اقتضا ایدر * پس وقتا که حقیقت محمدیهٔ احدیه جمعی سببیله برزخ جامع اولدیسه جمیع حقایق علمیه وحضرات
اسمائیهٔ الهیه بینیله جمیع اعیان وجودیه وصور کونیه بیننده وحضرت واحدیتده جمیع خزائن اسمائیه
مفاتیحی رسول علیه السلامک یدنده واقعه اولدیسه رسول علیه السلامک هر همتی ممد اولدی اول اسمک
خزانه سندن که حق تعالی اول اسم ایله اول همت صاحبنی تربیه ایدر * اول اسمک خزانه سنده واقع اولان کمالی اکا
اعطا ایتمکله * پس علی السویه درکرک همت مهمات نفسانیهٔ دنیویه یه متعلقه اولسون وکرک کمالات روحانیه
واخرویه یه وکرک الله تعالی یه والله قتنده اولان شیئه متعلقه اولسون پس براحده برشیء واصل اولمز که انی طلب
ایدر واکا اهتمام ایدر الا انک رب خاصی اولان اسمک خزانه سندن وحضرتندن وانک عین ثابته سندن که علم
الهیده انک تعینی حقیقیدر ولکن حقیقت محمدیه نک امدادی ایله واصل اولور که جمیع خزائن اسمائیه یی جامعه در
وخاتم رسل مشکاتیدر * پس هر عطا ونعمت وتجلی که ذات الهیه دن جود وکرم خزائنی اولان اسماء الهیه
حضراتندن انلرک مظاهرنه واصل اولسه که اول مظاهر اسمادن اول عطا ونعمتی مستمده اولسه حقیقت محمدیه
برزخیتی ایله واصل اولور * پس حقیقت محمدیه هر همتی ممده در وهر حاجتی قاضیه در شول اسمک حضرتندن
که اول همتک صاحبی اکا مرتبط اوله علی السویه درکرک امداد خزائن جوددن اولسون قابلک استحقاقی
اعتبار ینرو سؤالسز ویا خزائن کرمدن اولسون قابلدن استحقاق وسؤال اعتبار یله وصیغهٔ جمع ایله * الهمم قولی
انبیا واولیانک همنه شاملدر که انلرک نفوس مبارکه لری اندن صادره در کرک اول همم معجزه نک ویاخود کرامتک
اظهارنه متعلقه اولسون کرک اولمسون * پس انلر دخی رسول علیه السلامک حقیقت جامعهٔ کلیهٔ کمالیهٔ ختمیهٔ
احاطیه سندن مستمدلردر ورسول علیه السلام اول حقیقت جامعه دن انلر ایچون همی امداد ایدر * پس
بو مرتبه دن رسول علیه السلامک سائر رسل اوزره افضلیتی ظاهر اولدی پس ظاهر اولدی که شیخ رضی الله عنه
ممد الهمم من خزائن الجود والکرم قولنی محمد قولی اوزره تقدیم ایتمکله حقیقت محمدیه نک تعقلی تقدمنه
والله تعالی یدن اول حقیقت اوزره صلوتک تقدمنه اشارت ایدر اول حقیقت انک اسم شریفی اولان محمد اسمیله
تسمیه اولنمق اوزره * وامداد وقت اولور که برمقامک تزیینی ایله واقع اولور که همت اکا متعلقه در ووقت اولور که
برمقامدن اعلی واشرف وافضل اولان مقامک تعریفی ایله واقع اولور که صاحبی انده قائم اوله وبرحالتک بیانی ایله
واقع اولور که انک حالت اولیسندن اعز واکمل واجمع اوله * پس رسول علیه السلامک همتی بواجمع واشمل ایله
اتصافه وبواشرف وافضله اتصاله مترقبه ایدی * وشیخ رضی الله عنهک بالقیل الاقوم قولی دلالت ایدر که بو امداد
مقام بیانده کلام ولسان ایله ارشاد ایتمکله واقع اوله * زیرا رسول علیه السلام قول حقی اعدل اقول ایله احسن
اعتدال اوزره قرب نوافلدن لسان حقله قائل ایدی بلکه قرب فرایضدن رسول علیه السلامک لسانی اوزره
حق تعالی قائل ایدی پس بوندن اوتری رسول علیه السلامک قولی اعدل اقولدر قال الله تعالی)(ومن
اصدق من الله قیلا)(پس رسولک قولی قول اللهدر پس بو تقدیر اوزره امداد رسول علیه السلامک بعثتی
مدتنده وقول اعدل ایله حقه دعوتی زماننده اکا مخصوص اولور وانک انتقالندنصکره الی الابد اولان امدادنه
شامل اولور واندن اول واقعه اولان همه وحضرات اسمائیه ده مخزونه اولان آلاء ونعمه متعلقه اولان همه
عام اولمدی وحال بوکه الله تعالی رسول علیه السلامک قرآنده علو مرتبه سن ورحمت عامه سن بیان ایلدی
وما ارسلناک الا رحمة للعالمین)(قولی ایله پس عالمدن برعالمی تخصیص ایتمدی وکذلک قول وبیان ایله امداد
ایتمک نبی ایله امداد خزائن جود وکرمدن اولمق بیننده توفیق امر مشکلدر خزائن حضرات اسمائیه اولمق تفسیری
اوزره * قیل اقوم ایله امداد ظاهرده محل ارشاده واقعدر * وحضرات الهیه احوال غیبیهٔ باطنه دندر وانلردن
امداد واقع اولمز الا توجه وهمت ایله وقوت روحانیه ایله اخذ ایتمکله لسان ایله اولان قول ایله وبیانده فصاحت
وبلاغت ایله واقع اولمز که اعدل اقوال درا طناب ایله ایجاز بیننده * ولسانده فصاحت وبیانده بلاغت بیننده
* پس بو مقامده توفیقده تحقیق بودرکه شیخک فتوحاتنده واقع اولان تحقیقیدر قال رضی الله عنه فی الفتوحات
فی الفصل الثانی من الباب الثامن والتسعین بعد المائة الکلام والقول نعتان لله تعالی فبالقول یسمع المعدوم وهو

قوله (انما قولنا لشیء اذا اردناه ان نقول له کن) وبالکلام یسمع الموجود وهو قوله تعالی)(وکلم الله موسی تکلیما)
انتهی کلامه پس قول الله تعالینک نعتیدر که انکله معدومه اسماع ایدر واول قول کن قولیدر که عدمده ثابت
اولان شیئه دینلدی واول شی انکله ظاهر وموجود اولدی زیرا کن قولی شول قولک عینیدر که حق تعالی انکله
تکلم ایتدی وکن قولی الله تعالی ایچون برتجلیدر برصورتده که قولی وکلامی قبول ایدر نته کیم حق ایچون تجلی
بوندن غیری شیء ایله واقعدر پس قول بوتقدیر اوزره اسمان ظاهر ایله اولمقدن اعمدر زیرا لسان ذات ولسان صفات
ولسان افعال ولسان مرتبه ولسان حقیقت دینلور ولسنه ده بونلردن غیری دخی دینلور پس هر بر لسان
ایچون برقول حاصلدر که اکا مختصدر * پس وقتا که عرف تحقیقده محقق اولدیکه رسول علیه السلامک
حقیقتی اولان حقیقت کلیهٔ کمالیهٔ احاطیهٔ ختمیه برزخ جامعدر ذات ایله اسماء الهیه بیننده وحقایق وجودیه ایله
صور کونیه بیننده ودخی رسول علیه السلامک شول ذاتی که انک حقیقت کلیه سی انده متعینه اولدی ذات
الهیه ایچون مظهر اکملدر وصفات واخلاقی واسما وافعالی ایچون وسائر نسب واضافاتی ایچون مجلای اشملدر
وحق تعالی انک ذاتنده وقوا واعضاسنده سریان ذاتی ایله ساری اولدی ومقام قرب فرایضدن انک لسانی اوزره
نطق ایتدی الله تعالینک)(فاجره حتی یسمع کلام الله)(قولی کبی پس معلوم اولدیکه همت برشخصدن
برکمالک حصولی ایچون ویا اول همت صاحبنک رب خاصی اولان اسمک خزانه سندن برعطانک وصولی ایچون
صادره اولسه رسول علیه السلامک حقیقت جامعهٔ برزخیه سی کن قولی ایله قائله اولمقدن زائله دکلدر
شول شیء معدوم ایچون که عطاء الهیدر ویا کمال مطالبدر که مخزوندر اول اسمک خزانه سنده که اول اسم صاحبنک
همتی اکا متعلقه اولدی * پس رسول علیه السلام ذلک الشخصک همتنی قیل اقوم اولان کن قولی ایله امداد
ایدر پس قیل اقوم کن قولندن عبارت اولور که رسول علیه السلامک حقیقی وذاتی لسانی ایله * دائما ابدا
حقدن صادردر وشیخک وصلی الله علی ممد الهمم الی آخره قولی معناسنده اعتبار آخر واردر * واول اعتبار
بودرکه وقتا کیم الله تعالی بو کتابده مذکورین اولان انبیانک اصولنه اطلاعی شیخ رضی الله عنهه اعطا
ایدوب انلرک قلوبی اوزره منزله اولان حکمی انک قلبی اوزره انزال ایتمکله اکا انعام ایتدیسه واول دخی
اکا حمد ایدوب انک حمدی جامع اولدیسه جمیع محامد یکه بو کتابده مذکوره اولان نعمک مقابله سنده انبیادن
صادره در * کذلک وقتا کم * بو کتاب متضمن اولدیسه انده ذکر اولنان انبیانک حکمنی که انلردن هر برنی ایچون
بو امتدن بر وارث کامل واردرکه انک حکمتنه وارثدر واول نبینک حقیقتدن وارد اولان شیئک زیاده اولمسنه
همتی وانبیاء مذکورینک مقاماتی دائما بو ورثه ایله معموره اولدیسه ورسول علیه السلام بو ورثه نک همنی
اول انبیانک حقایقندن جمیع حقایقی جامعه اولان حقیقتی ایله ممد اولدیسه * وشیخ رضی الله عنه رسول علیه
السلامک حقیقتی ایله متحقق اولوب مبشره ده * بو کتابی اکا اعطا ایتدیسه وانک حقیقتندن انی قیل اقوم ایله
امداد ایتدیسه خزائن جود وکرم اولان انبیانک حقایقندن جمیع همک امدادی ایله واول قیل اقوم مبشره ده
هذا کتاب فصوص الحکم خذه واخرج به الی الناس ینتفعون به فواید رشیخ رضی الله عنه رسول علیه السلام
اوزره صلوة جامعه ایله صلوة ایتدیکه اول همک امدادی مقابله سنده واقعه اولان جمیع صلواتی جامعه در
واول صلوة اللهدر * پس وصلی الله علی ممد الهمم دیدی پس رسول علیه السلام اول ورثه نک همنی ممد
اولدیغن شیخ رضی الله عنه تصریح ایدوب اشارت ایلدیکه کندیسی جمیع همم امدادی ایله امداد اولنمشدر
پس جمیع همم انک حقنده همت واحده اولدی نته کیم جمیع حکم حکمت واحده اولدی زیرا انک همتی حقیقت
محمدیهٔ جمعیهٔ احدیه دن صادره در (محمد وآله وسلم) محمد قولی ممد الهمم قولی ایچون عطف بیاندر یعنی صلوة
ممد همم اولان محمد صلی الله علیه وسلمک وانک آلی اوزره متواصله اولسون ومحمد ایله آلی اوزره اسم سلام
حضرتنه مخصوص اولان تجلی ایله تجلی ایتسون محمد تحمیده مبالغه در زیرا انک حقیقتی جمیع اسماء الهیه
وعطایاء ذاتیه یی جامعه در پس هر حامددن صادر اولان حمد انک اصلنه راجعدر که عطا اکا اندن صادر اولدی
پس جمیع محامد حقیقت واحده اولان حقیقت انسانیه یه راجعه در * پس حقیقت انسانیه محمد ایله تسمیه
اولندی زیرا جمیع محامد الهیه وکونیه جمعنک احدیتیدر وجمیع حامدینک حامدی ایله محموده در وآل دن مراد
رسول علیه السلامک خاصهٔ قریبه سیدر قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات فی اختلاف الصلوة علی النبی

صلى الله عليه وسلم ان الال فى لغتهم خاصة الرجل القريبة اليه اذا كان عظيما حينئذ يضاف اليه بلفظ الآل
واذا لم يكن عظيما لا يضاف اليه بلفظ الال بل يضاف اليه بلفظ الاهل وخاصة الانبياء والرسل هم الصالحون
العلماء بالله المؤمنون وقال فى موضع آخر فلا يتخيل ان ال محمد صلى الله عليه وسلم هم اهل بيته خاصة ليس هذا
عند العرب وقد قال تعالى (ادخلوا آل فرعون) يريد خاصته فان الال لا يضاف بهذه الصفة الا للكبير القدر فى الدنيا
او فى الاخرة) انتهى كلامه پس شيخ رضى الله عنهك كلامندن متبين اولديكه آلدن انك مرادى صالحيندن
وعلماء باللهدن رسول عليه السلامك خاصه سيدركه انك امورى وموارث علميه ومقاميه سى انلره آئله اولور
على السويه دركلك انلر شرفادن اولديلر وكرك اولماديلر * الا شول كمسنه كه قرابت طينيه صاحبى اولسه ورسول
عليه السلامك صورت عنصريه سنه نسبتى صحيحه اولسه ولكن ورثهٔ معنويهٔ روحانيه دن والله تعالى يه اقبالدن
حطام دنيا ايله مشتغل اولسه پس اولدخى صورتده انك آليدر معناده دكلدر * ورسول عليه السلام ايله انك
آلى اوزره تسليم الله تعاليدن سلامك استدعاسيدر * وتسليم ذكر اولنديغى كبى اسم سلام حضرتنه مخصوصه
اولان تجليدر * پس الله تعالى اكا حقايق كمالى تسليم ايدر و تجليات جلاليه سطواتندن اكا سلامتى اعطا ايدر
وانى خلافت وامامت وشفاعت كليه صورتى ايله اظهار ايدر وا كا لواء حمدى ومحامد الهيهٔ كماليه يى اعطا ايدر *
وانحرافاتدن سلامتى وحقيقت مرأ عند اليه ايله تحقيق هبه ايدر والله اعلم) (اما بعد فانى رأيت رسول الله صلى
الله تعالى عليه وسلم فى مبشرة فى العشر الاخير من محرم سنة سبع وعشرين وستمائة بمحروسة دمشق وبيده صلى
الله تعالى عليه وسلم كتاب فقال لى هذا كتاب فصوص الحكم خذه واخرج به الى الناس ينتفعون به) (شيخ رضى
الله عنه ديركه حمد وصلوتدنصكره * پس تحقيق بن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمى بر مبشره ده كوردمكه
اول مبشره محروسهٔ دمشقده ايدى سنه سبع وعشرين وستمائه محرمنك عشر اخيرنده من عند الله اراءت ايله
كوردم وحال بوكه رسول الله صلى الله عليه وسلمك الندہ بو كتاب وار ايدى پس بكا خطاب ايدوب ايتدى بو كتاب
فصوص الحكم كتابيدر بونى اخذ ايت وبونى ناسه اخراج ايله بونكله منتفع اولورلر خذه قولنده اولان ضمير تذكيره
وموضعنده به ضميرى كتابه عائددر وموضع اولده باتعديه ايچوندر وفصاحت ايچون دخى اولمق جائزدر وموضع
ثانيده باء سببيه در (امدى) شويله بيلكل كه حضرت رسالت صلى الله عليه وسلمدن اسانيد صحيحه ايله صحيح
اولديكه بيورمشدر) (من رآنى فقد رآنى فان الشيطان لا يتمثل بى) (بو حديثك مفهومى بودر هر كمسنه كه
رسول عليه السلامى رؤياده اول صورتده كورسه كه دنياده حياتى حالنده رسول عليه السلام اول صورت
اوزره ايديكه احاديث صحيحه ده انك اول صورتى ثابتهدر * واول صورت مرئيه كامل الخلقه اولسه پس تحقيق
اول كمسنه رسول عليه السلامى حقيقة كوردى زيرا شيطان اول صورتده متمثل اولمز * واول صورت ايله ابدا
ظاهر اولمز زيرا رسول عليه السلام اسم هادى صورتيدر و شيطان اسم مضل صورتيدر پس اسم مضل مظهرى
اولان شيطانه ممكن دكلدركه اسم هادى صورتنده ظاهر اوله ووقت اولوركه شيطان صورت ربوبيت ودعواى
الوهيت ايله ظاهر اولور زيرا مظهر اسم مضلدر وصورت الهيه واسعه در * اسم هادى صورتنى واسم مضل
صورتنى وسائر اسماء الهيه صورتنى محيطدر پس شيطان رسول عليه السلامك صورتنده ظاهر اولمز واما شول
كمسنه كه رؤياده بر صورت كوردى اول حالتدن متيقن اولدى وياخود اكا ظن اولندى كه اول كورديكى رسول
عليه السلامدر ولكن كورديكى صورت انك صورت اصليه سنه كه حديث صحيحده ثابته در مطابق اولمسه
واول صورت اكا خصيصه اولمسه وياخود بر وجه ايله كه اكا مطابق اولسه و بر وجه ايله اكا مخالف اولسه * پس
اول صورت مرئيه رسول عليه السلامك صورتى دكلدر رائينك شريعت محمديه صورتنه نسبتنك صورتيدر
* پس شول كمسنه كه انك اعتقادنده ويا علمنده ويا حالنده ويا مقامنده نقص واقع اولسه مشاهده ايتمز الا رسوله
كندى نسبتى صورتنى وشول كمسنه كه رسول عليه السلامه هر وجهله مقتدى واكمل وجه اوزره انك هدايتى
ايله مهتدى اولسه وعلم وعملده حق متابعت ايله اكا متبع اولسه ورسول عليه السلامك حالندن ومقامندن
انكيچون ورث تام اولسه يقظه سنده ومنامنده وسنه ده اولان وقايعنده كورديكى شئ مطابقتده اكمل واصح
وتمثل ورؤيتنده تشخص وتمثلده ابين واوضح اولور رائى وارثك رسول عليه السلامه * جميع اخلاق واوصافده
واحوال واعمالده كمال اتباعندن اوترى انك كبى كمسنه يه بن رسول عليه السلامى كوردم ديمك صحيحدر

وبعده شويله بيلكه رؤيت ابصاردن اعمدر * زيرا ابصار حاسهٔ بصر ايله مبصراتك شهوديدر ورؤيت جميع
مشهوداتك شهوديدر كرك مشهودات مبصره ويا متخيله ويا ممثله ويا معقوله ويا معلومه اولسون * پس رؤيت
حاسهٔ بصر ايله مقيده دكلدر بلكه عين بصيرت وعين علم وعين قلب ايله حاصلدر پس وقتا كه شيخ رضى الله عنه
رأيت رسول الله ديدى وحال بوكه انك زماننده اولان قرملك علم حقايقده اول اعلمى ايدى بزه معلوم اولدى كه
حقيقة انى مشاهده ايتدى پس شيخ رضى الله عنه عين بصيرت ايله وعين قلب ايله رسول عليه السلامك صورت
حقيقت ومعنويه سن كوردى وروحى عينيله صورت روحانيه سن كوردى وعين نورانيهٔ الهيه سيله صورت
نورانيهٔ الهيه سن كوردى وبصرى باطنيله محسوسه ومبصره اولان صورت متمثله سن كوردى ورسول الله
صلى الله عليه وسلم ايچون واردركه وارث كاملى اولان كمسنه عالم حسده محسوس ومبصر ظاهر اوله * زيرا
رسول عليه السلام * بر عالمده مقيد وبرزخده محبوس دكلدر * جميع عوالم وبرازخده صورت معينهٔ
مخصوصه سيله ظاهر اولور ورؤيت احديت جمعيهٔ كماليه كه * جميع مقامات رؤيتنى جامعه در حقه نسبت ايله
واكمل خلق اولان رسول عليه السلامه * وسائر كله نسبت ايله خاتم نبوت وخاتم ولايت وانلرك اولادنه
مخصوصه در ومبشره اصلده رؤيانك صفتيدر ولكن موصوف مقامنه قائمه اولان صفات غالبه دندر * پس
معلوم موصوف ايله ذكر اولنمز بطحا كبى * پس رؤياء مبشره ديلمز ارض بطحا ديلديكى كبى پس مبشره رؤياء
صالحه دركه مسلم انى كورر * قال الشيخ رضى الله عنه فى المشاهد خرج الترمذى عن انس قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم * ان الرسالة والنبوة قد انقطعت فلا رسول بعدى ولا نبى بعدى قال فشق ذلك على الناس
فقال عليه السلام لكن المبشرات قال يا رسول الله وما المبشرات قال رؤيا المسلم جزء من اجزاء النبوة قال
ابو عيسى هذا حديث حسن صحيح انتهى كلامه واما مشرب الحقيقه ده مبشره رؤياده اولمقدن اعمدر * زيرا الله
تعالى اولياسنى يقظه ده رؤيا سزدخى تبشير ايدر القا واعلام ايله وتجلى ايله ووارد الهى ايله ووارد روحانى
ملكى ايله وبيده صلى الله عليه وسلم قولنده يد قدرت صورتيدر زيرا يد عطا ومنع وقبض وبسط مظهريدر
وكتاب يدرسولده اولديغى اشارتدركه كمل انبيا اذواقى خصوصنده بو كتابده اولان علوم وحكم اكرچه كيم
بو كملك قلوبى اوزره استعدادات خصيصه لرى حسبيله انلرك اصولى اولان اسمانك حضراتندن منزلهدر لكن
اول علوم وحكمك احديت جمعى رسول عليه السلامك يدندهدر وانك قبضه سندهدر انك نبوتى جميع نبوات
ختميه جمعنك احديتى اولديغى اعتبار اوزره جميع علوم وحكمى على التخصيص جامعه ومحيطدر * واول حكم
وعلومك تفصيلى وتبيينى پس خاتم ولايت محمديه يدندهدر * وهذا كتاب فصوص الحكم قولى پس رسول
عليه السلام طرفندن بو كتابى فصوص الحكم ايله تسميه در وياخود اخباردركه عند الله بو كتابك اسمى فصوص
الحكمدر * وبو كتابى فصوص ايله تسميه ايتمك اعلامدركه بو كتاب كمل مذكورينك قلوبى اوزره منزله اولان
حكمك عيونيدر * زيرا فصوص خاصهٔ معلومه اولان معانى وحقايقه دلالات ايدر نتكيم فصوص نقوش
وعلامات اسميه محليدركه خزانه اوزره انلر ايله ختم اولنور وبو فصوص نقوشده واقعه اولان نقوش حكم الهيهٔ
كماليهٔ احديهٔ جمعيهٔ ختميهٔ محمديه دركه بو كتابده مذكورين اولان كمل انبيانك قلوبى قابلياتنده مفصله در * پس
اكرچه كيم بو نقوش حكميه حضرات الهيهٔ اسمائيه دن انبيانك قلوبى اوزره منزله در ولكن اصل ومحتد
حيثيتيله بو حكم ونقوشك جمعى احديتى خاتم رسلك صلوات الله عليه قبضه سندهدر * وذكر اولنديغى اوزره
بو حكمك تفصيلى خاتم ولايت محمديه يدندهدر زيرا بو حكم وراثت خاصهٔ محمديهٔ ختميه ايله اخذ اولنور
ورسول عليه السلامك شيخ رضى الله عنه خذه قولى ايله بو كتابى اخذ ايتمكه امرى اشارتدركه * شيخ
رضى الله عنه ولايت خصوص ختميتنه مخصوص اولان خاتمدر * زيرا فصوص الحكم ضمننده اولان حكم
مقامات ختميهٔ محمديه يه مخصوصه اولان حكمدركه حضرات اسمائيهٔ الهيهٔ خصيصه اولان كمالاتك
مقاماتندن هر مقام متعينه دركه بو كتابده مذكورين اولان انبيا اول اسما تجلياتنك وعلوم واحكامنك
جمله سيدر * پس فاخرج به الى الناس قولى ايله خاتم انبيانك شيخه بو كتابك اخراجنه كه حكم ختميه يى متضمندر
امر ايتمسى اشارتدركه شيخ رضى الله عنه ختميهٔ جمعيه ده انك وارث اكمليدر * زيرا حقايق وعلوم ختميه واقعه
اولمز الا ختميه ايله متحقق اولان كمسنه ايچون وحكم ختميه يى الله تعالى شيخ ايله اظهار ايدر انك يدى ولسانى اوزره

وسياق كلام اقتضا ايدركه * ينتفعون قولی امرك جوابی اوله * وينتفعون قولی اسقاط نون ايله مجزوم اوله *
لكن مقتضای ظاهر اوزره اخراج اولنمدی * كانه رسول عليه السلامدن اخبار ايتديكيدر * جاريه اولان حال
صورتيله مزيد اعلام وبشارتدن اوتری * اخرج به الی الناس ای المتحققين بالانسانية ينتفعون به * ديدی
يعنی انسانيه ايله متحققين اولان ناس انك ايله منتفع اولورلر ديمكدر * وياخود سؤال مقدره جوابدر اگر رسول
عليه السلام سؤال اولنسه كه تحقيق بو حكم صفت حيوانيه ايله متصف اولان ناسك فهمندن متعاليه در
پس جواب ايدر * بان فيهم ناسا مستعدين للكمال ينتفعون به * قولی ايله) (فقلت السمع والطاعة لله تعالی
ولرسوله ولاولی الامر منا كما امرنا) (پس مبشره ده رسول عليه السلامه ايتدم الله تعالی يه ورسولنه وبزدن
اولی الامره سمع وطاعت قرأنا وحديثا مأمور اولديغمز كبی يعنی تفصيلا امر الهيی سامع اولوب الله تعالی يه
ورسولنه اطاعت وامتثال ايتدم ودخی بزدن يعنی باطنده حكم اصحابی اولان اقطاب وخلفادن وظاهرده
سلاطين وملوكدن اولان اولی الامره منكم * اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولی الامر منكم * حقك قولنده
ودخی اذا اوليتم امرا فاطيعوه ولو كان عبدا حبشيا رسول عليه السلامك قولنده مأمور اولمشز وبو وجه
مفهوم ظاهر اوزره در واما بونك سری وباطنی بودركه شيخ رضی الله عنه اشارت ايدركه طاعت الله وطاعت
رسول الله وطاعت اولی الامر اولان امور ثلثه مبشره ده اكا مرئيه اولان صورت محمدی يه اطاعتده مجتمعه در
زيرا الله تعالی مظهر محمديده متجلی وظاهردر وصورت محمديه ورسول عليه السلام جميع كمل اوزره ولی
امردر * پس رسول عليه السلامه اطاعتده امور ثلثه مجتمعه اولور * وكذلك اولی الامرده دخی امور ثلثه
موجوده در زيرا اولی الامر اولان اوليا كمل مظاهر الهيه در وخلفاء رسولدرلر پس انلره اطاعت الله تعالی يه
ورسولنه اطاعتدر * پس شيخ رضی الله عنه اشارت ايدركه رسول عليه السلام امر الهی ايله بو كتاب
نصوص الحكمی اكا اعطا ايدوب ناسه اخراج ايتمكله امر ايتدكده اولدخی اوليا وخلفا اولی الامردن اولوب
امر الهی ايله وامر رسول ايله اخراج ايتديكی كتابی قبول ايدوب انكله منتفع ومتحقق اولمقده الله تعالی يه
ورسولنه واولی الامره كه شيخك كندی وجوديدر مؤمنين اطاعت ايدرلر * پس اگر اطاعت رسول ايله اطاعت
اولی الامرده اطاعت حق اولميدی الله تعالی رسول ايله اولی الامره اطاعت ايله عبادنه امر ايتمزدی * وقضی
ربك الا تعبدوا الا اياه * پس اولی الامر اولان شيخ رضی الله عنه امر حق وامر رسول ايله اخراج ايتديكی كتابی
قبول ايدن كمسنه الله تعالی يه ورسولنه واولی الامره اطاعت ايدر * واكا انكار ايدن كمسنه الله تعالينك
ورسولينك امرنه واولی الامرك امرنه انكار ايدر اعوذ بالله من الادبار فی صورة الاقبال * پس اولی الامر منا
قولنده كندی امرنه اطاعتنه اشارت ايدر * وشيخ رضی الله عنهك بو واقعه سنه موافق ورسول عليه السلام
كتاب فصوصی انك يدينه ويردكنه مطابق (سنه ثلث والف) تاريخنده كه افلاق طائفه سی عصيان ايدوب
روسجق نام قصبه ده عسكر اسلام ايله سردار * نهر طونه اوزره جسر وضع ايدركن فقير عسكر اسلام ايچنده
موجود ايدم ناگاه بر كون اشراق وقتنده بنی نوم اخذ ايدوب رسول عليه السلامی اصفياء عظام واوليای كرامدن
بر جمعيت عظيمه وصحبت جسيمه ايچنده كوردم كه اول مطلع نور نبوت قطب دائره وجود حاق وسطده مشهود
ايدی * واول قوم كرام حلقه اولوب انك اطرافنده ادب وخشوع وزانو اوزره اوتوروب نور نبوت جمالنه ناظر
وانلرك امر واحكامنه منتظر ايديلر وبندخی اول دائرانك سلكنده منتظم واول دائره نك رسمنده مرتسم اولوب
اول مجلسده ادب اوزره قاعد وجمال رسولی انك مقابله سنده مشاهد ايدم پس ناگاه اول سالار انبيا ومرتب
صفوف ارواح اوليا عليهم افضل الصلوة والسلام * اول جمع عظيم ايچنده بو فقيره التفات ايدوب كندی خط
شريفيله مكمل ومجلد بر مصحف بنم اليمه صونديلر وبندخی اول مصحفی رسول عليه السلامك اللرندن الوب
بر موضعدن فتح ايتدم پس كوردم كه رسول عليه السلامك خطيدر * پس رسول عليه السلامدن درس
وتحقيق طريقی اوزره قراءت ايتمكه شروع ايتدم اولدخی بكا درس ويروب حقايق قرآنيه واسرار ودقايق
فرقانيه يی قلبمه نفخ ايتدی وبندخی علم الهيده شويله مستغرق اولدمكه هر نه شيدن كه سؤال اولنسم جواب
ايدردم پس افاضه واستفاضه وظيفه سی تمام اولدقده حضار مجلس اولان قوم كرامك بعضيسی بعض مسائلی
استشكال ايتمكله رسول عليه السلامدن سؤال ايدوب اندن قراءته شروع ايتدكده بندخی حضور رسول

عليه السلامده انلرك طرفندن جواب ايتدم واكثره اولان مصحف رسولدن انلره تحقيق وافاده ايتدم وانلر دخی
درس طريقی اوزره قراءت ايدوب استفاده ايتديلر ورسول عليه السلام واقف وساكت ومتوجه ومراقب
ايدی وسائر اصحاب مجلس دخی سامعين ايديلر * ومجلسك آخرينه وارنجه رسول عليه السلامدن هر نه كه
سؤال اولنسه بی توقف بصيرت ويقين اوزره جواب ايدردم پس مجلسك آخرنده اول ساقی شراب علم وعرفان
وممد ارواح انس وجان حضرتلری تكرار بو فقيره التفات ايدوب اليمه بش الی جزء مقداری غير مجلد كتاب
صونديلر وبكا خطاب ايدوب * بو كتاب حضرت حسينك قرآن عظيمه اولان تلخيصيدر شمديد نصكره بونی
اوقويك ديدی پس بندخی اول كتابی رسول عليه السلامدن الدم * پس رسول عليه السلامك اول صحبت
عظيمه ايچنده بو فقيره التفات ايدوب كندی خطيله اولان مصحفی اليمه ويروب * علم الهی قرآنيی بغير واسطه
اندن اخذ ايتديكمدن * وانك مجلسنده غيره افاده ايتديكمدن مسرور ايكن * امام حسين رضی الله عنهك
واقعه سنك دهشتندن استيقاظ ايدوب امام حسينك قرآنه تلخيصنی اهل اسلامه قراءت ايتمكه واقع اولان
امرنده حيران اوزره سير اولدم * پس رؤيانك دلالتی وجوهندن بعض وجه ايله اخذ اولنديكه رسول عليه
السلامك امتی امتحانات الهيه ايله امتحان اولنوب بلاد اسلاميه اوزره بلايا ومصائبك تسلطنه وعسكر
اسلامك انهزامنه اراده الهيه نك تعلق ايتديكنه رسول عليه السلام اشارت ايلدی پس عسكر اسلام ايله سفر
ايتمكه رسول عليه السلام طرفندن اذن مشاهده اولنمغله عسكر اسلام نهر طونه دن عبور ايدوب دار
كفاره دخول ايتدكلرنده جهاد وغزايه توجهدن عودت اولنوب اوچنجی كون عسكر اسلام كفار ايله مقابله
اولدقلرنده انلره بر مقدار انهزام واقع اولوب طبل وعلم اصحابندن اول كونده چوق كمسنه شهيد اولدی وعسكر
اسلام اول سفردن عودت ايتدكلرنده كفار بدكردار انلرك اردلرندن ايرشوب انلره كسر ويرديلر * روايت
ايدرلر كه اول كون قرق اللی بيك مقداری كمسنه عسكر اسلامدن شهيد اولدی * والحاصل اول سنه ده اهل
اسلامه اصابت ايدن مصيبت زمان قريبده اصابت ايتمشدر * واول زماندنبرو ممالك اسلاميه وبلاد عثمانيه
تسليط اهل بدعت وضلال وتقاليب اصحاب بغی وجلالدن خاليه اولمدی بيك اون سكز تاريخنه گلنجه * پس
بو سنه ده عالمك قوای رديه سی تحليله ومظاهر جلاليه نك نجوم نحوست مطالعلری افول وزواله يوز طوتدی
(امدی) شويله معلوم اوله كه اول ممدهم * وصاحب جود وكرم محمد صلی الله عليه وسلم دائما ابدا اورثه
وخلفاسن علم الهی ايله ممد اولمقدن خالی دكلدر وانلر دخی بغير واسطه اندن اخذ ايتمكدن خالی دكللردر * پس
شيخ رضی الله عنه بو كتابده حكمدن هر نه شی كه ايراد ايتمشدر حد رسول عليه السلام اوزره ايراد ايتمشدر
زياده ونقصانه استطاعتی يوقدر) (والله يهدی من يشاء الی صراط مستقيم) (فحققت الامنية واخلصت النية
وجردت القصد والهمة لابراز هذا الكتاب كما حده لی رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم من غير زيادة ولا نقصان
(پس عالم حس وشهادتده امنيتی كه اول مبشره ده بن تحقيق ايتدم يعنی حضرت خيالده متمثله اولان صورتك
حقيقت وحقيتن ادراك ايتدم وياخود خارجده اثبات ايدوب حسده ظاهر ايتدم نتكم الله تعالی يوسف
پيغمبر عليه السلامدن حكايه طريقی اوزره * هذا تأويل رؤيای من قبل قد جعلها ربی حقا * ديدی ای كانت
رؤيای مشهودة فی حضرة الخيال موجودة فی الحس يقظة * وبو كتابك ابرازنه نيتی خالص ايتدم وقصدی وهمتی
بن تجريد ايتدم نته كيم رسول الله صلی الله عليه وسلم انی بكا تحديد ايتدی من غير زيادة ولا نقصان * پس الامنية
قولنده وجهين جائزدر بر وجه بودركه رسول عليه السلامه مضاف اوله ولام عهد مضاف اليهدن عوض
اوله كانه رسول عليه السلام ولايت خاصه سی ذوقنه متعلقه اولان * علوم وحكمك واسرارك كشف
واظهاری خاتم اوليا يدی اوزره اولديغن عالم اولمغله * شيخ رضی الله عنه خاتم ولايت محمديه مرتبه سنده
متحقق اولدقده برازخ علويه روحانيه ده رسول عليه السلامك روح شريفی من عند الله تمنی ايدوب مراد
ايتديكه اول حكم واسراری انك مظهر قابلی ووارث كاملی اولان شيخ رضی الله تعالی عنهك يدی اوزره
اظهار ايليه * پس الله تعالی انك صورتی مظهری ايله اول حكم واسرارك صورتنی شيخه اعطا ايتدی وانلرك
اظهاری رسول عليه السلامك امنيتی ومقصودی اولدی وبر وجه دخی كه امنيه شيخ رضی الله عنه يه مضاف
اوله كانه شيخ رضی الله عنه خاتم ولايت محمديه مرتبه سنده متحقق اولدقده عارف اولديكه اول مرتبه يه متعلقه

اولان علوم واسرارك اظهاری * اول مرتبه ده متحقق اولان كسه نك يدی ايله وقع اولور واول علوم واسرارك
اعطا وافاضه سی حقيقت محمديه يدنده در پس شيخ رضی الله عنه انك حقيقتی اولان حقيقت محمديه حضرتندن
كانه انك يدی اوزره اول حكمك اظهارنی تمنی ايتديكندن اوتری ومبشره دخی شيخك اولديغندن اوتری امنيه
اكا اضافت اولنور وامنيه تعبيدن مأخوذدر قال الله تعالی (وما ارسلنا من قبلك من رسول ولا نبی الا اذا تمنی
القی الشيطان فی امنيته فينسخ الله ما يلقی الشيطان ثم يحكم الله آياته) وكتابك ابرازنه تجريد قصد وهمت بودركه
بو كتابك ابرازنه توجه وعزيمتی وهمتی احدی الوصف القاآت شيطانيه واغراض نفسانيه دن برشیء انده متحلل
اولميه * وشيخ رضی الله عنهك رسول عليه السلامك حدی اوزره من غير زيادة ولا نقصان ابراز ايتديكنك
وجهی بودر زيرا شيخ رضی الله عنه خلافت ايله متحققدر پس خليفه امينه در امانت زياده ونقصانی قبول ايتمز
بلكه خليفه امر رسوله ممتثلدر شول وجه اوزره كه رسول انی ايراد ايتدی وشول حد اوزره كه آنی تعيين ايلدی
(وسألت الله تعالی ان يجعلنی فيه) (ای فی ابراز هذا الكتاب) وفی جميع ما يرقمه بنانی وينطق به لسانی وينطوی
عليه جنانی بالالقاء السبوحی والنفث الروحی فی الروع النفسی بالتأييد الاعتصامی) (والله تعاليدن بن سؤال
ايتدم كه بو كتابك ابرازنده ودخی بنم جميع احوالمده بنی انك شول عبادی زمره سندن ايليه كه شيطان ايچون
انلر اوزره سلطان وحكومت وتسلط وتغلب يوقدر ودخی جميع شيئده كه بنم بنانم انی كتابت ايدر ولسانم انكله
نطق ايدر * وقلبم انك اوزره منطوی اولور تأييد اعتصامی ايله روع نفسيده القاء سبوحی ونفث روحی يه بنی
تخصيص ايليه * پس شيخك ان يجعلنی فيه الی آخره قولی مخرجدر الله تعاليك (اهدنا الصراط المستقيم)
(قولنك مخرجی كبی * پس بولسان الله ايله ادب لسانيدر زيرا شيخ رضی الله عنه يقين اوزره در كه كنديسی
عباد اللهك شول زمره سندندر كه الله تعالی انلرك حقنده) (ان عبادی ليس لك عليهم سلطان) (ديدی زيرا
جميع كمالات الهيه وكونيه يی مستجمع ودرجات ايمانيه انسانيه كماليه يی مستكمل وجامع روشهود واحساس
وتوحيد وعيان مرتبه سنه بالغ اولوب خلافت كبری ايله متصف ومتحققدر * پس الله تعالی ايله ادب اعلای
مقامات محققين واكمل درجات مقربيندر * وكذلك رسول عليه السلامك) (ان فی الجنة درجة واحدة لا تصلح
الا لرجل واحد وارجو ان اكون ذلك الرجل) (قولی كبی مخرجدر زيرا انك قتنده عليه السلام محققدر كه * اول
رجل علی التعيين كنديسيدر * وكذلك وان يحصنی فی جميع ما يرقمه بنانی الی آخره قولنده واقع اولان القاء
شياطين مواضعنده ادب حقی رعايت ايتديكه اول موضعك بريسی تلاوت قتنده نطقدر وبريسی القاء الهی يی
وبا القاء روحی يی اهلنه كتابت حاليدر وبريسی قلبك ظاهری اولان جنانده خاطر وها جسدروفی جميع ما يرقمه
بنانی قولی كتابت قتنده وينطق به لسانی قولی ايله كلام قتنده وينطوی عليه جنانی قولی ايله قلبه نزولی قتنده
القاء سبوحی ونفث روحی تخصيص طلب ايتدی * پس مواضع القادن برمحلی ترك ايتمديكه شيطان اندن تحلل
ايليه پس تأييد اعتصامی وتوفيق ربانی والقاء سبوحی ونفث روحی ايله مؤيد ايكن * واعلای درجات حفظ
وعصمتده محفوظ ومعصوم اولوب قلبی حقه واسع ايكن وقلبی حقله مماو ايكن مواضع القاده عصمت وحفظ
تخصيصی طلب ايتدی * والقاء سبوحيدن مراد حضرت طهارت ونزاهتدر زيرا القا جميع حضرات اسمائيه دن
واقعدر پس حضرت طهارت ونزاهتدن اولان القاء سبوحی يه تخصيصی طلب ايتديكه جميع شوائبدن طاهرا
ومقدسا الله تعالی ايچون خالص اوله ويا خود بلا واسطه حضرت احديتدن واقع اولان القادر كه كثرتدن
طاهر ومنزه در ونفث روحی كلام روحانی صورتيدر كه ارواح عالية كلية ملكيه دن القا ايله نفسك باطننده
ظاهر اولور ورسول عليه السلام * بوكا اشارت ايدر) ان روح القدس نفث فی روعی (ان احدا لن يموت حتی
يستكمل رزقه) ونفث روحيدن مراد وحی والقا دخی واقع اولور * وكذلك نفث روحی قولي له محمد صلی الله عليه
وسلمك روحانيتی صورتده كندی نفسنه وفی الروع النفسی قولي له محمد صلی الله عليه وسلمك روحانيتی صورتنده
كنديسنه القا اولنان روح الاهه اشارت ايدر * روع ضم را وسكون واو ايله صدر دركه نفس طرفندن قلبك
وجهيدر كه محل هواجس نفسانيه ووساوس شيطانيه در * پس تأييد اعتصامی ايله القاء سبوحی مؤيد اولوب
ونفث روحی يه محل اولدقده نور الهی ايله منور اولوب رذائل اندن زائل اولور * پس روع نفسيكه نفسك باطنی
وقلبك ظاهريدر القاء سبوحی ونفث روحی محلی واقع اولور * والقاء الهی ونفث روحی قلبك باطنندن نفسك

باطننده قلبك ظاهرينه در پس نفس من عند الله مؤيده والقاء شيطانيدن معصومه اولور وتأييد اعتصامی
عصمت الهيه ايله الله عاصمدن تأييد ونصرتدر القاآت شيطانيه وخواطر نفسانيه دن * وصراط مستقيمه
هدايتدر) (قال الله تعالی ومن يعتصم بالله فقد هدی الی صراط مستقيم) (وبالتأييد قولی وجه مشروح
اوزره يحصنی قولنه متعلق اولور وبا ملابسه ايچون واقع اولور ومع معناسنه دخی اولمق جائزدر ای وان يحصنی
بالالقاء السبوحی مع التأييد الاعتصامی (حتی اكون مترجما لا متحكما) حتی سألت قولنه متعلق اولور * يعنی
تأييد اعتصامی ايله القاء سبوحی ونفث روحی يه اختصاصمی الله تعاليدن سؤال ايتدم) تا كيم بو كتابك ابرازنده
رسول عليه السلام طرفندن مترجم اولم متحكم اولميم يعنی رسول عليه السلام مبشره ده صورت مثالده بكا
كوستردیكی كتابده ارادهٔ الهيه ايله اظهارا تمكه ارادت ايتديكی حكم واسرار غيبيه يی انك لسانندن عالم حس
وشهاديده الفاظ وعبارت وحروف وكلمات ايله مترجم اولم ورسول عليه السلام حد ايتديكی شیء اوزره زياده ايله
ويا اندن نقصان ايله كندی نفسم طرفندن متحكم اولميم زيرا مترجم مقام وراثتده قائم اولوب علم رسوله وارثدر
وانك امرنه ممتثلدر * ومتحكم كندی رأيی قتنده واقفدر صاحب سوادير مقام وراثت حقنی ايفا ايتمشدر
پس شيخ رضی الله عنه بو حكم واسرارك غيبدن شهادته اخراجنده ترجمان رسول عليه السلامدر * پس بو حكم
واسرار مترجمه دن هر قنقی شيئه عوام ناس انكار ايدرلرسه وشيخ خدمتنه تهمت ايدرلرسه پس كلام حقه
وكلام رسوله انكار ايدرلر * ورسول عليه السلامه تهمت ايدرلر (امدی) ای صاحب بصر حديد ونظر سديد پس
سن كاملك حقوق حق وحقوق رسولی رعايتنه نظر ايله فوالله اكر خلافت كامله حسبيله وصورت الهيه يه
مظهريتی ايله اسم حكيم مقتضاسی اوزره حكم ايتسه انك علو قدرنه نقص لازم كلمزدی زيرا جميعا وتفصيلا
انك حكمی حكم حق وحكم رسول عليه السلامدر پس انك كلامنه انكار ايدن كلام حقه وكلام رسوله
انكار ايدر (ليتحقق من يقف عليه من اهل الله اصحاب القلوب انه من مقام التقديس المنزه عن الاغراض
النفسية التی يدخلها التلبيس) تا كيم اصحاب قلوب اولان اهل اللهدن بو كتابك سرينه واقف اولان كمسنه
متحقق اوله يعنی حقيقت اوزره عارف اوله كه بو كتاب شول مقام تقديسدن منزلدر يعنی بو كتابك الفاظنده
ظاهره ومتجليه اولان حكم وعلوم مقام احديتدن منزلدر كه اول مقام شول اغراض نفسيه دن منزهدركه
انلره تلبيس داخل اولور يعنی بو كتابك صورت معنويه سی ارادت الهيه ايله مقام احديتدن طهارت اصليه
اوزره منزله در مقام كثرتده اولان نفسك اغراضندن كه محل تلبيسدر منزهه در اغراض نفسانيه ايله
منصبغه اولمغله ومحل نقص وعيب اولان نفس مرتبه سندن منبعثه اولمغله * زيرا مرتبهٔ نفسدن ظاهر
اولان شیء اغراض نفسيه ايله ظاهره * ونفس حقی باطل ايله الباس ايدر * ليتحقق قولنده لام سألت
قولنه متعلقدر صيرورت معناسنه در وا كا لام عاقبت ولام مآل تسميه ايدرلر * حق تعاليك) (فالتقطه
آل فرعون ليكون لهم عدوا وحزنا) (قولنده واقع اولان لام كبی ولام تعليل اولمق دخی جائزدر واصحاب
القلوب قولی اهل الله قولی ايچون عطف بياندر واهل اللهدن مراد مشرب كمالی احدی جمعی الهی اصحابی
اولان اصحاب قلوبدر كه انلرك قلوبی حقله مقلبه در وحقه واسعه در آنك تجلياتی تنوعاتنده * وتجليات
جلاليه سطواتنده مستهلك اولان تجليات جماليه ده مستغرق اولان اهل الله دكلدر * ودخی اذواق جزئيه
تقييديهٔ اسمائيه اربابندن اولان اهل الله دكلدر (وارجو ان يكون الحق تعالی لما سمع دعائی قد اجاب ندائی)
(وبن رجا ايدرمكه وقتا كيم حق تعالی بنم دعامی استماع ايليه تحقيق بنم ندامی اجابت ايليه * وشيخ رضی الله
عنهك دعاسی وسألت الله ان يجعلنی فيه الی آخره قوليدر وسمعی دعايه واجابتی ندايه اضافتنده ناسك بعضی
اعتراض ايدوب ايتديكه بونك عكسی انسبدر عرفا زيرا ندادن مراد اسماع دعودن مراد اجابتدر) (قال الله
تعالی ادعونی استجب لكم (ولكن شيخ رضی الله عنهك دعاسی وسألت الله ان يجعلنی فيه الی آخره قوليدر
جميع احوال واقوالده الله تعالی يه ورسولنه مقتديدر پس الله تعاليك انك يسمع الدعاء قولنده اولان عبارتی
اعتبار ايتدی وقال تعالی) (امن يجيب المضطر اذا دعاه) (پس وقتا كه الله تعاليدن اجابت متحققه اولدی
شيخ رضی الله عنه (فما القی الا ما يلقی الی ولا انزل فی هذا المسطور الا ما ينزل به علی) ديدی پس بو كتابده
حكم واسراردن وعلوم ومعارفدن كتابت ايله بن القا ايتمم الا حضرت محمديه دن بكا القا اولنان شیئی يعنی الله

تعالی بنم قلبمه القا ایتدیکی حکم واسراری القا ایدرم * وبن بو مسطور ایچنده یعنی بو کتابده هر فصده
وهر حکمتده تنزیل ایتم الاشول شیئی که بنم اوزریمه انکله تنزیل اولنور یعنی الاشول علی که صورت محمدیهٔ
کمالیهٔ ختمیه ده ظاهر اولان الله بنم اوزریمه انی تنزیل ایدر * ولا انزل وما ینزل قولی افعالدن وتفعیلدن اولمق
جائزدر تنزیل اولنور پس وقتا کیم شیخ رضی الله عنه ضعف افهامدن اوتری ینزل به علی قولنده دعوای
نبوته ویاخود دعوای وحیه اوهامک سبقتن بلدی پس استدراک ایدوب (واست بنبی ولا رسول ولکنی
وارث وللآخرة حارث) دیدی یعنی حال بوکه بن نبی دکلم رسول دخی دکلم ولکن بن وارثم وآخرتم ایچون حارثم
یعنی نبوت ورسالت جهتی ایله بن تنزیل ایتم ولکن وراثت محمدیه حسبیله تنزیل ایدرم حقیقت محمدیه دن
متولد اولوب مال یتیم اولان علوم واحوال ومقامات ومشارب واذواق وکمالاتک جمعیتی صورتنه ابن صلبی
کبی وارث اولوب وراثت کلیه جمعیتم حسبیله امر حق وامر رسول ایله انزال وتنزیل ایدرم وبو حکم واسراری
صورت محمدیه ده اخذ ایدوب امر حقله اظهار ایتمکله طالب ظهور دکلم عبد ممتثل وابن وارثم وآخرتم ایچون
یعنی مرجعم وعاقبتم اولان حقیقت محمدیه وذات احدیه ایچون حارثم اول حقیقتده مندرجه ومندمجه
اولان حقایق حکم ومعارف بذرنی سطور کتابه وقلوب مستعدین اولی الالبابه بذر ایتدیکیم حالده * وکذلک
آخرتم ایچون حارثم هیأت الهیه دن بکا عطا اولنان علوم ومعارفی امر رسول ایله طالبینه علی طریق
الامتنان اعطا ایدرم (امدی) شویله بیلکل که اختصاص الهی اولان نبوت ورسالت تشریعیه رسول علیه
السلام ایله منقطعه در زیرا نبوتدن مراد کمال دین الهیدر * وامر دین رسول علیه السلام ایله اکمال اولندی
نته کیم الله تعالی (الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی) دیدی پس انکیچون رسول علیه السلام
لا نبی بعدی ولا رسول) دیدی * پس تشریع جدیده متعلق اولان انزال خاص منقطع ومهجوردر واما ورثهٔ
انبیا اولان اولیادن انبیانک حقایقی اولان حضرات الهیهٔ اسمائیه مخزونه اولان علوم وحکم ومعارف الهیه نک
انزالی مطلقا ممنوع ومحجور دکلدر * دائما ابدا انبیانک ورثه سی اولان اولیانک قلوبی اوزره انبیانک حقایقی
متضمنه اولدیغی علوم ومعارفی الله تعالی انزال ایدر * وورثه دن هر بر وارث * انبیادن بر نبینک علوم واحوال
ومقاماتنه وارثدر اول نبینک مقاماتی ایله قائم اولور وانک احوالی انک اوزره ظاهر اولور * والله تعالینک
علومی حقایقی که اول نبینک زماننده الله تعالی انکله انلری اظهار ایلدی اول وارث ایله اول حقایقی اظهار
ایدر * قال علیه السلام (العلماء ورثة الانبیاء وقال علیه السلام الانبیاء ما ورثوا دینارا ولا درهما وانما ورثوا
العلم فمن اخذه اخذ بحظ اوفر) وعلوم انبیاء الهیه در ووهبیه وکشفیه در تجلی الهی ایله منزله در کسب وتعمل
ایله محصله دکلدر * پس وراثت حقیقیه دخی کذلک وهبیه وکشفیه در فعلیه وعقلیه دکلدر * پس اولیادن
بعضمز علمی شول معدندن اخذ ایدرکه * نبی ویاخود رسول اول معدندن انی اخذ ایتدی وروات اسانید طویله
ایله نقل ایتدیکی شیء علم دکلدر * زیرا نبی ایله رسول علمی اللهدن اخذ ایتدی * پس وارث حقیقی الله تعالیدن
اخذ ایتمکده در منقولدن اخذ ایتمکده دکلدر (امدی) رسول علیه السلام اکمل رسلدر حالا ومقاما پس
آنک وارثی دخی اکمل ورثه در علما وحالا ومقاما ورسول علیه السلام بغیر واسطة علم الهی یی اللهدن اخذ
ایتدیکی کبی آنک وارث اکملی دخی کذلک بغیر واسطة اللهدن اخذ ایدر * فتحقق (شعر) فمن الله فاسمعوا والی الله
فارجعوا فاشرط محذوفه جواب اولمق جائزدر یعنی بو کتابده حکم واسراردن بر شیء القا ایتدم الاشول شیئی که
الله تعالی بنم اوزریمه انی القا ایتدی * پس بو کتابده ایراد ایتدیکم شیئده بنم تصرفم یوقدر * پس فحینئذ بو حکم
واسرارده بنم تصرفم اولمسه وحق تعالی انلری بنم قلبمه انزال ایدوب القا ایلسه پس سز انلری بندن استماع ایتمک
مقام تفصیلده * الله تعالی بنم قلبمه تلقی اولدیغی حیثیتله ومقام جمعده بن اکا مظهر کلی اولدیغم حیثیتله ظهور
کلی ایله بنم مظهریمده ظاهر ومتجلی ومتکلم اولدیغی حیثیتله اللهدن استماع ایدک * زیرا بن آنک لسانی یم پس
بنم لسانم ایله قائل ومتکلمدر * وبو کتابده مذکور اولان حقایق ومعارفدن بر شیئده سز مشتبه اولسکز پس
الله تعالی یه رجوع ایدک ویتده موضعینده واقعه اولان صله تخصیص ایچون تقدیم اولندی) (فاذا ما سمعتم
ما اتیت به) وما اتیتم به فعوا) (پس فحینئذ سز اللهدن استماع ایتسکز * شول شیئی که بن انی کتوردم ویاخود
شول شیئی که اول سزه ایتان اولندی * پس سز انی قلوبکز وعاسنده حفظ ایدک زیرا قلوب صافیه مخزن اسرار

الهیه در * عوا وعی یعیدن امر حاضر جمع مذکردر یقال وعی اذا حفظ (ثم بالفهم فصلوا) من التفصیل مجمل
القول واجمعوا) وبعده فهم الهی ایله اول قول مجملی تفصیل ایدک وجمع ایدک یعنی مقامات کمالیه ده قولی بن
اجمال ایتدم * وهر نبینک ذوقی اثناسنده مقام ختمیهٔ محمدیه یه مختص اولان کمالی وحکمتی ذکر ایتدم * پس
سز اول قول مجملی تفصیل ایدک * واول کمال ختمیهٔ محمدیه یی که بر نبی یه مخصوصدر * غیردن تمییز ایدک *
وبعده مقامات محمدیه دن بر مقامک کمالنه مختصدر اول مقامک ذوقی حسبیله * ومقاماتدن هر بریسی آخردن
متمیزدر ولکن جمیع مقامات محمدیهٔ فرقانیهٔ تفصیلیه مقام اقدم اولان مقام احدیتده مجموعه واندهٔ مندرجه در
جمعا * نته کیم اول مقام اقدم واجمع جمیع مقاماتده تفصیلا ظاهردر * اول مقاماتک اقتضاسی حسبیله) (ثم
منوا به علی طالبیه لا تمنعوا) (یعنی حقایق اذواق ومشارب وکمالات وعلوم احوال ومقامات ایله وتوحیده بیان
ایتدیکم * فرق ایله وبعد الفرق جمع ایله متحقق اولدیغکزدنصکره سزدن انیان ایتدیکم * شیء ایله انک طالبینی
اوزره من ایدک یعنی انلردن عوضی غیری طالبین اولدیغکز حالده عطاء امتنانی ایله انلره عطا ایدک تعلیم وارشاد
ایتمکله بخلا وشحا طالبیندن انی منع ایتمک بلکه امر رسول ایله عمل ایدک که انتفاع ناس ایچون اخراج واظهار
ایتمکله بکا امر ایلدی زیرا طالبیندن انک کتم واخفاسنده فائده یوقدر بلکه انی اهلنه اذاعت وافشاسنده در
قال الله تعالی) (وانفقوا مما جعلکم مستخلفین فیه) (هذه الرحمة التی وسعتکم فوسعوا) یعنی بو کتابده انزال
اولنان علوم وحکم که علم توحیددن خلاصه اذواقه ومشارب کمل زبده سنه متعلقه در * الله تعالیدن
سزه ای اهل خصوص واصحاب فصوص بر رحمت خاصه در که سزه واسعه در واهل خلوصی کماله مؤدیه در *
پس سز آنی طالبین اوزره توسیع ایدک الله تعالی سزک اوزریکزه توسیع ایتدیکی کبی وبو رحمت سزه واسعه
اولدیغی کبی * وبو علومک طالبینه ایصالنده اللهک ورسولک اعوانی وانصاری اولک وانلری طالبینه توسیع
ایدک) (ان تنصروا الله ینصرکم) (زیرا عامهٔ خلق حقیقت امردن حجاب عظیم وجهل عمیم ایچنده در * پس انلر
علومنده حقه واصل اولمزلر وخلقک حجابیتنده مدرکاری ومفهوملری حسبیله حقدن محروم قالوب ضلالتده
قالورلر * زیرا انلر امری فرق وتمییز اوزره ووجودده الله ایله اثبات غیر اوزره بنا ایدرلر تحدید وتحییز ایتمکله *
وحال بوکه ذوق انبیا ومشرب کمل اولیاده امر توحید اوزره در * زیرا انلر (شهد الله انه لا اله الا هو) (قولی
ایله) (وهو بکل شیء محیط) (قولنده وغیریده واقعه اولان شهادت حقله ووجود وشهوددن غیری وجود حقیقی
ایله موجود بر وجودی اثبات ایتمدیلر * وکشف وشهود ایله وجود واحد حقدن غیری بر شیء مشاهده
ایتمدیلر * بلکه وجودات اشیایی آنک وجودنده هالکه وتعینات اعیانی آنک عین واحده سنده فانیه مشاهده
ایتدیلر * پس) (رحمة للعالمین) اولان رسول امر الهی ایله مراد ایتدیکه خلقی ضلالدن انقاذ ایدوب * حقیقت
امره که نفسنده امر آنک اوزره در علم حقیقی یی اعطا ایتمکله انلره رحمت ایلیه * وبو رحمت مراتب رحمتک اعلی
واکملی وافضلیدر * پس اذواق انبیا علیهم السلامده واقعه اولان مراتب توحیدی وجمیع مراتب توحیدی
جامع اولان توحید ذاتی مشتمل اولان بو کتاب مستطابده که مشرب محمدی وذوق جمیع احدی یی جامعدر
رسول علیه السلام کندی ورثه سنک اکملی اولوب خاتم ولایت محمدیه اولان شیخ رضی الله تعالی عنهک یدنه
ویروب عامهٔ ناسه رحمت ایتمکیچون اخراجنه واذاعت وافشاسنه امر ایتدی وجه مشروح اوزره * هذه قولی
مبتدادر وخبری محذوفدر تقدیر کلام بویله اولور * هذه هی الرحمة التی وسعتکم وجائزکه هذه الرحمة التی
وسعتکم قولی مبتدا اوله وخبری محذوف اوله * پس تقدیر کلام بویله اولور هذه الرحمة التی وسعتکم هی الرحمة
الواسعة فوسعوا (ومن الله ارجو ان اکون ممن اید) مبنی للمفعول (فتأید واید وقید) مبنی للمفعول) بالشرع
المحمدی المطهر فتقید وقید وحشرنا فی زمرته کما جعلنا من امته * شیخ رضی الله عنه من عند الله موفق ومؤید
وشرع محمدی ایله مقید ایکن رسول علیه السلام ایله ادب لسانی اوزره دیرکه واللهدن بن رجا ایدرم که عبادک
شول زمره سندن اولایم که من عند الله تأیید اولندی * پس اولدخی متأید اولدی وغیری تأیید ایلدی وشرع
محمدی مطهر ایله من عند الله تقیید اولندی * پس اولدخی مقید اولدی وغیریدخی شرع محمدی ایله تقیید ایلدی
وبرازخ اخرویه ومراتب الهیه ده رسول علیه السلامک خواصی زمره سندن بزی حشر ایلیه نته کیم نشأت
دنیویه ده بزی آنک امتندن وجمیع احوالده اکا تابعیندن ایلدی وشیخ رضی الله تعالی عنه فعل رجا اوزره حرف

جارایله لفظة اللهی تقدیم ایلدی رجایی الله تعالی یه تخصیص ایدوب انی الله اوزره قصر ارادتندن اوتری تا کیم
تأییداعتصامی ایله آنی تأیید ایلیه * پس شیخ رضی الله عنه من عند الله مؤید وغیر مؤیددر که امر رسول ایله
اکا کتوردیکی کتابه مؤمن اوله وشرع محمدی مطهر ایله الله تعالی انی تقیید ایتمکله متقید اولدی واولاد
محمدینی تقیید ایلدی زیرا امر اطلاق وتقییددر * پس بز ارواح وحقایقمزله ومعانی ولطائفمزله وقلوب
واسرارمزله فضاء کشف وشهود واحدیت جمع ووجودده نفسک عقاید جزئیه وتقییدیه سندن مطلقز * وعلوم
رسوم تقلیدیه ومقتضیات مدارک نظریه وافکار بشریه تجدیدیه دن منسرحز * ونفس طبیعت وصورت
بشریه حسبیله شریعت کامله جامعهٔ محمدیه ایله که اندن اکمل واجمع برشرع یوقدر مقیدز * اید وقیدقولنی
صیغهٔ مجهول ایله کتوردی فاعله تعظیم واجلالدن اوتری زیرا حقک لطف وجودنه مظهر اولان جماعت
کثیره دن شیخ رضی الله عنه برفرددر * وحشرنا وان یحشرنا معناسنه در فعل ماضی ایله کتوردی انبیا واولیا
زمره سنده محشوریتی تحقق ایچون امت رسوله مجهول اولدیغی کبی * وزمرته وامته قولنده اولان ضمیر محمد
علیه السلامه راجعدر زیرا انک زمره سی انبیا وامتی اولیادر (فاول ماالقاه المالک علی العبد من ذلک فص
حکمة الهیه فی کلمة آدمیه) پس بو کتابده مذکور اولوب بنم قلبمه القا اولنان شیئدن اولکی شیء که مالک انی
عبدک قلبی اوزره القا ایلدی کلمهٔ آدمیه ده منقوشه اولان حکمت الهیه فصیدر یعنی رسول علیه السلام
مبشره ده مرهٔ واحده ده بکا ویردیکی کتابدن اولکی شیئکه الله مالک اولدیغی حیثیتله عالم حس وشهادتده اول
کتابک کتابتنه امر رسول ایله بنم ارادتم قتنده بنم قلبمه انی القا ایتدی ویاخود مبشره ده صورت محمدیه ده
مالک حق بنم قلبمه اول کتابدن القا ایتدیکی اولکی شیء کلمهٔ آدمیه ده مودعه اولان حکمت الهیه نک خاتمه سی
وخلاصه وزبده سیدر والمالک قولندن مراد اللهدر ربوبیتی حیثیتیله والعبد قولندن مراد شیخک کندی
نفسیدر * پس شیخ حقک مالکیت وربوبیتنه وکندیسنک مملوکیت وعبودیتنه اشارت ایدر * پس هر شیء که
حق تعالی مالکیت وربوبیتی ایله آنک قلبنه القا ایدر اولدخی مالک وسیدک امرنه امتثالا مملوکیتی وعبودیتی
حیثیتیله انی قبول ایدر وکتابده انی قید ایدر وطالبینه انی القا ایدر پس سیدک امرنده عبدک تصرفی ومدخلی
یوقدر زیرا کمال عبودیت ایله متحقق اولان عبدک حق سیدک مرسومی قتنده واقف اولوب آنک امرنه امتثال
ایتمکدر * فاول ماالقاه المالک قولی مبتدادر وفص حکمة الهیه جمله سی آنک خبریدر (امدی) شویله معلوم
اوله که فص بو کتابده مذکوره اولان مراتب انسانیهٔ کمالیه دن هر بر مرتبه نک علومی خاتمه سندن وخلاصه
وزبده سندن واول مرتبه نک جمعی احدیتنک صورتندن عبارتدر * وهر بر مرتبه احکامنک مرتبه یه نسبتی
بر وجه ایله اجزاء عنصریه دن متحصل اولان مزاج طبیعی یه اجزاء عنصریه نک نسبتی کبیدر * ودخی عرصهٔ
علم الهیده هر مرتبه نک احکامی اجتماعندن متعقله اولان هیأت تسویه اولنان نشأت انسانیه کبیدر * اول
مرتبه مراتب مذکوره دن هرقنقی مرتبه اولورسه وهر مرتبه اسماء الهیه دن قنقی اسمه اسناد اولنورسه
هر مرتبه نک احکام کلیه سنی احدیت جمع ایله حائز اولوب اول مرتبه علومنک خاتمه وخلاصه سی اولان فص
ذکر اولنان نشأت مسواده منفوخ اولان روح کبیدر که نشأت مسوانک خلقیتی انکله ختم اولور * وهر فصک
نقشی انک معنویت ومعقولیتندن ودخی شول شیئدن معرب اولان کلامدر که اول معنویه انک کلیتی حیثیتیله
مسائل علمیه وامور کلیهٔ تفصیلیه سندن انی مشتمله در وحکمت دخی اول مسائل علمیه واحکام کلیه نک
ضوابطندن عبارتدر انلره حصر طریقیله حقک علم مطلقنده اول مسائلک محتد ومستندنه واصلنه تنبیه
ایتمکله * قال الشیخ المحقق صدر الملة والدین القنوی قدس سره فی الفکوک ونقش کل فص الکلام المعرب
عن معنویة ذلک الفص ومعقولیته ومایشتمل علیه تلک المعنویة من حیث کلیتها من الامور التفصیلیه
والمسائل العلمیة والحکمة عبارة عن ضوابط تلک المسائل العلمیة والاحکام الکلیة بطریق الحصر لها مع التنبیه
علی اصل محتدها ومستندها من مطلق علم الحق والتعریف لذاته سبحانه من حیث تعینه فی تلک المرتبة ومن
ظهر بها وفیها ظهورا معربا عن المراد الالهی الذی هو متعلق الارادة الذاتیة الاولی وسر ذلک التعین وما هو المراد
بعینه والمراد بالعینه انتهی کلامه وکلمه هر نبینک عینیدر آنک خصوصیتی واکا وآنک امتنه حکم حقدن متعین
اولان آنک خطی حیثیتیله که آنک شربیتیدرکه انکله نبی تسمیه اولنور قال ایضا فی الفکوک والکلمة عین

ذلک النبی المذکور من حیث خصوصیة وحظ المتعین له ولامته من حکم الحق الذی هو شربیته التی
من حیثها یسمی نبیا واما من حیث معرفته بالحق ومن حیث علم الحق به وبلوازمه والموقت والمتناهی من کل
ذلک وغیر المتناهی وغیر الموقت فذلک جهة ولایته ولکل کلمة کمال نسبی یخصها وللاول والاخر الکمال
الحقیقی ولمن بینهما من الکمال بمقدار ما یشهد له به الخاتم بالفص المترجم عن شانه وشان غیره ولهذا الخاتم من کونه
مترجما عن کل شیء بکل شیء وباحدیة جمعه الاحاطة بجمیع ذلک کالعلم الذاتی الالهی لانه صورة التعین
الاول العلمی الذاتی الجامع للتعینات کلها الذی من حیث هو یتعقل اطلاق الحق السابق کل تعین انتهی کلامه)
(پس وجه مشروح اوزره فص خاتمه وزبده وخلاصه معناسنه اولدیغی اعتبار اوزره فاول ماالقاه المالک علی
العبد من ذلک قولنک معناسی بویله اولور رسول علیه السلام مبشره ده شیخ رضی الله عنه کوستردیکی شیئدن
الله تعالی انک قلبی اوزره اول القا ایتدیکی کلمهٔ آدمیه ده مودعه اولان حکمة الهیه نک خاتمه سی وزبده سیدر
وکلمهٔ آدمیه ده مودعه اولان حکمت الهیه نک خاتمه سی وزبده وخلاصه سی لماشاء الحق قولندن فصک آخرنه
وارنجه واقع اولان کلامدرکه فصک معنویه ومعقولیتندن معربدر واما مالک حق بو حکمت الهیه نک فصن
بو کتابک کتابتنه شیخک شروعی حیننده کتابت ایچون اول القا ایتدیکی شیئدر وبو اعتبار اولندقده جائزدرکه
لفظ فص خلاصه وزبده معناسنه اولدیغی کبی باب ویا فصل معناسنه اولوب کلمهٔ آدمیه ده مودعه اولان
حکمت الهیه یی بیان ایلیه پس دیمک اولور مالک حق بو کتابدن بنم قلبمه القا ایتدیکی شیئک اولکیسی حکمت
الهیه فصیدر یعنی بابیدر * پس بن انی اول قید ایتدم وشیخ رضی الله عنه بو فصک آخرنده وهو هذا الباب قولی
ایله بو معنایه اشارت ایتمشدر والهیه دخی مرتبهٔ احدیهٔ جمعیهٔ ربانیه نک ظاهریتیدر * زیرا الوهیت بو مرتبه نک
باطنیدر والوهیت بو مرتبه نک معقولیتیدر یعنی جمیع نسب اسمائیه نک معقولیاتی وخصوصیاتی حیثیتیله
اولان جمعک احدیتیدرکه ذات واجبده ذاتک عینی اوله ذات اوزره زائد اولمیه پس آدمکه احدیهٔ جمعیهٔ
انسانیهٔ الهیهٔ کمالیه نک ظاهریتیدر مرتبهٔ احدیهٔ جمعیهٔ ربانیه نک ظاهریتی اولان الهیت ایله احدیتی جمعده
مشترک اولمغله کلمهٔ آدمیه حکمت الهیه یه مختصه اولدی (امدی) شویله معلوم اوله که جمعیت الهیه احدیتنک
ظاهریتی اولان الهیه مألوه سز ظاهرده متحققه دکلدر ومظاهر خلقیهٔ تفصیلیهٔ فرقانیه دن هر برشیء بحق
بر اسمک مظهری در الهیت جمعیتنه مظهر اولمغه برفردک قابلیتی یوقدر * پس عقل کلدن مکونات مخلوقه
اولنجه هر برشیء بر اسمه مظهر اولوب اول اسمک ربوبیت والوهیتندن حصه سی اولدیغی قدر الهیه دن دخی اول
شیئده ظهور ایدر * پس انسانه منتهی اولنجه جمیع موجودات علویه وسفلیه وافراد کونیهٔ خلقیه خلق
اولنوب هر برشیئده الهیتک ظهوری اول شیئک رب خاصی اولان اسمک ذاتندن مظهریتی وربوبیتیدن حصهٔ
معینه سی حسبیله در ومظاهر کونیه دن هر برمظهرده اسماء الهیه دن انجق براسم ظهور ایتدی وبراسم ایله
حق تعالی اکا تجلی ایتدی باطنده اولان صورت جمعیت اسمائیهٔ الهیهٔ احدیتنک ظهورنه برشیئده استعداد
وقابلیت یوقدر * پس وقتاکه آدمکه ابو البشر علیه السلامدر بو صور نوعیهٔ کونیه نک آخری وخاتمی اولدیسه
وجمیع موجوداتک نتایجی وزبد وخلاصه سی انده موجوده اولوب جمیع تعددات وجودیه کثرتک صفاتی
واخلاقی وخواصیله ظاهر اولدیسه یعنی جمیع مظاهر کونیه نک صفاتی واخلاق ولوازمی کثرتی آنک نشأسنده
موجوده اولدیسه مظاهر کونیه کثرتک جمعیتی احدیتنک ظاهریتی اولدی * پس باطنده تعقلده اولان
صورت الهیهٔ اسمائیهٔ جمعیتی دخی آدمده آدم ایله ظهور ایتدی * وآدم دخی جمیع اسماء الهیه نک مظهری
اولدی * پس الهیه ظاهرده آدم ایله متحققه اولمغله حکمت الهیه کلمهٔ آدمیه یه تخصیص قلندی * یعنی
حضرت الهیه یه منسوبه اولان علوم ومعارف وتجلیاتک خاتمه سی کلمهٔ آدمیه یه مخصوصه اولوب آنک جمعی
احدیتنک صورتی روحیتی دخی کلمهٔ آدمیه ده منفوخه اولدی بلکه آدم باطنده اولان الوهیت احکامی جمعیتی
نشأسنک روحی مثابه سنده در * زیرا اول نشأنک کمالی آدم ایله ظهور بولوب ختم اولدی * وکمال جلا واستجلا
انکله حاصل اولوب قرار بولدی * وبعد ذلک شویله معلوم اوله که فصوص الحکم ضمننده واقعه اولان حکم
مقامات ختمیهٔ محمدیه یه مخصوصه اولان حکمدرکه حضرات اسمائیهٔ الهیه یه خصیصه اولان کمالاتک
مقاماتندن هر برمقامده متعینه در * واول حضرات اسمائیهٔ الهیه تجلیاتنک وعلوم واحکامنک جمله سی انبیادر

*پس حضرات اسمائیهٔ الهیه دن هر بر حضرته مخصوصه اولان کمالات وحکم بر نبی یه مخصوصه درکه اول نبی
مقامات ختمیهٔ محمدیه دن بر مقامده متعیندر که اول مقام اول حضرته مخصوصه اولان کمالات وحکمك
مقامیدر *پس اول حضرته مخصوصه اولان کمالات وحکم اول نبی ایله ظاهره اولوب انکله ختم اولمغله اول
نبی یه نسبت اولنور پس مرتبهٔ الهیه جمیع مراتب علمیه نك اصلی ومستندی اولوب سائر مراتب علمیه اندن
متفرعه اولمغله وهر بریسی انك احکام ولوازمندن ومشتمله اولدیغی مراتبدن بر مرتبه اولمغله وصورت انسانیه
ایله سائر کلمدن مقدم کلمهٔ آدمیه یه ظهور ایدوب صورت الهیه دخی جمیع کلمدن مقدم کلمهٔ آدمیه ده متحققه اولمغله
وسائر کلمك صور نوعیهٔ انسانیهٔ بشریه سی ووجودات ظاهره سی کلمهٔ آدمیه دن متفرعه اولوب هر بریسی
انك ظهوراتی مراتبندن بر مرتبه ووجودی اجمالندن تفصیل واقع اولمغله حکمت الهیه بو کتابده اولان سائر
حکم اوزره وکلمهٔ آدمیه دخی سائر کلم اوزره تقدیم اولندی *وبعد ذلك فصه شروع ایتمزدن اول بلمك کرکدر که
رؤیت اوچ درلودر *بریسی رؤیت ذاتیه درکه حق تعالی کمال ذاتی وغناء ذاتیء احدیتنده کندی ذاتنی
کندی ذاتی ایله مشاهده ایدر وبو رؤیت آنك ذاتی اوزره زائده دکلدر وتعقلده وواقعده اندن متمیزه دکلدر واسما
وصفاتی ونعوت وتجلیاتی احدیتك قهری قبضه سنده مستهلکة الاحکام غیر ظاهر الآثار نسب ذاتیه وشئون
غیبیه مشاهده ایدر وبو رؤیت تعین اول مراتبك اول مرتبه سی اولان احدیتده وحضرت عماده درکه جمیع
صور کونیه ونسب اسمائیهٔ ذاتیه انده مستهلکه در وبری بریلك عینیدر (کان الله ولم یکن معه غیره) وبر رؤیت
دخی رؤیت اسمادر که مظاهر اسما اولان عوالمده اسمانك ظهوری وتجلیسی ایله واقعدر یعنی بو رؤیت
احدیتده مستهلکه اولان اسمانك اعیانی عوالمده اظهار ایتمکه موقوفه در *وبر رؤیت دخی کون جامعده
اولان رؤیتدر که رؤیتینی جامعه در *پس لسان الهیت حقایق اسما جمعنك احدیتی حیثیتیله (کنت کنزا
مخفیا فاحببت ان اعرف) قولنی قائل اولدی یعنی حضرت احدیتده ومرتبهٔ عماده حقایق اسمانك احدیتی
کنزیکه حقایق اسما ومسمیات ونسب وشئون جواهرنی جامعدر تعینات اسما اولان مظاهرده ظاهر اولوب
بلنمك ایچون حقك محبت ذاتیه سی اقتضا ایدوب عقل کلدن نوع انسانیء کمالیء جمعی یه منتهی اولنجه جمیع
عوالمی خلق ایتدی *پس عوالم امریهٔ روحیه دن واعیان جسمیهٔ ملکیه دن هر بر شیء اسماء الهیه دن بر اسم
خاصه مظهر وصفات الهیهٔ جزئیه دن ویاخود کلیه دن بر صفته مجلی ومصدر واقع اولوب هر شیئده حقك
ظهوری اول شیئك استعدادی وقابلیتی حسبیله اولدی *پس اعیان موجودات علویه دن واشخاص
مخلوقات سفلیه دن بر فرد اول جمعیت الهیه صورتنه مظهر اولمغه مستعد اولمغله (انا عرضنا الامانة علی
السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان) تخوامی اوزره ظهور احدی
وجمعی وکلی ایله حق تعالی ظهور ایتمکیچون امری حاصر اولان کون جامعی خلق ایتدی واندہ جمیع اسماء
حسنی اعیانی اظهار ایلدی ظهور کلی وتفصیلی ایله ظهور ایتمکه مشیت الهیه تعلق ایتمکله وعلم الهیدن
جمیع اشیانك ظهوری مشیت الهیه ایله واقع اولمغله شیخ رضی الله عنه دخی کلمهٔ آدمیه یه مختصه اولان حکمت
الهیه یی علم الهیدن اظهار ایتمکده مشیت حقله ابتدا ایدوب (لما شاء الحق سبحانه وتعالی من حیث اسمائه
الحسنی التی لا یبلغها الاحصاء ان یری اعیانها وان شئت قلت ان یری عینه فی کون جامع یحصر الامر)
دیدی یعنی وقتا که حق تعالی اسماء حسناسی حیثیتیله که انلرك تشخصاتی کثرتنه احصاء یتشمز امری حاصر
اولان کون جامعده که انسان کاملدر اسمانك اعیانن واکر دیلرسك دیرسن کندی عینیتن کورمك دیلدی زیرا
اسمانك اعیانی حقك عینیدر تعینات ونسبك کثرتی اعتباریله یعنی احدیتك مظاهری اولان اسماء حسناده
حقك تعینی وبر صفت ایله ظهوری اعتباریله حق تعالی دیلدیکه هر بر اسمك حقیقتنده متعین اولان انك
وجودی اول اسمك صفتیله ظاهر اولوب کندی عینن کون جامع اولان انسان کاملده مشاهده ایلیه زیرا
کمال جلا واستجلا انده وانکله حاصل اولور وشیخ رضی الله عنهك (لما شاء الحق من حیث اسمائه الحسنی) قولی
مشیت ذاتیهٔ احدیه نك سبقنه اشارت ایدر که اول مشیتده اعیان اسما مستهلکه در وبو مشیت ذاتیهٔ احدیه
تعین اولك باطنی اولان احدیتده وحضرت عماده درکه انده اسماء ذاتیه صوری متعلقه در ذات مطلقه
من حیث اطلاقها ولا تعینها مشتبی دکلدر *زیرا ذات من حیث اطلاقها اکابر حکم مضاف قلنمز *ودخی

بر وصفله وبر رسمله متعینه اولمز ولکن من حیث اسمائه الحسنی قولی اسماء محصاته شامل اولدی *پس
اسمانك اعیانی دخی متناهیه اولوب امر غیر جامع اولمق لازم کلمکله (التی لا یبلغها الاحصاء) دیدی زیرا اسما
ممکنات غیر متناهیه نك حقایقنده اولان تعینات الهیه در *پس اسمانك تشخصاتی دخی متناهیه دکلدر *زیرا
ممکنات غیر متناهیه در واما اسمانك تعینات کلیه سی حیثیتیله پس امهات اسما احصا اولنور وانلر حقایق
وجوب وفعل وتأثیر کلیاتیدر *وهی مائة الا واحدا والف وهذا الواحد هو عین التسعة والتسعین وعین
الالف والواحد) ودخی (ان یری اعیانها وان شئت قلت ان یری عینه فی کون جامع یحصر الامر) قولی کون
جامعدن اول اولان مظاهر نوریهٔ روحیهٔ امریه ده اولان تجلی مجالی ظلالیهٔ جسمانیهٔ خلقیه ده اولان تجلی یه
مخالفدر وقوابل علویه ده اولان ظهور قوابل سفلیه ده اولان ظهوره مغایردر زیرا هر شیئده ظهوره ظاهر
ومحل حسبیله واقعدر پس کون جامعده اول اولان مظاهر جزئیه حقك کندی نفسنه وعینه رؤیتی جامعه
دکلدر *زیرا انلر اکوان غیر جامعه در وحقایق سر وجهری ودقایق بطن وظهری حاصره دکلدر جمیع مظاهر
علویه وسفلیه نك احدیتی اولان عالم آدم سز جسد مسوی کبیدر وجود کلی ایله متصف دکلدر پس کون
جامعکه جمیع مظاهر علویه وسفلیه یی جامع وتجلیات الهیهٔ اسمائیه ونسب وشئون ذاتیه یی واسعدر ووجود
ومرتبه امرنی حاصر وشامل وحقیقه وخلقیه بیننده بر برزخ جامع وفاصلدر که طرفینك نعتیله ظاهر اولوب
حکمینك اطلاقی اکا صالحدر بلکه جمعیت واطلاقدن غیری انك بر نعت ذاتیسی یوقدر اسما وذات احدیتنك
مظهریتنه لایق وانك مظهریتنده (ان یری اعیانها او ان یری عینه فی کون جامع یحصر الامر) دینلمکه اول
صادقدر *پس وجه مشروح اوزره (ان یری) رؤیتدندر وضمیر فاعل حقه عائددر (واعیانها) قولی مفعولیت
اوزره منصوبدر وارائتدن اولمق جائزدر وتری صیغهٔ تأنیث ایله رؤیتدن مفعول ایچون مبنی اولمق جائزدر
ولکن شیخك (فان رؤیة الشیء نفسه لنفسه ما هی مثل رؤیته نفسه فی امر آخر یکون له کالمرآة) قولی یری
رؤیتدن مضارع معلوم اولدیغنی مؤیددر (لکونه متصفا بالوجود) بو قول کون جامعده اولان رؤیتك مشیتنه
تعلیلدر *یعنی وقتا که امری حاصر اولان کون جامع وحق اسماء حسناسنك اعیانی ویاخود کندی عینی
کورمك دیلدی زیرا کون جامع وجود کلی وجمعی والهی وخلقی وتفصیلی ایله متصفدر ووجود کلی وجمعی ایله
متصف اولان شیئده اعیانك ظهوری وتجلیسی دخی (کینونة کل شیء فی شیء انما تکون بحسب المحل) حسبیله
کلی وجمعیدر ووجود دخی وجود اولدیغی حیثیتیله ظاهر وباطنه ووجوب امکانه وحقله خلقه شاملدر *پس
کون جامع مراتب الهیه وکونیهٔ وجودیه یی جامعه اولان رتبهٔ کلیهٔ جامعه ایله موجود اولمغله آنك
مظهریتنده حقك ظهوری ووجودی دخی انك مظهریتی حسبیله تعین کلی وجمعی واحدی ایله متعیندر کون
جامعدن غیری اکوان غیر جامعه نك کون جامع سز وجودی وجود کلی دکلدر *شیخ وجودی کبیدر ودخی
لکونه متصفا بالوجود قولی یحصر الامر قولی ایچون علت اولمق جائزدر تقدیرکم یحصر الامر قولندن مراد کون
جامعك امر ظهور ورؤیتنه مظهریتی اعتبار اولنسه یعنی اعیانك کون جامعده ظهوری ورؤیتی امرنی کون
جامع مظهریتی حاصردر دیو اعتبار اولنسه *یعنی یحصر امر ظهور الاعیان فیه لکونه متصفا بالوجود واما
تقدیرکم کون جامعك مظهریتی امر وجودی حاصر اولدیغی اعتبار اولنسه یحصر الامر قولنه علت اولمق جائز
دکلدر زیرا معنی بویله اولور که کون جامع امر وجودی حاصردر وجود ایله متصف اولدیغندن اوتری *پس
باشیء کندی نفسیله تعلیل لازم کلور ویا لکونه متصفا بالوجود قولی زائد اولمق لازم کلور زیرا امر وجودی
حاصر اولان شیء وجود ایله متصفدر فافهم وامردن مراد امر ظهور اعیان اسمادر وامر رؤیت اعیاندر
فعل وشان دکلدر وکن تعلق ایتدیکی شیئك امری دکلدر وبر وجه دخی بودر که اسماء حسنانك اعیانی مشاهده
اولنمز الا مظاهر وجودیه ده *وکون جامع صورتندن اول واقعه اولان مظاهر اکوان غیر جامعه در صورت
اسمائیهٔ الهیهٔ جمعیه یه وصورت اسمائیهٔ تفصیلیه یه مظاهر اولمغه مستعد دکلدر *وصورت عنصریهٔ انسانیهٔ
کلیه یه مختصه اولان اسماء الهیه انلرده ظاهره دکلدر *واسماء الهیهٔ ظاهره ده مظاهر ایله ظاهره ومتحققه
اولور پس نشأت عنصریهٔ انسانیه صورتیکه جمیع مراتب وجودی جامعه وجمیع مراتب وجودی
حاصره در *آخر مراتب وجود وختم دائرهٔ وجود اولمغله ووجوددن علت غائیهٔ کون جامعك وجودی اولوب

سائر اكوان غير جامعه آنك اوزره متفرعه اولوب انك كليه وجمعيتنك اجزاسى ولوازمى كبى اولمغله كون جامع
ووجود ايله متصف اولدى وسائر اكوان غير جامعه وجود تام ايله متصفه اولمدى الا كون جامعك وجودى ايله
زيرا امر ختميه مرتبهٔ انسانده واقعدر * پس انسان كامل وجود ايله متصفدر وامرى جامع وحاصردر پس
اسماء حسنى اعيانتك رؤيتى آنك مظهرنده واقع اولور) (ويظهر به سره اليه) (يظهر قولى اظهاردن نصب ايله
ان يرى اعيانها قولنه معطوفدر ويرى قولنده اولان اعرابك وجوهى بونده دخى جائزدر به وسره واليه قولنده
اولان ضمائر اعتبار ايله وانلردن زائده وجوه آخر دخى مفهومه در * اما سياق كلام ومقتضاى مقام اوزره
يظهر قولى اظهاردن فاعل ايچون مبنيدر وبه ضميرى كون جامعه راجعدر وسره واليه ضميرى حقه راجعدر
يعنى حق تعالى ديلديكه كون جامعده اعيان اسمائى كوره وكون جامع مظهرى ايله كندى سرنى كندويه اظهار
ايليه * واليه قولى صله اولمق جائزدر بقاله واليه ويظهر ثلاثيدن فاعل ايچون مبنى اولدقده وكون جامع ايله
حقك سرى حقه ظاهر اولمسين ديلدى ديمك اولور * سرى اعيان اسمادركه حقك غيب الغيوبنده مستوره در
واعيان اسماد خى اسماء الهيه ونسب ذاتيه نامة المضاهات وعامة المحاكات اولان مرايادركه على وجه
التفصيل اسماء الهيه مراياى اعيانده ظاهره اولور * پس مراياى اعيانى جامع اولان كون جامع مرآتنده حق
كندى ذات وصفاتى ونسب واضافاتى جمعيتنك احديتى على وجه التفصيل مشاهده ايدر (فان رؤية الشئ
نفسه بنفسه ماهى مثل رؤيته نفسه فى امر آخر يكون له كالمرآة) (بو قول لماشاء الحق الى آخره قولنه علتدر
واعتراض مقدردن جوابى متضمندر كانه اعتراض اولنوركه اعيان اسمانك رؤيتنه مشيت الهيه نه كيفيت ايله
تعلق ايدر وحال بوكه الله تعالى ذات وصفاتى ايله ازليدر كندى ذاتنه وغيره بصيردر عالم انسانينك ايجادندن
اول * پس مظهرده كندى عينى رؤيتنه محتاج دكلدركه كندى عينى انده مشاهده ايليه * پس شيخ رضى الله
عنه رؤيتين بيننده فرقه اشارت ايدوب اعتراض مقدره جواب ايدر ومشيت حقه تعليل ايدر يعنى ديمك اولور
زيرا برشيئك كندى نفسنه كندى نفسيله رؤيتى اول شيئه مرآت كبى اولان امر آخرده كندى نفسنه رؤيتى
كبى دكلدر * زيرا كون جامعده اسمانك اعيانى مشاهده ايتمكه مشيت الهيه تعلق ايتمزدن اول واكوان
غير جامعه ده اولان ظهوردن مقدم حق تعالى كمال ذاتيسنده وغناء احديسنده اولوب كندى ذاتنى كندى
ذاتنده رؤيت ذاتيه ايله مشاهده ايدردى اول رؤيت انك ذاتى اوزره زائده اولميوب انده متميزه اولمديغى حالده
واسماء وصفاتنى ذات ايچون نسب ذاتيه وشئون غيبيه مشاهده ايدردى * وبو رؤيتنده كندى ذاتنى كندى ذاتنده
مشاهده ايدر ذات واحده ده ذات واحده نك مشاهده سندن غيرى بوقدر * پس حق تعالى ذاتنده مستهلكه
اولان اسماسنك كمالى حيثيتيله اسماء حسنى اعيانى كون جامعده ظاهرة الاحكام والآثار مشاهده ايتمك
ديلدى يعنى هر اسمك عينى مظهرنده برصفت ايله ظاهر وبر تجلى ايله متجلى اولوب * اول اسمك ذاتده مستهلكه
اولان حقيقتنده اولان كمالن * اول تجلى ايله اظهار ايليه * يعنى كنديسى اول صفت ايله واول كمال ايله ظهور ايدوب
انك وجودى اولان كون جامعده بنه كندى وجودن مشاهده ايليه * پس حق بونده دخى كندى نفسنيكه
اعيان اسمادر كندى نفسنده كه كون جامعدر مشاهده ايدر * رؤيت اوليده كندى نفسنى كندى نفسنده
مشاهده ايتديكى كبى * ولكن اول رؤيت بو رؤيت كبى دكلدر * زيرا بو رؤيتده كندى نفسنك عينى اولان اعيان
اسمانك هر بريسنده برصفت ايله ظهور ايدوب بر تجلى ايله تجلى ايدر * وبر كمالى اظهار ايدوب ظهور كلى
وتفصيلى ايله دخى اسماء الهيه جمعيتى احديتنك مظهرى اولان كون جامعده ظاهر اولوب * كمال جلا
واستجلانك حصولندن غيرى وجمعيت اسماء الهيهٔ ذاتيه صورتنى حق انده مشاهده ايتديكندن غيرى * كون
جامع مرآتنده ظاهره اولان اعيان اسمادن هر بر اسمك عيننده برصفت ايله تجلى ايدوب ظهور ايتدكده كون
جامعك جمعيتى صورتى اول اسمك عينى آيينه سنده ظهور ايدوب كون جامعده اولان اسماء الهيه نك جمعيتى
صورتنى وجميع اسمانك كمالات احكامنى هر بر اسمك عينى آيينه سنده على وجه التفصيل مشاهده ايدركه
اعيان اسمادن هر بريسنده اول جمعيت اسمائيه نك صورتى ظهورنده مزاحمه اولميه صورت واحده نك مراياى
متعدده ده ظهورى وبرى برينه عدم تزاحمى كبى * واما رؤيت اولى اولان رؤيت ذاتيه ده كه اسماء الهيه اعيانى
نده مستهلكه در وذات واحده نك رؤيتندن غيرى انده رؤيت يوقدر * اسماء الهيه نك اعيانى وكمالاتى انده مشاهده

اولنمز * پس حق تعالى كندى نفسنى كندى نفسنده كورمك اكا آيينه كبى اولان كون جامعده كورمك كبى
دكلدر) (فانه تظهر له نفسه فى صورة يعطيها المحل المنظور فيه) (بو قول رؤيتين بيننده فرق ثمانله ايچون تعليلدر
فانه قولنده اولان ضمير شان ايچوندر * يعنى ديمك اولور * زيرا امر آخرده اولان رؤيتده شان بودركه شيئك
نفسى شيئه برصورتده ظاهره اولوركه منظور فيه اولان محل اول صورتى اعطا ايدر * وضمير حقدن عبارت
اولان شيئه راجع اولمق جائزدر * يعنى حقك نفسى برصورتده اكا ظاهره اولوركه محل منظور فيه انى اعطا ايدر
مما لم يكن يظهر له من غير وجود هذا المحل ولا تجليه له) مما قولنده من بيان ايچوندر فى صورة قولنى بيان ايدر *
ولم يكن ويظهر قولنك ضميرى ما يه عايددر وله ضميرى فان رؤية الشئ قولنده حقدن عبارت اولان شيئه
عايددر وتجليه قولنك ضميرى حقه وله ضميرى محله عائددر * يعنى محل منظور فيه اعطا ايتديكى صورتكه حقك
نفسى اول صورتده اكا ظاهره اولور * شول شيئك صورتندندركه بو محلك وجوديسز وانك بو محله يعنى حقك
بو محله تجليسز بو شيئكه صورتندرا كا ظاهره دكل ايدى * يعنى حق ايچون مرآت كبى اولان شئ حقه برصورت
اعطا ايدركه اول صورت حقه ظاهره دكل ايدى وبو محلك وجوديسزكه اول صورتى اعطا ايدر وحقك اول محله
تجليسز ولم يكن وتظهر قولى صيغهٔ تأنيث ايله اولوب ضمير نفسه راجع اولمق دخى جائزدر * يعنى شيئك نفسى اكا
برصورتده ظاهره اولوركه اول صورتى منظور فيه اولان محل اعطا ايدركه اول صورت شيئندركه انك نفسى
اكا اول صورتده بو محلك وجوديسز ودخى انك بو محله تجليسز ظاهره دكل ايدى * بو تقدير اوزره كلامده
فيها تقدير اولنور يعنى مما لم يكن تظهر له فيها (امدى) وجه اول اوزره ديمك اولوركه * منظور فيه اولان محل اعطا
ايتديكى صورتده شيئك نفسى شيئه ظاهره اولور حسن وبها وكمال وصفادن شول صورت ايله كه بو محلك
وجوديسز واول شيئك اكا تجليسز اول شئ اول صورت ايله كندى نفسنه ظاهره دكل ايدى واول صورت ايله
كندى نفسنى مشاهده دكل ايدى زيرا اول صورت مرآت ايله قائمه در ناظرك انده ظهورى سببيله پس ناظر كندى
ذاتنده اولان صورتنك حسن وبهاسن تماشا ايتمك ايچون مرآته نظر ايتدكده مرآت اكا برصورت اعطا ايدركه
مرآتسز اول صورت ايله اول ظاهر دكل ايدى * پس صورت امر بيندن مستفاده اولور بريسى محلدر *
وبريسى محله ناظرك تجليسيدر * واما فانه يظهر له نفسه قولنده ضمير شيئه راجع اولوب يظهر قولى اظهاردن
فاعل ايچون مبنى اولديغى ونفسه دخى مفعوليت اوزره منصوب اولديغى اعتبار اولنسه پس ديمك اولور *
تحقيق اول شئ كندى نفسنى كندى نفسنه منظور فيه اولان محل اعطا ايتديكى برصورتده اظهار ايدركه اول
محلك وجوديسز واول شيئك اكا تجليسز اول صورت ايله كندى نفسنى كندى نفسنه اظهار ايتمدى * پس
على كلا التقديرين كرك نفسك ظهورى وكرك اظهارى اعتبار اولنسون رؤيت اوليده حقك كندى ذاتنده
اولان رؤيتنده مشاهده اولنان كندى ذاتيدر وذاتنك عينى اولان كمال ذاتيسيدر كمال اسمائيسى اسماسيله ذاتنده
مستهلكه در ولكن شول مظاهركه حق انلرده نفسنى مشاهده ايدر اكر انلر ايچون حيثيت معينه واستعداد
خاص اولمزايسه كه اول حيثيتله انده ظاهر اولان حقدن اوله لر * انلرده ظاهر اولان حق عيننده وذاتندن
متغير اولمز خصوصيت ذاتيه ايله ظاهر اولور انسان كاملده حقك ظهورى كبى * واكر مظهرك استعداد خاصى
وحيثيت معينه سى اولورسه كه انكله انده ظاهر اولان حقدن ممتاز اوله * حقك آنده ظهورى محل حسبيله
واقع اولور محل حقك حسبيله واقع اولمز * پس مظاهر جزئيه ده اولان ظهور مقيددر صفات جزئيه ويا خود
كليه اعتبار ايله * وحق تعالى كندى ذاتى ايچون اقتضا ايدركه كل ايله ظاهر اوله وكل دخى انكله ظاهر اوله *
پس وجه مذكور اوزره اكر مظهرك ظهور احدى وجمعى ايله استعداد خاصى وحيثيت معينه سى اولمزسه كه
انكله انده ظاهر اولان حقدن ممتاز اوله كون جامع كبى * پس حقك انده ظهورى ظهور كلى واقع اولور * زيرا
ذاتنده مستهلكه مشاهده اولنان اعيان كون جامعده احكام وكمالاتيله ظاهره اولديغى حالده مشاهده اولنور
* پس رؤيت اولى رؤيت ثانيه كبى اولمديغندن اوترى ظهور واظهار ايچون كون جامعده اسماء حسنانك
اعيانن مشاهده ايتمكه مشيت الهيه تعلق ايلدى * پس فانه تظهر له نفسه فى صورة يعطيها المحل المنظور فيه
مما لم يكن يظهر له من غير وجود هذا المحل) قولندن مراد استعداد خاصى وحيثيت معينه سى اولميان مظهر
انسانى كمالى برزخيده جمعيت ذاتيه وصورت الهيه اوزره حقك ظهوريدركه حقيقى مقتضاسندن انى

اخراج ایتمیه * وذاتده بالقوه اولان اسما وصفات الهیه وکمالات ذاتیه واسمائیه جمعیتی صورتی ایله انده ظاهره
اوله * وبوندن اول رؤیت اوچ قسم اوزره تقسیم اولندیدی * برقسمی فان رؤیة الشئ نفسه بنفسه ماهی
قولندن مستفاد اولان رؤیت ذاتیدر * وبرقسمی مثل رؤیته نفسه فی امر آخر یکون له کالمرآة قولندن مستفاد
اولوب کون جامعده اسماء الهیه اعیانی جمعیتنک رؤیتیدر * وبرقسمی آتیده وقدکان الحق اوجد العالم کله وجود
شبح مسوی لاروح فیه فکان کمرآة غیرمجلوة) قولندن مستفاد اولوب کون جامعدن مقدم ایجاد اولنان
عوالم که اکوان غیرجامعه یی جامعدرکه انسانسز شبح وجودی کبی ایجاد اولنمشیدی انک مظاهرنده اولان
رؤیت اسمائیدر (وقدکان الحق اوجد العالم کله وجود شبح مسوی لاروح فیه فکان کمرآة غیرمجلوة)
وحال بوکه کون جامع مظاهرنده اسماء حسنانک اعیانی رؤیتنه مشیتک تعلقندن اول حق تعالی عالمک کلیسنی
شبح مسوی کبی که انده روح یوقدر ایجاد ایتمشیدی * پس عالم جلا اولنمش آیینه کبی ایدی زیرا کون جامعک
ایجادندن مقدم ایجاد اولنان عالمک کلیسی اعلی واسفلی وظلمانی ونورانیسی وعالم امری وخلقی اولسون اسماء
الهیه مظاهریدر * پس بونلردن برموجود یوقدر الا آنک وجودی اوزره بعض اسمانک حکمی سائر اسما اوزره
غالبدر واول موجود اول اسمه مظهر واکا مستنددر واول اسم حیثیتیله حق آنک رب خاصی ومعبودیدر واول
اسم حضرتندن حق آنک اوزره وجودنی افاضه ایتدی وعند التجلی اول اسم آنک مشهودیدر * پس کون جامع
ومظهر شامل اولان انسان کاملدن اول اکرچه کیم عالم وجوددن برنوع وجود ایله موجود اولدیسه وحق
وجود تفصیلی وفرقانی ایله انده ظاهر اولدیسه ولکن قصد اول ایله ایجاد عالمدن مطلوب اولان کمال جلا
واستجلادر پس مظهرا کلده کمال ظهور بولنمدیغی حیثیتیله ایجاد عالمدن مطلوب اولان مراد حاصل اولدی *
زیرا انسانسز عالمک کمال ظهوره قابلیتی یوقدر * وذاتا وصورة جمعا وتفصیلا ظاهرا وباطنا حقک کمال
مظهریتندن قاصر اولدیغندن اوتری * پس انساندن اول عالم ظهورکلی انسانی روحی ایچون تسویه اولنمش
برجسد کبی ایدی والسانک وجودی جلاسی ایله جلا ولنمغه قابل جلا اولنمش برآیینه کبی ایدی * وجود شبح
قولی مصدر اولمق اوزره منصوبدر ویاخود مفعول محذوفک صفتیدر ای اوجده مثل وجود شبح ویاخو نزع خافض
اوزره منصوبدر ای اوجده کوجود شبح (ومن شان الحکم الالهی انه ماسوی محلا الا ولابد ان یقبل روحا الهیا
عبرعنه بالنفخ) وحکم الهینک شانندندرکه تحقیق اول برمحلی تسویه ایتمدی الا ولابددرکه اول محل برروح
الهی یی قبول ایدرکه اول روح الهیدن نفخله تعبیر اولندی عبرقولی مفعول ایچون مبنی اولمق اوزره وفاعل
ایچون مبنی اولمق دخی جائزدر یعنی الله تعالی اول روح الهیدن نفخله تعبیر ایلدی * یعنی روح الهی یی قبول
ایدن محل مسواده روحک تعینندن وانده آنک مقبول اولمسندن الله تعالی (ونفخت فیه من روحی) قولنده
نفخله تعبیر ایلدی * عبرعنه قولنده ضمیر روحه عائد اولور ولکن روح نفخک عینی اولمق معناسنه دکلدر بلکه
محل مسواده روحک تعینی حق تعالی (ونفخت فیه من روحی) عبارتیله ذکر ایتدیکی معنایه در یعنی حق
تعالی بن محل مسوایه روحی نفخ ایتدم قولیله محل مسواده روحک تعینندن تعبیر ایلدی واکثر نسخه ده بالنفخ
فیه واقع اولدی * پس ضمیر محله راجع اولور وعند البعض عبرعنه قولنده عنه ضمیری قبوله راجعدر) (وماهو
الامر حصول الاستعداد من تلک الصورة المسواة لقبول الفیض التجلی الدائم الذی لم یزل ولا یزال) (هو اسم
اشارت معناسنه درذکر اولنان ماسوی محلا الا ولابد ان یقبل روحا الهیا قولنه اشارت ایدر والتجلی عن الفیض
قولندن بدلدر ویاخود عطف بیاندر * یعنی وحال بوکه روح الهی یی قبول ایتمک ایچون تسویه محل دکلدر الا
لم یزل ولا یزال اولان تجلی دائم فیضنی قبول ایتمک ایچون تسویه اولنان صورتدن استعدادک حصولیدر یعنی
کون جامعدن مقدم ایجاد اولنان عالمک روح الهی یی قبول ایتمک ایچون تسویه اولنمسی تسویه اولنان عالمک
صورتندن استعدادک حصولیدر * کون جامعک وجودی روحن قبول ایتمک ایچوندرکه مظهر فیض تجلی
دائمدر) (فاذا سویته ونفخت فیه من روحی) (فحوای اوزره جسد عالم تسویه اولندقده کون جامع وجودیله
اکا نفخ روح اولوب کمال جلا واستجلا حاصل اولدی * وتجلی دائم اولان فیض الهی که لم یزل ولا یزالدر آنک
مظاهرندن ظهور ایتدی (امدی) شویله معلوم اوله که تسویه نفخ ایچون محل مسواده قابلیتک حصولندن
عبارتدر یعنی محل مسواده ذاتی اولان استعداد غیرمجعولی اظهار ایتمکدر زیرا اکر محلک استعداد مجعول

وجودی یی قبول ایتمکه استعداد ذاتیسی اولمیدی فیض دائمی قبول ایتمکه مستعد اولمزدی * زیرا تسویه که
استعداد مجعولک حصولیدر ناظرک صورتنی قبول ایتمک ایچون سطح مرآتک صفاسی منزله سنده در * پس
برمحلک که مرآت اولمغه استعداد ذاتیسی اولمیه تسویه ایله استعداد مجعولی تحصیل ایدوب ناظرک
صورتنی قبول ایده مز * زیرا صورتی قبول ایتمکه اول محلک ذاتنده استعدادی یوقدر * پس محل مسواده
قابل فیض اولان یعنی فیضی قبول ایدن اول محل مسوانک عین ثابته سنده غیرمجعول اولان استعداد
ذاتیله متعین اولان فیض الهی ووجود حقانیدرکه اول شیئک ماهیتنده انک تعینی حیثیتیله مرة اولیده مقبول
ایدی * پس مرة ثانیه ده اول محل مسوی اوزره وارد اولان تجلی وجودی عینی یی قبول ایدن نه اول محلک
ماهیتنده متعین اولان وجود حقدر * پس بو اجلدن اوتری لقبول الفیض التجلی الدائم قولنده التجلی قولی
قبول ایچون مفعول اولمق اوزره منصوب اولمق والدائم قولی التجلی قولی ایچون صفت اولمق اوزره منصوب
اولمق جائزدر * یعنی حقی قبول ایدن نه حقدر * زیرا فیض اولکه قابل مرة اولیده انکله موجود اولدی لم یزل
ولا یزال اولان تجلی دائمی قبول ایدر * زیرا حق اقتضاء ذاتیسی حسبیله دائم التجلیدر) (ومابقی الا قابل)
بو قول وقدکان الحق اوجد العالم کله قولنه معطوفدر * ومابین زیاده بیان وایضاح ایچون واقعدر یعنی حق
تعالی عالمی تجلیات الهیه ایله ایجاد ایلدی * محل مسواده فیضی قبول ایدن قابلدن غیری حد ایجاددن
خارج برشئ باقی قالمدی * زیرا قابلک وجودی تجلیات الهیه ایجادی ایله دکلدر * بلکه فیض اقدسدن واقعدر *
انکیچون شیخ رضی الله عنه (والقابل لا یکون الا من فیضه الاقدس) دیدی یعنی وحال بوکه قابل واقع اولمز
الا حقک فیض اقدسندنکه تجلی ذاتیدر * زیرا فیض اقدس حضرت علمیه اسمائیه ده اولان اعیان قابلهنک
صورتنده ذاتک تجلیسیدر * پس اعیان ثابته وحقایق علمیه فیض اقدسک قوابلیدر * وتجلیات ذاتیه
تعیناتنک مبدائی تعینات علمیه درکه اعیان ثابته دن هر برعین فیض اقدس ایله حضرت علم وشهودده متعینه
اولدی وخصوصیت ذاتیه سیله بری برندن متمیزه اولدی * واحدده نصفیت وثلثیت وربعیت نسبی نسبتنده
بری برندن متمیزه اولدیغی کبی * پس علم ازلیده اولان معلومات علمیه فیض ذاتی اولان فیض اقدس ایله متعینه
اولدیکه * اول نفس رحمانینک حضرت علم وشهودده اولان اول ابتداسیدر پس نسبت علمیه ونسبت شهودیه
معلومات ومشهوداته تعلق ایدوب معلومات قابله نک بعضیسی حق تعالی وجوده مائل بلوب فیض وجوده
قابل مشاهده ایتدکده وجود عینی فیضنی قبول ایتمکه استعداد وتهیؤ وقبولدن اکا تمکین اعطا ایلدیکه
کندی نفسنده کندی نفسی ایچون وجودی قبول ایلیه * اما تجلی علمیده وجودی وتحقق حقیچون
حقده ایدی * کندی عیننده وکندی عینی ایچون دکل ایدی * پس شول فیض وجودیکه حضرت علمیه ده
اعیان قابله نک اولا مقبولی ایدی آنک اوزره وارد اولان تجلی وجودی عینیه یی ثانیا قابل اولدی * یعنی
حضرت علمیه ده که معلومات علمیه فیض اقدس ایله متعینه اولوب اعیاندن هر برعین فیض اقدسی قابل
اولدی * وفیض اقدس آنک مقبولی اولدی * حضرت شهودده تجلی شهودی ایچون قابل اولان یعنی تجلی
شهودی یی قبول ایدن اعیان علمیه ده مقبول اولان فیض اقدسدر ودخی مابقی الا قابل قولی ومن شان الحکم
الالهی الی آخره قولنک تتمیمی اولمق جائزدر * یعنی محلی تسویه ایدن حق ایدوکن وتجلی دائم اولان فیض
دخی حقک تجلیسی ایدوکن بیان ایتدکدنصکره قابلدن غیری بیان ایده جک برشئ قالمغله ومابقی الا قابل
دیدی * یعنی اول محل مسواده فیض وجودی قبول ایدن قابلدن غیری باقی قالمدی وحال بوکه قابل دخی فیض
اقدسدندر پس قابل نه حقدر * شویله معلوم اوله که فیض اقدس شول تجلی ذاتیدن عبارتدرکه اولا
حضرت علمیه ده بعده حضرت عینیه ده اشیانک ودخی استعداداتنک وجودنی موجب اوله * وفیض اقدس
مظاهر اسمائیه یه موقوف دکلدر * اسمانک کثرتندن اقدسدر * بلکه حضرت احدیتدن حضرت واحدیه اولان
حضرت علمیه اسمائیه حقک نزولی واعیان قابله نک صورنده ظهوریدر * وفیض مقدس دخی بحسب المحل
اولان تجلی شهودی اسمائیدرکه مظاهر اسمائیه اولان قوابله موقوفدر * پس فیض مقدس اعیانک
استعداداتی اقتضا ایتدیکی شیئک خارجده ظهورنی موجب اولان تجلیات اسمائیه در) (فالامر کله منه
ابتداؤه وانتهاؤه) (پس امرک کلیسی حقدندر امرک ابتداسی وانتهاسی یعنی امر وجودک ابتداسی تجلی ذات

ایله حقدرکه اولا نسب علمیه اولان اعیان ثابته ده ذاتک تجلیسیدر وتجلی اعیانده مقبول اولوب اعیان
ثابته ایله تجلینک تعینیدر بعده تجلیات اسماء الهیه ایله عالمک ایجادی وظهورکلی ایله حقک ظهوری
ایچون محلی تسویه ایتمک * وبعد التسویه تجلی دائم ایله انده ظاهر اولمق حقدندر * وامر وجودک انتهاسی دخی
تجلی شهود ایله حقدندرکه محل مسواده اولان تجلی شهودینک قابلی اولدرکه اکا منتهی اولور وانکله نهایت
بولور) (والیه یرجع الامر کله کما ابتدأ منه) (وامر وجودک کلیسی اکا رجوع ایدرنته کیم اندن ابتدا
ایتدیسه یعنی نسب واضافاتک رفعی وتوحید ذاتک ظهوری قتنده امر وجود اکا رجوع ایدر جمیع صور
کونیه وتعینات اسمائیه کثرتی ذات احدیتده مضمحله ومتلاشیه اولمغله * پس جمیع اشیانک اولی ومبدائی
وآخری ومرجعی حقدر وجمیع اشیانک مظهریتنده ظاهر وقابل وجمله سنده باطن ومقبول حقدر (فهو الاول
والاخر والظاهر والباطن) (هو لا اله الا هو والیه تصیر الامور) (وقد کان الحق قولندن کما ابتدأ منه قولنه
منتهی اولنجه واقع اولان کلام شرط ایله جواب بیننده اعتراضدر وشرط لماشاء قولیدر وجوابی) (فاقتضی
الامر جلاء مرآة العالم فکان آدم عین جلاء تلک المرآة وروح تلک الصورة) (قولیدر * پس وقتا که الله آنک
جوابی بیننده علت مشیت توسط ایتدیسه شیخ رضی الله عنه جوابده فاء سببیه ایراد ایلدی * پس امر الهی
وحکم ربانی عالم مرآتنک جلاسن اقتضا ایلدی * پس آدم اول مرآت جلاسنک عینی واول شبح مسوی
صورتنک روحی اولدی * زیرا آدم اسماء الهیه جمعیتنی جامع اولان حضرت الهیتک مظهریدر * پس حضرت
الهیه اسماء الهیه یی جامعه اولوب انکله ذات بیننده واسطه اولدیغی کبی * حضرت انسانیه دخی اسماء
الهیه یی جامعه اولوب ذات احدیت ایله آنک بیننده واسطه یوقدر * حضرت الهیتده اولان جمعیت اسمائیه
انسانده ظاهردر * پس آدم احکام وجوبی جامع اولدی * ووجود دخی حضرت جمعدن اولا حضرت الهیته
نزول ایتدی * بعده مراتب ممکناتده صور نوعیه امکانیه اوزره فائض اولوب جمیع مراتب ایله منصبغ اولدیغی
حالده انسانه منتهی اولدی * پس انسان کامل جمیع مراتب امکانیه نک زبدنی جامع اولمغله احکام امکانیه یی
دخی جامع اولدی * پس آنک نشأسی جمیع نشأتک اوسعی واجمعی اولمغله وتجلی دائم فیضنی قبول ایدوب
جمیع قوابلک اکملی واقبلی اولمغله انک مظهریتنده صورت حق اکمل تعینات ایله متعین اولدی * وکمال جلا
واستجلا انکله حاصل اولدی * پس حق تعالی مجلای اتم ومظهر اجمع واعم اولان وجود آدمی کمال ظهور ایله
مجلی ایدوب انک وجودی ایله مرآت عالمده واقع اولان مبدائی دخی جلا ایدوب تجلی کامل ایله مرآت عالمه
تجلی ایتدکده کندی نفسنی رؤیت کامله ایله که کمال ذاتی وکمال اسمائی یعنی جامعه در مشاهده ایدر * پس
عالم آدم ایله کمال بولوب اکمل صورتده حق تعالی عالم ایله ظاهر اولدی * زیرا عالم صورت حق اوزره اولان آدمک
صورتی اوزره در * پس آدم عالم قابلیتنک عینی اولدی * زیرا عالمک نتیجه سی وثمره سی آدمدر ظهور جمعی
ایله * وتجلی کمالی جمعی الهی یه قابل اولان آدمک قابی عالم جلاسنک عینی اولدی * پس مرآتیه آدمده
ظهور ایدن صورت الهیه عالم صورتنک روحیدر * ومظهریت آدمیه دخی مرآت عالمده ظاهره اولان حقک
صورتنی حافظ اولان قلب قابلدر * وجائزدرکه انک جوابی محذوف اوله وتقدیر بویله اوله ای لماشاء الحق ان یری
عینه فی کون جامع یحصر الامر لکونه متصفا بالوجود ویظهر به سره اوجد آدم علیه السلام (وکانت الملائکة
من بعض قوی تلک الصورة التی هی صورة العالم المعبر عنه فی اصطلاح القوم بالانسان الکبیر) وملائکه دخی
اول صورتک بعض قواسندن اولدیکه اصطلاح قومده انسان کبیر ایله معبر عنه اولان عالمک صورتیدر
اصطلاح قومدن مراد اولیاء اللهک اصطلاحیدرکه انلرک اصطلاحنده عالم انسان کبیردر صورت ایله ایچنده
انسانک وجودی سببیله وصورت رحمان اوزره مخلوق اولمغله * والا بحسب المعنی صغیردر زیرا عالم وجود
انساندن اول تسویه اولنمش روحسز بر صورت ایدی (امدی) شویله معلوم اوله که ملائکه صور حسیه جسمیه
ایله قائمه اولان قوانک ارواحیدر ودخی قوای نفسیه وقوای عقلیه قدسیه ارواحیدر وبو قوی ارواحنه ملائکه
دیرلر زیرا بونلر احکام ربانیه وآثار الهیه یی عوالم جسمانیه یه موصله در والملک فی اللغة هو القوة والشدة پس
وقتا که ارواح مذکوره انوار الهیه ایله قویه اولدیسه * ونسب ربانیه واسماء الهیه دخی احکامنی ایقاعا تمکده
وانوارنی ایصال واظهارا تمکده اول قوای ارواحی ایله قویه اولدیسه * انلر ملائکه ایله تسمیه اولندی * پس

ملائکه

ملائکه وقتا که عالم صورتنک بعض قواسندن اولدیسه وانک مراتبنده من حیث هی هی ودخی احدیت جمع
ذات حیثیتیله ودخی جمعا وفرادا اسماء الهیه مظهریتنده قائمه اولمغه انده قوت یوقدر زیرا ملائکه عالمدن
بر جزؤدر وعالم کون جامعسز جسد کبیدر روحسز مرآتیه مذکوره یه قابل دکلدر * پس جمیع تجلیات کمالیه
کلیه یی جامع اولان مظهر کامل انسان کاملدرکه قابلیت کلیه اطلاقی ایله ذات مطلقه نک مظهریتی بینیله
اسما وصفات وافعالک مظهریتی بینی جامعدر نشأت کلیه سنده جمعیت واعتدالک وانک مظهریتنده
حیطه وسعت وکمالک وجودی سببیله ودخی حقایق حقانیه وجوبیه ونسب افعال اسماء الهیه وربوبیه بینیله
حقایق امکانیه واعیان کیانیه بینی جامعدر * پس انسان کاملک کمالی حقیقتین بینی احاطه ایتمکله وعالمینده
واقع اولان جمیع اشیایه شامل اولمغله وبحرین بینی جمع ایتمکله واقعدر پس) (وکانت الملائکة من بعض
قوی تلک الصورة التی هی صورة العالم) (قولیله شیخ رضی الله عنه ملائکه عالمک بعض قواسندن اولدیغن
بیان ایدوب تصریح ایدر زیرا بو قصده مراد اولان ادعاء خلافت وعرض استحقاق امانت ایدن ملائکه نک
مرتبه سن بیان ایتمکله جمعیت الهیه یه مظهر اولمغه انک عدم استعدادلرین وآدم مظهر صورت الهیه ومرآت
جمعیت اسمائیه اولدیغن بیان ایتمکدر والا صورت عالمده قوای کثیره واردرکه انلره نسبت ایله عالمده صور
تفصیلیه سی منبثه اولان قوای ملائکه قلیلدر انکیچون شیخ رضی الله عنه من بعض قوی تلک الصورة دیدی
زیرا ارواح جنیه ایله شیاطین وعفاریت ومرده ارواحی دخی عالمک بعض قواسی صورتندندر * وکذلک
حیوانات ماشیه وساعیه وسابحه وطایره ایله دواب وبهایم وحشرات وسباع دخی بعض قواسی صورتنده
وبونلردن دخی قوای کثیره واردرکه فهمه اعتمادن اوتری ذکر اولنمدی) (فکانت الملائکة له کالقوی الروحانیة
والحسیة التی هی فی النشأة الانسانیة) (پس ملائکه عالم ایچون نشأت انسانیه ده اولان قوای روحانیه وقوای
حسیه کبی اولدی که حواس ظاهره وحواس باطنه درونشأت انسانیه ده اولان قوای حسیه قوت سامعه
وقوت شامه وقوت ذائقه وقوت لامسه کبیدر وبونلرک متعلقاتی محسوساتدر وقوای روحانیه قوت متخیله
ومفکره وحافظه وذاکره وعاقله کبیدر * وبو قوای کلیه وبونلرک تخصیصاتی روح انسانی حیطه سنده در وبونلرک
منشئی ومبدأ تصرفاتی وآثاری دماغدر * وقوای طبیعیه دخی قوت جاذبه وماسکه وهاضمه ودافعه ومنمیه
ومولده ومصوره کبیدر * وبو قوانک مرجعی روح طبیعیدر وبونلرک محلی کبددر * ودخی علم وحلم ووقار
وشجاعت وعدالت وسیاست ونخوت وریاست کبی وبونلر روح حیوانی ونفسانی یه عائده در * پس نته کیم قوای
مذکوره مختلفه نشأت انسان اقطارنده منتشره ومنبثه اولدیسه وبونلردن هر بریسی ایچون نته کیم بر محل
خصیص واقع اولدیسه که احکام وآثارینک مظهری وحقایق واسرارینک منشأیدر نته کیم انسان جمعیتنک
حکمی کلده کلیه ایله ساریه اولدیسه کذلک صورتا انسان کبیر اولان عالم قواسنک کلیاتی وامهاتی جزئیاتیله
وانواع واشخاصیله سموات وارضین فضاسنده انلرک بیننده وانلرک فوقنده اولان عوالمده منتشره ومنبثه در *
واول قوادن هر بر قوت عالمدن اکا مناسب وملایم اولان محلده متعینه اولوب جمعیت الهیه دن بر کماله مظهر
واقع اولدی که حضرت ربوبیتدن نزول ایدن اوامر الهیه دن هر بریسی قوای ارواحدن انک مظهری اولان
قوته نازل اولور * واول محلده ظهور ایدوب انکله قوت بولور وعالم قوای مذکوره یی وغیر مذکوره یی جامع
اولوب جمله سنده جمعیت الهیه نک حکمی ساری وامری جاریدر * پس عالم انسان کبی بر شخص معیندر
وصورت حسیه ایله وانسانک ایچنده وجودیله وانسانک وجود عینیسنه عالمک توجهیله وانسانک اندن انفعالی
وانسانده انک تأثیری حسبیله انسان کبیردر قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب الثامن والخمسین والثلثمائة
من الفتوحات لما اشهدنی الله تعالی ذاتی واشهدنی هیکلی واشهدنی نسبة العالم کله وتوجهه علی فی ایجاد عینی
فعلمت انفعالی عنه وانه لولاه لم یکن لی وجود عینی وهو اکبر من خلق الناس قدرا ورتبة لان له رتبة التأثیر
ونسبة الفاعلیة وعلمت عند ذلک انی انا من القلیل الذی علم ذلک ولکن حصل لی الانکسار فی ذلک تحت امر
ذلی فقیل لی انت المقصود من العالم انتهی کلامه واما بحسب الحقیقه ایجاد عالمدن علت غائیه وعین مقصوده
انسان اولمغله وعالم انسانک بعض ظهوراتی مراتبندن اولوب عالم انسانک ظلی وانسان عالمک روحی اولمغله ودخی
انسان مرآتیه جمعیه اسمائیه وذاتیه ده قایم اولمغله انسان عالم کبیردر وعالم انسان صغیردر) (وکل قوة

وفی بعض النسخ فكل قوة (منها محجوبة بنفسها لاتری افضل من ذاتها) وعالمك صورت قواسندن هر برقوت
كندی نفسیله محجوبه در ذاتندن افضل كیمسه‌یی كورمز یعنی نته كیم نشأت انسانیه ده قوای انسانیه دن
هر بر قوت جمعیت انسانیه دن بر كماله مظهر واقع اولوب اكا مناسب اولان محله مخصوص قلندی وهر برقوتك
مظهر یتنده جمعیت انسانیه اكا مخصوص اولان كمال ایله ظهور ایدر واول قوت اول كمال ایله ظاهره اولوب سائر
قوایه دخی اندن سرایت ایتمكله اول قوت كندوسنی جمعیت انسانیه یه مظهر اشمل وجمیع قوادن اعلی وافضل
مشاهده ایدر بیلمز كه سائر قوادن هر بریسی دخی انك كبی جمعیت انسانیه یه مظهر اولوب جمعیت انسانیه
قوادن هر برقوت حسبیله انده ظاهره دروكندوسی جمعیت انسانیه دن انجق بر كماله مظهر دركه اول كمال سائر
قوایه اندن ساری اولدی مثلا انسانك بصیر اولمسی قوت باصره‌سی سببیله در وقوت باصره‌نك محلی بصردر *
پس نشأت انسانیه جمعیتنك بصیرلكی كمالی قوت باصره ده ظهور ایدر انك محلی اولان بصر حسبیله وقوت
باصره بصیرلك كمالی ایله ظاهره اولدقده اول كمال اندن سائر قوایه دخی ساری اولور * پس قوت باصره نشئه
انسانیه جمعیتنك بصیرلكنه مظهر اولوب بصیرلك سائر قوایه اندن سرایت ایتمكله ظن ایدر كه جمعیت انسانیه نك
جمیع كمالاتنه مظهردر وباقی قوانك كمالاتی دخی اندن مستفاضه در وبالجمله انسانك انسانیتی كندی نفسیدر
نفسندن افضل براحد یوقدر دیو زعم ایدر وقوت سامعه وقوت ذائقه وسائر قوی دخی بونك كبیدر هر بریسی
كندی نفسیله حقیقت امری مشاهده ایتمكدن محجوبه اولوب كندی ذاتندن افضل كیمسه‌یی مشاهده ایتمز
كذلك قوای عالمدن هر برقوت كرك ملائكه اولسون كرك انلرك غیری اولسون احدیت جمعیهٔ الهیه تجلیسنه
مجلی واقع اولوب هر برقوتده جمعیهٔ الهیه انك حسبیله ظاهره در وهر بریسی جمعیت الهیه نك كمالات
واحكامندن بر كماله وبر حكمه مظهر اولوب انده ظاهر اولان كمال وحكم سائر قوایه دخی اندن سرایت ایدر پس
هر برقوت كندی نفسنی جمعیت الهیه یه مظهر كل بلوب جمیع كمالات الهیه‌یی جامعه زعم ایتمكله كندی
نفسیله حقیقت امری مشاهده ایتمكدن محجوبه در كندی ذاتندن افضل براحدی مشاهده ایتمز بیلمز كه
كندیسی جمعیت الهیه یه انجق بر حكم ایله وبر كمال ایله مظهردر وجمعیت الهیه نك انده ظهوری وتجلیسنك انده
تعینی انك حسبیله وخصوصیتیله در جمعیت الهیه حسبیله ظهور كل ایله دكلدر * زیرا كل حسبیله ظهور كل
اولمز الا كلده * زیرا كل ایچون اوچ مرتبه ثابته در بریسی مرتبهٔ جمع جمع ومرتبهٔ احدیتدر واول شول حقیقت
انسانیهٔ الهیه دركه آدم انك صورتیدر * وایكنجیسی تفصیل انسانی والهینك صورتیدر یعنی عالمدر ایچنده
انسان كاملك وجودی شرطیله * واوچنجیسی احدیت جمع جمع انسانی وكمالی صورتیدر * پس جمع جمع احدی
مرتبه سنده كلك ظهوری احدیدر انده تفصیل یوقدر ومرتبهٔ تفصیلیه ده دخی كلك ظهوری فرقانیدر
وبو مرتبه ده كل كل ایله كلده ظاهردر كل مشتمل اولدیغی هر احدده كل ایله ظاهر دكلدر * ومرتبهٔ احدیت
جمع جمع انسانیده كلك ظهوری ظهور كاملدر وتجلی شاملدر كه جمع ایله تفصیل وقوت ایله فعل بیننی جامعدر *
زیرا كل هر انسان كاملده بالقوه ودفعهٔ واحده دربالفعلده هر زمانده تدریج ایله (وان فیها) ای فی كل من قوی
صورة العالم (فیما تزعم) ای فی زعمها (الاهلیة لكل منصب عال ومنزلة رفیعة عندالله) یعنی صورة عالم
قواسندن هر برقوتك نفسنده انك زعمنده اهلیت واردر هر منصب عالی ایچون وعندالله هر منزلهٔ رفیعه
ایچون بو تقدیر اوزره ان مكسوره در وجمله ابتدائیه در وان مفتوحه اولدقده لاتری افضل من ذاتها وتری ان فیها
تقدیر اولنور والاهلیة قولی منصوبدر ان نك اسمی اولمق اوزره وجه مذكور اوزره وكل قوة منها قولنده ضمیر
من بعض قوی تلك الصورة قولنده قوایه عائد اولور وان فیها ضمیری قوای مذكوره دن هر برقوته عائد اولور
وفیما تزعم قولنده ما مصدریه اولور وبو وجه وكانت الملائكة من بعض قوی تلك الصورة التی هی صورة العالم)
قولی اوزره مبنی اولور كه ملائكه دن هر بریسی صورت عالم قواسندن برقوت اولدیغن بیان ایتدكده * فكانت
الملائكة له كالقوی الروحانیة والحسیة التی هی فی النشأة الانسانیة قولی ایله ملائكه قواسنك صورت عالمه
نسبتی نشأت انسانیه ده واقعه اولان قوای روحانیه وحسیه نك نشأت انسانیه یه نسبتی كبی اولدیغن بیان ایدر *
یعنی دیمك اولور عالم نشأسنده ملائكه عالمك قوای روحانیه وصورت عالم قواسندن وحسیه سندن بعضدر
هر برقوه كندی نفسیله محجوبه در ذاتندن افضل براحدی مشاهده ایتمز واما وكل قوة منها قولی فكانت الملائكة

كالقوی الروحانیة والحسیة التی هی فی النشأة الانسانیة قولی اوزره مبنی اولدقده ایكی وجه جائزدر بر وجه
بودر كه منها ضمیری نشأت عالمده ملائكه دن عبارت اولان قوایه عائد اوله كه نشأت انسانیه ده قوای روحانیه
وحسیه كبیدر * وبر وجه دخی بودر كه مطلقا قوایه راجع اوله كرك قوی صورت عالمده اولسون كرك نشأت
انسانیه ده اولسون زیرا نشأت انسانیه قوای متضاده‌یی مشتمله در وهر برقوت قوت اخرینك ضدیدر وخاصهٔ
لازمه‌سی كندی نفسیله محتجبه در قوای عالم دخی بری برینك ضدیدر وهر بریسی نفسیله محجوبه در وجائزدر كه
(منها) ضمیری نشأت انسانیه یه عاید اوله وقوای عالم نشأت انسانیه نك قوای روحانیه وحسیه سنه تشبیه اولنه
یعنی نشأت انسانیه قواسندن هر برقوت كندی نفسیله محجوبه در كندی نفسندن افضل كیمسه‌یی كورمز *
پس عالم صورتنك قواسندن هر برقوت كندی نفسیله محجوبه اولوب كندی ذاتندن افضل برقوتی مشاهده
ایتمز عندالله اولان هر منصب وفضیلت ایچون كندی نفسنده اهلیت زعم ایدر وغیری جرح ایدر وبو وجهلك
بعضیسی بعضیسندن اوجهدر) (لما عندها من الجمعیة الالهیة) (الجامعة) (بین ما یرجع من ذلك الی الجناب
الالهی والی جانب حقیقة الحقایق وفی النشأة الكاملة لهذه الاوصاف الی ما تقتضیه الطبیعة الكل التی
حصرت قوابل العالم كله اعلاه واسفله) (وفی النشأة الكاملة لهذه الاوصاف الی ما تقتضیه الطبیعة الكل
قولی معطوفدر والی جانب حقیقة الحقایق قولنه وكلامده تقدیم وتأخیر واردر * یعنی والی ما تقتضیه الطبیعة
الكل فی النشأة الكاملة لهذه الاوصاف دیمكدر * پس معنی بویله اولور * هر برقوت قتنده جمعیهٔ الهیه دن
حاصل اولدیغندن اوتری انك مظهری حسبیله ویاخود كندی نفسنده جمعیت الهیه‌یی كندی نفسیچون
تصور ایتدیكندن اوتری كه اول جمعیت الهیه عندالله منزلهٔ رفیعه دن ومنصب عالیدن جناب الهی یه راجع
ودخی حقیقة الحقایق جانبنه راجع ودخی بو اوصافی یعنی اوصاف حقیه وخلقیه‌یی حامله اولان نشأتده عالم
قوابلنك كلیسنی اعلی واسفلنی حاصره اولان طبیعت كل اقتضا ایتدیكی شیئه راجع اولان شیئی جامعه در
جناب الهیه دن مراد حضرت احدیتدر كه جمیع حقایق ممكنه ده حكم ایجادیله مؤثره اولان اسماء الهیه نك
منشأیدر وحقیقة الحقایقدن مراد حضرت امكاندر وبو ایكی مرتبه دن هر بر مرتبه یه مخصوصه بر جمعیت
واردر كه انكله جمعیت اخرادن ممتازه در * اولكیسی جمعیت الهیه دركه حقایق الهیه ونسب ربانیه‌یی جامعه در
وایكنجیسی جمعیت كیانیه دركه حقایق امكانیه وصور كونیه‌یی جامعه در * اوچنجی جمعیت دخی طبیعت كلیه
جمعیتیدر كه جمیع عوالم قوابلنی ومواددنی حاصره اولان طبیعت كلیهٔ الهیه دركه من وجه جمیع صورده فعاله
وجمیع صورده منفعله اولور * پس طبیعت كلیه جمعیت الهیهٔ اسمائیه‌یی وجمعیت امكانیهٔ كیانیه‌یی جامعه در
زیرا حقایق اوچدر * بری بالذات مطلقه اولان حقیقتدر كه فعاله ومؤثره وواحده وعالیه در * ووجودی واجب
بالذاتدر وبو حقیقت الله سبحانه وتعالینك مرتبهٔ واحدیتده اولان حقیقتیدر كه الوهیت مرتبه‌سیدر
وبری حقیقت مقیده ومنفعله ومتأثره وسافله دركه حقیقت واجبه دن واسطهٔ فیض وتجلی ایله وجودی قابله
اولان حقیقت امكانیه در * وبری دخی اطلاق ایله تقیید وفعل ایله انفعال وتأثیر ایله تأثرینی جامعه اولان
حقیقت احدیه دركه بر وجه ایله مطلقه در وبر وجه ایله مقیده در وبر وجه ایله فعاله وبر وجه ایله منفعله در * وبو حقیقت
حقیقتین مذكورتین جمعیتنك احدیتیدر وبو حقیقت ایچون مرتبهٔ اولیهٔ كبری ومرتبه آخریهٔ عظمی
حاصله در * زیرا حقیقت مطلقهٔ فعاله حقیقت مقیدهٔ منفعله مقابله‌سنده در وهر بریسی جمعیت خصوصیه ایله
بری برندن مفترقه در * پس بو حقیقتین مختلفتین ایچون بر اصل جامع وبر برزخ شامل وواسع لازمدر كه
ایكیسی اول اصلده واحد ومجمل اوله واول اصل دخی انلرده منفصل اوله * زیرا واحد عددك اصلی وعدد دخی
واحدك تفصیلیدر * پس حقیقت ثالثه حقیقتنك احكامنی جامعه واولیت واخریت انده مجموعه در (امدی
نشأهٔ انسانیه ده وصورت عالمده جمعیات ثلاثه‌یی جامعه وجمیع مناصب ومنازلی شامله اولان جمعیت الهیه دن
عندالله رفیعه اولان منازل ومناصبدن حقیقت ازلی اولان حضرت واحدیته راجعه اولان منصب عالی
بودر كه جمیع اسماء الهیه وصفات ربانیه احكام وربوبیات ایله انلرك حقایقنده اولان جمیع كمالات ایله تجلی ایدوب
نشأت انسانیه ده وصورت عالمده ظهور ایدر وحقیقت ثانیه اولان حضرت امكان كه غیب حقده معدوده اولان
اعیان خلقیه وصور كونیهٔ اسماء الهیهٔ وجوبیه مقابله‌سنده انده تعقلده ثابته وعیننده معدوده در * وانلرك

تعقل نسبتی جامعه اولان انك نسبت معقولیه سنه حضرت امكان وحقیقة الحقایق دیرلر پس انك جمعیتنه
راجع اولان منصب عالی بودركه * اولا آنلرك معدومیتی حالنده اسماء الهیه نك تجلیاتنی قبول ایدوب اسماء الهیه
انلر ایله متعینه ومتمیزه اولدقده انلردخی اسماء الهیه تجلیاتنی ایله اجمالا مرتبهٔ عقل كلده وجود ایله متصفه اولوب
علی طریق سلسلة الترتیب جمیع مراتب وجودیه ده تجلی اسمای وجودی اعیان كونیه ایله متعین وظاهر واعیان
كونیه دخی اسماء الهیه وشئون ربانیه مظهریاتنده قایم وانلرك تصرف وربوبیتی تحتنده منفعله ومتأثره اولوب
كمال ظهور واظهار حاصل اولنجه اعیان طرفندن انفعال ایله اسماء الهیه یی اظهاردن واسما قبلندن فعل
وظهوردن خالی دكلدر * پس اسماء الهیه صورتنك كمالی ایله ظهوری اعیان كونیه نك كمال آثار وانفعالنه
متوقف اولمغله حضرت امكان جمعیتنده اولان منصب عالی اسماء الهیه نك ربوبیتی تحتنده وتأثیری قتنده
عبودیت تامه ایله اتصافیدر * واسماء الهیه مظهر كل اولمسیدر ونشأت انسانیه ایله صورت عالمده اولان
جمعیت جمعیت الهیه دن حقیقت ثالثه اولان طبیعت كلیه یه راجع اولان منصب عالی ومنزلهٔ رفیعه بودركه
جمیع عوالمك قوابل وموادینی حاصره وجمیع صوری فعاله وجمیع صورده منفعله اولان طبیعت كلیه كه حقیقت
كلیهٔ الهیه در والوهیتك ظاهریتیدر الوهیت بونك باطنیدر مادهٔ عمائیه ده اسماء الهیه صورتی فعاله در * یعنی
اسماء الهیه صوری بونكله بونده ظاهره در * پس طبیعت كلیه نشأه سی نشأت واحده دركه حقیقتیله صور
حقانیهٔ وجوبیه یی وصور خلقیه وكونیه یی جامعه در وطرفینك كمالی ایله ظاهره در وحقیقتك احكامیله
متصفه در * پس وقتا كه احدیت جمعیت الهیه وحقایق الحقایق اولان جمعك احدیتی وطبیعت كلیه ده اولان
جمعك احدیتی نفس رحمانی ایله نشأت انسانیه ده وصورت عالمده اولان قوا حقایقنده جمعیات ثلاثه یه راجعه
اولان مناصب عالیه ومنازل رفیعه ایله ساریه اولدیسه قوای انسانیه دن هر برقوت وصورت عالمده قوا
منزله سنده اولان ملائكه دن هر برملك جمعیات ثلاثه یی جامعه اولان جمعیت الهیه یی كندی قتنده مشاهده
ایتمكله جمعیات ثلاثه یه راجعه اولان مناصب عالیه ومنازل سامیه یه كندی نفسنده اهلیت زعم ایدر وعین
كل ایله كلده ظاهر اولان حقك كمالندن محتجب اولوب عارف اولمدیغی تعیین احدی جمعی كمالی قابلك
استعدادی حسبیله در وكندیسی جمعیات ثلاثه یی جامع اولدیغی كمالاندن بر كماله مظهر واقع اولدیغیدر
وجمعیات ثلاثه یی جامع اولان وانلره راجعه اولان مناصب ومنازله مظهر اولان كون جامع اولان انسان
كاملدر بوتحقیق اوزره (وان منها وفیما تزعم ولا عندها) قولنده اولان ضمائر ثلثه وكل قوة منها قولنده قوت
قوالنه عائد اولور وجائزدركه ان مكسوره اوله وضمائر ثلثه النشأة الانسانیه ده انك زعمی اوزره اهلیت حاصله در
عند الله هر منصب عالی ایچون وهر منزلهٔ رفیعه ایچون زیرا انك قتنده جمعیت الهیه ثابته در * وان مفتوحه
اولمق وواو حالیه ایله جملهٔ حالیه اولمق جائزدر وضمائر ثلثه النشأة قولنه عائد اوله یعنی دیمك اولور وحال بوكه نشأت
انسانیه ده هر منصب عالی ایچون اهلیت واردر انك زعمنده اولدیغی كبی زیرا انك قتنده الهیه ثابته در * وكذلك
ان مفتوحه اولوب لاترى قولنه معطوف اولمق جائزدر وضمائر ثلثه نشأت انسانیه یه عائد اوله ای وكل قوة منها
محجوبة بنفسها لاترى افضل فی ذاتها ولاترى ان فی النشأة الانسانیة الاهلیة لكل منصب عال كما تزعم یعنی
قوادن هر برقوت كندی نفسیله محجوبه در كندی ذاتندن افضل كیمسه یی كورمز ودخی كورمز كه نشأت
انسانیه ده هر منصب عالی ایچون اهلیت واردر نته كیم بونشأت زعم ایدر انك قتنده جمعیت الهیه نك
حصولندن اوتری * پس نشأت انسانیه ده برقوت كبی اولان عالمك قواسندن هر برقوت كندی نفسیله
محجوبه در غیرك كمالنی ادراكدن وزعم ایدركه هر منصب عالی یه اهلیت اكا مختصه در نشأت انسانیه دكلدر
ونشأت انسانیه قتنده اولان جمعیت الهیه امور ثلثه دن حاصله دركه بریسی جناب الهی یه راجعدر * وبریسی
حقیقة الحقایقه راجعدر * وبریسی طبیعت كلیه راجعدر وجه مشروح اوزره * من ذلك قولنده من تبعیض
ایچوندر وذلك منصب عالی قولنه اشارتدر نته كیم شیخ مؤید جندی دیمشدر * وجائزدركه ذلك الجمعیة الالهیه
قولنه اشارت اوله وبووجه اظهردر یعنی جمعیت الهیه جامعه در جناب الهی یه راجع اولان شیئ بینی ودخی
حقیقة الحقایق جانبنه راجع اولان شیئ بینی ودخی طبیعت كلیه یه راجع اولان شیئ بینی بوندن اوتری بوجمعیات
ثلثه یه متعلقه اولان مناصبه كندی نفسنده اهلیت واستحقاق زعم ایدر والى ماتقتضیه الطبیعة الكل

قولنده

قولنده الكل قولی الطبیعة قولندن بدلدر ای الكل طبیعة واحدة ویاخود عطف بیاندر ای والطبیعة التی هی
الكل وممكندركه وفی النشأة الحاملة لهذه الاوصاف قولی مرهٔ ثانیه ده آدمك ذكری شروعنك ابتداسنه محمول
اوله یعنی قوای مذكوره دن هر برقوت قتنده اولان جمعیت الهیه دن اوتری وحقیقة الحقایقه راجعه اولان
مناصب ومنازله كندی نفسنده اهلیت زعم ایدر وحال بوكه اهلیت مذكوره اول قوت ایچون دكلدر بلكه اول
اهلیت بواوصافی یعنی اوصاف خلقیه یی حاصره اولان نشأتده حاصله در قوابل عالمی حاصره اولان طبیعت
كلیه اقتضا ایتمكله وبونشأت نشأت انسانیهٔ كاملیه در * والتقدیر وان فیها فیما تزعم الاهلیة ولیست الاهلیة
فیها بل فی النشأة الحاملة لهذه الاوصاف وبوتقدیر اوزره (وان فیها) قولنك ضمیری قوته راجع اولور (وهذا
لا اعرفه عقل بطریق نظر فكری بل هذا الفن من الادراك لایكون الا عن كشف الهی منه یعرف ما اصل
صور العالم القابلة لارواحه) (هذا طبیعة كلیة فنه اشارت ایدركه عالمك اعلی واسفل اولان قوابلنی حاصره در
یعنی طبیعت كلیه فننی عقل نظر فكری طریقی ایله عارف اولمز بلكه ادراكدن بوفن یعنی بوفنك ادراكی واقع
اولمز الا كشف الهی ایله كه اندن معلوم اولور ارواحنی قابله اولان عالم صورینك اصلی ندر (امدی) طبیعت كلیه
جمیع صوری فعاله اولان حقیقتك ظاهریتیدر پس شویله بیلكه صورت جسمانیه مخصوصه دكلدر زیرا آز
اولوركه صور عقلیه وعلمیه وخیالیه وذهنیه ونوریه وروحانیه والهیه دخی واقعه اولور نته كیم حدیث صحیحده
وارد اولدی ان الله خلق آدم علی صورته فلله تعالى صورة الهیة نوریة لایقة بجنابه تعالى) (پس صور طور
تحقیقده صور علویه وصور سفلیه در وصور علویه دخی علویهٔ حقیقیه وعلویهٔ اضافیه در * پس صور علویهٔ
حقیقیه اسماء ربوبیه وحقایق وجوبیه صوریدر وبوصورك ماده وهیولاسی عماءدر وبوصوری فعاله اولان
حقیقت ذات الوهیت جمعنك احدیتیدر وبواحدیتك ظاهریتی طبیعت كلیه در وصور علویهٔ اضافیه ارواح
عقلیه وارواح مهیمه وارواح نفسیه وملائكهٔ مهیمه ارواحنك حقایقی صوریدر وبوصور روحانیه نك مشرب
تحقیقده ماده سی نور تجلیدر وصور سفلیه صور حقایق امكانیه ونسب مظهریهٔ كیانیه در وبونلر دخی علویه
وسفلیه در پس صور علویه عالم امرك صوریدر كه صور علویهٔ اضافیه در حقایق جسمانیه یه نسبت ایله وبوصورك
موادی وهیولاسی عماء مربوبدر وبوعمایه عماء یرلر ظلمت ایله مسوی اولدیغندن اوتری وعالم مثال مطلقك ومثال
مقیدك وعالم برزخك صوری صور علویهٔ كونیه دندر * وبوصورك ماده وهیولاسی انفاس واعمال واخلاق
وملكات ونعوت وصفاتدر وصور سفلیهٔ كونیه عالم اجسامك صوریدر وبونلر دخی علویه وسفلیه در علویه
اولان عرش وكرسی وافلاك وسمواتدر وبونلرك ماده سی جسم كلدر وسفلیه اولان عناصر وعنصریاتدر وبونلر
دخی علویه وسفلیه در * پس علویه اولان ارواح هوائیه وارواح ناریه ومارجیه صوریدر وبوصورك ماده سی
هوا ایله ناردر وسفلیه اولان شول صوردركه نشأتلرنده ثقیلتان اولان ارض ایله ما غالب اوله خفیفتین اولان
نار ایله هوا اوزره * وبونلر دخی اوچ نوعدر صور معدنیه وصور نباتیه وصور حیوانیه در وعالم مذكوره دن هر بر
عالم غیر متناهیه اولان شخصیاتك صورتی مشتملدركه حقدن غیری كیمسه انلری احصا ایتمز * پس طبیعت
بوصوری حامله اولان برحقیقتدر كه جمیع صوره من وجه عین ماده اولمغله ومن وجه صورك كلیسی طبیعت
فعاله در (امدی) شویله بیلكل كه طبیعت معقولة الوجوددر خارجده انك وجودی یوقدر ولكن انك آثاری
ظاهره در مافوقندن اكا مضافه اولان صور حسیهٔ وجودیه یی اعطا ایدر محل انفعالدر اسماء مؤثره ایچون
انثی كبیدر ذكر ایچون كه انده تكوین ظاهر اولور جمیع عالم قوابلنك صورته ماده اولمغله پس نفس رحمانینك
اكا توجهی حسبیله عالم قوابلنك صوری واسماء الهیهٔ وجوبیه صوری انده ظهور ایتمكله منفعله در وطبیعت
الهیتك ظاهری اولوب باطنیله مادهٔ عمائیه ده صور اسماء وجوبیه انكله ظاهره اولمغله وعالم قوابلنك
صوری دخی اندن متأثره اولوب ظاهره اولمغله فعاله در * زیرا مادهٔ عمائیه ده ظاهره اولان صور طبیعتده
طبیعتله متعینه اولوب ظاهره اولور پس اول صورك فاعلی طبیعت اولور بلكه طبیعت حالت واحده ده فعاله
ومنفعله در زیرا طبیعت ایله مسمی اولان شیئ اركان اربعه اوزره اجزاء اربعه دن مركبدر ایكیسی فاعلتاندر
وایكیسی منفعلتاندر فاعلتان اولان حرارت وبرودتدر ومنفعلتان اولان یبوست ورطوبتدر حرارت یبوستده
فاعله ویبوست حرارتدن منفعله در وبرودت رطوبتده فاعله ورطوبت برودتدن منفعله در پس طبیعت

کندی نفسنده برفاعله اولدقده بروجهله دخی منفعله اولور فاعله اولمسی منفعله اولمسندن منفك دكلدر (امدی
طبیعت کلیه ذکر اولندیغی اوزره کرك عالم قوابلنك صورنه ماده اولمغله منفعله اعتبار اولنسون کرك صور
مذکوره طبیعت ایله مادهٔ عمائیه‌ده متعینه اولمغله فعاله اعتبار اولنسون * ذوق صحیح وکشف صریح اعطا
ایتدیکی بودرکه ارواح عالمی قائله اولان عالم صورینك اصلی طبیعت کلیه درکه جمیع اموری حاصره وجامعه در
وطبیعت کلیه قتنك ادراکی تجلی ذاتی اعطا ایتدیکی کشف ایله واقع اولور (امدی) شویله بیلکه کشف برقاچ نوع
اوزره در برنوعی عقلیدر یعنی عقل انی ادراك ایدر فکرك ومزاجك قیودنده مطلق اولان جوهر ایله وبرنوعی
نفسانیدر قیود مزاجیه‌دن ادمان ریاضات ومجاهدات ایله منطلقه اولان نفوس کلیهٔ اما کنهٔ عالیه ایچون
حاصلدر * مابه المباینة والممایزه اولان حجابك کشفی قتنده * وبرنوعی روحانیدر حجب نفسانیه وعقلیه‌نك
کشفندنصکره روح انسانی انفس رحمانیه مطالعن مطالعه ایتمکله * وبرنوعی ربانیدرکه تجلی طریقیله
حاصل اولور یا جانب حقدن تنزل ایله ویا عبد طرفندن تعرج ایله ویا اسرار تولی ایله منازلات ایله ویاخود رب
متولیدن حقیقت تجلی ایله تجلیدنصکره جمع وتجلی ایله * وبونوع کشف حضرات اسمائیه تعددی ایله متعدد
اولور زیرا حق حضرات اسمائیه‌دن هر برحضرتده متجلیدر هر برحضرته مخصوص اولان تجلی ایله وتجلیات
اسمائیه‌نك اعلاسی تجلی الهیٔ احدیٔ جمعیدرکه مکاشفات کلیهٔ احدیهٔ جمعیه‌یی اعطا ایدر * وبونك فوقنده
تجلیٔ ذاتیٔ اختصاصیدرکه حقیقة الحقایق کشفنی ومراتبنی ونفس رحمانی ایله عما حقیقتنك وحقیقت
الهیه‌نك وطبیعت کلیه حقیقتنك کشفنی اعطا ایدر * پس طبیعت کلیه اکرچه کیم فصل الهیٔ ذاتی‌یه مظهر
واقعه اولدیسه * ولکن انك حقیقتی عوالم ربانیه‌ده وعوالم کیانیه‌ده صور فعلیه وانفعالیه جمعی احدیتنك
حقیقتی اولمغله انك معرفتی صعوبتندن اوتری انك ادراکی کشف ذاتی‌یه مخصوصدر * نظر فکری ایله عقل انی
ادراك ایتمکده قاصردر * وطبیعت بقیه تفصیلی فص عیسی وادریسده ایراد اولنور ان شاء الله تعالی) (فسمی
هذا المذکور انسانا وخلیفة فاما انسانیته فلعموم نشأته وحصره الحقایق کلها) (پس بومذکور یعنی عالم
مرآتنك جلاسی وعالم صورتنك روحی اولان کون جامع انسان ایله وخلیفه ایله تسمیه اولندی اما انك انسانیتی
یعنی انسان ایله تسمیه اولنمسی پس نشأه‌سنك عمومندن اوتریدر وحقایقك کلیسنی حاصر اولدیغندن اوتریدر
یعنی انك نشأه‌سی جمیع نشأت الهیه وکونیه‌یی جامعه اولوب جمیع نشأتده انك وجودی ساری وحکمی جاریدر
وجمیع نشأت انك نشأه‌سنده مجمله وانك نشأه‌سی جمیع نشأتده مفصله در وبرزخیهٔ کبری جمعنك احدیتی
حقیقتی ایله جمیع حقایق حقیه وخلقیه‌یی وبرزخیه‌یی حاصره‌در * پس ذکر اولنان کون جامعك انسانیتی
اشتقاق لفظی اعتباریله جمیع حقایقه مونس ومأنوس اولدیغندن اوتریدر * واما حقیقت انسانیه‌دن غیری
اولان جمیع حقایق پس بری برندن متمیزدر هر برحقیقتده غیریتی موجب اولان خصوص مباین ایله * پس
حقیقت انسانیه سائر حقایقدن احدیت جمع جمع ایله واحاطت کل ایله ممتازه اولدی واحاطت کل واسطه‌سیله
جمیع حقایق ایله مونسه وجمیع حقایق دخی انکله مأنوسه اولدی * پس انسان کبی برشی یوقدر زیرا انك نشأه‌سی
جمیع نشأته عامه‌در ونشأت عالمه دخی برشی یوقدرکه انسانده انك اصلی ونظیری اولمیه * زیرا عالم انسانك
صورتی اوزره‌در انسان صورت الهیه اوزره اولدیغی کبی پس انسان صورت طبیعیه‌سی ونشأت عنصریه‌سیله
عالم طبیعتنك جمیع مظهریاتنی جامعدر وروحی ایله عالم ارواح خصایصنی یعنی ارواح مهیمه وعقول ونفوس
وملائکه وجن ارواحنی جامعدر وانك حقیقت انسانیه‌سی برزخیتیله بحر وجوب ایله بحر امکان بینی
واطلاق لاتعین ایله تعیین بینی جامعدر * پس قابلیتی جمیع قابلیاتك اجمعیدر ومظهریتی جمیع مظهریاتك
اکملیدر واکا مخصوص اولان فیض وتجلی اتم واکمل واعم واشملدر پس وقتاکه نشأت انسانیه سعت قابلیتی
ایله واستعدادی احاطتی ایله صور عالم ایله قائمه وعوالمك اعلی واسفلنده منتشره اولان قوا ایله حقایقك
جمله‌سنی جامعه اولدیسه قوا ایله حقایقك ارواحی صورندن عبارت اولان ملائکه مظهر انسانیتنك ازلی اولان
آدمه سجده ایتدیلر زیرا عالم کالانده انسانك وجودنه مفتقردر * وانسان نشأت کامله‌سی ایله عالمدن مستغنیدر
پس انسان عالمدن مغنیدر وتجلیٔ ذاتیٔ احدیٔ جمعی‌یه واسماء تفصیلیهٔ فرعیه‌یه مظهریتده کافیدر وعالم آنسز
کافی دکلدر * والسجود هو الدخول فی الطاعة والانقیاد لان الاشیاء تحن الی اصولها والانسان جامع * لجمیع

القوی وارواح الملائکة وایضا هو جامع * لجمیع الاسماء الالهیة التی بعضها ارباب ارواح الملائکة التی هم
مستندون الیها فی وجودهم فان کل واحد منهم مظهر الحقیقة مخصوصة من حقایق اسماء واجب الوجود وخادم
لاسم معین الذی هو ربه فلا یعرف الحق الا من حیث مظهریة المتعینة وقابلیة الجزئیة التی تحت حیطة
الجمعیة الانسانیة الکمالیة فلهذا ولامور اخر امرت الملائکة بسجود آدم علیه السلام) (وهو للحق بمنزلة
انسان العین من العین الذی به یکون النظر وهو المعبر عنه بالبصر) (وادم اولان کون جامع انسان ایله تسمیه
اولندیغنك بروجهی دخی بودرکه اول مذکور یعنی آدم حقیچون عیندن عینك انسانی یعنی ببکی
منزله‌سنده‌درکه نظر انکله واقع اولور * وبصر ایله معبر عنه اولان دخی اولدر * یعنی قوت باصره مبصراتك
ظاهریتن عینك انسانی ایله ادراك ایتدیکی کبی علم وشهود جمعی احدیتی ایله حقایق اشیانك جمعیاتی احدیتنه
حقك نظری بومظهر اعم واکمل ومنظر اجمع واشمل اولان انسان کامل ایله واقعدر * زیرا حقك عین منزهیدر
(فلهذا سمی انسانا فانه به نظر الحق الی خلقه فرحمهم) (پس بوندن اوتری آدم انسان ایله تسمیه اولندی زیرا
شان بودرکه حق انکله خلقنه نظر ایلدی وانلره رحمت ایلدی * پس حقك عین منزهی اولان انسان کامل
مظهرنده ظهورکای ایله حقك ظهوری اعتباریله حق انك مظهریتی ایله خلقه نظر ایدوب * اولا رحمت رحمانیه
ایله انلره رحمت ایلدی یعنی صورت نوعیهٔ ادمیه ایله انسان کاملك ظهورندن مقدم اولان عالمك صور نوعیهٔ
خلقیه‌سی روحسز جسد مسوی کبی ایدی انسان کاملك ظهوری روحی نفخ اولنمغله حیوة ووجود ایله متصف
اولدی وانك مظهریتی ایله حق تعالی خلقه نظر ایدوب رحمت رحمانیه ایله رحمت ایلدی * وبعده مطلقا انسان
کامل مظهرنده صورت الهیهٔ جمعیهٔ ذاتیه ایله ظهور ایدوب انك مظهریتی ایله خلقه نظر ایدوب هر فردك
استعدادی حسبیله حقنی اعطا ایتمکله رحمت ایتدکده استعدادی کامل اولان افراده رحمت رحیمیه ایله رحمت
ایلدی * وحق انسان کاملك مظهریتیله نظر ایدوب انسانك بصری وسمعی وسائر ادراکاتی قرب فرایضده
اولورکه حق ظاهر وخلق انده باطن اولوب حقك جمیع اسماسی ونسب وادراکاتی اولور اولیله اراسه قرب فرایضده
حق انسانك بصری ایله ناظر وسمعی ایله سامع اولور * پس انك مظهریتنده حقی مشاهده ایدوب حقك منظوری
اولان کمسنه حقك رحمت خاصنه مظهر اولور * واکا بیعت ایدن حقه بیعت ایدر) (ان الذین یبایعونك
انما یبایعون الله) (الآیة (امدی) انسان کامل عالم صورتنك روحی وانسانك عینی وعینك انسانیدر * ظهور
واظهار عالمدن علت غائیه اولدر) (فهو الانسان الحادث الازلی والنشؤ الدائم الابدی) (پس کون جامع اولان
آدم انسان حادث وازلیدر ونشئ دائم ابدیدر * یعنی آدم صورت عنصریه‌سیله حادثدر وصور علمیه‌سیله ازلیدر
زیرا صورت علمیه علمك قیامیله قائمه وحق عالمك دوامیله دائمه‌در بلکه انسان صورت جسمیه‌سیله ازلیدر
زیرا تجلی ایجادیدن علت غائیه صورت جسمیهٔ انسانیه‌درکه کمال جلا واستجلا وظهور کای انکله حاصل اولور
واما نشئ دائم ابدی اولدیغی بودر زیرا حقیقت انسانیه عین ذات واحده‌یه مرآت اولوب عین ذات واحده‌ده
مندمجه اولان تعینات غیر متناهیه ایله عین واحده وجمیع مراتبده متعینه اولمغله وعین واحده نسب
غیر متناهیه‌دن کامن اولان شیئك ظهوریله عین واحده ایچون نشئ دائمك حقیقتی متحققه اولورونشئ
دائم ذاتی مراتبنك اولکی مرتبه‌سی نفس رحمانی مرتبه‌سیدرکه فیض وجودی ایله تعین اولك قابی باطننده
منبعثدر تعین اول منطوی اولدیغی حقایقك جمله‌سنی محیط اولدیغی حالده * پس انسان جمع اولك احدیتی
اولدیغی کبی ذلك الجمعك دخی تفصیلیدر وجمع تفصیل ایله جمع جمع احدیتیدر * پس انسان حقیقی شول نشئ
دائم ابدیدرکه اکر عالم تفصیل وفرقانده واکر مقام جمع وقرآنده انك نشأه‌سندن غیری نشأه یوقدر ودخی شول
نشئ دائمدرکه انك اولی یوقدر وشول نشئ ابدیدرکه انك اخری یوقدر) (فهو الاول والاخر والظاهر والباطن وهو
بکل شئ محیط) (والکلمة الفاصلة الجامعة) (ودخی کون جامع اولان آدم کلمهٔ فاصله وجامعه‌در یعنی احکام
وجوب ایله احکام امکان بیننده برحد فاصل وبر برزخ حایلدرکه احدهمانك احکامی آخره غلبه وبغی ایتمکدن
مانعدر (بینهما برزخ لا یبغیان) واحکام وجوب ایله احکام امکانی جامعدر زیرا کلمات کلیه اوچدر بری حروف
فعل ایله تأثیری جامعه اولان کلمه‌در * وبریسی بین الفعل والانفعال رابطه اولان جمع برزخی حروفنی جامعه‌در
پس کلمهٔ برزخیه اولان انسان حقایق وجوب ایله حقایق امکان بینی بروجهله جامعه وبروجهله فاصله‌در

وفاصله وجامعه اولمغله طرفیندن ممتازه انك عین زائده سی بودر * تاکیم طرفین جمعنك احدیتندن انی اخراج ایلیه فهو الجامع والفاصل والرابط والحائل) (فتم العالم بوجوده) (پس عالم کون جامع اولان آدمك وجودی ایله تمام اولدی * زیرا آدمك وجودندن اول عالم جسد مسوّی ومرأت غیر مجلوه اولان کبی ایدی * صورت الهیه نك مظهری اولان آدمك وجودی جسد مسوّی ومرأت غیر مجلوّه اولان عالمك روحی وجلاسی اولدی * پس عالم آدمك وجودی ایله تمام اولدی) (فهو من العالم کفص الخاتم من الخاتم) (پس کون جامع اولان آدم عالمدن خاتمك فصی کبیدر * خاتمدن یعنی فص خاتمك خاتمه نسبتی کبیدر وخاتمك ختمی فصله در وخاتمدن مراد فص اولدیغی کبی عالمك ختمی دخی آدم ایله در وعالمدن مراد آدمدر زیرا آدم فص خاتم کبی محل نقش وعلامتدر (وهو) وفی بعض النسخ الذی) (هو محل النقش والعلامة التی بها یختم الملك علی خزائنه) (ضمیر فص خاتمه راجعدر * یعنی فص خاتم شول نقش وعلامتك محلیدرکه ملك اول علامه ایله کندی خزائنی ختم ایدر * پس فص خاتم کبی اولان کون جامع نقش وعلامتك محلیدرکه ملك حق انکله خزائن عالم اوزره ختم ایدر * وانکله خزائن عالمی حفظ ایدر * وفص عالم اولان آدمك نقشی ان الله خلق آدم علی صورته * صورت جمعیهٔ الهیه اسمائیه نك آدمده ظهوریدر یعنی ذات وصفاتك واسما وشئونك آنده تجلیسیدر وعلامت دخی خصوص مقام محمدیدرکه اول حضرتده انك حسبیله اول فصه مخصوصه اولان حکمت نازله اولور زیرا هر بر نبینك قلبی نقش حکمت محلیدر * وبو حکمت الهیه نك علامتی جمیع جمعیات اسمائیه جمعنك احدیتیدرکه جمیع اسماء متقابله وصفات متضاده یی سریان ذاتی واحدیت جمعی ایله جامعه در پس نظم مشهود ونسق معهود اوزره آدم مظهریت کلیه وجمعیت الهیه ایله حقایق عالمده خصوصیات متمایزه حسبیله که حقایقك بعضیسی بعضیسندن انلر ایله متمیزه در واقعه اولان مباینت وتفرقه نك مقتضاسی اولان حالی سد ایدوب انخرام وانفکاکدن منع ایدر وعالم خزانه ایله تسمیه اولندیغنك حکمتی بودرکه آلاء الهیه وهیأت ربانیهٔ غیر متناهیه نك خزاینی اولان اسماء صفات الهیه حقایق عالم مظاهری ایله متحققه اولوب مظاهر وسایطی ایله انلرده مخزونه اولان الاء ونعم حسیه ومعنویه یی اظهار ایدر * وبو وجه ظاهردر * اما وجه خاص بودرکه حقایق عالم مظاهر اسماء الهیه ومجالی تجلیات ربانیه در * عالمك هر بر حقیقتی وجوه الهیه دن بر وجه خاصه مظهر وهر بر جزئی بر اسم خاصك تجلیسنه مجلی ومصدردر * وجه اخص دخی بودرکه اسماء الهیه صورتنك خزانه سی اولان صورت انسانیهٔ کمالیهٔ قرآنیه نشأه سی صورت انسانیهٔ جمعیه ایله ظهورندن مقدم عوالم متفرقه ده اولان نشأت فرقانیهٔ تفصیلیه صورنده مخزونه در * پس حقایق عالمدن هر بر حقیقت مخزون صور کمالیهٔ انسانیه ومادهٔ نشأت آدمیه در * پس هر بر حقیقت کرك علی جهة التفصیل اندن ظهور ایدن صور نوعیه مثالیهٔ کونیه یه اصل اعتبار اولنسون وکرك نشأت عنصریهٔ انسانیهٔ کمالیه یه ماده اعتبار اولنسون علی کلا التقدیرین خزانهٔ الهیه در وبالفعل انسان کامل اولان آدم خزائن عالمك ختمیدرکه انك وجودی ایله خزائن محفوظه در) (وسماه خلیفة من اجل هذا لانه الحافظ خلقه کما یحفظ الختم الخزائن فما دام ختم الملك علیها لا یجسر احد علی فتحها الا باذنه (وحق تعالی بو انسان کاملی بو اجلدن اوتری خلیفه ایله تسمیه ایلدی زیرا مظهریت کلیه ایله حقك خلقنی اول حافظدر نتکیم ختم ملك خزائن ملکی حفظ ایدر پس مادامکه ملکك ختمی خزائن اوزره موجوددر خزائنك فتحنه بر احد اقدام ایتمز الا انك اذنیله یقال جسر علی کذا یجسر جسارة وتجاسر علیه ای اقدم پس ملك حقك ختمی یعنی انسان کاملك مظهریت کلیه سی مادامکه خزائن عالم اوزره در حقایق متباینه دن بر احد خزائن عالم فتحی اوزره جسارت ایتمز الا ملك حقك اذنیله یعنی فتح جزئیده حکمت الهیه اقتضا ایتدیکی اوزره حقك ویاخود انسان کاملك اذنی ایله فتح کلیده احدیت جمعیت مظهری اولان ختم انسانیٔ کمالینك عالمدن خروج ایتمکه حقك اذنیله) (فاستخلفه فی حفظ العالم فلا یزال العالم محفوظا مادام فیه هذا الانسان الکامل (پس عالم احدیت جمعیت مظهریتنده اولان انسان کامل ایله محفوظ اولمغله حق تعالی عالمك حفظنده انی استخلاف ایتدی زیرا خلیفه خزائن عالم حفظنده صورت مستخلف ایله ظاهردر حقایق عالمدن هر بر حقیقت نه اقتضا ایدرسه احدیت جمعیت مظهرینی ایله انکا افاضه ایدر * پس عالم محفوظ اولمقدن زائل اولمز مادامکه بو انسان کامل آنده موجوددر زیرا انسان کاملك وجودی اسم اعظمدر قابلیت کلیت

ومظهریت جمعیت اسمائیه ایله اسماء الهیهٔ متقابله احکامنی جامع وحاوی ومتباینه ومتنافره اولان حقایق عالمده احدیت جمع ایله ساریدر وبرزخیهٔ کلیهٔ واحدیت جمعیه ایله حقایق خزائنی حافظه در * پس خزائن عالم انك وجودی ختمیله محفوظه اولمغدن زائله اولمز وخزائن عالم حقایقنده مخزونه اولان افراد نوعیهٔ انسانیه حد کماله بالغه اولوب مرتبهٔ جمعیت انسانیه یه واصله اولمقدن خالیه اولمز * پس مادامکه بو ختم احدی وجمعی وجودی خزائن عالم اوزره موجوددر) (لا تقوم الساعة حتی یقال فی الارض الله الله) (مقتضاسی اوزره خزائن عالم انفکاکی قبول ایتمز پس نتکیم امر ظهور واظهار غایتنه وجلا واستجلا حکمی نهایتنه بالغ اولسه واسم ظاهر تجلیسنك دوری کماله منتهی اولسه) (ثم قبضناه الینا قبضا یسیرا) (تجلی اسم ظاهرینه اصلنه تقلص ایدوب رجوع ایتمکه ارادت الهیه تعلق ایتسه صور نوعیهٔ کونیه نك ختمی وخزائن عالمك ختمی وحافظی اولان انسان کامله نشأت دنیویه دن خروج ایتمکه اذن اولنور * وخزینهٔ دنیویه دن منفك اولوب خزینهٔ اخرویه یی مظهریت کلیه وسعت قابلیتی ایله حفظ ایتمکه مأمور اولور زیرا نشأت دنیویه ونشأت اخرویه متضمنه اولدیغی خزائنك حفظی وتجلیات الهیه نك مرکزی نشأت انسانیهٔ کمالیهٔ جمعیه مظهریتنه دائر وحقك صورتی مظهریتی ایله حق تعالی اول خزائنی حافظ وانلره ناظردر) (الاتراه) (ای الانسان الکامل الذی هو الختم علی خزانة الدنیا) (اذا خرج) (وفی بعض النسخ) (اذا زال وفك من خزانة الدنیا لم یبق فیها ما اختزنه الحق فیها) یعنی خزانهٔ دنیانك ختمی اولان انسان کاملی کورمز میسنکه نتکیم خزانهٔ دنیادن چیقوب فك اولنسه حق تعالی دنیاده اختزان ایده جك دنیاده برشیء قالمز زیرا حقایق عالم خزائنی جمعیت الهیهٔ اسمائیه مظهری اولان انسان کامل ایله معموره در * پس انسان کامل دنیادن خروج ایتسه حقایق عالمدن هر بر حقیقتده انك احدیت جمعیه سندن بحسب المحل سریان ایدوب ظهور ایدن امداد الهی وتجلی ربانی دخی حقایق عالمدن منقطع اولوب بنه اصلنه رجوع ایدوب متقلص اولور * پس انوثت مرتبه سنده اولان حقایق عالم باطننده ذکورت طبقه سنده اولان اسماء الهیه ایجاد ایدوب اختزان ایتدیکی اسرار الهیه دن واظهار ایده جك صور نوعیهٔ کونیه دن خالی قالور اختزان ایده جك انده برشی قالمز * پس معلوم اولدی که انسان کامل باطنیله عالم خزینه سنك روحی واصلیدر وصورت ظاهره سیله خزائن عالمك ختمیدر فهو الظاهر والباطن) (وخرج ما کان فیها والتحق بعضه ببعضه وانتقل الامر الی الاخرة فکان ختما علی خزانة الاخرة ختما ابدیا) (وخزانهٔ دنیاده مخزونه اولان اسرار الهیه وانوار تجلیات اسمائیه دن وقوا وخصایص وحقایق کونیه وارواح جزئیهٔ مدبره دن اولان شیء چقار * وبو مخزون اولان شیئك بعضیسی بعضیسنه یعنی فروعی اصولنه که اندن منبعثه اولدی وصور وهیأتی وقوا وخصایصی حقایقنه وارواح جزئیهٔ مدبره کلیاتی اولان ارواح سماوانه ملتحقه اولور وامر ختمیه آخرته انتقال ایدر * پس مظهریت کلیه ایله انسان کامل خزانهٔ آخرت اوزره ختم ابدی ایله ختم اولدی * زیرا نشأت دنیویه عناصر متباینه ومتنافره ومواد مختلفه ومتضاده دن مرکبه در دائمه وباقیه دکلدر حقایقی ایله انفکاکی اقتضا ایدر * ونشأت اخرویه که قوت علمیهٔ ذاتیه دن وعقاید سلیمه واعمال صالحه دن وقوای روحانیه والهیه وصفات واخلاق وملکات فاضله دن نفس ناطقه ایچون محصله در دوام وبقا اقتضا ایدر * زیرا مادهٔ روحانی ونورانیدر * پس نتکیم امر اخرته انتقال ایتسه ونفوس وارواح انسانیه صور روحانیه وبرزخیه وحشریه ده ظاهره اولسه وروحیت صور اوزره ونوریت ظلمت اوزره غالبه اولسه وحق تعالی اسرار الهیه وانوار حقایق ربانیه یی صور اخرویه ده اختزان ایلسه انسان کامل خزانهٔ آخرته احدیت جمعیت ومظهریت کلیه سیله ختم ابدی اولور * ودخی اذا خرج وفك عن خزانة الدنیا لم یبق فیها ما اختزنه الحق فیها وخرج ما کان فیها والتحق بعضه ببعضه وانتقل الامر الی الاخرة الخ قولنده وجه انسب وطریق اقرب بودرکه نتکیم ختم انسان کامل خزانهٔ دنیادن چیقوب فك اولنسه خزانهٔ دنیاده اختزان ایده جك برشیء قالمز زیرا خزانهٔ دنیاده وجود ایله متصفه اولدیغی وآناتله متجدده اولدیغی کون جامع اولان انسان کاملك مظهریتی صورتی ایله در پس انك مظهریتنده اسم ظاهرك تجلیسی تمام اولوب ظهورات نهایتنه وتجلیات غایتنه یتشدکده رب باطن انك مظهریتی صورتن اخذ ایتدکده انك وجودی مظهریتنده خزانهٔ دنیا جواهرنه وصور عالم مظاهرنه منتشره اولان انوار الهیه وتجلیات ربانیه دخی باطننده انسان کامل مظهریتنده اولان حقایق واصولنه رجوع ایدر

وخزانهٔ دنیا اختزاندن خالیه قالور (وخرج ما کان فیها والتحق بعضه ببعضه) خزانهٔ دنیاده قوا وصفات وخواص
وحقایقدن وارواح مدبره‌دن ودنیانك هر برجزئی مظهر یتنده مخزونه اولان اسرار ونعمدن هر بریسی کندی
اصلی اولان انسان کامل مظهریتی ایله نشأت دنیادن چقار وقوا وصفات واخلاق وخواص وحقایق وارواحدن
بعضیسی بعضیسنه ملتحق اولوب نشأت اخرویه منتشه اولور * وصور اخرویه‌دن هر برصورتده ارواح
وقوا وخصایص وحقایق دوام وبقا اقتضا ایدر * برظهور ایدرکه ظهور اولدن دخی اظهر واجلی وتجلی سابقدن
دخی اعلی واحری اوله وانسان کامل دخی صفات الهیه وقوای ربانیه وصورت علمیهٔ ذاتیه وجمعیت اسمائیه
صورتنده ظهور وکمالی ایله ظهور ایدر وتجلی اولدن اشمل واجمع تجلی ایله تجلی ایدر * زیرا نشأت دنیاده انك
ظهوری عناصر متضاده وقوای متباینه‌دن مرکبه اولان صورتده ایدی که تحلیل وانفکاك اقتضا ایدر
(وانتقل الامر الی الاخرة) یعنی خزانهٔ دنیانك ختمی اولان انسان کامل خزائندن منفك اولدقده انلرده مخزونه
اولان جواهر واسرار خزانهٔ آخرته دخول ایدر * وامر ختمیت آخرته انتقال ایدر یعنی خزانهٔ آخرت انك وجودی
ختمی ایله محفوظه وحفظ ورعایت انك مظهر یتندن ملحوظه اولور) (فکان ختما علی خزانة الاخرة ختما ابدیا
پس انسان کامل خزانهٔ آخرت اوزره نشأت جمعیهٔ احدیه ایله ختم ابدی اولور * زیرا نشأت آخرت نشأت روحانیه
وابدیه‌در) (والاخرة خیر وابقی وانسان کاملك انده نشأتی نشأت نورانیه والهیه‌در) (فظهر جمیع مافی الصورة
الالهیة من الاسماء فی هذه النشأة الانسانیة) (جائزدرکه بوقول شیخ رضی الله عنهك فاقتضی الامر جلاء مرأة
العالم فکان آدم عین جلاء تلك المرآة وروح تلك الصورة قولی تتمیمندن اوله یعنی پس امر عالم مرآتنك جلاسن
اقتضا ایلدی * پس آدم اول مرآة جلاسینك عینی واول صورتك روحی اولدی * پس صورت الهیه جمعیتنده
اولان اسمانك جمیعسی بونشأت انسانیه‌ده ظاهره اولدی وجائزدرکه فسمی هذا المذکور انسانا وخلیفة
فاما انسانیته فلعموم نشأته وحصره الحقایق قولنه حمل اولنه یعنی پس بومذکور انسان ایله وخلیفه ایله
تسمیه اولندی پس انك انسانیتی انك نشأه‌سی عمومندن اوتریدر * ودخی جمیع حقایقی حصر ایتدیکندن
اوتریدر * پس صورت الهیه جمعیتنده اولان اسمانك جمیعسی بونشأت انسانیه‌ده ظاهر اولدی زیرا صور انسانیهٔ
احدیهٔ جمعیهٔ کمالیه‌ده حقایق اسمانك ظهوری جمعی احدیٔ کمالی احاطیدرکه اول ظهور احدیٔ جمعی ایله
خزائن عالمی حفظ ایدوب خلافته مستحقه اولدی وصور تفصیلیهٔ عالمده حقایق اسمانك ظهوری ظهور
فرقانیدر * زیرا حقایق اسمانك اجزاء عالمدن هر برجزؤده ظهوری بحسب المحل جزئیدر * اما بحسب المظهر
الاجمع الاکمل مظهر اجمع واکمل اولان هر کاملده ظهوری ظهور جمعی واحدی وکلیدر انکیچون صور تفصیلیهٔ
فرقانیه خلافته مستحقه وخزانهٔ عالم حفظنه لایقه اولدی فی هذه النشأة قولی فظهر قولنه متعلقدر
(فحازت رتبته الاحاطة والجمع بهذا الوجود) (پس نشأت انسانیه بووجود حقانیٔ جمعیٔ کمالی ایله صورت الهیه
وصورت کونیه‌یی احاطه وجمع مرتبه‌سنه حائزه اولدی یعنی بووجود جمعی ایله نشأت انسانیه صورت الهیه
وکونیه‌یی احاطه وجمع ایتمکله سایر صور نوعیهٔ عالمدن ممتازه اولدی) (وبه قامت الحجة لله تعالی علی الملائکة
دبووجود حقانی وکمالی اولان آدم ایله ملائکه اوزره الله تعالی ایچون حجت قائمه اولدی یعنی نشأت آدمیه
ایچون اسناد جزم ومعصیت وکندی نفسلری ایچون ادعاء استحقاق خلافت ایتدکلرنده اسماء الهیه‌نك جمعیتی
صورتی مرآت آدمده ظهور ایدوب ملائکه‌یی حق تعالی الزام ایتمك ایچون صورت الهیه‌ده اولان اسمادن
استنبا ایتدکلرنده انلره مختصه اولان اسمادن غیریکه اول اسما ایله انلر حقی تسبیح وتقدیس ایدرلر جمعیت اسماء
الهیه‌ودخی انلرك مستندی اولان اسمایه عدم اطلاع ووقوفلرینه اقرار واعتراف ایتدکلرنده) (قال یا آدم
انبئهم باسمائهم فلما انبأهم باسمائهم قال الم اقل لکم انی اعلم غیب السموات والارض واعلم ماتبدون وما کنتم
تکتمون) پس آدم وجود حقانی وجمعی وکمالی ایله کندی نشأتنده ظاهره اولان اسماء الهیه جمعیتی ایله انبا ایتدکده
ملائکه اوزره الله سبحانه وتعالینك حجتی قائمه اولدی پس آدم حقك حجتی اولدی پس انسان کامل قوای کونیه
واسماء الهیه‌یی بکمالها جامعدر * پس دائرهٔ وجودده اندن اکمل برموجود وخطهٔ شهودده انك مظهر یتندن
اشمل برشهود یوقدر * پس حیوة دنیاده نوع انساندن کامل اولمین حیوان ناطقدر صورت انسانیه‌دن برجزؤدر
درجهٔ انسانیته لاحق دکلدر بلکه انك انسانه نسبتی جسد میتك انسانه نسبتی کبیدر وانسانك کمالی خلافت

ایله‌در وخلیفه اولمز الا بطریق الاستحقاق اسماء الهیه‌یه مظهر اولان کمسنه والله اعلم) (فتحفظ) (یعنی اسماء
الهیه جمعیتنك مظهری اولان ادمك مرتبه‌سنه ملائکه‌نك عدم اطلاعلرندن وکندی نفسلرینه عدم
معرفتلرندن خلافته عدم استحقاقلری قتنده خلافت اهلیتن ادعا ایتدکلرندن اوتری معرض عتاب الهیده
واقع اولدقلرندن اوتری خاتم ولایت محمدیه اولان شیخ رضی الله عنه دخی کندی نفسنی عارف ومرتبهٔ خلافته
واقف اولمیوب ادعاء خلافت ایدن مدعیلری منع ایدوب غفلتدن ایقاظ ایتمك ایچون) (فتحفظ فقد وعظك
الله بغیرك) دیدی یعنی ای نوم غفلتده نائم وای وادیٔ پندارده حیران وهایم اولان مسکین متنبه ومتیقظ
اولکه تحقیق الله تعالی سکا وعظ ونصیحت ایلدی سنك غیرك اولان شول ملائکه ایله که * اولا ادعاء استحقاق
خلافت ایدوب صکره عجزلرینه اعتراف ایلدیلر) (الم اقل لکم انی اعلم غیب السموات والارض واعلم ماتبدون
وما کنتم تکتمون) قولی ایله انلره عتاب ایتمکله) (وانظر من این اتی علی من اتی علیه) (اتی مفعول ایچون
مبنیدر * یقال اتاه واتی به واتی علیه واتی علی ایله کلدی زیرا توبیخ وزجر معرضنده‌در یعنی نظر ایله که
نره‌دن هلاك قلندی شول من که هلاك قلندی ویاخود نره‌دن فعل ایقاع اولندی شول من اوزره که انك اوزره
فعل ایقاع اولندی واتی بونده فاعل ایچون مبنی اولمق جائزدر * ای وانظر من این هلك من هلك او وانظر من این
هلکه من هلکه یقال اتی الدهر علیهم ای اهلکهم وافناهم ویقال اتی المرأة جامعها ویقال اتی علیه ای اوقع علیه
الفعل وهو یستعمل فی کل مکروه واتی ایچون فاعلك حذفی جائزدر * ای وانظر من این اتی العتاب
علی من اتی علیه وفی الحدیث اتی ات ای هلك یعنی عتاب الهی نره‌دن وارد اولدی شول من اوزره که انك
اوزره عتاب وارد اولدی یعنی ملائکه‌یه عتاب الهی خلافت اهلیتن ادعالرنده حقه اعتراض ایدوب وتزکیه
وترجیح نفس ومذمت وتجریح آدم ایتدکلرندن اوتری اولدیغن بصیرت ایله مشاهده ایله ومتحقق اولدیغك
مناصب عالیه‌یه اهلیت ایدوب مذمت غیر ایتمه تاکیم غیره عبرت اولمیه‌سن ملائکه سکا عبرت اولدیغی کبی
پس شیخ رضی الله عنه ملائکه اوزره عتاب الهی نه‌شیدن اولدیغن تفصیل ایتمکه شروع ایدوب دیدی
فان الملائکة لم تقف مع ما تعطیه نشأة هذا الخلیفة) (ملائکه‌نك توبیخ ایچنده وقوعنه سبب اولان شیئی
بیان ایدر * یعنی دیرکه زیرا ملائکه بوخلیفه‌نك نشأه‌سی اعطا ایتدیکی شیئه یعنی انك علو مرتبه‌سنه واقفه
اولمدی یعنی ملائکه جمعیت اسمائیهٔ الهیه‌نك مظهر یتنده اولان خلیفه‌نك نشأت احدیهٔ جمعیه‌سی کمال
واحاطه‌دن اعطا ایتدیکی شیئه واقفه اولمدی وخلیفه صورت حقله ظهور ایدوب جمیع اسمانك اول مطلوب
اولمسی عزتندن انلر محتجبه اولدی یعنی خلیفه‌نك نشأت ظاهره‌سی عالم صورتی اوزره ونشأت باطنه‌سی
حقك صورتی اوزره‌در * پس اسماء الهیه جمعیتنك صورتی اوزره اولوب بونشأنك رتبتی خلافتدر * وعبادت
ذاتیه ایله حقه عبادتدر دیو بیلمدیلر * وخلیفة للهك رتبتی اقتضا ایتدیکی ادبك مراعاتی اوزره اولمدیلر * مع
هذا انی جاعل فی الارض خلیفة) قولی ایله تعریف الهی واقع اولمشیدی * پس تعریف الهیدنصکره
ملائکه‌نك منزلت آدمه عدم علملری وانك رتبتنه جهللری ملائکه‌دن آدمك بطونی وفهملرندن انك غموضی
اولدیغندن اوتری) (ولا وقفت مع ما تقتضیه حضرة الحق من العبادة الذاتیة) (ودخی ملائکه حضرت
حق عبادت ذاتیه‌دن اقتضا ایتدیکی شیئه واقفه اولمدی (امدی) عبادت ذاتیه مظهر اکملده اسماء الهیه‌نك
ظهورندنصکره جمیع اسمانك ربوبیتی تحتنده مظهرك اولمسی واول حضرته عدم اعتراضیدر * پس حضرت
الوهیتك علو وعظمتی وجلال وسطوتی عبادت ذاتیه‌یی وعبادت ذاتیه ایله عبادت ایدر عابدی اقتضا ایدرکه
جمیع اسما ایله ذات حقه عابد اوله * پس مطلوبه اولان عبادت ذاتیه‌نك علو رتبتن واول حضرتك قدرین
بیلمیوب اکا عبادت اهلیتن وخلافت استحقاقن ادعا ایتدیلر * وقوف اطلاع وشعور معناسنه‌در ثبوت معناسنه
دکلدر * ومعیت ایله تخصیص بالذکر اولندی زیرا معیت نوعا صاحبت معناسنه دلالت ایدر * وعلی دلالت
ایتمز پس مع علی معناسنه اولور ووقوف ثبوت معناسنه اولسی اول حینده تصور اولنوردی که اگر ملائکه
بوخلیفه‌نك نشأه‌سی اعطا ایتدیکی شیئه مطلعه اولسیدی وحضرت حق عبادت ذاتیه‌دن اقتضا ایتدیکی شیئه
دخی واقفه اولسیدی وبعد الاطلاع خلیفه‌نك اعطا ایتدیکی شیء قتنده وحضرت حق عبادت ذاتیه‌دن
اقتضا ایتدیکی شیء قتنده ثابته اولسیدی وحال بوکه بوخلیفه‌نك نشأه‌سی اعطا ایتدیکی شیئه انلرك اطلاعی

وحضرت حق عبادت ذاتیه‌دن اقتضا ایتدیکی شیئه دخی انلرك شعوری یوقدر * زیرا اکر واقف اولسه ایدیلر
آدمی قدح ومذمت ایتمزلردی وادعاء خلافت دخی ایتمزلرایدی واما قوله فان الملائکة لم تقف مع ما تعطیه
نشأة هذا الخلیفة قولنده خلیفه‌نك نشأه‌سی اعطا ایتدیکی شیئدن مراد خلیفه‌نك ادبی اولسه وکذلك ولا وقفت
مع ما تعطیه حضرة الحق من العبادة الذاتیة قولنده حضرت حق عبادت ذاتیه‌دن اقتضا ایتدیکی شیئدن
مراد اوامر الهی اولسه پس وقوف ثبوت معناسنه اولمق جائز اولور یعنی خلیفه‌نك نشأه‌سی اعطا ایتدیکی
ادب قتنده وحضرت حقك امری قتنده ثابت اولمدی ووقوف اطلاع وشعور معناسنه اولدیغی شیخك) (فانه
لا یعرف احد من الحق الا ما تعطیه ذاته) (قولی مؤید در وبو قول ملائکه‌نك حضرت حقه عدم وقوفلرینه
تعلیلدر یعنی دیمك اولور * زیرا شان بودر که براحد حقدن بیلمز الا انك ذاتی اعطا ایتدیکی قدر یعنی انك ذاتنده
حقك ظهوری قدر پس ملائکه‌ده اولان ظهور جزئی انکله حضرت الوهیتده اولان جمعیت اسمائیه‌یی ادراك
ایده‌مز زیرا ملائکه‌نك صورتی آدمك ظاهری مشتمل اولدیغی صور عالمدن برصورتندر * پس تعریف
الهیدن صکره ملائکه‌نك آدم مرتبه‌سنه عدم اطلاعی ملائکه‌دن آدمك بطونی اولدیغندن اوتریدر * زیرا آدم
صورت الهیه‌نك مظهریدر ایله صور کونیه‌دن باطندر * انکچون ملائکه نشأت خلیفه قتنده ترك ادب ایتدیلر
وخلیفه‌نك جمعیتی عبادت ذاتیه‌یی اعطا ایدوب خلافته استحقاقن مشاهده ایتمدیلر واول نشأتك انقیاد
واطاعتندن خروج ایدوب اکا اسناد فساد ایتدیلر وحضرت الوهیتك علو قدرین بیلمیوب نفسلرنده اکا
عبادت اهلیتن ادعا ایتدیلر وحقه اعتراض ایدوب تزکیهٔ نفس وتجریح غیر ایتدیلر وخلیفة اللهك رتبتی اقتضا
ایتدیکی انك خلافت وجمعیتی حکمنك تحتنده دخول وانك عبودیت وانقیادی مرتبه‌سنه نزول ایدی
وعبادت ذاتیهٔ حقله انك اوامری قتنده وقوف تفویض وتسلیمی وعدم اعتراضی اقتضا ایدر * پس ملائکه‌نك
اوامر الهیه‌یه امتثال واطاعتلرینه الله تعالی لا یعصون الله ما امرهم ویفعلون ما یؤمرون) (قولی ایله شهادت
ایتدکدنصکره (وانی جاعل فی الارض خلیفة) (قولی ایله آدمك خلافتنی تصریح ایتدکدنصکره رتبهٔ آدمه
عدم وقوفلری ذکر اولندیغی آدمك آنلرك بطونندن اوتریدر * وعبادت ذاتیه‌یی اقتضا ایدن حضرت الوهیته
انلرك عدم اطلاعلری آنلرك ذواتی اعطا ایتدیکندن اوتریدر * زیرا انلرك صوری مظاهر جزئیه‌در * وهر مظهرده
حقك معرفتی حقك انده ظهوری قدردر * وملائکه‌ده آدمك جمعیتی یوقدر که اول جمعیت ایله معرفت ذاتیه ایله
حقی عارفه اوله * وعبادت ذاتیه ایله اول حضرته عائده اوله * زیرا ذکر اولندیغی کبی عبادت ذاتیه نشأت
انسانیه‌ده اسماء الهیه‌نك ظهورندنصکره جمیع اسمانك ربوبیتی تحتنده نشأت انسانیه‌نك تسلیم اولمسیدر
واول حضرته عدم اعتراضیدر * پس حضرت الوهیته عبادت ذاتیه مظهر جمعیت اسمائیهٔ الهیه اولان
نشأت انسانیهٔ کمالیه‌یه مخصوصه‌در) (ولیس للملائکة جمعیة آدم) (وحال بوکه ملائکه ایچون جمعیت آدم یعنی
آدمه مخصوصه اولان اسماء الهیه جمعیتی یوقدر * تاکیم معرفت کلیه ایله حقی عارفه اولوب عبادت ذاتیه ایله
حقه عابده اوله وخلافته مستحقه اوله * پس اوجه واحسن واحری واتقن بو ایدیکه تعریف الهیدنصکره
اعتراض واستنکاف ایتمیوب آدمك احاطه وجمعیتندن اوتری انصاف ایدوب انك فضیلتنه اعتراف ایدهلر
(ولا وقفت مع الاسماء الالهیة الا التی تخصها وسبحت الحق بها وقدسته ودخی ملائکه اسماء الهیه‌یه مطلعه
اولمدی الا شول اسمایه که انلر سائر اسما بینده ملائکه‌یه مخصوصه‌در وملائکه اول اسما ایله حقی تسبیح ایتدیلر
وانلر ایله حقی تقدیس ایتدیلر وبعض نسخه‌ده) (ولا وقفت مع الاسماء الالهیة التی تخصها) ای تخص جمعیة آدم
بها او تخص الاسماء الالهیة بها) ((وسبحت الحق بها وقدسته) (واقع اولدی یعنی دیمك اولور ودخی ملائکه شول
اسماء الهیه‌یه واقفه اولمدیکه ادمك جمعیتی انلره مختصه‌در ویاخود شول اسماء الهیه‌یه واقفه اولمدیکه اول اسماء
جمعیت آدمه مخصوصه‌در وجمعیت آدم دخی اول اسما ایله حقی تسبیح ایدوب انی تقدیس ایلدی * پس وجه اول
اوزره تخصها قولنده فاعل ضمیری وسبحت وقدسته قولنده اولان ضمیر فاعل جمعیت آدمه عایددر * وتخصها
قولنده مفعول ضمیری اسمایه عائد اولور ووجه ثانی اوزره تخصها قولنك فاعل ضمیری اسمایه ومفعول ضمیری
جمعیت آدمه عاید اولور * پس بو تقدیر اوزره وقوف اطلاع وشعور معناسنه اولور * وجائزدر که ضمائر مذکوره
ملائکه‌یه عاید اوله پس دیمك اولور * ودخی ملائکه واقفه اولمدی شول اسماء الهیه‌یه که ملائکه انلره مختصه‌در

ویاخود تخصها قولنك فاعل ضمیری اسمایه راجع اوله * ومفعول ضمیری ملائکه‌یه راجع اوله * یعنی ملائکه شول
اسماء الهیه‌یه واقفه اولمدی که اول اسما انلره مخصوصه‌در واول اسما ایله انلر حقی تسبیح وتقدیس ایلدیلر وبو اسمادن
مراد (سبوح قدوس وطیب وطاهر ونور وواحد واحد وعلی) (وبونلرك اخوانی اولان اسمادرکه تنزیه وتقدیسه
متعلقه‌در وملائکه‌یه مخصوصه اولان اسمایه ملائکه‌نك عدم وقوفی یوقدر زیرا اکر ملائکه انلره مخصوصه اولان
اسمانك حقایقنه مطلعه اولیدی خلافته عدم استحقاقلرین عارف اولورلردی وادعاء خلافت ایتمزلردی * پس
انجق انلره مخصوصه اولان اسمانك صورنه واقف اولدیلر * واول اسما ایله حقی تسبیح وتقدیس ایلدیلر پس بو وجه
اوزره بونده دخی وقوف شعور واطلاع معناسنه اولور * وثبوت معناسنه دخی اولمق جائزدر * یعنی ملائکه‌یه
مخصوص اولان اسمانك احکامی قتنده ملائکه ثابت اولمدیلر * ونفسنی تزکیه ایدوب آدمی تجریح ایلدیلر
(وما علمت ان لله تعالی اسماء ما وصل علمها الیها فما سبحته بها ولا قدسته) وحال بوکه ملائکه بیلمدیکه الله تعالی
ایچون اسما واردرکه انلرك اول اسمایه علمی واصل اولمدی * پس اول اسما ایله الله تعالی‌یی تسبیح ایتمدیلر * ودخی
انی تقدیس ایتمدیلر خالق ورازق ومصور وسمیع وبصیر ومطعم کبی انلر تدبیر وتسخیره متعلقه‌در وعالم اجسام
وطبیعت مخصوصه اولان اسما کبی که نعیم وعذاب ومرض وشفا وداء ودوا انلره دلالت ایدر * ودخی تواب
وغفور وغفار وعفو وستار وعدل ومنتقم کبی که عبدك بو اسما ایله اتصافی عبددن ذنبك صدورینه موقوفدر
زیرا مادامکه حق تعالی جمیع اسماسی ایله انسانه تجلی ایتمیه انسان کامل اولمز * وعبودیت تامه ایله متصف
اولوب عبادت ذاتیه ایله متحقق اولمز * پس ملائکه جمعیت آدمدن ناقصه اولمغله کندی نفوسنده اولان نقصان
سببیله آدمده اولان بعض نقایص ومذامی که بعض اسمانك تجلیسی انلره موقوفدر مشاهده ایدوب نقایصك
مقابله‌سنده ظهور ایدن اسماء الهیه‌یی بیلمدیلر وانلر ایله حقی تسبیح وتقدیس ایتمدیلر) (فغلب علیها ما ذکرناه
وحکم علیها هذا الحال) (پس ملائکه اوزره بزم ذکر ایتدیکمز شی یعنی نشأت احدیت آدم ادبدن اعطا
ایتدیکی شیئه عدم وقوف وجمعیت آدمه مخصوصه اولان اسماء الهیه‌نك اکثرنه وحضرت الهیته عبادت
ذاتیه‌دن اقتضا ایتدیکی شیئه عدم شعوری غالب اولدی پس سوء ادب ایدوب حقه اعتراض ایتدیلر وتزکیهٔ
نفس ایدوب جرح آدم ایتدیلر وبو حال ملائکه اوزره حکم ایلدی یعنی قوتدن فعله کلوب کتم ایتمکه قادره
اولمدی (فقالت من حیث النشأة اتجعل فیها من یفسد فیها) (پس ملائکه نشأت جزئیهٔ ناقصه‌سی که حق
تعالی‌یی اختصام ایله وصف ایلدی زیرا طبیعت متقابله‌در * ویاخود حیثیتله که وحدت وبساطت ونوریت
اولان نشأت ملکیه درحقه خطاب ایدوب ایتدیسن ارضده خلیفه ایدرمیسن شول کمسنه‌یی که ارضده افساد
ایدر وسفك دما ایدر پس ملائکه نشأت جزئیه‌سی وملکیه‌سیله که وحدت بساطتی اقتضا ایدر * ونشأت کثرت
وترکیب جسمانیه منافیه‌در نشأت کلیهٔ آدمیه‌دن که کثرت ترکیبی مقتضیه‌در * محتجبه اولدی * وترکیب
جسمانی حسبیله آدمدن ظهور ایدن فساده متوقعه اولان اسماء الهیه‌یه مطلعه اولمدی) (قال الشیخ رضی الله
تعالی عنه) فی الفتوحات فی الباب الرابع والخمسین بعد المائة لان المولد من الاضداد المتنافرة لا بد فیه من المنازعة
ولا سیما المولد من الارکان فانه مولد من مولد من مولد من مولد رکن عن فلك عن برج عن طبیعة عن نفس
واصل النزاع الاسماء الالهیة المتقابلة الدرجات ومن هنالك سری التقابل فی العالم فنحن فی آخر الدرجات فالخلاف
فیما علا عن رتبة المولد من الارکان وقل وان کان لا یخلو الا تری الملاء الاعلی کیف یختصمون وما کان لرسول الله
صلی الله علیه وسلم علم بالملاء الاعلی اذ یختصمون حتی اعلمه الله بذلك وسبب ذلك ان اصل نشأتهم ایضا تعطی
ذلك ومن هذه الحقیقة التی خلقوا علیها قالوا اتجعل فیها وهو نزاع خفی للربوبیة من خلف حجاب الغیرة
والتعظیم واصل النزاع والتنافر ما ذکرناه من متقابلة الاسماء الالهیة مثل المحیی والممیت والمعز والمذل والضار
والنافع) (ولیس) (هذا القول منهم) (الا النزاع) (وحال بوکه ملائکه‌دن بو قول دکل الا نزاعدر یعنی افسادی
وسفك دمائی آدمه نسبت ایدوب امر حقه مخالفت ایتدکاری عین نزاعدر ونزاع موجب فساددر وسبب سفك
دمادر) (وهو عین ما وقع منهم کما قالوا) (فی محل الاعتراض مع الله تعالی یعنی * نزاع انلردن حقله اعتراض
محلنده واقع اولان شیئك عینیدر * یعنی انلردن واقع اولان شی عین نزاعدر * زیرا حقه اعتراض عین نزاعدر
ونزاع موجب فساددر اوولیس المراد لهم من قولهم اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفك الدماء الا النزاع ای اسناد

النزاع لادم عليه السلام يعنى ملائكه نك بو قوللرندن مرادلرى دكل الانزاعى آدمه اسناد ايتمكدر * ونزاع
انلردن واقع اولان شيئك عينيدر * زيرا انلر حضرت حقه اعتراض ايتديلر * واعتراض عين نزاعدر ونزاع
موجب فسادر (فيما قالوه فى حق آدم هو عين ما فيه الحق) پس شول شى كه ملائكه آدمك حقنده
ديديلر اول شول شيئك عينيدر كه انلر حقله نزاعده انده واقع اولديلر * يعنى فساددن وسفك دمادن وهر نسنه يى
كه ملائكه آدمه اسناد ايدوب اكا نسبت ايتديلر حقله اعتراضده عينيله اول نسنه انلردن صادر اولدى واول
نزاعدر * ونزاع موجب فساددر زيرا آدمك جرحى فسادك عينيدر * وآدمك عدم خلقنده سعى ايتمك انك دمى
سفكنده بلكه اولادينك دماسى سفكنده سعى ايتمكدر (فلولا ان نشأتهم تعطى ذلك ما قالوا فى حق آدم ما قالوه
پس اكر ملائكه نك نشأت طبيعيه لرى ويا نشأت جزئيهٔ ناقصه لرى ونشأت بسيطهٔ ملكيتلرى آدمك حقنده
بو اعتراضى اعطا ايتميدى آدمك حقنده اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء ديدكلرى قولى ديمزلردى)
وهم لا يشعرون) وحال بوكه ملائكه غلبهٔ حالده حقله نزاع ايدوب اكا اعتراض ايتدكلرينه وآدمه
اسناد ايتدكلرى نقايض ومذامه ارتكاب ايتدكلرينه شعورلرى يوقدر) (فلو عرفوا نفوسهم لعلموا) (شويله
معلوم اوله كه * واذ قال ربك للملائكة انى جاعل فى الارض خليفة * قولنده ملائكه دن عقل كلك وقلم اعلانك
حيطهٔ تحتنده داخل اولان ملائكه دركه اسماء تنزيهيه ايله حقى تسبيح وتقديس ايدرلر وآنلر سموات سبعك
فوقنده اولان ملاء اعلادركه اختصام ايله موصوفلردر * عقل كلك حكمندن خارجه اولان ملائكهٔ مهيمه
دكلدركه جمال الهى جلالنده آنلر مستهلكه در حقدن غيرى آنلرك معروف ومشهودى يوقدر بلكه آنلرك
برنوعى حقك شهودى استهلا كنده كندى نفوسن دخى بيلمزلر * انى جاعل فى الارض خليفة * خطابنى
استماع ايتمكه آنلرده قابليت يوقدر تاكم آنلر خطابده داخل اوله لر * وملائكهٔ ارض دخى دكللردر * واما بو محلده
داود قيصرى رحمه الله ديركه * ان الملائكة الذين نازعوا فى آدم ليست من اهل الجبروت ولا من اهل الملكوت
السموية فانهم لغلبة النورية عليهم واحاطتهم بالمراتب يعرفون شرف الانسان الكامل ورتبته عند الله
وان لم يعرفوا حقيقته كما هى بل ملائكة الارض والجن والشياطين الذين غلبت عليهم الظلمة والنشأة الموجبة
للحجاب پس عند التحقيق داود قيصرى كلامنك وجهى يوقدر زيرا جبروت وملكوت اهلى اولان ملائكه نك
نشأتلرى طبيعيه ونورانيه وروحانيه اولمغله ونوريه آنلر اوزره غلبه ايتمكله * نشأت عنصريهٔ جسمانيهٔ
آدميه يه آنلر مخالفدر آندن اوترى ملاء اعلى اوزره نورانيه غلبه ايتمكله آدمى فساده وسفك دمايه نسبت
ايتديلر * وملائكهٔ ارض ايله جن وشياطين اوزره ظلمت ايله حجابى موجبه اولان نشأت غلبه ايتمكله بونلر آدم
حقنده اعتراض ايدوب نزاع ايتمك لازم كلمز زيرا ملائكه ده حجاب ظلمت آدمك جرحنه سبب دكلدر زيرا بو وجه ايله
آنلرك نشئه لرى آدم نشئه سنك ضدى دكلدر بلكه نشأتلرنده احتجاب وظلمت بر وجهله نشات آدميه ايله مناسبتى
موجبدر پس جرح وطعنه سبب اولان آنلرك نشأتلرنده اولان نوريه كه نشأت آدمه مغايردر * وملاء اعلاده
نشأت طبيعيه در * زيرا طبيعت متقابله در * انكچون الله تعالى سموات سبعك خدمتنده اولان ملاء اعلايى
اختصام ايله وصف ايلدى * تسبيح وتقديس احتجابى اولان ملاء اعلا آدم عليه السلامك خلافتى حقنده حق
تعالى يه اعتراض ايدوب مقابله ايلديلرته كيم * ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك قولنده منحصردر پس داود
قيصرينك كلامى مدعاسنك خلافنى منتجدر * زيرا ديركه جبروت وملكوت اهلى اوزره نوريت غالبه در پس
آنلر طعن ايتمديلر وحال بوكه آنلرده نوريتك غلبه سى عدم طعنى موجب دكلدر بلكه طعنى موجبدر * زيرا نشأت
آدم آنلرك نشأتلرينه مغايره در وكذلك ملائكهٔ ارضده اولان ظلمت وحجابده مغايره دكلدر بلكه ظلمت وحجابده
ادم ايله مناسبتلرندن اوترى آنلردخى آدم كبى ارضه مخصوص قلنديلر * وشيخ رضى الله عنه فتوحاتده
* وشاورهم فى الامر * قولنده مشورتك حكمى حقنده ايتدى والسبب الموجب للمشورة كون الحق له وجه
خاص فى محل موجود لا يكون بغير ذلك الموجود فقد يلقى الحق سبحانه فى امر ما لا يلقيه فمن هو اعلى منه
طبقة كعلم الاسماء لادم مع كون الملاء الاعلا عند الله اشرف منه ومع هذا فكان عند آدم ما لم يكن عندهم پس
شيخ رضى الله تعالى عنه بونده تصريح ايلديكه آدم قتنده اولان اسماء ملاء اعلا قتنده يوقدر * پس بوندن سكا
معلوم اولور كه * اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك * قوللرى قائله اولان

ملاء اعلادر وآنلر سموات سبعك فوقنده اولان طبيعيوندر وبوندن اول ايراد اولنان شيخك كلامنده ملاء اعلا
آدم حقنده واقع اولان اعتراضده داخل اولديغى وحقه اعتراض ايتديكى مصرحدر) (فلو عرفوا نفوسهم لعلموا
پس اكر ملائكه نفوسلرين معرفت جزئيه ايله عارف اوليديلر يعنى آدمك حقيقتندن برجزء وقواسندن برقوه
ايدكلرين بيلديلر تحقيق معرفت كليه ايله نفسلرين بيلورلرايديكه وحدت وبساطت مقتضاسى اوزره آنلرده نزاع
واعتراض يوقدر بلكه كندى وجودلرنده آدمك بعض صفات ايله ظهورين مشاهده ايدرلر ايدى وياخود واكر
كندى نفسلرين وذاتلرين معرفت جزئيه ايله عارف اوليديلر آدمك كليتن وخلافت معرفته كليه ايله آنك
استحقاقن وكنديلرينك خلافت استحقاقلرين عارف اولورلر ايدى (ولو علموا لعصموا) واكر كندى نفسلرين عارف
اوليديلر وياخود اكر فوقلرنده آدم نشئه سنك كليتن عالم اوليديلر آدمك حقنده حقله نزاعدن وآدمك
تجريحندن ونفسلرينك تزكيه سندن عصمت اولنورلردى پس آنلردن نزاع صادر اولمزدى) (ثم لم يقفوا مع
التجريح حتى زادوا فى الدعوى بما هم عليه من التقديس والتسبيح) آندن صكره ملائكه آدمك تجريحى قتنده
ثابته اولمديلر يعنى آدمك جرحى ايله اكتفا ايتمديلر حتى آنك تجريحى اوزره دعواده زياده ايتديلر شول شيئى كه آنلر
تقديس وتسبيحدن آنك اوزره ثابت ايديلر يعنى آدمك افساد وسفك دما ايله اتصافن ادعا ايتدكلرنده * ونحن
نسبح بحمدك ونقدس لك * قوللرى ايله تسبيح وتقديسلرين بيان ايتمكله دعوالرين زياده ايتديلر پس مذام
ونقايصى آدمه وتقديس وتسبيحى كندى نفسلرينه تخصيص ايتديلر) (وعند آدم من الاسماء الالهية ما لم تكن
الملائكة عليها) وحال بوكه آدم قتنده اسماء الهيه دن شول جمعيت حاصلدر وآدم اول جمعيت اسما ايله حقى
تسبيح ايدوب نقايصدن آنى تقديس ايدركه ملائكه اول اسمانك صفات واحكامى اوزره اولمديلر * واول
اسما ايله متحقق اولمديلر وآنلرى بيلمديلر) (فما سبحت ربها بها ولا قدسته عنها) (اى عن النقايص تقديس آدم
وتسبيحه * پس آدمك جمعيتى قتنده اولان اسماء الهيه ايله ملائكه حقى تسبيح ايتمديلر واول اسما ايله نقايصدن
حقى تقديس ايتمديلر آدمك تقديسى وآدمك تسبيحى كبى * يعنى ملائكه نك قتنده حاصل اولان اسماء
تنزيهيه دن غيرى * دخى آدمه خصيصه اولان اسماء الهيه دن شول جماعت كثيره واردركه آنلرك بعضيسى عالم
كثرت وتركيبه متعلقدر * وبعضيسنك آدمده ظهورى وآدمك آنلر ايله متحقق اولمسى آدمدن بعض ذنوب
ونقايصك صدورينه متوقفدر پس آدمك جمعيتى قتنده حاصل اولان اسما ايله آدم حقى تسبيح ايدوب بعض اسمانك
مقتضياتى اولان نقايصدن آنى تقديس ايلديكه ملائكه نك اول اسمايه وقوفى يوقدر * يعنى نشأت آدم صورت
الهيه وكونيه يى جامعه اولمغله صورت الهيه ده اولان اسماء الهيه ايله حقى تسبيح ايدوب صور كونيه اقتضا
ايتديكى نقايصدن دخى اول اسما ايله آنى تقديس ايلدى * ملائكه ده صورت الهيه وكونيه جمعيتى اولمغله آنلر
آدمك تسبيح وتقديسى ايله حقى تسبيح وتقديس ايتمديلر * پس آدمده اولان اسماء الهيه نك جمعيتى وآدمك
تسبيح وتقديسى اجمع واكمل واوسع واشملدر * ولكن ملائكه نشأت جزئيه لرى ايله آدمك جمعيتنه واقف اولمديلر
زيرا براحد حقى عارف دكلدر الا انك ذاتنده حقك ظهورى قدر) (فوصف الحق لنا ما جرى لنقف عنده ونتعلم
الادب مع الله تعالى) پس حق تعالى بزه وصف ايلدى آدم حقنده انكله ملائكه بيننده جارى اولان شيئى
يعنى ملائكه آدمى فساد وسفك دمايه نسبت ايدوب ذم وقدح ايتدكلرين وكنديلرى تسبيح وتقديسه اهل
اولوب خلافته استحقاقلرى دعوالرين وعاقبة الامر محجوب اولدقلرين بزه وصف ايلدى * تاكم دعواى جرح
قتنده بز واقف اوله وز وياخود تاكم بز اول وصف قتنده واقف اوله وز واول وعظ الهى ايله متعظ اوله وز والله تعالى
ايله معامله ايتمكده ادب تعلم ايده وز) (فلا ندعى ما انا متحقق به) (من الاسماء الالهية) (وحاو عليه)
من العلوم والكمالات والاذواق) (بالتقييد) (وبعض نسخه ده ما نحن متحققون به وحاوون عليه واقع اولدى
پس بز تقييد ايله ادعا ايتميه وز اسماء الهيه دن شول شيئى كه انكله متحقق اولمشز * وعلوم وكمالات واذواقدن
آنك اوزره حاوى اولمشز * يعنى صورت الهيه وكونيه جمعيتى جامعه اولان حقيقت خلافت ايله متحقق اولان
اخوان الهيمزدن جمله مزورث محمدى ايله خلافتك مقتضياتى اولان جميع اسماء الهيه ايله متحقق اولوب اول
مرتبه نك علوم واذواق وكمالاتندن جامع وشامل اولديغمز شيئى كندى نفسمزه تقييد ايتمكله ادعا ايتميه وز *
بلكه جميع علوم ومعارفى وعبادت وطاعتى وحول وقوتى حقه اسناد ايدوب عبوديت وادب اوزره اوله وز بلكه

اللهم انت الصاحب فى السفر والخليفة فى الحضر * موجبنجه مقام اكملیته توجه ایدوب اول مرتبه اوزره حق
استخلاف ایدوب * فاتخذونى وكيلا * مفهومى اوزره آنى وكيل اتخاذ ایده وز) (فكيف ان نطلق فى الدعوى
فنعمم بها ماليس لى بحال ولا انا منه على علم فنفتضح) (فكيف كه دعواده اطلاق ایده وز * پس دعوا ایله تعميم
ایده وز * شول شيئى كه اول بنم حالم اولميه وبن دخى آندن علم اوزره اولميم * پس آنك سببیله مفتضح اوله وز *
يعنى حالم اولميوب علمم احاطه ایتمدیكى مراتب ومقاماتك ادعاسنده اطلاق ایدوب دعوى ایله تعميم ایده وز *
وبعد المطالبه آنلر ایله اتياندن عاجز اولد یغمزده عند الله وعند الخلق تسوء یتمز منكشف اوله * وضمائرك جمع
وافرادى وحدت وكثرت اعتبارى اوزره در مقام وحدتدن نفس متكلم وحده ایله تعبير ایدر * ومقام جمعدن
نفس متكلم مع الغير ایله تعبير ایدر) (فهذا التعريف الالهى مما ادب الحق به عباده الادباء الامناء الخلفاء) (پس
بو تعريف الهى شول شيدندر كه حق تعالى انكله ادبا وامنا وخلفا اولان عبادنى تأديب ایلدى يعنى ملائكه
نفسلرين تزكيه وترجيح وآدمى فساده وسفك دما يه نسبت ایدوب آنى ترجيح ایتدكارندن اوترى عاقبت امرده
محجوب اولد قلرینك جانب حقدن بزه وصفى تعريف الهيدركه خزانهٔ عالم حفظنده استخلاف ایتدیكى ادبا وامنا
وخلفا اولان كندى عبادنى انكله تأديب ایلدى * يعنى طائفهٔ مذكوره يه حقك الطاف خفى سندندركه غيره
خطاب وعتاب ایتمكله وغيرك امرنى آنلره وصف ایتمكله آنلرى تأديب ایدروصريحا آنلره خطاب ایتمز *
پس آنلردخى اول تعريف الهى وتأديب ربانى ایله متأدب اولورلر زيرا ادب بو طائفهٔ عليه نك اشرف مقاماتى
واعلا مراتبيدركه صورت الهيه اولان امانتك اهلى اولان خلفايه مخصوصدر * زيرا ادب تسليم
وتفويض دن نصكره برخصوصده حقه اعتراض ایتميوب هر مقامده امر الهى نيجه اقتضا ایدرسه حقله معامله
ایتمكدر * پس اديب وامين اولان كمسنه يه لازم اولان بودركه خلقدن هر برفردك مظهريتى اقتضاسى
حسبيله انكله معامله ایدوب وجوه الهيه نك مراعاتى اوزره اوله * وكندى وجودنده عند الله عاليه اولان
منازلدن خلافته وامانته وعلوم وعبادات وتصرف كرامت كبى برشى ایچون اهليت دعواسن ایتميه * بلكه
دائما باب عزتده توجه وملازمت اوزره اوامر الهى جريانته منتظر اوله * وامنانك قلوبى دخى اسرار الهى
خزانه سيدر * ان الله حرم الفواحش ماظهر منها وما بطن) اظهار اسرار اولان فواحش باطنه دن مصونه
ومحفوظه در * زيرا اسرار الهيه يه مخصوصه اولان قلوب اسراره امين اولان امنانك قلوبيدر * رطب ويابس
سويلين سفها ومجانينك وارباب اوساطدن بعض احوال مغلوبى اولان اشخاصك قلوبى دكلدر * وخلفا
صورت حقله صورت عالم اوزره اولوب خزانهٔ دنيايى حافظلردر * وادبا وخلفا مصون ومحفوظلردر آنلرده ظهور
واظهار وادعاء اهليت وكشف اسرار * بوقدر مگر كيم ارادت الهيه تعلق ایدوب حق تعالى آنلرى اظهار ایليه *
حاشا كه صفات حيوانيه واوصاف سبعيه ایله متصفه اولان نفوس خسيسه قلوبى اسرار الهيه يه امين اوله *
پس وقتا كه خاتم ولايت محمديه اولان شيخ رضى الله تعالى عنه حكمت الهيه يى بيان ایدركن على سبيل
الاستطراد واثناء حكمتده ملائكه نك قصه سيله اعتراض ایدوب آدمك نشئه سنه نسبت ایله ملائكه نك
نشئه سى ناقصه اولوب آنك قواسندن آنلر برقوت اولد قلرندن بيان ایتديسه ینه حكمت الهيه يه رجوع
ایدوب) (ثم نرجع الى الحكمة) (ديدى يعنى آندنصكره حكمت الهيه نك تحقيقنه رجوع ایدرز) (فنقول اعلم
ان الامور الكلية وان لم يكن لها وجود فى عينها فهى معقولة معلومة بلا شك فى الذهن) (پس بز دیرزشويله
بيلكه تحقيق امور كليه حيوة وعلم وقدرت كبى اكرچه كيم آنلر ایچون وجود يوقدر آنلرك عيننده يعنى
اكرچه كيم آنلر ایچون وجود عينى يوقدر پس آنلر بلا شك ذهنده معقوله ومعلومه در زيرا اكر آنلر اعيانده
ظاهره اولیدى مقيده اولورلردى كليه ومطلقه اولمزدى) (فهى باطنة لاتزال عن الوجود العينى) (بونده تقديم
وتأخير جائزدر * فهى لاتزال باطنة يعنى امور كليه باطنه اولمغله وجود عينيدن زائله اولمز يعنى اكرچه كيم
بو امورك اعيانى علم الهيده باطنه در لكن آثارينك ظهورى جهتيله وجود عينيدن منفك دكلدر بو تقديره
اوزره لاتزال فتح تا ایله افعال ناقصه دن اولور وكذلك لاتزال ضم تا ایله افعالدن مفعول ایچون مبنى اولوب
باطنه حال اولمق اوزره منصوب اولمق جائزدر يعنى امور كليه باطنه اولد يغى حالده وجود عينيدن ازاله اولنمز *
ودخى فهى باطنة لاتزول عن الوجود العينى جائزدر يعنى امور كليه باطنه اولد يغى حالده وجود عينيدن زائله

اولمز

اولمز * زيرا وجود عينى ایله موجوده اولان جميع اشياده امور كليه نك احكام وآثارى ظاهره در * پس امور
كليه باطنه ایكن وجود عينيدن زائله اولمز) (ولها الحكم والاثر فى كل ماله وجود عينى) (ديدى پس امور كليه
ایچون حكم واثر واردر هر شيده كه انكچون وجود عينى يعنى وجود خارجى حاصلدر امور كليه دن حيوة وعلم
كبى اولان وصف كاينك حقله خلقدن انكله موصوف اولان شيده تأثيرى كبى * پس اول موصوف اوزره
حكم اولنوركه اول حى وعالمدر وآنك اوزره بو وصف ایله حكم اولنمز الا كنديسى حيوة ایله علمك عينى اولد يغى
حينده) (بل هو عينها لا غيرها اعنى اعيان الموجودات العينية) (بلكه امر كلى موجودات عينيه اعيانك
عينيدر آنلرك غيرى دكلدر يعنى امر كلى حقايق واوصافى ایله موجودات عينيه اعيانده حكم واثر ایله
ظهورى جهتيله آنلرك عينيدر كليهٔ مطلقه سى جهتيله دكلدر * زيرا امور كليهٔ مطلقه وجود وعلم وحيوة كبى
من حيث هى هى حقله خلقه اضافتدن نظرى قطع ایتمكله حقايق مطلقه در حقله خلقدن هر برينه
اطلاق اولنورلر كه آنلر ایله متصف اوله وآنلردخى انكله قائمه اوله * پس حقايق كليه اضافتدن مطلقه
اولد يغى حيثيتله باطنه اولمقدن زائله اولمز وباطنه اولد يغى حالده دخى وجود عينيدن زائله اولمز اعيان
موجوداتده احكام وآثارينك ظهورى سببيله بلكه حقايق كليه حقيقتيله وجود عينيسى اولان شيئك
كايننده ظاهره ومتجليه در * ووجود عينيله موجود اولان امر كاينك ظهورى وتجليسيدركه محل حسبيله
مقيددر * پس امور كليه باطنه اولد يغندن زائله اولمد يغى كليه اولد يغى اعتباريله در وكليه اولملسى اعتبارى
اعتبار ثانيدر مسبوقدر امورك حقايق كليتيله اتصافدن مجرده اولملسى اعتباريله پس امور كليه حقله خلقدن
هر بر يسيله كه قائمه اوله پس آنك كاينده حقايقيله ظاهره در * زيرا وجود قديم ایله حادثده هو هودر وعلم
دخى هر عالمده بويله در * پس امور كليه هر موجود عيننده كندى نفسنك عينيدر وجودا وشهودا آنك اوزره
زائده دكلدر اما عقلا دكلدر * زيرا عقل موجوددن وجودنى نزع ایدر اندنصكره وجود اوزره آنى زائد تعقل ایدر
وبو امر عقليدر) (ولم تزل) (بضم الزاء وفتحها) (تلك الحقايق الكلية) (عن كونها معقولة فى نفسها) (واول
حقايق كليه كندى نفسنده معقوله اولمقدن زائله اولمدى) (فهى الظاهرة من حيث اعيان الموجودات) (
پس اول حقايق كليه اعيان موجودات حيثيتيله ظاهره در هر موجود خارجيده حقيقتيله متحققه اولد يغندن
غيرى وحقيقت كليه هر موجودده موجودك عينيدر بحسب الوجود وجوددن امتيازى اولمد يغندن
اوترى مثلا علم اكر قديم انكله متصف اولورسه قديم ایله تسميه اولنور * واكر حادث انكله متصف اولورسه
حادث ایله تسميه اولنور * وقديمده علم حقيقة قديمدر ومحدثده حقيقة محدثدر * زيرا اذا تيله انكله موصوف
اولان هر شيئه مقابلدر * اما كندى نفسنه نسبت ایله حقيقتدن متغير دكلدر * وهو فى كل ذات بحقيقته
وعينه وماله عين وجوديه سوى عين الموصوف فهو على اصله معقول لا موجود) (كما هى الباطنة من حيث
معقوليتها) (نته كيم اول حقايق كليه باطنه در معقوليتى حيثيتيله يعنى كليتى ومعقوليتى اعتباريله ظهور ایله
متميزه دكلدر * فهذه الحقيقة لاتزال معقولة ابدا لا يقدر العقل على انكارها ولا يزال حكمها موجودا ظاهرا فى
كل موجود) (شعر) (فكل موجود لها صورة * فيه ولا صورة فى ذاتها * فحكمها ليس سوى ذاتها * وذلك
الحكم ليس من آياتها * يجتمع الاضداد فى وصفها * فوصفها فى عين اثباتها) (فاستنادكل موجود عينى) (
مبتدا وخبره ثابت) (لهذه الامور الكلية التى لا يمكن رفعها عن العقل ولا يمكن وجودها فى العين وجودا تزول
به عن ان تكون معقولة) (لهذه الامور قولنده لام ظرفه متعلقدر يعنى ديمك اولور پس هر موجود عينينك
استنادى بو امور كليه ایچون ثابتدركه عقلدن آنلرك رفعى ممكن دكلدر ودخى عيننده آنلرك وجودى ممكن دكلدر
شول وجود ایله كه انكله معقول اولمقدن زائله اوله * يعنى بر موجود شخصينك استنادى ابدا بو امور كليه دركه
عقلدن بونلرك رفعى ممكن دكلدر بونلر اعيان موجودات حيثيتيله ظاهره اولمغله وعين ظاهرده امورك وجودى
ممكن دكلدر بونلر اعيان موجودات حيثيتيله ظاهره اولمغله وعين ظاهرده امورك وجودى ممكن دكلدر شول
وجود ایله كه آنك سببيله معقوله اولمقدن زائله اوله * زيرا امور كليه نك معقوله اولملسى كليتى اعتباريله در
وهر موجود عينينك عينى اولملسى حقايق اعتباريله در * پس كليتيله باطنه ومعقوله در وحقايقيله
هر موجود عيننده ظاهره در وجائزدركه لهذه الامور قولنده لام الى معناسنه اوله استناده متعلق اوله وخبر

محذوف اوله‌ای استنادکل موجود عینی الی هذه الامور الکلیة واجب) (وسواء کان ذلك الموجود موقتا اوغیر
موقت نسبة الموقت وغیرالموقت الی هذا الامر الکلی المعقول نسبة واحدة) (وبرابردرکه کرك اول موجود
عینی موقت اولسون وکرك غیرموقت اولسون موقت ایله غیرموقتك بوامر کلیٔ معقوله نسبتی نسبت واحده‌در
قال الشیخ رضی الله تعالی عنه فی الفتوحات فی الباب السادس فان وجدشیٔ عن غیرعدم متقدم کوجود الحق
وصفاته قیل فیها موجود قدیم لاتصاف الحق بها وان وجدشیٔ عن عدم کوجود ماسوی الله وهوالمحدث
الموجود بغیره قیل فیها محدثة وهی فی کل موجود بحقیقتها فانها لا تقبل التجزی * پس وجود مطلق ایله
موصوف اولان حقك وجودی کندی ذاتیله موجوددر عدم متقدمدن موجود دکلدر * پس انك وجودی
غیب ذاتی تحتنده اولان جمعیت مراتب الهیه وکونیه‌ده ظهوری وتجلیسی اعتباریله غیرمقیددر وغیر
موقتدر وکندی نفسنه نسبت ایله عدمدن موجود اولان شیدن عقل اول ونفس کل وارواح مهیمه کبی وبالجمله
فلك اطلسك تحتنده اولان موجودات موقته‌در * پس غیرموقت اولان موجود عینیدن مراد کرك حقك
مراتب الهیه وکونیه‌ده ظهوری اعتبار اولنسون * وکرك فلك اطلسك فوقنده اولان موجودات اعتبار
اولنسون امر کلی‌یه موقت اولان موجود عینینك وغیرموقت اولان موجود عینینك نسبتی علی السویه‌در
یعنی بوامر کلینك هرموجود عینیده ظهوری محل حسبیله‌در ومحلك ذاتی اقتضا ایتدیکی اوزره قدیمده قدیم
وحادثده حادث ظهور ایدر وکذلك عالم ارواحده ظهوری روحانی ونورانیدر وعالم اجسامده ظهوری
جسمانی وظلمانیدر یعنی بوامر کلی‌یه موقت ایله غیرموقتك نسبتی واحده‌در هرشیده ظهوری محل حسبیله‌در
(غیران هذا الامر الکلی یرجع الیه حکم من الموجودات العینیة بحسب ماتعطیه) (وفی بعض النسخ)
(تقتضیه حقایق تلك الموجودات العینیة) (الا بوقدر واردرکه بوامر کلی‌یه موجودات عینیه‌دن برحکم
رجوع ایدر اول موجودات عینیه‌نك حقایقی اعطا ایتدیکی شیئك حسبیله یعنی بوامر کلینك موقت ایله غیر
موقته نسبتی علی السویه‌در لکن موقت اولان موجودات عینیه‌دن اکا برحکم رجوع ایدر واول حکم ایله
بوامر کلی موصوف اولور وغیرموقت اولان موجود عینیدن دخی برحکم رجوع ایدر واول حکمله امر کلی
کذلك متصف اولور) (کنسبة العلم الی العالم والحیاة الی الحی) (امور کلیه‌دن مثلا علمك عالمه وحیاتك حیه
نسبتی کبی عالم ایله حی کرك موقت اولسون وکرك غیرموقت اولسون) (فالحیاة حقیقة معقولة) پس حیات
اولان امر کلی حقیقت معقوله‌در ذات عالم ایله قائمه‌در * العلم فی عرف التحقیق ادراك الشیٔ بماهو وبماهو علیه
فی عینه علی وجه الاحاطة والتمیز عن غیره) (متمیزة عن الحیاة کماهی الحیات متمیزة عنه) (حقیقت علم متمیزه‌در
حیاتدن نته‌کیم حیات آندن متمیزه‌در) (ثم نقول فی الحق تعالی ان له علما وحیاة فهو الحی العالم ونقول فی الملك
ان له علما وحیاة فهو الحی العالم ونقول فی الانسان ان له علما وحیاة فهو الحی العالم وحقیقة العلم واحدة وحقیقة
الحیاة واحدة ونسبتها الی العالم والحی نسبة واحدة) اندنصکره حق تعالینك حقنده بز دیرز تحقیق انکچون علم
وحیات واردر * پس حق تعالی حی وعالمدر وملك حقنده دخی بز دیرز تحقیق انکچون علم وحیات واردر * پس
ملك دخی حی وعالمدر وانسان حقنده دخی بز دیرز تحقیق انکچون علم وحیات واردر پس انسان دخی حی وعالمدر
وعلمك حقیقتی واحده‌در وحیاتك دخی حقیقتی واحده‌در علمك عالمه وحیاتك حیه نسبتی نسبت واحده‌در *
پس علمك حقیقتی حقیقت واحده‌در وحیاتك حقیقتی دخی حقیقت واحده‌در هر بریسی حقیقت ایله آخردن
متمیزه‌در وهر بریسی حقیقت متمیزه‌سی اوزره کلیت ایله معقوله ایکن موقت وغیرموقت اولان موجود
عینیده حقیقتیله آنك ظهوری علی السویه‌در حق عالم وحیدر وملك دخی عالم وحیدر وانسان دخی عالم
وحیدر لکن بوامر کلینك ظهوری محل حسبیله‌درکه محل اکا برحکم اعطا ایدرکه انکله متصف اولور اکر
مضاف الیه اولان موجود قدیم مطلق اولورسه آنده ظهور ایدن علم دخی قدیم مطلق اولور واکر مضاف الیه
اولان موجود حادث ومقید اولورسه انده ظهور ایدن علم دخی حادث ومقید اولور) (ونقول فی علم الحق انه قدیم
وفی علم الانسان انه حادث) (وبز حقك علمی حقنده دیرز تحقیق علم حق قدیمدر زیرا قدیمه مضافدر وانسانك
علمی حقنده دخی بز دیرز تحقیق علم انسان حادثدر زیرا حادثه مضافدر * پس امر کلی اولان علمك حقیقتنه
موجود عینیدن رجوع ایدن قدم وحدوث حکمی موجود عینی اعطا ایتدیکی حکمدر * والاعلم کلیت

واطلاق ایله معلومدر وحقیقت حکمی ایله بحسب المحل ظاهردر وقدیم وحادثده ظهوری علی السویه‌در)
(فانظر ما احدثته الاضافة من الحکم فی هذه الحقیقة المعقولة وانظر الی هذا الارتباط بین المعقولات
والموجودات العینیة) (پس بوحقیقت معقوله اولان علمده قدم وحدوث حکمندن اضافت احداث ایتدیکی
شیئه سن نظر ایله یعنی اضافت علمده قدم وحدوثی نیجه احداث ایلدی ودخی معقولات ایله موجودات عینیه
بیننده اولان بوارتباطه نظر ایله) (فلما حکم العلم علی من قام به ان یقال فیه انه عالم حکم الموصوف به علی العلم
بانه حادث فی حق الحادث قدیم فی حق القدیم) (پس نته‌کیم علم ایله قائم اولان من اوزره علم حکم ایلدی آنك
حقنده اول عالمدر دینلمکی کذلك علم ایله موصوف اولان من علم اوزره حکم ایلدی که اول علم حادثدر
حادثك حقنده قدیمدر قدیمك حقنده) (فصار کل واحد محکوما به ومحکوما علیه) (پس علم ایله موصوف به‌دن
هر بریسی محکوم به ومحکوم علیه اولدی جهتین مختلفتین اعتباریله یعنی علم ایله قائم اولان من اوزره علم
حاکمدر آنك حقنده اول عالمدر دینلمکله واول من محکوم علیه اولور وعلم اوزره اول من حاکمدرکه اول
قدیمدر ویا حادثدر وعلم محکوم علیه اولور پس بووجهله معقولات ایله موجودات عینیه بیننده ارتباط حاصل
اولدی) (ومعلوم ان هذه الامور الکلیة وان کانت معقولة فانها معدومة العین موجودة الحکم) ومعلوم
محققدرکه بوامور کلیه اکرچه‌کیم معقوله‌در یعنی آنلرك وجودی علم ایله عقلده‌در پس تحقیق انلر معدومة
العیندر وموجودة الحکمدر یعنی بونلرك وجود عینیسی یوقدر نهایت حکملری موجوده‌در یعنی وجود عینی
اوزره حاکمه‌در) (کماهی محکوم علیها اذا نسبت الی الوجود العینی فتقبل الحکم فی الاعیان الموجودة)
(نته‌کیم اول امور کلیه محکوم علیهادر چونکیم وجود عینی‌یه نسبت اولنسه‌لر پس آنلر اعیان موجوده‌ده
محل حسبیله اولان حکم مخصوصی قبول ایدرلر یعنی امور کلیه وجود عینی‌یه نسبت اولندقده اعیان
موجوده‌ده اعیان حسبیله حکمی قبول ایدر پس علم مثلا حقه نسبت اولندقده قدم حکمنی قبول ایدر وآنك
اوزره قدیمدر دیو حکم اولنور وحادثه نسبت اولندقده کذلك حدوث حکمنی قبول ایدر وآنك اوزره حادثدر
دیو حکم اولنور وکذلك اعیان موجوده‌دن هر برعینه نسبت اولنور واول عینك خصوصیتی حسبیله پس امور
کلیه وجود عینی‌یه نسبت اولندقده موجودة الحکمدر وهر عینده اول عین حسبیله برحکم ایله محکوم علیهادر
(ولا تقبل التفصیل ولا التجزی فان ذلك محال علیها فانها ظاهرة بذاتها فی کل موصوف بها) (وامور کلیه
تفصیلی ودخی تجزی‌یی قبول ایتمز یعنی امور کلیه اعیان متعدده حسبیله ظاهره اولمغله تفصیلی وتجزی‌یی
قبول ایتمز زیرا تفصیل وتجزی امور کلیه اوزره محالدر زیرا امور کلیه آنلر ایله موصوف اولان جمیع اعیانده
ذاتیله ظاهره‌در پس امور کلیه آنلرك موصوفی اولان اعیان متعدده حسبیله ذاتیله ظاهره اولدقده تفصیل
وتجزی آنلرده محال وغیر ممکندر) (کالانسانیة فی کل شخص من هذا النوع الخاص لم تتفصل ولم تتعدد
بتعدد الاشخاص ولا برحت معقولة) (انسانیت کبی بونوع خاص انسانیدن هر برشخصده سریان وظهوری
جهتیله تعدد اشخاص ایله متعدده ومتفصله اولمدی ومعقوله اولمقدن دخی زائل اولمدی یعنی امور کلیه بحسب
المحل اعیانك هر بریسنده ذاتی ایله ظاهره اولوب تفصیل وتجزی‌یی قبول ایتمدکاری انسانیتیدر بونوع خاص
انسانیدن که هر برشخصده محل حسبیله ظهور ایدوب تعدد اشخاص ایله متعدده ومتفصله اولمدی ومعقوله
اولمقدن دخی زائل اولمدی مثلا زید وعمرو وبکر اوزره انساندر دیو حکم اولنور وانسانیت ذاتیله هر بریسنده
متحققدر وتعدد اشخاص ایله متعدده دکلدر ومع هذا زیدك عینی عمرك عینی وبکرك عینی دکلدر * پس امور کلیه
دخی کذلك وجودات عینیه‌ده ذاتیله متحققه‌در * ووجوداتك تعددی حسبیله متجزیه دکلدر) (واذا کان
الارتباط بین من له وجود عینی وبین من لیس له وجود عینی قد ثبت وهی نسب عدمیة) وچونکیم وجود عینیسی
اولان من بینیله وجود عینیسی اولمیان من بیننده که امور کلیه‌در ارتباط ثابت وحال بوکه امور کلیه نسب
عدمیه‌در) (فارتباط الموجودات بعضها ببعض اقرب ان یعقل لانه علی کل حال بینها جامع وهو الوجود العینی
وهناك فما ثم جامع وقد وجد الارتباط بعدم الجامع فبالجامع اقوی) (پس موجوداتده بعضیسنك بعضنه
ارتباطی فهم اولنمغه اقربدر وجود عینیله امر معقول بیننده اولان ارتباطدن زیرا شانبودرکه علی کل حال
موجودات بیننده جامع ورابط واردرکه اول وجود عینیدر وامر کلی ایله وجود عینی بیننده اولان ارتباطده

پس جامع ورابط یوقدر وتحقیق عدم جامع ایله ارتباط بولندی * پس جامعك وجودیله ارتباط اقوی واحقدر
یعنی معقول ومعدوم اولان امر کلی ایله موجودات عینیه بیننده جامع یوغیکن ارتباط موجود اولیجق پس
موجودات عینیه بیننده جامعك وجودی ایله ارتباطك وجودی اقوی واحقدر پس بوطریق اوزره موجود
قدیم حق بیننده موجود حادث خلق بیننده ارتباط ثابت اولور جامع اولان وجود سببیله (امدی) شویله
معلوم اوله که امور کلیه دن مراد اعیان وجودیه نك ذات حقده استهلاکی قننده آنلرك ایچون شئون ذاتیه اولان
نسب عدمیه در حیوة وعلم کبی وعالم مثال وجودات عینیه دندر * پس عالم مثالده متمثله وظاهره اولان صور
مثالیه کرك اهل اشراق مذهبی اوزره امور کلیه اعتبار اولنسون وکرك اعتبار اولنسون وجودات عینیه دندر
زیرا تجلی عام ایله وجوددن برضرب ایله موجوده در وامور کلیه اولان نسب عدمیه معدومه در وجوددن
برضرب ایله موجوده دکلدر پس (مثلا نوعی رحمه الله) بو مقامده اهل اشراق قولی ایله ایراد ایتدیکی اعتراض
باطل اولور زیرا دیرکه اهل اشراق قولی اوزره امور کلیه ایچون عالم مثالده وجود ثابتدر اول تقدیر اوزره مراتب
وجودیه دن آنلرك حظی اولور پس ذکر اولندیغی اوزره امور کلیه دن شیخ رضی الله تعالی عنهك مرادی نسب
عدمیه درکه وجوده داخل دکلدر الاعیان ماشمت رایحة الوجود والاعدم ارواحده وعالم مثال وشهادتده
واقعه اولان وجودات عینیه حسیه دن هر بر وجود نسبت ایله امر کلیدر لکن شیخ رضی الله عنهك مرادی
وجود ایله مقیده اولان امور کلیه دکلدر امور عدمیه در) (ولاشك ان المحدث قد ثبت حدوثه وافتقاره الی محدث
احدثه لامکانه لنفسه) (وفی نسخة) (فی نفسه) (وشك یوقدر که تحقیق محدثك حدوثی وآنی احداث ایدر محدثنه
انك افتقاری ثابت اولدی انك کندی نفسنده امکانندن اوتری یعنی آنك وجودی کندی ذاتنده اولمدیغندن
اوتری * زیرا ممکن اولدیغی حیثیتله وجوده مرجحدن نظری قطع ایتمکله وجود ایله عدمه نسبتی علی السویه در
(فوجوده من غیره) (پس حدوثك وجودی غیردن مستفاددرکه حق محدثك وجودیدر) (فهو مرتبط
بارتباط افتقار) (پس محدث فتح دال ایله مرتبطدر غیره که محدثدر * کسر دال ایله وجودده ارتباط افتقار ایله پس
قبل حادثدن ارتباط حادثی احداث ایدر محدثنه افتقار ایله واقعدر وقبل محدث موجودك ارتباطی ایجاب واستلزام
ایله واقعدر * پس محدث وجودده محدثنه مستنددر) (ولابد ان یکون المستند الیه واجب الوجود لذاته غنیا
فی وجوده بنفسه غیر مفتقر) (یعنی لابددرکه مستند الیه لذاته واجب الوجود اوله کندی نفسیله وجودنده غنی
اوله وجود آخره مفتقر اولمیه * پس محدث ایچون مستند الیه اولان وجود البته لذاته واجب الوجود کرکدر
وجودنده غیردن غنی کرکدر * پس بالذات واجب الوجود ایچون بالذات وجودك ثبوتی امر ذاتیدر وجودده
غیره مفتقر دکلدر وا کا متوقف دکلدر * ولکن واجب الوجود کندی وجودندن ووجوبندن مفیضدر بالذات
وجودی اولمیان شی اوزره * پس حادثك وجودی بالذات واجب الوجوددن مفاضدر والا دور ویا تسلسل لازم
کلور) (وهو الذی اعطی الوجود بذاته لهذا الحادث فانتسب الیه) (ومستند الیه شول واجب الوجوددرکه
کندی ذاتیله بو حادثه وجودی اول اعطا ایلدی * پس حادث وجودده اکا منتسب اولدی زیرا حادث وجودده
واجب الوجود اولان محدثنه مفتقردر * پس حادث اوزره وجودی افاضه ایدن واجب الوجوده حادث
بالضروری منتسب اولدی) (ولما اقتضاه لذاته کان واجبا به) (وقتا کیم واجب الوجود حادثی لذاته اقتضا
ایلدی حادث واجب الوجودك وجودیله واجب اولدی یعنی واجب الوجود حادثك وجودنی اقتضا ایتمك
وا کا وجودی افاضه ایتمك اقتضا وافاضه ذاتیدرکه کندی ذاتی ایچون انی اقتضا ایدر زیرا اله مألوهك وجودنی
مقتضی ایدر ورب مربوبك وجودنی موجبدر * پس حادثك وجودی واجب الوجودك وجودی ایله * واجب
اولدیکه کندی نفسیله وجودده اکا مفتقر اولدی) (قال الشیخ) (رضی الله تعالی عنه فی الفتوحات اعلم ان
الامر حق وخلق وانه وجود محض لم یزل ولا یزال وامکان محض لم یزل ولا یزال وعدم محض لم یزل ولا یزال
فالوجود المحض الذی لا یقبل العدم ازلا وابدا والعدم المحض لا یقبل الوجود ازلا وابدا * والامکان المحض یقبل
الوجود بسبب والعدم بسبب ازلا وابدا فالوجود المحض هو الله لیس غیره والعدم المحض هو المحال لیس غیره
والامکان المحض هو العالم لیس غیره ومرتبته بینه الوجود المحض والعدم المحض انتهی کلامه) (ولما کان استناده
الی من ظهر عنه لذاته اقتضی ان یکون علی صورته فیما ینسب الیه من کل شیء من اسم وصفة ما عدا الوجوب

الذاتی فان ذلك لا یصح فی الحادث) (وقتا کیم حادثك استنادی شول واجب الوجوده اولدیسه که حادث آندن
لذاته ظاهر اولدی یعنی واجب الوجودك ذاتی اقتضاسی ایچون ظاهر اولدی حادثك واجب الوجوده استنادی
انك صورتی اوزره اولماسنی اقتضا ایلدی اسم وصفندن اکا نسبت اولنان هر شیده وجوب ذاتیدن غیری زیرا
وجوب ذاتی وصفی حادثك حقنده صحیح دکلدر * زیرا حادث وجودده غیره مفتقردر ووجوب ذاتیله واجب
الوجود اولان غیره مفتقر دکلدر زیرا آنك وجودی بذاته من ذاته در وحادث خود عین معدومدر واجب الوجودك
نوری افاضه سیله موجوددر پس حادثك حقنده وجوب ذاتی وصفی صحیح دکلدر) (وان کان واجب الوجود
ولکن وجوبه بغیره لا بنفسه) (واکرچه کیم حادث واجب الوجود اولدیسه واجب الوجود کندی وجودی ایله
آنی مستلزم اولوب آنك صورتی اوزره اولمغله * ولکن آنك وجوبی غیرك وجودی ایله حاصلدر کندی نفسیله
حاصل دکلدر * زیرا آنك اصلی عدمدر وعدم کندی نفسیله موجود اولمز فکیف که آنك وجودی واجب اوله
(امدی) وقتا که عبد ربك صورتی اوزره اولدیسه ربك وجودی واجب اولدیغی کبی آنك وجودی دخی
واجبدر ولکن عبدك وجودی ربك وجودندن مستفاددر پس وجوب ذاتیده آنك قدمی یوقدر زیرا وجوب
ذاتیله موجود اولان شیئك وجوبی لذاته در) (ثم لتعلم انه لما کان الامر علی ما قلناه من ظهوره بصورته)
(آندنصکره معلوم اولسونکه تحقیق شان بودرکه وقتا کیم امر یعنی حادثك امری واجب الوجودك صورتیله
ظهوردن بزم دیدیکمز اوزره اولدیسه یعنی واجب الوجودك صورتیله حادثك ظهوری امری بزم دیدیکمز
کبی اولدیسه) (احالنا تعالی فی العلم به علی النظر فی الحادث وذکر انه ارانا آیاته فینا) (وفی بعض النسخ (فیه)
حق تعالی کندی وجودی علمنده بزی حادثه نظر ایتمکه حواله ایتدی وبزه ذکر ایتدیکه تحقیق اول امانتی بزم
وجودات حادثه مزده بزه کوستردی یعنی حادث قدیمك صورتیله ظاهر اولمغله کندی وجودی علمی وآیاتی
مشاهده سنی بزم وجودات حادثه مزه نظر ایتمکه حواله ایدوب) (سنریهم آیاتنا فی الافاق وفی انفسهم)
قولی ایله ذکر ایلدی زیرا آیاتنی آفاق وانفسده بزه بسط ایلدی) (فاستدللنا بنا علیه فما وصفناه بوصف الا کنا
نحن ذلك الوصف الا الوجوب الخاص الذاتی) (یعنی حق تعالی صورت الهیه اسمائیه ایله بزم وجودمزده یعنی
خلایقك وجودنده ظاهره اولمغله بز کندی وجودمزی اول صورت اوزره بیلورز آنك جمیع نسبی ولوازم
ثبوتیه سیله کرك کمالیه وکرك غیر کمالیه اولسون * پس بز آنك وجودنه وکمالات ثبوتیه سنه اکمل وجه اوزره
استدلال ایدرز * بزم کمالات وثبوتیه مزده که بالذات کامل اولان بزه ظهور ایتمکله آنلری بزه اعطا ایلدی *
پس بز آنی وصف ایتمدك بر وصف ایله الا بز اول وصفك عینی اولدق وجوب خاص ذاتیدن غیری زیرا حادثك
وجوب خاص ذاتیده قدمی یوقدر * پس بز آنی وصف ایتمزز الا بزده ظاهر اولان انك اوصافیله زیرا اکر اول
وصف بزده موجود اولمیدی وبز انکله متصف اولمیدق انکله حقی وصف ایتمکه بز قادر اولمزدق) (لیس لنا
من الامر شیء بل کل ما لنا من الکمالات والاوصاف فمنه یقول تعالی) (وما بکم من نعمة فمن الله) (فلما علمناه بنا
ومنا نسبنا الیه کل ما نسبناه الینا) (پس وقتا کم بز حقی بزم ایله وبزدن بیلدك ایسه اکا نسبت ایتدك هر وصفیکه
بزه نسبت ایتدك حیوة وعلم وارادت وقدرت وسمع وبصر وکلام کبی بو تقدیر اوزره بزده ظاهره اولان صفات
الهیه ایله بزم اتصافمز حسبیله بز اول صفات ایله حقی وصف ایدوب کندی نفوسمزه نسبت ایتدیکمزی اکا نسبت
ایده وز دیمکدر اما مکر واستهزا وکید وفرح وتأذی کبی اولان صفات خلقیه که بزه نسبت اولنورلر بر اعتبار
ایله حقه دخی نسبت اولنورلر نته کیم السنهٔ رسل اوزره اخبارات الهیه ده وارده اولدی * پس بزم وجودات
متعینه مز آنك تجلیاتی مظاهریدر وصوریمز آنك نوری ظهورینك مرایاسیدر * پس بزم وجودامز آنك
وجودی ایدوکی معلوم اولدقده بزه نسبت اولنان صفات اکا نسبت اولنور * پس معنی بو یله اولور وقتا که بز حقی
بزم ایله و بزدن بیلدك ایسه بزه نسبت ایتدیکمز جمیع صفات ربانیه یی اکا نسبت ایتدك) (وبذلك وردت
الاخبارات الالهیة علی السنة التراجم الینا) (وبو طریق اوزره یعنی بز کندی وجودمزله حقك وجودنه
استدلال ایدوب اکا معرفتمزك حصولی نفسمزه معرفتمزك حصولندن اولدیغی اوزره بزه السنهٔ انبیا اوزره
اخبارات الهیه وارده اولدی من عرف نفسه فقد عرف ربه) (ومن یطع الرسول فقد اطاع الله * وما رمیت
اذ رمیت ولکن الله رمی) (وبذلك قولی نسبنا الیه کل ما نسبناه الینا قولنه اشارت اولمق جائزدر یعنی صفات کمالیه

وصفات خلقیه‌دن بزه نسبت اولنان صفات ایله حقك اتصافی اوزره * السنۀ رسل اوزره بزه اخبارات الهیه
وارده اولدی * والا حق تعالی ذاتیله * صفات محدثات ایله اتصافدن منزهدر وعقول دخی حق ایچون صفات
محدثاتی محال كورر وحقك صفات محدثات ایله اتصافی حقنده وارده اولان اخبارات الهیه بونلردر (قال الله
تعالی) (الله یستهزئ بهم * واقرضوا الله قرضا حسنا * وقال * والله خیر الماكرین * ان الذین یؤذون الله ورسوله
واكید كیدا * وقال * مرضت فلم تعدنی وجعت فلم تطعمنی) (وبونلردن غیری صفات محدثات ایله مظاهر
انسانیه‌ده حقك ظهوری اعتباریله اتصافی السنۀ رسل انبیا اوزره وارده‌در پس صفات الهیه بزم مرایای
وجوداتمزده ظاهره‌در وصفات محدثه دخی بزم وجودات متعینه منزله ثابته‌در پس بزم وجودمز حقك
وجودندن مفاض اولمغله بلكه آنك وجودی بزم وجودمزده ظاهر ومتجلی اولمغله بزه نسبت اولنان شیء اكا
نسبت اولنور (فوصف نفسه لنا بنا فاذا شهدناه شهدنا نفوسنا) (پس حق تعالی كندی نفسنی بزم اوصافمزله بزه
وصف ایلدی یعنی شول نسب واسماء وصفات ایله كندی نفسنی آنلر ایله بزه وصف ایلدیكه بز آنلرك صوری یز
وآنلر بزده ظاهره‌در * حیوة وعلم وارادت وقدرت كبی پس نجنكم بز آنی بر وصف ایله مشاهده ایتسك
اول وصف ایله كندی نفسمزی مشاهده ایده‌وز زیرا آنك وجودی مرآتنده ظاهر اولان شی بزم اوصافمزدر
(واذا شهدنا شهد نفسه) ونجنكم حق بزی بر وصف ایله مشاهده ایتسه كندی نفسنی اول وصف ایله مشاهده
ایدر * زیرا اول وصف آنك وصفیدر كه انكله بزه بزم استعدادمز حسبیله تجلی ایلدی پس بز آنی مشاهده
ایتسك كندی نفوسمزی مشاهده ایدرز * زیرا آنك وجودی مرآتنده ظاهره اولان بزم اوصافمزدر واول
بزی مشاهده ایتسه كندی نفسنی مشاهده ایدر * زیرا بزم نفوسمز مرایاسنده ظهور ایدن آنك اوصافیدر *
پس بزم اطاعتمز آنك اطاعتیدر وبزم رمیمز آنك رمییدر وبزم كندی نفوسمزه معرفتمز آنك وجودنه معرفتمزدر
زیرا مقتضای تحقیق اوزره وقتا كه حق تعالی كندی ذاتنی مستهلكة الاعیان نسب صاحبی مشاهده ایتدی
اینه پس اعیان غیبیه‌یی وجود عینیده اظهار ایتمكه محبت ذاتیه‌سی تقاضا ایتدی واول نسب مستهلكه
حضرت علم ذاتیه‌ده بری برندن متمیزه ایدی * پس وقتا كه مشیت الهیه اول نسبی وجودده اظهارا ایتمكه منافی
ایتدی ایسه ینبوع جوددن افاضۀ جود ایله حق تعالی تجلی ایدوب اول اعیانی عرصۀ شهودده ابراز ایلدی
پس بز اول نسب ذاتیه وشئون غیبیه‌نك صوری یز پس حق تعالی بزی بالذات اقتضا ایتدی موجدیت
وربوبیت ایله موصوف الله اولمغله وكندی نفسنی بزه وصف ایتدی بزم ایله پس آنك نسب ذاتیه‌سی وتجلیات
وجودیه‌سی اولان وجوداتمزك معرفتی آنك وجودی معرفتیدر پس بز آنی مشاهده ایتدیكمزده كندی
نفوسمزی مشاهده ایدرز * زیرا بز آنك وجودی نورنده ظاهرز واول بزی مشاهده ایتدكده كندی نفسنی
مشاهده ایدر * زیرا بز آنك شئون ذاتیه‌سی صوری یز پس شیخ رضی الله عنه بونده حقله خلق بیننده اولان
ارتباطی بیان ایتدكدنصكره بر اعتبار ایله بینهماده اولان فرقی بیان ایتمكه شروع ایدوب ایتدی)
(ولا نشك انا كثیرون بالشخص والنوع وانا وان كنا علی حقیقة واحدة تجمعنا) (وبز شك ایتمزز كه تحقیق
بز شخص ونوع حسبیله كثیروز وتحقیق بز اگرچه كیم حقیقت واحده اوزره یز كه جمیع اشخاص وانواعمزی
اول حقیقت واحده جمع ایدر یعنی شك یوقدر بزم وجودات محدثه‌مز چوقدر اشخاصك افرادی وافرادك
انواعی حسبیله زیرا شئون ذاتیه‌دن هر بر شانك بر خصوصیتی واردر كه انكله غیردن متمیزدر پس اول
خصوصیات علمیه اشخاص وانواعك تعددن ووجود علمی موجبیله وجود عینیده بری برندن تشخصات
ایله تمایزین ایجاب ایدر پس اگرچه كیم وجود مطلقك حقیقتی جمیع شئون ذاتیه‌یی جامعه وموجده‌در لكن
خصوصیات ذاتیه وجود واحدی كندی حسبلریله معینه‌در وبزم وجودات حادثه‌مزدن هر بریسی
شخصا ونوعا كندی شانی خصوصیتیله غیردن متمیزه اولوب بز صور كثیره ایله ظاهر اولمشز وحال بوكه حقیقت
واحده بجملمزی جامعه‌در * پس جمیع مراتبده وجود واحد حقك ظهوری مختلفدر وقوابل مختلفه ومتكثره
حسبیله متكثره‌در) (فنعلم قطعا ان ثم فارقا به تمیزت الاشخاص بعضها عن بعض) (پس بز قطعا بیلورز كه
تحقیق حقیقت واحده‌ده اولان شئونمز بیننده فارق واردر كه آنك سببیله اشخاص تمیز ایلدی بعضیسی بعضندن
واول فارق بزم خصوصیات ذاتیه‌مزدر كه هر بریسی كندی حسبیله وجود مطلقی تعیین وتخصیص ایلدی

وانك

وآنك سببیله اشخاصك بعضیسی بعضیسندن حسن وقبح وعلم وجهل جهتیله متمیزه اولدی كه هر بریسنك
شانی خصوصیت ذاتیه‌سیله واستعداد ذاتیسیله بری برندن حضرت علمده متمیزه اولوب وجود واحد حقیقی
هر برینك حسبیله متعین اولدیغی كبی كذلك حضرت عینده دخی هر بر شخصك استعدادی وهر بر مرتبه‌نك
اقتضاسی حسبیله قوابل مختلفه ومتكثره‌ده مختلف ظهور ایتدی وآنك مظاهری اولان اشخاصك بعضیسی
بعضیسندن انكله متمیز اولدی (فلولا ذلك ما كانت الكثرة فی الواحد) واگر وجود واحد حقیقینك حقیقتنده
مستهلكه اولان شئون ذاتیه‌دن هر برینك خصوصیتی حسبیله * ووجود واحدك تعین علمیله تعینی وبعده
قوابل مختلفه حسبیله وجود عینیده ظهوری واشخاصك بری برندن تمیزی سری اولمیدی كثرت نسبیۀ علمیه
وكثرت عینیۀ وجودیه وجود واحد حقك ظهوراتی اختلافی وتعدد وكثرتی قوابلك اختلافی وتعددی وكثرتی
حسبیله‌در) (فكذلك) (الحق) (ایضا وان وصفنا بما وصف به نفسه من جمیع الوجوه فلا بد من فارق) (پس بونه
كذلك حق تعالی اگرچه كیم بزی من جمیع الوجوه جمیع اوصافیله وصف ایتدیسه وجمیع اوصافیله اتصافی وجمیع
اسماسیله تسمیتی بزه اعطا ایتدیسه پس البته حق ایله بزم بینمزده بر فارقدن لابددر) (ولیس الا افتقارنا الیه
فی الوجود وتوقف وجودنا علیه لامكاننا وغناه عن مثل ما افتقرنا الیه) وحقله بزم بینمزده اولان فارق بزم اكا
افتقارمزدر وجودده وجودمزك دخی اكا توقفیدر بزم امكانمزدن اوتری زیرا ممكنك كندی ذاتندن وجودی
یوقدر اولوجودك وجودندن مفاضدر * ودخی حقله بزم بینمزده فارق حقك غناسیدر شول شیئك مثلندن كه
بز اكا مفتقر اولدق زیرا حقك كندی وجودی من ذاته‌در غیردن مفاض دگلدر (امدی) شویله بیل كه افتقار
بزم وجودمزه عاید اولدیغی كبی من حیث الظهور حقك اسماسنه دخی شاملدر زیرا اسماء الهیه‌نك احكام
وآثاری ظاهرده مظاهرسز ظاهره ومتحققه دگلدر والوهیت وربوبیت وخالقیت وجود اوزره ملقا متحققه اولمز
الا مألوه ومربوب ومخلوق ایله * پس نسب اسمائیه ایچون دخی افتقار ثابت اولدی اما حق تعالی ذاتنده
ووجودنده عالمیندن غنیدرز زیرا آنك وجودی ذاتندندر وذاتنك عینیدر ذاتی اوزره زائده دگلدر) (فبهذا)
ای الفارق الذی هو افتقارنا الیه وغناؤه الذاتی عن الغیر) صح له الازل والقدم الذی انتفت عنه الاولیة التی لها
افتتاح الوجود عن عدم) (پس بو فارق سببیله عبدك افتقاریدر * وحقك غناء ذاتیسیدر * حق ایچون
ازل ایله قدم صحیح اولدیكه آندن اولیت منتفیه اولدی شول اولیتكه انكیچون عدمدن افتتاح وجود واردر
یعنی شول ازل وقدم انكیچون ثابت اولدیكه عدمدن وجودك افتتاحی ایله مقیده اولان اولیت آندن منتفیه‌در
یعنی اولیت مقیده‌دن مطلق اولان قدم حق ایچون صحیح اولدی وبو اولیت مقیده بزم ایچون ثابته‌در * زیرا
عدمدن وجودك افتتاحی ایله مقیده اولان اولیت ایله بز متصف اولمشز زیرا تعین اولده متعینه اولان بزم
حقیقتمزدر وقصد ایله اول اولان دخی بزم وجودمزدر) (فلا ینتسب الیه مع كونه اول) پس ذكر اولنان اولیت
مقیده حقه نسبت اولنمز حق اول ایكن * واولیت انكیچون ثابته ایكن * زیرا حق اولیت مطلقه ایله اولدر
بلكه حق بو اولیتدن اطلاق اولنور * پس شول اولدركه تعینات وجودیه‌یی وجود مطلق ذاتیسیله سابقه
وحدوث ایله قدم حقیقتده وجوده متعلق دگلدر * بلكه بحسب الازمان والاوقات تعینه متعلقدر تعین
خود متعینیندن نظاری قطع ایتمكله امر عدمیدر) (فسبحان الذی وسع بوجوده ورحمته وعلمه وحكمته
كل شیء حتی النسب العدمیة التی احدثها واعطاها ضربا من الوجود واظهرها موجودة مشهودة للشهود
المعهود الموعود والوجود المشهود) (ولهذا قیل فیه الآخر) (بوندن اوتری حقك حقنده آخر دینلدی زیرا آنك
اولیتی وجود مقید اولیتی دگلدر بلكه جمیع اشیادن وجود سابق ازلی ایله اول موجوددر واشیا ایچون هادر *
پس اشیا ایچون نهایت مرجعدر پس بو وجه ایله آخردر) (فلو كانت اولیته اولیة وجود التقیید) (پس اگر حقك
اولیتی وجود تقیید اولیتی اولیدی یعنی اگر حقك اولیتی وجود عینی حیثیتیله مقیده اولان اولیت اولیدی)
لم یصح ان یكون آخرا للمقید لانه الآخر للممكن لان الممكنات غیر متناهیة فلا آخر لها) (صحیح اولمزدی حقك
مقید ایچون آخر اولماسی زیرا شان بودركه ممكن ایچون آخر یوقدر زیرا ممكنات غیر متناهیه‌در پس آنلر ایچون آخر
یوقدر وحال بوكه حق آخردر (امدی) حقك آخریتی بو معنایه دگلدركه تا ممكنات منتهیه اولسه حق آنلرك
آخری اوله یعنی وجود تقییدك آخری اوله) (وانما كان آخرا لرجوع الامر كله الیه بعد نسبة ذلك الینا) (بلكه

حق آخر اولدی امر کلیسی اکا رجوع ایتدیکندن اوتری امرک کلیسی بزه نسبت اولنلدقدنصکره یعنی اولا
تعین اول مرتبه سنده لاتعین اولان ذاتك تجلیسی متعین اولدقدنصکره جمیع تعینات علمیه ده متعین ومحدثات
کونیه ده بحسب المراتب ظاهر ومتعین اولوب انسان کامل مرتبه سنده امر ظهور منتهی اولنجه جمیع امور
بزم وجودات متعینه مزه بحسب المراتب نسبت اولنور کن امر ظهور منتهی اولمغله * بحسب تعینات مراتب
مرتفع اولوب وجه وجود مطلق ظاهر اولدقده بزم وجودات متعینه مزه نسبت اولنان امور اکا رجوع ایدر
مثلا وجودات حادثه مزده متعینه اولوب مظاهر مزله مقیده اولان تجلیات الهیه کبی * و وجوداتمزده راسخه
اولان صفات الهیه وعلوم ربانیه وصفات عبدانیه وسائر اخلاق وافعال کبیکه آنلر بزه نسبت اولنورلردی
جمله سی اکا رجوع ایدر واکا نسبت اولنور * مظاهر مزده آنلرك ظهوری اعتباریله * پس امر تجلی وظهور
وامر تعینات اسمائیه * اکا رجوع ایتمکله آخر اولور * لاموجود الاهو * فالکل منه بدأ والیه یعود (لااله
الاهو) (الیه المصیر) اول مطلق غیر متعین فی کونه عین الکل بلابدایة وآخر فی عین لاتعینه واطلاقه یرجع
الامور الیه لاالی نهایة) (فهو الاخر فی عین اولیته والاول فی عین آخریته) (پس حق آخردر عین اولیتنده واولدر
عین آخریتنده یعنی وجود مطلق اطلاق ذاتیسنده ایکن تعیناتك مبدائی اولمغله اول اولمسی وتعیناتك امری
اکا رجوع ایتمکله آخر اولمسی * اطلاق ذاتیسی اوزره امر زائده دکلدر بلکه هو هودر * واول وآخر اولمسی
امر نسبیدر * پس آخریتی عین اولیت واولیتی عین آخریتدر * پس وجودده بزم افتقارمز اکا ذاتی اولمغله
اکا اول وآخر اطلاق اولندی وغناء ذاتیسی اولمغله انکیچون ازل وقدم صحیح اولدی فهو الاول والباطن فی اللاتعین
والاخر والظاهر فی التعین فافهم الاهو (ثم یتعلم) یاء له مفعول ایچون مبنیدر ولغت قلیله اوزره تا ایله امر حاضر
معلوم اولمق جائزدر) (ان الحق وصف نفسه بانه ظاهر باطن فاوجد العالم عالم غیب وشهادة لیدرك الباطن
بغیبنا والظاهر بشهادتنا) (آندنصکره معلوم اولسون که * تحقیق حق تعالی کندی نفسنی وصف ایلدی که
اول ظاهر وباطندر پس عالمی ایجاد ایلدی یعنی عالم غیبی وشهادتی که بز باطنی ادراك ایده رز بزم غیبمزله وظاهری
دخی ادراك ایده رز بزم شهادتمزله پس بو اعتبار اوزره بزم وجودات حادثه مز دخی عالمدندر * و بزم غیبمز روحانیه
شهادتمز جسمانیتدر پس بزم باطنمزده مرکوز اولان قوای روحانیه ومعاینی غیبیه ایله بز باطنی ادراك ایدرز
وجسمانیه وقوای شهادیه ایله بز ظاهری ادراك ایده رز یعنی مظاهر کونیه ده بحسب المراتب حقك ظاهریتنی
ومحل حسیله تجلیسنی ادراك ایدرز زیرا احد بر شیء ادراك ایده من الا اول شیدن آنده موجود اولدیغی قدر
پس بز دخی غیبمزله باطنی وشهادتمزله ظاهری ادراك ایده رز (ووصف نفسه بالرضاء والغضب فاوجد العالم
وخوف ورجاء فنخاف غضبه ونرجوا رضاه) (ودخی حق تعالی کندنی رضا وغضب ایله وصف ایلدی پس عالمی
خوف ورجا صاحبی ایجاد ایلدی که غضبندن خوف ایدرز ورضاسن رجا ایدرز یعنی بزده خوف ایجاد ایتدی
تاکم آندن غضبه انتقال ایدرز ورجا ایجاد ایتدی تاکم آندن رضاسنه انتقال ایدرز) (ووصف نفسه بانه جمیل
وذو جلال فاوجدنا علی هیبة وانس) (ودخی حق تعالی کندی نفسنی وصف ایلدی که اول جمیلدر وذو جلالدر
یعنی ذو الجلال والاکرام دیدی وبزی هیبتله انس اوزره ایجاد ایلدیکه جلالندن هیبت اتخاذ ایده وز وجمالی ایله
مونس اوله وز زیرا هیبت صفت جلالدن منفعلدر * تاکم حقك جمالن انکله ادراك ایده وز (امدی) شویله بیلکه
حق تعالی اطلاق ذاتیسی وهویت غیبیه سی حیثیتیله اطلاق وتقییددن وجمیع اعتبارات ونسب واضافتدن
مطلقدر وعین مطلقه سی حیثیتیله تعین ولاتعین اعتبار یسزا اکا اول وآخر وظاهر وباطن اطلاق اولنمز ولکن
باطندر اطلاقی حیثیتیله وغیبك عزی حجابی ایله باطن محاط اولمقدن وانکیچون بدایت ونهایت اولمقدن
جلیلدر * پس انکیچون جلال واردر اما تعین اول ایله تعینی حیثیتیله که مفاتیح غیب مفتاحیدر * وتعینات
ثبوتیه ونسب ذاتیه مبدائیدر ظاهر وجمیلدر * زیرا ذات احدیتده استهلاك وعدمیتده اولان نسبت ذاتیه
واعیان عدمیه به افاضهٔ وجود ایدوب وکرب ضیق عدمیت ایله یبوست جلالدن آنلری خلاص ایدوب آنلره
بر نوع وجود اعطا ایدر * پس وحدت حقیقیه ایله واحد اولان عین ایچون تعین اول ایله اثنینیت ظاهر اولدی
وعین واحده حضرت جلالیه سی حیثیتیله اعیان واغیاره قهر ایدر وغیرت احدیتله آنلره غضب ایدر * وعین
واحده تعین اولی وحضرت جمالیه سی حیثیتیله هر معین قابلدن وهر متعین مقبولدن راضی اولور هر برینك

استعداد وخصوصیتنه مخصوص اولان رضا ایله واستحقاق واستطاعتی حسبیله تجلی ایدوب اکا مونس اولور
وهکذا جمیع ماینسب الیه تعالی ویسمی به (یعنی حقه منسوب اولان جمیع اوصاف ایله جمیع اسماکه حق آنلر ایله
تسمیه اولنور بو یله در * یعنی حقك صفات مذکوره ایله اتصافی کبی واول صفاتدن هر بر صفتك مقابله سنده
بزده بر صفت انفعالیه یی ایجاد ایتدیکی کبی سائر اوصاف واسما دخی بو یلجه در) (ثم عبره) (وفی بعض النسخ
(فعبر عن هاتین الصفتین بالیدین) (المبارکتین) (اللتین توجهتامنه علی خلق الانسان الکامل) (لان یجعله
خلیفة یعنی آندنصکره حق تعالی صفتین مذکورتین متقابلتیندن شول یدین مبارکتین ایله تعبیر ایلدیکه
حقدن انسان کاملك خلقنه اول یدین متوجهتان اولدیکه آنی خلیفه ایلیه صفتیندن مراد صفت حقله عالمدر
صفت حق رضا وغضب وجمال وجلالدر وسائر صفات فعلیه وجوبیه مؤثره کبی که صورت حق آنلری مشتملهدر
وصفت عالم خوف ورجا وهیبت وانسدر * وسائر صفات انفعالیهٔ امکانیهٔ متأثره کبی که صورت عالم آنلری
حاویه در زیرا شیخ رضی الله تعالی عنه دیرکه صفتیندن مراد یدین مبارکتیندر ویدیندن مراد صورت حقله
صورت عالمدرکه بوندنصکره وماهو الاعین جمعه بین الصورتین صورة الحق وصورة العالم وهما یداه الحق تعالی
قولی ایله تصریح ایلدی وبعض کمل صفتینی جمال وجلال ایله تفسیر ایلدی لکن جمال وجلال صفات الهیه دندر
انسان کاملك خلقنه حقدن صورت حقله صورت عالم اولان یدین مبارکتین توجه ایتدیکه یدینده اولان
صفات فعلیه وانفعالیه انسان کاملده منعکسه وآنلرك احکام وآثاریله انسان کامل ظاهر اوله * پس انکیچون
ثم عبر عن هاتین الصفتین دیدی نته کیم حدیثده وارد اولدی) (ان الله خلق آدم بیدیه) (وحق تعالی ابلیسه
(قال مامنعك ان تسجد لما خلقت بیدی) (دیدی پس اول یدین مبارکتین سببیله بریسی ایچون قبض وبسط
ومنع وعطا ورفع ووضع وسائر صفات فعلیهٔ وجوبیه حاصله در وبریسی ایچون انقباض وانبساط وخوف ورجا
وسائر صفات انفعالیهٔ امکانیه حاصله در بزی صورت حقله صورت عالم اوزره ایجاد ایلدی پس یدینده مقبوضه
ومستوره اولان صفات الهیهٔ فعلیه وصفات خلقیهٔ انفعالیه کثرتنك احکامی بزده ظاهر اولدی * پس وقتاکه
حق تعالی یدین مبارکتینك سرنی آدمه اظهار ایتدیسه اکا تجلی ایتدکده اختر ایهما شئت دیدی پس آدم علیه
السلام اخترت یمین ربی وکلتا یدی ربی یمین مبارکة دیدی ففتح سبحانه یمینه فاذا فیه آدم وذریته وخمر الله بیدیه
طینة آدم اربعین صباحا پس حق تعالی آدمه شول صورت ایله تجلی ایتدیکه آدمی اول صورت اوزره خلق ایتدی
وآدمك طینتنی یدین مبارکتین ایله تخمیر ایتدی حتی طینتنده صورت مبارکه سی احسن تقویم واکمل تعدیل
وترمیم اوزره ظاهر اولدی پس آدمده جمیع حقایق جلالیهٔ قهریه وصفات جمالیهٔ لطفیه وقوای نفسانیه
وظلمانیه واخلاق روحانیه ونورانیه ظاهر اولدی واطلاق وتقیید وتعین ولاتعین سری انکله وآنده کمال بولدی
پس آدم کونك اکمل واتم واجمعی ومظهرك افضل واعم واوسعی اولدی) (لکونه الجامع لحقایق العالم ومفرداته
انسان کامل عالمك حقایق ومفرداتنی جامع اولدیغندن اوتری یعنی آدمی مخلوقات اوزره خلیفه ایتمك ایچون
آنی خلق ایتمکه یدین مبارکتین ایله توجه ایتدی آدم عالمك حقایق ومفرداتنی جامع اولدیغندن اوتری زیرا
خلیفهٔ حق مستخلفك صورتی اوزره اولمق لازم اولدیغی کبی مستخلف علیه اولان عالمك صورتی اوزره اولمق
دخی لازمدر تاکیم عموما استفاضه وافاضه حاصل اوله * پس آدم روحیله احدیت جمعی ایله جمعیت اسمائیهٔ
الهیه مظهریتنه مناسبدر واجزاء وجودیسیله واعضاسنك مفرداتی کثرتیله عالمه موافقدر ولکونه الجامع
لحقایق العالم ومفرداته قولنده بر وجه دخی بودرکه آدمی مخلوقات اوزره خلیفه ایتمك ایچون یدین مبارکتین
آنی خلق ایتمکه توجه ایتدی آدم بطون واجمالده ایکن جمعیت آدمیه ده عالمك حقایق ومفرداتنی مجمله اولدیغی
حالده آدم آنلری جامع اولدیغندن اوتری وآدم حقایق عالم صورنده مفصل اولدیغندن اوتری * پس عالم ظاهر
وشهادت اولور وآدم باطن وغیب اولور * یعنی صورت آدمی ایجاد ایدوب خلافت ایچون خلق ایتمکه یدین
مبارکتین ایله توجه ایتدی آدمك باطنده اولان حقایق عالم جمعیتی قابلیتی ایله صورتی دخی جمیع عالم صورتی
جامعه اولوب آنلره خلیفه اولمغه قابلیتی اولمغله * وحقایق عالم آدمده اجمالده ایکن آدم ظاهر وعالم باطن ایدی
شجرهٔ اغصان واوراقی ایله نواتده باطنه اولدیغی کبی پس عالم آدمك باطنی صورتی اوزره خلق اولندقده عالم ظاهر
وآدم آنك حقایقنده باطن وساری اولور * شجرهٔ ظاهره ونواة آنك اغصان واوراقنده باطنه وساریه اولدیغی کبی

پس عالم ظاهر وشهادت اولور وخلیفه اولان آدم دخی باطن وغیب اولور انکچون (فالعالم شهادة والخلیفة
غیب) دیدی پس عالم شهادتدر وخلیفه آنك غیبیدر زیرا آدمك ظاهر صورتی حقایق عالمدر وباطن صورتی
صورت الهیه در * پس عالم آدمك صورتی وظاهریدر وآدم آنك روحی وباطنیدر وآدم حقه نسبت ایله حقك
صورتی وظاهریدر وحق آنك روحی وباطنیدر (امدی) شو بیله بیل وقتا که خلیفه استخلاف اولندیغی شیده
مستخلفك صورتی اوزره اولمق لازم اولدیسه حق تعالی آدمی کندی صورتی اوزره وعالمی دخی آدمك صورتی
اوزره خلق ایتدی * زیرا عالم نشأت انسانیه نك تفصیلی صورتیدر * وانسان دخی اول نشأتك جمعی احدیتنك
صورتیدر * وتفصیل وکثرت صورتی اولان تفصیل وکثرت حجاب وظاهردر وجمعیت احدیت وجمع وحدت
غیب وباطندر * پس تفصیل وکثرت صورتی اولان عالم شهادت اولور وجمعیت احدیت صورتی اولان انسان
عالمك روحی وقلبی وسر وباطنی واب غیبیدر (ولهذا احتجب) (وفی بعض النسخ) (یحجب السلطان) (پس
بو سردن اوتری سلطان رعیتدن محتجب اولدی زیرا سلطان خلفیه در وخلیفه روحدر وروح غیبدر * پس
سلطان عالمده غیبدر لب قشرده غیب اولدیغی کبی پس انکچون سلاطین وخلائف محتجب اولدی * پس
خلیفه نك احتجابی آنك عزت وعظمتنه اوفق ورعیتك رعایت وادبلرینه وحفظ حقوق عبودیتلرینه دخی
الیقدر) (ووصف الحق نفسه بالحجب الظلمانیة وهی الاجسام العنصریة الکثیفة والنوریة) (وفی بعض النسخ)
(وهی الاجسام الطبیعیة وهی الارواح اللطیفة) ودخی حق تعالی کندی نفسنی حجب ظلمانیه ایله وصف ایتدی *
وآنلر اجسام عنصریه کثیفه دروردخی حجب نوریه ایله وصف ایتدی وآنلر ارواح لطیفه دروعقول ونفوسدر
وعالم امر وعالم ابداعدر) (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) (ان لله سبعین الف حجاب من نور وظلمة یعنی
نور ایله ظلمتدن الله تعالی ایچون یتمش بیك حجاب واردر پس حجب ایله احتجاب مقتضیات سلطنت وخلافتدندر
پس مظهر الوهیت اولان خلیفه نور ایله ظلمتدن یتمش بیك حجاب ایله محتجب اولور (امدی) خلیفه نك عز
واستغناسنه وخلافتك علو رتبتنه نظر ایله تاکم ادب حجابنی رفع ایدوب ادعاء خلافت ایدن جهله نك سوء حالن
وانحطاط درجه سن مشاهده ایده سن) (فالعالم بین کثیف ولطیف) (پس عالم کثیف ایله لطیف بیننده در *
یعنی روحانیه ونورانیه ایله لطیف وجسمانیه وظلمانیه ایله کثیفدر (امدی) وقتا که عالم لطیف ایله کثیف یعنی
روح ایله جسم بیننده واقع اولدیسه وجود حق لطیف ایله کثیفك عوالم وکثرات غیر متناهیه سنی عامر
اولدیغی حالده متعین اولدی وعالمیندن هر بریسی آخره حجابدر * پس کثیف لطیف ایله ولطیف کثیف ایله
محتجب اولدی * پس عالمك وجودی کندی نفسنه حجابدر حقی ادراك ایده مز الا حجاب کثیفه ولطیفه وراسنده
زیرا وجوب ذاتیده عالمك حظی یوقدر) (وهو عین الحجاب علی نفسه) (پس عالم کندی نفسیله کندی نفسنه
عین حجابدر * زیرا حق تعالی حجب ظلمانیه ونورانیه ایله * محتجبدر وعالمك نفسی ظلمات ایله نور ولطیف ایله کثیف
بیننده در * پس عالم حقایق ومفرداتیله ولطایف وکثایفیله علی وجه التفصیل وجه حقه حجاب اولدیغی عالم
کندی نفسنه حجاب اولمسی طریق اقربدر انکچون عالمدن جزء اولان ملائکه کندی نفوسی ایله محتجبه اولوب
جمعیت آدمی مشاهده ایتمدیلر) (فلا یدرك) (العالم) (الحق ادراکه) (ای ادراك الحق) (نفسه ولا یزال
فی حجاب لا یرفع) (الحجاب عنه * مع علمه بانه متمیز عن موجده بافتقاره) (پس عالم حقی ادراك ایده مز حق
کندی نفسنی ادراك ایتدیکی کبی * زیرا عالمك کندی نفسی کندی نفسنه حجابدر پس حجابدن غیری نسنه
ادراك ایده مز وعالم حجاب ایچنده زائل اولمز * حجاب آندن رفع اولنمز * عالمك علمی وار ایکن که اول موجدن
متمیزدر * ووجودده موجده افتقاری سببیله یعنی عالمك علمی وار ایکن که موجدن متمیزدر وجودده
اکا افتقاریله وموجدك آنده غناسیله امتیازی دخی عالمدر زیرا عالمك موجده وجودده افتقاری علمی
موجدك آنده غناسی علمی مستلزمدر * پس عالمك فقریله موجدن امتیازینه وموجدك ذاتیله آندن
غناسنه آنك علمی وار ایکن حجاب آندن مرفوع دکلدر * ووجه آخر دخی بودر که عالم وجود حقك وجوبی
حقیقتنی ادراك ایده مز * زیرا وجودده موجده مفتقر ایدیکنی عالمدر * وموجده افتقاری علمی موجد آنك
غیری ایدیکنه علم اولور * پس عالم ابد غیریت حجابی ایله محتجب اولور * پس اکر عالم حجب غیریت ایله محتجبه اولان
عین بو اغیارك عینی ایدوکن عالم اولایدی عین محتجبه دن حجاب زائل اولوردی ولکن عزت غیرت غیریت ایجاب

ایدر (ولو رحمناهم وکشفنا ما بهم من ضر للجوا فی طغیانهم یعمهون) ادراکه ونفسه قولنده ضمیر حقه راجعدر
وجائزدر که عالمه عاید اوله یعنی عالم حقی ادراك ایده مز ذوقا وشهودا کندی نفسنی ادراك ایتدیکی کبی ولا یزال
ضمیری عالمه راجعدر وجائزدر که ضمیر حقه راجع اوله یعنی حق حجاب عزت ایچنده اولمقدن زائل اولمز حجاب
آندن رفع اولنمز (ولکن لاحظ له فی وجوب الوجود الذاتی الذی هو وجود الحق فلا یدرکه ابدا) (مع علمه قولنده
استدراکدر یعنی عالم عالم ایکن که موجدن متمیزدر وجودده اکا افتقاری سببیله وموجدك غناء ذاتیسی سببیله
پس کندی فقرنی وحقك ذاتی غناسنی عالمدر ولکن حق ایچون ثابت اولان وجود ذاتی وجوبنده عالمك نصیبی
یوقدر یعنی حقك وجوب ذاتی وجوبنده آنك حظی یوقدر زیرا غیره مفتقردر * پس عالم حقی ابدا ادراك ایده مز
ادراك ذوق وشهود ایله زیرا وجودنده موجده افتقاردن غیری وجوب ذاتیدن آنده برشی یوقدر (فلا یزال الحق
من هذه الحقیقة غیر معلوم ابدا علم ذوق وشهود لانه لا قدم للحادث فی ذلك) (پس حق تعالی بو حیثیتله ابدا
علم ذوق وشهود ایله غیر معلوم اولمقدن زائل اولمز زیرا شان بودر که حادث ایچون وجود ذاتی وجوبنده قدم یوقدر
زیرا عالم حقدن برشی ادراك ایده مز الا کندی نفسنده متصف اولدیغی شی ایله پس عالم وجوب ذاتی ایله متصف
اولمامغله وجوب ذاتی ایله حقی ادراك ایده مز پس حق عالم ایله محتجب اولمقدن ولطیف وکثیف بیننده اولان
عالمك وجودی دخی حقدن کندی نفسیله محجوب اولمقدن زائل اولمز) (فما جمع الله آدم بین یدیه الا تشریفا)
پس الله تعالی آدمی یدینی بیننده که صورت الهیه وصورت کونیه در جمع ایتمدی یعنی آدمك طینتنده بونلرك
خواصنی تخمیر ایتمدی الا کا تشریف ایچون اوتری زیرا حق احدیت جمعه مخصوصه اولان کمالات الهیه نك
کلیسنی قابض اولمز الا صفتین مذکورتین اولان یدین مبارکتینك احدیتی جمعندن (ولهذا) یعنی آدم جمعیت
الهیه ایله مشرف اولوب یدین مبارکتین ایله مخلوق اولدیغی اجلدن اوتری (قال لابلیس) الذی هو جزء من العالم
ما منعك ان تسجد لما خلقت بیدی) (یعنی عالمدن جزء اولان ابلیسه الله تعالی ایتدی سنی نه شیء منع ایتدی
سجده ایتمکدن شول شیئه که یدیم ایله خلق ایتدم (امدی) وقتا که کمال الهی انسانی جمع جمع احدیتده
اولدیسه پس کمالاتك افاضه اولنمسی صفتین مذکورتین اولان یدین مبارکتینك جمعی احدیتندن واقع اولور
پس یدیندن منبعث اولان کمالات آدمده اضعافیله مجتمعه اولدی * زیرا جمیع حقایق جامع اولان آدمده هیئت
جمعیت احدیت اعطا ایدر که یدینك حقایقندن هر برحقیقت مجموعك هیئتیله آنده ظاهره اوله پس انکچون
ابلیس اوزره آدمه سجده ایتمکدن امتناع وابا ایتدکده مؤاخذه توجه ایتدی * زیرا ابلیس عالمدن برقوت
وبر جزءدر وقوای طبیعیه وقوای روحانیه دن هر برقوته واجب اولان بو ایدیکه یدین بیننده جمعیت صاحبنك
حکمی تحتنه دخول ایدوب اطاعت وانقیاد ایده لکن ابلیسك حقیقتی طبعا وحقیقة آدمك حقیقتنه
منافیه در * زیرا آدمك حقیقتی جمعیات الهیه وجمعیات کونیه جمعی احدیتنك ظاهریتی صورتیدر انکچون
الله تعالی یدین مبارکتینك جمعیتی بیننده آدمی جمع ایتدی * زیرا آدمك حقیقتی اولان انسانیت اعتدال اقتضا
ایدر وتعین ایله لا تعین واطلاق ایله وحدت بیننده جمع وتعین جزئیده عدم انحصار اقتضا ایدر * وابلیسك حقیقتی
انانیهٔ جزئیه وانحراف یقینی صورتیدر که استکبار وظهور وعلو ایله مقیده در وبو حقیقت باقی عناصر اوزره
معتلیه اولان تفرقهٔ ناریه یی اقتضا ایدر * پس مضادهٔ حقیقیه سببیله عالم صورتنده دخی مضاده ومعادات
واقعه اولدی وآندن غیری آدم ایله ابلیسدن هر برینك نشأتی بری برینه مضاده در هر برینك جزء
اعظمی سببیله زیرا نشأت انسانیه ده جزء اعظم ما ایله ارضدر وما ایله ارض حقایق * وصور * وقوا وروحانیتلری
ایله * لین وطاعت وقبول وانقیاد وایمان وثبات ووقار وتودت وسکینت وخشوع وعبودیت وتذلل وعلم
وحلم کبی اولان صفات کثیره یی اعطا ایدر ونشأت ابلیسده جزء اعظم ناردر واول دخی حقیقت وصورت
وروحانیت ایله استعلا واستکبار وکبر وحیله وتسلط وجبروت وکفر وجحود وحقد وحسد کبی اولان صفاتی
اقتضا ایدر * پس ابلیسك نشئه سنده اولان نارك مقتضاسی استکبار وترفعدر تواضع وسجود دکلدر * زیرا
سجود ارضك صفتیدر پس استکبار سجودك ضدیدر ابلیسدن سجده نك اباسی محالدر نهایت ابلیس سجده
ایله مأمور اولدیغی امتحان ایچوندر تاکیم شقاوتی ظهور ایده والا سجده نك اندن اباسی محالدر زیرا انك
حقیقتی ایله سجود بیننده منافات واردر (وما هو الا عین جمعه بین الصورتین صورة العالم وصورة الحق وهما

بدالحق تعالى (يعني الله تعالى يديني ايله آدمي خلق ايتمك وياخود يديني بيننده ادمي جمع ايتمك دكلدر * الاصورت
عالم ايله صورت حق اولان صورتين بيننده آدم جمعيتنك عينيدر وصورت عالم ايله صورت حق حقك يديدر
وصورت عالم ايله صورت حق يدين اولديغنك حكمتي بودر * زيرا صورت حق اسماء الهيه وصفات ربانيه
جمعيتي صورتيدر پس اسماء الهيه وصفات ربانيه مؤثره وفعاليه اولديغي حيثيتله ايادي معطيه در وصورت
عالم صور نوعيه كونيه جمعيتيدر * پس صور كونيه متأثره ومنفعله اولديغي حيثيتله ايادي قابله واخذه در
بلكه حق ايچون رضا وغضب كبي متقابلات معطيه اولديغي كبي متقابلات آخذه وقابله دخي واردر كقوله
تعالى) الم يعلموا ان الله هو يقبل التوبة عن عباده ويأخذ الصدقات) (وعالم ايچون دخي صفات فاعله واردر زيرا
عالمك صفات انفعاليه سيله حقك صفات فاعليه سي متحققه اولور * پس صفات فعليه ايله صفات انفعاليه
بيننده آدمي جمع ايدوب صورت آدمي تسويه ايتدكده ابليس آدمده صفات انفعاليه يي كوردي صفات
فعليه يي كورمدي وبيلمديكه صفات قابله دخي صفات الهيه در * زيرا قابليات فيض اقدسدندر) (وابليس
جزء من العالم تحصل له هذه الجمعية) (التي حصلت لادم) وابليس عالمدن برجزءدر انكيچون بو جمعيت الهيه
حاصله اولمديكه آدم ايچون حاصله اولدي * پس ابليس آدمده بعض عالم صورتني كه كندي ثاني جنسندن
ايله كوردي صورت الهيه جمعيتني كورمدي * پس انكيچون اهانت ايتدي وابليس آدمك حقنده نقص
حساب ايتديكي آدمك كمالندن وجمعيت احديت صورتنك احكامندندر (امدي) شويله بيل كيم تعين متعين
اوزره عالي اولوب اني ستر ايدر و حال بوكه تعينك ثباتي يوقدر زيرا هر تعينك حجابيننده عين متعينه نك نوري تعيني
خرق ايدر * پس حق متعين ومحمود وتعين ملعون ومطرود اولور * پس شول كمسنه كه تعين ورانسنده امر آخري
مشاهده ايده كه تعين آندندر پس حقيقتي حجابده مشاهده ايدر وشول كمسنه كه حجابيت تعيندن غيري مشاهده
ايتميه تعين ايله محتجب اولور زيرا تعين كندي نفسنه حجابدر * پس عين متعينه ومحتجبه يي ابدا مشاهده ايدهمز
مس آنك ظهيري كبي كه ابدا انده صورت ظاهره اولمز * پس بو اجلدن اوتري هر تعين برانانيت ادعا ايدر كه انكله
غيردن بلكه كندي عينندن وعين كالدنكه كالك قيامي انكله محجوبدر * پس كالك قيامي معرفتندن محروم اولور
واحديت الهيه ايله احديت انسانيه دن مطرود اولدي (ولهذا كان آدم خليفة) يعني صورتين بيننده الله
تعالى آدمي جمع ايتمكله حقايق وجوبيه جمعي احديتي بينيله حقايق كونيه جمعي احديتي بيننده آدم ايچون
جمع جمع مرتبه سي حاصل اولديغي اجلدن آدم خليفه اولدي خليفه يه صورت حق وصورت عالم جمعيتي لازم
اولديغندن وامر خلافت صورتين سر متحقق اولمديغندن اوتري (فان لم يكن ظاهرا بصورة من استخلفه
فيما استخلفه فيه فما هو خليفة وان لم يكن فيه جميع ما تطلبه الرعايا التي استخلف عليها فليس بخليفة عليهم
فجواب الشرط الاول محذوف لدلالة الثاني عليه (لان استنادها اليه) ديدي پس اكر آدم ظاهر اولميدي شول
حقك صورتي ايله كه اني استخلاف ايتدي واول شئ عالم واجزاء عالمدر پس آدم خليفه اولمزدي واكر خليفه ده
رعايانك طلب ايتديكي شيئك جميعسي موجود اولميدي اول رعايا كه اول انلر اوزره استخلاف اولندي پس
اول انلر اوزره خليفه اولمزدي * زيرا رعايانك خليفه يه استنادي بودر كه خليفه نك نشئه سي حقايقندن هر بر
حقيقت احديت جمعي حيثيتيله برزخدر بحر وجوب حقايقندن بر حقيقتك بينيله بحر امكان حقايقندن
آنك مظهري اولان حقيقتك بيننده كه آنك عرشيدر وانك حقيقت وجوبيه سي آنك اوزره مستويه در)
(فلابد ان يقوم بجميع ما يحتاج اليه والا فليس بخليفة عليهم) (پس لابددر كه آدم محتاج اليه اولان شيئك
جميعسي ايله قائم اوله والا انلر اوزره خليفه دكلدر * يعني آدم عالمدن هر شيئك محتاج اليهي اولان شيئله قائم
اولمق كركدر تا كيم آنك خلافتي صحيح اوله (فليس بخليفة عليهم) قولي اصلده شرط اولك جوابيدر يعني
وان لم يكن فيه جميع ما تطلبه الرعايا التي استخلف عليها فليس بخليفة عليهم) ديمكدر لكن وقتا كيم شرط ايله
جزا بيننده شرطك تعليلي كه) (لان استنادها اليه فلابد ان يقوم بجميع ما تحتاج اليه) (قوليدر توسط ايتدي
ايسه جميع اجزاء عالمك احتياجي اولان شيئده خليفه مطالبي اولديغني بيان ايتمك ايچون * پس شرط آخرك
توسطي لازم كلديكه والا قوليدر * پس جواب شرط ثاني يه جواب اولدي * وجواب اولدن جواب ثاني
ايله اكتفا اولندي * جوابده اشتراكاري اولديغندن اوتري * پس جواب اول محذوف اعتبار اولنور جواب

ثاني اكا دلالت ايتديكندن اوتري وياخود (فليس بخليفة عليهم قولي اصلده شرط ثاني يه جوابدر * وشرط
اولك جوابي محذوفدر بو جوابك قرينه سي دلالتيله يعني اكر خليفه صورت الهيه ايله ظاهر اولمزسه حقي
جميع صفات ايله عارف اولمز * وجميع اسماء الهيه نك احكامي وربوبيتيله ظاهر اولوب امري جاري وحكمي نافذ
اولمز * پس درجه خلافتدن قاصر اولمغله رعايا اكا اطاعت ايتمزلر * واكر صورت عالم ايله ظاهر اولمسه اجزاء
عالم اولان رعايا كه انلر اوزره استخلاف اولندي * محتاج اولوب اندن طلب ايتدكاري شيء انك قتنده حاصل اولمز
* پس خليفه يه انلرك تربيه وتدبيرلري ممكن اولمز * پس بو طريق اوزره دخي انك خلافتي صحيحه اولمز * پس
بو اجلدن اوتري صورت حقله صورت عالم جمعيتنك احديتي اولان آدم خلافته مستحق اولدي * زيرا وقتا كيم
الله تعالى آدمي مطلوب الكل اولان آلاء ونعمانك جميعسيله مبسوطتين اولان يديني بيننده جمع ايتدي وحقيقت
احديه جمعيه وجوبيه الهيه حقيقت احديه جمعيه انسانيه كماليه عرشي اوزره مستويه اولدي * وآدم
صورت الهيه ايله ظاهر اولدي * پس انك قتنده موجوده اولان خزائنده وانك خزائني خزائننده مخزونه
اولان آلا ونعماني اعلاي رباني يه وعالم اسفل كياني يه ايصال ايتدي * نعمانك روحاني وجسمانيسن وسماوي
وارضيسن پس جميع حقايق وجوبيه ونسب الهيه وربوبيه تماما مظاهرنده زاهره وجميع حقايق خلقيه
مظهريه دخي روحانيه ومثاليه وطبيعيه اولان مراتب ومناظر ومجاليده ظهور فرقاني وتفصيلي ايله
ظاهره اولدي * وحقايق وجوبيه وحقايق خلقيه نك خليفه ده ظهوري ظهور جمعي واحدي وكماليدر *
مظاهرك كليسنده بونلردن هر بريسنك ظهوري كبي دكلدر * زيرا بونلرك كليسي بونلرك كليسنك كلي دكلدر
* پس بحر وجوب ايله بحر امكانده بر حرف وبر كلمه يوقدر * الا انسان كاملده افضل واكملدر انساندن خارج
اولديغي حالده اكا مخصوص اولان كمال وفضيلتدن * پس انسان نه اكمل اولوردي اكر قدرن يلوب طورندن
تعدي ايتميه وحقيقت اعتدال مركزي بيننده ملازمت ايدوب جمع وكمالده حقيقت اطلاق ايله متحقق اولسه
فما صحت الخلافة الا بالانسان الكامل) پس بو تقدير اوزره اجزاء عالمدن برجزء ايچون خلافت صحيحه اولمدي
الا صورت حقله صورت عالم جمعيتني جامع اولان انسان كامل ايچون قال في بعض التراجم انته الخلافة منقادة
اليه تجرر اذيالها * فلم تك تصلح الا له * ولم يك يصلح الا لها * ولو رامها احد غيره * لزلزلت الارض زلزالها
(فانشأت صورته الظاهرة من حقايق العالم وصوره) پس حق تعالى انسان كاملك صورت ظاهره سن عالمك
حقايقندن وصورندن انشا ايلدي * يعني انسان كاملك ظاهري عالمك وحقايق عالمك صورتي اوزره در * زيرا
بحسب الظاهر صورت عالم انسان صورتي اوزره مقدمدر وانسانك صورت جسمانيه سي حقايق عالمدن
مركبه در وصورت انسان عالمك حقايق وصوريله دخي مفرداتنك خواصيله ظاهره اولدي انكيچون عقل اولدن
موجودات كونيه نك آخري اولان نوعه وارنجه ذرات وجوددن برذره يوقدر الا انسان كاملده انك نظيري
موجوددر واما بحسب الحقيقة والمرتبة عالم انسانك صورتي اوزره در * وذات انسان حقايقنك حقايق عالمه
نسبتي اصلك فرعه نسبتي كبيدر) (وانشأت صورته الباطنة على صورته تعالى) (وانسان كاملك صورت
باطنه سن حق تعالى كندي صورتي اوزره انشا ايتدي زيرا انسانك باطني اسماء الهيه كليه حقايقنك صوري
اوزره در حيات وعلم وقدرت وارادت كبي كه انلر ازلا وابدا حقك صورتيدر * پس انسان كاملك باطني الله ك
صورتي اوزره در ان الله خلق آدم على صورته) وظاهري عالمك وحقايق عالمك صورتي اوزره در ظاهر خود
باطنه مجلادر وباطن ظاهرده ظاهر حسبيله متعيندر (ولذلك قال فيه عليه السلام في الحديث القدسي حكاية
عن الله تعالى (كنت سمعه وبصره ولم يقل كنت عينه واذنه) يعني انسان كاملك صورت ظاهره سي عالم صورتي
اوزره وصورت باطنه سي الله تعالينك صورتي اوزره اولديغي اجلدن رسول عليه السلام حديث قدسيده
انك حقنده ديدي الله تعاليدن حكايت طريقيله بن عبدك سمعي وبصري اولورم ديمديكه بن عبدك سمعي واذني
اولورم زيرا سمع وبصر حقك صفاتيدر زيرا حق سميع وبصيردر وسمع وبصر باطندر وعين ايله اذن عبدك جزؤ
ظاهريدر (ففرق) على البناء للفاعل (بين الصورتين) پس بو حديثده رسول عليه السلام صورتين بيننى يعني
صورت باطنه ايله صورت ظاهره بيننى تفريق ايتدي وتخصيص ايتديكه انسان كاملك باطني صورتي اللهك
صورتي اوزره در وانسان كاملك صورت ظاهره سندن مراد انسانك حظ جسمانيتي دكلدر بلكه جسم وروح

وعقل ونفس وقوى ومعانيدروبونلردن غيرى اولان صفاتدركه انلره خلقيه وماسوى الله اطلاقى صادقدر پس
بونلردن مجموعه اولان هيئت جمعيت انسان كاملك صورت ظاهره سيدركه انكله عالمك صورتى اوزره در*
پس بوندن اوترى انك حقنده عالم صغير دينلور يعنى صورت ظاهره سى حيثيتيله در* صورت باطنه سى
حيثيتيله دكلدر* پس حديث صورتين بيننده فرقدن متضمن اولديغى بودركه سمع وبصردن هر برى نفس
ايچون وياخود روح ايچون حقيقت ملكوتيه والهيه در* واما عين ايله اذن مبصرات ومسموعات ايچون
ادراك آلتيدر ادراكى الاتله مقيد اولان كمسنه يه نسبت ايله واما حقك سمعى وبصريكه انكله حق متسميدر*
آلت وجارحه يه متوقف دكلدر* پس بوحد بيننده ذكر اولنان شئ جناب رب عزته اهل عموم اسنادايله اليق اولان
شيدر والا آلات وجوارحك كليسيله هرذى آلت وجارحه ده اولان ادراكات بالاصاله حقكدر مدركين
صورتنده تجلى عام حيثيتيله (وهكذا هو فى كل موجود من العالم بقدر ما تطلبه حقيقة ذلك الموجود) بوقول
وانشأ صورته الباطنة على صورته تعالى) قولنك محذوفى اولان مداولنه معطوفدر* اى فظهرت فيه صورته
تعالى ظهورا كليا جميعا احديا وهكذا هو فى كل موجود من العالم) (يعنى آدمده الله تعالينك صورتى ظهور
كلى وجمعى واحدى ايله ظهور ايتديكى كبى عالمدن هر بر موجودده ذلك الموجودك حقيقتنى طالبه اولديغى
قدر يعنى حق تعالى عالمك هر بر جزئنده ظاهر ومتعيندر اول جزء حقيقتنك استعدادى وآنك جمعيتى
وخصوصيتى اقتضا ايتديكى قدر پس حقه نسبت ايله جملەسنده حقك ظهورى على السويه در اما حقايق عالم
خصوصياتى حسبيله متباينەدر) (ولكن ليس لاحد مجموع ما للخليفة) (لكن اجزاى عالمدن براحد ايچون بوقدر
خليفه ايچون مجموع اولان شئ زيرا آنك سعت قابليتى وجمعيت باطنه سيله انده اولا ظهور ظهور كلى
وجمعيدركه حقك خلقه شاملدر وظاهر وباطنى جامعدر پس استعدادينك سعت وقابليتندن اوترى براحد
ايچون آنك جمعيتى يوقدر) (فما فاز الا بالمجموع) (پس آدم مرتبهٔ خلافته فائز اولمدى الا مجموعله يعنى
صورت حقله صورت عالمك جمعيتيله اجزاى عالم بيننده ممتاز اولوب خلافته نائل اولدى والا جميع اجزاى عالم
حقك مظهريدر لكن انلرده اولان ظهور جزئيدر قابليت جزئيه حسبيله) (فلولا سريان الحق فى الموجودات
بالصورة ما كان للعالم وجود) واكر حقك صورت الهيهٔ جمعيهٔ احديه ايله موجوداتده سريانى اولميدى عالم
ايچون وجود اولمزدى* زيرا ممكن اولان عالم عدمدن وجود حقك صورتيدر پس اكر مرأت عدمده حق
وجود اولان صورتى ايله ظاهر اولميدى جميع عالم عدمده قالوردى* پس عالمك وجودى جميع موجوداتده
صورتيله حقك سريانندندر (كما انه لولا تلك الحقايق المعقولة الكلية ما ظهر حكم فى الموجودات العينية) نته كيم
شان بودر* اكر حقايق معقوليهٔ كليه علم وحيوة كبى اولميدى موجودات عينيه ده برحكم ظاهر اولمزدى
كذلك موجوداتده صورت الهيه ايله حقك سريانى اولميدى عالم ايچون وجود اولمزدى بوندن اول عالمك حقه
ارتباطن وحقك عالمده ظهورى وجهنى بيان ايتمك ايچون شيخ رضى الله عنه امور كليه نك وجود عينيده احكام
وآثارى ايله ظهورن ووجود عينينك انلره ارتباطى قاعده سن تمهيدا ذكدنصكره تفصيلا اجزاى عالمك
حقه ارتباطن ووجودده اكا افتقارن بيان ايدوب فلولا سريان الحق فى الموجودات بالصورة ما كان للعالم
وجود قولى ايله عالمك وجودده حقك صورت ايله سريانه احتياجن وانسز وجود ايله عدم اتصافن حقايق
معقوله كليه سز موجودات عينيه ده حكمك عدم ظهورن تشبيه ايتدى وحقايق كليه نك عدمى تقديرنده
عينيه ده حكمك عدم ظهورى مثلا زيدده علمك وجودى امركه اولان علم مطلقه مستنددر* اكر علم مطلق
اولان امر كلى اولميدى عالم بولنمزايدى وبراحد اوزره عالميت ايله حكم صحيح اولمزدى* كذلك هر موجود مقيد
وجودده حقك وجودنه مستنددر* وصورتيله انك سريانه متوقفدر) (ومن هذه الحقيقة كان الافتقار
من العالم الى الحق فى وجوده) وبوحقيقتدن يعنى موجوداتده صورتيله سريانى حقيقتندن عالمدن حقه افتقار
ثابت اولدى عالمك وجودنده يعنى بوحقيقتدن وجودده عالمك حقه افتقارى اولدى* زيرا اكر موجوداتده
صورت ايله حقك سريانى اولميدى* عالم وجود ايله متصف اولمزدى* پس وقتا كه عالم وجودده حقك وجودنه
مفتقر اولوب وجود حق دخى عالمك مظهريتنده ربوبيت ايله ظهوره مفتقردر زيرا مظهريت عالم ايله حقك
ربوبيتى متحققه در الوهيت مألوه ايله خالقيت مخلوق ايله متحققه اولديغى كبى* پس على طريق التضايف حقله

خلقدن هر برى آخره مفتقر اولمغله) (شعر) (فالكل مفتقر* ما الكل مستغن* ديدى پس حقله عالمك
كليسى مفتقردر برى برينه عالمك حقه افتقارى وجودده در وحقك عالمه افتقارى وجودده دكلدر* بلكه
حقايق وجوبيه ونسب ربوبيه نك مظهريت عالم ايله تحققنده در حقله عالمدن هر برى آخردن مستغنى
دكلدر* زيرا حقك صورت ايله موجوداتده سريانى اولميدى عالم وجود ايله متصف اولمزدى ومظهريت
عالم اولميدى حق ربوبيت ايله متصف اولمزدى) (هذا هو الحق قد قلنا ولا نكنى) (يعنى عالمك وجودده حقه
افتقارى وحقك ظهورده عالمه افتقارى قول حقدر تحقيق برانى ظاهرا وصريحا ديدك انكله كنايه ايتمزز
ولكن ربك بالفعل ربوبيتى تحققنده مربوبه اولان افتقارى مربوبك اكا افتقارى كبى دكلدر* زيرا مربوبك
ربه افتقارى وجوديدر وربك مربوبه افتقارى نسبى وعدميدر واما حقايق عالمك اعيان معدومه سى مراياسنده
حقك سريانندن وصورتيله انلرده ظهورندن عالم وجود ايله متحقق اولمجق مراياى اعيانده صورتيله ظاهر
اولان حق اولور* پس حقك عالمه افتقارى اولمز بلكه اسم باطنك صورتى ظاهر اولمقده افتقار اسم ظاهره واقع
اولوركه اعيان معدومه مراياسندن ظهور ايله مقيددر واسم ظاهرك فيضى وامدادى اسم باطندر* بوتقدير
اوزره افتقار اسما بيننده واقع اولور* پس حقك عالمه افتقارى مجرد بوطائفه نك قتنده براصطلاحدر والا
حقايق عالمده حقك سريان وتجليسى اولمجق عالم وجود ايله متصف اولمزتا كيم حق اكا مفتقر اوله* وحق
تعالينك احاطهٔ ذاتيه سى حضرت الوهيت ايله حضرت كونيه يه شمولن مشاهده ايدن كمسنه يه حقيقة معلوم
اولوركه اصلا افتقار يوقدر (فان ذكرت غنيا لا افتقار به) (فقد علمت الذى بقولنا نعنى) پس اكر سن بالذات غنى يى
ذكر ايده جك اولورسنكه انك افتقارى يوقدر يعنى حق تعالى ذاتيله عالميندن غنى اولوب افتقاردن منزه اولديغن
بيلدكدنصكره اكر ذاتيله غنى اولديغن ذكر ايدرسك پس تحقيق سن عالم اولورسن شول شيئى كه بز فالكل
مفتقر قولمزله انى ديلرز يعنى بيلورسنكه بزم افتقاردن مرادمز اسما وصفات ايله در ذات ايله دكلدر* زيرا
حق ذاتيله عالميندن غنيدر بلكه عالمينك مقتضياتى اولان اسماء الهيه دن دخى غنيدر بووجه اوزره ذكرت
صيغهٔ مخاطب اولور واما اكر نفس متكلم اعتبار اولنورسه پس يعنى بويله اولوراكربن برغنى يى ذكر ايده جك
اولورسمكه آنك افتقارى يوقدر * پس بزقولمزله مراد ايتديكمز شيئى سن بيلورسن يعنى من حيث الذات
عالميندن غنيدر ديمك اولور * وبه قولنده با مصاحبت ايچوندر وظرف معناسنه اولمق دخى جائزدر) (فالكل
بالكل مربوط فليس له* عنه انفصال خذوا ما قلته عنى) (فقولى كه حق لانى مظهر جمع ورتق* پس حقله
عالميندن هر برى اخره مربوطدر* پس هر برى ايچون آخردن انفصال يوقدر بنم ديديكم قولى بندن
اخذ ايدك يعنى حق عالمه مربوطدر ربوبيتين انكله واندن اظهار ايتمكله وعالم حقه مربوطدر آنك وجوديله
موجود اولوب وجودده اكا مفتقر اولمغله (امدى) شويله بيلكم افلاك الهيهٔ كليه درت فلكه منحصره در
بر برى فلك لا تعيندر وبر برى فلك تعين اولدركه فلك احدى وجمعيدر وفلك تعين اول لا تعين اولان وجود حق
مطلقدن قلب كبيدر انسانده نكه نفس رحمانى ايله اولا تعين اولده متعين اولور نفس انسانى قلبده اولا متعين
اولديغى كبى* وفلك تعين اول ايكى فلك عظيمى محيطدر* بر برى فلك اسماء الهيه وصفات ربانيه دركه جميع اسماء
الهيه نك افلاكنى محيطدر وبوفلك عاليدر وبر برى فلك كيانى ومظهريدركه جميع مظاهر كونيه افلاكنى محيطدر
وبوفلك حضيضدر واسماء الهيه افلاكندن هر براسمك فلكى فلك كيانى يى متضمن اولديغى مظاهر كونيه
افلاكندن آنك مظهرى اولان فلك خاصه مربوط اولوب اول اسمك نسبت ربوبيه سى وصورت وجوبيه سى انده
ظاهره در واول اسمك مظهر خاصى اولان فلك كونى دخى آنك رب خاصى اولان اول اسمه مربوطدر وجودده اول
اسمك تجليسنه افتقارى سببيله* پس جميع اسماء الهيه افلاككى انلرك مظاهرى اولان حقايق كونيه افلاكنه
مربوطدر* وجميع حقايق كونيه ومظاهر خلقيه افلاككى دخى جميع اسماء الهيه افلاكنه مربوطدر* پس
فالكل بالكل مربوط) قولنك معناسى بودر يعنى اسماء الهيه نك جمعيت كليه سى حقايق عالمك جمعيت
كليه سنه مربوطدر* وحقايق عالمك دخى جمعيت كليه سى اسماء الهيه نك جمعيت كليه سنه مربوطدر
احدهمانك آخردن انفعالى وانفكاكى) (فقد علمت حكمة نشأة جسد آدم اعنى صورته الظاهرة) (پس
تحقيق مذكوردن سن بيلدك جسد آدم نشأه سنك حكمتنى جسد آدم نشأه سندن مرادم آنك صورت

ظاهره سیدر * یعنی تحقیق مذکوردن بیلدککه آدمك صورت ظاهره سی عقل کادن علی طریق سلسلة الترتیب
وجوداتك آخری اولان نوعه وارنجه اولان حقایق مظهریهٔ خلقیه جمعنك احدیتی صورتیدر) (وقد علمت
نشأة روح آدم اعنی صورته الباطنة) (ودخی تحقیق آدمك روحی نشئه سنك حکمتنی بیلدك مرادم آدمك
صورت باطنه سیدرکه اسماء الهیه جمعنك احدیتی صورتیدر) (فهو الحق والخلق) (پس آدم صورت
باطنه سیله حق وصورت ظاهره سیله مخلوقدر) (وقد علمت نشأة رتبته وهی المجموع الذی به استحق الخلافة)
(وسن آدمك رتبتی نشئه سنی بیلدك که انك رتبتی شول مجموعدرکه اول انکله خلافته مستحق اولدی یعنی
آدمك رتبتی نشئه سی صورت حقله صورت عالم جمعیتیدرکه صورتین بیننده اولان جمعیتی سببیله خلافته
مستحق اولدیکه صورت باطنه سیله حقدن اخذ ایدر * وصورت ظاهره سیله عالمه ایصال ایدوب آنی حفظ ایدر)
(فادم هو النفس الواحدة التی خلق منها هذا النوع الانسانی) (پس صورت حقله صورت عالم جمعنك احدیتی
اولان آدم شول نفس واحده درکه اندن نوع انسانی خلق اولندی * شویله بیلکه آدم علیه السلام جمیع جمعیات
جمعی احدیتنك ظاهر یتیدر ومرتبهٔ ظاهره ده ختومك اولیدر زیرا صورت نوعیهٔ وجودیه بونکله ختم اولندی
وصور بشریهٔ انسانیه بونکله فتح اولندی * وآدم صورت الهیه وجهندن بشره مثابه سنده در انکیچون
ابو البشر اولدی * پس وقتا کیم آدم جمعیات الهیه وکونیه جمعی احدیتنك صورت ظاهره سی اولدی ایسه *
پس فعل وتأثیر ایله متصفه اولان حقایق وجوبیه بیننده انفعال وتأثر ایله متصفه اولان حقایق کونیه بیننده
جمع جمع احدیتنك اولکی صورتی اولدی) (وهو قوله) (یعنی آدمك نفس واحده اولدیغنك دلیلی الله تعالینك
(یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالا کثیرا ونساء)
قولیدر یعنی ای عهود سابقه یی ناسی اولوب ماسوای حقله مونس ومأنوس اولان ناس شول ربکزدن اتقا
ایدك که سزی نفس واحده دن خلق ایتدی واول نفسدن زوجنی خلق ایتدی * ودخی ایکیسندن رجال کثیر
ایله نسائی بث ایلدی * پس آدمك نفس واحده اولدیغی وصورت بشریه نك فاتحی اولدیغی * بو آیت کریمه ایله
مدللدر ونفس واحده اولدیغی بودر * زیرا واحد عددك اصلی ومنشائی اولدیغی کبی آدم دخی نوع انسانی
عددینك اصلی ومنشأیدر * پس وقتا کیم خلق آدمدن مراد خلیفه نك وجودی اولدیسه بین المجموع
والمفصل اکمل واجمع اولان وجه اوزره * پس حق تعالی بو اصل واحددن جمیع حقایق انفعالیهٔ جمعی احدیتنك
صورتنی اخراج ایتدیکه صور جمعیات کمالیه یه قابله اوله واول صورته حوا تسمیه ایتدی * حوی دخی
حوا ایدن جمعدر * وانی آدمك صورتی اوزره اخراج ایتدی انك طبیعتی طینتندنکه انکیچون جانب ایسردر
زیرا روح جانب ایمنندر وبو حقیقتدن کنایه اولندی که ضلع اعوجدن خلق اولندی * زیرا ظهورده اعوجاج
طبیعتك حقیقتندندر پس حق تعالی بو ایکیسندن جمیع حقایق مظهریهٔ انسانیه جمعیاتی احدیتنك صور کلیه سی
اظهار ایتدی * پس حوی بطن واحده ده ذکر وانثی دن اب ایچون ایکیشر ولد انتاج ایدردی آدمك بطننده
ویاخود حوانك بطننده حقایق فعلیه وانفعالیه صورینك اصلی اولدیغندن اوتری واول اصل تعین اول ایله
حقایق کیانیه نك حقیقتیدر زیرا حوا آدمك صورتی اوزره در آدم دخی تعین اول مشتمل اولدیغی اسماء
الهیه نك حقایق فعلیه سن جامع وحقیقت حقایق کیانیه یی حاوی اولوب صور وجودیه نك حقایق
انفعالیه سن مشتمل اولدی * پس حوی اول صورت اوزره اولمغله باطننده بالقوه اولان صفات فعلیه وانفعالیه
بالفعل اندن ظهور ایتدی) (فقوله اتقوا ربکم واجعلوا ما ظهر منکم وقایة لربکم واجعلوا ما بطن منکم وهو
ربکم وقایة لکم) (یعنی شیخ رضی الله تعالی عنه دیرکه حقك اتقوا ربکم قولی اجعلوا ما ظهر منکم وقایة لربکم
دیمکدر یعنی سزدن ظاهر اولان شیئی یعنی سزلك ظاهرکزی ربکزه وقایه ایدك وسزدن باطن اولان شیئی یعنی سزلك
باطنکز یکه اول سزلك ربکزدر کندی نفوسکزه وقایه ایدك زیرا آدمك ظاهری بتی عالم کیاننك مجموعندندر
وعالمده بیننده نقایص ومذامك مجمعیدرکه مقام امکانی یه خصیصه در * پس انسانده صادره اولان افعال
واخلاق واحکام اگر قبیحه اوله جق اولورسه انلری نفسه اسناد ایدوب نفسی حقه وقایه ایتمك کرکدر واکر
محموده اوله جق اولورسه انلری حقه اسناد ایدوب حقی نفسه وقایه ایتمك کرکدر) (فان الامر ذم وحمد فکونوا
وقایة فی الذم واجعلوه وقایتکم فی الحمد) (زیرا تحقیق امر ذمدر وحمددر * پس سز ذمده حقك وقایتی اوله

یعنی

یعنی هر شیکه انده ذم ونقص اوله انی نفوسکزه اسناد ایدك حقه اسناد ایتمك وربکزی حمدده کندی نفوسکزه
وقایه ایدك یعنی هر شیکه انده حمد اوله عنایت وتوفیقدن واعطاء خیردن انی نفوسکزه اسناد ایتیوب حقه
اسناد ایدك) (تکونوا ادباء عالمین) (ادبا وعالمین اولورسکز زیرا محامدی نفسه اسناد ایتمکده حقی نفسه وقایه
ایدوب محامدی حقه اسناد ومذامی حقه اسناد ایتمکده نفسی حقه وقایه ایدوب مذامی نفسه اسناد ایتمك ادبا
وعلماء ایدر زیرا بی عار وبی ادب اولان ملاحده وزنادقه کمالات ومحامدی کندی نفوسنه ومذام ونقایضی
حقه اسناد ایدرلر مشیت الهیه تعلق ایتمسه بویله اولمزدی دیو کندی نفوسی مرادلری اوزره ارتکاب ایتدکلری
افعال قبیحه یی مشیت الهیه یه حواله ایدرلر * اما انلر ایدلری اوزره برکسه یه برخیر اصابت ایتسه بلکه محض
شردن غیری نفسلرندن نسنه صادر اولسه عالمده واقعه اولان تصرفات الهیه یی کندی نفسلرینه اسناد ایدرلر
مشیت الهیه یه اسناد ایتمزلر (امدی) وقتا کیم آدمك صورت ظاهره سی عالمك صورتی اوزره اولدیسه عالمك
کثافتی وحقدن جدایتی حیثیتیله عالم مجمع مذامدر زیرا * نقایص ومذام عالم امکانه مخصوصه در پس نوع
انساندن صادره اولان افعال واخلاق واحکام اگر قبیحه اولورسه که عرفا ویا عقلا ویا شرعا مذمته مستحقه
اولدیسه پس متأدبه اولی بودرکه تأدبا وتحققا انلری نفسنه اسناد ایلیه حقه اسناد ایتمیه زیرا حقدن صادر اولان
محض خیردر یعنی افاضهٔ وجوددر قبایح ومذام بقعهٔ امکانه وامکانك احد جانبینی اولان عدمه راجعه در
وکذلك نفسنده اولان کمالات ومحامدی حقه اسناد ایتمیه زیرا فی الحقیقه انلر وجود حقه راجعه در پس عبد
متأدب کندی نفسنی حقه وقایه ایدر مذامی نفسنه اسناد ایتمکله وحقی کندی نفسنه وقایه ایدر محامد
وکمالاتی حقه اسناد ایتمکله) (قال الله تعالی) (ما اصابك من حسنة فمن الله وما اصابك من سیئة فمن نفسك
ولکن (قل کل من عند الله) ایکن مذامی نفسنه ومحامدی حقه اسنادك حکمتی بودرکه نقایص ومذام نفسك
مقتضیاتیدر نفسك تقاضاسی حسبیله اسم مضل اکا امداد ایدر * پس نفسك تقاضاسی حسبیله انده ظاهر
اولان فعل نقض نفسه اسناد اولنور ومحامد حقه اسناد اولنور زیرا وجود مطلقده اسم هادی حضرتندن
فیض الهی مظهر انسانی کمالی یه نازل اولدقده طهارت محل آنی تغییر ایتمیوب طهارت اصلیه اوزره ظاهر اولمغله
حقه اسناد اولنور پس کل من عند الله در امداد وافاضه جهتیله واما مذام پس محل فیض الهی یی تغییر ایتمکله
مذام محلنه یعنی نفسه اسناد اولنور) (ثم ان الله تعالی اطلعه) (ای آدم) (علی ما اودع فیه) (اندنصکره الله
تعالی آدمی اطلاع ایتدی یعنی اکا اشهاد ایتدی انده ایداع ایتدیکی شیئه یعنی آدم صورت جمعیهٔ احدیهٔ کمالیهٔ
انسانیهٔ الهیه نك ظاهریتی جمعنك احدیتله انده ایداع اولنان اولادی مظهریاتنك اسرارنه الله تعالی آنی
اطلاع ایتدی (وجعل ذلك) ای اطلاع الشیء المودع فیه) (فی قبضتیه) (یعنی الله تعالی آدمده مودع فیه اولان
شیئك اطلاع واشهادن کندی قبضتیننده ایلدی یعنی حق ایکی قبضه سنده اکا کوستردی) (القبضة الواحدة
فیها العالم) (قبضهٔ واحده که یسریدر انده عالم مقبوض ومشهوددر یعنی صور عالمی تفصیلا قبضهٔ یسریده
کوستردی که اضعفدر زیرا قبضهٔ یسری صفات قابلیت صاحبیدرکه صفات الهیه دن منفعله در) (والقبضة
الاخری فیها آدم وبنوه وبین مراتبهم فیه) (وقبضهٔ اخری که یمینیدر انده آدم وبنین آدم مقبوض ومشهوددر *
پس قبضهٔ یمینده آدمی واولادینی کوستردی واولادینك مراتبن اول اطلاعده بیان ایتدی وقبضهٔ یمنی اقویدر
زیرا صفات فعلیه واسماء الهیه صاحبیدر یعنی قبضهٔ یمنی اولان صورت الهیه ده) (المؤمن مرأة المؤمن)
فحواسی اوزره آدمی وجمیع جمعیات کمالیهٔ الهیه احدیاتنك صوری اولان اولادی مظهریاتنی وحقیقت الهیهٔ
مطلقه دن هر برینك حصهٔ کمالیه سن وعلوم ومعارفی مرتبه سن بیان ایدوب مشارب مختلفه واذواق
متنوعه موجبجه مراتبك تمایزن مشاهده ایتدردی) (ولما اطلعنی الله فی سری علی ما اودع فی هذا الامام
الوالد الاکبر) (شیخ رضی الله تعالی عنه دیرکه وقتا کیم الله تعالی سرمده بنی مطلع ایتدی ایسه بو امام والد
اکبرده ایداع ایتدیکی شیئه یعنی آدمده ایداع ایدوب اکا اظهار ایتدیکی جمعیات الهیهٔ کمالیه احدیاتنك صوری
اولان اولادنی کوستردیکی کبی بکا دخی سرمده اولاد کاملینك صور جمعیهٔ الهیه سن علی طریق التفصیل
مشاهده ایتدردی ایسه) (جعلت فی هذا الکتاب منه ما حد لی) (بن بو کتابده ایراد ایتدم مشاهده ایتدیکم
شیدن بکا تحدید اولنان شیئی یعنی جمیع انبیانك حقایقن مشاهده ایدوب ذوق محمدی یه مخصوصه اولان اذواق

اندیابی اظهار ایتمکه ومراتبن بوکتابده بیان ایتمکه امر اولندقده رسول علیه السلام بکا تعیین وتحدید ایتدیکی قدر ایراد ایتدم)(لا ماوقفت علیه فان ذلك لا یسعه کتاب ولا العالم الموجود الان)(اطلاع الهی ایله اذواق واسراردن شول شیئه که بن واقف اولدم انك کلیسنی ایراد ایتمدم زیرا واقف اولوب مشاهده ایتدیکم اذواق واسراره وعلوم ومعارفه بوکتاب والان موجود اولان عالم واسع اولمز * زیرا مشکات ولایت محمدیه دن جلوه ایدن لا تعین وغیب مطلق اسراری مقیدات وتعیناته صغمز وحضرت وجوب وقدمه متعلقه اولان علوم الهیه بقعهٔ امکان وحدوث حدینه داخل اولمز)(مما شهدته مما نودعه فی هذا الکتاب کما حدلی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حکمة الهیة فی کلمة آدمیة وهو هذا الباب)(مما نودعه قولنده من بیان ایچوندر وحکمة قولی مبتدادر ومما شهدته قولی مقدم خبر ید ردیمك اولور * پس سرمده مشاهده ایتدیکم شیئلندرکه بوکتابده برانی ایداع ایدرز رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم انی بکا تحدید ایتدیکی کبی حکمت الهیه که کلمهٔ آدمیه یه مخصوصه در وحکمت الهیه اولان شی بو بابدر * پس بوکتابده مذکور اولان فصوصدن هر برفص بر بابدن کنایه درکه مراتب انسانیهٔ کمالیه دن هر برمرتبه نك علومی برباب ایله ختم اولمغله وهر بربابده ذکر اولنان نبی یه متعلقه اولان علوم ومعارف جمعیتنك احدیتی انده منتقشه اولمغله اندن فص ایله تعبیر اولندی * وبو حکمت الهیه ایله لقب اولندی * مع هذا سائر حکم دخی الهیه درز یرا بو حکمت که بو بابدر جمعیت الهیه یی مشتمله در یعنی جمعیت اسماء الهیه صورتنك ظهورن واحکام وآثارن بیان ایدر وبو حکمت جامعه نك اولی آدمدرکه آنك سببیله بو حکمت ظاهره اولدی * پس انکیچون بو حکمت الهیه کلمهٔ آدمیه یه مختصه قلندی وسائر وجوهك ذکری فصك اولنده سبق ایتدی (ثم حکمة نفثیة فی کلمة شیثیة) اندنصکره حکمت نفثیه درکه کلمهٔ شیثیه ده منفونه در نفث نفس واحدك ارسال وانبثاثندن عبارتدر * النفث بالفاء الموحدة والثاء المثلثة ارسال النفس بالفتح وهو مع ریقه کما یفعل اصحاب العزایم والرقی وبونده ماهیات قابله اوزره منبسط اولان نفس رحمانیدن عبارتدر وعلوم وهبیه وعطایای الهیه نك شیثك روع وقلبنه القادن کنایه در یعنی کسب وتعلم سز اولان علوم وهبیه وعطایای الهیه کلمهٔ شیثیه ده متحققه درزیرا شیث لغت عبرانیه ده عطاء الله دیمکدر زیرا آدم هابیلك فقدی قتنده اکا حاصل اولان توجعی تسکین ایتمکیچون حضرت وهابدن بروهبه طلب ایتدی * پس حق تعالی موهبت محضه دن شیثی اکا اعطا ایتدی * پس حکمت نفثیه کلمهٔ شیثیه یه انکیچون مختصه اولدی زیرا فیاضیت ایله موصوفه اولان مصدریتدن عطیات الهیه علومی اول شیث علیه السلامه حاصل اولدی وعلوم وهبیهٔ لدنیه ایله وعلوم روحانیات ایله ملائکه علومی کما اکوانده اسما وحروف وکلمات وآیات ایله تسخیر وتصریف وتصرفه خصیصه در اولا انك اوزره نزول ایلدی * وکندی وجودی دخی مرتبهٔ مفیضیتدن نفس واحد رحمانك انبثاث وانبساطندن حاصل اولدی * پس شیث علیه السلامك قلبی فصنده منتقشه اولان علوم وهبیهٔ الهیه یه وعطایای ذاتیه یه وانك سائر حکم ومعارفنه واذواق وکمالاتنه بو فص طابع کبیدر انکیچون شیخ رضی الله تعالی عنه بوفصده که بو بابدر نفس رحمانی انبساطیله حاصل اولان ماهیات الهیه وعطایای ذاتیه یی بیان ایتدی * پس وقتا کیم حق تعالی من حیث صرافة ذاته واطلاقه مبدأیتله وصف اولنیوب برشیئه دخی مصدر واقع اولمدیسه ومراتب متعقله نك اولی مرتبه سی جمیع تعیناتی جامع اولوب احدیت جمع صاحبی اولان تعین اول مرتبه سی اولدیسه واول مرتبه انسان حقیقی یه خصیصه اولدیسه که والد اکبر اولان آدم اول مرتبه نك صورتیدر واول مرتبه آدم ایله ختم اولدیسه پس انك تلوی اولان مرتبه که نفس رحمانینك ماهیات قابله اوزره انبساطی وافاضهٔ وجود ایتمك مرتبه سیدر فیاضیت ایله موصوفه اولان مرتبهٔ مصدریت اولدی ومرتبهٔ مفیضیتدن مولود اول اولوب مصدریت اولی مظهری اولان شیثك حکمتی حکمت آدمیه نك تلوی اولدی)(ثم حکمة سبوحیة فی کلمة نوحیة)(اندنصکره حکمت سبوحیه درکه کلمهٔ نوحیه ده متحققه در وحکمت نفثیه حکمت سبوحیه ایله ارداف اولندی زیراذکر اولندیغی کبی مراتب الهیه نك اولکی مرتبه سیکه انکله مبدأیت حقك اولیتی ثابت اولدی که مرتبهٔ احدیت جمعدر واندنصکره صفت فیاضیت ومصدریتدرکه فیض وجودی ووهب وجودی مرتبه سیدر * پس فیض الهیٔ ذاتیه قوابلنك اولی عالم ارواحدرکه انلروسایطدن مکتسبه اولان ترکیب ونقایصدن وکثرت امکانیه دن طهارت ونزاهت

ایله جمیع موجوداتدن اتمدر ووحدانیت حقه بونلرك نسبتلری سائردن دخی احکمدر معرفت حقدن انلرك حظی تسبیح وتقدیس وتنزیه در وجناب حقه انلرك ارتباطی بو وجه ایله در * پس احکام امکانیه دن انلرك تجردلری حیثیتیله آدمی ذم ایدوب نقایض ایله وصف ایتدیلر * پس بوندن اوتری کمالات الهیه دن ادراك ایتدیلر * الاحضرت وحدانیته ارتباطاری نسبتلرندن استفاده ایتدکاری قدر وقبول ایتدکاری فیض وجودی بونلرده احکام امکانیه کثرتنك اکثری ایله منصبغ دکلدر احکام امکانیه دن انلرك تجردی حیثیتیله آدمی ذم ایدوب نقایض ایله انسانی وصف ایتدیلر * پس بونلرك علمی معرفت حقه مقصور اولدی کثرت وترکیبدن حقك تجردی ونزاهتی حیثیتیله صفت افتقاری متضمن اولدقلرندن اوتری * پس ارواح صفت تنزیه ایله ظاهره اولوب منصبغه اولدی * پس وقتا کیم نوح علیه السلام مرسلینك اولی اولدیسه واحکام رسالتك اولکی حکمی رسولك امتندن توحید حق طلب ایتمسیدر وشریك ومثل ومنازعدن انك تنزیهیدر پس نوح علیه السلامك اوزرینه صفت تنزیهیه غالبه اولدی * زیرا مبدأ ظهور رسالتدر وحکم رسالتی قابل وتوحید ایله حقی مطالب اولنلرك اولیدر * پس نوحده ارواح علمینك اولیتی وفیض الهیٔ وحدانیتك اولی قابله اولان وصفلری ظاهره اولدی * پس آنك اوزره حال غیرت وقومنه غضب غالب اولدی عبادت اصنامه انلرك انهماکارن مشاهده ایتدکده حتی کمال غیرتندن قومنی ظلم ونقایصه نسبت ایتدکدنصکره هلاك ایله انلره دعا ایتدی زیرا اسماء الهیه آدم ایله متحققه اولدی وصورت الهیه انکله ظاهره اولدی بعده اعیان قابله حسبیله اسماء الهیه دخی افاضهٔ وجود ایدوب اسماء اعیانده تکثر وتعدد ظهوره ایتمکله وشیثدن نوح علیهما السلامك زمانته کلنجه زمان فترت متطاوله وعهد نبوت بعیده اولمغله نوحك قومی اسماء متعدده یی اجسام ظن ایدوب انلرك صوری اوزره ود وسواع ویغوث ویعوق ونسر ایله تسمیه اولنان اصنامی احداث ایدوب انلرك عبادتنه مکب اولدیلر واسماء متکثره احداث ایتدکاری الهیهٔ متعدده عبادتنه عکوفلریله وحدت حقدن محتجب اولدیلر * پس حق سبحه ونقایصدن منزهه اولان ملائکه نك صفت تنزیهی نوح علیه السلامده غالبه اولمغله حکمت سبوحیه کلمهٔ نوحیه یه مقارن قلندی وحکمت شیثیه دخی حکمت سبوحیه ایله ارداف اولندی زیرا فیض وجودی مرتبه سندنصکره اولا متعین اولان ارواح مجرداتدرکه معرفت حقدن انلرك حظی تسبیح وتقدیسدر * پس اولکی حکم جمعدر وبعده مرتبهٔ فیض وجوددر وبعده مرتبهٔ علم تقدیسدر * پس بوفصده حقك تنزیهی احکامی دخی بوندن اوتری ایراد اولندی)(ثم حکمة قدوسیة فی کلمة ادریسیة) اندنصکره حکمت قدوسیه درکه کلمهٔ ادریسیه ده ثابته در وحکمت قدوسیه حکمت سبوحیه دنصکره ایراد اولندی * وادریس نوح علیهما السلامدنصکره ذکر اولندی مع هذا نوح زمان ایله ادریسدن متأخر ایدی زیرا صفت قدوسیه صفت سبوحیتی معنی ومرتبه ده تالیه در واندن ابلغدر اکرچه کیم تنزیهده ایکیسی مشترکدر فقال بعض الکمل السبوح هو المنزه عن ان یلم به نقص والقدوس هو الطاهر المقدس عما ان یتوهم فیه من امکان تطرق نقص ما الیه بشینه بحیث یقدح فی قدوسیته وقرآن کریمده بو مقامه تنبیه آیات شتاده وارد اولدی حق تعالی اینك)(سبحانه وتعالی عما یقولون علوا کبیرا)(قول شریفی کبی وکذلك احادیث نبویه ده وارد اولدی وانك جمله سندندرکه نبی علیه السلام جبرائیل علیه السلامه سؤال ایتدی ودیدیکه)(ایصلی ربك فقال جبرائیل نعم فقال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما صلوته فقال سبوح قدوس سبقت رحمتی علی غضبی)(پس سبوحه قدوسی مقارن ایتدی پس قدوسیه ده برمعنی دخی وارد رکه اول جنابه وصف ناقصك تطرقن ایهام ایدرا کرچه کیم واصف ذلك التقدیسده وجه نقصی عالم دکل ایسه ونوحك تنزیهی بینیله ادریسك تقدیسی بیننده برفرق دخی بودرکه ادریسك ذوقی عقلی ومجرددر ونوحك ذوقی عقلی ونفسیدر زیرا ادریس مرتاض اولوب روحانیتی طبیعتی اوزره غالبه اولدی * وعالم مزاجدن منسلخ اولوب بشریتدن خروج ایتدی وملائکه وارواح ایله مخالطه ایتدی واون التی ییل مقداری اکل وشرب ایتمدی واکا نوم طاری اولمدی حتی عقل مجرد قالدی وسماء سابعه انکله عروج اولندی وجنته داخل اولدی ونوح علیه السلام بوکا مخالفدر زیرا نوح علیه السلام حظ نفسله وحظ روح ایله قائمدر وتزوج ایدوب انکیچون اولاده حاصل اولدی واول اب ثانیدر پس ادریسك تقدیسی ابلغدر وابلغ اولان تأخیره اولیدر پس بوندن اوتری حکمت سبوحیه حکمت قدوسیه ایله ارداف اولندی وحکمت

قدوسیه کلمهٔ ادریسیه یه مقارن قلندی زیرا ادریس ایچون حاصل اولان کمال تقدیس طریقی ایله دریعنی متروض اولمسی ایلدر وکدورات طبیعیه ومزاج عنصریه دن اکا عارضه اولان نقایصدن انسلاخی ایلدر * پس انکیچون بو فصده احکام تقدیس ایراد اولندی) (ثم حکمة مهیمیة فی کلمة ابراهیمیة) (اندنصکره حکمت مهیمیه درکه کلمهٔ ابراهیمیه ده مثبتدر الهیمان شدة العشق وهو صفة تقتضی عدم توجه صاحبها الی جهة بعینها بل الی المحبوب فی ایة جهة کان لاعلی التعیین وعدم امتیاز صاحبها بصفة مخصوصة تقیده * وصفت تهیم اولا ارواح عالیهٔ مهیمه ده ظاهر اولدیکه حق تعالی انلره جمالی جلالندن تجلی ایتدی وانلر حقک انوارنده هایم اولوب نفسلرندن غائب اولدیلر پس نفسلرینی وماسوای حقی بلمدیلر وانلرک خلقیتی اوزره حقیت متجلی وغالب اولدی پس انلر تجلیده مستغرق ومستهلک اولدیلر وثانیا صفت تهیم کمل انبیادن ابراهیم علیه السلامده ظاهر اولدی زیرا خلیل الرحمن ایدی وخلیل حبیبدرکه محبتک روحی بیننده تخلل ایدر وخلت شول محبتدرکه حبیبده تخلل ایدرنته کیم دینلدی) (شعر) (وتخللت مسلک الروح منی * ولذا سمی الخلیل خلیلا * وخلیل اوزره محبت حق غالبه اولدی حتی فی الله باباسندن وقومندن متبری اولدی وفی سبیل الله اوغلنی ذبح ایتدی والله ایچون جمیع مالندن چقدی کثرتی مشهوره ایکن وغلبهٔ هیمان ایله شدت محبتدن حق مظاهر کواکبده طلب ایدر اولدی کواکبده نوریتک ظهورندن اوتری) (فلما جن علیه اللیل رأی کوکبا قال هذا ربی فلما افل قال لا احب الآفلین فلما رأی القمر بازغا قال هذا ربی فلما افل قال لئن لم یهدنی ربی لاکونن من القوم الضالین فلما رأی الشمس بازغة قال هذا ربی هذا اکبر فلما افلت قال یاقوم انی بریء مما تشرکون) (اندنصکره ایتدی لئن لم یهدنی ربی لاکونن من القوم الضالین) (ای حائرین فی جمال الحق وبونلرک کایسی غلبهٔ هیماندندر وهیمانک کمالی فتنده کندی نفسندن فانی اولدی وحق تعالی اکا تجلی ایدوب مقام جمع وفرقده حقله باقی قالدی وحقی سموات وارواح وارض واجسام واشباح مظاهرنده ادراک ایدوب ایتدی) (انی وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض (بتجلیة الوجود علیها وسریان ذاته فیها) (حنیفا مسلما) (فانیا عن الافعال والصفات والذات فی افعاله وصفاته (وما انا من المشرکین) (ای المثبتین للغیر لوجدانی الذات الالهیة فی صور الاکوان بالکشف والعیان) (پس ابراهیم وجود حقه متخلل ووجود حق دخی انده متخلل اولوب شدت هیماندن ماسوای حقدن متبری وفاطر سموات وارضه متوجه اولدیغندن اوتری حکمت مهیمه ایله ارداف اولندی زیرا وقتا کیم شیخ رضی الله تعالی عنه هر برصفتی برنبی یه مقارن ایلدیسه وجمیع صفاتی جامعه اولان مرتبه ایله که حضرت الوهیتدر بدأ ایتدیسه وآنی آدمه مقارن قلدیسه که حیطت وجمعیتده انکیچون کمال حاصل اولدی وانی دخی عطایای ذاتیه واسمائیه ایله که انلر ایچون اولیت ومصدریت واردر ارداف ایتدیسه وانی دخی صفات تنزیهیه وسلبیه ایله ارداف ایتدیسه واجب اولدیکه مرتبهٔ معرفت تکمیل اولمق ایچون صفات ثبوتیه احکامی ومراتبی ومظاهر انسانیه نک اولی ذکر اولنه * زیرا اسلوب اصلا معرفت تامه یی افاده ایتمز * پس خلیل علیه السلام اولکی مرأتدرکه انده صفات الهیهٔ ثبوتیه احکامی ظاهر اولدی * وصفات الهیه ایله تخلق مرتبه سنه حائز اولان ابراهیم علیه السلامدرکه خلت اولی صاحبیدر زیرا صفات الهیهٔ ثبوتیه ایله ظهورک اولیتی انکله حاصلدر وبو اولیت خلت ابراهیمیه یه مخصوصه دریعنی حقیقتیله ذاتی صفات ایله کسوتلندردی بومناسبتدن اوتری خبر صحیحده وارد اولدی (ان اول من یکسی من الخلق یوم القیمة ابراهیم لانه الجزاء الوفاق) (وابراهیم ایچون برزخیهٔ اولینک ظاهریتی واردر ومرتبهٔ امکانده احکام وجوبک کلیاتی اول انکله کامل اولدی واما بزم نبیمز علیه السلام صفات الهیه ایله متحققه درو خلت اخری صاحبیدرکه انکله حجاب یوقدر زیرا خلت اولیده احکام حجب مرتفعه دکلدر زیرا انک مقتضاسی صفات ایله معبر عنها اولان تعینات حقدن مخصوصه اولان تعیناتک مقابلها ولمسیدر قابلیات ذاتیهٔ غیریه یه که انلر حقیقتده قابلک لوازمیدر وخلت مصطفی بونک خلافیدر * زیرا بونده مقابله دافعه در حقک ظاهریتی صفاتی بینیله انک باطنیتی صفاتی بیننده احدیت عینیله که ظهور وبطون ایله موصوفه اولان هویتدر بوندن اوتری نبی علیه السلام ابراهیمه خلقک اشبهی دیدی وماتنی محب اولدی وتخلق ایله تحقق بیننده فرق بودرکه تخلق کسب وتعمل ایله حاصل اولور وصفات ایله متحلی اولمقدر پس تخلق صاحبی احکام صفاتنه محل وصفاتلک اثاری سهامنه هدف اولور وصفات ایله تحقق صحیح اولماز الا مناسبت ذاتیه

ایله که

ایله که قاضیه درکه صفات ایله متحققه اولان کسنه ذات ایچون وصفاتی جامعه اولان مرتبه ایچون مرأتدرکه جمیع اسما وصفات انده ارتسام ذاتی ایله مرتسمه اوله انده ارتسام الهی ایچون محاکات طریقی اوزره مرأت اولمیه پس صفات الهیهٔ ثبوتیه اولا ابراهیم ایله ظاهر اولمغله حکمت قدوسیه حکمت مهیمه ایله ارداف اولندی وبو فصده هیمانک احوالی ایراد اولندی) (ثم حکمة حقیة فی کلمة اسحاقیة) (اندنصکره حکمت حقیه درکه کلمهٔ اسحاقیه ده متحققه در (امدی) وقتا کیم صفات سلبیه احکامنک اخصی وحدت حقدن سلب کثرت اولدیسه صفات سلبیهٔ قهریه حیثیتیله حقدن صادره اولان موجودات وحدته نسبت ایله موجوداتک اقربی اولور ومرتبهٔ ظهوردن انلرک بعدی اولور وانلر ارواحدر وصفات ثبوتیه بونک مخالفیدر زیرا صفات ثبوتیه حیثیتیله حقدن صادره اولان موجودات ظهوره اقربدر وظهور ایله تحقق ایتمدر وذکر اولندیکه صفات ثبوتیه احکامنی حامل اولان وانلر ایله ظاهر اولان اولا ابراهیم علیه السلامدر * پس لازم اولدیکه آنک نتیجه سی اولان ولدی حالنده عالم خیالک حکمی وصفتی ظاهر اوله وعالم خیال حق ایله تسمیه اولنور چنکم واقعه مطابقتی اعتبار اولنسه پس بو اجلدن اوتری بو حکمت خفیه ایله وصف اولنوب کلمهٔ اسحاقیه یه مختصه قلندی وبو حکمتک فص ابراهیمی یه مقارن قلندی زیرا بو فص اسحاقینک ممتدی عالم خیال صحیحدرکه انکله وانده متجسد اولان معنا یه مطابق ومناسبدر (امدی) شویله بیلکه شیخ رضی الله تعالی عنه بو کتابده مذکورین اولان انبیانک شاننده ترتیب وجودی مراعاتنی التزام ایتمدی واکرچه کیم اکثرینک ذکری ترتیب وجودی یه مطابقدر بلکه نبی بینیله نبی یه مقارن ایتدیکی صفت بیننده ثابته اولان مناسبت تنبیهی التزام ایتدی * ودخی اول نبینک ذوقی ممتدنه وحقدن مستندنه اشارتی التزام ایتدی ومع ذلک صدر کتابدن بو فصه کلنجه ترتیب وجودیده مناسبت ثابته در وجمیع فصوصده ترتیب رعیی ثابتدر شرح اولندیغی کبی (ثم حکمة علیة فی کلمة اسمعیلیة) اندنصکره حکمت علیه درکه کلمهٔ اسمعیلیه ده حاکمه در وکلمهٔ اسمعیلیه حکمت علیه یه مختصه اولدی زیرا الله تعالی اسمعیلی) (وجعلنا له لسان صدق علیا) (قولی ایله تشریف ایلدی * پس اسمعیل علیه السلام اسم علی یه مظهردر واسم علی اسماء ذاتدندر بر وجه ایله اسمعیلک علوه اختصاصنک سری خلیل علیه السلامک بقیهٔ اولادنه نسبت ایلهدر زیرا اسمعیل کمال محمدی سرینی حامل دعاکبی ایدیکه انک ذات حقه نسبتی اتمدر واسحاق علیه السلام اسرار اسمائیه دعاکبی ایدیکه انبیا اول اسمائک مظاهریدر وقرآن عزیزده بوکا اشارت سورهٔ عنکبوتده ابراهیم علیه السلام قصه سنده) (ووهبنا له اسحق ویعقوب وجعلنا فی ذریتهما النبوة والکتاب) (قولیدر پس هر برنبی اسمادن بر اسمک مظهریدر وکتاب بونده شرایعی جامع اولان امردر واسمعیل که بزم نبیمز علیهما السلام خواص اسمائی جامعدر احکام شرایعی جامعه اولان شریعته منفرد اولدی پس اسمعیل اسم اعلی نک مظهری اولمغله وکمال محمدی سری انک مظهریتنده اولمغله علوه نسبت اولندی وکلمهٔ اسمعیلیه حکمت علیه یه مختصه قلندی وحکمت حقیه حکمت علیه ایله ارداف قلندی اندن اعلی واکمل واتم واشمل اولمغله) (ثم حکمة روحیة فی کلمة یعقوبیة) (اندنصکره حکمت روحیه درکه کلمهٔ یعقوبیه ده منفوخه در وبو حکمت روحیه نک کلمهٔ یعقوبیه یه تخصیصی ایچون ایکی وجه جائزدر بر وجه بودرکه روحیت ضمرا ایله اوله یعقوب علیه السلامک) (ان الله اصطفی لکم الدین فلا تموتن الا وانتم مسلمون) (قولنه نظرا تمسکله پس) (بو حکمت دینیهٔ روحیه ایله لقب اولندی وبونده کلام دینک واحکامنک ذکری اوزره بنا اولندی روح ایله دین بیننده تدبیرده مناسبت ثابته اولدیغندن اوتری زیرا عاجلا وآجلا نشأت انسانیه نته کیم روح ایله دینک تدبیرینی مشتملدر وروحک تدبیری ایکی قسم اوزره در بر قسمی تدبیر عقلیدرکه اخلاق الله ایله تخلقی وصفات الهیه ایله اتصافی وسائر کمالات ربانیه ایله استکمالی طلب ایدر احوال مزاج ایله تهم ومصالحی مراعاتنده تدقیق مراد اولمیه وتدبیر روحینک ایکنجی قسمی روحک بدنی تدبیرا تمسی ومصالحنه نظرا تمسیدر وبو تدبیر دخی تدبیر روحی وتدبیر طبیعی یی جامعدر زیرا بدنک تدبیری وآنک مصالحنه نظرا تمسی تدبیریدرکه اندن وجه اصلح اوزره بقا توقع اولنور وبعض نفوسه نسبتله بو تدبیر وجه اصلح اوزره بقانک طابی بعینه مقصود اولمیه بلکه بوکا اهتمام اولنور ورعایت اولنور رامی آخردن اوتری * واندن اعلا مطلبدن اوتری اول تخلق وتحلیه در * ودینک تدبیری دخی ایکی وجه اوزره در بر وجهی سیاستدرکه عموم

وخصوصا حالات راهنه ده نظام عالمك مصلحتی حفظنی متضمنه در وتدبیر ثانی امر معاده وعواقب اموره نظر
ایتمکدر پس نشأت انسانیه ده دین ایله روحك تدبیرده مناسبتی اولدیغندن ودین روح مثابه سنده اولدیغندن
اوتری دینی واحکامنی متضمنه اولان حکمت روحیت ایله وصف اولندی * وصفت روحیت یعقوب علیه
السلامه مختصه قلندی * یعقوب اوزره امر دین غالب اولوب دینی اولادینه توصیه ایتدیکندن اوتری وصفت
روحیتك یعقوب علیه السلامه اقترانك بر سری دخی بودرکه یعقوب عرش الهیله مسمی اولان فلك اول ایچون
تطهر ومثال کبیدر وعرش روح تدبیر ایتدیکی جسمیتك اولیدر * پس صفت روحیتك بونده ذکری ویعقوبه
اقترانی مناسب اولدی * وبر وجهی دخی بودرکه روحیت فتح را ایله اوله اسان یعقوبدن (ولا تیأسوا من روح الله
انه لا ییأس من روح الله الا القوم الکافرون) قولنی ملاحظه ایتمکله نته کیم هر نبینك حکمتنده ذکر اولندی
آنك حقنده تنزیله وارد اولان شئ پس حکمتنده متبین اولدیکه دین انقیاددر وانقیاد ایله راحت حقیقیه حاصله
اولور وانقیادا اوزره روح دائم وسرمدی مترتب اولور زیرا هر کس که اوامر حقه منقاد اولوب نواهیسندن منتهی
اولسه ووجهنی الله تعالی یه تسلیم ایلسه درجۀ علیا وراحت قصوایه نائل اولور * پس بو اعتبار اوزره
یعقوبك حکمتی حکمت روحیه اولدی وبو مناسبتدن اوتری یعقوبه مختصه قلندی وبو کتابك اولندن بوفصه
گلنجه شیخ رضی الله عنه انبیانك اسرارندن واحواللری محتدندن ذکر ایتدیکی شیئده انبیانك مراتبندن
هر مرتبه نك اولیتی سرنه تنبیهی رعایت ایلدی وصفت علیه روحیتی وراحت کایه یی منتجه اولدیغندن اوتری
حکمت علیه حکمت روحیه ایله ارداف اولندی) (ثم حکمة نوریة فی کلمة یوسفیة) (اندنصکره حکمت
نوریه درکه کلمۀ یوسفیه ده متجلیه در شیخ رضی الله تعالی عنه بو حکمت نوریه ایله وصف ایتدیکنك معرفتی
بر مقدمه نك معرفتنه موقوفه در مقدمه دخی بودرکه ظلمت ایله موصوف اولوب وجود محضك ضدی اولان
عدم وجود محضك مقابله سنده تعقلده متعیندر بدون التعقل متعین ومتحقق دکلدر ووجود محض دخی ادراك
اولنمز الا انك مقابله سنده متعقل اولان عدمك آیینه سنده تعین اعتباریله پس وجود محض ایله عدم متعقل
بیننده متعین اولان شیخ عالم مثال مطلقك حقیقتیدر وضیا دخی آنك صفت ذاتیه سیدر پس حضرت خیال
اوزره عالم مثال مطلقدن منبسط اولان نور فی الحقیقه ضیادر زیرا نور شول نودرکه انکله ادراك اولنور واول
ادراك اولنمز وضیا دخی شول نوردرکه انکله ادراك اولنور واول دخی ادراك اولنور * پس مقتضای تحقیق
بوایدیکه بو حکمت ضیائیه ایله وصف اولنه زیرا فی الحقیقه ضیائیه در نوریه محض دکلدر لکن شیئین بیننده
متوسط اولان شیئك حکمی بودرکه تحکم انك احد طرفینه نسبتی طرف آخره اولان نسبتندن اقوی اولسه
اول طرف غالب موصوف اولدیغی وصف ایله موصوف اولور پس عالم مثال مطلق که بو حکمت انك حقیقتی
ونورینك انبساطی بیاننده در ظلمت وکدورتله موصوف اولان عالم حس ایله عالم نور اولان عالم ارواح بیننده
متوسطدر وطرفینك اوصافیله موصوف اولمغه قابلدر لکن عالم ارواحه اقرب اولوب عالم ارواحك نوریتی اکا
غالب اولمغله اسم نور ایله تسمیه اولنوب بو حکمتی شیخ رضی الله تعالی عنه نوریه ایله وصف ایلدی ونوریه ایله
وصف ایتدیکنك بر حکمتی دخی بودرکه زیرا خیال نوردر نته کیم شیخ رضی الله تعالی عنه فتوحاتده التمش
اوچنجی بابده تصریح وبعده بو حکمت نوریه یی کلمۀ یوسفیه یه مقارن ایلدی * عالم مثال مطلق ممتد ذوق وکشف
یوسف اولمغله زیرا عالم مثال نورینك حضرت خیالیه انبساطی سببیله اخوتن صور کواکبده ووالد وخالته
سن صورت شمس وقمرده مشاهده ایلدی ودخی حق تعالی یوسف علیه السلامه تجلی ایدوب حضرت خیالده
مرتبه ومتخیله اولان صورلك حقیقتن کشف ایدن نور علمی یی اعطا ایلدیکه اول علم تعبیردر * پس یوسف علیه
السلام ایله نوریه بیننده مناسبت ذاتیه ثابته اولمغله ونوریت ایله موصوفه اولان عالم مثال شرع خیال یوسف
اولوب آنك ذوق وکشفنه محتد اولمغله حکمت نوریه کلمۀ یوسفیه یه مقارن قلندی * وصفت روحیه صفت
نوریتی منتجه اولوب یعقوبك روحیتی صفتی ولدی یوسف علیه السلامده ظهور ایتمکله حکمت روحیه
حکمت نوریه ایله ارداف اولندی) (ثم حکمة احدیة فی کلمة هودیة) (اندنصکره حکمت احدیه درکه کلمۀ
هودیه ده راسخه در احدیت اوچ مرتبه اوزره در بریسی احدیت ذاتیه درکه بر وجه ایله انده کثرتك
اعتباری یوقدر) (قل هو الله احد) (قولی اول احدیت مطلقه مرتبه سنی بیان ایدر وهی الاحدیة الذاتیة

المطلقه ولیست الاحدیة من هذا الوجه نعتا للواحد بل هی عینه وذاته وایکنجیسی مرتبۀ احدیت اسماء
صفاتدرکه جمیع اسما وصفات کثرت مالا یحصی ایله ذات ایله بردر وکثرت اسمائیه تعقلده ونسبتده ثابته در
وبو اعتبار اوزره الله واحددر) (هو الله الواحد القهار) (وبو احدیت احدیة الهیه در وبو اعتبار اوزره وحدت
واحدك نعتیدر ذاتی دکلدر واوچنجی مرتبۀ احدیة افعال واحدیة تأثیرات ومتأثراتدر یعنی اول ذات
متعالیه درکه فی الحقیقه جمیع افعالك مصدریدر وجمیع منفعلاتده مؤثره در وبو احدیت احدیۀ ربوبیه در * پس
چون هود علیه السلام اوزره غالب اولان ربوبیت کبرانی احدیتنك شهودی ایدیکه مربوبات متکثره مظاهرنده
واحدلر بو بیتن مشاهده ایدردی نته کیم حق تعالی آنك قولنی نقل ایدر) (ما من دابة الا هو آخذ بناصیتها
ان ربی علی صراط مستقیم) (قولی ایله لاجرم انکیچون حکمة احدیه کلمۀ هودیه یه مختصه قلندی * وصفت
نوریه احدیتی منتجه اولمغله حکمت نوریه یی حکمت احدیه ایله ارداف ایلدی) (ثم حکمة فتوحیة فی کلمة
صالحیة) صکره حکمت فتوحیه درکه کلمۀ صالحیه ده مفتوحه ومحصوله در (الفتوح عبارة عن حصول شیء مما
لم یتوقع ذلك منه * پس حکمت فتوحیه کلمۀ صالحیه یه مقارن قلندی صالحك معجزه سی اولان ناقه جبلدن
خروج ایتدیکندن اوتریکه جبلدن انك خروجی توقع اولنمزدی ودخی وقتا کیم فتوح فتحدن مأخوذ اولدیسه
زیرا انك جمعیدر عقول عقلك وقلوب قلبك جمعی اولدیغی کبی وصالح اسم فتاحك مظهریدر * پس بو اجلدن
اوتری صالح ایچون جبل منفلق اولوب ناقه اندن خروج ایتدی وکذلك بو حکمتده فتح ظاهرك اولی اولان
سر ایجاده تنبیه ایتدی وفردیه اوزره اولدیغن بیان ایتدی وشیخ رضی الله تعالی عنه فتوحیه دیدی فاتحیه
دیمدی زیرا مفاتیح غیبك عددی فتوحك انواع عددی اوزره در * پس بونده ادب الهی یه رعایت ایتدی غیب
ذاتی ووجود مطلق احاطیدن بدأ ایجادی یه تنبیه ده حقه موافقتی قصد ایتمکله وبعض نسخه ده فاتحیه
واقعه در ای حکمة منسوبة الی اسم الله الفاتح واحدیت ربوبیت ذات احدیه نك فتوحن منتجه اولمغله
حکمت احدیت حکمت فتوحیه ایله ارداف اولندی) (ثم حکمة قلبیة فی کلمة شعیبیة) (اندنصکره حکمت
قلبیه درکه کلمۀ شعیبیه ده منشعبه در حکمت قلبیه کلمۀ شعیبیه یه مختصه قلندی * ایکی سردن اوتری برسر
بودرکه شعیب علیه السلامك اسمندن مفهوم اولان معنای تشعیب رعایت اولنمغله زیرا شعیب علیه السلام
عربدن ایدی وآنك اسمی عربیدر و بالجمله وقتا کیم انسانك بدنی اقطارنده قلب بدن انسانده بلکه تامة الخلقه
اولان حیواناتده منبعثه اولان شعبك منبعی اولدیسه پس قلب انسان وحیواندن متکون اولان جزئك
اولیدر کذلك شعیب علیه السلام کثیر الشعب ایدی نتایج واولادی چوق ایدی وسر آخر شعیب علیه السلامك
قلبی سعتنه وآنك رحمة عافیه بستنه مختصه در جمیع اشیایه واسعه وبو زشعبه یه منشعبه در وکذلك شعیب
علیه السلام اوزره غالب اولان صفات قلبیه ایدی عدل ایله امر وایفاء کیل وقسط ایله وزن ایدی وقلب دخی
مظهر عدل ایدی وبین الظاهر والباطن جمع احدیتنك صورتیدر وبدنك اعتدالی ونفسك عدالتی اندندر وعدالك
مقتضاسی اوزره فیض اندن منبعث اولوب اقطار صورتنه ساری وجمیع اعضایه علی السویه واصل وجاریدرکه
صورتك بقاسی انکله در وقلب ایچون قوای روحانیه ونفسانیه وبدنیه جمعنك احدیتی حاصله در وبو قوی
قسطاس مستقیم ایله اندن متشعبه در وهر عضوه اندن متوزع اولور انك استعدادی وقوت قبولی اقتضاسی
اوزره) (ویأتی المدد الیها دائما علی نسبة محفوظة القدر بالعدل وله ایفاء کل ذی حق حقه) وحکمت فتوحیه یی
حکمت قلبیه ایله اردافده اشارت ایتدیکه فتوحیۀ کایه غیبیۀ قلبه مخصوصه در وفتوحات الهیه قلب
کامله ده حاصله وانکله تامه اولور) (ثم حکمة ملکیة فی کلمة لوطیة) (اندنصکره حکمت ملکیه درکه کلمۀ
لوطیه ده مالکه در وحکمت ملکیه کلمۀ لوطیه یه مختصه قلندی لوطك امتنك حالی اوزره غالب اولان امردن
اوتری ولوطك قومنه حقك شدت عقوبت ایله معامله سندن اوتری شول شدت مقابله سنده که لوط انلردن
مشاهده ایتدی حتی لوطك قوم ایله حالی لسانی) (لو ان لی بکم قوة او آوی الی رکن شدید) (قولی ایله نطق ایتدی
یعنی لوط علیه السلام قومی بیننده ضعیف ایدی وانلر اقویا وشدید الجناب ایدیلر حقك امرینه انقیاد ایدوب
دعوتی قبول ایتمدیلر وامور طبیعیه یه انهماککاری وشهوات بهیمیه یه اشتغاللری واسطه سیله وجه ارضده
افساد ایتدیلر تا لوط) (لو ان لی بکم قوة او آوی الی رکن شدید) (دیدی پس حق شدید وقوی یه التجا ایتدی *

تا کیم حق شدید شدت عذاب ایله انلری استیصال ایلیه وحکمت قلبیه یی حکمت ملکیه ایله تعقیب ایلدی زیرا
فتوحات قلبیه ملك وشدت ایله نصرتی منتجدر وتجلیات الهیهٔ غیبیه یه ملك شدت ایله قلب انسان اوزره
وارده اولوب انی وجود اضافیسندن افنا ایدیجیدر که انده انسان کندی نفسی ایچون وجود مشاهده ایتمیه
فکیف که همت ایله تصرفه مبادرت ایلیه) (ثم حکمة قدریة فی کلمة عزیریة) (اندنصکره حکمت قدریه درکه
کلمهٔ عزیریه ومتحکمه در وحکمت قدریه کلمهٔ عزیریه یه مختصه قلندی * عزیر سر قدره عثوری طلب
ایتدیکندن اوتری وعزیر علیه السلامك حالی اوزره قدر ایله تعذیر غالب ایدی * پس حق تعالی آنك روحنی
یوز ییل مقداری قبض ایتدی فاماته الله مائة عام ثم بعثه * پس عزیر لبثی قدرندن کم لبثت قولی ایله الله تعالی
سؤال ایتدکده) (لبثت یوما او بعض یوم) (قولی ایله تقدیر ایله جواب ایتدی * پس حق تعالی) (بل لبثت
مائة عام) (قولی ایله قدر معین ایدیکن تعیین ایتدی) (وکذلك انی یحیی هذه الله بعد موتها) (قولی قدرتك
مقدوره تعلقی کیفیتندن تعجب واستعظام استفهامیدر وقریهٔ خربه نك علی ما کانت علیه اعاده سنك استبعادی
صورتیدر * پس حق تعالی انك استعظام واستبعادی واسطه سیله صور اعاده نك انواعن واحکام قدرتك
انواعن اظهار ایتدی پس انکیچون بو حکمت عزیریه مقارن قلندی واحکام قضا وقدر بو حکمتده ایراد اولندی
وحکمت ملکیه حکمت قدریه ایله ارداف اولندی * زیرا ملك وشدت حقك واسماء الهیه نکدر وسر قدره
اطلاع حقه مخصوصدر * پس اشارت ایدر که فنا فی الله اولوب رکن شدید اولان حقه التجا ایدن کمسنه وجود
حقانی ایله موجود اولدقدنصکره سر قدره وحکمت قدریه یه مطلع اولور نته کیم عزیر علیه السلام اماته
اولنوب احیا اولندقدنصکره سر قدره واقف اولدی) (ثم حکمة نبویة فی کلمة عیسویة) (اندنصکره حکمت
نبویه درکه کلمهٔ عیسویه ده مبنیه در لفظ نبی همزه ایله وارد اولدی وهمزه سز * پس همزه ایله نبادن مشتق
اولور یعنی انبا معناسنه در وهمزه سز نبا ینبو دن اولور ارتفاع معناسنه در یقال نبوا اذا ارتفع وشیخ
رضی الله تعالی عنه نك بو حکمتی نبوته افرادندن مرادی اخبار معناسنه دکلدر زیرا بو کتابده ذکر اولنان جمیع
انبیا اخبارده مشترکاردر بلکه مرادی رفعت معناسنه در قال صدر الملة والدین القنوی قدس سره فی الفکوك
ومراد شیخنا رضی الله تعالی عنه من افراده هذه الحکمة بالنبوة لیس بمعنی الاخبار فان کل من ذکر من الانبیاء
فی هذا الکتاب مشترکون فی ذلك وانما مراده معنی الرفعة انتهی کلامه) (وعیسانك رفعتنه نسبتنك وجهی
بودر زیرا عیسی کلمة الله در وروح الهیدر حق تعالی انی کندی نفسنه نسبت ایتدی) (روح الله وکلمته
القاها الی مریم) (قولی ایله وکذلك حقه عروجده انی رفعته نسبت ایتدی) (انی متوفیك ورافعك الی بل رفعه
الله الیه) (قولنده پس بو سردن اوتری حکمت نبویه یی کلمهٔ عیسویه یه مقارن ایلدی وداود قیصری صدر
الدین قنوینك کلامنی رد ایدوب دیرکه ولیس الها والنبوة الشریعة التی هی مشترکة بین الانبیاء له لا یلزم
اشتراکهم فیها بل المراد بها النبوة العامة الازلیة ولا اشتراك لاحد من الانبیاء والاولیاء فیها پس بو ورطه دن
فرار ایدوب ورطهٔ اخرایه واقع اولدی زیرا عیسی نبوت عامه صاحبی دکلدر نه نبوة عامهٔ ازلیه ایله ونه نبوت
عامهٔ بشریه ایله ولایت عامه صاحبیدر نبوت عامه رسول علیه السلامه مخصوصه در کرك نبوت عامهٔ
ازلیه اولسون وکرك نبوت عامهٔ بشریه اولسون) (قال علیه السلام کنت نبیا وآدم بین الماء والطین)
عیسانك نبوتی سائر انبیا علیهم السلامك نبوتی کبی انك نبوت کلیه سندن بر جزءدر (قال الشیخ فی الفتوحات
فی الباب العاشر ولو کان محمد صلی الله تعالی علیه وسلم قد بعث فی زمان آدم لکانت الانبیاء وجمیع الناس تحت
حکم شریعته الی یوم القیمة حسا ولهذا لم یبعث عامة الا هو خاصة فهو الملك والسید وکل رسول سواه بعث
الی قوم مخصوصین فلم تعم رسالة احد من الرسل سوی رسالته صلی الله تعالی علیه وسلم انتهی کلامه وشیخ رضی
الله تعالی عنه بو کتابده ذکر ایتدیکی انبیادن هر برینه حکم الهیه دن بر حکمتی تخصیص ایلدیکه اول نبینك
نبوتی زماننده آنك ذوقی وکمالی آنی اقتضا ایدر ونبوت مطلقه رسول علیه السلامدن اول حکمت آنك حصهٔ
تعیینیدر که آنك نبوتی آواننده آنك قلبی اوزره انزال اولندی * وآنك ولایتنه متعلقه اولان حکم علوم
وکمالات ولایتهٔ مطلقهٔ محمدیه دن مستفاده در * پس عیسی علیه السلامك قلبی اوزره منزله اولوب شیخك اکا
تخصیص ایتدیکی حکمتدن شیخك مرادی آنك دعوتی زماننده اولان حکمیدر سائر انبیانك حکمی کبی

هر

هر نشأت روحانیه ده اولان حکمدر ودخی نشأت ثانیه ده اولان ولایت عامه ایله نزول ایدوب خاتم ولایت
عامه اولدیغی حیثیتله قلبنه نازله اولان حکمتی دکلدر زیرا عیسی نشأت ثانیه ده نبوت ایله نزول ایتمزکه اول
زمانده آنك حکمتی نبوته نسبت اولنه ولایت ایله وشریعت محمدیه یه تبعیت ایله نزول ایدر وانبا تعریفی ایله انبا
ایدرکه اول انباء عیسایه مخصوصه دکلدر کمل اولیاده خصوصا خلفا واقطابده موجوددر وخاتم ولایت محمدیه ده
اکمل وجه اوزره مشهوددر * پس داود قیصری صدر الدینك کلامی ردنه ایراد ایتدیکی سنده مصیب دکلدر
وصدر الدین قنوی حکمت عیسویه ده نبوت اخبار معناسنه اولدیغی وجه اوزره رفعت معناسنه اولدیغی
وجهی ترجیح ایدوب اکا تخصیص ایتدیکنك سری بودر زیرا عیسانك نبوته نسبت ایله اولان رفعتندن
حقه مرفوع اولدیغنك رفعتی دخی ارفعدر زیرا نبوت صفت خلیقه در حقله امت بیننده بر واسطه در وعیسانك
حقه مرفوع اولمسی صفت خلقیه دن انی تجرید ایدوب انکله حق بیننده اولان نسبت الهیه یی احیا ایتمکدر
وحقه اتصالدر وشك یوقدرکه بر شیئك حقه اتصالی رفعی وحقك انی کندی نفسنه رفعی رفعتی امر حقله
منصب نبوت ایله خلقی حقه دعوت ایتمك رفعتندن ارفعدر * پس حکمت عیسویه رفعت الهیه یه نسبت
اولندیغی ارجحدر * نبوته نسبت اولندیغندن فافهم * واکر داود قیصری دیمش اولیدی ولکن فهم ظاهر اوزره
ظاهر اولان بودرکه عیسانك نبوتی فطریه اولوب انك حالی اوزره غالبه اولمغله وبطن امده) (لا تحزنی قد جعل
ربك تحتك سریا) (ومهد ایچنده) (آتانی الکتاب وجعلنی نبیا) (نبوت فطریت قابل اولمغله وبالجمله روح الله
اولوب انك اوزره حقدن انبا غالب اولدیغندن اوتری وحق تعالی اکا اندن وکندی نفسندن انبا ایتدیکندن
اوتری وانباء بشر اوزره انك علوندن اوتری وارتفاع روحی والهیسندن اوتری بو حکمت نبویه ایله لقب اولندی
پس بونك ایچون حکمت قدریه حکمت نبویه ایله ارداف اولندی * زیرا سر قدره اطلاع رفعت کلیهٔ الهیه یی
منتجدر وعزیر علیه السلام کبی سر قدردن سؤال ایتمك اماتت واحیایه وسر قدره اطلاعه سببدر * وعیسی
علیه السلام سر قدره مطلعدر سر قدردن سؤال ایتمز بلکه حکم قدر ایله میتی احیا ایدر * پس سر قدره اطلاع
رفعت عیسویه نك مقدماتندندر ورفعت کلیه عیساده ظاهر اولدی) (ثم حکمة رحمانیة فی کلمة سلیمانیة)
(اندنصکره حکمت رحمانیه درکه کلمهٔ سلیمانیه ده ساریه در حکمت رحمانیه کلمهٔ سلیمانیه یه اسناد اولندی رحمت
عامه وخاصه نك اسراری کمالیله سلیمانده ظاهره اولدیغندن اوتری وحق تعالی سلیمانك امرنده وحکمنده اکثر
مخلوقات اوزره وسعت وجمیع عالمی اکا تسخیر ایدوب اکا تصرف وسلطنت اعطا ایتدی نته کیم رحمت رحمان
جمیع موجوداته واسعه در وحکمت نبویه حکمت رحمانیه ایله ارداف اولندی زیرا عبدك حقه ارتفاعندنصکره
عبد خلایق بیننده رحمت رحمانیه ایله ظاهر اولور * وعیسی حقه مرفوع اولدقدنصکره نشأت ثانیه ده ولایت
عامه اولان رحمت رحمانیه ایله نزول ایده جکنه اشارت ایدر * پس عیسی کبی حقه مرفوع اولیوب قاب قوسینه
واصل اولمیان کمسنه سلیمان کبی خلایق بیننده خلافت وحکم ایله ظاهر اولماز) (ثم حکمة وجودیة فی کلمة
داودیة) (اندنصکره حکمت وجودیه درکه کلمهٔ داودیه ده موجوده در * وکلمهٔ داودیه حکمة وجودیه یه مختصه
قلندی * زیرا وجود صورت انسانیه ده خلافت الهیه ایله تمام اولدی * بو نوع انسانیده شول کمسنه که خلافت
اولا انده ظاهر اولدی آدم ایدی ولکن خلافتك حکمی تماما آدم ایله ضبط اولمدی مستخلف علیهم اوله جق
قومك وجودی قلتندن اوتری زیرا آدمك زماننده آدمك مرتبه سی احکامنك انبساطنی اقتضا ایدر * کیمسه
یوغیدی تا کیم اول مرتبه نك احکامی انك اوزره منبسط اوله الا انك ذریتندن بر طائفهٔ یسیره ایدی * پس
بو اجلدن آدمك خلافتی مرتبهٔ رسالته متضمنه اولمدی بلکه آدمده وانك خلقی اولان ذریتنده وآدمدنصکره
انلردن متناسلین اولنلرده نوح علیه السلام زماننه کلنجه که مرسلینك اولیدر * قوتده قالدی ظاهره اولمدی
پس احکام خلافت حیثیتیله مستخلف فیهمك مرتبه سی حیثیتیله وجود کبی ظهورا وانبساطا زائده اولقدن
زائله اولمدی حتی امر خلافت داود علیه السلامه منتهی اولدی پس مرتبهٔ خلافت انك وجودیله تمام
ووجودده انك احکامی منبسط اولدی درجات اکملیت حسبیله * کمال مقامنك حصولنده شرط اولان شیئ
استیفا اولندقدنصکره واولکی کمسنه که تسخیر ایله خلافت انده کمال بولدی داود ایدی * زیرا حق تعالی
دوده جبال وطیری انکله تسبیح ترجیعنده اکا تسخیر ایتدی قال الله تعالی) (انا سخرنا الجبال معه یسبحن

بالعشى والاشراق والطير محشورة كل له اواب) وحق تعالى داوده ملك ايله حكمتى ونبوتى جمع ايتدى (وشددنا
ملكه وآتيناه الحكمة وفصل الخطاب) قولنده ودخى ظاهر اوصريحا استخلاف ايله اكا خطاب ايلدى
(يا داود انا جعلناك خليفة فى الارض) قولى ايله پس مرتبهٔ خلافتده داودك وجودى روح كبى اولوب مرتبهٔ
خلافت انك وجودى ايله متحققه اولوب تمام اولمغله حكمت وجوديه داوده مقارن قلندى * وحكمت رحمانيه
حكمت وجوديه اوزره تقديم اولنوب حكمت وجوديه ايله ارداف اولندى * زيرا سبب وجود اولان نفس
رحمانينك انبساطيدر * وانبساط تجلى وجود وجود اوزره مقدم ورحمت رحمانينك ظهورى ووسعتى كمالى
وجود ايله متحقق اولور وكذلك سليمان رداود عليهما السلام موهبهٔ الهيه در * قال الله تعالى) ووهبنا لداود
سليمان) پس سليمان اكرچه كيم من عندالله تفهيم كل ايله مؤيد در * ولكن داوده وهب الهى وفضل ربانيدر
(ثم حكمة نفسية فى كلمة يونسية) اندنصكره حكمت نفسيه در كه كلمهٔ يونسيه ده متنفسه در * نفسيه قولنده
ايكى وجه جائزدر * بروجه فانك فتحى ايله در پس حكمت نفسيه نك كلمهٔ يونسيه يه مضاف قلنديغنك وجهى
بودر زيرا حق تعالى نفس رحمانيسيله يونسدن جميع كربنى تنفيس ايتديكه اهلى واولادى وقومى قبلندن انك
اوزره مجتمعه اولديدى ودخى كندى طرفندن اولان كربنى تنفيس ايتدى زيرا مدحضيندن ايدى) (انه كان من
المدحضين فالتقمه الحوت وهو مليم) پس وقتا كيم يونس تسبيح ايدوب اعتراف واستغفار ايتدى قال تعالى
فنادى فى الظلمات ان لا اله الا انت سبحانك انى كنت من الظالمين) پس حق تعالى اندن كربنى تنفيس ايدوب
اهلى وسربنى اكا هبه ايتدى قال تعالى) (فنجيناه من الغم وكذلك ننجى المؤمنين) وبر وجه فانك سكونيدر
نته كيم صدر الدين قنوى قدس سره فكوكده ديدى واما بزم شيخمزك بوحكمتى حكمت نفسيه ايله فانك
سكونى ايله تسميه ايتديكنك سرى يونس عليه السلام صفت كليه يه مظهر اولديغندن اوتريدر كه جميع نفوس
انسانيه اول صفتده مشتركه در * ونفوسك مثاليدر ابدان عنصريه ايچون نفوسك تدبيرى حيثيتيله وانك
احوالى اول صفت كليه نك احكامى صورتى وامثله سيدر مرتبه سنك واستعدادينك مقتضاسى حسبى اوزره
ويونسك بطن حوته ارتباطى ارواح كليهٔ عاليه دن منبعثه اولان نفوس انسانيه نك بدنه ارتباطى صورتيدر
ويونسك بطن حوتدن وجه ارض اوزره لحمه كبى وبا برفرخ محفظه كبى خروجى يعنى توسيز باورى كبى كه اذادن
انى حفظ ايدر * اوزرنده جلددن برشئ بوغيدى اشارتدر كه نفوس انسانيه يم عناصرده اولان روح حيوانى
حوتنه ارتباط ايدوب وروح حيوانى يم عناصر ظلماتنده واقعه اولوب نفس انسانيه استغفار وانابتدنصكره
واسطهٔ استغفار ايله روح حيوانى ظلماتندن ويم عناصرك صفاتى كثرتندن منسلخه اولدقده نفوس كليه
مرتبه سنه بالغه اولور * ونفس كامله اولور وا كانفس ديمكه صادق اولور آدم حقنده) (هو الذى خلقكم
من نفس واحدة) ديمك صادق اولديغى كبى وحكمت وجوديه حكمت نفسيه ايله فانك فتحيله تعقيب
اولنديغنك سرى بودر زيرا تنفيس انسانى وجودك كمالى اولان مرتبهٔ خلافتدنصكره واقعدر مادامكه
انسان كامل كمال وجود اولان مرتبهٔ خلافته واصل اولميه كرب وغم والم وهمدن خلاص اولمز وجود انسانى
كمالى منتجه در * فانك سكونيله نفسيه اولدقده حكمت نفسيه ايله تعقيبنك وجهى بودر كه نفس انسانى مرتبهٔ
خلافتده كمال وجود ايله ظاهره ومتحققه اولدقدنصكره نفوس كليه مرتبه سنه بالغه اولور) (ثم حكمة غيبية
فى كلمة ايوبية) اندنصكره حكمت غيبيه در كه كلمهٔ ايوبيه دن ظاهره در حكمت غيبيه ايوبه مقارن قلندى
زيرا ايوبك ابتلاسى حالنده واندن اول واندنصكره اولان جميع احوالى غيبيه ايدى حق الام انك جسمى
غيوبنده ايدى پس غيب ايله مبتلا قلندى اندنصكره حق تعالى اندن ضرى غيبدن كشف ايتدى) (ومثلهم
معهم رحمة من الله غيبية) وحكمت نفسيه فتح نون ايله حكمت غيبيه ايله ارداف اولندى زيرا تنفيس الهى
وانفاس رحمانيه قلب ايله عالم حسدن غائب اولوب حضرت الهيهٔ غيبيه يه داخل اولان كمسنه يه مخصوص در
ونفسيه سكون ايله حكمت غيبيه ايله تعقيب اولنديغنك وجهى بودر كه نفس كليه مرتبه سنه بالغ اولان
كمسنه عالم غيبك اسرارينه مطلع اولديغنه اشارتدر) (ثم حكمة جلالية فى كلمة يحياوية) اندنصكره حكمت
جلاليه در كه كلمهٔ يحياويه ده متجليه در وبو حكمتك حكمت جلاليه ايله تسميه اولنمسنك سببى ايكى امردر *
برامر يحيى عليه السلامك حالنه مختصدر وامر آخر انك ذاتنه واسمنه وصفتنه مختصدر * پس ذاتنه وصفتنه

مختص اولان امر بودر بوثابتدر كه حق تعالى ذوالجلال والاكرامدر وجليل انك اسماسيدر * ووجودده
برموجود يوقدر كه انك اسما وصفاتى كثرتى وحدت ذاتنده مستهلكه اوله يعنى انك قتنده مرعدا ايله معدود
مضمحل اوله حق سبحانه وتعاليدن غيرى * پس حق تعالينك يحيايه عنايتندندر كه بوكمالدن اكا برنصيب اعطا
ايلدى وانى كندى نفسى منزله سنه انزال ايلدى * پس انك اسمنى وصفتنى ذاتى وحدتنده درج ايلدى يعنى
نته كيم الله اسمى ايچون اوليت واردر كه غير انكله تسميه اولنمز كذلك يحيايه دخى اسمده اوليتى اعطا ايلدى)
(لم نجعل له من قبل سميا) ويحيادن مقدم موجود اولنلرده بونى ايتمدى * پس بو تسميه ايله يحيانى نعوت الهيه
امهاتندن اولان اوليت ايله تشريف ايلدى واوليتده دخى كندى نفسى منزله سنده انى انزال ايلدى وكذلك
صباوتى حالنده اكا حكمى اعطا ايتمكله انى تشريف ايتدى وبوم وطنده حسن خاتمه ايله وبعد الموت محشرده
بشرى ايله تشريف ايتدى) (وسلام عليه يوم ولدت ويوم يموت ويوم يبعث حيا) قولى ايله وامر آخر بودر كه
يحيانك ظاهرى اوزره صفات جلاليه غالبه ايدى هيبت وقبض وخشيت وورع كبى ويحيى عليه السلامك
تفصيل اوزره احوالى حكمتنده ايراد اولنور ان شاء الله تعالى وحكمت غيبيه حكمت جلاليه ايله ارداف
اولندى زيرا حضرت غيبيه يه اطلاع واسرار غيبيه يه وقوف وشعور جمال ايچنده جلالى ايراث ايدر واناره
واقف اولان كمسنه يه حق تعالى سطوت وعظمت وجلال ايله تجلى ايدر * يحيى عليه السلامه جمال ايچنده
جلال ايله تجلى ايتديكى كبى (ثم حكمة مالكية فى كلمة زكرياوية اندنصكره حكمت مالكيه در كه كلمهٔ زكرياويه ده
متملكه در وزكريانك حكمتى مالكيه ايله وصف اولندى زيرا انك احوالى اوزره غالب اولان اسم مالك ايدى
لان الملك الشدة والمليك الشديد) (ان الله هو الرزاق ذو القوة المتين) پس حق تعالى انى قوت ايله تأييد ايتديكه
انك همتنده وتوجهنده سارية ايدى كه اجابتى وحصول مرادى اثمار ايتدى ومعلومدر كه همت اسباب
باطنه دندر واسباب باطنه ظاهره دن معنا وحكما اقويدر وحقه نسبة احقدر * پس انكيچون عالم امر اهلى
عالم خلق اهلندن قوتا اتم وتأثيرا اعظمدر * پس (واصلحناله زوجه) اكر حقك زكريا ايله زوجه سنه اسباب
معتاده دن خارجه اولان قوت غيبيهٔ ربانيه ايله امدادى اولميدى زوجه سى ولد كتورمكه صالحه اولمزدى
وزكريادن اكا حمل ميسر اولمزدى پس بوندن اوترى حق تعالى زكريانى يحيى ايله تبشير ايتدكده زكريادن
وزوجه سندن ولد كلمسن استغراب ايدوب (رب انى يكون لى غلام وكانت امرأتى عاقرا وقد بلغت من الكبر
عتيا) ديدى پس حق تعالى) اكا (كذلك قال ربك هو على هين وقد خلقتك من قبل ولم تك شيئا) قولى ايله
جواب ايتدى يعنى اكرچه كيم بونك كبى شيئك حصولى اسباب ظاهره جهتيله صعب بلكه متعذر اولديسه
لكن قدرت تامه وقوت كامله صاحبنه نسبت ايله مبيندر واندنصكره وقتا كيم حقدن بوقوت زكريا ايله
زوجه سنده سرايت ايتديسه اندن يحيايه تعدى ايلدى انكيچون حق تعالى) (يا يحيى خذ الكتاب بقوة)
(ديدى وحكمت جلاليه نى حكمت مالكيه ايله ارداف ايلدى جلال مالكيه وشدتى ايراث ايتديكندن اوترى
وسطوت تجلى جلال عبدك وجودنى افنا ايتديكندنصكره صفات الهيه ايله ظهور ايدوب وجود حقانى ايله
مالكيتنه اشارتدن اوترى وكذلك يحيى زكريايه من عند الله هبه اولنديغندن اوترى (ثم حكمة ايناسية
فى كلمة الياسية) اندنصكره حكمت ايناسيه در كه كلمهٔ الياسيه ده مستأنسه در وبو حكمت ايناسيه كلمهٔ
الياسيه يه مختصه قلندى شول صفت ذاتيه دن اوتريكه حق تعالى انكله الياسى بزه دى حتى انكله ملائكه ايله
مناسبت ايتدى وانسان ايله دخى مناسبت ايتدى پس بو اجلدن الياس ايچون طائفتين ايله انس ثابت اولدى
پس بوطائفتين الياس ايله مونس اولورلردى وانكله مجالست ايدرلردى واولدخى انلرك انيسى وجليسى ايدى
وبونك سرى بودر كه قواى ارواح عاليه ايله قواى مزاجيهٔ انسانيه بيننده امتزاجات مختلفه ومتنوعه ثابتهدر كه
بينلرنده فعل وانفعال وغلبه ومغلوبيه حادث اولور كه بو عالمده واقعه اولان استحالاته شبيهه اولان كيفيات
معقوليه يه منتهى اولورمانك هوايه وهوانك نارهاستحالتى كبى پس الياسى متروحينك بعضيسى تروحنده
رتبهٔ ملائكه يه منتهى اولور وبرمرتبه يه بالغ اولوركه انده موت تأثير ايتميه خضر وعيسى عليهما السلام كبى
پس قواى مزاجيهٔ طبيعيه سى ثابتة الحكم اولان قواى روحانيه سنده مستهلكه اولور * قواى روحانيه نك
قواى طبيعيت اوزره سلطنتى استيلاسنك دوامى حسبيله پس وقتا كيم الياسك قواى روحانيه سى وقواى

طبیعیه‌سی بیننده حاصل اولان ممازجت تروحندن اول واقع اولدیسه تساوی یه قریب بروجه اوزره ملاء
اعلا ایله وملاء اسفل ایله مناسبت ایتدی وطائفتین ایله موانست ایدوب صفتین بیننده اکا جمع حاصل اولدی
پس نشأت ملکیه ایله نشأت انسانیه بیننده برزخ کبی اولدی وطرفینک احکامن جامع اولدی وحکمت مالکیه
حکمت ایناسیه ایله ارداف اولندی صفات الهیه ایله مالکیه طائفتین ایله انسی بلکه حقله انسی مورثه اولدیغنه
اشارتدن اوتری (ثم حکمة احسانیة فی کلمة لقمانیة) اندنصکره حکمت احسانیه درکه کلمهٔ لقمانیه‌ده
مشهوده‌در احسان ایچون اوج مرتبه واردر برمرتبه بودرکه ماینبغی ایچون کماینبغی ماینبغی اولان فعلدر*
یعنی لازم اولان شی ایچون لازم اولان فعلی لازم اولدیغی کبی اشلمکده* وبرمرتبه دخی بودرکه حضور تامله
عبادتدرکانه عابد ربنی مشاهده ایدر اوله وبومرتبه‌دن رسول علیه السلام جبرائیلدن سؤال ایتدی
ماالاحسان قولی ایله پس جبرائیل اکا الاحسان ان تعبدالله کانک تراه قولی ایله جواب ایتدی پس احسان
عبادتدرحقک استحضارندن حق تعالی کتبنده والسنهٔ رسل اوزره کندی نفسنی وصف ایتدیکی اوزره وبروجه
دخی بودرکه کان مشاهده اوزره عبادتدر* نته‌کیم بعض اکابره دینلدیکه هل رأیت ربک فقال لست اعبد
ربالم اره ورسول علیه السلام بوکا اشارت ایتدی (وجعلت قرة عینی فی الصلوة) قولی ایله ودخی الصلوة نور قولی
ایله پس مرتبهٔ اولی احکامی بینله حکمتک احکامی بیننده اتحاد واشتراک واردر* زیرا حکمت دخی علی وجه
الاوفق هرشیئی موضعنده وضع ایتمکدر ولقمان علیه السلام دخی حکمت صاحبیدر (ولقد آتینا لقمان
الحکمة) وکذلک حکمت دخی احسانی مستلزمدر* انکیچون لقمان اوغلنه احسانی وصیت ایتدی پس
بواجلدن اوتری حکمت احسانیه کلمهٔ لقمانیه‌یه مخصوصه اولدی وحکمت ایناسیه حکمت احسانیه ایله
ارداف اولندی زیرا خلقدن فرار ایدوب حقله انس ایتمک موجب احسان وشهوددر* والیاس کبی مترو‌ض
اولان کسنه صفات بشریه‌سی صفات کیه‌ده وصفات الهیه‌ده مضمحله اولدقدنصکره لقمان مرتبه‌سنه که
مرتبهٔ احسان وشهوددر بالغ اولوب خلافت رداولنور (ثم حکمة امامیة فی کلمة هارونیة) اندنصکره
حکمت امامیه درکه کلمهٔ هارونیه‌ده حاکمه ومستقره‌در* شویله معلوم اوله که بوموضعده مذکور اولان امامت
القاب خلافتدن برلقبدر* وانکیچون تقدم وتحکم واردر وامامت بروجهله ایکی قسمه منقسمدر* برقسمی
بودرکه امامت ایله حضرت الوهیت بیننده واسطه یوقدر وبرقسمی دخی بودرکه امامت وسائط ایله ثابته‌در*
ووسائطدن خالیه اولان خلافت اولورکه مطلقه اولور وجودده حکمی عام اولدیغی حالده* واز اولورکه مقیده
اولور اما وسایط ایله ثابته اولان خلافت بونک خلافیدر* زیرا وسایط ایله اولان خلافت مقیده‌در مطلقه اولمز
پس وسائطدن خالیه اولان امامتدن تعبیر حق تعالینک خلیله (انی جاعلک للناس اماما) قولیدر* وواسطه
اولان امامت هارون علیه السلامی قومی اوزره استخلافی کبیدر* حین قال له اخلفنی فی قومی واصلح) الآیه*
ودخی ابوبکر رضی الله تعالی عنه حقنده دینلدیکی کبی که رسولک خلیفه‌سیدر* وبوخلافت مهدی خلافتنک
خلافیدر زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مهدینک خلافتنی کندی نفسنه اضافت ایتمدی بلکه انی
خلیفة الله ایله تسمیه ایتدی وقال اذا رأیتم الرایات السود تقبل من ارض خراسان فأتوها ولوحبوا فان فیها
خلیفة الله المهدی ثم قال یملاء الارض عدلا وقسطا کما ملیت جورا وظلما) پس رسول الله علیه السلام عموما
انک خلافتی ایله اخبار ایتدی وحکم ایتدی که مهدی واسطه‌سز خلیفة الله‌در وبعد ذلک شویله معلوم اوله‌ونکه
هر رسول که سیف ایله بعث اولندی خلفاءحقدن برخلیفه‌در واولی العزمدندر واولی العزم شونلردرکه رسالت
ربانی یی تبلیغ ایدرلر* ومرسل الیهم اولان اقوامه ایمان ایله الزام ایدرلر اکر ایماندن ابا ایدرلرسه انلر ایله مقاتله ایدرلر
ورسالت بونک خلافیدر* چنکم رسول انکله منفرد اولسه وقتال ایله مأمور اولمسه پس (وماعلی الرسول الا
البلاغ) نته‌کیم امر بزم نبیمز علیه السلامک عهدی اولنده واقع اولدی که (قل یا ایها الکافرون) وماعلیک الا
البلاغ (وقل الحق من ربکم فمن شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکفر) وبونلرک امثالی اولان آیاتده تنبیه اولندی
وبوندنصکره حال بونک خلافی اولدی زیرا اندنصکره قتال ایله مأمور اولدی ودخی اموال اوزره حکم منبسط
ومنبسط اولدی پس فاقتلوا المشرکین حیث وجدتموهم واقتلوهم حیث ثقفتموهم) وبونک امثالی امر نازل
اولدی پس بوندن واضح اولدیکه خلاف یوقدرکه موسی ایله هارون علیهما السلام سیف ایله بعث اولندیلر پس

ایکیسی دخی خلفاءحقدندر ورسالت وخلافت بیننی جامعدر* پس هارون ایچون شول خلافت حاصل
اولدیکه انده حقله انک بیننده واسطه یوقدر* ودخی انکیچون واسطه ایله اولان امامت حاصل اولدی که موسی
طرفندن قومی اوزره انک استخلافیدر پس هارون امامتک ایکی قسمنی جامعدر پس امامته انک نسبتی قویه‌در
انکیچون هارونه امامیه لقب اولندی وحکمت احسانیه حکمت امامیه ایله ارداف قلندی زیرا احسان
وشهود امامت وخلافتی مورثدر وشهود واحسان امامتک مقتضیاتندن ولوازمندندر انسان شهود واحسان
مرتبه‌سنه واصل اولمینجه مرتبهٔ امامته بالغ اولمز (ثم حکمة علویة فی کلمة موسویة) اندنصکره حکمت
علویه درکه کلمهٔ موسویه‌ده متغلبه‌در* بوحکمتک صفت علویته اضافتنک سری موسی علیه السلامک علو
مرتبه‌سندن وامور اربعه ایله رسلدن جماعت کثیره اوزره رجحانندن اوتریدرکه (بوامر) موسی علیه السلامک
بغیر واسطة اللهدن اخذیدر نته‌کیم (قال یا موسی انی اصطفیتک علی الناس برسالاتی وبکلامی فخذ ما آتیتک وکن
من الشاکرین) قولنده مصرحدر (وایکنجی) امر حقک موسایه قدرت ایله تورانی کتابیدر زیرا کتابت توریه امور
اربعه‌نک بریسیدرکه حق تعالی نفسیله واسطه‌سز آنلره مباشرت ایتدی علی ما اخبرنا النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم فی تعیین ما باشره الحق بنفسه فقال ان الله کتب التوریة بیده وغرس شجرة طوبی بیده وخلق جنة عدن
بیده وخلق آدم بیده (واوچنجی) امر موسانک مقام جمعیته که نبی علیه السلامه مخصوصدر نسبتی قریبدر
نته‌کیم (وکتبنا له فی الالواح من کل شیء موعظة وتفصیلا لکل شیء) قولیله اکا اشارت ایلدی وحق تعالی
موسایه اسم ظاهری عطایاسندن حظنی توفیر ایتدکده مراد ایتدیکه اسم باطنی احکامندن اکابرطرف
مشاهده ایتدیره که طرفین بیننده جامع اوله اکرچه کیم جمع بعض وجوه ایله جمعیت کلیه دکلدر* پس حق تعالی
موسایه خضر علیهما السلامک شرفنه تنبیه ایتدی وآنک لقاسنه تشویق ایتدی وخضرک صحبتنه مشیده
موسایه اذن ویردی وموسی ایله خضر علیهما السلامی جمع ایتدی حتی موسی احکام ارادتدن برانموذج
مشاهده ایتدی واحکام ارادت ایله احکام امر بیننده اولان فرقی بیلدی ولکن موسی علیه السلام اوزره صبغهٔ
تشریع وآنک حالی غالب اولدی وخضرک بعض احوالنه صبرایتمدی قال النبی صلی الله علیه وسلم) (رحمة الله
علینا وعلی موسی لیت صبر حتی یقص علینا فی انبائهما وفی روایة اخری متفق علی صحتها ایضا لوصبر لرأی العجب
ولکن اخذته فی صاحبه ذمامة الحدیث پس صحبت خضر ایله وعلم لدنی اقسامندن بعض قسمی ذوق ایدوب
ارادت الهیه‌دن بعض احکامی مشاهده ایتدرمک ایله حق تعالی موسایه اعتنا ایلدی (ودردنجی) امر شول
امردرکه انکله رسلدن کثیرین اوزره آنک رجحانی ثابتدر حدیث قیامتده بزم نبیمز علیه السلامک اخباریدرکه
اکا امم عرض اولندقده انبیادن برنبینک امتی موسی علیه السلامک امتندن اکثر کورمدی وکذلک
حدیث یهودیده لاتفضلونی علی موسی فان الناس یصعقون فاکون اول من یصعق فاجد موسی باطشا بقائمة
العرش فلا ادری اجوزی بصعقة الطور ام کان ممن استثنی الله دیدی زیرا نفخ اسرافیلی مقامندن رفیع وعالی
اولان کسنه‌ده نفخ مؤثره دکلدر بلکه اسرافیلک درجه‌سندن نازل کسنه‌ده تأثیر ایدر ووجوه مذکوره‌دن
غیری موسانک علونه دلالت ایدر وجوه اخر واردر آنک جمله‌سندن حق تعالینک انک انت الاعلی قولیدر
محاججه حیننده وکذلک (قد افلح الیوم من استعلی) قولیدر وبالجمله فرعونه غالب اولدیغندن غیری موسایه
عداوت ایتمش برقوم یوقدر الا موسی آنلره غلبه ایدوب قهرا ایتمشدر وبوجهله صفت علویه‌نک موساده کمال
ظهور ورندندر* پس بواجلدن موسانک حکمتی صفت علویه ایله وصف اولندی وحکمت امامیه حکمت علویه
ایله ارداف اولندی* زیرا علو حقیقی مرتبهٔ امامته بلوغ ایله میسردر وهارون موسایه اللهدن هبه‌در* وآنک
نبوتی موسانک نبوتندن برجزءدر وموسانک نبوتی دخی نبوت هارون ایله مؤیده اولوب وهارون منصب نبوت
ایله موسانک وزیری وامورده مشیری ایدی* قال الله تعالی (ووهبنا له من رحمتنا اخاه هارون نبیا)
(ثم حکمة صمدیة فی کلمة خالدیة) اندنصکره حکمت صمدیه درکه کلمهٔ خالدیه‌ده مقصوده‌در اعلم ان لاسم الصمد
معنیین احدهما باعتبار ان الصمد هو الذی لاجوف له والاخر بمعنی القصد والالتجاء بونده مراد اولان قصد والتجا
معناسنه‌در* پس وقتاکم خالد علیه السلام قومنده مظهر صمدیه اولدیسه که جمیع مهماتده اکا التجا
ایدرلردی وبلماتده اکا توجه ایدرلردی وحق تعالی آنک دعاسیله بلیاتی آنلردن رفع ایدردی وکذلک خالدک

قومی بیننده مظاهرده آنك نبوتی ظاهر اولدی قومی اكا مخالفت ایندكلرندن اوتری پس اولادنه وقومنه
موتندنصكره آنك قبرینه قصد ایدوب التجا ایدلدیو وصیت ایلدی پس بو اجلدن انك حكمتی صمدیه ایله وصف
اولندی وحكمت علویه حكمت صمدیه ایله ارداف اولندی زیرا علو حقیقی صمدیتی موجبدر) (ثم حكمة فردیة
فی كلمة محمدیة) آندنصكره حكمت فردیه درکه کلمهٔ محمدیه ده منفرده در بو حكمتی شیخ رضی الله تعالی عنه
ایكی صفت ایله وصف ایتدی بریسی کلیه در وبریسی فردیه در * پس کلیه ایله وصف ایتدیکنك سری بودر زیرا
بو حكمت جمیع حكم جمعیهٔ کلیه جمعینك احدیتیدر که کلیه ایله بونلرك کلیسنده متعینه در وبونلردن هر كالك
کلیدر فردیه ایله وصف ایتدیکنك سری دخی بودر زیرا رسول علیه السلام تعیناتك اولیدر كه ذات احدیت
انكله متعینه اولدی هر تعیندن اولكه تعینات غیرمتناهیه دن ذات آنلر ایله متعینه اولدی وجمیع تعینات
اجناس وانواع واصناف واشخاص ترتیبله مترتبه در وبعضیسی بعضیسندن مندرجدر وبو تعین اول جمیع
تعینات الهیه وكونیه وعلمیه ووجودیه یه شاملدر پس وجودده واحد وفرددر زیرا مرتبه ده اكا مساوی بر تعین
دخی یوقدر وفوقنده دخی ذات احدیهٔ مطلقه دن غیری یوقدر كه هر تعین وصفتدن اسم ورسمدن وحد ونعتدن
منزهدر پس فردیه مطلقا اكا مختصه در وسائر احكام کلیه وفردیه ان شا الله حكمتنده وموضعنده ذكر اولنور
وحكمت صمدیه حكمت فردیه ایله ارداف اولندی وجمیع حكم حكمت محمدیه ایله ختم اولندی زیرا صمدیه
فردیتی مقتضیه در وحكمت فردیهٔ کلیهٔ محمدیه جمیع حكمی جامعه در وكمالات الهیه وكونیه یه واسعه در
(امدی) شویله معلوم اولسونكه بوكتابده یكرمی یدی موضعده فص حكمت فلانیه فی كلمة فلانیه قولی هر بر
موضعده بروجه ایله شرح اولندی اول حكمتك مضاف الیهی اولان نبی یه نسبت ایله وبو كتابك اولندن آخرنه
وارنجه واقعه اولان حكمه دن هر بر حكمت حكمت اخرایی نه وجهله تعقیب ایتمشدر حكم بیننده اولان ترتیب
معنوی وجهی تعیین اولندی كه الی هذا الان بو ترتیب كلی وتفصیلی وجهی عالم غیبدن منصهٔ ظهورده
جلوه ایتمدی وبالله التوفیق) (وفص كل حكمة للكلمة التی نسبت الیها) (وهر حكمتك فصی شول كلمه درکه
حكمت اكا نسبت اولندی یعنی هر حكمت نقشنك محلی شول نبینك قلبیدر كه اول نبی یه اول حكمت نسبت
اولندی) (فاقتصرت علی ما ذكرته من هذه الحكم فی هذا الكتاب علی ما ثبت فی ام الكتاب) (پس بو كتابده
بو حكمدن ذكر ایتدیكم شیئه اوزره بن اقتصار ایتدم ام الكتابده ثابت اولدیغی حد اوزره كه رسول علیه السلام
اول حد اوزره بكا تحدید ایلدی ام كتابك مراتبی چوقدر ولكن آنك امهات کلیه سی بشدر اولكیسی ام كتاب
اكبردر كه تعین اولدر وحقیقت حقایق كبرادر وایكنجیسی ام كتاب الهیه در كه اول عماء ربدر كه رسول علیه
السلام این كان ربنا قبل ان یخلق السموات والارض قولیله آندن سؤال اولندقده كان فی عماء قولیله جواب
ایلدی واوچنجی ام كتاب مبیندر كه اسم مدبر ایچوندر واول عقل اول وقلم اعلادر یعنی عقل اول كتاب مبیندر
وامی حقیقت حقایق كیانیه در واول عماء ربوبیدر * ودردنجیسی ام كتاب مفصلدر كه اسم مفصل ایچوندر
كسر صاد ایله واول لوح محفوظدر شرعا ونفس کلیه در عرفا حكمیا وبشنجیسی شول ام كتابدر كه اسم خالق
ایچوندر واول سماء قرك روحی روحانیتنده در پس حقیقة حقایق كبری اولان تعین اول انسان كامل
مرتبه سیدر كه جمیع امهات مذكوره ایچون امدر * وكتب دخی امهاتنده بو ام كبراده مثبته در * پس ام كتاب
جمیع كتب الهیه وكونیه جمعنك احدیتیدر * وشیخ رضی الله تعالی عنهك حكم مذكوره دن بو كتابده ذكری
احدیت جمع جمیع كمالات حقیهٔ محمدیه مشربندن ام كتابده ذكری ثابت اولدیغی قدردر بو خصوصه ام كتابده
حكمتك ثبوتی قدر دكلدر وبو مرتبهٔ برزخیهٔ كبرا در تعین ایله لاتعین وغیب ذاتی ایله شهادت كبری بیننده
وحقیقت ایله خلقیه بیننده فاصله در * وآنك صاحبی خاتم انبیا اولان صاحب لواء الحمد محمد علیه السلام در كه
اول مرتبه دن خاتم ولایت خاصه یه حد ایتدیكی شیئی حد ایتدی) (فامتثلت ما رسم لی ووقفت عند ما حد لی
ولو رمت زیادة علی ذلك ما استطعت فان الحضرة تمنع من ذلك) (پس حكم مذكوره نك بوكتابده ذكرنده بن امره
امتثال ایتدم بكا رسم اولدیغی اوزره ویاخود بكا رسم اولنان شیئه وحكمتك اخراجنده ثابت اولدم بكا تحدید
اولنان شیئك قتنده واكر رسم وتحدید اولندیغی شیئه اوزره زیاده ذكر ایتمكه میل ایتسیدم قادر اولمزدم زیرا حضرت
خلافت امانت اقتضا ایدر وحضرت عبودیت سیدك رسمنه امتثال اعطا ایدر زیاده ایتمكه مانعدر * وكذلك

نقص ایتمكه دخی مانعدر * وخلفا واد باوامنادر) (والله الموفق لارب غیره

وفی ذلك فص حكمة نفثیة فی كلمة شیثیة

حكم مذكوره دن هر بر حكمتك بر كلمه یه اضافتی وجهی ذكر اولندی * پس كلمهٔ شیثیه ده نفس رحمانی ایله
منفوخه اولان حكمت نفثیه نك خلاصه وزبده سی ویاخود بیان ایدر) (اعلم ان العطایا والمنح الظاهرة فی الكون
علی ایدی العباد وعلی غیر ایدیهم علی قسمین منها ما تكون عطایا ذاتیة وعطایا اسمائیة وتتمیز عند اهل الاذواق)
(بیلكل تحقیق شول عطایا ومنح كه كونده عبادك یدلری اوزره یعنی واسطه ایله ودخی عبادك یدلرندن غیر
اوزره یعنی حقدن واسطه سز ظاهرة عباد اللهه واصله در ایكی قسم اوزره در آنلردن بر قسمی عطایای ذاتیه در
وبر قسمی عطایای اسمائیه در وبو عطایا اهل اذواق قتنده بری برندن متمیزه اولور زیرا الوهیتدن منبعث اولان
فیض الهیٔ رحمانی ماهیات قابله اوزره منبسطه اولدقده هنكم اصلی ومحتدی حیثیتیله * اعتبار اولنسه
واحد اولور وبو اعتبار اوزره عطاء ذاتی تسمیه اولنور زیرا حقدن صادر اولدی آنك ذاتی مقتضاسی اوزره
آندن غیری اكا موجب یوقدر واما هنكم اول فیض الهی وعطاء ربانینك قوابلده صوری وقوابل حسبیله
تنوعی اعتبار اولنسه عطاء اسمائی تسمیه اولنور (امدی) شویله بیلكم ذات الوهیتدن وارده اولان عطایای
ذاتیه تجلیات اختصاصیه در اللهدن یعنی جمیع اسماء الهیه جمعی احدیتندن كمل مقربینه وافراد كاملینه
خصیصه اولان تجلیات الهیه در واما ذات مطلقه من حیث هی هی عطا اعطا ایتمز ودخی بر تجلی ایله حق ذاتی
حیثیتیله تجلی ایتمز تجلی ذاتی دیدكلری ذات الوهیتك تجلیسیدر وعطایای اسمائیه نك عطایای ذاتیه ده اندراجی
متعقلدر قوابلده تعددی وظهوری متنوعی بالذات قبول ایتدیكندن اوتری پس حضرات اسمائیه دن هر بر
حضراتدن اكا مخصوص اولان عطاء الهی وارد اولور ومحل متجلی حسبیله ظاهر اولور) (كما ان منها ما یكون
عن سؤال فی معین وعن سؤال فی غیر معین ومنها ما لا یكون عن سؤال سواء كانت الاعطیة ذاتیة او اسمائیة)
معین قولی كسر یا ایله اولمق جائزدر پس بو تقدیر اوزره سؤال قولی ایچون مضاف الیه تقدیر اولنور * ومعین قولی
مضاف الیه اولور پس تقدیر بویله اولور عن سؤال سائل معین وفتح یا ایله دخی جائزدر * وسؤال قولی مسئول
معناسنه اوله پس بو تقدیر اوزره معین قولی سؤال ایچون صفت واقع اولور یعنی عطایای الهیه ایكی قسم
اوزره در بری عطایای ذاتیه وبری عطایای اسمائیه در * نته كیم عطایادن بعضدر شول عطا كه سائل
معین سؤالندن واقع اولور وسائل غیر معین سؤالندن واقع اولور ویاخود عطایادن بعضدر شول عطایا كه سؤال
معیندن واقع اولور وسؤال غیر معیندن واقع اولور وعطایادن بعضدر شول عطا كه سؤال لفظی ایله واقع اولمز
علی السویه در كرك عطیهٔ الهیهٔ ذاتیه اولسون وكرك اسمائیه اولسون پس وقتا كم شیخ رضی الله تعالی عنه
عطایای ذاتیه واسمائیه یی تقسیم ایتدیسه وتمییزی ذوقه حواله ایتدیسه اعتبار آخر ایله عطایای حس ایله
مدرك اولان اقسامه تقسیم ایتدی وتقسیم مذكوری امتیازده تشبیه ایتدی حس ایله متمیز اولدیغی كبی (فالمعین
(بكسر الیاء ای السائل المعین) (كمن یقول) (او بفتحها ای السؤال المعین كسؤال من یقول علی اضمار
السؤال) (یا رب اعطنی كذا فیعین امرا ما لا یخطر له سواه وغیر المعین كمن یقول یا رب اعطنی ما تعلم فیه مصلحتی)
(معین كسر یا ایله جائزدر یعنی سائل معین شول كمسنه كبیدر كه یا رب بكا فلان عطایی ویردیر پس بر امری
تعیین ایدر كه آندن غیری بر شیئه اكا خطور ایتمز لسان ایله تلفظ ایتدیكی حینده وسائل غیر معین شول كمسنه
كبیدر كه یا رب بكا عطا ایله شول شیئی كه سن آنده بنم مصلحتمی بیلورسن دیر وفتح یا ایله جائزدر وتقدیر بویله اولور
فالسؤال المعین كمن یقول یا رب اعطنی كذا فیعین امرا ما الی آخره وبو كا شیخك بوندنصكره فیما یسأل فیه
من معین وغیر معین قولی دلالت ایدر) (من غیر تعیین لكل جزء من ذاتی من لطیف وكثیف) (بنم ذاتمدن
هر بر جزء ایچونكه لطیف وكثیفدر اعطا ایله تعیین سزدر * یعنی ذاتم اجزاسندن هر بر جزء لطیفه كه روحدر
وقوای روحانیه در هر بر جزء كثیفه كه نفسدر وقوای نفسانیه در ملایم اولان نه ایسه وسن آنی مصلحت
بیلورسن آنی اكا اعطا ایله كل تعیین سزدر پس بو تقدیر اوزره من غیر تعیین قولی یقول قولنه متعلق اولور
والكل قولی دخی اعطنی قولنه متعلق اولور وتقدیر بویله اولور كمن یقول یا رب اعطنی ما تعلم فیه مصلحتی لكل
جزء من ذاتی من لطیف وكثیف من غیر تعیین پس بو تقدیر اوزره من غیر تعیین قولی شیخك كلامندن اولور *

وكذلك من غير تعيين قولی اعطنی ما تعلم فيه مصلحتی قولی ایچون تفصيل و بيان اولمق والكل قولی من غير تعيين
قولنه متعلق اولمق جائزدر * یعنی یارب بكا اعطا ایله شول عطایی كه آندن بنم مصلحتم سن بيلورسن ذاتم
اجزاسندن هر بر جزء ایچون اكا مناسب اولان عطایی بن تعيين ایتمم سن بنم جمعيتمه علمك اعطا ایتدیكی اوزره
نافع اولان شیئی اعطا ایله بو تقديرده كلامده حذف واقع اولوراى من غير تعيين منی لكل جزء وكلامده تقديم
وتأخير اولمق وحذف اولمق جائزدر ای اعطنی لكل جزء قولی ایچون من ذاتی قولی صفت واقع اولوراى لكل
جزء كائن من ذاتی واللطيف والكثيف قولی لكل جزء قولی ایچون عطف بياندر وجزء لطيف یعنی یارب ذاتم
اجزاسندن اولان هر بر جزء لطيف وكثيف ایچون اعطا ایله شول عطایی كه آنده سن بنم مصلحتمی بيلورسن
هر بر جزئنه مناسب اولان مطلوبی بندن تعيين سز یعنی بن تعيين ایتمم سنك علمك اعطا ایتدیكی اوزره سن اعطا ایله
وجزء لطيف روح وقوای روحانيه كبيدر وروح ایچون مطلوب اولوب آنك مناسبی اولان علوم ومعارف الهيه
وارزاق روحانيه در وجزء كثيف جسم ونفس وقوای جسمانيه ونفسانيه كبيدر وجسم ایچون مطلوب اولوب
آنك مناسبی اولان مال وبنون وارزاق جسمانيه در وبعض نسخه ده لكل جزء من ذاتی من لطيف وكثيف واقع
اولوب پس من لطيف قولنده من بيان ایچون اولور كه لكل جزء قولنی بيان ایدر وما تعلم قولنده ما ایچون بيان
اولمق جائزدر پس بو وجه اوزره كلامده تقديم وتأخير واقع اولوراى اعطنی لكل جزء من ذاتی ما تعلم فيه مصلحتی
من لطيف وكثيف وبعض نسخه ده لكل جزء من ذاتی لطيف وكثيف واقع اولدی جزء قولی ذاتی قولنه اضافت
ایله وذاتی یانك تخفيفيله در ویانك تشديدی دخی جائزدر * پس بو تقدير اوزره ذاتی قولی لكل جزء قولی ایچون
صفت واقع اولور پس ذاتی قولی یانك تشديدی ایله اعتبار اولندقده من غير تعيين لكل جزء ذاتی من لطيف
وكثيف قولی شيخك كلامندن واقع اولور * یعنی غير معين شول كمسنه كبيدر كه یارب اعطنی ما تعلم فيه
مصلحتی دیر كه لطيف وكثيفدن ذاتی اولان هر جزء ایچون اكا مناسب اولان شیئی تعيين ایتمز بلكه مصلحتی
وسؤالنی حقك علمنه حواله ایدر) (والسائلون صنفان صنف بعثه على السؤال الاستعجال الطبيعی فان الانسان
خلق عجولا) (وعطایای الهيه‌یی سائل اولنلر ایكی صنفدر بر صنفی بودر كه آنی سؤاله استعجال طبيعی بعث
ایتدی زیرا انسان عجولا مخلوقدر * پس سؤاله باعث اولان استعجال طبيعيدر * شیء آخر دكلدر سائلندن
بو صنف علم الهيده حقك تقديرنده سؤالك وقوعندن ولا وقوعندن اولان شیئی عالم دكلدر وكندیلری
دخی ازمنه دن هر زمانده قنقی شيئه مستعد اولدقلرینی عالم دكلردر) (والصنف الاخر بعثه على السؤال) (علمه
لما علم ان ثمة امورا) من العطایا (عند الله قد سبق العلم بانها لا تنال الا بعد السؤال فنقول فلعل ما نسأله سبحانه
يكون من هذا القبيل) وسائلندن صنف آخر بودر كه آنی سؤاله آنك علمی بعث ایتدی زیرا اجمالا عالمدر كه
علم الهيده عند الله عطایادن امور كثيره ثابته در كه علم الهی سبق ایتدی یعنی علم الهيده ثابت اولدی كه اول
اموره نيل اولنمز الا سؤالدن صكره پس دیر كه مرجودر كه بزم الله سبحانه وتعالیدن سؤال ایتدیكمز بو قبيلدن
واقع اوله * پس احتياط اوزره سؤال ایدر بعثه قولنك فاعلی مضمردر زیرا لما علم قولی اكا دلالت ایدر بو تقدير
اوزره لما علم قولنده لام مكسوردر تعليل ایچوندر وما تشديد ایله شرط ایچون اولمق جائزدر وآنك جوابی بعثه
قولی اوله پس كلامده تقديم وتأخير واقع اولور وتقدير بویله اولور لما علم ان ثمة امورا عند الله قد سبق العلم بانها
لا تنال الا بعد السؤال بعثه علمه عليه پس بو تقدير اوزره لما جوابی ایله مبتدانك خبری واقع اولور * وبو صنفك
استعدادی حاليدر ومستعد اولدیغی عالمدر وبعض نسخه ده لا تنال الا بعد السؤال فلعل ما يسأله واقع اولدی
(فسؤاله احتياط لما هو الامر من الامكان وهو لا يعلم ما فی علم الله ولا ما يعطيه استعداده فی القبول) (پس
بو صنفك سؤالی احتياطدر شول شیء ایچون امكاندن كه امرانك اوزره در یعنی علم الهيده ثابت اولان شيئك
حصولی علم الهيده سؤاله متوقف اولدیغن اجمالا عالم اولمغله * پس برشيئی احتياطا سؤال ایدر ودیر كه ممكندر كه
اول شيئك حصولی علم الهيده سؤاله متوقف اولان شيدن واقع اوله * پس امكان ایچون سؤال ایدر بو تقدير
اوزره من الامكان قولی لما قولنده ما ایچون بيان واقع اولور * ومن فسؤاله قولنه متعلق اولمق جائزدر ای فسؤاله
من الامكان ای الامكان احتياط لما هو الامر عليه وحال بو كه علم الالهيده ثابت اولان شیء تفصيل اوزره بيلمز
وظاهرده رجا ایتدیكنه موافقميدر شعوری یوقدر وآنك استعدادی قبولده اعطا ایتدیكی شيئی دخی عالم دكلدر

پس اكر سؤاله باعث اولان استعجال طبيعی اوله جق اولورسه * پس یا اكا استعداد حالی موافقدر ویا موافق
دكلدر * پس اكر موافق اوله جق اولورسه مسؤلك وقوعی لازمدر * واكر موافق اولميه جق اولورسه وقت
اولور كه فی الحال واقع اولمز واكر سؤاله استعداد حالی باعث اوله جق اولورسه مسؤل البته واقع اولور واكا نائل
اولنور كرك سائل سؤال ایله تلفظ ایتمسون زیرا السنه استعدادات ایله سؤالدن اجابته تأخیر اولنمز واكر طلبه وتلفظ
ایله سؤاله باعث علم اوله جق اولورسه كه مسؤلاتدن بعض مسؤل واردر كه اول ادراك اولنمز واعطا اولنمز الا
سؤالدن صكره پس احتياطا سؤال ایدر وطلب ایدر * پس مسؤل عنهك عينی واقع اولور اكر سائلك استعدادی
تام اوله جق اولورسه اكر سؤالی استعدادنه موافق اولميه جق اولورسه پس حق تعالی اكا سؤالی حالنده ابیلك
ایله اجابت ایدر وعين سؤالده فعل ایله اجابتی تأخير ایدر ولكن امكان باقيدر * پس سائله وآنك مبلغ علمنه نظر
ایتمكله واقع اولمق ممكندر وواقع اولمامق ممكندر اما استعدادك سؤاله اقترانی قنده تأخير وامكان باقی قالمز بلكه
مسؤلك عينی اولمق واجبدر) (لانه من اغمض المعلومات الوقوف فی كل زمان فرد على استعداد الشخص
فی ذلك الزمان) (زیرا شان بودر كه اغمض معلوماتندر هر زمان فردده یعنی هر آن معينده وبر شخصك اول
زمانده اولان استعدادنه واقف اولمق زیرا هر زمانده بر شخصك استعدادنه وقوف اولمز الا كمل ایچون وافرادندن
ایچون پس هر بر احد هر آنده اولان استعدادنی ادراك ایتمز تا كم مستعد اولدیغی شيئی فی الحال سؤال ایلیه
واول شیء دخی واقع اوله واز اولور بر حال اوزره اولور كه نيچه اموره مستعد اولدیغن زعم ایدر وآنلری سؤال ایدر
وحقيقه اول امورك وقوعنه علمی یوقدر بلكه امكان طریقی اوزره عالمدر پس اول امور كاه واقعه اولور وكاهی
واقعه اولمز * پس آز اولور كه انسان اجمالا برشيئی قبول ایتمكده اولان استعدادنه واقف اولورنه كيم واقف
اولور كه علم فقه وطبك قبولنه كندیسی مستعد در وبونك امثالی كبی * واما هر زمانه منسوب اولان استعدادك
جزئيه وقوفی مثلا الله تعالی بو كون بكا شولقدر رزق ویرر ویارن دخی شو اقدر ویرر دیو وقوفی كبی پس اكا
سبيل یوقدر) (وما تدری نفس ماذا تكسب غدا) (الا مكر بونلرك بعضنه حق انی اطلاع ایليه (ولولا ما اعطاه
الاستعداد للسؤال ما سأل) واكر سائله سؤالی اعطا ایتميدی سؤال ایتمزدی یعنی هر نه شی كه عبد اوزره هر آنده
جاری اولور عبدك استعدادندندر كه اول شیء اول آنده اقتضا ایدر حتی عبدك سؤالی دخی واقع اولمز الا آندن
استعداد ایله كه اول سؤالی اول زمانده آنك استعدادی اقتضا ایدر والا عبده سؤال ایتمكه امكان اولمازدی پس
سائلك سؤالی آنده كامن اولان مطلق استعدادنه دلالت ایدر كه اول استعدادی سؤاله باعثدر ولكن هر زمان
فردده استعداده واقف دكلدر (فغاية اهل الحضور) من السائلين (الذی لا يعلمون مثل هذا ان يعلموه فی الزمان
الذی يكونون فيه) (پس سائلندن اهل حضورك غایتی كه آنلرك علم الهی‌یه واستعدادلرینه عالملری یوقدر
استعدادلرینه عالملریدر شول زمانده كه آنلر آنده موجودلردر زیرا حقله اهل حضور اولان كمسنه جميع عطایای
الهيه‌یی كرك عبادلیدلری اوزره ظاهره اولسون وكرك بدلرندن غير اوزره ظاهره اولسون كاه ینی حقدن بيلورلر
ودخی وجودده وتأثيرده حقدن غيری برشيئی مشاهده ایتمزلر پس آنلر بيلمزلر كه هر وقتده استعدادلری نه شیء
قبول ایدر زیرا علم اللهدن غيری اكا برشیء راسع اولمز * پس آنلرك غایتی بودر كه آنلر استعدادلرینی وحق تعالی
آنلره واردات وتجلياتدن وعلوم واخلاقدن قنقی شيئی اعطا ایتدی اول زمانده بيلورلر كه آنلر آنده حاضرلردر
(فانهم بحضورهم يعلمون ما اعطاهم الحق فی ذلك الزمان) (زیرا انلر حقله حضور وشهودلری سببيله اول زمانده
حق انلره اعطا ایتدیكی شيئی عالملردر (الی هنا او) يعلمون) (انهم ما قبلوه الا بالاستعداد) (وانلر عالملردر كه انلر اول
زمانده حاضرده قبول ایتدكاری عطایایی قبول ایتمدیلر الا اول زمانده اولان استعداد جزئيلری سببيله بو تقدير
اوزره وانهم قولنده ان مفتوحه اولور ومكسوره اولوب فانهم قولنه معطوف اولمق جائزدر وتقدير بویله اولور
ای وانهم بحضورهم يعلمون انهم ما قبلوه الا باستعدادهم) (وهم صنفان صنف يعلمون من قبولهم استعدادهم
وصنف يعلمون من استعدادهم ما يقبلونه وهذا اتم ما يكون فی معرفة الاستعداد فی هذا الصنف) (واهل حضور
ایكی صنفدر بر صنفی عطایی قبوللرندن استعدادلرینی عالملردر وبونلر عالم معاینه دن واعيان ثابته دن كشف
ایتمدیلر پس بونلر على التفصيل استعدادلرینی بيلمزلر بلكه احوال وواردانلرندن وقبوللرندن اجمالا استعدادلرینی
بيلورلر زیرا بيلورلر كه اكر استعدادلری اولميدی انلردن قبول واقع اولمزدی وبر صنفی استعدادلرندن بيلورلر كه

عطادن نه شیئی قبول ایدرلر وصنف ثانینك معرفتی بوصنفده یعنی اهل حضور صنفنده * معرفت استعدادده
واقع اولان شیئك اتمیدر یعنی بوصنف صنف اولدن اتم واکشفدر بونقدیر اوزره هذا صنف ثانی معرفتنه
اشارتدر واشارت ایچون واقع اولور * وبوصنف ثانینك حضورلری عوالم غیبیه وحضرات عالیه یه کشف
مقترن اولدی پس علم الهی ازلیده که ذات حقده قائمدر اعیان ثابته لرین بیلدیلر * پس خصوصیات قابلیات
اصلیه وازلیه لرندن علی وجه الاجمال استعدادلرینی بیلدیلر پس استعدادلری معرفتندن قنقی شیئی قبول
ایدرلر بیلورلر پس سؤال ایتمزلر الا شول شیئکه آنك قبولنه کندیلرنده استعدادی مشاهده ایدرلر * پس
سؤال ایتدکاری شیء فی الحال واقع اولور ویاخود برزمانك تأخیرندنصکره پس وقتاکم شیخ رضی الله تعالی عنه
عطایایی سؤال ایله حاصل اولان عطایا وسؤالسز حاصل اولان عطایایه تقسیم ایتدیسه وقسم اولی امر معینده
سؤال ایله اولان شیئه وامر غیر معینده سؤال ایله اولان شیئه تقسیم ایتدیسه وبعده سائلی سؤاله باعث حسبیله
قسمینه تقسیم ایتدیسه سائلیندن برفرعی دخی بیان ایدوب ایتدی (ومن هذا الصنف من یسأل لا لاستعجال
ولا لامكان وانما یسأل امتثالا لامر الله فی قوله تعالی ادعونی استجب لكم فهو العبد المحض ولیس لهذا
الداعی همة متعلقة فیما یسأل فیه من معین او غیر معین وانما همته فی امتثال اوامر سیده) یعنی اهل حضوردن
سائلین صنفندن ویا مطلقا سائلین صنفندن شول سائل واردرکه سؤال ایدر ولكن استعجال طبیعی ایچون
وامكان ایچون سؤال ایتمز بلکه الله تعالینك (ادعونی استجب لكم قولنده واقع اولان امر الهی یه امتثال ایچون
سؤال ایدر * پس اول سائل عبد محضدر وحال بوکه بوداعی ایچون همت متعلقه بوقدر شول شیده که
انك حقنده سؤال ایدر مسؤل معیندن ومسؤل غیر معیندن بلکه آنك همتی سیدینك اوامری امتثالنده در
یعنی عبد محض اولان داعی ایچون دنیا وآخرت ظاهرا وباطنا مسؤل معیندن برامر مخصوصه آنك همتی
متعلقه دکلدر الا آنك همتی سیدینك اوامری امتثالنده در * پس دعا ایچون وارد اولان امر الهی یه
امتثال ایچون سؤال ایدر ودعا ایدر) (فاذا اقتضی الحال السؤال سأل عبودیة) (پس نه وقتکه (ادعونی استجب
لكم قولنده اولان امر الهی یه امتثال حال اقتضا ایلسه عبودیة سؤال ایدر * زیرا عبودیت محضه امره امتثالی
اقتضا ایدر * پس بوداعینك لسان مقال ایله سؤالی امر الهی یه امتثالدن اوتریدر یوخسه حاجات ومسؤلنه
وصول ومراداتنه حصول ایچون دکلدر * زیرا انك قلبی ماسوای حق طلبندن معرا ومشاهدهٔ جمال مطلق ایله
غیردن مبرادر * نه مطالب دنیویه یه طالب ونه مآرب اخرویه یه راغبدر بلکه نظری وجه حقه در جمعا مقام
وحدتده وتفصیلا مظاهر کثیره ده * پس حالی اقتضا ایتدکده سؤال لفظی ایله عبودیتندن اوتری سؤال ایدر
(واذا اقتضی الحال) (التفویض والسكوت سكت فقد ابتلی ایوب وغیره وما سألوا رفع ما ابتلاهم الله به
ثم اقتضی لهم الحال فی زمان آخر ان یسألوا رفع ذلك) (فسألوا) (فرفعه الله عنهم) (وقتاکم وتوكل علی الله
قولنك حكمی اوزره غالب اولان حال تفویضی وسكوتی اقتضا ایلسه بوعبد عبودیتندن اوتری ساکت اولور
پس تحقیقا الله تعالی ایوبی واندن غیری انبیا واولیادن جماعت کثیره یی مبتلا ایلدی وحال بوکه انلر سؤال
ایتمدیلر شول بلانك رفعنی که الله تعالی انلری انکا مبتلا ایلدی اندنصکره زمان آخرده حال اقتضا ایتدیکه
اول بلانك رفعنی سؤال ایده لر پس سؤال ایتدیلر * پس حق تعالی اول بلایی انلردن رفع ایتدی یعنی ایوب کبی
بعض بلایا ایله مبتلا اولان صنفی حكمتك اقتضاسی اوزره حق تعالی بر بلایه مبتلا ایتدکده اول بلا تسلیطنك
حكمی منقضی اولوب تسلیطدن مراد اولان شیء ظهوره قریب اولمینجه حقه تفویض وسكوت حالی اولوب
وامور حقه تسلیم حالی انلر اوزره غالب اولوب سكوت ایدرلر * وتسلیطك حكمی تمام اولوب زمان آخرده اول
تسلیطك ثمره سی ظاهر اولمغیچون حال اقتضا ایدر) (وادعونی استجب لكم) (قولنده دعا ایتمکه وارد اولان
امر الهی یه امتثال ایتمك حالی انلر اوزره غلبه ایدر * پس اول بلانك رفعنی سؤال ایدرلر پس الله تعالی انلردن
اول بلایی رفع ایدر * ولكن بونلرك سؤالی اجابت ایچون دکلدر مکر کیم انلرك سؤالی وانلرك اجابتی الله تعالینك
مرادی اوله * پس دعا ایدرلر دعایه مأمور اولدقلرندن اوتری اکر اجابت ایدرسه شكر ایدرلر واکر اجابت ایتمزسه
بیلورلرکه دعایه امردن حقك مرادی دعادر * وكذلك اکر اجابت حاصل اولورسه حاللری ایله استعدادلرین
بیلورلر واکر اجابت اولمزسه وقت آخره لسان استعدادلك تأخیرین بیلورلر پس اول وقت سؤالی تأخیر ایدرلر

پس عبد کامل کا اولورکه هر حالده کندی اهل اولدیغی شیئه استعدادنه علمی وار ایکن ومسؤلك وقوعنه
واستعداد حالینك سؤاله اقترانته علمی وار ایکن امره امتثالا الله دن سؤال ایدر * ولكن اجابتی قصدا ایتمز وشیئك
وقوعنه همتی متعلقه اولمز بلکه همتی اوامر الهیه یه امتثالدر پس بوعبد محضدر * وبوصنف صنف اولدن
اکملدرکه سؤالی حالنده استعدادینی بیلمز وانك حقنده علم حقك تعلقی کیفیتنه مطلع دکلدر پس بوصنف اوزره
وقتاکم حال سؤالی اقتضا ایتسه واحساس ایتسه که مراد الهی دعا وسؤالدر عبودیة وامتثالا دعا ایدر * واکر
استعداد حالیدن بیلورسه که ابتلا تمحیص وتكمیلدر وجانب حقدن اکا رضوان در صبر ایدر وامر فی الله تعالی یه
تفویض ایدوب سكوت ایدر زیرا عالمدرکه حق تعالی انك اوزرینه حضرت قهر وجلال حكمنی دائما ابقا ایتمز
بلکه رحمت ذاتیه ده قهر عرضی آثارینك اضمحلالندن لازمدر زیرا سبقت رحمتی علی غضبی مغضوب علیه
حقنده در * پس شول کمسنه که ازلا رحمت الهیه سبقت ایتمش اوله انك حقنده غضب عارضی بطریق اولی
مضمحل اولور مثلا ایوب علیه السلام کبی که ابتلایه صبر ایتدی وابتدا حقدن ضرك رفعنی سؤال ایتمدی حاله
واستعداد حالیسنه علمی اولدیغندن اوتری * پس هر محنت وابتلا که الله تعالی انکله عبادنی مبتلا ایدر قهر
محض دکلدر بلکه رحمت ونعمت خاصه درکه محنت ونقمت صورتنده ظاهره در * وبوابتلایه راغب اولمز الا
مراد حقی عالم وعلم الهی یه واقف وسر قدره مطلع اولنلر * پس هر وقتکم انفصال ضرا وبأسانك اوانی وصولن
واتصال رخا وسرانك ازمانی حصولن عالم اوله لر دعا ایدرلر والله تعالی انلردن ضری رفع ایدر وعسری یسره
تبدیل ایدر پس رفع ضری سؤال ایدرلر امر الهی یه امتثالدن اوتری * وعدم سؤالده قهر الهی یه مقاومت
توهمندن اوتری پس سؤالده وعدم سؤالده عباد الله ادبا درلر حقك ارادتی وعلمی موجبی اوزره امر الهی
وحكم ربانی یه ناظرلردر وحال اقتضا ایتدکده بوخواصك سؤالده امره امتثاللری انلرك نفوسنه متعلقه اولان
اموردهدر واما اهل عالمه واهل مملكته وکندیلرك داری اهلنه وبعض خصوصده کندیلرك وجودی عالمنه
متعلقه اولان اموردهحكمت الهیه ومعرفت تامه مقتضاسی اوزره سؤال ایدرلر زیرا امیر وما لكدرانك اوزرینه
واجبدر هر ذی حقه حقنی اعطا ایلیه کقوله علیه السلام (ان لاهلك علیك حقا ولنفسك علیك حقا ولعینك
علیك حقا ولاذرك علیك حقا) (پس وقتاکیم عبد محض امر الهی یه امتثالدن اوتری سؤاله تعرض ایدر سؤال
مقابلهسنده اکا ایکی امردن بریسی عارض اولور یا مسؤل فیه تعجیل اولنور ویا تأخیر اولنور * پس تعجیل وتأخیره
سبب اولانی شیخ رضی الله عنه بیان ایدر) (والتعجیل بالمسؤل فیه والابطاء للقدر المعین له عند الله) التعجیل
مبتدا والابطاء عطف علیه وللقدر خبره یعنی * مسؤل فیه ایله جانب حقدن تعجیل وانکله تأخیر انکچون
عند الله معین اولان قدردن اوتریدر * زیرا هر حادث ایچون عند الله وقت معین واردرکه لوح قدرده اکا مقارندر
اندن متأخر اولمز وانك اوزره مقدم اولمز) (فاذا وافق السؤال الوقت اسرع بالاجابة واذا تأخر الوقت اما فی الدنیا
واما فی الاخرة تأخرت الاجابة ای المسؤل فیه لا الاجابة التی هی لبیك من الله فافهم هذا) (پس وقتکم سؤال
وقتنه موافق اولسه اجابت ایله اسراع اولنور یعنی مسؤل فیه فی الحال اعطا اولنور ووقتکم اجابت ایچون مقدر
اولان وقت سؤالدن متأخر اولسه یا دنیاده ویا آخرتده یعنی وقت اجابت یا دنیاده تأخر اولنسه که بعد زمان وقت
کلدکده اجابت اولنسه ویا دنیاده اجابت اولنمسه وقت آخرتده متأخر اولسه اجابت متأخره اولور یعنی
مسؤل فیه اولان شیئك حصولی متأخر اولور وقت معینه دك یوخسه اللهدن لبیك ایله اولان اجابت تأخیر اولنمز
زیرا عبد دعا ایتدکده البتة لبیك ایله اجابت اولنور * یقول من الخبر الصحیح ان العبد اذا دعی ربه یقول الله لبیك
عبدی وحق تعالی ادعونی استجب لكم قولی ایله کندی نفسی اوزره عبدك دعوتی اجابتی ایجاب ایتدی وانك
قولی حق ووعدی صدقدر * پس وقتکم عبد حقه دعا ایتسه اکر دعاسی وقت معینه موافق اولورسه فی الحال
لبیك فعل ایله اجابت اولنور * ولكن وقتکم حق تعالی مسؤل فیهك حصولی ایچون عبددن استعداد حالینك
ظهوری تأخیرینی عالم اولسه فی الحال عبده مبادرت ایدر انك کمال قابلیتنه واستعدادنه معین اولان شیئله
واکا معد اولور عین مسؤل حقنده اجابتی موجب اولان تجلی یی قبول ایتمکه زیرا استعدادی سؤاله موافق
دکلدر * پس وقتکم عین مسؤلك حصولی ایچون مقدر اولان وقت کلسه وسؤال وقتنه موافق اولسه فی الحال
اجابت اولنور * پس بوتقدیر اوزره اجابته سؤال وقتندن حاصله در هر قنقی سؤال اولورسه وهر قنغی سائل

اولورسه ولكن سؤال قتنده اجابت حكمتك ظهوری عبدك استعدادی وقابلیتی قدردر واجابت حكمتك ازل ظهوری مسؤلك ظهوری ایچون عبدك استعدادی تكمیلنه حقك اعانه وامدادیدر* وتحكم الله تعالى عبددن لسان حالی ولسان ذاتی ولسان استعدادی ایله سؤالده كمال استعدادنی عالم اولسه لسان شخصی ایله عبدك سؤالندن اول آنی بعث ایدر* وفی الحال اكا اجابت ایدر* پس بوسره شعوری اولمیان كمسنه ظن ایدركه بعض عبیدك سؤالندن اجابت تأخیر اولنمز وبعضیسی اجابت اولنمز* ولكن امر بویله دكلدر بلكه هر داعیدن هر دعا مجابدر* لكن امر الله تعالى امر ایتدیكی كبیدر)(وما كان لرسول ان يأتى الا باذن الله)(واول كمال قابلیت واستعداددر)(فاذا جاء امر الله قضى بالحق وخسر هنالك المبطلون)(وشیخ رضی الله تعالى عنه فافهم هذا قولی ایله تنبیه ایدركه بونده اجابتدن مراد بالفعل اجابتدر* لبیك ایله اجابت دكلدر* زیرا سؤالدن لبیك ایله اجابت تأخیر اولنمز ودخی لبیك ایله اجابت ایدوب فعل ایله اجابتی تأخیرا تمك محبوبیت سرینه وعبددن حقك عدم اعراضنه دلالت ایتدیكنه اشارت ایدر زیرا كاه اولوركه عبد سائل محبوب حق ایكن انك سؤالنی حق تعالى لبیك ایله اجابت ایدر* ازل شیء مسؤلی اعطا ایتمكله اجابت ایتمز عبدك دعاده ترددنه حقك محبتی ورضاسی تعلق ایتدیكندن اوتری وتأخیر اجابت عبد ایچون اولی اولدیغندن اوتری ومع هذا حق تعالى عبده محبت ایدر ودعاسنی وسؤالنی استجابت ایدروانك قرب وكرامتنی مراد ایدر بو رودعاسنی استماع ایدروآندن راضی اولور وسؤال اولان شیئی اكا اعطا ایتمز اكا كمال محبتدن اوتری زیرا اندن برشیئله انك محتجب اولدیغن واندن بعید اولدیغن استمز پس عبد محبوب حقدن غیری برشیئی حقدن سؤال ایتدیكن اجابة ایتمز اكا كمال محبتدن اوتری تاكیم عبد اول شیئله اندن محجوب اولمیه وكاه اولوركه عبده مسؤلی اعطا ایدر واكا محبت ایتمز بلكه انی استدراج ایدر)(قال رب فانظرنى الى یوم یبعثون)(قولنده ابلیسك سؤالی كبی پس)(فانك من المنظرین الى یوم الوقت المعلوم)(قولی ایله اجابت اولندی وبو اجابت حقك اكا محبتندن اوتری دكلدر بلكه انك طرد واستدراجندن اوتریدر* پس فعل ایله اجابت تأخیرنده محبوبیت سرینه فافهم هذا قولی ایله تنبیه اولندی)(واما القسم الثانى وهو قولنا ومنها ما لا یكون عن سؤال فالذى لا یكون عن سؤال فانما ارید بالسؤال التلفظ به فانه فى نفس الامر لابد من السؤال اما باللفظ او بالحال او بالاستعداد)(واما عطایاء الهیه دن قسم ثانی واول بزم ومنها ما لا یكون عن سؤال قولمزدر* پس شول عطادركه سؤال ایله واقع اولمز پس سؤال ایله بنم مرادم سؤال ایله تلفظدر* یعنی شول عطا كه تلفظ ایله اولان سؤال ایله اولمیه زیرا شان بودركه نفس امرده عطانك وصولی قتنده سؤالدن لابد در یا لفظ ایله ویا حال ایله ویا استعداد ایله پس لسان لفظ ایله حاصل اولمیان لسان حال ایله ویا لسان استعداد ایله اولقدن خالی دكلدر* زیرا لسان استعداد ولسان حال ولسان مرتبه ولسان ذات ایله سؤال دائما واقع دكلدر* انكیچون لسان تلفظ ایله سؤال اولنمقده اجابت تأخیر اولنور پس تحكم لسان قول ولسان حال لسان استعداده موافق اولسه اجابت اسرع اولنور* پس عطاء الهی ومسؤل حاصل اولور* لسان لفظی ایله سؤال ایتمكسز* پس ظن اولنوركه مسؤل سؤالسز حاصل اولدی ولكن بویله دكلدر* پس سؤال ذاتی بودركه ذوات ذاتیانده الله دن بقاسنی سایله واندن انك ذاتیله قیامنی قائله در ولسان ایله سؤال جایع كبی كه جوعی ایله شبعی طلب ایدر وعطشان كبی كه عطشی حالی ایله ریی طلب ایدر پس جوع بر حالدركه شبعك طلبنه باعثدر* پس حال طلبه باعث اولان شیئدر* وبو دخی استعداددندر زیرا استعدادده طلب اولمیدی داعیه حاصل اولمزدی* ولكن مطلوبك حصولنی حال ربا طلبده اقتضا ایتمز اگرچه كیم فی الجمله اقتضا ایدر ولسان استعداد ایله سؤال ایكی قسم اوزره در* بریسی استعداد جزئی مجعولدر وبریسی استعداد كلی غیر مجعولدر پس لسان استعداد جزئی مجعول ایله سؤال شول كمسنه نك سؤالی كبیدركه الله دن بر امرك وبر فیضك حصولی ایچون انك اهلیتی وقابلیتی متشكل اوله* پس بو عطا متأخر اولمز ولسان استعداد كلی غیر مجعول ایله سؤال اسماء الهیه احكام وآثارینك وكمالاتنك ظهورین طلب ایتدیكی كبی* واعیان ثابته نك حضرت علم الهیده تعینی حیثیتیله وجودات خارجیه سن سؤال ایتدیكی كبیدر* پس هر كسك عین ثابته سی فیض اقدسدن سائله وآنی تمدا اولمقدن خالیه دكلدر* وبو سؤالدن دخی عطا تخلف ایتمز زیرا نفس امرده استعدادك مقتضاسیدركه وجود عینیدن اول حضرت علمیه ده انكیچون مقدر در ولسان

مرتبه ایله سؤال نبوت كبیدركه الله دن سؤال ایدر شول شیئی كه انكله واندە انك قیامی ودوامی ثابت اوله شول نبیدن كه انك وجودی ایله اول نبوت دائمه اوله وشیخ رضی الله عنه تعالیدن وارد اولان عطاء مطلقك وقوعن كه عن سؤال واقع دكلدر حمد مطلقه ایكیسندن هر بریسنك نفس امرده اجتماعیدر قیاس ایتدیكه برشی ایله مقیددكلدر وبنهماده جامع اولان شول شی اوزره كه برنوع ایله تقیید انی تقییدایدر پس دیدی)(كما انه لا یصح حمد مطلق قط الا فى اللفظ واما فى المعنى فلابد ان تقیده الحال فالذى یبعثك على حمد الله هو المقید لك باسم فعل او باسم تنزیه)(یعنی نفس امرده عطانك حصولی ایچون سؤالدن لابد در عطا سؤال ایله مقیددر سؤالسز مطلق اولمق صحیح دكلدر الا لفظده نته كیم شان بودركه حمد مطلق صحیح اولماز الا لفظده واما معناده لابد دركه انی حال تقیید ایله* پس شول شیكه سنی اللهك حمدنه بعث ایتدی اول شیئك حمدی سكا مقیددر اسم فعل ایله ویا اسم تنزیه ایله* یعنی حمد مطلق غیر واقعدر زیرا حامدك حالی ووصفی ومقامی حمد حالنده حمدی تقیید ایدر* واگرچه كیم لفظ حمد اطلاق اولنور ولكن معناده حال ایله مقیددر* پس معناده بر باعثدن لابد دركه سنی حمده بعث ایلیه واول باعث سنك همتك وسلامت هیئتك تصوریدر* پس لفظده مطلق اولان حمد ایله حمد ایدرسن* واما معناده حمد مطلق دكلدر* زیرا سن عالمسنكه سن اكا حمد ایدرسن سنك خالقك وحافظك اولدیغی حیثیتیله پس سنك حمدكی قید ایدر شول باعث كه اول سنك صحت وخلقیتك معناسنه اولان تصوركدر* اویله صحت وخلقیتك كه اسم باری وحافظ ایله سلیمه در* وبو ایكی اسم اسماء افعالدندر وكذلك جایع اكل ایدوب شبعی قتنده الحمد لله دیسه* پس الله تعالى یه اسم رزاق حضرتندن حمد ایدر رومتخیلدركه اول حمد بعینه اسم مانع حضرتندن اوله وكذلك محل مخوفه ملاقی اولوب اندن نجات بولان كمسنه الحمد لله دیسه پس حمد ایتمدی الا اسم حافظ واسم واقی حضرتندن واسم منتقم حضرتندن حمد ایتدی* پس الحمد لله دیدكده انك حمدی مطلق اولمز اسم فعل ایله مقید اولور* واسم فعلدن مراد اسم فاعلدر رزاق ومنعم وحافظ كبی وكذلك بر كمسنه كه الله تعالى اكا هدایت ایتسه حقك صفات محدثات ایله عدم اتصافی معرفتنه* پس الحمد لله الذى هدانا لهذا) دیسه پس حمدی اسم تنزیه اولان اسم سبوح وقدوس حضرتنه اشارت ایدر واسم تنزیه ایله حمدی تقیید ایدر پس عطا دخی كذلك سؤال ایله مقیددر پس اگر سؤال لفظی موجود دكل ایسه واجابت واقعه وبركت ورحمت شامله اولدیسه پس لسان حال ولسان استعداد ایله)(والاستعداد من العبد لا یشعر به صاحبه ویشعر بالحال لانه یعلم الباعث وهو الحال)(وعبددن حاصل اولان استعداد جزئی به صاحبینك شعوری یوقدر غامض اولدیغندن اوتری وحاله صاحبی مشعردر* زیرا حالك صاحبی باعث اولان شیئی عالمدر وباعث حالدر* پس صاحبی سؤال حاله واقفدر اما سؤال استعدادندن اخفادر انكیچون شیخ رضی الله تعالى عنه)(فالاستعداد اخفى سؤال)(دیدی پس سؤال استعداد سؤالك اخفاسیدر یعنی سؤال حال ایله سؤال لفظدن اخفادر زیرا سؤال لفظه صاحبی واندن غیر دخی واقف اولور وسؤال حاله صاحبندن غیری بر كمسنه واقف اولمز وسؤال استعداده صاحبی دخی واقف دكلدر زیرا غیب غیبدر الله دن غیری كمسنه انی عالم دكلدر)(وانما یمنع هؤلاء عن السؤال علمهم بان لله فیهم سابقة قضاء فهم قد هیؤا محلهم لقبول ما یرد منه وقد غابوا عن نفوسهم واغراضهم)(یعنی عطایانك قسم ثانیسی كه یعنی سؤال واصل اولور انك اصحابنی سؤالدن منع ایتمز الا انلرك علیكه الله ایچون انلرك حقنده سابقه قضا واردر یعنی علم الهیده ثبوت علمیده نه وجه اوزره ثابت اولدیلر ایسه وجود خارجیده ظاهر اولملرینه قضا سبق ایتدی وقضاء سابق نه وجهله جاری اولدیسه لا راد لقضائه ولا مانع لحكمه البتة رد اولنمز پس بو طائفه كمال معرفتلرندن وعلم الهی ایله تحققلرندن تحقیق الله دن وارد اولان حكمتك قبولی ایچون محللرن یعنی قلوبن مستعد ایتدیلر وكندی نفوسلرندن واغراضلرندن غائب اولدیلر یعنی نفوس واغراضلرندن بالكلیه منسلخ اولوب وجود واحدك مشاهده سنده وواردات الهیه نك ملاحظه سنده غائب اولدیلر پس برعطانك سؤالنه تعرض ایتمدیلر انلرك حقنده اولان قضاء سابقك احكامی جزئیاتنه منتظر اولدیلر)(ومن هؤلاء من یعلم ان علم الله به فى جمیع احواله هو ما كان علیه فى حال ثبوت عینه قبل وجودها ویعلم ان الحق لا یعطیه الا ما اعطاه عینه من العلم به وهو ما كان اعطیه فى حال ثبوته فیعلم علم الله به من این حصل)(وبو قسم ثانیدن بعضدر شول صنف كه عالمدركه تحقیق اللهك اكا علمی انك جمیع احوالنده

اول شول شیدرکه اول صنف انك اوزره ثابت ایدی * عین ثابته سنك ثبوتی حالنده وجود خارجی ایله عینك
وجودندن اول * ودخی عالمدرکه حق اعطا ایتمزالا انك عینی اکا علمدن حقه نه اعطا ایتدیسه * وانك عینی حقه
نه اعطا ایتدیکی علم شول شیدرکه اول انك اوزره ثابت ایدی علم الهیده ثبوتی حالنده پس اول صنف عالم
اولورکه اللهك اکا علمی نه مرتبه دن حاصل اولدی (امدی) تحقیق شویله معلوم اوله که علم الهیٔ ازلی یه واقعه
وقضا وقدره وآثار اوزره جاریه اولان اسرار الهیهٔ امکانیه مکاشفه اولان طائفهٔ علیه دن برصنف که سایردن
مشهود ایله وکشف واکمل وعلم ووجود ایله اوسع واشملدر عالمدرکه انك حقنده اللهك اکا علمی انك جمیع اعمال
واحوالنده واذواق وافعالنده وعطایای الهیه ومواهب کونیه ده که اکا واصل اولور * وجود عینیسندن اول
تعین علمیده عین ثابته سی ثبوتنده نه شی اوزره متعین اولوب ثبوت علمیده ثابت اولدیسه اول صورتده یعنی
تعین علمیسی صورتی انك حقنده حقك معلومیدر واول صورت ایله حق انی عالمدر غیری دکلدر زیرا اعیان ثابته
وتعینات علمیه الله ایچون اشیانك معلوماتی صوریدرکه هر عین نه صورت اوزره متعینه اولدیسه اول صورت
ایله حق انی عالمدر واول صورت ایله اول حقك معلومیدر ووجود عینیله موجود اولدقده عالمدرکه اعطیات
الهیه دن حق اکا اعطا ایتمزالا انك عینی علم الهیده ثبوتی حالنده کندی صورت معلومیه سندن حقه نه اعطا
ایتدیسه پس وجود عینیده حق اکا انی اعطا ایدر یعنی هر شیئك معلومیتی صورتی حقه علمدن نه اعطا ایدرسه
حق انی اول صورتله عالم اولور واول صورت علمیه نك مقتضاسی اوزره وجود عینیده اکا انی اعطا ایدر پس علم
معلومده اولمیان شیئله معلومده مؤثر دکلدر بلکه تأثیر وحکم معلوم ایچوندر * زیرا معلوم نه صورت اوزره
متعین اولورسه علم اول صورت ایله اکا تعلق ایدر پس علم معلومه تابع اولور وارادت علمه تابع اولور * پس معلوم
صورت علمیه سندن عالمه نه اعطا ایدرسه عالم اول صورت ایله انی عالم ومرید اولور واول حکمی انك وجود
عینیسنه اعطا ایدر پس شیٔ صورت معلومیه سیله حق اوزره عالمدرکه اول صورت ایله حق انی عالم اوله وحق
انك وجود عینیسی اوزره معطی وحاکمدر انك معلومیتی صورتیله ومعلومیتی حکمدن اکانه شیٔ اعطا
ایتدیسه * زیرا معلوم اولدیغی حیثیتله صورت علمیه یی اعطا ایدرکه نفس عالمده مرتسمه درکه ازلا انك
معلومیتی صورتیدرکه صورت علمیهٔ ازلیه وابدیه درکه اول صورت ذات دیمومیة ایله قائم اولان علم ذاتینك
قیامیله قایمه در پس مشیت الهیه قضا وقدر ایله برموجود اوزره حکم ایتمزالا علم ازلیده سبق ایتدیکی شیئله
وعلم ازلی هر معلومه تعلق ایتمزالا انك عین ثابته سندن معلوملك اعطاسی حسبیله زیرا معلوم ایچون قدر معلوم
وحد مرسوم بیان واردرکه آنك خصوصیتیله معلوم آخردن متمیز اولور زیرا علم ذاتیٔ الهیده برمعلوم متعین اولمز
الا بوقدر ایله که انکله متخصص اولدی پس برکیمسنه یه بواطلاع حاصل اوله آنك حقنده اولان علم الهینك
معدنی ومأخذی ندر وبو علم نه مرتبه ده حاصل اولدی معلوم عالم اولوریعنی کندی معلومیتندن اولدیغن
مشاهده ایدر (وما ثم صنف من اهل الله اعلا واکشف من هذا الصنف فهم الواقفون علی سر القدر) وقسم ثانیده
اولان اهل اللهده بوصنفدن اعلا واکشف برصنف یوقدر پس بونلر سر قدره واقفلردر وسر قدر هر شیئك
علم الهیده معلومیتی صورتیدرکه علم ثبوتی حالنده انکله متعیندرکه ازلا وابدا اطوارات وجودیه ده اول شیٔ
اوزره حاکم اولان اول تعین علمی صورتیدرکه حق تعالی آنك مقتضاسی اوزره زمان معینده ووقت مخصوصده
آنی اجرا ایدر * پس ثبوت علمیده متعین اولان شیٔ وجود عینیده صورت علمیه اوزره ظهورایده جکی بوصنفك
معلومی اولمغله سؤالدن مستریح وجریان قضایه منتظر اولور) (وهم علی قسمین منهم من یعلم ذلك مجملا ومنهم
من یعلمه مفصلا فمن یعلمه مفصلا اعلی واتم من الذی یعلمه مجملا فانه یعلم ما فی علم الله فیه اما باعلام الله ایاه بما اعطاه
عینه من العلم به واما بان یکشف) الله (له عن عینه الثابتة وانتقالات الاحوال علیها الی ما لا یتناهی وهو اعلی
فانه یکون فی علمه بنفسه بمنزلة علم الله به لان الاخذ من معدن واحد) (وسر قدره واقف اولان صنف ایکی قسم
اوزره در آنلردن بعضدر شول قسم که مجملا عالمدرکه اللهك اکا واحوال ظاهره وباطنه سنه علی عین ثابته سنك
مقتضاسی اوزره در یعنی مجملا برهان وایمان ایله عالمدر وآنلردن بعضدر شول قسم که سر قدری مفصلا یعنی
کشف وعیان ایله عالمدر وشول قسم که مفصلا سر قدری عالمدر اعلی واتمدر شول قسمدنکه آنی مجملا عالمدر زیرا
مفصلا عالم اولان آنك حقنده علم اللهده ثابت اولان شیئی عالمدر * یا الله تعالی اکا اعلام ایتمکله آنك عین ثابته سی

اکا علمدن حقه نه اعطا ایتدیسه یعنی وجود عینیده حقك اکا اعلام ایتدیکی ثبوت علمیده آنك عین ثابته سی
متعینه اولدیغی حالده آنك حقنده نه صورت ایله لوازم وعوارض ولواحق ایله متعینه اولوب معلومیتی ایله اول
صورتی حقه اعطا ایتدیسه اول صورت ایله حق آنی عالم اولور * واول صورت ایله حق من غیر زیادة ولا نقصان
وجود عینی سنه القاء سبوحی ایله اعلام ایدر وحقك عبده اعلامی اکر عبد نبی ایسه ویا واسطهٔ ملك ایله ویا قلبنه
القا وانزال ایدوب تعلیم ایتمکله درواکر عبد ولی وارث ایسه قلبنه القا ایتمکله درکه آنك عین ثابته سنی بو احوال
معینه یی اقتضا ایدر وبو معرفت عین ثابته سنه اطلاع ایله حاصل اولان معرفت دکلدر * زیرا اخبارده عین
ثابته سنه شهود اوزره اطلاع یوقدر ویاخود آنك عین ثابته سندن وعین ثابته اوزره الی ما لا یتناهی احوالك
انتقالاتندن اکا کشف ایتمکله * وکشف ایله عالم اولان اعلادر اعلام ایله عالمدن * زیرا کشف ایله عالم اولان
کندی نفسنده علمنده یعنی کندی نفسنه علی الله تعالینك اکا علمی منزله سنده اولور زیرا علمك اخذی معدن
واحددندر یعنی الله تعالی بو عبد مخلصه عنایت کلیهٔ ذاتیه ایله حضرت علم الهیدن وعالم معانی غیبیه دن *
کشف ایدوب عین غیبیه وحقیقت مطلقهٔ کلیه ده ثبوت احدیتی علی وتعین ذاتی غیبیله جمیع اعیان ثابته یی
مشاهده ایتسه وکندی عین ثابته سیله متحقق اولوب آنی مشاهده ایتسه ومواطن ومراتب وجودیه واطوار
شهودیه ده دخی عین ثابته سنك احوالنی ماهیاتی اعیانیله ولوازمنی ولوازم لوازمنی وعوارض ولواحقنی ولواحق
لواحقنی دنیا وآخرت عند الله مشاهده ایتسه پس عین ثابته سندن که علم الهینك مأخذیدر عین ثابته وجود
حقده حقك عینی اولوب * آنك غیری اولمدیغی حیثیتله عالم اولور آنك حقنده وآنك غیری حقنده ثابته ومحققه
اولان جواریتی وکوایتی وتفصیل طریقی اوزره انلری مشاهده ایدر وتفصیل ایله عالم اولان اجمال ایله عالم اولاندن
اعلادر زیرا اول کندی نفسی علمنده اللهك اکا علمی منزله سنده اولور * یعنی عین ثابته سی ثبوت وتعیننده نصکره
الی ما لا یتناهی جمیع اطوار وجود ومراتب شهودده اولان احوالنی الله تعالی نیجه عالم ایسه اول دخی کذلك
عالمدر * زیرا آنك حقنده علمك اخذی معدن واحددندرکه آنك عین ثابته سیدر * پس علم الهیٔ ذاتیده عین
ثابته سی جمیع احوالی ایله نه صورت اوزره * متعینه اولدیسه حق تعالی اول صورت ایله آنی عالم اولور وآنك
حقه معلومیتی دخی اول صورت اوزره اولور * وحق تعالی اکا عین ثابته سندن کشف ایدوب آنی مشاهده
ایتدکده بنه اول صورت اوزره مشاهده ایدر زیرا معدن واحد عین ثابته سنك معینی صورتیدر وآنك حقنده
وحقك حقنده علی السویه در صورت متعینه نسبت ایله اما بروجه ایله حقك علمی عبدك علمنه مغایردر زیرا
حقك اکا علمی لذاته در برامر واسطه سیله دکلدر وعبدك عین ثابته سنه علمی آنك حقنده اولان عنایت الهیه
واسطه سیله در انکچون شیخ رضی الله تعالی عنه استثنا ایدوب (الا انه من جهة العبد عنایة من الله سبقت له
هی من جملة احوال عینه الثابتة) دیدی یعنی الا بوقدر واردرکه علم مذکور عبد طرفندن عنایتدر اللهدن که
انکچون سبق ایتدی علم الهیده ثبوتی حالنده که اول عنایت دخی آنك ثابته سی احوالنك جمله سندن
برحالدر یعنی عین ثابته سی اعطا ایتدیکی شیدر زیرا عنایتك تعلقی ارادت الهیه نك تعلقی حسبیله دروارادت
الهیه نك تعلقی آنك عین ثابته سنه واحوالنه علمك تعلقی موجبیله دروعلمك اکا تعلقی تعین علمی واستعداد
ذاتیٔ غیر مجعول حسبیله در * پس تعینات علمیه وقابلیات غیبیه عنایت الهیه نك اصلیدر * پس بو عبدك
عین ثابته سنه علمی آنك عین ثابته سی احوالندن انکچون سبق ایتمسی عنایت الهیه در اما حقك علمی بو یله
دکلدر) (یعرفها صاحب هذا الکشف اذا اطلعه الله علی ذلك ای علی احوال عینه) (اول عنایت الهیه یی
بو کشف صاحبی عارف اولور تحقیق الله تعالی آنی آنك عین ثابته سی احوالنه اطلاع ایلیه) (فانه لیس فی وسع
المخلوق اذا اطلعه الله علی احوال عینه الثابتة التی یقع صورة الوجود علیها ان یطلع فی هذا الحال علی اطلاع
الحق علی هذه الاعیان الثابتة فی حال عدمها لانها نسب ذاتیة لا صورة لها) (تعلیلدر کلام محذوف ایچون که
الا انه من جهة العبد عنایة قولی اکا دلالت ایدر ای الا انه من جهة العبد عنایة الهیة له سبقت فیعرفه بتلك
العنایة فی الحضرة العلمیة اذا اطلعه الله علی عینه فقط ولا یعرفه فی الحضرة الاحدیة فی استهلاك عینه ولا یطلع
فیها علیها یعنی عبد بو علمی بیلمز حضرت احدیتده عینی استهلاکنده ودخی احدیتده کندی عین ثابته سنه
واحوالنه مطلع اولمز زیرا وسع مخلوقده یوقدرکه الله تعالی آنی عین ثابته سنه واحوالنه مطلع ایلیه عین ثابته که

صورت وجود آنك اوزره واقعه اولور * اطلاع ایتدیکی حینده اول حالده حقك بو اعیان ثابته یه آنلرك عدمی
حالنده اولان اطلاعنه مطلع اوله زیرا عدم حالنده ثابته اولان اعیان نسب ذاتیه در آنلر ایچون اعیانده صورت
یوقدر * یعنی اعیان تعین علمیدن اول احدیت حقده معدومه ایکن معلومه دکلدر زیرا نسبت ذاتیه در
تعین علمیده متعینه دکلدر تاکم صورت علمیه سیله عبدك معلومی * اوله اما احدیتده حقك علمی وجودینك
وذاتنك عینیدر که جمیع اعیان آنده مستهلکه در * پس اعیان ثابته اول احدیتده مستهلکه اولدیغی حالده
بر عینك صورتی اولان مخلوق آنلره نیجه مطلع اوله بیلور زیرا مخلوقك علمی حضرت علم الهیده عین ثابته سندن
مستفاددر و اعیان ثابته احدیتده استهلاکی حالنده معدومه در زیرا نسبت ذاتیه در * پس عبدك آنلره
علمی معدوم اولور پس عبد ایچون آنلره علم ثابت اولمز و بو وجه عبده نسبت ایله در * اما اعیان ثابته یه نسبت
ایله پس دیمك اولور * زیرا اعیان ثابته نسب ذاتیه در و نسب ذاتیه ذات حقدن غیری بر مخلوقك آنده وسعی
یوقدر * زیرا عالم خلق دکلدر جمیع کثرت وجودیهٔ خلقیه و کثرت نسبیهٔ ثبوتیه آنده معدومه در * پس علم
حق ایله علم عبد بیننده فرق بونده ایکی وجه ایله ثابت اولدی * بری عبدك علمی حقدن اکتسابیدر و بری
اعیان ثابته نك عدمیتی حالنده حقك آنلره اولان اطلاعنه عبدك اطلاعه وسعی یوقدر الا اعیان ثابته نك
علم الهیده ثبوتی حالنده صورت علمیه سنی حق عالم اولدیغی کبی عنایت جهتیله عبد مکاشف دخی اوبلیجه عالمدر
* پس اعیان ثابته نك عدمیتی حالنده آنلره اطلاع حقه مخصوصدر * و علم الهیده اعیانك تعینی حالنده عبد
ایچون آنلره اولان اطلاع عبدك حقنده عنایتدر * و حقك حقنده دکلدر * پس مساوات انجق بو وجه ایله
ثابته اولدی * و بعض نسخه ده (فلیس فی وسع المخلوق) (واقع اولدی * پس کلام اولی که اما باعلام الله
اوبان بکشف قولیدر تعقیب اولور * یعنی بر احد ایچون جمع اولنمز اعیان ثابته یه و آنلرك احوالنه اطلاع بینله
اعیان ثابته یه الله تعالینك اطلاعنه اطلاعی بینی) (فهذا القدر نقول ان العنایة الالهیة سبقت لهذا العبد
بهذه المساواة فی افادة العلم) (پس عبدك اعیان ثابته یه علمندن * بو مقدار علم ایله بز دیرز تحقیق عنایت
الهیه بو عبد ایچون علم افاده سنده بو مساوات ایله سبق ایتدی یعنی عبدك علمی آنك عین ثابته سندن مستفاد
اولدیغی کبی عبدك حقنده حقك علمی دخی عبدك عین ثابته سندن مستفاددر زیرا علم معلومه تابعدر و مراتب
وجودده معلوم منظور اولدیغچه علم دخی معلوم حسبیله واقع اولور * و عالم دخی معلومی اول حالده معلومك
صورتی حسبیله عالم اولور * پس عبدك عین ثابته سندن علمك افاده سنده حقله عبد بیننده مساوات ثابته
اولدی والا حقك اعیان ثابته یه اطلاعی اعیان احدیت ذاتیهٔ غیبیه قهرنده مستهلکه اولدیغی حیثیتله اطلاع
احدیدر آنده مساوات تصور اولنمز * ولکن حقك علم الهیده * اعیان ثابته یه اطلاعی و علمی اعیانك عدمیتی
حالنده ثبوت غیبیده آنلره واقع اولان آنك اطلاعنه و علمنه مغایردر * زیرا اعیانك عدمیتی حالنده اولان علم
احدی وجمعی ذاتیدر و حضرت علمیه ده اعیانك ثبوتی حالنده اولان علم اعیانك صور علمیه سی حسبیله در *
پس اعیان ثابته دن هر بر عین و حقایق علمیه دن هر بر حقیقت احوال ولوازم و عوارضیله حضرت علمیه ده
نه صورت اوزره متعینه اولورسه اول صورت اوزره حق آنی عالم اولور * پس اول صورت علمیه یه علم بنه آندن
مأخوذدر انکیچون شیخ رضی الله تعالی عنه) (ومن هنا یقول الله حتی نعلم) (دیدی یعنی حقك اعیان ثابته یه
علمی اعیانك صورندن و احوالندن مأخوذ اولدیغی مرتبه دن الله تعالی حتی نعلم دیر یعنی تاکم بز بیله لم دیر
(امدی) شویله معلوم اوله و نکته حقك علمی ایکی قسم اوزره در بر قسمی علم ذاتی واحدی و جمعی و اجمالیدر *
و بر قسمی علم صفاتی و اسمائی و وجودی و تفصیلیدر و علم ذاتی تحققده معلوماته متوقف دکلدر * زیرا احدیت
ذاتیه کثرت نسبیه یی و کثرت وجودیهٔ غیبیه یی قاهره در * پس جمعیت الهیهٔ اسمائیه حیثیتیله حقه مضاف
اولان علم متحقق اولمز الا جمیع حقایق غیبیه و شئون غیبیه نك تحقیقی ایله زیرا هر برشانده حقك بر ظهوری
واردر * پس اول شانله اولان ظهور حیثیتیله حقه مضاف اولان علم متحقق اولمز الا بعینه اول شان وجودده
متحقق اولمغله * پس علم تحققده معلومه متوقف اولدیغی علم نسب معلومیهٔ مظهریته متعلقه بر نسبت اولمسی
حیثیتیله در * پس حتی نعلم قولی اسماء حسنا و صفات علیا حیثیتیله حقه مضاف اولان علمك توقفنه اشارتدر که
مراتب وجود و اطوار شهودده معلوماتك حقایقنه و تعیناتی ظهوراتنه متوقفدر و بو نوع علمده تجدد و علم

ذاتیده تجددی ایجاب ایتمز زیرا اعیان ممکنات حیثیتیله حقه مضاف اولان علمك اعتباری علم ذاتی اعتبارینك
غیریدر زیرا احدیت ذاتیه کثرت نسبیهٔ علمیه یی و کثرت وجودیهٔ عینیه یی قاهره در آنلر ایچون اعیان ظاهره
اولمز * زیرا احدیت ذاتده علم و عالم و معلوم احدیت اوزره در * وکذلك وجودده ذاتك ذاتیتی اوزره زائده
اولمیان وحدت حقیقیه ایله وحدتده در) (وهی کلمة محققة المعنی ماهی کما یتوهمه من لیس له هذا المشرب)
یعنی نعلم محققة المعنی بر کلمه در اول شول شئ کبی دکلدر که آنی توهم ایدر شول کمسنه که انکیچون بو مشرب حاصل
دکلدر * یعنی اسماء الهیه حیثیتیله حقه مضاف اولان علم وجود عینی و شهود عیانی کیاننده و مرتبه و مقام
حسبیله اشتمال احوال و احکامی و آثار و تعلقاتی و نسب و اضافاتی و سائر لوازم و لواحقی ظهورینه متوقفدر
وکذلك مظاهر کونیه حیثیتیله واقع اولان حقك علمی مراتب وجودده مظاهرك تطوراتی حسبیله متحققدر *
زیرا بحسب الحقیقة اکرچه کیم هر بر مظاهرك قوتنده اولان آنك نسب و اضافاتی ولواحق و تعلقاتی صوری
الی مالا یتناهی حقك معلومیدر ولکن مظاهر وجودیه دن هر بر مظهر صور حسیهٔ وجودیه دن قنقی صورت
ایله متلبس اولوب ظاهر اولدیسه اول صورت حسیه ایله حقك معلومی اولور * و اول صورتده متلبس ایکن حق
آنی اول صورت ایله عالم اولور * پس مؤمنین مجاهده یه صبر ایله متصفین اولمینجه مجاهدین و صابرین صورنده
ظاهر اولمزلر و اول صورت ایله حقك معلومی اولمزلر پس اکرچه کیم هر برینك قوتنده اولان مجاهده و صبر حقك
معلومیدر اما اول صورت عقلیه قوتدن فعله کلمینجه مجازات واقعه اولمز پس علم معلومه تابعدر و معلوم
هر قنقی صورتده متلبس اولورسه اول صورت ایله حقك معلومی اولور * پس حتی نعلم محققة المعنی بر کلمه در
بو مشرب صاحبی اولمین تنزیه وهمی اهلی اولان متکلمین توهم ایتدیکی کبی دکلدر زیرا حق کندی ذاتی
مقتضیاتندن تنزیه اولنمز و نسب ذاتیه حیثیتیله ذاتك مقتضاسی بودر که نسبك کلیسی ظاهر اولمیه الا آنلردن
کل ایله * پس حقیقت توقفی حقیقت معلومیه یه در پس بو تقدیر اوزره توقف نسب بیننده در که بعضیسی بعضه
متوقفدر و نسب بیننده توقف غناء ذاتیده و ذات ایچون بالذات وجودك وجوبنده و بو نسب یعنی عالمیه
و معلومیه و علم ذات ایچون ذاتیه اولمسنده قادح دکلدر زیرا علم و عالم و معلوم احدیت ذاتده ذاتك عینیدر
غیری دکلدر پس علمك معلومه توقفی نسب علمیه خصوصیتیله ذاتك ذاتیتنه مغایر اولان وجه حیثیتیله در)
(وغایة المنزه) (بالتنزیه الوهمی العقلی) (ان یجعل ذلك الحدوث فی العلم) (فی قوله تعالی) (ولنبلونكم حتی نعلم
المجاهدین منكم) (المتعلق فی العلم) (لا للحقیقة التی هی عین الذات) و تنزیه وهمی و عقلی ایله منزهك غایتی و اعلا
مرتبه سی علمده بو حدوثی علمك تعلقی ایچون ایتمسیدر یعنی حدوث عالمك تعلقندندر زیرا علمك حقیقتندن
دکلدر که ذاتك عینیدر) (وهو اعلی وجه یكون المتكلم بعقله فی هذه المسئلة) یعنی علمده حدوثی تعلق ایچون ایتمك
بو مسئله ده عقلی ایله متكلم اولان کمسنه ایچون وجهك اعلاسیدر (لولا انه اثبت العلم زائدا علی الذات) اکر عقلی
ایله متکلم اولان ذات حق اوزره علمی زائد اثبات ایتمسیدی وجه اعلا اولوردی ولکن ذات اوزره علمی زائد اثبات
ایلدی) (فجعل التعلق للعلم لا للذات) (پس تعلقی علم ایچون ایلدی ذات ایچون ایتمدی پس بر وجهله بونده
فساد لازم کلور زیرا ذات اوزره زائد بر شئ آخری اثبات ایلدی (وبهذا انفصل عن المحقق من اهل الله صاحب
الکشف والشهود) (وعقل ایله متکلم اولان منزه ذات اوزره علمی زائد اثبات ایتمکله اهل اللهدن کشف
و شهود صاحبی اولان محققدن منفصل اولدی زیرا محققك قتنده اعیاندن ظاهر اولان علم اعیان ثابته نك
عدمیتی حالنده ثابت اولان علمك شیئیدر که ذات اوزره زائد دکلدر (امدی) وقتا کم بوندن اول عطایانك بحسب
السؤال تقسیمنده شیخك کلامی کلام استعداده منجر اولدیسه حاجت مقداری آنی ایراد ایتدکدنصکره بنه
مقصوده رجوع ایدوب ایتدی) (ثم نرجع الی الاعطیات فنقول ان الاعطیات اما ذاتیة او اسمائیة)
(اندنصکره بز اعطیات بیانته رجوع ایده لم پس بز دیرز تحقیق اعطیات یا ذاتیه در که ذات الوهیتدن تجلی ایله
واصله اولور و یا اسمائیه در که حضرات اسمائیه یه مخصوصه در و آنلردن واصله در اعطیات همزه نك ضمی
و یانك تشدیدیله اعطیتك جمعیدر امنیه کبی و همزه نك فتحی و یانك تحقیقیله اعطیه نك جمعی * عطیه عطانك
جمعی اولدیغی کبیدر و اعطیه عطانك جمعیدر * پس جمع جمع اولور) (فاما المنح والهبات والعطایا الذاتیة
فلا تكون ابدا الا عن تجلی الهی والتجلی من الذات لا یكون ابدا الا بصورة استعداد المتجلی له وغیر ذلك لا یكون)

بس اما منح وهبات وعطايا ذاتيه كرك ربانيه وروحانيه اولسون علوم ومعارف وحقايق وتجليات ومشاهد كبى
وكرك كيانيهٔ عنصريه اولسون بس ابدا واقعه اولمز الا تجلى الهيدن وذاتدن تجلى ابدا واقع اولمز الا متجلى لهك
استعدادى صورتيله بوندن غيرى شئ واقع اولمز زيرا تجليات ذاتيه واسمائيه يى مستدعيه اولان اعيانك *
استعداداتى وقابلياتيدر ومتجلى له اولان اعيان صور علميهٔ ازليه دركه هبهٔ معنويه اوزره فيض وجودى وتجلى
وجودينك تخصيصنه مخصوصه دركه * هر بر يسنك خصوصى * واستعداد غير مجعولى حسبيله (فاذا
المتجلى له ما رأى سوى صورته فى مرآة الحق) پس تجلى الهى متجلى لهك صورتى اوزره اولديغى تقدير اوزره اول
تجلى يى كوردكده مرآت حقده كندى صورتندن غيرى كورمدى زيرا تجلى الهى متجلى لهك استعدادى
صورتى اوزره ظاهر اولدقده متجلى لهك استعدادى حسبيله متعين اولور ومتجلى لهك استعدادى صورتى اول
تجليده متعين اولوب ظاهر اولور * پس تجلى الهى عبدك استعدادى صورتنه مرآت اولور پس عبد متجلى له
كندى استعدادى صورتنده تجلى الهى يى مشاهده ايتدكده مرآت حقده كندى صورتندن غيرى مشاهده
ايتمدى (امدى) شويله معلوم اوله كه عبد كامله تجلى الهى آنك وجود عينيسى استعدادى حسبيله وارد اولور
عرصهٔ وجود عينيده استعدادى عرصهٔ علم الهىٔ ذاتيده استعداد عينىٔ غير مجعوله حسبيله در * پس وجود
عينيده متجلى له ايچون تجلى حاصل اولسه انك عين ثابته سنك استعدادى صورتى اوزره حاصل اولور پس نتكم
كامله تجلى وارد اولسه حقك اكا تجليسنده مشاهده ايتمزلر الا كنديسنك صورت غيبيهٔ ازليه سن) (ومارأى
الحق) (ومتجلى له حقى مشاهده ايتمدى يعنى عين كامل اولان حق مطلقى كه صورت جمع واطلاق ذاتى صاحبيدر
مشاهده ايتمدى) (ولا يمكن ان يراه) (وعين كامل اولان حق مطلقى اكا مشاهده ايتمك ممكن دكلدر زيرا آنى
عين كل كركدر تاكيم عين كل اولان حقى مشاهده ايله) (مع علمه انه ما رأى صورته الا فيه كالمرآة فى الشاهد
اذا رأيت الصور فيها لا تراها مع علمك انك ما رأيت الصور او صورتك الا فيها) (يعنى عبد متجلى له عالم ايكن كه اول
كندى صورتنى كورمدى الا حقده يعنى حقك وجودى مرآتنده ظاهرده مرآت كبى كه نتكم سن آنده صورى
مشاهده ايتسك مرآتك جرمنى مشاهده ايده مزسن علمك وار ايكن زيرا سن صورى ويا كندى صورتكى
مشاهده ايتمدك الا مرآت ايچنده زيرا مرآتده مرئيه اولان صورت مثاليه يه شهودك استغراقى حالنده جرم
مرآت مشاهده اولنمز زيرا هر وقتده شهود تعينى وابصار شخصى مشهود واحددن غيرى يه واسع اولمز * يعنى
حالت واحده ده مرآت ايچنده ظاهر اولان صورت ايله مرآت مشاهده اولنمز زيرا صورته نظر اولندقده مرآت
مشاهده اولنمز وسطح مرآته نظر اولندقده مرآت ايچنده متعينه اولان صورت مشاهده اولنمز) (فابرز الله ذلك
مثالا نصبه لتجليه الذاتى ليعلم المتجلى له انه ما رآه وما ثم مثال اقرب ولا اشبه بالرؤية والتجلى من هذا) (پس
مرآتده ظاهر اولان صورتك مشاهده سى قتنده جرم مرآتك عدم مشاهده سن وياخود مرآتى ورائى ومرئى يى
الله تعالى مثال ابراز ايلدى كه انى تجلى ذاتيسى ايچون نصب ايلدى تاكيم متجلى له عالم اوله كه اول
كندى صورتيدر ووجودده رؤيت ايله تجلى يه مرآتدن اشبه واقرب مثال يوقدر نصبه قولنده ضمير
مثالا قولنه راجعدر) (واجهد فى نفسك عندما ترى الصورة فى المرآة ان ترى جرم المرآة لا تراه ابدا البتة)
مرآتده ظاهر اولان صورتنه سنك رؤيتك تعلق ايتديكى زمانده نفسكده جهد ايله اكر جرم مرآتى مشاهده
ايدرسك ابدا البته سن آنى مشاهده ايده مزسن يعنى صورتى مشاهده ايتديكك زمانده جرم مرآتى حالت
واحده ده مشاهده ايده مزسن * پس مرآت ايچنده ظاهر اولان صورتك مشاهده سى قتنده * جرم مرآت
مشاهده اولنمديغى كبى وجود حق مرآتده ظاهر اولان عين ثابته نك صورتنى مشاهده ايتديكك حينده
وجود حقى مشاهده ايده مزسن مع هذا مشاهده ايتديكك صورتى وجود حقده مشاهده ايدرسن وسن ظن
ايدرسن كه مشاهده ايتديكك صورت حقك صورتيدر ولكن صورت مشهوده سنك صورتكدر حقك صورتى
دكلدر * زيرا ذات حقك اكا تجليسى آنك صورتى ايله در ذاتك صورتى ايله دكلدر قال الشيخ رضى الله تعالى عنه
شعر) اذا تجلى حبيبى باى عين اراه * بعينه لا بعينى فما يراه سواه) وقال الله تعالى (لا تدركه الابصار) (پس آنك
غيرى آنى ادراك ايده مز پس مشاهده ايدن آنك عينى ايله مشاهده ايدر فلا يدركه سواه فبعينه سبحانه اراه * عند
ماترى الصورة قولنده ما مصدريه در اى عند رؤيتك الصورة) (حتى ان بعض من ادرك مثل هذا فى صور المرئى

ذهب الى ان الصورة المرئية بين بصر الرائى وبين المرآة هذا اعظم ما قدر عليه من العلم والامر كما قلناه وذهبنا اليه)
حتى مرائى صورنده بونك مثلنى يعنى مرآتده صورتك رؤيتى قتنده جرم مرآتك عدم ادراكنى ادراك ايدن
كسنه نك بعضيسى ذاهب اولديكه مرآتده مرئيه اولان صورت بصر رائى بيننده مرآت بيننده حاصله در
مرآتده دكلدر بو ذكر اولنان ادراك وياخود بو مذهب اول كسنه ايچون علمدن آنك بالغ اولديغى شيئك
اعظميدر يعنى علمنك مبلغى ومنتهاسيدر واما امر حقيقيده شول شئ كبيدركه بز آنى ديدك واكا ذاهب اولدك
زيرا اكر صورت مرئيه مرآتده منطبعه اولميدى استطاله استداريدن وصغير وكبيردن مرآتك كيفيتيله
متكيفه اولمازدى وقد بينا هذا فى الفتوحات المكية و بزم ذكر ايتديكمز قولى بز فتوحات مكيه ده بيان ايتدك
وفتوحاتده بيان ايتديكى شيئك جمله سندندر الثمش اوچنجى بابنده ايتدى فالخيال لا موجود ولا معدوم
ولا معلوم ولا مجهول ولا منفى ولا مثبت كما يدرك الانسان صورته فى المرآة يعلم قطعا انه ادرك صورته بوجه ويعلم
قطعا انه ما ادرك صورته بوجه لما يرى فيها من الرقة اذا كان جرم المرآة كبيرا فيرى صورته فى غاية الكبر ويقطع
ان صورته اصغر مما رأى ولا يقدر ان ينكر انه رأى صورته ويعلم انه ليس فى المرآة صورته ولا هى بينه وبين المرآة
ولا هو انعكاس شعاع البصر الى الصورة المرئية فيها من خارج سواء كانت صورته او غيرها اذ لو كان كذلك لادرك
الصورة على قدرها وما هى عليه وفى رؤيتها فى السيف من الطول والعرض يتبين ما ذكرناه مع علمه انه رأى
صورته بلا شك فليس بصادق ولا كاذب فى قوله انه رأى صورته فما تلك الصورة المرئية واين محلها وما شأنها فهى
منفية ثابتة موجودة معدومة معلومة مجهولة اظهر الله سبحانه هذه الحقيقة للعبد ضرب مثال ليعلم ويتحقق
انه اذا عجز وحار فى درك حقيقة هذا وهو من العالم ولم يحصل عنده علم بحقيقته فهو فيما يخالفها اعجز واجهل
واشد حيرة انتهى كلامه) (واذا ذقت هذا ذقت الغاية التى ليس فوقها غاية فى حق المخلوق) (ونتكم سن بزم
ذكر ايتديكمز على ذوق ايتسك شول غايتى ذوق ايدرسنكه مخلوق حقنده آنك فوقنده بر غايت يوقدر (امدى)
شويله بيل كه سنك عين ثابتتك مرآتده حقك سكا تعينى واقع اولمز الا عين ثابتتك حسبيله وآنك خصوصيتى
واستعدادى صورتيله * پس تجلى ذاتى ايله حق سكا تجلى ايتدكده سن حقى مشاهده ايده مزسن الا عين ثابتتك
صورتنده پس سكا سنك عينك سكا متجلى اولان حقى مشاهده ايتمكده سنك عينكك باصره سى كبيدر مرآتده
سنك صورتكى مشاهده ايتمكده پس سن حقى سنده مشاهده ايده مزسن الا عين ثابتتك خصوصيتيله ولكن
وجود حق مرآتده (فلا تطمع ولا تتعب نفسك فى ان ترقى فى اعلى من هذا الدرج) فى ان ترقى قولنده فى تطمع
وتتعب قولنه متعلقدر تعليل ايچوندر كقوله تعالى) (فذلكن الذى لمتننى فيه) (وترقى قافك فتحيله يعلم بابندن
وقافك كسريله يضرب بابندندر وضمير نفسه عائددر * وفى اعلى قولنده فى ترقى قولنه متعلقدر يقال رقى السلم
رقيا اذا صعد ودرجدن بونده مراد ذكر اولنان مرتبه در واول مرتبه دن درج ايله تعبير ايتدى وجهيندن اوترى
بروجه بودر * زيرا اول مرتبه ده عبدك عين ثابته سنه حقك وجودنه مرآت اولوب عبدك عين ثابته سى وجود
حق مرآتده مندرجه در وعبدك عين ثابته سى حقك وجودنه مرآت اولوب * حقك وجودى عبدك عين
ثابته سى مرآتنده مندرجه در وعبد عبد اولديغى اعتبار اوزره بوندن اعلى انكچون مرتبه يوقدر * وبروجه
دخى بودركه صعود ايچون درجاتده اولان معانى يى ملاحظه دن اوترى زيرا مراتبدن هر بر مرتبه درجاتدن
بر درجه در وياخود مراد نفس درج اوله كه عبدك حقده اندراجيدر وحقك عبدده اندراجيدر * بينهماده تميز
نسبتنك وجوديله ديمك اولور * پس سنك نفسك طمع ايتمسون وتعب چكمسون بو درجدن اعلى درجده
صعوددن اوترى يعنى نفسك بوندن اعلى بر درج ايله متحققه ومتلبسه اولوب آنده صعوددن اوترى تعب
چكمسون بو تقدير اوزره فى اعلى قولنده فى ظرف مكان ايچون اولور وفى اعلى معناسنه اولمق جائزدر يعنى
بوندن اعلى درجه صعوددن اوترى تعب چكمسون ومصاحبت ايچون اولمق دخى جائزدر يعنى بوندن اعلا
درج ايله صعود ايچون زحمت چكمسون وفى ان ترقى قولنده فى ظرف زمان ايچون اولمق دخى جائزدر وفى اعلى
قولنده فى محذوفه متعلق اولمق واعلى قولى محذوف اولان موصوفه صفت اولمق جائزدر اى فى ان ترقى مندرجة
فى درج اعلى من هذا الدرج يعنى نفسك تعب چكمسون صعودده مندرجه اولديغى حالده بو درجدن اعلى
بر درجه ده زيرا بو درجدن اعلى بر درج وبو مرتبه دن اعلى بر مرتبه يوقدر استهلاك محض وعدم محضدر زيرا سن

حق عين ثابتك مرآتده مشاهده ايدرسن ونفسكى عين ثابته مرآتده ظاهر اولان حقده مشاهده ايدرسن *
زيرا حقه شهود درجاتنك اعلا درجه سى عين ثابتك ايله متحقق اولدقدنصكره دربس چنكم سن عين ثابتك ايله
متحد اولسك امتياز تعيني سزحق مشاهده ايدرسن حق كندى نفسنى سنده مشاهده ايتديكى كبى *
ودخى سن عينكى حق ايچون حقده برصورت مشاهده ايدرسن وجه مشروح اوزره لاتطمع ولاتتعب قولى
نهى حاضر اولور * ونفسك قولى انت موضعنه وضع اولنمش فاعل مظهر اولور وترقى قولنك فاعل ضميرى نفسه
عائد اولور وترقى قولى صيغهٔ مخاطب اولمق وضميرى مخاطبه راجع اولمق دخى جائزدر * يعنى نفسك طمع
ايتمسون يعنى سن طمع ايتمه وتعب چكمه كه مترقى اوله سن بودرجدن اعلى بردرجه ونفسك قولى رفع ايله فلا
تطمع قولنده مستتر اولان ضميردن بدل اشتمال اولمق جائزدر واما بدل كل پس ضمير مخاطبدن مظهر ابدال اولنمق
جائزدكلدر وبو كلامده تقديم وتأخير اولمق دخى جائزدراى فلاتطمع ولاتتعب فى ان ترقى نفسك فى اعلا من هذا
الدرج يعنى سن طمع ايتمه وتعب چكمه كه نفسك مترقيه اوله بودرجدن اعلا بردرجه بوتقدير اوزره تطمع
وتتعب قولنك فاعلى انت مستتر اولور * ونفسك قولى مرفوع اولور ترقى قولى ايچون مقدم فاعل اولمق اوزره)
(فما هوثم اصلا) هو ضميرى درج اعلايه راجعدر وثم قولى علمه اشارت ايچوندر ووجوده اشارت ايچون اولمق
جائزدراى فى درج اعلى فى العلم اوفى الوجود من هذا الدرج اصلا يعنى ديمك اولور * پس علمده ويا وجودده
بودرجدن اعلى اصلا بردرجه يوقدر زيرا وجود حق مرآتده ازلا حق ايچون معلوميتك صورتى اولان عين
ثابته كه سن مشاهده ايدرسن تعين علمى ايله عين ثابته نك تعينى وصورت معلومه نك آنده تحقيقى انسان
ايچون مراتب وجودك اولكى مرتبه سيدر زيرا تعين اول مرتبه سيدر وتعين اولك وراسنده انسان ايچون
وجود يوقدر تاكم انكيچون درجه ثابته اوله عدميت محضه در) (ومابعده الا العدم المحض) (ضمير هذا الدرج
قولنه راجع اولمق جائزدر يعنى انسان ايچون بودرجك مابعدى دكل الا عدم محضدر وضمير حقه راجع اولمق
جائزدر * يعنى حقدنصكره وآنك مرآتى ومظهر ذاتيسى اولان عين ثابتكدنصكره كه ازلا حق ايچون سنك
معلوميتك صورتى يوقدر الا عدم محضدر زيراسن عين ثابتك حيثيتيله ازلا وابدا موجودسن وامكانك وعين
وجودك حيثيتيله معدوم العين سن) (فهو مرآتك فى رؤيتك نفسك) (پس حق سنك مرآتكدر نفسكى
كورمكده يعنى سن كندى نفسكى كورمك ايچون حق سكا مرآتدر * يعنى وجود حقك هويتى اينات
وجوديهٔ عينيه ظهورنه مرآتدر زيرا حقايق كيانيه آنك هويتى مرآتنده ظاهره در پس سن وجود حقك
تجليسى نورنده صورت عينيهٔ وجوديه ايله ظاهر اولدك صورت علميهٔ عينيه اوزره وكذلك آينهٔ غيبكه وجود
حق دخى مرآتدر وعلم حق دخى صورت غيبيهٔ ذاتيه وهويت معنويهٔ ازليه كه مرآتدركه سن نفسكى آنده
مشاهده ايدرسن پس سن وجود عينى ايله موجود اولديغك حالده صفاتكدن منخلع اولسك وذاتكى نسب
واضافاتكدن تجريد ايتسك وجود حقده عين ثابته كى مشاهده ايدرسن پس حق سكا مرآت اولور) (وانت
مرآته فى رؤية اسمائه وظهور احكامها) (وسن وجود جمعى واحدى ايله حقك مرآتى سن اسماسنى مشاهده
ايتمسنده واسماسنك احكامى ظهورنده يعنى حق صور اسمائيه سن ونسب ذاتيه سن وصفات ربانيه سن سنده
مشاهده ايدر واسماسنك احكامى سنده ظاهره اولور زيرا انسان مظهريت كليه وجمعيهٔ ذاتيه ايله جميع اسماء
الهيه نك ظهورنه مظهر واسماسنك احكامى صدورينه مصدردر) (وليست سوى عينه فاختلط الامر وانبهم
(وحال بوكه اسماء الهيه ونسب ذاتيهٔ احديه عين اعتبار ايله ذات حقك غيرى دكلدر پس بحسب الحقيقه سن
ذات حقك مرآتى سن پس امر مختلط ومنبهم ومشتبه اولدى زيرا حق سنك نفسكه مرآتدر پس حق باطن وسنك
نفسك ظاهر اولورو سن حقك اسماسنه مرآتسن زيرا اسماء الهيه سنك عينكه متجليه در پس اسماء جهتيله سنده
حق ظاهر درو سن باطن سن پس حقله خلقدن هر بريسى آخره مرآت واقع اولوب ظاهر وباطن وغيب
وشهادت اولمغله وظهور وبطون وسائر نسب اسمائيه وشئون ذاتيه ذاتك عينى اولمغله امر وجود وشهود بعض
مشارب اهلنه مشتبه اولدى وكذلك حقك تجلى ذاتيسى انسانك نسبت غيبيه سنه كه آنك عين ثابته سيدر *
مرآتدر ووجود حق تجلى اعتبار ايله اعيان ثابته ده ظاهره در واعيان ثابته باطنه در * پس متجلى له اولان عين
ثابته استعداد غير مجعول صورتى ايله وجود حق مرآتده ظاهره اولور مع هذا نسبت غيبيه اولان عين ثابته

وجود حقك عينيدر * زيرا نسب ذاتيه در وآنك معلوميتى صورتى حقك صورت علميه سيدر * پس حقيقت
وخلقيت ايله امر وجود مبهم اولور) (فمنا من جهل فى علمه فقال العجز عن درك الادراك ادراك) (پس بزدن
يعنى ورثهٔ محمديه دن بعضمز حيرت وهيماندن علمنده جاهل اولدى يعنى علمى اكا حيرت اعطا ايتدى پس حقله
خلق ما بيننده تميزده متحير اولديلر بوتقدير اوزره فى علمه ضميرى من قولنه راجع اولور وضمير امره راجع اولمق
جائزدر * يعنى بزدن بعضمز امر وجود علمنده جاهل يعنى متحير اولدى وعجزه اعتراف ايدوب العجز عن درك
الادراك ادراك ديدى يعنى ادراكك ادراكندن عجز ادراكدر * پس ادراكك غايتى امرى على ما هو عليه
ادراكدن عجزه اعترافدر وبو حيرت رب زدنى فيك تحيرا قولنده مطلوب اولان حيرتدركه جهت معينه عدم
انحيازدر) (فالتقاعد والعجز عن درك ما يعجز عن ادراكه هو غاية الادراك) (كما قال ابو بكر الصديق رضى الله
تعالى عنه العجز عن درك الادراك ادراك) (ومنا من علم ولم يقل مثل هذا وهو اعلى القول بل اعطاه العلم
السكوت ما اعطاه العجز) (وبزدن بعضمز مظهريت كليه واحاطت احديت جمعيه ايله امرى عالم اولدى يعنى
حق تجلى ذاتى اعتبار ايله عبدك غيبى ايچون يعنى نسبت غيبيه سى ايچون مرآتدر * وعبد وجود عينيسى ايله
حق ايچون مرآتدر اسماسى اعتبار يله كه اسماسنك احكام وآثارنى آنده مشاهده ايدر * پس امرى عالم اولان
كسنه بونك كبى يعنى قائل اول كبى ويا قول اول كبى ديمدى يعنى عجزى اظهارا ايتمدى وآنك قولى قول اولدن
اعلادر آنك علمى اكا عجز اعطا ايتمدى اولكى كبى بلكه اكا سكوت اعطا ايتدى يعنى سكوتى كمال معرفتندندر
عجزندن دكلدر * بوتقدير اوزره كلامده تقديم وتأخير واقع اولور اى اعطاه العلم العجز بل اعطاه السكوت
وبل قولى ولم يقل مثل هذا قولندن اضراب اولمق جائزدراى لم يقل مثل هذا بل اعطاه العلم السكوت يعنى بونك
كبى ديمدى بلكه علم اكا سكوت اعطا ايتدى عجز اعطا ايتمدى (وهذا هو اعلى العلم بالله وليس هذا العلم الا لخاتم
الرسل وخاتم الاولياء ومايراه احد من الانبياء والرسل الا من مشكوة الرسول الخاتم ولايراه احد من الاولياء
الا من مشكوة الولى الخاتم) وبو عالم عالم بالله اولان طائفه نك اعلاسيدر وعلم بالله مراتبندن بومرتبه عاليه در
وبو علم اصالة حاصل دكلدر * الا خاتم رسل ايچون وخاتم اولياء ايچون وبو علمى انبيا ورسلدن براحد مشاهده ايتمز
الا رسول خاتم مشكاتندن واوليادن براحد كورمز الا ولى خاتم مشكاتندن (امدى) ورثهٔ محمديه دن بومقامده بو
شهود ايله شول كمسنه متحقق اولوركه سعهٔ قابليه ومظهريهٔ كليه ايله تعين اولك مظهرى اوله وتعين اول ظاهريتى
ايله يعنى جميع اسماء الهيه وصفات ربانيه ايله آنك وجود عينيسندن ظاهر اوله وباطنيتى وجمعيهٔ احديه سيله
آنك عين ثابته سنده منطبع اوله وعين ثابته سى خصوصيت جزئيه ايله مخصوصه اولميه مظهريهٔ كليه وسعهٔ
اطلاقيه ايله جميع اعيان ثابته وحقايق غيبيه يى احاطت جمعيهٔ احديه ايله محيطه وجامعه اوله وجميع اعيان
وحقايق انده منطبقه اوله پس جميع اعيانك عينى وحقايقك حقيقتى اوله * پس آنك قابليتنده اكا اولان تجلى
عين معينه سى وقابليت احديهٔ جمعيهٔ مطلقه سى حسبى اوزره تجلىٔ احدىٔ جمعى كمالى اولور * پس بو تجليده
ذاتى آنك ظاهر يله حقك ظاهرنى وباطنى مشاهده ايدر * وباطنيله دخى حقك باطننى وظاهرنى مشاهده ايدر
واحديت جمعيهٔ احاطيه سيله وكمالى وختمى اولان خصوصيله جمع ظاهريتيله جمع باطنيتنى جمع ايده وحق
شهود عينيله حق دخى آنى شهود واحدى وجمعى ايله مشاهده ايدرسه كه عين واحده ده تعين وحصردن
مطلق اوله پس اول مقامده تجلى اكا علمك غايتنه احاطتى وسكوتى وعدم حيرتى احاطه اعطا ايدر بوشهود واقع
اولمز الا حقيقت انسانيهٔ كماليهٔ محمديهٔ ازليهٔ ابديه ايچون وبو حقيقت جمعيهٔ احديهٔ كماليه ايچون مرتبهٔ
ظاهريتنده ومظهريتنده ودخى عالمك شهادتنده تعين احدى وجمعى واردر * وكذلك مرتبهٔ باطنيه وغيبيتنده
وملكوتنده انكيچون تعين احدى وجمعى وكمالى واردر * پس اول حقيقتك ظاهريتى نبوت وباطنيتى ولايتدر
ونبوت ايله ولايتدن هر بريسى ايچون ايكى جمع واردر بريسى جمع جمعدر وبريسى فرقدر * پس آدم عليه
السلامده اولان جمعيت قبل التفصيل صور مظهريهٔ عنصريهٔ انسانيه جمعياتنك احديتى جمعيدر * پس آدم
جمع جمع صوريدر * وبعد التفصيل اولان جمع كه جمع فرقدر آدمدن ختم ظاهر وختم باطنه وارنجه نوع
انسانيدن انبيا واوليادن اولان مظاهر كلدر وبو مرتبه ايچون جميع محامد وكمالات ذاتيه والهيه جمعنك احديتى
واردر * پس اكر بو مرتبهٔ احديهٔ جمعيه انسان كاملك ظاهريتى مرتبه سنده اوله حق اولورسه كه اول نبوتدر

پس بو احدیهٔ جمعیهٔ کمالیه ایله قائم اولان خاتم انبیا ورسل (محمد بن عبد الله) صلی الله علیه وسلم اکرچه جمیع کمالات
وشئوناتی جمعنك احدیتی مرتبهٔ کمالیهٔ انسانیهٔ الهیهٔ ذاتیه باطننده که ولایتدر اوله جق اولورسه پس جمیع کمالات
حقیقیهٔ معنویه که حقیه وخلقیه جمعی احدیتنك باطننده متعین اولوب انكله قائم اولان خاتم ولایتدر*
پس اکر احدیه در* جمع جمع خصوصی احدیتی اوله جق اولورسه* پس آنده قائم اولان* خاتم ولایت محمدیهٔ
خاصه درکه مرتبهٔ ختمیتده محمد صلی الله تعالی علیه وسلمك اکمل وارثیدر* واکر احدیت جمع جمع عالم احدیتی
اوله جق اولورسه احدیت جمعیهٔ انسانیهٔ کمالیه نك باطنی روحنده* پس آنده وانكله قائم اولان روح الله
وکلمة الله اولان عیسی علیه السلامدرکه نشأت اخراده علی الاطلاق خاتم ولایت عامه در پس بو اصولی سن
عارف اولدقدنصکره عارف اولورسنکه تحقیق حقیقت انسانیهٔ کمالیهٔ جمعیهٔ احدیه نك اسمی علی سبیل المطابقه
محمددر پس اکر جمعیت ظاهریه ونبوت حیثیتیله اوله جق اولورسه* پس حقایق وجوبیه ونسب الهیه اولورسه
جمعی جمعنك احدیتی مظهر یدر وبو جمع اختصاصی وختمی ایچون روح ومعنی وصورت واردر* وصورت دخی
روح الله معنی بیننی جامعه در* زیرا صورت معنویه وروحیه جمعنك لوازم وخصایصی وعوارضیله احدیتیدر
پس فجنکم حقایق ومعانی اجتماع احدی ایله مجتمعه اولسه وتسویهٔ الهیه صورتی آنلر اوزره ظاهره اولسه
والله تعالی اول صورته نفس رحمانیسیله احدیهٔ جمعیهٔ کمالیه روحنی نفخ ایلسه صورت مذکورهٔ محمدیه
بو صورت الهیهٔ احدیهٔ جمعیهٔ کمالیه ایله جمعیت روحیت بیننده وجمعیت معنویهٔ حقیقیه بیننده وجمعیت
جسدانیهٔ بشریه بیننده محمد صلی الله تعالی علیه وسلم اولور وآنك جمعیت ظاهریه سنه مخصوص اولان*
ابو البشر آدم علیه السلامدر وانك باطنیتی روحی جمعیتنه مخصوص اولان عیسی روح اللهدر ومرتبهٔ معنویهٔ
حقیقیه باطننده جمعیات احدیه بیننده جمعیهٔ جمعه مخصوص ولایت اولان خاتم خاصه منشئ فصوص (محمد بن
علی بن عربیدر) رضی الله تعالی عنه وبو خاتمك جمعیتی جامعه در جمعیتك روحی ومعناسی وصورتی بیننده*
وانك جمعیتی حقیقتیله جمعیتك روحی ومعناسی وصورتی بیننده وآنك جمعیتیله جمعیتك ظاهریتنی مستلزمه در
وبو خاتمك ختم نبوته نسبتی حقیقة ابن صابی نك نسبتی کبیدر وروح الله اولان عیسانك ختم نبوته نسبتی ابن عم
صلبینك نسبتی کبیدر وختمیت بطون ایله ولایت بینهماده مشترکدر (امدی) ای طالب معرفت حقیقت
انسانیهٔ کمالیه وای مائل انوار مشکات خاتم ولایت محمدیه شویله معلوم اوله که حقیقت انسانیهٔ کمالیهٔ محمدیه
ظاهریتیله جمیع تعینات الهیه واسمائیه یی حاویه واصول حقایق انبیایی جامعه در* وجمیع حقایق انبیا آنده
متعینه در* زیرا هر نبی اسماء کلیه دن بر اسم خاصه مظهر در واول اسم حقیقتیله حقه مستنددر وآنك حسبیله
احکام نبوت ورسالتی حقدن آخذدر* واسماء الهیه سعت حکم وتعلقده وسائر اسمایه شمولده متفاوته در* پس
انبیا بیننده تفاصل آنلرك احوالی واصولی اولان اسمانك تفاوتی حسبیله در وانلرك نبوتی نبوت جزئیه در*
ولکن هر فنتی نبینك مأخذ نبوتی واصل مستندی اولان اسم* سائر اسمایه شمولده اوسع وسائر اسمانك احکام
وخواصنی اجمع کبیدر اول نبی جمعیت محمدیه یه اقربدر* پس هر نبی نبوته متعلقه اولان علومی حقیقة الحقایقده
آنك حقیقتی اولان اسم الهیدن اخذ ایندیکن حقیقت انسانیهٔ کمالیهٔ محمدیه دن اخذ ایدر* اول اسمك سعت
حکمی حسبیله* زیرا اول حقیقت جمیع حقایقك مبدائی ومجمعیدر* وبو مرتبهٔ الهیه یه مشکات خاتم
انبیادیرلر وکذلك حقیقت انسانیهٔ کمالیهٔ محمدیه باطنیتیله اسماء الهیه وصفات ربانیه نك باطنیتی اولان نسب
ذاتیه سیکه ذاته نسبت اولنور جامعه در* وجمیع حقایق وجوبیه وامکانیه نك مأخذ فیضی بو مرتبه در
وبو مرتبهٔ الهیه یه مشکات خاتم ولایت دیرلر وبونکله لا تعین بیننده فرق بو قدر الا نفس تعین ایله* پس جمیع
اولیانك ولایت جهتیله جمیع انبیانك بو مرتبه یه یعنی خاتم ولایت محمدیه مرتبه سنه مخصوصه اولان علوم
واذواقی بو مشکاتدن اخذ اولنور* یعنی بوندن اخذ ایدرلر وبو مرتبه دن اخذ وجه خاص ایله واقعدر بلکه
استهلاك کلی سبیله* بو مرتبهٔ جامعه نك اخذده انطباعی جهتیله واقعدر واما نبوت متعلقه اولان علومك
اخذی وسایط ایله در* انکچون انبیا نبوتلری جهتیله بو مرتبه دن اخذ ایتمزلر زیرا انبیده نسبت خلقیه لازمه در
وبو مرتبه ده نسبت خلقیه مستهلکه در* پس انبیانك خلقیتی حقیتده مستهلکه اولدقده بو مرتبه یه متعلقه
ولان علومی ولایتلری جهتیله اخذ ایدرلر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم احیانا احکام کثرتدن منسلخ

اولوب اول مرتبه نك وحدتنده مستغرق اولدیغنه (ان لی مع الله وقتا لا یسعنی فیه ملك مقرب ولا نبی مرسل
قولی ایله اشارت ایلدی* پس جمیع انبیا واولیانك مبدأ فیضلری بو مرتبهٔ الهیهٔ احدیهٔ جمعیه در* لکن انبیا
نسبت خلقیه ایله بلا واسطة بو مرتبه دن اخذ ایتمزلر زیرا ذکر اولندیغی کبی نسبت خلقیه آنده مستهلکه در
وآنلر بو مرتبه یه واصل اولدقلرنده نسبت خلقیه دن منسلخ اولورلر وولایتلری جهتیله بو مرتبه دن معرفت
الهیه یه وتوحید ذاته ووحدته متعلقه اولان علومی اخذ ایدرلر* پس صفت نبوت ایله متصف اولدقلرنده*
بو مرتبه نك ظاهریتی اولان قاب قوسین مرتبه سندن وآنك مادونی اولان مراتب الهیه وکونیه دن اخذ ایدرلر
پس علی کلا التقدیرین فیض الهی بو مرتبه دن نازلدر* ولکن نبوت جهتیله انبیانك اخذی اول مرتبه نك
ظاهریتندندر واولیا استهلاکاری وولایتلری جهتیله آنك باطنیتندن اخذ ایدرلر* پس مطلقا حقیقت انسانیهٔ
کمالیه یه مخصوصه اولان علومی انبیا ورسل اخذ ایتمزلر الا مشکات خاتم رسلدن* واولیادن بر ولی مشاهده ایتمز
الا مشکات خاتم ولایتدن وبو ایکی مرتبه ظهور وبطون جهتیله بر اعتبار ایله مراتب الهیه دندر بینهماده
تفاوت نسبت ایله در* زیرا حقیقت محمدیه نك ظاهری نبوت وباطنی ولایتدر* پس اسم ظاهر احکامنك قیامی
واسم ظاهرك امدادی اسم باطنندندر واسم باطن احکامنك وآثارینك ظهوری اسم ظاهر ایله در* پس تفاضل
نسب الهیه بیننده در* وبر اعتبار ایله حقیقت الهیهٔ کمالیه حقیقت محمدیه در آنك ظاهری نبوت کلیهٔ محمدیه
در وآنك باطنی ولایت مطلقهٔ محمدیه در* پس محمد صلی الله تعالی علیه وسلم ظاهرده خاتم نبوت وباطنده خاتم
ولایتدر* ولکن ظاهرك مقتضاسی کثرت وقیددر وباطنك مقتضاسی وحدت واطلاقدر* پس بر وجهله ظاهر
وباطن بری برینه مخالف اولمغله وحدتك واسرار قضا وقدرك احکامی احکام ظاهره اوزره غالبه اولوب نبی علیه
السلامه حین دعوتده فتور لازم کلمسون دیو نبوت مطلقه ده آنك نفس کریمه سی متعینه درکه دورنبوتده انك
اوزره دائردر* وولایت مطلقه ده ورثهٔ کاملیندن وارث اکمل اولان بر شخص متعیندرکه اول مرتبه نك
انطباعنه مرآت کبیدر وبر اعتبار اوزره ظاهر نبوتدر ونبوت صفات خلقیه دندر وباطن ولایتدر وولایت
صفات الهیه دندر وهو الولی الحمید وظاهر خاتم نبوت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ایله قائمدر واول
مشکات خاتم نبوت ایله تسمیه اولنور وباطن دخی کذلك اکمل ورثه دن خاتم ولایت محمدیه اولان ولی ایله قائمدر واول
مشکات ایله تسمیه اولنور پس جمیع انبیا ورسل خاتم نبوت مشکاتندن اخذ ایدرلر آنلرك احوالی واصولی اولان
اسمانك سعت احاطتی حسبیله ومشرب ختمیهٔ محمدیه یه مخصوصه اولان علومی جمیع اولیا دخی مشکات خاتم
ولایتدن اخذ ایدرلر (حتی ان الرسل لا یرونه متی رأوه الا من مشکاة خاتم الاولیاء فان الرسالة والنبوة اعنی نبوة
التشریع والرسالة منقطعان والولایة لا تنقطع ابدا فالمرسلون من کونهم اولیاء لا یرون ما ذکرناه الا من مشکاة
خاتم الاولیاء فکیف من دونهم من الاولیاء) حتی تحقیق رسل علیهم السلام علم مذکوری مشاهده ایتدکلرنده
آنی مشاهده ایتمزلر الا خاتم اولیا مشکاتندن زیرا رسالت ایله نبوت یعنی نبوت تشریع ورسالت تشریع
منقطعاندر وولایت الهیهٔ محمدیهٔ کلیه ابدا منقطعه اولمز پس مرسلون اولیا اولدقلری حیثیتله بزم ذکر
ایتدیکمز علمی مشاهده ایتمزلر الا خاتم اولیا مشکاتندن فکیف که اولیادن انبیانك مادونی اولان کمسنه
آندن اخذ ایتمیه (امدی) وجه مذکور اوزره ولایت نبوتك باطنی ونبوت ولایتك ظاهر یدر ومشکات خاتم
اولیا ولایت خاصهٔ محمدیه دن عبارتدر یعنی جمیع انبیا واولیاده متفرقه اولان ولایاتی جامعه وجمیع اشیانك وجوه
خاصه سن وجمیع موجوداتك اعیان وحقایقك مشتمله اولان ولایت ولایت الهیهٔ مطلقه در ومشکات خاتم انبیا
رسول علیه السلامك نبوت خاصهٔ ختمیهٔ تشریعیه سندن عبارتدرکه رسول علیه السلامك بو مقامه
اختصاصیدر آنك خصوصیهٔ ذاتیه سیله* پس مشکات خاتم انبیا جمیع انبیاده متفرقه اولان نبواتك جمعنك
احدیتیدر* وانبیا اول نبوت مطلقه نك تفاصیلی صوریدر* ورسول علیه السلام آنك احدیتی جمعنك
صورتیدر* پس نبوت نبی ایچون بر نسبت اختصاصیه در الله ایله امتی بیننده واسطه در نبوت مطلقهٔ ختمیه دن
انکله اخذ ایدر امتنك احوالنه لایق ومناسب اولان شیئی که مصالح ظاهرهٔ دنیویه لری وسعادت باطنیهٔ دینیهٔ
اخرویه لری آنده محصله در* ولکن هر نبی نبوتنی وشریعتی احکامنی ولایتیله اخذ ایدر زیرا حقیقت ولایت قربدر
وقرب درجاتنك نهایتی واسطه نك ارتفاعیدر (لی مع الله وقت لا یسعنی فیه ملك مقرب ولا نبی مرسل) ونبوت

واقعه اولمز الاملك واسطه سيله كه نبى به وحى ايدر پس مشكات ولايت اكرچه كيم بالاصاله رسول الله ايچوندر
ولكن آنده متعين اولوب قائم اولان كمسنه به مخصوصه درانكيچون آنك حقنده مشكات خاتم اولياديلور
وهرنبى حكم الهيه يى ولايتى جهتيله مشكات خاتم ولايتدن بش ضرب اوزره اخذ ايدر برحكمت مختصه در
امتنه شامله دكلدر و برحكمت نبى ايله امتى آنده مشاركدر * وبرحكمت امتنه مختصه درامتنه شامله دكلدر
وبرحكمت نبى ايله امتى آنده مشاركدر وبرحكمت امتنه مختصه درنبى به شامله دكلدر * پس رسل ايله انبيا
بوعلم خاصى اوليا اولدقلرى جهتيله خاتم اوليا مشكاتندن اخذ ايدرلر * زيرا رسالت ايله نبوت تشريعيه
منقطعه درو ولايت منقطعه دكلدر وبوكلام ايكى وجهى مشتملدر بروجه بودركه نبوت ايله رسالت تشريعيه
انبيا ورسل ايچون صفت دائمه دكلدر نشأت دنيويه به مخصوصه در * پس نشأت دنيويه لرندن انتقال
ايتدكلرندنصكره * نبوت ورسالت جهتيله اولان اخذ دخى منقطع اولورزيرا نبوت ورسالت منقطعه اولدى *
پس برازخ اخرويه وحضرات علويه ده ولايت جهتيله معدن واحد اولان ولايت محمديه ختميه مشكاتندن
اخذ ايدرلرزيرا دائما ابدا انبيا ايله رسلدن فيض منقطع دكلدر * وبروجه دخى بودركه نبوت ايله رسالت صفات
خلقيه دندر بونلرايله اخذ اولنان احكام حوادث اكوانه راجعه واسماء وصفاته واحوال ملكوت وجبروتدن
وعجائب غيبيه دن اخباره متعلقه اولان احكامدر وحدت ذات الهيه به واعيان غيبيه ونسب ذاتيه يه اطلاع
وولايت خاصهٔ محمديه به خصيصه اولان حكم واسراره وقوف ميسر دكلدر * ونبى ايله رسول نسبت خلقيه ايله
متلبس اولديغى حينده بغير واسطة مشكات محمديه دن اخذ ايتمك متصوردكلدر * پس نشأت دنيويه ده انبيا
ومرسلينه الله تعالى سروحدته متعلقه اولان علومى اشهاد ايتمك ديلسه آنلردن صفت خلقيه يى بالكليه
سلخ ايدوب احكام كثرتى رفع ايدر * ونبوت ورسالت آنلرك صفات ذاتيه لرندن وحقك صفاتندن اولمغله
آنلردن منقطعه اولورزيرا آنلرك صفت ذاتيه لرى فقر كلى واستهلاك كليدرو ولايت دخى حقك صفاتندندر *
پس نبوت ورسالتك مشكات خاتم ولايتده كه اسماء الهيه واعيان غيبيه احديتك صورتيدر مدخلى يوقدر *
پس نبوت ورسالت جهتيله اولان اخذ دخى منقطع اولدى وولايت جهتيله اولان اخذ غير منقطع اولدى
پس انبيا ورسل وسائر اوليا دخى كرك نشأت دنيويه ده موجود ايكن وكرك نشأت اخرويه به انتقال ايدوب
برازخ روحانيه وحضرات علويه ده علم مذكورى مشاهده ايتمك استسه لرمشاهده ايتمزلر الاجامعة الكل اولان
خاتم ولايتدن وآندن اخذ ايدرلر ورسالت ونبوت تشريعيه منقطعه در وولايت جهتيله نبوت تحقيقيه
وتعريفيه منقطعه دكلدر * زيرا اللهدن اخذ دائما واللهك القا وتجليسى وتعليم واعلامى ابدا ولايتدن منقطع
دكلدرزيرا الله تعالى كندى نفسنى ولى ايله تسميه ايتدى نبى ورسول ايله تسميه ايتمدى پس حتى ان الرسل لا يرونه
متى راؤه الا من مشكات خاتم الولايه قولنك معناسى ديمك اولوركه بحكم الله تعالى رسل ايله انبيا ولايت ختميه
ايله قربه خصيصه اولان علومى وحكمى اشهاد ايتمك ديلسه اشهاد ايتمز الا مشكات خاتم اوليا اولان ولايت
خاصهٔ محمديه دن خصوصا سرقدرى كه آنك علمى مقام دعوت على بصيرته مباين درنته كيم حضرت موسى عليه
السلامه انا على علم علمنيه الله لا تعلمه انت وانت على علم علمكه الله لا اعلمه انا ديدى پس خاتم ولايت محمديه
مرتبه سنده اولميوب افراددن اولان خضردن موسانك علم لدنى اخذنه نظر ايله وملكدن وشجردن اخذنه نظر
ايله فكيف كه مظهر روح محمديدن اخذ ايتميه * وانبيا ورسل خاتم اوليا مشكاتى ايله بومشابه ده اوليجق بطريق
اولى اوجب * سائر اوليا مشكات خاتمدن اخذ ايدرلر وشيخ رضى الله تعالى عنه فتوحات مكيه ده اون دردنجى
بابده ايتدى واما القطب الواحد فهوروح محمد صلى الله تعالى عليه وسلم وهو الممد لجميع الانبياء والرسل سلام الله
عليهم اجمعين حين النشاء الانسانى الى يوم القيامة قيل له صلى الله تعالى عليه وسلم) (متى كنت نبيا فقال صلى
الله تعالى عليه وسلم وآدم بين الماء والطين وكان اسمه مداوى الكلام فانه بجراحات الهوى خبير والراى والدنيا
والشيطان والنفس بكل لسان نبوى اورسالى اولسان الولاية وكان له نظر الى موضع ولادة جسمه بمكة والى
الشام ثم صرف الان نظره الى الارض كثيرة الحر واليبس لا يصل اليها احد من بنى آدم بجسده الا انه قد رآها بعض
الناس من مكة فى مكانه من غير نقلة رؤيت له الارض فرآها وقد اخذنا نحن عنه علوما جمة بما خذ مختلفة ولهذا
الروح المحمدى مظاهر فى العالم اكمل مظهره فى قطب الزمان وفى الافراد وفى ختم الولاية المحمدى وختم الولاية العامة

الذى هو عيسى عليه السلام وهو المعبر عنه بمكة انتهى كلامه) (وان كان خاتم الاوليا تابعا فى الحكم لما جاء به
خاتم الرسل من التشريع فذلك لا يقدح فى مقامه ولا يناقض ماذهبنا اليه) (واكرچه كيم خاتم اوليا حكمده
تابع اولديسه تشريعدن خاتم رسل من عند الله كتورديكى شيئه پس حكمده تبعيت خاتم اوليانك مقامنه
قدح ويرمز وبزذاهب اولديغمز شيئه مناقض اولمز يعنى وجه مذكور اوزره مشكات خاتم اوليا اولان مراتب
مطلقه على السويه دركرك رسول عليه السلامك باطنى اولان ولايت خاصهٔ محمديه اعتبار اولنسون وكرك صفات
الهيه دن برصفت كليه ومراتب الهيه دن برمرتبهٔ جامعهٔ كليه اعتبار اولنسون جميع مراتب الهيه يى جامعه
ومحيطه در وجميع انبيا ومرسلينك واولياء كاملينك مأخذ على ومبدأ فيضيدر * پس اول مشكاتده متعين
اولان خاتم اوليا اول مرتبهٔ كليه ده تعينى واول مرتبه نك آنده انطباعى حسبيله مأخذ كل ايكن واول
مرتبه ده استهلاكى حسبيله مظهر جمع وتفصيل ايكن * خاتم رسلك شر يعتى حكمنده * خاتم رسله تبعيتى علو
مقامنه قدح ويرمز * وانبيا ورسل اوليا اولدقلرى حيثيتيله آنك مشكاتندن اخذ ايدوب متبوع كل اولديغنه
مناقض اولمز قال داود القيصرى ولا ينبغى ان يتوهم ان المراد بخاتم الاولياء المهدى فان الشيخ صرح بانه عيسى
عليه السلام وهو يظهر من العجم والمهدى من اولاد النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ويظهر من العرب انتهى
كلامه (امدى) بونده خاتم ولايتدن مراد مهدى اولمديغى كبى عيسى عليه السلام دخى مراد دكلدر زيرا عيسى
عليه السلام خاتم ولايت عامه در بوامتده اولان ولايت عامه كه آدم عليه السلامدن بدأ اولندى عيسى عليه
السلامله ختم اولور (قال الله تعالى) (ان مثل عيسى عند الله كمثل آدم) (قال الشيخ رضى الله تعالى عنه
فى الفتوحات فى الباب الثالث والسبعين فى الفصل الثالث عشر الختم ختمان ختم يختم الله به الولاية مطلقا
وختم يختم الله به الولاية المحمدية فاما ختم الولاية على الاطلاق فهو عيسى عليه السلام فهو الولى بالنبوة المطلقة
فى زمان هذه الامة وقد حيل بينه وبين نبوة التشريع والرسالة فينزل فى آخر الزمان وارثا وخاتما الاولى بعده بنبوة
مطلقة كما ان محمدا صلى الله تعالى عليه وسلم خاتم النبوة لا نبوة تشريع بعده وان كان بعده عيسى عليه السلام
من اولى العزم من الرسل وخواص الانبياء ولكن زال حكمه من هذا المقام بحكم الزمان عليه الذى هو لغيره
فينزل وليا ذا نبوة مطلقة يشاركه فيها الاولياء المحمديون فهو منا وسيدنا فكان هذا الامر اوله نبى وهو آدم
وآخره نبى وهو عيسى اعنى نبوة بالاختصاص فيكون له يوم القيامة حشران حشر معنا وحشر مع الرسل
واما ختم الولاية المحمدية فهو الرجل من العرب من اكرمها اصلا ويدا وهو فى زماننا اليوم موجود عرفت به سنة
خمس وتسعين وخمسمائة ورأيت العلامة التى له قد اخفاها الحق فيه عن عيون عباده وكشفها الى بمدينة فاس
حتى رأيت خاتم الولاية منه وهو خاتم النبوة المطلقة لا يعلمه كثير من الناس وقد ابتلاه الله باهل الانكار عليه
فيما يحقق به من الحق فى سره من العلم به وكما ان الله ختم بمحمد صلى الله عليه وسلم نبوة التشريع كذلك ختم الله
بالختم المحمدى الولاية التى تحصل من الوارث المحمدى لا التى تحصل من سائر الانبياء فان من الاولياء من يرث
ابراهيم وموسى وعيسى عليهم السلام فهم لا يوجدون بعد هذا الختم المحمدى وبعده فلا يوجد ولى على قلب محمد
صلى الله تعالى عليه وسلم هذا يعنى ختم الولاية المحمدية واما ختم الولاية العامة التى لا يوجد بعده ولى فهو عيسى
عليه السلام وقال فى الفصل الخامس عشر ما سبب الخاتم ومعناه فلنقل كمال المقام سببه والمنع والحجر معناه وذلك
ان الدنيا لما كانت لها بدؤ ونهاية وهو ختمها قضى الله سبحانه ان يكون جميع ما فيها بحسب نعتها له بدؤ وختام
وكان من جملة ما فيها تنزيل الشرائع فختم الله هذا التنزيل للشرائع بتشريع محمد صلى الله تعالى عليه وسلم فكان
خاتم النبيين وكان الله بكل شئ عليما وكان من جملة ما فيها الولاية العامة ولها بدؤ من آدم فختمها الله بعيسى
فكان الختم يضاهى البدأ اذ مثل عيسى عند الله كمثل آدم فختم بمثل ما به بدأ فكان البدؤ لهذا الامر بنبى مطلق
والختم به ايضا ولما كانت احكام محمد صلى الله تعالى عليه وسلم عند الله تخالف احكام سائر الانبياء والرسل
فى البعث العام وتحليل الغنائم وطهارة الارض واتخاذها مسجدا واوتى جوامع الكلم ونصر بالمعنى وهو الرعب
واوتى مفاتيح الخزائن وختمت به النبوة وعاد حكم كل نبى بعده حكم ولى فانزل فى الدنيا من مقام اختصاصه
استحق ان يكون لولايته الخاصة ختم يواطى اسمه اسمه صلى الله تعالى عليه وسلم ويحوز خلقه وما هو المهدى
المعروف المسمى المنتظر فان ذلك من سلالته وعترته والختم ليس من سلالته الحسية ولكنه من سلالة اعراقه

واخلاقه صلى الله تعالى عليه وسلم وقال رضى الله تعالى عنه فى الفتوحات فى الباب الخامس والستين
ولقد رأيت لنفسى رؤيا فى هذا النوع واخذتها بشرى من الله تعالى فانها مطابقة لحديث نبوى عن رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حين ضرب لنا مثله فى الانبياء فقال مثلى فى الانبياء كمثل رجل بنى حائطا فاكمله الا لبنة
واحدة فكنت انا تلك اللبنة فلا نبى بعدى ولا رسول فشبه النبوة بالحائط والانبياء باللبن الذى قام به هذا الحائط
وهو تشبيه فى غاية الحسن فان مسمى الحائط بهذا المشار اليه لم يصح ظهوره الا باللبن فكان خاتم النبيين فكنت
بمكة سنة تسع وتسعين وخمسمائة ارى فيما يرى النائم كان الكعبة مبنية بلبن فضة وذهب لبنة فضة ولبنة ذهب
وقد كملت بالبناء وما بقى فيها شئ وانا انظر اليها والى حسنها فالتفت فى الوجه الذى بين الركن اليمانى والركن
الشامى وهو الى الركن الشامى اقرب موضع لبنتين لبنة فضة ولبنة ذهب ينقص من الحائط فى العينين فى الصف
الاعلى ينقص لبنة من ذهب وفى الصف الذى تحته ينقص لبنة من فضة فرأيت نفسى قد انطبقت فى موضع
تلك اللبنتين الفضة والذهب فكمل الحائط ولم يبق فيه شئ ينقص وانا واقف انظر اليه واعلم انى تلك اللبنتان
لا شك فيها وانهما عين ذاتى لا غيرى فاستيقظت وشكرت الله عز وجل وقلت متأولا انى من صنفى الاتباع لرسول
الله صلى الله تعالى عليه وسلم فى الانبياء عليهم السلام وعسى ان اكون من ختم الله الولاية بى وما ذلك على الله
بعزيز وذكرت حديث النبى صلى الله عليه وسلم فى ضرب المثل بالحائط وانه كان تلك اللبنة فقصصتها على بعض
علماء هذا الشان بمكة فاخبرنى بالذى وقع فى وما سميت له الرائى من هو فالله تعالى اسأل ان يتمها على بمنه وكرمه
فان الاختصاص الالهى لا يقبل التحجير ولا الموازنة ولا العمل وان ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل
العظيم) انتهى كلامه) (فانه من وجه يكون انزل كما انه من وجه يكون اعلى) (پس خاتم اوليا من وجه انزل اولور
نته كيم اول من وجه اعلا اولور وانزل اولديغى وجه بودر زيرا عبوديت كامله ايله متصفدر وعبوديتى اتم اولور
جميع اشيادن * وناموس صاحبى دكلدر * بلكه خاتم رسلك احكام شرعيه سنده اكا تابعدر واحكام شرعيه‌يى
آندن اخذ ايدر * پس بو تعيين اعتباريله انزل اولور واعلا اولديغى خاتم رسل آنك مشكاتندن اخذ ايتديكندن
اوتريدر * زيرا خاتم رسل دعوتى زماننده احكام كثرتك بعضيله متلبس اولمغله وساطت ملك ايله اخذ ايدر وخاتم
اوليا بن جمله‌دن مأخذ كادر وآنك اخذى بغير واسطه‌در (امدى) امر ذكر اولنديغى كبى ايكن سن وهم
ايتمه كه مشكات خاتم ولايتده متعين ومنفرد اولان شخص شخصيتيله من جميع الوجوه خاتم رسلدن افضل اوله
زيرا خاتم اوليا اول مرتبهٔ جامعهٔ كليه مظهريتنده وجود ايله متصف دكلدر تا كم آنك وجودى ايچون افضليت
ثابت اوله (امدى) مراد ذكر اولنديغى اوزره نبوت ولايتك ظاهرى وولايت نبوتك باطنيدر پس نبوت ختميتنده
متعين اولان ولايت ختميتنده متعيندر * پس ظاهر جهتيله كه نبوتدر باطن جهتندن كه ولايتدر اخذ ايدر *
پس باطنى ظاهرندن اوسع واشمل واعلا واكملدر زيرا ظاهر خلق وكثرت وباطن حق ووحدتدر پس آنك نبوتندن
ولايتى اعلى وافضلدر ولايتده متعين اولان شخصكه خاتم اوليادر آنك مرآتنده اولان ولايت مطلقه‌دن اخذ
اولنديغى اعتباريله اعلادر واول ولايت مطلقهٔ محمديه‌دركه خاتم رسل عليه السلامك باطنى ولايتيدر ولكن خاتم
رسل آنك ولايت مطلقه‌سى اعطا ايتديكى علومى شريعت ظاهره‌سنده اظهار ايده‌مز * زيرا وصف رسالت ونبوت
مانعدر زيرا رسالت ونبوتك مقتضاسى خلق وكثرتدر وولايتك مقتضاسى حق ووحدتدر پس خاتم رسلك
باطندن وولايتندن الله تعالى اكا خصيصه اولان علومى اظهار ايتمك ديلسه پس خاتم رسلك اكمل ورثه‌سندن
اول ولايتده متعين اولان خاتم اوليا صورتيله اظهار ايدركه * خاتم رسلك حسناتندن بر حسنه‌در * وحقيقتى
مظاهرندن بر مظهردر (امدى) خاتم اوليا مشكاتندن كه خاتم رسلك باطنى وحقيقتيدر * خاتم رسل اخذ ايتمك
دكل * بلكه خاتم رسل نسبت خلقيه ايله متصف وقيد نبوت ايله مقيد ايكن ارواح علويه مظاهرندن جبرائيل
عليه السلام ايله سائر املاك كبى ودخى صور مثاليه وصور حسيه مظاهرندن هر قنغى مظهره توجه ايتسه اول
مظهرده وجه خاص تجليسندن اكا انباء خاص حاصل اولوردى واول مظهرده اولان وجه حقدن نبوتى اخذ
ايدردى پس اول مظهر نبى يه نبوتى اعطا ايدوب آندن اخذ ايتمكله ووجوه الهيه‌دن بر وجهى آنده مشاهده
ايتمكله نبيدن اعلا اولور زيرا نبى كندى نفسنده كندى خلقيتنى مشاهده ايدوب آنده حقيقتى مشاهده ايتدى
پس آنك شهودى نظرنده مظهريت حكمى رفع اولنور پس بو وجه اوزره علويه نبينك حالندن منبعث اولور *

وبودخى نبينك ونبوتك كمالندندركه رسول عليه السلامه مخصوصدركه عبوديت محضه‌دن سيادته رفع رأس
ايتمدى جميع اشياده وجوه الهيه‌يه ناظر ايدى واكر نبوت نسبت خلقيه ولايته صفت الهيه اعتبار اولنور ايسه
پس اول دخى ايكى وجهدن خالى دكلدر ولايت يا خاتم نبوت ايچون صفت الهيه اعتبار اولنه كه اول صفت آنك
نسبت حقيه‌سيدر ويا حق ايچون صفت ذاتيه اعتبار اولنه پس اكر خاتم نبوت ايچون صفت الهيه اعتبار
اولنورسه خاتم نبوتك صفت خلقيه ايله اولان تعيننندن صفت حقيه ايله اولان تعينى اعلادر بر وجهله نته كيم
انزلدر پس بر وجهله اعلا اولديغى بودر زيرا باطن اولان ولايت كه صفت الهيه‌در * وحدت بساطت وامداد
فيض وتجلى صاحبيدر وظاهر اولان نبوت كه صفت خلقيه‌در آندن آخذ ومستمددر وبر وجه ايله انزل اولديغى
بودر * زيرا ولايت باطندر وباطنك حكمى واثرى ظاهرك مظهريتيله ظاهر در وقوت وقدرتك اظهارده اكا
متوقفدر وآنك فيضى وتجليسنى حافظدر واكر ولايت حق ايچون صفت ذاتيه اعتبار اولنورسه بنه كذلك آنده
متعين اولان خاتم بر وجه ايله اعلادر زيرا جميع تعينات علميه ونسب غيبيه‌يى وكثرت نسبيه ووجوديه‌يى جامعدر
ووحدت وكثرته شامل وواسعدر پس ولايت حسبيله جميع انبيا ومرسلين واوليا واصفيانك مأخذ علمى اول
ولايت جمعيهٔ احديهٔ مطلقه‌در وآنده متعين اولان شخصه خاتم اوليادر بونلر احكام ولايت كمالاتنده ظهور
ايدوب انكله ختم اولنديغندن اوترى * واول ولايته دخى مشكات خاتم اوليادر بونلر خاتم اوليا ده منطبعه اولوب
جميع اعيان ايچون حق آندن افاضه ايتديكندن اوترى * پس صفت خلقيه اولان نبوتدن صفت الهيهٔ
جمعيهٔ ذاتيه اولان ولايت مطلقه اعلا واجمع اولمغله اطلاق وانشراح ايله آنده متعين اولان خاتم اوليا حين دعوتده
قيد نبوت ايله مقيد اولان نبى خاتمدن اعلا اولور اطلاق وجمعيت تقييد وتفرقه‌دن اعلا اولمغله * مثلا خاتم
انبيا صلى الله تعالى عليه وسلمك وقت اسراده اولان انشراح صدرى واطلاق قلبى حالى واحكام وحدتك آنده
ظهورى حالى بر وجه ايله اعلى در حين انبعاثده قيد نبوت وامر دعوت ايله مبتلا اولديغى حالندن * وبر وجه ايله
انزلدر زيرا صورت الهيهٔ احديهٔ جمعيه‌نك كمالى ذاتى واسمائيسى ايله ظهورى مظاهر انسانيهٔ كماليه‌يه
متوقفدركه كمال جلا واستجلى آنلر ايله حاصل اولور واما حكم اول وآخر وظاهر وباطن اولان وجود وجود حق
اولديغى مشاهده اولنسه ظاهره اولان نبوت دخى حقك صفتيدر وانكا اولان ظهور حقك ظهوريدر
وباطنه اولان ولايت دخى تفصيل اولنديغى وجه اوزره بنه حقك صفتيدر پس خاتم انبيا صورتنده اولان
ظهوردن خاتم اوليا صورتنده اولان بطون بر وجه ايله اعلى وبر وجه ايله انزل اولديغى بنه نسبت الهيه بيننده‌در
(وقد ظهر فى ظاهر شرعنا ما يؤيد ما ذهبنا اليه فى فضل عمر فى اسارى بدر بالحكم فيهم وفى تأبير النخل فلا يلزم
الكامل ان يكون له التقدم فى كل شئ وفى كل مرتبة) (وتحقيق بزم ظاهر شرعمزده عمرك اسارى بدر حقنده
انلره قتل ايله حكم ايتمكله واقع اولان فضلى حقنده ظاهر اولدى شول شيكه مؤيددر شول مذهبى كه بز
اكا ذاهب اولدق ودخى تأبير نخل حقنده ظاهر اولدى يعنى اسارى بدر حقنده رسول عليه السلام اصحاب ايله
مشاوره ايتدكده ابو بكر رضى الله عنه ايله رسول عليه السلام انلردن فديه اخذ ايدوب انلرك خلاصلرين صواب
كوردى وعمر رضى الله عنه كابسنك قتلنه حكم ايتدى پس ابو بكر عمره رضى الله عنهما ايتدى
يا عمر بن نه ديسم بكا معارض اولمقدن خالى دكلسن پس نبى عليه السلام ابو بكرك كلامنى تصويب ايدوب
اطلاق ايتدى بعده حق عمرك قولى اوزره ظاهر اولدى پس عمر ايچون بو خصوصده افضليت ظاهر اولدى
قال الله تعالى) (ما كان لنبى ان يكون له اسرى حتى يثخن فى الارض تريدون عرض الدنيا والله يريد الاخرة
والله عزيز حكيم لولا كتاب من الله سبق لمسكم فيما اخذتم عذاب عظيم) (وقال عليه السلام لو نزل العذاب
لما نجا منه غير عمر وسعد بن معاذ وبكى عليه السلام حين نبهه جبرائيل عليه السلام على الخطاء ونزل الوحى
بانه يقتل من اصحابه بعدد الاسارى الذين اطلقوهم) پس بو خصوصده رسول عليه السلام عمر ايچون سائر
اصحاب اوزره فضيلت اثبات ايتدى ورسول عليه السلام اصحابده داخل ايدى وكذلك تأبير نخل حقنده ماطن
انهم لو تركوها كثرت ديمش ايدى وخلاف تأبيرى انك تلقيحى واصلاحيدر * پس رسولك كلامى ايله ناس برسنه‌ده
تأبير نخلى ترك ايتديلر پس ثمر ناقص اولدى پس رسول عليه السلام انتم اعلم بمصالح دنياكم ديدى پس امر دنياده
ناس مخاطبين ايچون كندى نفسى اوزره تقدمى تصريح ايدوب فضيلتى اثبات ايتدى پس كامل ايچون لازم

دكلدركه هر شيئده وهر مرتبه ده انكچون تقدم حاصل اوله يعني شول فضائل جزئيه كه نبوتك مقتضياتندن اولميه قجنكم غيرده موجود اولسه ونبيده موجود اولمسه درجۀ نبوت حيثيتيله نبي يه مخصوصه اولان افضليته قدح ويرمز ونبي اوزره اول شخصك مطلقا افضليتي لازم كلمز الا امر خاصده كه انك نبيده عدم وجودي مقام نبوته منافي اولميه وكذلك خاتم اوليانك دخي ولايت الهيۀ جمعيۀ مطلقه ده تعيني حسبيله اولان اطلاقنه وجميع مراتب الهيه وكونيه يي احاطه سنه وجميع انبيا واوليا علومنه معدن اولمسنه خاتم رسالت شريعتنه تبعيتي قدح ويرمز زيرا احكام شرعيه ايله ظهور ولايت الهيۀ مطلقه نك مقتضياتندن دكلدركه انده موجود اولميان امر فرد آخرده موجود اولمغله وشريعتده اكا تبعيتي حسبيله جميع وجوه ايله تقدم لازم كله پس علم تشريعده واحكام دينيه ده تبعيت ايله انزلدر * وعلم تحقيقده ومعرفت الهيه ده اعلادر * وخاتم رسالت ولايت مطلقه مقامنده اندراجي ومرتبۀ اوادنايه دنو وعروجي حسبيله اول جمله دن اعلادر زيرا اول مقام بالاصاله اكا مخصوصدر)

(وانما نظر الرجل الى التقدم في مراتب العلم بالله هنالك مطلبهم واما حوادث الاكوان فلا تعلق خواطرهم بها) (يعني رجال بالغينك نظري علم بالله مراتبنده واقع اولان تقدمه درانلرك مطلبلري علم بالله مراتبنده اولان تقدمدر * يعني انلرك نظرنده الله تعالي يي اعرف اولان اقدم واعلادر وانلرك قتنده اقدميت اللهك معرفتنده در واما حوادث اكوان پس خواطرلرينك انلره تعلقي يوقدركه انلره عدم بلوغ ايله وشيء حادثه عدم اطلاع وشعور ايله انلره نقص لازم كله بلكه انلر اوزره حوادث اكوانك انكشافي وآنلرك حوادث اكوان ايله تقيدلري انلر ايچون نقصدر زيرا توجه حقدن ومشاهدۀ جمال مطلقدن انلري منع واشتغال ايدر (امدي) انبيا تبليغ احكام شرعيه وتنفيذ اموردينيه يه مخصوصلردر هر بري امر الهي ايله امت خاصه يي شريعت اوزره اللهه عبادت ايتدررانلرك ارشاد واسعادي ايله مقيدلردر وفي الجمله جميع انبيا امملري ارشادي وآنلر ايله تقيدلري سببيله اسرارلري وقتنده اولان وحدتك شهودندن وخلقدن غيبتلري حيننده اولان حضوردن محتجب اولورلر اگرچه كيم بحسب الظاهر امر الهي ايله داعيلردر اما قلوبلري خلق طرفنه در * واما اوليا دعوت وارشاد وتبليغ احكام شرعيه ايدوب خلقي اصلاح واسعاد ايله مقيد دكللردر * زيرا دعوت وظهور ولايتك لوازمندن دكلدر بلكه اسم باطنك حكمي انلر اوزره غالب اولمغله انلرك نظرلري قضا وقدر احكامنه وواردات الهيه تعلقنه در پس انلرك تنافس وتفاضللري علم بالله ده در اعلم بالله اولان اكمل واعلادر * پس وجه مشروح اوزره خاتم رسل تأبير نخل كبي وانك امثالي اولان امور جزئيۀ كونيه يه عدم اطلاعي ايله انك علو رتبتنه قدح ويرمديكي كبي خاتم اوليايه دخي خاتم رسل شريعتنه تبعيتي حسبيله احاطت وجمعيتنه قدح ويرمز وعلم باللهده نقص ويرمز) (فتحقق ما ذكرناه) (پس سن بزم ذكر ايتديكمز وجهي حقيقت اوزره عارف اول يعني خاتم ولايتك مرتبۀ ختميتنده تعيني واعيان ثابته يه اطلاعي ايله بلكه اعيان ثابته نك انده انطباعي ايله احوال اعيانه اعرف وامور غيبيه يي اعلم واكشف اولمغله اعلا واقدم اولديغن حقيقت اوزره فهم ايله پس شيخ رضي الله تعالي عنه وجه مذكور اوزره خاتم ولايتك اقدميتنه تنبيه ايدوب وجه آخر ايله اقدميتي بيانه شروع ايدوب ايتدي) (ولما مثل النبي صلى الله تعالى عليه وسلم النبوة بالحائط من اللبن) (بفتح اللام وكسر البا جمع لبنة ككلم جمع كلمه) (وقد كمل سوى موضع لبنة واحدة) يعني وقتا كيم نبي صلى الله تعالى عليه وسلم نبوتي رؤياده لبنه دن برحائط ايله تمثيل اولندي يعني الله تعالى اكا نبوتي رؤياده لبنه دن بر حائط صورتنده تمثيل ايدوب كوستردي وتحقيق حائط كامل اولمش ايدي لبنۀ واحده موضعندن غيري * پس نبوت حائط صورتنده تمثيل اولندي زيرا نبوت شريعت جمعيت احديه واوضاع كماليۀ محمديه نك ظهورندن مقدم كتب الهيه ده السنۀ رسل اوزره موضوعه اولان احكام شرعيه واحكام دينيه ايله احاطۀ الهيه صورتيدر * پس نبوت صورت تفصيليه سيله كه هر برلبنه صورتيدر كامله اولدي ولكن وضع احدي وجمعي ومقام محمدي وختمي صورتي حيثيتيله اولان لبنۀ واحده ناقصه ايدي بو تقدير اوزره مثل قولي مفعول ايچون مبني اولور والنبي قولي مفعوليت اوزره منصوب اولور والنبوة قولي رفع ايله مثل قولينك قائممقام فاعلي اولور كانه نبوة نبي عليه السلام رؤياسنده وياخود خيالنده كرپچدن بر ديوار صورتنده تمثيل اولنه كه ديوار كامل اوله بر كرپچ برندن غيري وبو اعتباره واما خاتم الولاية فلابد له من هذه الرؤيا قولي دلالت ايدر ومثل قولي فاعل ايچون مبني اولور والنبي قولي رفع ايله انك فاعلي والنبوة قولي نصب ايله انك مفعولي اولمق

جائزدر شيخ رضي الله تعالى عنه بو قول ايله رسول عليه السلام مثلي في الانبياء كمثل رجل بني حائطا فاكمله الا لبنة واحدة فكنت انا تلك اللبنة فلا نبي بعدي ولا رسول قولني مراد ايدركه رسول عليه السلام نبوتي لبنه دن برحائطه تمثيل ايتديكه اول حائط كامل اوله برلبنه يرندن غيري پس رسول عليه السلام كندي نفسني اول لبنۀ واحده ايلديكه حائط نبوت انك وجودي لبنه سيله كامل اولدي انده بر ثلمه قالمدي پس شيخ رضي الله تعالى عنه ديركه وقتا كيم نبي عليه السلام نبوتي لبنه دن برحائطه تمثيل ايتديكه اول حائط كامل اولدي برلبنه موضعندن غيري) (فكان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم تلك اللبنة) (پس رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اول لبنۀ واحده واقع اولديكه انك بعثندن اول حائط نبوت اول لبنه سز ناقص ايدي واول مبعوث اولدقده اول لبنۀ واحده اول حائطك ثلمه سني سد ايدوب حائط نبوت انكله كامل اولدي زيرا خاتم نبوتدر مكارم اخلاقي تتميم وجوامع كلم ايله تكميل وتعليم ايچون مبعوثدر پس بو تقدير اوزره فكان رسول الله قولي لما نك جوابي واقع اولور (غير ان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم لا يراها الا كما قال لبنة واحدة واما خاتم الاولياء فلابد له من هذه الرؤيا) (الا بوقدر واردركه رسول عليه السلام لبنه يي كورمدي ديديكي كبي لبنۀ واحده دن غيري يعني لبنۀ واحده موضعندن غيري حائطده ناقص كورمدي وانكچون لبنۀ واحده كورديكه لبنۀ فضه در زيرا فضه نبوت صورتيدر وذهب ولايت صورتيدر ورسول عليه السلام نبوت ايله ظاهر اولوب دعوت ايتدي ولايت ايله ظاهر اولوب دعوت ايتمكه مأمور اولمدي واما خاتم اوليا پس انكچون بو رؤيادن لابددر يعني رسول عليه السلام كورديكي رؤيايي كورمك وياخود رسول عليه السلام تمثيل ايتديكي شيئي رؤياده كورديكي وكورمك اكا لابددر زيرا خاتم رسالت وارثيدر والا وارثندن كامل اولمزدي * زيرا هر رسولك وارثي اولان ولي يه لازمدر اول رسولك جميع احوالي كه انك اوزره جاريه اولمش اوله وانك زبده سي انك اوزره جاريه اوله فلابد له من هذه الرؤيا قولي امانك جوابي واقع اولور) (فيرى ما مثل به) (وفي بعض النسخ ما مثله به) (رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ويرى في الحائط موضع لبنتين) (پس خاتم اوليا رؤياده شول حائط صورتني كوررركه رسول الله انكله تمثيل اولندي يعني نبوت اول حائطك صورتنده اكا تمثيل اولندي ومثل فاعل ايچون مبني اولديغي اعتبار اوزره * پس خاتم اوليا رؤياده اول حائطي كوررركه رسول الله صلى الله عليه وسلم نبوتي انكله تمثيل ايتدي وخاتم اوليا حائطده لبنتين موضعني كوررركه حائط اول لبنتيندن ناقص اوله وجائزدركه فلابد له من هذه الرؤيا (قولي لمانك جوابي اوله كلامده تقديم وتأخير اعتباري اوزره اي لما مثل النبي صلى الله تعالى عليه وسلم النبوة بالحائط من اللبن وقد كمل سوى موضع لبنة واحدة فكان رسول الله صلى الله عليه وسلم تلك اللبنة فلابد لخاتم الاولياء من هذه الرؤيا غير ان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم لا يراها الا كما قال لبنة واحدة واما خاتم الاولياء فيرى ما مثل به رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ويرى في الحائط موضع لبنتين پس بو تقدير اوزره فكان رسول الله تلك اللبنة قولي شرطك تتمه سندن واقع اولور پس ديمك اولورو وقتا كه نبي عليه السلام نبوتي لبنه دن برحائط ايله تمثيل ايتديكه اول حائط كامل اولدي لبنۀ واحده موضعندن غيري پس رسول الله صلى الله عليه وسلم اول لبنه اولدي پس خاتم اوليا يه بو رؤيادن لابددر الا بوقدر واردركه رسول عليه السلام لبنه يي كورمدي ديديكي كبي لبنۀ واحده دن غيري واما خاتم اوليا پس رسول عليه السلام تمثيل ايتديكي حائطي رؤياسنده كورر وحائطدن لبنتين كورر پس كلامده تقديم وتأخير اعتبارندن غيري بر وجه يوقدركه فلابد قولي لما ايچون جواب واقع اولور زيرا اما ما بعدر واما وجه اول ظاهردر انده تقديم وتأخيره احتياج يوقدر پس انده خاتم انبيا فضه سنه خاتم اوليا فضه سي حمل اولنوركه خاتم انبيا حائط نبوتده ناقصه اولان لبنۀ واحده موضعنده منطبع اولدي انك نفسي انك ثلمه سني سد ايتديكي كبي خاتم اوليا دخي نبوت وولايت حائطنده ناقص كورديكي لبنتين موضعنده منطبع اولور نفسي ايله ثلمتيني سد ايدر وشيخ رضي الله عنه بو رؤيايي كورديكني فتوحاتده نقل ايدوب ديركه فكنت بمكة سنة تسع وتسعين وخمسمائة اري فيما يرى النائم الكعبة مبنية بلبن فضة ولبن ذهب لبنة فضة ولبنة ذهب وقد كملت بالبناء وما بقي فيها شيء وانا انظر اليها والى حسنها فالتفت في الوجه الذي بين الركن اليماني والركن الشامي وهو الى الركن الشامي اقرب موضع لبنتين لبنة فضة ولبنة ذهب ينقص الحائط في الصفين في الصف الاعلى ينقص لبنة من ذهب وفي الصف الذي تحته ينقص

لبنة من فضة فرأيت نفسى قد انطبعت فى موضع تلك اللبنتين الفضة والذهب فكمل الحائط ولم يبق فيه شئ
ينقص) وبورؤيا بتمامها بوندن اول فتوحاتده نقل اولندى) (واللبن من ذهب وفضة فيرى اللبنتين اللتين
ينقص هما الحائط ويكمل بهما لبنة ذهب ولبنة فضة فلابد ان يرى نفسه تنطبع فى موضع تينك اللبنتين
فيكون خاتم الاولياء تينك اللبنتين فيكمل الحائط) (وحال بوكه خاتم اوليا مشاهده ايتديكى حائطك لبنى
ذهبدن وفضه دن اوله يعنى بركرپجى ذهبدن وبركرپجى فضه دن اوله پس خاتم اوليا شول لبنتين كه حائط انلردن
ناقصدر وانلر ايله كامل در * لبنهٔ واحده بى ذهبدن ولبنهٔ اخرايى فضه دن مشاهده ايدركه الله تعالى نبوت وولايتى
وتبعيت ومتبوعيتى اكا لبنتين صورتنده تمثيل ايدر پس بوتقدير اوزره خاتم اوليايه لابدركه اول ذهب ايله
فضه دن اولان لبنتين موضعنده كندى نفسنى منطبعه مشاهده ايليه يعنى لبنتين موضعنى كندى نفسى سد
ايتديكن رؤياده مشاهده ايليه پس خاتم اوليا اول لبنتين اولور پس انك وجودى ايله حائط كامل اولور فلابد ان يرى
قولى شرط محذوفه جواب اولور اى فاذا رأى خاتم الاولياء ما مثل به رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ورأى
فى الحائط موضع لبنتين فلابد ان يرى نفسه تنطبع فى موضع تينك كما انطبع رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
فى موضع تلك اللبنة (امدى) نبوت ظاهره وولايت باطنه اولديغى كبى ذهب باطن وفضه ظاهره در پس ذهب
كمال حقيقىٔ الهى صورتيدر انكله متبوعيت ثابته اولور وفضه نك باطنى وحقيقتيدر پس ولايت نبوتك
باطنى وحقيقتى واصل معناسى اولديغى كبى فضه نك كمال طهارت ونورنيتندن اوترى سائر معادندن ذهبيت
اقربدر ولكن مرورزمان وضروب حدثان وصروف ملوان ايله صورتى باطله ومضمحله اولور وكذلك نبوت دخى
منقطعه اولور اما ذهب بونك خلافيدر اكا فنا وزوال طارى اولمز زيرا جوهر ينيله صورنوعيه سى حافظه در
وكذلك ولايت دخى منقطعه اولمز زيرا الله تعالى ولى حميددر پس وقتا كيم خاتم انبيا ورسل اخلاق الهيه ايله
تخلقده واوصاف عبوديت ايله واقامت شرايع ودين وملت والى الله دعوت ونصرت ايله ظهورده متبوع
كل اولديسه حقايق الهيه واسرار ذاتيه كشفنه مأمور اولمدى بلكه اوضاع شرعيه واحكام دينيه ده انلرك
سرى ايله مأمور اولدى انكچون سائر نبوات فرعيه يى محيطه اولان نبوت اكا تمثيل اولندى بر حائط صورتنده كه
فضه دن برلبنه موضعى انده ناقص ايدى زيرا حائط نبوتده هر برلبنه انبيادن برنبينك صورتيدر پس خاتم رسل
كندى نفسنى اول لبنهٔ فضه نك عينى مشاهده ايتديكه اول لبنه جميع صفات واخلاق الهيهٔ جمعىٔ احديتنك
صورتيدر * پس بنيان نبوت انكله كامل اولدى پس وقتا كيم خاتم رسل احكام ولايت ايله ظاهر اولمدى ولايت
اعتبار ايله حائطده ناقص اولان موضع اكا تمثيل اولنمدى پس خاتم ولايتدن لابد اولديكه اسرار الهيهٔ ذاتيه ايله
ظاهر اوله وولايتى خاتم اوله وذهب وفضه دن اولان حائطدن ناقص اولان لبنتين موضعنى رؤياده مشاهده ايليه
پس كندى مقامنى صورت لبنهٔ ذهبيه ده وخاتم رسل شريعتيله متشرع اولديغى واكا تابع اولديغى حيثيتله
كندى مقامنى صورت فضه ده مشاهده ايليه پس لبنتين موضعنده كندى نفسى منطبعه اوله وظاهرده
خاتم رسل شرعنه تبعيتيله لبنهٔ فضه وسرده اللهدن اخذايتمكله لبنهٔ ذهبيه نقصانى سد ايليه وحائط انك
وجودى ايله كمال بوله انكچون شيخ رضى الله تعالى عنه) (والسبب الموجب لكون رؤياها البنتين وانه تابع لشرع
خاتم الرسل فى الظاهر وهو موضع اللبنة الفضية وهو ظاهر وما يتبعه فيه من الاحكام كما هو آخذ عن الله فى السر
ماهو بالصورة الظاهرة متبع فيه) (ديدى يعنى خاتم اوليا حائطده ناقصه اولان صورتى لبنتين كورديكنى ايجاب
ايدر سبب خاتم اوليا ظاهرده خاتم رسل شرعنه تابعدر يعنى انك تبعيتيدر واكا تابع اولمسى لبنهٔ فضه موضعيدر
وبو خاتم اوليانك ظاهريدر واحكامدن هر قنقى حكمده خاتم رسله تابع اولورسه اولدخى انك ظاهريدرنته كيم خاتم
اولياء اللهدن سرده آخذدر شول حكمى كه صورت ظاهرده خاتم اوليا اول حكمده متبعدر * يعنى خاتم اوليا
شريعت ظاهره صورتنده برحكمده كه خاتم رسله متبعدر واول حكم ايله متصفدر بغير واسطه سرده انى اللهدن
اخذ ايدر پس ظاهرده خاتم رسلك شرعنده اولان حكمى بغير واسطه حقدن اخذ ايتديكى صورتى لبنهٔ ذهبيه
صورتيدر) (لانه يرى الامر على ماهو عليه فلابد ان يراه هكذا) (تعليلدر * كما هو آخذ عن الله فى السر قولى
ايچون يعنى ديمك اولور زيرا خاتم اوليا امرى على ماهو عليه مشاهده ايدر پس لابدركه امرى ذكر ايتديكمز
كبى مشاهده ايليه) (وهو موضع اللبنة فى الباطن فانه آخذ من المعدن الذى يأخذ منه الملك الذى يوحى به الى

الرسول) (وامرى باطنده على ماهو عليه مشاهده ايتمك لبنهٔ ذهبيه موضعيدركه انك ولايتى جهتيدر پس
خاتم اوليا شول معدندن آخذدركه شول ملك كه رسوله انكله وحى اولنور اول ملك آندن اخذ ايدر بوتقدير اوزره
يوحى قولى مجهول اولور ويا خود يوحى قولى معلوم اوله وفاعلى اولان ضمير حقه راجع اوله وبه ضميرى ملكه راجع
اوله يعنى خاتم اوليا شول معدندن اخذ ايدركه شول ملك كه حق تعالى انكله رسوله وحى ايدر اول معدندن آخذ
ايدر پس بو حيثيتله خاتم اوليا ايچون لبنهٔ ذهبيه حقيقتى ثابته اولور وانكچون متبوعيت حاصله اولور وامرى
على ماهو فى نفسه وعند الله عالم اولوب سرده بغير واسطة اللهدن اخذ ايتديكى حكمى ظاهرده صورت
شرعيه ده خاتم رسله تبعيتى جهتيله انك شريعتندن انى اخذ ايتمكله انكچون تابعيت حاصله اولور فانه اخذ
قولنده آخذ قولى مد ايله اسم فاعل اولمق جائزدر ومدسز فعل ماضى اولمق جائزدر) (فان فهمت ما اشرت به فقد
حصل لك العلم النافع) (پس اكرسن فهم ايتدك ايسه شول شيئى كه بن اكا اشارت ايتدم پس سنكچون علم نافع
حاصل اولدى مشار اليه اولان شئ بودركه بو ولى خاتمك رسول صلى الله تعالى عليه وسلمه مرتبه وذات واحوال
واخلاق واعمالده تبعيتى كامله وعلم ومقامده دخى وراثتى شامله اولمغله اكا علم باللهده متبوعيت ووراثت
محمديه دن تابعيت اعطا اولندى يعنى ظاهرده خاتم رسلك شرعنه كمال تبعيت ايله ظاهرده جميع كمالات الهيه يى
جامع اولمغله وباطنده من عند الله مؤيد وموفق اولوب سرده بغير واسطة اللهدن اخذ ايتمكله مشكات خاتم
ولايتده متعين اولوب علم باللهده متبوع كل اولديغى فهم اولندقده كماله باعث اولان علم نافع حاصل اولور * وعلم
نافع بودركه توفيق الهيدنصكره ظاهرده سعادت ابديه نك حصولى خاتم رسل صلى الله تعالى عليه وسلمك شرعنك
كمال تبعيتنده در زيرا رسوله كمال تبعيت محبت الهيه يى منتجه در * قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله
لكل نبى من لدن ادم الى آخر نبى ما فيهم احد يأخذ الا من مشكوة خاتم النبيين وان تأخر وجود طينته فانه بحقيقته
موجود) (پس آدم زمانندن آخر نبى يه وارنجه نبيك كايسى كه مبعوثدر انلردن براحد يوقدر الا خاتم النبيينك
مشكاتندن اخذ ايدر واكرچه كيم انك طينتى وجودى سائر انبيادن متأخردر زيرا اول حقيقتيله موجوددر
(امدى) حقيقت محمديه كه آدم آنك صورتى اوزره ظاهردر جميع حضرات الهيه ده حضرت نفسيهٔ رحمانيه
عمائيه وحضرت علميهٔ اسمائيهٔ الهيه ده وعقل كامل مرتبه سنده وجود وظهورندنصكره وكذلك مرتبهٔ لوح
محفوظده وصور طبيعيهٔ عرشيه وكرسيه ده وارواح علويهٔ كليه ده وسائر مراتب علويه وروحانيه ده ومثاليه
وعنصريه ده وبالجمله صورت جمعيهٔ الهيهٔ انسانيهٔ بشريه يه منتهى اولنجه واقعه اولان جميع حضرات ومراتبده
الوهيت مظهريتنده قائمه ومستمره وجميع حقايق وارواحى توحيد ذاتيه دعوت ايدوب اندن مفيضه وممده اولمقدن
زائله دكلدر پس جميع انبيا ورسل نشأت عنصريه ده مقدم اولان نشأت سابقه ده حقايق وروحانيتى جهتيله
اخذ ايتدكارى علمى ونشأت عنصريهٔ بشريه ده مبعوث اولدقلرنده هر بريسى كندى نبوتنه وامت خاصنه
متعلق اولان علمى كندى حقيقتندن اخذ ايتدكده حقيقت محمديه دن كه مشكات خاتم النبيين در آخذدر *
زيرا خاتم انبيا اكرچه كيم انبيانك نبوتى ودعوتى زماننده وجود بشرى وجمعيتيله ظاهر دكل ايدى ووجود
طينيتيله انلردن مؤخر ايدى اما حقيقت محمديهٔ الهيهٔ كليه سيله موجود ايدى وكذلك نبوتلرينك
انقطاعندنصكره دخى دنيا وآخرت برازخ علويه وروحانيه ده ولايتلرى جهتيله آنك ولايتى مشكاتندن كه
مشكات خاتم اوليادر اخذ ايدرلر دائما ابدا پس نبوت حقيقت محمديه ظاهريتنك صفت ذاتيه سيدر وسائر انبيا
اول حضرتك امتيدر وانلرك نبوتى نشأت عنصريه ده مبعوثين اولدقلرنده ثابته در) (وهو قوله كنت نبيا وآدم
بين الماء والطين وغيره من الانبياء ما كان نبيا الا حين بعث) (يعنى خاتم النبيين حقيقتيله موجود اولوب حضرت
الهيه ومراتب روحانيه وعلويه ده اولمغله مأخذ كل اولديغى انك كنت نبيا وآدم بين الماء والطين) (قولندن
مستفاددر * يعنى بن نبى ايدم وحال بوكه آدم وجود طينيسيله ما ايله طين بيننده ووجود روحانيسيله علم ايله
عين بيننده ايدى وخاتم انبيانك غيريسى بالفعل نبى اولمدى الا بعث اولنديغى حينده پس خاتم انبيا خلق آدمدن
مقدم نبى اولوب جميع حقايق وارواح انك مشكاتندن مستمد اولديغى ثابت اولمجق بطريق اولى خلق
آدمدنصكره جميع انبيانك مشكاتندن اخذ ايتدكارى ثابت اولور) (وكذلك خاتم الاولياء كان وليا وآدم بين الماء
والطين وغيره من الاولياء ما كان وليا الا بعد تحصيله شرائط الولاية من الاخلاق الالهية فى الاتصاف بها

من كون الله تسمى بالولى الحميد) (وكذلك خاتم اوليا دخى ولى ايدى وحال بوكه آدم ماءله طين بيننده ايدى
واوليادن انك غيريسى ولى اولمدى الا اخلاق الهيه دن اولان شرائط ولايتى تحصيل ايتدكدنصكره اخلاق
الهيه ايله اتصافده وخاتم اوليا نشأت عنصريهٔ آدميه دن اول ولى اولديغى الله تعالى ولى حميد ايله متسمى
اولديغندن اوتريدر * پس ولايت ايچون اقدميت ثابته اولور زيرا ولى اسماء الهيه دندر * پس بوتقدير اوزره
من كون الله قولى وكذلك خاتم الاولياء كان وليا) قولنه متعلق اولور * زيرا ولايت حقك صفت ذاتيه سيدر خاتم
اوليا ايچون ودخى صفت ذاتيه در زيرا خاتم ولايتك ولايتى وجود حقانى ايله در * يعنى ذات وصفات واسما ايله
حقك عينى اولديغى حيثيتله در انك غيرى اولديغى حيثيتله دكلدر وغيرك ولايتى اخلاق الهيه ايله اتصافده
اخلاق الهيه دن شرائط ولايتك تحصيلندنصكره واقعه اولور وجائزدركه الا بعد تحصيله شرائط الولاية
الى آخره) قولى ايچون بيان اولوب علت مقامنده قايم اوله * يعنى اوليادن خاتم اوليانك غيريسى ولى اولمدى
الا وجودده اخلاق الهيه دن اولان شرائط تحصيلندنصكره اخلاق الهيه ايله اتصافده وانك بو تحصيلدنصكره
ولى اولمسى الله تعالى كندى نفسنى ولى حميد ايله تسميه ايتدكندن اوتريدر * زيرا ولى اسماء الهيه دندر * پس
ولى اسماء الهيه ايله اتصافدن واخلاق الهيه يى تحصيلندنصكره ولى اولور (امدى) خاتم اوليا صور محمديه دن
برصورتدركه محمد صلى الله تعالى عليه وسلمه مخصوصه اولان ولايت انكله ختم اولدى پس خاتم اوليانك حكمى
نبوتده آنك متبوعى اولان محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك وجود عنصريسى ايله تدرعندن اول اولان
حكمى كبيدر زيرا حقيقت محمديه مظهر اكمل ايجاب ايدركه مرتبهٔ ولايتده اول حقيقتك تجلئ ذاتيسنه واسع
اوله مرتبهٔ نبوتده تجليسى ايچون مظهر اكملى ايجاب ايتديكى كبى وبو ختميتك وجودندن لازمدركه نبوت
ايله ولايت مرتبه لرنده حقيقت محمديه اولان حقيقت واحده نك ايكى صورتيدر ولكن اول حقيقت واحده
ايچون ثابته اولان صورتينك اقدمى ولايتدر زيرا ولايت اول حقيقتك باطنى وجهيدر وصفات الهيه دندر
ونبوت انك ظاهرى وجهيدر وصفات خلقيه دندر پس خاتم اوليانك مشكاتى اولان ولايت فلك عام محيطدر
جميع نبوات وولايات افلاكى جامعدر) (فخاتم الرسل من حيث ولايته نسبته مع الختم للولاية نسبة الانبياء
والرسل معه) (پس خاتم رسلك ولايتى حيثيتيله ختم ولايته انك نسبتى انبيا ورسلك اكا نسبتى كبيدر (امدى
ولايت خاصهٔ محمديه نك ختميتنده متعين اولان خاتم اوليا اكا مخصوصه اولان مشكات ولايت خاصهٔ محمديهٔ
الهيهٔ ختميهٔ احديهٔ جمعيه در خاتم رسل نبوت تشريعيهٔ محيطهٔ كماليهٔ الهيهٔ ختميتنده متعين اولديغى كبى زيرا
انك مشكاتيدر * پس جميع انبيانك نبواتى ولايت مترتبه در زيرا نبوات كلم ولايات احكامنك صورتندندر
وجميع نبواتك باطنى اولان ولايات مقيده ولايت كليهٔ كماليهٔ محمديهٔ الهيه نك نسبى صورتيدر * پس خاتم رسل
ولايتى حيثيتيله كه انك باطنيدر خاتم ولايته نسبتى سائر رسلك خاتم مشكاتندن اخذ نبوتدن نسبتلرى
كبيدركه خاتم رسل باطنى اولان ولايتى حيثيتيله بغير واسطه اخذ ايتدكده حقيقت محمديهٔ جمعيه دن وولايت
الهيهٔ كليهٔ احاطيه دن اخذ ايدركه اول خاتم اوليا مشكاتيدر بو تقدير اوزره معه قولنك ضميرى خاتم رسله عايد
اولور ولكن ختمه راجع اولمسى وجهى اوجهدر زيرا بووجه اولى مستلزمدر * يعنى خاتم رسلك ولايتى حيثيتيله
انك خاتم اوليايه نسبتى انبيا ورسلك خاتم ولايته نسبتى كبيدر * يعنى انبيا ورسل ولايتلرى حيثيتيله خاتم
ولايت مشكاتندن اخذ ايتدكارى كبى خاتم رسل دخى كذلك انك باطنى اولان ولايت وجوديهٔ مقيدهٔ شخصيه
حيثيتيله اندن اخذ ايدر (قال الشيخ رضى الله تعالى عنه فى الباب الرابع عشر من الفتوحات واما القطب الواحد
فهو روح محمد صلى الله تعالى عليه وسلم وهو الممد لجميع الانبياء والرسل سلام الله عليهم اجمعين والاقطاب من
حين النشئ الانسانى الى يوم القيمة قيل له صلى الله تعالى عليه وسلم متى كنت نبيا فقال صلى الله عليه وسلم وآدم بين
الماء والطين وكان اسمه مداوى الكلام ثم قال رضى الله تعالى عنه ولهذا الروح المحمدى مظاهر فى العالم واكمل
مظهره فى قطب الزمان وفى الافراد وفى ختم الولاية العالم الذى هو عيسى عليه السلام وهو المعبر عنه بمكة
انتهى كلامه) (پس علوم واذواق ومقامات احوال واخلاقدن نبوت ورسالته متعلق اولان ارزاقى الله تعالى
بو مشكات محمديه دن جميع انبيا ورسله نشأت حسيهٔ وجوديه لرى حالنده وسفارقتلرندنصكره برازخلرنده ايصال
ايدر واول علوم واذواقدن ولايته متعلقه اولان ارزاقى كه خاتم اولياء محمديين انلر ايله متحقق اولمشدر الله تعالى

انلرى خاتم اوليا مشكاتندن جميع اوليايه ولايتلرى جهتيله انبيا ورسلينه ايصال ايدر وخاتم ولايتك صورت
عنصريهٔ ختميه سيله مؤخر اولمسى آدم ماء ايله طين بيننده ايكن ولى اولديغنه قدح ويرمز زيرا انكيچون صورت
ازليهٔ ولية فاتحيه ثابتدركه كل اوزره حقيقت ومرتبه ايله متقدمه در نهايته ختم ايچون صور شخصيه سيله
آخريتدن لابددركه كمالات محمديهٔ شرعيه ايله ظاهر اولوب جميع مراتب الهيه ومقامات محمديه نك وجود
عنصريسيله ختم اوله فهو الاول والآخر وبعد ذلك شويله بيلكيم خاتم رسل ولايت ورسالت ونبوت يعنى جامعدر
(فانه الولى الرسول النبى) (پس خاتم رسل ولى ورسول ونبيدر باطنى ايله وليدركه ولايتى حسبيله بغير واسطه
حقدن اخذ ايدر خدمته متعلق اولان علوم واسرارى * پس ولايت رسول ايله حقك بيننده برنسبتدر
والله دن امتنه مبلغ اولديغى حيثيتيله رسولدر والله دن وامور آخرتدن امتنه مبنى اولديغى حيثيتيله نبيدر *
پس خاتم رسلك ولايتى جهتى رسالت ونبوت جهتندن عاليه در زيرا نسبت خلقيه دكلدر وخاتم رسل حقله اول
صفتده مشاركدر فهو الولى الحميد) (وخاتم الاولياء الوارث الآخذ عن الاصل المشاهد للمراتب) (وخاتم اوليا
وابد ر صورت ازليه سيله وظاهرده خاتم رسلك شرعنه تبعيتيله جميع علوم واذواقنه وشرايع واحكامنه وارثدر
واصلدن بغير واسطه آخذدر شول علومى كه نبيدن وراثت حسبيله اخذ ايلدى ودخى نبوت ورسالت وولايت
وخلافت مراتبنى وسائر مراتب الهيه وكونيه يى مشاهددر حقيقة الحقايق اولان حقيقت محمديه مرتبه سنده
تعينى حسبيله واول مرتبه دن كل اوزره مفيض وممددر (وهو حسنة من حسنات خاتم الرسل محمد صلى الله تعالى
عليه وسلم مقدم الجماعة وسيد ولد آدم فى فتح باب الشفاعة) (وخاتم اوليا خاتم رسل محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك
كه جماعت انبيا واوليانك مقدميدر * وباب شفاعت فتحنده ولد آدمك سيديدر حسناتندن برحسنه در بو تقدير
اوزره مقدم الجماعت وسيد قولى جر ايله محمد ايچون صفت واقع اولور ورفع ايله مبتدأ محذوفك خبرى واقع اولور
اى وهو مقدم الجماعة وسيد ولد آدم فى باب الشفاعة پس خاتم اوليا ظاهرده خاتم رسل حسناتندن برحسنه
اولديغى انك احكام شرعيه سنه وجه احسن واكمل ايله تابع اولوب ختميتنده انك وارث اكملى اولديغندن اوتريدر
وباطننده حسنه در صورت الهيهٔ محمديهٔ ختميه باطننده مظهريهٔ كاملهٔ احديهٔ جمعيه ده تعينى حسبيله كه
حقيقت محمديهٔ ازليه نك تعيناتندن اول برتعيندر وآنك تجلياتندن برتجليدر وكذلك خاتم رسل مقام رسالتده
شريعت ايله ظاهر اولدقده احديت ذاتيه ايله ولايتى ظاهره اولمدى تا كيم اسم هادى حقنى اربابنه اعطا
ايليه پس انك ولايتى حسنه سى باطنه ايدى پس ظاهرده انك وارث اكملى وباطننده مظهر اتم واشملى اولان
ولايتنده ظاهره اولدى پس بو اعتبار اوزره خاتم اوليا رسل حسناتندن برحسنه در والا بغير واسطه الله دن
اخذ ايتديكى حيثيتيله الهك خليفه سيدر رسولك دكلدر ومحمد صلى الله تعالى عليه وسلم جماعت انبيا واوليانك
مقدميدر وباب شفاعت فتحنده ولد آدمك سيدى اولديغى بودر زيرا حقيقت محمديه جميع حقايق الهيه وكونيه يى
جامعه اولوب جميع حقايق انبيا واوليا اوزره تعين وظهورده تقديم اولندى وسائر تعينات حقايق علميه
وتشخصات صور وجوديه انك تعينى تلوى اولوب جميع جماعت حقايق كل اوزره فتح باب وجودده تقديم
اولندى * پس بو اعتبار اوزره اوليت ايله متصف اولور * زيرا تعين اولدر وانك مظهر بيتندن حقايق انبيا واوليايه
فيض منتشر اولدى پس باب فيض وجودك فاتحيدر وكذلك باب شفاعتك دخى فاتحيدركه يوم قيامتده انبيا
بيننده شفاعت متردده اولدقده بنها كا راجعه اولور * پس آخريت ايله دخى متصف اولور وبروجه دخى بودركه
بعد الوجود جميع كمالات الهيهٔ علميه وفضائل وجوديهٔ خلقيه ايله متصف اولوب مظهر كل اولمغله مقام اوادنا يه
سبق ايتمكيچون) (ورحمة للعالمين) (وصفى ايله ظاهر اولمغيچون سائر انبيا واوليا اوزره تقديم اولندى وبو اعتبار
اوزره جماعت انبيا اوزره مقدم اولديغى مطلقدر * واعتبار آخر اوزره باب شفاعت فتحيله مقيددر * يعنى باب
شفاعت فتحنده ولد آدمك سيدى وجماعت انبيا واوليانك مقدميدر * كرك شفاعت اولاى مطلقه اعتبار
اولنسون وكرك شفاعت اخراى مقيده پس بو تقدير اوزره خاتم رسل تعين وظهورده وخطهٔ وجودده كمالات
الهيه ايله اتصافدنصكره مرتبهٔ (قاب قوسينندن) اوادنا ايله عبورده جميع كمل انبيا واوليايى سبق ايله وفتح باب
وجودده تقدم ايله متصف اولديغى كبى باب شفاعت فتحنده تأخر ايله دخى متصفدركه باب شفاعتك فتحى انكله
ختم اولديكه آندنصكره شخص آخرك شفاعتنه احتياج قالمدى ولكن شيخك مقدم الجماعة قولى مطلق عامدر

خاتم رسلك جميع جماعت حقايق وكمل اوزره جميع وجوه ايله اقدميت وافضليتنه دلالت ايدر وسيد ولد آدم
في باب الشفاعة قولى خاصدر * باب شفاعت فتحنده افضليتنه دلالت ايدر زيرا جماعت بيننده شفاعت عظمى
اكا مختصه در * پس شيخ رضي الله تعالى عنه مقدم الجماعة قولى ايله رسول عليه السلامك اوليتن اثبات ايدر
وانا سيد ولد آدم في فتح باب الشفاعة حديثنى تضمين ايدوب وسيد ولد آدم في باب الشفاعة قولى ايله آخريتن
اثبات ايدر)(فعين حالا خاصا ما عمم)(پس رسول عليه السلام حال خاصى تعيين ايلدى انا سيد ولد آدم في باب
الشفاعة قولى ايله يعنى باب شفاعت فتحنده سيادتنى قيد ايتدى تعميم ايتمدى يعنى اكر سيد ولد آدم قولى ايله
اكتفا ايديدى عموما سيادتى ثابته اولوردى كرك باب شفاعت فتحنده وكرك كمالات الهيه وخصايص محمديه ده
ولكن امر بندن اوترى تعيين ايلدى * برامر بودركه صدمات قهر الهينك قتنده جميع انبيا واوليا اللهم انى
اعوذ بك)(قولى ايله ندا ايدوب هر فرد كندى نفسنى استخلاصه سعى اوزره ايكن وكندى نفسنه مشغول ايكن
شفاعت عظمى اولان امر خاص خاتم رسلدن غيرى كمسه يه اعطا اولنمزدى خاصهٔ لازمه حضرت محمديه اولمغله
وبرامر دخى بودركه خاتم رسل فتح باب شفاعت ايله سيادتنى تعيين وتخصيص ايلدى كندى باطننه يعنى ولايت
مطلقهٔ محمديه يه مراعاتدن اوترى)(وفي هذا الحال الخاص تقدم على الاسماء الالهية)(وخاتم رسل بو حال
خاصه ده كه فتح باب شفاعتدر اسماء الهيه اوزره تقدم ايلدى (امدى) خاتم رسل فتح باب شفاعتده سائر جماعت
اوزره تقديم اولنديغى اوچ ضرب اوزره در برضرب بودركه حقيقت محمديه جمعيهٔ الهيه نفس رحمانى ايله تعينات
الهيه مراتبندن تعين اول مرتبه سنده متعينه اولدقده احديت ذاتيه نك جلالى تحتنده مقهور ومستهلكه
اولان اسما وصفاتك فردياتى دخى متعينه اولدى وهر بر فرد نفس رحمانى وتعين محمديه نك شفاعتى ايله قهر
استهلاكدن خلاص اولوب وجوددن برضرب ايله موجود اولدى وبرى برندن متميز اولدى پس حقيقت محمديه
احديت جمعيه فردانيتيله قوابل افراد حقايقنى تجلى رحمانيله شفع ايلدى وحقايقى ظلمت عدمدن انقاذ
ايدوب وجوده مقارن ايلدى وبو شفاعت اسماء الهيه يه باب رحمتك فتحيدر * ظهور وتميزده وعدمدن وجوده
وعلمدن عينه شفاعتدر * پس نفس رحمانينك مظهر اولى اولان تعين اول اسماء الهيه دن وحقايق انبيا واوليادن
اولان شفعا ايچون شفاعت ايلدى * وايكنجى ضرب دخى بودركه اسماء الهيه وحقايق غيبيه دن هر بريسى
خزانه سنده مخزونه اولان آثار واحكامى وعلوم واذواقى عوالم ومظاهرده اظهار ايتمكچون شفاعت ايدر
واسماء حقايق الهيه دخى احكام وآثارنى اظهار ايتمكده عوالم ومظاهره متوقفه در بلكه اسمانك تحققى دخى
مظاهره متوقفدر * پس عوالم ومظاهر غير مخلوقه اولمغله اسما وحقايقك احكام وآثارى ظاهره اولمدى واسمانك
ربوبيتى دخى ظاهره اولمدى پس اول ما خلق الله العقل مراتب محمديهٔ وجوديه نك اولكى مرتبه سى كه عقل
كلدر جميع مظاهر كليه وجزئيه وعوالم علويه وسفليه يى جامع واسماء الهيه وحقايق علميه نك احكام وآثارى
ظهورينه برمظهر واسعدر الله تعالى آنى خلق ايتدكدنصكره انك بعض قوا وجوارحى مثابه سنده اولان
عوالم ومظاهرى ظلمت عدمدن تجلى رحمانيتى وجوديله ظاهره اولدى ووجود نورانى وروحانىٔ محمدى شفاعت
ايجادىٔ كونى بابنى فتح ايتمكله جميع اسماء حقايق الهيه احكام وآثارن وعلوم وتجلياتن عوالم ومظاهرنده
اظهار ايدوب هر بريسى سعت وقابليت وجمعيتى ومظهريتى واحاطت دائره ومتبوعيتى حسبيله عوالم
ومظاهرى اولان انبيانك وجودنده احكام وآثارن وعلوم وتجليات واذواقن اظهار ايتمكله شفاعت ايلديلر
ولكن وجود عقلى ونورى ومحمدى آنلر ايچون باب شفاعتى فتح ايلدى * وشفاعتك اوچنجى ضربى دخى بودركه
اسماء كليه نك مظاهرى اولان انبيا ورسلدن هر بريسى وجود عنصريده براسمك خاصك مظهرى اولوب اول
اسمك حكم وآثارن وخزينه سنده مخزون اولان علم وحكمتن وذوق وتجليسنكه حقيقت محمديه دن اول اسمك
حصهٔ معينه سيدركه اول اسمك ذل وعذابندن آنى شفاعت ايدركه اول امت شهوات طبيعيه واخلاق رديه دن
بر يسنه منهمك اولمغله اسماء جلاليه دن براسمك ربوبيتى قهرينه مستحقه اولمشيدى بو طريق اوزره آدم
عليه السلامدن خاتم انبيا صلى الله تعالى عليه وسلمه كلنجه مبعوثين اولان انبيا ورسلدن هر بريسى امت
خاصه يى دعوت ايدوب انلره شفاعت ايلدى انك مستندى ومعتمدى اولان اسمك حكم وسلطنتى وقوت وجمعيتى
قدر * ولكن اسماء الهيه دن هر براسم جمع وجوه ايله جميع اسماء الهيه يى جامعه اولمغله وآنلرك مظاهرى اولان

انبيا دخى جمعيهٔ الهيهٔ كليهٔ محمديه مظهريتنده قائمين اولمغله اسماء قهريه نك ربوبيتى تحتنده اولان طوائف
مختلفه يه عموما شفاعت ايتمديلر زيرا اسم جامع محمدى يه نسبتله انلرك اصولى اولان اسما اسماء جزئيه در وشريعت
محمدى يه نسبتله آنلرك شرايعى شرايع جزئيه ومقيده در * پس وقتا كيم مبدأ كل وجامع فرع واصل اولان
خاتم انبيانك دولت وسلطنتى دورى كلدى جمعيت كليه ومظهريهٔ ذاتيه صاحبى اولمغله)(وما ارسلناك الا رحمة
للعالمين)(مفهومى اوزره وجود پرجودى عين رحمت رحمانيه اولمغله وشريعتى جميع شرايع متقدمه يى جامعه
اولمغله رحمت رحمانيه ايله جميع عوالم وامه بقدر القابليه رحمت اولوب شفاعت ايتدى ورحمت رحيميه مظهريتنه
انك امت خاصى مستحقه در وبالجمله انك وجودى ايله غفر كلى وزهوق باطل وكمال جلا واستجلا حاصل اولمغله
باب دعوت وشفاعت انك وجودى ايله فتح اولديغى كبى لا يأتى بعدى مفهومى اوزره بنه بو نشأتده نبوت ايله
دعوت انكله ختم اولدى)(وما بعد الحق الا الضلال)(وشفاعتك برضربى دخى نشأت آخرته مخصوصدر
نته كيم)(انا سيد ولد آدم ولا فخر)(ودخى آدم ومن دونه من الانبياء تحت لوائى ودخى وانا اول شافع وانا اول
مشفع وانا اول من تنشق الارض عنه)(قولى دلالت ايدر * وحديث شهادت شهودكه قيامتده ناس شفاعت
ايچون آدم عليه السلام اوزره جمع اولورلر وآدم آنلرى ابراهيم عليه السلام جنابنه حواله ايدر وابراهيم
موسايه وموسى عليهم السلام عيسايه وعيسى محمد صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتنه حواله ايدوب انك اوزره
جمع اولدقلرنده شفاعتك اصلى بنم ديديكى ثابتدر ونشأت دنيويه ده)(رحمة للعالمين)(اولديغى كبى موطن
محشرده دخى اهل محشره شفاعتى عامه در حتى انبيا واوليا وملائكه حقنده شفاعت ايدر وآنلرك شفاعتى
ايچون شفاعت ايدر * پس آنك شفاعتى قتنده الله تعالى اذن ويرركه ملك ورسول ونبى ومؤمنده شفاعت
اصحابى اولنلر شفاعت ايدرلر پس هر نبى امت خاصه يه شفاعت ايدر وشفاعت عامه رسول عليه السلامه
مخصوصدر پس موطن حشرده دخى باب شفاعت اولا رسول عليه السلام ايله فتح اولور وباذن الله تعالى شافع
اول اولور وبو يوم قيامتده شافع اخر ارحم الراحمين در پس رحيم منتقم قتنده شفاعت ايدركه ناردن شول كمسنه يى
اخراج ايليه كه ابدا اندن خير صادر اولمامش اوله پس منعم ومفضل انلرى اخراج ايدر پس فتح باب شفاعتده اولاد
آدم اوزره رسول عليه السلامك سيادتى انبيانك اصولى اولان اسماء الهيه اوزره دخى تقدمى ثابت اولدى زيرا
تعين اول مرتبه سنده نفس رحمانى مظهريتى ايله جميع اسماء الهيه انكله متعينه اولدى وعوالم ومظاهرده انك
امدادى ايله احكام وآثارن وتجليات وانوارن اظهار ايلديلر واسمانك مظاهرى اولان انبيا دخى انك امدادى
واسطه سيله امداد ايتديلر * پس خاتم انبيا جمعيت كليه صاحبى اولمغله سائر اسماء الهيه اوزره اظهار احكام
وآثارده تقدم ايلدى زيرا اسماء الهيه انلرك مظاهرى اولان انبيا دخى مظاهر جزئيه ده * جمعيت محمديه يه
مخصوص اولان امرك اتياننده عاجز اولدقلرنده خاتم انبيانك خاصهٔ لازمه سى اولمغله اول امرك اتيانى ايله جميع
جماعت اسما وانبيايى سبق وتقدم ايدوب)(فان الرحمن ما شفع عند المنتقم في اهل البلاء الا بعد شفاعة الشافعين
ففاز محمد صلى الله تعالى عليه وسلم بالسيادة في هذا المقام الخاص)(پس اسم رحمان شفاعت ايتمدى اسم منتقم
قتنده اهل بلا حقنده الا اسماء الهيه دن شافعينك شفاعتندنصكره پس محمد صلى الله تعالى عليه وسلم بو مقام
خاصده سيادته فائز اولدى (امدى) اسم رحمانك اولا شفاعت ايتماسى ايكى امردن اوترى در برامر بودركه
تا اول اسماء شافعه نك احكامى وشفاعتى معطله اولميه وبر امر دخى بودركه تا اسم رحمانك فضيلتى وسائر
اسمانك شفاعتى معطله اولوردى واسم رحمن ايچون سائر اسما اوزره تقدم متبين اولمزدى وسائر اسما ايچون
بو مرتبه حاصله اولمديغى ظاهر اولمزدى * پس اسم منتقم وقهارك تحكم انتقام وقهرى خفيف اولسه اسم رؤف
ورحيمك شفاعتى ايله ساكن اولور * واما تحكم انك انتقام وقهرى بليغ وشديد اولسه كه سائر اسما اكا مقاومت
ايتمسه لر وآنلرك شفاعتى قبول ايتمسه لر اسم رحمن شفاعت ايدركه قهار ومنتقمه وجميع اسماء الهيه يه انك رحمتى
واسعه در * زيرا اكر ايجادده رحمت رحمانيه اولميدى قهر وانتقام وغضب صفاتى موجوده اولمزدى واسماء قهريه
جلاليه دخى متعينه اولمزدى * پس اسم رحمانك سلطنتى كل اوزره ظاهره در كل انك جود وفيضيله ظلمت
عدمدن اول نجات بولديغى كبى ذلت وعذابدن دخى اهل بلا انك شفاعتيله آخر نجات بولورلر * پس وقتا كه
خاتم انبيا محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك قلبى مظهر اسم الله ووجودى مظهر اسم رحمن اولديسه وجميع اسماء

الهیه یه وجمیع عوالمه رحمت اولدیسه نشأت دنیویه ده انك اذنی ایله جمیع اسما عوالمنده وانبیا امتنده شفاعت
ایتدکدنصکره رحمة للعالمین صفتیله کافهٔ ناسه مبعوث اولوب جمیع عوالمه رحمت اولدیغی کبی وجمیع معینات
علمیه ووجودیه یی وتشخصات علویه وسفلیه وذهنیه وصوریه یی فتح مطلق قلندقده (کل شیء هالك الا وجهه)
حکمی انده ظاهر اولور احدیهٔ جمعیه سی نور وحدت ایله غفر ایدوب تعین وتقیددن شفاعت ایتدیکی کبی
نشأت اخراده دخی فتح باب شفاعت ایدوب هر نبی امتنه وهر ولی قومنه شفاعت ایتدکدنصکره آنلرك حدودی
ومراتبندن خارجه وعالیه اولان شفاعت عامه یه رسول علیه السلام مخصوص اولمغله بو مقام خاصده سیادته
فائز اولدی زیرا کامی مظاهرلرنده ذلتدن انقاذ ایتدی زیرا قاهر ومنتقم ومعذب کبی اولان اسماء قهر وجلالك
سلطنتی جهنمك دنیاده وآخرتده ظاهر اولسه اسماء لطف وجمالك سلطنتی باطنه اولور * پس بونلر ایچون حکم
ظاهر اولمز اسماء عذابك سلطنتی منقضیه اولمنجه پس حقیقت محمدیهٔ انسانیهٔ کمالیه خزائن احدیهٔ جمعیه دن
لطف وحنان وجود واحسان حقایقنی اظهار ایدوب احدیت جمعیه سی ایله اسم رحیم ورحمان فردیتنی شفع
ایدوب سبقت رحمتی علی غضبی سری ظاهر اولور وبقاع جنان ازهار انوار تجلیات الهی ایله ملاٴن ووادیٔ نیران
روضهٔ حور وقصور وولدان ومظهر رحمت رحمان ومسقط انوار غفران اولوب (وقل جاء الحق وزهق الباطل)
سری عیان اولور) (فمن فهم المراتب والمقامات لم یعسر علیه قبول مثل هذا الکلام) (پس برکمسنه که مراتب
ومقاماتی فهم ایلسه بونك کبی کلامك قبولی انك اوزره دشوار اولمز یعنی برکمسنه که ولایت ونبوت مراتبنی فهم
ایدوب نبوت ولایتك ظاهری وولایت نبوتك باطنی ایدیکن فهم ایتسه ونبوتده متعین اولان خاتم انبیا اولدیغن
وانك باطننده ولایتده متعین اولان خاتم اولیا اولدیغنی بیلسه ونبوتك مددی ولایتدن اولوب ولایتك دخی
احکام وآثارینك ظهوری نبوت ایله اولدیغن بیلسه بوندن اول فانه من وجه یکون انزل کما انه من وجه یکون
اعلی کلامی ایله خاتم الرسل من حیث ولایته نسبته مع الختم للولایة نسبة الانبیاء والرسل معه کلامی مثلنی قبول
ایتمك اکا آسان اولور زیرا حقیقت محمدیه حقیقت واحده در ظاهری نبوتدر که مشکات خاتم انبیادر * وباطنی
ولایتدر که مشکات خاتم اولیادر پس باطنی حق ووحدت اولدیغی اعتبار اوزره اعلی در وظاهری خلق وکثرت
اولدیغی اعتبار اوزره ادوندر وظاهری کمال ظهور واظهار وشهود واشهاد اولدیغی اعتبار ایله اعلی در وباطنی
استهلاك وسکون وعدم ظهور واظهار اولدیغی اعتبار ایله انزلدر * پس شیخ رضی الله تعالی عنه منح ذاتیه دن
اولان نبوت وولایت احکامنی بیان ایتدکدنصکره منح اسمائیه یه شروع ایدوب ایتدی (واما المنح الاسمائیة)
(واما منح اسمائیه که حضرات اسمائیه دن هر بر حضرتدن اعطا اولنور) (فاعلم ان منح الله تعالی خلقه رحمة
منه بهم وهی کلها من الاسماء) (پس سن بیلکل که تحقیق الله تعالینك کندی خلقنه اعطا ایتدیکی منح
وعطایاسی آندن آنلره رحمتدر ومنحك کلیسی اسمادن واصله در یعنی منح الهیه رحمت متخصصه در حضرات
اسمائیه نك خصوصی قوابلك یعنی کرامت ایله وشیء غیر لذیذ ایله مشوب وممتزج ادعیهٔ استعداداتی جسبیله
(فاما رحمة خالصة کالطیب من الرزق اللذیذ فی الدنیا الخالص یوم القیمة) (پس الله دن خلقه رحمت اولان منح
یا رحمت خالصه در دنیاده رزق لذیذدن طیب کبی وحساب وعقابدن که یوم قیامتده الم وکدردن خالصدر
(ویعطی ذلك الاسم الرحمن فهو عطاء رحمانی) (وبو رزق لذیذدن طیب اولان شیکه رحمت خالصه در اسم رحمن
اعطا ایدر * پس اول رزق عطاء رحمانیدر زیرا اسم رحماندن اولان عطایا شوائب وکدورات وکرامتدن خالصه در
ودارینه وظاهر وباطنه شامله در (واما رحمة ممتزجة) ویاخود الله دن خلقه رحمت اولان منح رحمت ممتزجه درکه
اسم حکیم حضرتندن اعطا اولنور زیرا حکیم اصح وانسب واولی واصوب اولان امره نظر ایدر) (کشرب الدواء
الکریه الذی یعقب شربه الراحة) کریه اولان دوانك شربی کبی که انك شربی راحتی اعقاب ایدر (وهو عطاء الهی
فان العطاء الالهی لا یمکن اطلاق عطاءه منه من غیر ان تکون علی یدی سادن من سدنة الاسماء) (ودواء کریهك
شربی عطاء الهیدر * زیرا عطاء الهینك الله دن اطلاقی ممکن دکلدر * اول عطاسدنهٔ اسمادن بر سادنك یعنی
بر خادمك یدی اوزره واقع اولمقدن غیری یعنی عطاء الهی یه عطاء الهی اطلاقی صحیح اولمز الا اسمانك خدمه
وتوابعندن بر خادم وتابعك واسطه سیله جمیع اسماء الله ایله رحمن اسمنك خدمه سیدر (قل ادعوا الله او ادعوا
الرحمن ایاما تدعوا فله الاسماء الحسنی) (پس عطاء اسماء الهیه دن هرقنغی اسمدن اعطا اولنورسه اکا عطاء

الهی اطلاق اولنور واسماء الهیه دن اولمنجه اکا عطاء الهی اولنمز * پس رحمت ممتزجه عطاء الهی ایله تسمیه
اولنور * زیرا اسماء متعدده مقتضیاتندن ممتزجه در * پس دواء کریهك شربی عطاء الهیدر عطاء رحمانی دکلدر
زیرا کور ایله مشوبدر خالص دکلدر) (فتارة یعطی الله العبد علی یدی الرحمن فیخلص العطاء من الشوب الذی
لا یلائم الطبع فی الوقت او لا یمیل الغرض الیه وشبه ذلك) (پس وقت اولور که الله تعالی بر عطایی عبده اعطا ایدر
رحمانك یدی اوزره پس عطا خالص اولور شول شوبدن که اول وقتده طبعه ملایم اولمیه ویاخود غرضه اماله
ایتمیه وبوکا تشبه نه ایسه) (وتارة یعطی الله علی یدی الواسع فیعم) (ووقت اولور که الله تعالی عبده عطایی اعطا
ایدر اسم واسع یدی اوزره * پس عطا معطی له اولان عبدك ظاهر وباطنه وروح وطبیعتنه وجمیع احوالنه عام
اولور) (او علی یدی الحکیم فینظر فی الاصلح فی الوقت) (ویاخود اسم حکیمك یدی اوزره اعطا ایدر * پس اول
وقتده الله تعالی اصلح اولان امره نظر ایدر * مثلا دواء کریهك شربی راحت اعقاب ایتدیکنه نظر ایتدکده
حکمتك مقتضاسی بودر که اول وقتده شخصه مناسب نه ایسه انی عطا ایدر * پس عبده لازم اولان بودر که
راحت کثیره دن اوتری کرامت قلیله یه تحمل ایلیه زیرا حکمت راحتی اعقاب ایدر وحق حکیم انکله معامله ایدر
اکا انفع واصلح اولان شیء ایله) (او علی یدی الواهب فیعطی وینعم ولا یکون مع الواهب تکلیف المعطی له بعوض
علی ذلك من شکر او عمل) (ویاخود اسم واهبك یدی اوزره اعطا ایدر که انعام ایلیه وواهب قلندقده یعنی اسم
واهبك یدی اوزره واصل اولان عطانك قلندقده معطی له اولان کمسنه یه اول عطانك مقابله سنده شکر وعملدن
بر عوض ایله تکلیف واقع اولمز زیرا واهب حمد وثنادن وشکر وعملدن بر عوض مقابله سنده دکلدر مجرد انعام
وجود اظهاری ایچوندر) (او علی یدی الجبار فینظر فی المواطن وما یستحقه) (ویاخود اسم جبارك یدی اوزره
اعطا ایدر پس جبار مواطنه وعبدنه شیئه مستحق درا کا نظر ایدر جبار عبدك کسرنی جبر وآفت ونقضنی ازاله
ایدر پس انك جهت استحقاق وافتقارنه نظر ایدر آنك آفت ونقضی نه شیئله ازاله اولور آنکله جبر ایدوب اصلاح
ودفع ایدر) (او علی یدی الغفار فینظر المحل وما هو علیه) (ویاخود اسم غفارك یدی اوزره اعطا ایدر * پس غفار
محله وعبدك حالنه نظر ایدر که عبد انك اوزره ثابتدر) (فان کان علی حال یستحق له العقوبة فیستره عنها) پس
اکر غفری اقتضا ایدن محل بر حال اوزره اوله جق اولورسه که اول حال اوزره عقوبته مستحق اولور پس غفار اول
محلی عقوبتدن ستر ایدر) (او علی حال لا یستحق العقوبة فیستره عن حال یستحق العقوبة) (ویاخود محل بر حال
اوزره اوله جق اولورسه که اول حال اوزره عقوبته مستحق اولمز * پس غفار آنی ستر ایدر شول حالدن که آنکله
عقوبته مستحق اولور یعنی اسم غفاره مظهر اولان ایکی حالدن خالی دکلدر یا بر حال اوزره درکه انکله عقوبته
مستحق اولور ویا بر حال اوزره درکه انکله عقوبته مستحق اولمز پس اکر عقوبته مستحق اوله جق حال اوزره
اوله جق اولورسه پس غفار انی عقوبتدن ستر ایدر * واکر عقوبتی ایجاب ایتمز بر حال اوزره اوله جق اولورسه
پس انی شول حالدن ستر ایدر که انکله عقوبته مستحق اولور یعنی ارتکاب معاصیدن عصمت اولنور) (فیسمی
معصوما ومعتنی به ومحفوظا وغیر ذلك مما یشاکل هذا النوع) (پس عقوبتی ایجاب حالدن مستتر اولان کمسنه
معصوم ومعتنی به ومحفوظ تسمیه اولنور وبوندن غیری که بو نوعه مشاکل اوله موفق ومنظور ومسعود ومحمود
کبی وغیر ذلك قولی علی یدی الغفارة قولنك قبلنده مذکوره اولان اسمائیه عطف اولنمق جائزدر یعنی اسماء
مذکوره دن غیری که بو نوعه مشاکل اوله عاصم ووافی وهادی کبی که مکروهدن نجات اسم وافی یه نسبت
اولنور وطریقك ضلالتی مشقتندن خلاص اسم هادی یه نسبت اولنور وبالجمله هر عطا نسبت اولنور اسمادن
اکا مناسب اولان اسمه وبعض نسخه ده وشبه ذلك قولی واقع اولمدی) (ومعطی هو الله من حیث ما هو خازن
لما عنده فی خزائنه) (واسم خاص حضرتندن اعطا ایدن الله در * اول اسم خازن اولدیغی حیثیتله اللهك
خزائننده انك قتنده خزانه سنده مخزون اولان عطایی پس جمیع اسمانك خزانه سنده مخزون اولان عطایا اسم
جامع اولان الله اسمنك خزانه سنده مخزونه در (امدی) شویله معلوم اوله که اسماء اوالکه انلردن شئون الهیه واسماء
ذاتیه ایله تعبیر اولنور حقیقة واحده اولان ذاتك خزائنیدر وذات حضرت احدیت اعتباریله تکثردن غنیه در
واما ذاتده مستهلکه اولوب حضرت واحدیتده که اللهك علمی مظهریدر تفصیل علمی ایله مفصله اولان حقایق
واعیانه ذاتك نسب واضافاتی اعتباری ایله کثرت ایله ظاهره در وانك اعیانه اولان انك نسبتی انك صفاتیدر

او هر نسبت ایله ذاتك ظهوری اسمدر كه اول نسبت ایله انك ظهوری اكا اول اسم ایله تسمیه یی اعطا ایدر پس
اعیان علمیه دن هر بر عین خزائن الهیه دن بر خزینۀ خاصه در كه اول عینك احوال واحكامی آنده مخزونه در
وذاتك اول نسبتله ظهوری كه اسمدر خزینه نك خازنیدر * پس ذات احدیه نك اول نسبت خاصه ایله تقییدیكه
اسم خاصدر انك قتنده انك عینی خزانه سنده مخزونه اولان منح وعطایایی خازن اولدیغی حیثیتله معطیدر وخزانۀ
مخصوصه یی فاتحدر) (فما یخرجه الا بقدر معلوم علی یدی اسم خاص بذلك الامر) (پس الله تعالی اول عطاء
خاصی اخراج ایتمز الا قدر معلوم اوزره كه معطی له اولان اسم خاصك یدینی اوزره یعنی قابلك استعدادی اقتضا
ایتدیكی عطاقنقی اسمك خزانه سنده مخزون ایسه اول اسمك یدینی اوزره قدر معلوم وحد مرسوم اوزره انی اخراج
ایدر (فاعطی كل شیٔ خلقه علی یدی الاسم العدل واخوانه پس الله تعالی هر شیئه اعطا ایلدی انك قابلیتی استدعا
ایتدیكی انك ایچون مخلوق ومقدردر اسم عدلك یدینی اوزره وانك اخوانی اولان مسقط وحق وحكم كبی اسمادن
هر بریسنك یدینی اوزره حكم وعدل وجواد ووهاب وسائر اسما اوزره حكم ایدركه عطا ایتدیكی شیئی معطی له
اولان قابلك قابلیتی قدر اعطا ایلیه پس هر شیئك خلقی نه ایسه وقنقی اسمك خزینه سنده ایسه انك یدینی اوزره اسم
عدلك حكمی اوزره قدر معلوم اوزره اعطا ایدر (واسماء الله ان كانت لا تتناهی لانها تعلم بما یكون عنها وما یكون
عنها غیر متناه) (واسماء الهیه اگرچه كیم غیر متناهیه اولدیسه زیرا اسماء معلومه اولور انلردن صادر اولان اثر ایله
وانلردن صادر اولان اثر غیر متناهیدر پس اسماء الله دخی غیر متناهیه اولور یعنی مصادر افعال وتجلیات اولان
اسماء الهیه غیر متناهیه در زیرا انلرك تحقق قوابل ممكنه وانلرده ظاهر اولان آثار غیر متناهیه در (وان كانت
ترجع الی اصول متناهیة هی امهات الاسماء او حضرات الاسماء) واگرچه كیم اسماء الهیه اصول متناهیه یه
راجعه اولدیسه كه اول امهات اسمادر ویا حضرات اسمادر كه انلره اسماء ذاتیه دیرلر حی وعالم ومرید وقابل وقادر
وجواد وسوال كبی) (وعلی الحقیقة فما ثم الا حقیقة واحدة تقبل جمیع هذه النسب والاضافات التی یكنی عنها
بالاسماء الالهیة) (یعنی واگرچه كیم اسماء الهیه غیر متناهیه اولدیسه اندن صادر اولان آثار غیر متناهیه
حسبیله واگرچه كیم امهات اسمائیه ویا حضرت اسما اولان اصول متناهیه یه راجعه اولدیسه وعلی الحقیقه
وجودده حقیقت واحده دن غیری یوقدر كه بو نسب واضافاتك جمیعسنی قبول ایدر كه انلردن اسماء الهیه ایله
كنایت اولنور یعنی حقیقت واحده اولان وجود محضدن غیری یوقدر كه جمیع اسماء الهیه انده احدیتده بری
برینك عینیدر هو هودر ولكن اول حقیقت واحده ده معلومه ومعدومه اولان حقایق واعیانه نسبت ایله
حقیقت واحدۀ اسماء الهیه اولان نسب واضافاتك جمیعسنی قبول ایدر یعنی نور وجود حقیقتده برلون ایكن
اعیان معدومه یه تجلی ایتدكده هر عینك قابلیتی حسبیله نور تجلی متلون اولور واعیان دخی تجلینك نوری
ووجود علمی ایله موجوده اولوب بری برندن متمیزه اولور * پس هر بر عینك اقتضاسی حسبیله وجود واحد
حقك ظهوری اسم اولور * پس وجود واحد نسب واضافات وشئون وتعینات كثرتنی قبول ایدوب كثرت
ظاهره اولدیغی اعیان قابله حسبیله در * پس حقیقتده توحید ووحدتدر وظهورده تعدد وكثرتدر ولكن مصادر
افعال ومبادی ربوبیت واحوال اولان اسمانك كثرتی وغیر متناهی اولدیغی اعیان ممكنات حسبیله در واعیانك
علمی انلرك آثاری حسبیله در واما اصول اسما اولان اسماء ذاتیه ده اولان تعدد ذاتك مقتضیاتی حسبیله در
(والحقیقة تعطی ان یكون لكل اسم یظهر الی ما یتناهی حقیقة) (وحال بوكه حقیقت اعطا ایدر كه الی
ما یتناهی ظاهر اولان بر اسم ایچون بر حقیقت ثابته اوله) (یتمیز بها عن اسم آخر وتلك الحقیقة التی بها یتمیز هی
الاسم عینه) (كه اول اسم اول حقیقت ایله اسم آخردن متمیز اوله واول حقیقت كه اسم انكله اسم آخردن
متمیز اولور اول اسمك عینیدر كه وجود واحدك اعیاندن بر عینك صبغیله انصباغیدر وانك قابلیتی حسبیله
انده ظهوریدر كه اول انصباغ وظهور عین اخراده اولان انصباغ وظهوره مغایردر * پس وجود واحد حقیقتده
حقیقت واحده در واما اعیان معدومه مرایاسندن خصوصیت خاصه ایله ظهوری واعیانده تقید وانصباغی
حسبیله حقایق متعدده ومتمایزه اولور) (لا ما یقع فیه الاشتراك) (یعنی هر اسمك حقیقتی وجود واحد حقك
عینی دكلدر كه انده اسما بیننده اشتراك واقع اولور زیرا وجود واحد جمیع اسما ایله مسمادر واسماده اسمانك عینیدر
پس هر بر اسمك حقیقتی كه اسم انكله اسم آخردن متمیز اولور اسمك عینیدر حقیقة الحقایق اولان وجود واحدك

عینی دكلدر * زیرا انده اسما بیننده اشتراك واردر انده اسما بری برینك عینیدر انده تمیز یوقدر * زیرا اول حقیقت
عین كادر * پس وجود واحدك تعیننه باعث اولان قابلك خصوصیتیدر * پس اول خصوصیت حسبیله
وجود واحدك تعینی اول خصوصیت ایله متعین اولان اسمی تعین آخردن ومتعین آخردن متمیزدر * پس حقایق
اسما متمیزه اولدقدنصكره لابددر كه اسمانك اعطیاتی دخی بعضیسی بعضندن متمیز اوله ولكن اعطیاتك تمایزی
مشاهددر * وحقایق اسمانك مشاهد دكلدر انكچون اعطیاتك تمایزی ایله حقایق اسما تمایزینه تمثیل ایراد
ایدوب دیدی) (كما ان الاعطیات تتمیز كل اعطیة عن غیرها بشخصیتها وان كانت من اصل واحد) (یعنی حقایق
اسما بری برندن متمیزه در نته كیم اعطیات الهیه دن هر بر اعطیه اعطیۀ اخرادن متمیزه اولور شخصیتیله
واگرچه كیم جمیع اعطیات اصل واحددندر یعنی جمیع اسماء الهیه یی جامع اولان وجود واحد حقدن وعین
ذات احدیه دندر لكن الله تعالی هر عطایی بر اسم خاصك خزینه سندن اعطا ایتدكندن اوتری اعطیات
بری برندن متمیزه در) (فمعلوم ان هذه ما هی هذه الاخری) (پس معلومدر كه بو اعطیۀ خاصه اعطیۀ آخرانك
عینی دكلدر مثلا وهابدن اولان اعطیه رزاقدن اولان اعطیه دكلدر) (وسبب ذلك تمیز الاسماء) (واعطیات
بیننده واقع اولان تمیزه سبب تمیز اسمادر واسمانك تمیزی حقایق متمایزه دندر یوخسه وجود واحددن
دكلدر كه اشیا بری برینه انده مشاركدر وحقایقك تمایزی اعیان قابله نك خصوصیات متغایره سندندر
(فما فی الحضرة الالهیة لاتساعها شیٔ یتكرر اصلا) (پس حضرت الهیه ده اصلا متكرر اولور برشیٔ یوقدر انك
اتساعندن اوتری یعنی جمیع وجوه ایله حقایق اسما متمایزه اولدیغندن اوتری حضرت الهیه ده مكرر اولور
برشیٔ یوقدر حقایق اسما بری برندن متمیزه در * وحضرت الهیه متسعه در حقایق متمایزه غیر متناهیه یی
جامعه در) (هذا هو الحق الذی یعول علیه) (وبو ذكر اولنان عدم تكرر شول مذهب حقدر كه اكا تعویل
اولنور یعنی اكا اعتماد اولنور (امدی) شویله معلوم اوله كه فیض الهی واجب الوجود اولان حق ایچون ذاتیدر
حقایق اشیایه انلرك وجودلرینی مفید اولدیغی حیثیتله كه اشیا انكله متحققه در واندنصكره منبع وجود ومعدن
جوددن فایض اولان نورك تعینی دخی ذاتیدر وتعین نوری موجب اولان قابلدر كه حق فایضك وجودنی
كندی خصوصیت ذاتیۀ مجعولیه سی حسبیله معیندر * پس اسما بیننده تمایز حقایقك خصوصیاتی
حسبیله در زیرا تعین تخصیص ایله دالدر ذلك التعین ایله متعین ایچون اسمدر ومتعین دخی وجود حقدر كه
تعین ایله مسمادر واولدخی حق مطلق ایچون اسمدر كه جمیع اسما ایله مسمادر وسمی كه افاعلدر وجود حق
مطلق معین اولان قابلدر وتعین كه تسمیه در فعل معیندر وفیض الهی دائم التعیندر زیرا مفیضك ذاتی دائمه در
ومعینات اولان قوابل ممكنه اگرچه كیم من حیث التشخصات متناهیه دكلدر ولكن فائض اولان نور واحد
متعینی معینه اولان امهات حقایق اصول خاصه در تحتلرنده اولان حقایق ایچون وتعینات كلیه دخی
اگرچه كیم حضرات اسمائیه امهاتنده منحصره در ولكن انلر تشخص حیثیتیله انلرك موجباتی كبی غیر
متناهیه در وتجلیات اسمائیه دخی اگرچه كیم من حیث الاصل تجلیٔ واحددر ولكن تعینات فیضیۀ نفسیۀ
نوریه وانفهاقات نوریۀ شهودیه واندفاقات وجودیۀ جودیه دن هر بر تعین كه عین واحده ده متعین اولدی
عین اخراده اولان تعینك عینی دكلدر * پس حضرت علمیۀ الهیه ده متكرر اولور اصلا برشیٔ یوقدر * پس تجدد
وتكثر ووحدت وفنا وعدم تعین ایچوندر یوخسه ذلك التعین ایله متعین ایچون دكلدر من حیث هو هو * پس اسم
واسع حضرتك اعطا ایتدیكی شی بودر (وهذا العلم كان علم شیث علیه السلام) (یعنی اعطیات وهباتك علمی
شیث علیه السلامك علمیدر زیرا شیث علیه السلام آبانك اولی ایچون وهب اول صورتیدر وكذلك حكم جمعیۀ
الهیه آدم ایله كمال بولدقده فیض جودی ووهب وجودی انك اوغلی شیث علیه السلامده ظهور ایتدی)
(وروحه هو الممد لكل من یتكلم فی مثل هذا من الارواح ما عدا روح الختم فانه لا تأتیه المادة الا من الله تعالی
لا من روح من الارواح بل من روحه تكون المادة لجمیع الارواح) (وشیث علیه السلامك روحی ارواح كملدن
اعطیات الهیه ده متكلم اولان جماعتك كلیسنی ممددر ختمك روحندن غیری زیرا شان بودر كه اكا ماده كلمز
الا اللهدن ارواحدن بر روحدن كلمز بلكه انك روحندن جمیع ارواحه ماده اولور (امدی) انبیادن ارواح كمل انلرك
اعصارنده وانلردنصكره جمیع اعصارده انلرك ورثه سی اولان اولیانك ارواحنی امداد ایدرلر وانبیانك مراتبی

انلرك ورنه‌سی اولان اولیا ایله معموره‌در پس اولیادن هر برولی کرك بر نبینك عصرنده اولوب ظاهرده
انك امتندن اولسون وکرك اندن صکره اولان اعصارده آخر نبینك امتندن اولسون اسماء الهیه‌دن هر قنقی
نبینك مستندی اولان اسم خاصك حکمی تحتنده داخل اولوب اول نبینك روحنه انك روحی اقرب ایسه علوم
واذواقده وتجلیات واحکامده انك وارثیدر اگرچه کیم ظاهرده محمدیدر اما باطننده یا موسوی ویا عیسویدر
وبو کابکزر هر قنغی نبینك علمنه ومرتبه‌سنه مظهر اولوب اکا وارث اولدیسه اکا نسبت اولنور (امدی) شیث
علیه السلامك روحی علوم وهبیه علماسنك ارواحنی ممددر واولیادن علم وهبی صاحبی اولان هر بر ولینك روحی
انك روحندن مستمددر زیرا اب اول ایچون وهب اول صورتیدر وآدمدن صکره اسمانك عطایای الهیه ایله
ابنیانی مظهریدر * زیرا اسماء الهیه احکام وآثارنی اولا شیث علیه السلامده اظهار ایلدی * پس جمیع عطایای
الهیه‌نك مبدائی شیثدر * پس علم وهبی اصحابی اولان جمیع ارواح اندن مستمددر واول انلری ممددر ختم انبیا وختم
اولیا روحندن غیری زیرا ختم انبیانك باطنی اولان ختم اولیانك روحی کلیدر جمیع ولایاتی محیطدر خاتم انبیا
جمیع نبواتی محیط اولدیغی کبی زیرا خاتم اولیا جمیع ولایات محمدیهٔ احدیهٔ جمعیهٔ ختمیهٔ کمالیه جمعنك
احدیتیدر * پس جمیع مکاشفات وتجلیات وعلوم واسرار واحوال ومقاماتدن اولان اعطیات انك حیطهٔ
خزانه‌سندن افاضه اولنور زیرا انك حقیقتی جمیع حقایق اول معینیه حقیقتیدر ومفتاح مفاتح غیبیه‌در * پس
مادهٔ نوریه که ارواحك قوامی وحیاتی انکله‌در انك حقیقتندن منبعثه اولور وسائر مراتب روحیه‌یه اندن
سرایت ایدر وانك روحی بغیر واسطة الله‌دن مستمددر براحدك روحندن مستمد دکلدر وجمیع ارواح دخی اندن
مستمددر * پس اعطیات الهیه اگرچه کیم حضرات الهیه‌دن مفاضه‌در * ولکن مرتبهٔ الوهیتدن وحضرت
جمعدن واصله‌در)(ومابکم من نعمة فمن الله)(وخاتم اولیا اول مرتبه‌نك مظهر کلیدر)(وان کان لا یعقل ذلك
من نفسه فی زمان ترکیب جسده العنصری) واگرچه کیم ختم اولیا جمیع ارواحه ماده اولوب انلره ممد اولدیغن
والله‌دن بغیر واسطة مستمد اولدیغن کندی نفسندن جسد عنصریسنك ترکیبی زماننده فهم ایتمدیسه
زیرا حجاب هیولانی طبیعی وترکیب جسدی عنصری مانعدر)(فهو من حیث حقیقته ورتبته عالم بذلك کله
بعینه من حیث ماهو جاهل به من جهة ترکیبه العنصری)(پس خاتم ولایت حقیقت کلیه‌سی ورتبهٔ جمعیه
واحاطیه‌سی حیثیتیله بونك کلیسنی بعینه یعنی بذاته عالمدر انك عنصری ترکیبی جهتندن کلیسنی جاهل
اولدیغی حیثیتله پس انك ارواحه امدادی امری حقیقت ورتبتیله انك معلومیدر وترکیب عنصریسیله انك
مجهولیدر بو تقدیر اوزره بعینه ضمیری ختمه راجع اولور وذلك قولنك مشار الیهی اولان شیئه راجع
اولمق جائزدر ومن حیث ماهو قولنده ما موصوله‌در وهو ضمیری ختمه راجعدر وبه ضمیری مایه راجعدر)
(فهو العالم الجاهل) پس خاتم ولایت حقیقت ورتبتیله عالمدر جمیع ارواحه آنك روحی ماده اولدیغن وترکیب
عنصریسیله انی جاهلدر)(فیقبل الاتصاف بالاضداد کما یقبل الاصل الاتصاف بذلك)(پس خاتم ولایت
اضداد ایله یعنی علم وجهل ایله اتصافی قبول ایدر نته کیم هویت واحده اولان اصل اضداد ایله اتصافی قبول
ایلدی یعنی خاتم ولایت اضداد ایله متصف اولور هویت واحده اضدادی جامعه اولدیغی کبی زیرا باطنیت
وظاهریت واولیت وآخریت ایله موصوفه اولان هویت واحده‌در که انده اختلاف یوقدر واوصاف متنافیه‌یی
ونعوت واسماء متباینه‌یی قابله‌در * پس خاتم ولایت دخی علم وجهل کبی اولان اوصاف متنافیهٔ متکثره
مختلفه‌یی ونعوت متباینهٔ مؤتلفه‌یی جامعدر زیرا جمیع حقایق وجوب وامکان جمعنك احدیتیدر پس ذاتی ایله
کمالات ونقایص ایله اتصافی قبول ایدر * پس طبیعت عنصریه‌سی حیثیتیله جاهلدر شول شیئی که روحی
حیثیتیله آنی عالمدر ولکن طبیعتی حیثیتیله جاهل اولدیغی حقیقتیله عالم اولدیغنه قدح ویرمز عدده
زوجیت فردیته قدح ویرمدیکی کبی وسواد وبیاض مطلق لونه منافی اولمدیغی کبی (کالجلیل والجمیل وکالظاهر
والباطن والاول والاخر وهو عینه لیس غیره)(یعنی وجود واحد حق اولان اصل اضداد ایله اتصافی قبول
ایتدی جلیل وجمیل کبی وظاهر وباطن کبی واول وآخر کبی وحال بو که بو اضدادی قبول ایدن وجود واحد
کندی وجودینك عینیدر کندی وجودینك غیری دکلدر یعنی اضداددن تجردی حیثیتیله اولان هویتك
عینیدر آنك غیری دکلدر حقیقت واطلاق حیثیتیله حق وتعین وتقید حیثیتیله خلق اطلاق اولنور * پس

بو تقدیرا اوزره جمیع ضمایر حقه راجعه اولور وهو وایس ضمیری خاتمه وعینه وغیره ضمیری حقه راجع اولمق
جائزدر یعنی خاتم ولایت اصل اولان حقك عینیدر حقیقت اعتباریله آنك غیری دکلدر وبینهما ماده تغایر اطلاق
وتقیید حیثیتیله)(فیعلم لا یعلم ویدری لا یدری ویشهد لا یشهد)(پس خاتم اولیا حقیقت ذاتی ایله عالمدر
ترکیب عنصری ایله عالم دکلدر وعارفدر عارف دکلدر وشاهددر شاهد دکلدر * پس آنك اصلی اولان
وجود واحد اضدادی قبول ایتدیکی کبی اول دخی قبول ایدر)(وبهذا العلم سمی شیث لان معناه هبة الله
فبیده مفتاح العطایا علی اختلاف اصنافها ونسبها)(وبو علم اعطیات سببیله شیث علیه السلام اسم شیث ایله
تسمیه اولندی زیرا لغت عبرانیه‌ده شیثك معناسی هبة الله‌در * پس مفاتیح عطایا انك یدنده‌در عطایانك
اصناف ونسبنك اختلافی اوزره وعطایا اصنافنك اختلافی مصادر عطایا اولان اسمانك اختلافندندر (امدی)
علوم وهبیهٔ جودیه وحکم وجودیهٔ شهودیه شیث علیه السلام ایله ظاهره‌در زیرا آدم علیه السلام ولدی
هابیلك فقدنه غایت محزون اولدقده الله تعالی‌دن علوم القائی ووهب الهی‌یه صالح بر ولد سؤال ایتدی * پس
الله تعالی اکا شیث علیه السلامی وهب ایتدی * پس انی اسمیله تسمیه ایتدی * زیرا شیث هبة الله دیمکدر
پس شیث علیه السلام صور انسانیه‌نك اولی ایچون موهوب اولدر * پس علوم وهبیه والقائیه شیث علیه
السلام ایله ظاهره اولدی وعلم تقابل وتماثل اولا انده ظهور ایتدی * انکیچون مفاتیح عطایا انك یدنده‌در
اصناف ونسبی مختلفه ایکن)(فان الله وهبه لآدم اول ما وهبه الا منه لان الولد سر ابیه)(زیرا الله تعالی آدمه
وهب ایتدیکی شیئك اولکیسی شیث ایدی انی اول وهب ایتدی * والله تعالی انی آدمه وهب ایتمدی الا اینه
آدمدن زیرا ولد ابینك سریدر زیرا آدم احدیت جمعیت اسمائیهٔ الهیه صورتیدر وشیث بو صورت احدیت
جمعیهٔ اسمائیهٔ الهیه‌نك سری اولان فیض الهی ووهب القائی صورتیدر زیرا شیث ایله سائر اولاد اوزره
وجودده مفاضه اولان تجلیات وهبات حقایقی آدمدن منبعثدر * پس شیث آدمك ولدی اولوب انك سری
اولدیغندن غیری شیثده ظاهر اولان وهب ایله فیضك سری آدمك جمعیتی صورتنك سریدر پس شیث
علیه السلام آدمك نشأت عنصریه‌سنك ونشأت الهیه‌سنك سریدر * پس شیث آدمك جمعیتی اولان اسمانك
جمیع هباتی جمعنك مظهری اولمغله آدمه هبه اولدی * وآدمه هبه اولدیغی نه آدمك نشأت عنصریه‌سندن
ونشأت الهیه‌سندندر زیرا ظاهرا وباطنا انك سریدر وانك جمعی احدیتنك تفصیلی صورتیدر (فمنه خرج
والیه عاد)(پس شیث علیه السلام نشأت عنصریه ونشأت الهیه صورتی ایله آدمدن خروج ایتدی وآدمه عاید
اولدی اکا وهب اولمق اعتباریله یعنی ظاهرده آدمه وهب اولدیغی صورت ایله وباطنده آدمك سری اولدیغی
اعتباریله‌در * پس شیث آدمك جمعیتی صورتیدر زیرا هبات ایله عطایا قوابل مظهریهٔ مرتبهٔ حقایقنه عائده
اولور ومراتب وجود ایله مرتبه بیننده محصوردر ووجود ایله مرتبه حقایقنه اولان احاطت وجمعیت ایکیسنده
حصری اقتضا ایدر * پس هبات اسمائیهٔ الهیه شیث ایله فتح اولوب ینه انکله ختم اولمغله اسماء الهیه‌نك
عطایاسی وسر ختمیتی شیخ رضی الله تعالی عنه حکمت شیثیه‌ده ذکر ایلدی)(فما اتاه غریب لمن عقل عن الله)
(لام عند معناسنه‌در کقوله علیه السلام صوموا لرؤیته وافطروا لرؤیته ای عند رؤیته پس آدمه خارجدن
غریب کلمدی شول کسنه‌نك قتنده که فهمی الله‌دن اخذ ایتدی وحضرت الوهیتدن فهمی اخذ ایدن
عالمدر که هر کس استعدادی وقوت قبولی حسبیله عین ثابته‌سندن وحقیقت علمیه‌سندن اخذ ایدر واکا وارد
اولان انك حقیقتندن وارد اولور * پس آدمه هبه اولان شیث آدمك استعدادینك صورتی وحقیقتنك سریدر
خارجدن غریب دکلدر * آدمك حقیقتنك صور ذهنیه‌سندن بر صورتدر * پس هر موهوب له‌ده اولان
هبهٔ الهیه‌نك صورتی عین ثابته‌سنك استعدادی ووهبه قابل اولان سری صورتیدر عن عقل قولنه متعلقدر
وجائزدر که فما اتاه قولنه متعلق اوله ای فما اتاه عن الله عند من عقل)(وکل عطاء فی الکون علی هذا المجری)
وکونده واقع اولان عطانك کلیسی کرك اسدی عادت اوزره وسائط ایله واصل اولسون وکرك وجه آخر ایله وسایط
سز واصل اولسون بو مجری اوزره یعنی کونده واقع اولان جمیع مواهب قوابلك خصوصیاتی قوابلده قوابل
حسبیله متعین اولان وجوددن استدعا ایتدکاری صورده زیرا حقدن فایض اولان وجود حق ایچون ذاتیدر
وقوابلك انی قبول ایتماری استعدادات غیر مجعوله وخصوصیات ذاتیه‌لری حسبیله‌در * پس اگر قوابلك

استعداداتی اولمیه دی قوابل ایچون خزائن جود الهیه دن صور مواهب قوابل حسبیله متعینه اولمزدی * پس اکرچه کیم مواهب خزائن الهیه دن واصله در * ولکن انلری مستدعیه وتعیناتنی معینه وموجبه اولان قوابلدر ومعطی له ایچون صور مواهب فیض واحده ده متنوع اولدیغی قوابلك استعداداتی حسبیله در (فما فی احد من الله شیء) پس براحده اللهدن برشیء یوقدر زیرا تجزی وحلول الله تعالی نك اوزرینه محالدر * پس قوابلده اولان کثرت تجزی حسبیله دکلدر * بلکه قوابلك استعدادات مختلفه سی جهتیله متعینه اولان صور متنوعه درکه وجود واحد حق اوزره قوابلك کثرتی حسبیله طاربه اولدی) (وما فی احد من سوی نفسه شیء وان تنوعت علیه الصور) وبراحده کندی نفسندن غیری برشی یوقدر واکرچه کیم انك اوزره صور متنوعه اولدیسه یعنی براحده کندی عین ثابته سی وحقیقت علمیه سی استعداد ذاتیء غیر مجعولك مقتضاسی اوزره اعطا ایتدیکی عطادن غیری یوقدر * پس براحده فیض الهی والقاء ربانیدن هرنه شیکه وارد اولورسه کندی حقیقتندن وارد اولور واکرچه کیم تطورات وجودیه حسبیله انك اوزره صور متنوعه اولور وانك آناتده استعداداتی حسبیله مواهبك صوری مختلفه اولور ولکن جمیع عطایانك صوری حقیقتندن خارجدن اکا برشیء وارد اولمز) (وما کل احد یعرف هذا وان الامر علی ذلك الا احاد من اهل الله) وبراحد بوعلمی عارف دکلدر وتحقیق امر عند الله بونك اوزره در اهل اللهدن احاددن یعنی افراددن غیری) (فاذا رأیت من یعرف ذلك فاعتمد علیه فذلك هو عین صفاء خلاصة خاصة الخاصة من عموم اهل الله) پس چنکم بوعلمی عارف اولان کمسنه یی سن بولسك والی الله انی هادی ومرشد اتخاذ ایله پس اکا اعتماد ایله یعنی چنکم برعارفی بولسك که اکا وارده اولان نعمی علم الهیده ازلا ثابته اولان عیننده وارده اولدیغن عارف اوله سه زیرا اول کمسنه اهل اللهك عمومندن عین صفاء خلاصه خاصة الخاصه در زیرا اهل اللهك عوامی توحیدی مشاهده ایدرلر وتوحید اوتوزالتی مقامدرکه تنزیل انلر ایله ناطقدرکه انلرده لا اله الا الله ذکری اوله وهر موضعنده توحیددن برمقامك نعتی مذکور اوله واما خاصه سی * پس انلر وحدتده وحدتی مشاهده ایدرلر زیرا توحیدده موحد وموحد وتوحیددن کثرت حاصله در وبونلر عقل عادیده اغیاردر بری برینك غیریدر ووحدت حقیقیه بویله دکلدر واما خاصة الخاصه * پس انلر کثرتده وحدتی مشاهده ایدرلر * پس بونماده غیریت یوقدر واما خلاصة خاصة الخاصة پس انلر وحدتده کثرتی مشاهده ایدرلر * واما صفاء خلاصة خاصة الخاصة * پس انلر شهودین بینی جمع ایدرلر * واحدیت وجودی علی ماهو الامر علیه فی نفسه مشاهده ایدرلر * (فای صاحب کشف شاهد صورة تلقی الیه مالم یکن عنده من المعارف وتمنحه مالم یکن قبل ذلك فی یده فتلك الصورة عینه لاغیره) پس کشف صاحبنك هرقنقیسی که حضرات الهیه وکونیه دن برحضرتده برصورتی یعنی برشخصی مشاهده ایتسه که اکا القا ایدر معارف ربانیه وعلوم الهیه دن انك قتنده حاصل اولمیان شیئی واکا برعطایی اعطا ایدرکه بو القادن اول انك یدنده اول عطا موجود دکل ایدی * پس اول صورت مشهوده اول کشف صاحبنك عینیدر انك غیری دکلدر یعنی اهل کشف چنکم برصورت مشاهده ایتسه واول صورت اکا علم مالم یعلمی القا ایلسه وانا الله دیوب اکا امر ونهی ایلسه * پس ظن ایتمسونکه اول صورت مرتبه الله در واکرچه کیم متجلی اولان انك عینیدر عین حق اولدیغی اعتبار اوزره * پس حق اکا تجلی ایتمدی واکا اعطا ایتمدی الا انك عین ثابته سی صورتنده پس اول صورت مرئیه انك عینیدر انك غیری دکلدر) (فمن شجرة نفسه جنی ثمرة علمه) پس کندی نفسی شجره سندن کندی علمی ثمره سنی دوشیرر یعنی اول صورت مرئیه انك عین ثابته سیدر وحقیقتی ارضنده غرس اولنان شجره نك صورتیدر واول صورتدن القا اولنان علوم ووارده اولان عطایا انك اسمی شجره سندن بالقوه اولوب ظاهره اولان علوم وعطایادر * پس کندی اسمی شجره سنك صورتندن ظاهره اولان علوم اثمارنی جمع واخذ ایدر وبعض نسخه ده) (جنی ثمرة غرسه) (واقع اولدی) (کالصورة الظاهرة منه فی مقابلة الجسم الصقیل لیس غیره) (جسم صقیل مقابله سنده اول صاحب کشفدن ظاهره اولان صورت کبیدرکه اول مرئی انك غیری دکلدر زیرا اکر اول مرئی انك غیری اولیدی جسم صقیله انك مقابله سندن اول انده واقع اولوردی * پس صورتنك ظهورنه محل اولان جسم صقیل اکا کندی ذاتی شهودنی اعطا ایلدی وکذلك وجود حقده ظهوری مرأت حقده عین ثابته سنك ظهوری حسبیله در * پس

محل کندی نفسی شهودنی اعطا ایدر * پس مشاهده ایتدیکك صورتی الله در دیو ظن ایتمه واکرچه کیم فی الحقیقه انك غیری دکلدر ولکن کل جزؤده منحصر دکلدر) (الا ان المحل او الحضرة التی رأی فیها صورة نفسه تلقی الیه تتقلب) (الصورة المرئیة فیها) (من وجه بحقیقة تلك الحضرة) (بو قول فتلك الصورة عینه لاغیره قولندن استثنادر الا بوقدر واردرکه تحقیق شول محل ویاخود حضرت الهیه وکونیه دن شول حضرتکه صاحب کشف اولان رائی انده کندی نفسی صورتنی اکا القا ایدر کوردی انده مرئیه اولان اول صورت بروجه ایله اول حضرتك حقیقتی حسبیله منقلبه اولور یعنی اول صورت مرئیه یی متجلی فیها اولان حضرت من وجه کندی حقیقتی اقتضا ایتدیکی اوزره تقلیب ایدر وصورت مرئیه دخی اول حضرتك حقیقتی صبغی ایله منصبغه اولوب منقلبه اولور * پس اول حضرتده صورت بحسب المحل ظاهره اولور یعنی دیمك اولور صاحب کشف وشهود حضرات الهیه وکونیه دن برحضرتده برصورت مشاهده ایتسه که اول صورت اکا علم الهی یی القا ایلسه اول صورت کشف صاحبی اولان رائینك عینیدر انك غیری دکلدر الاهر برحضرت کندی حقیقتنك اقتضاسی اوزره اول صورت مرئیه یی تقلیب ایدر واول صورت دخی متجلی لها اولان حضرت حسبیله منقلبه اولور وبو تقدیر اوزره تتقلب قولنك فاعلی محذوف اولور ان تتقلب الصورة المرئیة فیها وبو تقدیر اوزره تتقلب جمله سی ان ایچون خبر واقع اولور وجائزدرکه تتقلب قولی تلقی قولنك محذوف اولان مفعولی ایچون صفت واقع اوله ای تلقی تلك الحضرة وبو تقدیر اوزره تلقی الیه قولی ان ایچون خبر واقع اولور وبعض نسخه ده تتقلب بالباء واقع اولدی والحقیقة قولی لام ایله پس باء مع معناسنه اولور یعنی شول محل ویاحضرتکه رائی انده کندی نفسی صورتنی اکا القا ایدر کورر اول حضرت تقلب صاحبیدر کندی حقیقتی اول تقلبی اقتضا ایتدیکندن اوتری ولکن وجه اول اظهردر زیرا مراد اولان صورتنك حضرت حسبیله ظهوری وانقلابیدر نته کیم بوندنصکره وارد اولان صورتنك حضرت حسبیله ظهوری وانقلابیدر نته کیم بوندنصکره وارد اولان مثالدن ظاهردر * ووجه ثانی اوزره دیمك اولور الا ان الحضرة تتقلب لحقیقة تلك الحضرة وبو حق تعبیر دکلدر * فتأمل) (کما یظهر الکبیر فی المرآة الصغیرة صغیرا) (نته کیم کبیر مرآت صغیره ده صغیر ظاهر اولور یعنی رائینك صورتی هر حضرتده حضرت حسبیله ظاهر اولور نته کیم حق مرایای صغیره اولان اعیاندن هر برعیننده عین حسبیله ظاهر اولور) (وفی المرآة) (المستطیلة مستطیلا) ومرآت مستطیله دن مستطیل ظاهر اولور سیف کبی وبو ضرب مثالدر عالم امر ایله عالم ارواح مظهر یتنه زیرا طول عالم ارواح ایچوندر وعرض صور جسمانیه ومثالیه عالمی ایچوندر صور وامثله اولدقلری حیثیله (وفی المرآة المتحرکة متحرکا) ومرآت متحرکه ده متحرك ظاهر اولور ماء جاری کبی وبودخی حقا وخلقا جمعا وطرقا علی التوالی دائمة الظهور والتنوع اولان تجلیات وتعینات ایچون ضرب مثالدر) (وقد تعطیه انتکاس صورته من حضرة خاصة) ووقت اولورکه مرآت ناظره حضرت خاصه دن صورتنك انتکاسنی اعطا ایدر ماکبی چنکم شخص تحتنده ماءیه نظر ایتسه صورتنی انده منتکسه کورر ویاخود تحتنده مرآتده ویاهر جسم صقیلده چنکم وجه ارض اوزره اولان صورتنك انتکاسی ظاهر اولور وبودخی حقك خلقده خلقا ظهورنه ضرب مثالدر (وقد تعطیه عین ما یظهر منها فیقابل الیمین منها الیمین من الرائی) (اواکی منها قولنده من بیان ایچوندر مائی بیان ایدر * وضمیر صورتنه راجع اولور یعنی وقت اولورکه مرآت رائی یه اعطا ایدر صورتدن ظاهر اولان شیئك عینی یعنی مرآته ناظر اولان رائینك مرآتده ظاهره اولان صورتنك یمینی مرآت اکا اعطا ایدر * پس اول صورتدن عین مقابل اولور رائینك یمیننده پس اول حضرتده صورتنك عینی ظاهره اولور عکسی ظاهر اولمز انسان کاملك صورتنده حقك مطلقا ظهوری کبی (وقد یقابل الیمین) (منها) (الیسار وهو الغالب فی المرآة عادة) ووقت اولورکه مرآتده ظاهره اولان صورتدن یمین رائینك یسارینه مقابل اوله وبو وجه اوزره ظهور اتمسی عادتا اکثردر وبو ضرب مثالدر حقك مطلقك مقیدده ظهورنه زیرا عکسك عکسی اصل ایله مستویدر وحق هرمتعینده متعینك عینی ایکن علی الیقین انك غیریدر (وبخرق العادة یقابل الیمین الیمین ویظهر الانتکاس) (وخرق عادة ایله یعنی خلاف عادت اوزره اول صورتك یمینی رائینك یمیننه مقابل اولور وانتکاس ظاهر اولور یعنی خرق عادت اوزره مقید تقییدندن منطلق اولوب نفسندن فانی اولدقده مطلق کندی نفسنی مقید منطلق

مرآتده كه نفسندن فانی وقید تقییددن عاری اوله مطلق مشاهده ایدر * وانعكاس ظاهر اولور زیرا مرآت
رائینك تجنبنده در وعین یمیننه مقابل اولوب انعكاس ظاهر اولمق مانك خصوصیتندندر كه نتكیم انسان
برمرآت جنبنده واقف اولسه انده كندی صورتنی منعكسه كورر كه اول صورتدن یمین رائینك عینینه مقابل
اولور (وهذا) (ای الاختلاف المذكور) (كله من اعطیات حقیقة الحضرة المتجلی فیها التی نزلناها منزلة
المرائی) (واختلاف مذكورك كایسی متجلی فیها اولان حضرتك حقیقتی اعطیاتندندر كه بز اول حضرتی
مرائی منزله‌سنه تنزیل ایلدك * پس مرآتده ظاهر اولان صورت اكرچه كیم رائینك عینیدر ولكن مرآتك
خصوصیتی حسبیله ظاهره‌در كذلك مرایا منزله‌سنده اولان حضرات الهیه وكونیه‌دن هر بر حضرتده كه
صاحب كشف اولان رائی بر صورت مشاهده ایدر اول صورت انك كندی صورتیدر ولكن اول حضرتكه اول
صورت انده ظاهره‌در وآنك حقیقتی اقتضا ایتدیكی صورتده رائینك صورتی منقلبه‌در واول حضرتك صبغی
ایله ظاهره‌در * پس هر براحده واصل اولان عطاء الهی كندی نفسندن وعین ثابته‌سندن واصل اولور
ولكن اطوار وجوددن هرقنقی طور حضرتك استعدادنه تجلی مصادف اولسه عطاء الهی انك صبغی ایله
منصبغ اولوب انكله ظاهر اولور * پس هر عطا كندی استعدادی صورتیله ظاهر اولور) (فمن عرف استعداده
عرف قبوله وما كل من عرف قبوله یعرف استعداده الا بعد القبول ان كان یعرفه مجملا) (یعنی وقتا كیم شیخ
رضی الله تعالی عنه اعطیات الهیه‌نك تنوعی متجلی فیها اولان حضراتك حقایقی وقوابلك استعدادلری
حسبیله اولدیغن بوندن اول ذكر ایتدیسه پس تنزیل طریقی اوزره فصل اولنده ذكر ایتدیكی كلامی
بونده ایراد ایدوب ایتدی پس بركسنه كه استعدادنی عارف اولسه كندی قبولنی عارف اولور وهركسنه كه
قبولنی عارف اولدی استعدادنی عارف اولمق لازم كلمز الا قبولدنصكره واكرچه كیم قبل القبول مجملا انی
عارفدر ولكن تفصیلا عارف دكلدر (امدی) استعدادك معرفتی ایكی ضرب اوزره‌در زیرا عارفینك بعضیسی
استعداد ذاتی غیر مجعولی عارفدر كه وجودی اولا انكله قبول ایتدی * پس بو استعداد غیر مجعولك معرفتی
ضمننده استعدادات آخر مجعوله‌یی عارف اولور كه انكله متجدد اولور اطوار وجود بله آنك تطورنده * پس هر
آنده هر موطنده وهر مقامده اكا وارد اوله‌جق اعطیات وتجلیاتك قبولنی عارف اولور یعنی تجلیات واعطیتك
قبولنه مستعد اولدقده عارف اولور كه بو استعداد وجودینك حصولی استعداد غیر مجعولدندر زیرا استعداد
ثانی استعداد اولك احكامندن بر حكمدر واستعداد اول ایله اولا وجودی قبول ایلدی بر وجه ایله كه اخرا
بو استعداد ثانینك وجودنی منتج اولدی وشیخ رضی الله تعالی عنهك بونده ذكر ایتدیكی صنف ثانیدر وبعضیسی
استعدادنی قبولندن عارف اولور یعنی نتكیم اكا بر فیض وعطا حاصل اولسه وتجلیسنی قبول ایلسه اول
تجلینك قبولندن ذلك العطانك مستدعی اولان استعدادنی عارف اولور زیرا اكر انكچون استعداد حاصل
اولمسه اول قبول انكچون حاصل اولمزدی ولكن هر عطانك قبولنی عارف اولنلرك كایسی استعدادنی مفصلا
عارف اولمز زیرا استعداده وقوف اصعب اموردندر الا بعد القبول عارف اولور زیرا قبول حصول استعداد ایله
مسبوقدر واكرچه كیم مجملا عارفدر ولكن مفصلا عارف دكلدر ولكن وقتا كیم شیخ رضی الله تعالی عنه بوندن
اول وكل عطاء فی الكون علی هذا المجری قولی ایله انك تلوی اولان كلامنده اشارت ایتدیسه كه هر عطا كه الله‌دن
عبده واصل اولور انك استعدادی حسبیله‌در وحقیقتنك اقتضاسی اوزره‌در * پس استعداد حسبیله حقك
عطاسنه ذاهب اولمیان اهل نظردن عقول ضعیفه ورأی كثیفه اصحابنك تحكمی حكم مذكوره مخالف اولمغله
اندن استثنا ایدوب) (الا ان بعض اهل النظر من اصحاب العقول الضعیفة یرون ان الله لما ثبت عندهم انه
فعال لما یشاء جوزوا علی الله ما یناقض الحكمة وما هو الامر علیه فی نفسه) (دیدی یعنی قوابلك عطاء الهی‌یی
قبولی وحقك فعلی وارادات وقدرتك تعلقی قوابلك استعدادی حسبیله‌در وعن الله اخذ ایدن محققین
قتنده دخی بویله‌در الا عقول ضعیفه اصحابندن اهل نظرك بعضیسی كوررلر وقتا كیم انلرك قتنده ثابت اولدیكه
الله تعالی لما یشاء در یعنی الله ایچون فعال لما یرید صفتنك ثبوتنی مشاهده ایتدیلر * الله اوزره حكمته مناقض
اولان شیئی وعند الله امر نه شیء اوزره‌در اكا مناقض اولان شیئی تجویز ایتدیلر * یعنی الله تعالی فعال لما یرید در
انك عطاسی وفعلی ارادتی حسبیله‌در قوابلك استعدادی حسبیله دكلدر * پس فعال لما یرید وانه علی كل شیء

قدير

قدیر قولی ایله استدلال ایدوب ممتنعاته قدرتی الله اوزره تجویز ایلدیلر شریكك ومثلك ایجادی كبی واعدام
وجود وایجاد عدم بونلرك امثالی كبی وحقیقت امردن محتجب اولدقلرندن بو فروض ساقط وتقادیر غیر
لایقه‌یی عجزدن تنزیه ظن ایتدیلر ومهتدی اولمدیلر كه الله تعالینك فعال لما یرید فعلی ارادتنه وارادتی علم ازلیه
وعلمی معلومه تابع اولمغله‌در ومعلوم قابل استعداد ذاتیسی حسبیله علم الهیده متعیندر وحقك ارادتی
علمك وحكمتك مقتضاسی اوزره‌در وانك فعلی وایجادی علم وحكمته تابعه اولان ارادتی حسبیله‌در * پس
فعال لما یرید بعلمه وحكمته والا مفاسد اخراده غیری حكمتك تعطیلی لازم كلور * پس انكچون شیخ رضی الله
تعالی عنه ما یناقض الحكمة دیدی زیرا حكیم ازلی قبل ایجاد الاشیاء اشیایی حكمت اوزره ترتیب ایلدی بعده
حكمتك مقتضاسی اوزره) (اعطی كل شیء خلقه ثم هدی) (اشیایی ایجاد ایدوب انلری مواضعنده وضع ایلدی
پس حكمته مناقض اولان تجویز جائز دكلدر * وكذلك الا وهذا كله من اعطیات حقیقة الحضرة المتجلی فیها
قولندن استثناء منقطع اولمق دخی جائزدر) (ولهذا عدل بعض النظار الی نفی الامكان واثبات الوجوب
بالذات وبالغیر) (یعنی اهل نظرك بعضیسی ضعف عقوللرندن حكمت الهیه‌یه مناقض اولان شیئی الله اوزره
تجویز ایتدكلرندن اوتری متكلمیندن نظارك بعضیسی نفی امكانه وبالذات وبالغیر وجوبك اثباتنه عدول
ایتدی یعنی دیدیلر كه وجودده واجب الوجوددن غیری یوقدر وممتنعك وجودی ممتنعدر ولكن واجب الوجود
بالذات واجب اولمق واردر وبالغیر واجب اولمق واردر وبالذات واجب اولان حقك وجودیدر وبالغیر واجب
اولان عالمك وجودیدر * پس بالذات واجب اولان انكچون بالذات عدم امتناع واجب اولور وبالغیر واجب
اولان انكچون بالغیر عدم امتناع واجب بالغیر بحسب القابل متعین اولان وجوددر * پس فی الحقیقه امكان
ایچون انك تعیننندن غیری یوقدر) (والمحقق منا یثبت الامكان ویعرف حضرته والممكن ما هو الممكن ومن این
هو ممكن وهو بعینه واجب بالغیر) (والممكن قولی نصب ایله حضرته قولنه معطوف اولمق جائزدر * ای یعرف
حضرة الامكان وحضرة الممكن ومضافه معطوف اولمق جائزدر * ای یعرف الممكن وابتدائیه اوزره
مرفوع اولمق جائزدر * یعنی بزدن نفس امرده حقایقی مشاهده ایدن محقق امكانی اثبات ایدر وانك حضرتنی
عارفدر وممكنك حضرتنی ویاخود ممكنی عارفدر كه بحسب الحقیقه ممكن نه شیدر وممكن قنقی حضرتدن
ممكندر وحال بو كه اول بعینه واجب بالغیردر (امدی) ممكن وجوده متعیندر وآنك حضرتی عالم عقلدر
وممكن اولمسی نور وجود ایله تعینی حیثیتیله‌در وواجب اولمسی وجود حقله موجود اولمسی حیثیتیله‌در وتعین
دخی وجودك ظهوری حدوثیدر بر وجه معین اوزره كه وجودنی معین اولان قابل خصوص ذاتیسی حسبیله
انی یقین ایدر * پس ممكندر كه تعین منعدم اوله وتعین آخر حادث اوله زیرا وجود متعین عدمه منقلب اولمز
بلكه آنك اوزره صور وتعینات متبدله اولور * پس سنك قتكده صحیح اولدیكه تعین نتیجه ممكن اولور * پس ممكن
وجودده وجود ایله عدم بیننده بر نسبت عدمیه‌در زیرا نتكیم حق اول وجه معین اوزره نور وجودك افاضه‌سن
ترجیح ایلسه موجود باقیدر واما تجلی وجودی اندن اعراض ایلسه منعدم اولور واصلنه رجوع ایدر *
واما وجوددن مقدم ممكنك عقلده حكمی بذاته وجود وعدمدن بریسنی اقتضا ایتمز پس ممكن عقلده اعتبار
اولندقده صرف ممكندر واما وجود خارجیده اعتباری پس انك امكانیتی تعینی حیثیتیله‌در ووجودی بالغیردر
زیرا نور وجود حقله موجوددر (امدی) شویله بیلكه حق وجود محضدر لم یزل ولا یزال وخلق امكان محضدر
لم یزل ولا یزال وعدم عدم محضدر لم یزل ولا یزال * پس وجود محض ازلا وابدا عدمی قبول ایتمز وعدم محض
ازلا وابدا وجودی قبول ایتمز وامكان محض ازلا وابدا بر سبب ایله وجودی قبول ایدر وبر سبب ایله عدمی قبول
ایدر * پس امكانك مرتبه‌سی وجود محض ایله عدم محض بیننده‌در * پس ممكندن شول شیئكه عدمه ناظردر
انكله عدمی قبول ایدر واندن شول شیئكه وجوده ناظردر انكله وجودی قبول ایدر) (ومن صح علیه اسم الغیر
الذی اقتضی له الوجوب) (وعارفدركه قنقی حضرتدن ممكن اوزره صحیح اولدی غیر اسمیكه انكچون وجوب
اقتضا ایلدی ووجودی واجب بالغیر اولدی یعنی ممكنات اوزره اسم غیرك اطلاقی خصوصیات ذاتیه حسبیله اولان
امتیازات ذاتیه ونسبیه حیثیتیله‌در پس ممكنات امتیازات حسبیله اغیاردر بعضیسی بعضیسنه واما وجود
مطلق ایچون ممكناتك غیریتی ممكناتدن هر بریسی وجود واحد حق ایچون تعین خاص اولدیغی حیثیتیله‌دركه

خصوصیتی ایله تعین اخره مغایردر وجود مطلقه‌ده دخی مغایردر تقیید جهتیله وفردیتیله جمعه وجزئیتیله کله
مغایردر * واما وجود مطلق اولان حق پس کل ایله بعضدن بریسنه مغایر دکلدر فهو مع کونه فیهما عینهما
لایغایر کلا منهما فی خصوصیتهما ولکن انک غیریتی جمع اطلاقیسی احدیتنده‌درکه اکا مخصوصدر وکل ایله
جزؤه موجود دکلدر * زیرا احدیت جمعیت اطلاقیه کلیت وجزئیتدن مطلقه‌در (امدی) وجود اضافیکه
ممکن انکله موجوددر بعینه وجود حقانیدرکه انکله اکا اضافت وغیریت قیدی عارض اولدی * وهر وجود
معین تعینی حیثیتیله ممکندر حقیقت وهویتی حسبیله واجبدر) (ولا یعلم هذا التفصیل الا العلماء بالله خاصة
وبو تفصیلی بیلمز الا خاصة علماء ربانیه یعنی عارف بالله اولنلر زیرا مطلق واجمال اولان اصلنده اولا مشهودلرنده
انی عارف اولدیلر پس اجزاء وجود مقید اولان فرعده کثرت تعینات ونسب واضافات ایله وجود واحد حقیقیدن
محتجب اولمدیلر پس حقیقتده وجود مطلق ایله وجود مقیددن غیری یوقدر وایکیسنده وجودک حقیقتی
واحده‌در واطلاق ایله تقییده نسب ذاتیه‌در) (وعلی قدم شیث یکون آخر مولود یولد من هذا النوع الانسانی
وهو حامل اسراره) وشیث علیه السلامک قدمی اوزره آخر مولود واقع اولورکه بو نوع انسانیدن مولود اولور واول
مولود شیث علیه السلام اسرارینی حاملدر (امدی) آدم علیه السلامک وقتا کیم احدیهٔ جمع جمیع کمالات اسمائیهٔ
الهیهٔ ربانیه وکیانیهٔ ظاهریتنک صورتی اولدیسه وهب وجودی آدمده وحدانی وجمعی اولدی * اندنصکره
آنک قبلندن تعیناتک ظهوری حقایق اول وحروف ازل حسبی وترتیبی اوزره ابنامی وجودنده ظهور ایلدی
* پس تعیناتک اولی مرتبهٔ فیضدر وفیض دخی متحقق اولمز الا مفیض ایله مفاض علیه بیننده * پس مفیض
فعال اولان اللهدر وآنک فیضی که آنک عطاسی وهبیدر ایکی وجه اوزره‌در بروجهی ذاتی وبروجهی اسمائیدر
ومفاض علیه دخی عالمدر وعالم دخی ایکیدر عالم جمع وعالم تفصیلدر وظهور وهب اسمائی عالم تفصیلده‌در
وظهور وهب ذاتی عالم جمعده‌در ووهبک قبل واهبدن ظهوری فعلی وقبل قابلدن ظهوری انفعالیدر وفاعل
ایله منفعله وهبک نسبتی ذاتیه‌در وفیضک مراتب تفصیلده تعینی بو ایکی وجه اوزره‌در * پس قبل فاعلدن
فیضک تعینی اسماء الهیهٔ کمالیه‌نک کمل انبیا قابلیاتندن تعینیدر وقبل قابلده تعینی کمل انسانک اول کمالات
اسمائیهٔ مظهریتندن تعینیدر * پس آدم علیه السلام جمع اسماء احدیتنک ونفس واحده‌نک مظهریدر وذاتک
ذاتیتی واطلاقی اعتباری حیثیتیله انده تجلی واسم وصفت وحکم یوقدر واما اعتبار ثانیکه ذاتک موجدیتی
ومفیضیتیدر اطلاق وتقیید وفعل وانفعال واسماء ذات حسبیله ظهور ایدر * پس اب ثانی که شیث علیه
السلامدر انده مرتبهٔ فیاضیت ایله وهب وجود سری متعین اولدی * پس مواهب الهیه وحکم رحمانیه
وذاتیه جمع فیض رحمانی ایله علوم وهبیهٔ روحانیهٔ نورانیه مظهری اولان شیثدنصکره کاملان کمل انبیاده
متعینه اولدی * پس مرتبهٔ فیضدنصکره مرتبهٔ جمعیهٔ انسانیه اسمائک اولکی تعینی نوح علیه السلامده
تجلیات تنزیهیه ایله انلرک تعینیدر قدم نوحده اسرار تشبیهک کمال ظهورندنصکره پس نوح علیه السلام جمیع
تنزیهات توحیدیه احدیتنک صورتیدر وتجلیات اسماء سلبیه‌که نزاهتی مقتضیه‌در مظهریدر اندنصکره
تقدیس ونزاهت مرتبه‌سی ادریس علیه السلامده متعینه اولدی * واندنصکره حقایق ثبوتیه ابراهیم
علیه السلام ایله مفصله اولدی * وانکله متعینه اولوب انلرک کمالاتی جمعینک احدیتی انده ظهور ایتدی
اندنصکره ابراهیم علیه السلامک امامتی انک اولادنده متحققه اولدی سلیمانه کلنجه احدیت جمیع کمالات
اسمائیه‌نک ظاهریتی مرتبه‌سنده وداود وسلیمان علیهما السلام ایله امامت کامله اولدی زیرا سلیمان علیه
السلام مظهر اسم رحماندرکه اکمل وجوه اوزره وجود عامک ظهورن ایجاب ایدر پس عموما جمیع اصناف
رحمت اکمل وجوه اوزره سلیمان علیه السلام ایله ظاهره اولدی وسلیماندنصکره اولان انبیاده باطنده مرتبهٔ
جمع ظهوری ابتدا اولنوب دعوت بطونک کمالی عیسی علیه السلامده ظاهر اولدی اندنصکره جمع اسما
وذات جمعی احدیتنک مرتبه‌سنده فردیت کمالیهٔ برزخیه مقامنده امر ظهور حضرت محمد صلی الله تعالی
علیه وسلم ایله کامل اولدی اندنصکره صور کمالیهٔ احدیهٔ جمعیه مرتبهٔ باطنده وولایتده آدم اولیا اولان
(علی بن ابی طالب رضی الله عنه) ایله ابتدا اولندی که نبوت ختمیهٔ جمعیهٔ کمالیهٔ احدیه‌دن موروثه اولان
ولایتده اولکی ولی مفرددر * پس حقایق جمعیهٔ کمالیه اولیاء الهیین وورثهٔ محمدییندن اولان مظاهر انسانیهٔ

احدیه

احدیهٔ جمعیه‌ده ظاهره اولدی * ولایت عامه عیسی علیه السلام ایله ختم اولنجه * پس وقتا کیم مراتب
تفصیلیهٔ وهبیه‌نک نورانیسی کمل انبیا واولیاده وظلمانیسی فراعنه وجبابره وعفاریتده تماما منتهیه اولدیسه
شیث علیه السلام ایله فتح وختم اولنان وهب الهی مرتبه‌سنک ختمیتی بو نوع انسانیدن آخرکه مولودده ظاهر
اولدیکه مظاهر انسانیهٔ کمالیهٔ الهیه‌نک آخریدر * پس اول مولود شیثک قدمی اوزره‌در وانک اسرارینی حاملدر
اسرار وهبیهٔ الهیه شیث ایله فتح اولدیغی کبی بو مولود ایله ختم اولور) (ولیس بعده ولد فی هذا النوع
الانسانی) (فهو خاتم الاولاد) وشیثک قدمی اوزره مولود اولان ولددنصکره بو نوع انسانیده بر ولد یوقدر
پس اول خاتم اولاد انسانیه‌در یعنی صورت الهیه اوزره اولان نوع انسانی کمالیده بو مولوددنصکره صورت
الهیهٔ کمالیه اوزره براحد ظاهر اولمز اول مولود انسانیهٔ کمالیه‌نک خاتمیدر زیرا اول مولود وهب احدیهٔ جمعیهٔ
انسانی مرتبه‌سنک ختمیتی صورتیدر * پس اندنصکره مولود اولان اکرچه کیم صورت حسبیله انسانده
اما حقیقتده حیوان درجه‌سنده منحطدر (امدی) نشأت عالمده شیث علیه السلامک قدمی اوزره اولان مولود
آخر درجه‌سنده منحط اولان حیوان درجه‌سنده اولدیغی کبی کذلک نشأت انسانیه‌ده قلب انسانی که روح
انسانینک اسرارینی حاملدر مراتب علویهٔ انسانیه‌نک اخرکی مرتبه‌سیدر زیرا انسانک ادنی مرتبه‌سیکه
انسان انکله انساندر مرتبهٔ قلبدرکه محل تجلیات الهیه ومظهر کمالات اسمائیه‌در * پس مرتبهٔ قلبدن منحط
اولان کمسنه درجهٔ انسانیهٔ کمالیه‌دن منحط اولور وسائر حیوانات سلکنده منخرط اولور اکرچه کیم صورتا
انساندر * پس انکیچون بو نوع انسانیٔ کمالیدن اخرکه مولود شیث علیه السلامک قدمی اوزره‌در زیرا شیث
مظهر انبعاث فیض الهی ومحل انبعاث تجلی رحمانیدر * پس وقتا کیم قلبک مقامی انک والدی اولان روحک
مقامنده ازل ومرتبهٔ احدیت جمعدن قاصر واسفل اولدیسه که والدی روح ایچون حاصلدر معاد روحانیٔ
اثبات ایتمدی زیرا قلب سنخ نفسدن خالی اولمغله بالکلیه تعلق بدنیدن متجرد اولمز واکرچه کیم بدنه حلولدن
مجرد ایسه واما علاقهٔ بدنیه‌دن بالکلیه مجرد دکلدر الارواح مرتبه‌سنده روح حیثیتیله (امدی) نشأت انسانیه‌ده
خاتم اولاد اولان قلبک مرتبه‌سندن ساقط اولان سباع وبهایم مرتبه‌سنه ساقط اولور اکرچه کیم بحسب
الظاهر انسان صورتنده‌در زیرا احکام وجوب ایله صفات الهیه‌دن خالیدر واحکام امکانیه وصفات نفسانیه
وحیوانیه آنک اوزره غالبه‌در وبو معنایه اشارتدن اوتری بعضیلر دیدیلرکه آدمدن اول عالم مسکن جن ایدی یعنی
نشأت انسانیه‌ده صورت الهیه‌نک مظهری اولان قلبک ظهورندن اول قوای نفسانیه وصفات حیوانیه‌در
وبعضیلر دیدیلرکه بو نوع انسانیدن اول فرس ایدی * پس اشارت ایدرکه فرس طور انسانیدن اول حیواندن
افق اعلی مرتبه‌سنده‌در * پس انکیچون قلب خاتم اولاد اولور زیرا روحک ولدیدر وخاتم اولاد خاتم ولایت
مطلقه دکلدر خاتم اولاد خاتم ولایت مطلقه اولان عیسادن مرتبه‌ده نازلدر زیرا خاتم اولاد انسانیه وولایتک
ادنی مرتبه‌سنده‌درکه اندن اشاغه اولان مرتبه‌یه ساقط اولان حیوان سلکنه منخرط اولور * پس امر داود
قیصری زعم ایتدیکی کبی دکلدر زیرا دیرکه المراد باخر مولود وخاتم الولایة المطلقة خاتم ولایت مطلقه عیسادر
وعیسی خاتم اولاد دکلدر فافهم) (وتولد معه اخت له) وخاتم اولاد ایله معا انک اختی مولوده اولور * پس
خاتم اولاد ایله انک اختی معا مولوده اولماسی اشارت ایدرکه وهب الهیٔ ذاتی وعلی وفعلی وذکردر وسمائی وسفلی
وانفعالی وانثی‌در تاکیم اختتام ابتدایه مشابه اوله زیرا نشأت عالمده آدم ایله حوا معا ظاهره اولدی
وآدمک خلقته حوانک خلقی مقارن ایدی وکذلک حوادن بطن واحددن ذکر وانثی ظهور ایتدیکی کبی
انکله اختی معا ظهور ایتدی) (فتخرج قبله ویخرج بعدها یکون رأسه عند رجلیها) (یکون قولنده مستکن
اولان ضمیردن حال واقع اولور یعنی دیمک اولور * پس خاتم اولادک اختی اندن اول چقار واول اختدنصکره
چقارانک رأسی اختنک رجلینی قتنده واقع اولدیغی حالده وانثی‌نک ذکردن اول خروجی اشارتدرکه مظاهر
اسمائیهٔ وهبیه‌نک ظاهریتیدر ووهب اسمائی ووهب ذاتی احدیٔ جمعیدنصکره اول ظاهر اولور ورأسی که
محل احدیت جمع قوای نفسانیه‌سیدر ومنبت اعصابدرکه حس وحرکت انلر ایله‌در رجلینی قتنده اولدیغی
اشارتدرکه احدیت جمع جمع اول بیننده واقع اولورکه عدد زوجده اثنانده‌در * پس انثی مرتبه‌سنده واقع
اولان وهب اسمائینک رجل یمناسی اسماء فعاله‌نک تجلیسیدر ورجل یسراسی عین قابله‌نک مظهریتیدر

ووهب اسمائی اسماء فاعله وعین قابله جمعینك احدیتیدر ووهب ذاتینك كه ذكر مرتبه سنده در رأسیكه احدیت جمعیدر اسماء فاعله واعیان قابله خلالنده در ووهب اسمائینك روحی وقوتی اندندر ومفیض اولان احدیت جمعدر ووهب اسمائینك ظهورده پایه سی احدیت جمعدر ووهب اسمائینك اول ظهوری لازمدر زیرا وهب اسمائینك تربیه سیله عین قابله جمع ذاتی احدیتینك وهبن قبول ایدر وكذلك اختنك اول خروجی مرتبهٔ قابلیتك تعینی مرتبهٔ فاعلیتك تحققندن اول اولدیغنه اشارتدر وخاتم اولادك اختندنصكره ولادتی آنك ختمیت وجمعیتی مرتبه سنی تصحیح ایتمكچوندر زیرا خاتم اولاد اختندن اول خروج ایتسه اختی خاتمه اولوردی وانثی ایله امر ختم اولمز زیرا نقصان وانفعال ایله متصفدر احدیت جمعیه نك برشقی كه صفات فعلیه در انده ظاهر دكلدر * پس انثی مرتبهٔ كمال جمعیده انحطاطده واقع اولور * پس نوع انسانی صورت كمال ایله كه آدمدر بدأ اولندیغی كبی آنك مثلی اولان صورت كمال ایله كه خاتم اولاددر ختم اولور ورأسی اختنك رجلینی قتنده اولدیغی احدیهٔ جمعیهٔ ختمیه نك ظهوری رتبهٔ تفصیلیه نك ظهورندنصكره اولدیغنه كه امر آخریتك انكله متحقق اولور اشارت اخرادر * پس نته كیم جمع اولك صورنا تجه سینك افتتاحی ابوین اولین ایله كه آدم ایله حوادر زوج زوج واقع اولدی آدم اسماء الهیهٔ فعلیه واعیان قابلهٔ انفعالیه صورتنی جامع اولمغله زیرا ظهور واظهار فعل وانفعالدندر وآدمك انفعالی صورتی حوادر انكچون ضلع یسرادن خلق اولندی كذلك صور بشریه كه بونوعدن نانجه در احدیت جمعیت صورتنده زوج اولدی اسماء الهیهٔ فعلیه واعیان قابلهٔ انفعالیه صورینك جمعیت وختمیتندن اوتری * پس بوسردن اوتری خاتم اولاد اختی ایله توأمین طوغدی وكندیسنك نفسی شیثك اسرارنی حامل اولدی زیرا شیث علیه السلام صفات فعلیه وانفعالیه یی جامع اولوب افاضه واستفاضه انكله فتح وختم اولدیغی كبی خاتم اولاددخی صفات فعلیه وانفعالیه ایله ظاهر اولوب افاضه واستفاضه انكله ختم اولور وكذلك كلمهٔ شیثیه ده اولان مرتبهٔ وهبیه وحكمت نفثیه نك خاتم اولاد ایله انختامنه اشارتدر مطلقا وهب الهی انختامی دكلدر زیرا الله تعالی دائما وهابدر وازلا وابدا متجلی ومفیضدر پس خاتم اولاد شیثده اولان وهب الهیٔ احدیتی كمالی صورتنك آخری اولان صورت مثلیهٔ الهیه سیدرونشأت انسانیه ده خاتم اولاد اول اشارت اولندیغی اوزره قلبدر وآنك اختی نفس حیوانیه در زیرا نشأت انسانیهٔ كمالیه نك آخركی مرتبه سی قلبدر اول مرتبه دن ساقط اولان زمرهٔ حیواناتدندر وقلبك نفس حیوانیه ایله طوغمسی بودر زیرا قلب بدن تعلقی ایله در وتعلق بدن واقع اولمز الا بدنده منطبعه اولان نفس حیوانیه نك توسطی ایله ونفسك عالم طبیعته توجهی سببیله بدن اوزره طبیعت عنصریه طرفندن تضاد غالبدر * پس وقتا كیم تضاد عالم عنصر بدن اولدیسه ونفس حیوانیه اكا مقبله اولدیسه تضاد وتقابل اثنینی قلبك اختی اولان نفسك رأسی قتنده قویه ورجلی قتنده ضعیفه اولور * پس جهت تضاد ضعیفه اولدقده وحدت اعتدال ایله قویه اولور ونفس ناطقه اكا توجه ایدر * پس ذكرك رأسی كه شیثك حقیقتیدر انك رجلینی قتنده واقع اولور وقلب ظاهر اولمز الا النفس ایله توأم اولدقده زیرا بدنه ملاصقدر واختك اندن اول خروجی بالضروری نفسك قلبدن اول خروجیدر زیرا نشأت انسانیه ده صفات نفسانیه صفات قلبیه دن اول ظاهره اولور * پس نفس ایله قلب توأمین ظهورایتدی زیرا قلب مؤثر وفاعلدر ونفس جهة انفعال وتأثر صاحبیدر پس نشأت الهیهٔ انسانیه نفس وقلب ایله ختم اولدی آدم ایچون حوادن بطن واحده زوج ظهورایتدیكی كبی) (ویكون مولده بالصین ولغته لغة بلده) (وخاتم اولادك مولدی صینده واقع اولور وصین بلاد شرقك اقصاسیدركه انك وراسنده عمارت یوقدرنته كیم خاتم اولاد نوع انسانینك آخریدر انك وراسنده انسان یوقدر ولغاتی بعده قال علیه السلام) (اطلبوا العلم ولو بالصین) وانك لغتی بلدی اهلنك لغتیدر كلامی ودینی اصناف انسانیه مراتبنك آخركی مرتبه سنده در وقومنك مذهبی تناسخدر كه اندن تجاوزا تنزلر وتناسخ مذهبنك سری انلرده نسخ اولادی انتاج ایلدی وبلاد معموره نك اقصاسی اولان صین انك مولدی اولدیغی اشارتدركه كمالك آخرنی منتجه اولان حكمتك انزالی نهایته بالغ اولدی ومرتبهٔ مختتمه اولدی * پس حكم انزالنك نهایت بلوغی بونشأتده وبو دورده نوع انسانینك انقطاعنی ایجاب ایدر وكذلك مراتب انسانیه نك اخر مرتبه سی اولان صینده قلبك ظهوری ایله نشأت انسانیه مراتبی انكله ختم اولور وانك مادونی حیوانات وبهایم

مرتبه سیدر حیوانات الهیه ایله معموره دكلدر) (ویسری العقم فی الرجال والنساء فیكثر النكاح من غیر ولادة) وخاتم اولادك ولادتندنصكره رجالده ونساده عقم ساری اولور * پس انلرده نكاح چوق اولور ولادتسز وآز اولوركه ولادت ظاهره واقعه اولور ولكن ولادت نوعیهٔ انسانیه واقعه اولمز الا كه ندرت اوزره مولود اولان انسان صورتنده طبیعتك مقتضاسی اوزره حیوان اولور (ویدعوهم الی الله فلا یجاب) وخاتم اولاد قومنی الله تعالی یه دعوت ایدر ولكن اجابت اولنمز زیرا استعدادلری نسخی منتجدرونسخ دخی عدم هدایتی وعدم اجابتی منتجدر) (فاذا قبضه الله وقبض مؤمنی زمانه بقی من بقی مثل البهایم) (پس چنكم الله تعالی خاتم اولادی وانك زماننده اولان مؤمنلری قبض ایلسه انلردنصكره باقی قلان بهایم كبی قالور) (ان شر الدواب عند الله الصم البكم الذین لا یعقلون) اولئك كالانعام بل هم اضل) انلر شرار ناسدر انلر اوزره الله تعالی حكم الهیه یی انزال ایتمز زیرا حكم الهیه یی قبول ایتمكه انلرده استعداد یوقدر * لا یحلون حلالا ولا یحرمون حراما یتصرفون بحكم الطبیعة شهوة مجردة عن العقل والشرع * فیبقون حیواناة فی صور انسان * یعنی حلالی حلال وحرامی حرام بیلمزلر طبیعت حكمی ایله تصرف ایدرلر میزان عقلدن وقانون شرعدن مجرده اولان شهوة ایله * پس صور انسانده قالورلر حیوانات اولدقلری حالده وصور انسانده حیوانات اولدقلرینك حكمتی حقایق طبیعیه وبهیمیه وسبعیه اسرارینك صور بشریه ده طبیعتك مقتضاسی اوزره مانع عقلی ووازع شرعی سز ظهوریدر تاكیم مظاهر جلالیه اولان فراعنه ومرده ده اسراری كمالیله ظهور ایدوب انلر ایله ختم اوله لا یحلون قولی بقی قولنده مستكن اولان ضمیردن حال واقع اولور ولا یحرمون قولی اكا معطوفدر ویتصرفون قولی جملهٔ مستأنفه دركه سؤال مقدره جواب واقع اولدی كانه سائل دیركه واما حالهم فی انهم لا یحلون ولا یحرمون فقال مجیبا یتصرفون بحكم الطبیعة وشهوة قولی تمیز اولمق اوزره منصوبدر وكذلك لا یحلون مثل بهایم ایچون صفت اولمق دخی جائزدر (فعلیهم تقوم الساعة) (پس انلر اوزره ساعت قائمه اولور) قال النبی علیه السلام لا تقوم الساعة الا علی شرار الناس وقال علیه السلام شر الناس من قامت القیامة علیه وهو حی) (وخاتم اولادك انتقالندنصكره قیامتك قائمه اولمسنك حكمتی بودر زیرا آدمك ایجادندن اول عالم برجسد مسوی كبی ایدی * پس آدم آنك روحی اولدی وآدم مظهریتینك روحیتی عالمه نفخ اولدقده حیات بولدی وخاتم اولاده كلنجه مظهر انسانیهٔ كمالیه روحیتی ایله عالم حی وقائم اولمقدن زایل اولمدی لا تقوم الساعة حتی یقال فی الارض الله الله * پس آخر مراتب انسانیه ده ظاهر اولان خاتم اولاد مظهریتی ایله عالم قائم وآنك قلبی اوزره نازل اولان فیض الهی امدادی ایله ثابت ایدی * پس آنك انتقالندنصكره نشأت عالمه موت طاری اولوب قیامت قائمه اولور * پس الله تعالی صفت عدل ایله تجلی ایدر وبعث ونشور واخراج من فی القبور ایچون دور استیناف اولنور وسرائر آشكاره اولور * والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

(فص حكمة سبوحیة فی كلمة نوحیة)

حكمت سبوحیه نك كلمهٔ نوحیه یه اقترانی سری فهرستده سبق ایتدی (امدی) شویله معلوم اوله كه شیث علیه السلام مظهر فیض رحمانی ومصدر عطاء اسمائی اولوب اعیان قابله حسبیله اسماء الهیه افاضهٔ وجود ایتدكده اسما واعیانده تكثر وتعدد ظهور ایتمكله وشیثدن نوح علیهما السلامه كلنجه زمان فترت متطاول وعهد نبوت بعید اولمغله نوحك قومی اسماء متعدده یی اجسام واشخاص ظن ایتدیلر ومعادی دخی جسمانی محض قیاس ایتدیلر * پس بانلرك حالی ایجاب ایتدیكه تنزیهه دعوت اولونهلر * پس نوح علیه السلام حكمت سبوحیه ایله رفع تشبیه ایچون دعوت تنزیه ایله بعث اولندی * ولكن ذوق محمدی اوزره تنزیه عین تحدید اولمغله شیخ رضی الله عنه لسان محمدی ایله دیركه (اعلم ان التنزیه عند اهل الحقایق فی الجناب الالهی عین التحدید والتقیید) (یعنی سن بیل كه تحقیق اهل حقایق قتنده جناب الهیده تنزیه عین تحدید وتقییددر زیرا حقك تنزیهی محدثات وجسمانیتدن ودخی مادیاتدن تنزیهه مغایر اولان شیئدن انك تمیزیدر وانی برشیئدن تمیز ایدن یا متمیز عنهك صفتنه منافیه اولان صفت ایله تمیز ایدر پس بوتقدیر اوزره انی برصفت ایله تقیید وبرحد ایله تحدید ایدر * ویاخود انی تقییددن تنزیه ایدر پس اطلاق ایله تقیید ایدر * زیرا مطلق ایچون اطلاق تقییددر والله تعالی اطلاق ایله تقییددن برىسی ایله مقید دكلدر *

وبونلره منافى دكلدر * شويله معلوم اوله كه جناب الهيدن مراد حضرت الوهيتدركه جميع اسماء الهيه يى
جامعدر وجميع اشيايى جمعا اشتمالك ايله وتفصيلا بحسب المحل ظهور ايله محيطدر * پس اسماء شئون الهيهٔ
ذاتيه * واشياء مظاهر اسمائيه ومقتضيات صفات الهيه در * پس وجودده برشئ يوقدركه براسمك مجلاسى اولميه
وذرات عالمدن برذره يوقدركه فيض الهى مجراسى اولميه) (الله نور السموات والارض) (مظاهر ارواح علويه ده
انك نورى لامع وضياء جمال ربوبيتى اشخاص سفليه ده ساطعدر * پس حقى برشيئدن تنزيه ايتمك انك عدميتيله
انى تحديد وذاتنك مقتضياتندن انى تفريد ايتمك اطلاق ايله انى تقييد ايتمكدر) (فالمنزه اما جاهل واما
صاحب سوء ادب) (پس منزه يا جاهلدر وياخود سوء ادب صاحبيدر يعنى برشيئدن حقى تنزيه ايدن منزه يا اول
شيئده حقك ظهورينى عارف ومشاهد دكلدر وياعارفدر ولكن كندى نفسندن تحكما ذات حقك مقتضياتى
اولان شيئدن حقى تنزيه ايدر * پس ايكى وجه ايله سوء ادب صاحبيدر * بروجه بودركه اول شيئده اولان وجه
حقى مراعى اولميوب اندن اعراض ايتمشيدر وبردخى بودركه السنهٔ رسل اوزره اول صفات ايله حقك
اتصافى وارد اولوب حقه ورسله بروجه ايله معارض اولمشيدر (امدى) شويله معلوم اوله كه حضرت الوهيتده
تنزيه تحديد وتقييددر واما حضرت احديتده تنزيه اثبات شركدر زيرا منزه حقدن غيرى برشيئى اثبات ايتمكجه
حقى اندن تنزيه ايده مز وحضرت احديتده حقدن غيرى برشئ يوقدر انده غيرك اثباتى شرك محضدر وكذلك
تنزيه ومنزه ومنزه عنه كثرتى لازم كلور وبونلر وحدته منافيه در انكچون شيخ رضى الله عنه جناب الهيده تحديد
تقييد ايلدى) (ولكن اذا اطلقاه وقالا به) (ولكن جاهل ايله مسئ ادب قچنكم تنزيهى اطلاق ايتسلر وانكله
قائل اولسلر يعنى بروجه ايله تنزيهى وبروجه ايله تشبيهى اثبات ايتمسهلر بلكه معتقدلرينى اثبات ايدوب آنك
اوزره واقف اولسهلر جهل ايله وسوء ادب ايله متصف اولورلر زيرا اطلاق ايله قيد ايدوب معتقدلرى اوزره قيد
وحصر ايدرلر واما معرفت اوزره بروجه ايله تنزيه وبروجه ايله تشبيه ايتسهلر جهل ايله وسوء ادب ايله متصف
اولمزلردى وتحديد وتقييددن برى اولورلردى) (فالقائل بالشرائع المؤمن اذا نزه ووقف عند التنزيه ولم ير غير
ذلك فقد اساء الادب واكذب الحق والرسل) (پس شرايع ايله قائل اولان كه مؤمندر قچنكم حقى تنزيه ايتسه
وتنزيه قتنده واقف اولسه وتنزيهدن غيرى كورمسه پس تحقيق ادبه اساءت ايدر وحقله رسلى اكذاب ايدر
پس اساءت ادب ايتديكى بودر زيرا كندى عقلى وفكريله حق اوزره حكم ايدر وانى كندى مفهومنده
احداث ايتديكى صورته حصر ايدر زيرا افكار ايله مقيده اولان عقول بشريه ايله تنزيه عقولك احكام وآثارى
حسبيله تقييددر * پس عقول بشريه مدنسه افكارندن منزه اولان جناب الهينك عقول ايله تنزيهى
وعقولك مفهومى اوزره آنك حصرى سوء ادبدر واكذاب حق ايله اكذاب رسل ايكى وجه اوزره در
بروجه بودركه السنهٔ رسل اوزره بروجهله تنزيه وبروجهله تشبيه وارد اولدى * پس) (كمثله شئ وهو
السميع البصير) (كبى پس تنزيه ايتدكده اكذاب حق واكذاب رسل لازم كلور وبروجه دخى بودركه السنهٔ رسل
اوزره بعض مراتبده تنزه اعتبارى ايله صفات خلقيه ايله حقك اتصافى وارد اوله الله يستهزئ بهم والله خير
الماكرين) (واكيد كيدا) (ان الذين يؤذون الله ورسوله) (سخر الله منهم) كبى وسائر صفات خلقيه كبى كه كتاب
وسنتدن حقك انلر ايله ظهورى وارد اولدى جناب الهى صفات خلقيه دن مبرا وحضرت الوهيت اوصاف
محدثاتدن منزه ومعرا ايكن * پس اهل تقاليد اولان مؤمن منزهه لازم اولان بودركه جناب كبرياى حقى
كندى نفسى ايله تنزيه وتشبيه دن تنزه ايدوب السنهٔ رسل اوزره وارد اولان اوصاف ايله كه حق تعالى كندى
نفسنى انلر ايله وصف ايتدى كرك اوصاف تنزيهيه وكرك اوصاف تشبيهيه اولسون حقى وصف ايليه وكندى
رأيى وعقلى ايله تنزيهدن منزه اوله تا كيم اكذاب رسل ايله سوء ادبدن برى اوله زيرا الله تعالى تنزيه وتشبيه
ايلدى وتنزيه وتشبيه بيننده آيت واحده ده بلكه آيتك نصفنده جمع ايلدى * پس (كمثله شئ) قولى كبى
شول كسنه نك رأيى اوزره كه كاف تشبيهى زائده كورمدى پس منزه اولان حقك مثلى اولور وآنك مماثلى نفى
اولنور وبو نوع تنزيه عين تشبيهدر وبو تشبيهدن مراد نه تنزيهدر زيرا قچنكم حقك مثلى منزه اولسه بطريق
احرى حق منزه اولور ونصف ثانيده تشبيه مصرحدر ولكن عند التحقيق عين تنزيهدر زيرا وهو السميع البصير
قولى حق ايچون سمعيه وبصريه تخصيصى اثبات ايدر زيرا فى الحقيقه حقدن غيرى سميع وبصير يوقدر * پس

هر سميعك سمعى ايله سميعدر وهر بصيرك بصرى ايله بصيردر * پس سميعيت وبصيريتده حقه براحد مشارك
يوقدر ودكلدر * پس مابين مذكورينى سد ايدن سوء ادبدن وتكذيب رسلدن غايت اوزره اولور واما عارف
محققك حكمى مؤمن مقلده مخالفدر زيرا اول عارف معرفتنك مقتضاسى اوزره برصفتدن حقى تنزيه ايلسه
برنسبت ايله تنزيه ايدر واول صفتده حقك ظهور وتجليسندن غافل دكلدر وتشبيه ايلسه ينه برتشبيه ايله
تشبيه ايدركه اول تشبيه حقك ذاتى مقتضياتندندر واما قچنكم عارف موسى عليه السلامك شجرهسى طورنده
اولسه تنزيه وتشبيه حقه راجعه اولور ونفسنى برنسبت ايله تنزيه وبرنسبت ايله تشبيه ايدر مشبه له مشبهك
عينى اولمق اعتباريله وشيخ رضى الله عنه القائل بالشرائع المؤمن قولنده قائلى مؤمن ايله وصف ايتدى
ومؤمنى تأخير ايتدى شرايع ايله قائل اولوب مؤمن اولميانلردن احترازدن اوترى يهود ونصارى وسائر ملل شتى
كبى كه احوال دنيويهلرنده شريعت محمديه يه قائللردر اما مؤمن دكللردر * پس بونلر كفر ايله متصفدركه
جهالت وسوء ادبك اشديدر) (وهو لا يشعر ويتخيل انه فى الحاصل وهو فى الفائت وهو كمن آمن ببعض وكفر
ببعض) (وحالبوكه منزه اساءت ايدوب اكذاب حق واكذاب رسل ايتديكنه شعورى يوقدر واول تخيل ايدركه
اول حاصلده در وحالبوكه اول فائتده در واول منزه شول كسنه يه بكزركه لسان رسول اوزره وارد اولان احكام
واوامرك بعضيسنه مؤمن اوله وبعضسنه كافر اوله يعنى شول كسنه كبيدركه شرايعه قائل اولمغله مؤمن اوله
وحكمتك مقتضاسى اولان شيئى نفى ايتمكله كافر اوله * پس اولدخى شول شيئكه حق ايچون اثبات ايدر
اول تعيينده متعين اولان وجودى اثبات ايتمكله مؤمن اولور وشول شيئكه جناب رب الهيدن سلب ايدر انده
متعين اولان وجودى تعين ايله ستر ايدر وانده اولان وجه حقى كافر اولور ولاسيما وقد علم على البناء للمفعول
(ان ألسنة الشرائع الالهية اذا نطقت فى الحق تعالى بما نطقت به انما جاءت به فى العموم على المفهوم الاول
وجاءت به على الخصوص على كل مفهوم يفهم من وجوه ذلك اللفظ باى لسان كان فى وضع ذلك اللسان *
وخصوصا معلوم اولديكه تحقيق السنهٔ شرايع الهيه قچنكم حقك حقنده ناطقه اولسه ناطقه اولديغى شئ ايله
آنى كتورمديلر وانكله نطق ايتمديلر الا عمومده مفهوم اول اوزره وخصوص اوزره برمفهوم اوزره
كتورديلر ونطق ايتديلر كه اول لفظك وجوهندن فهم اولنور واول لفظ هرقنقى لسان ايله اولورسه اول لسانك
وضعنده يعنى هرقنقى لسانده كه برلفظ برمعنى ايچون وضع اولنسه اول لفظك وجوهندن فهم اولنان هر
مفهوم اوزره خصوصده رسلدن هر بريسى نطق ايتدى شول لسان ايله كه انكله مرسلدر (امدى) عمومدن مراد
عامهٔ ناس مؤمنلريدر وخصوصدن مراد انلرك خواصيدر ومفهوم اولدن مراد لفظك سماعى قتنده لفظدن
فهمه اول متبادر اولان معنيدركه بلا تأويل ظاهر اوزره اخذ اولنور واكرچه كيم وجه خصوص اوزره
انكچون معناى آخر واردركه اول لفظك وجوهندن فهم اولنور واول معنى خاصه يه مختصدر ولفظك
ظاهرندن متبادر اولان معنانك اخذنده عامه وخاصه على السويه در زيرا (لا يكلف الله نفسا الا وسعها)
فحواسى اوزره حق تعالى خطاب ايتمز الا عقوللرينك وسعتى حسبيله * پس حقك ناسه خطابى عموم اوزره در
وانلرك فهمنه سبق ايدن كلامك ظاهرى ايله خطاب ايدر زيرا حق تعالى مقام رسالتده تكلم ايتمز بر كلام
ايله كه انك فهمى مكلفينك بعضيسنه مختص اوله بعضنه اولميه شول حيثيتله كه عامه اول كلامدن فهم ايتمز
بلكه ظاهر الدلاله اولان كلام ايله تكلم ايدر وهر فردك اخذى استعدادى حسبيله * پس عامه نك اخذ ايتديكى
معنايى خاصه دخى اخذ ايدر * ولكن خاصه معانئ آخر ايله عامه دن منفرده اولور واول الفاظك تركيبى ودلالات
التزاميهسى حسبيله اولان وجوه آخر ايله كه بحسب المراتب اهل مخصوص انلرى فهم ايدر وانلر دخى فهمده
متفاوته درتبه كيم حديثده (نزل القرآن على سبعة ابطن) وارد اولدى وكذلك (ما من دابة الا ولها ظهر وبطن
ولكل حرف حد ولكل حد مطلع * وارد اولدى * پس ظهر دنكه كذلك لفظنك ظاهريدر ومطلعه وارنجه ناسك
مراتب غير متناهيهسى حسبيله معانئ غير محصوره واردر ولكن واجب اولان اول لفظدن متبادره اولان
معنانك اولكى معناسنك فهميدر واول لسانك وضعى حسبيله وسائر معانى دخى انتقالات صحيحه ودلالات
صريحه حسبيله اول لفظ اوزره مترتبه اولور * پس مرتبهٔ احديت اولان مقام اقدمدن لسان عموم اولان
مراتب ناسك آخرينه وارنجه اولان معانينك كافهسيله ناس مخاطبدر * پس لسان عمومده) (ليس كمثله

شئ) (قولی تنزیهدر) (وهو السمیع البصیر) (قولی تشبیهدر زیرا بو آیتده مفهوم اول بودر * لیس مثل الذی
وصف بصفاته شئ من غیر قصد الی مثل ونظیر بخنکم کاف مثل معناسنه اعتبار اولنسه وکاف زائده اعتبار
اولندقده (لیس کمثله شئ) دیمك انك مثلی برشئ یوقدر دیمکدر وبو محض تنزیهدر (وهو السمیع البصیر) عین
تشبیهدر ولکن خاصه تنزیهدن تشبیهی وتشبیهدن تنزیهی فهم ایدرلر زیرا کاف ایله مثل اکر ظاهر اوزره حمل
اولنورسه لیس مثل مثله شئ دیمك اولور پس اثبات مثل ایله تشبیه لازم کاور * وکذلك سمیع وبصیرك تعریفی
افاده ایدرکه سمیع وبصیر اولدر وبو عین تنزیهدر * پس شرایع ایله قائل اولان مؤمنه واجب اولان عمومده مفهوم
اول اوزره السنهٔ رسل اوزره تنزیه واقع اولدیغی موضعده تنزیه ایلیه وتشبیه واقع اولدیغی موضعده تشبیه ایلیه
تاکیم اساءت ادب ایله اکذاب رسلدن خلاص اوله) (فان للحق فی کل خلق ظهورا فهو الظاهر فی کل مفهوم)
بو قول تعلیلدر انما جاءت به فی العموم علی المفهوم الاول وعلی الخصوص علی کل مفهوم قولی ایچون یعنی دیرکه
زیرا حق ایچون خلقك کایسنده ظاهر اولان حقدر یعنی مظاهر خلقیه
ومفهومات ذهنیه نك هر بریسنده حق محل حسبیله ظاهردر * پس هر موجود وملفوظ وهر مفهوم
وملحوظده بحسب المحل ظاهر اولوب خطاب خاص ایله خطاب ایدر ولکن هر برقوم شرب معلومی اوزره کندی
مرتبه سندن اخذ ایدر * پس عامه هر مخلوق وملفوظدن اخذ ایدر وخاصه هر مخلوق وملفوظدن وهر مفهوم
ومعلومدن اخذ ایدرلر ولکن عمومده مفهوم اول اوزره انزال اولنور وخصوصده هر مفهوم اوزره که خاصه اول
عبارتدن انی فهم ایدر وحق تعالی جمیع مفهوماته شامل اولان عبارتی ذکر ایلدی زیرا حق جمیع مفهوماتی
محیطدر وجمیعسی انك مراد ایدر فاهمینه نسبت ایله ولکن دلالت لفظیه شرطیله که جمیع وجوه دلالت ایله
وضع عربی وغیریده دلالت لفظیه دن مفهومه اولان وجوهك جمیعسنه دلالت ایله اول اخبارات الهیه
هر قنقی لغت لفظی ایله واقعه اولورسه * پس هر مخلوق ومفهومده ظهور حقك اولدقده انلرك کایسنده
خطاب دخی حقك اولور واخذ دخی حقدن اولور محل حسبیله واخذك فهمی حسبیله * پس استعدادی
اجمع واتم اولان کمسنه نك اخذی اجمع اولمغله استعدادی ضعیف اولان کمسنه فهم ظاهر اوزره فهم ایدوب
اخذ ایتدیکی شئ مردود اولمز (اعطی کل شئ خلقه ثم هدی) پس هر شیئك هدایتی انك استحقاقی حسبیله در
ولکن اولی واجدر اولان اجمع واکمل اولاندر * پس حق هر مخلوق ومعلومده وهر فهمده محل حسبیله ظاهردر
واما انده وغیری معلوماتده ظهورا ایله منحصر دکلدر وجائزدرکه فان للحق ظهورا قولی فقد اساء الادب واکذب
الرسل قولی ایچون تعلیل واقع اوله یعنی شرایع ایله قائل اولان مؤمن بخنکم تنزیه ایتسه وتنزیه قتنده واقف
اولسه وتنزیهدن غیری برشئ کورمسه پس اساءت ادب ایدر وحقله رسلی اکذاب ایدر زیرا خلقك کایسنده حق
ایچون ظهور واردر وهر معلومده ظاهر اولان حقدر * پس هر قنقی خلقده وهر قنقی معلومده حقی مشاهده
ایتمیوب حقی اندن تنزیه ایدرسه اساءت ادب ایدر) (وهو الباطن عن کل فهم الا عن فهم من قال ان العالم
صورته وهویته وهو اسم الظاهر) (وفهمك کایسندن باطن اولان حقدر یعنی فهمی محدود اولان فاهمك
استعدادندن زیاده اولان شئ ایله باطندر الا شول کمسنه نك فهمندن باطن دکلدرکه تحقیق عالم حقك صورتی
وهویتیدر وعالم حقك اسم ظاهریدر دیدی * زیرا انك فهمی محدود دکلدر زیرا الله ایله اللهدن فاهمدر برشئ
اندن باطن دکلدر * پس عالمدرکه عالم حقك صورتی وهویتیدر اسم ظاهر ایله حقك تقیدی اعتباریله حقك
ذاتی اعتباریله دکلدر * پس حق عین عالم اولدیغی اعتباریله عالم حقك صورتی وهویتی اولور واسم ظاهر عالم اولور
ظهوریله حقك تقیدی جهتیله حقیقت مطلقه اعتباریله دکلدر زیرا حقیقت الهیهٔ مطلقه در جمیع قیود
اسمائیه ایله مقیده ایکن * پس عالم حقك هویتیدر ظهور جهتیله عالمك عینی اولورز یرا حق اول وآخر وظاهر
وباطندر پس حق ظاهر وظاهر عالم اولدقده اسم ظاهردر (کما انه بالمعنی روح ماظهر فهو الباطن) نته کیم حق
معنی جهتیله ظاهر اولان شیئك روحی وحقیقتیدرکه قید بطون ایله مقیددر * پس حق باطندر وباطن دخی
حقك هویتیدر * پس عالمده ظهور ومعناده بطون قیدی ایله مقید اولان حقدر وظهور وبطون حقك هویتیدر
(فنسبته لما ظهر من صور العالم نسبة الروح المدبر لصورته) (پس صور عالمده ظاهر اولان شیئه حقك نسبتی
روح مدبرك صورتنه نسبتی کبیدرکه انی تدبیر ایدر یعنی حق ظاهر وباطنك هویتی اولدیغی ظاهر اولدقده نصکره

باطنیتك

باطنیتك ظاهریته نسبتی صورتی مدبر اولان روحك صورته نسبتی کبیدر * پس صور عالم حقك ظاهریدر
ولکن باطندن مستمده ومستفیضه در * وباطن آنی ممددر صورتنی مدبر اولان روح صورتنی ممد اولدیغی کبی
وباطن باطندن مستمددر (امدی) صور عالم صور اجسامه مخصوصه دکلدر بلکه تعین اول مرتبه سندن که
غیب مطلق نفس رحمانی ایله تجلی ایدوب اولانده ظاهر اولدی آخر مراتب عوالم اولان عالم شهادت صورنه
منتهی اولنجه واقعه اولان جمیع عوالم صورنه شاملدرکه هر بر مرتبه نك ظاهریتی باطنیتندن مستمده در مثلا
تعین اول غیب مطلقك ظاهریدر واندن مستمددر وتعین ثانی دخی تعین اولك ظاهریدر واندن مستمددر
واول دخی انی ممددر وسائر تعینات الهیه وعوالم خلقیه دخی بویله درکه هر تعین تعین سابقه نسبتله ظاهردر
وهر تعین تعین لاحقه نسبت ایله باطندر وانك روحی کبیدر ولکن شیخ رضی الله عنهك ذکر ایتدیکی عمومده
مفهوم اول اوزره انك لفظندن متبادر اولان صور عالم شهادتدرکه جمیع اهل مشارب انك صوری حق باطن
ایله قائمه اولدیغی مشاهده سنده مشترکدر ولکن خواص وانلرك ما فوقنده اولان جماعت کامله تعین اوله
منتهی اولنجه واقعه اولان مراتبدن هر بر مرتبه نك ظاهریت وباطنیتنی اعتبار ایدوب وظاهریتی باطنیتندن
مستمده اولدیغنی مشاهده ایدر * پس حضرات اسمائیه وتعینات الهیه وتجلیات جلالیه وجمالیه وتشخصات
انفاس رحمانیه وعوالم عقلیه وروحیه ونفسیه وصور طبیعیه وعنصریه وصور مثالیه وخیالیه وکذلك
صور برزخیه وحشریه وجنانیه وجهنمیه وابد الابدین تعینات غیر متناهیه صوری حقك ظاهر یتیدر وباطن
حیثیتیله بونلرك کایسنه حقك نسبتی روح مدبرك صورتنه نسبتی کبیدر) (فیؤخذ فی حد الانسان مثلا
باطنه وظاهره) (پس انسانك حدنده اخذ اولنور مثلا انسانك باطنی وظاهری یعنی انسان باطن وظاهردر
زیرا روح ایله صورتدن مرکبدر * پس بحسب الصورة ظاهردر وبحسب الروح باطندر پس انسان ظاهر وباطن
ایله محدوددر وظاهری باطن ایله قائمدر وباطنی ظاهر ایله ظاهر وکندی احکامنی مظهردر) (وکذلك کل
محدود) وهر محدود دخی انسان کبی حد اولنور زیرا برشئ ایچون حد تام حاصل اولمز الا آنك ظاهرنی وباطنی
ذکر ایتمکله پس حق ظاهرك ظاهری وباطنیدر وباطنك باطنی وظاهریدر) (فالحق محدود بکل حد)
پس حق محدوددر هر حد ایله که انکله هر محدود محدود اولور * پس حق اکر حد اولنسه جمیع حدود ایله حد
اولنور زیرا ظاهر وباطن ایله محدوده اولان صورلك ظاهری وباطنیدر واول صورده ظهور وبطون ایله محدوده
اولان صور آنك تعیناتیدر) (وصور العالم لا تنضبط ولا یحاط بها ولا یعلم حدود کل صورة منها الا علی قدر
ما یحصل لکل عالم من صورة) (وحال بوکه صور عالم منضبطه اولمز ودخی احاطه اولنمز ودخی عالم صورتدن
هر صورتك حدودی بلنمز الا هر عالم ایچون آنك صورندن حاصل اولدیغی قدر * پس حق صور عالم حدودیله
محدود اولور ولکن صور عالم مضبوطه دکل ومحاطه دکلدر زیرا صور ممکنات غیر متناهیه در وصور عالمدن
هر صورتك حدی هر عالم ایچون آنك صورندن حاصل اولدیغی قدردر * پس جمیع صور عالم مضبوطه اولمغله
صور غیر مضبوطه نك حدودی ایله حق محدود اولمز) (فلذلك یجهل حد الحق فانه لا یعلم حده الا بعلم
حد کل صورة وهذا محال حصوله لحد الحق محال) (پس صور عالم منضبطه اولمدیغی اجلدن حقك
حدی مجهول اولور زیرا شان بودر حقك حدی معلوم اولمز الا هر صورتك حدی علمی ایله وبونك حصولی
محالدر * یعنی هر صورت حدینك علمی حصولی محالدر * پس حقك حدی محالدر زیرا حق ازلا وابدا متجلیدر
واعیان قابله دخی دائمة القبولدر وصور عالم سرمدا متکونه در * پس عالم صور غیر متکونه یه متوقفه اولان
حدود ایله محدود اولمز * پس حق ایچون حد مجهول اولور الا صور عالم حقك صورتی وهویتی اولدیغی
عارف اولوب خلق ظاهرده ومفهوم باطنده بحسب المحل وجود واحد حقی مشاهده ایدن عارف کاملك
معرفتندن باطن ومجهول دکلدر زیرا کمال انطلاق ومحاکات ونهایت انطباع ومحاذات ومضاهاتده واقعدر
وانك مشهدنده ظهور الحق فی الخلق انما هو بحسب المحلدر * پس اخذ دخی بحسب المحل حقدندر کرك عمومده
مفهوم اول اوزره وکرك خصوصده مفهوم کل اوزره ظهور ایدوب خطاب ایتسون وکذلك بو مشرب صاحبی
قتنده تنزیه بالکلیه مرتفعدر زیرا تنزیه وتشبیه حقدن غیری شئ آخرك ثبوتی قتنده واقع اولور وآنك قتنده
وجود حقدن غیری برشئ یوقدرکه اندن حق تنزیه ویا اکا تشبیه ایلیه نته کیم شیخ رضی الله عنهك فان للحق

في كل خلق ظهورا فولى وكذلك ان العالم صورته وهو يته وهو الاسم الظاهر قولى اعطا ايدر (وكذلك ومانزهه فقد قيده وحدده وما عرفه) يعنى سبق ايتديكى اوزره كه منزه ناقص المعرفه در حق غير محدودى تحديد وتقييد ايتديكندن اوترى (امدى) منزه كيدر شول مشبه كه حقى تشبيه ايلسه وانى تنزيه ايتمسه يعنى تشبيهده تنزيه ايتسه پس تحقيق اول مشبه حقى تقييد وتحديد ايتدى وحق معرفت ايله انى عارف اولمدى زيرا تشبيه دخى مطلق غير محدودى تقييد وتحديد در زيرا مشبه حقى جسمانياته تشبيه ايدوب انده حصر ايدر ومنزه جسمانياتدن تنزيه ايدر * پس هر برينك مفهومى ايله حقى تقييد ومعلومى ايله آنى تحديد ايدر شويله معلوم اوله كه تنزيه تشبيه كبيدر تقييد وتحديده بلكه تنزيه تحديده تشبيهدن دخى ارفعدر زيرا تنزيهك نتيجه سى تشبيه وتشبيهك تنزيه در * پس معرفت الهيه بونلرك مفهوم ومعلوملرندن عاليه در زيرا الله تعالينك حقيقتى اطلاق ايله عدم حصر اقتضا ايدر والسنهٔ رسل اوزره منزله اولان كتب الهيه ده الله تعالى كندى نفسندن تنزيه وتشبيه ايله معا اخبار ايلدى مفهوم عمومده ومعلوم اهل خصوصده كندى نفسندن اخبار ايلدى تنزيهده تشبيه ايله وتشبيهده تنزيه ايله * پس احد همادن بريسيله آخر سز اخذ ايتمك حقدن اعراضدر) (ومن جمع في معرفته بين التنزيه ووصفه بالوصفين على الاجمال لانه يستحيل ذلك على التفصيل لعدم الاحاطة بما في العالم من الصور) وبركسه كه حقك معرفتنده تنزيه ايله تشبيه بيننده جمع ايلسه واجمال اوزره وصفين ايله انى وصف ايلسه زيرا شان بودر كه تفصيل اوزره وصفين ايله انى وصف ايتمك مستحيلدر عالمده صوردن اولان شيئه عدم احاطه دن اوترى تشبيه ظاهر وشهادت وكثرتدر وتنزيه باطن وغيب ووحدتدر * پس عارف محقق حقك حقيقت واحده سى اعتباريله كه حق انكله احد در جميع تعيناتدن حقى تنزيه ايلسه وصور عالمده حقك ظهور وتجليسى اعتباريله واسم ظاهر حيثيتيله عالم حقك هويتى اولديغى اعتباريله تشبيه ايلسه تنزيه ايله تشبيه بينني جمع ايدر وتشبيهك مقتضاسى اولان ظهور وكثرت وصفى ايله وتنزيهك دخى مقتضاسى اولان بطون ووحدت وصفى ايله على طريق الاجمال وصف ايدر وكذلك الاهدن وارد اولان احكامك كايسندن مؤمن اولان دخى شرع مطهره اتباع وامتثالدن اوترى اجمالا انى تشبيه وتنزيه ايله وصف ايدر زيرا غير متناهيه اولان صور عالم احاطه اولنمغله تفصيل اوزره وصفين ايله وصف ايتمك محالدر) (فقد عرفه مجملا لا على التفصيل) من قولنه جوابدر * پس اول كسنه حقى مجملا عارف اولور تفصيل اوزره دكل زيرا غير متناهى اولان شيئك دفعهٔ واحده ده تفصيلى ممتنعدر ولكن حق تعالى من غير تناه ولا انقطاع ابد الدهر صور عالمى تفصيل ايدر و بوندن اول اشارت اولنديغى كبى كه بعض محققين تنزيه وتشبيه وصفى ايله حقى وصف ايلسه وصفين حقيقت حقك مقتضاسى اولمغله اوليت وآخريت وظاهريت وباطنيت كبى حق اضداد وامثالى قبول ايتمكله زيرا حقيقت حق اضدادك وصورلرك كليسنى محيطه در وامثال وانظارك جميعسنه شامله در * پس اول كامل المعرفتدر ابو سعيد خراز كبى كه اللهى نه شى ايله بلدك ديو سؤال اولندقده اضداد بيننده انى جمع ايتمكله ديو جواب ايتدى وكذلك حق تعالى هويت احديه سى اوليت وآخريت وظاهريت وباطنيت ايله وصف ايلدى مع هذا بونسبتلرى برينك ضديدر) (كما عرف نفسه مجملا على التفصيل) نته كيم كندى نفسى مجملا عارف اولدى تفصيل اوزره عارف اولدى يعنى كندى نفسى اسماء الهيه دن بر اسم خاصك مظهرى وصورتى اولديغن واول اسم انك روحى وباطنى اولديغن عارف اولسه واول اسمك خزانه سنده مخزونه اولان كمالاتك بعضيسنى كندى نفسنده مشاهده ايتسه پس اجمالا ربنى عارف اولور وآنك كمالاتنه انتقال ايدر وتفصيلا نفسنى عارف اولمز زيرا نفسى صورت الهيه ايله وصورت عالم اوزره در و بو صور نوعيه يى وآنلرك كمالاتنى دفعهٔ واحده ده نفسنده تفصيلا مشاهده ايده مز پس تفصيلا مشاهدهٔ نفسنى عارف اولمز پس كذلك ربنى تفصيل اوزره عارف اولمز پس اجمالا ظاهر وصفى ايله كه صورت وتشبيهدر وباطن وصفى ايله كه صورت وتشبيهدر وباطن وصفى ايله كه روحانيه وتنزيهدر حقى وصف ايدر) (ولذلك ربط النبى صلى الله عليه وسلم معرفة الحق بمعرفة النفس فقال من عرف نفسه فقد عرف ربه) يعنى اجمالا نفسك معرفتى اجمالا حقك معرفتنى مستلزم اولديغندن اوترى * نبى صلى الله تعالى عليه وسلم حقك معرفتنى * نفسك معرفتنه ربط ايلدى پس من عرف نفسه فقد عرف ربه ديدى پس نفسنى اجمالا عارف اولان ربنى اجمالا عارف اولور * ونفسنى تفصيلا عارف اولان ربنى

تفصيلا عارف اولور * ولكن نفسنى تفصيلا عارف اولمز الا قيود ظاهره دن وتعينات باطنه دن اطلاقى جهتيله واحكام وجوبيه وامكانيه نك انده انطباعى جهتيله واما اجمالا نفسنك معرفتندن تفصيلا حقك معرفتى لازم كلمز زيرا حق ايچون ثابته اولان معرفت حقيقيه حاصل اولمز * الا صور آفاقيه وتفصيليه ده منبثه اولان آيات الهيه نك معرفتى بيله صور انسانيه ده احديهٔ جمعيه آياتك جمى احديتى بيله جمع ايتمكله انكچون حق تعالى بو معنايه اشارت ايلدى وقال تعالى) (سنريهم آياتنا في الآفاق وهو ما خارج عنك وفي انفسهم وهو عينك) وحق تعالى ايتدى عن قريب بز آياتمزى آنلره آفاقده كوستررز * واول سندن خارج اولان شيدر كه انك تعينى سنك تعينكه نسبت ايله تعين آخردر وآنك غيريدر وحق هر تعيننده بر تجلى ايله ظاهردر وجميع تعيناتده استواء فرقانى وتفصيل ايله استوى ايلدى ودخى بز آياتمزى انلرك نفسنده آنلره كوستررز واول سنك عينكدر كه استواء كلى وجمعى وقرآنى ايله قلب مؤمن عرشى اوزره استوى ايلدى) (حتى يتبين لهم اى للناظرين انه) اى المرئى في الآفاق والانفس الحق حتى آفاق وانفسه ناظر اولنلره متبين اولسونكه آفاق وانفسده مرئى اولان حقدر) (من حيث انك صورته وهو روحك فانت له كالصورة الجسمية وهو لك كالروح المدبر لصورة جسدك) يعنى آفاق وانفسده حقك مرئى اولمسى سن حقك صورتى اولديغك حيثيتله وحق سنك روحك اولديغى حيثيتله در پس سنك جسدك صورتى مدبر اولان روح كبيدر يعنى مظاهر آفاق وانفسده حقك ظهورى وآفاق وانفسك انكله قيامى روحك جسدده ظهورى وجسدك روح ايله قيامى كبيدر * پس حق سنك هويتكدر وسن آنك صورتى سن وكذلك حق روح كادر وروح روح عالمدر * زيرا ذات وصفاتى حقايقيله مدبر الكل در) (والحد يشتمل الظاهر والباطن منك) وحد سنك ظاهر وباطنكه شاملدر * يعنى تحنكم سن حيوان ناطق ايله تعريف اولنسك پس حد سنك ظاهريكه كه جسمكدر شامل اولور حيوان ديمك ايله زيرا جسم نامى وحساس ومتحرك بالاراده در وسنك باطنكه كه روحكدر شامل اولور ناطق ديمك ايله زيرا روح نفس ناطقه در پس حقك سكا روح اولديغى سنك روحانيت وجسمانيتكدن كه ظاهر وباطندر مركب اولان وجودكه شاملدر يعنى سنك ظاهر وباطندن مركب اولان صورتكه روح كبيدر) (فان الصورة الباقية اذا زال عنها الروح المدبر لها لم يبق انسانا ولكن يقال فيها انها صورة تشبه صورة الانسان فلا فرق بينها وبين صورة انسانية من خشب او حجارة ولا ينطلق عليها اسم الانسان الا بالمجاز لا بالحقيقة) (وعالم صورت ملكيه نك وارواح ملكوتيه نك مجموعندن عبارتدر پس عالم كندى نفسيله معدومدر وحقك تجليسى ايله موجوددر ولكن عالمك وجودى ايكى تجلى بيننده در وهر آنده حق بر تجلى ايله عالمه تجلى ايدر * واول تجلى نه كندى اصلنه تقلص ايدوب تجلى آخر ايله تجلى ايدر پس عالم هر آنده معدوم وموجوددر ووجودى تجلى وارد ايله تجلى راجعك بيننده در پس عالمك صورتندن حقك زوالى ممكن دكلدر ديمكدن مراد عالم عالم اولديغى حيثيتله حقك تجليسى ايله موجوددر مادامكه صورت عالم موجوده در عالمك تجليسى آندن زائل دكلدر * يعنى عالم صورتنك وجودى آندن حقك زوالى قتنده متصور دكلدر زيرا عالم صورتنك وجودى تجلين بيننده در * پس صورت عالم هر آنده معدومه اولوب موجوده اولجق صورت عالم ايچون قدم قنقى مقامدن ثابت اولور * وحال بوكه وجوده داخل اولان شئ معدوم اولمز تصورات دنيويه واخرويه تجلين بيننده موجوده وباقيه در (كل شى هالك الا وجهه) حكمى اوزره اسم ظاهرك حكمى تحتنده تجلين بيننده موجوده اولان شيئك حقنده تجلى شهادى واسم ظاهر حكمى مقتضى اولوب زائل اولدقده اول شيئك صورت ظاهره سى فانيه وزائله اولوب آنك صورت باطنه سى كه تجلى عالم ايله آنده متعينه اولان آنك روحانيتيدر * ووجوه الهيه دن آنده متعين اولان وجه الهيدر * زيرا روح ايله باقيه اولان صورت انسانيه تحنكم آنى مدبر اولان روح آندن زائل اولسه اول صورت انسان اولديغى حالده باقيه قالمز ولكن اول صورتك حقنده ديلور كه اول بر صورتدر كه انسان صورتنه شبيهدر پس روحسز اولان اول صورت انسانيه بينى ايله خشب وحجاره دن اولان صورت انسانيه بيننده فرق يوقدر واول صورتنه اسم انسان اطلاق اولنمز الا مجاز ايله حقيقت ايله دكلدر * پس حقك صورت انسانه روح كبى اولديغى روح ايله جسددن مركبه اولان صورت انسانيه در زيرا روحسز اولان صورت انسانيه حقيقة صورت انسانيه دكلدر پس نته كيم حد انسانده صورت ظاهره وهويت باطنه

اخذ اولنور وانسانك ظاهری باطنندن وباطنی ظاهرندن زائل اولمز پس حق كه صورت عالمك باطنی وصورت عالم آنك ظاهريدر باطنيتی حيثيتيله صورت عالمدن زائل اولمز پس انكیچون شيخ رضی الله عنه) (وصورة العالم لا يمكن زوال الحق عنها اصلا) ديدی يعنی وحال بوكه عالمك صورتندن حقك زوالی اصلا ممكن دكلدر زيرا صورت عالمدن تجلی ايله حق اعراض ايلسه صورت عالم منعدمه اولوردی واكا صورت عالم اطلاق اولنمزدی پس عالمك صورتی حقك وجودی ايله كه اكا روح كبيدر باقيه در وتجلی ايله حقك آندن اعراضی ايله فانيه در) (فحد الالوهية له) (ای للحق) (بالحقيقة لا بالمجاز) (پس حق ايچون الوهيتك حدی حقيقتيله در مجاز ايله دكلدر يعنی انسانك حدنده ظاهر وباطن اخذ اولنديغی كبی وظاهری باطنندن زائل اولمديغی كبی حق دخی صورت عالمك روحی اولوب صورت عالمدن الوهيت ايله زائل دكلدر * پس حد الوهيت حقيقة حق ايچون ثابتدر مجازا دكلدر زيرا مألوهك قيامی اله ايله در * پس مادامكه مألوه الهك الوهيتی صفتيله قائمدر اله حد الوهيت ايله محدود اولمقدن زائل اولمز بلكه حق عالمك هويتی اولديغی اعتبار ايله صورت عالم ظاهر وباطن حدی ايله محدود اولديغی حقك اول حد ايله محدود اولمسنك عينيدر واما صورت عالمدن تجلی حقك اعراضی قتنده ويا كل شیء هالك الا وجهه موجبنجه تجلی ذاتك ظهوری قتنده جميع صور اشخاص فرقانيهٔ ظاهره نك وتعينات اعيان قرآنيهٔ باطنه نك استهلاكی قتنده ذات حق الوهيت ايله متصفه اولمقدن غنيه در زيرا آنك احديت ذاتيه سی كثرت صوريه ونسبيه دن غنيه در الوهيت ايله متصفه اولمقدن غنيه در زيرا انك احديت ذاتيه سی كثرت صوريه ونسبيه دن غنيه در الوهيت مرتبهٔ واحديتده اسماء الهيه نك قوابل اعيان غيبيه حسبيله تعينی مرتبه سيدر كه تجلی وجود واحد اسما ايله متعيندر واسما دخی اعيان قابله ده ظاهره در واعيانده ظاهره اولان صور عالمك صوريدر * پس صورت عالمكه ظاهردر آنك باطنی اولان اسما ايله قائمدر * پس اكر عالمك عدميتی فرض اولنسه ويا تجلی حق آندن اعراض ايتمكله معدوم اولسه اسماء الهيه مظاهرسز متعينه اولمزدی واحكام تجليات ايله ظاهره اولوب الوهيت متعينه اولمزدی پس الوهيت ظاهرده تحققده عالمه متوقفه در (كما هو حد الانسان اذا كان حيا) (نته كيم انسانك حدی حقيقة متحقق اولور * قچنكم انسان حی اولسه يعنی انسانك حدنده ظاهری وباطنی اخذ اولنديغی كبی وظاهری باطنندن زائل اولمديغی كبی الوهيت صورت عالمدن زائله اولمز زيرا رب مربوبدن وعلت معلولدن زائله اولماز) (وكما ان ظاهر صورة الانسان تثنی بلسانها علی روحها ونفسها المدبر لها) (ونته كيم انسان صورتنك ظاهری لسان ظاهر ايله آنی مدبر اولان روحنه ونفسنه حامددر زيرا آنك بقاسی وحياتی وانسانيتی انكله در * وكمالات الهيه نك تحصيلی والا ونعم الهيه نك وصولی وصورت الهيهٔ احديهٔ جمعيه يه آنك مظهر اولمسی آنك واسطه سيله در (كذلك جعل الله صورة العالم) (وهی صورة جمعية جميع الصور الملكية والارواح الملكوتية (تسبح بحمده) كذلك الله تعالی صورت عالميكه حقك ظاهريتی وهويتيدر كه صور ملكيه وارواح ملكوتيه جمعيتنك صورتيدر حقك حمدی ايله مسبحه ايلدی يعنی كندی نفسنه حامده ايلدی زيرا عالم صورتنك قيامی حقله در * پس ظاهر وباطندن مجتمعه اولان صورت عالم آنك باطنی وروحی اولان حقله قائمه وآندن مستمده در واكا حامده ومثنيه در) (ولكن لا نفقه تسبيحهم لان لا نحيط بما فی العالم من الصور) (ولكن بز امكانيتمز ووجود حسبيله تقيدمز حسبيله جميع صورك تسبيحنی فهم ايتمزز زيرا بز عالمده صوردن اولان شيئی احاطه ايده مزز زيرا صور عالم اجناس وانواع اوزره در * پس هر جنسك صورتی انجق كندی جنسی تسبيحنی فهم ايدر كندی جنسندن خارج اولان جنسك لسانی فهم ايده من پس صور عالم ارواح واسماسی تقايضدن تنزيه ايتدكلری اعتبار ايله آنلری مسبحه در واما اول صوردن ظاهره اولان كمالاتك اظهاری اعتبار ايله حامده در) (فكل السنة الحق ناطقة بالثناء علی الحق) (پس صور عالمك كليسی السنهٔ حقدر حقه ثنا ايله ناطقه در يعنی جميع صور حقك ظاهريدر وظهور اعتبار ايله حق آنلرده متعيندر وآنلرك السنه سيله متكلمدر پس آنلر السنهٔ حقدر كه حق باطنك ثناسيله ناطقه در واكا حامده در (ولذلك قال الحمد لله رب العالمين) (وبوندن اوتری يعنی صور عالمك كليسی السنهٔ حق اولديغندن اوتری الله تعالی يه الحمد لله رب العالمين ديدی يعنی حمد اللهه مخصوصدر كه رب العالميندر (ای اليه ترجع عواقب الثناء فهو المثنی والمثنی عليه) (يعنی عواقب ثناء اللهه راجعه در * پس الله مثنی ومثنی عليه در يعنی حمد حامد

معناسنه

معناسنه اعتبار اولنمغله جميع صور عالمينك عواقب ثناسی اللهه راجعه در * زيرا صور عالمينده متعين اولوب حامد اولان اولدر وحق باطنه نسبت ايله حمد محمود معناسنه اعتبار اولنمغله جميع عوالم صورينك عواقب ثناسی اكا عائده در زيرا جميع صورك روحيدر پس حق ظاهر ايله مثنی در وحامديت اكا مخصوصه در وباطنيله مثنی عليه در ومحموديت اكا مخصوصه در وكذلك تفصيلا حامد در وجمعا محمود در وكمال محمدی بودر كه حمد وحامد ومحمود شیء واحد اوله وبو مقام مقام محمود در) (شعر) (فان قلت بالتنزيه كنت مقيدا * وان قلت بالتشبيه كنت محددا) (پس اكر سن تنزيه ايله قائل اوله جق اولورسك يعنی حقی تنزيه ايده جك اولورسك تشبيهسز حقی مقيد اولورسن زيرا ماسوادن حقك تنزيهی ماسوادن اخراج ايله آنی تقييد در واكر سن تشبيه ايله قائل اوله جق اولورسك يعنی مذهب تشبيهه ذاهب اولورسك تنزيهسز حقی محدد اولورسن زيرا تشبيه تحديد در (وان قلت بالامرين كنت مسددا * وكنت اماما فی المعارف سيدا) واكر سن امرين ايله قائل اوله جق اولورسك يعنی تنزيه ايله تشبيه بينی جمع ايدوب ظاهرده تشبيه وباطنده تنزيه وتشبيهده تنزيه وتنزيهده تشبيه ايله قائل اوله جق اولورسك مراتبده اموری مسدد اولورسن وياخود نعتنكی طريق سداد اوزره جاعل اولورسن ومعارفده امام وسيد اولورسن يعنی معارف الهيه ده اقتدا اولنمغه مستحق اولوب سيادته وخلافته لايق اولورسن (فمن قال بالاشفاع كان مشركا) ومن قال بالافراد كان موحدا) المشرك بالتشديد مثبت الشريك پس شول كمسنه كه اشفاع ايله قائل اولسه يعنی وجود حقله خلقی اثبات ايدوب آنك شهودی شفع اولسه حق ايچون شريكی مثبت اولور زيرا وجودده حقی وخالقی مشاهده ايدر وحقی خلقدن تنزيه ايدر وشول كمسنه كه افراد ايله قائل اولسه موحد اولور يعنی حقی شفعيتدن افراد ايدوب تكثردن آنی تنزيه ايلسه پس حقی واحد ايدر ووحدت ايله مقيد ايدر ومن حيث لا يشعر اولكی كبی شرك ايچنه دوشر زيرا حقدن غيری شیء آخری اثبات ايدوب آندن حقی تنزيه ايدر وكذلك فرديت عددك لازميدر زوجيت كبی پس مشبه احد موجودينی آخره تشبيه ايدر ووجودده آنلری اشراك ايتمكله ومنزه موجودينك برينی آخردن اخراج ايدوب تميز ايدر ووجودده اشراك ايتدكدنصكره پس حقی عدد شفعده وجوددن اخراج ايدر پس حق ثالث ثلثه در دينلر كبی اولور واياتده واقع اولان لفظ قال بعضلر قتنده اقرار واعتراف وياخود اخبار معناسنه در انكيچون باء ايله تعديه ايتدی) (فاياك والتشبيه ان كنت ثانيا * واياك والتنزيه ان كنت مفردا) (الثانی اسم فاعل من الثنی يعنی پس سن تشبيهدن حذر ايله * اكر واحد حقيقی حقی ثانی ايده جك اولورسن * انكله خلقی اثبات ايتمكله وحق ايچون ثانی اثبات ايتمك ايكی طريق اوزره در بری بودر كه وجودينك ايكيسی قديمين اوله وبو قول مشركينك قوليدر وايكنجيسی بودر كه اولكيسی واجب وقديم اوله وايكنجيسی واجبدن فايض اوله ومحدث اوله كه بر يسی آخرك وجها من الوجوه عينی اولمق ممكن اولميه وبو قول مؤمنين ظاهرينك وحكماء محجوبينك قوليدر وبعض نسخه ده ثانيا تا ايله واقع اولدی يعنی تشبيهدن حذر ايله اكر حقله غيری مثبت اوله جق اولورسك يعنی اكر حقله خلقی اثبات ايدرسك خالق حقك غيريدر ديو اثبات ايدوب تشبيه ايتمه بلكه حقی عين خلق ايله صورت تقييدده ظاهر اولديغی حالده ووجود واحدی تقييد وظاهر ايله خلق واطلاق وباطن ايله حق مشاهده ايله ودخی سن تنزيهدن حذر ايله اكر مفرد اوله جق اولورسك يعنی شفعيتدن حقی افراد ايده جك اولورسك تعددك تنزيه ايتمه زيرا آندن غيری برشیء يوقدر كه آنی آندن تنزيه ايدرسن ولكن ذاتيله واحددر * وصفاتيله كثيردر پس وحدت كثرت واطلاق وقيد نسبت ذاتيه در پس حق كندی نفسندن وذاتی مقتضياتندن تنزيه اولنمز پس اكر سن تنزيه ايده جك اولورسك اثبات غير ايدوب تقييد ايدرسن پس ديمك اولورا كرسن افراد وجود حقی ايله قائل اوله جق اولورسك پس آنك تنزيهندن حذر ايله زيرا قچنكم حقله غير اولمسه حق كندی نفسندن وذاتی مقتضياتندن تنزيه اولنمز ومفرد افرادن اسم فاعلدر (ما انت هو بل انت هو وتراه فی) عين الامور مسرحا ومقيدا قيد خطاب ايله مقيد اولان انت شاهده متعينه اولان حقك عين مقيده سندن كنايه در وقيد غيبت ايله مقيد اولان هو حقك غيب ولا تعينندن وهويت مطلقه سندن كنايه در پس قيد خطاب ايله مقيد اولان حقك تعينی كه انت در * آنك غيب واطلاقندن كه هو در نفی ايدر * يعنی وجود مقيد مقيده اولديغی حالده * وجود مطلقك عينی دكلدر مطلق اولديغی حالده بلكه انت هو در يعنی مقيد مطلقدر حقيقت وجود اعتبار يله كه مقيدده مقيددر

ومطلقده مطلقدر* پس معنی بویله اولورسن قیدظاهرایله مقیدایکن مطلق وغیب اولان وجودحقك عینی
دكلسن* واماحقیقت وجوداعتباریله سن انك عینی وهویتی سن وسن انی عین اموردده مطلق كوررسن زیرا
صورکلده کلیه ایله یعنی حقیقت واحده ایله دروسن آنی عین اعیانده مقید كوررسن هرعین ایله عین حسبیله
ظهوری اعتباریله زیرابر مقید مقید آخرك غیرید رومطلقك عینیدر* مقید اسم ظاهر وعالمدر ومطلق باطن
وحقدر وبو وجه شیخك كلامندن متبادراولان وجه ظاهردر* واماوتراه فی یاء متكلم ایله وتشدید ایله دخی
جائزدر یعنی سن اول دكلسن یعنی مقید مطلق دكلدر اطلاق ایله تقییدك مباینتی اعتباریله بلكه سن انك
عینیسن حقیقت وجوداعتباریله وتراه فی وسن آنی حقیقت محمدیهٔ برزخیه ده كه ظاهروباطنی جامعه در*
وظاهرایله مقیدوعالم وباطن ایله مطلق وحقدروبنم اول حقیقتده تعینم اعتباریله سن بنده كوررسن امورك
عینی باطن اعتباریله مطلق وحق وظاهراعتباریله مقید وخلق امدی مضمرات انت وهو وكاف خطاب
وتاء خطاب ویاء متكلم كبی پس بونلرك كلیسی عین واحده دن كنایه دركه ظهوروبطون مراتبنده ظاهره اولدی
زیرا انت ده متعینه اولان حقیقت هوده متعینه اولان حقیقتك عینیدروكذلك خلق خلق اولدیغی حیثیتله
حقك غیریدر حق حق اولدیغی اعتباریله وظاهردخی ظاهر اولدیغی اعتباریله باطنك عینی دكلدرولكن
عین واحده اولان حقیقت حق مراتب ظهورات ومجالئ تجلیات وتعیناتده ظهوروبطون اعتباریله اول
وباطندر وظاهر وآخردر ومطلقده مطلقدر مقیدده مقیددر واطلاق ایله تنزیه وتقیید ایله تشبیه اولنور
قال الله تعالی) (لیس كمثله شیء وهو السمیع البصیر) فشبه الله تعالی لیس كمثله شیء دیدی پس كاف زائده اعتبار
اولندقده مفهوم عموم اوزره تنزیه ایلدی وهو السمیع البصیر دیدی پس تشبیه ایلدی زیرا خلق دخی سمیع
وبصیردر قال الله تعالی) (لیس كمثله شیء) (فشبه وثنی وكاف غیرزائده اعتبار اولندقده مفهوم خصوص
اوزره حق تعالی لیس كمثله شیء دیدی پس تشبیه وتثنیه ایلدی زیرالیس مثل مثله دیمك اولورپس مثلی اثبات
ایدوب آندن اشیانك مثلیتن نفی ایدر پس تثنیه وتشبیه لازم كلور) (وهو السمیع البصیر فنزه وافرد)
وهو السمیع البصیر دیدی پس تنزیه وافراد ایلدی یعنی سمیع وبصیر وحده حقدر زیرا ضمیرك تقدیمی وخبرك
تعریفی حصر افاده ایدر یعنی هرسمیع وبصیرده سمیع وبصیراولان حقدر آندن غیری سمیع وبصیر یوقدرپس
مثلدن تنزیه ایدوب افراد ایلدی پس تشبیه ایلدی عین تنزیهده تنزیه ایلدی عین تشبیهده زیرا تشبیه ایله
تنزیهدن هر بریسی حقیقه حق ایچون ذاتیدروحق بونلرك جمعنده درووقتاكم شیخ رضی الله عنه منزه ومشبهك
ومحققك حالی ذكرندن فارغ اولدیسه نوح علیه السلامك قومی ایله آنلری دعوتی حیننده اولان آنك حالنه
شروع ایدوب دیدی) (لوان نوحا جمع لقومه بین الدعوتین لاجابوه) (اگرنوح علیه السلام قومی ایچون دعوتین
بیننده جمع ایدیدی البته اجابت ایدرلردی آنلرا كا* نوح علیه السلامك قومی تشبیهده افراط ایتمكله كثرت
اسما ایله وحدت حقدن محتجب اولدیلر پس نوح علیه السلام تنزیهده مبالغه ایدوب صنمیات اسمیه عبادتندن
وحدت عینیه ووحدت صرفه دعوت ایلدی پس آنك قومی شهود كثرت ایله وحدتدن محتجب اولدقلرندن اوتری
اجابت ایتمدیلروامااگرنوح علیه السلام دعوتین بیننی یعنی وحدت ذات ایله كثرت اسماء بیننی جمع ایدوب
تنزیهده تشبیه وتشبیهده تنزیه ایله دعوت ایدیدی محمد علیه السلامك دعوت ایتدیكی كبی البته اجابت ایدرلردی
ولكن كثرته وظاهره تعمقلری احوالی غیرت الهیه دن قهر اقتضا ایلدی* پس انكیچون فهوم واستعدادلرندن
بعیداولان دعوت تنزیه ایله دعوت اولندیلر) (فدعاهم جهارا) (پس نوح علیه السلام قومنی جهارادعوت
ایلدی یعنی اسم ظاهره وآنك تحتنده اولان اسمانك كثراتی قاهره اولان احدیته دعوت ایلدی پس آنلر
ظواهرلریله اكا اجابت ایتمدیلر احكام كثرت آنلرك اوزرینه غالبه اولدیغندن اوتری ولكن ظاهرایله فعل ایله
اجابت ایتدیلر اسم ظاهرك صورتی ظاهرینه وحقك مفصل وفرقانی اولان كتابنه زیرا عالم كلام الهینك نظمی
صورتیدركه عین نفس رحمانیده حق تعالی انكله تكلم ایتدی پس كلماتك حجاباتی ظاهر یاتنده قائمین اولان
مظاهرك ضمنیاتندن آنی استماع ایتدیلروا كا اجابت ایتدیلر ولكن حق واحدك سماعندن صم اولدیلر* پس
كفر كثرت ایله وجه احدیتی ستر ایتدیلر) (ثم دعاهم اسرارا) (آندنصكره آنلری اسرارادعوت ایلدی یعنی اسم
باطنه وآنك تحتنده اولان اسمانك كثراتی قاهره اولان احدیته دعوت ایلدی تاكیم باطنلری وحدت ذاتیه یه

منقاداوله ولكن آنلری سرك باطنه دعوت ایلدی وآنلرپس ظاهرده ایدی وتعینات مظلمه حكمی آنلراوزره
استیلا ایدوب كثرت ظاهره یه متوغل اولدقلرندن اوتری وحدت باطنه دن بعید ایدیلر پس آنلرده نوحك
دعوتی مؤثراولمدی پس اكا كافراولدیلر وآنك دعوتی ردنی اظهار ایتدیلر وآنك ایذاسنده اصرار ایتدیلر
(ثم قال لهم استغفروا ربكم) (آندنصكره نوح علیه السلام قومنه ایتدی ربكزدن غفری طلب ایدككه سزی
نوروجودی ایله بوتعینات حجابیه وحجب ظلمانیه دن ستر ایلیه وسز دخی وحدت حقه مهتدی اوله سز
(انه كان غفارا) (تحقیق سزك ربكز غفاردر مطلقا مستغفرین حقنده آنك غفری مبالغه ایله ثابتدر* پس نوح
علیه السلام گاه جهارا وگاه اسرارا دعوت ایتمكله آنلر متحیر اولدیلر ودعوت فرقانیه یه اجابت ایتمدیلر پس
نوح علیه السلام قومنك عدم اجابتلرندن ربنه شكایت ایلدی) (وقال رب انی دعوت قومی لیلا)
(الی الباطن) (ونهارا) (الی الظاهر) (فلم یزدهم دعائی الا فرارا) (ونوح علیه السلام ایتدی یارب تحقیق بن
قومی لیلا باطنه ونهارا ظاهره دعوت ایتدم ولیلا ونهارا دعوتدن زائل اولمدم پس آنلره بنم دعوتم فراردن
زیاده ایتمدی ونوح علیه السلامك دعوتی آنلرك فرارن زیاده ایتدیكی نوح طرفندن آنك دعوتین
بیننده واقع اولمدیغندن اوتریدروآنلرك طرفندن عدم استعدادلری ایله توحیددن بعید اولدقلرندن اوتریدر)
(وذكر عن قومه انهم تصاموا عن دعوته) (ونوح علیه السلام قومی طرفندن ذكر ایلدیكه آنلر آنك دعوتندن
تصامم ایتدیلر وقال) (وانی كلما دعوتهم لتغفر لهم جعلوا اصابعهم فی آذانهم) (زیرا آنلر اوزرینه غالب اولان
احتجاب كثرت حكمی ایله) (فاستغفروا ربكم) (قولنده استغفاردن دیلرینه وحاللرینه موافق اولمیان شیدن
سری فهم ایتدیلر) (لعلمهم بما یجب علیهم من اجابة دعوته) یعنی دعوت نوحدن تصامم ایتدیلر دعوتك استماعی
قتنده آنلرك اوزرینه نوحك دعوتی اجابتندن واجب اولان شیئی عالم اولدقلرندن اوتری یعنی عالم اولدقلرندن كه
آنلر اوزره نوحك دعوتنه اجابت واجبدر) (فاستكبروا فی انفسهم واستغشوا ثیابهم وقالوا لا تذرن آلهتكم
(پس ثیابلری ایله استغشا ایتدیلرتاكم آنك دعوتنی استماع ایتمیه لر) (فعلم العلماء بالله ما اشار الیه نوح فی حق قومه
من الثناء علیهم بلسان الذم) (پس علماء بالله اولان محققین نوحك قومی حقنده لسان ذم ایله آنلر اوزره ثنادن
نوح علیه السلام نه شیء اشارت ایلدی بیلدیلر یعنی نوح علیه السلام لسان ذم ایله قومنه ثنا ایدوب اول ثنایه
اشارتنی بیلدیلر آنلر اعراض صورتنده آنك دعوتنی اجابت ایدوب صورت انكارده اجابت ایتدكلرندن اوتری
زیرا نوح علیه السلام آنلری استغفاره یعنی طلب غفره واستتاره دعوت ایلدی پس استتاره ایله تجلی واحد
قهاردن متظاهر اولدیلر پس نوحك قومی انكار صورتنده اكا اقرار ایتدكلرندن اوتری نوح دخی آنلره صورت
ذمده ثنا ایلدی) (رب لا تذر علی الارض من الكافرین دیارا) (قولی ایله كه باطن وجمعه وصوللری ایچون دعا
ایتدی تاكیم آنلر آنك دعوتنی اجابت ایتدیلر اعراض صورتنده وكذلك جهل صورتنده ظاهر اولدیلر آنلرده
دعوتنه اجابتك وصولی علمی حاصل ایكن) (وعلموا) (وفی نسخة) (وعلم انهم لم یجیبوا دعوته لما فیها من الفرقان)
(وعلم العلماء بالله قولنه معطوفدر وعلماء بالله بیلدیلركه نوحك قومی آنك دعوتنی اجابت ایتمدیلر آنك دعوتنده
فرقان اولدیغندن اوتری زیرا نوح علیه السلام قومنی كثرتدن وحدته وتشبیهدن تنزیهه دعوت ایلدی
وبو دعوت عین فرقاندر برمرتبه دن برمرتبه یه دعوتدر مرتبهٔ اولی ده حقك عدم شهودی ایله ومطلقا دعوت
فرقاندر اسم مضلدن اسم معزه واسم مضلدن اسم هادی یه دعوت كبی محمد صلی الله علیه وسلمك دعوتندن غیری
(ادعو الی الله علی بصیرة انا ومن اتبعنی وسبحان الله وما انا من المشركین) آنك دعوتی فرقاندر بصیرت اوزره در
وكذلك نوح قومنی گاه آنلرك عقولی حیثیتیله لیلا دعوت ایلدی وگاه آنلرك صوری حیثیتیله نهارا دعوت
ایلدی پس آنك دعوتنده تفرقه اولمغله اجابت ایتمدیلر) (والامر قرآن لا فرقان) (وامر وجود قرآندر فرقان
دكلدر یعنی حقیقت ذاتیهٔ احدیه كه جمیع اسماء الهیه یی جامعه وحقایق متباینه ومتقابله یی حاویه در آنك احاطهٔ
ذاتیه سندن خارج برشیء یوقدر* پس وحدت ذاتیه وكثرت اسمائیه ذات احدیه نك لازمیدر* پس تنزیه
وتشبیه وافراد وتمیز نسب متضاده بیننده در نسب متمایزه وصفات متغایره یی جامعه اولان ذات احدیه
اعتباریله دكلدر* پس ذات احدیه نك بحسب المحل كثرت نسبیهٔ اسمائیه وكثرت وجودیهٔ امكانیه ده ظهور
وتجلیسی اعتباریله برشیدن تنزیه اولنمز زیرا شیء كندی نفسندن وذاتی مقتضیاتندن تنزیه اولنمز پس امر قرآندر

فرقان دکلدر وشیخ رضی الله عنه بونده اشارت ایدرکه نوحك قومی قرآنده ایدی انکچون فرقانی اصغا ایدوب
اجابت ایتمدیلر وشیخ رضی الله عنه مقاماتدن هر برمقامده نازل اولان کمسنه نك حالی بیاننه ومقامین بیننده
واقعه اولان نسبتلك بیاننه شروع ایتدی) (ومن اقیم فی القرآن لا یصغی الی الفرقان وان کان فیه) (وبر کمسنه که
قرآن وجمع مرتبه سنده اقامت اولنسه فرقانه متعلقه اولان اخبارانی اصغا ایتمز * زیرا عین جمعده در فرق نه
ایدیکن بیلمز واکرچه کیم فرقان قرآن ایچنده در آندن خارج دکلدر وفرقانه اصغا قرآن ایچنده در (فان القرآن
یتضمن الفرقان) زیرا قرآن فرقانی متضمندر (یعنی جمیع مراتب تفصیلیهٔ فرقانیه جمع جمعده وجمع فرقده
مجتمعه در * وقرآن جمله یی جامعدر وفرقان قرآنی یعنی فرق جمعی متضمن دکلدر * زیرا قرآنده مجتمعه اولان
اعیانك هر بر یسنده بحسب المحل اولان ظهوره فرقاندر ظهور جمعی وقرآنی دکلدر * پس انکچون فرقان
قرآنی متضمن دکلدر * وقرآنده اقامت اولنان کمسنه فرقانی اصغا ایده من) (ولهذا) (ای لکون الامر قرآنا)
(ما اختص بالقرآن الا محمد صلی الله علیه وسلم وهذه الامة التی هی خیر امة اخرجت للناس) (یعنی امر قرآن
اولدیغندن اوتری محمددن غیری صلی الله علیه وسلم قرآنه براحد مخصوص قلنمدی وجودی ایله جمیع اسماء
الهیه نك مقتضیاتیله ظاهر وحقیقتی ایله جمیع حقایق اسمائیهٔ الهیهٔ جمعیهٔ قرآنیه یی جامعه اولدیغندن اوتری
بلکه آنك حقیقتی حقیقت کلیهٔ جمعیهٔ قرآنیه اولدیغندن اوتری وبو امت محمدیه دن غیریکه ناس ایچون اخراج
اولنان امتك خیرلوسیدر * یعنی آنلردخی قرب محمدی ووارث احمدی ایله قرآنه مختصه قلندی زیرا بوندن اول
سبق ایتدیکه جمیع عبادالله کاملین اسماء تفصیلیه دن منزله اولان حکمك مظاهریدر * پس امم ماضیه ده
حکم الهینك مقتضاسی تنزیهه دعوت ایتمکدر * زیرا قوم تعدید صنمیات کثرتنه مکب وصور اسمائیه نك
تجلیاتی دعوتنه طلب اولدیلر * وکثرتك اصلی اولان حقیقت احدیه دن بالکلیه ذاهل اولدیلر ولکن واقعهٔ
اصنام وعبادت صور عالم اجسام انکچون واقعه اولدی زیرا عین احدیتده مستهلکة الاعیان اولان نسب
غیبیه نك ظهوری وتجلیاتنك تعینی ارادت اولنبده اول ارادتده حقك مرادی ایدی * پس حقایق اولا عالم
شهادتده ظاهر اولدی * زیرا الله تعالی مراد ایتدیکه مردف اوله وکمال عرفان حاصل اوله لمز الانسب ذاتیه دن
هر بریسنه لوازم وعوارض ایله عالم ملك وشهادتده صورت جمعده ظاهره اولمغله شول صورت ظاهره ایله که آنك
تخصیاتی خصوصیات متمایزه در که اول خصوصیات عالم امر وملکوت مظهریتی صورنده اولمیه که صور اسمائیهٔ
فرقانیه تجلیاتنه قابله اوله ابتدأ امرده مشیت ظاهره یه توجه ایتدی پس وقتا کیم صنمیات تجلیات اسماء ظاهره
اولدیسه وحضرات خمس قتنده اولان تجلیاتی حضرات خمس ابراز ایلدیسه واول قرون اول اربابنك نفوسی
تجلی اول انبعاثنك مقتضاسی اوزره صور اسماء عبادتنه متوجهه اولدیسه وآنلرك جوعی اوزره کثرت احدیت
شهودی مستولی اولدیسه پس واجب اولدیکه آنلره نسبت ایله کمال جمعی به دعوت حکم تنزیه وتوحید اوزره
مبنیه اوله حتی بو دعوت تنزیهیهٔ روحانیه اقسامی عیسی علیه السلام زمانته کلنجه متکامله اولدی وآندنصکره
مرتبهٔ جمعهٔ خصیصه اولان دعوتدن غیری باقی قالمدی پس حکمت محمدیه امری علی ما هو علیه جامعه اولدی
وآنك احکام شرعیه سی دخی جامعه در مصالح جمعیهٔ کمالیه یی که بعضیسی آنلرك ارواحنه متعلقدر وبعضیسی
آنلرك اجسام واشباحلرینه مختصدر * پس آنك شرعی جمیع شرایع متقدمه یی جامع اولدی وآنلردن زیاده
ظاهر اولدی پس حکمت محمدیه جامعه در * عین تشبیهده تنزیه بینیله وعین تنزیهده تشبیه بیننی) (فلیس کمثله
شیء فجمع الامر فی امر واحد) (پس محمد علیه السلام لیس کمثله شیء دیدی پس امر تشبیه وتنزیهی امر واحدده
یعنی بر آیتده بلکه آیتدن شق واحدده جمع ایلدی وفرقی جمعده * وجمعی فرقده اثبات ایلدی * وواحد صفاتیله
کثیر وکثیر حقیقت ایله واحد اولدیغنه حکم ایلدی پس بوندن اوتری (اوتیت جوامع الکلم) دیدی واما فرقان
صاحبی پس آنك امری صعبدر ودعوتی دخی اصعبدر زیرا اکر تنزیه وتوحیده ودون التفصیل جمعه
دعوت ایدرسه قومی اکا) (ما من دابة الا هو آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم) قولی ایله اجابت ایدرلر
پس هادی ایله مضل وعاصی ایله مطیع بیننده فرق مرتفع اولور بلکه بو شهودده عاصینك وجودی اولمز *
واکر تشبیه وتفصیله دعوت ایدرسه قومی اکا اجابت ایدرلر * موسانك قومی کبی) (ارنا الله جهرة) (ودخی
اجعل لنا الها کما لهم آلهة) قوللری ایله * زیرا داعی برشقده ومدعو برشقده در * وهر بریسی کندی جانبی

ترجیح

ترجیح ایدر * واما جمع وتفصیل وتشبیه وتنزیه بیننی جامع اولان بو کا مخالفدر) (فلو ان نوحا اتی بمثل هذه الایة لفظا
اجابوه پس اکر نوح علیه السلام لفظا بو آیت مثلنی قومنه کتوریدی وآنك دعوتی جامعه اولیدی قومی اکا اجابت
ایدرلردی محمد علیه السلام بو آیت ایله کاوب آنك قومی اکا اجابت ایتدکلری کبی وانکچون لفظا دیدی * زیرا
نوح علیه السلام معنی جهتیله بو آیتك مثلی ایله کلدی انکچون قومی اکا اجابت ایتدیلر فعل ایله که اول اجابت
معنویه درکه اول اجابت قول ایله اجابتدن دخی اخفادر) (فانه شبه ونزه فی آیة واحدة بل فی نصف آیة) (زیرا
تحقیق محمد علیه السلام * آیت واحده ده تشبیه وتنزیه ایلدی * بلکه آیتك نصفنده تنزیهده تشبیه وتشبیهده
تنزیه ایدوب تنزیه ایله تشبیه بیننی جمع ایلدی) (ونوح دعا قومه لیلا من حیث عقولهم وروحانیتهم فانها غیب)
ونوح علیه السلام قومنی لیلا یعنی باطنه وغیبه دعوت ایلدی قومنك عقول وروحانیتلری حیثیتیله * زیرا
آنلرك عقول وروحانیتلری غیبدر یعنی غیب اضافیدر * زیرا غیب ایکیدر بریسی غیب حقیقیدر * واول
ذات مطلقه در وحقایق اسماء ذاتیه درکه مفاتیح غیبدر وبریسی غیب اضافیدر واول عالم امردر وعقول ونفوس
وارواحدن ابداع عالمیدر * وبو حیثیتله نوحك دعوتی تجردك ونزاهت وقدسك مقتضاسی اولان شیئه در *
وکدورات بشریهٔ عنصریه دن انسلاخك موجباتنه در * پس کدورات بشریه بروجه ایله لیلدر حجب متراکمه
واحکام امکانیه لیلهٔ مدلهمه کبی انده متضاعفه اولمق اعتباریله وعالم امر وابداع دخی لیلدر بزه نسبت واضافت
ایله غیب اولمق اعتباریله ونهاردر غیب حقیقی وعالم معانی یه نسبتیله زیرا اول مراتب ظهور وشهادتندر)
(ونهارا دعاهم ایضا من حیث ظاهر صورهم وجثتهم) (ونهارا * یعنی ظاهره آنلری ینه کذلك دعوت ایلدی
صور وجثه لرینك ظاهری حیثیتیله یعنی لسان عالم شهادت ایله احکام صالح جسمانیه نك احکامنه ومهام
صور معیشیه نك اقامتنه آنلری دعوت ایلدی پس نوح علیه السلام قومنی اولا غیب وعقول وروحانیتلری
حیثیتیله عالم غیب وتجرده وانسلاخه دعوت ایلدی * پس دعوت آنلرك مقتضیاتنه مخالفه اولمغله اکا اجابت
ایتمدیلر بعده اقتضالری اوزره ظاهره وصور جسمانیتلرینك مهماتی اقامتنه دعوت ایلدی پس دعوتین بیننده
ظاهردن انسلاخ وتجرد دوامور ظاهره مهماتنه توغل اعتباریله منافات واقعه اولمغله دعوتین بیننده متحیر اولوب
اجابت ایتمدیلر * پس نوح علیه السلام دعوتده مبالغه ایتدکجه قومنك حیرتی وضلالتی زیاده اولدی) (وما جمع
فی الدعوة) (بین التنزیه والتشبیه) (مثل لیس کمثله شیء) (ونوح علیه السلام دعوتده تنزیه ایله تشبیه بیننی
جمع ایتمدی محمد علیه السلام لیس کمثله شیء قولیله جمع ایتدیکی کبی) (فنفرت بواطنهم لهذا الفرقان فزادهم فرارا
پس بو فرقاندن اوتری یعنی اولا باطنه بعده ظاهره دعوت ایتدیکندن اوتری آنلرك بواطنلری نفرت ایتدی
پس دعوتده عدم جمع آنلرك فرارن زیاده ایتدی (ثم قال) ای اخبر نوح علیه السلام (عن نفسه) آندنصکره
نوح علیه السلام کندی نفسندن سر احقه مخاطب اولدیغی حالده (وانی کلما دعوتهم لتغفر لهم جعلوا اصابعهم
فی آذانهم واستغشوا ثیابهم) قولیله اخبار ایلدی) (انه دعاهم) (لیلا بلسان الغیب الی الغفر) (لیغفر لهم
لا لیکشف لهم) (تحقیق قومنی لیلا لسان غیب ایله غفره اول دعوت ایلدیکه حق آنلری غفر وستر ایلیه حق آنلری
کشف ایتمکچون دعوت ایتمدی) (وفهموا ذلك) (ای الغفر) (منه علیه السلام) (ونوح علیه السلامك
دعوتندن آنلر حاللرینك مقتضاسی اولان غفر صوری یی فهم ایلدیلر) (لذلك جعلوا اصابعهم فی آذانهم
واستغشوا ثیابهم) (یعنی نوحك کلامندن غفری فهم ایتدکلرندن اوتری اصابعلرینی آذانلرینه وضع ایتدیلر
وثیابلری ایله بورندیلر * یعنی نوحك نداسنی استماع ایتمك ایچون ثیابلردن غفر اتخاذ ایتدیلر * پس صورت
رد وانکارده غفر ایچون اولان دعوته اجابت واقرار ایلدیلر وستردن آنلرك مرادی نوحك دعوتنی استماع
ایتمك ایدی زیرا استماع ایتدکلرنده اجابتك وجوبنی عارف ایدیلر انکچون حاللرینك مقتضاسی اوزره غفردن
نوحك کلامنی استماع ایتمکدن غفری اخذ ایتدیلر) (وهذه کلها صورة الستر التی دعاهم الیها فاجابوا دعوته بالفعل
لا بلبیك) (وبو ذکر اولنان افعال واحواللرینك کلیسی که آنلردن صادره اولدی نوحك آنلری دعوتی حالنده
شول ستر صورتیدرکه نوح آنلری دعوت ایلدی * پس نوحك دعوتنی آنلر فعل ایله اجابت ایتدیلر لبیك ایله
ایتمدیلر فعل ایله اجابت ایتدکاری استماعدن ستری اتخاذ ایتدکاریدر * ولبیك ایله اجابت ایتسه لرفعل ایله بو ستری
اتخاذ ایتمزلر ایدی پس نبینك دعوتنی استماع ایتدکلرنده اجابتك وجوبنی فهم ایتملری نبینك قصد بقندن صکره در

والاجمع وجوه ايله منكر بنك اتخاذ سره احتياجلرى بوقدر (وفى ليس كمثله شئ اثبات المثل ونفيه) ومحمد عليه
السلامك ليس كمثله شئ قولنده مثلك اثباتى ونفيى ثابتدر يعنى محمد عليه السلامك دعوتى دعوتين بيننى
جامعه در * نوحك دعوتى كبى غير جامعه دكلدر (ولهذا قال صلى الله عليه وسلم عن نفسه انه اوتى جوامع
الكلم) يعنى محمد عليه السلام دعوتين بيننى جامع اولديغى اجلدن كندى نفسندن اخبار ايلدى
(اوتيت جوامع الكلم) قولى ايله تحقيق اكا جوامع كلم اعطا اولندى يعنى اسماء الهيه وانلرك جميع مقتضياتى
اكا ويرلدى پس رسول عليه السلام جميع صيغ دعوت ايله دعوت ايدر (فما دعا محمد قومه ليلا ونهارا بل دعاهم
ليلا فى نهار ونهارا فى ليل) پس محمد عليه السلام كندى قومنى ليلا ونهارا دعوت ايتمدى بلكه آنلرى نهارده ليله
وليلده نهاره دعوت ايلدى يعنى قومنى مجرد باطن وتنزيهه متفرد وظاهر وتشبيهه متفرق دعوت ايتمدى بلكه
احديت جمع ايله باطن وتنزيه وظاهر وتشبيه بيننى جمع ايدوب باطن وتنزيهده ظاهر وتشبيه وظاهر وتشبيهده
باطن وتنزيهه دعوت ايلدى لانه المحيط بالكل والجامع للفرع والاصل) (فاينما تولوا فثم وجه الله) (فقال نوح
فى حكمه لقومه يرسل السماء عليكم مدرارا) پس نوح عليه السلام وقتا كيم قومنك مقام وحاللرينك حكمى
اوزره اجابت فعليه لرن مشاهده ايلدى زيرا استغفاردن آنلر ستر طلبنى فهم ايتديلر * پس نوح عليه السلام
كندى مقامندن مكر ايدوب آنلرك عدم شعورلرى حيثيتيله هدايت ايتمكچون نزول ايتدى * پس بر كلام ايله
تكلم ايتديكه آنك ظاهرى آنلرك ظاهردن فهم ايتدكلرى شيئه مناسب اوله وآنك باطنى افكار وعقوللرى ايله
آنلرك معقوللرينه موافق اوله پس نوح عليه السلام حكمتنده قومنه لسان اشارت ايله ايتدى اكر سز تنزيه
عقلينك مقتضاسى اوزره بكا اجابت ايده جك اولور سكز الله تعالى سماء يعنى سماء سزلك اوزريكزه ارسال ايدر
مياه وامطارى دران اولديغى حالده) (وهى المعارف العقلية فى المعانى والنظر الاعتبارى) (واول مياه معارف
عقليه در معانيده ودخى نظر اعتباريدر) (ويمددكم باموال اى بما يميل بكم اليه) (وسزه اموال ايله يعنى واردات
قدسيه وتجليات ذوقيه دن شول شئ ايله امداد ايدركه سزى حق طرفنه جذب ايدوب ميل ايتديرر) (فاذا مال
بكم اليه رأيتم صورتكم فيه) پس تجنسكم اول بارق قدسى وتجلى شهودى سزى حق طرفنه جذب ايدوب
ميل ايتدرسه سز اول تجليده اعيان ثابته كزك صورتنى مشاهده ايدرسكز) (فمن تخيل منكم انه رآه فما عرف
ومن عرف منكم انه رأى نفسه فهو العارف) پس سزدن شول كمسنه كه تخيل ايلسه تحقيق اول حقى مشاهده
ايتدى يعنى اول تجلئ شهوديده مرئيه اولان صورتى حقدر ظن ايدوب حقى مشاهده ايتدم ديو تخيل ايتسه *
پس اول كمسنه حقى عارف اولمدى زيرا اعيان ثابته نك صورنده متجلى اولان وجود واحد اعيانك خصوصاتى
حسبيله متجليدر كندى حسبيله دكلدر وسزدن شول كمسنه عارف اولسه كه اول نفسنى مشاهده ايتدى پس
اول عارفدر زيرا عبدك معرفت صحيحه سى عين ثابته سى صورتنده اولان نفسنك معرفتيدر * زيرا حقك
تجليسى عين ثابته سنك خصوصيتى حسبيله در * پس مشاهده ايتديكى كندى نفسيدر) (فلهذا انقسم
الناس الى عالم بالله وغير عالم به) پس مشاهده اختلافندن اوترى اهل اذواق اولان ناس عالم بالله ايله غير عالم
باللهه منقسم اولدى يعنى عارف ايله غير عارفه منقسم اولدى پس عالم بالله اول كمسنه دركه هر نه
نظر ايتسه كندى نفسى ايديكنى مشاهده ايليه وغير عارف اولدر كه عين ثابته سى صورتنده مشاهده ايتديكى
صورتى حقدر ديو تخيل ايليه پس وقتا كيم قوم نوحك ظواهر ايله احتجابلرى مشتد اولدى وعقوللرى
اوهام ايله مشوبه اولدى افكار عاديه وقياسات عرفيه لرندن تنزيهده اولان معارف كليهٔ مجرده يه تجاوز
ايتمديلر ونوحه انكار ايدوب معقوللرينه تابع اولديلر نوح عليه السلام ربنه شكايت ايدوب ايتدى
(رب انهم عصونى واتبعوا من لم يزده ماله) يعنى يا رب بكا عاصى اولديلر وشول كمسنه يه تابع اولديلر كه آنك مالى
يعنى علم وعقلى ونظريسى اكا زياده ايتمدى (وولده وهو ما انتجه لهم نظرهم الفكرى) ودخى آنك ولدى
اكا زياده ايتمدى واول شول شيدر كه نظر فكريلرى آنى انتاج ايلدى (والامر موقوف علمه على المشاهدة بعيد
عن نتايج الفكر) يعنى معقول عليه اولان امر معرفتك علمى ويا خود امر الهينك علمى مشاهده يه موقوفدر
آنك علمى نتايج فكردن بعيددر * پس آنك نظر اعتباريسى ونتايج فكريسى اكا زياده ايتمز (الا خسارا)
خسارتدن غيرى يعنى معرفت الهيه دن خسارى زياده ايتدى زيرا نتايج فكريه وانظار عقليه دن محل علم الهى

ومورد

ومورد فيض ربانى اولان قلبه فراغت وتوجه تامله قلب جناب وحدته توجها تمك كركدر تا كيم علم الهى
صحيح كشف صريح ايله اكا حاصل اوله) (فما ربحت تجارتهم وما كانوا مهتدين) پس تجارتلرى رابحه اولمدى
زيرا مطامح ابصارلرينك غايتى وافكار ايله مبلغ علوملرينك نهايتى حقدن ماله ميل وانحرافدر * پس معارف
عقليه لرى زياده اولدقجه احتجابلرى زياده اولور ومقصد اصليدن حد بعدده واقع اولورلر * پس اول معارف ايله
مهتدى اولمديلر) (فزال عنهم ما كان فى ايديهم مما كانوا يتخيلون انه ملك لهم) پس آنلردن زائل اولدى نتايج
فكرى ايله آنلرك قتنده حاصل اولان علومدن شول شيكه تخيل ايدرلر ديكه اول شئ آنلرك ملكيدر زيرا اصل
اوزره مبنى دكلدر زيرا ايمان وشهوده مقارن دكلدر) (والذين كفروا اعمالهم كسراب بقيعة يحسبه الظمآن ماء)
پس نتايج فكريه ايله حقى ستر ايدنلرك اعمالى وعلوملرى روح قدسى وتأييد الهى ايله مؤيد اولمامغله سراب كبى زائله در
(وهو فى المحمديين وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) ضمير علمدن عبارت اولان مايه راجعدر * وهو مبتدادر
(وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) قولى خبردر اى هو فى المحمديين مدلول قوله (وانفقوا مما جعلكم
مستخلفين فيه) يعنى نتايج فكرى ايله حاصل اولوب آنلرك قتنده ملك متخيل اولان علم محمديين حقنده الله
تعالينك (وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) قولنك مدلوليدر وبو قولك مدلولى بودر كه علم الالهك ملكيدر
ومحمديين آنده استخلاف اولنمشدر بالاصالة آنلرك ملكى دكلدر * حق تعالى اول علمى آنلره اعطا ايدوب *
آنك اوزره آنلرى خلائف ايتمشدر * پس استخلاف طريقيله آنلرك ملكيدر * زيرا آنلرك علوملرى واردات الهيه
وتجليات رحمانيه ايله حاصله در بلكه علم الهيدر كه كمال تفريغ محل قتنده آنلردن منطبعدر * پس محمديينه
خطاب ايدوب ديركه شول علميكه ربكز سزه آنى اعطا ايتدى وسزى آنده مستخلفين ايلدى آنك بعضيسنى سز
فقراء طالبينه انفاق ايدك استعدادلرى حسبيله بلكه استخلاف طريقيله آنلرك ملكى اولان علم الهى بى اصله رد
ايتمكله آنلر مأمور اولديلر كه حقه اسناد ايدوب آنك اوزره حق خليفه ايدرلر پس اول ملك مستخلف فيه اولان
على الله تعالى يه رد ايدوب اكا اسناد ايده لر وانك اوزره آنى خليفه ايلسه لر كنديلرينه آنى اسناد ايتميه لر
(وفى نوح والنوحيين ورد الا تتخذوا من دونى وكيلا) ونوح عليه السلام حقنده وآنك ذوقى اوزره اولان
نوحيين حقنده) (الا تتخذوا من دونى وكيلا) قولى وارد اولدى يعنى وقتا كيم نوحيين كندى بدلرنده
استخلاف طريقى اوزره اولان ملكى كنديلر ايچون ملك ظن ايتديلر وانلره وانلرك يدلرنده اولان شيئه حقك
مالك اولديغندن محتجب اولديلر * پس حق تعالى آنلرك ظنى اوزره انلرى تصديق ايدوب ديديكه ملك ومالكزدن
ونفوس وعلوملرزدن شول شيئكه سزلك يديكزده در سزلك ملككزدر ولكن بنى انك اوزره سز وكيل اتخاذ ايدك
بندن غيرى وكيل اتخاذ ايتميه سز * پس بونلر عدم تصرف ايله مأمور اولديلر) (فاثبت الملك لهم والوكالة لله فيه)
پس الله تعالى بو آيتده نوحيين ايچون ملكى وملكده الله ايچون وكالتى اثبات ايلدى بو تقديرا اوزره والوكالة
قولى نصب ايله الملك قولنه معطوف اولور وجائزدر كه والوكالة رفع ايله مبتدا اوله ولله قولى خبر اوله يعنى وحال بوكه
ملكده وكالة الله ايچون ثابته در زيرا ملك موكل ايچوندر وكيل ايچون دكلدر پس انلرى خلفاء متصرفين ايتمدى
ولكن انلرى مالكين ايلدى زيرا الله تعالى آنلرك اعيانى صورنده ظاهردر) (وما ملكت ايمانهم) پس حقك انلره
تمليكى ايله مالكين كابسنه مالكلردر نفسلرى ايله مالك دكلردر ولكن انلرك شعورلرى يوقدر پس خلافته
استحقاقلرى يوقدر زيرا ملكك قدرنى بيلمزلر ولكن محمديين معرفتلرى جهتيله خلافته مستحق اولديلر) (فهم
مستخلفون فيه) پس محمديون ملكده مستخلفوندر وبعض نسخده فيهم واقع اولدى يعنى پس محمديون كندى
نفسلرنده ونوحيينده وسائر امده مستخلفوندر * زيرا انلر دخى ملكك جمله سندندر) (فالملك لله) پس ملك
بالاصالة الله ايچوندر ومحمديون آنده مستخلفوندر) (وهو وكيلهم) (والله نوحيينك وكيليدر) (فالملك لهم)
بالتمليك لا بالحقيقة پس الله انلرك وكيلى اولدقده ملك انلر ايچوندر الله تعالى انلره تمليك ايتمكله حقيقت ايله
دكلدر بو تقديرا اوزره وكيلهم قولنده اولان ضمير نوحيينه راجع اولور ومحمديينه دخى راجع اولمق جائزدر يعنى
الله تعالى محمديينى كندى ملكنده استخلاف ايلدى پس ملك بالاصالة اللهكدر ولكن انلره استخلاف طريقى
اوزره تمليك ايتمكله بنه ملكى اصلنه رد ايتمكى انلردن طلب ايتدى ورسول عليه السلامه) (لا اله الا هو فاتخذه
وكيلا) قولنده اول ملك مستخلف فيه ده آنى وكيل اتخاذ ايتمكه انلره امر ايتدى ونوحيين حقنده ثابته اولان

وكالت بونلر ايچون دخی ثابتدر* پس ملك محمدينك ايچون ثابتدر ولكن فالملك لهم قولنده معرفت الهيه‌ده
ناقص اولان قومك اذهانته الله‌دن غيری براحد ايچون ملك اثباتی سبق ايتمسون وسبق ايدرسه انی رد
ايتمكيچون شيخ رضی الله عنه ايتدی) (وذلك ملك الاستخلاف وبهذا كان الحق ملك الملك) (وبو ملك ملك
استخلافدر وبو ملك ملك استخلاف اولمغله وآنلر ايچون ملك ثابت اولمغله حق ملكك ملكی اولدی زيرا آنلرك
وجودی بالاصاله حقك ملكيدر زيرا وجودلرنده مالك ومليك ومتصرف وقيوم حقدر وحق آنلرك ملكيدر
زيرا) (وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) (امری موجبنجه آنلرك شول وجودلری ملكی كه آنده آنلره
مستخلفين اولديلرانی ومالك اولدقلری علوم واذواقی واحوال واخلاقی وسائر مراتب ومقاماتی ومعارف
وكمالاتی بالكليه انفاق ايتدكلرنده) (من كان لله كان الله له) (پس حق انلرك مالی وملكی اولور وبو معنايه شيخ
عارف ابو يزيد بسطامی قدس سره الله تعالی يه مناجاتنده اكا تجليسی قتنده ايتدی) (ملكی اعظم من ملكك
لكونك لی وانا لك فانا ملكك وانت ملكی وانت العظيم الاعظم وملكی انت فانت اعظم من ملكك وهو انا كما قال
الترمذی (نته كيم شيخ كامل ومرشد فاضل استادطريقت وبرهان حقيقت محمد بن علی الترمذی رضی الله عنه
ديدی يعنی حكيم ترمذی خاتم ولايت محمديه شيخ رضی الله عنهك ولادتندن ايكيوز ييل مقدم خاتم محمديدن كه
خاتم ولايه خاصهٔ محمديه در سؤال ايتديكی سؤالك جمله سندندر مالك الملك قولی ايله پس شيخ رضی الله عنه حقك
ملك ملك اولديغنی ترمذينك قولی ايله استشهاد ايلدی (ومكروا مكرا كبارا لان الدعوة الی الله مكر بالمدعو لانه
ماعدم من البداية فيدعی الی الغاية) (نوح عليه السلام قومنه دعوت ايتمكله مكر ايتدكده يعنی قومنك
رؤساسی لاتذرن الهتكم قوللری ايله نوح عليه السلامه اجابت ايتمكدن سائر قومنی منع ايتديلر ومكر كبار ايله
مكر ايلديلر زيرا الله تعالی يه دعوت مدعوه مكردر زيرا مدعو بدايتدن معدوم قلنمدی تا كيم غاية الالهيه دعوت
اولنسه يعنی مدعو بدايتده معدوم كركدر تا كيم انكله حقك عدميتی فرض اولنه اندنصكره غاية الالهيه دعوت
اولنه زيرا مدعو مادامكه موجوددر حق انكله در پس بو تقدير اوزره لانه ضميری مدعوه راجع اولور وعدم
مفعول ايچون مبنی اولور وضمير مستتر مدعوه راجع اولور وماعدم فاعل ايچون مبنی اولوب ضميری مدعوه
راجع اولمق ومفعولی محذوف اولمق دخی جائزدر ای لان المدعو ماعدم ای مافقد الله من البداية ولانه ضمير شان
ايچون واقع اولوب عدم مفعول ايچون مبنی اولمق وقائمقام فاعل ضميری اللهه راجع اولمق جائزدر ای لان الشان
ماعدم ای مافقد الله من البداية فيدعی المدعو الی الغاية ويدعی قولی مفعول ايچون مبنی اولور وضمير مدعوه
راجع اولور امدی الله تعالی يه دعوت مكر اولديغی بودر زيرا الله تعالی بدايت ونهايتك ومدعو وداعينك عينيدر
وهر شيئك عينيدر* پس مدعولك بدايتده الله مفقودی دكلدر تا كيم نهايت اولان مرتبه‌ده اللهه دعوت اولنه
ومدعو حقنده بدايتدن حقك فقدانی تصور اولنميجه نهايت اكا دعوت اولنمز* پس بر مرتبه‌ده حقك
شهودی قتنده مدعوی اول مرتبه‌دن مرتبهٔ اخرايه حقك شهودی ايچون دعوت ايتمك ومرتبهٔ اولیده حقك
ظهور وشهودندن اعراض ايتدرمك ومرتبهٔ اخراده اولان ظهور وشهوده دعوت ايتمك مدعوه مكردر
پس نوح عليه السلام قومنه مكر ايله ظاهر اولدقده انلر دخی انك مكرينی انك مكرندن اكبر مكر ايله مقابله
ايتديلر وبری برينه) (لاتذرن الهتكم ولاتذرن ودا ولا سواعا ولا يغوث ويعوق ونسرا) (ديديلر يعنی بو اصنامی
ترك ايتمك ديديلر زيرا بونلر مظاهر الهيه‌در* پس هر قنغيكم آنلری ترك ايدرلر تحقيق آنلرده ظاهر اولان حقی
ترك ايدرلر وحقی جاهل اولورلر بو معبودانده ترك ايتدكلری قدر* زيرا هر معبودده حق ايچون بر وجه واردر
انی عارف اولان حقی عارف اولور وآنی جاهل اولان حقی جاهل اولور وقوم نوحك مكری ايكی وجه اوزره‌در
بر وجه بودر كه نوحك دعوتنی استماع ايدوب نوح آنلری فرقه دعوت ايتديكن فهم ايتدكلرندنصكره بری برينه
خطاب ايدوب ديركه بونی وود وسواع وسائر اصنام ايچون حقك وجودندن غيری وجود اخر اثبات ايدوب
بو معبوداتی ترك ايلك ديو بو معبوداتده حقك عبادت ومشاهده سندن منع ايدر وبزی فرقه دعوت ايدر
وبز خود عين جمعده يز جميع مظاهرده وجود واحدی مشاهده ايده بورز وآندن غيری برشیء ايچون وجود اثبات
ايتمزز* پس سز آنك دعوتی ايله بو معبوداتدن اعراض ايدوب آنلری ترك ايده جك اولور سكز آنلرده ظاهر
اولان وجود حقی انكار ايدوب ترك ايتمش اولور سكز وآنلرده حقدن اعراض ايتمش اولور سكز* پس ولاتذرن

ودا ولا سواعا قوللری ايله حقدن عدم اعراض ايچون وجمعدن فرقه ميل ايتمك ايچون بری برينه خطاب
ايتدكلرين نوح عليه السلام استماع ايتدكده آنلرك كلامنی رد ايتمكه وآنلری دعوت ايتمكه آنك مجالی
قالمدی زيرا آنك دعوتی فرقانه‌در وآنلر عين جمعده‌در* پس نوح عليه السلامه مكر عظيم ايتديلر وبر وجه
دخی بودر كه آنلر نوحك دعوتنه فعلا لا قولا مقر اولديلر انكار صورتنده ودعوتنی اجابت ايتديلر انكار ورد
صورتنده زيرا آنلر معرض جوابده ايديلر ولكن اقرار واجابته شعورلری يوغيدی وآنلرك مكر ايله اجابت
ايتمكلرينه نوحك دخی شعوری يوغيدی آنكيچون اكا مكر كبار اولدی وظاهر قول ايله انكيچون دعوتنی رد
ايتديلر زيرا دعوت فرقاندر وآنلر قرآن وعين جمعده ايديلر پس آنلر كفر ايله ديرلر) (فما تبينا الله ونحن معه)
زيرا مدعو منه عين مدعو اليه‌در مكاشف محققك شهودنده وآنك غيريدر غيرك اعتقادنده پس اكر قوم نوح
ظاهرا نوحه اجابت ايديديلر وآلههٔ معهوده‌لرندن اعراض ايديديلر آلهه‌لرنده اولان حقی ترك ايدوب آندن
اعراض ايدرلردی پس انكيچون نوح قومنك مكری نوحك مكرندن اكبر اولدی وكذلك مدعولك مدعو منه‌دن
عدم اعراضی داعی يه مكردر زيرا مدعو ومدعو منه‌ده حقی مشاهده ايدوب اكا اجابت ايتمكله اندن اعراض
ايدوب داعی يه ظاهرا اجابت ايده مز وداعی مدعوی داعی اولديغی حالده مدعو منه‌ده حقك مشاهده سندن
محتجب اولدقده دعوت ايدر پس دعوت مدعوه مكر اولديغی كبی مدعولك داعی يه عدم اجابتی دخی داعی يه
مكردر (ادعوا الی الله فهذا عين المكر) (الله تعالی رسول عليه السلامه امر دعوتی بيان ايتدكده رسول عليه
السلام ايتدی ادعو الی الله پس بو قول عين مكردر) (علی بصيرة) (يعنی بنم دعوتم بصيرت وعلم اوزره‌در يعنی
اللهدن اللهه‌در پس ذوق محمدی اوزره دعوت مكر دكلدر زيرا محمدينك دعوتی فرقان دكلدر وبالجمله دعوت
عارف مشاهده مكر دكلدر واما عارف محتجبه مكردر) (فنبه عليه السلام ان الامر له كله) (پس نبی عليه السلام
علی بصيرة قولی ايله تنبيه ايلديكه امرك كليسی اللهه مخصوصدر يعنی نبی عليه السلام بصيرت اوزره دعوتنده
تنبيه ايلديكه انك مشهدنده داعی ومدعو ومدعو اليه ومدعو منه شیء واحددر مراتب مختلفه اعتبار يله
اسماء متقابله ايله ظاهردر* پس اجمع واكمل اولان مرتبه يه ادنی وانزل دعوت اولنور مدعو منه‌ده وجه حقك
عدم مشاهده سی ايله دعوت دكلدر پس امرك كليسی اندن آنكله ظهور ايدوب تجلی ايتديكی كبی ينه آندن
اكا رجوع وتقلص ايدر* پس داعی بر اسمك ربوبيتی وحكمی تحتنده‌در وامر الهی وقدرت ربانی ايله دعوت
ايدر بالفعل اجابت ايدن مدعو دخی كذلك بر اسمك تصرفی تحتنده‌در مأمور اولديغی شيده امره مطيعدر
وواردا وله جق امرك ورودينه واقف ومترصددر) (فاجابوه مكرا كما دعاهم مكرا) (پس نوحك قومی اكا مكر ايله
اجابت ايتديلر نته كيم اول آنلری مكر ايله دعوت ايلدی) (فجاء المحمدی فعلم ان الدعوة الی الله ما هی من حيث
هويته وانما هی من حيث اسمائه) (پس مشرب ختمی صاحبی اولان محمدی دعوت ايتمكه كلدی پس بيلديكه الله
تعالی يه دعوت انك هويت احديه سی حيثيتيله دكلدر بلكه دعوت انك اسمائی حيثيتيله‌در زيرا هويت مطلقه
علی السويه كل ايلدر احاطهٔ ذاتيه ايله يعنی دعوت بر اسمك ربوبيتندن اسم آخرك ربوبيتنه‌در مثلا اسم حافظدن
رافع اسمنه واسم منتقمدن رحيم اسمنه واسم فضلدن هادی اسمنه دعوت ايدر ولكن اسماء الهيه خصوصيات
ذاتيه ايله بری بريندن متميزه اولديغی كبی مظاهر اسمائيه اولان تعينات عينيه دخی استعدادات ذاتيه ايله
متمايزه‌در وبعضيسی بعضيسندن متفاضله‌در پس حكمی اضيق واخص اولان اسمك ربوبيتندن حكمی
اوسع واشمل واجمع واكمل اولان اسمك ربوبيتنه دعوت اولنور زيرا حضرت احديهٔ جمعيه‌ده اولان تجلی
حضرت احديهٔ فرقيه‌ده اولان تجلی كبی دكلدر بلكه ظهور واظهاردن علت غائيه اولدر كه اسماء الهيه‌دن هر بر
اسم خصوصيت ذاتيه سيله سائر اسمادن متميز ايكن وذات احديت انده برشان ايله متجليه ايكن جميع اسماء الهيه
احديهٔ جمعيه جمعيتنی جامع اوله ومظهر كل اوله وبو جمعيت واقعه اولمز الا انسان كامل مظهرنده كه اول اولا رب
خاصی اولان بر اسمك مظهری ايكن سائر اسماء الهيه ايله تخلقی اعتبار يله جامع اولمغله واسماء الهيه يی جامع اولان
صورت الهيه كماليله آنده ظاهر اولمغله آنك رب خاصی اولان اسم الهی جميع اسماء الهيه يی جامع اولور وجميع
اسماء جزئيه مظاهرندن دعوت جمعيهٔ اسماء الهيهٔ كليه وحضرت جمعيهٔ احديه يه مظهر كل اولمق ايچوندر ولكن
بر اسمدن بر اسمه دعوتی فهم ايتميه سنكه هر كسك حقيقی ورب خاصی اولان اسمك ربوبيتندن اول كسنه اسم

آخرك ربوبيتنه دعوت اولنه واول حقيقتدن اخراج اولنوب حقيقت اخرى به دعوت اولنه بو محالدر زيرا
حقايق الهيه ده تبديل وتغيير يوقدر (ولن تجد لسنة الله تبديلا) ولكن هركس حقيقتده بر اسمه مظهر ايكن
واول اسمك حكمى بونشأت عنصريه ده غالب ايكن مراتب الهيه دن تنزل ايدوب اطوار وجوديه وصفات
كونيه ايله منصبغ اولديغى حالده بونشأت عنصريهٔ انسانيه ده ظاهر اولور * پس هر قنقى صفت سائر صفات
اوزره غالبه اولوب آنك سلطنتى آنده ظاهره اولورسه اول صفتك مناسبى اولان اسمك تجليسنى استجلاب ايدوب
آنك حكمى آنده غالب اولور پس اول اسمك ربوبيتى تحتنده واقع اولور واكرچه كيم اصلده مظهر اولديغى
اسمك ذوق وصراطى اوزره درواكثر احوال وامورى آنك اوزره مبنيه درامّا تغلب واتصاف طريقيله سلطنت
وربوبيت شول اسمكدركه آنك احوال واذواقى آنك اوزره مبنيه اوله وبونشأتك مقتضاسى اوزره غالبه اولان
اسما اسماء جلاليه در * پس دعوت اسم جلالك ربوبيتندن اسم جمالك ربوبيتنه تاكيم آنك اصلى اولان
اسمك ربوبيتنه ملحق اوله وآنك خزينه سنده اولان تجليات الهيه يه مظهر اولوب آنلرك وسايطى ايله مظهر
كل اوله والا كراصلده اسم جلاله مظهر واقع اولديسه ظاهرده جماله مظهر اولديغنك واسماء جماليه تجلياتنى
جذب ايدوب كمالات جماليه ايله ظاهر اولديغنك نفعى يوقدر (امدى) دعوت اسماء جلاليه نك ربوبيت
عارضه سندندر اسماء جماليه نك ربوبيت اصليه سنه وبو تفصيل مدعو اولان شخصك اصلى اولان اسمك ربوبيتى
وحكمى بطونده قالوب ظاهرده ربوبيت وسلطنت صفت غالبه نك مقتضاسى اولان اسم جلالك اولديغى اعتبار
اوزره در وامّا اكر ربوبيت وسلطنت اصل اصل اولان اسمك اعتبار اولنسه وآنك حكمى ظاهر اولسه پس
دعوت اول اسمك ربوبيت جزئيهٔ مقيده سندن اسماء الهيه دن اشمل واجمع اولان اسمك ربوبيت كليه
واطلاقيه سنده در تاكيم اول اسم آنك مظهرنده جميع اسمايى جامع اوله وآنك ربوبيتى جزئيهٔ مقيده ايكن
ربوبيت كليه ومطلقه اوله پس عين بصيرت ايله نظر اولنه (امدى) شويله معلوم اوله كه الى الله داعى اولنلر ايكى
صنفدر برصنفى الله تعالى يه دعوت ايدرلر آنك اذنى ايله شرايع الهيه يى بيان ايتمكله واكا كشف حقايق على
ما يقتضيها عند الله لازم دكلدر وبرصنفى دخى ايكى صنفدر بعضيلرينه الله تعالى كشف ايتدى شول احكامك
حقايقنى كه انلرك تبليغى ايله مأمورلردر وبعضيلرينه كشف ايتمدى بلكه اول شيئك علمى اكا حاصل اولدى
اللهدن اكا القى بيان ايله يا رؤياى صالحه ايله ويا الهام ووحى ايله واما تبليغه مأمور اولمدى وتبليغه مأمور اولان
صنف ايكى قسمدر برقسمى اولو العزمدركه تبليغ رسالات ايله قتاله مأمورلردر وقسم ثانى اولو العزمدن غيرى
اولان انبيادركه انلر اوزره بلاغدن غيرى نسنه يوقدر واولو العزمدن مرتبه ايله اعلى اولنلر بصيرت اوزره دعوت
ايدنلردر محمد عليه السلام واوليادن محمديين كبى زيرا بونلر عالملردركه حق تعالى بدايت ونهايتده موجوددر
ومدعو ومدعو اليه وداعينك عينيدر وعالملردركه آنلر الله تعالى يه دعوت ايله مأمورلردر ظاهرا وباطنا
ارادت الهيه تعلق ايتديكى كمسنه نك حقنده اجابت واقعه اولور وارادت تعلق ايتمديكى كمسنه نك حقنده واقعه
اولاز الا اردصورتنده ومحمدى بصيرت اوزره اسم كلى وجمعى يه دعوت ايدر مركب وبسيطك كليسنى محيطدر
واول اسم اللهدر واسم رحمندر (قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن ايا ما تدعوا فله الاسماء الحسنى) وصور تفرقه
وجمعك مصيرى اللهدر * پس شيخ رضى الله عنه دعوت بر اسمك ربوبيتندن اسم آخرك ربوبيتنه اولديغن
استشهاد ايدر (فقال يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا) (والوافد من الابل ما يسبق سائرها ووفد قوم وجماعت
معناسنه دخى كلور * پس الله تعالى ايتدى شول كونده كه بز متقيلرى رحمانه جمع ايدر زانك اوزره وافدين
اولدقلرى حالده وفد اسم وافددر ووافد اشتر سوارهدرلر وامره رسالتله وارد اولان كمسنه يه ديرلر) (يقال وفد
فلان على الامير اذا ورد رسولا (امدى) اتقا جبروت وسطوت صاحبى اولان اسمك ربوبيتندندر * پس متقى اسم
جبارك جليسى ومظهريدر * پس انك سطوتندن اتقاء رحمت عامه صاحبى اولان اسم رحمانه التجادر زيرا رحمن
رحمن اولديغى حيثيتله انك سطوتى يوقدر انك اعطا ايتديكى لين ولطف وعطف وعفو ومغفرتدر پس متقى
اسم جباردن كه سطوت وهيبت اعطا ايدر اسم رحمانه محشور اولور زيرا متقينك جليسى اسم جباردر دنياده
متقين اولدقلرى حيثيتله پس اسم جباردن انتقال ايدوب اسم رحمن قتنده محشورين اولدقلرنده سطوتك
مقتضاسى اولان رحمت عامه وجودلرينه شامله اولدقده متقين اولمزلر مرحومين ومغفورين اولورلر ومتقين

اعداد غير محصوره ايكن جمله سى اسم رحمن قتنده محشورين اولدقلرنده رحمانك رحمتى انلره شامله اولديغندن
فهم اولنوركه اجمع واشمل اولان اسمه دعوت اولنورلر اسم الله واسم رحمن كبى واسم رحمانك حكمى جميع متقينه
شامل اولديغى كبى اسم جباره وسائر اسماء جلاليه وقهريه يه دخى شاملدر ابو يزيد بسطامى رحمة الله عليه
بر قارئى ايشتديكه (يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا) آيتنى قراءت ايدر * پس نعره اوروب ديديكه يا عجبا من
يكون عنده كيف يحشر اليه يعنى بر كمسنه كه حضرت رحمانيده ورحمن انك جليسى اوله اول انك قتنده نيجه
محشور اولور صاحب كتاب نور ازهر وكبريت احمر شيخ اكبر رضى الله عنه ابو يزيدك تعجبن استماع ايتدكده ايتديكه
بونده عجب يوقدر ولكن عجب ابو يزيدك قولنده در من اسم الجبار الى اسم الرحمن ديدى اسم جباردن اسم رحمانه
يعنى اسما وصفات جلاليهٔ قهريه دن اسما وصفات جماليهٔ لطفيه يه محشور اولور (فجاء بحرف الغاية وقرنها
بالاسم) پس الله تعالى حرف غايتى كتوردى كه الى درواني جميع اسمايه شامل اولان اسمه مقارن ايلدى تاكيم
اسم رحمانك اسمايه شمولى واسمانك اكا منتهيه اولمسى فهم اولنه اذ لا فرق بينه وبين اسم الله واهل عالمدن
بر طائفه اسماء الهيه دن بر اسمك ربوبيتى تحتنده در وبر كمسنه كه بر اسمك ربوبيتى تحتنده اولسه اول اسمك عبدى
اولور * پس رسول انلرى اول اسمانك تفرقه سندن اسم رحمن ويا اسم الله جمعنه دعوت ايدر وبو دعوت بصيرت
اوزره در زيرا انلرى الهه متشاكسه رقندن خلاص ايدر واله واحد عبوديتنه ادخال ايدر پس محمدى قتنده
دعوت حقك هويتى حيثيتيله دكلدر زيرا هويت كالده موجوده در بلكه اسما حيثيتيله دركه بر اسمك حضرتندن
اسم آخرك حضرتنه دعوتدر (فعرفنا ان العالم كان تحت حيطة اسم الهى اوجب عليهم ان يكونوا متقين) پس
بز بيلدك كه عالم بر اسم الهينك حيطه سى تحتنده ايدى كه اهل عالم اوزره اول اسم ايجاب ايلديكه انلر متقين
اوله لر (امدى) اهل عالم اوزره حاكم اولان اسم ايجاب ايلديكه انلر متقين اولمسنى ايجاب ايلدى اسم جباردر
اسم رحمن دكلدر قال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فى الباب الثالث والثلثين وعلى هذا يخرج قوله تعالى
يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا وكيف يحشر اليه من هو عليه وفى قبضته سمع ابو يزيد البسطامى قاريا يقرأ هذه
الآية (يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا) فبكى حتى ضرب الدمع المنبر بل روى انه طار الدمع من عينيه حتى
ضرب المنبر وصاح وقال يا عجبا كيف يحشر اليه من هو جليسه فلما جاء زماننا سئلنا عن ذلك فقلت ايش العجب
الا من قول ابى يزيد واعلموا انما كان ذلك لان المتقى جليس الجبار فيتقى سطوته والاسم الرحمن ما له سطوة من
كونه الرحمن انما الرحمن يعطى اللين واللطف والعفو والمغفرة فلذلك يحشر اليه من اسم الجبار الذى يعطى
السطوة والهيبة وانه جليس فى الدنيا من كونهم متقين) (انتهى كلامه) پس متقى جبارك جليسيدر رحمانك
جليسى دكلدر تاكيم انلر اوزره رحمن انلرك متقين اولمسن ايجاب ايليه ثم رحمت عامه اعتباريله جميع
اشياء وجوديه رحمانك مظهريدر امّا ربوبيت جهتيله متقى جبارك مظهريدر وانك جليسيدر زيرا اكر
رحمانك جليسى اوليدى رحمانك حضرتنده محشور اولمزدى * پس اهل عالم متقين اولدقلرى حيثيتله اسم
جبارك حيطه سنده دركه انلر اوزره انلرك متقين اولمسن ايجاب ايلدى زيرا اتقا اسم جبارك هيبت وسطوتى
قتنده در * وبعده اهل عالم اولان متقين اسم رحمانك حيطه سنده وتصرفنده اولورلر متقين اولمدقلرى
حالده زيرا رحمن صفت اتقايى انلردن ازاله ايدوب لين ومغفرتى اعطا ايدر * پس متقينك صور متفرقه لرى
رحمن قتنده جمع اولور واسم جبارك اعطا ايتديكى تقوانك حقيقتى بودركه متقى اعمال حيرانى ومحاسن
وكمالاتى نفسنه اسناد ايتمكده حق وقايه اتخاذ ايدوب انلرى اكا اضافه ايليه لانه هو الفاعل بهم وفيهم
جميعا فاعيلهم (والله خلقكم وما تعملون) ونقايص وقبايح وشرورى حقه اسناد ايتمكده نفسنى حقه
وقايه اتخاذ ايدوب انلرى كندى نفسنه اسناد ايليه زيرا شرور امور عدميه در وعدمك اصلى بقعهٔ
امكاندر * پس اكا نسبت اولنورلر ما اصابك من سيئة فمن نفسك فيبدل الله سيئاتهم حسنات اذ لا فاعل على
الحقيقة الا الله جمعا وفرقا وخلقا پس اهل اتقا تقوالرينك نتيجه سى بو اولديكه وجودلرى سيئاتى رحمت
رحمانيه حسناتنه تبديل اولوب كينونة كل شئ فى شئ انما يكون بحسب المحل وجودلرنده صفت
رحمتدن غيرى تقوى وسائر صفات حميده كبى بر صفت قالميه (فقالوا فى مكرهم لا تذرن الهتكم ولا تذرن
ودا ولا سواعا ولا يغوث ويعوق ونسرا) شيخ رضى الله عنه قوم نوحك مكرين بو آيتله بيان ايدر * پس نوحك قومى

مكرلرندن برى برسنه مخاطب اولديغى حالده يعنى قوم نوحك كارى كندى قومنه نصيحتده مبالغه ايدوب مكرلرن زياده ايتمكيچون ديديلركه الهه كزى ترك ايتمك وودوسواع ويغوث ويعوق ونسرى دخى ترك ايتمك زيرا بونلر مظاهر الهيه در وبزى دعوت ايدن نبى بونلر ايچون وجود حقدن غيرى بر وجود اثبات ايدوب بونلرده وجه حقى مشاهده ايتمكدن بزى منع ايدروبزى تفرقه يه دعوت ايدروبزعين جمعده يز حقدن غيرى برشىء بلمز

فانهم اذا تركوهم جهلوا من الحق على ما تركوا من هؤلاء فان للحق فى كل معبود وجها يعرفه من عرفه ويجهله من جهله (شيخ رضى الله عنه ديركه زيرا تحقيق قوم نوح تحقيقكم الهه لرين ترك ايدرلر حقدن جاهل اولورلر الهه مذكوره دن ترك ايتدكارى قدر زيرا حق ايچون هر معبودده بروجه خاص واردر حق عارف اولور اول وجهى عارف اولان كمسنه حقى جاهل اولوراول وجهى جاهل اولان كمسنه يعنى حجروشجروشمس وقمردن هر معبودده حق ايچون بروجه خاص واردركه اول وجه باقيدر تجليات اشياهالكه اولدقده پس هر معبودده وجه حقى عارف اولان اول معبودك مظهريتنده متعين اولان حقى عارف اولور واول وجهى جاهل اولان اول معبودده متعين وانك حقيقتندن متجلى اولان حقى جاهل اولور (امدى) (وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى) هر عينده الوهيت ومألوهيت وعابديت ومعبوديت وساجديت ومسجوديت ظاهره در پس بركمسنه اول عينك تجابيث وشيئيتنه عبادت ايتسه وياخود اول معبودده الهك تخيلنه عبادت ايتسه پس كندى هواسنه عبادت ايدر وعبد الطاغوت وعبد صنميات حجاب اللاهوت وبركمسنه كه هر معبودده وهر صورتده من غير حصر ولا تعيين واحد واحد اولان الله تعالى يه عبادت ايتسه پس اول كمسنه عارف ومكاشف وعالم واصفدر بو تقدير اوزره) (يعرفه ويجهله) قولنده ضمير حقه راجع اولور (ومن عرفه ومن جهله) قولنده ضمير وجهه راجع اولور ويعرفه ويجهله ضميرى معنايه وعرفه وجهله ضميرى حقه راجع اولمق جائزدر اى يعرف هذا المعنى من عرف الحق وظهوره فى المظاهر ويجهله من جهل الحق وجميع ضمائر وجهه راجع اولمق جائزدر يعنى بووجهى بيلن بيلدى وآنى بيلمين بيلمدى ديمك اولور) (وقال فى المحمديين وقضى ربك الا تعبدوا الا اياه واحكم) ومحمديين حقنده الله تعالى ايتدى يا محمد سنك ربك كه رب كاملدر حكم ايلديكه سز عبادت ايتميه سز الا اكا ومعبودات متعدده ومختلفه يه خلقك عكوفى معلومدر * پس هر معبودده اولان عبادت حقه در اندن غيرى يه دكلدر لا راد لقضائه ولا معقب لحكمه زيرا جناب معبود حق جل ايلدركه هر موجودده اندن غيرى وجود اوله واندن غيرى انده معبوده عبادت اولنه زيرا انك حقيقتى لذاتها اقتضا ايدركه على الاطلاق وجود ايله متفرد اوله پس هر مكانده كه الهه وعبادت بولنه پس عبادت حقه در وحق عبادت ايچوندر زيرا انك ذات مطلقه سنه مخصوصه اولان احديت احديت جمعدر اكا كثرت منافيه دكلدر انسانك صورتى احديتنه اعتبار نسبى وتعقل اضافى ايله اعضانك كثرتى قدح ويرمديكى كبى زيرا نفس امرده كثرت يوقدر الا اعتبار ايله وكذلك انسانك صورت روحانيه سى جوهر واحده در وانك وحدتى ارواح وقواى كثيره جمعينك احديتيدر واما قوانك كثرتى اول جوهر نورانيه وحدتنده قدح ويرمز كذلك مظهر اسمانك كثرتى كاذه معبود اولان اله وربك احديتنه قدح ويرمز فهو المعبود فى كل ما عبد والعابد فى كل من عبد (فالعالم يعلم من عبد وفى اى صورة ظهر حتى عبد ويعلم ان التفريق والكثرة كالاعضاء فى الصورة المحسوسة وكالقوى المعنوية فى الصورة الروحانية فما عبد غير الله فى كل معبود) (پس عارف حق اولان كمسنه عالمدركه عبادت اولنان كيمدر وعبادت اولنان قنقى صورتده ظاهر اولدى تا كيم عبادت اولندى وعالمدركه تحقيق صور معبودده تفريق وكثرت انسانك صورت محسوسه سنده اعضانك كثرتى كبى وصورت روحانيه سنده قواى معنويه نك كثرتى كبى نسبى واضافيدر كثرت اعضا وقوا صورت محسوسه يه وصورت روحانيه يه قدح ويرمديكى كبى كثرت مظاهر اسما دخى وحدت ذاته قدح ويرمز پس هر بر معبودده الله دن غيرى برشيئه عبادت اولنمدى) (فالادنى من تخيل فيه الالوهية) (پس عابدك ادناسى شول كمسنه دركه معبودده الوهيتى تخيل ايلدى يعنى هر معبودده حق ظاهرى مشاهده ايتميه ولكن هر معبودده الوهيتى تخيل ايدوب عبادت ايليه پس غالط وجاهل الهدن محجوب وغافلدر) (فلولا هذا التخيل ما عبد الحجر ولا غيره) پس اگر هر معبودده الوهيت معناسى تخيل اولنميدى حجر ودخى انك غيرى اولان معبود شمس وقمر كبى عبادت اولنمزدى) (ولهذا) (يعنى هر معبودده الوهيت تخيل اولنديغندن اوترى

(قال) (الحق) (قل سموهم فلو سموهم لسموهم حجرا وشجرا وكوكبا) (حق تعالى ايتدى سن قومكه دى معبوداتلريكزى تسميه ايدك پس اگر انلرى تسميه ايديدبلر البته انلر انلرى حجروشجر ايله وياكواكب ايله تسميه ايدرلردى يعنى معبودلرينى انلرك اسماسيله تسميه ايدرلر ايدى والله ايله تسميه ايتمزلر ايدى) (ولو قيل لهم من عبدتم لقالوا الها ما كانوا يقولون الله ولا الاله) (واگر انلره سؤال اولنسه كه كيمه عبادت ايتديكز انلر البته الهه يعنى اله مقيده عبادت ايتدك ديرلردى ديمزلردى الله تعالى يه ودخى اله مطلقه عبادت ايتدك پس الوهيت مطلقه يى معبودلرنده حصر ايتمزلر بلكه الوهيتى انلرده تخيل ايدرلر) (والاعلى ما تخيل فيه الالوهية بل قال هذا مجلى الهى ينبغى تعظيمه فلا يقتصر) (واعلا اولان عابد عارف ومشاهد ومكاشف معبودده الوهيتى تخيل ايتمدى بلكه بو مجلاى الهيدر بونك تعظيمى واجبدر ديدى * پس بو معبود متعين اوزره اقتصار ايتمز عابد بلكه جميع اشيايى مجالئ الهيه مشاهده ايدر وبو معبود دخى مجالئ الهيه دن بر مجليدر * ولكن متجلى بحسب الذات واحددر وبحسب المجالى اسمانك تجليسيله كثيردر ما تخيل قولنده ما نافيه در) (فالادنى صاحب التخيل يقول ما نعبدهم الا ليقربونا الى الله زلفى) (پس ادنى اولان عابده كه صاحب تخيلدر ديركه بز بونلره عبادت ايتمزز الا بونلر بزه الله تعالى يه زلفايى تقريب ايدرلر الزلفى هى القربة والمنزلة زيرا حقى انده متحقق ومشاهد دكلدر بلكه انده حقى تخيل ايدوب انك تجابيث طاغوت صنميتنه عاكفدر الادنى قولى مبتدادر يقول جمله سى مبتدانك خبرى وجائزدركه وصاحب التخيل قولى ادنى قولندن بدلدر ويا عطف بياندر وجائزدركه صاحب التخيل قولى خبر اوله) (والاعلى يقول انما الهكم اله واحد فله اسلموا حيث ظهر) واعلا اولان عابد مشاهد كه عالمدر معبودات متعدده ومتكثره اصحابى اولان عابدينه خطاب ايدوب ديركه سزك الهكز اله واحددر * پس اكا منقاد اولك هر نه مكانده تجلى ايدوب ظاهر اولورسه يعنى معبودات مقيده ايله متعينه اولان تجليات كثرتنه نظر ايتمك وانلره متجلى اولان وجود واحددن محجوب اولمك هر مظهرده وجه واحدى مشاهده ايدوب اكا منقاد اولك) (وبشر المخبتين الذين خبت نار طبيعتهم) (يعنى شول محسنين ومنقاديى تبشير ايله كه حقك عظمت وكبرياسى مشاهده سنده وانك وصالى بحرنده استغراقلرنده وانلرك نار طبيعتلرى سو بنمش اوله) (فقالوا الها ولم يقولوا طبيعة) يعنى اسم اله ايله تسميه ايتديلر واله اسمايله متنوع اولور وطبيعتدن شىء آخر اسميله تسميه ايتمديلر پس آنلرا له ديديلر وطبيعت ديمديلر زيرا نار طبيعتى منطفيه اولان كمسنه نار طبيعتى انطفاسندن عالمدركه طبيعت متأثره در ومتصرف فيهادر وتصرف حق ايچون ثابتدر طبيعت ايچون دكلدر زيرا طبيعت محل انفعالدر اسماء مؤثره ايچون انثى كبيدر ذكر ايچون تكوين آنده ظاهر درولكن امر معقولدر خارجده انك وجودى يوقدر وكذلك اعيان ثابته ده دخى وجودى يوقدر زيرا اعيانك عينيدر رتبه كيم حقك عينيدر تغايره اعتبار يسدر پس انكيچون حق طبيعت ايله متسمى اولمدى ومرامله متسمى اولديغى كبى زيرا مغايره وهميه واردر پس طبيعت محل انفعال وتأثر اولوب انك قوتى قويه اولمغله حكيم فيلسوف انى حقك عينى اولديغن بيلدى وتأثيرى اكا حصرا ايتمكله اكا اسناد ايلدى واما محبينكه تجليات جلاليه نك ورودى قتنده نار طبيعتلرى منطفيه اولدى وصفات الهيه نك تحتنده احكام طبيعيه لرى مغلوبه اولدى انلر طبيعت ايچون وجود وتأثير اثبات ايتمزلر بلكه طبيعتده آثارى ظاهره اولان اسماء الهيه ايچون واله واحد ايچون اثبات تأثير ايدرلر انكيچون اله ديرلر طبيعت ديمزلر) (وقد اضلوا كثيرا اى حيروهم فى تعداد الواحد بالوجوه والنسب) وتحقيق نوح ايچون قوم كثيرى اضلال ايتديلر يعنى انلرى تحيير ايتديلر واحدك تعدادنده وجوه ونسب ايله يعنى وجود واحدى ظاهرده مظاهر غير متناهيه حسبيله وجوه مختلفه ايله تعديد ايتديلر وتعقلده تصنيف وتثليث وتربيع كبى اولان نسب غير معدوده ايله كه اسماء صفاتدر تكثير ايدوب رتق وجمعدن فرق وصدعه اخراج ونور وحدتدن ظلمات كثرته ادخال وادلاج ايتمكله آنلرى حيرته ايقاع ايتديلر پس انلر دخى وجوه ونسب اعتباريله آلهه متعدده بيننده متحير اولديلر جهت معينه يه متوجه اولمغه قادر اولمديلر وشيخ رضى الله عنه اضلال اصنامى تحيير ايله تفسير ايلدى عابد اصنام واحد حقيقى يى مظاهر حسبيله متعدد مشاهده ايتمكله حق وجه واحد مرايا مرتبه سنده اولان مظاهر مختلفه حسبيله اكا وجوه مختلفه كورنور * پس بو مشهد صاحبى وجود واحدى وجوه كثيره ده مشاهده ايتمكله وجوه بيننده متحير اولور اينما تولوا فثم وجه الله زيرا اهل حيرت ايچون

ظاهرده وباطنده وجهه معینه یوقدر زیرا انلرك قتنده حق ایچون برمرتبه متعینه اولمدیغه انلرك بواطن
وظواهرلرنده انکله حق مقید اوله ومطلوب آخردن متمیز اوله بلکه حق تعالی خفیه وجلیه اولان جمیع
جهاتلرندن انده احاطت ذاتیه سن اشهاد ایتدردی وآنلردن آنلره تجلی ایلدی * پس جمیع جهاتدن وجود
واحد حق تجلی ایتمکله اول تجلیده استهلاك وحیرتلرندن ووجود واحدك مشاهده سندن بروجهی وجه
آخردن فرق ایده مزلر وبرجهتی برجهتدن تمییز ایده مزلر (ولا تزد الظالمین لانفسهم المصطفین الذین اورثوا الکتاب
ونفسلرینه ظالمین اولنلرزیاده ایتمه یلر ظالمین که مصطفینیدرکه کتاب جمع وفرقانه وارث قلندیلر یعنی کتاب جمع
وفرقان انلره اعطا اولندی وانلرا کا وارث اولدیلر) (ثم اورثنا الکتاب الذین اصطفینا من عبادنا فمنهم ظالم لنفسه
ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخیرات) (الآیة ظالمیندن مراد محمدییندرکه نفسلری ایچون نفسلرینه ظلم ایلدیلر
ترك شهوات ایله ووجود واحده ظلم ایلدیلر تعدید وتفریقی ایتمکله زیرا کثرت مضاده اولان وحدتده الوهیتی
حصر ایتدیلر بلکه نسبت عدمیه کثرتی بیننده ووحدت ذاتیه بیننده حایر اولدیلر (وهو اول الثلاثه فقدمه
علی المقتصد والسابق) (وظالم محمدی الله تعالینك فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخیرات قولنده
ثلاثه نك اولیدر * پس حق تعالی انی مقتصد ایله سابق اوزره تقدیم ایلدی زیرا ظالمك سیری ونظری واحددن
کثیره در حکیم ترمذی رضی الله عنه صحیحنده ابی سعیددن ایراد ایلدیکه رسول علیه السلام بو آیتك حقنده
هؤلاء کلهم بمنزلة واحدة وکلهم فی الجنة دیدی پس ظالم واحدی تعدید ایدر وکثرتده وحدتی مشاهده ایدر
ومقتصد واحد واحده کثرتی وکثرتده واحدی مشاهده ایدر شهودینی جامعدر وسابق عددی توحید ایدر
وکثیری واحد مشاهده ایدر پس مقتصد وسابق اهل حیرت دکلدر زیرا انلر حقله خلقی اعتبار ایدرلر واما ظالم
محمدی انلرك خلافیدر زیرا واحد حقیقی یی اعتبار ایله کثیر مشاهده ایدر * پس ابد الاباد حیره صاحبیدر ودائما
حق انك حیرتن زیاده ایدر) (الا ضلالا ای حیرة) (الا ضلالی یعنی حیرتی زیاده ایله زیرا انلرك حقی بودرکه حق انلره
ضلالدن غیری زیاده ایتمیه زیرا انلرك کمالی احدیت عین استهلاکنده در * پس انلر ایچون ظاهرده عین قالمدی
وبیندن بین مرتفع اولدی وانلر احدیت عینه مهتدی اولدیلر ومحمدی ایچون ذکر اولنان حیرت لسان نوح ایله
وسائر السنه ایله وارده اولاندر اما ظاهرده لسان محمدی ایله وارده اولان حیرت بودر) (قال المحمدی زدنی فیك
تحیرا) (محمدی یارب سنده بکا تحیری زیاده ایله دیدی زیرا وجه کریمه نظرك لذتی هر تجلیده موجوددر * پس
شهود زیاده اولدقچه شهود دخی زیاده اولور بو تقدیرا اوزره المحمدی قولی مرفوع اولور) (کلما اضاء لهم مشوا فیه
واذا اظلم علیهم قاموا) (محمدیین حیرتنك وصفیدر یعنی هرقچنکم حق آنلره نور احدیت ایله تجلی ایدوب اضاءت
ایتسه آنلر اول نور ایچنده سلوك ایدرلر زیرا تجلی احدیت قتنده وجود واحدی تعدید وتکثیر ایدن وجوه مختلفه
واحکام متباینه یی رفع ایدر * پس سلوکده حیرتی موجب اولان تعدد وجوه تجلی وحدت ایله مرتفع اولدقده
حیرتدخی مرتفع اولور * پس آنلر اول نور وحدت ایله وحدتده سلوك ایدرلر وهرقچنکم آنلر اوزره اظلام ایلسه
احکام کثرت ایله استتار واحتجاب سببیله واقف اولورلر متحیرین اولدقلری حالده پس انلرك سلوکلری نور الهی
وضوء ربانی ایله در) (فالحایر له) (وفی بعض النسخ فالمتحیرون لهم) (الدور والحرکة الدوریة حول القطب
فلا یبرح منه) (پس حایر ایچون دور حاصلدر ودخی قطبك حولنده انکیچون حرکه دوریه حاصلدر * پس حایر
قطبدن یعنی مرکزدن منفك دکلدر یعنی حایر وحدت حق مرکزینه ناظر ووجوه متعدده ایله انك حولنده دائردر
پس حقله دائر درهرنه حیثیتله دور ایتدیررسه وانکله اندن سائر درهرنه جهته سیر ایدرسه ولکن کثرت مناظر
حسبیله عینی کلیل وعدة وجوه ومظاهر اقتضاسیله حایر وضلیلدر پس سیرینه نه اول واردر ونه آخر * انك
سیری سیر الله در منه المبدء والیه المنتهی) (وصاحب الطریق المستطیل مائل خارج المقصود طالب ما هو
فیه صاحب خیال الیه غایته) (وطریق مستطیل صاحبی مرکزدن محیطه مائلدر مقصوددن خارجدر شول
شیئه طالبدرکه انك حقنده خیال صاحبیدر انك غایتی اول خیاله در یعنی شول جاهل محجوبکه حق کندی
نفسنده وهر مظهرده مشاهده ایتموب کندی نفسندن بعید تخیل ایتسه وخیالنده تخیل ایتدیکی صورت
اوزره بعد مسافه ده اول صورت متخیله یه توجه ایدوب اکا طالب اولسه حقدن مائل ومقصوددن خارج اولور
وظنی اوزره حقدن بعید اولور زیرا کندی نفسنده وسائر مظاهرده مشهود اولان وجوه الهیه دن اعراض

ایدوب صورت متخیله سنه توجه ایدرکه انك حقنده خیال صاحبیدر واول اله مجعول ورب متخیلدر وانك
سلوکی اول خیاله منتهی اولور) (فله من والی وما بینهما) (پس بو طریق صاحبی ایچون من واردر یعنی کندی
نفسندن توهم ایتدیکی اوزره ابتدا واردرکه آندن سلوك ایدر وفی الحقیقه بو ابتدا انك خیالنده حاصل اولان
حقدندر والی واردر یعنی انتها واردرکه تخیل ایتدیکی خیالك غایتیدر ومن ایله الی یعنی ابتدا ایله انتها بیننده اولان
مسافه واردرکه الی الله تعالی یه طریق توهم ایتمشدر * پس سیری ایله دائما حقدن بعید اولور زیرا ابتداده حقی ترك
ایلدی پس آندن بعید اولدقچه حقدن بعید اولور (وصاحب الحرکة الدوریة لابدء له فیلزمه من ولا غایة له فیحکم
علیه الی) (وحرکت دوریه صاحبی ایچون بدأ یوقدر تا کیم اکا من لازم اوله وانکیچون غایت یوقدر تا کیم انك
اوزره الی حکم ایلیه یعنی انك سیرینه ابتدا یوقدرکه اندن سلوك ایتمکله اکا من لازم اوله وانك سیرینه غایت
یوقدر تا کیم سیرنده الی آنك اوزره حکم ایلیه) (فله الوجود الاتم) (پس حرکت دوریه صاحبی ایچون وجود اتم
حاصلدر زیرا محیط کلدر وسیری بالله وفی الله اولان سیر الله در) (وهو المولی جوامع الکلم والحکم) (واکا جوامع
کلم وجوامع حکم اعطا اولندی اوتیت جوامع الکلم جوامع کلم صاحبی بزم نبیمز محمد صلی الله تعالی علیه
وسلم ودخی انك امتندن اکا تابع اولان محبین ومحبوبیندرکه انلرك حقنده) (قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی
یحببکم الله) (قولی نبی یه خطابا وارد اولدی پس انلرك مشهدلری) (اینما تولوا فثم وجه الله در) (مما خطیئاتهم)
(یعنی وجوداتم صاحبی مما خطیئاتهم قولنده اشارت اولنان طائفه علیه دندرکه لسان اشارت ایله انلرك حقنده
مما خطیئاتهم اغرقوا فادخلوا نارا فلم یجدوا لهم من دون الله انصارا وارد اولدی) (فهی التی خطت بهم) (شول
خطیئاتکه انلری تعیناتلری خطه لرندن یکوردیلر وانلری خطوطلرندن اضلال ایلدیلر * پس شهود واحد
احدده تجلی ایتدیکی حیثیتله آزدیلر) (فأغرقوا فی بحار العلم بالله وهو الحیرة) (پس علم بالله بحارنده غرق اولدیلر
واول علم بالله بحری حیرتدر * پس صورت کثرتده متجلیه وکلده ساریه اولان احدیتده غائب اولدیلر وتعیندن
عینك شهودنده وعین کثرتده وحدتك اشهادنده متحیر اولدیلر (فادخلوا نارا فی عین الماء) پس آنلر عین ماده ناره
ادخال اولندیلر یعنی وحدت نارنه ادخال اولندیلر عین کثرتده وحدتی مشاهده ایتدکارنده ویاخود سبحات
وجهك تجلیسی نارنه ادخال اولندیلر علم بالله بحاری اولان مانك عیننده که اول ماشول حیات حقیقیه درکه
کلك حیاتی آنکله در ناری وحدت ایچون ومائی علم ایچون استعاره ایتدی سبحات وحدت محرقه اولدیغندن
اوتری وعلم بالله ده حیات حقیقیه حاصله اولدیغندن اوتری وجمع اضداد محمدیینه مخصوصدر پس حیات ایله
عالمك وجودی قتنده غرق ایله حرقك شهودنده اولان حیرتدن اشد حیرت یوقدر ومحمدیین حقنده عین ماده نارك
وجودی ایچون استشهاد ایلدی الله تعالینك) (واذا البحار سجرت) (قولی ایله پس ایتدی) (وفی المحمدیین
واذا البحار سجرت ومحمدیین حقنده واذا البحار سجرت وارد اولدی) (سجرت التنور اذا اوقدته) (یعنی عرب
سجرت التنور اذا اوقدته دیر یعنی بن توری ایقاد ایتدم دیدیکی وقتده سجرت التنور دیر پس نار عین ماده اولور
پس کلی محیط اولان علم بالله بحاری ینك عینی عین نار تجلی سبحات وجه وحدتدر) (فلم یجدوا لهم من دون الله
انصارا) (پس الله دن غیری انلر اصنامدن وسائر تعینات کونیه دن انصار بولمدیلر زیرا تجلی ذاتی انلرك وجوداتی
ووجودات کونیه یی احراق ایلدی پس الله دن غیری انلره نصرت ایده جك کیمسه باقی قالمدی ولکن الله تعالی
کندی وجودی ایله آنلری احیا ایلدی وآنلره نصرت ایتدی کما قال ومن احبنی فانا قتلته ومن قتلته فعلی دیته
ومن علی دیته فانا دیته) (فکان الله عین انصارهم فهلکوا فیه الی الابد) (پس الله تعالی انلرك عین انصاری
اولدی پس الی الابد الله ده هلاك اولدیلر والله ده هلاکاری عین بقا وحیاتدر فهو الملك المغنی وهو الناصر المحیی)
(فلو اخرجهم الی السیف سیف الطبیعة لنزل بهم عن هذه الدرجة الرفیعة) (پس اگر الله تعالی آنلری علم بالله
بحارندن طبیعت ساحلنه اخراج ایدیدی آنلری بو درجه رفیعه دن انزال ایدردی وآنلر کثرت تعینات ایله
مشاهده وحدتدن محتجب اولورلردی) (وان کان الکل لله وبالله بل هو الله) (واگرچه کیم کل لله وبالله در
بلکه فی الحقیقه الله در یعنی عین جمعده ومرتبه الوهیتده کل الله ایچون اولدیغی کبی سیف طبیعتده متعینه
اولان صور طبیعیه وتعینات امکانیه نك کلیسی دخی اگرچه کیم لله در یعنی اللهك مظهریتی ایچون مخصوصدر
وبالله در * یعنی فیاء الله ایله در بلکه الله درکه مرتبه الوهیتده اولان اسماء متقابله ایله مظاهر مختلفه درجات

متفاضله ده ظاهردر) (قال نوح رب ما قال الهی فان الرب له الثبوت) (نوح علیه السلام دعاسنده رب دیدی
الهی دیمدی زیرا رب اسمندن مراد ذاتدر شول صفت ایله که انکله نوحک حاجتی قضا اولنور یعنی ندا ایدوب
برامری استدعا ایتدکده اول امره مخصوص اولان اسماء اسماء اللهدن براسمدر پس اسم رب ایچون انک مهمنی
کافیه اولان صفت اوزره ثبوت واردر که صفت اخرایه تحویل ایتمز انکیچون رب دیدی) (والاله متنوع
بالاسماء فهو کل یوم فی شان) (واله اسماء الهیه ایله متنوعدر پس هر آنده برشانده وبرتجلیده در زیرا الله جمیع
اسماء الهیه یی جامعدر وجمعسنده هر آنده متجلیدر انک ایچون ثبوت یوقدر تنوع وتحولدر انکیچون مرتبهٔ
الوهیتده کندی ذاتی وهویتی) (قولی ایله وصف ایلدی فی شان ای فی تعین وتجلی وتقید
وربوبیت مربوبده تصرفدن عبارتدر روانی برطوردن برطوره نقل ایدرمی یوبک منتهای تربیتنه واصل اولنجه)
(فاراد بالرب ثبوت التلوین) (پس نوح علیه السلام اسم رب ایله نداده تلوینک ثبوتنی دیلدی یعنی نوحک
دعاده مرادنه موافقه اولان صورتده وآنک مهمنی کافیه اولان صفت ایله تجلی وظهورده حقک ثبوتیدر
واولدخی تلوینیدر) (اذ لا یصح الا هو) (زیرا مرتبهٔ ربوبیتده تلوین ثبوتندن غیریسی صحیح دکلدر خصوصا
دعانک اجابتی مقامنده وبعض نسخه ده از لا یصح واقع اولدی ونوح علیه السلامک دعاسی) (لا تذر
علی الارض) قولیدر ارض اوزره ترک ایتمه یعنی ارض فرق وظهورده بونلری ترک ایتمه) (یدعو علیهم ان یصیروا
فی بطنها) نوح علیه السلام آنلر اوزره دعا ایدر که بطن ارضده صابر اوله لر یعنی نوح علیه السلام حقدن استدعا
ایلدیکه آنلری فرق ارضده ترک ایتمه بطن احدی وجمعی یه آنلری ادخال ایلیه) (والیه المصیر) (پس بو قول
نوح علیه السلامدن آنلرک حقنده دعادر * زیرا بطن ارضده اولان حقه وصول ایچون دعادر) (قال المحمدی
لو دلیتم بحبل لهبط علی الله) (محمدی ایتدیکه اگرسز بر حبل ایله بطن زمینه صارقلینا یدیکز یعنی سزی
صارقیدیدیلر اول حبل ویاخود سزدن هابط اولان کمسنه البته الله اوزره هبوط ایدردی هبط ضمیری حبله
ویاخود سزدن هابط اولان کمسنه یه راجع اولمق جائزدر یعنی) (الله نور السموات والارض) (مفهومی اوزره
جمیع تعینات علویه وتشخصات سفلیه دن حق ظاهر ومتجلیدر وجمیع تعیناتک هویتیدر وفوقیه وتحتیه اکا
نسبت ایله علی السویه در فوقیتک عینی اولدیغی کبی تحتیتک دخی کذلک عینیدر وجه مذکور اوزره ولیتم
صیغهٔ مجهول ایله در وصیغهٔ معلوم ایله دخی جائزدر یعنی اگرسز حبلی بطن زمینه صارقتسکز دیمکدر)
(له ما فی السموات وما فی الارض) سموات وارض اولان صور خلقیه مظاهرنده ظهور حق ایچون ثابتدر
وبونلرک بواطننده اولان بطون دخی کذلک حق ایچوندر ولکن تعینات حسبیله صور خلقیه ده کثرت خلقیه
ظاهره در وباطننده احدیت عین حقده فرقده اولان کثرت خلقیه مستهلکه در * پس ظهور وبطونی حق
ایچون اثبات ایدر وحق ظاهر وکثرت وفرق وباطن ووحدت وجمع اولوب سموات عالم ارواحده وارض عالم
اجسامده اولان شیء اکا مخصوصدر وانک هویتیدر (فاذا دفنت فیها فانت فیها وهی ظرفک) پس تجنکم سن
ارض ایچنده دفن اولنمسک پس سن آنده حاصلسن اول سنک ظرفک اولدیغی حالده پس حق دخی ظرف
ارضده سنک ایله بیله در) (وهو معکم اینما کنتم) (یعنی تعینات ظاهره دن هر برتعینه خطاب ایدوب دیرکه
تعینک صورتی فانیدر وسن باطننده وعین جمعده مستهلک اولدیغک حالده انده استهلاک اوزره ثابتسن وباطن
واحدیه سنک ظرفکدر وظرف مظروف تعینک لاتعینده اندراجی وه قید ومظاهرک مطلق وباطننده اندماجی
اعتبار یله در والا وجود واحدن قید تعین زائل اولدقده تعیندن اول مطلق اولدیغی کبی ینه مطلقدر) (وفیها
نعیدکم ومنها نخرجکم تارة اخری لاختلاف الوجوه) وارض ایچنده سزی اعاده ایدرز ومرهٔ اخراده سزی آندن
اخراج ایدرز وجوهک اختلافندن اوتری زیرا وجوه تعینات حسبیله مختلفه در یعنی ارض فرق ظاهرنده صور
خلقده ظاهره اولان تعینات واثنیات کثرتنی باطننه اعاده ایدرز احدیت عین حقده آنلر مستهلکه اولدیغی حالده
وینه مظاهر خلقیه وتعینات مختلفه ایله اظهارا ایتمکله اخراج ایدرز اقامت عدل ایچون زیرا انشأت دنیویه ده
نفس اوزره صفات غالبه مقتضاسی اوزره وجوه انسانیه وهیئات نفسانیه مختلفه در هربریسی هیئت
معنویه یی واخلاق وصفاتدن محصله اولان صورت جمعیه یی اوزره جناب الهیدن اسم حکمدن برحکم
اقتضا ایدر بو تقدیرجه لاختلاف الوجوه قولی نخرجکم قولی ایچون تعلیل اولورو جائزدر که وجوهدن مراد

اسماء الهیه وجوهی اوله یعنی حضرت الوهیتده اولان اسماء الهیه نک وجوهی مختلفه اولدیغندن اوتری
اخراج ایدر پس حق ظاهر وباطن ومبدئ ومعیددر * پس جمیع اسماء الهیه وجوهی ایله ظاهر ومتجلیدر
حضرت الوهیت وجوه اسماء مختلفه ایله ظهوری اقتضا ایتدیکندن اوتری) (من الکافرین الذین استغشوا
ثیابهم وجعلوا اصابعهم فی آذانهم طلبا للستر) (یعنی ارض اوزره شول کافرلردن ترک ایتمه که ثیابلری ایله
بورندیلر واصابعلرینی اذنلرینه وضع ایلدیلر ستری طلبدن اوتری زیرا آنلر احتجابلری حکمی ایله غفردن
ستری فهم ایتدیلر * پس ثیاب واصابعلرندن ستر اتخاذ ایتدیلر (دیارا احدا حتی تعم المنفعة کما عمت الدعوة
(براحدی ترک ایتمه تا کیم منفعت عامه اوله دعوت عامه اولدیغی کبی یعنی نوح علیه السلام صور اسمائک
عبادی اولوب وحدتدن کثرت ایله محتجب اولان قومی وجوه اسمائیه نک اختلافی اولان شقامهلکه سندن
احدیت وجه ذات سعادتی ملتجاسنه انفاذ ایتمکیچون وحجب جلالیه ظلماتندن نور جمال ذاته اخراج
ایتمکیچون دعوت ایلدی * پس وقتا کیم نوح علیه السلام قتنده متحقق اولدیکه آنلر اهل حجابدر
کثرت اسمائیه صورندن غیره عبادت ایتمزلر وآنلرده دعوت احتجابدن غیری برشیء زیاده ایتمز * پس رب ناصره
اسم قهار ومنتقم ایله دعا ایتدی آنلرک صور اختلافاتلرن ارض فرق ظاهرنده اولان تعینات ظاهره لریله
ارضک باطنی اولان جمع احدیده احدیت اسم باطن ایله ستر ایتمکیچون انلر استعداتلرن ستر ایتدکلری کبی پس
دعوت اثرینک منفعتی عامه اوله واولدخی آنلرک صلاحیدر آنلری کثرتدن وحدته رد ایتمکله وتفرقه
وبعده تمادیدن منع ایتمکله وآنلردن باقی قلان مؤمنلری دخی آنلر اضلال وتحییر ایتمیه لر پس دعوت عامه
اولدیغی کبی منفعت دخی عامه اوله) (انک ان تذرهم ای تدعهم وتترکهم یضلوا عبادک ای یحیروهم
فیخرجوهم من العبودیة الی ما فیهم من اسرار الربوبیة فینظرون انفسهم اربابا بعد ما کانوا عند نفوسهم
عبیدا فهم عبید وارباب) (یعنی یارب سن اگر کافرلری ارض فرقده ترک ایدجک اولورسک وباطننده احدیت
جمع ذاتی یه ادخال ایدوب آنده استهلاک ایتمیجک اولورسک سنک عبادکی اضلال ایدرلر یعنی آنلری تحییر
ایدرلر وآنلری عبودیتدن اخراج ایدرلر اسرار ربوبیتدن آنلرده موجود اولان شیئه پس نفسلرینه
ارباب نظریله نظر ایدرلر نفسلری قتنده عبید اولدقلرندنصکره * پس آنلر عبید واربابدر یعنی اگرسن آنلری
ارض فرقده اهوالری ایله ترک ایدجک اولورسک ابنالریله آنلر متظاهر اولورلر * پس غلو وطغیاندن غیری
برشیئه متحرک اولمزلر وسنک عبادکی تحییر ایدوب آنلری انانیته دعوت ایتمکله عبودیت محضه دنکه آنلرک
صفت ذاتیه سیدر آنلرده اولان اسرار ربوبیته اخراج ایدرلر قوای نفسانیه وصفات حیوانیه نک وجودیله) (قال
النبی علیه السلام شر الناس من قامت القیامة علیه وهو حی) (یعنی اسرار ربوبیته مطلع اوله قوای نفسانیه نک
وجودیله زیرا آنلرک بواطنلری مظهر اسرار ربوبیتدر بواطنلرنده حضرت ربوبیت اسماسی متجلیه دروظاهرلری
عبودیت محضه در * پس عبودیتدن اعراض ایدوب اسرار ربوبیت اعتبارلریله نفسلرینه ارباب نظریله نظر
ایدرلر ظاهرلری ایله آنلر عبید ایکن یعنی عبودیتدن ربوبیته انتقال ایدرلر تیقنلرندنصکره که آنلر عبیددر بلکه
کندیلری نفوسلرینک عبیدی ایکن زیرا فی الحقیقه آنلر ظاهرلری ایله عبیددر وباطنلری ایله اربابدر * پس
عبودیتدن اعراض ایدوب اسرار ربوبیته تعرض ایتمکله طرف انحرافه میل ایتدیلر واسم مضل دعوتنه
اجابت ایتدیلر * پس آنلرک صلاحی وآنلردنصکره اولادلرک دخی صلاحی حاللری بودرکه آنلر بطون ارضده
مستور اوله لر استماع ندادن آنلر مستتر اولدقلری کبی وآنلر کشف وجمع طوفانی بحارنده اغراق اولنه لر
(ولا یلدوا ای ما ینتجون ولا یظهرون الا فاجرا ای مظهرا ما ستر) (ودخی انتاج واظهار ایتمزلر الا فاجری یعنی
مستور اولان شیئی مظهر اولان کمسنه یه) (کفارا ای ساترا ما ظهر بعد ظهوره) (اریله فاجرکه کفاردر یعنی ظاهر
اولان شیئی آنک ظهورندنصکره ساتردر یعنی آنلر انانیتلری ایله حقیقت الهیه یی ستر ایتمکله کافرلردر پس
آنلرک اولادی دخی آنلرک اسراری صوری اوزره ظهور ایدرلر اولادلرایه پس آنلردخی انتاج ایتمزلر الا آنلرده
مستوره اولان ربوبیتیکه آنلر ستری واجبدر انانیتلری بقاسی ایله اظهار ایدوب دعوای ربوبیت ایله ظهور ایدن
فاجرلری زیرا ظهور فجوردر وآنلره لازم اولان عبودیت ایله ظهوردر وآنلرده اولان سر ربوبیت اوزره دارخاء ستور
ایدی ودخی آنلر اظهارا ایتمزلر الا ربوبیت مطلقه یی که آنلرده ظاهره در وآنلر آنکله ظاهرلردر وحقیقت الهیه یی که

آنلرده صورتی ایله ظاهره در آنلرده ظاهر اولدقدنصکره کندی انانیتلری ایله آنی سترایدن کافرلری) (فیظهرون
ماسترتم بسترونه بعدظهوره) (پس ربوبیتدن آنلرده مستور اولان شیئی ادعا ایتمکله اظهار ایدرلروانی ستر
ایدرلرانک ظهورندنصکره یعنی اسرارربوبیتدن آنلرده مستوراولان شیئی اظهارایدرلر وعبودیتلرن سترایدرلر
واول شیء آنلرک صورنده ظاهر اولدقدنصکره انانیتلری ایله انی سترایدرلروانانیت ظاهره لرینه انی حصر ایدرلر
یعنی اول اسرارربوبیتی آنلرک صورنده متعین اولان وجودواحده اسنادایتمزلر وربوبیت ایله آنلرده ظاهر
اولدیغنی مشاهده ایتمزلر بلکه اول ربوبیتی کندیلرک تعین ظاهرلرینه اسنادایدوب ربوبیت حقی سترایدرلر پس
مظهروساتروفاجروکافراولورلرایدی ذوق محمدی اوزره * کفاردن مرادتعیناتلری ایله وحدتی ساتراولنلردروالاولاد
ونتاجلرندن مرادصوراسرارلریدرکه وحدت وجمعی تعدیده وتکثیره اخراج ایدرلر پس اکرابدالدهور آنلری
معمرونور وجودوظهورایله مغمر ایدجك اولورسك فجوردن غیری واسراردن ستری واجب اولان شی ایله
ظهوردن غیری وآنلرده کامنه اولان ربوبیتی ظلم وزورایله دعوی ایتمکله تظاهردن غیری وربوبیت ذاتیه کی کمال
ظهوردنصکره جمع اموروجمعی احدیتیله سترایتمکدن غیری برشیء زیاده ایتمزلر پس بونلراکرچه کیم سکاعابدلردر
عبادت ایتمزلرالاغرقا النفس وهوالزنده واماجمیع لاهوتی احدیتکده اداوانظارلری ایله سکاجاحدلردر وفجورایله
طغیانده متناهی اولدیلرحتی نسب عدمیه یی اعیان وجودیه یه اظهار ایلدیلروآنلری ارباب اتخاذ ایدوب
عبودیت تامه ایله آنلره عبادت ایتدیلرواحدیت جمعك حقیقتنی صفات حجابیه طواغیتی ایله سترایتدیلر * پس
آنلری درلك فرقدن غرق ایله ادراك * ونور کشف وطوفان عیان واهلاك ایله ویاخود) (فلا یظهرون الا فاجرا)
قولنك معناسی بویله اوله یعنی فاجردن غیری اظهار ایتمزلرکه اول فاجر کثرت ایله مستوره اولان وحدتی مظهر
اوله وبعدالظهور بنه انی کثرت تعینات ایله ساتراوله * پس مستوره اولان وحدتی اظهار ایدرلر اندنصکره
انی سترایدرلر یعنی بروقتده حق اظهارایدرلروکندیلرن سترایدرلروووقت آخرده حق سترایدرلرکندیلرن اظهار
ایدرلرحق ظاهروباطن اولمغله) (فیحار الناظر ولا یعرف قصد الفاجر فی فجوره ولا قصد الکافر فی کفره والشخص
واحد) (پس طالب حق اولان ناظراظهار وسترده حایر اولور وفاجرك فجورنده اولان قصدنی وکافرك کفرنده
اولان قصدنی بیلمز یعنی شخص واحد بروقتده ربوبیت ایله ظاهر اولوروکندی عبودیتن سترایدر وحالبوکه
مظهر وساتراولان شخص واحددر ووقت آخرده ربوبیتی ستر ایدر وعبودیت ایله ظاهراولور * پس بوشخص
واحدك اظهار وستری اولان ایکی حالتنه ناظر اولان کمسنه حالتین بیننده متحیراولور وآنك قنقی حالتنه اقتدا
ایدجکن بیلمز * پس بوقوم آنلره اقتدا ایدن کمسنه لرك حیرتن زیاده ایدرلر) (رب اغفر لی ای استرنی واستر من
اجلی) یعنی یارب نورذاتکله بنم انانیة متعینه می سترایله ونورصفاتك ایله بکاتابعه اولان رسوم وآثارمی ونفس ایله
طبیعتم قواسی بندن اوتری سترایله تاکیم بونلر ایله ظاهر اولمقدن خلاص اولم وذات وصفاتم ایله بالکلیه ذات
وصفاتکده محواولم) (فیجهل مقامی وقدری کما جهل قدرك فی قولك) (وما قدروا الله حق قدره) (پس بنم مقامم
وقدرم بلنمیه نته کیم سنك قدرك بلنمدی سنك وما قدروا الله حق قدره قولکده یعنی بنم انانیت عینیتم سنك
هویت غیبیتکده محوومستهلکه اوله وشهادت وغیب بیننده اولان بینه واثنینه م مرتفعه اوله ومقام وقدرم
مجهول اوله ووجودم سنده مستهلك اولوب مجهول اولمغله سنك قدرك مجهول اولدیغی کبی یعنی ذاتك ایله سن
غیر معروف اولدیغك کبی بندخی ذاتم ایله غیر معروف اولم سنك ذاتکده استهلاکم حسبیله زیرا سنك ذاتکدن غیری
بنم ذاتم ووجودم یوقدرووجودمده سندن غیری برشیئك حکمی یوقدر) (ولوالدی من کنت نتیجة عنهما وهما
العقل والطبیعة) (ودخی والدینی سترایله ووالدینم شول ایکی موجوددرکه بن انلردن نتیجه اولدم وآنلر عقل ایله
طبیعتدر * پس عقلی اب وطبیعتی ام ایلدی زیرا نشأت عالم کبیرده عقل فاعلدر وطبیعت منفعله در پس عقل
ایله طبیعت بیننده صورت انسانیه کمالیه متولده اولور ونشأت انسانیه ده عقل ایله طبیعتدن مرادروح
ایله نفسدر وآنلرك نتیجه سی قلب انسانی کمالیدر زیرا قلب انسانی روح ایله نفس بیننده متولد اولور وخطاب
دخی مرتبه قلبدن واقع اولور یعنی روح ایله نفسی سترایله تاکیم آنلردن دخی اسم ورسم باقی قالمیه وآنلرك
دخی مقامی وقدری بیلنمیه) (ولمن دخل بیتی ای قلبی مؤمنا ای مصدقا بما یکون فیه من الاخبارات الالهیة
وهو ما حدثت به انفسها) (وبعض نسخه ده انفسهم واقع اولدی * پس ضمیر تأنیث ایله رسول علیه السلامك

ان الله تجاوز عن امتی ما حدثت به انفسها) قولنی مراد ایدروانفسها ضمیری امته راجع اولور وضمیر جمع ایله
انفسهم اولدقده بوکلام حدیث مذکورك مفهومی اوزره مبنی اولور وضمیر امتك افرادنه عائد اولور یعنی دیمك
اولور ودخی قوای روحانیه وطبیعت حقایقندن شول کمسنه یی سترایله که بنم بیتمه یعنی قلبمه داخل اولدی
مؤمن اولدیغی حالده یعنی مصدق اولدیغی حالده قلب ایچنده اخبارات الهیه دن واقع اولان شیئی وآنك قلبنده
واقع وحاصل اولان شیئی رسول علیه السلامك وما حدثت به انفسها) قولنده مراد اولان حدیث نفسدر
یعنی امتك نفسلری تحدیث ایتدکاری شیئکه آنلردن تجاوز اولنور اول بنم قلبمده اخبارات الهیه دندر (زیرا
مظهر نورالهی ومجلی تجلی ربانی اولان قلب که کدورات بشریه وغواشی طبیعت وصفات نفسانیه دن مطهر
ومقدسدر پس آنده وارد ونازل اولان الهام الهی ووحی ربانی وآنده حادث وحاصل اولان وارد سبحانی طهارت
اصلیه اوزره وارد اولور ومحل انی تغییر ایتمز واما نفس مرتبه سنده اولان کمسنه نك قلبنده حاصل اولان احادیث
نفس که نفسك صفاتیله منصبغه اولور پس نفس مرتبه سنده اولان احادیث نفس قلب مرتبه سنده اخبار
الهیه در بو تقدیر اوزره وهو ضمیری بما یکون قولنده ما یه راجع اولور ولکن حدیث مذکوره نسبتیله من قولنه
راجع اولمق دخی جائزدر * زیرا شیخ رضی الله عنه والدینی عقل وطبیعت ایله تفسیر ایلدی پس کذلك مؤمن
اولدیغی حالده قلبه داخل اولان منی حدیث نفس ایله تفسیر ایدر زیرا اخبارات الهیه جهت علویه دندر
وحدیث نفس جهت سفلیه دندر یعنی حدیث نفسدن قلبه داخل اولان منی دخی سترایله که اخبارات
الهیه دن قلبه حاصل اولان شیئه مؤمن اولدیغی حالده اکا داخل اوله * پس نفس احادیثنك سترن طلب ایلدی
نته کیم رسول علیه السلام ما حدثت به انفسها) قولی ایله اکا اشارت ایلدی زیرا) (ما وسعنی ارضی ولا سمائی
ولکن وسعنی قلب عبد المؤمن) اوزره فنافی الله مقامنده اللهك انیتی عبدك انیتی مقامنده قائم اولور وتجلی
الهی قلب ایچنده اولان ماسوایی افنا ایدر حقدن غیری انده برشی باقی قالمز پس اخبارات الهیه یه مؤمن اولان
حدیث نفس دخی قلبه داخل اولدقده لون تجلی ایله متلون اولوب مستور اولور) (وللمؤمنین العقول المؤمنات
من النفوس) ودخی عقولدن اولان مؤمنینی ونفوسدن اولان مؤمناتی سترایله) (ولا تزد الظالمین من الظلمات اهل
الغیب المکتنفین خلف الحجب الظلمانیة الا تبارا ای هلاکا) (واهل غیب اولان ظالمینه که حجب ظلمانیه نك
خلفنده مکتنفلردر * زیاده ایتمه تباردن یعنی هلاکدن غیری وظالمین ظلماتدن مشتقدر قال علیه السلام الظلم
ظلمات یوم القیمة یعنی حجب ظلمانیه واستار جسمانیه خلفنده غیبده استغراق حسبیله مکتنفین وخطاب قدسدن
اعین ناظر بندن محتجبین اولان ظالمینه زیاده ایتمه الا اسنده هلاکدن غیری واهل الغیب قولی نصبیله
الظالمین قولی ایچون عطف بیاندرویا آندن بدلدر والمکتنفین قولی الظالمین قولی ایچون صفتدر وخلف قولی
المکتنفین قولی ایچون مفعول فیه در ظرفیت اوزره منصوبدر) (فلا یعرفون نفوسهم لشهودهم وجه الحق
دونهم) (پس نفسلرن بیلمیه لروجه حقی مشاهده ایتدکلرندن اوتری نفسلرن مشاهده ایتمکله یعنی حقك کمال
شهودنده استهلاکلرندن اوتری نفسلرن بیلمیه لرومشاهده ایتمیه لر وبوکلام نوح محمدی لسانی اوزره دروانما محمدی
صرف لسانی) (فی المحمدیین کل شیء هالك الا وجهه) (قولیدر بوکلام ماقبلندن منقطعدر * پس کل شیء قولی
مبتدادروفی المحمدیین قولی مقدم خبردر ویاخود کل شیء فعل مقدرك فاعلیدر والتقدیر یرد فی المحمدیین) (کل شیء
هالك الا وجهه) (یعنی محمدیین حقنده) (کل شیء هالك الا وجهه) (وارد اولدی * پس وجه مذکورتأویل ایله
لسان محمدیدروانما بووجه من غیر تأویل صریحا لسان محمدی اوزره در یعنی شیئك کایسی هالکدر الا انك وجهی
هالکدکلدر ضمیر شیئه راجع اولدقده یقال وجه الشیء ذاته وحقیقته وشیئك وجهی انك ذاتی وحقیقتیدرکه
شیئك قیامی انکله در یعنی هرشیئك تعینی هالکدر الا انده متعین اولان وجه که اول شیئك حقیقتیدر
هالکدکلدر وضمیر حقه ارجاع اولندقده یعنی شیئك کایسی هالکدر الا انده اولان وجه حق هالك دکلدر
وکذلك جمیع اشیاده اولان وجود متعینه دخی لاتعین ومطلق اولان وجه احدی وذاتیده هالکه ومستهلکه در
(ومن اراد ان یقف علی اسرار نوح علیه السلام فعلیه بالترقی فی فلك نوح) (یوح شمس ایچون براسمدر یعنی
برکمسنه که نوح علیه السلامك اسرارنه واقف اولمق دیلسه پس آنك اوزره روحی ایله فلك شمسه عروج ایتمك
اولسون زیرا کلمهٔ نوحیه نك حکم ومعارفندن اولان اکثر اسراری مکانا علی اولان فلك شمسه که منشیٔ

قطبدرعروج ایتمکله منکشف اولور) (وهو فی التنزلات الموصلیة لنا) (والسلام وفلك نوح بزم تنزلات موصلیه کتابمزده مسطوردرونوحك اسراری انده مذکوردرسائرانبیانك اسراری انده مذکوره اولدیغی کبی پس اسرار نوحه واقف اولمق استین تنزلات موصلیه ده اولان فلك نوحه مراجعت ایلسون وتنزلات موصلیه برکتابك اسمیدرکه شیخ رضی الله عنه انی موصل نام بلدده تألیف ایلدی وشیخ رضی الله عنه قوم نوح حقنده اولان ایاتی بطون اوزره تفسیر ایلدی والله اعلم

فص حکمة قدوسیة فی کلمة ادریسیة

حکمة قدوسیه نك کلمهٔ ادریسیه یه اقترانی وجهی فهرستده سبق ایتدی) (العلو نسبتان علو مکان وعلو مکانة) (یعنی علوایکی نسبتدر بریسی علومکاندر وبریسی علومکانتدر وعلونك ایکیسی شمس ایچون حاصلدر اماعلومکانك حصولی زیرا شمسك فلکی امکنه نك اعلاسیدر زیرا وسط جمیع افلاکدر واما علو مکانتك حصولی زیرامرکزدر محیطك وجودنه سببدر واعلای امکنه در زیرا علوین بینی جامعدر) (فعلو المکان ورفعناه مکانا علیا واعلی الامکنة المکان الذی یدور علیه رحی عالم الافلاك وهو فلك الشمس) (پس علو مکان ادریس علیه السلام ایچون ثابت اولدی) (ورفعناه مکانا علیا) (قولینك مدلولیدرکه فلك شمسدر یعنی برادریسی مکان علیه که فلك شمسدر رفع ایتدك واعلای امکنه شول مکاندرکه آنك اوزره رحای عالم افلاك دوراید رواول فلك شمسدر پس فلك شمس علوین جامع اولمغله اعلای امکنه در) (وفیه مقام روحانیة ادریس) وفلك شمسده درادریس علیه السلامك روحانیتی مقامی (امدی) علومکان برشیئك ارفع اماکنده اولمسیدر وعلو مکانت برشیئك ارفع مراتبده اولمسیدر واکرچه کیم مکان دکل ایسه ویاخود دنای اماکنده ایسه انسان کامل رتبه سنك علوی کبی فلك اعلایه نسبت ایله وادریس ایچون علومکانی ثبوتنك حکمتی بودر زیرا ادریس تعین روحانیدن مجرد اولمدی وجمیع صفات غیریه دن انسلاخ ایله وعین ذات احدیتده انطماس ایله توحید ذاتیء محمدیه یه واصل اولمدی بلکه صفات بشریهٔ طبیعیه دن منسلخ اولوب نشأت عنصریه دن وآنك احکامندن متجرد اولدی وصفات روحانیه وهیأت نورانیه ایله باقی قالدی پس نفس مظلمه سی هیأت روح منوری هیأتنه متبدله اولدی وصورتی دخی هیأت روحانیه یه مناسبه اولان صورت مثالیهٔ نورانیه یه منقلبه اولدی * پس انکله مأوای اصلی ومقام فطری اولان فلك شمسه عروج اولندیکه منشأ تنزل روح قطبدر زیرا بوفلکك روحی ارواح سماویه نك اشرفیدر روح قطب اشرف ارواح انسیه اولدیغی کبی پس بوسردن اوتری شمس اشرف کواکب ورئیس سمادر وجمیع کواکب مرتبطدر ملك اصحابنك ملکه ارتباطی کبی که آنلر بروجهله علویه وبروجهله سفلیه در * پس شمسك فلکی افلاکك احصن واوسطیدر وسط مملکتده ملکك مکانی کبی زیرا وسط موضعك افضلی وفساددن احماسیدر وکذلك افلاکه نسبت ایله قطب کبیدر رحادن وآنك سیری ایله امورعالم منتظم اولوروحساب ومواقیت منضبط اولور) (وتحته سبعة افلاك وفوقه سبعة افلاك وهو الخامس عشر فالذی فوقه فلك الاحمرای المریخ وفلك المشتری وفلك کیوان وفلك المنازل وفلك الاطلس وفلك البروج وفلك الکرسی وفلك العرش) (وفلك شمسك تحتنده یدی فلك واردروانك فوقنده دخی یدی فلك واردر واول اون بشنجی فلکدر پس انك فوقنده اولان فلك احمر یعنی فلك مریخدر وفلك مشتریدر وفلك کیواندرکه اول زحلدر وفلك منازلدرکه جمیع ثابتات انده درواندکیچون فلك منازل دیرلر زیرا قمرك منازلی انده در وفلك اطلسدر یعنی فلك بروجدر واول اون ایکی برج اوزره منقسمدر وهربرج انك اراسنده اولان صورکواکب ایله بیلنور که تحتنده اولان فلك منازله مانلر ثابته در وفلك کرسیدر وفلك عرشدر) (والذی دونه فلك الزهرة وفلك الکاتب وفلك القمر وکرة الاثیر وکرة الهوا وکرة الماء وکرة التراب) (وفلك شمسك تحتنده اولان فلك فلك زهره در وفلك کاتبدرکه عطارددر وفلك قمردر وکرهٔ اثیردر وکرهٔ هوادر وکرهٔ مادر وکرهٔ ترابدر) (فمن حیث هو قطب الافلاك هو رفیع المکان) پس فلك شمس قطب افلاك اولدیغی حیثیتیله اول رفیع المکاندر وفلك شمسی الله تعالی مکان اعلی ایله تسمیه ایلدی قطب اولدیغندن اوتری زیرا آنك مافوقی اولان فلك اندن اعلادر * پس حقك علومکاندن مرادی مکانك علومکانتیدر پس بومکان ایچون مکانتدن رتبت علوحاصلدر (امدی) علوکاه اولورکه حقیقی وذاتی اولور علو الهیٔ ذاتی کبی وکاه اولورکه اضافی اولورمکان عالی یه نسبت ایله * پس اعلای امکنه فلك شمسدر زیرا وسط

کادر وبومکان ادریس علیه السلامك روحی وجسد روحانیسی مکانیدر * پس آنك علوی علومکانیدر (واما علو المکانة فهو لنا اعنی المحمدیین قال تعالی وانتم الاعلون والله معکم فی هذا العلو وهو یتعالی عن المکان لا عن المکانة) (واما علومکانة پس بزم ایچون یعنی محمدیین ایچون ثابتدر الله تعالی آنلرك حقنده وانتم الاعلون دیدی والله تعالی بوعلوده سزکله بیله در واول مکاندن متعالیدر مکانتدن دکلدر یعنی محمدیین ایچون علومکانتك ثبوتی وانتم الاعلون قولی ایله در زیرا احدیت جمعی وجمع محمدی رتبهٔ اعلادر جمیع مراتبدن والله تعالی احدیت ذاتیه سی ووجود اطلاقیسیله هر قیددن متعالیدر * پس بزم ایچون اثبات ایتدیکی علوده بزم ایله معیتی اثبات ایدیجك معلوم اولورکه بزم علومز علومکانتدر وعلو ذاتیء احدیء جمعیء محمدیدر وبوعلوده الله تعالینك احدیتی بزمله معادر بزم اطلاقمزدن اوتری زیرا الله تعالی بحسب الذات علی مطلقدر * پس مکاندن متعالیدر زیرا مکان آنکله مکاندر مکانتدن متعالی دکلدر زیرا وجود مطلقده آنك مرتبه سی وجود مقیده اولان آنك مرتبه سندن اعلادر) (ولما خافت نفوس العمال منا اتبع المعیة بقوله ولن یترکم اعمالکم فالعمل یطلب المکان والعلم یطلب المکانة فجمع لنا بین الرفعتین علو المکان بالعمل وعلو المکانة بالعلم) (وقتا کیم بزدن نفوس عامله خوف ایتدیسه یعنی الله تعالی (وانتم الاعلون والله معکم) قولی ایله بزی اعلویت ایله وصف ایدوب بزم ایله معیتی اثبات ایتدکده امت محمدیه دن اعمال صالحه اصحابی اولان نفوس عامله که حقایق الهیه یه آنلرك اطلاعی یوقدر علودن علومکانتی فهم ایتدیلر زیرا حق مکاندن منزهدر واعلوینك ثبوتی علم ایله در پس وقتا کیم عملك اجری فواتندن خوف ایتدیلر ایسه الله تعالی (والله معکم) قولنده اولان معیتی (ولن یترکم اعمالکم) قولی ایله اتباع یعنی اعقاب ایلدی یعنی الله تعالی اعمال جسمانیه کزدن وآنلرك اجورندن برشیء نقص ایتمز زیرا رفعت علمیه رتبتی رتبهٔ عملیهٔ مکانیه یه منافیه دکلدر * پس عمل مکانی طلب ایدر وعلم دخی مکانتی طلب ایدر واعمال ایچون اعلای امکنه حاصلدر واول سدرة المنتهی درکه بنی آدمك اعمالی اکا منتهیه اولور * پس الله تعالی بزم ایچون رفعتین بینی جمع ایلدی که بریسی عمل ایله علومکاندر * وبریسی علم ایله علومکانتدر (فنحن الاعلون والله معنا فی هذه الاعلویة بالمعیة الاحدیة الذاتیة) (ثم قال تنزیها للاشتراك بالمعیة سبح اسم ربك الاعلی عن هذا الاشتراك المعنوی) (یعنی وقتا کیم الله تعالی کندی هویتی ایچون بزم ایله معیتی اثبات ایلدیسه (وهو معکم) قولی ایله اعلویتده اشتراکی ایهام ایلدی پس بوایهامی رفع ایچون (سبح اسم ربك الاعلی) دیدی یعنی الله بزم ایله اعلویتده معیتی اثبات ایتدکده معیتده اشتراکدن تنزیهدن اوتری (سبح اسم ربك الاعلی) دیدی یعنی بواشتراك معنویدن اعلی اولان ربك اسمینی تسبیح ایله دیدی * پس بزم ایله اشتراکده اولان اعلویت اوزره حق کندی ذاتی ایچون اعلویت اخری اثبات ایلدی وبواشتراکدن کندی نفسنی تنزیه ایلدی زیرا اکملیت واعلویت درجاتنك نهایتی یوقدر زیرا اکرچه کیم بزم ایچون اعلویت ثابت اولدیسه علوین بینی جمع ایتدیکمزدن اوتری اما علوین بیننده بزم جمعمز جمع مقیددر واما حق ایچون جمیع مکانات ایله امکنه نك علوی بیننده جمع جمع حاصلدر زیرا حق تعالی عین کادر ووجه آخرایله حقك علوی علو ذاتیدر زیرا ذاتنه اعلادر مطلقا غیره نسبت ایله دکلدر پس هرشیئه نسبت اولنان علو حقك علویدر زیرا هرشیده ظاهر اولوب اکا نسبت اولنان علو اسم اعلی ایله حقك آنده تجلیسی قدردر پس اصل علوده آنك شریکی یوقدر) (ومن اعجب الامور کون الانسان اعلی الموجودات اعنی الانسان الکامل وما نسب الیه العلو الا بالتبعیة اما الی المکان واما الی المکانة وهی المنزلة فما کان علوه لذاته فهو العلی بعلو المکان وبعلو المکانة فالعلو لهما) (واعجب اموردندر انسانك یعنی انسان کاملك اعلای موجودات اولمسی یعنی انسان کامل اعلای موجوداتدر وحال بوکه اکا علونسبت اولندی الا تبعیت ایله یا علومکان ویا علومکانت ومکانت منزلتدر پس انسان کاملك علوی لذاته اولمدی * پس اول علومکان وعلومکانت ایله علی در * پس علومکان ایله مکانت ایچون ثابتدر یعنی انسان کامل اعلای موجودات ایکن اکا علونسبت اولنمز الا مکان ایله مکانته تبعیه ایله زیرا علو ایکیسی ایچون ثابتدر * پس انسان کامل ایچون علو ذاتی یوقدر پس اعلای موجودات اولان انسان ایچون علو ذاتی اولمیجق آنك غیری اولان موجودات ایچون علو ذاتی نه کیفیتله ثابت اولور * پس اول علو که مکان ایله مکانت انکله وصف اولندی) (مکانا علیا وانتم الاعلون) (قولنده اللهك معیتی سببیله در بالذات آنلر ایچون

علو ثابت دكلدر زيرا مقيد ايچون علو يوقدر الا حقلهدر كه مطلقا علو ذاتى انكچون ثابتدر بو تقديرا اوزره فا كان
قولنده مانفى ايچون واقع اولور وعلوه ولذاته وفهو ضميرى انسانه راجعه اولور واما ما الذى معناسنه اولمق
وضميرا كا راجعه اولمق دخى جائزدر يعنى انسان كامل اعلاى موجودات ايكن اكا علو نسبت اولنمز الامكانه
وبامكانته تبعيتله پس آنك علوى لذاته اولمدى پس شول كمسنه كه آنك علوى لذاته اولدى پس اول علو مكان
وعلو مكانت ايله على در زيرا علو مكان ايله مكانت ايچون ثابتدر بو وجهى) (فعلو المكان كالرحمن على العرش
استوى وهو اعلى الامكنة وعلو المكانة كل شئ هالك الا وجهه واليه يرجع الامر كله االه مع الله)
(قولى مؤيددر يعنى ديمك اولور * پس علو مكان (الرحمن على العرش استوى) كبيدر وعرش اعلاى امكنهدر
زيرا حق تعالى اسم رحمن ايله اكا تجلى ايدوب نور وجود ايله آنك اوزره مستوى اولدى * پس الله ايچون علو
مكانك ثبوتى اسم رحمانك عرش اوزره استواسى وتجليسى حسبيلهدر وعلو مكانت (كل شئ هالك الا وجهه)
واليه يرجع الامر كله االه مع اللهدر يعنى علو مكانتك حق ايچون ثبوتى (كل شئ هالك الا وجهه) ايتى
قولندهدر يعنى ديمك اولور كه هر شئ هالكدر الا آنك وجهى دكل يعنى حقيقتى وذاتى كه شيئك وجودى اول
وجه ايلهدر واول وجود حق مطلقدر * پس هر شئ هالك وفانيدر وحق ذاتى ايله دائم وباقيدر وامرك كايسى
حقده فانى اولمغله يعنى تعينى فنا بولمغله اكا رجوع ايدر زيرا متعين قيد تعيندن خلاص بولمغله عين لا تعين اولور
والله ايله اله آخر وارميدر يعنى يوقدر پس غيرا ايچون وجود يوقدر (امدى) جميع اشيانك تعيناتى هالكهدر وجميع
وجوه اكا راجعهدر * پس علو ذاتى وحقيقى وجه واحد ايچون ثابتدر كه ذاتيله متعاليدر (ولما قال تعالى
ورفعناه مكانا عليا فجعل عليا نعتا للمكان) (وقال) (واذ قال ربك للملائكة انى جاعل فى الارض خليفة فهذا
علو المكانة) (لمانك جوابى محذوفدر لماء ثانيهنك جوابى اكا دلالت ايتمكله والجواب عرفنا ان علوه بالمكان
والمكانة ليس علوا ذاتيا يعنى وقتا كيم الله تعالى ورفعناه مكانا عليا) ديديسه پس عليا قولنى مكان ايچون نعت
ايلدى ودخى (واذ قال ربك للملائكة انى جاعل فى الارض خليفة) ديديسه پس بو رتبت خلافت علو مكانتدر
بزه معلوم اولديكه انسانك علو مكان ايله وعلو مكانت ايله علوى علو ذاتى دكلدر زيرا مكانا عليا قولى ايله وصف
ايلدى * پس علو مكانك وصفيدر انسانك وصفى دكلدر وانسان اول مكانه مرفوع اولمغله على اولور وعلو مكانته
دخى بويلهدر زيرا علو مكانتى رتبهٔ خلافت ايچون تخصيص ايلدى يعنى انسان كامله مخصوص اولان علو مكانت
مرتبهٔ جمعيهٔ احديهٔ كماليه اولان خلافت مرتبهسنك علويدر پس بو علو دخى انسان كامل ايچون مجعولدر
ذاتى دكلدر) (وقال فى الملائكة استكبرت ام كنت من العالين) (وملائكه حقنده استكبرت ام كنت من العالين
ديديسه عالين ملائكهدن بر نوعدر كه عند الله آنلر ايچون علو مكانت ثابتدر حقده هيمانلرندن وغيردن
غيبوبتلرندن اوترى آدمه سجده ايله مأمور اولمدقلرى حيثيتله پس انلر شدت هيمانلرندن كندى نفسلرين بلمزلر
وحق تعالى آدمى خلق ايتديكنى دخى بلمزلر * پس اول ملائكه ايچون الله تعالى علو مكانت اثبات ايتدى وابليسه
خطابا ملائكهٔ عالين حقنده ديدى بن بيديم ايله خلق ايتديكم شيئه سجوددن استكبارمى ايتدك يوخسه ملائكهٔ
عالين دنمى اولدك كه آنلر سجود آدم ايله مأمور اولمديلر) (فجعل العلو للملائكة فلو كان لكونهم ملائكة لدخل
الملائكة كلهم فى هذا العلو فلما لم يعم مع اشتراكهم فى حد الملائكة عرفنا ان هذا علو المكانة عند الله) (پس الله
تعالى (ام كنت من العالين) قولى ايله علوى ملائكه ايچون ايلدى * پس اكر ملائكه ايچون علو آنلره ملائكه
اولدقلرندن اوترى اولسيدى ملائكهنك كايسى بو علوده داخل اولوردى * پس وقتا كيم امر علو جميع ملائكه
عام اولمدى ملائكه حدنده جملهسنك اشتراكى وجوديله * حقيقة بزه معلوم اولديكه بو علو عند الله علو مكانتدر
يعنى وجود حقده استغراق وهيمان مرتبهسنك علويدر * پس بونلرك علوى علو ذاتى دكلدر علو اضافى ورتبيدر
آنكچون ملائكهٔ عالينه تخصيص اولندى علو مكانده ملائكهٔ رحمن ايله اشتراكلرى موجود ايكن زيرا ملائكهٔ
رحمن سجود ايله مأمور اولديلر وبونلر سجود ايله مأمور اولمديلر حقده هيمانلرندن اوترى پس بونلر ايچون علو
مكانت ثابت اولدى) (وكذلك الخلفاء من الناس لو كان علوهم بالخلافة علوا ذاتيا) (لكونهم انسانا) (لكان
لكل انسان فلما لم يعم عرفنا ان ذلك العلو للمكانة) (وناسدن خلفا دخى ملائكهٔ عالين كبيدر اكر خلافت ايله
بونلرك علوى علو ذاتى اولايدى آنلر انسان اولدقلرندن اوترى البته هر انسان ايچون بو علو حاصل اولوردى پس

وقتا كيم بو علو جميع افراد انسانه عام اولمدى * تحقيق بزه معلوم اولديكه خلفانك علوى مكانت ايچوندر يعنى
مرتبه ايچوندر واول مرتبهٔ خلافتدر كه جميع اسماء الهيه وصفات وجوبيهٔ حقيهيى ونسب كونيه وصفات
امكانيهٔ خلقيهيى جامعهدر آنكچون اول مرتبهده متعين اولان خليفه صورت حق ايله صورت عالم اوزره
ظاهردر پس اكر ملائكهٔ عالين ايچون ثابت اولان علودر * واكر خلفاء بشريه ايچون حاصل اولان علودر
علو مكانتدر * يعنى بر مرتبهنك علويدر علو جعلى وعلو اضافيدر علو ذاتىٔ حقيقى دكلدر وعلو ذاتى وحقيقى ذاتى
ايله عالى اولان حق ايچون ثابتدر پس علو مكانتده واقع اولان اشتراك معنويدن حقك علوى متميز اولدى علو
ماسوانك مكانى اولسون وكرك مكانتى * نسبى واضافى اولديغنى شيخ رضى الله عنه بيان ايتدكدنصكره حقك
علو ذاتيسى بيانته شروع ايتدى) (ومن الاسماء الحسنى العلى) (وحقك اسماء حسناسندندر على اسمى (على من
وما هم الا هو فهو العلى لذاته) (الاستفهام بمعنى الانكار وفى بعض النسخ عمن يعنى حق على درو لكن كيمك اوزره
على درو حالبوكه وجودده آندن غيرى وجود يوقدر پس حق لذاته على در يعنى حقك علوى خلقه نسبت ايله
اضافى ونسبى دكلدر زيرا حقيقتده آندن غيرى وجود يوقدر ولكن آنك علوى ذاتيدر يعنى اسماء صفتدن
عالى اولان علو ذاتيدر) (اوعن ماذا) (وبانه شيدن على در) (وما هو الا هو فعلوه لنفسه) (وحالبوكه اول شئ
حقك هويتندن غيرى دكلدر پس حقك علوى كندى نفسى ايچون واقع اولور كه حقيقتيله غيردن غنيدر
زيرا جميع اشيانك عينيدر وعلو عن ايله تعديد ايدر آنده معناى ارتفاع اولديغندن اوترى وعلى ايله تعديد ايدر
آنده معناى غلبه اولديغندن اوترى پس حقك علوى اضافى دكلدر كه اكا على ايله عن داخل اوله آنك علوى
ذاتيدر على بذاتهدر) (وهو من حيث الوجود عين الموجودات فالمسمى بالمحدثات هى العلية لذاتها) (وحق
وجود حيثيتيله موجوداتك عينيدر زيرا آنك وجودندن غيرى وجود يوقدر پس محدثات ايله مسمى اولان
اشيا لذاتها عليهدر زيرا لذاته على اولان وجود حقك عينيدر ولكن حق اشيانك عينى اولديغى اعتبار اوزره
انكچون ثابت اولان علوى ايله ذات مطلقهنك علوى بيننده فرق واردر زيرا حق جميع اشيانك عينى اولديغى
حيثيتله انك علوى جميع اشيانك صورنده اسماسيله ظاهر وجميع صورى محيط اولمسيدر وذات مطلقهسنك
علوى كثرت اسمائيهدن عالى اولمسيدر زيرا اسماء الهيه كه نسب ذاتيهدر ذات احديتده مستهلكهدر) (وليست
الا هو فهو العلى لا علو اضافة) (وحال بوكه محدثات حقك هويتندن غيرى دكلدر پس حق موجوداتك عينى اولمق
اعتبارى اوزره على لذاتهدر علوى ذاتيدر اضافى دكلدر نته كيم موجودات حقك غيرى اولديغى اعتبار اوزره
مكان ومكانت ايله علو اضافى ايله عليهدر علو ذاتيله دكلدر) (لان الاعيان التى لها العدم الثابتة فيه ما شمت
رائحة من الوجود) (بو قول وليست الا هو قولى ايچون تعليلدر يعنى محدثات حقك هويتيدر والثابتة قولى
منصوبدر اعيان ايچون صفت اولمق اوزره وفيه ضميرى عدمه راجعدر وحقه راجع اولمق دخى جائزدر زيرا
شول اعيان كه آنلر ايچون عدم واردر كه آنلر اول عدمده ثابتهدر * وجوددن بر رائحهيى استشمام ايتمديلر پس
موجودات ومحدثات ايله مقول عليه اولان شئ عدمده ثابته اولان اعيانك مراياسنده تجلى الهينك اعيان
حسبيله ظاهر اولوب مرئيه اولمسى صوريدر (فهى على حالها) پس اعيان ينه عدميت ذاتيهسى اولان حالى
اوزره ثابتهدر واعيان صورنده متعين اولان وجود حقدر * زيرا اعيانك ذواتى عدمدن غيرى بر شئى اقتضا ايتمز
(مع تعداد الصور فى الموجودات والعين واحدة من المجموع فى المجموع فوجود الكثرة فى الاسماء وهى النسب
وهى امور عدمية وليس الا العين الذى هو الذات فهو العلى لنفسه لا بالاضافة) يعنى اعيان عدميت اصليهسى
اوزره ثابتهدر موجوداتده تعداد صور ايله وحال بوكه مجموع موجوداتدن ظاهره اولان عين مجموع
موجوداتده متعينه اولان واحدهدر كه اعيان معدومه حسبيله متعينه وصور موجودات ايله ظاهره اولوب
متعدده اولدى * پس كثرتك وجودى اسماءدهدر * واسما نسبدر ونسب امور عدميهدر * پس وجودده ذات
اولان عين واحددن غيرى يوقدر * پس حق على لنفسهدر آنك علوى ذاتيدر اضافت ايله دكلدر يعنى صور
موجودات مراياى اعيان ثابتهده عين واحده اولان ذات واحدهنك تجليسندن متعينه وظاهرهدر * پس
اعيان ينه عدميت اوزرهدر واعيان ثابته مراياسنده ظاهره اولان صور موجوداتده متجلى اولان عين
واحدهدر كه هر عينده محل حسبيله ظاهرهدر * پس جميع صورده ذاتيله على درمع فهى على حالها قولنك

متعلق اولان ثابتة قولنه متعلقدر) (فما في العالم من هذه الحيثية علو اضافة لكن الوجوه الوجودية متفاضلة) (پس بو حيثيتله عالمده علو اضافت يوقدر علو ذاتيدر زيرا موجوداتده متعدده اولان صور اعيان معدومه مراياسنده وجود واحدك ظهور وتجليسيدر * پس جميع صورده ظاهر اولان وجود واحددر ولكن آنك مظاهری اولان اعيان معدومه حسبيله ظاهره اولان وجوه وجوديه كه وجودات اضافيه در متفاضله در) (فعلو الاضافة موجود في العين الواحدة من حيث الوجوه الكثيرة لذلك تقول فيه هو لا هو انت لا انت) (پس علو اضافت عين واحده ده وجوه كثيره حيثيتيله موجوددر زيرا وجوه بری بريندن متفاضله در علو ذاتی موجوداتده موجود اولديغی كبی حق موجوداتك عينی اولديغی حيثيتله بو اجلدن اوتری بز عالمك حقنده دیرز بحسب الحقيقة عالم حقدر زيرا حقك وجودی عين كادر * وتعينده انحصار حسبيله عالم حق دكلدر * وكذلك بحسب الصورت انت دیرز وبحسب الحقيقه لا انت دیرز زيرا وجود واحدك هر موجودده ظهوری اعتبار اولندقده عين كادر ظاهر وباطندر پس هو ولا انت دينلور * واما وجود واحد اعيان معدومه حسبيله صور مختلفه ايله ظاهر ومتعين واعيانك استعدادات غير مجعوله سی حسبيله مقيد ومنصبغ ومتلون اولديغی اعتبار اولندقده لا هو وانت دينلور زيرا وجود مقيد جميع وجوه ايله مطلقك عينی دكلدر پس انكيچون عين واحده ده وجوه كثيره حيثيتيله علو اضافت موجوددر (قال الخراز وهو وجه من وجوه الحق ولسان من السنة ينطق عن نفسه بان الله لا يعرف الا بجمعه بين الاضداد في الحكم عليه بها) ابو سعيد خراز رحمة الله عليه اخبار ايلدی وحال بوكه خراز وجوه حقدن بر وجهدر * وآنك السنه سندن بر لساندر كندی نفسندن نطق ايدركه تحقيق الله تعالی بيلنمز الا آنی اضداد بيننده جمع ايتمكله اضداد ايله آنك اوزره حكم ايتمكده ابو سعيد خرازه الله تعالی يی نه شیء ايله بيلدك ديديلر * پس كندیسی اضدادی جامع اولان حقك صورتی اوزره اولمغله جواب ويروب ايتديكه بجمعه بين الاضداد يعنی اضداد بيننده آنی جمع ايتمكله يعنی اضداد ايله آنك اوزره حكم ايتمكده انی جمع ايتمكله زيرا هويت الهيه جميع اسماء متقابله وصفات متضاده جمعينك احديتيدر پس حقايق متشاكله واشياء متقابله دن برشیء آنك ضدی دكلدر بلكه احديت جمعيه ايله جميع اضداد واندادی جامعه در پس حق جمع جميع اضداد ايله بيلنوركه جميع اضداد ايله محكوم عليه در وخرازك كندی نفسندن نطق ايتمسی ايكی وجه اوزره در بر وجه بودركه خراز صفات الهيه متقابله ايله متصف اولوب صفات متضاده يی كندی نفسنده مشاهده ايتمكله اضداد ايله حق اوزره حكم ايدر وبر وجه دخی بودركه خراز وجوه الهيه دن بر وجه والسنه حقايقدن بر لسان اولمغله آنك مظهرنده آنك لسانی ايله حق تعالی يی اضداد بيننده جمع ايتمكله كندی نفسی اوزره آنلر ايله حكم ايدر وينطق عن نفسه قولی وجه مشروح اوزره قال الخراز قولندن بدل اولور وخراز قولندن حال اولمق دخی جائزدر * يعنی خراز ديدی كندی نفسندن نطق ايتديكی حالده) (فهو الاول والآخر والظاهر والباطن فهو عين ما ظهر وهو عين ما بطن في حال ظهوره وما ثم من يراه غيره وما ثم من يبطن عنه فهو ظاهر لنفسه باطن عنه وهو المسمی ابا سعيد الخراز وغير ذلك من اسماء المحدثات) (وبعض نسخه ده وغيره واقع اولدی پس حق اول وآخر وظاهر وباطندر * پس حق ظاهر اولان شيئك عينيدر ودخی حق باطن اولان شيئك عينيدر ظهوری حالنده ووجودده اندن غيری براحد يوقدر كه ظاهر اولدقده انی كوره يعنی اندن غيری وجودده ظاهر يوقدر بو تقدير اوزره يراه قولنك فاعل ضميری من قولنه وايكی مفعول ضميری حقه راجع اولور ووجودده براحد يوقدر حق اندن باطن اوله * پس حق كندی نفسنه ظاهر اولور كندی نفسندن باطن اولور يعنی حق ظاهر اولدقده كندی نفسنه ظاهر اولور وكندی نفسی آنی مشاهده ايدر وباطن اولدقده ظاهر اولان كندی نفسندن ينه كندی نفسی باطن اولور يعنی صور موجوداتده متعين اولان وجودندن لا تعين واطلاقی حيثيتيله باطن اولور وابو سعيد خراز ايله واسماء محدثاتدن انك غيری ايله مسمی اولان حقدر يعنی حقيقت حيثيتيله باطن اولور ووجوه الهيه دن بر وجه در تعين حسبيله ووجودده اندن غيری براحد يوقدر الا بو قدر واردركه وجوه متفاضله ومتفاوته در اسمانك انلرده ظهوری وانلردن بطونی حسبيله واحكام وجوب ايله احكام امكانك بعضيسی بعض اوزره غالب اولمغله بعضيسنده وحدت وبعضيسنده كثرت وبعضيسنده روحانيت وبعضيسنده جسمانيت غالبه اولمغله) (فيقول الباطن لا اذا قال الظاهر انا ويقول الظاهر لا اذا قال

الباطن انا وهذا في كل ضد والمتكلم واحد وهو عين السامع) (وجوه اعتباريله شيخ رضی الله عنه بونده باطن ظاهرك ضدی وظاهر باطنك ضدی اولديغن بيان ايدر * يعنی ديمك اولور * پس باطن لا ديرجنكم ظاهر انا ديسه وظاهر دخی لا ديرجنكم باطن انا ديسه زيرا ظاهرك حكمی باطنه مخالفدر وباطنك امری ظاهره مغايردر ظاهر كثرت وباطن وحدتدر * پس ظاهر كثرتی اظهار ايتدكده باطن وحدتی ايله آكا مخالفت ايدر وباطن وحدتی اظهار ايتدكده ظاهر كثرت ايله آكا مقابله ايدر وبو مضادة هر ضدده ثابتدر وحال بوكه متكلم واحددر ظاهر وباطنده وجميع اضدادده * ومتكلم وسامعك عينيدر * پس شیء واحد متكلم وسامعدر وظاهر وباطندر ولكن وجوهده تفاوت حسبيله بری برينك ضديدر * پس شیء واحد متكلم وسامع اولديغن شيخ رضی الله عنه قول نبی عليه السلام ايله استشهاد ايدر) (بقول النبی عليه السلام ان الله تجاوز عن امتی ما حدثت به انفسها ما لم يتكلم او يعمل) (بو حديث امت محمد عليه السلامك مغفرتی حقنده دركه جوارح جسمانيه لرندن ظاهره وقوای باطنه لرندن صادره اولان ذنوبلری غفر اولنور يعنی نبی عليه السلام ديركه الله تعالی بنم امتم ذنوبندن تجاوز ايلدی وانلرك نفسلری ذنوبدن تحديث ايتدكلری شيئی دخی غفر ايتديكه اول ذنب انلردن تكلم ايله ويا عمل وفعل ايله صادر اولمدی واول حديث نفسانيدركه نفس آنك اتيانی ايله برشخصه خطاب ايدوب امر ايدر وياندن برصارف آنك فعلندن انی نهی ايدر وفعلنده تردد وقتنده نفسك احكامی اختلافی عالمدر (فهي المحدثة السامعة حديثها العالمة بما حدثت به نفسها) (پس نفس كندی حديثنی محدثه وسامعه در ونفس نه شیئی كه تحديث ايدر ونه شیئی كه امر ايدر عالمه در زيرا هر كسك نفسی تحديث ايتدكده اول حديثی سامعه در ونفسی آكا تحديث ايتديكی شيئی عالمه در) (والعين واحدة وان اختلفت الاحكام ولا سبيل الى جهل مثل هذا فانه يعلمه كل انسان من نفسه) وحال بوكه عين واحده در واكرچه كيم احكام مختلفه اولديسه وبونك امثالی شيئك جهلنه سبيل يوقدر زيرا انسان كندی نفسندن بونی عالمدركه نفسی محدثه در وحديثنی سامعه در وعالمه در وبونك جهلنه سبيل يوقدر * پس انسان نفسيله عين واحده در ونفسك احكامی ايله متكثره ومتعدده در * پس نفسك احكامی مختلفه ومتضاده اولمغله انك معرفتی احكام مختلفه بيننده جمع ايتمكله حاصله اولور) (وهو صورة الحق) (وانسان حقك صورتيدر * پس حق ذات ايله واحددر نسب واضافات متقابله واسما وصفات متضاده ايله كثيردر * پس انك معرفتی اضداد بيننی جمع ايتمكله حاصله اولور) (فاختلطت الامور وظهرت الاعداد بالواحد في المراتب المعلومة فاوجد الواحد العدد وفصل العدد الواحد وما ظهر حكم العدد الا بالمعدود) (يعنی عين واحده تعينات ايله متكثره ومراتب ايله متكرره اولدی * پس امور مختلطه اولدی ومراتب معلومه ده اعداد واحد ايله ظاهر اولدی * پس واحد عددی ايجاد ايلدی وعدد واحدی تفصيل ايلدی وعددك حكمی ظاهر اولمدی * الا معدود ايله (امدی) مراتب معلومه ده واحد ايله اعدادك ظهوری بودركه واحد اولكی مرتبه سنده واحددر ومرتبه ثانيه ده عشره در ومرتبه ثالثه ده مائه در ومرتبه رابعه ده الف در وبو مراتبدن هر بر مرتبه مرتبه كليه دركه احاد وعقود وبسائطی حاويه در مثلا اشخاصی محتويه اولان انواع كبی وانواعی محتويه اولان اجناس كبی * پس واحد مرتبه اولیده تجنكم صورت افراده تجلی ايتسه اثنين ايله تسميه اولنور واثنين واحد ايله واحددر جمعا وواحد عدد دكلدر وهيئت اجتماعيه واحده در واثنين ايله مسمی اولان مجموع دخی عدد واحددر * پس صورت واحده در ومادّه دخی واحده در مجموع دخی واحددركه كثرت صورتنده تجلی ايلدی * پس واحد عددی ايجاد ايلدی صورتنده تجلی ايتمكله وثلثه دخی بويلجه در احد واحد واحددر وواحدينده حكمی اثنينك حكمی كبيدر وتسويه ورابعه واحدك بسائطنده ومرتبه اولیده تعيناتنده حكمی دخی بويلجه در وتجنكم واحد مرتبه ثانيه ده تجلی ايتسه عشره ايله تسميه اولنور وعشره دخی صورة ومادة ومجموعا واحددر * پس واحد جميع مراتب عدد ايله وعددك اسماسيله وصور اعداد ايله ومراتب تجليات ايله مسمادر * پس واحد اثناندر واثنان عدد واحد اولديغی حيثيتله اثنينك ثانيسيدر وكذلك واحد ثلثه در عدد واحد اولديغی حيثيتله وثلاثه نك ثالثيدر وكذلك اربعه در ورابع اربعه در (قال الله تعالی ما يكون من نجوی ثلاثة الا هو رابعهم ولا خمسة الا هو سادسهم ولا ادنی من ذلك ولا اكثر الا هو معهم) پس واحد عددی موجد در وعدد واحدی مفصلدر وهر نه كم سن عددی تفصيل

ابتسك تحليل وتحقيق قتنده صورتعيناتنده ومراتب تجلياتنده متجلی اولان واحددن غیری برشیء بوله مزسن
ورقناکیم عددنسبت تعینه اولدیسه که واحده تجلیات وتعیناتده عارضه اولور * پس عدد معدود ایله متعین
اولور واولدخی واحد حقیقیدرکه اندن غیری برشیئك حقیقتی یوقدر وتعدد وتعین وتجلی ولا تعدد ولا تعین
ولا تجلی انکله متحققدر * پس اکرحق احدیت ذاتیه صورتنده تجلی ایدجك اولورسه) (کان الله ولم یکن معه
شیء) مرتبه سی اولور اعداد اسمائیه وصفاتیه غیرمتناهیه انده باطنه اولور واحده نصفیت وثلثیت وربعیت
ایله سائر نسب عددیه غیرمتناهیه نك بطونی کبیدر زیرا بونلر ظاهره اولمز الا عدد ایله مع هذا عدد ایله بونلر
متمایزه در واکرحق صورتعیناتنده ومراتب تجلیاتنده تجلی ایدجك اولورسه عددی وکثرتی اظهار ایدر
وازواج وافرادی انشا ایدر * پس بوتقدیر اوزره بوصور وتعینات وجود واحد حقك مراتب تنزلاتیدر (ولیس
فی الوجود الا هو) (والمعدود منه عدم ومنه وجود) (ومعدودك بعضیسی عدمدر وانك بعضیسی وجوددر
یعنی معدودك بعضیسی خارجده معدوم اولور وبعضیسی موجود اولور زیرا عدم محض عین ایله غیبده
عدمدر خارجده وتعاقده انك وجودی یوقدر) (فقد یعدم الشیء من حیث الحس وهو موجود من حیث
العقل فلا بد من عدد ومعدود) (پس وقت اولورکه برشیء من حیث الحس معدوم اولور وحال بوکه من حیث
العقل اول شیء موجوددر مثلا واحده نصفیت وثلثیت وسائر نسب کبی تعقلده اعتبار اولندقده خارجده
معدومه وعقلده موجوده اولور بلکه شیء واحد آن واحدده خارجده معدوم وموجود اولور زید موجود
فی الدار معدوم فی السوق کبی پس عدد ایله معدوددن لابددر یا خارجده ویا عقلده) (فلابد من واحد ینشیء
ذلك فینشأ بسببه) پس واحددن لابددرکه عددی انشاد وایجاد ایلیه * پس عدد واحدك سببیله حادث وظاهر
اولور ینشیء جمله سی واحدك صفتیدر وذلك عدده اشارتدر فینشأ ضمیری عدده راجع اولور وبسببه قولنده
با مصاحبت ایچوندر) (وان کان کل مرتبة من العدد حقیقة واحدة کالتسعة مثلا والعشرة الی ادنی والی اکثر
الی غیرالنهایة) (اکرچه کیم مراتب عدددن هر برمرتبه حقیقه واحده درکه اول مرتبه مرتبه اخرادن اول
حقیقت ایله متمیزه در تسعه وعشره کبی ادنایه یعنی تسعه دن اثنانه وارنجه والی غیرالنهایه اکثره وارنجه که
عشره نك ما فوقنده اولان مراتبدر (ماهی مجموع) اول حقیقت واحده اولان هر برمرتبه مجموع مراتب دکلدر
زیرا مجموع مشترکدر مختلفة الحقایق اولان جمیع مراتب بیننده وهر برمرتبه کندی حقیقتیله مرتبه اخرادن
متمیزه در وبوتقدیر اوزره وان کان قولنده ان مبالغه ایچون اولور وبعض نسخه ده فان کان واقع اولدی * پس
ان شرط ایچون واقع اولور وشرطك جوابی محذوف اولور شرط ثانینك جوابی اکا دلالت ایتدیکندن اوتری
ای فالحقایق مختلفة * پس ماهی مجموع قولی حقیقت ایچون صفت واقع اولور وجائزدرکه ماهی مجموع قولی
شرطك جوابی اوله زیرا فحکم جمله اسمیه شرطك جوابی واقعه اولدیسه کوفیین قتنده اندن فائك حذفی
جائزدر شاعرك) (من یفعل الحسنات الله یجزیها) قولی کبی وبعض نسخه ده) (فان لکل مرتبة) (واقع
اولدی) (ولا ینفك عنها اسم جمع الاحاد) ودخی اول حقیقت واحده اولان هر برمرتبه دن جمع احاد اسمی
منفك اولمز مجموع احاددکل ایکن ولا ینفك جمله سی ماهی مجموع جمله سنه معطوفدر) (فان الاثنین حقیقة
واحدة والثلاثة حقیقة واحدة بالغا ما بلغت هذه المراتب وان کانت واحدة فما عین واحدة منهن عین ما بقی)
وان کان مرتبة حقیقة واحدة) قولی ایچون تفصیل وبیاندر * یعنی دیدك اولور زیرا تحقیق اثنین حقیقت
واحده در وثلثه دخی حقیقت واحده در بو یله درسن بالغ اولدیغی حالده شول شیئه که بو مراتب اکا بالغه اولدی
واکرچه کیم اعداددن هر برمرتبه حقیقت واحده اولدیسه حقیقت عددیه اولدیغی حیثیتله * پس انلردن عین
واحده اعیاندن باقی اولان شیئك عینی دکلدر هر برمرتبه کندی حقیقتیله سائر مراتبدن متمیزه در مثلا اثنین
اولان حقیقت واحده ثلاثه اولان حقیقت اخرادن متمیزه در زیرا اثنین ایکی واحددن مرکبدر وثلثه اوچ
واحددن مرکبه در * پس هر برحقیقت حقیقت اخرانك عینی اولمدی وجمع احاد اسمی دخی انلردن منفك
اولمدی زیرا اثنین ایکی واحدی جمع ایدر وثلثه اوچ واحدی جمع ایدر * پس بوتقدیر اوزره وان کانت قولنده
ان مبالغه ایچون واقع اولور وشرط ایچون اولمق دخی جائزدر * پس فما عین واحدة قولی شرط ایچون جواب
واقع اولور وان کانت قولنك اسمی اولان ضمیر مستتر کل مرتبة قولنه عائد اولور وواحدة قولی منصوبدر کانت

قولنك خبریدر وما لیس معناسنه در * وعین اول مرفوعدر ما نك اسمیدر وعین ثانی منصوبدر ما نك خبریدر
فالجمع یأخذها) (پس جمیع احاد جمیع مراتب اعدادی اخذ ایدر وجمیع اعداده صادقدر جنسك انواعه
صدقی کبی مثلا حیوانك انسانه وفرسه صدقی کبی) (فنقول بها منها) صیغه متکلم ایله پس حقیقت واحده
اولان هر برمرتبه نك احدیتی ایله بز قائلز اول مرتبه دن که اول مرتبه احاد معینه دن جمع معیندر وهیئت
اجتماعیه خاصه در یعنی صورت نوعیه درکه انکله جمیع مراتبه مخالفه در) (ونحکم بها علیها) (صیغه متکلم
ایله ودخی حقیقت واحده اولان هر برمرتبه نك احدیتی ایله بزانك اوزره حکم ایدرز مراتب اعداددن *
مثلا اثنین حقیقتك احدیتی ایله بز قائلز واحد ایله واحد دن اولان انك حقیقتنده یعنی واحد ایله واحددن
معینه اولان اثنین حقیقتی احدیت اوزره در دیرز واحدیت ایله آنك اوزره حکم ایدرز زیرا حقیقت واحده در
وسائر مراتب دخی بونك کبیدر فنقول ونحکم قولی صیغه غیبیه ایله جائزدر وضمیر جمع احاده راجع اوله یعنی
مراتب اعداد حقایقندن جمع احاد اسمی زائل اولمیجق پس جمیع اعداد حقایق ایچون جنس کبیدرکه انلری
جمع واخذ ایدر وجمیعسنه متناولدر وجمیعسی اوزره صادقدر جنسك کندی انواعنه صدقی کبی * پس جمع
احاد کندی حقیقت جامعه سندن اول مراتب ایله قائلدر واول حقیقت ایله انلر اوزره حاکمدر یعنی هر برمرتبه یه
شیء اقتضا ایدرسه جمع احاد انی اعطا ایدر وانکله اول مرتبه اوزره حکم ایدر بوتقدیر اوزره موضعینده
بها ضمیری جمع احاد حقیقتنه راجع اولور ومنها وعلیها ضمیری مراتبه عاید اولور وجمیع ضمایر مراتبه عاید اولمق
جائزدر یعنی جمع احاد حقیقت جامعه سیله مراتبدن هر برمرتبه ایله قائلدر اول مرتبه دن یعنی
آنك مقتضاسی اوزره وهر برمرتبه ایله حاکمدر اول مرتبه اوزره اول مرتبه اعطا ایتدیکی حکم ایله) (وقد ظهر
فی هذا القول عشرون مرتبة) (وتحقیق بوقولده یکرمی مرتبه ظاهر اولدی مثلا واحددن تسعه یه وارنجه
مراتب احاددر اندنصکره عشره ایله عشروندرکه عقد خاصك اسمیدر وثلثون واربعون وخمسون وستون
وسبعون وثمانون وتسعون ومایة والف کبی پس بویکرمی مرتبه دن هر برمرتبه ایچون حقیقت واحده
ثابته درکه حقیقه اخری اولان صورت نوعیه دن متمیزه در وجمع آحاد اسمی جمیع مراتب عدده شاملدر
وجمیع مراتب انده مشترکدر واحددن غیری زیرا واحده ترکیب یوقدر وواحد عدد دکلدر ووجودده
انکیچون مرتبه خاصه واردرکه جمیع عددك اصلی ومنشئیدر) (فقد دخلها التركیب) (پس یکرمی مرتبه اولان
جمیع مراتب عدده ترکیب داخل اولور وجمع احاد اسمی هر برینه صادق اولور ومراتب عدددن هر برمرتبه
ایچون حقیقت واحده ثابته اولورکه انکله حقیقت اخرادن متمیزه اولور وجمیع مراتب اکرچه کیم واحده در
جمع احاد اسمینك انلره شمولی اعتباریله واما انلردن عین واحده مثلا اثنین کبی اعیان عدد مراتبندن باقی اولان
اعیانك عینی دکلدر زیرا واحدك بردفعه تکریری ایله سائر اعیان عدددن متمیزه در وسائر مراتب دخی
بویله در ودخلها ضمیری عشرون مرتبة قولنه راجعدر وکل مرتبة قولنه راجع اولمق جائزدر ولکن واحد
مراتب عدددن دکلدر نهایت عددك منشئی اولمغله ایراد اولندی بوندن اوتری قد دخلها التركیب دیدی
ودیمدی فان جمیع المراتب مرکبة وبو اعتبار اوزره مرتبة عشرون قولندن تمیز واقع اولور وبروجه ایله شیخ
رضی الله عنه وقد ظهر فی هذا القول عشرون مرتبة قولی ایله آنك مدعای مذکوره سنه ضرب مثل ایدر یعنی
بوقولده مرتبه عشرون اولیجق * پس احاددن مرکب اولان عشروندن حقیقت احدیه جمعیه ظاهره اولور
وبوحقیقت اکرچه کیم بو احاد معینه جمعینك احدیتی اولدیسه واحاد معینه دن حاصله اولدیسه ولکن
حقیقت واحده در مسمای ظاهر حیثیتیله واحددر بوهیئت اجتماعیه معینه ده پس عشرون مرتبة عشراتده
ظاهره اولوب هیئت جمعیه احدیه حقیقتنك اسمیدر اسم علم کبی وامهات مراتب عدد درتدر وانك بسائط
ترکیبیه نسبیه سنه نهایت یوقدر فقد دخلها التركیب یعنی عشرون مرتبة دیدیکمز زمانده پس برمرتبة
واحده نك حقیقتنده دیرزکه عشروندر یکرمی مرتبه دن مرکبه در * پس عشرون ایله مسمی اولان بو مرتبة
واحده کندی بسائطنك حقایقنی مشتمله اولدیکه واحددن عشرونه وارنجه اولان بسائط اعداددر * پس
فحکم بزحقیقت عشرینیه یه اشارت ایتسك * پس بزدیرزکه اول حقیقت واحده در زیرا مراتب اعداددن
باقی اولان حقایق واعیانك عینی دکلدر زیرا باقی اولان مراتب اعدادی عشروندن غیری اسماء ایله تسمیه

ایدرسن مثلا عشرونك تحتنده اولان مراتب اعداد تسعة عشر وثمانية عشر وسبعة عشر واحده وار نجه وآنك
فوقنده اولان مراتب اعداددن دخی ثلثون وار بعون کبی هر برعقد عشرون اسمندن غیری براسم حاصله
سمادر وحقایق اعداددن هر برحقیقت نفسنده واحده در* پس مجرد سنك عشرون قولك ایله متحقق
اولورکه عشرون ایله مسمی اولان حقیقت احدیهٔ جمعیه اکرچه کیم مراتب اعداددن مرتبهٔ واحده در
ولکن آنك وحدتی وحدهٔ جمعیه درز بر واحد واحد اولدیغی حیثیتله جمع اولمز براحاددن حاصل دکلدر*
پس بوعقوددن هر برعقدی وحقایق عددیه دن هر برحقیقتی جمع احاد اسمی اخذ ایدرکه جملهسی انده
مشترکدر وکلیسنه ترکیب داخل اولورکه هر بریسی انکله آخردن متمیز اولور وبو اعتبار اوزره عشرون
مرتبه قولنده مرتبه قولی عشرون قولندنکه ظهره قولنك فاعلیدر حال واقع اولور)(فاثبتك تثبت عین ماهو
منفی عندك کذاته)(پس سنك قتكده کذاته منفی اولان شیئك عینینی سن اثبات ایتمکدن منفك اولمزسن یعنی
مراتب اعداددن هر برمرتبه حقیقتیله بری برندن متمیزه در وبریسی ایچون ثابت اولان حکم آخردن
منفیدر* پس هر بریسی حقیقت واحده ومرتبهٔ واحده اولدیغی حیثیتله اسم جمع احادلری جامع اولدیغی
اعتباریله حقایقدن هر برحقیقت حقایق اخر انك عینی اولور مثلا بزد برزکه واحد اعداددن باقی اعدادك
غیریدر زیرا انلر عدددر وواحد عدد دکلدر منشیٔ عدددر وسائر اعداد ایچون دیرزکه انلردن هر بریسی عدددر
وهر بریسی ایچون حقیقت نوعیه واردرکه حقیقت اخر انك غیریدر زیرا اثنین برنوعدر ثلثه نك واربعه نك
وسائر اعدادك غیریدر وثلثه دخی بویله در ودخی اول اعداد ایچون دیرز انلر جمع احاددر * پس بو اعتبار ایله
هر بریسی آخرك عینی اولور* پس هر برمرتبه عمار حقایق ایله مرتبهٔ اخر انك عینی اولدیغی سنك قتکده لذاته
منفی ایکن جمع احاد اعتباری ایله انك عینی اولدیغن سن اثبات ایدرسن واعتبار ثانی اوزره فاثبتك تثبت
عین ماهو منفی عندك لذاته قولندن مراد یعنی تحکم سن عشرین دیسك پس عددی اثبات ایدرسن واحدیتی
نفی ایدرسن وتحکم مرتبه یی ویا حقیقتی ملاحظ اولدیغك حالده سن عشرین دیسك پس عقد معینك حقیقتی
احدیتنی سن اثبات ایدرسن وعددی نفی ایدرسن زیرا احدیت حقیقه ویا مرتبه ویا عقد انده عددك تعقلنه
متوقف دکلدر * پس بوتقدیر اوزره سن اثبات ایتدیکك شیئك نفیندن ونفی ایتدیکك شیئك اثباتندن منفك
دکلسن جهتین مختلفتین ایله زیرا شول عدد که عقد وعددیه دن برعقدك حقیقتی انی مشتمله درمنفیدر* اول
حقیقتك احدیتندن اول حقیقت جمع معین اولدیغی حیثیتله وکذلك هر عقد معینده براحدیتی اثبات
ایدرسن که عدددن منفیه در عدد اولدیغی حیثیتله * پس تحکم سن تعیین ایدرسن تحقیق عقد واحدی اعداد
مجموعه نك جملهسی اوزره تعیین ایدرسن پس اول عقد واحد درعقود متعدده متعینه متناهیه آحادی مشتملدر
وتناهی داخل اولمز الاعقد معین اولدیغی حیثیتله واحدیت بذاته فوقنده وتحتنده معینه اولان عقود ایچون
منشأ اولدیغی اعتبار ایله جمیع عقودی محیطه در)(والله من ورائهم محیط)(ومن عرف ماقررنا فی الاعداد
وان نفیها عین ثبتها)(وبرکمسنه اعدادده بوتقدیر ایتدیکمز شیئی عارف اولسه که تحقیق اعیانك نفی انلرك
عین ثبتیدر یعنی عارف اولسه که واحد مراتب متعدده متعینه اولان اعدادی منشیدر تجلیاتی وتعیناتی
ایله* پس واحد کثیرا ایله تسمیه اولنور مراتب ظهوراتنده تجلیات وتعیناتك تعددی اعتباریله * پس تعدد
واحدك تعینیدر مراتب شیئده انك تعینی اعتباریله حقیقتی اعتباریله واحد اولدیغی حیثیتله دکلدر وهر کثیر
واحددر حقیقت واحدهٔ معینه وحدانیت اولدیغی حیثیتله واحد دکلدر ترکیب حیثیتیله وواحدیتی هر عدددن
نفی ایتمك انکچون عددی اثبات ایتمکدر زیرا عدد اعداددن حقیقت واحده در* پس واحد عددك اولنی
و آخرنی محیطدر وتعدد اولان جمعیتی عدددن نفی ایتمك جمعیتی انکچون اثبات ایتمکدر وهر عدد براعتبار ایله
آخرك غیریدر وبراعتبار ایله عینیدر)(علم ان الحق المنزه هو الخلق المشبه)(من عرف قولنك جزاسیدر یعنی
عالم اولورکه تحقیق حق منزه خلق مشبه در یعنی حقیقت احدیت اعتباریله تشبیهدن منزه اولان حق صورت
معینه ده حقك تجلیسی اعتباریله خلق مشبه در پس صور تجلیات وتعیناتده تجلیه اولان حقیقت احدیه یه
ناظر اولان حقدر دیدی ومراتب حسبیله تعدد وتکثره ناظر اولان خلقدر دیدی واما ذوق محمدی اوزره
بزم ذکر ایتدیکمز متحقق اولان کمسنه حالت واحده ده حقدر دیدی حقیقت حیثیتیله وخلقدر دیدی تعددی

موجبه اولان خصوصیت حیثیتیله (وان) للمبالغة (کان قد تمیز الخلق من الخالق) واکرچه کیم خلق خالقدن
متمیز اولدیسه زیرا خلق خلق اولدیغی حیثیتله خالق دکلدر خالق اولدیغی حیثیتله * زیرا خالقیتك مخلوقیتدن
تمیزی ظاهردر وحدتك کثرتدن وفردیتك زوجیتدن تمیزی کبی ولکن زوج ایله فردده وواحد ایله کثیرده
اولان عین عین واحده در وواحد حقك شانندندر احدیا حقا وکثیرا خلقا انك تعینی وظهوری * قال العارف
ابو الحسن الغوری)(سبحان من لطف نفسه فسماه حقا وکثف نفسه فسماه خلقا)(فالامر الخالق هو المخلوق
والامر المخلوق هو الخالق)(پس امر شان بودرکه خالق مخلوقدر تعین وظهور جهتیله ودخی امر وشان بودرکه
مخلوق خالقدر حقیقت جهتیله فهو وهذا وهذا هو طردا وعکسا اعتبارین ایله ولکن وجود واحد حق مرتبهٔ
اولیده فعل وتأثیرده صفة خالقیتله متصف اولمغله ومرتبهٔ اخری اولان انفعال وتأثیرده انفعالیه ومخلوقیتله
متعین وظاهر اولمغله شیخ رضی الله عنه)(کل ذلك من عین واحدة)(دیدی خالق ومخلوقك کلیسی عین واحده
دندر یعنی صفة خالقیه ومخلوقیه ایله ظهور وتعینك کلیسی عین واحده دندرکه مشرع صفات اولان
ذات الهیه ومرتبهٔ احدیه در ولکن عین واحده دن متعینه اولان خالقیت ومخلوقیتله عین واحده بینده
مغایرة فهم اولنمغله شیخ رضی الله عنه اندن ضرب ایدوب)(لا بل هو العین الواحدة هو العیون الکثیرة)(دیدی
یعنی بحسب المراتب خالق ومخلوقده متعین اولان وجود عین واحده دن دکلدر بلکه اول وجود عین واحده در
حقیقت واحدیت الهیه اعتباریله واول وجود عیون کثیره در مراتب متعدده ده ومظاهر متکثره ده آنك
تعینی وظهوری اعتباریله مثلا جمیع اعداد عین واحده اولان واحددن منشئه در بلکه جملهسی واحدك
عینیدر حقیقت واجمال اعتباریله وواحد مراتب متعدده ده متعینه اولان عیون کثیره در ظهور وتفصیل
اعتباریله (شعر) سبحان من اظهر ناسوته * سر سنی لاهوته الثاقب * ثم بدا فی خلقه ظاهرا * فی صورة الآکل
والشارب)(نثر)(پس وجود واحد تعینات ایله کثیر وتعینات کثیر حقیقت ایله وجود واحد اولدیغن شیخ
رضی الله عنه ایراد ایدوب ابراهیم علیه السلامك قصهسی ایله بیان ایدر)(فانظر ماذا تری قال یا ابت افعل
ما تؤمر)(مظهر واحده ده متعین اولان وجود واحد ولد مظهرنده اولان انك تعینته خطاب ایدر* یعنی پس
سن نظر ایله نه کوررسن دیدی * پس ولد مظهرنده متعین اولان وجود جواب ایدوب ای بابا جغم سن مأمور
اولدیغك فعلی ایشله دیدی شیخ رضی الله عنه)(فانظر ماذا تری)(ابراهیمك قولنی بل هو العین الواحدة وهو
العیون الکثیرة قولندنصکره ایراد ایتدیکی اب مشفق لسانیله سکا خطاب ایدوب دیرکه (فانظر ماذا تری)(اتری
الکل عینا واحدة او تراه عیونا کثیرة) یعنی سن کلی عین واحده می کوررسن یوخسه عیون کثیره می کوررسن
نظر ایله)(والولد عین ابیه)(وحال بوکه ولد بحسب الحقیقه والدینك عینیدرکه الولد سر ابیه والدك وحدتی
اجمالنده مخزونه اولان بعض اسرارك مقتضیاتی اولان صورت ولدیتده والدك ظهوری ووالدینك باطنی
اجمالنك تفصیلیدر * پس ولد بحسب الحقیقه والدك عینیدر اکرچه کیم تعین وتشخص اعتباریله انك غیریدر
زیرا والدك شخصنك غیریدر وکذلك والدینك حکمی اعتباریله غیریدر)(فما رأی یذبح سوی نفسه وفداه بذبح
عظیم فظهر بصورة کبش من ظهر بصورة انسان)(پس والد منامده ولدینی ذبح ایدر کورکده کندی
نفسندن غیری کمسنه یی ذبح ایدر کورمدی وولدی صورتنده والدك ظاهره اولان نفسنه الله تعالی ذبح عظیمی
فدا ایلدی * پس کبش صورتنده ظاهر اولدی * شول کمسنه که انسان صورتنده ظاهر اولدی * یعنی صورت
کبشیه ده ظاهر اولان صورت انسانده ظاهر اولان عظمت تامه صاحبیدر انکچون ذبحی کسر ذال ایله
عظیم ایله وصف ایلدی * وحقیقت حیوانیه صورت انسانیه ده ظاهره اولدیغی کبی صورت غنمیه ایله
وصورت غیر ایله ظاهره در * پس کندی نفسندن ادون اولان شیئی کندی نفسی ایچون فدا ایتمدی زیرا ادنی
شریف ایچون فدا اولمز * پس صورت کبشده ظاهره اولان صورت انسانده ظاهر اولان عظمت صاحبیدر
پس صورت ولدده ذبح ایدر کوردیکی وصورت کبشده ذبح ایدوب فدا ایتدیکی بحسب الحقیقه کندی نفسیدر
فظهر بصورة ولد لا بل بحکم ولد من هو عین الوالد)(پس ولد صورتنده ظاهر اولدی * لا بلکه ولد حکمنده
ظاهر اولدی شول کمسنه که اول والدك عینیدر واول جمیع مظاهرده متشخص اولان وجود واحد حقیقیدر *
پس وقتا کیم والد ایله ولد صورت نوعیهٔ انسانیه ده متحد اولوب صورت انسانیه دخی والد ایله ولده وحدت

نوعیه‌سی اوزره محفوظه وباقیه اولدیسه والد ایله ولدده صورت غیریتندن اوتری شیخ رضی الله عنه اضراب ایدوب والدیت ایله ولدیت حکمنده مغایرتی اثبات ایلدی * اگرچه‌کیم صورت شخصیه‌ده دخی مغایرة موجوده‌در ولکن صورت نوعیهٔ انسانیه‌ده اتحاد اولمغله علی طریق التغلب صورت شخصیه‌ده اولان مغایرتی ذکر ایتمیوب حکمده اولان مغایرتی رعایت ایلدی) (وخلق منها زوجها) (ونفس واحده‌دن آنك زوجنی خلق ایلدی (امدی) ذکر اولندیغی کبی تعینات خالقیت ومخلوقیت بحسب الحقیقه عین واحده‌در وعین واحده کثرت تعینات ایله عیون کثیره‌در ولکن عین واحده وحقیقت کلیه‌نك که تعین کلی ایله متعینه اولسه انسانیت مطلقه اولور وتعین نوعی ایله متعینه اولور وقچنکه تعین جزئی ایله متعینه اولسه اشخاصدن برشخص اولور برتعین شخصی‌سی ابراهیم وتعین آخری اسمعیل اولور وکذلك عین واحده وحقیقت کلیه صورت انسان ایله متعینه اولوب ظاهره اولدیغی کبی نوع آخر تعینی ایله متعینه اولوب صورت کبش ایله دخی ظاهره اولدی * پس انسانیهٔ مطلقه ایله متعینه اولان عین واحده که تعین ابراهیمی ایله متعینه‌در تعین آخر اولان اسحاقی ویا اسماعیلی حضرت منامده ذبح ایدر کورمدی الا کندی نفسنی ذبح ایدر کوردی وعالم حسده ذبح عظیمی فدا ایتدی الا کندی نفسنی فدا ایتدی پس حقیقت واحده اولان وجود واحد حق مراتب متعدده‌ده وتعینات متکثره‌ده ظاهر ومتعیندر وهر برمرتبه‌ده وتعینده براسم ایله مسمادر وبرتعین ایله متعیندرکه مرتبهٔ اخراده وتعین آخرده اول اسم ایله مسمی واول تعین ایله متعین اولمدی * اما بحسب الحقیقه عین واحده‌در * پس صورت ابراهیمده متعین اولوب والدی ذبح ایدر کورنینه ولدی صورتنده متعین اولان انك وجودی وذبح عظیم صورتنده ظاهر اولوب ذبح ایتدیکی کندی نفسیدر وآدم ایله مسمی اولوب تعین حیثیتیله بعل اولان کندی نفسنی نکحدر صاحبه‌سی صورتنده متعینه اولدیغی حالده) (وخلق منها زوجها) (قولی ایله شیخ رضی الله عنه حق تعالینك) (یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالا کثیرا ونساء) (قولنی مراد ایدینور زیرا بو قولدن دخی عین واحده مراتب متعدده‌ده تعین حسبیله عیون کثیره ایله ظاهره وعیون کثیره بحسب الحقیقه عین واحده‌در * پس نفس واحده‌دن زوجنی خلق ایلدی) (فما نکح سوی نفسه فمنه الصاحبة والولد والامر واحد فی العدد) (پس آدم کندی نفسندن غیری‌یی نکاح ایتمدی پس صاحبه‌سی کندی نفسندن مخلوقه‌در وابراهیمك ولدی دخی کندی نفسندن منبوتدر * پس آدم زوجی صورتنده کندی نفسنی نکحدر وابراهیم ولدی صورتنده کندی نفسنی ذابح کوروب صورت کبشیه‌ده ینه کندی نفسنی فدا ایتدی وامر وجود فی الحقیقه صورت عددده واحددر اگرچه‌کیم بحسب التعین تعینات نوعیه وشخصیه ایله متعدددر لکن وحدت عینیه جمیع تعینات متکثره‌یی متوحده‌در) (فانظر ماذا تری الوحدة ام الکثرة اوتری الوحدة محتجبة فی الکثرة ام تری الکثرة مستهلکة فی الوحدة اوتری الوحدة من وجه وتری الکثرة من وجه (امدی) شویله معلوم اوله که طبیعت الوهیتك ظاهری والوهیت طبیعتك باطنیدر وطبیعت اسماء الهیهٔ مؤثره ایچون انثی مرتبه‌سنده‌در ذکرا ایچونکه جمیع صور کونیهٔ وجودیهٔ انفعالیه انده ظاهره‌در بلکه اسماء الهیه دخی نفس رحمانی ایله انده متعینه‌در * پس طبیعت معقولة الوجود اولان حقیقت واحده‌درکه حقایق اربعهٔ متضاده‌یی جامعه واحکام متعدده ایله ظاهره اولوب انلرك عینی ایکن وحدت حقیقیهٔ معقوله‌سی اوزره ثابته اولمغله وجود واحد حق ایچونکه بحسب التعین عیون کثیره ایله ظاهره‌در وبحسب الحقیقه عین واحده‌در تکراراتك وحدتنی اثبات ایتمکیچون ضرب مثال ایدوب ایتدی) (فن الطبیعة ومن الظاهر منها) (پس طبیعت ایله مسمی اولان شیئ ندر وطبیعتدن ظاهر اولان شیئ ندر دیو استفهام ایدر یعنی طبیعت الوهیتك ظاهری اولان حقیقت واحده ایکن کیفیات متضاده اصحابی اولان اجسام طبیعیه تعینات متعدده حسبیله اندن ظاهره‌در * پس طبیعت واندن ظاهره اولان اجسام طبیعیه بحسب الحقیقه عین واحده وبحسب التعین عیون کثیره اولدی وطبیعت واندن ظاهره اولان صور بحسب الحقیقه حقیقت حق اولان عین احدیه‌در) (ومارأیناها نقصت بما ظهر منها ولا زادت بعدم ما ظهر) وبر طبیعتی کورمدککه اندن ظاهر اولان شیئله ناقصه اولدی ودخی عدم ظهور ایله زائده اولدی زیرا طبیعت کلیه‌در زیاده ونقصانی قبول ایتمز زیرا حقایق کلیه کلمات الهیه‌درکه انلرده تبدیل یوقدر) (وما الذی ظهر غیرها

وطبیعتدن ظاهر اولان شیئ بحسب الحقیقه انك غیری دکلدر طبیعتدن وطبیعتده ظاهر اولمش صور طبیعیه‌در) (وماهی عین ماظهر لاختلاف الصور بالحکم علیها) (وطبیعت دخی اندن ظاهر اولان شیئك عینی دکلدر طبیعتدن ظاهره اولان صور مختلفه اولمغله انلر اوزره واقع اولان حکم ایله * زیرا طبیعت کلیه‌دن ظاهره اولوب متعینه اولان هربرصورت ایچون حکم خاص حاصلدرکه اول صورتك غیری اولان صور ایچون وطبیعت کلیه ایچون کلیتی حسبیله اول حکم حاصل دکلدر * پس طبیعتك حقایق اربعه‌سی اولان حرارت وبرودت ورطوبت ویبوستدن بعضیسنك مقتضاسی اوزره طبیعتدن ظاهر اولان برشیئ اوزره اول حکم ایله حکم اولنمز حکم آخر ایله حکم اولنور) (فهذا بارد یابس وهذا حار یابس فجمع بالیبس وابان بغیر ذلك) یعنی طبیعتدن ظاهر اولان برشیئه اشارت ایدوب آنك اوزره حکم اولنورکه بو بارد ویابسدر وشیئ آخر ایچون حکم اولنورکه بو حار ویابسدر * پس اول ایکی شیئ بیننده طبیعت یبس ایله جمع ایتدی زیرا یبوست ایکی شیئده موجوده‌در وبرودت وحرارت ایله فرق ایتدی زیرا برسی بارد وبریسی یابسدر * پس طبیعت کلیتی ایله اندن ظاهره اولان صورلك عینی اولمز) (والجامع الطبیعة) (الواو للحال وحال بوکه جمیع اضدادی جامع اولان طبیعتدر زیرا طبیعت حقیقت واحده‌در بحسب المادة تعینی وصوری مختلفه‌در * پس طبیعت صور اوزره اضداد ایله حکمی قبول ایدر زیرا اضدادی حقیقتیله جامعه‌در واضداده اضدادك عینیدر واما اضدادی مادهٔ معینه‌ده علی التعین اضداد صورتی ایله جامعه اولمز ولکن طبیعت مادهٔ کلیهٔ مطلقه اولمغله جمیع صور متضاده‌یی قبول ایدر وجمیع صوری قبول ایتمسی علی السویه‌در برصورت تعینی صورت آخری ایله تعیننندن اولی دکلدر * پس طبیعت حقیقتی ایله اضدادك کلیسنی جامعه‌در واضدادك عینیدر) (لابل العین الطبیعة) (یعنی صور اضداد بیننده طبیعت جامعه دکلدر بلکه صور اضدادی قابله اولان ماده‌ده صور اضدادی مظهره اولان عین واحده طبیعتدر زیرا طبیعت حرارت وبرودت ورطوبت ویبوست اولان حقایق اربعه‌نك مجموعیدر وطبیعتدن ظاهره اولان صوردن برصورت ایچون بو بارد ویابسدر وصورت اخری ایچون بو حار ویابسدر دیرسن * پس صورتین متضادتین بیننده جمع اولان یبسدر وفارق اولان حار ایله برددر وکذلك برصورت ایچون بو بارد ورطبدر وصورت اخری ایچون بو حار ورطبدر * پس طبیعت برد ایله جمع ایتدی ورطب ویبس ایله فرق ایتدی * پس جامع اولان بارد طبیعت اولدیغی کبی یابس اولان دخی طبیعتدر انکیچون لابل العین الطبیعة دیدی زیرا کلدن ظاهر اولان کلدر نهایت طبیعت کلیه حرارت وبرودت ویبوست ورطوبت اولان اضداد ایله محکوم علیهادر وطبیعتدن ظاهره اولان صوردن هربریسی برحکم ایله محکومه‌درکه صور آخری اول حکم ایله محکومه دکلدر وطبیعت کلیه دخی کلیتی حسبیله اول حکم ایله محکومه دکلدر بلکه اول حکم ایله محکومه اولدیغی کبی سائر احکام ایله دخی محکومه‌در) (فعالم الطبیعة صور فی مرآة واحدة) (پس عالم طبیعت مرآت واحده‌ده ظاهره اولان صور مختلفه‌در یعنی عالم طبیعت مرآت واحده اولان طبیعتده متضادة الکیفیات اولان صوردر * پس فعالم الطبیعة صور فی مرآة واحدة قولندن برقاچ وجه متبادردر بروجه بودرکه مراد عالم طبیعتی بیان ایتمکدر * یعنی نفس طبیعتده مجموعه اولان حقایق اربعه‌نك صوری ویا طبیعتدن ظاهره اولان صورلك طبیعتده نسبتی مرآت واحده ایله اولان صورلك مرآته نسبتی کبیدر وبودخی عین واحده اولان وجود حق مرآتنده اولان صور اسمائیه ونسب ذاتیه‌یه مثالدر وبروجه دخی بودرکه محل انفعال اولان طبیعتده نفس رحمانیده محموله اولان صور اسمائیهٔ الهیهٔ فعاله وصور امکانیهٔ وجودیهٔ انفعالیه‌نك تحققی وظهوری مرآت واحده‌ده اولان صور مختلفه‌درکه حقایق الهیه وکونیه‌دن هربری برحقیقت خصوصیتی حسبیله نفس رحمانی ایله انده متعینه‌در وبروجه دخی بودرکه عالم طبیعت انده ظاهره اولان صور ایله عین واحده اولان ذات واحده نسبت الهیه وشئون ذاتیه صورنه مرآت واحده منزله‌سنده اولدیغنه ضرب مثالدر وبروجه دخی بودرکه طبیعت ذات الوهیتك ظاهریدر پس طبیعت صور الهیه وکونیه‌یه مرآت واحده اولدیغی عین واحده اولان ذات الوهیتك صور اسمائیهٔ الهیه وصور امکانیهٔ وجودیه‌یه مرآت واحده اولدیغنك عینیدر زیرا طبیعت الوهیتك ظاهری بلکه عینیدر وبروجه دخی بودرکه عالم طبیعت مرآت واحده اولان وجود حقده ظهور ایدن صوردر (لابل صورة واحدة فی مرایا مختلفة) یوق بلکه

عالم طبیعت مرایای مختلفه ده ظاهره اولان صورت واحده درکه مرایای حقایق واعیانده مرایانك
خصوصیاتی ایله ظاهره در وبووجه اوزره بل صورة واحدة فی مرایا مختلفة قولی وجود واحد حقك مرایای
اعیان مختلفه ده اعیان حسبیله ظهورنه ضرب مثالدر وبروجه دخی بودرکه عالم طبیعت صورت واحده در
مرایای مختلفه اولان اسماء الهیه ده * پس عالم طبیعت اولان صورت واحده اسماء الهیه مرایاسنده اسماء
حقایقنك مقتضیاتی اوزره ظاهره در * زیرا وجود واحد حقك صورتی طبیعت معقوله ده مجمله اولان صور
طبیعت انفعالیه ده ظاهره در ووجود واحد حقك صور طبیعت معقولیه یه تجلیسی سبیله مرایای صور
طبیعده نفس رحمانی ایله اسماء الهیهٔ متعینه درمرأت واحده اولان وجود حقده طبیعتك صوری ظاهره
اولدیغی کبی * پس صورت اولیدن اضراب اولنمغله باقی اولان وجوه مذکوره نك بوصورتده مراعاتی دخی
اوفقدر) (فاذا ثم الاحیرة اتفرق النظر) (پس بوتقدیر اوزره وجودده حیرتدن غیری یوقدر اهل حجابك نظری
متفرق اولدیغی اجلدن زیرا فکر عقلی ایله مرایای مختلفه ده ظاهره اولان صورت واحده یه نظر ایتمکله
واحد میدر ویامرأت واحده ده ظهور ایدن صور کثیره یه نظر ایتمکله کثیر میدر دیو حکم ایتمکده اهل حجاب
متحیرلردر * پس نظرلری متفرق اولمغله معرفتلری حیرته منتهی اولدی وحیرتدن غیری انلر ایچون برشیٔ حاصل
اولمدی) (ومن عرف ماقلناه لم یحر) (بفتح الحاء وبرکسنه که بزم دیدیکمز شیٔی عارف اولسه حایر اولمز * یعنی وجود
واحد حق تعینات مختلفه حسبیله اعیانده صور مختلفه ایله ظهور ایدر واحکام مختلفه یی قبول ایدر * پس
برکسنه وجود واحد حق ذات ایله واحد وتعینات اسمائیه ایله کثیر ایدوکن بیلسه حایر اولمز بلکه امری علی
ماهو علیه عارف اولور زیرا امرین صادقدر ذات واحده ده کثرتك شهودی اعتباریله زیرا ذات واحده صور
اعیان ایله متجلیه در وجود واحدك صور کثرتنده شهودی اعتباریله زیرا صورت کثرت حقیقت احدیه ایله
متحققه در) (وان کان فی مزید علم) (ان مبالغه ایچوندر واگرچه کیم حایر اولمیان عارف محقق مشهدینده مزید
علمده در ولکن آنك علمی جمیع اعین ثابته یه راجعدرکه وجود واحد حقك اعیان حسبیله اعیانده شهودیدر *
پس علمك مزیدی اعیان ثابته یه راجعدر حقه راجع دکلدر تاکیم حایر دکل ایکن) (رب زدنی علما) (حکمی
اوزره مزید علمده اولمغله حایر اوله انکیچون) (فلیس الامن حکم المحل) (دیدی یعنی پس ذلك المزید کل الامحلك
حکمندن حاصلدر زیرا وجود حق ایچون خصوصیت وحیثیت یوقدر زیرا حق هر حقیقتك حقیدرکه اعیان
حقایقنده انکله محققه در) (والمحل عین العین الثابتة فیها یتنوع الحق فی المجلی) (وحال بوکه محل عین ثابته نك
عینیدر * پس عین ثابته ایله حق مجلیده متنوع اولور یعنی اعیان ثابته نك خصوصیاتی حسبیله حق تجلیده
متنوع اولور زیرا تجلی اعیان حسبیله واقعدر واعیان خصوصیات ذاتیه ایله مختلفه در بوتقدیر اوزره المجلی
قولی مصدر میمی اولور) (فتتنوع الاحکام علیه فیقبل کل حکم وما یحکم علیه الاعین ما تجلی فیه) (پس حق
اوزره احکام متنوعه اولور * پس حق هر حکمی قبول ایدر وحال بوکه حق اوزره حکم ایتمز الاشول محلك
عینی که حق اکا تجلی ایلدی یعنی حق ایچون متجلی فیها اولان اعیان ثابته نك حقه اعطا ایتدیکی جمیع احکامی
حق قبول ایدر مرآة مستدیره ده وجهك مستدیر ومستطیلده مستطیل ظهوری کبی * پس محل اولان
اعیان حسبیله حق اوزره احکام متنوعه اولور واحکام مختلفه ایله حق محکوم علیه اولور * پس هر عین
حق اوزره حاکمه اولور آنده اولان حکم خاص سببیله * پس حق حکمی قبول ایتمز الا کندی ذاتندن زیرا ذاتی
عالمیتی ایله هر عین اوزره عین ایچنده اولان شیٔ ایله حاکمه در) (وماثم الاهذا) (وامرده وباب تحققده بوندن غیری
یوقدر یعنی حق اوزره احکام مختلفه ایله حکم ایتمز الا حق ایچون متجلی فیها اولان اعیانك احکامی * پس
دائما ابدا حق اعیان ثابته یه تجلی ایدر * وانلرك اعطا ایتدیکی احکامی قبول ایدوب احکام مختلفه ایله متنوع
اولمقدن وانلر ایله ظاهر اولمقدن زائل اولمدیغی کبی انلر ایله وانلرده مشاهده اولنمقدن دخی خالی دکلدر واعیانده
انك تجلیسنه متوقف اولان انك علمی ظهور ایدوب زیاده اولمقدن خالی دکلدر) (شعر) (فالحق خلق بهذا الوجه
فاعتبروا * ولیس خلقا بذاك الوجه فاذکروا) * پس حق خلقدر بووجه ایله معنیٔ وجود واحد حق مرایای
مختلفه ده ظاهر ومجالی اعیانده متنوع اولوب اعیانك جمیع احکامنی قبول ایتدیکی اعتبار ایله * پس عین
بصیرت ایله نظر ایدوب صور اعیانده حقی مشاهده ایلك * پس بهذا الوجه قولی بل هو صورة واحدة

فی مرایا مختلفة قولنه اشارت ایدر وحق خلق دکلدر اول وجه ایله یعنی احدیت ذاتیه وحضرت واحدیتده
صورت الهیهٔ جمعیه اعتباریله که وجود واحد حق مرآتنده اعیانك صوری ظاهره در وحق صفات خلقیه دن
منزه اولوب حجاب عزتی ایله محتجبدر وغیب ذاتیسنده باقیدر فاذکروا یعنی سز وجهین تذکر ایدك تاکیم
مرتبتین بیننده فرقی بیله سز * پس بذاك الوجه قولی صور فی مرآة واحدة قولنه اشارتدر) (من یدر ماقلت
لم تخذل بصیرته ولیس یدریه الامن له بصر) (برکسنه که بنم دیدیکم شیٔی بیلسه یعنی وجهیندن اشارت ایتدیکم
شیٔی فهم ایتسه آنك بصیرتی جمع وفرقده ووحدت وکثرتده حقی مشاهده ایتمکدن تخلف ایتمز وفی الصحاح
قال الاصمعی اذا تخلف الظبی عن القطیع قیل خذل بوتقدیر اوزره تخذل فاعل ایچون مبنی اولور ودخی
مفعول ایچون مبنی اولمق جائزدر یعنی بصیرتی من عند الله عون ونصرت ایله ترك اولنمز یقال خذل خذلانا اذا
ترك عونه ونصرته وحال بوکیم بنم ذکر ایتدیکم شیٔی فهم ایتمز الاشول کمسنه که انکیچون بصر حدید حاصلدر کما
قال تعالی فی حق نبیه علیه السلام فبصرك الیوم حدید) (جمع وفرق فان العین واحدة وهی الکثیرة لاتبقی
ولاتذر) (یعنی حقله خلقی مرتبهٔ احدیهٔ جمعیه ده جمع ایله ومرتبهٔ کثرت وتفرقه ده تفریق ایله زیرا تحقیق عین
واحده در یعنی ذات الهیهٔ احدیه اوزره در وحال بوکه اسماء صفات حسبیله عین کثیره در واول عین واحده
احدیتی حسبیله بوکثرتی ابقا ایتمز وهلاك ایتمکجه انی ترك ایتمز یعنی تجلیکم عین واحده تجلی ایتسه بوکثرتدن
برشیٔ ابقا ایتمز وظاهرده ترك ایتمز بلکه جمیع کثرتی اهلاك وافنا ایدوب هباء منثور ایدر (فماثم الاهو) زیرا وحدت
وکثرت وجمع وفرق وحق وخلق واطلاق وتقیید وتعین ولاتعین وظهور وبطون نسب واضافاتدر وجود واحد
حقدن غیری بونلر ایچون تحقق یوقدر بوتقدیر اوزره (لاتبقی ولاتذر) قولنك فاعلی عین واحده اولور
اندنصکره حکمته رجوع ایدوب دیدی) (فالعلی لنفسه هو الذی یکون له الکمال الذی یستغرق به جمیع
الامور الوجودیة والنسب العدمیة بحیث لایمکن ان یفوته نعت منها وسواء کانت محمودة عرفا وعقلا وشرعا)
اومذمومة عرفا وعقلا وشرعا) (پس لنفسه یعنی کندی ذاتی وحقیقتیله علی اولان شول وجوددر انکیچون
برکمال حاصلدرکه انکله جمیع امور وجودیه ونسب عدمیه یی استغراق ایدر شول حیثیتله که امور وجودیه
ونسب عدمیه دن انی برنعت فوت ایتمك ممکن اولمیه یعنی انك حیطه سندن خارج اولمیه وعلی السویه در کرك
امور عرفا وعقلا وشرعا محموده اولسون وکرك عرفا وعقلا وشرعا مذمومه اولسون یعنی علو ذاتی ایله علی
مطلق اولان الله اسمیله مسمی اولان وجود واحد حقدرکه انك کمالی جمیع کمالات وجودیه وصفات حقیقیه
ونسب اضافیه وعدمیه یه شاملدرکه نعوت مذکوره دن برنعت انی فوت ایتمك وآنك احاطه سندن خارج اولمق
ممکن اولمیه واول نعوتك عرفا وعقلا وشرعا محموده ویامذمومه اولدیغی اکا نسبت ایله علی السویه در آنك
برنعت ایله اتصاف وظهوری نعت آخر ایله اتصاف وظهورندن اولی دکلدر) (ولیس ذلك الالمسمی الله خاصة
وحال بوکه بوعلو ذاتی وکمال اطلاقی ثابت دکلدر الا خاصة الله ایله مسمی اولان ذات الهیه واحد ازلی وابدی
اولان انسان کامل حقیقتیله ظاهر اولان حقایقك حقیقتیدر * پس تعین اول ایله متعینه اولان ذات الله
اسمی ایله مسمادر وذات الله ایچون اول اسم اعظمدر که جمع جمع کمالی ذاتی احدیتنه دلالت ایدر * پس الله ایله
مسمی اولان ذات الله حقیقت انسانیهٔ کمالیهٔ ذاتیه ایله متعین اولدیغی حیثیتله جمیع ذوات وجودیه ونسب
عدمیهٔ مفقوده ونعوت وصفات مذمومه ومحموده یی مستغرقدر وانك سعت دائره سندن واحاطهٔ کلیه سندن
برشیٔ خارج دکلدر ومتوهمك وهمنه سبق ایتمسونکه الله ایله مسمی بوکثرتده متکثره در زیرا الله تعالی متعالیدر
کمالات الهیه یه مناقض اولان شیٔ ایله ظهوردن زیرا الله تعالی جمیع کمالات اسمائیهٔ مؤثره وحقایق فعالهٔ
وجوبیهٔ وجودیه جمعنك احدیتیدر) (واما غیر مسمی الله خاصة مماهو مجلی له اوصورة فیه فان کان مجلی له
فیقع التفاضل لابد من ذلك بین مجلی ومجلی) (واما خاصة الله اسمیله مسمانك غیری یعنی که الله ایچون مجالیدر
ویامرآت حقده ظاهره اولان برصورتدر * پس اگر اسم غیر ایله مسمی اولان الله ایچون مجلی اوله حق اولورسه
پس مجالی بیننده تفاضل واقع اولور برمجلی ایله برمجلی بیننده تفاضلدن لابددر زیرا وجود واحد حقك اعیانده
شهودی اعیانك اکا مجالی اولدیغی ایجاب ایدر * پس اعیان حسبیله حق ایچون وجوه واردر ومجالی بیننده
تفاضل مجالیده حقك ظهوری حسبیله در زیرا بعضیسنده جمیع اسما ایله ظاهردر انسان کامل کبی ویاخود

اسمانك اكثرى ايله ظاهردر انسان غيركامل كبى وياخود اسمادن جماعت قليله ايله ظاهردر حيوان كبى وبعده
نبات كبى وياخود اسمانك اقلى ايله ظاهردر جمادات كبى * پس مجاليدن هر برمجلى ايچون كمال ذاتى يوقدر بلكه
مظهريتى حسبيله كمالدن آنك ايچون نصيب واردر ومظهريت حسبيله مجالى بيننده تفاضل واقع اولور *
پس علوذاتيدن هر بريسنك نصيبى آنك احاطه سى وعدم احاطه سى حسبيله در) (وان كان) (اى غيرمسمى الله
صورة فيه فتلك الصورة عين الكمال الذاتى لانها عين ماظهرت فيه فالذى لمسمى الله هو الذى لتلك الصورة)
واكراسم غيرالله مسمى اولان مرآت حقده صورت اوله جق اولورسه * پس اول صورت ايچون عين كمال ذاتى
حاصلدر زيرا اول صورت شول شيئك عينيدركه اول انده ظاهر اولدى پس الله ايله مسمى اولان وجود
ايچون ثابت اولان كمال ذاتى وجود حقدن ظاهره اولان اول صورت واحده ايچون ثابت اولور * پس وجود
حقده صورك شهودى ايجاب ايدركه اول صوردن هر بريسى ايچون عين كمال ذاتى حاصل اوله كه الله اسميله
مسمى اولان وجود واحد حق ايچون ثابتدر * پس مشهدين واعتبارين بيننده فرق بودركه اكر مسمى اللهك
غيرى حق ايچون مجلى اوله جق اولورسه * البته مراتب علويه ده مجالى بيننده تفاضلدن لابددر * واكر حقده
صورت يعنى حق ايچون اسم اوله جق اولورسه * پس انكيچون كمال ذاتى حاصلدر انك ذاتى مشتمل اولديغندن
اوترى ويااسم مسمانك عينى اولديغندن اوترى * لانها عين ماظهرت فيه * قولى ايله بوكا اشارت ايلدى اى
لان تلك الصورة عين تلك الذات التى ظهرت فيها * وبوكلام اسم مسمانك عينى اولمق اعتبارى اوزره در واما اسم
مسمانك غيرى اولمق اعتبارى اوزره * پس انكيچون كمال ذاتى يوقدر بلكه كمالدن انكيچون برنصيب حاصلدر
پس اسماء بيننده دخى تفاضل واقع اولور مجاليده اولديغى كبى) (ولايقال هى هو ولاهى غيره) (يعنى الله ايله
مسمى اولان ذات ايچون ثابته اولان صورت ايچون دينلمزكه اول صورت انك عينيدر زيرا شيئك صورتى شيئك
عينى دكلدر جميع وجوه ايله * ودخى دينلمزكه اول صورت الله ايله مسمانك جميع وجوه ايله غيريدر زيرا صورت
ذاتيه در مسمادن منفكه اولمز * پس تعين وخصوصيت اعتباريله هى هو دكلدر واما حقيقت اعتباريله هى
هونك غيريدر پس اسماء الهيه دن هر براسم على بذاته در وهر بريسى ايچون كمال ذاتى حاصلدر وهر براسم جميع
اسماء الهيه ايله مسمى اولور) (وقداشار ابوالقاسم بن قسى فى خلعه) (اى كتابه المسمى بخلع النعلين) (الى هذا
بقوله ان كل اسم الهى يتسمى بجميع الاسماء الالهية وينعت بها) (ابن قسى فتح قاف ايله وتخفيف سين وتشديد
ياء ايله شيوخ مغرب اكابرندندر وآنك تصانيفندن خلع نعلين كتابى واردركه شيخ رضى الله عنه شرح ايتمشدر
يعنى تحقيق ابوقاسم كه ابن قسيدر خلع نعلين ايله مسمى اولان كتابنده بومعنايه اشارت ايلدى * ان كل اسم الهى
يتسمى بجميع الاسماء الالهية وينعت بها قولى ايله يعنى تحقيق اسماء الهيه نك كليسى جميع اسماء الهيه ايله
متسمى اولور وانلر ايله منعوت اولور يعنى اسماء الهيه دن هرقنقى اسمى اخذ ايتسك خالق ورازق كبى وانى مبتدا
موضعنه وضع ايتسك * پس اسم الله وسائر اسماء الهيه جمعا وفردا اكا حمل اولنور واول جميع اسماء ايله
منعوت اولور) (وذلك هنالك) اى فى هذا المحل (ان كل اسم يدل على الذات وعلى المعنى الذى سيق له ويطلبه فمن
حيث دلالته على الذات له جميع الاسماء ومن حيث دلالته على المعنى الذى ينفرد به يتميز عن غيره كالرب
والخالق والمصور الى غير ذلك فالاسم المسمى من حيث الذات والاسم غير المسمى من حيث ما يختص به
من المعنى الذى سيق له) (يعنى اسماء الهيه دن هر براسم جميع اسماء الهيه ايله مسمى اولوب انلر ايله منعوت
اولديغنك بومحلده بيانى بودركه تحقيق هر براسم ذاته دلالت ايدر ودخى شول معنايه دلالت ايدركه اول اسم
اول معنى ايچون وضع اولندى واول معنى اول اسمى طلب ايدر يعنى اقتضا ايدر * پس هر براسمك ذاته دلالتى
حيثيتيله اول اسم ايچون جميع اسماء الهيه حاصلدر * پس اول اسم جميع اسما ايله متسمى اولور وانلر ايله منعوت
اولور فهو هى من هذا الوجود وهر براسمك شول معنايه دلالتى حيثيتيله كه اسم اكا منفرد اولور اول اسم اسم
آخردن متميز اولور رب وخالق ومصور كبى وبونلردن غيرى اسما كبى * پس اسم ذات حسبيله مسمادر واسم
مسمانك غيريدر اول اسم ايچون وضع اولنان معنادن اسمه مختص اولان شئ حسبيله كه اول معنى ايله اول
اسم اسم آخردن متميزدر) (فاذا فهمت ان العلى ماذكرنا) (پس چونكه سن فهم ايتسك كه تحقيق علوك اعلى
مراتبى علوذاتيدر وعلى اولان علوذاتى صاحبيدر علمت انه اى ان علو العلى) (ليس علو المكان ولا علو

المكانة فان علو المكانة يختص بولاة الامر كالسلطان والحكام والوزراء والقضاة وكل ذى منصب سواء
كانت فيه اهلية ذلك المنصب اولم يكن والعلو بالصفات ليس كذلك) (سن عالم اولورسن كه تحقيق اول علانك
علوى علومكان وعلومكانت دكلدر زيرا علومكانت ولاة امره مختصدر سلطان وحكام ووزرا وقضاة كبى ودخى
هرمنصب صاحبى كبى على السويه دركرك انده اول منصبك اهليتى اولسون سلطان عادل وحاكم معتدل ووزير
عاقل وقاضى غيرجاهل كبى وكرك اولمسون وصفات ايله اولان علو علومكانت كبى دكلدر زيرا علومكانت على
اولان علومكانتك اندن زوالى قتنده عليا باقى قالمز سلطان وحاكمك ووزير وقاضينك منصبلرندن انعزالى كبى
زيرا علومكانت فى الحقيقه مرتبه ايچوندر انلر ايچون دكلدر وصفات الهيه ايله علم وقدرت كبى على اولان
كمسنه دن علو زائل اولمز وعلوذاتى جميع مراتب علودن اعلى در * پس علو درت قسم اوزره در اعلاسى علو
ذاتيدر اندنصكره علوصفاتيدر اندنصكره علومكانيدر اندنصكره علومكاندر واقسام اربعه حقه مختصه در
وحق جميع اقسام علو ايله جمعا وتفصيلا اعلمدر وانسان كامل ايچون اقسام علودن نصيب اوفر حاصلدر
ولكن وقتا كيم علوصفاتى ايله على اولان بعض امورده منصب ايله علوصاحبنك سلطنتى تحتنده اولديسه
سلطان جاهل ووزير غيرعاقلك اعلم واعقل ناس اولان كمسنه نك اوزرينه تحكمى كبى * پس شيخ رضى الله عنه
(فانه قد يكون اعلم الناس يتحكم فيه من له منصب التحكم وان كان اجهل الناس) (ديدى زيرا شان بودركه ناسك
علمى واقع اولوركه انده تحكم ايدر منصب تحكم صاحبى اولان كمسنه واكرچه كيم اول كمسنه ناسك اجهلى واقع
اولديسه) (فهذا على بالمكانة بحكم التبع ماهو على فى نفسه فاذا عزل زالت رفعته والعالم ليس كذلك) (پس
منصبه تحكم صاحبى تحكم التبع علومكانت ايله عليدر كندى نفسنده على دكلدر زيرا آنك علوى اول مرتبه يه
نسبت وتبعيت ايله در * پس چونكم منصبندن عزل اولنسه آنك رفعتى زائله اولور متبوعك زوالى سببيله
وحال بوكه علوصفات ايله عالى اولان عالم بويله دكلدر زيرا آنك رفعتى زائله اولمز ومنصبندن منعزل اولمز والله
يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

فص حكمة مهيمية فى كلمة ابراهيمية

مهيم اسم مفعولدر يهيمدن) (انما سمى الخليل خليلا لتخلله وحصره جميع مااتصفت به الذات الالهية) (
ابراهيم خليل عليه السلام خليل ايله تسميه اولندى صفات الهيه بيننده كه ذات الهيه انلر ايله متصفه اولدى
اول تخلل ايتديكندن اوترى وجميع صفاتى حاصر اولديغندن اوترى يعنى جمعيت اسمائيه وصورت الهيه ذاتيه يه
تخلل ايدوب جميع صفات الهيه يى جامع اولديغندن اوترى * پس وقتا كيم صفات واسماء الهيه ابراهيم
عليه السلام ايله قائمه اولديسه وابراهيم دخى اسما وصفات مظهريتنك حقى حق قيام ايله قائم اولديسه * پس
جميع صفات الهيه واسماء ذاتيه ايله متصف اولور ومحبت الهيه ذاتيه ابراهيمك جميع
حقايقنده وذاتنده سريان ايدر ومحبت ابراهيميه دخى حقايق حضراتنده سريان ايدر * پس اعتبار اول اوزره
خليل تسميه اولندى فاعل معناسنه اولديغى حالده واعتبار ثانى اوزره مفعول معناسنه اولديغى حالده) (قال
الشاعر * وتخللت مسلك الروح منى * وبه سمى الخليل خليلا * خليل فاعل معناسنه اولوب صفات الهيه ده
متخلل اولديغى شيخ رضى الله عنه قول شاعر ايله استشهاد ايدوب ايتدى شاعر روح مثابه سنده اولان حبيبنه
خطاب ايدوب ديديكه سن تخلل ايتدكندن روح مسلكنده يعنى بنم وجودم اجزاسنده بنم روحم جميع جوارح
واعضامده تخلل ايتديكى كبى سندخى روح مسلكنده تخلل ايتدك وبوسببدن اوترى خليل خليل ايله تسميه
اولندى محبتده تخللك استعمالى تشبيه اوزره مبنيدر زيرا عبدك جميع صفات حقله اتصافى وجميع صفاتنى
حصرايتمسى امتزاج معناسنه تخلل دكلدر بلكه تخلل صفات الهيه نك تجليسى ايله صفات عبدك محو
اولمسيدر وصفات حقله عبدك حق قيام ايله قيامیدر تاكيم عبد اسماء الهيه ايله مسمى اوله قال تعالى (انى
جاعلك للناس اماما) (پس حقيقتده خلتك معناسى ابراهيمك صورت الهيه ايله ظهوريدر * پس ابراهيمك حق
سمعى وبصرى وسائر قواسى اولوركه ابراهيم حقله ايشيدر وحقله كورر وبومحبته قرب نوافل ايله تسميه اولنور
زيرا ذات عبد اوزره صفات عبد زائده در * پس عبدك حقده صفات ايله فناسى حب نوافلدر يعنى زوائددر
پس كانه ابراهيم عليه السلام حضرات الهيه يه وصفات الهيه يه تخلل ايتدى * پس انك نفسى الله تعالى يه

صفاتی ایله تقرب ایتدکده الله تعالی اکا دخی کندی صفاتنی کیدیروب صورت الهیه ایله ظاهر اولدی
(کما یتخلل اللون المتلون فیکون العرض بحیث جوهره ماهو کالمکان والمتمکن) (کاف لتخلله قولنه متعلقدر
خلیلک صفات الهیه بینده تخللنی بیان ایدوب تمثیل ایراد ایتدی * یعنی خلیل علیه السلام ذات الهیه در
وصفات الهیه ده متخلل اولوب ذات الهیه ده انک ذاتی مختفیه وصفاتی فانیه اولمغله صفات الهیه ایله متصف
اولوب ظاهر اولور لون متلونه تخلل ایتدیکی کبی متلونک جمیع اجزاسنده سریانی ایله * پس عرض که لوندر
متلونک جوهری مکاننده واقع اولور بینهماده امتیاز مرتفع اولور اول تخلل مکان ایله متمکن کبی دکلدر
یعنی متمکنک مکانه تخللی کبی دکلدر یعنی لون متلونده متخلل اولدقده متلونک جمیع اجزاسنده سریانی سببیله
شول حیثیتده واقع اولور که هوهو اولور واشارت حسیه ایله بینهماده فرق اولنمز * پس عرض جوهرک جمیع
اجزاسنده سریان ایدر زیرا عرضک جوهرده حلولی سریانیدر جوهرک جمیع اجزاسنه شامل اولدیغندن
اوتری که ظاهرا وباطنا جوهرک اجزاسندن برجزء عرضدن خالی اولمیه سوادک برجسمده سریانی کبی ما لیس
معناسنده در وضمیر تخلل خلیله راجعدر یعنی ذلک التخلل متمکن اولان برجسمک مکان اولان جسم آخره تخللی
کبی دکلدر تا کیم حق خلیل ایچون ظرف اولمق لازم که ویاخود انک عکسنده خلیل حق ایچون ظرف اوله
ویاخود حلول لازم که زیرا بونلرک کلیسی باطلدر ومعقولی محسوسه تشبیه ایتدی طالبینه تفهیم ایچون زیرا
هرشی که شهادتده واقع اوله غیبده واقع اولان شیئک دلیلیدر ومعقولاته محسوسات ایله استدلال اولنور
(اولتخلل الحق وجود صورت ابراهیم) (لتخلله قولنه عطفدر یعنی ویاخود خلیل خلیل ایله تسمیه اولندی
ابراهیمک صورتی وجودنه حق متخلل اولدیغندن اوتری وابراهیمک صورتی وجودنه حقک تخللی وسریانی
صفات ابراهیم ایله وصورت ابراهیم ایله حقک اتصافیدر وشیخ رضی الله عنه اولتخلل حق وجود صورت
ابراهیم دیدی ودیمدی اولتخلل الحق صورت ابراهیم صور اشخاصی حقه اطلاق ایتمکدن انی وقایه دن اوتری
پس حق وجودی ایله وجود صورت ابراهیمده متعین اولدیغی حیثیتله صفات مخلوقاتدن ابراهیمه مضاف
اولان جمیع صفات حقه اضافه اولنور * پس حق مظهر ابراهیم ایله فاعل اولور وآنک سمعی ایله سامع وآنک
عینی ایله رائی اولور) (وکل حکم یصح من ذلک فان لکل حکم موطنا یظهر به) (وفی بعض النسخ یظهر فیه
لابتعداه بوکلامده تقدیم وتأخیر وارددرای وکل حکم من ذلک یصح یعنی حکمین مذکورینده هرحکم
صحیحدر زیرا هر برحکم ایچون برموطن ومقام حاصلدر که اول حکم اول موطن سببیله ظاهر اولور باسبب
ایچون اولدقده واما فی معناسنه اولدقده هر برحکم ایچون برموطن حاصلدر که اول حکم اول موطنده
ظاهر اولور آنی تعدی ایتمز (امدی) ابراهیمک صفات الهیه به تخللی حضرت الوهیت موطننده درکه قوسینی
مشتمل اولان دائرهٔ وجودک قوس اعلاسیدر که اسما وصفات الهیه انده متعینه ومجتمعه در * پس انسان
صفات بشریه دن فانی اولوب قرب نوافل ایله حقه تقرب ایتمکله صفات الهیه ایله متصف اولوب قوس اعلی
موطننه عروج ایتسه حضرت الوهیتده اولان قوس اعلانک اسما وصفاتی جمعیتنه مظهر اولور وصفات
الهیه نک احکامی آنده ظهور ایدر زیرا صفات الهیه موطننده در وابراهیمک صفات الهیه ایله اتصافی حکمی
بوموطندن تعدی ایتمز وابراهیمک صورتی وجودنه حقک تخللی وصورت ابراهیم ایله ظهوری وصفات خلقیهٔ
ابراهیمیه ایله اتصافی ابراهیمک وجودنده تعینی حیثیتیله در * وصفات خلقیه نک تعینی موطنی عالم امکاندرکه
دائرهٔ وجودک قوس ادناسیدر * پس حق تعین وظهور جهتیله قوس ادنایه نزول ایتدکده صفات
خلقیه ایله ظاهر اولور وقوس ادناده متعین اولان شخصک وجودنده تعینی حسبیله صفات خلقیه اندن
صدور ایدر تأذی ومکر واستهزا وکید وسخریه ومرض وجوع وظما کبی اولان صفات خلقیه که حقک بونلر ایله
ظهوری قرآن وحدیثده ثابتدر وموطنک مقتضاسی اوزره بونک کبی صفات نقص اکا مضاف قلنور * لکن عالم
موطنندن تعدی ایتمز * جناب الوهیت صفات محدثاتدن منزهدر بوتقدیر اوزره کل قولی ابتدائیه اوزره مرفوع
اولور خبری یصح جمله سی اولور وکل جمله سی لتخلله اولتخلل الحق قولنه معطوفدر فان لکل حکم قولی یصح
قولنه تعلیل اولور (الاتری الحق یصفات المحدثات واخبربذلک عن نفسه ویظهر بصفات النقص وبصفات الذم
حکم ثانی ایچون استشهاددر که حقک صورت ابراهیمه تخللی وصفات محدثات ایله ظهوری حکمیدر یعنی سن

حق

حقی کورمزمیسن که صفات محدثات ایله ظاهره اولور * وتحقیق بوظهور ایله کندی نفسندن اخبار ایلدی *
وصفات نقص ایله وصفات ذم ایله ظاهر اولور که مرتبهٔ عقلده ویا شرعده ویا عرفده نقصی وذمی ایجاب ایدر وحقک
صفات محدثات ایله ظهوری یؤذون الله * ومکر الله * والله یستهزئ * وسخر الله منهم * کبی ولسان صادق
اوزره وارد اولان مرض وجوع وظمأ کبی وحدیثده ضحک الله مافعلتما البارحة وارد اولدی پس حق تعالی
صفات محدثات ایله محدثاتده محدثات حسبیله ظاهر اولور) (الاتری المخلوق یظهر بصفات الحق من اولها
الی آخرها) (حکم اول ایچون استشهاددر که * ابراهیمک صفات الهیه یه تخللی وصفات حقله اتصافی حکمیدر
یعنی سن مخلوقی کورمزمیسن که صفات حقله من اولها الی آخرها ظاهر اولور * وصفات الهیه ایله ظاهر اولان
مخلوق انسان کاملدر که * ان الله خلق آدم علی صورته * وصورت حق اسما وصفات الهیه جمعیتنک صورتیدر که
صفات الهیه دن برصفت آنک احاطهٔ کلیه سندن خارجه دکلدر * بلکه صفات الهیه انکله قائمه واحکامی
مظهره درانکچون (وکلها حق له) (یعنی صفات الهیه نک کلیسی انسان کامل اولان مخلوق ایچون حقدر *
یعنی آنلر ایله ظهوراتک حقیدر سعت قابلیتیله واستعدادکلی ایله زیرا مخلوقک حقیقتی مخلوقک عین ثابته سنده
حقیقتیله ظاهر اولان حقدر * پس من حیث الحقیقه صفات الهیه مخلوق ایچون حق وثابتدر * وکذلک صورت
الهیه جمعیه سی حیثیتیله * وحق قولی ثابت معناسنه اولمق جائزدر * یعنی صفات الهیه نک کلیسی انسان ایچون
ثابتدر (کماهی صفات المحدثات حق للحق) (نته کیم صفات محدثات حقک حقیدر ویاحق ایچون ثابتدر * زیرا
صفات محدثات حقک شئونیدر (کل یوم هو فی شان) وصفات محدثاتک حقیقتی حقدر که بعض مظاهر خلقیه ده
تعین وظهور اعتباریله حق آنلر ایله ظاهر (وهو علی کل شئ شهید) هویت ساریه سی اعتباریله هرشیده حاضردر
وهرمظهرده متجلی وآندن ناظردر * پس چنکیم محدثاتک وجودی آنلرده ظاهر اولان حقک وجودی اولسه
بطریق اولی صفات محدثات حق ایچون صفات اولور وهی قصه وشان ضمیریدر ای القصة ان صفات المحدثات
حق للحق الله تعالی اینک (قل هو الله احد) قولی کبی ویاصفات المحدثات قولنه عائددر * وصفات المحدثات
قولی ضمیردن بدل کادر ویاضمیری بیاندر که تفسیر مجراسنده جاریدر کانه قال کماهی ای صفات المحدثات
(الحمد لله) (الله تعالی الحمد لله دیدی پس حمدی الله ایچون اثبات ایتدی کرک حمد حامد معناسنه اولسون وکرک
محمود معناسنه وشک یوقدر که خلق دخی حمد ایدر * وحمد اولنور لسان حق ایله) (ان الله وملائکته یصلون
علی النبی) (هو الذی یصلی علیکم) (وکان بالمؤمنین رحیما) (وسائر انبیا ومؤمنینک حمدی وبعضلرک انبیا که
بعضیسی بعضیسنه ثنا ایدر * پس حامد ومحمود الله اولدیغی اعتبار اوزره حمدک الله ایچون اولدیغی ظاهردر *
واما حامد ومحمود خلق اولدقده پس وجه بودر که حق تعین جهتیله صورت حامدده ظاهردر وحمد ایله کندی
کمالی مظهردر * وهرمحمودک صفتی اولان ثنا دخی صورت محمودده شول کماله متجلی اولان حقک عینیدر که
اول کمال سببیله محمود حمده مستحق اولور * پس حمد حقک کمالاتندن برکمالک صفتیدر که حقیقت حقدن
صادر اولور * پس حامد ومحمود مظهرنده ظهور ایدن کمال مقابله سنده حامد مظهرندن اولان حمد دخی حقدر
انکچون) (فرجعت الیه عواقب الثناء من کل حامد ومحمود) (دیدی پس هرحامد ومحموددن ثنانک عواقبی
حقه راجعه اولدی * زیرا هرمظهر وموجودده ظاهره اولان کمالات ایله فی الحقیقه محمود اولان حقدر حق اول
مظهرده متعین اولوب آنک عینی اولدیغی حیثیتله وحامد دخی فی الحقیقه حقدر * زیرا اول کمالات ومحامدی
اول حامدده مظهر واول کمالاتله ظاهر اولان حقدر فهو الحامد والمحمود والحمد ولکن وقتا کیم فرجعت الیه
عواقب الثناء من کل حامد ومحمود قولی محامدک حقه رجوعنی تخصیص ایدوب امور غیر محموده خارجه
قالدیسه وحال بوکه جمیع امورک مبدئی ومستندی حقدر * پس امرک رجوعی حکمنی تعمیم ایدوب کل ایله
تأکید ایلدی) (والیه یرجع الامر کله دیدی * یعنی امرک کلیسی کرک محمودی وکرک مذمومی حقه رجوع ایدر
(فعم ماذم وما حمد وما ثمة الا محمود او مذموم) (پس امرک حقه رجوعی حکمی مذموم ومحمود اولان شیئه
عام اولدی وحال بوکه وجودده محموددن ویامذمومدن غیری یوقدر * ولکن فرجعت الیه عواقب الثناء قولنده
دخی) (والیه یرجع الامر کله قولنده حقه رجوع برفاج وجه اوزره در * بروجهی ذکر اولندیغی کبی که وجود
حقک مظاهر اشیاده تعین وظهوری حیثیتیله در که هرمخلوقک افعالی وصفاتی موطن حسبیله حقه اضافه

اولنور* و بروجه دخی بودرکه مخلوقك مظهریتنه اضافت اولنان صفات مخلوقده تعین حیثیتیله ظاهر اولان
حقه اضافت اولنور* وبروجه دخی بودرکه هر مخلوقك افعال وصفاتی افاضه طریقیله وجود حقدن مستفاددر
محل حسبیله* و بروجه دخی بودرکه اعیان وجودیه کندی نفسنده معدومه در* تجلیات اسمائیه وتعینات
الهیه ایله موجوده در* پس اکر اعیان وجودیه ده ظاهره اولان تعینات الهیهٔ اسمائیه در* واکر تعین اولده
وحضرت علمیه ده متعینه اولان اسماء وصفات الهیه ونسب واضافات وشئون ذاتیه در (کل شیء هالك الا
وجهه) قیامت کبری اولان تجلی ذات قتنده اسقاط اضافات اولدقده مظاهر مختلفه ده ظاهره اولان تعینات
الهیه ومجالی حسبیله مجالی یه نسبت اولنان تجلیات ربانیه وتعینات اسماء وصفات الهیه وصور علمیهٔ غیبیه
مبدأ جمیع تعینات اولان ذات الهیه یه رجوع ایدر رفع ماذم قولنده اولان ذم عقلی ویا شرعی ویا عرفی ترتب ایتمز
الا تعین نسبی اوزره که اکر اول تعین نسبیدن نظر قطع اولنسه بحسب الحقیقه مدحه وحمده منقلب اولورنته کیم
شهوه مذمومه دروزانی ایله زنا دخی مذموماندروشك یوقدرکه شهوت مذمومه نفسك وجودنده ساریه اولان
محبت الهیهٔ ذاتیه نك قوتی وظلی اولدیغی حیثیتیله محموده در* وآنك عدمی که عنتدر حد ذاتنده مذمومه در
وکذلك ذاتی انسان اولدیغی اعتباریله وزنا ووقاع فعل کمالی اولدیغی اعتباریله که اکر انسان اکا قادر اولمسه
ناقص ومذموم اولوردی* پس شهوت حب الهی اولان حقیقتی اعتباریله وصورت ذکورت وانوثیتده تعینی
اعتباریله وتولید مثل وحفظ نوع انسانی ایچون سبب اولدیغندن اوتری وتجلیات جمالیه دن برنوع کمالك لذتنی
موجب اولدیغندن اوتری ومعرفت کلیه ایله حقی عارف وعبادت ذاتیه ایله حقك عبادتنه عاکف اولان انسان
کاملك ظهورنه سبب وآنك نشأتندن برنشأت اولدیغی اعتباریله بلکه حب الهی صورتی وصورت الهیهٔ
جمعیه نك دخی صورتی ومظهر انسانیده ظهور ایدن کمالات الهیه وکونیه نك منشئی اولدیغی اعتباریله مطلقا
محموده در وکذلك زنا دخی حد شرعدن خارج شهوت طبیعیهٔ محضه دن نظری قطع ایدوب فعل کمالی وجودی یه
نسبت ایله وسائر نسب ایله محموددر* پس ذم حمده منقلب اولور بلکه ذم حمده منقلب اولمز* زیرا مذموم کورینن
شیء نظر آخرده محموددر نهایت بعض عوارض سببیله صورت ذمده ظاهردر* پس ذم توجه ایتمز الا شهوتك
شرع ایله عقله عدم اطاعتنه پس شهوت مذمومه اولدیغی شرعله عقلك طاعتندن خارج اولدیغی اعتباریله در
ومقتضای شرع اوزره* عدم وقوعی موجب انقطاع نسب وارثدر* وسبب اختلال نظام ووقوع فتن در وبونلر
امور عدمیه در تعین خلقی اعتبارنه عائده در وعدمیت اعتباریله وجهت امکان ایله صفات ممکانه راجعه در*
والا وجود ایله وجوب وبونلرك جمیع احکامی محموده در دوام وجود دخی حمددر* پس جمیع امور اکر محامد
واکر مذام حقه رجوع ایدر* ولکن مذامك رجوعی بعض امور عدمیهٔ اضافیه یه نسبتله مذام اولدیغی
اعتباریله دکلدر* بلکه صور مذامده ظاهره اولان امورك اصلی اولان حقیقتی اعتباریله ویاخود اول نسبت
عارضهٔ اضافیه دن ارجح اولان نسب وجودیه اعتباریله محامد اولدیغی حیثیتیله رجوع ایدر* فالکل منه
بحسب المبدأ والظهور والیه المعاد والرجوع والکمال وعقول ضعیفه یی تأنیس ونفوس محجوبه یی تشویق
وتأسیس ایچون آیات ایله استدلال اولندی والا ارباب کشف وشهود واصحاب ذوق ووجود امری علی ما هو علیه
مشاهده ایدرلر (اعلم انه ما تخلل شیء شیئا الا کان محمولا فیه) سن بیلکه تحقیق شان بودرکه برشیء برشیئه تخلل
ایتمز یعنی نفوذ ایتمز الا متخلل اولان شیء متخلله ده فتح لام ایله محمول اولدی زیرا شیء متخلل شیء آخرك جوهرنه
نافذ ومتغلغلدر ماتك تجردده نفوذی وسریانی کبی (فالمتخلل (بکسر اللام) (اسم فاعل محجوب بالمتخلل) بفتح
اللام) (اسم مفعول واسم المفعول هو الظاهر واسم الفاعل هو الباطن المستور) پس متخلل که اسم فاعلدر
محجوبدر متخلل ایله که اسم مفعولدر* پس اسم مفعول ظاهردر* واسم فاعل باطن ومستوردر* پس
متخلل اولان شیء حامل وظاهردر ومتخلل آنده محمول ومستور وباطندر) (وهو) (ای المتخلل بکسر اللام
(غذاء له) ای للمتخلل بفتح اللام) (کالماء یتخلل الصوفة فتربو به وتتسع) (یعنی متخلل کسر لام ایله متخلل ایچون
فتح لام ایله غذادر ما کبی صوفه یه تخلل ایدر پس صوفه ما ایله زیاده اولور ومتسعه اولور پس ابراهیم علیه السلام
جمیع حضرات الهیه یه متخلل اولمغله حضرات الهیه ده محمول وآنلر ایله محجوب اولور وحقك جمیع اسماء
وصفاتی اولورکه آنك اوزره ظاهره در* پس ابراهیم احکام ونعوت واسماء وصفاتله حقی ایچون غذا اولور*

وکذلك وجود حق صورت ابراهیمه متخلل اولمغله اول صورتده وانکله محجوب اولور* پس حق ابراهیمك سمعی
وبصری وسائر قواسی اولور (امدی) متخلل کسر لام ایله باطن اولدیغی کبی فتح ایله ظاهر اولور وحال بوکه ظاهر
باطن ایله متغذی اولور زیرا ظاهر اوزره فیض واصل اولمز الا باطندن پس باطن ظاهرك غذاسیدر* وظاهر
باطنله متغذی اولور* زیرا آنك قوامی ووجودی وثباتی انکله در پس اکر عبد متخلل وباطن اوله جق اولورسه
حق متخلل وظاهر اولور وعبد اسماء وصفات ایله حق ایچون غذا اولور اکر حق متخلل وباطن اوله جق اولورسه
عبد متخلل وظاهر اولور* وحق عبد ایچون قوا وغذا اولور پس انکیچون) (فان کان الحق هو الظاهر فالخلق
مستور فیه فیکون الخلق جمیع اسماء الحق سمعه) (وبصره ویده ورجله) (وجمیع نسبه وادراکاته وان کان الخلق
هو الظاهر فالحق مستور باطن فیه فالحق سمع الخلق وبصره ویده ورجله وجمیع قواه وکما ورد وفی الخبر الصحیح)
دیدی یعنی پس وجه اول اوزره اکر حق ظاهر اوله جق اولورسه پس خلق انده مستور وباطن اولور پس خلق حقك
جمیع اسماسی اولور سمعی وبصری ورجلی وجمیع نسب وادراکاتی اولور واکر خلق ظاهر اوله جق اولوسه پس حق
خلقده مستور وباطن اولور پس حق خلقك سمعی وبصری ویدی ورجلی وجمیع قواسی اولور نته کیم خبر صحیحده
وارد اولدی خبر صحیحدن مراد حقك قولی اولان اذا تقرب الی عبدی بالنوافل کنت سمعه وبصره ویده ورجله الی
آخر الحدیث* حدیث قدسیدر وبو قربه قرب نوافل دیرلر وقرب اول قرب فرائضدر زیرا اصل وجود حقدرکه
واجب وفرضدر ونفل وجود خلقدرکه فرعدر* پس خلیل علیه السلامك حقنده وجهینك اعتباری جائزدر
ولکن لفظ خلیل فاعل معناسنه اولوب ابراهیمك حضرات الهیه یه متخلل اولمسی اوائل سلوکنده اعتبار اولنمسی
انسبدر* زیرا قرب نوافل مرتبه سیدر وخلیل مفعول معناسنه اولوب حقك صورت ابراهیم وجودنه متخلل
اولمسی سلوکنك اواسط واواخرنده اعتبار اولنمسی اوفقدر* زیرا قرب فرائض مرتبه سیدرکه قرب نوافلدن
اکمل واجمع واشمل واوسعدر زیرا قرب نوافل صاحبی محبدر آنك سلوکی جذبه اوزره مقدمدر وفناسی بقاسی
سابقدر صفاتی فانیه وعینی باقیه در حق اکا اسم باطن ایله متجلیدر* وحق آنك ادراکنك آلتیدر وقرب فرائض
صاحبی محبوبدر آنك سلوکی جذبهٔ الهیه ایله در وسلوکی جذبه دن مؤخردر وبقاسی فناسنی سابقدر ذاتی وصفاتی
فانیه در حق اسم ظاهر ایله متجلیدر وحق متجلینك ادراکنه اول آلتدر* پس عبد حقك سمعی وبصری وسائر
قواسی اولور قال النبی صلی الله علیه وسلم) (ان الله قال علی لسان عبده سمع الله لمن حمده هذه ید الله) وما رمیت
اذ رمیت ولکن الله رمی (وید رامیه ید محمددر* پس حق تعالی رمیی محمد علیه السلامدن نفی ایدوب کندیسی
ایچون اثبات ایلدی یعنی مظهر محمدی ایله رامی اولان حقدر دیمکدر) (ثم ان الذات لو تعرت عن هذه النسب
لم تکن الها وهذه النسب احدثتها اعیاننا) (یعنی مرتبهٔ الوهیتده صفات الهیه ونسب خلقیه ذات الهیه نك
لوازمی اولوب مرتبهٔ الوهیت نسب الهیه یه ونسب الهیه اعیان خلقیه یه متوقفه اولمغله شیخ رضی الله عنه
ایتدی آندنصکره تحقیق اکر ذات الهیه بو نسبدن الوهیت وربوبیت کبی عاریه اولیدی اله اولمزدی وحال بوکه
بو نسبی بزم اعیانمز احداث ایلدی یعنی مرتبهٔ الوهیتده متعینه اولان ذات موجده ذات مطلقه دکل اکر اول
مرتبه نك لوازمی اولان نسب الهیه دن عاریه اولیدی اله اولمزدی ذات مطلقه اولوردی ولکن اول مرتبه ده
ذات بو نسبدن عاریه اولمز زیرا اول مرتبه نك مقتضاسی اسماء وصفات الهیه ونسب ربانیه در وبونلر تحققده
نسب خلقیه یه متوقفه در زیرا الوهیت وربوبیت وخالقیت ورازقیت وسائر نسب الهیه دخی حقایق اضافیه در
آنلرك وجودی نسب واضافت ایله در* پس الوهیت مألوهیتله وربوبیت مربوبیتله متحققه در* وبو نسبدن
تنزیه اولنمیان ذات مرتبهٔ الوهیتده متعینه اولان ذات موجده در ذات غناء ذاتیسی حسبیله دکلدر زیرا اطلاق
ذاتیسی حسبیله عالمیندن غنی اولدیغی کبی اسماء الهیه ونسب ربانیه دن دخی غنیدر ذات مطلقه اسم ورسمدن
ونعت وصفتدن وبرشیئله محکوم علیه اولمقدن غنیه در پس ذات ایچون الوهیتك تحققی تعین اول مرتبه سنده
ذاتك جمیع تعینات غیبیهٔ ذاتیه ونسب الهیه وخلقیه ایله ظهوری ایله در پس اکر ذات نسب الهیه وخلقیه دن
متعریه اولیدی* ذات مطلقه اولوردی اله ایله تسمیه اولنمزدی وحال بوکه ظهور واظهار ایچون* وکمال جلا
واستجلاء ذات ایچون مرتبهٔ الوهیتك ثبوتی لازمدر) (فنحن جعلناه بمألوهیتنا الها) پس بزم مألوهیتمز ایله الهی
اله ایلدك یعنی ذاتك الوهیتی صفتیله متصفه اولمسی واسم اله ایله مسمیه اولمسی بزم مألوهیتمز ایله در زیرا اکر بزم

اعیان خارجه مرا کامأ لوهه اولمیدی ذات الله ایله تسمیه اولنمزدی * پس الوهیتك تحقق بزم مألوهیتمز ایله‌در
زیرا ذات الوهیتك نسب الهیه لوازمیدر ونسبت متحققه اولمز الا منتسبین بیننده زیرا اله ورب وخالق بیننده
مألوه ومربوب ومخلوق بیننده الوهیت وربوبیت وخالقیت نسبی متحققه اولور پس نسب الهیه نك تحققی اعیان
خلقیه ایله واقعدر * واعیان خلقیه آنلری اظهار ایدر (امدی) اعیاندن مرادکرك اعیان وجودیه خارجیه
اعتبار اولنسون وکرك اعیان غیبیه اعتبار اولنسون اعیانك وجود حقدن خارج وجود مستقل ایله وجودی
بوقدر تاکیم فنحن جعلناه بمألوهیتنا الها قولنده اله بزم اعیانمزك مجعولی اوله وبو کلامده شطح لازم کله زیرا
عارف کاملك کلامنده شطح بوقدر بلکه اعیان غیبیه الهیه نك ثبوتی تجلی الهی ذاتی ایله‌درکه مرایای اعیانده
ذات الهیه اعیانك حسبیله متجلیه‌در واعیان عدمیه اوزره‌در وکذلك اعیان وجودیه خارجیه‌ده دخی ظهور
وتجلی اعیان حسبیله ذات موجده نکدر بلکه اعیان حسبیله اعیانده مقید اولوب * اعیان مظاهرندن فنحن
جعلناه بمألوهیتنا الها کلامی ایله متکلم اولان حقدر * پس جاعلیه ومجعولیه نسب الهیه بیننده‌در *
(فلا یعرف حتی نعرف قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من عرف نفسه فقد عرف ربه وهو اعلم الخلق بالله)
پس اله معروف اولمز اله اولدیغی حیثیتله بز معروف اولمینجه انکیچون رسول الله صلی الله علیه وسلم برکمسنه
کندی نفسنی عارف اولسه تحقیق ربنی عارف اولوردیدی * وحال بوکه رسول علیه السلام اللهی عالم اولان
خلقك اعلمیدر پس اعلم خلق الله اولان رسول علیه السلام معرفت ربی نفسك معرفتنه حواله ایتدی پس ربك
معرفتی نفسك معرفتنه متوقفه‌در * وربك معروف اولمسی خلقك معروف اولمسنه‌ندر زیرا ربوبیت مربوبیتله
ثابته‌در پس رب مربوب ایله بیلنور زیرا احد متضائفین بیلنمز الا آخر ایله انکیچون رسول علیه السلام معرفت
ربی معرفت مربوبه تعلیق ایلدی وبو حدیثك بونده ایرادی ایله بو مقامده معرفت رب ایله معرفت نفسی بیان
ایتمك مراد دکلدر انجق ذاتك اله ورب ایله مسمی اولمسی مألوه ومربوبه متوقف اولدیغی بیان ایتمکدر *
ونفسك معرفتندن معرفت ربك لزومی موضع آخرده ذکر اولنور (فان بعض الحکماء واباحامد ادعوا انه یعرف
الله من غیر نظر الی العالم وهذا غلط) پس تحقیق حکمانك بعضیسی ابوعلی ایله آنك اتباعی کبی واباحامد که امام
محمد غزالیدر ادعا ایتدیلر که تحقیق شان بوندرکه الله بیلنور عالمه نظرسز وآنلرك بودعوالری غلطدر زیرا الوهیت
حیثیتیله آنك معرفتی مألوه اولان عالمه موقوفه‌در زیرا الوهیت مألوهسز متحققه اولمز * پس الوهیت حسبیله
اللهك معرفتی عالمه نظرا تمکه موقوفه‌در وآیات الهیه افاق وانفسده لامعه‌در قال تعالی سنریهم ایاتنا فی الافاق
وفی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق وقال فی الحدیث القدسی (کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق
لاعرف) پس ماسوای حق اولان عالم معرفت الهیه نك حصولی ایچون مخلوقدر * ولکن ذات مطلقه قدیمه
وازلیه وعالمیندن غنیه اولدیغی علی طریق الاجمال بیلنور انکیچون (نعم تعرف ذات قدیمة ازلیه) دیدی یعنی نعم
ذات قدیمه وازلیه اولدیغی بیلنور ولکن) (لا یعرف انه اله حتی یعرف المألوه فهو الدلیل علیه) (ولکن ذات اله
اولدیغی بیلنمز مألوه بیلنمینجه پس مألوه الهه دلیلدر * پس الوهیت حسبیله اللهك معرفتی عالمه نظرا تمکه
موقوفدر * زیرا مرتبه الوهیت جمیع اسماء الهیه وصفات ربانیه‌یی جامعه‌در واسماء وصفات مظاهرسز متعینه
ومتحققه اولمز * پس الوهیت وربوبیتك ذات ایچون ثبوتی مألوه ومربوبه متوقفه‌در * واما حقك وجود ذاتیسی
اصلا برشیئه متوقف دکلدر * زیرا حق من حیث ذاته عالمیندن واسماء الهیه‌دن غنیدر) ثم بعد هذا فی ثانی حال
یعطیك الکشف ان الحق نفسه کان عین الدلیل علی نفسه وعلی الوهیته) یعنی اللهك مألوه ایله معرفتندن صکره
ثانی حالده که مقام جمعدر سکا کشف اعطا ایدرکه تحقیق حقك نفسی کندی نفسنه والوهیتنه عین دلیل اولدی
یعنی مألوهك حقیقتنه نظر اولندقده که مألوهك وجود ذهنیسی اولا عین ثابته‌سنده نفس اقدس ایله
ذاتك تجلیسیله‌در * وثانیا وجود عینیسی اسماء وصفاتك تجلیسیله‌در * پس کشفك اعطا ایتدیکی بودرکه
حقك نفسی یعنی مألوهك عیننده تجلی ذاتیله تجلیسی کندی ذاتنه دلیلدر ویاخود مطلقا آینه مألوهده
ظاهر اولان نفسی که مألوه حسبیله مقیده‌در کندی نفسنه وذاتنه که مطلقه‌در * والوهیت که مرتبه جامعه‌در
دلیلدر) (وان العالم لیس الا تجلیه فی صور اعیانهم الثابتة التی یستحیل وجودها بدونه) (ودخی سکا کشف اعطا
ایدرکه تحقیق عالم دکلدر عالم افرادینك اعیان ثابته‌لری صورنده حقك تجلیسندن غیری ایله که صور مرایای

اعیانده اول تجلیسز آنلرك وجودی مستحیل اولور ویاخود اعیان ثابته‌نك وجود علمیسی که تجلی الهی ایله
حضرت علمیه‌ده ثابتدر اول تجلیسز مستحیل اولور * پس وجه اول اوزره وجودها ضمیری صوره راجع اولور
ووجه ثانی اوزره اعیان ثابته‌یه راجع اولور * پس عالم اعیان ثابته صورنده حقك تجلیسی وظهوری اولدقده
عالمك حقه دلالتی حقك کندی نفسنده دلالتی اولور * واعیان بنه عدمیتی اوزره ثابته‌در مرتبه اولان مرایای
اعیانده اعیان حسبیله اولان تجلینك صوریدر ویاخود مرأت تجلیده ظاهره اولان اعیان ثابته‌نك صوریدرکه
اعیان حسبیله مقیده‌در * وکشف ثانینك اعطا ایتدیکی مرأت تجلیده اعیانك صوریدر (وانه) ای الحق
(یتنوع ویتصور) (علی البناء للفاعل) (بحسب حقایق هذه الاعیان واحوالها) (ودخی سکا کشف اعطا
ایدرکه تحقیق حق بو اعیانك حقایقی واحوالی حسبیله متنوع ومتصور اولور یعنی بو اعیان ثابته‌نك حقایق
واحوالی حسبیله تجلیات متنوعه ایله ظاهر وصور مختلفه ومتباینه ایله متصور اولور * پس مرایای اعیانده
اعیان حسبیله صور مختلفه ایله ظاهر ومشهود اولان حقك وجودیدر واعیان ثابته بنه عدمیت اوزره ثابته‌در
(وهذا بعد العلم به منا انه اله لنا) یعنی حقك نفسی کندی نفسنه دلیل اولدیغی وعالم اعیان ثابته صورنده
حقك تجلیسی اولدیغی وحق اعیانك حقایق واحوالی ایله متنوع اولدیغی اعطا ایدن کشفك حصولی بزم
الهمز اولدیغی بزدن حقه علمك حصولندن صکره‌در * انه اله لنا * قولی به ضمیرندن بدل اولمق جائزدر * یعنی
علمدن صکره که حق بزم الهمزدر * یعنی بز کندی نفسمزی مألوه ومربوب وحقی اله ورب بیلدکدن صکره‌در *
زیرا اقتحکم برکمسنه کندی نفسنی کندی نفسیله فانیه ووجودده اله وربه مفتقره اولوب آنك وجودی ایله
موجوده اولدیغنه عارف اولسه اکا منکشف اولورکه جمیع اشیانك وجودی وعوالمك شهودی اعیان ثابته‌لری
صورنده اعیان حسبیله تجلیسی ایله‌در بلکه عوالمك وجودی صور اعیانده حقك تجلیسیدرکه مرایای
اعیانده تجلیدر * وبزم اعیانمز عدمیت ازلیه اوزره‌در بزم مرتبه‌مزده مشهود ومظهر ربانمزده ظاهر وموجود
وجود حقدر * پس حقك نفسی کندی نفسنه دلیلدر اطلاق وتقیید جهتیله) (ثم یاتی الکشف الاخر
فیظهر لك صورة فیه) (آندن صکره کشف آخر کلورکه مقام بقا بعد الفنا وفرق بعد الجمعدر * پس تجلی حقده
بزم صورمزی سکا اظهار ایدر ومرأت حقده بزم وجودامزی مشاهده ایدرسن بو تقدیر اوزره یظهر افعالدن
اولور * وصورة قولی مفعولیت اوزره منصوب اولور وفیه ضمیری حقه راجع اولمقدر واماتا ایله فتظهر ثلاثیدن
اولمق دخی جائزدر * پس صورة قولی فاعلیت اوزره مرفوع اولور * ای فتظهر لك صورة فی الحق بسبب هذا
الکشف) (فیظهر بعضنا لبعض فی الحق فیعرف بعضنا بعضا ویتمیز بعضنا عن بعض) (پس مرأت حقده
بزم بعضمز بعضه ظاهر اولور * پس بعضمز بعضنی عارف اولور * وبعضمز بعضدن متمیز اولور یعنی مقام جمعده
وحضرت احدیتده عدمیت واستهلاك اوزره اولان اعیان ثابته‌مز مرایاسنده ذاتك تجلیسی قتنده اعیانمزك
صوری تجلی حقده ظاهره اولور پس احدیتده وحدت اوزره ایکن بعضمز مرأت حقده بعضمزه ظاهر اولور *
وعدمیت جهلی ایله بعضمز بعضمزی جاهل ایکن وادماجده بعضمز بعضمزی وجود حقانی ایله عارف اولور
وخصوصیت ذاتیه ایله بعضمز بعضمزدن متمیز اولور * زیرا اعیان ثابته اوزره تجلی ذاتینك انسحابی علی السویه‌در
ولکن تجلیء اعیان حسبیله منصبغ اولوب ظاهر اولور * پس صور اعیانك تجلیء حقده متنوعا ظهوری
اعیانك خصوصیاتندندر (امدی) ظهور وتمیزك اولکی مرتبه‌سی تعین اولدر وحضرت علمیه‌درکه علم الهیده
اعیان بیننده خصوصیات ذاتیه ایله تمیز حاصل اولور ومناسبت ذاتیه وصفاتیه حکمیله تعارف وعدم مناسبت
ایله تناکر واقع اولور * پس رسول علیه السلام الارواح جنود مجنده فما تعارف منها ایتلف وما تناکر منها
اختلف قولنده وعالم ارواحده اولان تعارف وتناکر حضرت علمیه‌ده اولان توافق وتعارف وتخالف وتناکرك
نتیجه‌سیدر نته‌کیم حضرت شهادتده اولان تعارف وتناکر عالم ارواحده اولان تعارف وتناکرك نتیجه‌سیدر
ووجه آخر دخی بودرکه شیخ رضی الله عنه انکیچون فیظهر بعضنا لبعض فی الحق فیعرف بعضنا بعضا ویتمیز
بعضنا عن بعض دیدی زیرا کشف اول قتنده مشاهده اولنان ذات حقده معدومه اولان اعیان ثابته
مرایاسنده حقك وجودیدر واعیان ظاهره دکلدر * زیرا معدومه‌در نته‌کیم سطح مرآتده ظاهره اولان صورته
نظر اولندقده مرأت مشاهده اولنمز واما کشف ثانیده صور اعیان مرأت حقده ظاهره‌در وحق غناء ذاتیسنده

خفیدر وبعضنا قولیله بعضمزك بعضمزه ظهورن انكچون قیدایلدی * زیرا جمیع اعیان ثابته اوزره تجلی ذاتی منسحب دكلدرآنلرك بعضیسی اوزره منسحبدر وباقیسی ذات حقده بالقوه‌در (ولوشاء لجعله ساكنا) (آنلرك صوری ظاهره دكلدر * وظاهره اولان صور ظاهره اولمیان صوره نسبتله بعضدر وكذلك مرآت حقده ظاهره اولان صورلك بعضه ظهورن بعضا قولیله قبول ایلدی زیرا مرآت حقده ظاهره اولان ومرتبه اولان بعض صورلك عینی مفتوحه دكلدر تاكیم ظاهر اولان بعضك كایسنی ادراك ایلیه * پس ادراك ایدن ظاهره اولان صورلك بعضیدر * وفی الحق قوانی انكچون قیدایلدی زیرا ذاتك انوار قاهره‌سی مشاهدهٔ غیردن مانعه‌در ورثهٔ محمدیندن قلیلدن قلیل اولان كه حقك عینیدر كه انكله حق عالمه نظر ایدوب رحمت ایدر پس اول وجود الهی ایله ذات حقده ظاهره اولان اعیانك صورن مشاهده ایدر * ووحدتده كثرتی ملاحظه ایدر ودخی فیعرف بعضنا بعضا قولی ایله قیدایلدی زیرا بعضمز بعضمزه ظهور ورد نصكره بعضمز جلالك انوار قاهره‌سی تحتنده مهیمدر حقدن غیری برشیٔ ادراك ایده‌مز * پس معرفت وادراك ظاهر اولان بعضمزه مخصوص اولوركه * مهیم دكلدر وبعضی عارفدركه بینهماده مناسبت حكمی ثابتدر وتمیز بعضنا عن بعض قولی ایله اشارت ایدركه بعضمز بعضمزه ظاهر اولور بعضمز بعضمزی عارف اولدقدنصكره معرفتده * بعضمز بعضمزدن متمیز اولوب معرفتده ارفع واجمع اوله ودخی بعضمز بعضدن متمیز اولور * معرفت وجهل ایله انكچون) (فمنا من یعرف ان فی الحق وقعت هذه المعرفة لنا بنا ومنا من یجهل الحضرة التی وقعت فیها هذه المعرفة بنا اعوذ بالله ان اكون من الجاهلین) دیدی یعنی كشف ثانیده مرآت حقده ظاهره اولان بزم صور امكانیه‌مزدن بعضمز واردركه عالم حسده عارفدركه تحقیق بو معرفت بزه حقده واقعه اولدی بزم اعیانمزك اعطاسی سببیله وبزم وجودات امكانیه‌مزدن بعضمز علم الهی حضرتنی جاهلدركه بو معرفت بزه اول حضرتده واقعه اولدی خصوصیات ذاتیه‌مزك اعطاسی سببیله پس بن اللهه استعاذه ایدرم اول حضرت علمیه‌یی جاهل اولنلر زمره‌سندن اولمقلغمدن یعنی وجود حقده وحضرت علمیه‌ده تجلی ذاتی ایله متعینه اولوب بری برندن متمیزه اولان * اعیان ثابته‌مز وآنلرك احوالی اولان اعیان وجودیه‌مز حضرت علمیهٔ الهیهٔ ذاتیه‌ده تعین علمی ایله متعینه وبری برندن متمیزه اولدقده بعضمز بعضمزی آنده عارف اولوب اول معرفت دخی خصوصیت ذاتیه‌مزك اعطاسی سببیله واقعه اولدیغن عارف اولمغله عالم حس وشهادتده قانون الهی ورسم محمدی اوزره سلوك ایدوب علم الهی‌یه وحضرت اعیان ثابته‌یه مطلع اولدقده كشف ثانی وتجلی كمالی قتنده ذوقا عارف اولوركه ثابته‌ده اولان معرفتمز وجود حقده وحضرت علمیهٔ ذاتیه‌ده بزه حاصله‌در خصوصیات ذاتیه‌مزك اعطاسی سببیله * واول معرفت معرفت ذاتیه‌در * وجود حقدن خارجه دكلدر مثلا سطح مرآتده متعینه اولان صورلك مرآتده تعینی وخارجده عدم وجودی كبی ولكن هر برعینك وجود حقده تعینی آنك خصوصیت ذاتیه‌سی حسبیله‌در ذی الصورتك مرآت ایچنده ازلان صورتی خارجده اولان صورت مخصوصه‌سی حسبیله اولدیغی كبی وكشف اول قتنده وجود حق مرایای اعیانده اعیان حسبیله ظاهردر واعیان ثابته دخی وجود حقده * خصوصیات ذاتیه‌سی حسبیله ظاهره‌در حقك حسبیله ظاهره دكلدر وبعضمز محل معرفت الهیه وتعارف صور علمیه اولان حضرت علمیهٔ ذاتیه‌یی جاهلدر * پس بعضیسنك سبب جهلی یا علم الهیده ذاتینك عدم استعدادیدركه آنده دخی عارف دكلدر ومعرفته مستعد دكلدر * ویا صورت انسانیه‌یه واصل اولنجه مراتب كونیه‌دن اولان انصباغی سببیله در وغواشیٔ طبیعیه‌نك واوصاف جسمانیه‌نك تحتنده استهلاكی وامور خسیسه‌یه انهماكی سببیله‌در ویا اعیان ثابته‌یه عدم اطلاعی سببیله‌در * پس بونلرك حضرت علمیه‌یه جهلی ایله وجود حقده اعیان ثابته‌نك صورن مشاهده ایده‌مزلر خلقله حقدن محتجبلردر نه حقده خلقی ونه خلقده حقی مشاهده ایدرلر صور خلقیه كثرتندن غیری مشهودلری یوقدر) (یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا وهم عن الاخرة غافلون) (وبونلر حقدن محجوب اولان وبابندن مطرود اولان اهل جلالدر وكشف اول قتنده كه اعیان ثابته‌ده حقی مشاهده ایدر * پس جلالدن جمال ایله وخلقدن حقله محتجب اولان اهل جمالدر وآنلر عین جمع احدیده واطلاق ذاتیه‌ده باقی قلان اكابر مهیمیندركه جمالك جلالی آنلری مهیم ایتمشدر وكشف ثانی قتنده كه وجود حقده اعیان ثابته‌نك صورنی وحقده خلقی مشاهده ایدر * پس جمالدن جلال ایله وجلالدن جمال ایله وحقدن خلقله وخلقدن حقله

محتجب اولمیان اهل كمالدركه حقده خلقی وخلقده حقی مشاهده ایدر احدهما ایله آخردن محتجب دكلدر * (وبالكشفین معا ما یحكم علینا الا بنا لا بل نحن علینا بنا ولكن فیه) وكشفین ایله معا حق بزم اوزریمزه حكم ایتمز الا بزم ایله لا دكه بز بزم اوزریمزه بزم ایله حكم ایدرز ولكن حقده حكم ایدرز * یعنی كشفین ایله حق بزم اعیانمز اوزره دنیا وآخرت سعادت وشقاوت وادبار واقبال ونقصان وكمال ایله حكم ایتمز الا عین ثابته‌مزك خصوصیت ذاتیه‌سنك مقتضاسی اولان شیٔ ایله واعیان ثابته‌مز اعطا ایتدیكی حكم ایله حكم ایدر زیرا كشف اولك اعطا ایتدیكی بودركه اعیان ثابته‌مزك خصوصیات ذاتیه‌لری واستعدادات غیر مجعوله‌لری حسبیله مرایای اعیانده حقك صور مختلفه ایله ظهوری وتجلیسیدر پس حقك تجلیسی محل اولان اعیان حسبیله‌در وكشف ثانی اعطا ایتدیكی بودركه مرآت وجود حقده اعیان ثابته صورینك اعیانك مقتضاسی حسبیله ظهوریدر * پس كشفینك معا اعطا ایتدیكی بودركه حق ازلا بزم اعیان ثابته‌مز اوزره وابدا اعیان وجودیه‌مز اوزره احكامدن برحكم ایله قابلیتی واستعدادی حسبیله پس حق بزم اوزریمزه حكم ایتمدی الا استعدادمز ایله آندن طلب ایتدیكمز شیٔ ایله وبو حكم سر قدر ایله‌در ویاخود آنك اوزره حكم ایتدیكمز شیٔ ایله كه بزه انكله حكم ایلیه بلكه بزم اعیانمز اوزره بز حكم ایدرز احكام ایله اعیانمز اوزره یداعیانمز اعطا ایتدیكی احكام ایله ولكن حقده اولدیغمز اعتبار ایله لا نا فیه هو كما انه فینا نحن زیرا بز حقك شؤون ذاتیه‌سی وصور نسب علمیه‌سی بز كندی اعیانمزك مقتضاسی اولان حكم ایله وجود حقده بزم اوزریمزه بز حكم ایدرز وبو حكم سر قدر ایله‌در (فلذلك قال فلله الحجة البالغة یعنی علی المحجوبین اذ قالو للحق لم فعلت بنا كذا وكذا مما لا یوافق اغراضهم) وبوندن اوترو الله تعالی فلله الحجة البالغة دیدی یعنی محجوبین اوزره الله تعالی ایچون حجت بالغه ثابته‌دركه امری علی ما هو علیه مشاهده ایتمزلر * فحقكم حقه دیرلر كه نیچون بزه شویله وشویله ایلدك كه اغراضلرینه موافق اولمیان شیدن عد ایدرلر * یعنی نفسلرینه غیر ملایم اولان جزا ایله دنیاده آنلردن صادره اولان افعال مقابله‌سنده مؤاخذ اولدقلرنده دیرلر كه بزه نیچون بویله عقاب ایدرسن زیرا دنیاده بزدن برفعل صادر اولمدی الا ازلده بزده نه كه سن تقدیر ایتدك ایسه پس بزده اولمیان افعال ازلده بزده تقدیر اولنوب وآنلرك بزدن صدوری حكم اولندقدنصكره اول حكمك مقتضاسی اوزره آنلر دنیاده بزدن صادره اولدقده آنلرك مقابله‌سنده بزی مؤاخذه ایدوب عقاب ایتمك ظلمدر * دیو اهل حجاب اعتراض ایتدكلرنده الله تعالی ایچون حجت بالغه وضربت دامغه ثابته اولور (فیكشف لهم) (الحق) (عن ساق) وفی نسخة مصححة عن ساق الامر) (وهو الامر الذی كشفه العارفون منا) پس آنلردن بویله قول صادر اولدقده حق تعالی آنلره ساقدن كشف ایدر وساق شول امردركه عارفین آنی دنیاده كشف ایتدیلر یقال ساق العرش اصله المقوم ایاه وهو ما یقوم به الشیٔ وشیئك ساقی علم الهیده متعینه اولان عین ثابته‌سی صورت علمیه‌سیدر پس حق تعالی بزم اوزریمزه حكم ایتمز الا ازلده معلوممزك قابلیتی صورتی حسبیله وصورت علمیه‌مزك استعدادی حسبیله وكشف ساق اهل حجاب ایچون موطن آخرته مخصوصدر واما نشأت دنیویه‌ده نشأت آخرت اوزره اولان اهل معرفت موطن دنیاده دخی كشف ساق ایدوب امری مشاهده ایدرلر) (فیرون ان الحق ما فعل بهم ما ادعوه انه فعله) (ویرون) (ان ذلك منهم) (پس محجوبین مشاهده ایدرلركه تحقیق حق تعالی آنلره ایتمدی اول شیئی كه آنلر آنی ادعا ایتدیلركه تحقیق حق آنی ایلدی یعنی حق آنلره ظلم ایتمدیكه آنلر بزه ظلم ایتدی دیو ادعا ایتدیلر ودخی مشاهده ایدرلركه تحقیق اول فعل آنلردندر یعنی حقدن آنلر اوزره جاری اولان فعل وواقع اولان فعل آنلرك مقتضاسی حسبیله‌در حق طرفندن جبر اولدكلدر نهایت حق طرفندن هر شیئك استعدادی حسبیله افاضه تجلیدر وآنك تقاضاسی حسبیله اجرای حكم واظهار فعلدر * پس شیخ رضی الله عنهك فیرون ان الحق ما فعل بهم ما ادعوه انه فعله وان ذلك منهم قولی حق تعالینك) (وما ظلمهم الله ولكن كانوا انفسهم یظلمون) قولنك معنیسیدر وبو آیت محجوبینك مدعالرینی رد ایچون نزول ایتدی) (فانه ما علمهم الا علی ما هم علیه) (زیرا حق تعالی آنلری عالم اولمدی الا شول صورت علمیه اوزره كه آنلر اول صورت اوزره وجود حقده وحضرت علمیه‌ده ثابت اولدیلر * پس حق آنلر اوزره حكم ایتمز الا شول حكم ایله كه آنلر استعدادلری ایله آنی حقدن طلب ایتدیلر ویا استعدادلری ایله حق اوزره حكم ایتدیلركه اول حكم ایله حق بونلر اوزره حكم ایلیه بلكه ذكر اولندیغی كبی وجود حقده كندیلری حكم ایدرلر

کندی نفسلری اوزره (ای تبطل حجتهم وتبقی الحجة البالغة لله) پس محجوبلرک حجتلری باطله اولور وحجت بالغه
الله ایچون باقیه ودائمه قالور * اهل حجابک حجتی بزم فعلمز حقک تقدیری ایله در وحقک حجتی بودر که بنم تقدیرم
قدرتمه وقدرتم ارادتمه وارادتم علممه تابعدر وعلمم سزلک معلومیتکزک مقتضاسی حسبیله در * پس ازلا وابدا
خلق اوزره جاریه اولان احکام خلقک استعدادی وتقاضاسی حسبیله در) (فان قلت فما فائدة قوله فلو شاء
لهداکم اجمعین قلنا لو حرف امتناع لامتناع فما شاء الا ما هو الامر علیه) پس اگر سن دیرسک اولورسک ذکر
اولندیغی اوزره بزم اوزریمزه حاکم اولان بزم اعیانمز اولیجق وحق انجق مقتضای اعیان اوزره افاضهٔ وجود
ایدیجک پس حقک فلو شاء لهداکم اجمعین قولیلنک نه فائدهسی واردر * زیرا حق تعالی آنده کلک هدایتنی
کندی مشیتنه حواله ایلدی * بز دیرز لو حرف امتناع امتناع ایچوندر * پس حقک مشیتی تعلق ایتمدی
الا شول شیئه که امر انک اوزره در یعنی لو حرف امتناعدر بر شیئک امتناعی موجب اولان شیء آخرک امتناعی
ایچون وضع اولندی لو شاء هدایة الکل لهدی ولکن ما شاء لعلمه بعدم استعداد الکل للهدایة فما هداهم اجمعین
پس شرط ممتنع اولان لو مشیتنه داخل اولدی هدایتک امتناعندن اوتری پس کلک هدایتی ممتنع اولدی شیئک
اکا تعلق امتناعندن اوتری وکلک هدایتندن شیئک امتناعی کلک هدایتنه عدم استعدادندندر زیرا اعیانک
استعداداتی متفاوتهدر بعضیسی هدایته قابلدر وبعضیسی غیر قابلدر پس اجمعیندن هدایتک حصولی
ممتنعدر پس اجمعینک عدم هدایتی عدم مشیت ایله معللدر واجمعینک هدایتنه عدم مشیته اعیانلرینک عدم
اعطالری ایله معللدر پس مشیت تعلق ایتمدی الا شول شیئه که امر هدایت آنک اوزره مستقردر واول قابلک
استعدادی وعینک اعطا ایتدیکی آنک قابلیتیدر) (ولکن عین الممکن قابل للشیء ونقیضه فی حکم دلیل العقل)
(لا فی الحقیقة) (وای الحکمین المعقولین وقع ذلک هو الامر الذی کان علیه الممکن فی حال ثبوته) (ولکن عقلک
دلیلی حکمنده ممکنک عینی بر شیئه وانک نقیضنه قابلدر وحکمین معقولیندن هر قنغی حکم واقع اولورسه
اول حکم شول امردر که * ممکن علم الهیده ثبوتی حالنده آنک اوزره ایدی * پس عقلک دلیلی قتنده حکمین
معقولیندن واقع اولان حکم شول حکمدر که آنک وقوعنه مشیت تعلق ایتدی ومشیت تعلق ایتمز الا ممکنک
ثبوتی حالنده اولان حکمه که ممکن آنک اوزره ثابتدر وآنک نقیضی اولان حکم آخره مشیت تعلق ایتمز زیرا
ممکن آنک اوزره علم الهیده ثبوتی حالنده ثابتدر زیرا حقیقتده بر شیئک ذاتی بر حکمی وآنک نقیضنی اقتضا ایتمز
وعقل حقیقت امری علی ما هو علیه الامر مشاهده ایتمکدن محجوبدر (ومعنی لهداکم لبین لکم) (الحق
الامر علی ما هو علیه فی نفسه) (وما کل ممکن من العالم فتح الله عین بصیرته لادراک الامر فی نفسه علی ما هو
علیه فمنهم العالم والجاهل) یعنی لهداکم قولنک معناسی لبین لکمدر یعنی اگر الله ک مشیتی تعلق ایدیدی
جملهکزه هدایت ایدردی یعنی امر علم الهیده ثبوتی حالنده نه شیء اوزره ثابتدر حق آنی سزه بیان ایدردی ولکن
عالمدن هر ممکنک عین بصیرتنی الله تعالی فتح ایتمدی امری ادراک ایتمکیچون که کندی نفسنده امر نه شیء
اوزره ثابتدر * پس آنلرک بعضیسی عالمدر وبعضیسی جاهلدر (فما شاء فما هداهم اجمعین ولا یشاء) پس الله دیلمدی
آنلرک اجمعینه هدایت ایتمدی یعنی اجمعینک هدایتنه ازل سابقده مشیت الهیه تعلق ایتمدی وابدا لاحقده
دخی تعلق ایتمز زیرا اجمعینک هدایتنه علم الهی تعلق ایتمدی اجمعینک اهتدایه عدم قابلیت واستعدادلرندن
اوتری پس اجمعینه هدایت ایتمدی * الا عالم اولوب مستعد اولان بعضه ومستعد اولمیان بعض دخی ظلمت
ضلالتده ووادیهٔ جهلده باقی قالدی زیرا) (کل یوم هو فی شأن) (مقتضاسی اوزره شئون الهیه متنوعه
اولمغله استعدادات اعیان دخی مختلفهدر * ولکن استعدادات اعیان جعلدر جاعل ایله مجعوله دکلدر زیرا
اعیان علم الهیده اسما وصفاتک مظاهری بلکه ذاتیله قائمه اولان ائمهٔ اسمانک واصول صفاتک عینیدر بلکه
من حیث الحقیقة ذات حقده آنلرک استهلاکی حسبیله ذات حقک عینیدر وجمیع اعیانک علم الهیده ثبوتی
حالنده ذاته نسبتی وذاتک جمیع اعیانه نسبتی علی السویهدر ذاته نسبتله احد همادن بریسی ظهور آخر ایله
ظهوردن اولی دکلدر اضدادی جامع اولان وجود اضداد ایله ظاهردر اول وآخر وباطن وظاهر وجلیل وجمیل
وهادی ومضل کبی پس هدایتی اعطا ایدن اعیانک هدایتلرینه مشیت متعلقه اولدی وضلالتی اقتضا ایدن
اعیانک دخی ضلالتلرینه متعلقه اولدی (وکذلک ان یشأ) (لو شاء قولنه معطوفدر یعنی ان یشأ یذهبکم ویأت

بخلق جدید) قولنده ان یشأ قولی لو شاء کبیدر یعنی لو شاء قولنده صیغهٔ ماضیده حرف شرط امتناع ایچون
اولوب ازلده اجمعینک هدایتنه عدم استعدادلرندن اوتری اجمعینک هدایتنه مشیتک امتناعی ایچون اولدیغی
کبی ان یشأ قولنده صیغهٔ استقباله داخل اولان حرف شرط دخی امتناع ایچوندر * یعنی ازلده علم الهیده
ثابت اولدقلری حالده اذهابلرینه عدم قابلیتلرندن اوتری ابدده استقبالده اذهابلرینه مشیتک امتناعی
ایچوندر * پس شرط ممتنع مشیتنه داخل اولدی اذهابک امتناعندن اوتری اذهابلری ممتنع اولدی * اذهابه
مشیتک امتناعندن اوتری) (فهل یشاء) (استفهام انکاریدر یعنی ازلده اجمعینک اعیانی هدایتی اعطا
ایتمدن ازلده وابدده اجمعینک هدایتنه مشیت الهیه متعلقه اولور می یعنی اولمز زیرا ممتنعدر وممتنع اولان شیئه
مشیت الهیه تعلق ایتمز) (هذا ما لا یکون) (یعنی اجمعینک هدایتنه مشیتک تعلقی شول شیدر که وجوده گلمز *
یعنی ممتنعدر) (فمشیئته احدیة التعلق) (پس حقک جمیع معلوماتنه مشیتی احدیة التعلقدر * یعنی مشیت
ذاتیهنک جمیع معلومات الهیهیه تعلق ونسبتی احدیت اوزرهدر که صفت ذاتیه اولان احدیت
ذاتدن منبعثه اولوب جمیع معلوماتنه نسبتی علی السویهدر) (قال تعالی وما امرنا الا واحدة کلمح بالبصر
ولکن هر بر معلوم ذاتک استعدادی اوزره اول مشیت واحده اولان تجلیء ذاتیدن نصیب خاصی
اخذ ایدر وهر معلومک حسبی اوزره تعلق واحد دخی متنوع اولور * وهر معلومه اولان تعلق خاص
دخی دلیل عقلی حکمنده حکمین معقولیندن ثبوت حالنده آنک مقتضاسی اولان حکم واحده تعلق
ایدر * آنک نقیضی اولان حکم آخره تعلق ایتمز مشیتک تعلقی احدیت اوزره اولمغله متعلق له اولان
معلومده حکمین معقولیندن حکم واحده تعلق ایدر) (وهی نسبة تابعة للعلم والعلم نسبة تابعة للمعلوم
والمعلوم انت واحوالک) ومشیت علمه تابعه اولان بر نسبتدر وعلم دخی معلومه تابعه بر نسبتدر وحال بو که معلوم
سنسن وسنک احوالکدر یعنی مشیت علمه تابعهدر * زیرا وجه من الوجوه معلوم اولمیان شیئه ارادت
ومشیتک تعلقی ممکن دکلدر * وعلم معلومه تابعدر زیرا هر معلومه علمک تعلقی وعالمک وجودنده معلومک ثبوتی
معلومک صورت معینهسی حسبیلهدر ومعلوم سنسن یعنی عین ثابتک ایلهسنک احوالکدر وعین ثابته
نقیضیندن واحدهنک وجودنی اقتضا ایدر * پس مشیت دخی اول حکم واحده تعلق ایدر * پس وجود حقده
وعلم الهیده معلومات الهیه اولان اعیان ثابتهدن هر بر عین اعطا ایتدیکی حکم اوزره کندیسی حقک معلومی
اولور وهر بر معلوم تعین خاصی حسبیله عالم حقک علمنده ثابتدر وعلم اول تعین خاصه تابعدر ومشیت دخی علمه
تابعدر * فلیس للعلم اثر فی المعلوم بل للمعلوم اثر فی العالم فیعطیه من نفسه ما هو علیه فی عینه) (پس علم ایچون
معلومده اثر یوقدر بلکه معلوم ایچون عالمده اثر حاصلدر * پس معلوم کندی نفسنده علمه اعطا ایدر شول
حکمیکه معلوم عیننده وذاتنده آنک اوزره ثابتدر یعنی معلوم عالمده مؤثردر کندی نفسندن صورت
معلومیهسنی اکا اعطا ایتمکله که معلوم ثبوتی حالنده آنک اوزره ثابتدر پس معلوم صورت معلومیهسیله عالمه
علمی اعطا ایدر زیرا عالم معلومی عالم دکلدر الا شول صورت اوزره که معلوم آنک اوزره ثابتدر * پس علم معلومه
تابعدر ومشیت علمه تابعهدر) (وما ورد الخطاب الالهی الا بحسب ما تواطأ علیه المخاطبون وما اعطاه النظر
العقلی) (بو قول اعتراض مقدره جوابدر که انه قائل دیر که مشیت علمه تابعه وعلم معلومه تابعدر دیدیککز قول
خطاب الهیه مخالفدر زیرا هدایت وضلالت مشیت الهیهیه تابع اولمق اوزره وحکمین نقیضیندن هر قنغی
حکمک وقوعنه مشیت تعلق ایدرسه واقع اولور * پس جواب ایدر که) (ولو شاء لهداکم اجمعین * ولو شاء الناس
جمیعا * وان یشأ یذهبکم) قولنده خطاب الهی وارد اولمدی الا شول شیء حسبیله که مخاطبون آنک اوزره
توافق ایتدیلر واول عقلادر ودخی نظر عقلینک اعطا ایتدیکی شیء حسبیله که کمال قدرت وارادته نسبت ایله
(لو شاء لهدی الناس جمیعا) قولی اوزره اگر مشیتی تعلق ایدیدی ناسک جمیعسنه هدایت ایدردی زیرا فعال
لما یریددر ویاخود مشیت جمیع خلقک اذهابنه تعلق ایتسه اذهاب ایدردی پس آنلر مفهوم ظاهر اوزره
نظرلرنده مقتصر اولدقلرندن اوتری مفهوم اول لسانی اوزره آنلره خطاب الهی وارد اولدی) (ما ورد الخطاب
علی ما یعطیه الکشف) خطاب الهی کشف اعطا ایتدیکی شیء اوزره وارد اولمدی یعنی حقیقة اعطا ایتدیکی اوزره
وارد اولمدی که مشیت علمه تابعهدر وعلم معلومه تابعدر معلوم کندی ذاتنده اولان حکمیکه آنک اوزره ثابتدر

عالم حقه اعطا ایدوب حکم ایدرکه اول حکم مخصوصله حق آنك اوزره حکم ایلیه یعنی حقك مشیتی اکا تعلق ایلیه پس لسان عموم اوزره انکچون خطاب وارد اولدی وعمومده خصوص اوزره وحقیقتده کشف اعطا ایتدیکی اوزره وارد اولدی (لا یکلف الله نفسا الا وسعها) (زیرا مفهوم ظاهر اوزره اقتصار ایدن اهالی فهوم استعدادلرندن اوتری لسان خصوص اوزره ودخی آندن ارفع واشمل واجمع واکمل اولان لسان اوزره وارد اولان خطابی اصغا ایده مزلر * پس خطاب الهی ورودندن مقصود اولان هدایت واهتدا امرندن بونلره حرمان لازم کاوردی ووسع وطاقتدن خارج بونلره تکلیف فعل عبث اولوردی ولکن صانع حکیم حکمتی اوزره لسان عموم اوزره نظر عقلی اعطا ایتدیکی مفهوم اوزره انزال ایلدی وکشف اعطا ایتدیکی علوم الهیه واسرار قدریه بی انك بطوننده ستر ایلدی تا کیم بزدن هر بر عزا استعداد خاصی اوزره عین ثابته سی اعطا ایتدیکی حکمی اخذ ایلیه وارباب ظواهردن هر بریسی مشرب معلوم اوزره احکام ظاهره یی اخذ ایلیه وارباب بواطندن هر بریسی سعت قابلیه سی واحاطت جمعیه سی حسبیله کشف اعطا ایتدیکی اوزره اخذ ایدر) (ولذلك کثر المؤمنون وقل العارفون اصحاب الکشوف) (یعنی نظر عقلی اعطا ایتدیکی لسان اوزره خطاب الهینك ورودندن وکشف اعطا ایتدیکی اوزره عدم ورودندن اوتری مؤمنین کثیر اولدی واصحاب کشوف اولان عارفین قلیل اولدی زیرا نظر عقلینك اعطا ایتدیکی اوزره وارد اولان خطابی اخذ ایتمکده مرتبهٔ ایمانده جمیع اخوان مؤمنین ایله بز مشترکز وبو طریق اوزره وارد اولان خطابه ایمان کثیر ملك دخی آسان اولور زیرا ظواهرده جمیع ادراکاتك ازلی وظاهری اولان نظر عقلی ایله اخذ ایتمك ممکندر * وکشف اعطا ایتدیکی اوزره ورود قلیل اولمغله وظاهر اوزره وارد اولان خطابك بطوننده کشف اعطا ایتدیکی اسراره مطلع اولمغله قلیلمزده استعداد موجود اولمغله اصحاب کشوف اولان عارفین بزدن قلیلدر * ویاخود اشخاص انسانیه نك اکثری عقلا واصحاب نظر فکری اولمغله خطاب الهی مخاطبینك ادراکی حسبیله وارد اولدی وکشف اعطا ایتدیکی اوزره وارد اولمدی استعدادات اکا وفا ایتمدیکندن اوتری پس مخاطبینك ادراکی وعقولی حسبیله خطاب الهی نازل اولمغله مؤمنین کثیر وعارفین قلیل اولدی زیرا امر الهی مخاطبینك ادراکی واستعدادی حسبیله عموم اوزره نازل اولمغله مؤمنین کثیر اولور وامری علی ما هو علیه ادراك ایدوب کشف ایتمك عقلك ادراکی فوقنده اولمغله عارفین قلیل اولور (وما منا الا له مقام معلوم وهو ما کنت به فی ثبوتك ظهرت به فی وجودك) (یعنی بزدن بر احد یوقدر الا انکچون مقام معلوم حاصلدرکه اندن متجاوز اولمز وبزدن هر بریمزه مخصوص اولان مقام معلوم قنغی شیئکه سن حضرت علمیه ده ثبوتك حالنده انکله متلبس اولدك ویا انکله ثابت اولدك وجودکده انکله ظاهر اولدك اول شیء سنك مقام معلومکدر یعنی حضرت علمیه ده ثابت اولدیغك حالده نه شی اوزره ثابت اولدیسك وجود خارجیده انکله ظاهر اولورسن اول مرکز معلوم ومقام معلومدن تجاوز ایده مزسن پس برکسنه نك علم الهیده مقامی عقل ایله وقوف اولسه وجود خارجیده آنك تدبیری تحتنده اولمقدن زائل اولمز وبرکسنه نك عین ثابته سی کشف ایله سر قدره وقوفی اعطا ایلسه پس اول صورتده ظاهر اولوب جهل ایله اللهه اعتراض ایتمز وقدری تغییرا ایتمك وتدبیرنه متعرض اولمز پس) (وما منا الا له مقام معلوم) (قولی ارباب عقول ایله عارفیندن اولاهر بر نوع ایچون وثانیا هر برفرد ایچون مقام معلوم واردرکه علم الهیده ثابت اولدیغی شیء اوزره وجود خارجیده آنك اوزره ظاهر اولدیغن تبیین ایتدیکندن غیری هر برفرده مشیتك تعلقی علم الهیده ثبوتی حالنده معلومیتی حسبیله اولدیغنه شیخ رضی الله تعالی عنه ضرب مثل ایدر کانه مقامات معلومه اصحابی اولان ملائکه عارفین لسانندن وارد اولان کلامله وجودات متعینه ومعلومات علمیه لساندن خطاب ایدوب دیرکه وجودات متعینه مزدن برفرد یوقدر الا انکچون مقام معلوم واردر * پس هر بریمز ایچون مقام معلومك حصولی علم الهیده ثبوتمز اوزره وجود خارجیده ظهورمزدر برا اصلده مقام معلوم هر شیئك علم الهیده معلومیتی صورتیدرکه اول صورت اوزره حقك علمنده معلومیدر * پس علم الهیده اولان ثبوت اوزره وجود خارجیده ظاهر اولمق مشیت الهیه ایله درو مشیت تعلق ایتمز الا علم الهیده اولان ثبوت اوزره وعلم الهیده اولان اعیان ثابته نك خصایصی مختلفه در پس مشیتك تعلقی دخی مختلفدر پس مشیت الهیه اجمعینك هدایتنه تعلق ایتمدی اجمعینك استعداداتی مختلفه اولمغله زیرا هر بریسی مقام معلوم صاحبیدر مرکزیتندن

تجاوز ایتمز وهدایته مستعد اولمیان شخصك هدایتنه مشیت تعلق ایتمز (وما منا الا له مقام معلوم) وهو ما کنت قولنده ضمیر مبتدادر وخبری ما بعدنده جمله نینك مجموعیدر) (هذا ان ثبت ان لك وجودا) (یعنی علم الهیده ثبوتك اوزره وجود خارجیده ظهورك امری متعین اولور اکر ثابت اوله جق اولورسه که تحقیق سنك ایچون وجود حاصلدر وسن وجود ایله متصفسن یعنی معدومه اولان عین ثابتك مرآتنده وجود حق عینك حسبیله متعین اولوب اول صورت علمیه وجود خارجیده ظاهر اولدقده اکر اول صورت علمیه عینك مرآتنده ظاهر اولان وجود عینك حسبیله مقید اولدیغی اعتبار اوزره سنك ایچون ثابت اولوب سکا اضافه اولنورسه) (وان ثبت ان الوجود للحق لا لك فالحکم لك بلا شك فی وجود الحق) (واکر ثابت اوله جق اولورسه که تحقیق وجود حق ایچون ثابتدر سنك ایچون دکلدر پس بلا شك حکم سنك ایچون ثابتدر وجود حقده * یعنی کشف اول اعطا ایتدیکی اوزره که وجود حق مرایای اعیانده اعیان حسبیله ظاهردر واعیان عدمیه اوزره در پس اکر ثابت اوله جق اولورسه که مرایای اعیان ثابته ده متعین اولان واعیانده تعین حسبیله وجود حسیده ظاهر اولان وجود حق متعین ایچوندر زیرا مرآت اولان اعیان عدمیت اوزره درموجوده ومرئیه دکلدر * پس بلا شك وجود حقده حکم سنك ایچون حاصل اولور زیرا عین ثابتکده ظاهر اولان حقه عین ثابتك خصوصیت ذاتیه سیله بر حکم اعطا ایتدی که اول حکم ایله حق آنده ظاهر اولدی پس وجود واحد من حیث الذات واحددر آنده تعدد یوقدر وکذلك تجلینك دخی ذاتدن ابتداء ظهوری وحدت اوزره در ولکن وجود حقده اولان تعدد وتکثر واختلاف وتنوع مرایای اعیاندندر پس وجود حق ایچون وحکم اعیان ایچون ثابت اولور * واعیان خود معدومه در وان ثبت قولی معرفت وجودده شکدن اوتری دکلدر ولکن مشارب واذواق مختلفه در بعضیسی حق ایچون وجود اثبات ایدوب خلقی حقده مشاهده ایدر وبعضیسی خلق ایچون وجود اثبات ایدر وحقی خلقده مشاهده ایدر وبعضیسی بر وجه ایله حقی وبر وجه ایله خلقی اثبات ایدر) (وان ثبت انك الموجود فالحکم لك بلا شك) (واکر ثابت اوله جق اولورسه که تحقیق سن موجودسن استعدادك حسبیله سنك عینك اوزره فایض اولان نور وجود ایله پس بلا شك حکم سنك ایچون حاصلدر زیرا سن استعدادك حسبیله حق اوزره حکم ایدرسن که حکم حاصله اولدخی سنك عینك اوزره حکم ایلیه وبو وجه کشف ثانی اعطا ایتدیکی اوزره درکه وجود حق مرایای اعیانده اعیان حسبیله ظاهر اولدقده اعیانك صوری تجلی حقده اعیان حسبیله ظاهره اولوب صور اعیان بری برندن متمیزه اولدقده سنك عینك اوزره مفاض اولان نور وجود ایله سن موجود اولدیغك اعتبار اولندقده ووجود مطلقك سنك عینکده تقییدی اعتبار اولندقده) (وان کان الحاکم الحق فلیس له الا افاضة الوجود علیك والحکم لك علیك) (واکر سنك اوزریکه حاکم حق اوله جق اولورسه وجودی سکا اعطا ایتمکله پس حق ایچون حکمدن سنك اوزریکه افاضهٔ وجوددن غیری یوقدر وسنك عینك اوزره حکم سنك ایچون ثابتدر زیرا سنك عینك استعداد خاصی ایله حقه اعطا ایتدیکی حکم ایله آنك اوزره حق حکم ایدر بو تقدیر اوزره ان شرط ایچون واقع اولور وشرطك جوابی فلیس له الا افاضة الوجود علیك قولیدرکه شرطیهٔ مذکوره یه لازمه اولان نتیجه کبیدر ولکن ان مبالغه ایچون اولمق احسندر * وان کان الحاکم الحق قولی اعتراض مقدره جواب اولور کانه سائل دیرکه وان ثبت انك الموجود قولنده متبادر اولان بودرکه مخاطب اولنان انسان موجوددر پس هر موجود ایچون موجددن لازمدرکه وجودده موجودا کا محتاجدر وحکم وجودی موجدانك اوزره افاضه ایلیه پس موجود اوزره حاکم اولان حق موجددر پس سنك فالحکم لك قولکده مخاطبه حکمك تخصیصی جائز اولمز پس جواب ایدوب دیرکه واکرچه کیم حق حاکمدر پس حق ایچون سنك عینك اوزره افاضهٔ وجود حکمندن غیری حق ایچون حکم یوقدر وعینك اوزره حکم سنك عینك ایچون ثابتدرکه عینك استعداد خاصیله آنی حقه اعطا ایدر وبو حکم ایله بنم اوزریمه حکم ایله دیو حق اوزره حکم ایدر پس اعیان اوزره افاضهٔ وجود اعتباری ایله حق حاکمدر * واعیاندن هر بری حقه اعطا ایتدیکی حکم خاصیله حق آنك اوزره حکم ایلیه پس اعیان اوزره حاکم اولان اعیان اولور) (فلا تحمد الا نفسك ولا تذم الا نفسك) (پس اکر سنك عینك سعادت وکمالی اقتضا ایدوب سعادت وکمال ایله ظاهره اوله جق اولورسه پس سن نفسکدن غیری بر احده حمد ایتمه زیرا نور وجود استعدادك حسبیله سکا واصل اولور * پس سنك عینك حقه فنقی حکمی

اعطا ایدوب آنك اوزره انـكله حكم ایتدیسه كه اول حكم ایله حق سنك اوزریكه حكم ایلیه حق دخی اول حكم
ابلدآنك اوزره حكم ایدر پس سن نفسكه حمد ایله واكر عینك شقاوت ونقص اقتضا ایدوب سنده شقاوت ونقص
ظهور ایدجك اولورسه سنك نفسكدن غیری براحدی سن ذم ایتمه پس اعیانك ثبوتی حالنده اقتضا ایتدیكی
اكر هدایت وضلالتدر واكر خیر وشردر حقدن افاضهٔ وجود اعتباریله كل من عند الله ایكن اعیان آنلری حتمه
اعطا ایدوب اقتضا ایتمكله جملهسی اعیاندن اولور پس الله ایچون حجة بالغة ثابته اولور كه آنك مشیتی اعیانك
خصوصیات ذاتیهسی حسبیله تعلق ایدر اعیانك مقتضیاتی كرك خیر اولسون وكرك شر نهایت حق انجق هر بر
عینك قوتنده اولان حكمی اعیان اوزره افاضهٔ وجود ایتمكله اظهار ایدر پس اكر ظلم واقع اولورسه خلقدندر
حقدن دكلدر)(وما بقی للحق الا حمد افاضة الوجود لان ذلك له لا لك)(وحق ایچون افاضهٔ وجود حمدندن
غیری باقی قالمز زیرا افاضهٔ وجود حمدی حق ایچون ثابتدر سنك ایچون دكلدر زیرا اعیان عدمیه اوزرهدر پس
افاضهٔ وجود سندن دكلدر زیرا افاضهٔ وجود حضرت جمعدن ومقام وحدتدندر وسنك ایچون ثابت اولان
مطلقا اقتضای وجود وظهور حمدیدر ومقیدا كمالك ظهوری حمدیدرر زیرا شرلك ظهوری فتنده سكا ذم توجه
ایدر حمد توجه ایتمز والحمد لله قولنده جمیع محامدك حقه رجوعنه وجه مذكور مناقض دكلدر زیرا افاضهٔ
وجود مقام وحدتدندر * واعیانه راجعه اولان كمالاتك محامدی ینه حقه راجعهدر زیرا اعیان حقك مقامات
تفصیلیهسیدر فی الحقیقه اعیان حقك غیری دكلدر * پس جمعا وتفصیلا حمدك كلیسی الله راجعدر)(فانت
غذاؤه بالاحكام)(یعنی وجودده حكم سنك ایچون ثابت اولیجق * پس سن احكامله حقك غذاسی سن زیرا
وجود حق سنك عین ثابتك احكامی صوریله ملتبس اولدیغی حالده ظاهر اولور * پس سنك حسبكله سنده
ظاهر اولان حقك وجودی سنك عین ثابتك صوریله وآنك احكامیله متغذی اولور * وعین ثابتك احكامی
وجود حقده خفیهدر غدا متغذیده خفیه اولدیغی كبی وحق ظاهردر متغذی ظاهر اولدیغی كبی)(وهو
غذاؤك بالوجود)(وحق وجود ایله سكا غدادر زیرا سن آنك وجودی ایله ظاهرسن وحقك وجودی ایله ظاهره
اولان عین ثابتك صورتنده حق خفیدر پس سن وجود حقله متغذی سن وسن ظاهرسن ووجود حق باطندر
وغذانك بونده اطلاقی علی سبیل المجازدر زیرا اعیان احكام وجودیه ظهوراتنك وبقاسنك سببیدر وحق دخی
وجود اعیان بقاسنك سببیدر نته كیم غدا متغذینك بقاسنه وقوامنه وكمالاتی ظهورنه سببیدر پس غدا
متغذیده مختفی اولدیغی كبی اعیان حقك غذاسیدر احكام ایله وحق اعیانده ظاهر واعیان حقده مختفیه
وفانیهدر وحق وجود ایله اعیانك غذاسیدر زیرا اعیانی اظهار ایدوب آنلرده مختفی اولدی پس اعیان احكامله
حق اوزره حاكمدر وحق وجود ایله اعیان اوزره حاكمدر)(فتعین علیه ما تعین علیك)پس حق اوزره متعین
اولدی سنك اوزره متعین اولان شی یعنی ازلده عین ثابتك حكمی حق اوزره متعین اولوب حق محكوم علیه
اولدی وسن حاكم اولدك وجود ظاهرده وجودك اوزره حقدن حكم متعین اولوب پس محكوم علیه اولدیغك كبی
پس احكامله حقك غذاسی اولدك حق وجود ایله سنك غذاك اولدیغی كبی)(فالامر منه الیك ومنك الیه)
پس امر یعنی حكم حقدن سكا راجعدر سنك عینك اوزره افاضهٔ وجود ایتمكله حق سنك اوزره حاكمدر وسن
محكوم سن وحكم سندن حقه عائددر * سنك عینك شول حكم خاصی حقه اعطا ایتمكله كه حضرت علمیهده
آنك ثبوتی حالنده آنك اوزره ثابته ایدی پس حق ایله عینكدن هر بریسی بر وجه ایله حاكم اولور بر وجه ایله
محكوم اولور ویاخود امر حقدن سكا راجعدر كه حق سكا امر ایدر وأمر اهلك واقم الصلوة وسائر اوامر كبی كه
حقدن عبده واردهدر وامر سندن حقه عائدهدر كه حقه امر ایدرسن رب اغفر لی ورب انصرنی)(ودخی دعا
صورتنده اولان امر كبی پس حقدن سكا امر وارد اولدیغی كبی سندن دخی اولیجه صادر اولور)(غیر انك تسمی
مكلفا)(اسم مفعول)(وما كلفك الا بما قلت له كلفنی بحالك وبما انت علیه ولا یسمی الحق مكلفا)(اسم مفعول
الا حقله سنك بینكده بو مساواتده بو قدر فرق واردر كه سن مكلف تسمیه اولنورسن صیغهٔ مفعول ایله وحال
بوكه حق سكا تكلیف ایتمدی الا شول شی ایله كه سن اكا حالك ایله وشول شی ایله كه استعداد قابلیتدن سن آنك
اوزرهسن اكا دیدك كه بكا بونكله تكلیف ایله یعنی لسان حال ولسان استعداد ایله فتق شی ایله سن اكا دیدك
ایسه كه بكا اول شی ایله تكلیف ایله * پس حق دخی سكا اول شی ایله تكلیف ایلدی وحق تكلف ایله كه اسم

مفعولدر تسمیه اولنمز زیرا * حق اوزره كلفه طاریه اولمز پس حقله عبد محكوم علیه اولدقلرنده بینهماده فرق
بودركه عبد مكلف تسمیه اولنور * وحق مكلف تسمیه اولنمز وبو تقدیر اوزره بحالك قولی قلت قولنه متعلق
اولور * وكذلك بحالك وبما انت علیه قولی بما قلت له كلفنی قولندن بدل اولمق جائزدر)(شعر)(فیحمدنی واحمده
ویعبدنی واعبده * فیحمدنی الحق علی سعة دائرتی وكمال مظهریتی للصورة الالهیة الجمعیة الذاتیة وظهوره
فی ظهورا كلیا تفصیلیا اذ لولا انا لم یعرف ولم یعبد ولم یحمد ولم یظهر ظهورا كلیا تفصیلیا واحمده علی
ایجاده لی علی الصورة الالهیة بافاضة الوجود علی ای اعرفها بالكمالات التی ظهر بها فی وظهرت بها فیه
ویعبدنی یطیعنی الحق بالاجابة حین ما سألته الاستجابة والطاعة من جملة العبادة كما قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم حین قال له ابو طالب ما اطوع لك ربك یا محمد وانت یا عم ان اطعته اطاعك واعبده بامتثال اوامره
یعنی حق بكا حمد ایدر دائرهٔ وجودم سعتنه وصورت الهیهٔ جمعیهٔ ذاتیهیه كمال مظهریتمه وصورت الهیه سیله
من غیر تغییر ظهور كلی وتفصیلی ایله بنده ظهورنه زیرا اكر بن اولمسیدم حق بیلنمزدی * وعبادت اولنمزدی وحمد
اولنمزدی وظهور كلی وتفصیلی ایله ظاهر اولمزدی وجلا واستجلاء كلی دخی حاصل اولمزدی وبن دخی حقه
حمد ایدرم بنی صورت الهیه اوزره ایجاد ایدوب تعین اولك باطننده نفس رحمانی احدیتی ایله اوزریمه * افاضهٔ
وجود ایتدیكندن اوتری وجمیع كمالات ایله بنده ظاهر اولوب صورت الهیهیی بكا انعام ایتدیكندن اوتری وحق
بكا عبادت ایدر * یعنی بكا اطاعت ایدر استجابتی سؤال ایتدیكمده بكا اجابت ایتمكله وبن دخی اكا عبادت
ایدرم اوامرینه امتثال ایدوب جمیع امورده اكا اطاعت وانقیاد ایتمكله واحدیت ذاتیهنك عظمتی تحتنده
افتقار وجود ایتمكله ودخی یعبدنی واعبده قولنده بر وجه دخی بودركه حق بكا عبادت ایدر نفس رحمانی ایله
تعین اول مرتبهسنده متعین اولدیغی حینده جمیع تعینات الهیه وكونیه ومراتب وجودیهٔ روحانیه واطوار
شخصیه وجسمانیهده متعین اولوب صورت انسانیهده ایجاد واظهار ایتمكله وصورت انسانیهیی تسویه ایدوب
صورت الهیهٔ كمالیه روحنی نفخ ایتمك ایچون تربیه ایتمكله ودخی اكا عبادت ایدرم اول صورت الهیهٔ جمعیهٔ
كمالیهیی وتجلیات اسمائیه وذاتیهیی قبول ایدوب اول صورت ایله آنی اظهار ایتمكله (امدی) شویله معلوم
اوله كه عبادتدن مراد ایجاد وتربیهدر واستجابتده اجابتدر پس عبادتك حقه اطلاقی سوء ادبدن دكلدر *
وبو كلام اصحاب سكرك كلامی دكلدر عارف محقق ووارث مدققك كلامیدر كه عارفك كلامی
اصول ومعرفت اوزرهدر آندن هر نه طریق اوزره بر عبارت صادر اولسه ادب اوزرهدر * ولكن ارباب شك
واصحاب سوء ادبدن صادره اولان كلمات صورتنده عارفدن بعض عبارت صادره اولور * اما عارفك حكمی
آنلرك حكمی كبی دكلدر زیرا عارف احاطت ذاتیهیه ناظردر آنك مشهدنده بر حكم یوقدر كه حق آنی قبول
ایتمیه * وبر وصف یوقدر كه حق انكله ظاهر اولمیه خصوصا بو طائفهٔ علیه اسرار الهیهیی حفظ ایتمك ایچون
بعض اصطلاحات وضع ایتمشلردر سائر ارباب فنوندن هر بریسی كندی فننده اصطلاحات وضع ایتدیكی كبی
پس بو طائفهنك اصطلاحنه عدم اطلاع ایله سوء ادبه حمل ایتمكدن وبونلرك كلماتنه اعتراض اولان سوء ادبدن
اجتناب كركدر)(فنی حال اقر به وفی الاعیان اجحده)(پس مقام جمع ووحدتك غلبهسی حالنده حقك وجودی
وحدتنه بن اقرار ایدرم زیرا جمیع اشیایی انده مستهلكه مشاهده ایدرم واعیان حادثهده متعین ومختفی اولوب
آنلردن متجلی اولدقده بن اكا انكار ایدرم اعیانه نظر ایتدیكمده خلقك رؤیتی فتنده كثرتك غلبهسندن اوتری
(فیعرفنی وانكره واعرفه فاشهده)(پس حق بنی بیلور جمیع احوال واطوارده زیرا جمیع اعیان ثابتهیی وشئون
لاحقهیی محیطدر واكوان حادثه صورنده تجلی ایدوب ظاهر اولدقده بن انكار ایدرم زیرا وحدت ذاتیه حسبیله
بن آنی تعدد وكثرتدن تنزیه ایدرم وصور محدثاتدن آنی تجرید ایدرم وبن آنی عارفم پس آنی جمعا وتفصیلا
مشاهده ایدرم زیرا معرفت وشهود بنم حقیقتم مقتضاسندندر آنك معرفت وشهودنی بنم حقیقتم بكا
اعطا ایلدی)(فانی لی غنی وانا اساعده واسعده)(پس اسماء وصفاتیله بزدن نه كیفیت ایله غنی اولور وحال بوكه
بن اكا اساعده ایدرم بنده آنك اسماء وصفاتی وتجلیات وكمالاتی ظهورنده)(ان تنصروا الله ینصركم
(والنصر المساعدة زیرا الوهیت عبودیتله متحققهدر ودخی بن آنی اسعاد ایدرم آنك كمالی مظهریتنده حسن
تأنی ایله اناوربوبیتله آنك اسرار الوهیتی اظهارنده زیرا نسب اسمائیه الوهیت وربوبیت وموجدیت كبی

اعیان کونیه اولان مألوهیت ومربوبیت وقبول ایجاده متوقفه در پس عبدانیت عبدانیه‌سی
حیثیتیله حقه مساعددر انك اسما وصفاتی تحققنده وانلرایله ظهورایدوب انلرك اظهارنده وحق مسعددر
کمال مظهریتی ایله نسب الهیه‌نك ظهوری ایله واحکام اسمائیه‌نك نهایت بلوغی ایله زیرا حقایق ایله نسب
اسمائیه‌نك سعادتی انلرك مظاهرنده آثارلرینك ظهوری ایله‌در پس حق اسما وصفات ایله بزدن غنی دکلدر
لذلك الحق اوجدنی فاعلمه فاوجده) (یعنی الوهیت وربوبیت ایله ظهور واظهارده بن مألوهیت ومربوبیتم ایله
حقه مساعده ایتمکیچون وانی مظهراولمغیچون بنی ایجاد ایلدی تا کیم بن آنی عالم اولم پس علمده انی ایجاد ایتدم
برصورت اوزره که اول صورت مطابقه اوله شول شیئه که حق انك اوزره‌در لذلك قولی وانا اساعده واسعده
قولنه اشارتدر یعنی بنی ایجاد ایلدی تا کیم بنم مظهریتمده اسما وصفاتنك احکام وآثارن اظهار ایتمکله
معروف ومشهود اوله) (بذا جاء الحدیث لنا وحقق فی مقصده) (یعنی حقك معرفتی وعلمده انك ایجادی اوزره
لسان رسول الله برزه حدیث قدسی کلدی یعنی) (کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف)
حدیثی ایله (قد مثلونی بین اعینهم ای اوجدوا مثالی فی رأی اعینهم علما وشهودا) حدیثی وارد اولدی وحقك
مقصدی بنده تحقیق اولندی یعنی بنم ذاتمده انك طلبی تحقیق اولندی پس قابلیت کلیه ومظهریت جمعیه ایله
ظهور جمعی وتفصیلی ایله بنده ظاهر ومتجلی اولدی وبن دخی انی معرفت کلیه ایله عارف اولوب علمده آنی
مشاهده ایتدم وعلم وشهودم اوزره آنی اظهار ایلدم) (ولما کان للخلیل علیه السلام هذه المرتبة التی بها سمی
خلیلا) (وقتا کیم خلیل علیه السلام ایچون بو مرتبه جلیله ثابته اولدیسه که انکله خلیل تسمیه اولندی
یعنی وقتا کیم ابراهیم ایچون بو مرتبه ثابته اولدیسه که مظهریت ایله وسعت استعداد وقابلیت ایله جمیع
مقامات الهیه‌یه که حق تعالی انلرایله ظاهر اولدی تخلل ایتدی وانلرده سرایت ایتدی رزقك بدن مرزوق
اجزاسنده سرایتی کبی وحقه غدا اولدی وکذلك حق دخی جمع جمع حضرتندن ساری اولان نفسك جمعی
احدیتی ایله ابراهیمك وجودی صورتنه تخلل ایدوب انك جمیع حقایق وقواسنده ووجودی مراتبنده ساری
اولوب ابراهیم علیه السلامه غدا اولدی) (لذلك سن القری) (بونده تقدیم وتأخیر وارددر ای سن القری لذلك
وسن قولی لماك جوابیدر ولذلك قولی سن قولنه متعلقدر یعنی ابراهیم علیه السلام ضیافتی سنت ایتدی
بوندن اوتری وهر سافر وحاضردن ووارد وصادردن خلایقه غدا وبردی وبو حال یعنی ابراهیم علیه السلام
جمیع مقامات الهیه‌یه متخلل اولوب احکام ایله حقه غدا اولدیغی وحق دخی جمیع حقایق وقوای ابراهیمه
متخلل اولوب وجود ایله اکا غدا اولدی حال ابراهیم علیه السلام اوزره غلبه ایدوب آنك خارجنده تأثیر
ایتمکله حقیقتی ومقامی سری ظاهرا آنك حالی اوزره منتشر اولدی وحالی فعلنده ظاهر اولدی) (وجعله ابن
مسرة الجبلی مع میکائیل للارزاق) (الجبلی قولی بعض نسخه‌ده واقع اولدی وشیخ محقق محمد بن عبدالله بن
مسرة جبلی قرطبی رضی الله عنه ابراهیم علیه السلامی میکائیل ایله ارزاق ایچون ایلدی وبعض نسخه‌ده مع
میکائیل ملك الارزاق واقع اولدی * پس ملك قولی کسر لام وفتح کاف ایله جعل قولنك مفعولی واقع اولور
قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات فی الباب الثانی عشر روینا عن ابن مسرة الجبلی من اکبر اهل الطریق
علما وحالا وکشفا ان العرش محمول هو الملك وهو محصور فی جسم وروح وغذاء ومرتبة فادم واسرافیل
للصور وجبرائیل ومحمد للارواح ومیکائیل وابراهیم للارزاق ومالك ورضوان للوعد والوعید ولیس فی الملك الا
ما ذکر وقال الشیخ رضی الله عنه فی عقلة المستوفز جعل الله لهذا العرش ثمانیة یحملون یوم القیامة والیوم اربعة
الملك الواحد علی صورة اسرافیل والثانی علی صورة جبرائیل والثالث علی صورة میکائیل والرابع علی صورة
رضوان والخامس علی صورة مالك والسادس علی صورة آدم والسابع علی صورة ابراهیم والثامن علی صورة
محمد صلی الله علیه وسلم وهذه صور معانیهم لا صور نشأتهم انتهی کلامه) (وبالارزاق یکون تغذی المرزوقین
فاذا تخلل الرزق ذات المرزوق بحیث لا یبقی فیه شئ الا تخلله فان الغذاء یسری فی جمیع اجزاء المتغذی کلها)
(ومرزوقینك تغذیسی ارزاق ایله واقع اولور * پس قچنکم غدا اولان رزق ذات مرزوقه تخلل ایتسه شول
حیثیتله که مرزوقده انك اجزاسندن برشئ باقی قالمدی الا رزق اکا تخلل ایدر زیرا غدا متغذینك جمیع
اجزاسنده اجزانك کلیسنده سرایت ایدر * پس متخللیندن هر برینك وجودی جمعیتی ایله واحدیت جمعی

ایله

ایله آخرك حقیقتنده تخلل ایدر غدا حقیقتی ایله جمیع اجزاء متغذیده ساری اولدیغی کبی) (وما هنالك اجزاء)
وحالبوکه جمعیت الهیه‌ده اجزا یوقدر ولکن تعدد اسمائی وحضرت اسمائیه‌یی متغذینك اجزاسی
مثابه‌سنده ایلدی فان الغذاء یسری فی جمیع اجزاء المتغذی کلها وما هنالك اجزاء قولی شرط ایله جزاسینده
تخلل ایدوب اعتراض ایتدی) (فلابدان یتخلل ابراهیم جمیع المقامات الالهیة المعبر عنها بالاسماء فتظهر بها
ذاته جل وعلا) (اذا نك جوابیدر * پس ابراهیم علیه السلام حقه غدا اولوب انده متخلل اولدقده لابدرکه
ابراهیم جمیع مقامات الهیه‌یه که انلردن اسماء ایله معتبردر تخلل ایلیه پس ابراهیمك مظهرنده ظاهره اولان اسماء
الهیه ایله جل وعلانك ذاتی ظاهر اوله وابراهیم علیه السلام اسمایه غدا اولوب انلرده خفی وانلرده ظاهره
اولدیغی کبی ذات حق ابراهیمده ظاهره اوله وابراهیم انده مختفی وباطن اوله (شعر) فنحن له کما ثبتت ادلتنا ونحن
لنا * پس بز حقك ملکی یز واول بزم مالکمز وبمزدر نته کیم ادله عقلیه‌مز ثابته اولدی وبزم اعیانمزك صوری
حقك صفاتیدر وحقایقمز آنك اسمائی ونسب وشئون ذاتیه‌سیدر ووجودات ظاهره‌مز آنك وجودیدر
نته کیم ادله کشفیه‌مز ثابته اولدی وبز اعیانمز حیثیتیله حقایق عینیه‌مز ایچونز یعنی اعیان خارجه‌مز
حیثیتیله بز غیبده ثابته اولان حقایقمزك صوری وانلرك ملکی یز * پس بزده ظاهر اولوب حاکم اولان انلردر
(امدی) کشف اول اعطا ایتدیکی اوزره وصور علمیه غیبیه‌مز مرایای اعیان ثابته‌ده حقك صوریدر وکشف
ثانی اعطا ایتدیکی اوزره بزم مرآت حقده ظاهره اولان اعیانك صوری یز * پس بزم صور خارجیه‌مزك اول
صور علمیه غیبیه‌یه نسبتی ایکی وجه اوزره‌در بر وجه بودرکه بز اعیان مشهوده‌مز وانیات ظاهره وموجوده‌مز
حیثیتیله اعیان ثابته‌مز مرایاسنده ظاهره اولان صور حقز زیرا کشف اولك اعطا ایتدیکی اوزره مرایای
اعیانده اعیان حسبیله حق صور مختلفه ایله ظاهر اولدی * پس بز وجودات ظاهره‌مز ایله اعیان ثابته‌مز
مرایاسنده حقك ظاهر اولان صوری یزکه حق بزم صورمزده ظاهر اولوب بز انده مختفی وباطنز وبزم
صورمزده ظاهره اولان صور حقك بز غداسی یز زیرا اول صورك قیامی بزم مظهریتمزله‌در ووجه آخر بودرکه
کشف ثانی اعطا ایتدیکی اوزره که وجود حق اعیان ثابته‌یه متجلی اولدقده اول تجلیده ظاهره اولان صور
وجود حق مرآتنده اعیان حسبیله ظاهره اولان اعیانك صوریدر ووجود حق اول صورده باطن اولوب
انلرك غداسیدر * پس بزم وجودات ظاهره‌مز اعیان ثابته‌مزه نسبت اولندقده انلرك صوریدر * پس بز اثبات
ظاهره‌مز ایله اعیان ثابته‌مز صورینك صوری یز یعنی صور غیبیه‌مز بو صور خارجیه‌مزده ظاهره‌در وبز انلرك
غداسی اولوب انلرده باطن ومختفی یز زیرا انلرك ظهوری وقیامی بزم صور خارجیه‌مزك مظهریتی ایله‌در *
پس بزم وجودات خارجیه‌مز ایله حقك صور غیبیه‌سی ووجودی اولدیغمزده حقایق ذاتیه‌مز ایله بز آنك
اسمائی ونسب وشئون ذاتیه‌سی اولمامز طریق اولیدر) (ولیس له سوی کونی فنحن له کنحن بنا) (وحالبوکه
بنم وجودمدن غیری حق ایچون مظهر جامع یوقدر زیرا ظهور کلی ایله بنده ظاهر اولدی * پس بز حق ایچونز
آنك بزمله ظهورنده وانك تجلیسی ایله بزم ظاهرمزده بز اعیان وحقایقمزله ظاهر اولدیغمز کبی یعنی
حق صورت الهیه جمعیه ذاتیه ایله ظهوری تمك ایچون بندن غیری یعنی انسان کاملدن غیری انکچون بر مظهر
کامل ومجلای شامل یوقدر تا کیم ذات وصفات ایله حق آنك مظهریتنده ظاهر اوله واول حقده مختفی وباطن
اوله * پس بزم اکا نسبتمز بزم ایله آنك ظهورنده واکا بزم مظهریتمزده صور علمیه اولان حقایقمزه بزم نسبتمز
کبیدر انلر بزم ایله ظاهره اولوب بز انلره مظهر اولدیغمزده * پس کشف اول اوزره حق بزم صورمزده ظاهر
وبز انده مختفی اولوب انك غداسی یز اعیان وجودیه‌مزده اعیان غیبیه‌مز ظاهره اولوب اعیان وجودیه‌مز
انلره غدا اولوب انلرده مختفیه اولدیغی کبی وکشف ثانی اوزره حق بزم باطنمزدر وبزم غداءمزدر زیرا بزم
قیامز ووجودمز انکله‌در وبز انکله انده ظاهرز * پس حق بزم ایله وبزده ظاهردر وبز دخی حقله وحقده
ظاهرز ویا خود ونحن له یعنی بز حقك ملکی یز واول وجود ایله بزم اوزریمزه حاکمدر کنحن بنا بز اعیانمزك
ملکی اولدیغمز کبی اعیان بزم اوزریمزه حاکم اولدیغی اعتبار ایله وکذلك لیس له سوی کونی یعنی بنم وجودمدن
غیری اکا غدا یوقدر ویاخود لیس له سوی افاضة وجودی یعنی حق ایچون بنم اوزریمه افاضة وجوددن غیری
یوقدر وبزم اوزریمزه حاکم اولان بزم اعیانمزدر بو اعتبار اوزره فلیس له قولی ونحن لنا قولنك تتمه‌سی واقع اولور

قلى وجهان هو واناوليس له انابانا) پس بنم ايچون يعنى انسان كامل ايچون ايكى وجه ثابتدر برىسى هويت
باطنه دركه انكله انسان حقدر وبو وجه مراياى اعيان ثابتهده ظاهره اولان صور حقدن انك حقيقى اولان
صورت الهيه دروبو وجهه هو ايله اشارت ايدر وبر وجهى انيت ظاهره دركه انسان انكله خلقدر وبو وجه مرأت
حقده ظاهره اولان انك صورت غيبيه سيدركه وجود عينيده حقده ظاهره اولان صورت حسيه در
وبو وجهه انا ايله اشارت ايدر * پس وجه اول اوزره بزم هويتمز ايله حقك هويت ذاتيهٔ مطلقه سى بيننده امتياز
يوقدر الا تعين اول ايله لا تعين بيننده اولان امتياز نسبيدر زيرا انده صفت ربوبيت ايله صفت عبوديت ظاهره دكلدر
واما وجه ثانى اوزره امتياز واردر زيرا هويت انانيت ايله متعينه اولمغله شطرين ظاهر اولدى برىسى شطر ربوبيت
وبرىسى شطر عبوديتدر وليس له انابانا يعنى وحالبوكه حق ايچون انك هويت مقدسه ومطلقه سى حيثيتيله
انانيت مقيده اوله بز مقيده اولديغمز كبى ودخى بزم انانيتمزده منحصر اولان بلكه انكيچون احاطه وشمول
واطلاق ثابتدر وياخود بنم ايچون وجهان واردر برى هويت باطنه وبرى انانيت ظاهره در وحالبوكه حقك
انانيتى ظهورى ايچون لفظا انا يوقدر الا لفظا وحقيقة وجود عينيده انك انانيتنك ظهورى انسان كامل ايله در
زيرا انسان كاملك بر وجهى حق مطلقه دركه انك باطنى وهويت مطلقه سيدر وبر وجهى عالمه در واول وجه انك
انانيتى وظاهريتيدر * پس لفظا انا حقك ظهورى ايچون صالحه اولديغى حيثيتيله انيت حقك اثبات
موجوداتده ظهورى ظهور تفصيلى واسمائيدر وانيت انسان كاملده ظهورى جمعى وذاتيدر وبو اعتبار اوزره
بالام معناسنه اولور وياخود انك انانيتى بنم انانيتمده متعينه دكلدركه بنم انانيتم انك انانيتنه مغايره اوله وا كا
ظرف واقعه اوله ويا اول انده حلول ايليه وبو اعتبار اوزره باقى معناسنه اولور (ولكن فى مظهره فنحن له كمثل انا) انا
كسر همزه ايله ومظهره قولى مصدر ميميدر ولكن استدراكدر وليس له انابانا قولندن يعنى ولكن حقك ظهورى
بنم وجودمده در يعنى حقيقت حق بنده ظاهردر واسم مكان دخى اولمق جائزدر يعنى ولكن بنم وجودمده
حقك مظهرى واردركه حق انده ظهور كلى ايله ظاهر ومتجلدر واول قلب انسانيدر * پس بز حق ايچون
انا كبى يزكه بزم ايله ظاهر اولوب متعين اولدى يا انا ايله متعين اولوب لون اناده ويا لونى اولميان اناده لونسز ظاهر
اولديغى كبى ولكن مظهر انسانى كامليده حقك ظهورى وحدت اوزره درواناده مانك تعينى اثنينيت اوزره در
نهايت مانك اناده تعينى كبى مظهر انسانيده حق متعين اولمغله كمثل انا ديدى يعنى مظهريت انسانيه يى انانك
ظرفيتنه تشبيه ايلدى مظهر انسانيده حقك ظهورنى مانك اناده ظهورنه تشبيه ايتمدى زيرا اول وحدت
اوزره در وبو كثرت اوزره) (والله يقول الحق وهو يهدى السبيل) (وقتا كيم شيخ رضى الله عنه كندى نفسى
مظهريت حقده ما ايچون انا منزلهسنه تنزيل ايتديسه وآنك مظهريتنده حقك صورت جمعيهٔ الهيه ايله
وجميع اسما وصفات ربانيه ايله ظهورن وتعين وتجليسن اثبات ايتديسه پس تحقيق مذكورده انك مظهرندن
ظاهر اولان قول حقى وانك كلامى سرنه موصل اولان سبيله دلالت وهدايتنى حقه اسناد ايدوب بنم لسانم
لسان حقدر وانكله قائل اولان حقدر وانك قولى حقدر وبنم لسانم ايله سزى سبيل وحدته دلالت ايدوب
هدايت ايدن حقدر ديدى والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

فص حكمة حقية فى كلمة اسحاقية

فداء نبى ذبح ذبح لقربان) واين ثواج الكبش من نوس انسان) ذبح فتح ذال ايله مصدر در وكسر ذال ايله فعلدر
مفعول معناسنه قربان ايچون ذبح اولمغه احضار اولنان كبشك اسميدر وثواج همزه ايله غنمك صوتى وحركتيدر
ونوس ايلك سوقى قننده آنك صوتيدر يقال ناس اليه اى ساقه واناس الشئ واناسه اى دبدبه وحركه وبونده
مراد اولان انسانك حركتيدر وبونده بر قاچ وجه جائزدر بر وجه بودركه فدا قولنده حرف استفهام محذوف اوله
مصرع ثانيده اين قولى ايله اكتفا اولنمغله وفداء قولى خبر مقدم اوله وذبح قولى مبتدا اوله يعنى نبى يه فدامى
اولدى يعنى نيجه فدا اولدى قربان ايچون كبشك ذبحى وكبشك صياحى وحركتى انسانك حركت واضطرابندن
قنده در آنك منابنه نيجه نائب اوله بيلدى استفهام در تعجب معناسنه وبو تقدير اوزره لقربان قولى مصدر اولان
ذبح قولنه متعلق اولور وبر وجه دخى حرف استفهامسز فداء نبى قولى مقدم خبر اوله وذبح ذبح قولى مؤخر مبتدا
اوله يعنى ذبحك قربان ايچون ذبحى نبى يه فدادر يعنى واقعده فدا اولدى) (وفديناه بذبح عظيم) (قولنك

اخبار

اخبارندن اوترى * پس فداى نبى ذبح ذبح لقربان كلامى واقع حالى اخبار ايچوندر امر فدا كلام حقه ثابت
اولمغله فدا اولديغى تعجب طريقيله استفهام ايتمكه احتياج يوقدر * پس واين ثواج الكبش من نوس انسان
قولنده اولان استفهام فدانك وقوعى حكمتندن استفهام اولور يعنى ثواج كبش نوس انساندن بعيددر
نه حكمتدركه درجهٔ حيوانك مرتبهٔ انساندن بعدى وار ايكن كبش نبى يه فدا اوله پس فدانك وقوعنده
ترددى يوقدركه اندن استفهام اولنه زيرا واقعدر ولكن نه كيفيت ايله واقع اولدى ووقوعنك حكمتى وسببى ندر
ديو استفهام ايدر وبر وجه دخى بودركه فداء نبى قولى مبتداء محذوفك خبرى اوله وذبح قولى فتح دال ايله ورفع
ايله مفعول معناسنه مصدر اولوب فداء قولندن بدل اوله وذبح قولى ذبح قولنه مضاف اوله وتقدير بويله اوله
ونفسى فداء نبى ذبح لقربان يعنى بنم نفسم شول نبى يه فدا اولسون قرباندن اوترى ذبيح ايچون مذبوحدن
مذبوح قلندى * پس نبيدن مراد ولد ابراهيم اولور وبر وجه دخى بودركه ذبح اول فتح ذال ايله فاعل معناسنه
مصدر اولوب نبى ايچون صفت اوله ونبيدن مراد ابراهيم اوله وذبح ثانى دخى كسر ذال ايله ذبح اول ايچون
مضاف اليه اوله واندن مراد ابراهيمك ولدى اوله اى نفسى فداء نبى ذابح ذبيح لقربان يعنى بنم نفسم قربان ايچون
ذبيحك ذابحى اولان نبى يه فدا اولسون وبر وجه دخى بودركه ذبح ذبح لفظلرنك ايكيسى معا كسر ذال ايله اوله
واولكيسى مرفوع اولوب ثانى يه مضاف اوله وجملهٔ ذبح ذبح لقربان قولى فداء نبى قولندن بدل اوله يعنى بنم
نفسم نبى يه فدا اولسون قربان ايچون ذبحك ذبيحى اولسون پس ذبح اولدن مراد شيخك نفسى اولور وذبح ثانيدن
مراد نبى اولور ونبيدن مراد ابراهيمك ولدى اولور زيرا انك ذبحى ايله ابراهيم مأمور اولدى بو تقدير اوزره لقربان
قولى ذبح ثانى يه متعلق اولور ومصرع ثانيده وجه مذكور اوزره وجهين اعتبار اولنور وبر وجه دخى بودركه
ذبح اول كسر ذال ايله وجر ايله نبينك صفتى اوله ونبيدن عبارت اوله وذبح ثانى دخى كسر ذال ايله اوله وذبح اول
ايچون مضاف اليه اوله ابراهيمك رؤياسنده انك ولدى صورتنده ظاهر اولان كبشدن عبارت اوله كه ابراهيم
كندى ولدى صورتنده ظاهر اولان كبشى كندى ولدى ظن ايدوب اول صورت ايچون ظاهرده ولدنى ذبح
ايتدى پس كانه كندى ولدى اول كبشك ذبحى اولدى پس تقدير بويله اولور نفسى فداء نبى ذبيح ذبح لقربان يعنى
بنم نفسم شول نبى يه فدا اولسونكه قربان ايچون ذبحك ذبيحيدر يعنى كبشك يرينه والدى انى ذبح ايتدى وذبح
ايتمكه انى احضار ايتدى پس فداء نبى ذبح ذبح لقربان قولى فدا الله لنبى بذبح اقربان قولنده اولمغله شيخ رضى
الله عنه جملهٔ فعليه يى اكا عطف ايدوب) (وعظمه الله العظيم عناية بنا * او به لا ادرى من اى ميزان) (
ديدى والله تعالى كبشى ابراهيمه وياولدنه ويا ايكيسنه معا فدا ايتمكله اكا اسم عظيم حضرتندن تجلى ايدوب
تعظيم ايلدى بزه ويا اكا آنك عنايتندن اوترى يعنى صورت الهيه اوزره اولان اسحاق اوزره ذبح واقع اولميوب
كبش اوزره واقع اولمغله كبشه تعظيم وتشريف ايلدى بزه عنايتندن اوترى يعنى مظهريت الهيه ده اولان
صور كلى عالم جسده ابقادن اوترى ملهٔ ابراهيميه وملهٔ حنفيه اوزره اولان ورثهٔ محمديه بيننده هر برىسنى ذبح
نفس ايله ولدى ذبحك ابتلاسندن وانكله اختباردن خلاص ايلدى زيرا صورت الهيه اعظمدر قتل
اولنمقدن ويا آنك اوزره ذبح واقع اولمقدن وياخود كبشه عنايتدن اوتريكه صورت الهيه اوزره اولان انسان
كاملك ذبحى مقامنده قائم اولوب انى فدا ايلدى قنقى ميزاندن درايتم يوقدر يعنى قيمتان على السويه صادقاندر
(امدى) شويله معلوم اوله كه الله تعالى نك كبشه تعظيم ايتديكى وعظيم ايله وصف ايتديكنك حكمتى بودركه الله
تعالى كبشى ابراهيم عليه السلامك خيالنده آنك قوت مصوره سنك مقتضاسى اوزره آنك اهلى خلق عظيم
خواسى اوزره خلق عظيم اولان صورت الهيه اوزره اولان انك ولدى اسحاقك صورتنده مشاهده ايتديكى
كبش ايدى پس انك خيالنده خلق عظيم اوزره وصورت الهيه اوزره اولان انسان كاملك صورتنده انى تصوير
ايتمكله اكا تعظيم ايلدى بعده عالم حسده صورت كبشيه سى ايله ابراهيمك ظنى اوزره انسان كامل اولان ولدى
منابنده نائب اولمغله اكا تعظيم ايلدى * پس كبش قبل الفدا صورت عظيم اوزره اولمغله انسان كامله انى فدا
ايلدى وانى اكا فدا ايتمكله وجها اكمل اوزره اكا تعظيم ايلدى والا قبل الفدا اكر كبش عظيم اوليدى انكله
فدا واقع اولمزدى * پس قرآنده الله تعالى نك (وفديناه بذبح عظيم) قولى اول كبشك عظيم اولديغن اعلام
وبيان ايدر * پس شيخ رضى الله عنهك وعظمه الله قولى (وفديناه بذبح عظيم) قولنك تفسيرى دكلدر تا كيم

بوقولده كبشك عظيم ايله وصفى ابراهيم عليه السلام زماننده انك ولدنه فدا اولان كبشك تعظيمنى موجب
اوله وا كافدا اولمسنه باعث اوله وكبشى فدا ايتمكله اكا واقع اولان تعظيم بزه ويا كبشه على السويه عنايتدن
اوترى واقع اولديغنك حكمتى بودر زيرا وجهان على السويه صادقاندر بلكه وجهيندن هر بريسى آخرى
مستلزمدر زيرا بزه عنايتدن اوترى كبشى ذبح ايتمكله اكا تعظيمك وقوعى بودر زيرا انسان كامل اوزره ذبح
واقع اولميوب كبش ايله فدا واقع اولدقده كبش انسان كامله غدا اولور وانك جميع اجزاسنده سارى اولوب هو
هو اولور پس انسان كامله اولان عنايت اكا عنايتك عينى اولور وا كا عنايتدن اوترى كبشك ذبحى بزه
عنايت اولديغى بودر * زيرا كبش خيال ابراهيمده انسان كامل صورتنده متمثل اولديغى كبى عالم حسده انسان
كامله غدا اولوب وا كا غدا اولدقده انك صورتنده متحقق اولمغله كبشه عنايت اولوركه حيوان مرتبه سندن
انسان كامل مرتبه سنه انتقال ايدروا كا عنايت بزه عنايتك عينى اولور زيرا بزم اوزريمزه قتل واقع اولمقدن
كبش حاجب اولديغى كبى * انكله متغدى اولديغمزده عدم تغدى قتنده صورتمزده واقع اولان تحليل
وانفكاكدن انى تغدى ايتمكله صورتمزى حفظ ايدر * قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب الثانى والسبعين
من الفتوحات ذكر مسلم فى حديث جابر ان النبى صلى الله عليه وسلم قال منى كلها منحر وقد قلنا ان منى من بلوغ
الامنية ومن بلغ المنا المشروع فقد بلغ الغاية فجعله محلا للقرابين وهو اتلاف ارواح عن ابدان اجسام حيوانية
ليتغذى بها اجسام انسانية فتنظر ارواحها اليها فى حال تفرقها فتدبرها انسانية ما كانت تدبرها حيوانية ابلا
اوبقرا اوغنما وهذه مسئلة دقيقة لم يتفطن لها الا من نور الله بصيرته من اهل الله ويحتوى عليها قوله تعالى (واذ
اخذ ربك من بنى آدم من ظهورهم ذريتهم واشهدهم على انفسهم) وكانوا فى حال تفريق فى الموطن فى المخلوقات
فتميز الله اجزاء كل مجموع وهى مغنية عند ارواحها المدبرة لها فى كل حال يكون عليها من اجتماع وافتراق
وتتبدل الاسامى عليها بحسب مزاجها الخاص بها فى ذلك الاجتماع ومن هنا مشت نفحة على القائلين بالتناسخ
ولم يتحققوا معناها الا انهم نظروا فيها من حيث افكارهم فاخطأوا الطريق فغلطوا فانهم مخطئون غير كافرين
الا من انكر البعث منهم الذى هو نشأة الآخرة فهو ملحق بالكفار والارواح المدبرة لها فى كل حال لا تتبدل
وتتبدل الصور لانها لا تقبل التبديل لاحديتها وانما تقبل التبديل المركب من اجسام واجساد برزخا فى بلوغ
المنى الحاق الاسافل بالاعالى والتحام الاباعد بالادانى ومنهم من تجدنى بارض ومنهم من تجد بالهوى ومنهم من
تجد حيث كان ومنهم من تجد فى السماء فتحرنا وتحره معلم ولكن لا نكون على السواء فانى رأيت فى كل عين وهم
لا يقدرون على البقاء فهم يتصورون بكل شكل كاون الماء فى لون الاناء هذه الابيات فى تجسد الارواح المفارقة
لاجتماع اجسامها فى الحياة الدنيا بالامر المسمى موتا انتهى كلامه وقال رضى الله عنه ايضا فى هذا الباب
ثم نحر اوذبح قربانه ينوى بذلك تسريح روح هذا الحيوان من سجن هذا الهيكل الطبيعى المظلم الى العالم
الاعلى عالم الانفساخ والحرفان الحيوانات كلها عندنا ذات ارواح وعقول فغفل عن الله ولهذا قال تعالى فيها
قد علم صلوته وتسبيحه من حق ارواح هذه الحيوانات فى هذا اليوم شكر الله تعالى كما خرجنا نحن مما كنا فيه
من حال التحجر وهو الاجرام الذى كنا الى الاحلال والتصرف فى المناجاة المقربة الى الله تعالى بحكم الاختيار
ثم اكلنا منها ليكون جزء منها عندنا ليشاهد ما هو عليه من الذكر المخصوص به ذوقا ولنجعله كالمساعد لنا فيما
نروم من الحركة فى طاعة الله اذ لا بد من الغذاء فكان اخذ هذا النوع من الغذاء اولى انتهى كلامه پس شيخ
رضى الله عنهك بو معنايى كمال معرفتندن ودرايتندن لا ادرى من اى ميزان ديدى وياخود لا ادر قولى حتى نعلم
المجاهدين منكم والصابرين) ضروبندن اوله وياخود (قل لا ادرى ما يفعل بى ولا بكم) فروعندن اوله كه
كندى نفسنه درايتى اسنادا يتمكدن احترازايچون وارد اوله وكذلك وظيفهٔ توحيد مراعاتندن اوترى دخى
جائزدر زيرا وجود صورت انسانده ظاهر اولديغى كبى صورت كبشده دخى ظاهردر * پس هر قنقى سندن
اوترى واقع اولورسه على السويه در ولا ادر قوانده يا ضرورت شعردن ويا كثرت استعمالدن اوترى حذف
اولندى بونده تسامح يوقدر) (ولاشك ان البدن اعظم قيمة * وقد نزلت عن ذبح كبش لقربان) (بدن ضم بايله
وسكون دال ايله بدنه نك جمعيدر يعنى وحالبوكه شك يوقدر كه بدن قيمت يوزندن اعظمدر كبشدن وتحقيق قربان
ايچون كبشك ذبحندن نازله اولدى يعنى قربانده كبش عظيم القيمه اولمق مستحبدر وجه اللهى تعظيم ايچون

وتجريده مرتبتى طلبدن اوترى وحب مال اوزره محبت الهى يى تغليبدن اوترى وجانب فقرايى رعايتدن اوترى
زيرا هر نه قدر فديه نك قيمتى عاليه اولسه مفدينك مرتبه سى دخى اول قدر عاليه اولور وشك يوقدركه بدنه نك
قيمتى اعظمدر كبشدن انكيچون ضحايا ده بر بدنه يدى نفسدن جائزدرنته كيم رسول عليه السلامك والدى
عبد الله بن عبد المطلب يدى نفسدن بر بدنه يى فدا ايتدى پس بو اعتبار اوزره بدن ايله فدا اولنمق لازم ايدى
ولكن بدن حقه تقرب ايچون ذبح كبشدن نازله درو كبش درجه سندن منحطه در كبش ايله نفس مسلمه بيننده
شدت مناسبتدن اوترى زيرا كبشك نفسى سالمه اولوب ذبح ايچون وانسان حقنده فانيه اولمق ايچون متسلمه
اولديغى كبى نفس مسلمه ومنقاده دخى فى الله فانيه در ولوجه الله روحنى باذله در وكذلك كبش ذبح ايچون
مخلوقدر وحلب ونتاج ذبحه تابعدر وبدن ركوب ايچون وحمل اثقال ايچون مخلوقه در وآز اولوركه قربان ايچون
ذبح اولنور * پس بدنك قيمتى اعظم ايكن قربان ايچون كبشك ذبحى اندن اعلى در خلقت اصليه ايله مناسبت
ثابته يه نظرا ايتمكله) (فياليت شعرى كيف ناب بذاته * شخيص كبش عن خليفة رحمان) (پس نه اولديكه
بنم شعورم اولديكه نه كيفيتله بر كبش شخيصى ذاتيله خليفهٔ رحماندن نائب اولدى شيخ رضى الله عنه
بونده سر توحيده اشارت ايدرنته كيم حكمت ادريسيه ده الوالد عين ابيه فما رأى يذبح سوى نفسه فظهر
بصورة كبش من ظهر بصورة انسان فظهر بصورة ولد لا بل بحكم ولد من هو عين الوالد قولى ايله تصريح
ايلدى يعنى خليفهٔ رحماندن كبشك نيابتندن تعجب صورتنده سر توحيده تحريض ايدر يعنى وجود حق
صورت اسحاقده ظاهر اولديغى كبى صورت كبشده دخى ظاهردر * پس حق خليفهٔ رحمان صورتنده كندى
نفسندن بر شى ايله نائب اولدى الا صورت كبشيه ده ظاهره اولان كندى نفسيله * پس فداده مساوات حاصله
اولدى وبو وجه كبش خليفهٔ رحماندن فدا اولديغى اعتبار اوزره در ابراهيمك ظنى حسبيله وياخود ابراهيمك
خيالنده خليفهٔ رحمان صورتنده ظاهر اولان كبشك صورتى منابنه عالم حسده اولان صورت كبشيه سى
نائبه اولوب كندى نفسى كندى نفسنه فدا اولديغنه اشارت ايدرنته كيم فى الحقيقه امر دخى بونك اوزره در
(الم تدر ان الامر فيه مرتب * وفاء لارباح ونقص لخسران) (سن بيلمزميسنكه تحقيق امر فدا اوقعده مرتبدر
ارباح ايچون وفادر وخسران ايچون نقصدر يعنى وقتاكيم ابراهيم عليه السلام ولدى اسحاق ايله نفس
وماللرين طاعت حقده بذل ايتديلر * پس حق تعالى انلر ايچون ثمنى قليل اولان كبشى فدا ايتدى عالية القيمه
اولان بدنه يى ايتمدى خسرانده تنقيصدن اوترى وذبح اولان خليفهٔ اللهى ابقا ايتمكله عالمين ايچون حاصله
اولان ارباحى اتمام ايلدى يعنى اكر واقعده اسحاقك ذبحى واقع اوليدى پس انكيچون حاصل اوله جق ربح ذبح
كبشله حاصله اولدى وخسرانده نقيص واقع اولديكه عظيمة القيمه اولان بدنه نك ذبحى يرينه قليل الثمن
اولان كبشى ذبح ايتمكله مالك خسراننده نقص واقع اولدى كه اولدخى عين ربحدر * پس اسحق ايچون ذبح
كبشده ربح حاصل اولديغى كبى عالمين اولان كمل ايچون دخى ارباح حاصله در ومالده نقص وخسران واقعدر
بو تقدير اوزره فيه ضميرى واقعه راجع اولور ووفاء ونقص قولندن هر بريسى مبتداء محذوفك خبرى واقع اولور
اى ان الامر الفداء فى الواقع مرتب وهو وفاء لارباح وهو نقص لخسران وبر وجه دخى بودركه ضمير فدايه راجع
اوله نته كيم ظاهردر يعنى فداده امر الهى وشان ربانى مرتبدر تناسب اوزره فدا ايله مفدى عنه بيننده شرف
وحسنده وقدر وقيمتده مناسبتدن اوترى پس شريفدن خسيس ايله وحسيسدن شريف ايله فدا اولنمز * پس
فدا فنا فى الله صورتيدر واعظم فدا فى سبيل الله نفسك فداسيدر * پس ابراهيم ايله اسحاق عليهما السلام
نفسلرينك انقياد واستسلاملرى صورتى اولان فدا اسلامك ما فوقى اولان ايمان واحسان وولايت ونبوت
ورسالت وخلافت وامامت وخلت واستخلاف كبى اولان مراتب ارباحنى ابقا واتمام ايچوندر وجمال الهيدن
خسران وحرمانى موجبه اولان اخلاق رديه يى تنقيص ايچوندر وكذلك فناء مطلق صورتى اولان فداء نفس
عهد وتوحيد ايچون وفادر كه ذات وصفات وافعال ارباحى انكله حاصله اولور قال تعالى فى الحديث القدسى
(من طلبنى فقد وجدنى ومن وجدنى فقد عرفنى ومن عرفنى فقد احبنى ومن احبنى فانا قتلته ومن قتلته
فعلى ديته ومن على ديته فانا ديته) پس بوندن اعظم ربح اولورميكه ذات وصفات وافعال ايله سنك وجودك
فانى اوله وسنك مظهر يتكده صورت الهيهٔ جمعيهٔ ذاتيه ايله حق ظاهر اولوب باقى قاله پس امر فدا مرتبدر

انکله اثبات عهد توحیدی ایفادر وانکله عدم اثبات توحیدی عدم ایفاء نقصد راستعداد وخسراندن اوتری زیرا اثنینیتی موجبه اولان عبدلک انیتی بقاسیله مشهود وحدت ممکن دکلدر * پس فنای انیتدن لابددر زیرا مادامکه انسانک ذاتی وانک اوزره مترتبه اولان جمیع صفاتی فانیه اولمیه اول عهد سابقی موفی اولمز واشرا کدن خلاص اولمز رسول الله صلی الله علیه وسلم فی الله فناء کلی ایله متحقق اولدقده وددت ان اقاتل فی سبیل الله فاقتل ثم احیی ثم اقاتل فاقتل ثم احیی ثم اقاتل فاقتل (دیدی وقال تعالی (ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة یقاتلون فی سبیل الله فیقتلون ویقتلون) پس فدای نفس فنای مطلق صورتیدر وذبح کبش فدای نفس صورتیدر عهد ازلی بی ایفادر وحق اسلام ایله مسلمه وفنایه مستسلمه اولان نفس ایله کبشک مناسبتندن اوتری کبش بدن ایله حیوان انسانیدن اعلی وانسبدر فنایه استسلامی قوی اولوب انانیتی اولمدیغندن اوتری وفیه ضمیری حقه راجع اولمق جائزدر یعنی امر حقده مرتبدر بالذات حقده فانی اولمغله وفادرحقله ذات وصفات وافعال ارباحی ایچون وظهور انانیت ایله عدم فناده نقصدر حقدن احتجاب سببیله واقع اولان خسراندن اوتری زیرا موجوداتدن انانیت ایله ظاهر اولمیوب حق انقیاد ایله حقه منقاد اولان مثلا جماد کبی رتبهٔ سائرهٔ موجوداتدن اعلی دروجود حقله موجود اولوب امر الهی یه انقیادی اولدیغندن اوتری وانانیتی ایله عدم ظهورندن اوتری اندنصکره نباتدر اندنصکره حیوان بجمدر وحیواندن حقه انقیادی اشد اولان اعلی در پس کبش اعلی دربدندن آنک انقیاد واستسلامی زیاده اولدیغندن اوتری وعبد المطلبک بدن ایله تفدیه ایتمسی قیمته وصورت الهیه شرفنه نظرا تمکله درو ضمیر وجوده راجع اولمق جائزدر یعنی امر وجودده مرتبدر یعنی عقل اولدن سلسلهٔ ترتیب طریقی اوزره مرتبهٔ انسانه وارنجه اولان جمیع مراتب کونیه مرتبه درکیمی شریف وکیمی خسیسدر وهر مرتبه ده امرک ظهوری مرتبه حسبیله در * پس شریف اولانه مناسب اولان شریف فدا اولدقده ارباح ایچون وفا اولور امر موقعنده واقع اولمغله ونقص اولور خسیس خسیسه ویا خسیس شریفه ویا شریف خسیسه فدا اولدقده * پس خسراندن اوتری نقص اوج وجه اوزره اولور بر وجه بودرکه خسیس خسیسه فدا اولدقده فدانک ومفدی عنه اولان شخصک خسراندن اوتری واقع اولور وبر وجه بودرکه خسیس شریفه فدا اولسه فدانک خسراندن اوتری واقع اولور وبر وجه دخی بودرکه شریف خسیسه فدا اولسه مفدی عنه اولان شخصک خسراندن اوتری واقع اولور پس موجوداتدن حقه انقیادی اشد اولان اعلادر وحقه اقربدر) (فلا خلق اعلا من جماد وبعده * نبات علی قدر یکون واوزان) (پس انقیاد واستسلامده جماددن اعلا برخلق یوقدر وبعده نبات قدر معین اوزره وقیمت معینه اوزره واقع اولور یقال فلان لا وزن له عند الملک ای لا قدر له ولا قیمة عنده یعنی معرفت الهیه ده جماد ومعدن اعلادر زیرا معرفت ذاتیهٔ فطریه اوزره ادوم وابقی در جبلت اصلیه وفطرت ذاتیه سندن متغیر دکلدر واندن هر متصرف ایچون انقیاد فطریسی اوزره انک تصریفی مصارفنی علیدر * پس ارادت الهیه نک تصرفی تحتنده حقیقت ووجود ومرتبه ایله مستسلم ومنقاددر زیرا ذات ومرتبه ووجود ایله متحققدرکه وجود حقدن غیری متصرف یوقدر واندن غیری براحد ایچون تصرف صحیح دکلدر ونبات مرتبه ده جماددن ادوندر زیرا انک حرکت فطریه سی جماد ایچون اولان فطرت اصلیه اوزره نمو ایله زائده در واکرچه کیم نمو نباتک فطرتی مقتضاسندندر ولکن اول حرکت طبیعیهٔ فطریه نمو ایله عرفا کامضاف قلنور * پس اول حرکت طبیعیه نوعا تصرف طبیعی اولورکه جماد ایچون اولان فطرتک اصلی اوزره زائده اولور * پس بو تقدیر اوزره نباتک معرفتی جمادک معرفتندن ادوندر وجنس نبات نمو اعتبار یله معرفتده برقدر اوزره ایکن آنک انواعندن هر برنوع برقدر معین ووزن مقننی اوزره در شرف وحسنده ونفع وضرده) (وذو الحس بعد النبت والکل عارف * بخلاقه کشفا وایضاح برهان) (ونباتدنصکره ذوحس اولان حیوان معرفتده جماد ایله نباتدن ادوندر وحالبوکه بونلرک کلیسی خلاقنی عارفدر وانلرک معرفتی کشف ایله وایضاح برهان ایله ثابتدر یعنی ذوحس اولان حیوان معرفت مذکوره ده ناقصدر جماد ونباتدن انده حیوانیت ایله تصرف وحرکت زیاده اولدیغندن اوتری * پس ذی حس جماد ایچون ثابت اولان اصل معرفت فطریه ده جماددن ادون اولور جماد اوزره حرکت وادراک ایله زائد اولدیغی قدر ونباتدن ادون اولور حرکت وادراک ایله نفع وضردن مشاهده ایدوب اندن زائد اولدیغی قدر وبونلرک کلیسی خلاقنی عارفدر

مرتبه سی حسبیله پس کائنک معرفتی متفاوته در مراتب حسبیله وقوله کشفا یعنی ثبت معرفة الکل من الجماد والنبات والحیوان بخلاقهم لنا کشفا وایضاح برهان زیرا اهل کشف وشهود قتنده جمیع موجودات حیدر وهر حی خلاقنی عالمدر وایضاح برهاندن مراد عقل منور وشرع مطهر ادله دن اعطا ایتدیکی شیئدر وانلرک جمله سندندر (یسبح لله ما فی السموات وما فی الارض) ودخی (وان من شیء الا یسبح بحمده) ولکن لا تفقهون تسبیحهم) قولیدر زیرا مسبحدن تسبیح صادر اولمز الا انک حیاتندنصکره ودخی معرفتندنصکره که انکچون کمالات صاحبی خالق ورب واردرکه انی خلق ایدوب تربیه ایدر * پس کشف ایله ایضاح برهان اولان شهود حکم ایدرکه حق هر شیئده متجلیدر وهر موجودده احدیتیله ساریدر وحق اول موجودده اولان حیوة وعلمک عینیدر بلکه اسماء الهیه دن هر براسم جمیع اسما ایله انده موصوفدر جمیع اسمایه شامله اولان ذاتک احدیتندن اوتری پس شول مرتبه ده که اصل موجوداتده موجود اولان جمیع لوازمی انده موجود اولور * پس وجود اولدیغی مکانده علم ایله عقل دخی موجود اولور ولکن تجنکم محل تسویهٔ انسانیه یه مانع اولمسه یعنی محل عقل وادراکک ظهورینی موجب اولان اعتدال محلنه بالغ اولمسه حیوة ایله ادراک اول محلک باطننده باقی قالور ومحلده ظاهر اولمز * پس اول محلک حس وشعوری اولمز مسکوت ومعمی علیه کبی پس جماد ونبات باطننده حیوة وادراک صاحبیدر ظاهرده دکلدر * پس هر ذی حسده نفس واردر وحکم ووهم واردرکه نفسی قوت حیوانیه سیله ادراک ایدر وانانیتیله محتجب اولور وحکمده مخطی اولور واما حس ونفسی اولمیان بونک خلافی اوزره در زیرا فطرتی اوزره باقیدر انکچون کندی نفسیله انده تصرف یوقدر پس جماد کشفا وحقیقة ربنی عارفدر وطبعا وطوعا کامنقاد ومطیعدر واندنصکره نباتدر زیرا انده نمو کبی تصرفا واردر * وتولید مثل کبی * پس نبات بو حرکت وتصرف ایله جماددن ناقصدر * زیرا جماد ذاتی وفطرتی ایله شهادت ایدرکه اللهدن غیری متصرف یوقدر واندنصکره حیوان حساسدر انانیتی ایله محتجب اولوب ارادت ربانی ایله ظاهر اولدیغندن اوتری اندنصکره انسان ناقصدرکه ربنی جاهلدر واکثر مشرکدر ورأینده مخطیدر وخصوصا معرفت الهیه ده * زیرا انانیت ایله محتجبدر وعقل وفکری ایله ویاخود تقلید ایمانی ایله مقیددر (واما المسمی آدما مقید * بعقل وفکر او قلادة ایمان) واما آدم ایله مسمی اولان خلق پس عقل وفکر ایله مقیددر ویاخود قلادهٔ ایمان ایله یعنی آدم ایله مسمی اولان حیوان سائر حیواناتدن ونبات وجماددن بو معرفت فطریهٔ الهیه ده که آثار نفسیه وتصرفات عرضیهٔ غیر ذاتیه ایله متغیره دکلدر ناقص اولدی زیرا استدلال عقلی ونظری وفکری ویاخود قلادهٔ ایمانی ایله امری مقیددر وعقل وفکری ویا ایمان واعتقادی حسبیله معرفت فطریه سن تغییر ایدوب تصرفات فکریه وحرکات ارادیهٔ نفسیه ایله انی خلط ایتدی * پس معرفت فطریه ایله غنم متحقق اولوب ذبحک وقوعی ایچون کمال انقیاد واستسلامندن اوتری انکله فدا واقع اولدی پس بو کلامک حاصلی بودرکه کبشدن قیمت ایله اعظم اولان حیوان ایله فدا واقع اولمدی وکذلک جماد ایله فدا واقع اولمدی که کبشدن اعرفدر کبش ایله واقع اولدی زیرا کبش اکرچه کیم حیوان اولدیغی جهتله درجهٔ انسان کاملدن انزلدر ودلالت ومعرفت ومظهریتده اندن ناقصدر لکن انسان حیواندن اعلی در زیرا کبش ذات وحقیقت ایله خلاقنی عارفدر انسان حیوان کبی فکر وعقل ایله عارف دکلدر زیرا انسان حیواندن عارفک معرفتی معرفت نظریهٔ استدلالیه در وبو معرفت وقت اولورکه نفس امرده واقعه مطابق دکلدر * پس نفسنی افاده ایتمز زیرا نظر واستدلالک خلافی واقع اولمق ممکندر آخرک نظرنده که نظر واستدلال آخر صاحبیدر وجه آخر ایله واما حیوانک دلالتی ومعرفت ذاتیه سی اکا مخالفدر زیرا انده اصلا خلاف یوقدر زیرا حیوان آنک اوزره مفطوردر (امدی) شویله معلوم اوله که فلا خلق اعلی من جماد الی آخره قولندن ظن ایتمیه سنکه جماد جمیع وجوه ایله جمله دن اعلی در اندنصکره نبات اندنصکره ذی حس اندنصکره انسان حیوان زیرا صورت الهیهٔ جمعیه اولان صورت انسانیه یه توجه اوزره سلسلهٔ ترتیبده جماد نباتدن انزلدر زیرا جماد جمود اوزره در انده حرکت یوقدر ونبات اندن اعلی در زیرا حیات انده زیاده ظهور ایدوب صورت انسانیه یه جماددن بر مرتبه اقربدر وحیوان کذلک نباتدن اعلی در زیرا اول دخی کذلک نباتدن بر مرتبه قطع ایدوب صورت انسانیه یه اندن اقربدر وحیوة حسیه انده زیاده ظاهره در وانسان حیوان دخی جمله سندن اعلی در زیرا بحسب الظاهر احسن تقویم

اوزره دروجماد ونبات وحیوان خواصنی جامعدروحیوة حسیه وادراکات ارادیه وصفات الهیه انده جمله دن
زیاده ظاهره در ومراتب معنویه دن غیری انسان حیوان ایله صورت الهیه اوزره اولان انسان کامل بیننده
برمرتبه یوقدرولکن انسان حیوانك جمله سندن انزل اولدیغی مراتب ثلاثه دن جمیع مراتب اوصافنك انده
جمعیتی سببیله وجمله سنك تحتنده انهماکی سببیله وجمیع مراتب کونیه ده بالقوه اولان احوال واوصاف
انسان حیوانده بالفعل اولمغله ووحدت اصلیه دن بعیداولوب احکام کثرت انده زیاده ظاهره اولمغله وانك
وساطتی جمله دن اکثر اولمغله)(اولئك كالانعام بل هم اضل)(اشدقسوة من الحجارة)(قولی انك وصفی
اولدی واما مراتب ثلاثه نك صفات جمالیه سنی بلکه صفات کمالیه سی که مراتب ثلاثه انلر ایله ترتیب اوزره
بری برندن اعلادر وجمله سی انلر ایله انسان حیواندن اعلادرکه اکر اول صفات انسانده موجوده اولیدی
انسان درجهٔ کماله بالغ اولوردی مثلا جماده فطرت ذاتیه اوزره اولان انقیاد وتسلیم کبی وحقك تصرفی
تحتنده انك استهلاکی سببیله عدم حرکت وارادت وعدم تصرف کبی ونباتده دخی کندی نفسیله عدم حرکت
کبی که انك نموی غدا سببیله در وحرکتی ریح سببیله در کندی ذاتیله دکلدر وحیوان دخی حیوانیه سنه
ووجودی بقاسنه لازم اولان اکل وشربدن غیری انسان حیوان کبی امور حسیه یه واحوال خسیسهٔ
کونیه یه متعرض اولمیوب کندی نوعندن هر برینه اصل خلقتنده نه خدمت تکالیف اولندیسه آنك اوزره
دائم وثابتدرور بنی حامد وشاکردر وانسان حیوان لماخلق له ده ثابت دکلدر وصفات مذکوره دن برصفت انده
موجوده دکلدر انکچون جمله دن ادنادر * پس اکر انسانده مراتب ثلاثه اولان جماد ونبات وحیوانك
مذکوره اولان صفات کمالیه سی موجوده اولیدی وانسان انلر ایله متصف اولیدی درجهٔ کماله بالغ اولوردی
بلکه جمادك مرتبه سی توحید ذاتی وفطرتی فطرت ذاتیه اولمغله که انکله جمله دن اعلادر انسانك اول
مرتبه یه بلوغی درجهٔ کماله بلوغیدر وانسان کاملك حکمی انسان حیوانك حکمی کبی دکلدر زیرا انسان کامل
جمیع موجوداتك اشرفی واجمعیدر ذات وصفاتیله وجود حقده فانی اولمغله جمیع کمالات الهیه انده ظاهره در
وسعت قابلیت ایله ذات وصفاتك مظهریت کلیه سنده قائمه در وانسان حیوان عقل وفکر ایله فطرت اصلیه سن
تغییر ایتمشدر ووجود مطلق عقل وفکر ینك ادراکنده فرض وتقدیری وحسابی اوزره حصر ایتمشدر
(فکان من الاخسرین اعمالا الذین ضل سعیهم فی الحیوة الدنیا وهم یحسبون انهم یحسنون صنعا)
(بذا قال سهل والمحقق مثلنا * لانا وایاهم بمنزل احسان) سهل ابن عبد الله تستری و بزم مثلمز اولان محقق بوقولی
قائلدر * یعنی ترتیب مذکور اوزره جماد جمله دن اعلادر وجمیع مخلوقاتدن اطوعدر قال تعالی (قالتا
أتینا طائعین) وبعده نباتدر وبعده حیواندر زیرا بز وبزم امثالمز اولان محققین ایله احسان وشهود مقامنده
یز که جمیع اموری علی ماهی علیه مشاهده ایدرز ومرتبهٔ احسان مرتبهٔ اعانك مافوقیدر قال الله تعالی
ثم اتقوا وآمنوا ثم اتقوا واحسنوا) (وقال علیه السلام الاحسان ان تعبد الله کانك تراه * پس مرتبهٔ احسان
هر شیئی علی ماهو علیه مشاهده ایتمك مرتبه سیدر قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب الثانی والسبعین
فی الفتوحات وقد بینا لك ان الجمادات هی اعرف بالله واعبد لله من سائر المولدات وانها خلقت فی المعرفة
لاعقل لها ولا شهوة ولا تصرف الا انصرفت فهی مصرفة بغیرها لا بنفسها ولا مصرف الا الله فهی مصرفة
بتصریف الله فالنبات وان خلق فی المعرفة مثلها فانه نزل عن درجتها بالنمو وطلب الرفعة علیها بنفسه حین
کان من اهل التغذی وهو یعطی النمو وطلب الارتفاع والجماد لیس کذلك لیس العلو فی الحرکة الطبیعة ولکن
اذا رقی به الی العلو ونزل مع طبعه طلب السفل وهو حقیقة العبودیة والعلو نعت الهی فانه هو العلی فالحجر
مرب من مزاحمة الربوبیة فی العلو مهبط من خشیة الله وبهذا اخبر الله عنه فقال) (وان منها لما یهبط من
خشیة الله) (فجعل هبوط الطبیعی من خشیته فهو منشأ من الخشیة لله فالشهود له ذاتی) (وانما یخشی الله
من عباده العلماء) (فمن خشی فقد علم من یخشی وهذا هو مذهب سهل بن عبد الله التستری فلا اعلی فی الانسان
من الصفة الجمادیة ثم بعدها النباتیة ثم بعدها الحیوانیة وهی اعظم تصریفا فی الجهات من النباتیة ثم انسانی
الذی ادعی الالوهیة فعلی قدر ما ارتفع عن درجة الجماد وحصل له من تلك الرفعة صورة الهیة خرج بها
عن اصله فالحجارة عبید محققون ما خرجوا عن اصولهم فی نشأتهم انتهی کلامه) (فمن شهد الامر الذی قد

شهدته * یقول بقولی فی خفاء واعلان) (پس برکسنه که امری علی ماهو علیه بن مشاهده ایتدیکم کبی
مشاهده ایلسه خفا واعلانده بنم قولمی قائل اولور یعنی برکسنه اعیان وجودیه ده حق متعین مشاهده
ایلسه عارف اولور که جمیع اعیان موجوده نك حقه دلالتی دلالت ذاتیه در وموجودلر بنه انلرك معرفتی اصلی
وفطریدر پس خفا واعلانده بو قولی قائل اولور) (ولا تلتفت قولا یخالف قولنا * ولا تبذر السمراء فی ارض عمیان)
ارض عمیان شول ارضدر که صلاحیت انبات اولمیه یعنی بزم قولمزه مخالف اولان قوله سن ملتفت اولمه یعنی
حق موجود ومشهودی مشاهده ایتمیوب اشیانك حجابیاتنی مشاهده ایدن ارباب نظر وفکرك قولنه اعتبار
ایتمه زیرا انلرك قولی حدس وظن اوزره در وشهود اوزره دکلدر وحنطه یی ارض عمیانده بذر ایتمه یعنی
ارباب نظر واستدلالك وانلرك مقلدی اولان ارباب ظاهرك قلوب قاسیه لرنده غدای روح اولان حقایق الهیه
ومعارف ربانیه حنطه سنی بذر ایتمه ارض عمیانك عدم استعدادندن اوتری بذر حنطه یی اول ثمره اولمدیغی کبی
دلائل عقلیه واستدلالات فکریه ایله استعداد فطریه سنی تغییر ایدن کمسنه لرك قلوبی دخی عدم استعدادلرندن
اوتری بذر معارفدن نتایج حقایق ثمر اولمزلر وغدای روح اولان کلام حقی قبول ایتمزلر * پس شیخ رضی
الله عنه انلرك کلام حقی قبول ایتمکه عدم استعدادلرین بیان ایدر) (هم الصم والبکم الذین اتی بهم * لاسماعنا
المعصوم فی نص قرآن) (یعنی انلر صم وبکم شول طائفه درکه معصوم اولان علیه السلام بزه اسماعدن
اوتری آنلری نص قرآنده کتوردی) (صم بکم عمی فهم لا یعقلون) (قولیله یعنی آنلر صمدر ادراکات
عقلیهٔ جزئیه ایله آنلرك آذانی مسدوده در وقول کلام حقله تکلم ایتمکدن بکمدر دلائل عقلیه وانظار فکریه
ایله السنه لری مختومه در وهر مشهودده مشاهدهٔ حقدن آنلرك اعینی وقلوبی عمیدر مدرکات عقلیه نك حجب
درونی ورا سنده مظاهر اشیاده وجه حقی وجمال عروس حقیقتی مشاهده ایده مزلر) (فانها لا تعمی الابصار
ولکن تعمی القلوب التی فی الصدور) (وحقدن محجوب اولان بو طائفه اهل قلوب واهل اعین واهل آذان ایکن
الله تعالی آنلردن سمع وبصرنی وعقل ایله بیان نطقنی نفی ایلدی (لهم قلوب لا یفقهون بها ولهم اعین لا یبصرون
بها ولهم آذان لا یسمعون بها اولئك کالانعام بل هم اضل) (اتی بهم قولنده با تعدیه ایچوندر ای اتی بهذا القول
فی حقهم) (اعلم ایدنا الله وایاك ان ابراهیم الخلیل علیه السلام قال لابنه انی اری فی المنام انی اذبحك والمنام
حضرة الخیال فلم تعبرها وکان کبشا ظهر فی صورة ابن ابراهیم فی المنام) (ای کبش نفسی فی الله فدا ایدن سالك
وای فنا فی الله ایله وجود حقده هالك اولان کمسنه سن بل الله تعالی بزی وسنی توفیق الهیسیله تأیید ایلسون
تحقیق ابراهیم خلیل علیه السلام ولدنه ایتدی تحقیق بن منامده سنی ذبح ایدر کوریرم وحالبوکه منام
حضرت خیالدر تعبیر اقتضا ایدر * پس ابراهیم علیه السلام رؤیاسنی تعبیر ایتمدی آنك ظاهری اوزره اخذ
ایلدی وحالبوکه منامده مرئی اولان کبش ایدی که ابراهیم علیه السلامك ابنی صورتنده ظاهر اولمش ایدی
(امدی) شویله معلوم اوله که حق تعالینك (وفدیناه بذبح عظیم) قولنده ابن ابراهیمه ذبح عظیمی فدا ایتدیکی
ابراهیم علیه السلامك ذهننده ابنی واقع اولدیغندن اوتری در والامرده اولان کبش ایدی که انقیاد واستسلامده
مناسبتدن اوتری منامده ابنی صورتنده ظاهر اولمش ایدی پس خلیفهٔ رحمن منامنه کبشك وقوعی وا کافدا
اولمسی مناسبتندن اوتری که بوندن اول ذکر اولندی (وفدیناه بذبح عظیم) قولی ابراهیمك ذهننده واقع اولان
شی حسبیله نزول ایتدیکندن اوتری شیخ رضی الله عنه ابیات مذکوره ده خلیفهٔ رحمانك منامنه کبشك
وقوعنده استبعاد طریقی اوزره استفهام ایدوب ابراهیمك خیالنده ابنی صورتنده مرئی اولان کبش اولوب
صورت کبشیهٔ حسیه سی منامده انسان صورتنده مرئیه اولان صورت خیالیه سنه فدا اولدیغنه اشارت
ایتدی (امدی) منام حضرت مثال مقیددر که خیال ایله مسمادر پس انده مرئی اولان شیء کاه اولور که
ظاهرده واقع اولان شیئه مطابق اولور وکاه اولور که مطابق اولمز بلکه نفس معانیٔ غیبیه دن برمعنانی ادراك
ایدر شول طریق ایله که نفسله حق بیننده انده واسطه یوقدر ویاخود ارواح عالیه ده منتقشه اولان
معانیدن اخذ ایدر پس انکچون صورت مثالیه ده نفسه متمثله اولور حضرت خیالیه صورندن اکا مناسبه
اولان صورتده پس اول صورت مرئیه یه تعبیر لازمدر تاکیم اندن مراد اولان شیء معلوم اوله وابراهیم
علیه السلام رؤیاسنی تعبیر ایتمدی زیرا عالم مثالدن اخذ ایتمکه متعود ایدی پس وقتا کم حق تعالی ابراهیمك قلبنی

مستواى روحانى ايتمكيچون انى عالم مثالدن رفع ايدوب اندن ترك ايلديسه انك خيالى معناى نك قلب
مجردندن اخذ ايتدى وانك قوت مصوره سى اول معنانك تصويرندن تصرف ايدوب معناى كبشى صورت
اسحاقده تصوير ايتمش ايدى اسحاق ايله كبش بيننده تسليم وانقياد ده مناسبت ثابته نك ثبوتندن
اوترى * پس ابراهيمك رؤياسى تعبير اقتضا ايتدى * وحالبوكه اول آنى تعبير ايتمدى (فصدق ابراهيم الرؤيا)
پس ابراهيم اول رؤيايى تصديق ايلدى يعنى رؤيانك ظاهرى اوزره اخذ ايدوب صورت مرتبه اسحاقدر
ديوظن ايتدى * وحالبوكه اول صورت مرتبه عندالله ذبح عظيم ايدى * پس ابراهيم عليه السلام خيالك حقنى
تعبير ايله اعطا ايتمدى) (ففداه ربه من وهم ابراهيم بالذبح العظيم الذى هو تعبير رؤياه عندالله وهو لا يشعر)
پس ابن ابراهيمه ابراهيمك وهمندن اوترى آنك ربى ذبح عظيمى فدا ايلديكه عندالله آنك رؤياسنك تعبيرى
اول ذبح عظيم ايدى وحالبوكه آنك استعدادى يوغيدى يعنى عندالله ابن ابراهيمك تعبيرى ذبح عظيم ايديكه
ابراهيمك خيالى تصرفندن اوترى ابن صورتنده ظاهر اولمش ايدى پس اول صورت مرتبه دن ذبح عظيمه عبور
اولنوب انكله تعبير اولنمدى وابراهيمك اول تعبيره شعورى يوغيدى ففداه وربه ضميرى ابن ابراهيمه عائددر *
وتعبير رؤياه قولنك ضميرى ابراهيمه عائددر) (فالتجلى الصورى فى حضرة الخيال محتاج الى علم آخر يدرك به
ما اراد الله بتلك الصورة) (پس حضرت خيالده واقع اولان تجلىء صورى علم آخره محتاجدركه اول صورت
مرتبه دن اللهك مرادى اولان شىء انكله ادراك اولنور * وعلم علم تعبيردر وعلم تعبير حاصل اولمز الا اسماء الهيه
دقايقنك انكشافى ايله وباطنه متعلقه اولان اسما بينيله ظاهرك حيطه سى تحتنده اولان اسما بيننده اولان
مناسباتك انكشافيله پس صور ايله آنلرك معانيسى بيننده اولان مناسبات ايله مراتب نفوسيكه آنلرك
خيالاتى حضرتنده صور خياليه آنلرك حسبيله ظاهره در عارف اولان كما ينبغى علم تعبيرى عارف اولور
) (الاترى كيف قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لابى بكر رضى الله عنه فى تعبير الرؤيا اصبت بعضا واخطأت
بعضا فسأله ابو بكر ان يعرفه ما اصاب فيه وما اخطأ فلم يفعل صلى الله عليه وسلم) (بو قول تجلىء صورى علم
آخره محتاج اولديغنه استشهاددر * يعنى سن كورمزميسنكه رسول الله صلى الله عليه وسلم ابا بكر رضى الله
عنهه آنك رؤياسى تعبيرنده نه كيفيت ايله بعضيسنى اصابت ايتدك وبعضيسنده خطا ايتدك ديدى پس ابو بكر
رسول عليه السلامه سؤال ايتديكه اكا تعريف ايليه قنقى شيده اصابت ايتدى وقنقى شيده خطا ايتدى * پس
رسول عليه السلام تعريف ايتمدى نقل صاحب شرح السنة عن ابن عباس رضى الله عنه قال قال ابو هريرة
يحدث ان رجلا اتى رسول الله عليه السلام فقال انى رأيت اى فى المنام ظلة ينطف منها السمن والعسل
وارى الناس يتكفون فى ايديهم فالمستكثر والمستقل وارى سببا واصلا من السماء الى الارض فاراك
يا رسول الله اخذت به فعلوت ثم اخذ به رجل آخر فعلا ثم اخذ به رجل آخر فعلا ثم اخذ به رجل آخر فانقطع به
ثم وصل له فعلا فقال ابو بكر رضى الله عنه بابى انت وامى والله لتدعنى فلاعبرها فقال عبرها فقال اما الظلة
فظلة الاسلام واما ما ينطف من السمن والعسل فهو القرآن لينه وحلاوته واما المستكثر والمستقل فهو المستكثر
من القرآن والمستقل منه واما السبب الواصل من السماء الى الارض فهو الحق الذى انت عليه تأخذ به فيعليك
الله ثم يأخذ به بعدك رجل آخر فيعلو به ثم يأخذ به رجل آخر بعده فينقطع به ثم يوصل له فيعلو اى رسول الله
لتحدثنى اصبت ام اخطأت فقال عليه السلام اصبت بعضا واخطأت بعضا قال اقسمت بابى انت وامى يا رسول الله
لتحدثنى ما الذى اخطأت فقال عليه السلام لا تقسم هذا هو حديث متفق على صحته) (وقال تعالى لابراهيم
عليه السلام حين ناداه ان يا ابراهيم قد صدقت الرؤيا) (وحق تعالى ابراهيم عليه السلامه ان يا ابراهيم قوليله
ندا ايتديكى حينده قد صدقت الرؤيا ديدى يعنى يا ابراهيم تحقيق سن رؤيايى تصديق ايلدك يعنى منامده مشاهده
ايتديكك اوزره اخذ ايدوب رؤيايى صادق ايلدك) (وما قال له صدقت فى الرؤيا انه ابنك لانه ما عبرها بل اخذ
بظاهر ما رأى والرؤيا تطلب التعبير) (وحق تعالى ابراهيمه صدقت فى الرؤيا ديمدى يعنى صادق اولدك رؤياده كه
تحقيق اول مرئى اولان سنك اوغلندر ديمدى زيرا ابراهيم رؤيايى تعبير ايتمدى بلكه كورديكى شيئك ظاهرى
اوزره اخذ ايلدى وحالبوكه رؤيا تعبيرى طلب ايدر پس رؤيايى تصديق ايدوب آنى تعبير ايتمكله رؤياده صادق
اولمدى زيرا اكر صادق اوليدى رؤياده مرتبه اولان صورت آنك ابنى اولوردى وظاهرده ذبح انك اوزره واقع

اولوردى ولكن ابراهيم ابنى صورتنده كورديكى كبش ايديكه ابنى صورتنده اكا ظاهر اولدى واول آنى كبش ايله
تعبير ايتمدى وحالبوكه اول رؤيا تعبيره محتاج ايدى لانه قولى قال قد صدقت الرؤيا وما قال صدقت فى الرؤيا قولنه
تعليلدر) (ولذلك قال العزيز ان كنتم للرؤيا تعبرون ومعنى التعبير الجواز من صورة ما رآه الى امر آخر) (ورؤيا
تعبيرى طلب ايتديكندن اوترى عزيز مصر ان كنتم للرؤيا تعبرون ديدى وتعبيرك معناسى رائى منامده كورديكى
صورتدن امر آخره جوازدركه اول امر آخر اولان صورتدن مراد معنادر ولذلك قولى والرؤيا تطلب التعبير
قولى ايچون تعليلدر (فكانت البقر سنين فى المحل والخصب) (پس عزيزك انى ارى سبع بقرات سمان يأكلهن
سبع عجاف) قولنده بقر يوسفك تعبيرنده ويا حد ذاتنده سنين اولدى قحط وسعتده يعنى بقرات سمان صورتندن
مراد سنين خصب وسعتدر وبقرات عجاف صورتندن مراد سنين قحط وغلادر پس رؤيا تعبيرى مقتضيه اولديغى
مالك مصر اولان عزيزكه ريان ابن وليددر عارف اولمغله بقرات سمان وعجافك تعبيرنى طلب ايتدى پس يوسف
عليه السلام بقرات سمانى وسنبلات خضرى سنين مخاصب ايله تأويل ايلدى وبقرات عجافى وسنبلات يابساتى
سنين قحط وغلا ايله تفسير ايلدى) (فلو صدق فى الرؤيا لذبح ابنه وانما صدق الرؤيا فى ان ذلك عين ولده) (پس
اكر ابراهيم عليه السلام رؤياده صادق اوليدى يعنى اكر ابراهيمك ولدى صورتنده مرئى اولان كبش اوليدى
آنك ولدى اوليدى البته آنى ذبح ايدردى ولكن رؤيايى تصديق ايلدى اول مرئى اولان ولدينك عينى اولديغنده
يعنى رؤياده ولدينى ذبح ايدركوردى اول رؤيايى ظاهرده تصديق ايدوب ولدى ذبحنه مباشرت ايلدى *
(وما كان عندالله الا الذبح العظيم فى صورة ولده) (وحالبوكه اول مرئى عندالله دكل ايدى الا آنك ولدى
صورتنده ظاهر ذبح عظيم ايدى يعنى ابراهيم منامنده ذبح ايدركورديكى آنك ولدى دكل ايدى ولدى صورتنده
ظاهر اولمش ذبح عظيم ايدى) (ففداه لما وقع فى ذهن ابراهيم عليه السلام ما هو فداء فى نفس الامر عندالله)
پس الله تعالى ولد ابراهيمه ذبح عظيمى فدا ايلدى ابراهيم عليه السلامك ذهننده ولد واقع اولديغندن اوترى
اول ذبح عظيم نفس امرده عندالله فدا دكلدر * زيرا الله تعالى ابراهيمه ذبح ولدى امر ايتمدى تا كيم اكا ذبحى فدا
ايليه بلكه ذبح ابراهيمك ذهننده آنك ولدى صورتى اوزره واقع اولمغله ظاهرده حق اكا فدا ايلدى والا خيال
ابراهيمده آنك ولدى صورتنده واقع اولان ذبح عظيم ايديكه صورت حسيه ده آنك اوزره ذبح واقع اولدى *
پس نفس امرده فدا يوقدر بو تقدير اوزره ففداه ضميرى ولد ابراهيمه راجعدر * اى ففدى الله ولد ابراهيم الذبح
العظيم وعندالله قولى فى نفس الامر قولى ايچون عطف بياندر (فصور الحس الذبح وصور الخيال ابن ابراهيم)
پس حس ظاهر ذبحى تصوير ايلدى زيرا ذبح اولنه جق عندالله ذبح ايدى پس هر شىء عندالله نه صورت اوزره
ثابت اولديسه عالم حسده انكله ظاهر اولدى وعالم حس عالم خيالدن اجمع واصحدر وخيال ابن ابراهيمى تصوير
ايلدى ذبح ايله ابن ابراهيم بيننده انقياد واستسلام مناسبتندن اوترى زيرا خيال معناى واحدى صور
مختلفه ده تصوير ايدر انكيچون رؤيا تعبيره مفتقردر) (فلو رأى الكبش فى الخيال لعبره بابنه او بامر آخر) (پس
اكر ابراهيم عليه السلام خيالده كبشى كوريدى يعنى آنى ذبح ايدركوريدى البته آنى ولدى ايله وياخود امر
آخر ايله تعبير ايدردى كه كبشه مناسب اوله زيرا موطن رؤيانك حقى تعبيردر) (ثم قال ان هذا لهو البلاء المبين
اى الاختبار الظاهر) (يعنى ابراهيم حقيقت حالى مشاهده ايتدكدنصكره ايتدى وياخود حق تعالى ابراهيمى
اختبار ايتدكدنصكره ايتدى تحقيق بو امر معهود بلاء مبيندر يعنى اختبار ظاهردر (يعنى الاختبار فى العلم
انه هل يعلم ما يقتضيه موطن الرؤيا من التعبير ام لا) يعنى قول ايله الله تعالى علمده اختبارى مراد ايدركه تحقيق
ابراهيم عليه السلام موطن رؤيا تعبيردن اقتضا ايتديكى شيئى عالميدر دكليدر (لانه يعلم ان موطن الرؤيا يطلب
التعبير) (زيرا حق تعالى عالمدركه تحقيق موطن رؤيا تعبيرى طلب ايدر * پس ابراهيمى علمده اختبار ايتدى *
ولكن ابراهيم موطن رؤيا تعبيردن اقتضا ايتديكى شيئى ايفا ايتمدى (امدى) شول رؤياكه آنده مرتبه اولان صور
خارجده اولان صوره مطابق اولمز آنده تعبير واقعدر * وشول رؤياكه حضرت خيال تصوير ايتديكى صوره
خارجده اولان * صور مطابقه اوله آنده تعبير يوقدر * پس موطن رؤيا تعبيرى طلب ايدر ديديكى قسم اوله
نسبت ايله دركه اكثر واقع اولان اولدر وتعبيرى طلب ايدن رؤياده ناس ايكى قسم اوزره در برقسمى موطن رؤيايى
عالمدر وبرقسمى متعلمدر پس عالم اولان رؤياده صادقدر ومتعلم اولان رؤيايى مصدقدر * يعنى صور مرتبه ايچون

صادقه‌در * ونفس امرده واقعه مطابقه‌در دیو اخذ ایدر ومنتظردرکه حق اکا تعلیم ایلیه‌که اکا کشف
ایتدیکی صورتدن آنك مرادی ندر پس ابراهیم قسم ثانی دندر) (فغفل) ابراهیم (عاوفی الموطن حقه وصدق
الرؤیا لهذا السبب) (پس ابراهیم علیه السلام موطن رؤیا تعبیردن طلب ایتدیکی شیئدن غافل اولدی پس
موطن رؤیایه آنك حقنی توفیه ایتمدی وابراهیم بو سببدن اوتری یعنی غفلتدن اوتری رؤیاسی تصدیق ایلدی
شویله معلوم اوله که انبیا واولیانك ابتلا واختبارلری آنلرك اعیان ثابته لرنده مکنون اولان علم وکمالك ظهورنه
سببدر * پس حق تعالی ابراهیمه معانی غیبیه‌یی صور حسیهٔ مثالیه‌ده اظهار ایدوب علم تعبیره اطلاع ایتمکه
ارادتی تعلق ایتدکده حضرت منامده صورت اسحاقده اکا کبشی کوستروب آنی اختیار ایتدی بعده
عادته مخالف صورت اسحاقی کبش ایله تعبیر ایلدی پس ابراهیم ایله اسحاقك حقه ایمان واسلاملری کمالی ظاهر
ایلدی وابراهیم موطن رؤیاده تعبیردن طلب ایتدیکی شیئی عالم اولدی زیرا علم تعبیر انك عین ثابته سنده
اکا ظاهر دکل ایدی) (کما غفل تقی بن مخلد الامام صاحب المسند سمع فی الخبر الذی ثبت عنده انه علیه السلام
قال من رأنی فی المنام فقد رأنی فی الیقظة فان الشیطان لا یتمثل علی صورتی فرأه تقی بن مخلد وسقاه النبی
صلی الله علیه وسلم فی هذه الرؤیا لبنا فصدق تقی بن مخلد رؤیاه فاستقاء فقاء لبنا ولو عبر رؤیاه لکان ذلك اللبن
علما فحرمه الله العلم الکثیر علی قدر ما شرب) (نته کیم تقی بن مخلدکه مسند صاحبی امامدر غافل اولدی
نقلنك یانده ثابت اولان خبرده تقی ایشتدیکه تحقیق نبی علیه السلام ایتدی برکمسنه که بنی منامده کورسه پس
تحقیق بنی یقظه‌ده کوردی زیرا شیطان بنم صورتم اوزره متمثل اولمز * پس تقی بن مخلد نبی علیه السلامی رؤیاده
کوردی ونبی علیه السلام اول رؤیاده اکا لبن ایچوردی پس تقی بن مخلد رؤیاسنی یقظه‌ده تصدیق ایلدی یعنی
لبن ظن ایتدی والبن دکل علم ایدی پس استقا ایلدی پس لبنی قی ایتدی اکر رؤیاسنی تعبیر ایدیدی اول لبن اکا علم
کثیر اولوردی پس الله تعالی اکا علم کثیری حرام ایلدی ایندن ایچدیکی قدر پس تقی رؤیاسنی تعبیر طلب
ایتدیکندن غافل اولمغله لبنی علم ایله تعبیر ایتمکله علم کثیردن محروم اولدی او ایندن ایچوب قی ایتدیکی
قدر) (الا تری رسول الله صلی الله علیه وسلم اتی فی المنام بقدح لبن قال فشربته حتی خرج الری من اظافیری
ثم اعطیت فضلی عمر قیل ما اولته یا رسول الله قال العلم وما ترکه لبنا علی صورة ما رأه لعلمه بموطن الرؤیا
وما تقتضی من التعبیر) (رسول الله صلی الله علیه وسلمی سن کورمز میسن که منامده اکا بر قدح لبن ویردی
رسول علیه السلام ایتدی پس بن اول لبنی ایچدم حتی ری اظافرمدن چقدی آندنصکره قدحده باقی قلان
فضله‌می عمره ویردم حضار مجلسدن اکا ایتدیلر یا رسول الله لبنی نه شیئله تأویل ایتدك * رسول علیه السلام
علم ایله تأویل ایتدم دیدی یعنی رسول علیه السلام لبنی علم ایله تأویل ایتدی وانی لبن ترکنده ایتمدی کوردیکی
صورت اوزره موطن رؤیایی ورؤیا تعبیردن نه شی اقتضا ایدر عالم اولدیغندن اوتری ورسول علیه السلام لبنی
علم ایله تأویل ایلدی زیرا لبن اطفال ناقصینك ابدانه غدا اولدیغی کبی علم نافع دخی فطرت اوزره اولان ارواح
ناقصینه غدادر پس ناقصینك اکماله لبن ایله علمك مناسبتندن اوتری علم لبن صورتنده ظاهر اولدی) (وقد علم
علی البناء للمفعول) (ان صورة النبی علیه السلام التی شاهدها الحس انها فی المدینة مدفونة وان صورة روحه
ولطیفته ما شاهدها احد من احد ولا من نفسه) (وتحقیق معلوم اولدیکه نبی علیه السلامك صورت عنصریه
وبشریه سیکه حس آنی مشاهده ایلدی اول صورت مدینه‌ده مدفونه‌در براحدك رؤیتی اکا متعلقه دکلدر
وآنك روحی ولطیفتی صورتی صورت نوریه سیدر * براحد انی براحد مظهرندن ودخی کندی مظهرندن
مشاهده ایتمدی مظاهردن آنك تجردی حیثیتیله یعنی نبی علیه السلامك صورت روحیه سنی) (کل روح
بهذه المثابة) (ارواحك کلیسی بو مثابه‌ده‌در آنلرك صورت نورانیه لری مرتبه دکلدر) (فیتجسد له) (ای للرائی
روح النبی علیه السلام فی المنام بصورة جسده کما مات علیه لا یخرم المنام منه شیئا فهو محمد صلی الله علیه وسلم
المرئی من حیث روحه فی صورة جسدیة تشبه الصورة المدفونة لا یمکن الشیطان ان یتصور بصورة جسده عصمة
من الله فی حق الرائی) (شیخ رضی الله عنه بو کلامده رسول علیه السلامك منامده رؤیتی کیفیتنی بیان ایدر *
زیرا رسول علیه السلامك جسدی صورتی مدینه‌ده مدفونه‌در براحدك رؤیتی اکا تعلق ایتمز وکذلك روحانیت
ونورانیتی صورتی دخی براحد مشاهده ایده‌مز پس رسول علیه السلامك رؤیتنك کیفیتی بودرکه رائی یه منامده

نبی علیه السلامك روحی متصور ومتجسد اولور * آنك جسدی صورتنده شول جسد کبیکه آنك اوزره
نبی علیه السلام وفات ایتدی منام اول جسد حسیدن برشیئی قطع ایتمز یعنی رسول علیه السلام جسددن
نه صورت اوزره انتقال ایتدیسه حضرت منام اول جسد صورتنده آنك روحنی تصویر ایدرکه جسددن برشیئی
قطع ایدوب نقصان اوزره تصویر ایتمز * پس اول متجسد اولان محمد صلی الله علیه وسلمدرکه روحی حیثیتیله
مرئیدر شول صورت جسدیه‌ده‌که مدینه‌ده مدفونه اولان صورتنه مشابهه‌در شیطان ممکن دکلدرکه رسول
علیه السلامك جسدی صورتنده متجسد اوله رائی حقنده الله طرفندن عصمتدن اوتری یعنی شیطان منامده
رسول علیه السلامك صورتنده متمثل اولمز اول صورت حسیه ایله رائی اکا امتثال ایدوب آنی اضلال ایتمسون
دیو الله طرفندن آنی عصمتدن اوتری وشیخ رضی الله عنهك عصمة من الله فی حق الرائی قولی مجرد فهم ظاهر
اوزره مخرجدر تا کیم رسول علیه السلامك مظهر هدایت اولان صورت جسدیه‌سندن هدایتی منتظر اولان
رائی اول صورتده مظهر هدایتك ضدی ظهور ایدوب اکا امتثال ایتمکله مفتون اولمسون دیو رائی‌یی حفظ ایدر
والا رائینك عصمتندن قطع نظر اکر نبی علیه السلامك جسدی صورتنده شیطانك تجسدی ممکن اولیدی
رائی ینه معصوم اولوردی زیرا اول صورت جسدیه آنی حفظ ایدردی بلکه اول صورت شیطانی دخی اضلالدن
حفظ ایدردی زیرا اول صورتدن اضلالك وقوعی ممکن دکلدر زیرا رحمت محضه‌نك صورتیدر بلکه اکر شیطانه
اول صورت ایله متجسد اولمق ممکن اولیدی متجسد اولدقده مؤمن اولوردی ومحل حسبیله صفت محمدیه ورحمت
رحمانیه ایله ظاهر اولوردی (امدی) حقیقتده شیطانك صورت جسدیهٔ محمدیه‌ده عدم تجسدینك حکمتی
وعلتی بودرکه شیطان اجزاء عالمدن برجزء اسفلدر صفت ضلالك واسم مضلك مظهریدر اسمادن اسم آخرك
مظهریتنه آنك قابلیتی یوقدر وصفات الهیه‌دن صفت آخر انك دخی آنده ظهوری ممکن دکلدر زیرا صفت
آخری ایله ظاهر اولمغه اکر آنده قوت وقابلیت اولیدی آدمه سجده ایدردی وشیطان اسمیله مسمی اولمزدی
وصورت جسدیهٔ محمدیه صورت الهیهٔ جمعیهٔ اسمائیه‌در اطلاق وتقیید ولا تعین وتعین دخی حق ایله خلق بیننی
وبالجمله جمیع صفات الهیه وصفات کونیه بیننی جامعه‌در پس اول جمعیت الهیه وکونیه صورتندن برجزء
اسفل که برصفت جزئیه ایله مقیددر اول جمعیت الهیهٔ کلیه‌نك جسدی صورتنده متجسد اولمق امر محالدر
اکر اول صورت ایله متجسد اولمغه انده قابلیت اولیدی مؤمن اولمغه دخی آنده قابلیت اولوردی (ولهذا من رأه
بهذه الصورة یأخذ عنه جمیع ما یأمره او ینهاه عنه او یخبره عنه کما کان یأخذ عنه علیه السلام فی الحیوة الدنیا
من الاحکام علی حسب ما یکون منه اللفظ الدال علیه من نص ظاهر او مجمل او ما کان) یعنی وجه مذکور
اوزره منامده مرئی اولان محمد صلی الله علیه وسلم اولدیغندن اوتری برکمسنه انی بو صورت ایله یعنی ظاهرده
اولان جسدی صورتی ایله ملتبس اولدیغی حالده منامده کورسه آندن یعنی نبی علیه السلامدن اخذ ایدر
اول شیئك جمیعسنی که آنکله اکا امر ایدر ویاخود آنی آندن نهی ایدر ویاخود اکا اخبار ایدر نته کیم حیوة
دنیاده آندن یعنی نبی علیه السلامدن احکامی اخذ ایدردی که اکر رسول علیه السلام حیوة دنیاده موجود
اولیدی شول شی حسبی اوزره که اول شیئه دلالت ایدر لفظ رسول علیه السلامدن صادر اولور اول لفظ نصدن
اولسون ویا ظاهردن ویا مجملدن ویا نه شیئدن واقع اولورسه یعنی رسول علیه السلامك لفظی هر قنقی حکمه
دلالت ایدرسه حیوة دنیاده احکامی آندن اخذ ایدن آنك حسبی اوزره اخذ ایدردی ولفظنك مدلولی اوزره
اقتصار ایدوب انی تأویل ایتمزدی زیرا آنك خلافی تخیل اولنمز زیرا رسول علیه السلام اکر بر غیری حکمی
مراد ایدرسه اکا دلالت ایدر لفظ ایله انی ادا ایدردی زیرا امرده جهل یوقدر * پس کذلك عالم منامده رائی دخی
آندن احکامی اخذ ایدر لفظ رسولك مدلولی اوزره پس اول صورتده رائی آنی منامده مشاهده ایتمك عالم
حسده مشاهده ایتمك کبیدر بو تقدیر اوزره بهذه الصورة قولی رأه قولنده مفعول ضمیرندن حال واقع اولور
ویأخذ عنه شرطك جزاسی اولور وجائزدرکه یأخذ عنه قولی رأه قولنده مستتر اولان ضمیردن حال واقع اوله
وشرطك جزاسی محذوف اوله وتقدیر بویله اولور من رأه بهذه الصورة حال کونه اخذا عنه فیأخذه حق
وصدق کما یأخذ عنه حال حیاته من الاحکام) (فان اعطاه) ای المرئی (شیئا فان ذلك الشیء هو الذی یدخله
التعبیر فان خرج فی الحس کما کان فی الخیال فتلك الرؤیا لا تعبیر لها) (پس اکر نبی علیه السلام منامده رائی‌یه

برشیء اعطا ایلسه پس تحقیق اول شیء اول شیئدر یعنی شول رؤیادرکه اکا تعبیر داخل اولور پس اکر خیالده
مرئی اولان شیء اول صورت اوزره حسده خارج وواقع اوله جق اولورسه خیالده واقع اولدیغی کبی یعنی
صورت حسیه صورت خیالیه به مطابقه اوله جق اولورسه پس اول رؤیا ایچون تعبیر یوقدر زیرا اصله مطابقدر
واصله مطابقتک وجهی بودر چنکم رائینک روحی اوزره امر عینی نزول ایلسه روحده اول امرک عکسی
نعکاس نفسیله ظاهر اولور آندنصکره اول عکسک عکسی رائینک قوت متخیله سنده منعکس اولور پس
حس مشترکده صورت اصل اوزره متشکل اولور زیرا عکسک عکسیدر پس اول امر عینی منامدن حسه
چقار ورائی منامده کوردیکی صورت اوزره) (وبهذا القدر وعلیه اعتمد ابراهیم الخلیل وتقی بن مخلد) (وبو مقدار
ایله وبو مقدار اوزره ابراهیم خلیل علیه السلام وتقی بن مخلد اعتماد ایلدی یعنی ابراهیم علیه السلام منامده
ولدنی ذبح ایدر کوردی * پس حسده ولدا خذ ایتدی وتقی بن مخلدلبنی ایچدی پس حسده ابن ظن ایتدی
ولکن ابراهیم علیه السلام معصوم ایدی حق تعالی انی ولدی ذبحندن عصمت ایتدی وتقی بن مخلدی
قی ایتمکدن منع ایتمدی * پس لبندن ایچدیکی قدر علمی اکا حرام ایلدی) (ولما کان للرؤیا هذان الوجهان
ای التعبیر وعدمه) (وعلمنا الله الادب فیما فعل بابراهیم) (من ارائة الکبش فی صورة ابنه وتفدیته به وما قال له
فی قوله ان یا ابراهیم قد صدقت فی الرؤیا الادب نصب اوزره علمنا قولنک مفعولیدر یعنی وقتاکیم رؤیا ایچون بو ایکی
وجه یعنی تعبیر ایله عدم تعبیر ثابت اولدیسه والله تعالی بزه ادبی تعلیم ایتدیسه ابراهیمه اولان فعلنده که انی
صورتنده کبشک اکا ارائه ایتدیدر وامر ذبحه ابتلا ایسیدر وکبشی انه ولدینه فدا ایتمسیدر ودخی ابراهیمه ان
یا ابراهیم قد صدقت الرؤیا قولنده) (لما یعطیه مقام النبوة) (زیرا مقام نبوت ادبی وامر الهی یه امتثال وانقیادی
اعطا ایدر یعنی مقام نبوت ادب اقتضا ایتدیکندن اوتری حق تعالی ابراهیمه وجه مذکور اوزره فعلنده
وقولنده ادبی تعلیم ایتدکده بزه دخی ادبی تعلیم ایلدی یعنی ابراهیم علیه السلام ولدی صورتنده کبشی
کوروب ولدک ذبحی امریله مبتلا اولدقده انقیاد وتسلیم وعدم اعتراض اوزره اولوب ولدی ذبحنه جزم ایتدیکی
کبی واخبار دنصکره حق تعالی اکا کبشی فدا ایتدکده حقک امری ایله ذبح ایتدیکی کبی وحق تعالی رؤیاسنی
ذبح عظیمک اکا فداسی فعلی ایله تعبیر ایدوب رؤیانک عالم اولدیغی کبی وقد صدقت الرؤیا قولیله ولدن ذبح ایتمک
اوزره رؤیاسنی تصدیق ایدوب نفسنک مرادی اوزره ولدنی حفظ ایتمک ایچون کبش ایله ویاخود شیء آخر ایله
تأویل ایتمدیکی کبی بزدخی آداب الهیه ایله متأدب اولوب هر امره تسلیم وانقیاددن غیری بزدن برشیء صادر
اولمیه حقک تعبیر وتأویلندن غیری ویاخود آنک امری ایله واقع اولان تأویلدن غیری نفسمز اغراضنه موافق
اولان تأویل ایله تأویل ایتمیه وز ودلیل عقلینک مخالفی اولان صورده حقک تجلیسی قتنده حقی اول صوره
حصر ایتمیوب حق شروع ایله تعبیر ایده وز) (علمنا فی رؤیتنا الحق تعالی فی صورة یردها الدلیل العقلی ان نعبر
تلک الصورة بالحق المشروع اما فی حق حال الرائی او المکان الذی رآه فیه اوهما معا) (لمانک جوابیدر یعنی بز عالم
اولدق حقی مشاهده ایتدیکمزده شول صورتده که دلیل عقلی انی رد ایدر که اول صورتی حق مشروع ایله تعبیر
ایده وز یا رائینک حالی حقنده ویاخود شول مکان حقنده که رائی حقی اول مکانده مشاهده ایتدی ویاخود
رائی ایله مکان حقنده معا یعنی حق تعالی بر صورت خیالیه مثالیه ده ویاخود صورت حسیه ده تجلی ایتسه که
دلیل عقلی اول صورتی رد ایلسه وحقی آندن تنزیه ایلسه مثلا رائی حقی بر موضعده بر صورتده کورسه که
اول صورتده موت طاری اولسه پس تأدبا بزم اوزرمزه واجبدر دلیل عقلینک موجبی اوزره اول صورتی یا رائی
حقنده حق مشروع ایله تعبیر ایده وز اکر رائی اهل فساد ایسه واهل مکان واهل صلاح ایسه ویاخود مکان
حقنده حق مشروع ایله تعبیر ایده وز اکر رائی اهل صلاح ایسه ومکان اهلی اهل فساد ایسه ویاخود رائی ایله
مکانی معا حق مشروع ایله تعبیر ایده وز اکر رائی ایله مکان معا اهل صلاح دکل ایسه پس دلیل عقلی قتنده نقصانی
موجبه اولان صورت کمالیه که شرع آنک اوزره وارد اولدی رد اولنور ورد فی الحدیث ان الحق یتجلی یوم القیامة
بصورة النقصان فینکرونه ثم یتحول بصورة الکمال والعظمة فیقبلونه ویسجدون له) (روایت اولندیکه بلاد
عربده صلحادن برکمسنه حقی منامده کندی بیتی دهلیزنده کوردی پس حقی اکا التفات ایتمدی وبو زینه
برطبانجه اوردی * پس اول شخص نومندن متیقظ اولدقده اکا قلق عظیم حاصل اولدی پس صاحب الکتاب

شیخ رضی الله عنهه رؤیاسندن خبر ویردی شیخ آنک قلقنی مشاهده ایتدکده اکا حقی نه مکانده کوردک دیو سؤال
ایتدی پس اول شخص اشترا ایتدیکم بربیتمده کوردم دیدی * پس شیخ ایتدی اول موضع مغضوبدر حق
مشروعک حقیدر اول موضعی اشترا ایتدیککده آنک حالنی مراعات ایتمیوب آنک حقنده اولان حق شرعی
ایفا ایتمدک پس آنی استدراک ایله پس اول شخص اول موضعک حالنی سؤال ایتدی مکر اول موضع برمسجدک
وقفندن ایمش غصب ایله بیع اولنمش ایدی واول رجل بو حاله واقف دکل ایدی واول موضعک امرنه ملتفت دکل
ایدی پس اول موضعک امرنه متحقق اولدقده انی ینه مسجدک وقفنه رد ایدوب استغفار ایلدی وشیخ رضی الله
عنه انکیچون فی صورة یردها الدلیل العقلی دیدی زیرا عارف حقی هر صورتده مشاهده ایدر وبر صورتدن انی
تنزیه ایتمز ودلیل عقلیدن مراد شرعا معتبر اولان دلیل استدلالیدر وهم ایله مشوب اولان اهل فلسفه نک دلیل
عقلیسی دکلدر والا شرعده وارد اولان هرشیء که تشبیهی موجبدر آنک ردی لازم کاوردی کرک تشبیهی ایجاب
ایدن شیء نظر عقلینک مقتضاسنه نسبت ایله کمال اولسون وکرک نقصان) (وان لم یردها الدلیل العقلی ابقاها
علی ما رأیناها کما نری الحق فی الاخرة سواء) (واکر اول صورتی دلیل عقلی رد ایتمجک اولورسه یعنی حق تعالی
اکر بدر وشمس کبی اولان صور نوریه دن بر صورتده تجلی ایدجک اولورسه بزه اول صورتی ابقا ایدرز کوردیکمز
حالی اوزره نته کیم آخرتده بز حقی بدر کبی صور نوریه ده کوروب ابقا ایتدیکمز وتأویل ایتمدیکمز کبی انی منامده
صور نوریه ده کوردیکمزده ابقا ایدرز زور رؤیتین علی السویه در بینهما ماده فرق یوقدر ورؤیتین علی السویه اولدیغنک
حکمتی بودر زیرا تجلی متجلی لهک استعدادی صورتی اوزره در پس استعداداتک صوری اوزره آخرتده بزه
حاصل اوله جق تجلی حق وواقع اوله جق رؤیت تغییر وتعبیر وتأویل وتحویل اولنمیوب اول صورتده معروف
ومشهود ومعلوم ومسجود اولدیغی کبی بونده دخی استعداداتمزک صوری اوزره تجلی ایتدکده تعبیر وتأویل
اولنمیوب اول صورتده مفهوم ومشهود ومعروف ومسجود اولور بلکه آخرتده اولان تجلی ورؤیت دلیل عقلی
قتنده مقرر اولدقده بونده اولان تجلی ورؤیت دخی بطریق اولی مسلم کرکدر زیرا آخرتده اولان رؤیت نشأت
دنیویه ده حاصل اولان استعداده متوقفدر * پس استعدادک حصولندنصکره آخرتده اولان رؤیتدن دنیاده
اولان رؤیت دخی اقربدر بلکه (من کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة اعمی) (قولی اوزره رؤیت آخرت بو رؤیت
اوزره متبنیه در ولکن آخرتده اولان رؤیتک اقرار وانکار اولنمسی ارباب اعتقاداتک عقایدی حسبیله درکه
حق تعالی بر عقیده حسبیله تجلی ایتدکده اول عقیده اوزره اولنلر قتنده اقرار اولنور وبو عقیده یه مخالف اولان
عقیده اخرایه موافق تجلی ایلسه اول عقیده اصحابی قتنده اقرار اولنور وعقیده اولی اصحابی قتنده وسائر
عقاید اربابی قتنده که آنلر بو عقیده یه مخالف عقد ایتدیلر انکار اولنور واما حد اعتقاد ایله محدود وعقد عقاید ایله
معقود اولمیان اصحاب کشف وشهود وارباب اطلاق ووجود قتنده نشأت دنیویه واخرویه دن هر قنقی نشأتده
وهر قنقی صورتده حق تجلی ایدرسه معروف ومشهود ومسجود ومحمود در جمیع مواطنده آنک ظهور وتجلیسی
علی السویه در کرک آنک تجلیسی شرعا وعقلا مقبوله اولان صورده واقع اولسون وکرک شرعا وعقلا مقبوله
اولمیان ویاخود شرعا مقبوله اولمیان صورده واقع اولسون) (سواء) (قولی رفع ایله مبتداء محذوفک خبریدر ای
هذا سواء ونصب ایله مقدر اولان کانک خبری اولور * پس تقدیر بو یله اولور ابقاها علی ما رأیناها کما نری الحق
فی الاخرة فکان رؤیتنا الحق منا وفی الاخرة سواء) (شعر) (فللواحد الرحمن فی کل موطن * من الصور ما یخفی وما
هو ظاهر) پس وجود واحد رحمان ایچونکه اعیان علمیه وموطن غیبیه وشهادیه نک هر برسنده نفس رحمانیسی
ووجود سبحانیسیله متجلی وساری ومواطندن هر بر موطن حسبیله وحدتیله آنده متعین ومتجلیدر هر بر
موطنده موطن حسبیله صورتدن حاصلدر شول شیئکه خفیدر وشول شیئکه ظاهردر یعنی اکر موطن خفی
ایسه حضرت معانی وعالم ارواح ومثال مطلق ومثال مقید وسائر مواطن غیبیه کبی پس وجود رحمان ایچون
صورت علمی وصورت روحانی وصورت مثالی وصورت خیالی وسائر مواطن کبی صور حاصله اولور وصورت
روحانی وصورت مثالی وصورت خیالی صور غیبیه اولدیغی صورت شهادی یه نسبت ایله در والا صورت علمی
عینی یه نسبت ایله بونلرک کلیسی صور ظاهره در وهر برسی ماتحتنه نسبتله غیبیدر ومافوقنه نسبتله شهادی
وحسیدر واکر موطن ظاهر وحسی ایسه انک صورتی دخی ظاهر وحسیدر * پس هر بر موطنده حقک ظاهره

اولان صورتی مشاهده اولنوب معروفه اولدیغی کبی مواطن آخرتده دخی اویله مشاهده اولنوب معروفه اولور ولکن مواطنك اختلافی سببیله صور دخی مختلفه در هر بر موطنده بر صفت ایله و بر صورت ایله مشاهده اولنور پس دنیاده مشاهده اولنور آخرتده مشاهده اولندیغی کبی و آخرتده مشاهده اولنور دنیاده مشاهده اولندیغی کبی * ولکن صور موطن حسبیله مختلفه در * و وجود واحد رحمانی و نفس ساری سبحانی جمیع صورده علی السویه در آندن ظاهر جهتیله ما یخفی قولی مبتدادر و خبری فانك ما بعدیدر و ظرف اولان خبر مبتدا اوزره تقدیم اولندی سعت رحمت تنبیه دن اوتری و جائزدر که من الصور قولی من الصورة اوله و تا آندن حذف اولنه تنبه کیم عادتده عاددیرلر و جائزدر که صورت ایچون اسمی جمع اوله) (فان قلت هذا الحق قولك صادق * وان قلت امر آخر انت عابر) (پس جمیع مرایای مواطنده متجلی اولان وجود واحد رحمانیدن ظاهره اولان صورت ایچون اکرسن دیبجك اولورسك که بو صورت حقدر سن قولکده صادق اولورسن زیرا حق ظاهر اولور و خلق باطن اولور مرآنده مرئیه اولان صورت ظاهره و مرآت باطنه اولدیغی کبی * پس موطنده ظاهر اولان حقك تجلیسی اولور و مواطن عدمیت اوزره در و اکر امر آخر دیبجك اولورسك یعنی اول صورت مرئیه خلقدر دیرسك پس سن حقدن خلقه و متعیندن تعینه عابرسن یعنی مرآت خلقده مشاهده اولنان حقدن عبور ایدرسن حقی خلقه مرآت ایدوب حقده خلقی مشاهده ایتمکله * بو تقدیر اوزره خلق ظاهر و حق باطن اولور) (وما حکمه فی موطن دون موطن * ولکنه بالحق للخلق سافر) (و وجود واحد رحمانینك حکمی بر موطنده منحصر دکلدر که موطن آخرده اولمیه ولکن حق ایله خلقده سافر و ساریدر * یعنی رحمانك بر موطنده حکمی و تجلیسی غیری دکلدر موطن آخرده اولان حکمندن و تجلیسندن زیرا جمیع مواطنك وجود حقانی و نفس رحمانی یه نسبتی علی السو در هر موطنده موطن حسبیله ظاهر اولور * ولکن رحمن وجود حقانی و تجلی وجدانی و نفس رحمانی ایله تعین اوللك باطنی اولان مرتبهٔ عماده متعین و متجلی اولوب خلق مرتبه سنده یعنی بقعهٔ امکانده اولان اعیان غیبیه و حقایق کونیه و خلقیه یه سافر و صور مخلوقاتده متجلی و ظاهردر و بونده بر معنای لطیفه ایما اولنور یعنی تجلی رحمانی اعیان ثابته اوزره متجلی اولدقده حجب عینیه ظلمتنده اعیانك صوری اولان خلقی سافردر یعنی وجهی کاشفدر یقال سفرت المرأة وجهها اذا کشفته وجهها یعنی صور خلقیه تجلی رحمانی ایله ظاهره اولور و شیخ رضی الله عنه جمیع مواطنه نسبتله رحمانك تجلی و ظهورن علی السویه اعتبار ایتدیکنك وجهی بودر زیرا افاضهٔ وجود رحمانه مخصوصدر که نفس رحمانی ایله جمیع اعیان اوزره علی السویه متجلی اولوب هر عینك خصوصیت ذاتیه سی حسبیله صورتن اظهار ایدر * پس اعیان معدومه اوزره افاضهٔ وجود ایتمکده رحمانك ظهوری و تجلیسی علی السویه در و اما سائر اسما ایله ظهور اعیانك سعت قابلیتی حسبیله در علی السویه دکلدر پس بو اعتبار اوزره اعیان بیننده مفاصلت ظاهره اولور (اذا ما تجلی للعیون ترده) عقول ببرهان علیه تثابر) (یحکم حق صورت محسوسه ده و صفات جسمانیه ده عیونه تجلی ایلسه عقول محجوبه انی شول برهان ایله رد ایدر که عقول آنك اوزره مثابره در یعنی مداومت و مواظبت اوزره در زیرا عقول براهین عقلیه ایله حقك تنزیهی اوزره ملازمه در ولکن عقولك صور محسوسه دن حقی تنزیهی مجرد اناتی تشبیهدر و حق بحسب الذات تنزیه و تشبیهدن منزهدر و مراتب اسما و صفاتده تشبیه و تنزیه ایله موصوفدر * پس دلائل عقلیه ایله محجوبه اولان عقولك عقایدینه مخالف اولان صورده حق ظاهر اولوب تجلی ایلسه عقول انی رد ایدوب انکار ایدر و آنلرك دلائلی اعطا ایتدیکی صورته حقی حصر ایدر پس بر صورتدن تنزیه ایدرکن صورت اخرایه ادخال ایدر و حقك اطلاق ذاتیسی کالندن اوتری جهت و لا جهتده آنك انحصاری محالدر بلکه هر جهتده و هر لا جهتده باطندر بطونی اطلاق و تنزیه و ظهوری تقیید و تشبیه اقتضا ایدر و بطون و ظهوردن دخی ذاتی منزهدر زیرا بطون و ظهور نسب الهیه دندر و غنای ذاتیسی حسبیله حق نسبدن غنیدر اذا ما تجلی قولنده ما زائده در) (و یقبل فی مجلی العقول و فی الذی * یسمی خیالا و الصحیح النواظر) (یقبل مفعول ایچون مبنیدر یعنی یحکم تجلی صوری عالم حسده واقع اولسه عقول اکا انکار ایدر و تجلی معنوی مجلای عقولده قبول اولنور یعنی صور عقلیهٔ غیر محسوسه ده واقع اولان تجلی معنوی یی عقلا قبول ایدرلر و خیال ایله مسمی اولان شیئده یعنی خزانهٔ خیالده واقع اولان تجلی صوری دخی قبول اولنور اول صورتی بر معنی ایله تعبیرا تمك شرطیله که عقل اول معنایی قبول

ایدر و نواظر صحیحه دخی مجالی عقول و خیالده واقع اولان تجلی یی قبول ایدوب مشاهده ایدر الصحیح النواظر قولی مبتدا اولوب یقبل و یشاهد قولی محذوف خبر اولمق جائزدر و مقدر اولان تقبل قولنك فاعلی اولمق جائزدر ای و تقبل الصحیح النواظر و الصحیح قولی مبتدا اولوب النواظر قولی مسد خبر اولمق جائزدر یعنی کشف صحیح اولان عیون نواظرك شهودیدر که جمیع مواطنده اولان صور تجلیاتده حقه ناظره و ظاهره اولان صور تجلیاتده حقی غیر حاصره در عیون نواظره یعنی عیون غیر محجوبه دیمکدر) (وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة یعنی آندن محجوبه دکلدر) (یقول ابو یزید البسطامی فی هذا المقام لوان العرش وما حواه مائة الف الف مرة فی زاویة من زوایا قلب العارف ما احس به) (ابو یزید بسطامی قدس سره بو مقامده یعنی مقام قلبده دیر که اکر عرش و شول شینکه عرش انی محیط اولدی یوز بیك کره بیك اولدیغی حالده عارفك قلبی زوایاسندن بر زاویه ده حاصل اولیدی عارف انی احساس ایده مزدی زیرا عارفك قلبی قابلیتی و کمال محاذاتی برله تجلی الهی صورتنه مقابلدر و اکا واسعدر * پس قدیمه مقابل اولان قلب حادثی احساس ایده مز و قلب عارفك مادونی اولان قلوب جزئیه قابلیاتی حسبیله تجلیات جزئیه یه مظاهردر اطلاق اوزره دکلدر) (وهذا اوسع لابی یزید فی عالم الاجسام) (یعنی ابو یزیدك قولنده ذکر اولنان قلبك سعتی ابو یزیدك عالم اجسامده وسعیدر یعنی اکوان ایله محجوب اولان کمسنه لره نسبتله ابو یزید قلبك سعتنه مثالی عالم اجسامدن ایراد ایلدی عالم معانیدن ایراد ایتمدی) (بل اقول لوان ما لا یتناهی وجوده یقدر انتهاء وجوده مع العین الموجدة له فی زاویة من زوایا قلب العارف ما احس بذلك فی علمه) (شیخ رضی الله عنه دیر که بلکه بن دیرم شول شینکه انك وجودی متناهی دکلدر انك وجودینك انتهاسی تقدیر اولنیدی اول شیء آنی موجده اولان عین ایله عارفك قلبی زوایاسندن بر زاویه ده حاصل اولیدی عارف انی علمنده احساس ایده مزدی یعنی تعینات وجودیهٔ کونیه ازلا و ابدا متناهیه دکل ایکن شئون الهی و تجلی ربانیده تناهی اولمغله اکر تعینات وجودیهٔ غیر متناهیه ایچون انتهاء وجود تقدیر اولنیدی جمیع تعیناتی موجده اولان عین واحده ایله که تعین اول ایله متعینه در عارفك قلبی زوایاسندن بر زاویه ده حاصله اولیدی عارف سعت قابلیتندن و وجود حقه مظهریتکایه سندن و حقك احاطت ذاتیه سندن علمنده انی احساس ایده مزدی زیرا عارف محققك قلبی حقده فانی اولمغله حق مطلقك مظهریتی اطلاقنده در وجودا و علما بر شیئك آنده احساسی ممکن دکلدر کینونة کل شیء فی شیء انما یکون بحسب المحل و محل اولان قلب عارف دخی اطلاق اوزره در بر شیئك آنده ظهوری ممکن دکلدر) (کل شیء هالك الا وجهه) (وجه حق مطلقدن غیری جمیع تعینات علمیه و وجودیه آنده هالکدر ذات الهیه انواری جمیع تعیناتی ماحیه در پس بو قلب واسع و مطلقده موجود و مقید نیجه ظاهر اولسون و قلب انی موجودانه کیفیت ایله احساس ایلسون) (فانه قد ثبت ان القلب وسع الحق و مع ذلك ما اتصف بالری فلو امتلاء ارتوی) (بو قول ایله شیخ رضی الله عنه قلب عارفك اتساعن و حقدن غیری بر شیئك عدم احساسن بیان ایدوب قول مذکوری تعلیل ایدر یعنی دیمك اولور زیرا تحقیق حدیث قدسیده) (ما وسعنی ارضی و لا سمائی و لکن وسعنی قلب عبدی المؤمن) (قولی ایله ثابت اولدیکه تحقیق قلب کامل حقه واسعدر و حقه واسع ایکن و حق آنده تجلی ایله صغار کن قلب ری ایله یعنی قانمق ایله متصف اولمدی * پس اکر قلب حقك تجلیسی قتنده ممتلی اولیدی مرتوی اولوردی یعنی قناردی (وقد قال ذلك ابو یزید) (و تحقیق حقك تجلیسی قتنده قلبك مرتوی اولمدیغن ابو یزید دیدی * ایش شیخ رضی الله عنه بو قول ایله ابو یزیدك (شربت الحب کأسا بعد کأس فما نفد الشراب و لا رویت) قولی ایله بل الرجل من تحسی بحار السموات و الارض و لسانه خارج یلهث عطشا قولنه اشارت ایدر * پس ابو یزیدك بو قولنده قلب حقك تجلیات متوالیه سنه واسع ایکن ری ایله متصف دکلدر تجلیات آخره منتظردر (امدی) شویله معلوم اوله که قلبك حقه واسع اولدیغی تجلی طریقی ایله در و تجلی وقت اولورکه جزئیدر و وقت اولورکه کلیدر پس معرفت نفس مقامنده اولان عارفك قلبنه حقك تجلیسی تجلی جزئیدر و آنك قلبی حق معروفه واسعدر و اول تجلیدن غیری صور موجوداتدن بر شیء آنده صغماز ولکن عارف غیر متناهینك قلبی اولمغله تجلیات آخر صورتنه راغبدر و کذلك وله و هیمان صاحبی اولان عاشقك قلبی دخی تجلی حقه واسع ایکن و حقدن غیری شیء آخرنده صغماز ایکن آنك اوزره وارده اولان تجلیات الهیه فیوضنه قانماز و شدت هیماندن و کمال حرارتدن تجلیات

آنرفیوضنه منتظردر * پس ابو یزیدك ذکر ایتدیکی قلب عارفك وعاشق والهك قلبیدر اما جمعیت الهیهٔ ذاتیه
مظهری بتنده اولان قلب کامل محقق که محل تعین اسما وصفات الهی وینبوع فیوض تجلیات غیر متناهیدر
پس آنك حکمی غیریدر انکیچون شیخ رضی الله عنه حقه واسع اولوب مرتوی اولمیان قلبك بیاننده وقد قال
ذلك ابو یزید قولی ایله بو قولی ابو یزیده اسناد ایلدی وقلب کامله اشارت ایلدی زیرا ابو یزیدك ذکر ایتدیکی قلبك
حکمی قلب کاملك حکمنه مخالفدر زیرا قلب کامل ایچون حیثیت معینه وکیفیت مقیده یوقدر وقابلیت
جزئیه صاحبی دکلدر که حقك تجلیسی قلبك حسبیله اوله بلکه قلب حق مطلق حسبیله در ولکن ظاهر اولان
بودر که شیخ رضی الله عنه وقد قال ذلك ابو یزید قولی ابو یزیدك بیانندن دخی اوسع واشمل واعم واکملدر * پس
ایتدیکه وقد قال ذلك ابو یزید یعنی وحال بو که ابو یزید بو کلامی دیدی وبنم ذکر ایتدیکم کلام آندن اشملدر وقلبك
سعتی مسئله سنك تتمه سی انشاء الله تعالی حکمة شعیبیه ده ایراد اولنور) (ولقد نبهنا علی هذا المقام بقولنا
(شعر) (یا خالق الاشیاء فی نفسه * انت لما تخلقه جامع) (وتحقیق بز بو مقامه یعنی عارفك قلبی حقه واسع اولوب
مخلوقات غیر متناهیه یی علمنده احساس ایتدیکنه بز تنبیه ایتدك بزم بو قولمز ایله * ای اشیایی کندی نفسنده
خلق ایدیجی یعنی کندی علمنده که مقام احدیتده آنك عین ذاتیدر اشیایی صور علمیه ده خلق ایدیجی ووجود
عینیده ظهوری اعتباریله وجودات عینیه یی خلق ایدیجی ایتدیکك شیئی سن کندی نفسکده
جامع سن مراتب علمیه وغیبیه ده ظهورك جهتیله وحقك اشیایی کندی نفسنده خلقی مراتب وجودیه ده انك
وجودینك ظهوری وتعینیدر پس آنك وجودنده تعین خلقدر وجمیع تعیناتده انك ظهوری اعتباریله
کندی وجودی ایله جمیع مخلوقاتی جامعدر مخلوقات وجودینك عینی اولدیغی اعتبار اوزره زیرا جمیع صور
خلقیه جمعینك احدیتیدر آندن خارج برشیء یوقدر وخارجدن دخی اکا برشیء داخل دکلدر) (تخلق مالا ینتهی
کونه * فیك فانت الضیق الواسع) وجودی متناهی اولمیان شیئی سن کندی وجودکده خلق ایدرسن حضرت
علمیه ده اولان صور علمیه ده تعینك جهتیله وحضرت عینیه ده صور خلقیه ده ظهورك اعتباریله پس سن ضیق
وواسعسن یعنی ضیقدرسن صور خلقیه نك هر بریسنده تقیدی اعتباریله وواسعدرسن صور کلیه ده ظهوری ووجود
عالمه شمولی وذاتیله احاطه سی اعتباریله ضیقدر احدیت ذاتیه ایله که جمیع صور خلقیه وتعینات علمیه یی
وصور اسمائیه وصفاتیه یی قاهره در زیرا جمیع تعینات اسمائیهٔ احدیهٔ ذاتیه قتنده ضیق وکریده در عدمیتی
ضیقنده مقیده در وواسعدر * احدیت ذاتیه ضیقنده معدومه اولان اعیانه افاضهٔ وجود ایدوب صور خلقیه نك
هر بریسنده بحسب المحل ظهورا تمکله کلیسنه وجودی ایله شمولی اعتباریله واحدیتی ایله کندی
وجودنده اولان صور خلقیهٔ غیر متناهیه یی جامع وجمله یه واسعدر * ودخی ضیقدر صور وجودیهٔ متعینه نك
آنده ظهورنه زیرا صور متعینه ومقیده اطلاق ولاتعینده تقیدی اعتباریله صغماز مضمحله ومتلاشیه اولور *
پس بو اعتبار اوزره ضیق ضایق معناسنه اولور وواسع ذکر اولندیغی کبی جمیع موجوداته شمولی اعتباریله
(لو ان ما قد خلق الله ما * لاح بقلبی فجره الساطع) (بو بیتده تقدیم وتأخیر واردر لو ان ما قد خلق الله فی وجوده
بقلبی مالاح فجره الساطع یعنی اکر الله تعالی کندی وجودنده خلق ایتدیکی شیء بنم قلبمده موجود اولیدی
اول شیئك فجر ساطعی یعنی نور مرتفعی بنم قلبمه لایح اولمزدی یعنی جمیع مخلوقاته واسع وموجوداتك کلیسنده
ساطع اولان نور وجودك لمعه سی بنم قلبمه لایحه وظاهره اولمزدی زیرا جمیع مخلوقاتده ساطع اولان نور وجود
دخی اکرچه کیم مخلوقاتده حقك سریانی وتعین وظهوری اعتباریله حقك نوریدر که جمیعسنده فجر ساطع کبی
ظاهردر ولکن صور خلقیه ایله منصبغدر صور خلقیه دن مبرا ونفوس ظنیه وعقلیه دن مجلی اولان قلب کاملده
حقك ذات وصفات واسماسی جمعیتیله تجلیسی قتنده وقلبده اول تجلینك شروقی وقابك اول تجلیده
استغراقی قتنده نور وجودك آنده ظهوری یوقدر مالاح قولنده ما نفی ایچوندر وبقلبی ده با فی معناسنه اولور
وفجره قولنده ضمیر خلق الله قولنه راجعدر وبیتك تقدیری بو یله اولمق دخی جائزدر یعنی لو ان ما خلق الله
فی قلبی مالاح بقلبی فجره الساطع پس مصرع اولیده فی قلبی قولی محذوف اولور مصرع ثانیه ده بقلبی قولی
اکا دلالت ایتدیکندن اوتری پس بو تقدیر اوزره بیتده تقدیم وتأخیر اولمز وبا دخی فی معناسنه اولمز) (من وسع
الحق فما ضاق عن * خلق فکیف الامر یا سامع) (برکسنه که قلبی ایله حقه واسع اولسه یعنی) (ما وسعنی ارضی

ولا سمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن) (مفهومی اوزره حتی جمیع اشیایه واسعه اولان حقه ذات وصفات
واسما ایله قلب واسع اولیجق پس اول قلب کامل خلقدن ضیق اولمدی پس امر نیجه در ای سامع یعنی سموات
وارضه صغمیان حق مؤمن کاملك قلبنه صغدقده حقه واسع اولان قلب سموات وارضدن ودخی سائر
مخلوقاتدن نیجه طار اوله بیلور * پس شیخ رضی الله عنه بو ابیات اربعه ده اولان قولنده تنبیه ایدر که انسان
کاملك قلبی وسعتده بر مثابه ده در که حق مطلقه واسعدر * پس حقك نفسنده مخلوقه اولان اشیا قلبك سعتنی
نیجه احاطه ایدرلر وقلب آنلردن نه کیفیتله مضایقه اوزره اوله بیلور پس قلبك حقه وسعتی قتنده بطریق
اولی حقك نفسنده مخلوقه اولان اشیایه قلب واسع اولور * پس حقله خلقدن برشیء یوقدر که کاملك قلبی
اکا واسع اولمیه واکر سؤال اولنورسه که (لو ان ما قد خلق الله مالاح بقلبی فجره الساطع) (قولنده تجلی الهینك
قلبده احاطه سی قتنده خلق آنده لایح وظاهر اولمز دیدیکی قول ایله) (من وسع الحق ماضاق عن خلق)
قولنده حقه واسع اولان قلب خلقدن ضیق اولمز یعنی خلقه دخی واسع اولور دیدیکی قول بینیله منافات
واردر زیرا دیمك اولور خلق قلبده ظاهر اولمز وظاهر اولوب قلب آندن ضیق اولمز قلب حقه متوجه اولوب حقك
تجلیسنده مستغرق اولدقده صور خلقیه انده لایح اولمز وقلب آنلری احساس ایتمز وتجلی ذات حق انواری
صور خلقیه یی محو ایدر واما قلب عارف خلقدن ضیق اولمدیغی وحق ایله خلقه واسع اولدیغنك وجهی
بودر که حق اسما وصفات ایله قلبه تجلی ایدوب قلب اکا واسع اولدقده اسما وصفات الهیه متضمنه
اولدیغی صور خلقیه یه دخی واسع اولور زیرا اسما وصفات متحققه اولمز الا انلرك مظاهری اولان صور
خلقیه ایله پس اسما وصفاته واسع اولدقده انلرك مظاهری اولان صور خلقیه یه که حقك نفسنده اولان اشیایی
مخلوقه در واسع اولور وقلب کامل حقله خلقی جامع وحقله خلقه واسعدر حقله خلقدن برشیء یوقدر که انسان
کاملك وجودندن خارج اوله زیرا انسان کاملك کمالی بو جمعیت سببیله در * پس قلب کاملك حقه توجهی
حسبیله وحقك انده تجلیسی اعتباریله صور خلقیه اکا لایحه اولمدیغی نفس حقده مخلوقه اولان صور
خلقیه نك انده موجوده اولمدیغنی ایجاب ایتمز زیرا قلب حقه واسع اولدقده حقك نفسنده مخلوقه اولان اشیایه
دخی واسع اولور فافهم) (بالوهم یخلق کل انسان فی قوة خیاله ما لا وجود له الا فیها وهذا هو الامر العام) (شیخ
رضی الله عنه بو قولیله یا خالق الاشیاء فی نفسه قولی ایچون ضرب مثل ایراد ایدر یعنی هر بر انسان وهم ایله
خیالی قوتنده خلق ایدر شول شیئیکه آنك وجودی یوقدر الا انك خیالی قوتنده یعنی قوت خیالیه سندن
خارجده انك وجودی یوقدر وهمده خلق ایتمك امر عامدر عارف ایله غیر عارفه شاملدر ولکن عارفك خلقی غیر
عارفك خلقنه مغایردر) (والعارف یخلق بالهمة ما یکون له وجود من خارج محل الهمة ولکن لا تزال الهمة
تحفظه ولا یؤدها حفظه ای حفظ ما خلقته) (ای لا یشق علی الهمة ولا یثقلها * حفظ ما خلقته فالمصدر
مضاف الی المفعول والفاعل محذوف وهو الهمة) (فمتی طرأ علی العارف غفلة عن حفظه ما خلق عدم ذلك
المخلوق الا ان یکون العارف قد ضبط جمیع الحضرات وهو لا یغفل مطلقا بل لابد له من حضرة یشهدها)
وعارف همتیله خلق ایدر شول شیئی که محل همتدن خارج انکیچون وجود حاصل اولور یعنی خارجده
موجود اولور وعارفك همتی اول شیء مخلوقی حفظ ایتمکدن زائل اولمز واول شیئك حفظی یعنی همت ایله مخلوق
اولان شیئك حفظی همتی ثقیل ایتمز پس هر قچنکیم عارف اوزره خلق ایتدیکی شیئك حفظندن بر غفلت طاری
اولسه اول مخلوق معدوم اولور زیرا انك وجودینك استمراری انك موجبی اولان شیئك استمرارینه موقوفدر
الا مکرکیم عارف جمیع حضرات الهیهٔ کونیه یی ضبط ایتمش اولسه پس اول شیء معدوم اولمز زیرا اول عارف
اول شیء مخلوقدن مطلقا غافل اولمز جمیع حضراتی حفظ ایتمك سببیله بلکه اکا بر حضرتدن لابددر که انی
مشاهده ایلیه واول مشاهده سببیله انك مخلوقی اولان شیء باقی قالور (امدی) شویله معلوم اوله که برشیئك خلقنه
عارفك همتی بودر که عارف حضور قلب ایله جمعیت خاطر قتنده استجماع قوا ووهم وفکر ایله کندی نفسنی اول
شیئك ایجادنه تسلیط ایدر واول شیء محل همت اولان قلبدن خارجده ثابت موجودات کبی موجود اولور آصف
عرش بلقیسی سباده اعدام ایدوب حضور سلیمانده انك مثلنی ایجاد ایتدیکی کبی وعرش خارج موجود
ومحسوس اولدیغی کبی پس عارف قوت قدسیه ونسبت الهیه ایله برشیئی خلق ایدر واول شیء مخلوق سائر

موجودات عینیه کبی محل همتدن وموطن خیالدن خارج موجود ومحسوس اولور وکذلك صور روحانیه‌یی
خلق ایدرکه انلر ایله عالم ارواحه دخول ایدر واما عارفك غیری اولان عوامدن هر بریسی تخیل ووهم ایله
قلبنده برشیئی احداث ایدر ولکن قوت قدسیه روحیه‌دن خالی اولمغله اول قالب محدثی من کل الوجوه تسویه
ایتمکه وخارجده اظهار ایتمکه قادر دکلدر پس عارفك خلق محل همتدن خارج موجود اولدیغی عارفك
کمالندندر * واول مخلوقك روحی اول عارفك همتیدر پس همت آنی حفظ ایتمکدن زائل دکلدر * واما بحثکم
عارفه خلق ایتدیکی شیئدن غفلت طاری اولسه یعنی اول شیء مخلوق موجود اولدیغی عالمدن غیر عالمه انتقال
ایدوب اول شیئدن محجوب اولمغله آنك حفظندن غافل اولسه ویاخود قلبی غیری شیئه متوجه اولوب همتی امر
آخره متصرف اولسه اول شیء مخلوق معدوم اولور زیرا اول شیء عارفك همتی روحیله قائم ایدی وآنك همتی
آندن منقطع اولدی الا مکر کیم عارف جمیع حضرات الهیه وکونیه‌یی احاطه ایدوب ضبط ایتمش اوله پس
عارف اول شیء مخلوق موجود اولدیغی عالمدن غیری عالمه انتقال ایدوب بروجه ایله اول شیء مخلوقك حفظندن
غافل اولسه جمیع وجوه ایله مطلقا آندن غافل اولمز زیرا جمیع حضراتی احاطه ایدن عارفك همتیله خلق
ایتدیکی شیئك صورتی جمیع حضراتده ظاهره‌در * پس هرقنقی حضرته انتقال ایلسه اول حضرتده ظاهره
اولان صورتی حفظ ایتمکله اول مخلوقك اولکی عالمده اولان صورتی دخی حفظ ایدر وسائر حضراتده ظاهره
اولان صوری دخی حفظ ایدر * وعارف کامل البته حضراتدن بر حضرتك مشاهده‌سنده‌در) (فاذا خلق
العارف بهمته ما خلق وله هذه الاحاطة ظهر ذلك الخلق بصورته فی کل حضرة وصارت الصور یحفظ بعضها
بعضا فاذا غفل العارف عن حضرة ما او عن حضرات وهو شاهد حضرة ما من الحضرات حافظ لما فیها من صورة
خلقه انحفظت جمیع الصور بحفظ تلك الصورة الواحدة فی الحضرة التی ما غفل عنها لان الغفلة ما تعم قط لا فی
العموم ولا فی الخصوص) پس بحثکم عارف همتیله خلق ایتسه هرقنقی شیئی خلق ایدرسه وحال بوکه انکچون
جمیع احاطت حضرات حاصل اولسه اول مخلوق صورتیله هر بر حضرتده ظاهر اولور وصورلك بعضیسی حفظ
ایدر پس بحثکم عارف بر حضرت خاصه‌دن ویاخود برقاچ حضراتدن غافل اولسه یعنی عارف حضراتدن
بر حضرتده حاضر اولدیغی حالده خلق ایتدیکی شیئك صورتنی اول حضرتده حافظ اولدیغی حالده بر حضراتدن
غافل اولسه وحال بوکه حضراتدن بر حضرت خاصه‌یی شاهددر اول حضرتده انك مخلوقی صورتدن حاصل
اولان شیئی حافظدر جمیع حضراتده اولان جمیع صور محفظه اولور عارفك اول صورت واحده‌یی حفظی سببیله
شول حضرتده که آندن غافل اولمدی زیرا غفلت ابدا عامه دکلدر نه عمومده ونه خصوصده عمومده غفلت عامه
اولمدیغی بودر زیرا بر حضرتدن غافل اولمغله جمیع حضراتدن غفلت لازم کلمز بلکه بعضیسندن لازم کلور
وخصوصده عامه اولمدیغی بودر زیرا اکر بر حضرتدن غافل اولورسه وجه آخر ایله آندن غافل اولمز زیرا
بر حضرتدن غافل اولوب حضرت اخراده حاضر اولمغله حضرت اولیده خلق ایتدیکی شیئك صورتندن غافل
اولسه پس اول شیئك حضرت ثانیه‌ده اولان صورتنی حفظ ایتمك سببیله حضرت اولیده اولان آنك صورتی
وسائر حضراتده اولان صوری دخی محفظه اولور پس حضرت خاصه‌ده اولان غفلت دخی عامه دکلدر بروجه
ایله وعموم وخصوص عوام وخواص ناسله دخی مفسردر یعنی عوام وخواص حسده یا خیالده ویا عقلده برشیء
مشاهده ایتسلر آنلره ممکن دکلدر هرقنقی حضرتده حاضر اولورسه الا اول حضرتده البته بر صورتی مشاهد
ایدرلر پس غفلت ابدا عامه اولمز ولکن بو اعتبار اوزره عوامده غفلت عامه اولمجق لازم کلور که عوام دخی
بر حضرتده بر صورتی مشاهده ایدوب اول حضرتدن غافل اولمغله سائر حضراتده دخی غفلت ایله متصف
اولمیه‌لر وحال بوکه عوامك وهم ایله قوت خیالیه‌ده ایجاد ایتدکلری شیئك قوت خیالیه‌دن خارج وجودی یوقدر
پس بونوع غفلت عامه اولمق نه فائده‌یی ایجاب ایدر زیرا خارجده انك وجودی یوقدر تا کیم قوت خیالیه‌ده
اولان صورتدن غافل اولدقده خارجده اولان صورتی مشاهده ایتمکله قوت خیالیه‌ده اولان صورتی حفظ
ایلیه بلکه خیالدن غافل اولدقده اول صورت خیالیه‌ده دخی معدومه اولور الا مکر کیم غفلت مطلقا عامه اولمدیغی
بیان ایتمکله عارفك بر حضرتدن غفلتی قتنده حضرت اخرایی مشاهده ایتمك سببیله غفلتك عامه اولمدیغی
بیان ایتمکچون مبالغه‌دن اوتری ایراد اولنسه ویاخود فهم عمومده غفلت عامه دکلدر وجه اولده ذکر اولندیغی

کبی

کبی وفهم خصوصده یعنی خواص اهل الله فهمنده دخی عامه دکلدر زیرا انلرك فهمنده جمیع صور مظاهر
الهیه‌در * پس غفلت عامه اولمز (امدی) شو بله معلوم اوله که شیخ رضی الله عنه خلقی بو محلده درت نوع اوزره
ذکر ایلدی بر نوعی وهمیدر قوت خیالیه‌دن خارج انك وجودی یوقدر وایکنجی نوعی تسلیط همت ایله در وجه
مشروح اوزره که خارجده موجود اولور * ولکن همت صاحبی اندن غافل اولسه معدوم اولور واوچنجی نوعی
دخی جمیع حضراتی ضابط اولان عارف کاملك خلقیدر که انك مخلوقی اولان شیء دخی خارجده وجود اولور
واول مخلوق موجود اولدیغی حضرتدن عارف غافل اولسه آنك وجودی باقی اوله دردنجی نوعی خلق
حقیقیدر که حقه مخصوصدر وحقك خلقی ایله عارفك همت ایله ایجاد ایتدیکی شیء بیننده فرق بودر که عارف
ایجاد ایتدیکی شیئی علی سبیل العموم هر صورتنده حفظ ایتمك ممکن دکلدر بلکه صورلك بعضیسنی حفظ ایدر
وباقی صور دخی اول بعض ایله حفظ اولنور وحق تعالینك مخلوقی اولان شیء علی سبیل التفصیل علی الدوام حقك
محفوظیدر انك مخلوقی حفظنده اکا غفلت طاری اولمز (ولا یؤده حفظهما وهو العلی العظیم) الا بو قدر
واردر که حقك مخلوقی اولان صور عنصریه‌ده استحالات واردرکه بر صورتنه فنا طاری اولدقده اول صورتده
متعین اولان صورت اخراده ظهور ایدر نشأت دنیویه صورینك نشأت اخرویه صورتنه نسبتی کبیدر واما صور
طبیعیه صور عنصریه‌یه مخالفه‌در انشاء الله تعالی اکر قلبه وارد اولورسه موضع آخرده ذکر اولنور وهو شاهد
قولنده هو مبتدادر غفل قولنك فاعلنه راجعدر وشاهد انك خبری وهو شاهد جمله‌سی غفل فاعلندن حال
واقع اولدی وحافظ قولی خبر آخردر وخلقه قولنده ضمیر عارفه راجعدر وانحفظت قولی اذانك جوابیدر
وبحفظه قولنده با سببیه‌در) (وقد اوضحت منها سر الم یزل اهل الله یغارون علی مثل هذا ان یظهر) (وتحقیق
بن بونده بر سر عظیم ایضاح ایلدم که اهل الله بونك کبی سر اوزره در انك ظهورندن غیرت ایتدکلری حالده زائل
اولمدیلر یعنی انی اظهار ایتمکدن غیرت ایله انی ستر ایتدیلر یقال غار الرجل علی اهله یغار غیرا وغیرة ویغارون
جمله‌سی اهل الله قولندن حال واقع اولور وان یظهر قولی مثل هذا قولندن بدلدر) (لما فیه من رد دعواهم
انهم الحق) (تعلیلدر یغارون قولی ایچون یعنی بونك کبی سرلك ظهور واظهارندن اهل الله غیورلردر زیرا
بو سرلك ظهورنده آنلر حقده رد بو دعوالری ایچون رد واردر یعنی اهل اللهدن عالمده تصرف ایدن بر نوع که
قرب نوافل اصحابیدر که آنلرك وجودات آنلرنده بقیه وارایکن صفات الهیه ایله اتصافلری حیثیتیله تصرف ایدرلر
وبزم وجودمزده حق ... قتندن غیری نسنه یوقدر وبزم تصرفمز حقك تصرفیدر دیو ادعا ایتدکلرنده آنلره رد واردر
زیرا حقك تصرفی ایله آنلرك تصرفی بیننده وجه مذکور اوزره فرق ظاهر اولدی * پس بو سرلك اظهارنده
غیرت ایدرلر که خصم دخیل اکا مطلع اولوب مؤاخذه ایتمیه ولکن بو نوع اولان اهل الله نه اولیدیکه
بو غیرتی ایتمیه‌لردی بلکه (فاتخذوه وکیلا) قولنه امتثال ایدوب جمیع امورده حقی وکیل اتخاذ ایدیدیلر
وتصرفه متصدی اولمیوب تصرفده حقی خلیفه ایدیدیلر نته کیم رسول الله صلی الله علیه وسلم اللهم انت
الصاحب فی السفر والخلیفة فی الحضر) قولی ایله بو مقامه اشارت ایلدی) (فان الحق لا یغفل) (عن شیء اصلا
والعبد لا بد له ان یغفل عن شیء دون شیء) (زیرا حق مطلق خلق ایتدیکی اشیادن برشیئنده اصلا غافل دکلدر
وعبد مقید ایچون برشیئدن غفلت ایتمك وبرشیئدن ایتمك لابددر پس حق ایله عبد بیننده فرق ثابت اولدی
وخلق حق ایله خلق عبد وحفظ حق ایله حفظ عبد بیننده امتیاز ظاهر اولدی) (فمن حیث الحفظ لما خلق
له ان یقول انا الحق ولکن ما حفظ لها حفظ الحق) (پس عبد خلق ایتدیکی شیئی حفظ ایتدیکی حیثیتله
انکچون انا الحق دیمك واردر ولکن عبدك خلق ایتدیکی شیئك صورتنی انك حفظی حقك حفظی کبی دکلدر
کندی مخلوقی صورتنی پس عبد ایچون انا الحق قولی مطلق دکلدر الا کندی مخلوقنی حفظ ایتمك حیثیتیله
پس مطلقا انا الحق دیمك حقه مخصوصدر) (وقد بینا الفرق) (وتحقیق بز حق ایله عبد بیننده واقع اولان فرقی بیان
ایلدك حقك عدم غفلتی وعبدك بروجهله غفلتی بیان ایتمکله وعبدك حفظی دخی حقك حفظی کبی
اولمدیغن ایضاح ایتمکله زیرا حقك حفظی آنك عدم غفلتی حیثیتیله‌در وعبدك حفظی آنك بروجهله
غفلتی حیثیتیله‌در) (ومن حیث ما غفل) (ما مصدریه‌در وضمیر عبده راجعدر) (عن صورة ما وحضرتها
فقد تمیز العبد من الحق ولا بد ان یتمیز مع بقاء الحفظ لجمیع الصور بحفظه صورة واحدة منها فی الحضرة التی

ماغفل عنها) بالجمع قولی الحفظ قولنه متعلقدر ویحفظ قولی دخی مع بقاء قولنه متعلقدر یعنی دیمك اولور وعبد خلق ایتدیکی شیئك جمیع حضراتده اولان صورینك برصورتندن وآنك حضرتندن آنك غفلتی حیثیتیله پس تحقیق عبد حقدن متمیز اولدی وحالبوکه عبدك حقدن تمیزی لابددر جمیع صور ایچون حفظك بقاسی وجودیله عبد جمیع صوردن صورت واحده‌یی حفظ ایتمك سببیله شول حضرتده که آندن غافل اولدی * پس عبدك برصورتندن وآنك حضرتندن عدم غفلتی حیثیتیله حقدن تمیزك وجهی بودر زیرا عبد البته برصورتی وآنك حضرتنی مشاهده‌در سائر صوردن وآنلرك حضراتندن غافلدر وحق کندی مخلوقنك جمیع حضراتده اولان جمیع صورتی مشاهده‌در وبرصورتدن غافل دکلدر ومنافیه اولمق دخی جائزدر یعنی عبد خلق ایتدیکی شیئك جمیع حضراتده اولان صورینك برصورتندن وآنك حضرتندن غافل اولمدیغی حیثیتیله عبد حقدن متمیز اولدی * پس وجه اول ظاهردر ولکن بووجه دخی ابلغدر زیرا عبدك غفلتی قتنده بیله عبد بیننده تمیز ظاهردر واما عبدك مطلقا عدم غفلتی حیثیتیله پس بینهماده تمیز دقیق اولمغله بو تمیزی اثبات ایتمك دخی ابلغدر زیرا عدم غفلت ایله اولان تمیز غفلت ایله اولان تمیزی مستلزمدر وبوانی مستلزم دکلدر یعنی عبد ایله حق بیننده تمیز ظاهردر عبد جمیع صوری حافظ ایکن وحفظ انده باقی ایکن صورت واحده‌یی حفظا ایتمك سببیله شول حضرتده که آندن غافل دکلدر * ودخی ومن حیث ماغفل الی آخره اعتراض مقدره جواب اولمق جائزدر کأنه وقتیکه الفرق قولیله حق ایله عبد بیننده فرق بیان اولندقدنصکره سائل اعتراض ایدوب دیرکه اکرچه کیم غفلتده فرق بیان اولندی ولکن حفظده فرق ظاهر دکلدر زیرا حق کندی خلقنی حفظ ایتدیکی کبی عبد دخی خلق ایتدیکی اشیانك صورینی حافظدر حضراتدن برحضرتده صورت واحده‌یی حفظ ایدوب اول حضرتدن غافل اولمدیغی حیثیتیله پس شیخ رضی الله عنه ومن حیث ماغفل عن صورة ماوحضرتها قولی ایله اعتراض مقدره جواب ایدر یعنی عبدك مخلوقی اولان شیئك صورندن برصورتدن وآنك حضرتندن آنك عدم غفلتی حیثیتیله دخی حق ایله عبد بیننده تمیز ثابتدر (فهذا حفظ بالتضمن) یعنی عبدك حفظی تضمن ایله‌در قصد وتعین ایله دکلدر یعنی عبدك شهودنده اولان حضرتده واقعه اولان صورتی عبد حفظ ایتمکله جمیع حضرتده اولان صوری حفظ ایدر انلردن غافل ایکن برحضرتدن برحضرته انتقالی سببیله) (وحفظ الحق ماخلق) ماالذی معناسنه‌در (لیس کذلك بل حفظ لکل صورة علی التعیین) وحقك حفظی انك خلق ایتدیکی شیئی تضمن ایله دکلدر بلکه آنك هر صورتی حفظی علی التعیین‌در وجمیع اشیایه انك علمی علی السویه‌در) (وهذه مسئلة اخبرت) من جانب الحق (انه ماسطرها احد فی کتاب لا انا ولاغیری الا فی هذا الکتاب فهی یتیمة الوقت وفریدته) یعنی عارف کامل جمیع حضراتی محیط اولوب برحضرتدن بروجه ایله غافل اولدقده حضرت اخرادن وآنك صورتندن عدم غفلتی سببیله جمیع حضراتدن وآنلرده ظاهره اولان صوردن غافل دکل ایکن وحضرت واحده ایله انك صورتنی مشاهده ایتمکله جمیع حضراتی وآنلرك صورینی حافظ ایکن حقدن متمیز اولدیغی بومسئله‌در جانب حقدن بن اخبار اولندم که شان بودرکه انی براحد برکتابده یازمدی نه بن ونه بنم غیرم الا بن بوکتابده یازدم پس بومسئله وقتك یتیمه‌سی وفریده‌سیدرکه عارف کاملك نسبت الهیه‌سن وجهت عبودیتنی بیان ایدر یعنی عارف کامل برمرتبه‌ده‌درکه نسبت الهیه ایله حضراتدن البتة برحضرتك حضور ومشاهده‌سنده‌در پس اول حضرتده اولان صورتی مشاهده ایدوب انی حفظ ایتمکله سائر حضراتده اولان صوری دخی مشاهده ایدوب انلری حفظ ایدر * زیرا حضرات بری برینه مرتبطه‌در پس اول حضرت واحده سائر حضرات ایچون مرآت کبی اولور * پس جمیع حضراتده اولان صور ایله علوم واحکام ومعارف واذواق اول حضرت واحده‌ده مشاهده اولنور وبو سطر عارفك نسبت الهیه‌سی وجهت ربوبیتیدر واما جهت عبودیت محضه‌سی وافتقار کلیسی ایله که عارف کندی وجودیله معدومدر وحقك وجودیله موجوددر پس عارف بوجهت ایله حقدن ممتازدر پس بومسئله‌نك عزتی عارف حضرت واحده‌یی مشاهده ایتمکله جمیع حضرتدن غافل اولمدیغن وعبودیت محضه مراعاتی ایله عارفك حقدن ممتاز اولدیغن بیان ایتمکله‌در زیرا سعادت دارین منزلتین مذکورتینك جمعیتنده‌در انکیچون شیخ رضی الله عنه بومسئله‌یه واقف اولان عارفه خطاب ایدوب دیدیکه (فایاك ان تغفل عنها) (پس سن

حذر

حذر ایله که بومسئله‌دن غافل اولمیه‌سن) (فان تلك الحضرة التی تبقی) من الابقاء (لك الحضور فیها مع الصورة) زیرا تحقیق اول حضرت که سنك ایچون حضور ابقا ایدر انده برصورت ایله ویبقی ثلاثیدن اولمق جائزدر یعنی تحقیق اول حضرت که سنك ایچون انده حضور باقی قالور برصورت ایله یعنی شول حضرت که سن انده برصورت ایله حضور اوزره سن واول حضرتده اول صورتی مشاهده ایدوب انی حفظ ایتمکله جمیع حضراتده مخلوقك اولان شیئك صورینی حفظ ایدرسن) (مثلها مثل الکتاب الذی قال الله فیه مافرطنا فی الکتاب من شیء) اول حضرتك مثلی شول کتابك مثلی کبیدر یعنی لوح محفوظ مثلی کبیدرکه الله تعالی انك حقنده) (مافرطنا فی الکتاب من شیء) دیدی یعنی بن کتابده برشیء ترك ایتمدم یعنی جمیع اشیایی انده جمع ایتدم دیدی) (فهو الجامع للواقع وغیر الواقع) پس کتاب مذکور شیء واقعی وشیء غیر واقعی جامعدر یعنی ازلدن واقع اولان شیء وابده‌دك واقع اوله جق شیکه حالا غیر واقعدر جامعدر پس جمیع حضراتی محیط اولان عارف کندی مخلوقنك حضرت واحده‌ده اولان صورتنی اول حضرتك شهودی سببیله حفظ ایتمکله اول مخلوقك جمیع حضراتده اولان صورینی حفظ ایتمکده وجمیع صور اول صورتك ضمننده اولمقده اول حضرت واحده جمیع اشیایی جامع اولان کتاب مبین کبیدرکه برصورت اندن خارج دکلدر) (ولا یعرف ماقلناه الا من کان قرآنا فی نفسه) وبزم دیدیکمز شیئی بیلمز الا شول کمسنه که کندی نفسنده قرآن اوله یعنی جمیع حضرات الهیه وکونیه‌یی محیط اولوب صورت الهیه‌یی وصورت خلقیه‌یی جامع اولان انسان کامل که کندی نفسی قرآندر وجمیع اشیایی جامعدر وجمیع اشیانك وجودنده بری برینه مرتبطه‌در * پس کندی نفسی جمعیتندن عارف اولوب ذوق مشاهده ایدرکه اول حضرت واحده جمیع حضراتی جامعه‌در واول حضرت واحده‌دن وانك صورتندن غافل اولمیان عارف جمیع حضراتی وانلرك صورینی حافظدر * پس جمیع حضرات ایچون قرآن کبی اولان حضرتك حکمنی عارف دکلدر الا شول کمسنه که کندی نفسنده قرآن اوله زیرا احدیت جمعیت صاحبیدر برحضرتدن کندی مخلوقندن غائب اولسه اول حضرتدن اعلی برحضرتده آنی مشاهده ایدرکه اول حضرتك شهودنده‌در وانك حفظنده اولان حضرت شول کتاب کبی اولورکه آنده واقع اولان هرشیئی وواقع اولمیوب استقبالده واقع اوله جق هرشیئی جامعدر پس اول حضرت کتاب جامع اولدیغن عارف وکندی نفسنده قرآن اولمغله عارفدر وتقوای عرفیله متقی اولنلر فرقان اصحابیدر وبونلر ابراردر قرآن وجمعه بونلرك شعوری یوقدر وقرآن اصحابی اولان مقربیندر وانلر ایچون ارفع قرآن حاصلدر وآنلرك تقواسی مراتب تقوانك اعظم واجمعیدر رسول علیه السلام (اللهم انی اعوذبك منك) قولی کبی (فان المتقی الله یجعل له فرقانا) زیرا اللهدن اتقا ایدن یعنی الله ایچون وقایه اتخاذ ایدن عارف ایچون الله تعالی فرقان ایدر یعنی انك قلبنه برنور القا ایدرکه انکله حقله باطل بیننی فرق ایدر * واول نور ایله حقی خلقدن تمییز ایدر ونفس اتقاعین فرقدر * زیرا متقی صفات خلقی حقه اسنادا ایتمکدن اتقا ایتمکله حقله خلقی تمییز ایدر وبو تقدیر اوزره یجعل ضمیری اللهه راجعدر وله ضمیری متقی‌یه راجعدر) (ان تتقوا الله یجعل لکم فرقانا) مقتضاسی اوزره واما فان المتقی (قولی ولا یعرف ماقلناه الا من کان قرآنا فی نفسه قولنه تعلیل اولدیغنه نظرا ایتمکله اظهر اولان بودرکه یجعل ضمیری متقی‌یه وله ضمیری اللهه عاید اوله یعنی دیمك اولور بزم قولمزی بیلمز الا شول کمسنه که کندی نفسنده قرآن اوله زیرا اللهدن اتقا ایدن الله ایچون فرقان اتخاذ ایدر یعنی خلقی ایچون اثبات وجود ایدر وحقی خلقدن فرق ایدر (امدی) شویله معلوم اوله که تقوی ایچون مراتب ثابته‌در تقوای عوام نواهیدن اتقادر وتقوای خواص نفسلرینه اسناد کمالاتدن وحقه اسناد مذامدن اتقادر وتقوای کمل حقك وجودندن غیری ذاتا وصفة وفعلا اثبات وجوددن اتقادر وتقوانك ذکر اولان مراتبی سیر الی الله‌ده‌در ومقام جمعه وصولدن اولدر واما سیر بالله ومع الله‌ده تقوی عبد ایچون بقا بعد الفنا قتنده اولور وتقوانك هر برینی ایچون فرقان واردرکه انك لازمیدر پس ارفع فرقان فرق بعد الجمع مقامنده‌درکه جمیع مراتبی مراعی اولان وارث کاملك فرقانیدر) (وهو مثل ماذکرناه فی هذه المسئلة فیما یتمیز به العبد من الرب وهذا الفرقان ارفع فرقان) ضمیر متقینك فرقانیه ارجاع اولنمق جائزدر وفیما یتمیز قولی فی هذه المسئلة قولندن بدلدر یعنی متقینك فرقانی بومسئله‌ده بزم ذکر ایتدیکمز فرقان کبیدر شول شیئده که انك سببیله عبد ربندن متمیز اولور وبومسئله‌ده ذکر ایتدیکمز فرقان ارفع

فرقاندر ومتقينك فرقانى ذكراولنان جمع وقرأن صاحبنك فرقانى كبى اولمسى حقله عبد بيننده تميزده در يعنى
حقله عبد بيننده انجق تميزا تمكده انك مثليدر والا متقينك فرقانى قرأن صاحبينك فرقاندن انزلدر وبواندن
ارفعدر انكيچون وهذا الفرقان ارفع فرقان ديدى زيرا فرق بعد الجمع مقامنده وارث كاملك فرقانيدركه حق
جمعيت الهيه ايله عبدده ظاهر ايكن وعبد اكا مظهر كل ايكن حقك وجوب ذاتيسى عبدك فقر ذاتيسى ايله
فرق اولنور وضمير الامن كان قرأنا فى نفسه قولنده من قولنه راجع اولمق جائزدر يعنى كندى نفسنده قرأن
اولان كاملك فرقانى بو مسئلهده ذكر اولنان فرقان كبيدر عبد ربندن متميز اولمقده بو فرقان ارفع فرقاندر پس
عارف مرتبهٔ جمعده حقدن متميز دكلدر واما فرق بعد الجمع مقامنه تنزل ايتدكده حقله خلق بيننده تميز
مرتبهسن اثبات ايتمكيچون صفات خلقيهدن برصفت ايله مثلا وجودده حقه افتقار ايله متصف اولمغله
وصفت فرقان اندهغالبه اولمغله حقدن متميز اولوب عبوديت ايله ظاهردر (شعر) (فوقتا يكون العبد ربا
بلاشك * ووقتا يكون العبد عبدا بلا افك) پس بروقتده عبد بلاشك رب اولور صفات الهيه ونسب ربوبيه ايله
ظهورى اعتباريله يعنى انسان كامل خلافت طريقيله اسماء الهيه ايله عالمين اوزره اجراى ربوبيت ايدر * ووقت
آخرده بلا افك عبد اولور عجز وافتقار ايله ظهورى وعبوديت محضه ايله اتصافى سببيله يعنى عبوديت عظمى
وربوبيت كبرى بيننى جامع اولان انسان كان اللهدن خلافتى قتنده الله ايچون عبد اولور وعالمين ايچون رب اولور
پس بروقتده عبد اولديغنك حكمتى بودر زيرا حق انى عالمين اوزره خليفه ايتدكدنصكره عبوديت محضه
ومعرفت تامه ايله متحقق اولوب حقى كنديسنه وكيل وخليفه اتخاذ ايدر وامرى اكا تفويض ايدر نته كيم رسول
عليه السلام (اللهم انت الصاحب فى السفر والخليفة فى الحضر) قولى ايله بو مقامه اشارت ايتدى ووقت
آخرده رب اولديغنك وجهى بودر زيرا حق انى عالمين اوزره استخلاف ايتدى وخليفه مستخلفك صورتى اوزره
در پس صورت الهيه وصفات ربوبيه ايله عالمين اوزره ظاهر اولوب اسماء الهيهانك مظهريتندن عالمين اوزره
ربوبيتنى اظهار ايتمكله عالمين ايچون رب اولور پس انسان ربوبيت وعبوديتى جامعدر ولكن انك ربوبيتى عارضى
وعبوديتى ذاتيدر) (فان كان عبدا كان بالحق واسعا * وان كان ربا كان فى عيشة ضنك) (پس اكر عبد كامل
عبد اولهجق اولورسه حقله واسع اولور يعنى حقى استخلاف ايدوب عبوديت محضه مركزيتنده ثابت اولهجق
اولورسه حقله واسع اولور زيرا حقك كفالتنده ووكالتندهدر وحق انى ربوبيت حقيقيهٔ ذاتيه ايله تربيه ايدر
پس حق اكا واسع اولور هر محتاج اليه اولان شيئله وتصرف وتجلى ايله اول حقه واسع اولور وحقله اشيايه واسع
اولور يعنى ما وسعنى ارضى ولا سمائى ووسعنى قلب عبدى المؤمن عبوديت تامه وفقر كلى ايله متصف اولمغله
جمعيهٔ اسمائيهٔ الهيهٔ ذاتيهيى جامع وذات وصفات حقه قلبى واسع اولور افعال الهيه واحكام ربانيهيه اوفق واسلم
واعلى واحكم اولان وجه اوزره آنك مظهريتندن ظاهر اولور ولكن حق ايچون ثابته اولان كمالات الهيه ايله
مطالب دكلدر عبوديت محضه ايله اتصافى حسبيله وسيادته عدم ترفعى حيثيتيله كندى وجودى ايله تصرف
ايله ظاهر دكلدر مرتبهٔ تصرفدن كندى وجودى ايله متنزهدر * زيرا تصرفده حقى استخلاف ايدوب وكيل
اتخاذ ايتمشدر واكر عبد كامل رب اولهجق اولورسه عيش ضيقده اولور * زيرا صفات ربوبيه ايله ظاهر اولدقده
اتيان رزق ايله مطالب اولور * پس بعض اوقاتده رزقك اتياننده عاجز اولمغله عيش ضيقده واقع اولور * زيرا
وجود وغنا وفعل وتأثير وافاضهٔ حق ايچون بونلر ذاتيهدر وعدم وانفعال وتأثر وافتقار وقبول عبد ايچون
ذاتيهدر * پس عبد بالذات عاجزدر واكرچه كيم بالعرض قادردر اقدار الهيه ايله * وياخود صفت عبوديت
اولان افتقار ايله عبدك اتصافى حيننده صفت ربوبيت اولان افاضه وامداد ايله مطالب اولدقده عجز ايله
ظاهر اولور) (فمن كونه عبدا يرى عين نفسه * وتتسع الآمال منه بلاشك) (بو بيت بوندنصكره واقع اولان ايكى
بيت ايله بيت سابقى بيان ايدر يعنى ديمك اولور * پس عبد صفات عبوديت ايله متصف اولوب عبد محض
اولمغله كندى نفسنك عينن مشاهده ايدر يعنى كندى نفسنى مفتقره وعاجز اولديغن كورور بلكه آنك عدميتنى
كورور وجميع آمال بلاشك آندن متسعه اولور * زيرا اسماء الهيه كرب احديتدن واعيان كونيه ضيق عدميتدن
آنك مظهريتى ايله خلاص بولدى زيرا وجود حقانى ايله حقله خلقه واسعدر بو تقدير اوزره منه ضميرى عبده
راجع اولور ودخى حقه راجع اولمق جائزدر يعنى عبدك فى الله اولان آمالى حقدن متسعهدر انسان استعداد ايله

هرنه سؤال ايدرسه حق واسعك جودندن فى الحال مبذولدر (وآتاكم من كل ما سألتموه) (ومن كونه ربا يرى
الخلق كله * يطالبه من حضرة الملك والملك) ملك ضم ميم ايله عالم ملكدر وملك فتح ميم ايله وسكون لام ايله عالم
ملكوتدر وعبد كامل رب اولديغندن يعنى على طريق الاستخلاف ربوبيت وتصرف ايله ظاهر اولمغله حضرت
ملكدن وعالم ملكوتدن خلقك كافهسنى كورركه انى مطالبه ايدرلر يعنى حسى ومعنوى ارزاقنى اندن طلب
ايدرلر * زيرا خليفهدر پس رعيتندن هر بريسى بحسب الاستحقاق والاستعداد اندن حقنى طلب ايدر وانك
اوزره آنلرك حقوقنى اعطا ايتمك واجبدر) (ويعجز عما طالبوه بذاته * لذلك بعض العارفين به يبكى) (وعبد كامل
آنلرك مطالبه ايتدكلرى شيئدن ذاتى ايله عاجزدر يعنى عبد وجود حقله كامل ايكن اندن طلب ايتدكلرى
شيئك كندى ذاتى ايله اعطاسندن عاجز اولور بالفعل اول شئ انك قتنده حاضر اولمغله واول شئ حقيقتده
انك اولمغله والحاصل عدميت ذاتيهسى وخلقت اصليهسى اولان ضعف وعبوديت محضهنك مقتضاسى
اولان عجز وافتقار حقك صفتى اولان ربوبيته مغايردر پس عبد كاملدن آنلرك طلب ايتدكلرى شئ كاملك
صفت ربوبيتيله ظهورندن حاصل اولور * پس عبوديت محضهيه نظر ايتدكده اول شئ مطالبك اتياندن
عاجز اولور زيرا فناء كلى وعبوديت محضه تصرفه توجهدن مانعدر بوندن اوترى عارفينك بعضيسنى سن
كوررسن كه بو سبب ايله بكا ايدر وصفت عجز ايله وعبوديت ايله ظهورى حيننده انك مظهرنده واقع اولان
تصرف واعطا حقك واسماء وصفات الهيهنكدر اول تصرفده انك مدخلى يوقدر پس عبد كاملك صفت عجز ايله
ظهورى عبوديت محضهسنه نظر ايتمكله ربوبيت ايله مطالب اولنوب اكا توجه ايتديكى حيننده در
والا شئ مطلوبده حقى وكيل وخليفه اتخاذ ايدوب عبوديت محضهنك مقتضاسى اوزره ربوبيتنه عدم ترفع
ايله وفناء كلى حكمى ايله ظاهر اولدقده عاجز دكلدر زيرا جميع امورى حقه تفويض ايدوب انى وكيل اتخاذ
ايتمشدر تصرف ايله عدم تصرف انك قتنده على السويهدر بلكه عدم تصرف ارجحدر شيخ رضى الله عنه
فتوحاتده باب ثانى وعشريننده ديركه عبوديت ايله اتصافك لذتنى بيلمز الا ربوبيت ايله اتصافى قتنده آلامى
ذوق ايدن كه خلق اكا محتاج اوله سليمان عليه السلام كبى برحيننده طلب ايتديكه الله تعالى عبادك ارزاقنى
حسا انك يدينى اوزره اجرا ايليه يعنى انك يدينى اوزره انلره واصل اوله * پس سليمان عليه السلام اول وقتده اقواتدن
حاضر اولان شيئى جمع ايتدى پس بحردن بردابه چقدى وسليماندن قوتنى طلب ايتدى * پس سليمان
عليه السلام اول دابهيه ايتدى هر كونده قوتنك قدر بو اقوات مجموعهدن آل پس اول دابه اول جمع اولان
قوتى اكل ايتدى يعنى جميع عباد ايچون سليمان قتنده مجموعه اولان جميع اقواتى اكل ايتدى حتى آخرنه
كلدى * پس سليمان عليه السلامه خطاب ايدوب ديديكه رزقمى نيچون تمام اعطا ايتمدك زيرا حق تعالى
بكا هر كونده اوچ كره بونك مثلى رزقى اعطا ايدر وبندن غيرى دواب واردركه بندن اعظمدر وبندن رزقى اكثردر
پس سليمان عليه السلام ربنه بو سؤالدن توبه ايتدى وعالم اولديكه وسع مخلوقده بوقدر خالق ايچون لايق اولان
شيئ زيرا سليمان عليه السلام اللهدن بر ملك طلب ايتديكه اندنصكره بر احده لايق اوليه پس بو سؤالندن اقاله
طلب ايتدى بو دابهنك امرن مشاهده ايتدكده وجميع جهاتدن دواب ارزاقنى طلب ايتديكى حالده سليمان
اوزره جمع اولدى پس جملهسنه ارزاقنى اعطا ايتمكده مضايقه اوزره اولدى پس دعا ايتدى والله تعالى سؤالنى
قبول ايتدى واكا اقاله ايتدى * پس اعطاء ارزاقدن خلاص اولدقده برلذت بولديكه انك قدرى تقدير اولنمز
شيخك كلامى بونده منتهى اولدى (امدى) عبد ايچون سيدك اوصافى ايله ظهور سوء ادبدر واكرچه كيم سيدى
اوصاف عبد ايله تواضعا متصف اولوب ظاهر اولور واوصاف عبدهانك نزولى عبد اوزره اندن تفضل ايچون
پس اكر الله تعالى بر عبدى سائر عبد اوزره مولى ايتسه بنه صفت ربوبيت ايله آنلرك قتنده انكيچون ظهور
يوقدر وقال النبى عليه السلام انا سيد ولد آدم ولا فخر وقال تعالى تلك الدار الآخرة نجعلها اى نملكها ملكا
للذين لا يريدون علوا فى الارض فان الارض قد جعلها الله ذلولا والعبد هو الذليل والذلة لا تقتضى العلو فمن
جاوز قدره هلك) وبذاته قولندن باء حذف قدر ضرورت شعر ايچون وبعض نسخهده لذاته واقع اولدى وكذلك
بعض نسخهده لذاته موضعنده لذا كان واقع اولدى) (فكن عبد رب لا تكن رب عبده * فتذهب بالتعليق
فى النار والسبك) (پس سن عبد رب اول يعنى عبوديتده ثابت اول زيرا عبوديت اشرف مقامات وارفع

درجاتندر واعبد ربك حتى يأتيك اليقين) واسجد واقترب ربك عبدنه رب اولمه يعنى عباد الله اوزره ربوبيت ايله ظاهر اولمه كه تعليقه ملتبس اولديغك حالده نار عجزه وسبك اضطرابه ذاهب اولهسن بو تقدير اوزره باملابسه ايچون اولور وسببيه اولمق جائزدر يعنى تاكيم ربوبيته تعلقك سببيله نار عجزه ذاهب اولهسن ونار ايچنده اريه سن پس فكن عبدرب لاتكن رب عبده خطابى خلافت مقامنده وربوبيت وعبوديت ايله ظاهر اولان انسان كامله اولدقده ناردن مراد نار عجزدر وكندى نفسيله عدم قدرتدر * ولكن كاملك عجزى كندى نفسنه نسبت ايله‌در انك مظهر يتنده حقك تصرفنه وقدرت وقوتنه نظر ايله دكلدر والا كاملدن بر فعل ظهور ايتمزدى * وكاملك مادونى اولان مقامات معلومه اصحابى كه تصرف وربوبيته متعلقه اولان بعض افعال آنلردن صادره اولور ولكن تصرفه مأمور دكللردر بقاياى نفسلرى تقاضا ايدوب بعض صفات الهيه ايله اتصافلرى حيثيتيله تصرفه مبادرت ايدرلر آنلرك حقنده ناردن مراد نار حرماندر زيرا سالك مادامكه قيد تصرفه مبتلا اوله مشاهده جمال وجدندن محروم ومحجوبدر * وآنلرك مادونى اولان ارباب نفوس واصحاب اغراض مراد اولدقده ناردن مراد نار معهود) (قال الله تعالى العظمة ازارى والكبرياء ردائى فمن نازعنى فيهما ادخلته النار * والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

فص حكمة علية فى كلمة اسماعيلية

(اعلم ان مسمى الله احدى بالذات كل بالاسماء) بلكل كه تحقيق الله ايله مسمى اولان وجود احدى بالذاتدر كل بالاسماءدر يعنى ذات ايله احددر وصورت الهيه مشتمله اولديغى اسماء كثيره صورى ايله ظهورى اعتباريله كلدر زيرا نفس رحمانى سريانى ايله اسماء كثيرهٔ متضاده ظاهره‌در (احدى) شويله بيلكم الوهيت ذات مطلقه ايله اسماء الهيه بيننده بر مرتبه جامعه‌دركه اللهك اسماء الهيه ايله ظهورى اعتباريله كثير وكلدر وبطونى اعتباريله كه بطونى لاتعيندن وذات مطلقه‌دن ممتازه دكلدر الا نفس تعين ايله ذات مطلقه‌نك عينيدر * پس اول مرتبه‌ده متعين اولوب انكله مسمى اولان وجود ذاته نسبت اولنسه ذات ايله احددر وكثرت نسبيه ووجوديه‌دن مبرادر وجميع نسب واضافات آندن ساقطه‌در ومرتبهٔ الوهيتده متعينه اولان اسماء الهيه صورنه نسبت اولنسه جميع اسماء الهيهٔ كثيره‌نك كليتيدر وكثرتيله ظاهر ومتصفدر * پس ذات حق ايچون حقك واحديتى اعتباريله نسب كثيره حاصله‌در واحد عدديده نسبك كثرتى كبى زيرا الوهيت مألوهيتى مقتضيه‌در پس اله نسب كثيرهٔ غير متناهيه‌يى متضمندر واحد تعقلده نصفيت وثلثيت وربعيت وسائر نسب متعقلهٔ غير متناهيه‌يى متضمن اولديغى كبى پس احد ذات ايله كثرت نسبيه ووجوديه‌دن منزهدر * وواحد كثرت متعقله‌نك احديتى وكليتيدر وكثرت متعقله‌نك كليتى آنك وجودينك وبرى برينك عينيدر برى برندن امتيازى نسبت واضافتيله‌در) (وكل موجود فماله من الله الا ربه خاصة يستحيل ان يكون له الكل) (وموجودات عينيه‌دن هر بر موجود ايچون اللهدن يعنى مرتبهٔ الوهيتدن بو قدر خاصه آنك ربى اولان اسم واحددن غيرى مستحيلدركه انكچون مرتبهٔ الوهيته متضمنه اولديغى اسماء الهيه‌نك كليسى اوله يعنى موجودات عينيه‌دن هر بر موجود كرك نوعى اولسون وكرك شخصى اولسون اگرچه كيم ربوبيت كليهٔ الهيهٔ مطلقه‌نك تحتنده‌در * ولكن مرتبهٔ الوهيتدن انكچون بو قدر خاصه آنى تربيه ايدن بر اسمدن غيرى واول اسم وجوه الهيه‌دن بر وجه خاصه‌دركه حق اول وجه ايله آنده ظهور ايدوب آنى تربيه ايدر * پس اول وجه خاص حيثيتيله حق آنك رب خاصيدر * وآنك ربوبيتنده اكا اسم آخر مشارك دكلدر * پس هر بر موجودك رب خاصى اول موجوده مخصوص اولان اسم اعتباريله ذاتك تجليسى وتعينيدر * پس اول موجود اول اسمك مظهرى وصورت ظاهره‌سيدر * واول اسم آنك قلبى وليدر ومرتبهٔ الوهيته مشتمله اولديغى اسمانك كليسى كليتى حيثيتيله اول شى ايچون اولمق يعنى اسماء الهيهٔ جمعيهٔ كليه آنك اوزره ربوبيتن اظهار ايتمك وجمعيهٔ الهيه‌نك ربوبيتى آنده منحصره اولمق مستحيلدر * زيرا اسماء الهيه جمعيتنك ظهورى مظهرك استعدادى حسبيله‌در وانسان كاملدن غيرى بر شيئك اكا مظهر اولمغه قابليتى يوقدر * زيرا هر بر موجود انجق بر اسم خاصه كرك كلى اولسون وكرك جزئى اولسون مظهردر * پس هر بر شخص رب العالمين اولان اللهك مظهر يدر * ربوبيت مطلقه‌دن اول اسمك خاصك ربوبيت خاصه‌سى حيثيتيله * پس اول شخص اول ربوبيت خاصه ايچون تمثال كبيدر * وآنك

صورت ظاهره‌سى كبيدر فان عبد فهو حجابية ذلك الاسم پس فكل موجود ماله من الله الا ربه خاصة قولندن مراد مرتبهٔ الوهيت وحضرت واحديت متضمنه اولديغى اسماء الهيه‌دن هر بر موجود ايچون بر اسم خاص واردركه الله تعالى اول اسم ايله اول موجودى تربيه ايدر * واول موجودك الهه ارتباطى اول اسم حيثيتيله‌در * زيرا مرتبهٔ الوهيتده وحضرت واحديتده اسماء برى برندن متميزه‌در * پس ذكر اولنديغى كبى هر بر موجود مرتبهٔ الوهيته مشتمله اولديغى اسمادن بر اسم خاصك مظهر يدر * واول مرتبه‌ده اولان حقايق الهيه‌دن بر حقيقتك ظاهر يدر * پس هر بر موجودك استنادى اول اسم خاصه وكندى حقيقتنه‌در * پس هر بر موجودك مرتبهٔ الهيتده قدمى يوقدر) (واما الاحدية الالهية فلواحد وفى نسخة فما لاحد فيها قدم لانه لا يقال لواحد منها شئ ولآخر منها شئ لانها لا تقبل التبعيض) (واما احديهٔ الهيهٔ ذاتيه كه اسماء الهيه وحقايق ربانيه اول حضرتده بالقوه‌در وآنك عينيدر پس موجوددن بر احد ايچون آنده قدم يوقدر زيرا شان بودركه دينلمزكه بر احد ايچون احديهٔ الهيه‌دن بر شئ واردر وآخر ايچون دخى اندن بر شئ واردر * زيرا اول احديت تبعيضى قبول ايتمز يعنى احديهٔ الهيهٔ ذاتيه كه كثرت نسبيه ووجوديه آنده مجمله وبالقوه‌در جميع كثرت نسبيه وجمعيه ووجوديه آنده وصف احديت اوزره‌در * پس حضرت احديتده اسماء الهيه برى برندن متميزه دكلدر حضرت واحديتده متميزه اولديغى كبى تاكيم اول اسم حيثيتيله شخص واحدك آنده قدمى اوله واكا مرتبط اوله ووصف احديت دخى قابل تبعيض وتجزى دكلدركه آنك بر جزئى شخص واحد ايچون وجزء آخرى شخص آخر ايچون اوله وهر شخص ايچون مخصوص اولان جزء اعتباريله احديتده آنك قدمى واكا ارتباطى اوله پس بو محالدر زيرا احديتده كثرتك وجودى يوقدر * وصف احديت كثرت نسبيه ووجوديه‌يى ماحى وقاهردر * زيرا كثرت احديتده قوت واجمالده‌در * واحديتك عينيدر) (فاحديته مجموع كله بالقوة) پس الله ايله مسمى اولان ذاتك احديتى آنده بالقوه اولان جميع اسمانك مجموعيدر * يعنى احديت ذاتيه جميع اسمانك بالقوه مجموعيدر * زيرا اسماء الهيه آنده بالقوه اجمال اوزره‌در * ووجودينك عينيدر آندن متميزه دكلدر نوات ايچنده شجرهٔ اغصان واوراقى ايله وازهار واثمارى ايله بالقوه مجمله اولديغى كبى ونواتك ايسنك بالقوه مجموعى وكليسى آنك عينى اولوب آندن ممتاز اولديغى كبى (احدى) شويله معلوم اوله كه الله ايله اولان مسمى ايچون ايكى وجه واردر بريسى احدى بالذاتدر * يعنى ذات احديه جهتيدركه كثرت نسبيه ووجوديه آنده مستهلكه‌در مرتبهٔ الوهيتده متعينه اولان اسماء الهيه قبل التعين آنده اجمال وقوتده‌در * وآنك عينيدر ووجهك برسى كل بالاسمادر * يعنى حضرت الوهيتده متعينه اولان * اسما كثرتنك كليسى يعنى اسما جهتيله كل وكثيردر جميع اسماده تعينى وظهورى جهتيله * پس احديت ذاتيه‌ده جميع اسماء الهيه قوت واجمالده ذاتك عينى اولوب كثرت اسمائيه ووجوديه ايچون آنده قدم اولمديغى واسماء ربوبياتك وجميع حضرات الهيهٔ اسمائيه‌دن جميع ربوبياتك وجميع اسماده وربوبيات اسماده ذات احديه مفصله‌در نوات شجرده واغصان واوراق وازهار واثمارده مفصله اولديغى كبى پس وكل موجود فماله من الله الا ربه خاصة قولى اوزره احديت اسمائيه‌ده هر بر موجودك قدمى ورب خاصى واردر * پس وقتا كيم شيخ رضى الله عنه واما الاحدية الالهية قولنى فما لاحد فيها قدم قوليله تعقيب ايلدى * پس معلوم اولديكه احديت الهيه‌دن مراد احديت الهيهٔ ذاتيه‌دركه آنده بر احدك قدمى يوقدر احديهٔ الهيهٔ اسمائيه دكلدر * زيرا جميع موجوداتك آنده قدمى واردر وكل قولى مجروردر مجموع قولى ايچون مضاف اليه اولمق اوزره وضميرك تذكيرى مسمى اعتباريله‌در زيرا بر اعتبار ايله اسما مسمانك عينيدر) (والسعيد من كان عند ربه مرضيا وما ثمة الا من هو مرضى عند ربه لانه الذى يبقى عليه ربوبيته فهو عنده مرضى فهو سعيد) (وقتا كم شيخ رضى الله عنه بوندن اول وكل موجود فماله من الله الا ربه خاصة قوليله اشارت ايتديسه كه موجوداتدن هر بر موجود ايچون رب خاص واردركه آنى تربيه ايدر * واول ربوبيت مطلقه‌دن اول موجودك حصه‌سيدركه آنى تربيه ايدر واول موجودك عين ثابته‌سى حسبيله وجود مطلقك تجليسيدر * واول تجلى حسبيله بر اسم ايله مسمى اولمشيدر * واول موجودى اول اسم خاص حيثيتيله حفظ ايدوب تربيه ايدر * واول موجوداتك رب خاصى قتنده مرضيدر * پس موجوداتدن هر برسى آنك رب خاصى اولان اسمه نسبتله سعيد اولديغى بيانه شروع ايدوب بحث سعيدى

حكمت اسماعيليه ده ايراد ايلدى حضرت اسماعيل عليه السلام نص الهيله ربى قتنده مرضى اولوب سعيد
اولديغندن اوترى يعنى ديركه سعيد شول كمسنه دركه آنك رب خاصى قتنده مرضى اوله وحال بوكه حضرت
وجوديه ده براحد يوقدر الا رب خاصى قتنده مرضيدر * زيرا آنك رب خاصى شول رب مالكدركه آنك اوزره
ربوبيتن ابقا ايدر * پس اول كمسنه كندى رب خاصى قتنده مرضيدر قابليتى ايله ربك ربوبيتن قبول ايدوب
آنك اوزره آنى ابقا ايتديكندن اوترى * پس اول كمسنه سعيددر * يعنى سعيد شول كمسنه دركه رب خاصى اولان
اسمك قتنده مرضى اوله استعداد خاص ايله اول رب خاصك ربوبيتن قبول ايتمكله واول اسمك كمالى آنده
وانكله ظاهر اولمغله وحضرت وجودده اولان موجوداتدن هر برموجودكه رب خاصك ربوبيتنه مظهردر
آنك قتنده مرضى اولور * زيرا ربوبيتن آنك اوزره ابقا ايدر * پس اول موجود مربوب آنك قتنده مرضيدر *
اكر مرضى اولمسه آنك ربوبيتن آنك اوزره ابقا ايتمزدى وبووجه لانه و يبقى ضميرى ربه وعليه ضميرى مربوبه
ارجاع اولنديغى اعتبار اوزره در * واما لانه ويبقى مربوبه وعليه ضميرى ربه ارجاع اولندقده مربوب رب خاصى
قتنده مرضيدر * زيرا اول مربوب رب خاصى اوزره ربوبيتى ابقا ايدر * زيرا ربوبيت مربوبه متوقفه در مربوبسز
آنك تحققى ممتنعدر * اكر مربوب زائل اولايدى اول مربوبه متوقفه اولان ربوبيت باطله اولوردى پس ربك
ربوبيت ايله متصف اولمسى مربوبندر ومربوب دخى اول ربوبيت خاصه يى ربى اوزره ابقا ايدر * پس مربوب
رب خاصى قتنده مرضيدر زيرا اول ربك ربوبيتى صفتنك بقاسى ورب اوزره ربوبيتك ابقاسى مربوب ايله در
پس اول مربوب آنك رب خاصى قتنده مرضى اولمغله سعيددر وبووجه اوليدر زيرا شيخ رضى الله عنهك
(ولهذا قال سهل ان للربوبية سرا وهو انت يخاطب بقول ليت كل عين لو ظهر بطلت الربوبية) قولنه اوفق
وانسبدر يعنى ربك ربوبيتى مربوبه متوقفه اولوب مربوب ربى اوزره ربوبيتى ابقا ايتمكله آنك قتنده مرضى
اولديغندن اوترى سهل بن عبد الله تسترى ايتدى * تحقيق ربوبيت ايچون بر سر واردر واول سر سنسن سهل
انت قولى ايله هر عينه خطاب ايدرا كر اول سر زائل اولايدى ربوبيت البته باطله اولوردى زيرا ربوبيت حقايق
اضافيه دندر رب ايله مربوب بيننده متحققه اولور * ايكيسندن هر قنغيسنك عدميتى فرض اولنسه ربوبيت
زائله اولوردى ولكن ربوبيت اعياندن اولا برعين ايله متحققه اولدقدنصكره حق صفت ربوبيت ايله متصفه
اولمغله ربوبيتك تحققده مربوبه توقفى ربه توقفندن اسبق اولمغله ربوبيتك تحقق وبقاسى مربوبه حواله اولندى
اكر مربوب موجود وباقى اولورسه ربوبيت دخى موجود وباقيه اولوروا كر مربوب زائل اولورسه ربوبيت دخى
زائله اولور نته كيم سهلك كلامندن ظاهر دركه ربوبيت ايچون بر سر واردر واول سر سنك وجودكدرا كر سنك
عينك اولان سر ربوبيت ظاهر يعنى زائل اوله جق اولورسه ربوبيت باطله اولوردى وظهر بونده زال معناسنه در
قال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فى المسائل المذكورة فى الجلد الاول فظهر منا بمعنى زال كما يقال
ظهروا عن البلد اى ارتفعوا عنه وهو قول الامام ان للالوهية سرا لو ظهر لبطلت الالوهية) فادخل عليه لو وهو
حرف امتناع لامتناع) پس سهل رضى الله عنه ظهر اوزره لو حرفنى ادخال ايلدى ولو حرف امتناعدر امتناع
ايچوندر * يعنى اكر اول سر ظاهر اوليدى ربوبيت باطله اولوردى) وهو لا يظهر فلا تبطل الربوبية) (وحال بوكه
اول سر ظاهر اولمز پس ربوبيت باطله اولمز) (لانه لا وجود لعين الا بربه والعين موجودة دائما فالربوبية لا تبطل
دائما) (زيرا شان بودركه هر برعين ايچون وجود يوقدر الا آنك رب خاصى اولان اسمك تجليسيله وحال بوكه عين
دائما موجوده در پس ربوبيت دائما باطله اولمز زيرا ربوبيت عين موجوده يه متوقفه اولان ربوبيت باطله وزائله
اولمز وشيخك لانه لا وجود لعين الا بربه والعين موجودة دائما قولندن مفهوم اولان بودركه ربوبيتك سرى اولان
عين كه ربوبيت تحققده اكا متوقفه در اعيان وجوديه دن تجلى ربانى ايله دائرة وجوده داخله اولان عين
موجوده در يعنى تعين اول مرتبه سنده نفس رحمانى وتجلى ربانى ايله مرايای اعيان ثابته ده متعينه وظاهره
اولان صور دائرة وجوده داخله ووجود ايله متصفه اولوب اعيان وجوديه اولدقدنصكره كرك مراتب علويه
وغيبيه وروحانيه ده اولان اعيان وجوديه اعتبار اولنسون وكرك عالم شهادتده اولان اعيان وجوديه حسيه
اعتبار اولنسون * والحاصل تعين اولدقده متعينه اولوب جميع اطوار وجودده متطوره اولان اعيان وجوديه كه
جميع اطوارده تجلى رب ايله ظاهره در ابدا باقيه در پس تجلى رب ايله دائما ابدا موجوده اولان اعيان

وجوديه

وجوديه دن هر برعين ربوبيت اسرارندن برسردركه اكر اول سر زائل اولايدى ربوبيت باطله اولوردى ولكن اول
سر زائل اولمز * پس ربوبيت دخى باطله اولمز پس عين موجوده ذات حقده مستهلكه ومعدومه اولديغى كبى
صفت ربوبيت دخى حقده مستهلكه ايكن عين موجوده ايله متحققه وظاهره در واعيان ممكنات غير متناهيه در
پس ربوبيت غير منقطعه در وشيخك والعين موجودة دائما قولك معناسى فيض حق وتجلى ربى قبول ايدن
عين قابله دائما ابدا موجوده در زيرا فيض حقى قبول ايتمكله خطهٔ وجوده داخله اولوب وجود ايله متصفه اولدى
ووجوده داخل اولان شئ منعدم اولمز * كرك مراتب غيبيه دن اولان مراتب وجوديه ده غير ظاهره اولسون *
وكرك مراتب برزخيه وحشريه واطوار اخرويه وجنانيه يه انتقال ايتسون ابدا سرمدا دائما باقيه در) (وكل
مرضى محبوب وكل ما يفعل المحبوب محبوب فكله مرضى لانه لا فعل للعين بل الفعل لربها فيها فاطمأنت العين
من ان يضاف اليها فعل فكانت راضية بما يظهر فيها وعنها من افعال ربها مرضية تلك الافعال لان كل فاعل وصانع
راض عن فعله وصنعته) وهر مرضى رب خاصى قتنده محبوبدر وهر فعل كه آنك فاعلى محبوبدر * محبوبدر *
پس فعلك كليسى مرضيدر زيرا شان بودركه عين موجوده ايچون فعل يوقدر بلكه عينك مظهرندن ظاهر اولان
فعل اول عينده متجليه اولان رب خاصى ايچون ثابتدر پس عين مطمئنه اولدى فعل اكا مضاف اولنمقدن *
پس عين راضيه اولدى آنك رب خاصى افعالندن آنده وآندن ظاهر اولان شئ ايله تلك الافعال مرضيه در *
زيرا هر برفاعل وصانع كندى فعلندن وصنعتندن راضيدر) (فانه وفى فعله وصنعته حق ماهى عليه اعطى كل
شئ خلقه ثم هدى اى بين انه اعطى كل شئ خلقه فلا يقبل النقص ولا الزيادة) (زيرا هر فاعل وصانع هر عينده
كندى فعلنى وصنعتنى توفيه ايتدى عينك فعل وصنعتندن اولان شول حقنى كه عين قابليتى ايله آنك اوزره
ايدى وفاعل وصانعدن آنى طلب ايدردى وبو الله تعالينك اعطى كل شئ خلقه ثم هدى قولندن مفهومدر *
يعنى حق تعالى هر شيئه خلقنى يعنى استعدادى مقتضى اولديغى حقنى اعطا ايلدى آندنصكره اكا هدايت
ايتدى يعنى بيان ايلديكه اول هر شيئه خلقنى اعطا ايلدى پس هر شئ كندى استعدادى طلب ايتديكى شيئدن
نقصى واستعدادندن زياده يى قبول ايتمز انجق استعداديله طلب ايتديكى حقى طلب ايدوب قبول ايدر شيخ رضى
الله عنه هدايتى بيان ايله تفسير ايلدى تا كيم معلوم اوله كه حق تعالى هر شيئه خلقنى اعطا ايتدكدنصكره هر شيئه
هدايه آنك قابليتى واستعدادى حسبيله خلقنى اعطا ايتديكنى بيان ايتمكدر پس مهتدى وربى قتنده مرضى
اول كمسنه دركه حقك هر شيئه اعطا ايتديكى خلقنى اول شيئك استعدادى حسبيله اعطا ايتديكنه مطلع اوله
فكان اسماعيل عليه السلام بعثوره على ما ذكرناه مرضيا وكذلك كل موجود عند ربه مرضى) (پس
اسماعيل عليه السلام بزم ذكر ايتديكمز شيئه عثورى سببيله رب خاصى قتنده مرضى اولدى * يعنى اسماعيلك
اطلاعى سببيله كه عين ايچون فعل ثابت دكلدر الا عينده متجلى وظاهر اولان رب ايچون * وعين دخى قابليتى ايله
ربندن طلب ايتمز الا شول شيئى كه آندن ظاهر اولدى پس اسماعيل عليه السلام ربى قتنده مرضى اولدى *
وكذلك هر برموجود رب خاصى قتنده مرضيدر رب خاصى اوزره ربوبيتن ابقا ايتمكله رب خاصى آنك
استعدادى حسبيله اكا تجلى ايدوب افعالنى آنده اظهار ايتمكله) (ولا يلزم اذا كان كل موجود عند ربه مرضيا
على ما بيناه ان يكون مرضيا عند رب عبد آخر) بو قول اعتراض مقدره جوابدركه نته كيم شيخ رضى الله عنه
وكذلك كل موجود عند ربه مرضيا ديدى پس بو تقدير اوزره اعتراض ايتمك لازم كلوركه اسم هادى يه مظهر
اولان آنك قتنده مرضى وسعيد اولديغى كبى اسم مضله مظهر اولان دخى اسم مضلك قتنده مرضى وسعيد
اولمغله مطلقا مرضى وسعيد اوله پس بو تقدير اوزره مهتدى وضال مرضى عنه اولمقده وسعيد اولمقده مساوات
اوزره اولمق وشقى مطلقا سعيد اولمق لازم كلور وبو امر مرضى دكلدر * پس شيخ رضى الله عنه بو اعتراضه جواب
ايدوب ايتدى * چونكم هر موجود رب خاصى قتنده مرضى اولسه * بزم بيان ايتديكمز اوزره لازم كلمزكه اول
موجود عبد آخرك ربى قتنده مرضى اوله) (لانه ما اخذ الربوبية الا من كل لا من واحد فما تعين له من الكل الا
ما يناسبه فهو ربه) بو قول ولا يلزم اذا كان كل موجود عند ربه مرضيا ان يكون مرضيا عند رب عبد آخر قولى
ايچون تعليلدر ولانه ضميرى كل موجوده ولنه راجعدر * يعنى ديمك اولور زيرا موجودلر هر بريسى ربوبيتى
اخذ ايتمدى الا كلدن واحددن اخذ ايتمدى پس اكا كلدن متعين اولمدى الا اكا مناسب اولان شئ پس اول شئ

متعين آنك رب خاصيدر * يعنى هر احدك ربوبيت مطلقه‌دن حصه‌سى اكرچه كيم معينه ومخصوصه‌در ولكن
متعينه ومتخصصه اولمز الا كلدن اول احدك خصوصيتى حسبيله يعنى موجودك هر بريسى ربوبيتنى اخذ
ايتمدى الا جميع اسمايى جامعه اولان ربوبيت مطلقهٔ كليه‌دن آنك قابليتنه مناسب وموافق اولان ربوبيت
خاصه‌يى كه اسم خاصه مختصه‌در * پس ربوبيت كليهٔ مطلقه قننده كه جميع اربابى جامعه‌در مرضى اولمدى
زيرا قابليت جزئيه‌سى حسبيله ربوبيت كليه‌دن انجق ربوبيت خاصه‌يى اخذ ايتدى قابليت كليه‌سى اولمغله
ربوبيت كليه‌يى اخذ ايتمدى * وربوبيت كليه آنده متحققه اولمدى * پس ربوبيت كليه قننده مرضى اولمدى *
تا كيم ربك قننده مرضى اولمغله رب آخرك قننده مرضى اولمق لازم كله پس ربوبيت كليه‌دن انكچون متعينه
اولوب آنده متحققه اولان ربوبيت آنك مناسبى يعنى قابليتى طلب ايتديكى اسم خاصه مختصه اولان ربوبيتدر
پس اول ربوبيت خاصه صاحبى اولان اسم خاص قننده كه آنك رب خاصيدر انجق مرضى اولور ربوبيت كليه‌يى
متضمنه اولديغى ارباب آخر قننده مرضى اولمز زيرا آنلرك ربوبيتن قبول ايتمدى وآنلرك ربوبيتى آنده
متعينه اولمدى وشيخ رضى الله عنه لانه ما اخذ الربوبية الا من كل لا من واحد ديدى زيرا موجودك هر بريسى
اكر ربوبيت كليه‌دن ربوبيت خاصه‌يى اخذ ايتميوب رب خاصدن اخذ ايديدى بر ربك قننده مرضى اولان
رب آخرك قننده مرضى اولمق لازم كلوردى رؤف وعطوف ورحيم كبى اولان اسماء مناسبه كبى كه رؤفك
ربوبيتى بر مربوبده متحققه اولدقده آنك مربوبى آنك قننده مرضى اولديغندن عطوفك قننده كه رب آخردر
مرضى اولمق لازم كلور * وكذلك اسماء متقابله جليل وجميل كبى كه جليلك قننده مرضى اولان مربوبينك
بعضيسى جميلك قننده دخى مرضى اولور جلال ايچنده جمال وجمال ايچنده جلال ظهور ايدوب * جمالى جلاله
منتج وجلال جمالى موجب اولمغله پس بر ربك قننده مرضى اولان مربوب رب آخرك قننده مرضى اولمق
لازم كلور * وكذلك ابن قسينك مذهبى اوزره كه اسماء الهيه‌دن هر قنقى اسمى اخذ ايتسك اسم اعظم اولور * زيرا
اسم ذاته دلالت ايدر * وذات جميع اسماء الهيه‌يى جامعه‌در * پس موجوداتدن هر بريسى ذاته دلالت ايدن *
آنك رب خاصى قننده مرضى اولمغله ذاتك قننده مرضى اولور وذاتك قننده مرضى اولان جميع اسماء ربانى قننده
مرضى اولمق لازم كلور * پس بو اجلدن اوترى لا من واحد ديدى پس وجه مذكور اوزره هر بر وجود ربوبيت
كليه‌دن اخذ ايتمكله ورب خاصى آندن راضى اولمغله رب آخر قننده مرضى اولمق لازم كلمز * پس اكر معترض
شيخ رضى الله عنه‌يه اعتراض ايدرسه * شك يوقدركه ولا يلزم اذا كان كل موجود عند ربه مرضيا على ما
بيناه ان يكون مرضيا عند رب عبد آخر * قولى اقتضا ايتمزكه لانه ما اخذ الربوبية الا من كل لا من واحد *
قولى اكا تعليل اوله بلكه عكسى يعنى لانه ما اخذ الربوبية الا من واحد لا من كل قولى اقتضا ايدر * زيرا
هر بر موجود واحددن اخذ ايدوب آنك قننده مرضى اولمغله رب آخر قننده مرضى اولمق لازم كلمزو كلدن
اخذ ايتمكله بريسنك قننده مرضى اولان آخرك قننده دخى مرضى اولمق لازم كلورو سنك ذكر ايتديكك بونك
خلافيدر * وبو ايراد ايتديكك آنك اعتراضى بزم تحقيق ايتديكمز اوزره مندفع اولور * وشيخ مؤيد جندى
بو محلده بويله تحقيق ايدركه هر احدك مطلق ربوبيتدن حصه‌سى اكرچه كيم معينه ومخصوصه‌در * ولكن اول
حصه متعينه ومتخصصه اولمدى الا كلدن اول واحدك خصوصيتى حسبيله * پس آنك قابليتى خصوصيتى
مطلق ربوبيتدن مناسب اولدى شول شيئيكه قابليتى انى اقتضا ايلدى * پس رب ايله مربوبدن هر بريسى
صاحبندن راضى اولدى انكله مناسبتندن اوترى ولازم كلمزكه اول ربوبيت مخصوصه عين آخرى خصوصيتنه
مناسبه اوله ابدا بو واقع اولمز * زيرا خصوصياتك بعضى بعضندن متميزه‌در شول شيئله كه انكله خصوصيات
بيننده مباينه وامتياز ثابته‌در * پس اعيان خصوصياتده متشاركه اولمز هر عين رب خاصى قننده مرضيه
اولور * پس اكر عين واحده ربوبيتنى واحد معيندن اخذ ايديدى وكذلك عين آخرى دخى آندن اخذ ايديدى
ربوبيت معينهٔ مخصوصه مشتركه اولوردى ولكن ربوبيت مخصوصه مشتركه دكلدر پس هر عين اخذ ايتمدى
الا شول كلدنكه آنده مجموعه اوله كل ايچون بالقوة مجموع اولان شىء * وكذلك قاشانى دخى ديركه اعياندن
هر بر عين ربوبيت مطلقه‌دن اخذ ايدر اسم خاصه مختصه اولان ربوبيتدن اكا مناسب اولان شىء واحددن اخذ
ايتمز يعنى اعيانك جميعسى واحد معيندن اخذ ايتمز * تا كه حكم واحد رب خاصى قننده مرضى اوله رب آخر

قننده دخى مرضى اولمق لازم كلسه زيرا رب مطلق رب الاربابدر پس شارحين فاضلندن هر بريسى دخى لا من
واحد قولنى بو معنايه اخذ ايلدى كه جميع اعيان واحد معين اولان اسمدن ربوبيتى اخذ ايتمديلر تا كيم بر عبد
ربى قننده مرضى اولمغله عبد آخرك ربى قننده مرضى اوله * ايكيسنك ربى واحد اولمغله * ولكن شيخ رضى الله
عنهك ولا يلزم اذا كان كل موجود عند ربه مرضيا ان يكون مرضيا عند رب عبد آخر قولنده آنك مرادى
كل موجود مرضى عند ربه قولنده دخى آندن اقدم والسعيد من كان عند ربه مرضيا وما ثم الا من هو
مرضى عند ربه قولنده موجوداتدن هر بريسى رب خاصى قننده مرضى اولوب سعيد اولمغله موجودات
بيننده رضا وسعادت نسبيده من كل الوجوه متوهم اولان مساواتى رفع ايدوب كامل وناقص وسعيد وشقى
ومؤمن وكافر وطائع وعاصى بيننده بونلرك اربابنه نسبتله واقع اولان رضاده امتيازى اثبات ايتمكدر ورب
مضل قننده مرضى اولان رب هادى قننده مرضى اولمديغن بيان ايتمكدر مثلا اسماعيلك مرتبه‌سنه مقابل
اولان كمسنه كندى رب خاصى قننده مرضى اولمسندن اسماعيلك رب خاصى قننده مرضى اولمق لازم كلمز *
پس بونك كبى رضا امر نسبيدر مطلق دكلدر * وبونك كبى امر سعادت ابديه‌يى منتج دكلدر سعادت
ابديه‌يى مورث اولان * امر مظهريت كليه ايله ربوبيت مطلقهٔ كليه قننده مرضى اولمقدر * پس موجوداتده
هر بريسى رب خاصى قننده مرضى ايكن رب آخر قننده مرضى اولمغله موجودات بيننده قالور * وفاضلين
كاملينك ومذكورينك شيخ رضى الله عنهك لا من واحد قولنده جميع موجودات واحد معيندن اخذ ايتمدى
تا كيم بر احد رب خاصى قننده مرضى اولمسندن رب آخر قننده مرضى اولمسى لازم كله ديدكارى قوللرندن
لازم كلمزكه جميع موجودات رب معيندن اخذ ايدوب بر احد ربى قننده مرضى اولمغله آخرك ربى قننده كه بنه
كندى ربيدر مرضى اولمسندن انكچون سعادت ابديه‌يى منتج اولان كمال حاصل اوله زيرا كليسنك اخذى رب
واحددن لازم كلوردى * وسائر اسما اربابنك ربوبيتى معطله قالوردى وموجوداتدن بر احد رب آخر قننده
مرضى اولمزدى پس انكچون كمال جمعى حاصل اولمزدى وكذلك جميع موجودات واحد معيندن اخذ ايدوب
بريسى ربى قننده مرضى اولدقده آخرك ربى قننده كه بنه كندى ربيدر مرضى اولمسى تحصيل حاصلدر *
زيرا كليسنك ربى واحددر * پس ديمك اولوردى موجودك بريسى ربى قننده مرضى اولمغله ربى قننده
مرضى اولور * پس متعين اولديكه لا من واحد قولندن مراد جميع موجودات واحد معيندن اخذ ايدوب
بريسى ربى قننده مرضى اولمسندن آخرك ربى قننده كه كندى ربيدر مرضى اولمسنك لزومى دكلدر بلكه
بو امر محالدر زيرا تعليق بالمحالدر زيرا * جميع موجودات واحددن ربوبيتى اخذ ايتمزلر بلكه واحددن مراد
وجه مشروح اوزره كلك فوقنده وارباب متفرقه اولان اسمادن هر بريسيدركه موجوداتدن هر بريسى اول
كلدن اخذ ايدر ربوبيت معينه حيثيتيله كلدن نظرى قطع ايتمكله واحد معيندن اخذ ايتمز واو دقيصرى
لانه قولنى فكان اسماعيل بعثوره على ما ذكرناه عند ربه مرضيا قولى ايچون تعليل اخذ ايدوب لانه وله ضميرنى
اسماعيله ارجاع ايتديكنده واقع اولان عدم اصابتنى ادنى درايتى اولان كمسنه فهم ايدر) (ولا يأخذه احد
من حيث احديته ولهذا منع اهل الله التجلى فى الاحدية) بو قول اعتراض مقدره جوابدر يعنى ربوبيت احديتدن
اخذ اولندقده لازم كلوركه بر ربك قننده مرضى اولان رب آخر قننده مرضى اوله زيرا احديت جميع ربوبياتك
اصلى وجمعيدر پس جواب ايدوب ديركه بر احد ربوبيتى حقك احديتى حيثيتيله اخذ ايتمز زيرا احديتده تعدد
وتجزى يوقدر * وبو اجلدن اوترى اهل الله احديتده تجلى‌يى منع ايلدى زيرا تجلى به متجلى ومتجلى له لازمدر
وبونلر احديته منافيدر * زيرا تعدد وتكثر لازم كلور پس احديتده اولان تجلى احديتك عينيدر كندى وجودى
كندى وجودينه تجلى ايدر تجلى ومتجلى ومتجلى له وجود واحددر ولا يأخذه قولنده ضمير ربوبيته راجعدر
وتذكرى تجلى اعتباريله‌در) (فانك ان نظرته به فهو الناظر نفسه فما زال ناظرا نفسه بنفسه) (پس اكر سن حقه
نظر ايده جك اولورسك حقك وجودى ايله يعنى سن حقه مظهر كل اولوب حق ذات وصفاتيله ظهور كلى ايله سنده
ظاهر اولدقدنصكره اول وجود حقانى ايله سن اكا نظر ايده جك اولورسك پس حق كندى نفسنه ناظردر پس
حق كندى نفسنه كندى نفسيله ناظر اولمقدن زائل اولمدى پس احديتده ناظر ومنظور وجود واحد حقدر
آنده شىء آخر يوقدركه اكا نظر ايليه وآندن اخذ ايليه انكچون احديت حيثيتيله آندن اخذ اولنمز) (وان نظرته

بك فزالت الاحديه بك وان نظرته به وبك فزالت الاحديه ايضا لان ضمير التاء فى نظرته ماهو عين المنظور فلابد
من وجود نسبة ما اقتضت امرين ناظرا ومنظورا فزالت الاحديه) واكر سن حقه كندى وجود مقيدك ايله نظر
ايدجك اولورسك پس سنك وجودك ايله احديت زائله اولور* زيرا بك قولى ايله سنكچون وجود اثبات اولنوب اكا
نظر اسناد اولنور پس اثنينيت حاصله اولور واكر حقه نظر ايدجك اولورسك آنك وجودى ايله وسنك وجودكه
يعنى عينك صفات الهيه ايله متصفه اولدقده كندى وجودك بقيه سيله صفات وحقك عينيله نظر ايدجك
اولورسك كه قرب نوافلده حق عبدك عينيدر انكله نظر ايدر پس اولكى كبى احديت زائله اولور زيرا نظرته
قولنده تا ضميرى منظورك عينى دكلدر زيرا تا ماخطاب به وبك قوليله مقيد ايكن نظر يالكز حقه اسناد اولنمز تا كيم
ناظر ومنظور حق اوله بلكه ناظر خلقدر وحقك وجودى ومنظور حقدر* پس بر نوع نسبتك وجودندن
لابددركه امرين كه ناظر ومنظوردر اقتضا ايليه واول نسبت ناظريتده حقله خلقك اشتراكى ومنظوريتده حقك
افراديدر پس ناظر ومنظور بيننده مغايرت ثابته اولور پس احديت زائله اولور (وان كان لم ير الا نفسه بنفسه
ومعلوم انه فى هذا الوصف ناظر ومنظور) (ان مبالغه ايچوندر وكان دخى مبالغه ايچون زائددر يعنى واكرچه
كيم حق مخاطبك مظهرندن كندى وجوديله ومخاطبك وجوديله نظر ايتدكده كندى نفسيله كندى نفسندن
غيرى يى كورمديسه وحال بوكه معلومدركه حق بو وصفده يعنى مخاطبك وجوديله وكندى وجوديله ناظر
اولدقده ناظر ومنظوردر ولكن احديت ذاتيه يه منافيه اولان بو نسبتك وجودندن لابددر* واول نسبته نظر
ايتمكده مخاطبك حقه اشتراكيدر يعنى حق ايله خلق ناظر وحق منظور اولور پس حق ناظر ومنظور اولور*
ولكن احديته خلل ويرر نسبت موجوده در ياخود معنى بويله اوله واكرچه كيم حق مخاطبك مظهرندن كندى
نفسيله كندى نفسندن غيرى يى كورمديسه زيرا عين ممكنه ايچون عدميتى اعتباريله نظر ثابت دكلدر*
نظر عين ممكنه ده ظاهر اولان حقكدر ومعلومدركه حق بو وصفده يعنى عين ممكنه مظهرنده ظهور ايله متصف
اولوب ناظر ومنظوردر* پس بو اعتبار اوزره دخى احديت زايله اولور زيرا نظر عين ممكنه نك مظهريتنده ظهور
جهتيله در) (فالمرضى لا يصح ان يكون مرضيا مطلقا) (بو قول شرط محذوفك جوابيدر اى فاذا ثبت ان كل
موجود ما اخذ الربوبية الا من كل لا من واحد فما تعين له من الكل الا ما يناسبه فهو ربه يعنى وقتا كيم ثابت
اولديكه هر موجود ربوبيتى اخذ ايتمدى الا كلدن يعنى ربوبيت مطلقه دن و آندن دخى اخذ ايتمدى الا ربوبيت
خاصه دن اكا مناسب اولان شيئى پس بو تقدير اوزره ثابت اولديكه رب خاص قتنده مرضى اولان موجود
مطلقا مرضى اولمق صحيح اولمز يعنى ربوبيت كليه مطلقه متضمنه اولديغى جميع اسماء الهيه اربابى قتنده مرضى
اولمق صحيح اولمز زيرا هر بريسى موجوددن ربوبيت كليه دن سعت قابليتى حسبيله اكا مناسبه اولان ربوبيت
خاصه يى اخذ ايتدكده اول ربوبيتك صاحبى اولان اسم خاصك قتنده كه آنك رب خاصيدر مرضى اولور*
رب آخر قتنده مرضى اولور پس رب خاصى قتنده مرضى اولان مطلقا مرضى اولمق صحيح اولمز زيرا كندى رب
خاصى قتنده مرضى اولمسندن رب آخر قتنده مرضى اولمسى لازم كلمز) (الا اذا كان جميع ما يظهر به من فعل
الراضى فيه) (الا انجق مرضيده مرضى ايله ظاهر اولان جميع افعال واحوال واخلاق وآثار راضينك
فعلندن اولسه يعنى ربوبيت كليه دن بر احد ايچون متعين اولمدى الا اكا مناسب اولان ربوبيت خاصه پس
اول احدك فعلى رب خاصى قتنده مرضى اولدى رب مطلق قتنده مرضى اولمدى پس مرضى مطلق اولمق
صحيح اولمز الا انجق مرضيده ظاهره اولان جميع افعال راضينك فعلى اولسه پس انجق راضينك فعلى اولمغله
مطلقا مرضى اولور زيرا حق مطلقا كندى فعلندن راضيدر بو تقديرجه اطلاق حق راضينك فعلى طرفندن
واقع اولور* بو تقدير اوزره الا استثناء منقطع ايچون اولور و بر وجه دخى بودركه ربوبيت كليه دن هر بر احد آنك
مناسبى اولان شيئى اخذ ايتدكده رب خاصى قتنده مرضى اولور ومرضى مطلق اولمق صحيح دكلدر الا انجق
اول احددن ظاهر اولان جميع افعال وآثار راضينك فعلندن اوله وراضينك فعلى كمال ايله انسان كاملده ظاهر
اولوركه ربوبيت كليه قابليتنى جامع اولوب قابليت كليه ايله مظهر كل اوله قال تعالى (ربنا الذى اعطى كل شئ
خلقه وقال (وان الى ربك المنتهى) پس آنك فعلى رب مطلق قتنده كه رب الاربابدر مرضى مطلق اولور ومرضى
مطلق اولديغى انسان كامل طرفندندر زيرا ربوبيت كليه آنده ظاهره اولوب انكله متحققه اولمغله ربوبيت

كليه يى

كليه يى رب مطلق اوزره ابقا ايتمكله رب مطلق آندن راضى اولور ورب مطلق قتنده اول وآنك فعلى مرضى
مطلق اولور پس بو تقدير اوزره الا استثناء متصل ايچون اولور فيه قولى وجه مشروح اوزره يظهر قولنه متعلق
اولور) (ففضل اسماعيل على غيره من الاعيان بما نعته الحق به من كونه عند ربه مرضيا) (يعنى وقتا كم اعيان
وجوديه دن هر بر عين رب خاصى قتنده مرضى اولديسه پس اسماعيل عليه السلام اعياندن آنك غيريسى
اوزره فاضل اولدى* حق تعالى آنى ربى قتنده مرضى اولمسيله نعت ايتمكله يعنى (وكان عند ربه مرضيا)
قوليله صريحا حق تعالى آنى وصف ايتمكله سائر اعياندن فاضل اولدى پس آنك سائر اعيان اوزره فضيلتى
ربى قتنده مرضى اولديغن حق تصريح ايتمكله در (واذكر فى الكتاب اسماعيل انه كان صادق الوعد وكان
رسولا نبيا وكان يأمر اهله بالصلوة والزكاة وكان عند ربه مرضيا) وشيخ رضى الله عنه اسماعيلك مرضى اولديغى
بوندن اول فكان اسماعيل بعثوره على ما ذكرناه عند ربه مرضيا قولنده تصريح ايلديكه هر شيئه حقك اعطا
ايتديكى آنك خلقى اولديغنه يعنى قابليتيله حقدن طلب ايتديكى شئ آنك حقى اولديغنه اطلاعدن اوتريدر
وبو اطلاع مبادئ توحيد اولان قضا وقدر سرى آنك عليدر پس اسماعيل عليه السلام علم توحيده اطلاعندن
اوترى رسالت ونبوتندن قطع نظر صادق الوعد ايدى يعنى حق تعالى جميع انبيادن ميثاق غليظى كه
ميثاق توحيددركه حقدن غيرى برشيئه توجه وعبادت ايتميه لر وحقدن غيرى برشئ ايچون وجود اثبات
ايتميه لر اخذ ايدوب حقله وعد وعهد توحيد ايتدكلرندنصكره اسماعيل عليه السلام اول عهد اوزره ثابت
اولوب جميع افعالى توحيد اوزره جارى وتوحيدى جميع احوالده مرعى اولمغله (انه كان صادق الوعد) قوليله
محمود ومشكور اولدى وحقك وجودنى اثبات ايدوب ماسواى حق نفى ايتمكله آفاقده اهلى اولان اتباعنه
ونفسنده اهلى اولان قواى روحانيه ونفسانيه سنه وروح وقلبنه ونفسنه توحيدى موجب اولان حضور
ومراقبه اوزره حقله مناجات ومشاهده يه امر ايدوب وجودلرندن ماسواى حق نفى ايدوب سيف محبت
الهيه ايله نفسلرينى قتل ايتمكه ونجاست حدوث واثنينيتدن تزكيه وتطهير ايتمكه امر ايتديكندن اوترى (وكان
يأمر اهله بالصلوة والزكوة) قوليله ممدوح ومذكور اولدى پس علم توحيده اطلاعى سببيله عهد توحيده
صادق الوعد اولوب توحيده امر وترغيب ايتديكندن اوترى ربى قتنده مرضى اولدى ودخى (فكان عند ربه
مرضيا) قوليله منعوت اولدى وعبوديت محضه ايله اتصافى وربوبيت وتصرفه عدم ترفعى سببيله آندن
صادره اولان جميع افعال راضينك فعلى اولمغله فعلى ايله كنديسى رب مطلق قتنده مرضى مطلق اولدى)
(وكذلك كل نفس مطمئنة قيل لها ارجعى الى ربك) (واسماعيل كبى مرضيه در هر نفس مطمئنه كه اكا يا نفس
ربكه رجوع ايله ديلدى يعنى هر نفسكه ربى ايله مطمئنه اولدى ولذت فانيه يى ترك ايتدى جمال باقى مشاهده
سندن اوترى راضيه ومرضيه در ومرضيه اولمغله ارجعى الى ربك خطابنه مظهر اولدى وحقدن عبدنه بوندن اوته
اعظم رضا اولورميكه حق آنى كنديسنه دعوت ايليه وجمالنى اكا عرض ايليه ولكن هر نفس مطمئنه مرضيه
اولديغى رب خاصى قتنده مرضيه در* واسماعيل بر وجهله مرضى مقيددر رب خاصى قتنده مرضى اولمغله
وايكى وجه ايله مرضى مطلقدر بر وجه بودركه اسماعيل عليه السلام انسان كامل اولمغله ربوبيت مطلقه يى
متضمنه اولديغى جميع ربوبياتك مظهريتنده اولوب ربوبيت مطلقه انكله متحققه اولمغله و بر وجه دخى بودركه
عبوديت محضه ايله اتصافى حسبيله آندن ظاهره اولان جميع افعال حق راضينك افعالى اولمغله ونفس
مطمئنه دن مراد روح انسانيدر (فامرها ان ترجع الى ربها الذى دعاها) پس حق تعالى نفس مطمئنه يه رجوع
ايتمك ايله امر ايلمدى الا آنك رب خاصنه كه آنى ربوبيت جامعهٔ كليه دن دعوت ايلدى تا كيم كمالات وانوارنه
مجلى ومظهر وسلطنت ربوبيته محل ومصدر اوله فعرفته من الكل راضية پس نفس دخى داعى ومدعو اليه
اولان ربنى كلدن يعنى سائر اسماء اربابندن آنى فرق ايدوب عارفه اولدى راضيه اولديغى حالده كه سائر عبيددن
آنى تميز ايدوب كنديسنه دعوت ايلدى مرضيه اولديغى حالده كه حقك دعوتنه اجابت ايدوب امرنه امتثال
ايلدى (فادخلى فى عبادى من حيث ما لهم هذا المقام فالعباد المذكورون هنا كل عبد عرف ربه واقتصر عليه
ولم ينظر الى رب غيره) (مع احدية العين لابد من ذلك اى نفس بنم عبادم زمره سنه داخله اول بو مقام رضا آنلرك
ملكى اولديغى حيثيتله پس بونده يعنى فى عبادى قولنده مذكورين اولان عباد هر عبددركه كندى رب خاصى

عارف اوله وآنك اوزره اقتصار ايليه وآندن غيري ربه نظرا تميه جميع اربابك عيني احديت اوزره ايكن وعين
واحده جميع اربابي جامعه ايكن پس بو تقديرا اوزره رب قولي تنوين ايله دروغيره قولي منصوبدرلم ينظر قولندن
مفعوليت اوزره وضمير ربه قولنه راجعدر وجائزدركه رب قولي غيره قولنه مضاف اوله وضمير عبده راجع اوله
يعني ربني عارف اوله وآنك اوزره اقتصار ايليه وغيرلر بنه نظرا تميه) (وادخلي جنتي التي بها ستري وليست
جنتي سوالك فانت تسترني بذاتك) (الجنة المرة من الجن وهو الستر يعني ودخي اي نفس مطمئنه بنم جنتمه داخل
اول كه بنم سترم آنك ايله در * وبعض نسخه ده التي هي سري كسر سين ايله واقع اولدي يعني بنم حجابم اولان
جنتمه داخل اول وحالبوكه بنم جنتم اي نفس سندن غيري دكلدر زيراسن ذاتك ايله بني سترايدرسن وبنم حجابم
سن سن سكا داخل اولان بكا واصل اولور وبندن غيري سنده نسنه بولنمز يعني جنتكم عبدربي قتنده مرضي
اولوب ربنه ملازم اولسه اكا مظهر اولمقده آنك جميع افعالي ظهورنده كه آنلرك ظهورندن رب راضيدر *
پس عبد ربك جنتي اولور زيرا رب عبد له ظاهر اولدي وآنك مظهر يتنده مستتردر وكذلك عبد نفسني ربنه وقايه
وافعال مذمومه دن جنه ايتدي پس جميع مذامي عبد نفسنه اسناد ايتدي جميع افعال (قل كل من عندالله)
اوزره بالاصاله ربك افعالي ايكن ورني كندي نفسنه وقايه وجنه ايتدي جميع محامد وكمالاتده پس جميع
محامدي ربنه مضاف قيلدي وعبد ربك وجوديله محتجب ومستتر اولدي محامدك اكا اضافتندن پس
محامدده رب عبدك ستري اولدي مذامده عبد ربك ستري اولديغي كبي پس نته كيم عبد موجود اولمز * الا ربك
وجودي ايله كذلك حق دخي ظاهر ومتعين اولمز الا عبدك مظهر نده ظهوري ايله پس رب عبدك مظهر يتنده
ظاهر در وعبد وجودي ايله ربني سائردر * پس عبدك نفسي كبي رب ايچون جنه بو قدر كرك عبدك نفسي
اسناد مذامده ربنه وقايه اعتبار اولنسون وكرك عبدك وجوديله ربك ظهور وتعيني وانكله احتجاب
واستتاري اعتبار اولنسون) (فلا اعرف الا بك كما انك لا تكون الا بي فمن عرفك عرفني وانا لا اعرف فانت
لا تعرف) (پس بن معروف اولمم الا سنك وجودكله نته كيم تحقيق سن موجود اولمزسن الا بنم ظهورم ونور
وجودم ايله پس شول كمسنه كه سني عارف اولدي بني عارف اولدي وحال بوكه بن ذاتم ايله معروف اولمم پس سن
حقيقتكله معروف اولمزسن يعني انسان كاملك وجودي حقك وجودنه مظهر كلدر صورت الهية جمعية
ذاتيه ايله حق آنده ظاهردر من رأني فقد رأى الحق (من يطع الرسول فقد اطاع الله) پس حق تعالى ديركه
وجود مطلق اولان بنم وجودم بيلنمز الا سنك مظهريتكده ظهورم ووجه احديتدن نقاب كثرتي رفع ايدوب
مرآتنكده تجلي وظهور وحضورم ايله نته كيم سن وجود ايله متصف دكلسن الا معدومه اولان عين ثابتكده
تجلي وظهورم * ونور وجودم ايله پس سنك وجودك بنم وجودمدر) وبن سنك مظهريتكله معروف ومشهورم
نته كيم سن بنم وجودمله ظاهر وموجودسن پس معرفتده سن اصل سن وبن فرعم ووجودده بن اصلم وسن فرع
سن قال الشيخ في كتاب المشاهد انت الاصل وانا الفرع وانا الاصل وانت الفرع پس سني عارف اولان بني عارفدر
زيراسنك وجودك عدميت اوزره درسنك وجودكده ظاهر اولان بنم وجودمدر * پس بنم سنده ظهورم
حسبيله سني عارف اولان بني عارف اولور وسني مشاهده ايدن بني مشاهده ايدر واطلاق ذاتم حسبيله بن بيلنمم
زيرا حق اطلاق ذاتيسي حيثيتيله مشهود ومعروف ومنعوت وموصوف دكلدر * پس سن دخي بيلنمزسن
حقيقتك حيثيتيله زيرا سنك حقيقتك بنم ذاتمده مجملدر بلكه آنده مستهلكه اولوب عدميت اوزره در * پس
بنم ذاتم معروفه اولمحق بطريق الاولى سنك حقيقتك معروفه اولمز پس حق معروف ومجهول اولور معروف
اولمسي عبدك معروف اولمسنه تابعدر وعبدك مجهول اولمسي حقك مجهول اولمسنه تابعدر پس عبد دخي
معروف ومجهول اولور وقال الشيخ رضي الله عنه (شعر) ولست اعرف من شئ حقيقته * وكيف اعرفه وانتم فيه
(فاذا دخلت جنته دخلت نفسك) (شيخ رضي الله عنه ديركه پس جنتكم ربك جنتنه داخل اولهسن كندي
نفسكه داخل اولورسن زيرا سنك نفسك آنك جنتيدر سنك نفسك ايله ظاهر وانكله مستتردر * پس جنتكم
اسماء الهيه اربابندن هر برورب عبدنه ارجعي الى ربك قوليله اكا ندا ايتسه وربي جنتنه دخول ايتمكه اكا امر
ايتسه عارف كندي نفسنه داخل اولور * زيرا عارف عارفدركه رب خاصينك جنتي آنك نفسيدر * پس عبد
عارف عارف اولوركه اول رب ايچون مظهر ومجلي وعرش مستويدر ورب اكا مولي در * پس رب عبدنه محب

اولوب آني ارضا ايتمكدن وآندن راضي اولمقدن خالي دكلدر وعبد دخي ربني عارف اولوب آنك جنتنده اولمقدن
وآنك قتنده مرضي اولمقدن زائل دكلدر رضي الله عنهم ورضوا عنه (شعر) فما انفك يرضاني بكل محبة * ومازلت
اهواه بكل مودة) فيمنع عنه انفصالي وواجب * وصالي بلا امكان بعد وقربة * فاذا دخلت ونفسك قولنده تائله
كاف خطاب وجه مشروح اوزره مفتوحتين اولور * پس شيخك كلامي اولوركه سكا خطاب ايدوب ربك كلامني
تفصيل ايدر * ولكن بونده توحيدي مشعر برلطيفه ظاهر اولدي واول لطيفه بودركه كلام ربك نفسه خطابي
اوزره جاري ايكن شيخك مظهرندن نفسه خطاب ظهور ايتدي وتا ايله كافده يسر دخي جائزدر نفسه ربك
خطابي اولمق اوزره پس قول سابقك تتميمي اولور ولكن انسب اولان وجه اولدر) (فتعرف نفسك معرفة اخرى
غير المعرفة التي عرفتها حين عرفت ربك بمعرفتك اياها) (غير قولي نصب ايله معرفة اخرى قولندن بدل اولمق
جائزدر وانكچون تأكيد وياعطف بيان اولمق جائزدرورفع ايله مبتداء محذوفك خبري اولمق جائزدر اي وهي غير
المعرفة يعني سن ربك جنتي اولان نفسكه داخل اولديغك حينده نفسكي معرفت اخرى ايله عارف اولورسن شول
معرفتدن غيريكه نفسي عارف اولدك يعني بوندن اول ربك معرفتنه سبب اولان نفسك معرفتندن غيري
معرفت اخرى ايله نفسكي عارف اولورسن واول معرفت بودركه ربكه معرفتك سببيله نفسكي عارف اولورسن
زيرا نفسك اولكي معرفتيكه اول معرفت ايله ربكي عارف اولدك سكا افاده ايتديكه نقايص ومذامسنك نفسكدندر
وكمالات ومحامد ربكدندر * پس نفسكي ربكه جنت ايدوب اكا ستر ايتدك كمالات ومحامدي اكا اضافه ايتمكدن
واول معرفتده نفسك معرفتي سببيله حقي عارف اولدك يعني ربكي عارف اولدك نفسك حيثيتيله ربك حيثيتيله
عارف اولمدك وبو معرفتده ربك معرفتي سببيله نفسكي عارف اولدك يعني نفسكي ربك حيثيتيله عارف اولورسن
نفسك حيثيتيله عارف اولمزسن پس بو معرفتده سن عارف اولورسن كه سن حقك مظهريسن وسنده اولان فعل
آنك فعليدر * پس بو معرفت شهوديه ده جميع كمالاتي كه معرفت غيبيه ده ربكه مضاف قيلدك نفسكه مضاف
قيلورسن اول كمالات سنده حقك افعالي اولديغي حيثيتيله وسنك وجودك آنك وجودي اولديغي حيثيتيله
ومظهره برفعلي مضاف قلمزسن (فتكون صاحب معرفتين معرفة به من حيث انت ومعرفة به بك من حيث
هو لا من حيث انت) موضعينده معرفة قولي مجرور اولوب معرفتين قولندن بدل اولمق جائزدر ومرفوع اولوب
مبتداء محذوفك خبري اولمق جائزدر وموضعينده به ضميرلري ربه عائددر ومعرفت اوليده به قولنده با معرفت
ايچون صله درومعرفت ثانيه ده اولان به قولنده با سببيه ايچوندروبكده اولان با صله در اي معرفتك نفسك سبب
معرفتك ربك ديمك اولور پس سن معرفتين صاحبي اولورسن بريسي ربك معرفتيدر سنك نفسك حيثيتيله يعني
ربكي عارف اولورسن نفسك حيثيتيله وكالازمه اولان احكام امكان حيثيتيله وبريسي ربك معرفتي سببيله
نفسك معرفتيدر ربك حيثيتيله نفسك حيثيتيله دكل * يعني نفسك معرفتيدر نفسك ربك وجودي اولديغي
حيثيتيله نفسك معرفتي نفسك حيثيتيله دكلدر وبه قولنده با صله ايچون وبك قولنده سبب ايچون اولمق جائزدر
اي معرفة ربك بسبب مظهريتك لا من حيث انك مغايره بل من حيث انك هو (شعر) فانت عبد وانت رب * لمن
له فيه انت عبد * پس معرفت اولي اعتباريله سن عبدسن سنده سلطنتي ظاهره اولوب وسنك اوزركده حاكم اولان
اسم ايچون كه سن اني صفات فعليه سي وغناء ذاتيسيله عارفسن نفسك انفعالاتدن وانك عجز وافتقار
ذاتيسندن ومعرفت ثانيه اعتباريله سن اول رب خاصك ايچون كه انكچون آنده سن عبدسن آنك سنده ظهوري
سببيله وانك اوزره سنك سلطنتك ظاهره اولمغله امر صورتنده واقع اولان سؤالكه اجابتي قتنده ودخي ربوبيتي
قتنده سنكله متحققه اولوب انك اوزره ربوبيتي ابقا ايتمكله پس تقدير بويله اولور (وانت رب للرب الخاص الذي
انت فيه اي حكم ربوبية عبد له (امدى) شويله معلوم اوله كه الله تعالى ظاهر وباطندر واسم ظاهر ايله باطن ايچون
ربوبيت ثابته در پس نته كيم باطن ظاهري تربيه ايدر ظاهر اوزره انوار غيبي افاضه ايتمكله واحكام وآثار اسماء
الهية غيبيه يي اظهارا ايتمكله كذلك ظاهر باطني تربيه ايدوب كماله ابلاغ ايدر انوار باطني استفاضه ايدوب قبول
ايتمكله واحكام اسمائيه نك ظاهرده ظهوري ظاهرك مظهريتي ايله اولمغله كه انلرك ظاهرده ظهورلرندن نظري
قطع ايتمكله انلر باطنده نقصان اوزره بلكه عدميت اوزره قالورلر پس باطنك تربيه سي ظهور وامداد وافاضه در
وظاهرك تربيه سي اظهار وقبول واستفاضه در ودرجه كماله ابلاغ در پس اسمين مذكورين دن هر بر اسم ايچون

ربوبیت وعبودیت وارددر واما ربوبیت مطلقه ایله متصف حضرت الهیه دن غیری وجودده براحد یوقدر انك
وجوبی وعالمیندن ذاتی ایله غناسی حسبیله (بیت) (وانت رب وانت عبد * لمن له فی الخطاب عهد) (وینه کذلك
سن ربسن وسن عبدسن شول رب ایچون که الست خطابنده انکچون عهد ثابتدر یعنی سنکله وسنده ربوبیت
وعبودیت ظاهره‌در (الست بربکم) خطابنده سکا خطاب ایدن ربك ایچون که اول میثاق معهود وعهد
معقودده سکا عرض ربوبیت ایله خطاب ایتدکده بلی قولی ایله ربوبیتنه اقرار ایدوب انکله عهد ایتدك وسن
عبودیت ایله ظاهر اولدك پس سن انکچون عبدسن وانك ربوبیتی سنکله متحققه اولوب ربوبیتی انك اوزره ابقا
ایتدیکك حیثیتله ورربوبیت ایله انك اوزره حکم ایتدیکك حیثیتله ربوبیت ایله ظاهر اولدك پس سن انکله
ربسن ولکن بوبیتده اولان ربوبیت وعبودیت مراتب غیبیه وروحانیه دن برمرتبه ده در وبیت سابقده اولان
ربوبیت وعبودیت عالم جمع ووجود ومرتبهٔ ظهور وشهودده در (فکل عقد علیه شخص * یحله من سواه عقد)
عقد بونده عهد معناسنه اولمق جائزدر کقوله تعالی (یا ایها الذین امنوا اوفوا بالعقود) یعنی هر عقد که اشخاصدن
برشخص انك اوزره ثابتدر واول عقد شول عهددر که انکله رب خاصی بیننده واقعدر اول شول شخص که اول
عقددن غیری رب خاصی ایله انکچون برعقد واردر مثلا عبد رحیم کبی که حکمی عبد قهاره مخالفدر وانك
عقدنی حل ایدر وعقد عقیده معناسنه دخی اولمق جائزدر یعنی اسماء الهیه اربابندن هر براسمه برشخص
مظهردر واول اسمك حکمی مقتضاسی اوزره اول شخص برعقیدهٔ خاصه اوزره‌در که انکله سائر عقاید اربابندن
متمیزدر انك رب خاصی اولان اسم خصوصیت خاصه ایله سائر اسمادن متمیز اولدیغی کبی * پس هر برعقیده که
برشخص انك اوزره ثابتدر انده ظاهر اولان رب خاصك مقتضاسی اوزره اول عقیده‌یی حل ایدر شول شخص که
اول عقددن غیری انکچون برعقد اوله اکا مخصوص اولان ربك حکمی اوزره پس عبد لطیف برعقد
اوزره‌در که عبد قهار انی حل ایدر زیرا بونك عقدی اکا مخالفدر وعبد ظاهر دخی برعقد اوزره‌در که عبد باطن
انی حل ایدر زیرا بونك عقدی دخی اکا مغایردر پس هر براسمك ربوبیت خاصه سی واردر که اسم آخرك ربوبیتنه
مخالفه‌در وهر برشخص برعقد خاص وفعل خاص اوزره‌در که رب خاصی قتنده مرضیدر ورب عبد آخر قتنده
مرضی دکلدر وهر براسم انجق مربوبی اولان عبددن راضیدر بوتقدیر اوزره من اسمدر یحله قولنك فاعلیدر
وسواه قولنك ضمیری عقد اوله راجعدر ومن کسر میم ایله حرف اولمق دخی جائزدر ویحله قولنك فاعلی عقد
قولی اولور ای یحله عقد حاصل له من سواه) (فرضی الله عن عبیده فهم مرضیون ورضوا عنه فهو
مرضی) (پس جمیع اسماء الهیه‌یی جامعه اولان مرتبهٔ الوهیتده متعین اولان الله عبیدندن راضی اولدی زیرا
مرتبهٔ الوهیتده اولان اسماء الهیه اربابندن هر بریسی کندی عبدندن راضی اولدی آنك حکمی ومقتضاسی
اولان اثرنی انکله وآنده اظهار ایتمکله پس الله اسمی جمیع اسمانی جامع اولدیغی حیثیتله اسمانك عبیدندن
راضی اولدی اسماء احکام واثارنی آنلر ایله اظهار ایتمکله * پس جمیع اسماء الهیه اربابنك مظاهری اولان
عبید الله مرضیوندر الله قتنده وآنلرك کایسی دخی آندن راضی اولدیلر آنلره عینده وجود اعطا ایتدیکندن
اوتری که آندن طلب ایتدیلر ودخی خزائن اسمائیه ده مخفیه اولان آنلرك کمالاتلرینی اظهار ایدوب هر بریسنك
قابلیتی طلب ایتدیکی حقنی اکا افاضه وامداد ایتدیکندن اوتری پس الله آنلرك قتنده مرضی اولدی اما الله
تعالینك (ولا یرضی لعباده الکفر) قولنده کفر وعصیانه اولان عدم رضاسی امر تکلیفی حیثیتیله‌در زیرا عبادنه
ایمان وطاعتی تکلیف ایلدی پس کفر وعصیانه حقك رضاسی یوقدر * واما ارادت الهیه حیثیتیله پس رضا
حاصلدر زیرا آنلرك فعلی ارادتی اوزره‌در وآنلردن صادر اولمدی الا شول فعل که آنك آنلردن صدورینه حقك
ارادتی تعلق ایتدی) (فتقابلت الحضرتان تقابل الامثال والامثال اضداد لان المثلین لا یجتمعان اذ لا یتمیزان
وما ثم الا متمیز) (پس حضرتان یعنی حضرت ربوبیت که جمیع اربابی جامعه‌در وحضرت عبودیت که جمیع
عبیدی جامعه‌در متقابله اولدی تقابل امثال کبی زیرا حضرتیندن هر بریسی حضرت آخری قتنده مرضیه‌در
وآندن راضیه‌در * پس هر بریسی راضیه ومرضیه اولمقده وهر بریسی آخریده حکمنی اظهار ایتمکده امثال
کبیدر وامثال دخی اضداددر زیرا مثلین جمع اولمزلر زیرا جمع اولسه متمیز اولمزلر وحالبوکه وجودده برشیء
یوقدر الا آخردن متمیزدر زیرا حضرت الهیه ده اسما بری بریندن متمیزه‌در پس مثلین جمع اولمزلر وجمع اولمجق

بری برینه ضد اولورلر پس انکچون حضرتان متقابله اولدی اضداد اولان امثال تقابلی کبی ولکن وقتا کم
شیخ رضی الله عنه حضرتان بیاننده امثال واضداد وجودن اثبات ایتدیسه حضرتانی جامعه اولان حقیقت
وجود اعتباریله که حقیقت واحده‌در اولدیکه مثلیت وضدیتی رفع ایدوب وحدت ذاتیه‌یی وبعده ما وحدت
عرضیهٔ وجودیه‌یی بیان ایلیه * پس اول حقیقت واحده‌یه اشارت ایدوب ایتدی) (فاثم مثل فما فی الوجود
مثل فما فی الوجود ضد فان الوجود حقیقة واحدة والشیء لا یضاد نفسه) (پس حقیقت واحده ده مثل یوقدر
زیرا وصف احدیت اوزره‌در پس وجودده مثل یوقدر پس وجودده ضد یوقدر زیرا وجود حقیقت واحده‌در
وحالبوکه برشیء کندی نفسنه مضاد اولمز یعنی حقیقت واحده اولان ذات احدیت وصف احدیت اوزره ثابته‌در
آنده تمیز وتکثر یوقدر که آنده مثل اوله پس آنك ظاهری اولان حقیقت وجودده که حضرت ربوبیتی وحضرت
عبودیتی جامعه‌در انده دخی مثل یوقدر زیرا احدیت ذاتیه اوزره اولان حقیقت واحده مرآت وجودده وحدت
اوزره ظاهره‌در پس وجودده مثل اولمز پس وجودده ضد اولمز زیرا وجود حقیقت واحده‌در وبو ممکن دکلدر که
برشیء کندی نفسنده متکثر اولوب کندی نفسنك مثلی وضدی اوله زیرا اول حقیقت واحده عقلا مراتب
متمیزه ده متعینه اولدی پس ظاهر عین مظهر ومظهر عین ظاهردر وتعینات اول حقیقتك صفاتی وشئونیدر
وعین خود واحده‌در وما ثم الا متمیز فاثم مثل قولنده بروجه وجیه دخی واردر یعنی حضرت وجودده برشیء
یوقدر الا متمیزدر پس متمیز اولمغله امثال واضداد لازم کلور * پس حضرتان تقابل امثال کبی متقابله اولدی
وکذلك حضرت وجودده اولان شیء متمیز اولمغله انکچون عدم مثل لازم کلور زیرا آخردن متمیزدر وهر متمیز اولان
شیء ایچون مثل اولمز زیرا مغایر ومخالفدر پس الا متمیز قولی نقیضینی یعنی مثل ایله عدم مثلی منتج اولمغله فاثم
مثل دیدی یعنی حضرت وجوددن خارج اولان شیء متمیز اولیجق پس خارجده مثل اولمز زیرا خارجده اولان
شیء متمیزدر وهر متمیز مغایردر پس آنده مثل اولمز (فما فی الوجود مثل فما فی الوجود ضد لان الوجود حقیقة واحدة
والشیء لا یضاد نفسه) پس وجودده مثل یوقدر * پس وجودده ضد یوقدر زیرا وجود حقیقت واحده‌در وشیء
کندی نفسنه ضد اولمز * پس وجودده متعینه اولان اشیا بری بریندن متمیزه اولدقده من کل الوجوه مثل
اولمیجق پس حقیقت وجودده براحد باقی قالمز کائن یعنی عام باقی قالمز حقده فانی اولمغله زیرا عالم کثرتی مقتضیدر
ووحدت حقیقت ظهوری ایله کثرت مضمحله‌در * پس حقیقتده موصول یوقدر زیرا واصل یوقدر ودخی
اول حقیقتده بائن یعنی فارق یوقدر زیرا شیء متباین یوقدر که آندن متمیز ومتعین اوله زیرا کثرت نسبیه ووجودیه
وحدت حقیقیه ده مستهلکه‌در وافتراق واتصال امر نسبیدر واقع اولمز الا اثنین بیننده ومعلوم اولدیکه حقیقتده
اثنینیت یوقدر) (بذا جاء برهان العیان فما اری بعینی الا عینه اذ اعاین) (ذکر اولنان شیئله برهان عیان وکشف
اعطا ایلدیکه ظاهر وباطنده وجود حقدن غیری برشیء یوقدر پس بن عین بصر وعین بصیرت ایله مشاهده ایتم
الا حقك عینی وظاهر وباطنده خارج عقلده موجوداتی مشاهده ایتدیکم وقتده (هو الاول والاخر والظاهر
والباطن وهو بکل شیء محیط) شهد الله انه لا اله الا هو (ذلك لمن خشی ربه ان یکونه) وفی بعض النسخ (ان یکون
هو) بوقول (رضی الله عنهم ورضوا عنه قولینك تتمیمیدر بینهما ده واقع اولان اعتراضدر وذلك قولی رضی الله
عنهم ورضوا عنه) قولنك مفهومندن اشارت ایدر ای مقام الرضا مخصوص لمن خشی ربه یعنی ربوبیت وعبودیت
حضرتینی بری بریندن تمییز ایدوب هر بریسنك حقنی مراعات ایتمکله عبودیت محضه ایله متصف اولان عبد
جانبین بیننده تراضی مرتبه سنی اثبات ایدوب تأدبا وعبودیته آندن تجاوز ایتمز پس جانبین بیننده واقع اولان
رضا مقامی شول عبده مخصوصدر که ربندن خشیت ایتدی رب آنك وجودی اولمقدن ویاخود اول ربك
وجودی اولمقدن که حق وجود عینیه ادخال ایدوب سلطنت وحدانیت الهیه آنك اوزره ظاهره اوله وتمیزی
محو ایلیه زیرا وحدانیت سلطنتنك ظهوری قتنده تمیز وتعدد محو اولور (وقل جاء الحق وزهق الباطل) پس عبد
خشیت ایدر اثبات توحید ایدوب ربك وجودی بنم وجودمدر ویا بنم وجودم ربك وجودیدر دیمکدن لعلمه بالتمیز
زیرا ربندن خاشی اولان عبد رب ایله مربوب بیننده واقع اولان تمیزی عالمدر * زیرا عبد عبودیت ایله ربندن
متمیزدر ورب دخی ربوبیت ایله عبدندن متمیزدر ربوبیت مربوبده متحققه اولمزوم مربوب دخی ربك وجودیسز
موجود اولمز * پس عبد عبدانیتی مرکزنده واقف اولدی ربی قتنده مرضی اولدیغی حالده وربك ربوبیتندن

راضی اولدیغی حالده رب آنك عبودیتندن راضی اولدیغندن اوتری وکذلك رب دخی ربوبیتی مرکزنده ثابت
اولدی عبدی قتنده مرضی اولدیغی حالده وعبدك عبودیتندن راضی اولدیغی حالده عبد آنك ربوبیتندن
راضی اولدیغندن اوتری * پس حضرت ربوبیت وعبودیت متمیزه اولدی)(لمادلنا علی ذلك جهل اعیان
فی الوجود بمااتی به عالم) لماقولی (تشدیدایله)(شرط ایچون اولمق جائزدر * پس جوابی محذوف اولور ای لمادلنا
علی ذلك جهل بعض اعیان الوجود بمااتی به عالم علمناه وحکمنا به یعنی وقتاکم بزه بو تمیزه دلالت ایتدی وجودده
بعض اعیانك جهلی شول شیئه که عالم انی کتوردی براول تمیزی عالم اولدق وانکله حکم ایتدك مثلا علماء
باالهك بعضیسی معارف الهیه واسرار ربانیه دن بعض شیئی اظهار ایتدکده اعیان موجوده دن بعض
اشخاص اول اسراری جاهلدر آنلره انکار ایدر وآنلری اظهار ایدن عالم آنلری عالمدر ولکن ظاهر اولان بودرکه
لماقولی بغیر تشدید اوله ولام تعلیل ایچون اوله لعلمه قولی ایچون بوتقدیر اوزره کلام محذوفه محتاج اولمز * یعنی
خاشی رب ایله عبد بیننده تمیزی عالم اولمغله خشیت ایدر زیرا بزی بو تمیزه دلالت ایتدی وجودده بعض اعیانك
جهلی شول شیئه که عالم آنی کتوردی)(فقد وقع التمیز بین العبد فقدوقع التمیز بین الارباب)(پس تحقیق
بواعتبار اوزره عبد بیننده تمیز واقع اولدی یعنی عارف ایله جاهل بیننده بریسنك علمی وبریسنك جهلی
سببیله پس ارباب بیننده تمیز واقع اولدی * زیرا عبید اربابك مظاهریدر * پس برعبد ظاهر اولمز الاشول
شیئله که رب خاصی اکا آنی اعطا ایتدی ورب خاصی اکا اعطا ایتمز الاشول شیئیکه عبد لسان استعدادعین ایله
ربندن آنی سؤال ایتدی پس عبید بیننده تمیز آنلرك اربابی اعطا ایتدیکی شیئله در * پس عبید بیننده تمیز
ارباب بیننده تمیزدر وارباب بیننده تمیز خصوصیات ذاتیه ایله در * پس تمیز اولا حضرت اسمائیه ده ارباب
بیننده ثابت اولیجق وبعده حضرت وجودیه ده عبید بیننده ثابت اولیجق بطریق اولی عبد ایله رب بیننده
ثابت اولور)(ولولم یقع التمیز لفسر الاسم الواحد الالهی من جمیع وجوهه بمایفسربه الاخر والمعز لایفسر
بتفسیر المذل الی مثل ذلك)(واکر اسماء الهیه اربابی بیننده تمیز واقع اولمیدی البته اسم واحد الهی جمیع
وجوهی ایله تفسیر اولنوردی شول شیئله که اسم آخر انکله تفسیر اولنور وحالبوکه اسم معز جمیع وجوهیله
تفسیر اولنمز اسم مذلك تفسیری ایله بونك مثلی جمیع اسماء متقابله دخی جمیع وجوهیله بوایله تفسیر
اولنمز نافع وضار وجمیل وجلیل کبی)(لکنه هومن وجه الاحدیة)(لکن معز مذلدر احدیت ذاتیه طریقیله *
ومذلك تفسیری ایله تفسیر اولنور احدیت ذاتیه اعتباریله پس هر براسم تفسیر اولنور اسم آخرك تفسیری ایله *
کرك اکا ضد اولسون وکرك ند اولسون زیرا احدیت ذاتیه اعتباریله حق ایچون نه ضد وارد رونه ند واردر
اضداد وانداد مراتب اسما اعتباریله در)(کما تقول فی کل اسم انه دلیل علی الذات وعلی حقیقته من حیث
هو فالمسمی واحد فالمعز هو المذل والمعز لیس المذل من حیث نفسه وحقیقته)(نته کیم سن اسماء الهیه دن
هر براسم حقنده دیرسن که اول اسم ذاته وکندی حقیقتنه دلیلدر هویت خاصه سی حیثیتیله پس جمیع
اسمانك مسماسی واحددر * پس مسمانك وحدتی اعتباریله معز مذلك هویتیدر ومعز مذل دکلدر کندی
نفسی وحقیقتی حیثیتیله * زیرا معزك حقیقتی مذلك حقیقتندن متمیزه در * یعنی هر براسم ایچون ایکی دلالت
واردر بریسی ذاته دلالت ایدر وبریسی اسمك نفسنه وحقیقتنه دلالت ایدرکه انکله اسم آخردن متمیزدر *
پس هر براسم ذاته دلالت ایتدیکی حیثیتیله * وذات جمیع اسما ایله مسمی اولدیغی حیثیتله جمیع اسمانك
مسماسی واحد اولور * پس مسمانك وحدتی اعتباریله معز مذلك عینیدر * وانکله تفسیر اولنور نته کیم
بو اعتباردن اوتری ابن قسی مذهبی مرارا ذکر اولندیکه ان الاسم یوضع ویحمل علیه جمیع الاسماء دیدی
وهر براسم نفسنه وحقیقتنه دلالت ایتدیکی حیثیتیله * اسم معز اسم مذلك عینی دکلدر)(فان المفهوم
مختلف فی الفهم فی کل واحد منهما)(زیرا مفهوم مختلفدر * فهمده معز ایله مذلدن هر بریسنك حقنده زیرا
ایکیسندن هر بریسنك مفهومی آنك حقیقتی خصوصیتیدرکه ذات برصفت ایله متصفه اولوب انکله ظاهر
اولدی پس صفت اعزاز ایله ذاتك اتصافی وظهوری حقه اذلال ایله اتصاف وظهورنه مخالفدر * پس فهمده
معزك مفهومی مذلك مفهومنه وجله شرط محذوفه جواب اوله * ای ان کنت کذا ان کل تبدی مجرنا الکل
قصب السبق ویجوز ان یکون ان کل تبدی جوابا للاعتراض المقدر کانه لما اجاب انه حائز قصب السبق لزم ان

یقال هل یمکن ان تکون المسابقة بین ارباب الکمال خصوصا البالغین الی هذه الدرجة الرفیعة الجامعین لهذه
الجمعیة الکاملة فاجاب بقوله ان کل تبدی قصب السبق ای اذا فرض انهم قصدوا المسابقة ولکل من الوجوه
وجهة هو مولیها)(فلا تفنی ولا تبقی ولا تفنی ولا تبقی)(بو بیت بیتین مذکورینك نتیجه سی کبیدر یعنی دیمك اولور
* پس بوتقدیر اوزره سن فانی اولمزسن زیرا حقیقت جهتیله سن حقسن وابدا فانی اولمزسن ودخی باقی قالمزسن
خلقیت جهتیله بلکه ابتك هر آنده بحسب المواطن متبدله اولور دنیا واخرت قال تعالی)(بل هم فی لبس
من خلق جدید)(ودخی سن افنا ایتمزسن یعنی اعیان وجودیه یی مطلقا افنا ایتمزسن زیرا عارفسن که آنلر حقك
مظاهریدر حق ازلا وابدا آنلرده متجلی وظاهردر وکذلك اعیان وجودیه یی مطلقا ابقا ایتمزسن زیرا اعیان
وجودیه ذات احدیتده ویوم قیامتده واحد قهارك تجلیسی قتنده فانیه ومستهلکه در * وکذلك خلق حقدن
افنا ایتمیه وحق خلقسز ابقا ایتمیه وکذلك حقك تجلیسی قتنده خلق افنا ایتمیه زیرا خلق ازلا فی الحقیقة
فانیدر * پس سن آنی نیجه افنا ایدرسن ودخی حق ابقا ایتمیه زیرا حق لم یزل باقیدر)(ولا یلقی علیك الوحی فی غیر
ولا تلقی)(وسنك اوزریکه وحی غیردن غیره القا اولنمز زیرا غیر یوقدر بلکه سندن سکا القا اولنور سن حقك وجودی
اولدیغك حیثیتله وسندخی غیره القا ایتمزسن زیرا غیر یوقدر زیرا سن مقام جمعده سن جمیع عباد سنك حقیقتك
مظاهریدر پس انلرسنك تفاصیلکدر وسن انلرك جمعی سن * پس سن آنلره القا ایتدیککده غیره القا ایتمزسن
ویاخود سنك اوزریکه وحی غیردن القا اولنمز الا سنك حقیقتکدن یعنی اذواق الهیه واعطیات ربانیه دن
سکا هرنه شی القا اولنه وسندخی تربیه ایدوب طالبینه علوم الهیه یی القا ایتدیککده هرشخصك حقیقتی نه
اعطا ایدرسه آنی القا ایدرسن پس غیردن برشی القا اولنمز * پس وقتاکم حق تعالی اسماعیل علیه السلام اوزره
رضا ایله وصدق وعد ایله ثنا ایلدیسه * پس شیخ رضی الله عنه رضانك اسراری حکمتنی بیان ایتدکدنصکره
الان ثنا اسراری حکمتنك بیانته شروع ایدوب دیدی)(الثناء بصدق الوعد لا بصدق الوعید والحضرة الالهیة
تطلب الثناء المحمود بالذات)(یعنی مثنی علیه اوزره ثنا صدق وعد ایله در صدق وعید ایله دکلدر * وحضرت
الوهیت بالذات محموده اولان ثنایی طالبه در یعنی ارباب عبید اولان اسماء الهیه جمعیتنی جامعه اولان حضرت
الهیه که خزائن اسماده مخزونه اولان اعطیات وهبات مخزنی وکمالات وخیرات معدنیدر جمیع مخلوقات
عبیدی اوزره نازله اولان آلا ونعم حسبیله بالذات محموده اولان ثنا وحمدی طلب ایدر زیرا عبید اوزره نازله اولان
نعم بالذات محموده در * زیرا حضرت قدس ولاهوت وعالم انس ورحموتدن نازله در * برغرض وعوض ایچون
دکلدر * بلکه جناب حضرت الوهیتدن ظهور ایچون * وجلا واستجلا ایچوندر وجانب عبیددن تحصیل
معرفت وعبادت ایچون ووصول جناب کبریا ایچوندر * پس ذات الهیه بالذات محموده اولان ثنایی طلب ایدر
)(فیثنی علیها)(علی البناء للمفعول وفی بعض النسخ علی الحضرة الالهیة)(بصدق الوعد لا بصدق الوعید بل
بالتجاوز فلا تحسبن الله مخلف وعده رسله لم یقل وعیده بل قال ونتجاوز عن سیئاتهم مع انه توعد علی ذلك
پس حضرت الهیه اوزره صدق وعد ایله ثنا اولنور صدق وعید ایله ثنا اولنمز * بلکه موجب وعید اولان سیئات
وجرائمدن تجاوز ایله ثنا اولنور * حق تعالی)(فلا تحسبن الله مخلف وعده رسله)(دیدی پس بوقولله حقك صدق
وعد ایله محمود اولدیغنه دلیل ایراد ایلدی یعنی حق تعالی)(فلا تحسبن الله مخلف وعده رسله)(دیدی ودیدی
)(فلا تحسبن الله مخلف وعیده رسله)(بلکه ونتجاوز عن سیئاتهم دیدی مع هذا حق تعالی سیئات اوزره توعد
ایتدی یعنی آیت کریمه دن وعیدك صدقی وتحقق لازم کلدیکندن قطع نظر ونتجاوز عن سیئاتهم قولیله
سیئاتدن تجاوز ایتمکله وعده ایتدی مع هذا وعید ایتدی ایدی پس صدق وعید ایله حضرت الهیه اوزره ثنا
اولنمز زیرا وعید بالذات محموده دکلدر عبادك سیئاتی مقابله سنده در * فاثنی علی اسماعیل بانه کان صادق الوعد
وقد زال الامکان فی الحق)(پس حق تعالی اسماعیل اوزره اثنی ایلدی اسماعیل صادق الوعد اولمسی ایله یعنی کان
صادق الوعد قولیله مدح ایلدی ووعدینك صدقی عهود سابقه ایفا ایتدیکندن اوتریدر * وتحقیق حقك
حقنده وعیدك تحققی امکانی زائل اولدی وعدك تحققی محقق اولمغله زیرا حق تعالی)(فلا تحسبن الله مخلف
وعده رسله)(دیدی واسماعیل اوزره دخی صدق وعد ایله ثنا ایلدی صدق وعید ایله ثنا ایتمدی بلکه ونتجاوز قولیله
وعد ایتدی)(ونتجاوز عن سیئاتهم)(دیدی وکذلك)(ان الله یغفر الذنوب جمیعا * ان الله لا یغفر ان یشرك به ویغفر

مادون ذلك) دیدی وکذلك (ومانرسل بالایات) ای آیات الوعید (الا تخویفا ولعلهم یتقون (قولی کبی پس
حق تعالی صدق وعد ایله اسماعیل اوزره ثنا ایتمکله که اول ثنا وعد حق صدقینك جمله سندندر وتجاوز ایله *
وعدا تمك ایله ثابت اولدیکه وعدك وقوعی واجبدر * ووعد دخی تجاوز وعفو وغفراندر * پس وعدك صدقی
ثبوتدن وعیدك وقوعی امکانی ثابت اولدی) (لمافیه) (ای فی الامکان) (من طلب المرجح) (زیرا وعیدك
امکانی تحققنده طلب مرجح حاصلدر زیرا ممکنك احد طرفیندن بریسنك وقوعی مرجح ایله در * وبونده
وعیدی مرجح ذنوبدن غیری برشئ یوقدر پس ذنوبك طلبی لازم کلور وسیئاتدن عدم تجاوزك طلبی لازم کلور
وحالبوکه انسان طلب کمالات وحسنات ایله مأمور وسیئاتدن تجاوز ایله موعوددر زیرا وعیدك وقوعی
تخویف واتقا ایچوندر * پس وعد اوزره ابقاء وعیدی مرجح وعین ابعادك ایجادنی موجب باقی دکلدر
وطرف وعدده مرجح دائم وباقیدر * پس وعدك صدقی واجبدر ممکن دکلدر زیرا ممکن اولیدی وعیدك صدقی
دخی لازم کلوردی پس وعدك صدقی لازم کلزدی وحق اوزره صدق وعید ایله ثنا اولنمق لازم کلوردی
وحالبوکه وعیدك صدقی ممکن دکلدر پس انکیچون حق صدق وعید ایله ثنا اولنمدی (شعر) فلم یبق الا صادق
الوعد وحده * پس وعیدك امکانی زائل اولدیغندن اوتری بالکز صادق الوعددن غیری باقی قالمدی یعنی صادق
الوعید قالمدی زیرا تجاوز ایله وعدك صدقی واجبدر ووعیدك تنفیذی ممکن دکلدر زیرا ومانرسل بالایات
الا تخویفا ولعلهم یتقون قولی اوزره * مرسلینك آیات وعید ایله ارسالی دکلدر الا تخویف ایچوندر ودخی
خلق اتقا ایتسون ایچوندر پس صادق الوعد ایله حضرت الهی یه ثنا اولنور صادق الوعید ایله ثنا اولنمز زیرا
تجاوز ایله وعدك تحققیله وعیدك تحققنك امکانی زائل اولدی) (ومالوعید الحق عین تعاین) (مفعول
ایچون مبنیدر وحقك وعیدی ایچون معاینه اولنور برعین یوقدر زیرا مؤمنیندن اهل عصیان حقنده اولان
وعیدك عینی زائل اولدی عفو ومغفرت ایله وکافر ومنافقین حقنده عذابلرینك انقلابی ایله احواللرینه
مناسبه اولان نعمت ایله (وان دخلوا دار الشقاء فانهم) واکرچه کیم ایات وعید ایله مخاطب اولان قوم دارشقا
اولان جهنمه داخل اولورلرسه استحقاقلری سببیله پس تحقیق آنلر (علی لذة فیها نعیم مباین) (اول
دارشقاده برلذت اوزره درلر که مباینیدر بو تقدیر اوزره نعیم قولی علی لذة قولندن بدل واقع
اولور ونعیم قولی مبتداء محذوفك خبری اولمق جائزدر ومباین قولی نعیم قولنك صفتیدر وفیها ضمیری داره
راجعدر وتقدیر بویله اولور وهی نعیم مباین یعنی آنلر دارشقاده) (نعیم جنان الخلد والامر واحد) (وفی نسخة
فالامر واحد) (جنان خلد نعیمنه وحالبوکه امر واحددر تجلی حسبیله یعنی سعدا واشقیا اوزره اولان تجلی
واحددر وامر التذاذ وتنعم دخی اهل جنت ایله اهل جهنم بینده واحددر یعنی اهل جنان اولان نفوس
طیبه طیبات ایله متنعمه ومتلذذه اولدیغی کبی اهل جحیم اولان نفوس خبیثه دخی خبیثات ایله متنعمه
ومتلذذه اولور پس عذاب آنلره عذب اولور پس نعیمینك امری فریقینه مخصوص اولان مزاج حسبیله
واقع اولان لذت اعتباریله واحددر نعیم قولی مباین ایچون مفعول اولمق اوزره منصوبدر) (وبینهما عند التجلی
تباین) (وحالبوکه نعیمین بینده تجلی قتنده تباین حاصلدر یعنی محلك استعدادی حسبیله نعیمین بینده مباینه
واردر مثلا سما طرفندن نازل اولان ما کبی برموضعده سکر وبرموضعده حنظل اولور پس اهل جنان نعیمی
بینده صورت رحمتده حقك تجلیسی قتنده بوندن بعید واردر زیرا اهل جحیمك نعیمی ارحم الراحمین رحمتندندر
زیرا غضب وعذاب تصکرحادثدر واهل جنانك نعیمی ارحم الراحمین حضرتندندر) (یسمی عذابا من عذوبة
طعمه) (یعنی اهل جهنم ایچون اولان نعیم عذاب ایله تسمیه اولنور طعمی عذوبتندن یعنی عذاب عذوبة
طعمدن مأخوذدر * پس تحکم عذاب نعیمه منقلب اوله عذاب عذوبت طعمدن اولور * پس اهل نار ایله
اهل جنت بینده عذوبت ولذتده امر واحد اولور) (وذاك له كالقشر والقشر صاين) (ذاك لفظ عذابه اشارتدر
وله ضمیری عذابه راجعدر یعنی لفظ عذاب عذاب ایچون قشر کبیدر وحالبوکه قشر لبنی آفتدن صاینیدر * پس
لفظ عذاب معناسنی حافظدر حقایق اشیادن غافل اولان اهل حجابك ادراکندن وذالك نعیم اهل نار
ایچون اشارت اولمق جائزدر وله ضمیری اهل جنانه راجع اولمق جائزدر یعنی اهل جحیمك نعیمی اهل جنانك نعیمی
ایچون قشر کبیدر اهل جحیم نعیمك کثافتندن واهل جنان نعیمك لطافتندن اوتری تبن ونخاله حمار وبقر ولباب

انسان

انسان وبشر ایچون اولدیغی کبی وقشر لبنی حافظدر * حفت الجنة بالمکاره * پس اهل نار محاملدر عمارت دنیا
ایچون مشاقی متحملدر واهل جنت مظاهردر عمارت آخرت ایچون معارف وحقایق ایله متحققلردر پس اهل نار
اهل جنانی محن وشدایددن حفظ ایدرلر وملازمت معابده آنلری تفریغ ایدرلر واهل حجابك غفلتی سببیله
اولان دنیانك عمارتی موجب مظاهر انسانیهٔ کمالیه در وکفار وفجارك اصلابی محامل صور ابرار واخیاردر
واهل وحدتك قلوبنده ظهور ایدن صورت توحید ومشاهده ایتدکاری جمال تفرید مانند جحیم اولان عالم
طبیعتنده در وصورت انسان کبیر اولان عالمکه سموات وارضینی جامعدر جمیع اجزاسیله محامل مظاهر
انسانیه وحوامل صور بشریهٔ کمالیه در (امدی) شویله معلوم اوله که رحمت صفت الهیهٔ اصلیه در وغضب
صفت عارضه در عبیدك ذنوبه ارتکابلرینه متوقفه در واسم منتقم دخی که مغضوب علیه انك ربوبیتی تحتنده در
اسماء تابعه دندر عبد اوزره آنك حکمی عبدك جریمه سی حسبیله در پس عبد اکرچه کیم عقابه مستحق
اولوب دارشقایه که جهنمدر داخل اولورلرسه پس عاقبت لابددر که حقك رحمت سابقه سی غضبی سبق ایلیه
واهل نار حقنده عذاب عذبه منقلب اوله واهل عقابك عواقبی بعد الاحقاب لابددرکه رحمته راجعه اوله ولکن
اهل نارك بونوع نعیمی جهنم ایچنده در یعنی عذاب ایله متلذذ اولورلر حتی اکر جنتدن نسیم هبوب ایتسه آندن
استکراه ایدرلر وآنکله متعذب اولورلر جعل کبی که نتن ارواث ایله مؤتلفدر رایحهٔ ورد ایله متأذی اولور
قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات فی الباب العشرین ان نشأة النار اعنی اهلها اذا انتهی فیهم الغضب
الالهی امده ولحق بالرحمة التی سبقته فی البدئ یرجع الحکم لها فیهم وصورتها لا تتبدل ولو تبدلت
تعذبوا فیحکم علیهم اولا باذن الله بولایته حرکة الفلك الثانی من الاعلی بما یظهر فیهم من العذاب فی کل محل
قابل للعذاب وانما الاجل لمن فیها ممن لا یقبل العذاب فاذا انقضت مدتها وهی خمسة واربعون الف سنة تکون
هذه المدة عذابا علی اهلها یتعذبون فیها عذابا متصلا لا یفتر ثلاثة وعشرین الف سنة ثم یرسل الرحمن علیهم
نومة یغیبون فیها عن الاحساس وهو قوله تعالی) (لا یموت فیها ولا یحیی) (وقوله علیه السلام فی اهل النار
الذین هم اهلها انهم لا یموتون فیها ولا یحیون یرید حالهم فی هذه الاوقات التی یغیبون فیها عن احساسهم مثل
الذی یغشی علیه من اهل العذاب فی الدنیا من شدة الجزع وقوة الالام المفرطة فیمکثون کذلك تسعة عشر الف
سنة ثم یفیقون من غشیهم وقد بدل الله جلودهم جلودا غیرها فیعذبون فیها خمسة عشر الف سنة ثم یغشی علیهم
فیمکثون فی غشیهم احد عشر الف سنة ثم یفیقون وقد بدل الله جلودهم جلودا غیرها لیذوقوا العذاب
فیجدون العذاب الالیم سبعة الاف سنة ثم یغشی علیهم ثلاثة الاف سنة ثم یفیقون فیرزقهم الله لذة وراحة
مثل الذی ینام علی تعب ویستیقظ وهذا من رحمته التی سبقت غضبه ووسعت کل شیء فیکون لها حکم عند
ذلك حکم التأیید من الاسم الواسع الذی به وسع کل شیء رحمة وعلما فلا یجدون الما ویدوم لهم ذلك ویستغفرونه
ویقولون نسینا فلا نسأل حذارا ان نذکر بنفوسنا وقد قال الله لنا اخسئوا فیها ولا تکلمون) (فیسکتون
وهم فیها مبلسون ولا یبقی علیهم من العذاب الا الخوف من رجوع العذاب علیهم فهذا القدر من العذاب
هو الذی یتسرمد علیهم وهو الخوف وهو عذاب نفسی لا حسی وقد یذهلون عنه فی اوقات فنعیمهم الراحة
من العذاب الحسی بما یجعل الله فی قلوبهم من انه ذو رحمة واسعة یقول الله تعالی (ننساکم کما نسیتم لقاء یومکم هذا
ومن هذه الحقیقة یقولون نسینا اذ لم یحسوا بالالام وکذلك قوله) (نسوا الله فنسیهم وکذلك الیوم تنسی)
ای تترك فی جهنم اذ النسیان الترك وبالهمزة التأخر واهل النار حظهم من النعیم عدم وقوع العذاب
وحظهم من العذاب توقعه فانه لا امان لهم بطریق الاخبار عن الله ویحجبون عن خوف التوقع فی اوقات
فوقتا یحجبون عنه عشرة آلاف سنة ووقتا الفی سنة ووقتا ستة الاف سنة ولا یخرجون عن هذا القدر المذکور
متی ما کان لا بد ان یکون هذا القدر لهم من الزمان واذا اراد الله ان ینعمهم من اسمه الرحمن ینظرون فی حالهم
التی هم علیها فی الوقت وخروجهم مما کانوا فیه من العذاب فینعمون بذلك القدر من النظر فوقتا یدوم لهم
هذا النظر الف سنة ووقتا تسعة آلاف سنة ووقتا خمسة آلاف سنة فیزید وینقص فلا یزال حالهم هذا دائما
فی جهنم اذ هم اهلها انتهی کلامه (امدی) مادامکه حق تعالی اسماء متقابله ایله غفار وقهار وجلیل وجمیل
ومعز ومذل کبی متجلیدر مظهر جمال وجلال اولان جنت وجحیم وآنلرك اربابی اولان مؤمنین وفجار که اسماء

متقابله مظاهريدر دائم وباقيدر وجنتده نعيم جنان ايله متنعم اولان انبيا ومقربين ربك جمالى مشاهده سنده
وتجلى ذاتك ظهورى قتنده جنان ايچنده اولان حور وقصور وجحيم ايچنده اولان دركات بالكليه آنلرك
شهودى قتنده ونظرنده مضمحله اولور جمال وجه مطلقدن غيرى تعيناتدن برشيئ مشاهده ايتمزلر* پس
اول تجلى خاص ايله فانيه اولان جنت وجحيم ومافيها وقت معهودده بو مشهدلر ارباني قتنده فانيه اولمقدن
ووقت آخرده آنلرك قتنده ودخى بو مشهدى مشاهده ايتمينلر قتنده جميع اوقاتده موجوده اولمق لازم كلمز
پس شيئ واحد اعتبارين مختلفين ايله معدوم وموجود اولور وكذلك جحيمك دخى ايچنده اولان دركات ايله واكل
وشرب اولان زقوم وحميم ايله اسم قهارك حكمى ممتد اولدقده تطاول سنين واحقاب ايله وجه مذكور اوزره
عذابى عذبه ونعمه نقمته متبدل اولمقدن عين جحيمك رفعى وصورت عذابك بالكليه ازاله سى لازم كلمز واما
تعينات اسمائيه اصولنه رجوع ايتدكده وجميع حضرات وعوالمده سارى اولان نفس رحمانى وتجلى الهى
سرى ظاهر اولوب صور كونيه وتعيناتى مرتفعه اولدقده سر وحدتك وغيرت احديتك ظهورى قتنده جميع
تعينات نسبيه ووجوديه مستهلكه اولور وبو سره شيخ رضى الله عنه فتوحاتده باب خامسده اشارت ايتدى
وايتدى وهو الشفيع لنفسه عامة وخاصة خاصة فى الدنيا وعامة فى الاخرة من وجه ما ولذلك قدم على قوله مالك
يوم الدين الرحمن الرحيم لتأنس افئدة المحجوبين عن رؤية رب العالمين الاترى يقول اى النبى عليه السلام يوم
الدين شفعت الملائكة والنبيون وشفع المؤمنون وبقى ارحم الراحمين ولم يقل وبقى الجبار ولا القهار ليقع التأنيس
قبل ايجاد الفعل فى قلوبهم فمن عرف المعنى فى هذا الوجود صح له الاختصاص فى مقام ارحم ومن جهلها فى هذ
الوجود دخل فى العامة فى الحشر الاكبر فتجلى فى مقام الراحمين فعاد الفتق ارتقا والشفع وترا بشفاعة
ارحم الراحمين من جهنم ظاهر السور الى جنة باطنه فاذا وقع الجدار وانهدم السور وامتزجت الانهار والتقت
البحران وعدم البرزخ صار العذاب نعيما وجهنم جنة فلا عذاب ولا عقاب الا نعيم وامان بمشاهدة العيان وترنم
الاطيار بالالحان على المقاصير والافنان ولثم الحور والولدان وعدم مالك وبقى رضوان وصارت جهنم تتنعم
فى حظاير الجنان واتضح شرابليس فيهم فاذا هو ومن سجد له سيان فانهما ما تصرفا الا عن قضاء سابق وقدر
لاحق لا محيص لهما عنه فلابد لهما منه وحاج آدم موسى انتهى كلامه) والحاصل حقك قدرت تامه سى وقوت
عامه سى قتنده بعيد اولمز كه دنيا وآخرت ومافيها جميع تعينات وجوديه يى آن واحدده اعدام ايدوب آنلرك
امثالنى ويا آنلردن خيرلى اولان صورتى ايجاد ايليه بلكه عارف محقق ووارث مدقق قتنده خلق انى ان واحدده
تجدددددر (بل هم فى لبس من خلق جديد والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

فص حكمة روحية فى كلمة يعقوبية

امدى شويله معلوم اوله كه حكمت روحيه نك شرحى حق تعالينك (ووصى بها ابراهيم بنيه ويعقوب يا بنى
ان الله اصطفى لكم الدين) قوليدر انكيچون دين ايله ابتدا ايدوب ديدى (الدين دينان دين عند الله تعالى ودين
عند من عرفه الحق تعالى ومن عرفه من عرفه الحق ودين عند الخلق وقد اعتبره الله) دين لغتده انقياد معناسنه
اطلاق اولنور ومن عند الله موضوع اولان شرع معناسنه دخى اطلاق اولنور) (ان الدين عند الله الاسلام)
پس ديندن بونده مراد من عند الله وضع مشروع وامر موضوعه اطلاق اولنور كه عبد طرفندن ظاهرا وباطنا
تسليم وانقياددر اما ظاهرا انقياد پس شول شيئك اتيانى ايله واقع اولور كه الله تعالى لسان رسول اوزره كتابنده
اول شيئك اتيانى الدام ايتدى واما باطنا انقياد پس حق تعالى ارسال ايتديكى انبيا ورسلك تصديقيله حقك
اخبارنى تصديق ايدوب من غير توقف ولا ارتياب انبيا ورسله واخبارات الهيه يه ايمان كتوره كدر يقول الله تعالى
فلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر بينهم ثم لا يجدوا فى انفسهم حرجا مما قضيت ويسلموا تسليما* پس انقياد
باطنك حقيقتى بودركه نفسده حرج باقى قالميه الله ايله رسول قضا ايتديكى شيئدن والله ايله رسول قضا ايتديكى
شيئده امر حقه وامر رسوله تسليم كلى ايله تسليمدر پس ديندن مراد انقياددر پس ديمك اولور دين ايكيدر
بريسى عند الله اولان ديندر ودخى شول كسنه نك قتنده اولان ديندركه حق تعالى اول دينى اكا تعريف ايلدى
ودخى شول كسنه نك قتنده اولان ديندركه اكا انى تعريف ايلدى شول كسنه كه اكا حق تعريف ايلدى
پس دين يا حضرت جمعدن بغير واسطة نازل اولان شرعه انقياددر ويا واسطهٔ رسول ايله وواسطهٔ مؤمنين ايله

موضوع اولان شرعه انقياددر* وبرى دخى عند الخلق اولان ديندر والله تعالى انى اعتبار ايتدى يعنى حقك
قتنده معتبردر وخلق قتنده اولان دين طريقهٔ محموده دركه اصحاب فترادن عقلا وحكما انى وضع ايلديلر
وبو نوع دين حقك قتنده معتبر اولديغى فترت زماننده معتبردركه حق تعالى يه انكله عبادت اولنور وانكله
اكا انقياد اولنور وشرع ودين جديد ايله رسولك بعثى قتنده بو دين دخى منسوخ اولور والله قتنده دخى آنك
اعتبارى بو قدر واسطهٔ رسول ايله مقرر اولان دين شرع جديد ايله مبعوث اولان رسولك بعثى ايله منسوخ
اولديغى كبى) (فالدين الذى عند الله هو الذى اصطفاه الله واعطاه الرتبة العلية على دين الخلق فقال تعالى
(ووصى بها ابراهيم بنيه ويعقوب يا بنى ان الله اصطفى لكم الدين فلا تموتن الا وانتم مسلمون اى منقادون اليه)
پس عند الله اولان دين شول ديندركه الله تعالى انى اصطفا ايتدى ودين خلق اوزره اكا رتبهٔ عليه يى اعطا
ايتدى زيرا دين الهينك وجودى قتنده دين خلقك حكمى واعتبارى يوقدر* پس الله تعالى (ووصى بها
ابراهيم بنيه ويعقوب يا بنى ان الله اصطفى لكم الدين فلا تموتن الا وانتم مسلمون) ديدى يعنى بو دينه ظاهرا
وباطنا منقاد اولديغكز حالده پس دين الله تعالى يه انقياددر (وجاء الدين بالالف واللام للتعريف والعهد
فهو دين معلوم معروف وهو قوله تعالى ان الدين عند الله الاسلام وهو الانقياد فالدين عبارة عن انقيادك
(ولفظ دين الف ايله ولام ايله تعريف وعهد ايچون كلدى* پس دين معلوم ومعروف اولان ديندر واول دين معلوم
الله تعالى اينك ان الدين عند الله الاسلام قولندن مراد اولان ديندر واسلام انقياددر* پس دين سنك انقيادكدن
عبارتدر يعنى دين عبد طرفندن انقياددر وضع مشروعه در) (والدين من عند الله هو الشرع الذى انقدت
انت اليه) ومن عند الله اولان دين شول شرعدركه سن اكا منقاد اولدك يعنى دين اسلامدن عبارت اولدقده
اسلام دخى انقياددر* پس دين انقياددن عبارت اولور وشمدى بو قدر كه انقياد عبد طرفندندر* پس عبد
طرفندن دين انقياددر ومن عند الله اول دين شول شرعدركه عبد اكا منقاد اولور) (فالدين الانقياد والناموس
هو الشرع الذى شرعه الله تعالى فمن اتصف بالانقياد لما شرعه الله له فذلك الذى قام بالدين واقامه اى
انشاءه كما يقيم الصلوة فالعبد هو المنشى للدين والحق هو الواضع للاحكام فالانقياد عين فعلك فالدين من فعلك
فما سعدت الا بما كان منك) پس دين عبد طرفندن انقياددر وناموس شول شرعدركه الله تعالى انى شرع ايتدى
پس شول كسنه كه الله تعالى اكا شرع ايتديكى شيئه انقياد ايله متصف اولدى پس اول شول كسنه دركه
دين ايله قائم اولدى ودخى دينى اقامت ايتدى يعنى دين انشا ايتدى نته كيم عبد صلوتى اقامت ايدر يعنى انشا
ايدر پس عبد دينى منشيدر وحق احكام شرعيه يى واضعدر* پس انقياد سنك فعلكك عينيدر پس دين
سنك فعلكدندر پس سن مسعود اولمدك الا سندن اولان شيئله يعنى فعلك اولان انقياد ايله زيرا وقتا كيم دين
انقياد اولديسه وانقياد سنك فعلك اولديسه دينك فاعلى ومنشئى سن اولورسن زيرا سعادت سنك صفتكدر
وسنكيچون حاصله اولان صفت واقعه اولمز الا سنك فعلكدن پس سنك سعادتك سنك فعلكدندر زيرا هر فعل
اختيارى البته نفس فاعلده بر اثر ايراث ايدر* پس سن حقكم آنك اوامرينه انقياد ايتسك تحقيق اكا اطاعت
ايدرسن وحقكم اكا اطاعت ايتسك اولدخى سكا اطاعت ايدر وسنك كمالكى سكا افاده ايدر كما قال انا جليس
من ذكرنى وانيس من شكرنى ومطيع من اطاعنى) (فكما اثبت السعادة لك ما كان فعلك كذلك ما اثبت الاسماء
الالهية الا افعاله وهى انت وهى المحدثات فبآثاره سمى الها وبآثارك سميت سعيدا) پس نته كيم سنكيچون
سعادتى اثبات ايتدى شول شيئ كه سنك فعلك اولدى كذلك اسماء الهيه يى اثبات ايتمدى الا اللهك افعالى وآنك
افعالى سنسن وآنك افعالى محدثاتدر پس الله تعالى اثارى ايله اله تسميه اولندى وسن دخى آثارك ايله سعيد تسميه
اولندك يعنى نته كيم سنكيچون سعادتى سنك فعلك اولان انقياد اثبات ايتديسه كذلك اسماء الهيه يى الله ايچون
اثبات ايتمدى الا آنك افعالى زيرا اسماء الهيه ذات احديتده مندمجه در ظاهر ده كلدر والله ايچون ثابته دكلدر
الا هر بر اسمك كمالى وفعلى بر مظهرده ظاهر اولدقده مظاهرده ظاهره اولان افعالدن هر بر فعله مخصوص
اولان اسم ايله الله تعالى مسمى اولور* پس اسما افعال وآثار ايله ثابته اولور يعنى اول اسما ايله اللهك مسمى
اولمسى واول اسمانك الله ايچون ثابته اولمسى افعال ايله در نته كيم اسما افعالك ظهورينه مباديدر واللهك افعالى
سنسن وآنك افعالى محدثاتدر بو تقدير اوزره موضعينده هى ضميرى افعاله راجع اولور وهى المحدثات قولى

وهی انت قولندن بدل اولمق جائزدر وعطف بیان اولمق دخی جائزدر وضمیر اول اسمایه وضمیر ثانی افعاله عاید
اولمق دخی جائزدر یعنی اللهك اسماسی سنسن یعنی اعیان ثابته در وآنك افعالی محدثاتدر وضمیر اول افعاله
وضمیر ثانی انت ایله مخاطبه اولان اعیان وجودیه یه ارجاع اولنمق جائزدر یعنی اللهك افعالی اعیان وجودیه در
واعیان وجودیه محدثاتدر * پس الله تعالی آثار وافعال اولان محدثات سببیله اله تسمیه اولنور زیرا مألوه
ومربوب ومخلوق ایله الوهیت وربوبیت وخالقیت صفتیله الله ظاهر اولوب اله ورب وخالق ایله تسمیه اولنور
وسن دخی آثار وافعالك سببیله عبد سعید تسمیه اولندك پس سعادت اوامر ونواهیء الهیه یه انقیاد وتسلیم
ورضا کبی اولان انقیادده در وشقاوت عدم انقیادده در زیرا قچنکم سن حقك امرینه منقاد اولسك پس حقه
اطاعت ایدرسن وهر قچنکم اوامر ونواهیده حقه اطاعت ایتسك حق دخی سنك سؤالك اجابتندن سکا اطاعت
ایدر پس حق سکا اجابت ایتمز الا سنك اکا اجابت ایتدیکك شیئله پس سنی اسعاد ایتمدی الا سنك افعالك وبوندن
اعظم سعادت اولورمی که دینك احداث وانشاسنده حق سنی اشتراك ایلیه ولکن انسان ایچون سعادت عظمی
اول حینده تصور اولنور که انسان جمیع اسماء الهیه یی جامع اولوب صورت الهیه یه مظهر اوله پس (ان الدین
عند الله الاسلام) خواسی اوزره دیندن مراد ظاهرا وباطنا السنهء رسل اوزره وارده اولان اوامر الهیه یه
تسلیم وانقیاددنصکره مشیت وارادت الهیه اوامری وقضا وقدر حکمی جریانته منقاد اولوب ومظاهر اشیادن
بر مظهرده حقدن اعراض ایتمیوب حق کندی امرینه بصیر وناظر وشهید وحاضر مشاهده ایده وامرنی اکا
تفویض وتسلیم ایلیه پس بو دین ایله سعادت عظمایه واصل اولور واما بونك مادونی اولان سعادت انقیاد
حسبیله در وکذلك اوامر الهی یه اول امرده انقیاد عظمایی منتج اولمغله انقیاد سعادت عظمادر) (فانزلك
تعالی وفی نسخة فانزلك الله منزلته اذ اقمت الدین وانقدت الی ماشرعه لك) (پس الله تعالی سنی کندی نفسی
منزله سنه انزال ایلدی قچنکم سن دینی اقامت ایتسك ودخی الله سکا شرع ایتدیکی شیئه سن منقاد اولسك
یعنی دین اقامتنده وحقك الوهیت ایله ظاهر اولان کمالی آثار وافعال ایله متحقق اولمقده حق سنی کندی نفسی
منزله سنه انزال ایلدی دینی اقامت ایدوب انشا ایتدیکك حینده وسکا شرع ایتدیکی احکام واوامره انقیاد
ایتدیکك سنك سعادت آثارك ایله حاصل اولمقده ویا خود سنی کندی نفسی منزله سنه انزال ایلدی سنك فعلك
اولان دینی کندی نفسنه اضافه ایتدیکی حیثیتله نته کیم (ان الدین عند الله الاسلام) دیدی یعنی عند الله
معتبر اولان دین اسلامدر واسلام انقیاددر * پس سنك انقیادك اولان دینی کندی نفسنه اضافت ایتدی الا لله
الدین الخالص قولنده ودخی سنی کندی نفسی منزله سنه انزال ایتدی سکا شرع ایتدیکی شیئه سن منقاد
اولدیغکده ودینی اقامت ایدوب انشا ایتدیکك حینده سنك سعادتك اثر وفعلك اولان دینك ایله حاصل اولدیغی
کبی کذلك حق تعالی سنی خلق ایدوب سن آندن طلب ایتدیکك شیئی اول سکا اعطا ایتمکله سکا مطیع
ومنقاد اولور وآنك الوهیتی آنك فعلی اولان سنك وجودکله متحققه اولور واسماسیله ثابته اولور) (وسأبسط
فی ذلك ان شاء الله تعالی ماتقع به الفائدة بعد ان نبین الدین الذی عند الخلق الذی اعتبره الله) (وعن قریب
ان شاء الله تعالی دیندن بسط ایدرم شول قولی که آنکله فائده واقع اوله خلق قتنده اولان دینی بیان
ایتدیکمزدنصکره که اول دینی الله تعالی اعتبار ایلدی) (فالدین کله لله) (پس دینك کلیسی اللهه مخصوصدر
اللهك شرعی اعتبار اولنسون وکرك خلقك صنعی اعتبار اولنسون نکه اللهك قتنده معتبردر زیرا اول احکامك
وضعی الله تعالی یه مخصوصدر پس انقیادك کلیسی دخی الله تعالی یه مخصوصدر) (وکله منك لامنه الا بحکم
الاصالة) (ودینك کلیسی سندندر اللهدن دکلدر الا اصالت حکمی ایله زیرا انقیاد سندندر اللهدن دکلدر وشرع
دخی سندندر سنك استعدادك طلبیله وضع اولندی واصالت حکمیله اللهدن اولدیغی بودر زیرا افعالك اصلی
وافاضه سی حقدندر مظاهردن دکلدر الا مظاهرك استعدادات خاصه ایله حقدن طلب ایدوب انلردن ظهور
ایتمکله انلره اسناد اولنور * پس اللهه منقاد اولان کرك من عند الله صورت اجمالدن مأمور اولدیغی شیئه
انقیاد ایتسون وکرك خلق قتندن صورت تفصیلدن مأمور اولدیغی شیئه انقیاد ایتسون اول انقیاد اصلده
اللهدندر والله ایچوندر) (فالدین کله لله) (پس انقیاد دخی حقکدر پس شیخ رضی الله عنه خلق قتنده اولان
دینك بیانته شروع ایتدی) (قال الله تعالی ورهبانیة ابتدعوها) (الله تعالی ورهبانیة ابتدعوها دیدی

پس دین خلق اللهه تعالینك بو قولندن اخذ اولندی رهبانیة یعنی عقلا وحکمادن ریاضات شاقه اربابی ایچون
مجعوله اولان ادیان که صفای باطن ایله وذوق روحانی ایله آنلر اول ادیانی ابتداع واختراع ایتدیلر یعنی وقتا کیم
کندیلرك عبودیتی مقامن وحقك ربوبیتی مقامن بواطن نقیه دن لامعه اولان انوار ایله وقلوب صافیه دن لایحه
اولان اقمار ایله مشاهده ایتدیلرسه پس ربك نعمتنه که آنلری خلق ایدوب آنلره هدایت ایلدی شکردن اوتری
کندی نفسلرینه عبودیت ایله تکلیف ایتدیلر یا کندی نفسلری ایله ویا صفای باطنلرینك مقتضاسی اولان
واردات قدسیه نك الهامی ایله وهر بریسی کندی مشرب خاصی اوزره بر طریقت خاصه وشریعت مخصوصه
اختراع ایتدیکه آنکله حقه عبادت ایلیه) (وهی النوامیس الحکمیة التی لم یجیء الرسول المعلوم بها فی العامة
من عند الله بالطریقة الخاصة المعلومة فی العرف) (یعنی اختراع اولنان شرایع مخصوصه شول نوامیس
حکمیه در یعنی حکمت ومعرفت اقتضا ایتدیکی شول شرایعدر که عامه ده معلوم اولان رسول من عند الله
آنلری کتورمدی عرفده معلومه اولان طریقهء خاصه ایله یعنی عامه قتنده معلوم اولان رسول عرفده معلومه
اولان طریقهء نبوت ایله من عند الله آنلری کتورمدی بو تقدیر اوزره فی العامة قولی المعلوم قولنه متعلق اولور
وبالطریقة قولی لم یجیء قولنه متعلق اولور وایکیسی دخی لم یجیء قولنه متعلق اولمق جائزدر یعنی رسول معلوم
من عند الله طریقهء خاصه ایله که عرفده معلومه در عامه بیننده ویا عامه حقنده آنلری کتورمدی وبالطریقة
قولی ابتدعوها قولنه متعلق اولمق جائزدر ای اخترعوها بالطریقة الخاصة المعلومة فی عرفهم وشیخك کلامی
مشعردر که نوامیس ایله اتیان اکرچه کیم عامهء ناس بیننده طریقت نبوت ایله اظهار معجزه ایله رسول معلوم
کلمسیله اولمدی ولکن من عند الله آنلرك قلوبنه نازل اولان رسول الهام والقا ایله مقرره اولدی) (فلما وافقت
الحکمة والمصلحة الظاهرة فیها ای فی تلك النوامیس الحکم بالنصب الالهی فی المقصود بالوضع المشروع
الالهی) (پس وقتا کیم عقلا وحکما اختراع ایتدیکی نوامیسده اولان حکمت ومصلحت حکم الهی یه وضع
مشروع الهی ایله مقصودده موافقت اولدیسه ووضع مشروع الهیدن مقصود اولان حکم الهی نفوس
ناقصه نك تکمیل واکمالیدر پس نوامیسده ظاهره اولان حکمت ومصلحت نفوس ناقصه نك تکمیلنده اول
حکم الهی یه موافقه اولمغله) (اعتبرها الله اعتبار ماشرعه من عنده تعالی وما کتبها الله علیهم) (الله تعالی
اول نوامیسی اعتبار ایتدی کندی قتندن الله تعالی شرع ایتدیکی شیئه اعتبار ایتدیکی کبی وناسك کلیسی
اوزره الله تعالی فرض ایتدیکی عبادت اعتباری کبی ولکن بو طریق خواصدر عوام طریقی دکلدر هر براحد
مشاق ریاضته تحمل ایتمکه وطریقهء خاصه اوزره سلوك ایتمکه قادر دکلدر واما اهل اللهدن اهل خصوص
ایچون حکم خاص حاصلدر استعداد خاص سببیله که عنایت اولیه الله تعالی انی آنلره هبه ایلدیکه اول حکم
خاص ایله سلوك ایدرلر وریاضت ومجاهده یه طاقت کتوررلر) (ولما فتح الله بینه وبین قلوبهم باب العنایة
والرحمة من حیث لا یشعرون جعل فی قلوبهم تعظیم ماشرعوه یطلبون بذلك رضوان الله علی غیر الطریقة
النبویة المعروفة بالتعریف الالهی) (ووقتا کیم الله تعالی کندی بینیله نوامیسك شارعینی اولان حکمانك
وقومنك قلوبی بیننده عنایت ورحمت بابنی فتح ایتدیسه آنلرك شعوری اولمدیغی حیثیتله آنلرك شرع
ایتدکاری شیئك تعظیمنی ورعایتنی آنلرك وقومنك قلوبلرنده ایقاع ایلدی * پس اول شرع شیء مشروعه
تعظیم ورعایت ایتدیلر رضوان اللهی طلب انکله ایدرلر تعریف الهی ایله معروفه اولان طریقهء نبویه دن
غیری طریق اوزره واول وجه خاص طریقیدر که آنده واسطه یوقدر (فالهمها فجورها وتقویها) واول وجه
خاص طریقی اوزره حق تعالی نفسه فجوری وتقوایی الهام ایدر وبو طریق تعریف الهی ایله معروفه اولان
طریقهء نبویه دکلدر که ادعاء نبوت ایله واظهار معجزه ایله اصحاب نوامیس ظاهر اوله لر بلکه طریقهء نبویه اوزره
زائده اولان امور ایله کلدیلر که الله تعالی اول اموری آنلر اوزره اولا فرض ایتمدی ایدی سیئه یی حسنه ایله
دفع ایتمك کبی ونفس سختی آخره ایقاع ایتمك کبی وتقلیل طعام ومنام ایله ریاضت کبی وذکر اوزره مواظبت
کبی ومتصوفه نك سائر آدابی کبی که احکام شرعیه اوزره زائده اولوب سنته موافق اولان شیء کبی اوله سنت
حسنه اوله بدعت منکره اولمیه فقال (فارعوها هؤلاء الذین شرعوها وشرعت لهم) ومقلدیهم (حق رعایتها
الا ابتغاء رضوان الله) (پس الله تعالی ایتدی نوامیسه رعایت ایتمدیلر بو حکما وعقلا که آنلر آنلری شرع

ایدیلر و آنلرڭ عوامی و آنلره مقلد اولنلر که نوامیس آنلر ایچون مشروعه اولدی نوامیسڭ حق رعایتی ایله
الا رضوان اللهی ابتغادن اوتری بو تقدیر اوزره (الا ابتغاء رضوان الله) قولی استثناء مفرغ اولور فارعوها
قولندن پس بو تقدیر اوزره و بونلر ایله عمل واجب اولمز زیرا طریقت نبویه اوزره لسان رسول و نبی ایله آنلر مأمور
اولمدیلر ولکن آنلر بونلر ایله عمل ایدوب نفسلری اوزره آنلری ایجاب و رعایت ایتمکله آنلره بونلرڭ اجری
واصل اولور (فآتینا الذین امنوا منهم اجرهم) ولکن حکم الهیه اولان نوامیسڭ وجه خاص طریقی اوزره
حقدن آنلرڭ قلوبنه انبا اولنمغله نفسلرینه نسبتله عمل آنلر اوزره واجب اولور و بو تفسیر معنی اعتباریله‌در
والا آیتده استثنا منقطعدر فیکون التقدیر ما کتبناها علیهم لکنهم ابتدعوها ابتغاء رضوان الله رعوها حق
رعایتها لابتغاء رضوان الله) (ولذلك اعتقدوا) (ورضوان الله دن اوتری نوامیسه اعتقاد ایتدیلر یعنی نوامیس
حکمیه‌یی شارع اولنلر و آنلره مقلد اولوب نوامیس ایله عامل اولنلر اعتقاد ایتدیلر که هر کیم بونلر ایله عمل ایلسه
انکچون رضوان الله حاصل اولور لام اعتقدوا قولنه متعلقدر) (فآتینا الذین امنوا بها منهم اجرهم وکثیر منهم
ای من هؤلاء الذین شرع فیهم) ای فی حقهم) (هذه العبادة فاسقون ای خارجون عن الانقیاد الیها والقیام بحقها
ومن لم ینقد الیها لم ینقد الیه مشروعه بما یرضیه) (حق تعالی دیرکه پس اول قومدن نوامیسه مراعی اولوب آنلره
مؤمن اولنلره بز آنلرڭ اجرلرن اعطا ایتدك و اول انوار قدسیه و کمالات نفسیه‌در و اول قومدن که آنلرڭ حقنده
بو عبارت مشروع قلندی جمع کثیر فاسقوندر یعنی بو نوامیسه انقیاددن و بونلرڭ حقی ایله قائم اولمقدن
خارجلردر زیرا آنلرڭ مقتضالری اوزره عمل ایتدیلر و بر کمسنه که بو شرایع و نوامیسه انقیاد ایتمسه بالاصاله
مشروع اولان حقه منقاد اولمز انی ارضا ایده جك شیء ایله زیرا آنلرڭ واضعلری آنلری لله وضع ایتدیلر * پس
انلره انقیاد ایتمك اللهه انقیاد ایتمکدر و اللهه منقاد اولنلره الله منقاد اولور بر شیء آنلره اعطا ایتمکله که انکله
آنلری ارضا ایدر و آنلره انقیاد ایتمك اللهه انقیاد ایتمکدر * پس الله تعالی دخی که فی الحقیقه اول نوامیسڭ
مشرعیدر اکا منقاد اولمز اکا اعطا ایتمکله انی کندیسندن ارضا ایده جك شیئی اکا اعطا ایتمکله جنت کبی
و خیر و ثواب کبی که آنکله حقدن راضی اولور و مشروعه قولنده ضمیرڭ تذکیری دین اعتباریله‌در) (لکن
الامر یقتضی الانقیاد) (لکن امر الوهیت و شأن ربوبیت حقدن انقیاد اقتضا ایدر یعنی عبدڭ طلبی اوزره اکا
اعطا ایتمك اقتضا ایدر عبد کرك منقاد اولسون و کرك مخالف اولسون پس رضوان حقی طلبدن اوتری آنلرڭ
مراعاتی لازمدر) (وبیانه ان المکلف اما منقاد بالموافقة واما مخالف فالموافق المطیع لا کلام فیه لبیانه واما
المخالف فانه یطلب بخلافه الحاکم علیه من الله احد امرین) (وحقڭ عبده انقیادینڭ بیانی تحقیق عبد
مکلف یا موافقت ایله حقه منقاددر و یا مخالفدر یعنی مخالفت ایله منقاددر پس موافق و مطیع اولان عبده کلام
یوقدر واضح و ظاهر اولدیغندن اوتری یعنی عبد موافقڭ انقیادی بین و ظاهردر و اما عبد مخالف پس اول
خلافی سببیله کندی نفسی اوزره اللهدن احد امرین ایله حاکم اولان شیئی طلب ایدر بو تقدیر اوزره الحاکم قولی
یطلب قولنڭ مفعولی اولور و احد امرین قولی دخی نزع خافضیت ایله منصوب اولور و الحاکم بخلافه قولنده
مفعول اولمق اوزره و احد قولی دخی یطلب قولندن مفعول اولمق اوزره منصوب اولمق جائزدر ای یطلب من الله
احد امرین بمخالفة الحاکم علیه یعنی اللهدن احد امرینی طلب ایدر کندی نفسی اوزره حاکمه مخالفتی سببیله
ولکن شیخڭ اصطلاحی اوزره وجه اول اوفقدر نته کیم فص عزیرده مذکوردر و الحاکم قولی جر ایله بخلافه
قولنڭ صفتی اولمق جائزدر یعنی آنڭ اوزره حاکم اولان خلافی سببیله اللهدن احد امرینی طلب ایدر و احد
امرین قولی الحاکم قولندن بدل اولمق جائزدر) (اما التجاوز والعفو واما الاخذ علی ذلك ولابد من احدهما لان
الامر حق فی نفسه فعلی کل حال قد صح انقیاد الحق الی عبده لافعاله وما هو علیه من الحال فالحال هو
المؤثر) یا تجاوز ایله عفوی طلب ایدر تا کیم عفو ایله غفور اسمنڭ کمالی و حکمی آنده ظاهر اوله و یا خود
بو مخالفت اوزره اخذی طلب ایدر تا کیم اسم منتقم ایله اسم قهارڭ حکمی و کمالی آنده ظاهر اوله و عفو ایله
تجاوز اولان امریندن بریسنڭ اولمسندن لابددر زیرا امر نفسنده صادقدر * پس هر حال اوزره حقڭ عبده
انقیادی صحیح اولدی عبدڭ افعالندن اوتری و دخی شول شیئدن اوتری که عبد حالدن انڭ اوزره‌در یعنی
عبدڭ افعالندن و حالندن اوتری حقڭ عبده انقیادی صحیح اولدی * پس حقڭ عبده انقیادندن مؤثر اولان

حالدر

حالدر یعنی عبدڭ حقه منقاد اولوب حقدن انی ارضا ایده جك شیئی طلب ایتسون و کرك اکا مخالف اولوب
یا تجاوز ایله عفوی طلب ایتسون و یا خود مؤاخذه‌یی طلب ایتسون عبدڭ افعالندن اوتری که عبد آنڭ
اوزره‌در * حقڭ عبده انقیادی صحیح اولدی و انقیادده مؤثر اولان حال اولدی زیرا حق طرفندن امر اعطا
عبدڭ استحقاقی اوزره جاریدر پس عبد اوزره اللهدن جاری اولمز الا عبدڭ حالی اقتضا ایتدیکی شیء حسبیله که
عبدڭ حقیدر پس اکر عبد حقه منقاد ایسه جزاء وفاق ایله حق دخی اکا منقاد اولور و اکر اکا مخالف ایسه
و مخالفتی اقتضا ایدن عفو و غفور کبی بعض اسما احکامنڭ ظهوری ایسه که عبدڭ حالی آنلرڭ آنده ظهورن
طلب ایدر * پس حق اکا عفو و مغفرتیله منقاد اولور و آنڭ مخالفتی طلب ایتدیکی اسم عفو و غفور ایله حق
اکا تجلی ایدر پس عبدڭ مخالفتی آنده کمالڭ زیاده ظهورینه سبب اولور * و اکر عبد حالیله مؤاخذه‌یی طلب
ایدرسه پس حق اکا قهر و انتقام ایله منقاد اولور و اسم منتقم و قهار ایله اکا تجلی ایدر پس انڭ حالی ترقی اقتضا
ایتمز بلکه قهر و انتقام اقتضا ایدر پس عبدڭ حالی مؤثردر حق طرفندن حکم خاصی جاذبدر پس عبدڭ
حقه طاعت ایله انقیادی عبدڭ حقه موافقتندن عبارتدر و حقڭ انقیادی عبدڭ حالی جزادن اقتضا ایتدیکی
شیئله حقڭ عبده موافقتندن عبارتدر) (فمن هذا کان الدین جزاء ای معاوضة بما یسر او بما لا یسر فبما یسر
رضی الله عنهم ورضوا عنه هذا جزاء بما یسر ومن یظلم منکم نذقه عذابا کبیرا هذا جزاء بما لا یسر وتجاوز عن
سیئاتهم هذا جزاء فصح ان الدین هو الجزاء وکما ان الدین هو الاسلام والاسلام هو عین الانقیاد فقد انقاد
الی ما یسر والی ما لا یسر وهو الجزاء وهذا لسان الظاهر فی هذا الباب) (پس بو مقامدن یعنی عبدڭ افعالندن
اولان مقامدن دین جزا اولدی یعنی مسرور اوله جق شیئله و مسرور اولمیه جق شیئله معاوضه اولدی
حالڭ اقتضاسی حسبیله پس بما یسر ایله معاوضه رضی الله تعالی عنهم ورضوا عنه قولیدر یعنی اللهڭ انلردن
رضاسی و آنلرڭ اللهدن رضاسیدر * بو بما یسر ایله جزادر که طبیعتنه ملایمدر الله تعالی‌یه طاعت ایله منقاد اولان
کمسنه‌یه الله تعالی اکا اندن و اندن اکا رضوان ایله تجلی ایدر (ومن یظلم منکم نذقه عذابا کبیرا) یعنی سزدن شول
کمسنه که ظلم ایلسه بز اکا عذاب کبیری طاتدیررز دیدی و بو بما لا یسر ایله جزادر که طبعه ملایم دکلدر (وتجاوز
عن سیئاتهم) دیدی یعنی بز آنلرڭ سیئاتلرندن تجاوز ایدرز و بو جزادر ملایم و غیر ملایم ایله مقید دکلدر پس
صحیح اولدیکه دین جزادر یعنی معاوضه‌در عبدڭ مقتضای حالی اوزره و نته کیم دین اسلامدر و اسلام خود
عین انقیاددر پس حق عبده سرور ویره جك شیئه و سرور ویرمیه جك شیئه منقاد اولدی و عبدڭ حالی حسبیله
اکا انقیاد جزادر و بو بابده بو لسان ظاهردر یعنی عبدڭ مقتضای حالی اوزره طبعنه ملایم و غیر ملایم شیئله جزا
ایتمك لسان ظاهردر جزا بابنده زیرا عبدڭ فعلی و حالی حسبیله حق اکا جزا ایدر و یا خود دینڭ جزا اولمق و حقدن
عبده انقیاد معناسنه اولمق لسان ظاهردر اکا انقیاد ایدر) (واما سره وباطنه فانه تجلی من مرآة وجود الحق
فلا یعود علی الممکنات من الحق الا ما تعطیه ذواتهم فی احوالها فان لهم فی کل حال صورة فتختلف صورهم
لاختلاف احوالهم فیختلف التجلی لاختلاف الحال فیقع الاثر فی العبد بحسب ما یکون) (واما بو لسانڭ
و یا خود دینڭ سری و باطنی پس تحقیق عبد وجود حق مرآتندن بر تجلیدر * پس ممکنات اوزره حقدن عائد اولمز
الا ممکناتڭ ذواتی احواللرنده متحول اولدیغی حالده حقه نه اعطا ایدرلرسه پس حق ممکناته انکله تجلی ایدوب انی
اعطا ایدر زیرا تحقیق ممکنات ایچون هر حالده بر صورت حاصله‌در پس ممکناتڭ صوری مختلفه‌در احواللری
اختلافندن اوتری پس دخی مختلف اولور حالڭ اختلافندن اوتری پس حق طرفندن عبدده اثر واقع اولور
عبدنڭ حسبیله موجود اولورسه یعنی عبدڭ حسبی اوزره تجلی واقع اولور (امدی) شویله معلوم اوله که حق تعالی
اسماسیله اعیان ثابته مرایاسنده ظاهر اولور و اعیان ثابته وجود حق مرآتنده ظاهر اولور * پس حقله
اعیاندن هر بریسی آخره مرآت اولور پس حق اعیانه مرآت اولدقده عبد عین ثابته‌سی اعتباریله وجود حق
مرآتنده بر تجلیدر که اسم دیاندن عین ممکنه حسبیله ظاهردر پس حقڭ عبدینه انقیادی آنڭ طبعنه ملایم
اولان شیء ایله اسم دیانڭ تجلیسیدر که انی حقدن استجلا و استدعا ایلدی و عبد غیرینه حقڭ انقیادی عبدڭ
شول حالی موجبیله‌در که عبد آنڭ اوزره‌در * پس حق طرفندن جزا اعیانڭ حقه اعطا ایتدیکی شیء حسبیله‌در
مرآت وجود حقده متجلیه اولان صورت اقتضاسیله‌در پس اعیان احوالیله حقی مکافه‌در که آنلره

تكاليف ايليه احوالدن شول شيئله كه آنلر آنك اوزره درلر ودخى آنلره اول احوال ايله جزا ايليه پس جزا حالنده ممكنات اوزره حقدن عايد اولمز الا شول جزا كه ممكناتك ذواتى احواللرنده انى اقتضا ايتدى وحقه انى اعطا ايتديلركه حق انكله آنلره جزا ايليه پس اعيانلردر اعيان ايچون حاصل اولان واعيان اوزره وارد اولان شئ حقدن تجليدر واعطاء وجوددر اول احوال ذاتيه‌سى صورينه زيرا آنلر ايچون هرحالده صورت خاصه حاصلدركه اول حال انى اقتضا ايدر واعيانك احوالى مختلفه‌در پس صورلرى دخى مختلفه اولور احواللرى اختلافندن اوترى پس تجلى مختلف اولور متجلى له اولان اعيانك احوالى اختلافيله پس عبدده اثر عبدك حالى حسبيله واقع اولور)(فما اعطاه الخير سواه ولا اعطاه ضد الخير غيره بل هو منعم ذاته ومعذبها فلا يذمن الا نفسه ولا يحمدن الا نفسه فلله الحجة البالغة فى علمه بهم اذ العلم يتبع المعلوم)(پس عبده خيرى اعطا ايتدى عبد حاليله انى طلب ايتدكده اندن غيرى وضد خيرى دخى اكا اعطا ايتدى حاليله انى طلب ايتدكده كندى نفسندن غيرى بلكه عبد كندى ذاتى منعمدر ودخى انى معذبدر * پس جزاء غير ملايمك وعذابك اصابتى قتنده عبد كندى نفسندن غيرى براحدى ذم ايتمسون وجزاء ملايمك وثوابك اصابتى قتنده عبد كندى نفسندن غيرى براحدى حمد ايتمسون پس الله ايچون حجت بالغه ثابتدر اللهك آنلره علمنده زيرا علم معلومه تابعدر * پس حق آنلر ايله معامله ايتمز الا علم الهيده آنلرك ثبوتى وصورتلرينك انده ارتسامى حسبيله وعلم معلومه تابعدر * پس اگر خير واگر ضد خيردر كندى نفسلرندندر وبو سر قدردر وبو سردن متحقق اولديكه ملايم ايله وغير ملايم ايله تجلى عبدك احوالى مقتضياتندندر)(ثم السر الذى فوق هذا فى مثل هذه المسئلة ان الممكنات على اصلها من العدم وليس وجود الا وجود الحق بصور احوال ماهى عليه الممكنات فى انفسها واعيانها)(اندنصكره شول سركه بو سر اولك فوقنده‌در بو مسئله مثلنده تحقيق ممكنات عدمدن اولان آنلرك اصلى اوزره ثابته‌در يعنى عدميت اوزره ثابته‌در وحقك وجودندن غيرى وجود يوقدركه متعيندر شول شيئك احوالى صورى ايله ممكنات انفسنده واعيانده اول شئ اوزره ثابته‌در * پس حق ممكنات معدومه‌نك احوال معدومه‌سى صوريله متلبس اولوب احوال معدومه حسبيله ظاهر اولدى * پس ممكناتك احوالى صورنده ظاهر اولان حقك وجوديدر وممكنات عدميه اصليه اوزره ثابته‌در هى ضميرى ممكنات مذكوره‌يه راجعدر وممكنات ضميردن بدلدر ويا خود ضمير مبهمدر وممكنات انى تفسير ايدر * اى بصور احوال الذى عليه الممكنات فى انفسها واعيانها من الامر وبو سر سر قدردر)(فقد علمت من يلتذ ومن يتألم)(پس تحقيق سن سر مذكورى عالم اولسك تحقيق عالم اولورسنكه صور احوال ممكناتده ملتذ اولان كيمدر ومتألم اولان كيمدر يعنى صور احوال ممكناتده تجليات الهيه ايله متعين اولوب ملتذ اولان ومتألم اولان حقدر ولكن التذاذ ايله تألم صفات كونيه‌دندر آنلرك حقه اسنادى احد وجهيندن اوتريدر بروجه بودركه مقام تنزلده حقك صفات كونيه سيله اتصافيدر مكر واستهزا وكيد كبى وبروجه دخى بودركه كونك وصفات كونيه‌نك حقه رجوعيدر واما احديت اعتباريله صفاتك كليسى انده مستهلكه‌در انده التذاذ وتألم يوقدر)(وما يعقب كل حال من الاحوال)(من قولنه معطوفدر يعنى سن عالم اولورسن نه‌شيدر احوالدن برحالى اعقاب ايدن واحوالدن هر برحالى اعقاب ايدن حقك برصورتده تجليسيدركه حال اول صورتى اقتضا ايدر وكل قولى مفعول اولمق اوزره منصوبدر ويعقب قولنده فاعل ضميرى مايه راجعدر (وبه)اى سبب كون الجزاء عقيب الحال)(سمى عقوبة وعقابا وهو سائغ فى الخير والشر غير ان العرف سماه فى الخير ثوابا وفى الشر عقابا)(يعنى جزا حالك عقيبى اولمغله جزا عقوبت وعقاب ايله تسميه اولندى وعقاب خير ايله شرده بحسب اللغه جائزدر الا بوقدر واردركه عرف شرعى خيرده جزايه ثواب وشرده جزايه عقاب تسميه ايتدى)(ولهذا)(وفى بعض النسخ وبهذا)(سمى او شرح الدين بالعادة لانه عاد عليه ما يقتضيه ويطلبه حاله فالدين العادة)(يعنى هر حالده كه انى حال آخر اعقاب ايدر حال آخر انك جزاسى اولديغندن اوترى جزا اولان دين عادت ايله تسميه اولندى ويا خود عادت ايله شرح اولندى زيرا شان بودركه عبد اوزره عودت ايتدى جزادن آنك حالى اقتضا ايتديكى وطلب ايتديكى شئ پس دين عادتدر)(قال الشاعر (كدينك من ام الحويرث قبلها)اى عادتك وشاعر كدينك من ام الحويرث قبلها ديدى يعنى سنك عادتك ديمكدر بونده شاعر دينى استعمال ايتدى وعادت مراد ايتدى وجه مذكورى ملاحظه ايتديكندن اوترى

(ومعقول من العادة ان يعود الامر بعينه الى حاله وهذا اى العود بعينه ليس ثمة فان العادة تكرار)وعقلا عادتدن مفهوم اولان بر امرك بعينه كندى حالنه عود ايدر وبعينه عودت ديمه بوقدر اقتضا ايتديكى جزانك قتنده زيرا عادت تكراردر يعنى عادت امر سابقك بعينه تكراريدر وحال بوكه وجودده تكرار يوقدر فكيف كه جزاده تكرار واقع اوله بلكه برحال حال اولى اعقاب ايدر حال اول اقتضا ايتديكى شئ حسبيله يعنى ديمده حقيقتده تكرار يوقدر زيرا دين اولان تجلى بى مقتضيه اولان حالت اولى اصلا عودت ايتمدى بلكه تجلى اول حالت صورتيله متعين اولدى وحال بوكه تجليده تكرار يوقدر وكذلك حالتده دخى تكرار يوقدر ولكن تجلى اول حالت حسبيله متجدد اولدى * پس تجلى اول حالتك مثلى اولدى عينى اولمدى پس اصلا عادت اولمدى ولكن تجليلنك حالت عينيه‌سى عين ثابته ايچون اولان حالت غيبيه‌سنه مشابه اولمغله اول حالت عادت ايله تسميه اولندى انكيچون)(لكن العادة حقيقة معقولة والتشابه فى الصور موجود)قوليله بيان اولندكه اول حالت فى الحقيقه عادت دكلدر يعنى ديمك اولور لكن عادت حقيقة معقوله‌در وتشابه اول حقيقتك اشخاصى صورنده موجوده‌در پس صور اعتباريله تشابهى عادت توهم ايتديلر ولكن عادت دكلدر لكن استدراك ايدر وهذا ليس ثمة قولندن وبوندن غرض ديمده توجه ايله عود متحقق اولور وتوجه ايله متحقق اولمز (فنحن نعلم ان زيدا عين عمرو فى الانسانية وما عادت الانسانية اذ لو عادت تكثرت وهى حقيقة واحدة والواحد لا يتكثر فى نفسه ونعلم ان زيدا ليس عين عمرو فى الشخصية فشخص زيد ليس شخص عمرو مع تحقيق وجود الشخصية فى الاثنين فنقول فى الحس عادت لهذا الشبه ونقول فى الحكم الصحيح لم تعد)(پس بز عالم ايزكه تحقيق زيد عمروك عينيدر انسانيتده وانسانيت عائد اولمدى زيرا عائد اولايدى تكثر ايدردى وحال بوكه انسانيت حقيقت واحده‌در وحال بوكه واحد كندى نفسنده متكثر اولمز وبز دخى عالم ايزكه تحقيق زيد شخصيتده عمروك عينى دكلدر شخصيت وجودينك اثنينده تحقيقيله شول شيئله شخصيت انكله شخصيتدر يعنى شخصيه شخصيه اولديغى حيثيتله زيد ايله عمروده متحقق ايكن زيدك شخصى عمروك شخصى دكلدر پس بو شبهدن اوترى بز دير زحسده انسانيت عائده اولدى زيرا حقيقت واحده اولان انسانيتك اشخاصى صورنده تشابه موجوددر پس عود شبه اعتباريله‌در وحكم صحيحده بز ديرزكه عادت عائده اولمدى زيرا انسانيت حقيقت واحده‌در تكثر اشخاص ايله متكثر دكلدر بلكه متكثر اولان انسانيت حقيقتنك صوريدر وصور اشخاص امثالدر پس مثليه اشخاص بيننده متحققه اولور پس حال ثانى حسده حال اولك مثلى اولديغى حيثيتله اكا عود اطلاق اولنور واما حال ثانى حال اولك غيرى اولديغى حيثيتله اكا عود اطلاق اولنمز زيرا حال ثانى حال اولك مغايريدر (فما ثمة عادة بوجه وثمة عادة بوجه)پس بروجه ايله انسانيتده عادت يوقدر يعنى حقيقت جهتيله وبروجه ايله ديمده عادت يوقدر زيرا امر بعينه عود ايتمز وبروجه ايله انده عادت واردر زيرا حال اول حال ثانى بى اقتضا ايدر ويا خود انسانيتده عادت واردر يعنى حسده اشخاص متماثله جهتيله ولكن وقتا كيم عود جزا اوزره مترتب اولديسه شيخ رضى الله عنه ذكر ايتديكى عودك تحققن وعدم تحققن جزانك اثباتنه وعدم اثباتنه تشبيها تمكله تأكيدا ايتمك مراد ايتدى * پس ايتدى (كما ان ثمة جزاء بوجه وما ثمة بوجه فان الجزاء ايضا حال فى الممكن من احوال الممكن)نته كيم نفس امرده بروجه ايله جزا واردر حال اول حال ثانى بى متكرر اولديغى حيثيتله وبروجه ايله نفس امرده جزا يوقدر زيرا جزا كذلك ممكنك احوالندن ممكنده برحالدر وممكنك احوالى ظهورده متعاقبه‌در پس حال اول حال ثانى بى مستتبع اولديغى حيثيتله جزادر ولما حال ثانى ممكنك سائر احوالى كبى ممكن ايچون حال اولديغى حيثيتله جزا دكلدر پس بروجه ايله بونده عادت اولور وبروجه ايله بونده عادت اولمز (وهذه مسئلة اغفلها علماء هذا الشان اى اغفلوا ايضاحها على ما ينبغى لا انهم جهلوها فانها من سر القدر المستحكم على الخلايق)وتفصيل مذكور برمسئله‌دركه بو شانك علماسى انى اغفال ايتديلر يعنى على ما ينبغى آنك ايضاحنى اغفال ايتديلر يعنى حق ايضاح ايله آنك ايضاحنى ترك ايتديلر بو خسه اوبله دكلدركه آنلر انى جاهل اوله‌لر زيرا بو مسئله خلايق اوزره مستحكم اولان قدرك سرندندر (امدى)معلوم اوله كه وقتا كيم دين احد معانيسى اوزره عادت اولديسه پس ظاهر اولديكه تحقيق عبد اوزره آنك حالت غيبيه ازليه‌سى عائده اولدى زيرا متجلى دايان تجلينك تعيينى قتنده عبدك عين ثابته‌سى حالى حسبيله‌در پس عبد اوزره عائد اولمدى الا حالنك مقتضاسى اولان شئ تحقيق اقتضا ايدركه حالت عائده اولميه زيرا بو تجلى بى مقتضيه اولان حالت عائده

اولمدی ودخی متکرره اولمدی بلکه تجلی اول حالتك صورتی ایله متعین اولدی بوامردن غیری بوقدر پس تجلیده
تکرار بوقدر وکذلك حالتده دخی تکرار بوقدر * پس حالت عائده اولمدی ومتجدده اولمدی تجلیده اولان تعیندن
غیری وهر تعین تعین آخرك مثلیدر آنك عینی دکلدر * پس اصلا عادت بوقدر زیرا حالتده تکرار بوقدر وحالت
ایله متعین اولان وجودده وتعین آخرده دخی بوقدر ولکن متعینا ولدی وبرشبه ایله متشبه اولدیکه عیونده
تکراره شبیه درو کأنه عین واحده یه عائده در وحال بوکه حقیقة بویله دکلدر (یقول الشارح مؤید الجندی
ولا اقول بتکرار الوجود ولا عود التجلی فما فی الاصل تکرار فالبحر بحر علی ما کان من قدم ان الحوادث امواج
وانهار لایحجبنك اشکال تشاکلها عمن تشکل فیها فهی استار وذلك لان الحقیقة اذا ظهرت ظهورات
غیر متناهیة وتعینت علی صور متماثلة ومتشابهة ومتشاکلة لم تکن عائدة ولا متکررة ولکن الظهورات
والتعینات امثال متماثلات علی من تشکل وتعین فیها وظهر بها فما عاد شیٔ ولا تکرر) (واعلم انه کما یقال
فی الطبیب انه خادم الطبیعة کذلك یقال فی الرسل والورثة انهم خادموا الامر الالهی فی العموم وهم فی نفس
الامر خادموا احوال الممکنات وخدمتهم من جملة احوالهم التی هم علیها فی حال ثبوت اعیانهم فانظر ما اعجب
هذا) شویله بالکه شان بودرکه نته کیم طبیب حقنده دینلورکه تحقیق اول طبیعتك خادمیدر کذلك رسل
حقنده وورثه حقنده دینلورکه آنلر عمومده امر الهینك خادملریدر وحال بوکه آنلر نفس امرده احوال ممکناتك
خادملری وخدمتلری انلرك جملهٔ احوالندندرکه انلر اول احوال اوزره ثابتین ایدیلر اعیانلرینك ثبوتی حالنده یعنی
نته کیم ناس طبیب حقنده دیرلرکه طبیب مطلقا طبیعتك خادمیدر زیرا طبیبك مطمح نظری اصلاح مزاجدر
علاجی حالنده طبیعته تقویه ایتمکله ویاخود ردع ایتمکله کذلك رسل ایله ورثه حقنده که آنلر ارواح وانفسك
اطباسیدر امراض واسقام نفسانیه دن علاج ایدرلر دینلورکه آنلر عموم اوزره امر الهی خادملریدرکرك امر
ارادته موافق اولسون وکرك مخالف اولسون آنلر امری مبلغدرو آنلر نفس امرده اعیان ممکناتك مرسوملری
تحتنده واقفلردر اعیان هرنه شیٔ اعطا ایدرسه انی اظهار ایدرلر نته کیم اطبانك مرادی اصلاح مرضیدر ولکن
بعض ابدان درجهٔ اعتدالدن بعید اولوب علاجه قابل اولمغله طبیب علاج ایتدکجه آنك مرضی مشتد اولور
وکذلك رسلك مرادلری دخی امر الهی ایله عموم اوزره جمیع خلقه هدایت ایدوب مرض ضلالتدن آنلری
خلاص ایتمکدر ولکن هدایته قابلیتی اولمیان نفوسی رسل ایله ورثه دعوت ایدوب ارشاد ایتدکجه آنلرك
ضلالتی متزائده اولور * پس اطبا ایله رسلك سعیلری ابدان ایله نفوسك صحت وهدایتلریدر ولکن صحتله هدایته
قابلیتی اولان کسنه صحیح ومهتدی اولور وقابلیتی اولمیان کسنه نك مرضی وضلالتی زیاده اولور وبونلرك اعیان
ممکناته خدمتلری آنلرك جملهٔ احوالرندندرکه علم الهیده اعیانلرینك ثبوتی حالنده آنلر اول احوال اوزره ایدیلر
پس شیخ رضی الله عنه بونده استعجاب ایدوب فانظر ما اعجب هذا دیدی * پس دیمك اولورکه سن نظر ایله که بو
نه عجبدرکه بونلر ظاهرده امر الهی خادملری ایکن نفس امرده احوال ممکناته خادم اوله لر وخدمتلری دخی
اعیانلرینك ثبوتی حالنده جملهٔ احوالرندن اوله) (الا ان الخادم المطلوب هنا انما هو واقف عند مرسوم مخدومه
اما بالحال او بالقول فان الطبیب انما یصح ان یقال فیه انه خادم الطبیعة لو مشی بحکم المساعدة لها فان الطبیعة
قد اعطت فی جسم المریض مزاجا خاصا به سمی مریضا فلو ساعدها الطبیب من الطبیعة ایضا بانشاء مزاج آخر
یخالف هذا المزاج فاذن لیس الطبیب بخادم الطبیعة) (استثنا منقطعدر کلام سابقدن یعنی طبیب طبیعتك
خادمیدر ورسل ایله ورثه امر الهی خادملریدر الا تحقیق بونده یعنی امر الهی ایله مطلوب اولان خادم مخدومنك
مرسومی قتنده واقف اولان خادمدر یا حالله ویاخود قولله زیرا طبیب حقنده خادم طبیعتدر دینلمك صحیح
اولمزالا شول وقتکه اکر طبیب طبیعته مساعدهٔ حکمی ایله مشی ایتسه زیرا طبیعت جسم مریضده برمزاج
خاصی اعطا ایتدیکه اول مزاج سببیله مریض مریض تسمیه اولندی واکر طبیب طبیعته خدمت بوندن
مساعده ایدیدی البته طبیعت سببیله نته کذلك مرضك کمیتنده زیاده ایدردی ولکن طبیب طبیعتی مرضدن
منع ایدر صحتی طلبدن اوتری وحال بوکه صحت دخی نته کذلك طبیعتدندر مزاج آخری انشا ایتمکله که بو مزاجه
مخالف اوله پس بو تقدیر اوزره طبیب مطلقا طبیعتك خادمی دکلدرو آنك مرسومی قتنده مطلقا واقف دکلدر
زیرا اکر آنك مرسومی قتنده واقف اولیدی اکا مساعد اولوردی آنك احوالندن هر حالنده ومرض دخی

آنك جملهٔ احوالندن برحالدر زیرا طبیعت مریضك جسمنده برمزاج خاص اعطا ایتدیکه مریض اول مزاج
سببیله مریض تسمیه اولندی * پس اکر طبیب طبیعتك مطلقا مرسومی قتنده واقف اولوب جسم مریضده
طبیعتك مقتضاسی اوزره اکا خدمت ایله مساعده ایدیدی مریضك مرضی اول اعطا ایتدیکی کبی ولکن
طبیب جسم مریضده مرضی اعطا ایدن طبیعتی مرضدن منع ایدر جسمك صحتنی طالب اولدیغندن اوتری
وحال بوکه صحت دخی کذلك طبیعتدندر بومزاجه مخالف اولان برمزاج آخری جسم مریضده انشا ایتمکله
بانشاء قولی بردعما قوله متعلقدر (امدی) شویله معلوم اوله که اطبانك مطلقا طبیعته ورسل ایله ورثه نك مطلقا
اعیان ممکناته خدمتلرینك عدم صحتنك وجهی بودر زیرا اطبا نیجه کیم شول مرضی یه علاج ایتسلرکه آنلرك مآلی
هلاك اوله هرنقدر کیم مداواتده زیاده ایتسلر حال ایله ضعفی ومرضی زیاده ایدرلر وکذلك قول ایله هرنقدر
مریضه امر ایتسلر آنك هلاکنه موجب اولان شیٔنه امر ایدرلر * پس حال وقول ایله اطبا امراض ابدان مرضی یه
صحت ایراث ایتمدکاری حیثیتله طبیعته مطلقا خادم اولمزلر ومرضك کمیتنده زیاده ایتدکاری حیثیتله خادم
اولورلر * ولکن بوخدمت آنلردن مراد دکلدرو آنلرك دخی مرادی دکلدر بلکه مرادمریضك مزاجنی تغییر
ایدوب انی مزاج صحیحه سنه تبدیل ایتمك ایدی * پس اصلاح جهتیله طبیعته خادم اولمدیلر وکذلك رسل ایله
ورثه که ارواح ونفوسی احیا ایدرلر آنلرك دخی هدایته قابلیتی اولمیوب حالی ضلاله اقتضا ایدن کسنه یه هرنقدر
کیم هدایت ایله علاج ایتسلر آنك بغیی وضلالتی زیاده اولور (واما الذین فی قلوبهم مرض فزادتهم رجسا
الی رجسهم وما اختلفوا الا من بعد ما جاءهم العلم) قولی کبی پس ممکنك عینی نیجه اقتضا ایدرسه نبی ایله وارث
حال ایله آنك قتنده اوبله واقفدرو کذلك قول ایله که اکر بر نبینك مظهرندن آنك قومی لعن اقتضا ایدرسه
لعن اولنورلر (لعن الذین کفروا من بنی اسرائیل علی لسان داود وعیسی بن مریم) قولی کبی پس امر الهی ایله
ارسال رسلدن غرض اولان هدایت امری مطلقا حاصل اولمدی * پس رسل ایله ورثه مطلقا امر الهی یه
خدمت ایتمدیلر الا عموما ابلاغ حیثیتیله پس شیخ رضی الله عنهك اما بالحال او بالقول قولی واقف قولنه
متعلقدر ومرسوم مخدومه قولنه دخی متعلق اولمق جائزدر ای الخادم واقف عند مرسوم مخدومه وذلك
المرسوم اما بالحال او بالقول پس وجه مذکور اوزره طبیب طبیعته مطلقا جمیع احوالده خادم دکلدر) (وانما
هو خادم لها من حیث انه لا یصلح جسم المریض ولا یغیر ذلك المزاج الا بالطبیعة ایضا) (وطبیب طبیعته خادم
دکلدر الا شول حیثیتله که تحقیق طبیب جسم مریضی اصلاح ایتمزو اول مزاجی تغییرا یتمز الا ینه طبیعت ایله
یعنی طبیب طبیعتك معاونتیله که مزاج آخری ایجاد ایتمکده اکا معاونه در جسم مریضی اصلاح ایتدیکی
حیثیتله طبیعته خادمدر مطلقا خادم دکلدر) (فی حقها یسعی من وجه خاص غیر عام) (پس طبیب طبیعت
حقنده سعی ایدر وجه خاص ایله وجه عام ایله دکل یعنی طبیعت جهتیله آنك حقنده سعی ایدر طبیعتك انحرافی
وتغییری جهتیله سعی ایتمز * پس وجه عام اوزره طبیب طبیعت حقنده سعی ایتمز وبو وجه ایله آنك مرسومی
قتنده واقف اولمز) (لان العموم لا یصح فی مثل هذه المسئلة) (زیرا عموم بر مسئله مثلنده صحیح اولمز زیرا صحته
مؤدی اولان طبیعته خدمت ایتمز ومرضه مؤدی اولان طبیعته خدمت ایتسه مرضك کمیتی زیاده اولور *
پس مریضك جسمنی اصلاح ایتمکیچون طبیعته خدمت ایتمز * پس عموما طبیعته خدمت ایتمك صحیح اولمز
(فالطبیب خادم لا خادم اعنی للطبیعة) (پس طبیب طبیعته خادمدر بر وجهله یعنی اصلاح جهتیله خادم
دکلدر بر وجهله یعنی افساد واهلاکه اعداد جهتیله) (کذلك الرسل والورثة فی خدمة الحق) (کذلك
رسل ایله ورثه دخی خدمت حقده بر وجهله خادملردر یعنی اصلاح واسعاد جهتیله ودعوت ایتمکله اولان
امر الهی یه امتثال جهتیله خادم دکللردر عدیم الاستعداد اولان قومه عدم هدایت ایله یعنی رسل ایله ورثه امر
الهی یه خادملردر امتی اسعاد واصلاح ایتدکاری حیثیتله وامتك حالی ایجاب ایتدیکی شیٔ اوزره مساعد
اولدقلری حیثیتله خادم دکللردر زیرا آنلرك قابلیاتی حسبیله امر الهی آنلرده احوال اعطا ایتدیکه احوال
آخری اعقاب ایدرکه آنلرك فسادنه مؤدیه اوله پس رسول هادی ووارث مهدی اوزره بوقدرکه امتك نفوسی
اوزره متحکم اولان حال موجبیله آنك اوزره مساعد اوله بلکه اصلاحلرینه مؤدی اولان امر الهی یه مساعد
اولورو نفس امرده رسل ایله ورثه احوال ممکناته خادملردر یعنی ممکناتك احوالی نفس امرده اهتدادن نه اقتضا

ایدرسه آنك اظهارینه سعی ایدرلر) (والحق علی وجهین فی الحکم فی احوال المکلفین فیجری الامر من العبد
بحسب ما یقتضیه ارادة الحق ویتعلق علم الحق به علی حسب ما اعطاه المعلوم من ذاته) (وحق احوال مکلفین
حقنده حکم ایتمکده ایکی وجه اوزره‌در پس عبددن امردن صادر اولور حقك ارادتی اقتضا ایتدیکی شیئك
حسبی اوزره اول شیئه حقك علمی متعلق اولور شول شیء حسبیله معلوم کندی ذاتندن حقه انی اعطا ایلدی
یعنی احوال مکلفین حقنده حقك حکمی ایکی وجه اوزره‌در بر وجه بودرکه حق مکلفه برشیئله امر ایدرکه اول
شیئه حقك ارادتی متعلق اولور حقك علمی اول شیئی اقتضا حسبیله که اول مأموربه اولان شیئك وقوعنه
ارادت الهیه تعلق ایتدی وعین مأمور دخی انی اقتضا ایدر وبو امر ارادیدر وبو امره رسول ایله وارث خادمدر
زیرا ارادته موافق اولمغله واقعدر وبر وجه دخی بودرکه حق مکلفه برشیئله امر ایدرکه مأموربه اولان شیئك
وقوعنه ارادت الهیه تعلق ایتمدی وعین مأمور دخی انی اقتضا ایتمز وبو امر تکلیفیدر پس اکر رسول ایله ورثه
امر الهی ایله عبد مکلفه بر امر ایله حکم ایتسه‌لرکه اول عبددن اول امرك صدورینه ارادت الهیه تعلق ایتمش
اوله * پس حقك ارادتی اقتضا ایتدیکی شیء حسبیله اول امر عبددن صادر اولورکه پس بو اعتبار اوزره رسل ایله
ورثه امر الهی‌یه خادم اولورلر وجهین اوزره بر وجه بودرکه امر تکلیفی‌یه خادم اولورلر ابلاغ حیثیتیله وبر وجه
دخی بودرکه امر الهی‌یه خادم اولورلر اول عبددن اکر اول امرك صدورینه ارادت الهیه تعلق ایدوب ظاهرده
اول امرك صدوری آنلرك دعوتنه متوقف اولدیسه پس آنلردن دعوتك وجودی قتنده وجهین ایله آنلر خادم
اولورلر واکر اول شیئك عبددن صدورینه ارادت الهیه تعلق ایتمدیسه آنك نقیضنه تعلق ایتدیسه پس رسول
ایله وارثك امرینه مخالف ارادت الهیه‌نك مقتضاسی اوزره عبددن امر صادر اولدقده رسول ایله وارث امر
الهی‌یه امتثال ایدوب امر تکلیفی‌یی ابلاغ ایتمکله خادم اولورلر (وما علی الرسول الا البلاغ) ووجهین ایله خادم
اولمزلر وبر وجه بودرکه مأموربه اولان شیئك عدم وقوعیدر زیرا امردن مراد برشیئك وقوعی ایدی * پس اول
شیئك عدم وقوعی سببیله خدمت واقعه اولمز وبر وجه دخی بودرکه اول امر مخالفك عبددن وقوعنه ارادت
الهیه متعلق اولدقده رسول ایله وارث آنك خلافی اوزره سعی ایتمکله اول امر ارادی‌یه خادم اولمزلر پس عبددن
امر صادر اولمز الا شول شیء حسبیله که ارادت حق آنی اقتضا ایدر وارادت حق اول شیئه متعلقه اولمز الا علم
حقده آنك تعینی وعلمك اکا تعلقی حسبیله وعلم حق دخی اکا متعلق اولمز الا معلوم کندی ذاتندن حقه‌نه
اعطا ایدرسه آنك حسبی اوزره متعلق اولور) (فما ظهر الا بصورته) (پس شیء معلوم ظاهر اولمدی الا صورت
علمیه‌سیله که آنك اوزره حضرت علمیه‌ده ثابت ایدی) (فالرسول والوارث خادم الامر الالهی بالارادة
لا خادم الارادة) (پس بو تقدیر اوزره رسول ایله وارث اراده ایله امر الهی‌یه خادمدر یعنی اکا وارد اولان
امر الهی‌یه خادمدر مأموربه اولان شیئك وقوعنه ارادتك تعلقی سببیله مطلقا ارادته خادم دکلدر زیرا ارادت
معلومه تابعه‌در پس ارادت امر ظاهرك خلافنه متعلقه اولدقده اکر ارادته خادم اولورسه امر ظاهره مخالفت
ایدر زیرا ارادت امر ظاهره مخالف اولان شیئه متعلقه اولدی * پس امر الهی‌یه خادم اولمز واکر امر ظاهره
خادم اولورسه ارادته خادم اولمز * پس رسول ایله وارث اکر ارادته خادم اولیدی وارادت برشیئك ضررینه متعلقه
اولیدی * پس ارادتك خدمتی قتنده اول شیئك ضررینه سعی ایدردی وحالبوکه رسول ایله وارث براحده ضرر
ویره‌جك شیئه مساعد دکلدر وبراحدك ضررینه ساعی دکلدر زیرا هدایت ورحمت ایله مبعوثدر * پس خیر ایله
شردن واقع اولان شیئك کلیسی ارادت حقله‌در * پس اکر مطلقا ارادته خادم اولیدی براحدا اوزرندن آنك
فعل قبیحنی رد ایتمزدی زیرا فعل قبیحی ارادته متوقفدر) (فهو یرد علیه طلبا لسعادة المکلف) (پس رسول ایله
وارث امر الهی اوزره امر الهی ایله رد اولنور مکلفك سعادتنی طلبدن اوتری یعنی ارادت الهیه عبد مکلفك
شقاوتنه متعلقه اولدقده امر الهی ایله عبد مکلفینی دعوت ایدن رسول عبد مکلفك سعادتنی طالب اولمغله
امر دعوتده مبالغه ایتمکله اول امردن امر آخره رد اولنور واکا امر آخر نزول ایدر یا انی نهی ایدر ویا عتاب ایدر
نته‌کیم رسول علیه السلام امر آخره رد اولنوب انك لا تهدی من احببت ولکن الله یهدی من یشاء وما علیك
الا البلاغ) قولیله خطاب اولنوب (فلعلك باخع نفسك علی آثارهم ان لم یؤمنوا بهذا الحدیث اسفا ولا تطع من
اغفلنا قلبه عن ذکرنا واتبع هواه وکان امره فرطا) قولیله عتاب اولنوب نهی اولندی بو تقدیر اوزره یرد قولی

مفعول ایچون مبنی اولور ودخی فاعل ایچون مبنی اولمق جائزدر * پس علیه ضمیری محذوف اولان مکلفه
راجع اولورکه المکلف قولی اکا دلالت ایدر وبو ضمیری امر الهی‌یه راجع اولور وجائزدرکه یرد تخفیف ایله اوله
وفاعل ضمیری امر الهی‌یه راجع اوله وعلیه وبه ضمیری عبده راجع اوله یعنی دیمك اولور * پس رسول ایله
وارث عبد مکلف اوزره امر الهی ایله رد ایدر آندن فعل قبیح صادر اولدقده وآندن دفع ایدر اکا ضرر ایده‌جك
شیء آنك سعادتن طالب اولدیغندن اوتری) (فلو خدم الارادة الالهیة ما نصح) (پس اکر رسول ایله وارث
ارادت الهیه‌یه خادم اولیدی نصیحت ایتمزدی وعبد مکلفدن بر فعل قبیح صادر اولدقده اندن منع ایتمزدی
زیرا اول فعل ارادتك مقتضاسی اوزره عبددن صادر اولدی ولکن امر ظاهره مخالف اولان شیء عبد
مکلفدن صادر اولدقده رسول ایله وارث نصح ایتدی * پس ظاهر اولدی که رسول ایله وارث ارادت
الهیه ایله امر الهی خادمیدر مطلقا ارادت الهیه‌نك خادمی دکلدر) (وما نصح الا بذا اعنی بالارادة) (وحال
بوکه رسول ایله وارث نصح ایتمدی الا ارادت الهیه‌یه متعلقه اولان ارادت سببیله رسول ایله وارث دخی
اکا نصح ایتدی آنك نصحنه ارادت متعلقه اولمغله پس وجه اول اوزره دیمك اولورکه رسول ایله وارث ارادت
الهیه ایله نصح ایتدی وقوم دخی نصحی قبول ایتدیلر ووجه ثانی اوزره ارادت الهیه ایله نصح ایتدی
یعنی ابلاغ ایتدی کرك آنلر نصحی قبول ایتسونلر وکرك ایتمسونلر * پس معلوم اولدیکه رسول ایله وارث مطلقا
امر الهی‌یه خادمدر دکلدر الا ارادتك تعلقی قتنده اصلاح ایتمك وعبدك سعادتنی احراز ایتمك جهتیله
) (فالرسول والوارث طبیب اخروی للنفوس منقاد لامر الله حین امره فینظر فی امره تعالی وینظر فی ارادته
فیراه ای یری الحق قد امره بما یخالف ارادته ولا یکون الا ما یرید ولهذا کان الامر) (پس رسول ایله
وارث نفوس ایچون طبیب اخرویدر امر الهی‌یه منقاددر الله تعالی اکا اصلاح نفوسی امر ایتدیکی حینده
پس الله تعالینك امرینه نظر ایدرکه اکا اصلاح نفوسی امر ایتدی والله تعالینك ارادتنه نظر ایدر * پس حقی
کورورکه اکا برشیئله امر ایتدیکه آنك ارادتنه مخالفدر وحالبوکه واقع اولمز الا شول شیئکه الله تعالی انی
ارادت ایدر وآنك ارادتندن اوتری امر واقع اولدی یعنی واقع اولان امر الله تعالینك وقوعنه ارادتی تعلق
ایتدیکندن اوتری واقع اولدی) (فاراد الامر فوقع وما اراد وقوع ما امر به المأمور فلم یقع من المأمور) (پس
الله تعالی بر امری که مراد ایتدی یعنی آنك وقوعنه ارادت الهیه متعلقه اولدی ظاهرده رسولك دعوتی
قتنده پس اول امر واقع اولدی وارادتی متعلقه اولمدی شول امرك وقوعنه که عبده مأموره آنکله امر ایتدی
پس اول امر مأموردن واقع اولمدی یعنی لسان رسول ایله وارد اولان امرك وقوعنه اکر ارادت الهیه تعلق
ایدرسه اول امر واقع اولور واکر شول امرك وقوعنه آنك ارادتی متعلقه اولمسه که لسان رسول ایله آنکله عبد
مأموره ایدی پس اول امر عبد مأموردن واقع اولمز * پس ظاهر اولدیکه شول امرکه واقعدر آنك وقوعنه
ارادت الهیه متعلقه اولان امردر) (فیسمی مخالفة ومعصیة) (پس لسان رسول ایله مأموربه اولان شیء
مأموردن واقع اولمیوب امر آخر واقع اولسه که ارادت اکا متعلقه اولدی اول امر آخر مأموردن مخالفت
ومعصیت تسمیه اولنور امر الهی‌یه نسبتله ارادته نسبتله مخالفت ومعصیت تسمیه اولنمز زیرا ارادتك مقتضاسی
اوزره واقعدر (فالرسول مبلغ لا غیر) پس رسول امر الهی‌یه مبلغدر انجق آنك اوزره غیر یوقدر (وما علی الرسول
الا البلاغ) (امدی) لسان رسول اوزره مأمور اولان شیئك وقوعنه ارادت آنکیچون متعلقه اولمدی زیرا علم
الهیده اول شیئك عدم وقوعی ثابت اولدی پس ارادت علمه تابعه‌در وعلم مأمورك عیننده ثبوت عیننده اولان
حالنه واستعدادنه تابعدر ولسان رسول ایله امر آنکیچون واقع اولدی شول شیئکه آنك وقوعنه ارادت
متعلقه اولمدی تا کیم مأمورك عین ثابته‌سنده مستوره اولان مخالفت وعصیان ظاهر اوله تا کیم مقتضای
عدل اوزره آنك اوزرینه عقاب متوجه اوله وحجة الله ایچون اوله زیرا بالقوه اولان شقاوت ظهور ایتمکیچه
شقاوت کامله اولمز علی الخصوص که رسول مظهرندن اولان دعوته وامره عدم امتثالدن اعظم شقاوت اولمز
پس دعوت عموم اوزره‌در تا کیم مستعد وامره امتثال ایتمکه ارادت الهیه‌یه متعلقه اولان کمسنه‌لرك
سعادتی ظاهره اوله ومستعد اولمیانلرك وامره امتثال ایتمکه ارادت الهیه‌یه متعلقه اولمیان کمسنه‌لرك
شقاوتی ظاهره اوله (فریق فی الجنة وفریق فی السعیر) تا کیم منعم ومعذبك احکامی دخی ظاهره اوله

والهذا قال عليه السلام شيبتنى سورة هود واخواتها لما تحتوى عليه من قوله فاستقم كما امرت فشيبته كما امرت
(يعنى لسان رسول الله مدعو اولان كسنه نك امر الهى يه عدم امتثالى ارادت الهيه نك عدم تعلقندن اوترى
اولمغله وامر تكليفى ارادت الهيه دن منفك اولمغله رسول عليه السلام شيبتنى سورة هود واخواتها ديدى
يعنى سورة هود دخى آنك اخواتى اولان سورلركه آنلرده ابلاغده اهتمام ايچون اكا امر الهى وارد اولمش اوله
(بلغ فان لم تفعل فما بلغت رسالته) فلعلك باخع نفسك على آثارهم) وبونلرك امثالى كبى يعنى هود سورهسى وآنك
اخواتى بنى توجه ايتدى وصاچم صقالم اغارتدى وبو قولك حضرت رسالتدن صدورى شول شيئدن اوتريدركه
سورة هود انى حاويه در (فاستقم كما امرت) قولندن پس رسول عليه السلامى (كما امرت) قولى تشييب
ايلدى)(فانه لايدرى هل امر بما يوافق الارادة فيقع او بما يخالف الارادة فلا يقع) (زيرا رسول عليه السلام
بيلمزكه ارادته موافق اولان شيئله مى مأمور اولدى * پس اول شئ واقع اوله وياخود ارادته مخالف اولان
شيئله مى مأمور اولدى * پس اول شئ واقع اولميه زيرا رسول الله نبى خلقك دعوتى ايله مقيد ايكن حضرت
علميه ده اعيان ممكناتك ثبوتى حالنده اولان استعدادلرندن ودعوته آنلرك اجابتلرندن وعدم اجابتلرندن محتجبدر
والا دعوته اجابت ايتمكه ارادت الهيه متعلقه اولميان كسنهلرك حالنه مشرف اولدقده انى دعوت ايتمكدن
اكا فتور لازم كلوردى * پس امر دعوتده نقصان اوزره اولوردى وعدم دعوت ايله اعيان بيننده عدم امتياز
لازم كلوردى * پس رسول اوزره حجابك استصحابى لازم اولمغله رسول بيلمزكه امر الهى ايله دعوت ايتدكده
مأمور اولان كسنهدن مأمور به اولان شيئك وقوعنه ارادت تعلق ايتديمى وامر دعوت ارادته موافقميدركه
مأمور به اولان شئ واقع اوله وياخود مأمور به اولان شيئك وقوعنه ارادت تعلق ايتمدى وامر دعوته مخالفدر
پس اول مأمور به اولان شئ واقع اولميه وحال بوكه رسول عموما كافه دعوته مأموردر * پس ارادته موافق
اولان امرده كلام بوقدر رسولدن صادر اولديغى بره واقع اولور ولكن ارادته مخالف اولان امر ايله امر ايتدكده
ارادته مخالف اولمغله اجابت اولنمديغندن مضطرب اولور ولكن ارادته مخالف اولديغندن اجابت اولنمديغن
فهم ايتمز * پس اكر دعوتده كنديسنك نقصانته حمل ايدوب دعوتده مبالغه ايدرسه (لا يكلف الله نفسا
الا وسعها) قولنه مخالف دعوتده مبالغه ايدرسه بويله مبالغه ايتمكدن ووسع وطاقتدن خارج امر ايتمكدن
حذر ايدر زيرا رسول عالمينه رحمتدر وسع وطاقتدن زياده تكليف ايتمكله مأمور دكلدر زيرا اظهار جهتده مبالغه
ايتمك اهلاك امتهسعى ايتمكدر واكر تكليف مالا يطاقدن احتراز ايدوب دعوتده مبالغه ايتمزسه عدم اجابت
قننده نقصان دعوته حمل ايدر * پس كما امرت قيدى نه كيم امر دعوت طرفنه ناظر اولوب رسولى امر دعوته
ترغيب ودعوتده اهمال ومساهلهدن انى تحذير وترهيب ايچون واقع اولديسه كذلك مدعو طرفنه دخى
ناظردركه وسع وطاقتدن زياده اكا تكليف ايتميه پس رسول عليه السلام (كما امرت) قيدندن مفهوم اولان
امرين بيننده متردد اولور واما مأمور اولان كسنهدن مأمور به اولان شيئك ارادته مخالف اولديغن مشاهده
ايديدى عدم اجابت قننده مضطرب اولمزدى * پس ذكر اولنديغى اوزره رسول دعوتله ظاهر اولدقده
استعدادات اشيا علمندن محتجبدر تاكيم دعوتده اكا فتور لازم كلميه ودعوتى عموم اوزره در اعيانك
امتيازندن اوترى پس امر دعوت رسول حقنده ابتلاء الهيدر)(ولا يعرف احدكم الارادة الا بعد وقوع
المراد) (وبر احد حكم ارادتى عارف دكلدر الا مرادك وقوعندنصكره يعنى مرادك وقوعندنصكره عارف
اولوركه اول مرادك وقوعنه ارادت الهيهنك حكمى جارى اولدى)(الا من كشف الله عن بصيرته فادرك
اعيان الممكنات فى حال ثبوتها على ماهى عليه فيحكم عند ذلك بما يراه) (يعنى مرادك وقوعندن اول حكم
ارادتى عارف دكلدر الا شول كسنه كه الله تعالى آنك بصيرتى عينى كشف ايلدى وبعض نسخهده عن بصيرته
واقع اولدى يعنى بصيرتى اوزره اولان حجابى رفع ايدوب بصيرتنى كشف ايلدى * پس اعيان ممكناتى علم الهيده
آنلرك ثبوتى حالنده شول شئ اوزره ادراك ايلديكه اعيان آنك اوزره ثابتهدر * پس اعيانك ادراكى قننده
مشاهده ايتديكى شيئله حكم ايدر ولكن الله تعالى هر براحدك عين بصيرتنى كشف ايتمز وعين بصيرتى
مكشوف اولان كسنهنك جميع اوقاتده دخى بصيرتى عينى كشف ايتمز انكيچون شيخ رضى الله عنه ايتدى)
(وهذا قد يكون ولا حاد الناس فى اوقات لا يكون مستصحبا قال تعالى قل ما ادرى ما يفعل بى ولا بكم فصرح

بالحجاب

بالحجاب وليس المقصود الا ان يطلع فى امر خاص لا غير) (وبو كشف آز اولوركه ناسك احادى ايچون اوقات
مخصوصهده واقع اولور آنلر ايچون مستصحب اولماز * زيرا عارف كامل وقت اولوركه وحدتك شهودندهدر پس
كثرتدن محتجب اولور وقت اولوركه كثرتك شهودندهدر پس وحدتك شهودندن محتجب اولور * پس شهود
وحدت وكشف حجاب غيرت اكا جميع اوقاتده مستصحب اولماز وبوكا دليل الله تعالينك رسول عليه السلامه
(قل ما ادرى ما يفعل بى ولا بكم) قوليدر يعنى سن ديكه بن درايتم بوقدر بكا نه ايشلنور ودخى سزكا
نه ايشلنور وبعض نسخهده (قال ما ادرى) واقع اولدى بو تقدير اوزره قالك ضميرى رسول عليه السلامه
راجع اولور وبو قولدن وحى الهيله رسول ايچون درايت واطلاعدن مقصود دكلدر الا امر خاصده آنك
اطلاعيدر غيرى دكلدر يعنى جميع اوقاتده وجميع امورده كشف واطلاع اوزره دكلدر تاكيم آيات ممكناتى آنلرك
ثبوتى حالنده ادراك ايليه وهر عينك حقنده ارادتك حكمنى عارف اوله

فص حكمة نورية فى كلمة يوسفية

(هذه الحكمة النورية انبساط نورها على حضرة الخيال) (وفى بعض النسخ على عالم الخيال يعنى بو حكمت
نوريه نورينك انبساطى حضرت خيال اوزره واقعدر يعنى مثال مطلقك صفت ذاتيهسى اولان نور حضرت
خيال اوزره كه حضرت منامدر منبسطدر يعنى نجنكم لطيفهٔ انسانيه كه روح انسانيدر جميع قواسيله
حضرت محسوساتدن حضرت خياله منبسط ومنتقل اولسه ونائمك دخى هيئت دماغى صحيح ومزاجى مستقيم
ومعتدل اولسه وآينهٔ قلبى دخى انواع رياضات ومجاهدات وتوجهات ومحاضرات ايله ربوبدن وملاحظهٔ
اعتبار وشهواتدن مجلى اولسه وحضرت خيال متصل ايله خيال منفصل بيننده كه مثال مطلق اولان
حكم اتصال باقى ومهيا اولسه واردات الهيه دخى اول نائمه بعض معانىٔ غيبيهيى صور خياليهده متجسده
اولديغى حالده كشف ايتمكه تعلق ايتسه مثال مطلقك صفت ذاتيهسى اولان نور غيبى حضرت خيال اوزره
منبسط اولور * پس آنك انبساطى سببيله حضرت خيالده منزله اولان معانىٔ غيبيهيى نائم صور خياليهده
مشاهده ايدر وبو قسم رؤياده حضرت خيال تصوير ايتديكى صورت خارجده اولان صورته مطابقه
وموافقهدر وبو رؤياده تعبير يوقدر وقسم آخرده مطابقه دكلدر رائينك قوت مصورهسى وآنك احوالى
ورؤيانك محلى حسبيله وزمان ادراكده صفت غالبهسى حسبيله صور متخيله اصله مناسبه وشبيه اولان صورده
وياخود اصلك عكسى اولان صورده ظاهر اولور وبو رؤياده تعبير واقع اولور * زيرا صورت واحده معانىٔ كثيرهٔ
مختلفه ايچون ظاهر اولور شخص واحده وياخود اشخاص متعددهيه * مع هذا صورت مرتبه صاحبى حقنده
معناى واحد مراد اولور وبو رؤيا دخى ايكى قسمدر برقسمى طوائفك اراذلى ايچون وبرقسمى خلايقك اكملى
ايچون واقع اولور وقسم ثانينك اصحابى دخى ايكى قسمدر برقسمى موطن رؤيايى عالمدر وبرقسمى متعلمدر
پس اكر عالم اوله جق اولورسه رؤياده صادقدر پس عكس اصل اوزره ظاهر اولوب مرتبه اولان صورتك عالم
مثال مطلقده متمثل اولان صورته وعلم اللهده متعين اولان تعينه نسبتى ندر اعظم واتم اولان نور علم ايله كه نور
علم تعبيردر عالم اولور وحضرت منامده اول صورتده متجسد اولان معنايى ادراك ايدوب عالم حسده اصليله
تعبير ايدر رسول عليه السلام لبنى علمله تعبير ايتديكى كبى واكر متعلم اوله جق اولورسه رؤيايى تصديق ايدوب
آنك ظاهرى اوزره اخذ ايدر واكا ظاهره اولان صورتدن حق تعالينك مرادى نه ايديكى آنك معرفتنده
حقك تعليمنه منتظر اولور ابراهيم عليه السلام كبى پس بو نوع رؤياده نور علمسز مجرد حضرت خيال اوزره نورك
انبساطى سببيله منامده متخيله اولوب مرتبه اولان صورك حقى منكشف اولماز انكيچون شيخ رضى الله عنه
فص اسحاقده فالتجلى الصورى فى حضرة الخيال محتاج الى علم آخر يدرك به ما اراد الله بتلك الصورة) ديدى
والا بعض رؤيا تعبيره وبعض دخى تأويله محتاج اولمزدى (وهو اول مبادى الوحى فى اهل العناية) يعنى عالم مثالك
صفت ذاتيهسى اولان نورك حضرت خيال اوزره انبساطى اهل عنايت اولان انبيا عليهم السلامك حقنده
مبادىٔ وحيك اولى ايدر * پس موطن رؤيا اولان حضرت خيال محل انبساط نور اولمق اعتباريله رؤيا مبدأ وحى
الهى اولور وقال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فاعلم ان مبدأ الوحى الرؤيا وهى لا تكون الا فى حال النوم پس
ضمير منفصل انبساطه راجع اولور ولكن نجنك اعلم ان مبدأ الوحى الرؤيا كلاميله بوندنصكره اولان عائشه

رضی الله عنهانك قوانه مناسب اولان بودركه ضمیر منفصل عالم خیاله ویاخود عالم خیال تأویلیله حضرت خیاله راجع اوله یعنی نورك انبساطی حضرت خیال اوزره درو حضرت خیال دخی مبادئ وحی الهینك اولیدر (تقول عائشة رضی الله عنها اول مابدأ به رسول الله صلی الله علیه وسلم من الوحی الرؤیا الصادقة) یعنی عائشه رضی الله عنها دیرکه وحی الهی اقسامندن اولکی قسمکه رسول الله صلی الله علیه وسلم انکله بدأ اولندی یعنی الله تعالی رسول علیه السلامه وحی انکله ابتدا ایلدی رؤیای صادقه ایدی یعنی رسول علیه السلام ایچون مبدأ وحی الهی رؤیای صادقه اولدی نته کیم شیخ رضی الله عنهك فتوحاتنده فاعلم ان مبدأ الوحی الرؤیا وهی لاتکون الا فی حال النوم قولی اکا دلالت ایدر ورسول علیه السلام وحی الهی اقسامندن رؤیا ایله بدأ اولنمق رؤیا ایله انك ظهورندن اولدر (فکان لایری رؤیا الاخرجت مثل فلق الصبح) یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم نبوتنك ابتدا ظهوری زماننده انك حالی بوایدیکه بر رؤیایی کوره زدی الا اول رؤیا عالم حس وشهادتنده صبح صادقك ظهوری کبی روشن وظاهر اولوردی قال الشیخ رضی الله عنه (تقول) ای عائشه رضی الله عنها (لاخفاء بها) عائشه رضی الله عنها مثل فلق الصبح قولیله دیرکه رؤیاسنك صدقنده وصورت خیالیه سی خارجده ظاهره اولان صورتنك عینی واقع اولمغده خفا یوغیدی فلق صبح کبی ظاهر ایدی قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات قالت عائشة رضی الله عنها فی الحدیث الصحیح اول مابدأ به رسول الله صلی الله علیه وسلم من الوحی الرؤیا الصالحة فکان لایری رؤیا الاجاءت مثل فلق الصبح وسبب ذلك صدقه صلی الله علیه وسلم فی الحدیث فانه ثبت عنه انه قال اصدقکم رؤیا اصدقکم حدیثا فکان لایحدث بما یدرکه باحدی قواه الحسیة اوبکلها ماکان یحدث بالعرض ولایقول مالم یکن ولاینطق وافی الیقظة عن شیء تصوره فی نفسه مما لم یر تلك الصورة بجملتها عین فی الحس فهذا سبب صدق رؤیاه انتهی کلامه (والی هنا بلغ علمها لاغیر) یعنی رسول علیه السلامك وحی رؤیای صادقه ایله بدأ اولندیغن وعائشه رضی الله عنها ظاهر اوزره اخذ ایدوب انك مبلغ علمی ظاهرده رؤیانك وقوعنه دك اولدی اندن تجاوز ایتمدی (وکانت المدة له فی ذلك ستة اشهر ثم جاءه الملك) عائشه رضی الله عنهانك کلامندندر دیرکه رسول علیه السلامك مدتی وآنك وحی رؤیای صادقه ایله اولمقده التی آی ایدی اندنصکره اکا ملك کلدی * پس عائشه رضی الله تعالی عنها حضرت خیالله حضرت شهادتی فرق ایتدی وملکك وحی الهیله نزولن حضرت شهادته تخصیص ایدوب حضرت شهادتی حضرت خیاله الحاق ایتمدی (وماعلمت ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قدقال ان الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا) وعائشه رضی الله عنها بیلمدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت شهادتی حضرت خیاله وحضرت خیالی حضرت شهادته الحاق ایدوب ایتدی تحقیق حیات حسی ایله حی اولوب اویانق اولان ناسك بعضیلری نائملردر ونوم حضرت خیالدر * پس چنکم میت اوله لر منتبه اولورلر * پس حضرت خیالکه موتدر حضرت شهادته الحاق ایلدیکه محل انتباهدر * پس حدیثدن فهم اولنان بودرکه حضرت شهادت دخی حضرت خیالدر وملکك رسول علیه السلامه وحی الهی ایله مرئی اولمسی حضرت خیالدندر یعنی رسول علیه السلام عالم ایدی که هرامرکه عالم غیبدن عالم شهادته ظهور ایدر آنك ظهوری کرك عالم حس وخیالده وکرك عالم مثالده اولسون ظاهر اولان وحی والهامك تعریفی وبرشینك تکوینی مراد اولدیغنه حق تعالیدن رسول علیه السلامه اعلامدر * پس رسول علیه السلام ان الناس نیام قولیله اشارت ایدر هرنسنه که حق تعالی خلق اوزره اجرا ایدر معانی غیبیه دن برمعنانك صورتیدر وحقایق علمیه دن برحقیقتك مثالیدر لکن ذکر اولنان معانی وحقایق مرایای صور وامثله ده مشاهده ایتمکدن خلق نوم غفلتده نائم وحقیقت امری بلمکدن حجاب طبیعتده محتجب وهائمدر * پس افراد انسانیه دن هرفرد موت ارادی جامی ذوق ایدوب شهود وجه باقیده هالك اولدقده انتباه بقا بعد الفنا ایله منتبه اولور * پس شاهد معنی لباس صورتده جلوه کر ومجالی اکوان حسن معشوق حقیقی یه مجلی ومظهر اولدیغن علم غیبی وکشف معنوی ایله عالم اولور (بیت)

(جهان مرآت حسن شاهد ماست * فشاهد وجهه فی کل ذرات) * پس عائشه رضی الله عنهانك مبلغ علمی بوایدیکه رسول علیه السلامك مبدأ وحی رؤیای صادقه ایدی اندنصکره اکا ملك کلدی وآنك علمی احاطه ایتمدیکه رسول علیه السلام (اینما تولوا فثم وجه الله وهو علی کل شیء شهید) فحواسی اوزره جمیع مدارکك علوی

وسفلیده حقك هویتنی حاضر ومرایای جمیع اشیاده آنك وجهنی ظاهر مشاهده ایدردی وآنك شهودندن بر لحظه غائب اولمزدی انکیچون (اللهم انی اسئلك لذة النظر الی وجهك الکریم) قولیله حقك وجه کریمنه شهودی تصریح ایلدی وشهودنده فانی اولوب لذت شهودی طلب ایتدی لذت شهود مرتبه سی شهوددن اعلی ولمغله زیرا حقك شهودنده فنا موت حقیقیدرکه (کل شیء هالك الا وجهه) قولنده اولان هلاکدن کنایه در ولذت شهود بقا بعد الفنا ایله واقع اولورکه (فاذا ماتوا انتبهوا) قولنده اولان انتباه حقیقی اندن عبارتدر (وکل مایری) (رسول الله صلی الله علیه وسلم) (فی حال الیقظة) (وفی بعض النسخ فی حال النوم) (فهو من ذلك القبیل) ای من قبیل مایری فی نومه یعنی هرنسنه که رسول علیه السلام یقظه سی حالنده احوال وافعال وصوردن مشاهده ایدردی نومنده مشاهده ایتدیکی صور خیالیه قبیلندندر زیرا رسول علیه السلام حالت یقظه یی نومه الحاق ایلدی * پس حالت یقظه ده اکا مرئیه ومدرکه اولان احوال وامور دخی حضرت منامده مرئیه ومتخیله اولان صوره الحاق اولنوب انلرك قبیلندن قلنمق اولیدر (وان اختلفت الاحوال) واکرچه کیم حالت یقظه ده ظاهره اولان امثله نك احوالی ایله حالت نومده متخیله اولان صورت احوالی رائی اوزره مختلفه اولدیسه حس وخیالك اختلافی اعتباریله ولکن حس وخیالده ظاهره اولان صور امثله نك هربریسی معانی عینیه دن برمعنانك مثالی وصورتی اولدیغی حیثیتله احوال بینده اختلاف یوقدر (فمضی قولها) (ای مقول عائشة رضی الله عنها) (ستة اشهر بل عمره علیه السلام کله فی الدنیا بتلك المثابة) (پس رسول علیه السلامك عمرندن عائشه نك التی ای مقولی اولان مدتك یقظه سی کچدی بلکه دنیاده رسول علیه السلامك عمرینك کلیسی نوم مثابه سنده کچدی یعنی نومده مرئیه اولان صور انلردن مراد اولنان معانی ایله تعبیر اولندیغی کبی عائشه رضی الله عنهانك التی ای دیدیکی عمرینك حالت یقظه سی بلکه دنیاده عمرینك کلیسی نوم مثابه سنده ایدی التی وای مدتنك حالت یقظه سنده بلکه عمرینك کلیسنده حس کوردیکی صوردن انلرك معانی سنه یعنی صورده متجلی اولوب اکا اسماسنك حقایقن معرف اولان حقه عبور ایدوب انکله تعبیرا تمك مثابه سنده ایدی وبعضیلر قتنده مضی بطل معناسنه در وستة اشهر قولی قولها قولندن بدلدر ای بطل قولها ستة اشهر بل عمره کله فی الدنیا بتلك المثابة یعنی عائشه رضی الله عنهانك رسول علیه السلامك وحی التی ای مقداری رؤیا ایله ایدی دیدیکی قولی باطل اولدی بلکه انك عمرینك دنیاده کلیسی رؤیا مثابه سنده ایدی دیمك اولور (انما هو) ای ماقالت من المدة (منام فی منام) یعنی عائشه نك مقولی اولان مدت منام ایچره منامدر منام اول حضرت خیالدر ومنام ثانی حالت یقظه درکه رسول علیه السلام الناس نیام قولیله اندن نوم ایله تعبیر ایلدی بوتقدیر اوزره عائشه نك مقولی عائد اولور وجائزدرکه انما هو منام فی منام قولی مبتداء محذوفك خبری اوله وضمیرا کا عائد اوله ای فوحیه انما هو منام یعنی رسول علیه السلامك جمیع عمری منام مثابه سنده اولیجق * پس آنك وحیی منام ایچره منامدر وانما هو منام فی منام قولی بتلك المثابة قولندن بدل اولمق جائزدر (وکل ماورد من هذا القبیل) وهرشیکه نومده مرئی اولان شیء قبیلندن وارد اولدیکه حد ذاتنده صورت معینه اوزره اوله ونومده ویاخود حس وصورت اثرادده ظاهر اوله ویاخود هرشیکه منام ایچره منام قبیلندن وارد اولدی (فهو المسمی عالم الخیال) (پس بوقبیلدن وارد اولان شیء عالم خیال ایله مسمادر یعنی عالم خیالدندر * پس رسول علیه السلامه وارد اولان وارد الهی ووحی ربانی کرك نومده رؤیای صادقه ایله اولسون وکرك حسده ملکك ورودی ایله وکرك حسدن اخذ اولنمغله وکرك انك قلبنه ملکك نزولی ایله اولسون جمله سی عالم خیالدندر وملکك اکا مرئی اولمسی دخی عالم خیالدندر) (ولهذا یعبر ای الامر الذی هو فی نفسه علی صورة کذا ظهر فی صورة غیرها) (وبوا جلدن اوتری یعنی بوقبیلدن وارد اولان شیء عالم خیال ایله تسمیه اولندیغندن اوتری تعبیر اولنور شول امرکه اول کندی نفسنده برصورت معینه اوزره اوله اندن غیری برصورتده ظاهر اوله بوتقدیر اوزره ای حرفی یعبر قولنك ضمیرنی تفسیر ایدر وجائزدرکه یعبر قولنك ضمیری کل ماورد قولنده مایه راجع اوله وای حرفی هذا القبیل قولنی تفسیرا یلیه ای کل ماورد من هذا القبیل ای من الامر الذی هو فی نفسه علی صورة کذا ظهر فی صورة اخری غیرها فهو المسمی عالم الخیال ولهذا یعبر) (فیجوز ای فیعبر) (العابر من هذه الصورة التی ابصرها النائم) (پس نائم نومنده کوردیکی صورتدن عابر عبور ایدر

الی صورة ماهو الامر علیه ان اصاب) شول شیئك صورتنه که امر انك اوزره در اکر عابر تعبیرنده اصابت ایدرسه
یعنی عابر صورت متخلیه دن صورت متعینه سنه عبور ایدر که نفس امرده امر اول صورت اوزره عالم مثالده
متمثل اوله وعلم الهیده انك اوزره متعین اوله کظهور العلم فی صورة اللبن رسول علیه السلامه منامده لبن
صورتنده علمك ظهوری کبی) (فیعبر فی التأویل من صورة اللبن الی صورة العلم) (پس رسول علیه السلام
تأویلده لبن صورتندن علم صورتنه عبور ایتدی) (فتأول) (علیه السلام) (ای قال ماهذه الصورة اللبنیة
الی صورة العلم) (پس رسول علیه السلام لبن صورتنی تأویل ایلدی یعنی منامده مرئیه اولان بو صورت
لبنیه نك مآلی علم صورتنه در دیدی یعنی علم ایله تعبیر اولنور قال الشیخ رضی الله عنه فی فص اسحق الاتری
رسول الله صلی الله علیه وسلم اتی فی المنام بقدح لبن قال فشربته حتی خرج الری من اظافیری ثم اعطیت فضلی
عمر قیل ما اولته یا رسول الله قال العلم وما ترکه لبنا علی صورة ما رأه لعلمه بموطن الرؤیا ولعلمه ما یقتضی من التعبیر
انتهی کلامه پس رسول علیه السلام سدی کوردیکی صورت اوزره ترك ایتمدی بلکه انی علم ایله تعبیر
ایتدی موطن رؤیایی عالم اولدیغندن اوتری ورؤیا تعبیردن نه اقتضا ایدر انك معلومی اولدیغندن اوتری زیرا
سد فطرتك اولندن اطفال ناقصك ابدانته غدا اولدیغی کبی علم نافع دخی ارواح مؤمنینه روحك فطرتی
اولندن غدادر اجساد ناقصه ایله ارواح ناقصه نك تربیه وتکمیلنده سد ایله علمك مناسبتندن اوتری حضرت
منامده علمك صورتی سد صورتنده ظاهره اولدی ماکی که صورت حیاتدر وعسل کبی که صورت علوم
ذوقیه عرفانیه در وخمر کبی که صورت حبیات وعشقیات شهودیه در) (ثم انه صلی الله علیه وسلم کان اذا اوحی
الیه اخذ عن المحسوسات المعتادة) اندنصکره رسول صلی الله علیه وسلمك حالی بو ایدیکه نه وقتکه اکا وحی
اولنسه یعنی اکا وحی اولنمغه ارادت الهیه متعلقه اولدقده محسوسات معتاده سندن اخذ اولنوردی فسجی
ای البس ثوبا مثالیا یقال سجیته ای البسته الثوب اوستر عن المحسوسات المعتادة یعنی عالم مثالدن اکا بر لباس
کیدیریلوردی ویاخود محسوسات معتاده دن ستر اولنوردی) (وغاب عن الحاضرین عنده ودخی آنك یاننده
حاضر اولنلردن غائب اولوردی) (فاذا سری) (ای رفعه عنه یعنی نه وقتکه اندن لباس مثالی رفع اولنسه که
انکله حاضر یندن غائب اولوردی ویاخود نه وقتکه اندن کشف اولنسه ووحیك ثقلی زائل اولسه) (رد) (
محسوسات معتاده یه رد اولنوردی) (فما ادرکه) (ای الوحی) (الا فی حضرة الخیال الا انه لا یسمی نائما) (پس
رسول علیه السلام عالم حسدن غائب اولدیغی زمانده وحی ادراك ایتمدی الا حضرت خیالده الا بو نوع غیبه ایله
رسول علیه السلام عالم حسدن غائب اولدیغی زمانده نائم تسمیه اولنمز زیرا نوم امر مزاجی ووضعی طبیعیدر
ووحی الهی ایچون اخذ وضع الهیدر) (وکذلك اذا تمثل له الملك رجلا فذلك من حضرة الخیال) (وکذلك
رسول علیه السلامه نه وقتکه ملك رجل صورتنده متمثل اولوردی ووحی الهی ایله بشر صورتنده نازل اولوردی
حضرت خیالدن ایدی بونده حضرت خیالدن مراد عالم مثالدر زیرا ارواح مجرده ومعانی غیبیه یه مثال
مطلقده صور مثالیه ده متمثله اولور واندن مرئیه اولوب مشاهده اولنور* پس ملك وحی الهی ایله رسول
علیه السلامه نازل اولوب رجل صورتنده متمثل اولدقده عالم مثالدندر که حضرت خیالدر ظاهر اولوب متمثل
اولوردی ولکن رجل صورتنده متمثل ویاخود حسله ادراك اولنان اشخاص مختلفه دن بر شخصك شکلنده
متشکل اولان ملکك ادراکنه کاه اولوردی که رسول علیه السلام منفرد اولوردی یعنی اندن غیری ملکی
کمسنه ادراك ایتمزدی وکاه اولوردیکه انك یاننده حاضر اولنلر معا ادراك ایدرلردی ولکن اول شخص ملك
ایدیکن بلمزلردی پس ملك رسول علیه السلامه رجل صورتنده ظاهر اولدقده ربك حدیثنی یعنی وحیی
سمعنه القا ایدردی وبعض زمانده وحی الهی ایله قلبنه نازل اولوردی حتی ذاتی ایله نبینك روحی نورینه واصل
اولوب وحی القا ایدردی ولکن جسمی حافظ اولان روحك اکا القا اولنان وحیه اشتغالی سبیله مزاجی متغیر
وطبعی منحرف اولوردی ملك اول وحیی اکا ادا ایدوب اندن منصرف اولنجه اندنصکره اول حال
اندن رفع اولنوب ناصیه سنده عرق ظاهر اولوردی وحمرة وجه صفحه عذارنده باهر اولوب قیددن چوزلمش
کبی قائم اولوردی* پس انکچون ملك رجل صورتنده متمثل اولدقده القا ایتدیکی وحیی اخذ ایتمك اکا دخی
اهون ایدی زیرا سمع جهتیله اخذ ایدردیکه اکا محادثه دیرلر زیرا انده انحراف مزاج وتغیر طبع یوقدر وبو جمله ده

ولیاءالله ایچون مشرب شهی وحظ هنی واردر) (فانه لیس برجل) (زیرا وحی الهی ایله رسول علیه السلامه
متمثل اولان ملك حد ذاتنده رجل دکلدر) (وانما هو ملك فی الحقیقة فدخل فی صورة انسان) (بلکه حقیقتده
اول شخص ملکدر که وحی الهی رسول علیه السلامه القا ایتمکیچون انسان صورتنه داخل اولدی پس ملکك
رسول علیه السلامه رجل صورتنده متمثل اولوب مرئی اولمسی عالم خیالدندر زیرا اکر عالم خیالدن اولمیدی
کندی صورت اصلیه سن قویوب صورت انسانده که صورت اخرادر متمثل اولمزدی) (فعبر الناظر العارف حتی
وصل الی صورته الحقیقیة) (پس رجل صورتنه ناظر اولان عارف که رسول علیه السلامدر رجل صورتندن
عبور ایتدی حتی آنك صورت حقیقیه سنه واصل اولدیکه اول صورت ملکیه در که حق تعالی اول صورتی ملك
ایله تسمیه ایتدی واکثر نسخده فعبره واقع اولدی یعنی ناظر عارف رجلی ملك ایله تعبیر ایلدی حتی آنك صورت
اصلیه وحقیقیه سنه واصل اولدی) (فقال هذا جبرائیل اتاکم یعلمکم دینکم) (پس جبرائیل علیه السلام
وحی الهی ایله رسول علیه السلامه رجل صورتنده نازل اولدقده انده حاضر اولان اصحابه رسول علیه
السلام ایتدی بو جبرائیلدر سزه کلدی دینکزی سزه تعلیم ایتدیکی حالده ویعلمکم قولنده لام ویاخودکی تقدیر
اولنور سه دیمك اولور سزه کلدی تاکیم دینکزی سزه تعلیم ایلیه* پس رسول علیه السلام اول رجل مرئیدن
جبرائیل ایله تعبیر ایلدی) (وقد قال لهم من قبل ردوا علی الرجل) (وحالبو که رسول علیه السلام اصحابه
بو قولدن اول ردوا علی الرجل دیمش ایدی یعنی جبرائیل رسول علیه السلام اوزره دخول ایتمك استدکده
اصحابك بعضسی دخولدن آنی منع ایتدکده پس رسول علیه السلام انلره ایتدی اول رجلی بنم اوزریمه رد ایدك
یعنی ایچرویه کیرمکدن منع ایتمك (فسماه بالرجل) اولا (من اجل الصورة التی ظهر لهم فیها) پس رسول علیه
السلام جبرائیلی اولا رجل ایله تسمیه ایتدی شول صورت اجلندن اوتری که جبرائیل انلره اول صورتده ظاهر
اولدی) (ثم قال هذا جبرائیل فاعتبر الصورة التی مآل هذا الرجل المتخیل الیها) (اندنصکره رسول علیه السلام
ایتدی بو جبرائیلدر پس بو قولده شول صورتی اعتبار ایتدیکه بو رجل متخیلك مآلی اول صورته در که اول صورت
انك صورت حقیقیه سیدر که حق تعالی اول صورته جبرائیل تسمیه ایتدی (فهو صادق فی المقالتین) پس رسول
علیه السلام مقالتینده یعنی ردوا علی الرجل قولنده وهذا جبرائیل قولنده صادقدر) (صدق للعین) (ای
لاعتباره عین الرجل وهی صورته الظاهرة التی ظهر هو بها) (فی عین الحسیة) (عین حسیه ده رجلك ظاهره
اولان عیننندن اوتری یعنی انك صورت ظاهره سن اعتبار ایتدکندن اوتری رجلدر دیمسنده صادق اولدی
(وصدق فی ان هذا جبرئیل فانه جبرئیل بلا شك) (ودخی رجل متخیلك صورت حقیقیه سن اعتبار ایدوب
بو جبرئیلدر دیدیکی قولنده صادق اولدی زیرا اول رجل متخیل حقیقتده بلاشك جبرئیلدر (امدی) ای وجه
وحدتدن نقاب کثرتی رفع ایدن اهل دل وای مرآت قلبن غبار خیال ماسوادن مجلی قیلان مرد مقبل سکا
شویله معلوم اولسونکه شیخ رضی الله عنه رسول علیه السلامك جمیع اقسام وحیی عالم خیالدن اولدیغن
بیان ایدوب الناس نیام فحواسی اوزره عالم حس وشهادتده موجود اولان ناس نائم اولدیغن وعالم حس دخی
عالم منام اولدیغن جریده تحققده عیان ایتدکدنصکره یوسف علیه السلامك احوالی بیانته شروع ایدوب
ایتدی) (وقال یوسف علیه السلام لابیه) (یا ابت) (انی رأیت) (فی الرؤیا) (احد عشر کوکبا والشمس والقمر
رأیتهم لی ساجدین) و یوسف والدی یعقوب علیه السلامه ایتدی ای بدر تحقیق بن رؤیاده اون بر کوکبی وشمس
ایله قمری کوردم انلری بکا ساجدین کوردم* پس یوسف علیه السلامك (رأیتهم لی ساجدین) قولنده اولان
جمع مذکر ضمیری ایله صیغه جمع مذکر دلالات ایدر که یوسف علیه السلام بو کلامی یعقوبه نقول ایدوب رؤیاسنی
اکا اقتصاص ایتمزدن اول صور کواکبدن مراد آنك اخوتی وشمس وقمردن مراد آنك والد وخاله سی
اولدیغن بیلمش اوله) (فرأی اخوته فی صورة کواکب ورأی اباه وخالته فی صورة الشمس والقمر) (پس یوسف
علیه السلام اخوتن صورت کواکبده کوردی ووالدی ایله خاله سن شمس وقمر صورتنده کوردی (امدی)
یوسف علیه السلام اخوتن صورت کواکبده وابوینن صورت شمس وقمرده رؤیتنك حکمتی بودر که شمس ایله
قمرتنه کیم سائر کواکبك انوارنه نسبت ایله ابوین کبی اصلدر وکواکب ایله قمرك دخی تنه کیم ماخذ انواری
شمسدر کذلك یعقوب علیه السلام فلك نبوتده خورشید انور ونیر اعظم وزوجه سی قمر کبی آنك نورینه مرآت

ومظاهر واسرار نبوّته محرم ایدی واولادینك هر بریسی اول مطلع نبوّتدن طلوع ایتمش بر نجم سعید اختر وبرج خاندان جلیلدن ظهور ایتمش بر كوكب دری انور ایدیكه یوقد من شجرة مباركة مفهومی اوزره یعقوب علیه السلامك نبوّتی مشكاتندن هر بریسی اقتباس انوار نبوّت لیالی ضلالات وظلمات غوایتده متحیر اولان خلقی طریق هدایته دلالت ایدرلردی* پس بو مناسبتدن اوتری یوسف علیه السلامك خیالی ابوینی صورت شمس وقمرده واخوتنی صور كواكبده تصور ایلدی (هذا الادراك من جهة خیال یوسف علیه السلام) یوسف علیه السلامدن بو ادراك یعنی صور كواكبده اخوتنی وصورت شمس وقمرده والدی ایله خالته سنی ادراك ایتدیكی یوسف علیه السلامك خیالی جهتندندر (ولو كان من جهة المرئی) واكر ادراك مذكور مرئی جهتندن یعنی اخوتی ایله والد وخالته سی طرفندن اولیدی (لكان ظهور اخوته فی صورة الكواكب وظهور ابیه وخالته فی صورة الشمس والقمر مرادالهم) اخوتنك صورت كواكبده ظهوری ووالدی ایله خالته سنك صورت شمس وقمرده ظهوری انلرك مرادی اولوردی یعنی كندی نفسلرنده صور كواكب ایله شمس وقمر صورتنده ظهورلرن تصور ایدوب مراد ایدینورلردی ولكن بو ظهور انلرك مرادی اولمدی زیرا اكر انلرك مرادی اولیدی آنی اولوردیكه یوسفك ادراك ایتدیكی یعنی صور كواكب ایله شمس وقمر صورتنده حضرت منامده یوسفه ظاهر اولوب اكا سجده ایتدكلرن انلر دخی عالم خیالده ادراك ایدوب عالم شهادتده عالم اولورلردی زیرا خزانهٔ خیالده اولان شیئك ادراكی كاه اولوركه رائی ایله مرئی طرفندن معا واقع اولور (فلما لم یكن علم بما رآه یوسف علیه السلام كان الادراك من یوسف علیه السلام فی خزانة خیاله) پس وقتا كیم یوسف علیه السلامك مشاهده ایتدیكی شیئه انلرك علمی اولمدیسه یعنی وقتا كیم انلر بلمدیلركه یوسف علیه السلام انلری صور كواكب ایله شمس وقمر صورتنده كوردی وانلرك اكا سجده ایتدكلرین مشاهده ایتدی ادراك مذكور یوسف علیه السلامدن واقع اولدی انك خیالی خزانه سنده یعنی اندن ادراك انك خیالی خزانه سنده مرئی اولمق جهتندن اولدی انلرك طرفندن اولمدی (وعلم ذلك یعقوب علیه السلام حین قصها علیه) ویعقوب علیه السلام رؤیایی عالم اولدی یوسف علیه السلام رؤیاسنی اكا تقصیص ایتدیكی حینده یعنی كواكب وشمس وقمر صورینك مآلنی وسجده نك سرّنی یعقوب علیه السلام بیلدی اما یوسف یعقوب علیه السلامه رؤیاسنی دیمزدن اول یعقوب رؤیایه مطلع اولمدیغندن بیلدیكه یوسفك اخوتی رؤیاسنه مطلع اولمامشلردر (فقال یا بنی لاتقصص رؤیاك علی اخوتك فیكیدوا لك كیدا) پس یعقوب یوسف علیهما السلامه اخوتنی رؤیاسنه مطلع ایتمكدن نهی ایتدك ایچون ایتدی ای اوغلجغم رؤیاكی برادرلریكه كشف ایدوب نقل ایتمه تا كیم رؤیانك حقیقتنه مطلع اولمسونلر* پس اكر اكا مطلع اولهجق اولورلرسه انلر اوزره اولان تفوّق وفضیلتكی بیلوب سنك هلاككه برحیله احتیال ایدرلر (ثم برأ ابنائه عن ذلك الكید والحقه بالشیطان) اندنصكره یعقوب اوغلارنی اول كیددن بری ایلدی وانی شیطانه الحاق ایلدی یعنی اولا كیدی انلره اسناد ایلدی بعده انی شیطانه الحاق ایلدی (ولیس) (ماذكره یعقوب من تبرئة ابنائه عن الكید والحاقه بالشیطان) (الاعین الكید) وحالبوكه یعقوبك ذكر ایتدیكی شیء دكادر الا یعقوبدن یوسف علیهما السلامه عین كیددر یعنی یعقوبك ابناسندن ظهور ایدن كید مقابله سنده یوسفك قلبنده انلره عداوت واقع اولمسون دیو یعقوب اول كیددن ابناسنی بری ایدوب شیطانه الحاق ایلدی زیرا كید القاءات شیطانیه دندر وبر وجه دخی بودركه یعقوب یوسف علیهما السلامه تحقیكم (لاتقصص رؤیاك علی اخوتك فیكیدوا لك كیدا) دیدی یوسف علیه السلام برادرلرینك اكا عداوتلرین بیلدی* پس قلبنده انلره سوء ظن واقع اولدی* پس نبوّته سلامت صدر وصفاء قلب ونقاوهٔ باطن لابد اولمغله یعقوب یوسف علیهما السلامی برادرلرینه اولان سوء ظندن تزكیه ایتمكده ودخی آنی تربیه ایدوب فراست ایله انده فهم ایتدیكی نبوّته تزیین ایتمكده یوسفه كید وحیله ایدوب ابناسنی كیددن بری ایتدی وانی شیطانه الحاق ایتدی تا كیم اخوتنه اولان سوء ظندن انك قلبی پاك اوله ولكن وجه ظاهر بودركه یعقوب ابناسنی كیددن بری ایدوب انی شیطانه الحاق ایتدیكی یوسفه عین كید اولماسنك وجهی بودركه یوسف انلرك كیدلرندن امین اولمغله انلرانی كید وحیله ایله یعقوبدن الوب جب ایچنه القا ایتمكله اكا كید ایتدیلر ویوسف علیه السلام اسیر وغریب اولوب انلرك مكرلری سببیله (كیدهن عظیم) (نسوانك وزلیخانك

كید عظیمنه مبتلا اولدی) (فقال ان الشیطان للانسان عدو مبین ای ظاهر العداوة) پس یعقوب علیه السلام ایتدی تحقیق شیطان انسان ایچون عدو مبیندر یعنی عداوتی ظاهره در* پس بو كلام یوسفه عین كید اولدی تا كیم برادرلرینی عدو عدا ایتموب محبتلرن دخی قلبندن ازاله ایتمیه وشیطانك انسانه اولان عداوت ظاهره سنك سببی اولان كیدك شیطانه الحاقی سببیله برادرلرندن صادر اولمسندن دخی حذر اوزره اوله امین اوزره اولمیه* پس یعقوبك مرادی بو ایدیكه یوسفك قلبنده اخوتنك محبتن اثبات ایدوب كیدلرندن دخی آنی حفظ ایلیه) (ثم قال یوسف بعد ذلك فی آخر الامر) اندنصكره یوسف علیه السلام بو اشیانك ظهورندن ایتدی هذا تأویل رؤیای من قبل قد جعلها ربی حقا) بوندن اول اولان رؤیانك تأویلی بودر تحقیق بنم ربم آنی حق ایلدی (ای اظهرها فی الحس بعد ما كانت فی صورة الخیال) یعنی رؤیایی عالم حسده اظهار ایلدی رؤیا صورت خیالده متمثله اولدقدنصكره یعنی انلر صور كواكب ایله شمس وقمر صورتنده اكا سجده ایتدكاری صورت خیالده ایدی حق تعالی انی عالم حسده بغیر تغییر واقعه یه موافق اظهار ایلدی* پس اخوان یوسف والد وخالته سیله مصره داخل اولوب سجدهٔ تحیت وتكریم انلردن صادر اولمزدن اول یوسف علیه السلام رؤیانك حقیقتنه واقف ایدی یعنی صور كواكب ایله شمس وقمر صورتنده ظاهر اولوب اكا سجده ایدن اخوتی ایله والد وخالته سی ایدیكن بیلوردی انكیچون) (هذا تأویل رؤیای من قبل قد جعلها ربی حقا) دیدی یعنی صورت خیالیه دن عالم حسه اظهار ایلدی وصورت خیالیه حق اولدیغنك معناسی بودركه حس ظاهرده صورت عقلیهٔ حقیقیه یه وصورت شخصیهٔ مثالیه یه مطابق ظاهر اوله زیرا امور غیبیه یی اخذ ایتمك كاه اولوركه عالم قدسدن اولور وكاه اولوركه عالم مثالدن اولور صور مثالیه دخی اولمز الا معانیٔ عقلیه یه مطابقه اولور وكذلك صور خارجیه دخی صور مثالیه یه موافق اولور* پس یوسف علیه السلام صور خیالیه ایله صور حسی بینی فرق ایدوب (قد جعلها ربی حقا) (ای اظهرها فی الحس بعد ما كانت فی صورة الخیال دیدی) (فقال له) (ای للامر النبی صلی الله علیه وسلم (الناس نیام) پس نبی مكرم محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم بو امردن اوتری یعنی یوسف حسله خیال بینی فرق ایتدیكندن اوتری رسول علیه السلام (الناس نیام) دیدی* پس رسول علیه السلام حسی خیالدن فرق ایتدی بلكه حقیقتده حس عین خیال اولدیغن وخیال عین حس اولدیغن بیان ایلدی فكان قول یوسف علیه السلام قد جعلها ربی حقا بمنزلة من) پس ادراك محمد صلی الله علیه وسلمده یوسف علیه السلامك قد جعلها ربی حقا) قولی شول شخصك قولی منزله سنده اولدی (رأی فی نومه انه قد استیقظ من رؤیا رآها ثم عبرها) نومنده كوردیكه تحقیق اول مستیقظ اولدی شول رؤیادنكه انی كوردی اندنصكره انی تعبیر ایلدی یعنی نومنده كوردیكه رؤیادن مستیقظ اولدی اندنصكره انی رؤیاده تعبیر ایلدی (ولم یعلم انه فی النوم عینه) (تاكید للنوم) (ما برح) وحالبوكه اول شخص بلمدیكه كندیسی عین نومده در نومندن اصلا زائل دكادر) (فاذا استیقظ یقول رأیت كذا ورأیت كانی استیقظت واولتها بكذا) پس تحقیكم اول شخص نومندن اویانسه صورت معینه ده كوردیكی رویاسنی اصحابنه نقل ایدوب دیركه بن شویله بر رؤیا كوردم وكوردم كان بن استیقاظ ایدم واول رؤیایی شویله بر صورت ایله تأویل ایلدم* پس نومندن استیقاظ ایتدكده رؤیا ایچنده رؤیا كوردیكی شیئی ورؤیای ثانیه ده كوردیكی صورتی رؤیای اولی عالمنده استیقاظ ایدوب اول رؤیایی انده نه صورت ایله تأویل ایتدیسه آنی نقل ایدر) (هذا) (ای قول یوسف قد جعلها ربی حقا) (مثل ذلك) (یعنی یوسف علیه السلامك (قد جعلها ربی حقا) قولی اول شخص رؤیا ایچنده رؤیا كوروب ورؤیای ثانیه دن استیقاظ ایدوب رؤیای اولیده انی تعبیر ایتدیكی كبیدر یعنی رؤیاسنی حس معهود قیاس ایدوب صور حسیهٔ ظاهره ایله انی تعبیر ایتدیكی كبیدر* پس یوسف علیه السلامك رؤیاسی شخصك رؤیاده اولان رؤیاسی منزله سنده در وعالم حسده قد جعلها ربی حقا قولی اول شخص رؤیای ثانیه سندن استیقاظ ایدوب رؤیای اولیسنده انك تعبیری مثابه سنده در (والناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا) حدیثنك مفهومی اوزره عالم حس عالم منامدر وناس آنك ایچنده نوم غفلتده در* پس ناس ذوق جام فنا ایدوب انتباه بقاء حقیقیله منتبه اولدقلرنده جمیع صور حسیه وخیالات مغفویده حقی مشاهده ایدوب انلری حقله تعبیر ایتدكاری اول شخص رؤیاسندن استیقاظ ایدوب حس ظاهرده آنك حكایت وتعبیری مثابه سنده در عالم حس وخیال اولدروعالم منام خیال ثانیدر ومنام ایچره منام

خيال ثانيدر) (فانظركم بين ادراك محمد عليه السلام وبين ادراك يوسف عليه السلام فى آخر امره) (پس اى
مستيقظ نوم خيال وغفلت واى رافع حجب وحدت سن عين بصيرت ايله نظر ايله كه محمد صلى الله عليه وسلمك ادراكى
بينله يوسف عليه السلامك آخر امرنده اولان ادراكى بيننده نه مقدار تفاوت واردر) (حين قال هذا تأويل
رؤياى من قبل قد جعلها ربى حقا) (شول حينده كه (هذا تأويل روياى من قبل قد جعلها ربى حقا) ديدى
(معناه حسا اى محسوسا وكان لا محسوسا) (يوسف عليه السلامك) (قد جعلها ربى حقا) (قولنك معناسى
تحقيق بنم ربم آنى حس ايلدى يعنى صورت خيالدن اخراج ايدوب انى محسوس ايلدى وحالبوكه منامده مرئى
اولان شئ محسوسدن غيرى دكل ايدى) (فان الخيال لا يعطى ابدا الا المحسوسات) (زيرا خيال محسوساتدن
غيرى ابدا برشيئى اعطا ايتمز زيرا اكر عالم خيالده متخيل اولان شئ محسوس اولميدى آنك ادراكى ممكن اولمزدى
(غير ذلك ليس له اعطاء) محسوساتدن غيرى خيال ايچون بوقدر يعنى خيالده صور محسوسه دن غيرى برشئ
ظاهر اولمز زيرا خيال خزانهٔ محسوساتدر * پس هرنسنه يى كه خيال اعطا ايدر محسوسدر (امدى) شول
اشارت اولنديغى اوزره ادراك يوسف عليه السلام ايله محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك ادراكى بيننده فرق
بودركه يوسف فرقان صاحبى اولمغله صور حسيه بيننى فرق ايتدى ومحمد عليه الصلاة والسلام
قرآن صاحبى اولمغله صور حسيه يى صور خياليه ايتدى وصور خياليه يى دخى صور حسيه ايتدى بلكه صور
خارجيهٔ حسيه يى خيال ايلدى حيات دنيويه يى نوم ايتديكى حيثيله ودخى حقيقت وهويت ايله صور
حسيه ده متجلى اولان حقى نوم غفلت اولان حياتدن موت فنا فى الله ايله شخصك انتباهى قتنده حق ايلدى
يعنى عين شهود ايله حسا مشهود ايلدى پس ورثهٔ محمد يه دن اولان ناس نوم غفلت اولان حياتده صور حسيه
خياليه ده متجلى اولان حقى تخيل طريقيله مشاهده ايدرلر پس تجنكم بو نوم غفلتدن موت فنا فى الله انتباهى
ايله منتبه اولسه لر صبح بقا باللهك ظهورى قتنده ديدهٔ وحدت عين شهود احديت ايله صور كونيه وهيا كل
حسيه ده ظاهر اولان حق ايديكن مشاهده ايدوب انكله تعبير ايدرلر) (بيت) (حديث مشكل ومر بست
مغلق * كه دركون ومكان كس نيست جز حق) زيرا وجود حق كه جميع مظاهرده ظاهر وجميع كثرات وتعدداتى
وحدتى ايله قاهردر بحسب المراتب والمظاهر تجنكم هر برسنده وحدت ذاتيه سيله تجلى ايلسه جميع مظاهر
اكوان ومجالئ اعيان بلكه اسما وصفات ونسب شئون ذات آنك انوار قاهره سنده مستهلكه وساحل فرقدن
منفك اولوب درياى وحدت حقده غرق وبحر احديته وجودى ملحق اولور * پس ورثهٔ محمد يه دن اكر انبياى
سابقين واكر اولياء لاحقيندر موت فنا فى الله دنصكره انتباه بقا بالله قتنده منام حس وشهادتده مشاهده
ايتدكلرى صورك تعبيرى علمنه نائل وانلرك حقيقتى كشف ايتمك مرتبه سنه واصل اولمزلر ورثهٔ محمد يه دن غيرى
زيرا بو علم محمد صلى الله عليه وسلمه اصالت وورثه سنه وراثت مخصوص صدر انكيچون شيخ رضى الله عنه) (فانظر
ما اشرف علم ورثة محمد صلى الله عليه وسلم) (ديدى * پس سن نظر ايله محمد صلى الله عليه وسلمك ورثه سى علمى
شريف ايدن نه عجب شيئدر وانلرك علمى نه شريف علمدركه انكله بونك كبى اسرار غامضه يه مطلع اولورلر وشيخ
رضى الله عنه ورثهٔ محمد صلى الله عليه وسلمك علمى شرفنك بياننده ومحمد عليه السلامك شانى تعظيم ايدوب
مرتبهٔ عليه سنك شرفى حقنده غيرى براحدك احاطه سنده اولمديغنه اشارت ايتدى) (وسأبسط القول
فى هذه الحضرة) الخيالية (بلسان يوسف المحمدى) (وشيخ رضى الله عنه يوسف عليه السلامك رؤياسنده اولان
احوالنى بيان ايدركن حضرت خيالى اجمالا ذكر ايتدكدنصكره تفصيل ايتمكه وعده ايدوب وعن قريب بن
بو حضرت خياليه ده مجمل اولان قولى يوسف محمدى لسانى ايله بسط ايدرم ديدى) (ماتقف عليه ان شاء الله)
ماتقف قولنده اولان ماقولدن بدل اولمق جائزدر يعنى بن بسط ايدرم شول شيئى كه سن اكا ان شاء الله واقف
اولورسن ودخى موصوف اولوب بسطا معناسنه مصدريت اوزره محلا منصوب اولمق جائزدر اى سأبسط بسطا
الذى تقف عليه وبعض نسخه ده من القول واقعدر پس ما محلا منصوب اولور مفعوليت اوزره (امدى) شويله
بيلكه جميع انبيا واوليا اده اولان ولايات متفرقه ولايت محمد يه نك تفصيليدر وجميع ولايات ولايت محمد يه ده مجملدر
پس جميع انبيا واوليا ده متفرقه اولان ولاياتى جامعه اولان ولايت خاصهٔ محمد يه ده قائم ومتعين اولان وارث
كامل حقيقت محمد يه دن السنهٔ جميع انبيا ايله متكلمدر * پس يوسف عليه السلامك مشربنده حضرت خيالده

مرتبه اولان صور متخيله رائينك احوال مختلفه سى حسبيله معانئ مختلفه ايله تعبير اولنديغى كبى ورثهٔ
محمد يه دن يوسف محمدى دخى اولوركه (الناس نيام فاذا ماتوا انتبهوا) مفهومى اوزره عالم حس وشهادتى حضرت
منامده مشاهده ايدر وصور عالمى منامده مرئيه اولان صور كبى تعريفات الهى واستجلاآت ربانى يلوب صفات
مختلفه وشئون ذاتيه احوالى اولان احوال حق ايله تعبير ايدر * پس شيخ رضى الله عنه يوسف محمدى لسانيله
حضرت خياليه ده مجمل اولان قولى بسط وتفصيل ايتمكه شروع ايدوب ديدى) (فنقول اعلم ان المقول عليه
سوى الحق او مسمى العالم) (پس بز ديرزكه سن عالم اول تحقيق سواى حق وياخود مسماى عالم ايله مقول عليه
اولان شئ) (هو) (اى سوى الحق) (بالنسبة الى الحق كالظل للشخص) (سواى حق حقه نسبت ايله ظل كبيدر
شخص ايچون يعنى سواى حقك حقه نسبتى ظلك شخصه نسبتى كبيدر) (فهو ظل الله) (پس سواى
حق ومسماى عالم ايله مقول عليه اولان شئ ظل الله در * يعنى شول شيئه كه عرف عامده سواى حق دينلور
ظل الله در واما عرف خاصده سواى حق ايچون وجود يوقدر واكر معناى سوى اعتبار اولنسه شول
اعتبار عقلى ايله در كه صفاتدر واسمانك ذاته نسبتى قتنده حقايق اسما اولان تعيناتدر * پس اكا صور اسماء حق
دينلور * زيرا وجودده حقدن غيرى وحقده معانى صفات اعتباريله انك اسماسندن غيرى يوقدر * واما
تجنكم صور معلومات حق اولان اعيانك تعيناتى ايله متعدد اولان وجود اضافى اعتبار اولنسه اكا سواى
حق ودخى عالم تسميه اولنور * وسواى حقك وجود مطلق اولان حقه نسبتى ظلك شخصه نسبتى كبيدر *
يعنى ظل كندى نفسنده معدوم اولوب شخصك وجودى ايله موجود اولديغى كبى * سواى حق ومسماى عالم
كندى نفسنده معدوم مدر حقك وجودى ايله موجوددر * پس وجود اضافى كه قيود تعينات ايله مقيددر ظل
الله ديمكدر * فهو * پس سواى حقك ومسماى عالمك حقه نسبتى ظلك شخصه نسبتى كبيدر * ومسماى عالم ظل
الله دردېمكدر) (عين نسبة الوجود الى العالم) (وجودى عالمه نسبت ايدوب اكا اضافتك عينيدر يعنى عالم
موجوددر ديلك اولور) (لان الظل موجود بلاشك فى الحس) (زيرا ظل شخص بلاشك حسده موجوددر
ولكن ظلك وجودى شخصك وجوديله در كذلك ظل حق اولان عالم دخى حقك وجوديله موجوددر *
پس عالم حقك وجودى ايله موجود اولوب وجودا كا مضاف اولديغى حيثيله سواى حق ايله تسميه اولنور
والا وجود حقك عينى اولان حقيقت واحده در * پس وجود من حيث الحقيقه عينيدر وعالمه نسبتى حيثيله
حقك غيريدر * پس بو تقدير اوزره لان الظل قولى فهو عين نسبة الوجود الى العالم قولنه تعليل اولور وقال
الشيخ العارف مؤيد الجندى تعليل لقوله مسمى العالم هو بالنسبة الى الحق كالظل للشخص فكما ان الظل
موجود فى الحس عند وجود الشخص فكذلك العالم او ما يسمى سوى الحق موجود الحق وهو مع قطع النظر عن
الحق غير موجود فى عينه اذ لا وجود له من ذاته كما لا وجود للظل بلا وجود الشخص انتهى كلامه) (ولكن اذا
كان ثمه) (اى فى الحس) (من يظهر فيه ذلك الظل) يعنى ظل بلاشك حسده موجوددر ولكن تجنكم حسده محل
موجود اولسه كه اول ظل انده ظاهر اولور يعنى ظل حسده ظاهر اولور انكيچون مظهر فيه اولان محل حسده
موجود اولدقده بلكه ظلك وجودنه حسده محل شرط اولديغى كبى ظل ايچون شخص مرتفعدن دخى
لابددركه ظل اكا متصلدر ودخى شول نوردن لابددركه ظل انكله ممتاز اوله * پس شخصك مقابلى وجود حق
مطلقدر وشول محل كه ظل انده ظاهر اولور اعيان ممكناتدر ونور دخى حقك اسم ظاهريدر (امدى) مسماى عالم
اعيان ممكناتده وجود حق مطلقك ظهور وتعيننده ودخى نوركه حقك اسم ظاهريدر تجليسندن حس
ظاهرده موجود ظل الله اولدى) (حتى لو قدرت عدم من يظهر فيه ذلك الظل كان الظل معقولا غير موجود
فى الحس) (حتى اكر سن اول ظلك ظهورى ايچون محل اولان شيئك عدمى تقدير ايتسك مثلا ارض كبى اول
ظل معقول اولوردى حسده موجود اولمزدى * يعنى اشعهٔ شمس ايله مستنير هوا اولوردى ظل ظاهر اولمزدى
(بل يكون بالقوة فى ذات الشخص المنسوب اليه الظل) (بلكه اول شخصده كه ظل اكا منسوبدر بالقوه
اولوردى يعنى ظاهر اولمزدى * پس مسماى عالم اولان ظل الهينك محل ظهورى اولان اعيان ممكناته اكر
عدم تقدير اولنسه ظل عالم محسوس اولمزدى بلكه ذاتده بالقوه اولوردى نواتده شجرهٔ معقوله اولديغى كبى
كذلك ظل عالم اكر وجود حق مطلقه متصل اولميدى موجود اولمزدى بلكه موجددن نظرى قطع ايتمكله

ممكناتك اصلى اولان عدمده باقى قالوردى)(فمحل ظهور هذا الظل الالهى المسمى بالعالم)(الذى ينسب
اليه الوجود)(انما هو اعيان الممكنات)(پس عالم ايله مسمى اولان بو ظل الهينك محل ظهورى اعيان ممكناتدر)
(عليها امتد هذا الظل فيدرك هذا الظل بحسب ما امتد عليه)(ما موصوله صفه لمحذوف تقديره بحسب
المحل الذى امتد هذا الظل الالهى عليه)(من وجود هذه الذات)(پس بو ظل الهيدن ادراك اولنور شول محل
حسبيله كه بو ظل الهى بو ذاتك وجودندن يعنى وجود مطلقدن آنك اوزره ممتد اولدى * پس حقيقة وجود
اطلاق ولا تعين حيثيتيله ادراك اولنمز بو تقدير اوزره امتد قولنك ضميرى ظله راجع اولور وعليه ضميرى ماء
موصوله راجع اولور ومن ما امتد قولى ايچون بيان واقع اولور وجائزدركه امتد قولنك ضميرى مايه راجع اوله
وعليه ضميرى محله راجع اوله ومن ما ايچون بيان واقع اوله يعنى ديمك اولور * پس بو ظل الهيدن ادراك اولنور
بو ذاتدن محل اوزره منبسط اولان شئ حسبيله (ولكن باسم النور وقع الادراك) ولكن مسماى عالم اولان ظل
الهينك ادراكى حقك اسم نوريله واقع اولدى پس مسماى عالم اولان ظل الهيدن ادراك اولنديغى قدر وجود حق
مطلقدن مظاهر حسبيله ادراك اولنور زيرا وجود مطلقك حقيقى ادراك اولنمز الا اعيان ممكنه ده اعيان
حسبيله آنك تعينى حيثيتيله لكن ادراك حقك اسم نوريله واقعدر * يعنى وجود اضافى خارجيله كه محله
مضاف اولمق قيديله مقيددر والا حقايق ممكناتك خصوصياتنده وجود مطلقك تعيناتندن قطع نظر وجودك
حقيقى ادراك اولنمز زيرا او وجود حق مطلقك عينيدر)(وامتد هذا الظل على اعيان الممكنات فى صورة الغيب
المجهول)(وبو ظل الهى كه وجود اضافيدر اعيان ممكنات اوزره غيب مجهول صورتنده ممتد اولدى يعنى نور
وجوددن بعيد اولان اعيان ممكناتكه علم ذاتيده ثابته ومعلومه وكندى نفسنده وجود حقدن نظرى قطع
اتمكله عدميت اوزره ظلمت غيبده مجهوله ومعدومه در چونكم انلره ظلمت عدميت اعيان وجودك نوريتنده
تأثير ايدوب نوريت وجود ظلمته مائل اولور * پس وجود اضافينك اعيان ممكنات اوزره امتدادى ظلمت عدميت
اوزره كه غيب مجهول صورتيدر ممتد اولوب ظاهر اولدى انكچون شيخ رضى الله عنه)(الا ترى الظلال تضرب
الى السواد يشير ما فيها من الخفاء)(قولى ايله اعيان ممكنات ايله نور وجود بيننده مناسبتك بعدنه دليل
ايراد ايتدى يعنى حس ظاهرده نور شمسك صور اشخاص عالم اوزره امتدادى قننده ظاهر اولان ظلالى سواده
مائل اولديغن مشاهده ايتمزميسن كه ظلال كندى ذواتنده اولان خفايه اشارت ايدر)(لبعد المناسبة بينها
وبين اشخاص من هى ظل له)(يعنى ظلال ايله شول اشخاص بيننده كه ظلال اول اشخاصك ظلى ايدر مناسبتك
بعدندن اوترى * پس نور وجوددن اعيان ممكنات بعيد اولمغله نور وجود اعيان ممكنات اوزره ممتد اولدقده
اعيانك ظلمت عدميتى نوريت وجودده تأثير ايدوب نوريت وجود ظلمته مائل اولديغى حالده ظاهر اولور
زيرا چونكم نور مطلقدن ظل نورى اشخاص اعيان غيبيه اوزره ممتد اولسه نور وجود اوزره اعيان غيبيه دن
دخى ظل عينى كه تعين وتقييد ايله سواده مائلدر ممتد اولوب ظلالن بريبرله مختلط اولور * پس وجود اضافيده
سواد غيبيت اعيان ظاهر اولوب نور وجود باطن اولور وظل مطلق نورى مقيد اظلما ظاهر اولور * پس شونلر كه
تعين ظلمانيله محتجبلردر عالمدن غيرى برشئ مشاهده ايتمديلر نهايت انلرك افاضلى قننده حق معقول
ومتوهمدر شهودلرنده ونظرلرنده مشهود وموجود دكلدر واما حجب تعيناتدن خلاص اولوب حجب ظلمانيى
خرق ايدن اهل حق حقى مشاهده ايدوب ظلماتدن نور ايله وظلدن ذات ايله محتجب اولديلر واحد واحد اولان
وجود حقى شئون غيبيه وصور كونيه ده مشاهده ايدرلر * پس نظرلرينك متعلقى سواد غيب خلقده نور حقدر
واما بونلردن اعلا اولان اهل الله كه احدهما ايله آخردن محتجب دكللردر نور حقى سواد خلقده واحديت عين ايله
ظلمات خلقى نور وجود حقده مشاهده ايدرلر)(وان كان الشخص ابيض فظله ايضا بهذه المثابة)(واگرچه كيم
صاحب ظل اولان شخص بياض ايسه دخى آنك ظلى سواده مائلدر)(الا ترى الجبال اذا بعدت عن بصر
الناظر تظهر سوادا وقد تكون فى اعيانها على غير ما يدركه الحس من اللونية)(يعنى سن جبالى كورمزميسنكه
چونكم بصر ناظردن بعيد اولسه سواد اولديغى حالده ظاهره اولور وآز اولوركه جبال اعيانده لونيتدن حس
وادراك ايتديكى شيئك غيرى اوزره واقعه اولور)(وليس ثمة علة الا البعد)(وحالبوكه جبالك بعيددن سواد
صورتنده ظاهر اولمسنده واعيانده حس ظاهر لونيتدن ادراك ايتديكى شيئك غيرى اوزره اولمسنده بعددن

غيرى علت يوقدر يعنى بعيد اولديغندن اوترى سواد ظاهره اولور)(وكذ زرقة السماء)(ودخى سمانك زرقتى كبى
يعنى سما كندى نفسنده ازرق دكلدر نهايت بعدك تأثيرندن اوترى بصر ناظرده ازرق كورينور)(فهذا ما انتجه
البعد فى الحس فى الاجسام النيرة)(وجبالك بعيددن سواد وسمانك ازرق ظاهر اولمسى شول شيئدركه حس
ظاهرده اجسام غير نيره ده انى بعد انتاج ايلدى (امدى) عالمده ظاهر اولان وجود دخى اگرچه كيم حقيقتده
نوردر لكن انك مظاهرى اولان وجود دخى اعيان ممكنات حسبيله غير نيره در)(وكذلك اعيان الممكنات ليست
نيرة لانها معدومة وان اتصفت بالثبوت لكن لم تتصف بالوجود اذ الوجود نور غير ان الاجسام النيرة يعطى فيها
البعد فى ظاهر الحس صغرا)(وكذلك اعيان ممكنات دخى نيره دكلدر زيرا انلر معدومه در واگرچه كيم ثبوت علمى
ايله متصفه در ولكن وجود ايله متصفه دكلدر زيرا تحقيق وجود نوردر الا بو قدر واردركه تحقيق اجسام نيره ده
بعد حس ظاهرده صغرى اعطا ايدر اجسام غير نيره ده كى كبى سوادى اعطا ايتمز زيرا بعد اجسام غير نيره ده لون
اقتضا ايدر واجسام نيره ده مقدار اقتضا ايدر)(فهذا تأثير آخر للبعد فلا تدركها فى اكثر كميات الحس الا صغيرة
الجرم وهى فى اعيانها كبيرة عن ذلك القدر)(پس اجسام نيره ده بعد صغرى اعطا ايتمك بعد ايچون تأثير
آخردر * پس اجسام نيره يى بعددن ادراك ايتمز الا انلر صغيرة الجرم اولديغى حالده وحالبوكه اجسام نيره
اعيانده يعنى وجود خارجيسنده ذلك القدردن كبيره در ودخى كمياتك اكثريدر)(كما يعلم بالدليل ان الشمس
مثل الارض فى الجرم مائة وستين مرة وربع وثمن مرة وهى فى العين على قدر جرم الترس مثلا فهذا اثر للبعد ايضا
نته كيم دليل ايله معلوم اولوركه شمس يوز التمش كره ودخى ربع ودخى ثمن ارض كبيدر وحالبوكه شمس عين
حسيده برقلقان جرمى قدر مرئيدر * پس شمس بعددن برقلقان جرمى قدر مرئى اولمق نته كذلك بعد ايچون
اثر آخردر وشيخ رضى الله عنهك بو كلامى توضيح وبيان ومثالدر واعلا اندركه وجود عالمه برم علممز حسبيله حق
بزه معلومدر شخصك ظلنى عالم اولديغمزده شخصدن معلومى اولديغى قدر زيرا وجود عالم بعد عدمده اولان
اعيان ثابته اوزره ممتد اولوب انلر ايله مقيد اولمغله وجود مطلقدن حد بعدده واقع اولدى مقيدك مطلقدن
غايت بعدى اولديغندن اوترى * پس وجود مقيد رؤيتده صغير اولور مظلم اولديغى كبى)(فما يعلم من العالم
الا قدر ما يعلم من الظلال)(پس وجود عالمدن حق معلوم اولمز الا ظلالدن ذوات معلومه اولديغى قدر ويا خود
حقيقت عالمدن وماهياتك حقايقى اولان عالمك غيوبى اعيانندن معلوم اولمز * الا اعيانك آثار واشكالندن
وصور ايله هيئاتندن ووجود ايله ظاهره اولان خصوصياتندن نور وجودده ظاهر اولديغى قدر زيرا بونلر
اعيانك ظلالايدر * عالم غيبده ثابته اولان حقايقك اعيانى دكلدر * پس چونكم وجود ظلدن ظلك حقيقى
بزه معلومه اولمسه بطريق اولى وجود ظلدن ذات ذى الظلك حقيقتى بزه معلومه اولمز)(ويجهل من الحق
على قدر ما يجهل من الشخص الذى عنه كان ذلك الظل)(وحقك ظلى اولان عالمك وجودنه عالمك حصولى قننده
حقدن مجهول اولور شول شخصدن مجهول اولديغى قدركه اول ظل اندن ممتد اولدى)(فمن حيث هو ظل له
يعلم)(على صيغة المجهول پس عالم حق ايچون ظل اولديغى حيثيتله حق رب عالم واله عالم اولديغى بلنور)(ومن
حيث ما يجهل ما فى ذات ذلك الظل من صورة شخص من امتد عليه يجهل من الحق)(واول ظلك ذاتنده
شخصك صورتندن اولان شيئكه ظل اندن ممتد اولدى مجهول اولديغى حيثيتله حقدن مجهول اولور يعنى
حقك اطلاق ذاتيسى ولا تعينى صورتيكه نور وجودا اندن ممتد اولدى ممكنات اوزره ممتد اولان وجودده مدرك
ومشهود دكلدر زيرا نور ممتد مقيددر آنك امتدادنه محل ومظهر اولان شئ حسبيله وما يجهل قولنده
ما مصدريه در وبعض نسخه ده نعلم ونجهل صيغه متكلم ايله واقع اولدى)(فلذلك نقول ان الحق معلوم لنا
من وجه مجهول لنا من وجه آخر)(پس بوندن اوترى بز ديرزكه تحقيق حق بر وجهله بزه معلومدر * يعنى عالم
حقك ظلى اولوب مقيداتده ظهورى جهتيله مجملا بزه معلومدر بر وجهله بزه مجهولدر * يعنى اطلاق ايله
تجلياتده لا تناهيسى جهتيله زيرا اگر حقك صورت مطلقه سى معلومه اولسيدى محاط بها اولوب متعينه
ومنحصره اولوردى * پس مقيده اولوردى مطلقه اولمزدى وتعالت صورته المطلقة عن ذلك علوا كبيرا وشيخ
رضى الله عنه ظل الهى اولان عالمك اعيان ممكنات اوزره ممتد اولديغنى الله تعالينك)(الم تر الى ربك كيف مد
الظل ولو شاء لجعله ساكنا)(قولى ايله استدلال ايلدى * يعنى يا محمد ربكه نظرا ايتمزميسن كه اعيان ممكنات اوزره

ممدود اولان نور وجودی نیجه مد ایلدی یعنی نور وجود ایله صور عالمده وعالمك اعیاننده نیجه تجلی ایلدی
اکرانك مشیتی تعلق ایدیدی اول ظل ممدودی ساکن ایدردی ای یکون فیه بالقوة یعنی اول ظل ممدود وجود
حقده بالقوه اولوردی ظاهر اولمازدی) (یقول) (الله) (ما کان الحق لیتجلی للممکنات حتی یظهر الظل) یعنی
شیخ رضی الله عنه (ولو شاء لجعله ساکنا) قولینك تفسیرنده دیرکه الله تعالی دیرکه اکر ظلك ساکن اولدیغنه
حقك مشیتی تعلق ایدیدی حق تعالی ظلی اظهار ایتمکیچون ممکناته تجلی ایتمزدی) (فیکون کما بقی الان
من الممکنات التی ما ظهر لها عین فی الوجود) (پس وجود اضافی اولان ظل الهی وجودده عینی ظاهر اولمیان
اعیان ممکناتدن باقی اولان شیء کبی اولوردی یعنی ممکناتك مقید اولان وجود اضافیسی وجود حق مطلقده
کامن اولوردی * وجودده متحرك اولمازدی ممتد اولمیوب شخصك ذاتنده ساکن اولان ظل کبی * زیرا امر غیب
ایله شهادتدر غیب ابدا غیبت اوزره در عالم شهادته ظاهر اولمیان ساکندر ظاهر اولان شهادته متحرکدر حقیقت
ایله ساکندر) (ثم) (ای بعد مد الظل) (جعلنا الشمس علیه دلیلا وهو اسمه نور الذی قلناه) (یعنی مد ظلدن صکره
برشمسی ظله دلیل ایلدك ودلیل اولان شمس حقك اسم نوریدرکه برانی لکن باسمه النور وقع الادراك قولمزده
ذکر ایتدك * پس حقك ظلی اولان عالمك ادراکی حقك اسم نوری ایله واقعدر * ظلالك ادراکی شمس ایله واقع
اولدیغی کبی) (ویشهد له الحس فان الظلال لا تکون لها عین بعد النور) (یعنی ظلالك وجودی وادراکی شمس
اولدیغنه حس شهادت ایدر زیرا تحقیق ظلالك وجودی یوقدر نور شمس منبسط اولمینجه مثلا لیلهٔ مظلمه‌ده
برشخص قائم اولسه آنك ظلی ظاهر اولمز * پس کذلك ظل عالمك وجودی وادراکی واقع اولمز * الا حقك اسم
نوریله) (ثم قبضناه الینا قبضا یسیرا) (اندن صکره بز اول ظل ممدودی قبض یسیر ایله کندی ذاتمزه قبض ایتدك
ظله دلیل اولان نوری قبض ایتمکله زیرا ظلالك ظهورینه علت غائیه اولان نوردر * پس نور مقبوض اولوب
اصلنه راجع اولدقده ظل دخی مقبوض اولور * پس کذلك ظل عالمی اظهار وایجاد ایدن نور الهی وتجلیٔ
رحمانی اصلنه رجوع ایدوب متقلص اولمغله ظل عالم دخی مقبوض اولور وحق انی قبض یسیر ایله قبض ایدر
وظلالك ظهورینه محل اولان عین ممکنه غیبده غیر بارزه باقیه قالور وحق تعالی ظلالك قبضنی یسیر ایله وصف
ایلدی زیرا مسمای عالم اولان ظل الهینك امتدادی امور ثلثه یه متوقفدر بریسی محل ظهور اولان اعیان
ممکناتدر وبریسی وجود حق مطلقك ظهوری وتعینیدر وبریسی دخی حقك اسم ظاهری اولان نورك
تجلیسیدر * پس ظل عالمك وجودنه بونلر علل واسباب قلنمشدر پس بونلر هر قنغیسینك عدمی فرض اولنسه
ظل عالم ظاهر اولمزدی واما ظلالك قبضی برشرطه متوقف دکلدر انجق مشیت الهیه یه دائر برامردر الا انجق کم
ظله دلالت ایدن نوری قبض ایتمکله ظلالك قبضی اعتبار اولنسه اول زمانده انجق قبض نوره توقف ایدر
پس ظلالك قبضی اسباب وعلله متوقف اولمغله نفس قبضه نسبت ایله ظل یسیردر والا جناب حقه
نسبت ایله دکلدر اذ لا یعتبر علیه شیء) (وانما قبضه الیه لانه ظله فمنه ظهر والیه یرجع الامر کله) (وحق
تعالی ظل عالمی کندی ذاتنه انکیچون قبض ایلدی زیرا تحقیق ظل حقك ظلیدر * پس اندن ظاهر اولدی
حرکت انبساطیهٔ نفسیه ایله * واکا رجوع ایدر حرکت انقباضیه ایله * وامرك کلیسی اکا رجوع ایدر) (فهو
ای وجود العالم) (هو) (ای وجود الحق) (لا غیره) (پس وجود عالم وجود حقدر انك غیری دکلدر زیرا منبع
نوردن منبعث اولان نوردر ابدا ومطلق دخی مقیدك منبعیدر دائما وبر مقید یوقدر الا انده مطلق واردر بلکه
مقید موجود دکلدر الا مطلق ایله ومطلق دخی تجلی ایتمز الا مقیده منحصر اولمغله واندن غنی اولمغله فهو
هو یعنی مقید مطلقدر غیری دکلدر) (فکل ما ندرکه) (صیغهٔ نفس متکلم ایله پس وجود عالمدن هرشیئیکه
بز ادراك ایدرز وصیغهٔ خطاب ایله وجود عالمدن هرشیئیکه سن ادراك ایدرسن) (فهو وجود الحق فی اعیان
الممکنات) (پس ادراك اولنان شیء حقك وجودیدرکه اعیان ممکناتده متجلیدر یعنی شیء مدرك وجود حقدرکه
اعیان ممکنات مرایاسی اوزره متجلی اولوب اعیانك اوصاف ونعوت وآثاری وخصوصیاتی ایله ظاهردر)
(فمن حیث هویة الحق هو وجوده) (پس حقك هویتی اول شیء مدرکده ظاهره اولدیغی حیثیتله اول شیء
حقك وجودیدر) (ومن حیث اختلاف الصور فیه هو اعیان الممکنات) (واول شیء مدرکده صورك اختلافی
حیثیتیله اول شیء مدرك اعیان ممکناتدر یعنی مسمای عالم اولان ظل احدی وجمعی ایچون ایکی وجه واردر

بروجهی اطلاقدرکه اول هویتدر ومن حیث هو پس عالم حقك وجودیدر یعنی حقك عینیدر وبروجهی دخی
تقییددر عالمده صورك اختلافی حسبیله * پس عالم علم ذاتیده ثابته اولان اعیان اشخاصنك ظلیدر واعیانك
خصوصیاتیدرکه انده ظاهره اولدی) (فکما لا یزول عنه باختلاف الصور اسم الظل کذلك لا یزول عنه) (
باختلاف الصور اسم العالم او اسم سوی الحق) (پس نته کیم شیء مدرکدن اعیان ممکناتك صوری اختلافیله
اسم ظل زائل اولمز کذلك اشخاص عالمك صوری اختلافیله اندن اسم عالم ویاخود اسم سوای حق زائل اولمز
(فمن حیث احدیة کونه ظلا هو الحق) (پس اول شیء مدرکك ظل اولدیغنك احدیتی حیثیتیله اول شیء مدرك
حقدر واحدیت حقله احدیت عالم بیننده نفس امرده فرق واردر زیرا حقك احدیتی احدیت ذاتیه درکه تعین
کثرتدن منزهدر وحق تعین کثرت ایله وعدم تعین کثرت ایله اصلا متعین دکلدر واما احدیت عالم تعین کثرتك
عدم اعتبارندن عبارتدر * پس احدیت عالم عدم تعین کثرت ایله متعین اولور) (لانه الواحد الاحد) (زیرا
حق وجود واحد واحددر) (ومن حیث کثرة الصور هو العالم) (وصورك کثرتی حیثیتیله اول شیء مدرك
عالمدر لانه المعدود ایله عدددر * پس حق احدیت سواده ظل ایله متحد وصور وقوانك تعددی ایله متعدد
اولور) (فتفطن وتحقق ما اوضحته لك) (پس وجود مدرك حقك هویتی حیثیتیله حقك وجودی اولدیغی
وانده صورك اختلافی حیثیتیله عالم وسوای حق اولدیغی تحقیق ویاندن که سکا انی بن ایضاح ایتدم آنی
بیلکده متفطن اولوب انی حقیقتیله فهم ایله) (واذا کان الامر علی ما ذکرته لك فالعالم متوهم ما له وجود
حقیقی) (ونحکم امر بن سکا ذکر ایتدیکم اوزره اولسه پس عالم متوهم ومتخیلدر انك ایچون وجود حقیقی
یوقدرکه کندی نفسیله موجود وقائم اولوب من کل الوجوه وجود حقه مغایر اوله * پس وجود حقیقی
حق ایچوندر ووجود اضافی عالم ایچوندر زیرا عالم وجود حقیقینك ظلیدر کندی نفسیله قائم دکلدر
بلکه عالم شول ذاتك وجودیله قائمدرکه انك ظلیدر) (وهذا معنی الخیال ای خیل لك انه) (ای العالم) (امر
زائد قائم بنفسه خارج عن الحق) (وعالمك متوهم اولمسی خیالك معناسیدر یعنی سکا تخیل اولندیکه تحقیق
عالم امر زائددر کندی نفسیله قائمدر حقدن خارجدر * پس بویله تخیل اولنمغله عالم ایچون خیالدر دینلور
ولیس العالم کذلك فی نفس الامر) وحالبوکه عالم نفس امرده بویله دکلدر یعنی حقدن خارج اولوب کندی نفسی
ایله قائم حق اوزره امر زائد دکلدر زیرا عالم حد ذاتنده خیالدر نسبت اتصالیه دن غیری وجود حقیقیدن
انکیچون وجود یوقدر (الا تراه) (ای الظل) (فی الحس متصلا بالشخص الذی امتد عنه یستحیل علیه) ای علی
الظل (الانفکاك عن ذلك الاتصال) حس ظاهرده سن ظلی کورمزمیسن شخصه متصل اولدیغی حالده اوایله
شخصکه ظل اندن ممتد اولدیکه ظل اوزره اول اتصالدن انفکاك مستحیل اولور * پس صاحب ظل اولان
شخصدن ظلالك انفکاکی مستحیلدر زیرا ظل اول شخصك عینی وذاتیدر وآنك غیری دکلدر وکندی نفسیله
قائم برامر زائد دکلدر شخصك وجودیله موجوددر * پس امر واحد شخصیه وظلیه اولان صورتنده ظاهر
اولوب اول ظهور سببیله ظل ایله شخص بیننده مغایرة توهم اولنمغله ظلك وجودی تخیل اولنور (امدی) ظلالك
صاحبی اولان شخصه ظلك اتصالندن انفکاکی ظل اوزره مستحیل اولدیغی کبی وجود حقدن ممتد اولان نور
وجودی اوزره دخی حقدن انفکاکی مستحیل اولور ولکن ظلالك ذاته اولان اتصالیله نور وجودینك حقه
اولان اتصالی بیننده فرق واردر زیرا ظلالك ذاته اولان اتصالی حسده اثنینیت حکمی ایله در ونور وجودینك که
وجود عالمدر حقه اتصالی احدیت حکمی ایله در زیرا نور وجودك حقه اتصالی مقیدك مطلقه اتصالیدر ومقید
دخی مطلقك عینیدر شول خصوصیتنه مضاف اولدیغی حالده که انکله مقیددر) (فاعرف عینك ومن انت
وما هویتك وما نسبتك الی الحق وبما انت عالم وسوی وغیر ذلك وما شاکل هذه الالفاظ) (پس سن عین ثابته کی
عارف اول ویاخود خارجی اولان وجودکی عارف اول وسن کیمسن وهویتك ندر وحقه نسبتك ندر ودخی سن نه
شیئله حقسن ونه شیئله سن عالمسن وسوای حق وغیر حقسن وبو الفاظه مشاکل نه وار ایسه یعنی غیب
الهیده ثابته اولان عینکی بیلکه اول حقك شئون ذاتیه سندن برشاندر وآنك معلوماتی صورندن برصورتدر
ودخی سن عین ثابتك خصوصیتنده ظاهر اولان حقك وجودیسن وسنك حقه نسبتك مقیدك مطلقه وظلالك
شخصه نسبتی کبیدر ودخی هویت وحقیقتك حیثیتیله سن حقسن وتعینك واختلاف هیئاتك حیثیتیله سن

عالمسن ودوى وغيرسن) (وفى هذا العلم يتفاضل العلماء فعالم واعلم) (وبو علمده علما متفاضلدر كيمى عالم وكيمى
اعلمدر مشاهدلك اختلافى سببيله * پس شول كمسنه كه تعين ايله كثرتى مشاهده ايتدى خلقى مشاهده ايتدى
وشول كمسنه كه بو صورتده متجلى اولان وجود واحدى بى مشاهده ايتدى حقى مشاهده ايتدى وبر كمسنه كه
وجهينى مشاهده ايتدى حق ايله خلقى اعتبارين ايله مشاهده ايتدى حقيقت واحده ذات وجهين اولمق
اعتباريله وبر كمسنه كه جميع كثراتى حقيقت واحده مشاهده ايتدى كه نسب واضافات ايله متكثره در يعنى
ذات ايله احد اسماء ايله كل مشاهده ايتدى اول كمسنه حق معرفت ايله حقى عارف اولان اهل اللّه دندر
وبر كمسنه كه حقى خلقسز مشاهده ايتدى مقام فنا ايله جمع مقامنده حال صاحبيدر وبر كمسنه كه حقى خلقده
وخلقى حقده مشاهده ايتدى احديت عين ايله بقا بعد الفنا وفرق بعد الجمع مقامنده كامل الشهوددر
وبو مقام مقام استقامتدر وانك صاحبى جمله دن اعلمدر واللّه اعلم (فالحق بالنسبة الى الظل خاص صغير وكبير
وصاف واصفى) (پس وجود حق صغير وكبير وصافى واصفى اولان ظل خاصه نسبت ايله يعنى مظهر خاص
حسبيله) (كالنور بالنسبة الى حجابه اى الى ما يحجبه من اللون عن الناظر فى الزجاج) (نور كبى زجاجده ناظردن
انك حجابى اولان لونه نسبت ايله وجه مشروح اوزره كالنور قولى فالحق بالنسبة الى ظل خاص قولى ايچون تمثيل
اولور وجائزدر كه مبتداء محذوفك خبرى اوله اى وهو كالنور وجائزدر كه فالحق قولى ايچون دخى خبر واقع اوله
وبو تقديراوزره صغير قولى مجرد اولور) (يتلون بلونه وفى نفس الامر لا لون له) (كه شعاع نور زجاجك لونيله
زجاجك وراسنده متلون اولور وحال بو كه نفس امرده نورك لونى يوقدر * پس اكر زجاجه صافيه وشفافه اولورسه
نور دخى صفاء اصليسى اوزره زجاجه نك وراسنده باقى قالور برلون ايله متلون اولمز واكر زجاجه مكدره اولورسه
نور دخى مكدر اولور) (ولكن تراه ضرب مثال لحقيقتك بربك) (يعنى اكرچه كم نورك نفس امرده لونى يوقدر
ولكن زجاجك لونى ايله ملون اولان نورى سن ربك ايله سنك حقيقتكه ضرب مثال كوررسنكه سنك ربك سنك
حقيقتك مرآتنده ظاهر اولوب آنك خصوصيتى حسبيله متلوندر وحال بو كه ذاتنده آنك لونى يوقدر * پس
اكر سنك حقيقتك خصوصيت معينه حسبيله متلونه اولورسه وجه مذكور اوزره وجود حق دخى متلون اولور
واكر حقيقتك صافيه وغير متلونه اولورسه وجود حق نور بنك سنده ظهورى نور حق ذاتنده اولديغى كبى اولور
كما قيل (شعر) يقولون لون الماء لون انائه * انا الان من ماء انا بلا لون) (نظم) (شويله ديرلركم صويك رنكى اناسى
رنكيدر * رنكى اولماز برانانك شمدى بن صو بندنم * نور حقه مظهر صافم انكچون بنده حق * ظاهر اولدى صاف
كويا بن انك نورندنم (فان قلت ان النور اخضر من الخضرة الزجاج صدقت وشاهدك الحس) پس اكر سن ديجك
اولورسك كه نور اخضردر زجاجك خضرتدن اوترى سن قولكده صادقسن وبوكا شاهدك حسدر زيرا
حسده سن مشاهده ايدرسن كه نوره مقابل اولان زجاج اخضرك وراسنده مرئى اولان شعاع نور اخضردر
غير دكلدر (وان قلت انه ليس باخضر ولا ذى لون كما اعطاه لك الدليل صدقت وشاهدك النظر العقلى الصحيح)
(واكر سن ديجك اولورسك كه نور اخضر دكلدر ودخى ذى لون دكلدر شول شئ كبى كه انى سكا دليل اعطا
ايلدى حكمكده سن صادقسن وبو قولكه سنك شاهدك نظر عقليسى صحيحدر ونظر عقلى اولان دليلك اعطا
ايتديكى بودركه شعاع شمس نفس امرده زجاجه نك لونندن منزهدر) (فهذا نور ممتد عن ظل وهو عين الزجاج)
(پس صافى واصفى اولان حجابه نسبت اولنان نور ظلدن ممتد اولان نوردر وظل زجاجك عينيدر مطلقا
كرك زجاج ملون اولسون وكرك غير ملون) (فهو ظل نورى لصفائه) (پس اول نور غير متلون ظل نوريدر زجاج
غير متلونده ظاهر اولوب صافى اولديغندن اوترى) (كذلك المتحقق منا بالحق تظهر اصفاء صورة الحق
فيه اكثر مما تظهر فى غيره) (كذلك بزدن يعنى حقله متحقق اولان اهل اللّهدن بعضمزده صورت حق ظاهره
اولور انك صفاسندن اوترى انك غيرسنده ظاهره اولان صورتدن اكثر يعنى بعضمزك صفا ونورانيتندن
اوترى حقك صورتى انده اكثر ظاهره اولور انك مرتبه سنده اولميان بعضمزده اولان صورتك ظهورندن)
(فمنا من يكون الحق سمعه وبصره وجميع قواه وجوارحه بعلامات قد اعطاها الشارع الذى يخبر عن الحق) (يعنى
بزدن بعضمز واردركه حق انك سمعى وبصرى وجميع قواسى وجوارحى اولور وحق عبدك سمعى وبصرى
اولديغى ثابتدر شول علامات ايله كه حقدن اخبار ايدن شارع انلرى اعطا ايلدى حق تعاليدن حكايت طريقى

ايله) (لا يزال العبد يتقرب الى بالنوافل حتى احبه فاذا احببته كنت سمعه وبصره) (حديثى ايله ودخى بونك
امثالى اولان دلائل ايله) (ومع هذا عين الظل موجود) (يعنى حق عبدك جميع قواسى وجوارحى ايكن عبدده
اولان ظلك عينى موجوددر) (فان الضمير من سمعه يعود عليه) (زيرا سمعه قولنده اولان ضمير عبده راجعدر)
(وغيره من العبيد ليس كذلك فنسبة هذا العبد اقرب الى وجود الحق من نسبة غيره من العبيد) (وعبيددن
بو عبدك غيريسى كه صفات حقده كندى صفاتندن فانى اولمدى يعنى انك قواسى وجوارحى دكلدر * پس
وجود حقه بو عبدك نسبتى اقربدر عبيددن بونك غيريسى اولان كمسنه نك نسبتندن (امدى) شويله بيل كه
حق ايله متحقق اولمق ايكى قسمدر برقسمى حقله شول كمسنه متحقق اولوركه صفات حقده كندى
صفاتندن فانى اولوب حق انك صفاتى مقامنده قائم اوله وبو عبد حقه اقربدر سائر عبيددنكه كندى صفاتلرى
ايله فاعل اولوب اول صفاتك حجابيتيله واقف اوله لر وبو قربه قرب نوافل ديرلر وبو قسم قربه شيخ رضى اللّه
عنه فمنا من يكون الحق سمعه وبصره وجميع قواه وجوارحه بعلامات قولى ايله اشارت ايلدى وبر قسمى دخى
بودركه عبد ذات حقده كندى ذاتندن فانى اولوب حق آنك ذاتى مقامنده قائم اوله وبو قسم قربه قرب فرايض
ديرلركه قرب اولاندخى اقربدر زيرا بو قربك صاحبى بالذات فانى اولوب حقله باقيدر وحق آنكله سميع وبصيردر
واول حقك سمعى وبصريدر بلكه حقك صورتيدر محمد صلى اللّه عليه وسلم كبى كه آنك حقنده (وما رميت
اذ رميت ولكن اللّه رمى ديدى) (واذا كان الامر على ما قررناه لك فاعلم انك خيال وجميع ما تدركه مما تقول فيه
سوى) وفى بعض النسخ (ليس الا خيال فالوجود كله خيال فى خيال) (وچونكه امر بزم سكا تقرير ايتديكمز
شئ اوزره اولسه كه عالم متوهمدر كندى نفسى ايله موجود انك وجود حقيقيسى يوقدر حقك وجودى ايله
موجوددر * پس بلكل كه تحقيق سن خيالسن وجميع ادراك ايتديكك نسنه كه انك حقنده سواى حق وياخود
اول بنم وجودم دكلدر ديرسن * پس وجودك كليسى كه سن انى وجود مستقل تصور ايدرسن خيال ايچره
خيالدر يعنى سن خيالسن زيرا كندى نفسكله قائم وجود دكلسن بلكه علم الهيده ثابته اولان عينك
مرآتنده متجلى اولان حقك صورتيسن وياخود مرآت حقده ظاهره اولان صورت خيالدر زيرا مرآتدن
خارج انك وجود حقيقيسى يوقدر وسواى حق ايله مسمى اولوب ادراك اولنان شيئك جميعسى دخى خيالدر
پس وجودك كليسى خيال ايچره خيالدر زيرا سن خيالسن پس كندى نفسكده سواى حق توهم وتخيل
ايتديكك نسبت خيال ايچره خيال اولور وبر وجه دخى بودركه اعيان ثابته اوزره تجلى ايدوب مرآت اعيانده
ظاهره اولان صورت حق خيالدر زيرا اول صورت مرآت اعياندن خارج مرئيه دكلدر مرآتده متخيله در
واعيان ثابته نك صور واوصافى دخى اعيانه متجلى اولان حقك صورتنده ظاهره اولوب حق دخى صور
اعيانه مرآت واقع اولدى * پس مرآت حقده مرئيه اولان صور دخى خيالدر * پس خيال اول مرآت
حقده ظاهره اولان صور اعياندر وخيال ثانى مرآت اعيانده ظاهره اولان صورت حقدر) (قطعه)
(كل ما فى الكون وهم او خيال * او عكوس فى مرايا او ظلال * جيست آدم عكس نور لم يزل * جيست عالم
موج بحر لا يزال) (والوجود الحق انما هو اللّه خاصة من حيث ذاته وعينه) (ووجود حق يعنى كندى ذاتنده
متحقق اولوب ثابت اولان وجود دكلدر * الا خاصة اللّهك وجوديدر انك ذاتى وعينى حيثيتيله زيرا ذات احديه
وجودك عينيدر غيرى دكلدر وجود وجود محض اولديغى حيثيتيله) (وحقيقة الحق المسماة بالذات الاحديه
ليست غير الوجود البحت من حيث هو وجود لا بشرط اللاتعين ولا بشرط التعين وهو من حيث هو مقدس عن
النعوت والاسماء لا نعت له ولا اسم ولا رسم ولا اعتبار للكثرة فيه بوجه من الوجوه لا من حيث اسماؤه لان اسماءه
الهيه مدلولات) وذات احديت ايله مسمى اولان حقك حقيقتى وجود محضك غيرى دكلدر شول حيثيتدن كه حق
لا تعين شرطيسز وتعين شرطيسز وجود محضدر دخى حق وجود محض اولديغى حيثيتدن صفاتلردن دخى
اسملردن منزهدر زيرا ذات احديتله مسمى اولان حق ايچون صفت واسم ورسم يوقدر دخى كندنده اولان
كثرته وجها من الوجوه اعتبار يوقدر وبو ذات احديتله مسمى اولديغى حيثيتله در اسماء ايله مسمى اولديغى
حيثيتله دكل يعنى وجود حق من حيث الذات ذاتك عينيدر حقك اسماسى حيثيتيله ذاتك عينى دكلدر زيرا
اسماء اللّه ايچون ايكى مدلول واردر بريسى ذات وبريسى صفتدر) (المدلول الواحد عينه) (مدلول واحدكه

ذاتدر اسمك عينيدر (وهو عين المسمى) واسم بو اعتبار اوزره مسمانك عينيدر يعنى ذات حقك عينيدر بلكه جميع
اسماء ذاتده مستهلكه اولوب برى برندن متميز اولمغله برى برينك عينيدر واسم مسمانك عينى اولمق اعتبارى
اوزره وجود ذات حقك عينيدر) (والمدلول الاخر مايدل عليه مما ينفصل الاسم به عن هذا الاسم الاخر وتميز)
ومدلول آخر كه صفتدر شول شيدر كه اسم اكا دلالت ايدر كه اسم انكله بو اسم آخردن منفصل ومتميز اولور زيرا
حضرت احديتده اسمانك كثرتى مستهلكه در برى برينك عينيدر واما حضرت واحديتده اسمانك هر بريسى
كندى صفتيله متعين اولور وبرى برندن متميز اولور بلكه هر بر اسم كندى صفتيله تميزى وتعينى اعتباريله
جميع اسما ايله متصف اولان ذاتك غيريدر مطلق مقيدك غيرى اولمق اعتبارى اوزره) (فاين الغفور من الظاهر
والباطن واين الاول من الاخر) يعنى معانى صفات اعتباريله اسما برى برندن متميزه در * پس اسم غفور اسم
ظاهر وباطندن قنده در واسم اول اسم آخردن قنده در يعنى اسم غفور ايله حقك اتصافى بنيله اسم ظاهر
واسم باطن ايله ظهورى وبطونى بينتده اسم اول واسم آخر ايله تعينى بينتده نه مقدار تفاوت وتميز واردر غفور
ظاهر وباطندن قنده در واول آخردن قنده در پس معانى صفات اعتباريله اسما برى برندن متميزه ومنفصله
اولمغله جميع اسما مظاهرى ايله ذات الهيه نك ظلاليدر ووجودات اشيا كه وجود مدركدر حقك صفاتى
معانيسيله وحقايق صوريله اسمانك ظهوريدر * پس صور حقايق واعيانه وجود حق مرآت واقع اولوب
جميع صور حقايق ايله معانى صفات مرآت وجود حقده ظاهره در اسماسنك ظهورى ايله) (فقد بان لك بما هو
كل اسم عين الاسم الاخر) پس سكا ظاهر اولديكه اسماء الهيه دن هر بر اسم اسم آخرك عينى اولمق نه اعتباريله در
وهر بر اسم اسم آخرك غيرى نه اعتباريله در يعنى سكا ظاهر اولديكه اسما ذات حقك عينى اولديغى واكا
دلالتى اعتباريله برى برينك عينيدر واسمادن هر بريسى بر صفته دلالتى اعتباريله كه انكله اسم آخردن
منفصل ومتميزدر برى برينك غيريدر كل اسم قولى فقد بان قولنك فاعليدر والتقدير فقد بان لك كل اسم بما هو
عين الاسم الاخر) (فيما هو عينه هو الحق) پس شول اعتبار ايله كه بر اسم اسم آخرك عينيدر اول اسم حق
مطلقدر زيرا حضرات احديتده هر بر اسم جميع اسمانك عينى اولان ذاتك عينيدر * پس هر بر اسم اسم آخرك
عينى اولور) (فيما هو غيره هو الحق المتخيل الذى كنا بصوره) وشول اعتبار ايله كه اول اسم اسم آخرك غيريدر اول
اسم شول حق متخيلدر كه بز انك صورنده يز زيرا بر اسم آخرك غيرى اولديغى حيثيتله اسم حق مطلقك عينى
اولمز * پس حق متخيل اولور كه اعيان غيبيه مراياسنده اعيان حسبيله حقك ظهورى وتعينيدر وياخود وجود
حقده خصوصيات ذاتيه ايله اعيانك تعينيدر * پس وجود ذات مقدسه حيثيتيله حق مطلقدر واسماء الهيه
حيثيتيله حق متخيلدر وشيخ رضى الله عنه والوجود كله خيال فى خيال قولى ايله بوكا اشارت ايلدى) (فسبحان
من لم يكن عليه دليل سوى نفسه) پس بن تنزيه ايدرم شول حق مطلقى كه كندى نفسندن غيرى اكا دليل
يوقدر زيرا هويت عالم حقك ظليدر كه اكا دلالت ايدر وظل دخى ذى الظلك عينيدر اكا ظل اولديغى اعتباريله *
پس حقك كندى نفسندن غيرى اكا دليل يوقدر) (ولا ثبت كونه) اى وجوده الا بعينه وحقك وجودى
ثابت اولمدى الا كندى عينيله يعنى ذاتيله زيرا ظاهر وباطن اولان وجود حقك غيرى وجود دكلدر عدم
محضدر * پس جميع اشيانك هويتى اولان وجود حق ينه كندى وجودنه دلالت ايدر وياخود تقدير بويله اوله
ولا ثبت كونه اى الكون الذى هو المخلوق للحق الظاهر فيه بتجليه الدال هو عليه الا بعينه وذاته لا بغيره
من الاسماء يعنى حقك مخلوقى اولوب آنك مظهرى اولان كونكه وجود حقه دلالت ايدر ثابت اولمدى الا ذات
حقله * پس سواى حق ومسماى عالم دينلن كونك وجود حقه دلالتى دخى ذاتك كندى وجودنه دلالتى اولور
يوخسه سواى حق وجود حقدن غيرى بر وجود مستقل ايله موجود اولوب انكله دلالتى دكلدر وبو وجهه
بوندنصكره فما فى الكون قولى دلالت ايدر وبعض نسخه ده ولا يثبت صيغه مضارع ايله واقع اولدى) (فما فى الكون
اى فى الوجود) (الا مادلت عليه الاحدية) پس كونده يعنى وجودده احديتك مدلولى اولان موجوددن
غيرى يوقدر وواحديتك مدلولى اولان موجود دخى وجود حقدر زيرا احديتكه عين حقدر دلالت ايتمز الا وجود
حقه اولان احديته پس حقك وجودندن غيرى آنك وجودنه دلالت ايدر وجود يوقدر) (وما فى الخيال الا
مادلت عليه الكثرة) وخيالده يوقدر الا شول شيكه كثرت آنك اوزرينه دلالت ايدر زيرا وجود محقق اولميان

خيال متوهمده ثابت اولان شيئه دلالت ايدن كثرت وجود واحد حقيقيده متعقل اولان اسماء الهيه كثرتيدر
ومتعقل وخيال اولان كثرت دلالت ايتمز الا خيال اولان كثرته وكثرت اولان خياله) (فمن وقف مع الكثرة كان
مع العالم ومع الاسماء الالهية واسماء العالم) پس شول كمسنه كه كثرت بيننده واقف اولسه وحدت حقه طالب
اولمسه عالم ايله واسماء الهيه ايله واسماء عالم ايله اولور يعنى كثرت قتنده واقف اولور * پس كثرت ايله وحدت
حقدن محجوب اولور) (ومن وقف مع الاحدية الذاتية كان مع الحق من حيث ذاته الغنية عن العالمين لا من
حيث صورته) وشول كمسنه كه احديت ذاتيه قتنده واقف يعنى شهودى احديت ذاتيه اولسه ابدا حقله اولور
عالميندن غنيه اولان ذاتى حيثيتيله حقك صورتى يعنى صفاتى حيثيتيله حقك عينى اولمز زيرا كثرت متعقله ذات
احديتده مستهلكه در * پس احديت ذاتيه شهودنده اولان كمسنه ذات غنيه مظهر بننده اولور كثرتى مقتضيه
اولان صورت اسمائيه مظهر بننده اولمز) (واذا كانت) (اى الذات الاحدية) (غنية عن العالمين فهو اى غناها
عن العالمين عين غناها عن نسبة الاسماء اليها) وچونكم ذات احديت عالميندن غنيه اولسه * پس آنك
عالميندن غناسى اسمانك اكا نسبتندن آنك غناسنك عينى اولور يعنى ذات احديه نك عالميندن غناسى اسمانك
اكا نسبتندن آنك غناسنك عينيدر) (لان الاسماء لها كما تدل عليها تدل على مسميات اخر يحقق ذلك اثرها)
زيرا ذات احديت ايچون اولان نته كيم ذاته دلالت ايدر مسميات آخره يعنى معانى صفات اولان حقايق اسمايه
دلالت ايدر كه هر بر اسم كندى حقيقتيله اسم آخردن متميزدر واسمانك مسميات آخره دلالتنى عالمك صور
مختلفه سى اولان اثر اسما محققدر زيرا آثار اسما اختلافى تمايز مسمياته دلالت ايدر * پس اسمانك على قوابل
ومظاهره واختلافات آثاره موقوفدر كذلك وجود عالمك اعيانده تحققى اسمايه وحضرات اسمايه موقوفدر *
پس على طريق التضائف برى برينه متوقفدر احدهمانك آخردن غناسى اولمغله احدهمادن غنا آخردن
غنايى اقتضا ايدر * پس عالميندن غنا اسمادن غنانك عينيدر واما عالمين صور اسماء الهيه اعتبار اولندقده
عالميندن غنا اسمادن غنانك عينى اولديغى ظاهردر زيرا عالمين اسمانك صورندن غيرى دكلدر وذات احديت
مطلقا غيردن غنيه اولديغى حقك قل هو الله قولنده مبيندر) (قل هو الله احد من حيث عينه) يعنى يا محمد
سن دى وجود حق حقك ذاتى حيثيتيله الله احددر غيردن غنيدر (الله الصمد) اى المقصود فى الحوايج والمحتاج
اليه (من حيث استنادنا اليه) يعنى الله حوايجده مقصوددر ومحتاج اليهدر بزم اكا استنادمز حيثيتيله * پس
اسم صمد اعتباريله وجود حق واحددر يعنى اسمادن غنى دكلدر زيرا صمد محتاج اليهدر ومحتاج اليه اولان شئ
خارجده محتاجسز متحقق اولمز پس واحديت اعتباريله وجود حق اسمادن غنى دكلدر (لم يلد من حيث هويته
ونحن) وحق والد اولمدى آنك هويت واجبه سى حيثيتيله وبزم هويات ممكنه مز حيثيتيله يعنى بزم هويتمزدن
مصاحبه اتخاذ ايدوب كندى هويتى ايله بزم هويتمزدن ولدى انتاج ايتمديكه اول اكا والد اوله وانكچون مقدمه
اوله وبوكا ولم يكن له كفوا احد قولى دلالت ايدر وشيخك بوندنصكره ايراد اولنان كلامنده مصرحدر) (ولم يولد
كذلك ولم يكن له كفوا احد) (كذلك وحق هويتى حيثيتيله كمسنه دن مولود اولمدى تا كيم نتيجه اوله
وكذلك بر احد اكا كفو ومقابل ومثل ومعادل اولمدى تا كيم اكا صاحبه اوله ومقدمتيندن عام موجود اوله
زيرا اكا دراحاطت حيثيتيله) (فهذا) (اى الاحدية نعته بحسب ذاته يعنى احديت بحسب الذات حقك نعتيدر
وياخود فهذا اى المذكور فى هذه السورة نعته يعنى بو سوره ده مذكور اولان حقك نعتيدر) (فافرد ذاته بقوله
الله احد) پس حق تعالى كندى ذاتنى (الله احد) قوليله افراد ايلدى يعنى ذاتى فرد اولوب كثرتدن منزهه
اولديغن بيان ايلدى) (وظهرت الكثرة بنعوته المعلومة عندنا) وحقك نعوت معلومه سيله كه ذكر اولنان
صفات سلبيه در بزم قتمزده كثرت ظاهره اولدى اول نعوتله اتصافمز حسبيله) (فنحن نلد ونولد ونحن نستند
اليه ونحن اكفاء بعضنا لبعض) پس بز والد اولورز وبز مولود اولورز وبز دخى بز حقه مستند اولورز وبز دخى برا كفايز
بعضمز بعضمزه كفو ومعادل اولورز وبعضمز بعضدن مولود اولور وبعضمز بعض ايچون والد اولور) (وهذا الواحد
منزه عن هذه النعوت فهو غنى عنها كما هو غنى عنا) وبو واحد ذات احديه وعين واحده اعتباريله بو نعوتدن
منزهدر * پس بو وجود واحد بو نعوتدن غنيدر بزدن غنى اولديغى كبى زيرا بز بو نعوتله متصفز وبحسب
الذات حق بزدن غنيدر پس بطريق اعلى حق بزم بيتمزده ظاهره اولان صفاتدن غنى اولور وحق خود غناء

ذاتیسی حسبیله کثرت نسبیهٔ اسمائیه‌دن وکثرت وجودیهٔ امکانیه‌دن منزهدر)(وماللحق)(باعتبار غناه الذاتی نسب) (بفتح النون ای صفة)(الا هذه السورة سورة الاخلاص)(وحق ایچون آنڭ غناء ذاتیسی اعتباریله برصفت یوقدر بوسوره‌دن غیری که سورهٔ اخلاصدر وبوسوره وجه ذات احدیدن نقاب کثرتی رفع ایدن وصف احدیتڭ اثباتنه مختصه اولمغله عین وصف احدیتدر وبوتقدیراوزره سورة الاخلاص السوره قولی ایچون عطف بیان اولور واندن بدل اولمق جائزدر (وفی ذلك نزلت) وسورهٔ اخلاص حقڭ نسبی اولان احدیتڭ وصفنده نازله اولدی قال الشیخ رضی الله عنه فی مقدمة الفتوحات قالت الیهود لمحمد صلی الله علیه وسلم انسب لنا ربك فانزل الله تعالی علیه سورة الاخلاص ولم یقم لهم من ادلة النظر دلیلا واحدا فقال قل هو الله فاثبت الوجود احد فنفی العدد واثبت الاحدیة لله سبحانه الله الصمد فنفی الجسم (لم یلد ولم یولد) فنفی الوالد والولد (ولم یکن له کفوا احد) فنفی الصاحبة کما نفی الشریك بقوله (لو کان فیهما آلهة الا الله لفسدتا) وقال فی الباب التاسع والخمسین من الفتوحات فشیئته وارادته وعلمه وقدرته ذاته تعالی الله ان یتکثر فی ذاته علوا کبیرا بل له الوحدة المطلقة (وهو الواحد الاحد الله الصمد لم یلد) فیکون نتیجة (ولم یکن له کفوا احد) فیکون به وجود العالم نتیجة عن مقدمتین عن الحق والکفو تعالی الله وبهذا وصف نفسه سبحانه فی کتابه لما سئل النبی صلی الله علیه وسلم عن صفة ربه فنزلت سورة الاخلاص تخلصته من الاشتراك مع غیره تعالی الله فی تلك النعوت المقدسة والاوصاف فما من شیء نفاه فی هذه السورة ولا اثبته الا وذلك المنفی والمثبت مقامة فی الله لبعض الناس انتهی کلامه) وحقڭ کمال اخلاصی کثرت صفاتی اندن نفی ایدوب ذات احدیتی اثبات ایتمکدر ولکن هر احدیت ذات حقڭ نعتی دکلدر ذاته نسبت اولنان احدیت احدیت عیندر اسماء الهیه کثرتڭ احدیتی دکلدر انکچون شیخ رضی الله عنه بوایکی احدیته اشارت ایدوب ایتدی)(فاحدیة الله من حیث الاسماء الالهیة التی تطلبنا احدیة الکثرة)(پس اللهڭ احدیتی اسماء الهیه حیثیتیله که اسما آثارنی بزده اظهار ایتمکچون بزه طالبه‌در احدیت کثرتده زیرا بو اسماء کثیره ایله مسمی اولان بحسب الذات واحددر وانڭ ذاتنده متعلقه اولان نسب حسبیله نسبتده کثیردر پس تعقلده اولان کثرت نسبیه به احدیت کثرت اطلاق اولنور)(واحدیة الله من حیث الغنی عنا وعن الاسماء الالهیة احدیة العین)(واللهڭ احدیتی بزدن واسماء الهیه‌دن انڭ غناسی حیثیتیله احدیت عین واحدیت ذاتدر که اندە کثرتڭ تعقلی معتبر دکلدر * پس احدیت ذات اسماء الهیه‌دن ودخی اسمانڭ مقتضیاتی اولان اکواندن غنایی اقتضا ایدر * پس کثرتدن تنزیه اولنان احدیت احدیت ذاتیه‌در احدیت اسمائیه دکلدر) (وکلاهما یطلق علیه اسم الاحد فاعلم ذلك)(وحال بوکه احدیتیندن هر بریسنه اسم احد اطلاق اولنور ولکن ذاته نسبت اولنان احدیت احدیت عیندر احدیت اسمائیه دکلدر * پس احدیتین بیننده واقع اولان فرق وتمیزی سن عارف اول تاکیم استعمالده مسیء اولمیه‌سن وهر بریسنی مقامنده استعمال ایده‌سن)(فما اوجد الحق الظلال وجعلها ساجدة)(ای منبسطة علی الارض منقادة للحق (متفیئة) راجعة (عن الشمال) الی الیمین عند غروب الشمس (وعن الیمین) الی الشمال عند ارتفاع الشمس)(الا دلائل لك علیك وعلیه)(پس حق تعالی خارجده اشخاص ایچون ظلالی ایجاد ایتمدی ودخی ظلال اول اشخاصدن ارض اوزره منبسطه اولوب آنلری کندیسنه ساجده ومنقاده ایتمدی شمسڭ غروبی قتنده آنلر شمالدن یمینه راجعه وشمسڭ ارتفاعی قتنده یمیندن شماله عائده ومائله اولدیغی حالده الاسکا آنلری دلائل ایجاد ایلدی سنڭ کندی وجودکه وانڭ وجودنه تاکیم سن کندی وجودکه ووجود حقه انلر ایله استدلال ایده‌سن)(لتعرف من انت وما نسبتك الیه وما نسبته الیك)یعنی وجودات ظلالی وظلال وجوداتی سکا دلائل ایجاد ایلدی تاکیم عارف اوله‌سن که سن کیمسن وسنڭ حقه نسبتڭ ندر وحقڭ سکا نسبتی ندر یعنی عارف اوله‌سن که شول وجودات متعینه که سن انلرڭ جمله‌سندن بر وجودسن ظل خیالیدر وحقه سنڭ نسبتڭ ظلڭ شخصه نسبتی کبیدر که ظل اندن ممتد اولدی زیرا وجود مقید ومتعین وجود مطلقدن ممتد اولوب انکله قائمدر وحقڭ سکا نسبتی شخصڭ ظله نسبتی کبیدر که سنڭ وجودڭ وجود حقله قائمدر که انڭ امرینه منقاد اولدیغڭ حالده سنی کندیسنه تسخیر ایدر وسن انڭ ارادتنده متسخر ومنقادسن اندن غیری سنڭ وجودڭ واستقلالڭ یوقدر شخصڭ عدم ارتفاعی قتنده ظلڭ وجودی اولمدیغی کبی)(حتی تعلم من این اومن ای حقیقة الهیة اتصف ماسوی الله بالفقر الکلی الی الله

وبالفقر النسبی الیه بافتقار بعضه الی بعض)(تاکیم عارف اوله‌سن که ماسوای حق نه مرتبه‌دن وقنقی حقیقت الهیه‌دن وجود حقه فقر کلی ایله متصف اولدی وقنقی حقیقت الهیه‌دن وجود خلقه فقر نسبتیله متصف اولدی ماسوای حقڭ بعضیسنڭ بعضیسنه افتقاری سببیله (امدی) شویله بیل که ظلال حق اولان وجودات متعینه که ماسوای حقدر موجد ومقوم ورب ونور اولان ذاته که الله ایله مسمادر مفتقره‌در وجوداتڭ مألوهیتیله کندی نفوسنده استقلاللری اولمدیغندن اوتری ومربوبیت ایله عدمده اولان اعیانڭ ظلمتندن اوتری وماسوای حقڭ بووجهله حقه اولان افتقارلری افتقار کلیدر * وفقر نسبی بودر که بعضلرڭ بعضه افتقاری وجود حقه اولان افتقاره راجعدر زیرا عالمڭ عالمه افتقاری عالمڭ ظلیتندن اوتری دکلدر بلکه ربوبیت ایله حقڭ انده ظهورندن اوتریدر وربوبیت حیثیتیله عالم عین حقدر ظل دکلدر * پس افتقار اللهدن غیری کمسیه اولمدی (وحتی تعلم من این اومن ای حقیقة اتصف الحق بالغنی عن الناس والغنی عن العالمین واتصف العالم بالغنی ای یغنی عن الناس بعضه عن بعض من وجه ما هو عین ما افتقر الی بعضه به)(وتاکیم سن عارف اوله‌سن که نه مرتبه‌دن وقنقی حقیقت الهیه‌دن حق ناسدن غنا ایله وعالمیندن غنا ایله متصف اولدی وعالم دخی غنا ایله متصف اولدی یعنی عالمڭ بعضیسی بعضدن غنا ایله متصف اولدی شول وجهله که وجه غنا شول وجهڭ عینیدر که انکله بعض آخره مفتقره اولدی یعنی عالمڭ بر جزئی برامرده بر شیئدن غنی اولدی واول امرده اول شیئدن غیری جزء آخره مفتقر اولدی بر شخصڭ ظلی کبی که وجودده اول شخصه مفتقردر وآنڭ غیری اولان شخص آخردن غنیدر وشخص آخردن غناسی کندی صاحبی اولان شخصه افتقارینڭ عینیدر بلکه بعض جزء بعضیسندن بر وجهله غنیدر واول بعضه بر وجهله مفتقردر ماء تبرد وجودده شمسدن غنی اولمسی وحرارت وسیلانده اکا افتقاری کبی بوتقدیر اوزره موضعنده اولان ما الذی معناسنه‌در ووجه قولی تنوین ایله اولمق دخی جائزدر یعنی وجوهدن بر وجهله غنی اولدی که اول وجه شول وجهدر که انکله غیره مفتقر اولدی واولکی ما الذی معناسنه وایکنجی ما مصدریه اولمق جائزدر ای بوجه الذی هو عین افتقاره به الی بعضه * پس حق احدیت ذاتیه اعتباریله ناسدن وعالمیندن غنیدر ومظاهر عالمده حقڭ ظهوری وربوبیتی اعتباریله عالمڭ بعضیسی بعضدن غنیدر زیرا مظهر آخرده فقر نسبی ایله حقه مفتقردر وسببیه اعتباریله عالم کندی جنسنه ونوعنه مفتقردر وجائزدر که ما هو قولنده ما لیس معناسنه اوله * پس بوتقدیر اوزره ما هو عین ما افتقر جمله‌سی وجه ایچون صفت واقعه اولور) (فان العالم مفتقر الی الاسباب بلاشك افتقارا ذاتیا)(زیرا عالم بلاشك افتقار ذاتیله اسبابه مفتقردر زیرا عالم عدمیت اوزره‌در انڭ ایچون وجود اصلی یوقدر ووجودده سببه مفتقردر (واعظم الاسباب له سببیة الحق)(وعالمڭ اعظم اسبابی که اول اکا مفتقردر حقڭ سببیتیدر یعنی اعتبار نسبدن نظر رفع اولندقده بزم ذوات ووجود اتمز افتقار ذاتیله حقه مفتقره‌در ولکن کندی ذاتیله قائمه اولان ذات مطلقهٔ واحده‌نڭ تجلیسی واسماسیله قائمه‌در)(ولاسببیة للحق یفتقر العالم الیها سوی الاسماء الالهیة) وحق ایچون بر سببیه یوقدر که عالم اکا مفتقر اوله اسماء الهیه‌دن غیری موجد ورب وخالق کبی زیرا عالم ایجاده وربوبیة وخالقیة وبونلرڭ امثالی اولان صفاته مفتقردر * پس افتقار ایجادده ورزق وخلقده‌در والاذوات حقایق صور تعینات ذاتیه وشئون الهیه‌در ذات غیبیه حیثیتیله افتقار یوقدر * پس افتقار نسب اولان اسما بیننده‌در که بونلرڭ صوری بز)(والاسماء الالهیة کل اسم یفتقر العالم الیه من العالم مثله او عین الحق)(واسماء الهیه هر بر اسمدر که عالم اکا محتاج اوله کرڭ محتاج الیه اولان اسم محتاجڭ مثلی عالمیندن اولسون ولدڭ والده وجودده ورزق ایله حفظده احتیاجی کبی ویاخود عین حقدن اولسون ولدڭ صورتله شکلده وخلقده حق مصور وخالقه احتیاجی کبی یعنی اسم ظاهر حیثیتنده اولان مظاهر کونیه وعوالم خلقیه‌دن هر بریسی اسم الهیدر ایکی اعتبار ایله بر اعتبار بودر که هر شیء موجود وجود حقه وآنڭ وحدتنه دلالت ایدر پس اسم الهی اولور وبر اعتبار بودر که هر شیء موجود اسماء الهیه‌دن بر اسم ایچون مظهر ومجلی وبر صفت ایچون عرش ومستویدر که اول اسم ربوبیتنی اول مظهرده اظهار ایدر * پس هر بر اسم ربوبیتنی کندی مظهر خاصنده اظهار ایتمکله وظاهر ومظهر احدیتڭ شهودی اعتباریله هر شیء اسم الهی اولور واسم باطن حیثیتنده اولان تعینات علمیه وحقایق غیبیه اسماء الهیه اولدیغی ظاهردر والاسماء قولی مبتدادر وکل اسم قولی انڭ خبریدر

ويفتقر العالم اليه قولى اسم ايچون صفتدر ومن عالم مثله قولى صفت بعد الصفتدر واو عين الحق قولى من عالم مثله قولنه معطوفدر) (فهو الله لا غيره) (پس محتاج اليه اولان اسم اللهدر ربوبيت جهتيله انك غيرى دكلدر ولكن والدك ولده سببيتى انك عين ثابته سى حيثيتيله دكلدر زيرا عين ثابته معدومه در بلكه وجود ايله فعلى وقوتله قدرتى حيثيتيله در زيرا وجود مظاهرده ظاهر اولان حقك عينيدر وفعل ايله قدرت وقوت ورزق ايله حفظ وجودك توابعيدر وحقك صفات وافعاليدر * پس والد ايچون قابليت ومظهريتدن غيرى نسنه يوقدر وانك مظاهرنده ظاهر اولان فعل حقك فعليدر واما عين حقك سببيتى ظاهر اولديكه اللهدن غيرى محتاج اليه يوقدر) (وحده لا شريك له ولذلك قال الله تعالى يا ايها الناس انتم الفقراء الى الله والله هو الغنى الحميد) يعنى عالم اللهه مفتقر اولديغندن اوترى الله تعالى ايتدى اى ناس سز الله تعالى يه مفتقرلرسز والله تعالى كندى ذاتيله غيردن غنيدر وكندى ذاتيله كندى ذاتنى حميددر يعنى فقرسزلك صفت ذاتيه كزدر وغنا دخى حقك صفات ذاتيه سيدر پس ناسك نفس امرده غنالرى اولميوب فقر كلى ايله حق تعالى يه جميع اموردة فقر واحتياجلرى ذاتى اولديغن وكندى ذاتيله وكمالات وصفاتيله حميد اولديغن بيان ايلدى) (ومعلوم ان لنا افتقارا من بعضنا لبعضنا فاسماؤنا اسماء الله) (ومعلومدركه بزم ايچون افتقار ثابتدر بعضمزدن بعضمز ايچون پس بزم اسمامز اسماء اللهدر * پس بزم بعضمزك بعضمزه افتقارى بزدن اولان اسماء الهيه دركه اول اسما ايله حق تعالى بزه تجلى ايلدى * پس بزم اسمامز اسماء اللهدر وبز دخى الحق اسمانك صورى يز حقدن غيرى بزده محتاج اليه اوله جق برشئ يوقدر) (فهو الغنى ونحن الفقراء) (اذ الافتقار اليه بلا شك واعياننا فى نفس الامر ظله لا غيره) (زيرا افتقار بلا شك حق تعالى يه در خاصة غيره دكلدر وحال بوكه بزم اعيانمز نفس امرده حقك ظليدر يعنى معلومات غيبيه اولان اعيانمز نفس امرده انك ظليدر انك اسم باطنى اعتباريله ظلك غيرى دكلدر زيرا نسبت بطون اعتباريله اسم باطن حقك عينيدر وحقك ظلى اضافت قيديله انك وجوديدر وياخود بزم اعيانمز يعنى وجودات خارجيه مز نفس امرده حقك ظليدر بزم حقه افتقاريمز ظلك شخصه افتقارى كبيدر) (فهو هويتنا لا هويتنا) (پس حق حقيقت ووجود اعتباريله بزم هويتمزدر تعين ايله وقيد واضافت اعتباريله بزم هويتمز دكلدر زيرا مطلاق مقيدك عينى دكلدر اطلاق حيثيتيله) (فقد مهدنا لك السبيل فانظر) (پس بو فص يوسفده حضرت خيالك تفصيلى صددنده بز سكا طريق وحدتى وسبيل حقيقتى تمهيد ايلدك پس ديدهٔ بصيرت وعين شهود احديتيله سن نظر ايله وانك اوزره سلوك ايله تا كيم جمال احديتى مظاهر جميع اشيا صورنده مشاهده ايدوب ذات احديت وقوفندن كثرت صور عالم قيديله محجوب اولميه سن) (والحمد لله رب العالمين

فص حكمة احدية فى كلمة هودية

وفتا كيم شيخ رضى الله عنه فص متقدمك آخرنده احديت ذاتيه ايله احديت اسمائيهٔ الهيه يى ذكر ايتديسه پس احديت ربوبيتى متضمنه اولان حكمت هوديه يى اعقاب ايتدى زيرا وحدت ايچون اوچ مرتبه ثابتهدر برسى وحدت ذاتدر احديت ذاتيهٔ مطلقه دركه انده كثرت نسبيه ووجوديه نك اعتبارى يوقدر وبريسى دخى وحدت اسمادر كثرت صفات ايله وبو احديت الوهيتدر وبو اعتبار ايله الله واحددر واعتبار اول ايله احددر وبريسى دخى وحدت افعالدركه احديت ربوبيتدر وبو احديت هود عليه السلامه مختصه در بقول الحق تعالى حكاية عنه (ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربى على صراط مستقيم) پس بو احديت آخذ ومأخوذه موقوفه در ودخى ربك بر طريق اوزره اولمسنه موقوفه دركه رب اول طريقده مشى ايدر * پس بو احديت كثرت افعال وآثار احديتيدركه هويت ذاتيه يه منسوبه در (شعر) ان لله الصراط المستقيم * ظاهر غير خفى فى العموم) (امدى) شويله بيلكم صراط مستقيم طريق وحدتدركه الله تعالى واحددر * پس بو طريق الله تعالى يه موصله اولان طرقك اقربيدر زيرا اسماء الهيه دن هر بر اسم ايچون بر عبد واردركه اول اسم آنك رب خاصيدر واول عبد انك عبدى ومظهريدر * پس عبد ظاهر وجسمدر ورب باطن وروحدر پس الطرق الى الله بعدد انفاس الخلايق بل بعدد انفاس الهيه اعيان وجوديه دن هر بر عين اسماء الهيه دن بر اسم خاصه مرتبطه در وا كا مستنددر پس اول اسمك مقتضاسى اوزره جاريدر وآنك سبيلى اوزره سالكدر * پس هر بر عين كندى اسمنه منسوب اولان صراط مستقيم اوزره در واول رب دخى صراط مستقيم اوزره در (ان ربى على

صراط

صراط مستقيم) ولكن هر بر عينك طريقى آنك اسم خاصنه نسبتله مستقيمدر انك مقابلى اولان اسمه نسبتله دكلدر واحديت مسمى اعتباريله جميع اسماء مسماء اللهه واصله اولور جهانده اختلاف موجود ايكن پس جميع اسمانك طرقنى جامع اولان صراط مستقيم كه كل انك اوزره در وجميع طرقك احديتيدر الله اسميله مسمى اولان ذات الوهيت ايچوندر وجميع طرقى جامع اولان طريق توحيد اوزره سلوك ايتمز الا مظهر الوهيت اولان مظهر محمدى كه جميع انبيا وكمل اوليا اول طريق اوزره درو سائر طرق مختلفه بو طريقدن متفرعه ومتشعبه در قيل لما اراد رسول الله صلى الله عليه وسلم ان يبين للناس ذلك خط خطا مستقيما ثم خط من جانبه خطوطا خارجة من ذلك الخط وجعل الاصل الصراط المستقيم الجامع وجعل الخطوط الخارجة منه سبل الشيطان كما قال تعالى (ولا تتبع السبل فتفرق بكم عن سبيله) ظاهر قولى مبتداء محذوفك خبريدر يعنى ديمك اولور اللهه مخصوص صراط مستقيم واردركه عموما اعيان كونيه واسماء الهيه ده ظاهردر خفى دكلدر وجميع مظاهرده اولان طرقى جامعدر (فى كبير وصغير عينه * وجهول بالامور وعليم) عينه ضميرى اللهه راجعدر يعنى كبيرده وصغيرده وامورى عليم وجهولده اللهك عينى ظاهره وذات وهويتى حاضره در كرك مظاهر كليه اولسون وكرك مجالى جزئيه وكرك امورى عليم وكرك جهول اولسون نفس رحمانى وتجلى الهى ايله ظهورى على السويه در (ما ترى فى خلق الرحمن من تفاوت) ذرات موجوداتده برذره يوقدر الا انك ذاتيله موجوده در وذات براسم ايله انده متجليه دركه اول اسم اول مظهرك روحى ومدبرى ومظهر آنك صورتيدر پس هر موجود صراط مستقيم اوزره در وعينه قولى مبتداء مؤخردر وفى كبير وصغير قولى خبر مقدمدر) (ولهذا وسعت رحمته كل شئ من حقير وعظيم) (يعنى اللهك عينى وذاتى هر كبير وصغيرده موجوده اولديغندن اوترى اللهك رحمت رحمانيه سى مقدارده حقير وقدرده عظيم اولان هر شيئه واسعه اولدى زيرا رحمن جميع اسمايه شامل وفيضى جميع اعيانه واصلدر جميع تعينات نسبيه ووجوديه انكله متعينه در وجميع طرق متنوعه اندن متفرعه در * پس سير وسلوك وسالك اكا منتهى وراجع اولور) (ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربى على صراط مستقيم) هود عليه السلامك حكمت احديه سى بو آيت اوزره مبتنيه در برشئ موجود يوقدر الا الله تعالى هويت احديت ذاتيه ايله انك ناصيه سنى آخذدر وصمديت وقيوميت حكميله اكا مالكدر تحقيق بنم ربم صراط مستقيم اوزره در زيرا هر براسم كندى طريق خاصى اوزره در وهر بريسى مسماية نسبتله صراط مستقيم اوزره در وبو آيتده هر شئ موجودى دابه ايله تعبير ايلدى زيرا جميع اشيا اصحاب ذوق وشهود وارباب كشف ووجود قتنده حيدر (وان من شئ الا يسبح بحمده) يعنى برشئ حى يوقدر الا حق انك ناصيه سنى اخذ ايدوب اسماسى حسبيله انده متصرفدر وهر برشئ انك رب خاصى اولان اسمك طريق خاصى اولان صراط مستقيم اوزره سلوك ايدر (وهو آخذ بناصيتها) قوليله اشارت ايدركه هويت حق جميع اسماء الهيه ده ومظاهر اسمائيه ده ساريه در (وان ربى على صراط مستقيم) ديدى واسم ربى كندى نفسنه مضاف ايتدى وصراطى صيغهٔ تنكير اوزره ايراد ايلدى تنبيهدن اوترى كه ارباب اسمادن هر برر كندى صراط مستقيمى اوزره دركه اول صراط حضرت الوهيتدن انكچون معيندر وجميع طرقى جامع اولان صراط مستقيم الله اسمنه وانك مظهرنه مخصوصدر وبزم نبيمز عليه السلامه مختصه اولان فاتحه ده حق تعالى (اهدنا الصراط المستقيم) ديدى عهد ايچون اولان لام ايله وياخود شول ماهيت ايچون اولان لام ايله كه جزئياتى آندن متفرعه در * پس فحنكم هر بر احد صراط مستقيم اوزره اولسه دعوتك نه فائده سى واردر ديو ديمه زيرا دعوت اسم مضلدن اسم هادى يه در واسم جابردن اسم عادله در (يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا) وبعده طرق متفرقه دن (اهدنا الصراط المستقيم) قولنده معهود اولان صراط مستقيمه كه جميع طرقى جامعه در دعوت ايدركه توحيد ذاتى ومظهر محمدى طريقيدر) (فكل ماش على صراط الرب المستقيم فهم غير مغضوب عليهم من هذا الوجه ولا ضالين) (پس هر ماشى رب اخذ اولان اسمك صراط مستقيمى اوزره ماشيدر * پس اول مغضوب عليهم زمره سنده داخل دكلدر بو وجه خاصله ودخى ضالين زمره سنده داخل دكلدر * پس فكل قولى مبتدا اولور فعلى صراط الرب قولى انك خبرى واقع اولور فهو ضميرى كل ماش قولنه راجع اولور وعليهم ضالين قولنك ضميرى آيتده مراد اولان قوم معهوده راجع اولور وجائزدركه معنى جهتيله كل ماش قولنه راجع اوله ونسخهٔ

صحيحه ده فكل ماش على صراط الرب المستقيم واقع اولدى پس بو تقديرا اوزره فهو قولى فكل ماش قولى ايچون خبر واقع اولور يعنى ديمك اولور پس هر ماشى كه ربك صراط مستقيمى اوزره مشى ايده پس اول بو وجهله مغضوب عليهم دن ودخى ضالين دن دكلدر وياخود ماشى نك كايسى مغضوب عليهم دكلدر بو وجه خاصله ضالين دخى دكلدر زيرا هر ماشى كرك طائع وكرك عاصى طريق خاصنده انى تربيه ايدن بر اسمك مظهريدر پس انك مقتضاسى اوزره مشى ايدر وهيچ برشى بوقدركه طبيعتك مقتضاسى اوزره مشى ايدن كمسنه يه غضب ايليه پس هر بر اسم كندى مظهرندن وانك ربوبيتى تحتنده اولان شيئدن راضيدر اكا غاضب دكلدر ولكن حكمده اكا مخالف اولان ربه نسبتله مغضوب عليهم ايله ضالين زمره سندندر عبد مضل عبد هادى يه نسبتله اولديغى كبى پس بوندن اوترى شيخ رضى الله عنه فهو غير مغضوب عليهم من هذا الوجه ديدى * پس وقتا كيم ضلال رب آخره نظرا تمكله متحقق اولديسه كندى ربنه نسبتله متحقق اولمديسه پس شيخ رضى الله عنه (فكما كان الضلال عارضا كذلك الغضب الالهى عارض والمآل الى الرحمة التى وسعت كل شئ وهى السابقة) ديدى * پس نته كيم ضلال عارض اولديسه كذلك غضب الهى دخى عارضدر ومآل شول رحمتدركه هر شيئه واسعه در واول رحمت واسعه غضب اوزره سابقه در جميع ارواح رحمت رحمانيه ايله متعينه اولدقدنصكره فطرت اصليه وطهارت ازليه ونشأت علويه اوزره توحيد حقه قائل وهدايته طالبه ايكن كل مولود يولد على الفطرة الا ابواه يهودانه وينصرانه ويمجسانه اوزره اصحاب وارباباك مصاحبتى سببيله بعضلرك بالقوه اولان اخلاق رديه لرى واوصاف ذميمه لرى ظاهره اولدقده غواشى طبيعيه وحجب ظلمانيه ايله عالم انواردن محتجب اولمغله انلر اوزره ضلال عارض اولدى * پس ضلال اوزره مترتب اولان غضب دخى عارض اولدى ولكن مآل جميع اسبابه واسعه اولان رحمته در يا ضلالى موجبه اولان حجبك رفع واضمحلاليله وياخود توحيد ذات انوارينك ظهورى قتنده تعينات اشيانك رفعى وتجليات الهيه نك مظاهردن اصولنه رجوعى سببيله (وسبقت رحمتى على غضبى حكمى اوزره رحمتك غضب اوزره سابقه اولمسى بودركه جميع حقايق الهيه وكونيه نك نسب ذاتيه سيله ايجادى واعيانك تعينات علمى ايله ثبوتى حالنده اقتضا ايتدكلرى شئ اوزره متعينه اولمسى رحمت رحمانى اولان نفس رحمانى ايله دركه جميع اعيان اربابنك طرقى اوزره انكله سالكه در * پس رحمت سابقه در واكرچه كيم ضلال وغضب عارض اولورسه * پس مآل بنه رحمانه در) (وكل ماسوى الحق دابة فانه ذو روح وماثم من يدب بنفسه وانما يدب بغيره فهو يدب بحكم التبعية للذى هو على الصراط المستقيم فانه لا يكون صراطا الا بالمشى عليه) (وعرف عامده ماسواى حق وغير حق ايله مسمى اولان شيئك كايسى كرك جماد اولسون وكرك نبات اولسون دابه در زيرا تحقيق شيئك كايسى ذى روحدر وانك روحى اسماء الهيه دن بر اسمدركه حق اول اسم ايله انده ظاهردر واول شيئك قيامى اول اسمك قيوميتيله در ووجودده كندى نفسيله حركت ايدر برشئ يوقدر زيرا كندى نفسيله موجود دكلدر بلكه كندى نفسندن غيرى وجودله حركت ايدر يعنى اسماء الهيه دن انده ظاهر اولان اسم خاصله حركت ايدر واسمادن هر بر اسم نسبت خاصه ايله كه اول اسمك حقيقتى اولان صفت مخصوصه در ذات احديه در * پس اول شئ تبعيت حكميله حركت ايدر شول رب خاصه كه اول صراط مستقيم اوزره در زيرا صراط صراط اولمز الا آنك اوزره مشى ايله * پس اول شيئك حركتى تبعيت حكميله در شول رب خاصه كه ذات احديت صراطى اوزره دركه بذاته وفى ذاته احديت اوزره در زيرا شول شيئك قابليتنده متعين اولان حق انى غايتنه واكا مخصوص اولان كماله تحريك ايدوب انكله سير ايدر ولكن انك حركتى حركت ضعيفه در زيرا تبعيت حكمى ايله حركت عارضيه در حركت ذاتيه دكلدر * پس اول شئ حقله حقده حركت ايدر زيرا صراط شول شيئدركه انك اوزره مشى اولنور * پس وقتا كيم بو حركت حقله حقده واقعه اولديسه صراط وصراط اوزره ماشى اولان حق اولور وحقه تبعيت حكميله اولان حركت سير بالله اولور (شعر) اذا دان لك الخلق * فقد دان لك الحق) دان دينندن مأخوذدر ودين انقياد وطاعتدر * پس وقتا كيم شيخ رضى الله تعالى عنه ذكر ايتديسه كه ماسواى حقك كايسى ذى روحدر وانك روحى اسماء الهيه دن انك رب خاصى اولان اسمدر پس الان بيان ايدركه خلقك سكا انقيادى خلقده ظاهر اولان حقك انقياديدر يعنى تحقيقكم خلق ايله مسمى اولان شئ سكا منقاد ومطيع اولديسه پس تحقيق اول خلقك مظهرنده ظاهر اولان حق سكا منقاد

ومطيع اولدى زيرا مظاهر ظاهرك عينيدر وصور خلقيه دن هر بر صورت اسماء الهيه دن بر اسمك صورتيدر واول اسم انك روحى وهويتيدر * پس روح انك بدنى مرآتنده ظاهر ومتجلى واسم انك مظهريتنده متبين ومتجليدر * پس صورتك انقيادى اول اسمك انقياديدر زيرا صورتك وجودى انده ظاهر اولان اسمك ظهوريدر (وان دان لك الحق * فقد لا يتبع الخلق) (واكر سنك مظهركده متجلى اولان حق تعين خاص حكميله سكا منقاد اوله حق اولورسه * پس وقت اولوركه خلق سكا تابع اولمز وسكا منقاد اولمز زيرا حق خلقده منحصر دكلدر وسكا منقاد اولان حق بلا خلق متجلى اولان حقدر پس حق شول وجهه منحصر دكلدركه انكله سكا تجلى ايلدى زيرا وجوه آخر ايله خلايقده متجليدر * پس سنك مظهركده ظاهر اولان حق سكا منقاد اولدقده خلايق سكا منقاد اولمق لازم كلمز زيرا سائر خلايقده حقك تجليسى آنلرك مجاليسى حكميله در پس وقت اولوركه شول وجوه كه انلر ايله حق خلايقه تجلى ايتدى حقك شول وجهنه مخالفه دركه انكله سكا تجلى ايتدى وسكا منقاد اولان حق سنده ظاهر اولان رب خاصدركه اسمادن بر اسمدر وسائر خلايقده متجلى اولوب آنلره منقاد اولان آنلرك اربابى اولان اسمادر * پس سنك ربك سكا منقاد اولمغله سائر اربابك سكا انقيادى لازم كلمز وسائر ارباب سكا منقاد اولمدقچه انلرك مظاهرى اولان خلايقك دخى انقيادى لازم كلمز وحقك سكا انقيادى قتنده خلقك عدم انقيادى مطرد اولمديغندن اوترى شيخ رضى الله عنه فقد لا يتبع الخلق ديدى زيرا صور خلقيه ده حقك تجليسى قتنده حقك سكا انقياديله خلقك دخى انقيادى لازم كلور وكذلك سنك رب خاصك اولان حقك سكا انقيادى قتنده اول رب ايله اربابدن سائر ارباب بينلرنده كه مناسبت ثابته در اول اربابك مظاهرى اولان خلق دخى سكا منقاد اولور وبر وجه دخى بودركه اكر حق سكا منقاد اولورسه لسان استعداد ايله استدعا ايتديكك اعطيات ذاتيه وهبات اسمائيه دن وسائط خلقيه دن مجرد اولديغى حالده وجه خاص اعتباريله اعطا ايتديكى حيثيتله وياخود صور خلقيه دن منزه اولان تجلىء الهى ذاتى ايله وصور نورانيهء الهيهء اسمائيه دن بر صورت ايله سكا تجلى ايدوب منقاد اولورسه * پس خلقك سكا تبعيتى وانقيادى لازم كلمز زيرا حق اكرچه كيم تجلىء عام اعتباريله جميع مظاهر خلقيه ده ظاهردر ومظاهرده ظهورى اعتباريله آنك سكا انقياديله جميع مظاهر خلقيه نك انقيادى لازم كلور ولكن حق غيب لا تعين واطلاق ذاتى اعتباريله صور خلقيه دن منزهدر * پس اطلاق ذاتيدن منبعث اولان واردك سكا ورودى وحقك تجليسى قتنده صور خلقيه نك سكا تبعيتى دكل بلكه صور خلقيه بالكليه انده مضمحله اولور فالرب ورب الارباب پس ثابت اولديكه سالك اولان خلقك ناصيه سى حقك يدنده در حق آنى تسيير ايدر واكا مخصوص اولان كماله انى سوق ايدر پس خلق سلوك ايتمز الا حقله ولكن سالك اولان خلقدن هر بر يسنك كمالى آخره مخالفدر اسما ومظاهرك اختلافندن اوترى) (فحقق قولنا فيه * فقولى كله حق) (پس وقتا كيم سنك قتكده محقق اولديسه كه خلق ايچون بر فعل يوقدر الا انده ظاهر اولان حق ايچوندر * پس حقك حقنده اولان بزم قولمزى سن تحقيق ايله يعنى حق ايله وحقك انوارى وخلقك اسرارى حقنده اولان قولمزى تصديق ايله پس حقك حقنده اولان قولمزى سن متحقق اولديغكده سنك قتكده محقق اولوركه بنم قولمك كايسى حقدر وحقده حق ايچون صادر اولدى وقائل اولان حقدر على الخصوص وارث كامل مظهرنده اولان قولكه مقام تقديسدن تنزلدر واعراض وتلبيسدن منزهدر) (فما فى الكون موجود * تراه ماله نطق) (پس كونده بر موجود يوقدركه سن انى كوررسن كه انك نطقى اولميه زيرا هر موجودك مظهريتنده متعين وانده متجلى اولان حقدر پس اول موجودانده متجلى اولان شول حقله نطق ايدركه حق انكله ناطقدر وانى انطاق ايدر (وقالوا انطقنا الله الذى انطق كل شئ) (امدى) موجودات كونيه دن بر موجود يوقدر الا انده متجلى اولان حق ايله ناطقدر وحق بر مظهرده تجلى ايتمز الا اسماسندن بر اسمك صورتيله وهر بر اسم جميع اسما ايله موصوفدر زيرا حق متجزى اولمز ولكن مظاهر خلقيه اعتدال وتسويه ده متفاوتهدر * پس تحقيقكم بر مظهرده تسويه اعتدالك غايتنده اولسه حق اول مظاهرده جميع اسماسيله تجلى ايدر انسان كامل كبى واما تحقيقكم تسويه اعتدالده اولمسه ومظهر دخى اعتدال انسانى حدندن خارج اولسه پس نطق ظاهر اولور صفات سبع ايله وسائر اسما ايله كمالات انده باطنه اولور انسان ناقص كبى واكر اعتدال اضافى طورندن منحط اوله حق اولورسه نطق انده باطنده باقى قالور نبات وجماد كبى پس

هر برموجودکه اسما وصفات الهیه انك مظهرنده ظاهره اولمسه اسما وصفات انده باطنه اولور آنلرك ظهورنه
محلك قابلیتی اولمدیغندن اوتری پس برموجود یوقدر الا ناطقدر یا ظاهرا ویا باطنا (وان من شئ الا یسبح بحمده
ولکن لا تفقهون تسبیحهم) پس شول اشیا که نطق آنلرده باطندر اول اشیانك نطقی وحقه تسبیحی لسان حال
ایله دکلدر اهل حجابك زعم ایتدیکی اوزره بلکه لسان قال ایله در * ولکن بواطن وجوده مکاشف اولان کمسنه
کالك کلامنی حتی حجر ایله مدرلك قوانی سامع اولور اهل حجاب سامع اولمز قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب
الثانی عشر من الفتوحات فان المسمی بالجماد والنبات عندنا لهم ارواح بطنت عن ادراك غیر اهل الکشف ایاها
فی العادة لا نحس بها مثل ما نحسها من الحیوان والکل عند اهل الکشف حیوان ناطق غیر ان
المزاج الخاص یسمی انسانا لا غیر بالصورة ووقع التفاضل بین الخلایق فی المزاج فانه لا بد فی کل ممتزج من مزاج
خاص لا یکون الا له به یتمیز عن غیره کما یجتمع مع غیره فی امر فلا یکون عین ما وقع الافتراق والتمیز عین ما یقع به
الاشتراك وعدم التمیز واعلم ذلك وتحققه قال تعالی (وان من شئ الا یسبح بحمده) وشئ نکرة ولا یسبح الا حی عاقل
عالم بمسبحه وقد ورد ان المؤذن یشهد له مدی صوته من رطب ویابس والشرایع والنبوات من هذا القبیل مشحونة
ونحن زدنا مع الایمان بالاخبار الکشف فقد سمعنا الاحجار تذکر الله بلسان نطق تسمعه اذاننا منها
وتخاطبنا مخاطبة العارفین بجلال الله مما لیس یدرکه کل انسان فکل جنس من خلق الله امة من الامم
فطرهم الله علی عبادة تخصهم اوحی بها الیهم فی نفوسهم فرسولهم من ذواتهم اعلام من الله بالهام خاص
جبلهم علیه کعلم بعض الحیوانات باشیاء یقصر عن ادراکه المهندس النحریر وعلمهم علی الاطلاق بمنافعهم
فیما یتناولونه من الحشایش والمأکل وتجنب ما یضرهم من ذلك فی فطرتهم کذلك المسمی جمادا ونباتا اخذ الله
بابصارنا واسماعنا عن ما هم علیه من النطق ولا تقوم الساعة حتی تکلم الرجل فخذه افعله اهله انتهی کلامه)
(امدی) جمیع اشیا حقله ناطقدر ولکن بعضسنده نطق مختفی اولدی بالفعل نطقك ظهورنی موجب اولان
اعتدالك انده عدم وجودندن اوتری * پس نطق انده باطن اولور وهر بر احدانی سامع اولمز ومحجوب زعم ایدرکه
انده نطق یوقدر واما مرفوع الحجاب اولان کامل هر شیئك روحانیتنی مشاهده ایدر وهر حینك نطقنی ظاهرا
وباطنا ادراك ایدر) (وما خلق تراه العین الا عینه حق) (ووجودده بر مخلوق یوقدر که عین انی مشاهده ایدر
الا انك عینی وذاتی حقدرکه اول صورتده ظاهردر ولکن محجوبك خیالی انی خلق ایله تسمیه ایلدی صورت
خلقیه ایله مستور اولوب انکله محتجب اولمغله واکرچه کیم عارفینه حق اول صوردن متجلیدر الخلق فی اللغة
الافك والتقدیر قال الله تعالی (ان هذا الا اختلاق ای افك وتقدیر من عندکم (ما انزل الله بها من سلطان) پس
حق صور خلقیه ایله اعین ناظرینده مستتر اولدیغندن اوتری شیخ رضی الله عنه) (ولکن مودع فیه * لهذا
صور حق) (دیدی صورة قولی صورتك جمعیدر واو تخفیف ایچون ویا ضرورت شعر ایچون تسکین اولندی
وضمیر حق اولان خلقه راجع اولور وحق ضم حال ایله حقه نك جمعیدر یعنی دیمك اولور ولکن حق خلقله مسمی
اولان شیده مودع ومختفیدر بو اجلدن اوتری خلقك صوری حقه لردر آنلرده مودع اولان حق ایچون پس
حقك صور خلقیه ایله استتاری ظروف ایچنه ایداعه تشبیه اولندی * پس مظاهر خلقیه ظروف
منابه سنده درکه آنلرده حقیقت حق تجلی ایدر * پس حقایق صور امکانیه حقایق وجوبیهٔ الهیه مظاهریدر
(اعلم ان العلوم الالهیة الذوقیة الحاصلة لاهل الله مختلفة باختلاف القوی الحاصلة هی منها مع کونها ترجع
الی عین واحدة) (شویله بیلکه تحقیق علوم الهیهٔ ذوقیه که اهل الله ایچون حاصلهدر مختلفه در قوانك اختلافی
سببیله قواکه علوم الهیه آنلردن حاصلهدر اول علوم مختلفه عین واحده اولان هویت حقه راجعه ایکن
یعنی اهل اللهدن هر بریسی ایچون حاصله اولان علوم الهیهٔ ذوقیه مختلفه در قواسنك اختلافی حسبیله که
علوم ذوقیه آنلردن حاصلهدر آنك قواسی عین واحده اولان حقیقت انسانیه سنه ویاخود عین ثابته سنه
راجعه ایکن پس عین واحده یه راجعه اولان قوانك اختلافی سببیله اول شخص ایچون حاصل اولان علوم
الهیه مختلفه اولور بو تقدیر اوزره مع کونها ضمیری قوایه راجع اولور ویاخود علومه راجعدر یعنی اهل
اللهدن هر بریسی ایچون حاصله اولان علوم الهیه مختلفه در قوانك اختلافی حسبیله که علوم آنلردن
حاصلهدر اول علوم عین واحده اولان عبدك هویتنه ویا هویت حقه راجعه ایکن * پس نشأت انسانیه

کمالیه ده علوم الهیه نك اختلافی هر شخصك قوای روحانی ونورانیسنك وقوای حسی وجسمانیسنك اختلافی
حسبیله هر قوت وجارحه ایله اکا بر علم حاصل اولورکه قوت وجارحهٔ اخری ایله اول علم حاصل اولمز مثلا سمع
ایله حاصل اولان بصر ایله حاصل اولماز وبصر ایله حاصل اولان سمع ایله حاصل اولمز وید ایله حاصل اولان رجل
ایله حاصل اولمز ورجل ایله حاصل اولان ید ایله حاصل اولمز وسایر قوای حسیهٔ ظاهره دخی بویله در وقوای
روحانیه ونورانیه والهیه وادراکات باطنه دخی بو نهجه در * پس قوانك هر بریسی نشأت انسانیه نك خادمی
وبر مقامك مالکی وحافظیدر نشأت انسانیه یه انك مظهریله حاصل اوله جق علمی نشأت انسانیه یه ایصال
ایدیجیدر * پس نشأت انسانیه ده اولان علوم الهیهٔ ذوقیه نك اختلافی اول قوانك اختلافی سببیله درکه
بو علوم الهیه آنلرك وسایطی ایله نشأت انسانیه ده حاصله در وجمیع علومك مرجعی عین واحده اولان حقیقت
انسانیهٔ نوعیهٔ احدیه در ویاخود اول شخصك عین ثابته سیدر ویاخود انك هویتنده ظاهره اولان هویت
الهیه در ویاخود هویت مطلقه در ویاخود جمیع قوانك مرجعی آنك هویتی اولان عین واحده در * پس
اهل اللهدن هر بر فردك وجودنده حاصله اولان علوم الهیه نك اختلافی قواسنك اختلافی حسبیله مختلفه
اولدیغی کبی اهل اللهدن هر بریسنك وجودیدخی حقیقة الحقایق اولان نشأت انسانیهٔ کمالیهٔ الهیهٔ
جمعیه نك قواسی منزله سنده در * پس آنلرك افرادنه حاصله اولان علوم ذوقیهٔ الهیه آنلرك استعدادات
خاصه لری وعین ثابته لرینك سعت وجمعیتی حسبیله وهر بریسنك مظهرنده ظاهر اولوب انك رب خاصی
اولان اسمك حکمی شمولی وربوبیتی حسبیله مختلفه در پس هر بریسنك علوم واذواقی ومعارف وکمالاتی شرب
معلوم * وطریق خاصی معروف اوزره در اکرچه کیم جمله سنك علوم واذواقی قوالرینك ومشرب خاصلرینك
اختلافی حسبیله مختلفه در ولکن عین واحده اولان هویت حقه وذات الهیهٔ احدیه یه راجعه درکه جمیع
علوم واذواق اندن منبعثه در * وجمیع علوم انده حقیقت واحده در مظاهر ومحالك اختلافی حسبیله مختلفه
اولدیغی حالده ظاهره در * پس وجه مذکور اوزره بو کلام اهل اللهدن هر بر فرد ایچون انك قوای
مختلفه سی حسبیله علوم الهیهٔ مختلفه نك حصولی ایچون مبنی اولور واهل اللهدن هر بریسی شرب خاصی
حسبیله بر قوت منزله سنه تنزیل اولنوب انلر ایچون علوم مختلفه نك حصولی شخص واحده قوای مختلفه
ایچون علوم مختلفه نك حصولنه قیاس اولنور بو کلام اهل اللهدن هر بریسی قوادن بر قوه منزله سنده
اولوب هر بریسنك استعدادی وقابلیتی مختلفه اولمغله کایسنده علوم الهیه نك مختلفه اولدیغی حالده
حصولی ایچون مبنی اولمق جائزدر الحاصله قولی کسر ایله القوی قولی ایچون صفة جرت علی غیر من هی له در
ومنها ضمیری قوایه راجع اولور رای باختلاف القوی الحاصلة هی منها رفع ایله العلوم قولندن صفت بعد الصفة
اولمق دخی جائزدر وبو کلامك بعض وجوهی اوزره الحاصلة کسر ایله قوی ایچون صفة جرت علی من هی له اولمق
ومنها ضمیری علومه راجع اولمق جائزدر نته کیم شیخ مؤید جندی اخذ ایتدی قال فی الشرح رضی الله عنه
یشیر رضی الله عنه الی ان اهل الله یحصل لهم من العلم به قوی مختلفة توجب مشاهد مختلفة بحسب
استعداداتهم الخصوصیة فیحصل للبعض قوة بها یکون الحق سمعه وبصره وسایر قواه وجوارحه جمعا وفرادی
موقتا وغیر موقت وفیها طبقات اهل قرب النوافل ویحصل ایضا کذلك لآخرین قوة یکون هویتها عین هویة
الحق وسمعه وبصره فبه یبصر الحق ویسمع وینطق ویفعل ویحصل للبعض قوة بها یجمع بین الشهودین فافهم
ولیس حصول هذه القوی فیهم الا بالعلم) پس بو تقدیر اوزره قوادن مراد قوای روحانیهٔ نورانیهٔ الهیه اولورکه
اهل اللهدن هر بریسی ایچون استعداد قابلیتی حسبیله علوم الهیه ومعارف ربانیه دن بر قوت حاصله در
نشأت انسانیه ده اولان قوادن قوت غالبه حکمنده * پس اول قوت خاصه نك حصولندنصکره هر بریسنك
ذوقی وشهودی ومعرفتی اول قوتك حکمی اوزره مبتنی اولور یعنی دیمك اولور علوم الهیهٔ ذوقیه که اهل الله
ایچون حاصله در آنلر سلوکده علوم ومعارفدن حاصله اولان قوانك اختلافی حسبیله مختلفه درکه هر بریسی
علوم الهیه حسبیله بر قوتی تحصیل ایتمشدر * پس اول قوت خاصه نك حسبی اوزره اندنصکره حاصله اولان
علوم الهیهٔ ذوقیه مختلفه اولور زیرا علوم الهیه مراتبنه نهایت یوقدر * پس شول علوم الهیه که قوای روحانیهٔ
نورانیهٔ الهیه اندن حاصله در اول قوی حسبیله حاصله اولان علومك غیریدر وبو علومله حاصله اولان قوی

نشأت انسانيه ده بو علومك حصولندن اول اولان قواى انسانيه نك غيريدر * پس بو تقديره داود قيصرى ولا يجوز ان يعود الضمير الى العلوم لان القوى لا تحصل منها) قوليله ايراد ايتديكى رد وارد اولمز شيخ مؤيدك اصطلاح ايتديكى قوى قيصرينك ظن ايتديكى قوانك غيريدر فتأمل) (فان الله تعالى يقول كنت سمعه الذى يسمع به وبصره الذى يبصر به ويده التى يبطش بها ورجله التى يمشى بها وفى نسخة صحيحة يسعى بها فذكر ان هويته هى الجوارح التى هى عين العبد فالهوية واحدة والجوارح مختلفة) كلام مذكوره تعليلدر يعنى ديمك اولور زيرا الله تعالى ديركه قرب نوافلده بن عبدك شول سمعى اولورم كه انكله اشيدر وانك شول بصرى اولورم كه انكله كورر وانك شول يدى اولورم كه انكله ياپشور وانك شول رجلى اولورم كه انكله مشى ايدر * پس الله تعالى بو حديث قدسيده ذكر ايلدى كه انك هويتى عبدك عينى اولان جوارحك عينيدر پس حقك هويتى واحده در وعبدك جوارحى مختلفه در پس حق كندى هويت واحده سنى عبدك جوارح مختلفه سنك عينى ايدوب عبدك سمعى وبصرى ويدى ورجلى وسائر قوى وجوارحى اولدى وهر بر قوت وجارحه ده آنك هويتى بر صفتله ظاهره اولدى وقواى مذكوره دن هر بر قوتده هويت حقك ظهورى سببيله عبده بر علم وبر كمال حاصل اولور كه قواى اخرى ايله اول علم وكمال اكا حاصل اولمز * پس هويت واحده دن فايض اولان علم حقيقت واحده در قوى وجوارحك اختلافى حسبيله علوم مختلفه ظاهره ومتعينه اولدى انكيچون شيخ رضى الله عنه (ولكل جارحة علم من علوم الاذواق يخصها من عين واحدة تختلف باختلاف الجوارح) ديدى يعنى وهر بر جارحه ايچون علوم اذواقدن بر علم حاصلدر كه اول جارحه يه مخصوصدر كه جوارحك اختلافى سببيله مختلفه اولان عين واحده دن كه هويت واحده در ويا حقيقت واحدهٔ علميه در اول علم فايضدر بو تقديره اوزره يخصها قولى علمك صفتى اولور ومن عين واحدة قولى صفت اخرادر وتختلف قولى صيغهٔ تأنيث ايله عين واحده نك صفتى اولور يعنى جوارح مختلفه حسبيله مختلفه ظاهره اولمغله اول عين واحده دن علوم اذواقدن اول جارحه يه مخصوص اولان بر علم فايضدر كه جارحهٔ اخراده ظاهره اولان علمه مخالفدر جوارح اولان محالك اختلافى سببيله مثلا مبصراتك ادراكى بصره ومسموعاتك سمعه ومشموماتك شمه مخصوص اولديغى كبى قال صلى الله عليه وسلم من فقد حسا فقد فقد علما) زيرا هر بر عضو بر قوت روحانيه يه مظهردر كه اول قوت بر اسم الهى يه مظهردر وهر اسمه مخصوص بر علم واردر كه حق تعالينك مظهرى اوزره انى افاضه ايدر سميع وبصير كبى) (كالماء حقيقته واحدة تختلف فى الطعم باختلاف البقاع فمنه عذب فرات ومنه ملح اجاج وهو ماء فى جميع الاحوال لا يتغير عن حقيقته وان اختلف طعومه) شيخ رضى الله عنه اهل الله ايچون جوارح مختلفه حسبيله حاصل اولان علمى ما به تشبيه ايلدى يعنى حقيقت واحده اولان علم كه جوارح مختلفه حسبيله مختلفدر ما كبيدر وما حقيقت واحده در كه اختلاف بقاع سببيله طعمده مختلفدر * پس مانك بعضى عذب وفراتدر وانك بعضى ملح واجاجدر وحال بو كه ما جميع احوالده مادر مائيتى حقيقتندن متغير دكلدر واكرچه كيم انك طعومى بقاعك اختلافى حسبيله مختلفه در (امدى) حقيقت واحده اولان ما بقاعك اختلافى سببيله مختلف اولوب بعضى عذب وفرات وبعضى ملح واجاج اولمغله طعومى مختلفه ايكن جميع احوالده مائيتندن متغير اولمديغى كبى جميع قوى وجوارح انسانده حاصله اولان علوم حقيقت واحده در ينابيع قوى وجوارحك اختلافى سببيله مختلفه در كيمسى عذب وفراتدر كه قواى روحانيهٔ نورانيه ايله حاصله اولان علومدر وكيمسى ملح واجاجدر كه قواى حسيه نك بعضى سببيله حاصله اولان علومدر وعلم جميع احوالده قوانك اختلافى سببيله حقيقتندن متغير دكلدر اكا علم اطلاق اولنور نهايت انك كيمسى علم نافع وكيمسى علم غير نافعدر واهل اللهدن هر بريسى ايچون ومطلقا علمادن هر بريسى ايچون هر قنقى علمى عالم اولورسه بر علم حاصلدر كه استعداد خاصى حسبيله وعين ثابته سنك اقتضاسى ومظهر اولديغى اسمك مقتضاسى اوزره ووجود عينيسنده جميع قواى توحد ايدن قوتك وصفت غالبه نك شرب معلومى اوزره كه آخرده اول علم اول وجهله ظاهر اولمدى انده علم آخر ظاهر اولدى پس بوندن اوترى بو كتابده اولان حكم مختلفه اولدى كملك استعداداتى ومشاربى مختلفه اولمغله پس جميع افراد نوعيهٔ انسانيه نك بلكه سائر موجوداتك على اختلاف مراتبهم علومى علم واحده وحقيقت واحده در بقاع متابه سنده اولان قوانك اختلافى سببيله مختلفه در وهر مظهرده مظهر حسبيله ظاهردر كه كيم ماء هر بقعه ده بقعه

حسبيله ظاهر اولور * پس اول علمك بعضى عذب وفراتدر كه شاربنه اندن ريّ حاصل اولور واندن عطشى ازاله ايدر كشف ايله حاصل اولان علم توحيد كبى كه موحد ايچون وعارف بالله ايچون حاصلدر كه صاحبنه قلق واضطراب وتلوين والتهابدن سكينه اعطا ايدر وبو نوع علم علم الهيدر ولطافت اصليه وطهارت فطريه اوزره ظاهردر بقاع مباركه وطيبه اولان موحدين وعارفينى انى تغيير ايتمدى (يقولون لون الماء لون انائه * انا الان من ماء اناء بلا لون) واول علمك بعضى ملح واجاجدر سوى وغير ايله محجوب اولان جاهلك علمى كبى كه علم عقليدر شورهٔ بوم اولان بقعهٔ حسيهٔ غير طيبه دن تابع اولان ملح واجاج كه شاربدن عطشى ازاله ايتميوب زياده ايتديكى كبى علم عقلى ونظرى دخى كذلك شبهه يى ازاله ايتمز بلكه صاحبنك نظرى زياده اولدقجه شبهه سى دخى زياده اولور وحيرتى دخى قوى اولور وعلم جميع مظاهرده اختلاف مدارك ومدركين سببيله حقيقتندن متغير دكلدر اكا علم اطلاق اولنور اگرچه كيم مشاربك اختلافى سببيله انك اذواقى مختلفه در ولكن اختلاف علمك لوازمنده در حقيقتنده دكلدر پس جميع علومك اصلى عين واحده دركه علم الهيدر وهويت حقدر الله تعالينك (نسقى بماء واحد ونفضل بعضها على بعض فى الاكل) قولى جميع مظاهر اوزره نازل اولان علم واحددر وجميع ارواح واشباح علم واحد ايله سقى اولنور ولكن مظاهرك استعداداتى مختلفه اولمغله علمك بعضى بعضدن تميز اولنور وبعضى بعض اوزره ذوقده تفضيل اولنور * پس علمك حقيقتى واحده در وكثرت واختلاف مظاهر حسبيله واقعدر (وهذه الحكمة من علم الارجل وهو قوله تعالى فى الاكل لمن اقام كتبهم ومن تحت ارجلهم) وبو حكمة احديه علم ارجلدندر وعلم ارجل ظاهرده طريق حقده سلوك ومشى وكد وسعى ايله حاصل اولان علمدر وعلم ارجل الله تعالينك اكل حقنده انك كتبنى اقامت ايدن قومه (ومن تحت ارجلهم) قولندن مستفاددر وهو ضميرى علمه راجعدر يعنى ارجللرى تحتندن اكل ايدرلر وارجللرينك تحتى طريقدر * پس طريق حقده سلوك ايله حاصل اولان علمى ذوق ايدرلر ديمكدر شيخ رضى الله عنهك مرادى الله تعالينك (ولو انهم اقاموا التورية والانجيل وما انزل اليهم من ربهم لاكلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم) قوليدر يعنى اگر اهل كتاب توريه وانجيل ودخى كتب وصحف الهيه دن آنلره خالق وارزاقلرندن انزال اولنان شيئى اقامت ايديدلر يعنى كتبك حق قياميله وقيام حقله آنلرك احكامنى اقامت ايديدلر ومعانيسنى تدبر ايدوب فهم ايديدلر وآنلرك حقا بقيله متحقق اولوب عمل ايديدلر وانلرك ظهر وبطنى وحد ومطلعى حقوقن توفيه ايدوب رعايت ايديدلر فوقلرندن اكل ايدرلردى يعنى سماء اسمادن علوم الهيه وفيوض قدسيه ومعارف ذوقيه ايله كه انلرك ارواحى اوزره فائضه در مرزوق اولورلردى ودخى تحتلرندن اكل ايدرلردى يعنى اسفل سافلين اولان طبيعت مراتبنده سلوك ايدوب صفات بشريه دن وكدورات نفسانيه دن باطنلرنى تصفيه ايتمكله مراتب طبيعيه وصفات نفسانيه ده مودعه اولان اسرار وعلوم مياهى متفجره اولوب نفوس طاهره لرى تحتندن نبع ايتمكله مرزوق اولورلردى ودخى فوقلرندن روحانيتلرنده مخزونه اولان اذواق روحانيه وكمالات نورانيه اكل ايدرلردى وتحتلرندن شجرهٔ نفسلرنده اولان ثمرات اعمال وافعالى وكمالات واحوالى اكل ايدرلردى ودخى فوقلرندن حضرات الهيه اسمائيه ده وتعينات نورانيه ده اسماء ربوبيهٔ وجوبيهٔ مؤثره قوابلده مخزونه اولان فيوض الهيه وحكم وآثار غير متناهيه يى اكل ايدرلردى وتحتلرندن قوابل سفليه وتشخصات امكانيهٔ مربوبيهٔ متأثره ده مودعه اولان اسرار طبيعيه يى وحقايق امكانيه يى اكل ايدرلردى ودخى فوقلرندن حضرت علميهٔ الهيهٔ ذاتيه ده اعيان ثابته ده اولان استعدادات ذاتيهٔ غير مجعوله دن متنازل اولان فيض الهى ذاتى ايله مرزوق اولورلردى وتحتلرندن دخى وجود عينيده وكون حسيده مجعله اولان استعدادات مجعوله وكمالات انسانيهٔ الهيهٔ غير محصوره ايله مرزوق اولورلردى * پس ومن تحت ارجلهم ارجللرى تحتندن اكل ايتمك طريق حقده وصراط مستقيمده سعى ايتمكله حاصل اولان علمله مرزوق اولمقدر (فان الطريق الذى هو الصراط هو المسلوك عليه) (وفى بعض النسخ هو المسلوك عليه والمشى فيه والسعى لا يكون الا بالارجل) تعليلدر وهذه الحكمة من علم الارجل) قولى ايچون يعنى ديمك اولور زيرا شول طريق كه اول صراطدر اول وضع اولنندى انك اوزره سلوك ايچون وانده مشى ايچون وحال بو كه طريقده سعى واقع اولمز الا ارجل ايله ويا خود شول طريق كه اول صراطدر اول مسلوك عليهدر يعنى آنك اوزره سلوك ايدرلر وحال بو كه اول طريقده مشى وانده سلوك وسعى واقع اولمز الا ارجل ايله پس

سلوك معنويى سلوك صورى يه تشبيه ايدوب ارجل تحتنده اولان طريق حقده حاصل اولان علمى ارجله اسناد
ايدر طريقك مسلوك عليه اولديغندن واندهمشى وسعى ارجل ايله اولديغندن اوترى هو المسلوك عليه قولنده
ضمير انك خبريدر والمشى قولى جر ايله المسلوك قولنه معطوفدر والسعى قولى رفع ايله مبتدادر وواو حاليهدر
لايكون جملهسى خبردر وجائزدركه والمشى فيه قولى ابتدائيه اوزره مرفوع اوله وواو حاليه اوله والسعى قولى
اكا معطوف اوله ونسخهٔ ثانيه اوزره والمسلوك قولى مرفوعدر والمشى قولى دخى ابتدائيه اوزره مرفوع
اولور وواو حاليه اولور والسعى قولى رفع ايله اكا معطوف اولور) (فلا ينتج هذا الشهود فى اخذ النواصى بيد من
هو على الصراط المستقيم الا هذا الفن الخاص من علوم الاذواق) فقوله فى اخذ النواصى متعلق بالشهود وقوله
بيد من متعلق بالاخذ) يعنى صراط مستقيم اوزره اولان ربك يديله نواصى اخذنده اولان بو شهودى انتاج ايتمز
الا علوم اذواقدن بو فن خاص كه علم ارجلدر يعنى صراط مستقيم اوزره اولان رب يديله جميع دوابك نواصيسنى
اخذ ايدوب اخذ نواصى قتنده حاصل اولان احديت ربوبيتك شهودى وحكمت ومعرفتى حاصل اولمز الا علوم
اذواقدن فن خاص اولان بو علم ارجل ايله زيرا علم ارجل صاحبى كه انك علمى اسفل سافلين اولان طريقدن كاور
ذوق وشهود ايله عارفدركه طريق حقده انك سلوكى قتنده حركت وسلوك ايتمكه كندى نفسنده قوت يوقدر زيرا
انك وجودى غيردن مفاضدر پس انك رب خاصى كه كنديسى اكا مظهردر آنك ناصيهسنى اخذ ايدوب كندى
صراط مستقيمى اوزره ماشيدر پس اول دخى جبر طريقى اوزره بالتبع صراط مستقيم اوزره اولان ربك اخذ
وسوقيله صراط مستقيم اوزرهدر وطريقك رعايتنده انك مقصودى رب اعلادر وآنك سائقى اولان رب آنك
مظهريتيله ظاهر واندهمتجلى وحاضردر * پس عارفدركه كندى مظهريتنده ظاهر اولوب سالك اولان حقدر
وآنك مسلكى وسائقى حقدر وطريقى دخى حقدر (اينما تولوا فثم وجه الله لو دليتم بحبل لهبط على الله وهو معكم
اينما كنتم فاذا دفنتم فى الارض فهو معكم) وكذلك آنك مرجعى ومصيرى دخى حق مطلقدر (اين المفر) حقدن
فرار ايدهجك بر مكان اراسه بولهمز پس ذوق وشهود ايله طريقدن حاصل اولان علم ارجل ايله عارف اولوركه
جميع دوابك دخى نواصيسى اخذى صراط مستقيم اوزره اولان ربك يديلهدر ورب آنلرى صراط مستقيم اوزره
سائق وآخذدر وانلرك كيسى دخى صراط مستقيم اوزرهدر * پس ربوبيتك احديتى شهودى وحكمت احديهنك
ذوقى ومعرفتى علم ارجل ايله حاصل اولور انكچون شيخ رضى الله عنه حكمت احديهده علم ارجلى وطريق
وسلوكى وآخذ نواصى اولان ربك صراط مستقيم اوزره اولديغنى ايراد ايلدى) (ونسوق) (وفى بعض النسخ
(فنسوق المجرمين وهم الذين استحقوا المقام الذى ساقهم اليه بريح الدبور التى اهلكهم عن نفوسهم بها) (وقتا كيم
شيخ رضى الله عنه (ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربى على صراط مستقيم) قوليله جميع ذى روحك
ناصيهسنى رب اخذ ايدوب كيسنك صراط مستقيم اوزره اولديغن بيان ايتديسه جميع ذى روحى صراط
مستقيم اوزره سائق اولديغن بيان ايتمكچون (ونسوق المجرمين الى جهنم وردا) آيتنى ايراد ايلدى يعنى الله
تعالى ديركه بز اهل اجرام واثامك نواصيلرنى اخذ ايدوب انلرى قائد اولديغمز كبى بز انلرى سوق ايدرز ديمكدر
ونسخهٔ ثانيه اوزره شيخ رضى الله عنه آيت مذكورهنك مفهومن ايراد ايدر يعنى ديمك اولور * پس الله تعالى
اهل اجرام واثامى سوق ايدر وانلر شول قومدركه مستحق اولديلر شول مقامه كه الله تعالى انلرى اول مقامه
ريح دبور ايله سوق ايتدى اويله ريح دبوركه حق انكله آنلرى نفوسلرندن اهلاك ايلدى يعنى ارجللرى
اوزره سعى ايتمكله شول مقامه كه مستحق اولديلر اول مقامه انلرى ريح دبور ايله يعنى نفوسلرى ادبارلرندن
ناشيه اولان اهوا ايله سوق ايدر واهويهٔ نفسانيه ريح دبور ايله تسميه اولندى زيرا جهت خلقيهدن وعالم
هيولانيدن حاصلهدر وكذلك نفس دخى جناب لاهوتدن اعراض وادبار اوزرهدر اول ريح دبور ايله نفسلرندن
انلرى افنا ايلدى آنلرك زعملرى ومقتضاى ظاهرلرى اوزره وفى نفس الامر آنلرى اهوا سوق ايدر انلرك
نواصيلرنى آخذ اولان رب آنلرى غايتلرينه اخذ ايتديكى حسب اوزره كه استعدادلرى وسعيلرى حسبيله
آنلر اول غايتده مستقردر پس انلر سائق وقايد حكميله درلر كندى حكملريله دكلدردر) (فهو يأخذ بنواصيهم
والريح تسوقهم وهو عين الاهواء التى كانوا عليها الى جهنم وهى البعد الذى كانوا يتوهمونه) (پس رب انلرك
نواصيلرنى اخذ ايدر وريح دبور دخى خلفلرندن انلرى جهنمه سوق ايدر وريح انلرك اهوالرينك عينيدركه آنلر

اول اهوا اوزره ثابت ايديلر پس اهوالرينك عينى اولان ريح آنلرى جهنمه سوق ايدر وجهنم دخى شول
بعددركه آنلر انى توهم ايدرلردى يعنى انى وجود غير توهم ايدرلردى وجهنمى بعد ايله تفسير ايتمكله اشارت
ايلدى كه هر كسنهكه امور طبيعيهيه وصفات نفسانيهيه اشتغالى سببيله حقدن بعيد اولسه جهنم ايچندهدر
واهويهٔ نفسانيه انى بعده سوق ايدر ولكن نفس امرده جميع مراتب ومقاماتك حقه نسبتى على السويهدر
زيرا مراتب ومقامات حقك اسماء مختلفهسى صوريدر پس بر احد ايچون حقدن بعد يوقدر پس جهنم ايله
مسمى اولان شيء آنلرك توهملرى حسبيله بعددر والا جهنم دخى مظهر الهيدركه اسم قهار ومنتقمك مظهريدر
(فلما ساقهم الى ذلك الموطن حصلوا فى عين القرب فزال البعد فزال مسمى جهنم فى حقهم ففازوا بنعيم القرب
من جهة الاستحقاق لانهم مجرمون) (پس وقتا كيم حق تعالى آنلرى ريح دبور مظهريله جهنم ايله مسمى
اولان موطنه سوق ايتدى واول ريح ايله نفسلرندن آنلرى اهلاك وافنا ايتدى آنلر عين قربده حاصل اولديلر
يعنى عين قربه نزول ايتديلر واندهمستقر اولديلر بعد زائل اولدى * پس آنلرك حقنده جهنم ايله مسمى زائل
اولدى * پس نعيم قربه فائز اولديلر استحقاقلرى جهتيله زيرا آنلر مجرموندر يعنى وقتا كيم حق تعالى آنلرى
ريح دبور ايله جهنم ايله مسمى اولان موطنه سوق ايتدى آنلر عين قربده مستقر اولديلر زيرا بعدى توهم ايدن
آنلرك نفوسى فانيه اولمغله اول موطنه آنلرى سائق اولان حقك (وهو معكم اينما كنتم) خواصى اوزره آنلر ايله
معيتى واول موطنده انلرى قائد وسائق اولان ربك تعيينى مشاهده ايتديلر پس بعد زائل اولدى * پس آنلرك
حقنده جهنم ايله مسمى اولان موطن دخى زائل اولدى زيرا جهنم بعددر وبعد زائل اولدى زيرا اللهدن
نفسلرينك توهمندندر پس نفسلرى فانيه اولدقده توهملرى دخى فانى اولور پس انلر نعيم قربه فائز ونائل وواصل
وحاصل اولديلر استحقاقلرى جهتيله مجرمين اولدقلرندن اوترى يعنى سعى وعمللرى وحقايقلرينك استحقاق
واستعدادلرى جهتيله انجق نعيم قربه واصل اولديلر مطلق نعيمه واصل اولمديلر زيرا انلر اهل اجرامدر آنلرك
نواصيلرينى آخذ وقائد اولان رب انلرك سعى وعمللرى واستحقاقلرى حسبيله انلرى اول موطنه سوق ايدوب
كشف غطاء توهم قتنده قائد وسائق اولان ربك قربى ومشاهدهسى نعيمنه نائل وهر بريسنك عينى اقتضا ايتديكى
كماله واصل اولديلر زيرا اهل اجرامدر ارجللرى اوزره سعى ايتمكله اول مقام خاصه مستحق اولديلر * پس (فزال
مسمى جهنم فى حقهم) انكچون ديدى تا كيم مطلقا جهنمك زوالى فهم اولنمسون ودخى ففازوا بنعيم القرب
انكچون ديدى زيرا مطلقا نعيمك وصولى ومطلقا عذابك رفعى مراد دكلدر انكچون لانهم مجرمون قوليله
تعليل ايلدى) (فما اعطاهم هذا المقام الذوقى اللذيذ من جهة المنة وانما اخذوه بما استحقته حقايقهم
من اعمالهم التى كانوا عليها) (پس حق آنلره بو مقام ذوقى لذيذى فضل وامتنان جهتيله اعطا ايتمدى بلكه آنلر
انى اخذ ايتديلر انلرك حقايقى اعماللرندن مستحقه اولدقلرى شيئله كه اول اعمال اوزره آنلر ثابت ايديلر يعنى
اخذ ايتدكلرى شيئى اخذ ايتمديلر وبولدقلرى شيئى بولمديلر الا آنلرك حقايقى واذواقى اقتضا ايتديكى اعماللرى
ايله كه آنلر اول اعمال اوزره اعيان غيبيهده وحضرت علميهده ثابت ايديلر وانلرك استعدادات ذاتيهلرى انلرى
اقتضا ايتدى * پس انلرك اعماللرى دخى اعيانلرينك شئون وحالاتلرندندر) (وكانوا فى السعى فى اعمالهم
على صراط الرب المستقيم لان نواصيهم كانت بيد من له هذه الصفة) (ونفس وهوالرينه متابعتنده عمل ايتدكلرى
اعماللرنده سعى ايتمكده انلر اوزره حاكم اولان وانلرى قائد وسائق اولان ربك صراط مستقيمى اوزره ايديلر زيرا
انلرك نواصيلرى شول ربك يدندهدركه بو صفت يعنى صراط مستقيم اوزره ثبوت واستقامت انكچون ثابتهدر
(فما مشوا بنفوسهم وانما مشوا بحكم الجبر الى ان وصلوا الى عين القرب ونحن اقرب اليه منكم ولكن لا تبصرون)
پس اول صراط اوزره اعماللرنده سعى ايتمكده نفوسلريله انلر مشى ايتمديلر بلكه آخذ وسائقدن كه انلرى
صراط مستقيم اوزره اخذ ايدوب سوق ايتدى جبر حكميله مشى ايتديلر انلر عين قربه واصل اولنجه وانلرك
اخذ وسوقلرى اعيانلرينك انلردن طلبى حسبيلهدر پس جبر فى الحقيقة اعيانه واستعدادات اعيانه راجعدر
انكچون شيخ رضى الله عنه جبرى ربه اسناد ايتمدى بلكه ايهام ايلدى ولكن نظر اول قتنده جبر صراط مستقيم
اوزره اولان ربكدر ونظر ثانى قتنده جبر اعيانكدركه اعيان استعدادات ذاتيهلريله رب مطلقدن رب خاصى
وحكم خاصى طلب ايدرلر وعين قربه وصوللرنى (ونحن اقرب اليه منكم ولكن لا تبصرون) قوليله استشهاد ايدر

یعنی دیرکه بن میته سزدن اقرب ایز ولکن سز بزم قربیتمزی ابصار ایده‌منسز زیرا سزلرک غطا کز مکشوف دکلدر (وانما هو بصیر فانه مکشوف الغطاء فبصره حدید) بلکه میت ابصار ایدر زیرا تحقیق میت مکشوف الغطادر پس آنک بصری حدید ونظری سدید وشدیددر زیرا غواشی طبیعیهٔ ظلمانیه وصفات نفسانیه وکدورات بشریه انده مرتفعه‌در (وهو معکم اینما کنتم) پس حقله معیتده اولان کسنه‌نک قربیتنی مشاهده ایدر (فکشفنا عنک غطاءک فبصرک الیوم حدید) وبو قول (ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة اعمی واضل سبیلا) قولنه مخالف دکلدر زیرا اعمی شول کسنه‌نک حقنده‌درکه هادی انی رب مطلقه که رب انسان کاملدر دعوت ایدوب اجابت اتمیه وکشف غطا قتنده میتیندن هر بریسی حدید البصر اولدیغی آنلرک ارباب خاصه‌لرینه نسبتله‌درکه هر بریسنک عینی صورتنده متجلی اولوب ناصیه‌سنی اهوا ایتدیکی شئه آخذ اولان رب خاصیدر پس کشف غطا بصر حقنده‌در واعمی بصیرة حقنده‌در فانها لا تعمی الابصار ولکن تعمی القلوب التی فی الصدور پس میت عین قربده اولدیغی کبی اهل اجرام اولان جهنمیون دخی عین قربده‌درلر نفسلریله هالکین اولملغله بو تقدیر اوزره هو ضمیری میته راجعه اولور نته کیم (وما خص میتا عن میت ای ما خص سعیدا فی القرب عن شقی) قولی دلالت ایدر یعنی ونحن اقرب الیه منکم ولکن لا تبصرون قولنده حق تعالی برمیتی برمیتدن تخصیص اتمدی یعنی سعیدی قربده شقیدن تخصیص اتمدی بلکه اطلاق اوزره برمیته اقرب ایز دیدی وشیخ رضی الله عنه میتا عن میت دیدی زیرا الیه ضمیری میته راجعدر* پس سعدایی بونده قربه تخصیص اتمدی وکذلک (ونحن اقرب الیه من حبل الورید) دیدی یعنی برانسانه حبل وریددن اقرب ایز (وما خص انسانا من انسان) وقربیتده برانسانی برانساندن تخصیص اتمدی بلکه اطلاق اوزره برانسانه حبل وریددن اقرب ایز دیدی (فالقرب الالهی من العبد لا خفاء به فی الاخبار الالهی) پس عبده قرب الهی محققدر اخبار الهیده انده خفا یوقدر یعنی کنت سمعه وبصره ویده ورجله) حدیث قدسیده حقک عبده قربی وارد اولدی زیرا حق کندی هویتن عبدک قوی وجوارحینک عینی ایلدی فلا قرب اقرب من ان یکون هویته عین اعضاء العبد وقواه ولیس العبد سوی هذه الاعضاء والقوی فهو حق مشهود فی خلق متوهم) پس حقک هویتی عبدک اعضاء وقواسنک عینی اولمقدن اقرب قرب یوقدر وحال بوکه عبد بو اعضا ایله قوادن غیری دکلدر یعنی بو اعضا وقوادن غیری عبدک وجودی یوقدر پس عبد حق مشهوددر خلق متوهمده یعنی خلق متوهم صورتنده ظاهر اولان حقدر زیرا مرایای اعیان ثابته‌ده اعیان حسبیله متجلی اولان حق اعیانده ظاهر اولان صور متوهمه‌ده ظاهر ومشهوددر اهل کشف واهل وجود حضرت جمع اربابیدر زیرا حضرت جمع حضرت وجودله تسمیه اولنور وحق اهل کشف ووجود قتنده مشهود اولدیغی ظاهردر واما مؤمنین قتنده پس آنلرک قتنده دخی کذلک ظاهردر زیرا انلر لسان محمدی اوزره وارده اولان احکامه مؤمنلردر وانک اوزره وارد اولان شیئک جمله سندندر بو ایکی حکم) (فالخلق معقول والحق محسوس مشهود عند المؤمنین واهل الکشف والوجود) پس خلق معقولدر وحق محسوس ومشهوددر مؤمنین قتنده واهل کشف ووجود قتنده زیرا انلر مرایای اعیانده حقی مشاهده ایدرلر وخلق آنلرک قتنده متوهم ومعقولدر) (وما عدا هذین الصنفین فالحق عندهم معقول والخلق مشهود فهم بمنزلة الماء الملح الاجاج) وبو صنفیندن ماعدا یعنی اهل کشف ووجود ایله آنلره مؤمن اولنلردن غیری اولان اهل حجاب که حکما ومتکلمین وفقها وارباب ظواهر وعامهٔ خلقدر پس حق آنلرک قتنده معقولدر انی مشاهده ایده‌مزلر وخلق مشهوددر* پس آنلر یعنی آنلرک صحبتی وعلمی ماء ملح واجاج منزله سنده‌درکه شاربی اروی اتمز وعطشنی اسکان ایده‌مز زیرا آنلرک علومی حجابات اشیایه وضمنیات اعیانه متعلقه‌در انلر حقی مشاهده ایده‌مزلر (والطائفة الاولی بمنزلة الماء العذب الفرات السائغ شرابه) وبعض نسخه‌ده السائغ لشاربه) واقع اولدی وطائفهٔ اولی که اهل کشف ووجود ایله آنلره مؤمن اولنلردر یعنی آنلرک صحبتی وعلمی شرابی سائغ اولان ماء عذب وفرات منزله سنده‌درکه صاحبنی اروی ایدر وصاحبنه نافعدر ویا خود شاربی ایچون نافعدر عطشنی ازاله ایدر زیرا بونلر حقی مشاهده ایدرلر وخلق آنلرک قتنده ظل خیالدر انک وجودی یوقدر الا وجودک اعیانه نسبتیدر ونسبت معقوله‌در اندنصکره شیخ رضی الله عنه رب خاصک صراط مستقیمی اوزره ماشی اولان ناسی فرق ایدوب تقسیم ایتدی) (فان الناس علی قسمین من الناس من یمشی علی طریق یعرفها

ویعرف غایتها فهی فی حقه صراط مستقیم ومن الناس من یمشی علی طریق یجهلها ولا یعرف غایتها وهی عین الطریق التی عرفها الصنف الاخر) ناسک بعضسی اهل کشف وبعضسی اهل حجاب اولیجق پس ناس ایکی قسم اوزره‌در ناسدن بعضدر شول کسنه که برطریق اوزره یورر که آنی عارفدر وآنک غایتنی دخی عارفدر یعنی طریق وطارق ومطروق الیه حقدر دیو عارفدر پس طریق انک حقنده صراط مستقیمدر وناسدن بعضدر شول کسنه برطریق اوزره مشی ایدرکه انی جاهلدر وآنک غایتنی دخی عارف دکلدر یعنی طریق وطریقک غایتی حق اولدیغن وطریق حقه منتهی اولدیغن عارف دکلدر وحال بوکه اول طریق شول طریقدرکه صنف آخر انی عارف اولدی* پس انک حقنده وانک سعادتنه نسبتله صراط مستقیم دکلدر وعارف حقنده صراط مستقیمدر زیرا عارف عارفدرکه انک صراط مستقیمی اولوروا کا منتهی اولور) (فالعارف یدعو الی الله علی بصیرة وغیر العارف یدعو الی الله علی التقلید والجهالة) پس عارف اللهه دعوت ایدر بصیرت اوزره یعنی اسم مضلدن اسم هادی یه دعوت ایدر واسم فضل طریقنک غایتنده حقی فاقد دکلدر یعنی غفلت اوزره دعوت اتمز عارفدرکه خلقی بنه دعوت ایدر وخلق مدعوندر وداعی کیمدر ونهایت ندر واسماء الهیه‌دن قنغی اسمک حکمنده مدعوی اخذ ایدوب تخلیص ایدر وقنغی اسمک حکمنه انی ادخال ایدوب اکا راحت ایدر (قل هذه سبیلی ادعوا الی الله علی بصیرة انا ومن اتبعنی وسبحان الله وما انا من المشرکین) وغیر عارف اللهه دعوت ایدر تقلید وجهالت اوزره سوادن سوایه زیرا اسم مضلک طریقی اوزره ماشی اولان کسنه حقی مشاهد دکلدر اول مرتبه‌ده حقی فاقددر وکندی دعوت ایتدیکی طریقک غایتنده دخی حقی عارف دکلدر) (فهذا علم خاص یأتی من اسفل سافلین لان الارجل هی السفل من الشخص واسفل منها ما تحتها ولیس الا الطریق فمن عرف الحق عین الطریق عرف الامر علی ما هو علیه) (فهذا قولی ومنهم من یمشی علی طریق یعرف غایتها) قولنده ذکر اولنان طریقک معرفتنه اشارت ایدر یعنی ذکر اولنان طریقک معرفتی وغایتنک معرفتی که علم ارجلدندر برعلم خاصدرکه اسفل سافلیندن حاصل اولور زیرا ارجل شخصدن اسفلدر وارجلدن اسفل انلرک ما تحتیدر وانلرک ما تحتی طریقدن غیری دکلدر پس برکسنه حقی عین طریقله عارف اولسه امری عارف اولور شول شئ اوزره که امر حقیقتده انک اوزره‌در زیرا اعلی واسفلده وظاهر وباطنده حقدن غیری موجود ومعلوم یوقدر پس اسفل سافلین اولان طریق حقدن خالی دکلدر وحق طریقک عینیدر وارجلک اسفلی اولان طریق حقک عینی اولدیغنک معرفتی اسفل سافلیندن حاصل اولور وبعضلر قتنده هذا قولی علم وکشفه اشارت ایچوندر انکچون انسان اسفل سافلینه مردوددر زیرا جمیع کمالات الهیه وکونیه‌نک تحصیلی جمیع مراتب ومقامات اوزره عبور اتمکه موقوفدر (لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم ثم رددناه اسفل سافلین) لتحصیل الکمالات وتکمیل المراتب والمقامات (فان فیه وفی بعض النسخ) (ففیه جل وعلا یسلک ویسافر اذ لا معلوم الا هو وهو عین السالک والمسافر فلا عالم الا هو) زیرا تحقیق طریقده حق جل وعلا سالک ومسافردر زیرا آندن غیری معلوم یوقدر* پس حق سالکک ومسافرک عینیدر پس حقدن غیری عالم یوقدر پس طریق حق حقدر وسالک حق دخی حقدر وغایت دخی حقدر ومعلوم دخی حقدر وعالم دخی حقدر پس حقدن غیری وجود یوقدر) (فمن انت فاعرف حقیقتک وطریقتک فقد بان لک الامر علی لسان الترجمان ان فهمت وهو لسان حق فلا یفهمه الا من فهمه حق) یعنی چنکم سن عارف اولسک که حق سالکک عینیدر وطریقک عینیدرکه سالک آنده سلوک ایدر* پس بو تقدیر اوزره سن کیمسن حقیقتکی وطریقتکی عارف اوله که حقدر زیرا اللهدن غیری حقیقتده برشیئک وجودی یوقدر* ولکن هر متعینده حق ایچون براسم خاص واردرکه اول اسم اول متعینک حقیقت مطلقه‌دن خصیص اولان حقیدر پس سن حقیقت حقی عارف اولدیغکده متحقق اولورسن که سن حقک عینیسن وحق سنک عینکدر وقوا ایله جوارحک عینیدر وسن حقک ظهوری تنوعاتنک ونوری تعیناتنک صوری جمعینک احدیتی صورتیسن پس بو تقدیر اوزره امر سکا ظاهر اولدی ترجمان حق لسانی اوزره که رسول علیه السلامدر اکر آنک لسانی وقولنی فهم ایتدک ایسه زیرا کنت سمعه وبصره ویده ورجله قولیله حقدن اخبار ایتدی که حقک هویتی عبدک قوی وجوارحنک عینیدر وترجمان حق اولان لسان حقدر* پس آنی فهم اتمز الا شول کسنه که انک فهمی حق اوله یعنی آنک قواسی اوله زیرا چنکم حق عبدک جمیع قواسی وجوارحی اوله آنک فهمی

حق اولور زیرا عبدك فهمی انك جمله قواسندندر فقد بان لك الامر قولی ان فهمت قولنك مقدم جوابیدر
وهو ضمیری ترجمانه عائددر ولسانه عائد اولمق جائزدر * یعنی ترجمانك لسانی لسان حقدر * زیرا حق انكله
متكلمدر فلا یفهم ضمیری لسان حقه ویالسان ترجمانه عائددر والامن فهم قولی ضم میم ایله در وضمیر من قولنه
عائددر وكذلك الامن فهمه قولی تشدید ایله تفهیمدن اولمق جائزدر)(فان للحق نسبا كثيرة ووجوها
مختلفة) (بوقول فلا یفهمه قولی ایچون تعلیلدر یعنی دیمك اولور زیرا حق ایچون نسب كثیره ووجوه
مختلفه حاصلدر كه مظاهر عارفده ظاهره در پس حق نسب كثیره ووجوه مختلفه ایله عارفینك مظاهر مختلفه
سندن هر بر مظهرده برنسبتله و بر وجهله ظاهردر پس اسماء مختلفه مراتبنده حق ایچون اعتبارات
مختلفه اسمانك علومی تلقیسنده افهام مختلفه ایله حق فهم ایتمدی الاشول كمسنه كه انك فهمی حق اولدی
اندنصكره حق ایچون نسب كثیره ووجوه مختلفه نك ثبوتنی تعلیل ایتدی)(الاترى عادا قوم هود كيف قالوا
هذا عارض ممطرنا فظنوا خيرا بالله وهو عند ظن عبده به)(عادی سن كورمزمیسن كه قوم هود درحق تعالی
انلره سحاب صورتنده تجلی ایتدكده نیجه دیدیلر هذا عارض ممطرنا یعنی بوكلن بزه مطر انزال ایدر سحابدر كه
بزه نافعدر وحالبوكه ریح عذاب ایدی پس انلر اللهه خیر ظن ایتدیلر یعنی انلره لطف ورحمت صورتنده تجلی
ایتدی دیو ظن ایتدیلر وحالبوكه الله تعالی عبدینك اكا ظنی قتنده در پس انلرك عدم شعورلری حیثیتیله
انلره خیر اصابت ایتدی ولكن ظن ایتدكاری خیر انلره اصابت ایدن خیرك غیریدر زیرا انلره واصل اولان
ریحدر كه انلری هیا كللرندن اراحت ایدر وعین قربه الحاق ایدر عدم احتسابلری حیثیتیله پس عین قرب
اولان خیر انلره اصابت ایدر وانلرك ظن ایتدكاری خیره وصول وخیرك وصولی كه مطردر وارضك وحبه نك
سقیدر وقت اولور كه واقع اولمز ویاخود بعدن واقع اولور وریحدن انلره واقع اولان خیرلودر (فاضرب لهم الحق
عن هذا القول)(پس حق تعالی بوقولدن یعنی انلرك هذا عارض ممطرنا قوللرندن بل هو ما استعجلتم به قولی
ایله انلر ایچون اضراب ایلدی (فاخبرهم بما هو اتم واعلى في القرب) پس انلره شول شیئله اخبار ایلدی كه قربده
انلرك ظن ایتدكاری شیئدن اول شیء اتم واعلی ادر)(فانه اذا امطرهم فذلك حظ الارض وسقي الحبة)(المزروعة
فيها)(فما يصلون الى نتيجة ذلك المطر الا عن بعد)(زیرا حق تجنكم انلری امطار ایلسه پس اول امطار ارضك
حظیدر ودخی ارضده مزروعه اولان حبه نك سقیدر پس انلر اول مطرك نتیجه سنه واصل اولمزلر الا بعددن
یعنی تجنكم مطر ارضده مزروعه اولان حبه یی سقی ایتسه وارض اندن حظ ایتسه اول حبه مزروعه اوزره
زمان طویل ومدة كثیره مرور ایتمك كركدر كه تا كیم انلر مطرك نتیجه سنه واصل اوله لر وانلری حقدن منعده
اولان نفسلری حظوظندن اولان غدای جسمانی انلردن حاصل اوله وبو اهلاك انلری فی الحال حقه ایصال
ایدر واكا تقریب ایدر)(فقال لهم بل هو ما استعجلتم به ريح فيها عذاب اليم)(پس حق تعالی اضراب ایدوب
انلره ایتدی عارض ممطر ظن ایتدیككز شیء عارض ممطر دكلدر بلكه اول مرئی اولان شی عذابدن سزلك
استعدا انكزده اولان كماله سزی ایصال ایدر بر ریحدر كه انده عذاب الیم موجوددر بو تقدیر اوزره ریح
قولی مادن بدل اولور وجائزدر كه هو اشارت ایچون اوله وما الذی معناسنه اوله ای بل ذلك الذي استعجلتم به ريح
فيها عذاب اليم یعنی بلكه استعجال ایدوب طلب ایتدیككز شیء عذاب الیمی متضمن بر ریحدر كه سزكزه وصولده
ومقصودكزه ایصالده سزلك ظنكردن اتم واقربدر وانلر ایچون بو مطلوب حاصل اولمز الاحقده انلری اهلاك وافنا
ایتمكله پس اول ریح ایله انلری نفسلرندن اهلاك ایلدی وهیا كللرندنكه مطلوبلرینه وصولده حاجبه اولان ابدان
جسمانیه در افنا ایلدی وریح فيها عذاب اليم قولی بل هو ما استعجلتم قولی ایچون تفسیر اولمق جائزدر)(فجعل
الحق الريح اشارة الى ما فيها من الراحة لهم فان بهذه الريح اراحهم)(وفي نسخة)(فان هذه الريح اراحتهم
من هذه الهيا كل المظلمة والمسالك الوعرة والسدف المدلهمة)(پس حق تعالی ریحی اشارت ایلدی ریحده انلر
ایچون راحتدن اولان شیئه زیرا تحقیق حق بو ریح ایله آنلری هیا كل مظلمه دن ومسالك وعره دن وسدف
مدلهمه دن اراحت ایلدی مسالك وعره صعبه ومهلكه در كه آنلرك حیثیتیدر كه حق انلرده سلوك ایدرلر طرقك
صعوبتی اوزره حجابیتك خشونتی غالبه اولوب اوزرلرینه ضمنیت متعینه اولدیغندن اوتری وسدف سدفه نك
جمعیدر وسدفه حجابدر ومدلهمه لیل مظلمه در كه غایه)(وفي هذه الريح عذاب اى امر يستعذبونه اذا ذاقوه الا انه

بوجعهم تفرقة الماء لو كانت) بوقول حق تعالینك ریح فيها عذاب اليم قولنك لسان اشارت ایله تفسیریدر یعنی
حق تعالی ریح فيها عذاب اليم قولنده ایتدیكه بو ریحده عذاب واردر یعنی بر امر واردر كه انی استعذاب ایدرلر
تجنكم انی ذوق ایدرلر یعنی اشارت ایدر كه ریحده اولان عذاب عذوبتندندر الا بوقدر واردر كه فرقت مألوفدن
اوتری انلره وجع ایراث ایلر یعنی ریح مهلكه اگرچه كیم ظاهرده مؤلمه وموجعه در آنلری عالم جسمانیدن كه
قلوبلری اكا مؤلفه در اخراج ایتدیكندن اوتری قطع حیات وفرقت مألوفات سببیله ولكن آنلری هیا كل
مظلمه دن كه انلرده آنلر محبوس ایدیلر اراحت ایتدیكی اكثردر آنلره ایجاع ایتدیكندن زیرا هر عذاب ووجعده
لطف خفی واردر انی استعذاب ایدرلر)(فباشرهم العذاب)(پس ریحده اولان عذاب انلره مباشر اولدی
وریح ایله نفسلرندن آنلری اهلاك ایلدی پس هیا كل مظلمه اولان اجساملرینك رفعی قتنده * وانلرك كاللرینه
وانلری قائد وسائق اولان ربه واصل اولدیلر انلرك عدم شعورلری حیثیتیله)(فكان الامر اليهم اقرب
مما تخيلوه) پس حقیقتده انلرك مطلوبی اولان امر انلره اقرب اولدی انلر تخیل ایتدكاری شیئدن یعنی مزروعاتدن
حاصل اولان مطلوبدن كه انلر انی تخیل ایدرلردی اقرب اولدی ویاخود مطلوبلرینه وصوله ریح عذاب دخی
اقربدر انلر تخیل ایتدیكی عارض ممطردن زیرا ذكر اولندیغی كبی انلرك ظنی مطر ایدی وانكله انتفاع ایدی
واولدخی وقت اولور كه واقع اولمز وواقع اولدقده مدت مدیده دنصكره واقع اولور وریح ایله انلره واقع اولان اهلاك
امری انلره دخی خیر واقربدر زیرا انكله ربه واصل اولورلر عدم احتسابلری حیثیتیله)(فدمرت كل شيء بامر ربها
فاصبحوا لا يرى الا مساكنهم وهي جثثهم التي هي ارواحهم الحقية)(پس ریح كندی ربی امریله انلردن تدمیره
قابل اولان شیئك كلیسنی تدمیر ایلدی پس صباحه داخل اولدیلر شول حالده كه انلرك مسكنلرندن غیری
انلردن برشیء كورنمزدی وانلرك مسكنلری انلرك شول جثه لریدر كه انلرك ارواح حقیه لری انلری عمارت ایلدی
یعنی ریح امر رب ایله انلرك جثث وابدانلرنی عامره اولان ارواح حقیه یی انلردن ازاله ایتدی پس جثه لری
اولان مساكنلرندن غیری ارواح وقوا وحقایقدن انلرك مساكنلرنده مشاهده اولنمدی انلر اول مساكنی عامره
ومدبره ایكن ووجودلرنده متحققه وثابته ایكن وانلرك جثه لرینی عامره اولان ارواحلرینی دخی ریح بو هیا كل
مظلمه دن اراحت ایتدیكه حق انلرده شول منازل ومسالك ووعره سالك ایدیكه انلر اوزره حجابیت وتعین
خشونتی غالبه ایدی وانكیچون ارواح حقیه دیدی زیرا مظاهر ارواحده تعین وظاهر وسالك وعامر حقدر
ارباب اسما اعتباریله)(فزالت حقية هذه النسبة الخاصة وبقيت على هيا كلهم الحيوة الخاصة بهم من الحق
التي تنطق بها الجلود والايدي والارجل وعذبات الاسواط والافخاذ وقد ورد النص الالهي بهذا كله)(پس
جثه لرینه خصیصه اولان بو نسبت خاصه نك حقیقتی كه ارواح حقیه جهتندندر زائله اولدی یعنی صفات
الهیه ایله حقك انلردن تجلیسی مرتفع اولوب اصله رجوع ایتدی وجثه لری ارواحسز قالدی وهیا كل
واجساملری اوزره حقدن انلره خاصه اولان شول حیات باقیه قالدیكه اول حیات ایله جلود وایدی وارجل
وعذبات اسواط وافخاذ اول حیات ایله ناطقه در وتحقیق نص الهی بونك كلیسیله وارد اولدی یعنی حیات
انسانیه كه نسبت خاصه الهیه در زائله وباطنه اولور وهیا كللری حیات طبیعیه ایله كه حقدن انلره مخصوصه در
حیه قالور كه اول حیات عناصر اربعه دن هر بر یسنك روحانیتی اولان حیاتدر زیرا هر شیء اگرچه كیم جماد
دخی اولورسه ذی روحدر كه حقدن اكا مخصوصدر ولكن اول روح باطندر اهل كشفدن غیری كمسه انی ادراك
ایده مز واول روح شول حیاتدر كه جلود وایدی وارجل انكله ناطقه در نته كیم قرآنده وارد اولدی
(قالوا الجلودهم لم شهدتم علينا قالوا انطقنا الله الذي انطق كل شيء) ودخی (اليوم نختم على افواههم وتكلمنا
ايديهم وتشهد ارجلهم بما كانوا يكسبون) قولیله واردارلدی وعذبات اسواط یعنی اسواطك اطرافی یعنی
اوجلری وكناری وافخاذ دخی ناطقه در نته كیم حدیثده ولا تقوم الساعة حتى تكلم الرجل فخذه بما فعله اهله
وبونك امثالی دخی وارد اولدی وعموما نص الهی وارد اولدی (وان من شيء الا يسبح بحمده) كبی زیرا تسبیح ایتمز
الا حی اولان شیء وشیخ ابومدین مغربی رضی الله عنه بو معنایه اشارت ایدوب ایتدی سر الحيوة سرى
فى الموجودات زیرا بالذات حی اولوب قیوم كل اولان حق جمیع موجوداتده تجلی عام ایله متجلیدر * پس اسم
حی ومحیی حضرتندن جمیع اشیا حیاة ظاهره ایله ویاخود حیاة باطنه ایله حیه در)(الا انه تعالى وصف نفسه

بالغيرة ومن غيرته حرم الفواحش)(اى جعلها حراما)(وليس الفحش الاماظهر)(استعمل الفحش واراد به
الفاحش يقال رجل عدل اى عادل يعنى جلود وايدى وارجل وعذبات اسواط وانخاذلك كايسى ناطقدر * زيرا
كايسى حيدر زيرا حق كايسنك عينيدر * ولكن الله تعالى كندى نفسنى غيرت ايله وصف ايلدى * وآنك
غيرتندن اوترى فواحشى حرام ايلدى وحالبوكه فاحش عين حسيده ظاهر اولان شيئدن غيرى دكادر * زيرا
فاحش شرعا وعقلا ستری واجب اولان شيئدن ظاهر اولان شيئدر زيرا جميع اشيانك حياتى ونطقى ايلەدر
بلكه حقك حياتى ونطقيدر پس اشياده اولان نطقك سرى ظهورندن واهل حجابك اكا اطلاعندن حق كندى
نفسنى غيرت ايله وصف ايلدى وآنك اهلى اولان * ارباب كشفدن غيرى يه اول سرك ظهور واظهارن حرام
ايلدى وبروجه دخى بودركه الله تعالى غيرتندن كندى نفسنى اولا اشيانك عينى ايلدى تاكه ظاهر وباطنده
آنك وجودندن غيرى بروجود اولميه كه احديت ذاتيه يه محل اوله پس نفسنى اشيانك عينى ايلدى يعنى ظاهر
وباطنده اولان اشيانك صورنده تجلئ وجود عامى ايله متجلى اولوب ظاهر اولدى اندنصكره نفسنى غيرت
ايله وصف ايلدى تاكيم صور اشياده ظاهر اولوب اشيانك عينى اولديغى اهل حجابك قتنده ظاهر اولميه
ولكن شيخ رضى الله عنه غيرت اولايى ذكرايتمدى غيرت ثانيه يى ذكرايتدى زيرا غيرت اولى غيرت ثانيه نك
سرى وحقيقتيدر * وشيخ رضى الله عنه فواحشك تحريمى بيانندەدر ولكن بوندنصكره وهى انه عين الاشياء
قوليله تصريح ايلدى پس غيرتندن فواحشى حق يعنى اشيانك عينى اولديغى اسرارك اظهارن كنديسنك
عينى اولان اشيايه حرام ايلدى يعنى اظهاردن منع ايلدى زيرا هر شيئده اولان تعين الهى انا الحق وانا الله
نطقى ايله ظاهر اولدقده وهر شيئده حق كندى نفسنى اظهار ايتدكده سر وحدت ظاهر اولور * پس بوندن اوترى
اشيانك نطقى باطندر (وان من شئ الا يسبح بحمده ولكن لا تفقهون تسبيحهم) بحمده قولنده ضمير شيئه
راجع اولدقده برشئ يوقدر الا كندى نفسنى ووجهنى مسبحدر * وآنك تسبيحنى فهم ايتمزوجهى حقك
وجهيدركه انده ظاهردر * ولكن اهل حجاب اشيانك تسبيحنى فهم ايتمزلر)(واما فحش مابطن فهو لمن ظهر له)(
واما باطن اولان فاحش شول وجود ايچوندركه فحش انك قتنده ظاهر اولدى * واول حقدر ودخى شول
كمسنه دركه حق تعالى اكا اظهار ايلدى)(فلما حرم الفواحش اى منع ان تعرف حقيقة ماذكرناه وهى انه)(
اى الحق)(عين الاشياء)(پس وقتاكم حق تعالى فواحشى حرام ايلدى يعنى بزم ذكر ايتديكمز شيئك
حقيقتنى معروفه اولمقدن منع ايلدى وشئ مذكورك حقيقتى بودركه تحقيق حق جميع اشيانك عينيدر وشيخ
رضى الله عنهك ذكر ايتديكى بودركه حق سالكك وطريقك عينيدر وطريقك غايتيدر * پس بونك حقيقتى
بودركه حق جميع اشيانك عينى اوله ولكن حق تعالى (قل انما حرم ربى الفواحش ماظهر منها ومابطن)
قوليله جميع اشيانك اول عينى اولديغنك معرفتندن منع ايلدى (فسترها بالغيرة) لمانك جوابيدر * پس حق
اول حقيقتى غيرت ايله ستر ايتدى غيرتده غيريت معناسى ملحوظ اولمغله شيخ رضى الله عنه غيرتى غيريت
معناسنه استعمال ايتدى يعنى حقيقت واحده اولان حق تعينات كثيرۀ مختلفه ايله كه انلره اسم غير اطلاق
اولنور ستر ايتدى)(وهو انت من الغير)(وحقيقت الهيه يى ساتره اولان غيرت سنك وجودكدركه اندن انت
ايله كنايت اولنور وغيرت غيردن مأخوذه در ويا خود غيردن مشتقه در وانت ايله اعيان وجوديه دن هر برعينه
خطاب ايدر پس سنك وجودكده ظاهر ومتعين اولان حق سنك تعينك ايله ستر ايلدى زيرا تعين متعينك غيريدر
مخاطبك وجودنى غير ايله تسميه ايدوب انكله ستر ايتدى زيرا انانيت وانيت ونحنيت وفوقيت وتحتيت هويت
واحده يى هويات غير متناهيه يه تعديد ايدر * پس هويت واحده دن انت وانا ونحن وهو ايله كنايات مستكثره
وعبارات متعدده ظاهره اولوب غيريت ظاهره اولدى وانت ايله مقيده اولان غيرت غيردن مأخوذه در زيرا
غيرت غيرى مستلزمه در لفظا ومعنى لفظا ظاهردر ومعنى مستلزمه اولديغى بودر * زيرا براحد برشيئه مغاير
دكادر الا غيردن * كندى نفسندن دكادر وهو ضميرى غيره راجعدر * وضميرك تذكيرى خبرك تغليبندن
اوتريدركه انت در)(فالغير يقول السمع سمع زيد)(پس غيركه آنك شهودى مقام غيريت اوله يعنى غيرى *
عارف ديركه سمع زيدك سمعيدر * زيرا زيدى وآنك سمعنى وبصرنى وسائر قواسنى غير مشاهده ايدر * پس
سمعى زيده تخصيص ايدر)(والعارف يقول السمع عين الحق)(وحقيقت امرى عارف اولان ديركه زيدك سمعى

حقك

حقك عينيدر زيرا آنك نظرنده جميع اشيا وجميع قوا حقك عينيدر)(وهكذا ما بقى من القوى والاعضاء)(
وعبدك باقى قواسى واعضاسى دخى بويله در يعنى عارف مشاهدەسنك شهودنده حقك عينيدر وغيريت ايله *
محتجب اولان كمسنه نك نظرنده زيدككيدر (فما كل احد عرف الحق فتفاضل الناس وتميزت المراتب فبان الفاضل
والمفضول) هر براحد حقى عارف اولمدى پس ناس معرفتده متفاضل اولدى ومراتب برى بريندن متميزه اولدى
پس فاضل ومفضول ظاهر اولدى ولهذا بوندن اول ناسى ايكى قسم اوزره ايلدى * برقسمى عارف وبرقسمى
غير عارفدر)(واعلم انه لما اطلعنى الله وفى بعض النسخ الحق واشهدنى اعيان رسله وانبيائه كلهم البشر بين
من آدم الى محمد صلى الله عليه وسلم) سكا شويله معلوم اوله كه تحقيق شان بودركه وقتاكم حق تعالى بنى آدمدن محمد
صلى الله عليه وسلمه كلنجه مبعوثين اولان جميع رسلك وانبيانك اعيانته كه آنلر بشر بيندر بكا اطلاع ايلدى
وعالم مثالده انلرك ارواحنى بكا كوستردى رسل ايله انبيايى بشر بين ايله قيد ايلدى رسل ملائكه يى اخراجدن
وترى وكذلك انبيا بشر بيندن غيرى انبياء انواعنى اخراج ايلدى (ومامن دابة فى الارض ولا طائر يطير بجناحيه
الا امم امثالكم) (مقتضاسى اوزره انواع موجوداتدن هر برنوعه كندى جنسندن مخصوص برنبى واردركه
اول نوع ايله حقك بيننده واسطه در * ونظر عارفده جميع اشيانك صور ظاهرەسى باطندر ووجود حقدن مبيندر
(فى مشهد اقمت) على البناء للمفعول (فيه بقرطبة سنة ست وثمانين وخمسمائة)(برمشهدده بكا كوستردى كه
مدينۀ قرطبه ده بشيوز سكسان التى سنه سنده بن اول مشهدده اقامت اولندم يعنى اول مقامده واول مرتبه ده
حق تعالى بنى اقامت ايتدى وبو شهود بكا اول مشهدده حاصل اولدى فى مشهد قولى اشهدنى قولنه متعلقدر *
فيه بقرطبة قولى اقمت قولنه متعلقدر وقرطبه بلاد عربده برمدينه دركه شيخ رضى الله عنه تاريخ مذكورده
مشهد مزبورده آنده اقامت اولندى)(ما كلمنى احد من تلك الطائفة الا هود عليه السلام فانه اخبرنى بسبب
جمعيتهم) لمانك جوابيدر يعنى اعيان رسلى مشاهده ايتديكم مشهدده اول طائفه دن بكا احدسو يلمدى * هود
عليه السلامدن غيرى پس تحقيق اول بكا اخبار ايلديكه آنلرك جمعيتلرينه سبب ندروندن اوترى جمع اولديلر
وهود عليه السلامك اخباره مخصوص اولديغنك سببى بودركه هودك مشربى وذوقى شيخك مشربنه وذوقنه
مناسبدر توحيد كثرتده ومقام كشفك سعتنده وصور افعال وآثار حقده حق مشاهده ايتمكده وحضرت
محمديه ده جميع رسل ايله انبيانك جمعيتلرينه شيخ رضى الله عنهى تنبيه ايچوندركه خاتم اوليادر وخاتم رسالت
ختميتنه وارثدر ودخى قطب الاقطابدر)(ورأيته رجلا ضخما فى الرجال حسن الصورة لطيف المحاورة عارفا
بالامور كاشفا لها ودليلى على كشفه لها قوله مامن دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربى على صراط مستقيم)(وبن
هودى رجال بيننده رجل ضخم صورتى حسن محاورەسى لطيف امورى عارف وانلرى كاشف كوردم وهودك
امورى كاشف اولديغنه بنم دليلم هودك (مامن دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربى على صراط مستقيم قوليدر زيرا
هود عليه السلام شهادت قرأن ايله اثبات ايلديكه حق ارض حقيقت اوزره اولان هر دابه نك عينيدر برشيئدن
برشئ تخصيص ايتمدى وتعيين ايلديكه حق هويت احديت جمعيت ايله ممكنات غير متناهيه دن هويت حق ايله
متعين اولان هر متعيننك ناصيه سنى آخذدر وممكنات غير متناهيه دن هر بريسى آنده متعين اولان حق ايله ارض
حقيقت اوزره رب ايدوب اكا مخصوصه اولان طريقيت ايله رب خاصنه سلوك ايدر فان الحق (هو الاول والآخر
والظاهر والباطن)(پس هودك شهودى ظاهر وباطن اولان جميع متعيناته عامدر * زيرا ظاهر متعيندن
برشئ يوقدر الا انك ناصيه سنى آخذ اولان رب ايله اكا رب ايدر * وحقايق غيبيه دن برباطن يوقدر الا كمال
ظهوره متوجهدر * پس اول آخره غير متناهيه نهايتنه وارنجه رب ايدر وآخرنه دخى اوله انعطافى ايله رب ايدر
وهودك رجل ضخم اولديغى يعنى صورت وجسمده عظيم اولديغى شهودده كمال وسعت صورتنه اشارتدر
وحسن صورتى ولطف محاورەسى اعتدال صوريسنه وكمال عرفاننه واستعداد معنويسنه اشارتدر)(واى
بشارة للخلق اعظم من هذه)(وخلق ايچون بو بشارتدن اعظم قنقى بشارت واردر يعنى اسان هود ايله حق
جميع اشيا هويتك عينى اولديغى اخباردن)(ثم من امتنان الله علينا ان اوصل الينا هذه المقالة عنه فى القرآن)
آندنصكره الله تعالينك بزم اوزريمزه امتناندن بعضدركه قرآنده هوددن بو مقاله يى بزه ايصال ايلدى
مامن دابة الا هو آخذ بناصيتها مقالەسى هوددن صادره اولوب حكايت طريقى اوزره حق آنى بزه قرآنده ايصال

ابلدی وحق هردابه نك عینی اولدیغن بیان ایلدی (ثم تممها الجامع للكل محمد صلی الله علیه وسلم بما اخبر به عن
الحق بانه عین السمع والبصر والید والرجل واللسان ای هو عین الحواس آندنصكره جامع الكل اولان محمد صلی
الله علیه وسلم بومقاله یی تتمیم ابلدی شول خبر ایله كه حقدن انكله اخبار ایلدیكه تحقیق حق سمعك وبصرك
ویدك ورجلك ولسانك عینیدر یعنی حق جمیع حواسك عینیدر واول خبر رسول علیه السلامك حدیث قدسی
ایله یعنی كنت سمعه وبصره ویده ورجله ولسانه قولیله اخبار یدر) (والقوی الروحانیة اقرب من الحواس فاكتفی
بالابعد المحدود عن الاقرب المجهول الحد) یعنی خبرمز كورده حقك قوای حسیه نك عینی اولدیغن بیان
ابلدی وحالبوكه قوای روحانیه حواسدن یعنی قوای حسیه دن دخی اقربدر * پس رسول علیه السلام ابعد
محدود ایله اكتفا ایتدی مجهول الحد اولان اقربدن زیرا قوای روحانیه شرفده ونوریت وتنزهده ومادهدن تجرد
وقوای حسیه دن الله تعالی یه دخی اقربدر * وكذلك روح دخی مرتبه ده وخلقتده حواسك محلی اولان
اجسامدن اقربدر * وروح دخی مجهول الحددر (قل الروح من امر ربی) زیرا عالم امردندر عالم خلقدن دكلدر
خلقك قتنده آنك حدی مجهولدر وجسم محدوددر وروحدن ابعددر زیرا حواس جسمانیه اجسامك
مقادیری ایله مقدره در وآنلرك حدودیله محدوده در * پس اقرب ومجهول الحد اولان قوای روحانیه نك حق
عینی اولدیغی بیاندن ابعد ومحدود اولان قوای حسیه نك عینی اولدیغی بیان ایله اكتفا ابلدی پس ابعد
ومحدود واحس اولان شیئك حق عینی اولیجق بطریق اولی اقرب وغیر محدود واشرف اولان شیئك عینی
اولدیغنه اشارت ایدر وابعدك عینی اولدیغی اقربك عینی اولدیغن مستلزمدر واقربك عینی اولدیغی ابعدك عینی
اولدیغك مستلزم اولمز) (فترجم الحق لنا عن نبیه هود مقالته لقومه بشری لنا) (پس حق تعالی نبیسی هود
علیه السلامدن قومنه اولان آنك مقالتنی بزه ترجمه ایتدی بزه بشرادن اوتری هودك لساندن بزه ترجمه
ایدوب * نقل ایتدی عن نبیه قولی ترجم قولنه متعلقدر ومقالته قولی ترجم قولنه مفعولیت اوزره منصوبدر
ولقومه قولی مقالته قولنه متعلقدر وبشری قولی ترجم قولی ایچون مفعول لهدر) (وترجم رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم عن الله مقالته بشری) (ورسول الله صلی الله علیه وسلم اللهدن آنك مقالتنی بشرادن ترجمه
ایتدی * یعنی الله تعالینك اذا تقرب الی عبدی بالنوافل كنت سمعه وبصره قولنی بزه نقل ایتدی وحق بزم
قوامزك عینی اولدیغن بیان ایدر خبر ایله بزه بشارت ایتدی) (فكمل العلم فی صدور الذین اوتوا العلم وما یجحد
بایاتنا الا الكافرون) (پس شول قومكه حق تعالی آنلره كشف وتجلی ایله علم ومعرفتی اعطا ابلدی انلرك
صدورنده حق تعالی اشیانك عینی وقوانك هویتی اولدیغی علم معهود كامل اولدی قلوب صافیه ومنوره ایله انی
تلقی ایدوب قبول ایتدیكله وبزم ایاتمزی انكارا بتمز قوم كافرلردن غیری یعنی آفاق وانفسده مبسوطه وظاهره
اولان ایاتمزی وهویات اشیاده اولان تجلیاتمزی انكارا یتمز تعینات اشیا ایله ایاتمزی ساتر اولنلردن غیری زیرا انلر
ظن ووهم ایدرلر كه حق محدود اتك عینی اولدقده محدود اولور وآنی بیلمزلر كه حق تعالی تجنكم ارواح واجسادك
كلیسنی احاطه ایتسه وانلرك هر برسنده منحصره اولمسه محدود اولمز بلكه احاطۀ ذاتیه ایله كلیسنی احاطه ایدر
وآیاتی ایله یعنی صفات وتجلیاتی ایله كلیسنده ظاهر اولور) (فانهم یسترونها وان عرفوها حسدا منهم ونفاسة
وظلما) (زیرا تحقیق انلر بزم ایاتمزی ستر ایدرلر واگرچه كیم ایاتی بیلدیلر انلر حسد بوتندن وبخل وظلم بوتندن كه
نفسلرنده واقعدر * یعنی اگرچه كیم آنلر بزم ایاتمزی معرفت جزئیه ایله بیلورلر ولكن نفسلرنده اولان حسد
وضنه دن اوتری آنلری ستر ایدرلر زیرا نفسلرینك ظهورن ورسول اوزره منزله اولان آیاتك حقیقی اخفاسن
طلب ایدرلر اهل كتاب علماسنك اكثری كبی زیرا آنلر آیات حقی كتبلرندن عارفلردركه آنلرك كتبنده دخی بوبله
منزله در عبد الله بن سلام واهل كتابدن آنك اخری كبی الا حسدا ستر ایدوب انكار ایدرلر كذلك علمای ظروف
وحروفدن اولان اهل كتاب دخی قوای حسیه ومظاهر كونیه ده ظاهره ومتجلیه اولوب شهادت قرآن وحدیث
ایله ثابته اولان آیات الهیه وصفات ربانیه یی انكار ایدرلر وحسدا وبخلا وظلما آنلری ستر ایدرلر) (وما رأینا قط
من عند الله فی حقه تعالی فی آیات انزلها او اخبار عنه اوصلت الینا فیما یرجع الیه تعالی الا بالتحدید تنزیها كان
اوغیر تنزیه) (وبز ابدا كورمدك من عند الله حقك حقنده برآیتده كه حق تعالی آنی انزال ابلدی ویاخود حقدن
اولان اخبارده كه آنی بزه واسطۀ رسول ایله ایصال ابلدی شول شئ حقنده كه الله تعالی یه راجع اولور یعنی آنك

وصفی حقنده الا تحدیدا بله كرك اول شئ تنزیه اولسون وكرك غیر تنزیه اولسون پس شیخ رضی الله عنه ادعا
ایتدیكه حقك حقنده قرآنده وسائر كتب منزله ده وسنتده وارد اولان شیئك كلیسی تحدیددر پس كتاب وسنتده
وارد اولان تحدیدك تعدیدنه شروع ایتدی) (اوله العماء الذی مافوقه هواء وما تحته هواء فكان الحق فیه
قبل ان یخلق الخلق) (اول اخبارك اولكیسی شول عمادركه آنك فوقی هوادكلدر وتحتی دخی هوادكلدر پس
حق عماده ایدی خلقی خلق ایتمزدن اول رسول علیه السلامدن براعرابی سؤال ایتدیكه این كان ربنا قبل
ان یخلق الخلق پس رسول علیه السلام كان فی العماء مافوقه هواء وما تحته هواء دیدی وعما ایچون مراتب
ثابته دروبو خبر تحدیددر مافوقه وما تحته قولنده ما نافیه در) (ثم ذكر انه استوی علی العرش فهذا ایضا
تحدید) (آندنصكره الله تعالی ذكر ابلدی (الرحمن علی العرش استوی) قولیله كه تحقیق رحمان عرش اوزره
استوی ابلدی وبو دخی اولكی كبی تحدیددر زیرا حق كندی نفسی ایچون عرشی اثبات ایدر وعرش مكانده
اولور وحقه مكان اولور پس عرش حق ایچون مكان ایچره مكان اولور) (ثم ذكر) (ای الرسول والحق بلسان
الرسول) (انه ینزل) (كل لیلة) (الی السماء الدنیا فهذا تحدید) (آندنصكره رسول علیه السلام ویاخود حق
لسان رسول ایله ذكر ابلدیكه تحقیق حق هر لیله ده سماء دنیایه نزول ایدر پس بو دخی تحدیددر (قال النبی علیه
السلام ان الله ینزل كل لیلة الی سماء الدنیا فیقول هل من تائب فاتوب علیه وهل من مستغفر فاغفر له) پس
مكان معینه نزول تحدیددر) (ثم ذكر انه فی السماء وانه فی الارض) (آندنصكره الله تعالی (وهو الذی فی السماء
اله وفی الارض اله) قولیله ذكر ایلدیكه تحقیق الله سماده در وتحقیق الله ارضده در وسما ایله ارضده اولمسی
تحدیددر) (وذكر انه معنا اینما كنا) (ودخی (وهو معكم اینما كنتم) قولیله ذكر ایلدیكه اول بزم ایله در بزهر قنده
اولورسق) (الی ان اخبرنا انه عیننا ونحن محدودون) (یعنی سنازلا كندی نفسنی وصف ایتمكله تحدیددن
زائل اولمدی بزه اخبار ایدنجه كه تحقیق اول بزم عینمز وهو بتمزدر وقوا وجوارحمزدر وحالبوكه بز محدوددن ایز
فاوصف نفسه الا بالحد) (پس حق تعالی كندی نفسنی وصف ایتمدی الا حد ایله پس حق جمیع اوصاف
ایله كه كندی نفسنی وصف ایدر اول اوصاف ایله محدود اولور) (وقوله لیس كمثله شیء حد ایضا ان اخذنا الكاف
زائدة بغیر الصفة) (والله تعالینك لیس كمثله شیء قولی دخی ینه كذلك حددر اگر بز كافی صفتدن غیری زائده
اخذ ایده جك اولورسق یعنی معنای مثلیتدن غیری زائده اعتبار ایده جك اولورسق یعنی مثل مثله معناسنه
اولمیه بلكه لیس مثله شیء معناسنه اوله پس عدم مثلیت ایله محدوددن متمیز اولور) (ومن تمیز عن المحدود
فهو محدود بكونه لیس عین هذا المحدود فالاطلاق عن التقیید تقیید والمطلق مقید بالاطلاق لمن فهم)
(وشول من كه محدوددن متمیز اولدی * پس اول محدوددر اول محدودك عینی اولمغله پس محدوددن متمیز اولان
آنك غیری اولمغله محدود اولور * پس تقییددن اطلاق تقییددر ومطلق دخی اطلاق ایله مقیددر شول كمسنه
قتنده كه امری فهم ایلدی وبو كلامی منزهك توهمی ایله دفعی ایچون ایراد ایلدی زیرا حقك حقنده امر
منزهك تنزیه وهمی ایله توهم ایتدیكندن اعظمدر وفكر ایله تقیید ایتدیكندن دخی اوسعدر زیرا تنزیهده
حق برشیدن متمیز اولمدی تا كیم انی تمیز ایدر متمیزه محتاج اوله وتحدیده برحد مخصوص ایله مقید اولمدی
تا كیم آنده منحصر اوله وانكله محدود اوله تعالی الحق عما یقوله المنزه والمحدد) (وان جعلنا الكاف للصفة
فقد حددناه) (واگر بز كافی صفت ایچون یعنی مثلیت معناسی ایچون اخذ ایده جك اولورسق پس بز حقی
تحدید ایدرز زیرا انكچون مثل اثبات ایدرز وآنك مثلندن شیء آخرك اكا مثل اولمسنی نفی ایدرز وبو عین تشبیهدر
وتشبیه تحدیددر) (وان اخذنا لیس كمثله شیء علی نفی المثل) (واگر بز لیس كمثله شیء قولنی نفی مثل معناسنه اخذ
ایده جك اولورسق یعنی مطلقا نفی مثل معناسنه اخذ ایتسك مثلك وجودنه قصدا ایتمكله بلكه مراد تنزیهده
مبالغه اوله زیرا شیئك مثلی اطلاق اولنور وانكله شول كمسنه مراد اولنور كه آنك صفتی اوزره در آنك نظیرنه
قصدا ایتمكسزن كقولهم ومثلك لا یبخل ای من هو دوفضیله مثلك لا یتأتی منه البخل ومراد آنك نفسیدركه بخلی
آندن نفی ایتمكده مبالغه ایدر * پس سنك مثلك بخیل اولمز دیمك سن بخیل اولمزسن دیمكدر زیرا سنده بخله
منافی اولان شیء وار دیمكدر پس بو تقدیر اوزره لیس كمثله شیء قولنك معناسی مبالغه طریقی اوزره نفی مثل
اولور ای لیس من هو علی صفته من الصمدیة وقیومیة الكل شیء) (تحققنا بالمفهوم والاخبار الصحیح انه عین

الاشياء والاشياء محدودة وان اختلفت حدودها) (یعنی آیتدن مفهوم اولان شیئله واخبار صحیح ایله که کنت
سمعه وبصره حدیثیدر بر حقیقت اوزره عالم اولدق که تحقیق حق اشیانك عینیدر وحال بو که اشیا محدوده در
واکرچه کیم آنلرك حدودی مختلفه در ان مبالغه ایچوندر) (فهو محدود بحد کل محدود فما یحد) (علی صیغة
المجهول) (شیء الا وهو حد للحق) (پس حق محدوددر * هر محدودك حدیله پس شیء حد اولمز الا وحال بو که
اول حد حق ایچون حد اولور * زیرا حق هر شیء محدوده متجلیدر و آنك عینیدر پس هر شیئك حدی حقك
حدی اولور وحق جمیع اشیانك حدود مختلفه سیله محدود اولور وهو ضمیری یحد قولنك مدلولی اولان حده
راجعدر) (فهو الساری فی مسمی المخلوقات والمبدعات ولو لم یکن الامر کذلك ما صح الوجود) (پس حق
مخلوقات ومبدعات ایله مسمی اولان جمیع صورده ساری یعنی زمان ایله مسبوقه اولان حقایقده که مخلوقاتدر
وزمان ایله غیر مسبوقه اولان حقایقده که مبدعاتدر * یعنی حق عالم خلقده وعالم امرده وعالم شهادت ایله عالم
ارواحده وعالم علوی ایله عالم سفلیده سریان وجود ایله ساریدر واکر بویله اولمیدی وجود صحیح اولمزدی
وبر شیء موجود اولمزدی زیرا ممکنك بذاته وجودی یوقدر آنك وجودی حقك وجودیله در کندی
وجودیله دکلدر) (فهو عین الوجود فهو علی کل شیء حفیظ بذاته ولا یؤده حفظ کل شیء) پس حق وجود
محضك عینیدر که وجود صورتنده ظاهر ومتجلیدر پس حق هر شیئی ذاتیله انعدامدن حافظدر زیرا وجودك
عینیدر ووجود ذاتیله جمیع اشیایی محیطدر وهر شیئك حفظی حق اوزره ثقیل اولمز * واکا تعب ویرمز زیرا
هر شیئك عینی کندی نفسنه ثقل ویرمز) (لحفظه للاشیاء کلها حفظ لصورته ان یکون الشیء غیر صورته)
یعنی صور وجودیه حقك اسماسی حسبیله حقك صورتی اولدقده پس اشیانك کلیسی ایچون واقع اولان حقك
حفظی کندی صورتی حفظیدر بر شیء صورتنك غیری اولمقدن یعنی جمیع اشیایی حفظا تمی کندی صورتنی
حفظ ایتمسیدر تا کیم بر شیء آنك صورتنك غیری اولمیه وآنك صورتندن خارج بر شیء اولمیه زیرا اکر حق بو وجهله
کندی صورتنی حفظ ایتمیدی پس شیئیت وجودده اکا مثل اولمق لازم کلوردی * ووجودده شریك لازم
کلوردی) (ولا یصح الا هذا فهو الشاهد من الشاهد والمشهود من المشهود) (وحقك اشیایی حفظی
کندی صورتنك حفظی اولدیغندن غیری صحیح اولمز زیرا ممکن کندی ذاتیله موجود اولمق ممکن دکلدر *
والا ممکن اولمزدی پس وجودده ایکی وجه واجب اولوردی پس حق ظاهردر عالمده هر ظاهر اولان شیئدن
ومشهوددر عالمده هر مشهود اولان شیئدن زیرا وجودده آندن غیری بر شیء یوقدر) (فالعالم صورته وهو روح
العالم المدبر له فهو الانسان الکبیر) (پس عالم حقك صورتی وظاهریدر وحق عالمك روحی وباطنیدر که انی
مدبردر * پس عالم انسان کبیردر صورت حسبیله زیرا حقك صورتیدر صورت رحمان اوزره مخلوقدر وحقك
صورتی اولان عالمده ظاهر اولان حقدر وآنده باطن اولان دخی حقدر فهو الظاهر والباطن (شعر) فهو الکون
کله وهو الواحد الذی * قام کونی بکونه ولذا قلت نغتذی) پس حق کونك کلیسیدر یعنی کونك ظاهری
وباطنی حقدر وحق شول وجود واحددر که بنم وجودم یعنی ممکنه مضاف اولان وجودانك وجودیله قائم
اولدی وبو اجلدن اوتری بن ایتدم که بز مغتذی ایز زیرا بزم وجودمز آنك وجودی ایله قائمدر وبز آنك
وجودیله مغتذی ایز واول بزم غدامزدر وآنك وجودی بزم وجودمزله یعنی عالمك وجودیله ظاهر اولمغله
عالمك وجودی اولان وجودمز حقك غداسیدر انك وجودی ظهورنده واحکامی اظهارنده * پس حق بزم
وجودمزله مغتذی اولور زیرا بزم وجودمز آنده فانی ومختفیدر مغتذیده غدانك اختفاسی کبی واول دخی
بزم وجودمزله ظاهردر مغتذیده مختفی اولان غدا ایله مغتذینك ظهوری کبی که اول غدا مغتذینك صورتیله
ظاهردر) (فوجودی غذاؤه وبه نحن نغتذی) (پس بنم وجودم حقك غداسیدر آنك وجودی واحکامی
بنم مظهریتمده ظاهردر وبز دخی حقه مغتذی ایز اغتداده یعنی حقك صورتیله ظاهر اولوب آنك وجودیله
متکون اولمقده بز حقه مغتذی ایز یعنی آنك وجودی واحکامی ظهورنده بزه اکا غدا اولوب آنده مختفی
اولدیغمز وآنك وجودی ایله ظاهر اولدیغمز کبی اولدخی بزم وجودمزك غداسی اولوب هویتیله بزده مختفیدر
وصورتمز ایله ظاهردر وبعض نسخه ده واذا قلت یغتذی واقع اولدی پس بو تقدیر اوزره فوجودی غذاؤه قولی
اکا جزا واقع اولور * یعنی قچنکم بن دیسم که حق مغتذی اولور پس بنم وجودم یعنی ممکناتك وجودی آنك

غداسیدر وبز دخی اکا مغتذی ایز بو تقدیر اوزره اغتدا اقتدا معناسنه اولور الاغتداء بمعنی الاقتداء فان المغتذی
اسم فاعل یحتذی حذو المقتدی اسم مفعول وکذلك الوجود المقید الذی هو فرع ونقل علی اصل وجود الحق
یحذو حذوه فی کونه غذاءه واحتذا مقابله وتقدیر معناسنه اولمق دخی جائزدر یقال حذوت النعل بالنعل
اذا قدرت کل واحدة منهما علی صاحبتها یعنی بزانك صورتی اوزره یز واکا محاذی ومقابلز یعنی بزم وجودمز
اکا غدا اولوب اول بزم وجودمزله مغتذی اولدیغی کبی اول دخی بزم غدامز اولوب بز انك وجودیله مغتذی
ایز واحتذا انتقال معناسنه دخی اولمق جائزدر یعنی بزم وجودمز انك غداسیدر وانك وجودنه بزم وجودمز
منتقل اولور غدا مغتذی یه منتقل اولوب انك وجودی اولدیغی کبی پس بزم وجود مقیدمز وجود حق مطلقك
احکامی ظهورنده آنك غداسی اولوب احکام وجوب بزده ظاهره اولدقچه بزم احکام امکانیه مز زائله اولور *
واحتذا احذادن اولمق وحذا نعل معناسنه اولمق جائزدر زیرا صدر وجود حقك عین طریق وعین ارجل
اولمسیدر یعنی بزانك وجودنی نعل یعنی لباس ووقایه اتخاذ ایدرز طریقده واقع اولان اذادن زیرا طریق
اولدر وسالك وساعی دخی اولدر واذادن واقع اولدر وغایت دخی اولدر اکا سعی اولنور وشیخ رضی الله عنه
فوجودی غذاؤه وبه نحن نحتذی قولنده اکرچه کیم صیغه نفس متکلم ایله لسان عالمدن متکلمدر وصیغه
جمعله حقایق عالم لسانندن متکلمدر ولکن فوجودی قولیله اشارت ایدر که مظهر کامل حقك غداسیدر
انك احکامی ظهورنده شیء اخرا کا غداء اولمز وبه نحن نحتذی قولیله اشارت ایدر که صور کل انك وجود جمعی
واحدیله متغذیه در شیء آخر انلره غدا اولمز) (فیه) (وفی بعض النسخ) (وبه منه ان نظرت بوجه تعوذی) (پس
اکر بر وجهله سن نظر ایده جك اولورسك بنم تعوذم اکا در اندن یعنی حق تجلی ذاتیسیله بزی افنا ایتدکده
وبز آندن متعوذ ایز اکا بزی کندی صورتی اوزره ابقا ایتمکده وکندی وجودی بزه غدا اولمقده ورسول علیه
السلام بوکا اشارت ایتدی اعوذ بك منك قولیله وبو تعوذ ذات ووجود جهتیله در واما اسماء جهتیله تعوذ
برضاك من سخطك دیرز مظاهر مختلفه ده مظاهر حسبیله ظهورات مختلفه ایله ظاهر اولمغله زیرا بعض
مظاهرده اسم راضی ایله ظاهردر * پس انکله تعوذ ایدرز آنك سخطندن بر مظهر منکرده * صورت قهر
وسخط ایله ظاهر اولوب بزه قهرا ایتمکه ارادت ایتدکده وکذلك افعالده دخی اعوذ بمعفولك من عقابك دیرز (ولهذا
الکرب تنفس فنسب النفس الی الرحمن لانه رحم به ما طلبته النسب الالهیة من ایجاد صور العالم التی قلناهی
ظاهر الحق اذ هو الظاهر وهو باطنها اذ هو الباطن) (یعنی اشیانك حقایق واعیانی اولان بو نسب مظهریه که
حقك معلوماتی صوریدر ویا آنك علمی نسبتك صوریدر اکرچه کیم حضرت علمیه ده ثابته ایدیلر اما معدومة العین
ایدیلر واستهلاك کربتده ایدیلر وجود الهی ونفس رحمانیله موجوده اولوب وجود عینی یه طالب ایدیلر پس
باطننده کرب حاصل اولدی اعیانك ایجادی ارادتندن اوتری واعیان دخی عین کرب رحمان اولدیلر * پس بوندن
اوتری شیخ رضی الله عنه دیدی وبو کربدن اوتری حق تعالی متنفس اولدی نسب مظهریه یی نفس رحمانی وتجلی
وجودیله ایجادا ایتمکله پس حق لسان رسول ایله انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن قولنده نفسی رحمانه
نسبت ایتدی زیرا رحمان نفسیله نسب الهیه یه که اسماء وصفات الهیه در رحمت ایتدی * صور عالم ایجادندن
نسب الهیه طالبه اولدیغی شیئی انلره اعطا ایتمکله صور عالم که انلر حقك ظاهریدر زیرا حق ظاهردر
وانك ظاهریتی صور عالمله در وحق صور عالمك باطنیدر زیرا باطن اولان حقدر وحقك ظاهری اولان صور عالم
حقك صور معلوماتی اولدیغی اعتباریله غیب حقك باطنیدر اسم باطن اعتباریله زیرا صور عالم ظاهره اولدیغی
حالده صور غیبیه سندن زائله دکلدر * پس وجه مشروح اوزره لهذا قولی غیب احدی قلبنده * وحضرت
علمیه ده که اعیان غیبیه ده واقع اولان کربه اشارت ایچون اولور وجائزدر که وبه منه ان نظرت تعوذی قولنه
اشارت اوله یعنی عین ممکنه کرب عدمیتده در کرب کرك علم الهیده وثبوت غیبیده معدومه اولوب وجودی طلب
ایتمکله واقع اولسون وکرك نفس رحمانیله موجوده اولوب نفس رحمانینك آندن انقطاعی وهمندن وتجلی
ذاتیله آنك افناسی خوفندن واقع اولسون که اندن اوتری حقه تعوذ ایدرز زیرا تعوذ کربده واقع اولور وتنفس
قولنك ضمیری حقه راجع اولور فنسب قولی صیغه معلوم ایله در وفاعل ضمیری حقه راجع اولور وصیغه
مجهول ایله دخی جائزدر ولانه رحم به ما طلبته النسب الالهیة قولنك تقدیری لان الرحمان رحم النسب

الالهية والاعيان الغيبية باعطائه بالنفس ماطلبته النسب الالهية من ايجاد صور العالم ومن ايجاد قولنده
من ما كلمه سنى بيان ايدر واذ هو ضميرى حقه راجع اولور وعالمه راجع اولمق دخى جائزدر وهو ضميرى حقه راجع
اولور * وباطنها ضميرى صورته راجع اولور) (وهو الاول اذ كان ولاهى) وحق اولدر زيرا حق موجود ايدى
وحالبوكه صور عالم موجوده دكل ايدى (كان الله ولم يكن معه شئ) صور عالم غيب اولان عين ذاتنده اجمال
اوزره بالقوه معلومه ايدى نواة ايچنده شجره نك وجودى كبى كه شجره نك عينيدر وهى هى در وصور عالمك
علم تفصيليله تعين اول قنده مفصله اولمسى حقك كندى ذاته علمى سببيله در) (وهو الاخر اذ كان عينها
عند ظهورها) وحق آخردر زيرا صور عالمك ظهورى قنده حق صور عالمك عينى اولدى حقك وجوديله
صور عالمك ظهورى قنده پس حق غيبا وباطنا اولدر وشاهدا وظاهرا آخردر واولدر عين بطوننده وآخردر عين
ظهورنده واولدر عين اخريتده واخردر عين اوليتده (هو الاول والاخر والظاهر والباطن واليه المصير) (فالاخر
عين الظاهر والباطن عين الاول وهو بكل شئ عليم لانه بنفسه عليم) (پس آخر هويت وحقيقت اعتباريله
ظاهرك عينيدر زيرا آخر مراتب ظهور اولان عالمك ظهورى قنده صور عالمك عينيدر وباطن اولك عينيدر *
زيرا حق باطن واول ايدى واشياء ظاهره دكل ايدى وحق هر شيئه عليمدر زيرا تحقيق كندى نفسنى يعنى ذات
وصفاتنى عليم وكندى نفسنه علمى جميع اشيايه علمينك عينيدر زيرا انك نفسى ووجودى ظاهرا وباطنا جميع
اشيانك عينيدر (فلما اوجد الصور فى النفس وظهر سلطان النسب المعبر عنها بالاسماء صح النسب الالهى للعالم)
پس وقتا كم حق تعالى صور عالمى نفس رحمانيده ايجاد ايتديسه واسماء الهيه ايله معبر عنها اولان نسبك سلطنتى
مظاهرى اولان صور عالم اوزره ظاهر اولديسه عالم ايچون نسب الهى صحيح اولدى يعنى عالمك الله ه انتسابى
صحيح اولدى (امدى) شويله معلوم اوله كه نفس رحمانى تعين اولك باطننده مرتبه عماده جميع صور امكانيه
خلقيه وصور علميه الهيه غيبيه وصور اسمائيه يه ماده در جميع صور ايچون هيوليدر نفس انسانى جميع حروف
وكلمات صورته ماده وهيولى اولديغى كبى يعنى نفس انسانى انسانك قلبى باطننده انسانك عينى ايكن قلبك
باطننده متعين اولوب مخارج حروفدن مرور وهر برمرتبه ده برصورتده متعين وظهور ايدوب آخر مخارج
حروف اولان واو مرتبه سنه كه جميع حروفك خواصنى جامعدر اكا وارنجه جميع حروف صورى ايله ظاهر ومتعين
اولديغى كبى وحروفك تركيبى اعتباريله كلمات حاصله اولديغى كبى وحروف وكلمات دخى نفس انسانيده متعين
اولديغى كبى نفس رحمانى دخى تعين اولك باطننده ولاتعينك عينى ايكن تعين اولك باطننده منبعث اولوب تعين
اولده متعين اولدى وجميع حروف غيبيه واسما وحقايق الهيه انك باطننده متعينه اولدى بعده اول نفس رحمانى
مراتب الهيه وكونيه اوزره مرور وتجلى ايتدكجه حروف غيبيه وكلمات الهيه وحقايق وصور كونيه انده متعينه
اولدى وهر برمرتبه ده نفس رحمانى اول مرتبه ايله متعين اولدى هر برمرتبه نفس رحمانيله نفس نفس
رحمانيده متعينه اولديغى كبى پس آخر مراتب وجود اولان انسان كامل مرتبه سنه وارنجه كه جميع مراتب
الهيه وكونيه يى جامعه در نفس رحمانى جميع مراتب الهيه وكونيه ده متعين اولدى حروف غيبيه وكلمات الهيه
وحروف وجوديه وكلمات وصور كونيه خواصنى حاوى اولديغى حالده پس نفس رحمانى جميع صور ونسب الهيه
ربانيه يه وصور امكانيه خلقيه يه ماده وهيولى در جميع صور انده بالقوه ايكن انده ظاهره در واول جميع صورده
متعيندر ولكن نسب اسمائيه صورينك سلطنتى صور امكانيه نك تحققنه وظاهرده موجودينه موقوفدر پس
وقتا كم جميع صور الهيه وكونيه نفس رحمانى وتجلى شهودى سبحانيده ظاهره اولديسه وصور امكانيه نك تعينى
سببيله نسب الهيه اولان اسماء الهيه نك سلطنتى ظاهره اولديسه انلرك افعالى واحكامى وآثار وربوبيتى انلرك
مظاهرى اولان صور امكانيه ده اظهار ايتمكله پس عالم ايچون نسب الهى صحيح اولور الهك مألوهه وربك
مربوبه انتسابى سببيله ودخى عالم ايچون نسب الهى صحيح اولور عالمك صورى نفس رحمانى وتجلى وجوديله
ظاهره ومتعينه اولمغله * زيرا صور عالم كندى نفسنه نسبتله عدميت اوزره در ووجود حقله موجوده در پس شيخ
رضى الله عنهك صح النسب الالهى للعالم قولى وجهينه شاملدر ولكن وجه ثانيى تخصيص ايلدى) (فانتسبوا
اليه تعالى) (قوليله پس جميع صور عالم الله تعالى يه منتسب اولديلر وجودده وسائر صفاتده وآنلرك اكا
افتقار ذاتيلرى حيثيتيله * پس الله تعالى عالمك اكا انتسابنى اثبات ايدوب غيره اولان انتسابى اخذ ايتديكندن

اوترى شيخ رضى الله عنه لسان رسول الله اولان حقك قوليله بومعنايه استشهاد ايدر) (فقال اليوم اضع نسبكم
وارفع نسبى اى اخذ عنكم انتسابكم الى انفسكم واردكم الى انتسابكم الى) (پس رسول عليه السلام ربندن
حكايه طريقى اوزره ايتدى قيامت كبرى كوننده كه جميع تعينات اول كونده حقده فانيه اولور نه كيم حق تعالى
ايتدى (فاذا نفخ فى الصور فلا انساب بينهم يومئذ ولا يتساءلون) (سزك نسبكزى بن وضع ايدرم وبنم نسبمى
بن رفع ايدرم يعنى سزك نفسكزه اولان انتسابكزى بن سزدن اخذ ايدرم وسزك بكا اولان انتسابكزه سزى رد
ايدرم يعنى سزى بكا منسوب ايدرم پس قيامت كبراده جميع انساب مرتفعه اولوب انلرك نفسلرينه اولان
انتسابلرين انلردن اخذ ايدر وكندى ذاتنه اولان انتسابلرينه انلرى رد ايدركه كندى نفسلريله ذات حقده فانى
اولوب حقله باقى اوله لر وانلرك ذاتى حقك ذاتى وانلرك صفاتى حقك صفاتى وانلرك افعالى حقك افعالى اوله پس
برفردك كندى نفسنه نسبتى ظهورنه مجال قالمز پس هر برعبد نفسيله تعريف اولنمزدر بيله تعريف اولنور زيرا
عبد نفسى حيثيتيله دكلدر ربى حيثيتيله در پس عبد الرحماندر وبو عبد الرحيمدر وبو عبد المنعمدر وبو عبد الله در
ديلنور (امدى) وقتا كيم مألوه ومربوب وجود وتربيه ده اله وربه منتسب اولديسه واله دخى الوهيتى ظهورنده
مألوهه ورب مربوبه وخالق مخلوقه منتسب اولديسه واله دخى الوهيتى ظهورنده ذكر اولنان كبى اولديسه رب
العالمين وخالق الخلق اولديغى حيثيتيله * زيرا ربك ربوبيتى عالمينك مربوب اولمسيله وخالقك خالقيتى خلقك مخلوق
اولمسيله متحققه در ورب ايله عبددن هر بريسى آخره محمود ومذمومده وقايه اولديسه * زيرا شول افعال واخلاق
ونعوت كه وجود حق اولان ربك عينيله ذلك الوجودك تعيننه مظهر قابل اولان عبدك بيننده منتسبه اولدى
اول افعال واخلاق ونعوتك رب ومربوبدن هر بريسنه اضافتى صالحدر پس اكر افعال وآثار مذمومه عبده
اضافت اولنسه عبد ربنه وقايه اولور اول مذامك اكا اضافتندن * زيرا مذام وقبايح احكام عدمدندر قابل اولان
عبد ممكن ايچوندر واكر محامد ومحاسن وكمالات حقه اضافت اولنسه حق عبد ايچون وقايه اولور عبدك بالحقيقه
ذاتندن اولميان شيئك اكا اضافتندن * زيرا محامد وكمالات وجوديه در زيرا وجود حق ايچوندر بلكه وجود
حقيقت حقدر ودخى مراتب تقوانك ارفعى عبد حق نفسنه وقايه ايتمك اولديسه پس اول مرتبه يه اشارت
ايدوب ايتدى) (اين المتقون اى الذين اتخذوا الله وقاية فكان الحق ظاهرهم اى عين صورهم الظاهرة) يعنى
متقون قنده دركه نفسلرى ايچون اللهى ذوات وصفات وافعاللرنده وقايه اتخاذ ايتديلر وذواتلرنى ذات حقده
وصفاتلرنى صفات حقده وافعاللرنى افعال حقده ستر ايتديلر وحق انلرك ظاهرلرى اولدى يعنى انلرك ظاهره
اولان صورلرينك عينى اولدى انلرك ذوات وانياتى وجود حقده فانيه اولمغله * وبو متقينك مكانى قنده در نفسنى
مذامده حقه وقايه وحق محامده نفسنه وقايه ايدن متقينك مكانندن * بو متقينك وجودات ظاهره لرى بوقدر
تاكيم انلر ايچون مكان اوله انلرك مكانى لامكاندر يعنى مكانلرى حقدر قيل فى حق هذا المتقى (شعر) تسترت
عن دهرى بظل جناحه * فعينى ترى دهرى وليس يرانى * فلو تسأل الايام ما اسمى مادرت * واين مكانى مادرين
مكانى * وبو متقى قرب فرايض صاحبيدركه حق آنك ظاهريدر * واول حقده مستور اولوب حقك سمعى
وبصرى وجميع نسب وادراكاتيدر) (وهو) (اى هذا المتقى) (اعظم الناس واحقه واقواه عند الجميع) (وبو متقى
عند الله قدرا ومنزلة ناسك اعظميدر زيرا ذات وصفاتيله حقده مستهلكدر ووجود وقرب ايله ناسك احقيدر زيرا
وحدانيت ذاتيه ايله متصفدر وصفت فعل وقدرت ايله ناسك اقواسيدر جميع كمل قنده زيرا آنك يدى حقك
يديدر وآنك سمعى وبصرى حقك سمعى وبصريدر پس ظاهر اولدقده قدرت الهيه ايله ظاهر اولور وبعض نسخه ده
واحقهم واقواهم واقع اولدى ضمير افراد لفظ اعتباريله در وضمير جمع معنى اعتباريله در * وه واعظم قولنده
ضميرك افرادى معنايه محمولدر اى والمتقى بهذا المعنى (امدى) بوندن اول تفصيل اولنديغى اوزره * وقتا كيم
متقيندن مراد شول متقى واقع اولديسه كه مذامده نفسنى حقه وقايه ايدر آنلرى نفسنه نسبت ايتمكله وكمالات
ومحامده حق كندى نفسنه وقايه ايدر آنلرى حقه اضافت ايتمكله شيخ رضى الله عنه) (وقد يكون المتقى
من جعل نفسه وقاية للحق بصورته اذ هوية الحق قوى العبد فجعل مسمى العبد وقاية لمسمى الحق على الشهود)
ديدى يعنى وقت اولور كه متقى شول كمسنه اولور كندى نفسنى صورتيله حقه وقايه ايدر * زيرا حقك هويتى
عبدك قواسيدر زيرا حق كنت سمعه وبصره قوليله كندى هويتى عبدك قواسنك عينى ايلدى پس عبد ظاهر

وحق باطن اولور وبو متقی قرب نوافل صاحبیدر * پس متقی مسمای عبدی مسمای حق ایچون شهود اوزره
وقایه ایلدی یعنی مسمای عبدی که هویت حقك عینی اولان قوی جمعی احدیتنك مظهر یتیدر شهود
اوزره مسمای حقه وقایه ایتدی یعنی متقی کندی نفسی اولان مسمای عبدی صورت ظاهره سیله اضافت
مذامده کندی قواسنك عینی اولوب آنده باطن ومندمج اولان مسمای حقه وقایه ایتدی مقام شهودده ممکن
وثابت اولدیغی حالده زیرا جمیع مذام ومحامد حقیقتده حقه اسناد اولنور * زیرا جمیع اضافات وامداداتك
مصدری حقدر پس بو متقی مذامی نفسنه اضافه ایدوب نفسنی حقه وقایه ایتدیکی تأدبادر والاعارف
ومشاهددرکه جمیع مذام ومحامد حقه اسناد اولنور وشهود اوزره وقایه ایتدیکی ایکی وجهی افاده ایدر بر وجه
بودرکه مذامی کندی نفسنه اسناد ایتدکده شهود اوزره دیرکه آنلرك صدوری حقدندر نفسندن دکلدر تا کیم
موحدینك وجودی لازم کلمیه وبر وجه دخی بودرکه شهود اوزره وقایه ایدر)(حتی تمیز العالم من غیر العالم
قل هل یستوی الذین یعلمون والذین لایعلمون)(تا کیم عالم متمیز اولسون غیر عالمدن زیرا عالم اولنلر ایله عالم
اولمینلر مستوی اولورمی وشیخ رضی الله عنه الله تعالینك (قل هل یستوی الذین یعلمون والذین لایعلمون
قولیله عالم ایله غیر عالم بیننده اولان تمیزك ثبوتنی استشهاد ایدر زیرا اکر شهود اوزره وقایه ایتمیوب جهل اوزره
محامد ومذامی کندی نفسنه اسناد ایده جك اولورسه مشرکینه الحاق اولنور زیرا افاعلینك وجودنی اثبات ایدر
بلکه کندی نفسی رؤیتیله رؤیت حقدن محجوب اولور پس موحد ایله مشرك افعالك نفسه اسناد نده مستوی
اولور پس شیخ رضی الله عنه شهودی انکیچون قید ایلدی تا کم عارف مشاهد ومشرك جاهل وجاحد بری برندن
متمیز اوله وجه مشروح اوزره حتی جعل قولنه متعلق اولور پس وقتا کیم علم صحیح صفای باطن حسبیله اب
شیئه ناظر اولان عالمك باطننده مرکوز اولدیسه ومعلومی تذکرا ایتمك اولوا الالبابه مخصوص اولدیسه شیخ رضی
الله عنه آیت مذکوره یی)(انما یتذکر اولوا الالباب وهم ناظرون فی لب الشیء الذی هو المطلوب من الشیء)(
قولیله ارداف ایلدی یعنی تذکرا یتمز وعلم صحیح ایله متصف اولمز الا الباب اصحابی وآنلر شیئك لبنه که اول شیئدن
مطلوب اولان اول لبدر ناظر اولنلردر پس آنلر عالملردرکه جمیع اشیانك لبی حقدر وجمیع افعالك صدوری حقدندر
پس اولوا الالبابك علومی کشفیه وذوقیه درقلوبك صفاسی قتنده کندیلرنده مرکوز اولان شیئك علمی آنلرك
قلوبی اوزره مقام تقدیسدن فایض اولور وهم وفکر ایله مشوب وفهم وظن ایله مختل ومحجوب اولان عقللك تعلملری
کبی دکلدر پس حتی عارف اولان جاهلدن متمیز در زیرا قلب ولبیله شیئك لب وقابنه ناظر در وحقوق عبودیتی
وآداب ربوبیتی مراعی وسیدینك خدمتنده مجد وساعیدر مذام ونقایصی که امور عدمیت قبیلندندر نفسنه
اسناد ایدر (فما سبق مقصر مجدا) پس اعمالده مقصر اولان کمسنه تحصیل کمالاتده مجد اولان کمسنه یی سبق ایتمز
یعنی بو عبد متقی ربنی مشاهد وعارف اولوب عبودیتی مقامنده حق قیامده مجد اولدیغی حیثیتیله ربنی جاهل
وغیر مشاهد اولوب عملیله اجری طالب اولان اهل تقصیر ونقصان آنی سبق ایتمزوا کامساوی اولمز وجه مشروح
اوزره سبق یسبق معناسنه واقع اولورنته کیم الله تعالینك (ونادی اصحاب الجنة اصحاب النار) قولنده واقع اولدی
واصل اوزره * ماضی اولمق جائزدر یعنی جاهل مقصرك مرتبه سی عالم مجد اوزره زیاده اولمدی وآنی سبق ایتمدی
(کذلك لایماثل اجیر عبدا) کذلك اجیر عبده مماثل اولمز زیرا اجیر ایله عبد عملده علی السویه در ومجد وساعیدر
لکن اجیرك عملی اجرت ایچوندر وآنك نظری اجرتهدر عبدك عملی اجرت ایچون دکلدر عبودیت ایچوندر وآنك
نظری سیدك امرنه ورضاسنه در اجیر اجرتك وصولی قتنده مستأجرك بابندن منصرفدر وعبد سیدك بابنه ملازم
وامر سیده منتظردر پس اجیر عبده مماثل اولمز پس عامل جاهل که حصول جنت ایچون ونار دن خلاص ایچون
عمل ایدر عامل عالم مخلص کبی ربنه شهود اوزره عبودیت محضه ایچون عبادت ایتمز)(واذا کان الحق وقایة
للعبد بوجه والعبد وقایة للحق بوجه)(وچونکم حق بر وجهله عبد ایچون وقایه اولسه وعبد دخی بر وجهله
حق ایچون وقایه اولسه یعنی چونکم متقی عارف اولسه که مذام ونقایص وسائر امور عدمیه عبدك صفاتندندر
واصلی عدم اولان ممکنك واحکامنك لوازمندندر ومحامد وکمالات وسائر امور وجودیه حقك صفاتندن واحکام
ونعوت واجبه سندندر وآنك قتنده حق عبده محامد وکمالاتده وقایه اولسه وعبد دخی حقه نقایص ومذامده
وقایه اولسه (فقل فی الکون ما شئت ان شئت قلت هو الخلق وان شئت قلت هو الحق) پس سن دی کون حقنده

نه دیلرسك اکر دیلرسك دیرسن کون خلقدر ظاهر اعتباریله وصفات نقص اعتباریله واکر دیلرسك دیرسن کون
حقدر باطن اعتباریله وصفات کمالیله حقك آنده ظهوری وتجلیسی اعتباریله (وان شئت قلت هو الحق الخلق
وان شئت قلت لاحق من کل وجه ولا خلق من کل وجه) واکر دیلرسك سن دیرسن کون حق اولان خلقدر
یعنی باطن وظاهر اعتباریله حق وخلقدر وکمال ونقصی جامعدر واکر دیلرسك دیرسن هر وجهله حق دکلدر زیرا
بر وجهله خلقدر ودخی هر وجهله خلق دکلدر زیرا بر وجهله حقدر)(وان شئت قلت بالحیرة فی ذلك)(واکر
دیلرسك حیرتله قائل اولورسن ابو بکر الصدیق رضی الله عنه العجز عن درك الادراك ادراك قولیله حیرتله قائل
اولدیغی کبی زیرا کونده صفات عجز ایله انفعالی مشاهده ایتمکله حقدر دیه مز وصفات قدرت وفعلی مشاهده
ایتمکله خلقدر دیه مز)(فقد بانت المطالب بتعیینك المراتب)(پس تحقیق مطالب ظاهر اولدی سن مراتبی
تعیین ایتمکله زیرا مراتب متعینه اعتباریله مطالب ظاهر اولور وهر بر مرتبه اعتباریله بر مطلبه قصد اولنور
واول مرتبه حسبیله حکم اولنور نته کیم ذکر اولندی پس شیخ رضی الله عنه تحدیدی بیان ایدرکن سوق کلامده
واقع اولان اعتراض ضمنکره باقی اولان تحدیدك بیانی اتمامنه رجوع ایدوب ایتدی)(ولولا التحدید ما اخبرت
الرسل بتحول الحق فی الصور ولا وصفته بخلع الصور عن نفسه)(واکر حقك صور محدوداتده ظهوری وتعینی
ومحدودات حسبیله تقیدی سببیله انکیچون تحدیدك وجودی وجوازی اولمیدی صورده حقك تحولیله
رسل اخبار ایتمزلردی ودخی حقك کندی نفسندن صور تجلیاتی خلع ایتمکله آنی وصف ایتمزلردی یعنی صور
تجلیاتده آنك تحولنی اعتبار ایتمزلردی زیرا استدیکی صورده ظهور وتحول ایتمك وکندی وجودندن استدیکی
صوری خلع ایتمك لاتقید واطلاقك عینیدر حدیث صحیحده وارد اولدی ان الحق یتجلی یوم القیامة للخلق
فی صورة منکرة فیقول (انا ربکم الاعلی) نعوذ بالله منك فیتجلی فی صور عقایدهم فیسجدون له وجمیع صور
محدوده در * پس چونکم حق تعالی صور محدوده ده ظاهر اولسه وکتاب دخی ناطق اولسه که حق تعالی اول وآخر
وظاهر وباطندر (وهو بکل شیء محیط) پس عارفه بر علم حاصل اولور که صورده ظاهر اولان حقدر آنك غیری
دکلدر (شعر) فلا تنظر العین الا الیه * ولا یقع الحکم الا علیه * پس وجودده عین نظرا یتمز الا حقه ووجودده
بر حکم واقع اولمز الا حق اوزره زیرا وجودده آندن غیری موجود یوقدر که مشاهده اولنه وآنك اوزره حکم واقع
اوله پس رائی ومرائی وشاهد ومشهود وحاکم ومحکوم علیه اولدر زیرا آنك غیری شول عدم محضدرکه آنك
وجودی صحیح دکلدر قال بعض العارفین (شعر) تجلی لی المحبوب من کل وجهة * وشاهدته فی کل معنی وصورة)
(ونسخه) فنحن له وبه فی یدیه * وفی کل حال فانا لدیه * پس بز انکیچون عبید ومملوکز واول بزم سیدمز ومالکمزدر
(ولله ما فی السموات وما فی الارض) وبزم قیاممز ووجودمز انکله در آنك یدینده بز مأسور ومجبورز قلوبمز
وناصیه مز آنك یدی تصرفنده واخذنده در واحوالدن هر برحالده کرك حسنه وکرك سیئه اولسون وکرك افنا
وکرك ابقا اولسون پس بز آنك قتنده حاضرز وبز آندن منفك دکلز واول دخی بزدن منفك دکلدر (وهو معکم
اینما کنتم) وجودنی بزه اضافه ایتمکله وبز آنك وجودیله موجود اولمغله قال علی کرم الله وجهه مع کل شیء
لا بمقارنة)(ولهذا ینکر ویعرف وینزه ویوصف)(یعنی صور محدودۀ مختلفه ده حق ظاهر اولدیغندن اوتری
انکار اولنور یعنی منکر وجاهل که جمیع مظاهرده حق مشاهد دکلدر آنك عقیدۀ خاصه سنه مغایره اولان
صورتده حق تعالی تجلی ایتدکده انکار ایدر ودخی حق معرف اولور عقیدۀ خاصه صاحبی قتنده چونکم
آنك عقدنه موافق اولان صورتده حق تجلی ایلسه ویاخود عارف مشاهد قتنده جمیع صورده معروف اولور *
ودخی حق تنزیه اولنور یعنی عارف منزه صوردن آنی تنزیه ایدر زیرا حق هر آنده بر شانده وبر صورتده تجلی ایدر
آنك ایچون صورت معینه یوقدر ویاخود عقیدۀ خاصه صاحبی قتنده حق تنزیه اولنور زیرا اعتقادنده صورتیله
ظهوردن انی تنزیه ایدر نته کیم لیس بجسم ولا بجوهر ولا عرض وبونك امثالی دخی دینلور وبو تنزیه منزه جاهلك
حالیدر ودخی حق وصف اولنور یعنی مشبه انی صفات کمالیله وصف ایدرکه اول صفات حق ایله خلق بیننده
مشترکه در ویاخود حق کندی نفسنی وصف ایتدیکی صفات کمالیله وصف اولنور ویاخود عارف مشاهد
آنی هر وصف ایله وصف ایدر ینکر ویعرف وینزه ویوصف قولی مفعول ایچون مبنیدر وضمائر حقه راجعدر *
)(فمن رأی الحق منه فیه بعینه فذلك العارف)(پس بر کمسنه که حقی حقدن حقده عین حق ایله کورسه یعنی

حق مطلقدن آنك صورتی اوزره ظاهر اولان حق حقك وجودنده عین حق ایله که احدیت جمعیت عینیدر
کورسه پس اول کمسنه حق عارفدر ضمائر حقه راجعدر)(ومن رأى الحق منه فیه بعینه نفسه فذلك غير
العارف)(و برکمسنه که حقی حقدن حقده کورسه کندی نفسی عینیله پس اول کمسنه عارف دکلدر*
زیرا عارف عارفدر که حقك عیننده غیری برعین آنی کورمز ولکن جاهل دخی دکلدر زیرا حقی حقدن
حقده عارف اولدی یعنی عارف کامل دکلدر دیمکدر)(ومن لم یر الحق منه ولا فیه وانتظران یراه بعین نفسه
فی الاخرة فذلك الجاهل) و برکمسنه که حقی حقدن ودخی حقده کورمسه وآنی کندی نفسی عینیله آخرتده
کورمکه منتظر اولسه پس اول کمسنه جاهلدر زیرا بونده لقاء حقه مهتدی اولمدی (من کان فی هذه اعمی فهو
فی الاخرة اعمى واضل سبیلا) واما برکمسنه که حقی حقدن وحقده کورمسه ولکن آخرتده عین حق ایله کورمکه
منتظر اولسه پس جهال محضه‌دن دکلدر* زیرا عارفدر که حق مشاهده اولنمز الا عین حق ایله ولکن غافل
ومحجوبدر)(وبالجملة فلابد لكل شخص من عقیدة فی ربه یرجع بها الیه ویطلبه فیها) وبالجمله پس هر برشخص
ایچون رب خاصی حقنده برعقیدهٔ خاصه‌دن لابددر که اول شخص اول عقیدهٔ خاصه ایله ربنه رجوع ایدر ودخی
ربنی اول عقیده صورتنده طلب ایدر یرجع جمله سی من عقیدة قولی ایچون صفت واقعه در وضمیر مستکن لکل
شخص قولنه عائددر وفیها قولنده اولان ضمیر دخی عقیده‌یه عائددر)(فاذا تجلى له الحق فیها عرفه واقربه وان
تجلى له فی غیرها انکره وتعوذ منه واساء الادب علیه فی نفس الامر وهو عند نفسه انه قد تادب معه)(پس حقکم
حق برعقیدهٔ خاصه صاحبی اولان شخصه آنك عقیده‌سی صورتنده تجلی ایلسه که اول عقیده‌ده حقی عقد
ایتدی اول شخص حقی عارف اولور واکا مقر اولور واکر اکا حق آنك عقیده‌سندن غیری برعقیده صورتنده
تجلی ایلسه اکا منکر اولور وآندن متعوذ اولور واول صورتده متجلی اولان حق اوزره نفس امرده ادبی اساءت
ایدر* اکا انکار ایدوب آندن تعوذ ایتمکله وحالبوکه اول شخص کندی نفسی قتنده وهم ایدر که تحقیق اول
حق ایله متأدب اولدی یعنی کندی ربیله متأدب اولدی اول صورتدن آنی تنزیه ایتمکله)(فلا یعتقد معتقد
الها الا بما جعل فی نفسه فالاله فی الاعتقادات بالجعل فما رأوا الا نفوسهم وما جعلوا فیها)(پس ارباب عقایددن بر
معتقد الهه اعتقاد ایتمز کندی نفسندن تصور ایله جعل ایتدیکی صورتدن غیری که کندی نفسنده اول صورتی
کندی ظنی ووهمیله احداث ایلدی والهی اول صورت مجعوله اوزره اعتقاد ایلدی پس اعتقادات مختلفه‌ده
ظاهر وموجود اولان اله جعل ایله‌در یعنی اهل اعتقادك الهی اله مجعولدر کندی نفسلرنده انی جعل ایدوب
اول صورتده انی طلب ایدرلر پس اصحاب اعتقادات نفسلرندن غیری ونفسلرندن جعل ایتدکاری شیئدن
غیری کورمدیلر زیرا اول صورت معتقده‌ده نفسلری ظاهره‌در* واول صورتی نفسلرنده جعل ایتدیلر (امدی
شویله معلوم اوله که اله اطلاق ولا تعین وذات حیثیتیله تعین وتقیددن و برصورتده تجلی ایدوب اول صورتده
اعتقاددن منزهدر واسماء وصفات حیثیتیله انکچون ظهورات مختلفه وتجلیات متناهیه واردر پس ارباب
کشف وشهود واصحاب عرفان ووجود که آنلرك قلوبی ظنون عقلیه وعقاید وهمیه‌دن سازجه‌در آنلر حقی
برصورته حصر ایتمزلر وبرعقده تخصیص ایدوب انده اعتقاد ایتمزلر مظاهر اکوان مختلفه‌دن هر برشیئده انی
مشاهده ایدرلر اول شیئده اسماء الهیه‌دن هر بریسنك رب خاصی اولان اسمك ظهوری وتجلیسی حسبیله که
استعدادلری حسبیله انلرده تجلی ایتدی* پس انلر برتجلیده حقه اقرار ایدوب اکا مخالف اولان تجلیده اکا
انکار ایتمزلر هر قنغی صورتده تجلی ایدرسه اسمانك تجلیسی حسبیله آنی مشاهده ایدرلر ومشاهده ایتدکاری
تجلیاتده دخی آنی حصر ایتمزلر زیرا حق هر آنده برشانده وبرتجلیده‌در وحالبوکه تجلیده تکرار یوقدر زیرا تجلیات
غیر متناهیه‌در* واما محجب عقاید ایله محتجب اولان ارباب عقاید که حقی کندی معتقدلرینه حصر ایدرلر
وهر بریسی آخرك عقده‌سی صورتنده اولان تجلی‌یی نفی ایدر پس انلر نفسلرنده جعل ایتدکاری شیئی اله اتخاذ
ایدرلر وانلرك الهی اله مجعولدر ومشاهده ایتمزلر الا کندی نفسلرینی وانده جعل ایتدکاری صوری زیرا اول
صور ذهنیه‌یی انلرك نفسلری کندیلرنده احداث ایلدی* پس انلر حقی اول صورده جعل ایدوب انلرك ظنونی
حسبیله واقع اولان تجلی نفسلرینك عینی اولور ونفسلرنده مجعول اولان شیئك عینی اولور* زیرا انلرك نفسلری
اول صوری کندی نفسلرندن کندی نفسلرنده احداث ایدوب عملری اولان اول صورده ظاهره اولدیلر پس

بو اعتبار اوزره کوردکاری کندی نفسلری اولور والا اول صورده ظاهر اولان انلرك اوزره حاکم اولوب انلرك
اربابی اولان اسمادر ولکن هر بریسنه اسم خاصك تجلیسی انك اعتقادی حسبیله مقیددر* پس عقاید ایله
مقید اولان اهل حجابك مشاهده ایتدیکی بنه انلرك کندی نفسلریدر ونفسلریله جعل ایتدکاری اله مجعولدر*
پس جعل ایله اتخاذ اولنان اله ایله اصنام بیننده فرق یوقدر تقیید جهتیله* وانلر اوزره مکب اولوب
ماعدا یی رد وانکار جهتیله* پس حق تعالی اعتقادات مقیده وجزئیه اربابنه تجلی ایتمز الا انلرك صور
ذهنیه لرنده متجلی اولان اسما حسبیله* وبونلرك شهودی اعتقاد خاصله مقید اولیان طائفه‌نك شهودی
کبی دکلدر* ولکن بونلر ایچون دخی تجلی خاص حاصلدر* زیرا حق جمیع صور خارجیه‌ده وذهنیه‌ده تجلی
عام ایله ساریدر* پس صور اعتقادیه‌ده انلر اوزره حاکمه اولان اسما اربابنك شهودی اعتبار اولنمق اولیدر
قال علیه الصلوة والسلام (سترون ربکم کما ترون القمر لیلة البدر) وقال تعالی وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة)
آیتنده ربها قولی وحدیثده ربکم قولی دلالت ایدر که هر براحده متجلی اولوب مرئی اولان آنك رب خاصی اولان
اسم الهیدر رب مطلق اولان رب الارباب دکلدر* ورب غیر دخی دکلدر* پس بوصورتده ناسك هر بریسنه رب
خاصی تجلی ایدر الله تبارك وتعالی یه انك علمی حیثیتیله* پس اکر رائی عارف مشاهد اولورسه استعداد کاملی ایله
حقی مشاهده ایدر* واکر رائی حد ذاتنده معتقد مقید اولورسه اعتقاد جزئیسی حسبیله عقیده‌سی صورتنده
اکا تجلی ایدوب انی مشاهده ایدر)(فانظر مراتب الناس فی العلم بالله هو عین مراتبهم فی الرؤیة یوم
القیامة)(پس ناسك دنیاده علم بالله‌ده اولان مراتبنه نظر ایله انلرك مراتبندن مرائی اولان شیء یوم قیامتده
رؤیت حقده انلرك مراتبلرینك عینیدر یعنی هر شخصك علم بالله‌ده اولان مرتبه‌سنه نظر ایله اول مرتبه
آخرتده رؤیتده اولان مرتبه‌سنك عینیدر (امدی) علم بالله‌ده ناسك اختلافی استعدادات مختلفه حسبیله
ونشأت دنیویه‌ده تربیه وصحبت حسبیله هر بریسی کمالدن بالغ اولدیغی قدردر که اول کمال اکا مخصوصدر*
پس حقی تصور وتعقل ایتمز الا کندی نفسنده ظهور ایدن کمال صورتی اوزره که حقك حقنده انی کمال ظن
ایدوب اول صورت اوزره حقه اعتقاد ایلدی* پس ناسدن هر بریسنك استعداد ذاتیسی واستعداد مجعولی
حسبیله علم ثابته‌ده مرتبه‌سی وعلمده بری بریندن تفاوتی وجمعیتی اولدیغی قدر یوم قیامتده* زیرا
هر برشخصك حقك حقنده برعقیده‌سی واردر که انکله حقه مراجعت ایدر وآنك صورتنده حقی طالبدر
*پس تجلی ورؤیت دخی علمی وعقیده‌سی حسبیله واقع اولور)(وقد اعلمتك بالسبب الموجب لذلك)(ویوم
قیامتده تجلی ورؤیتده مراتبك تفاوتنی موجب اولان سببی بن سکا اعلام ایدرم واول سبب هر شخصك حقك
حقنده علمیدر وعقیده‌سنك صورتی اولان معتقدیدر که اکا عایددر)(فایاك ان تتقید بعقد مخصوص وتکفر
بما سواه فیفوتك خیر کثیر بل یفوتك العلم بالامر علی ما هو علیه)(پس سن صقین که برعقد مخصوصله مقید
اولیه‌سن واول عقدك غیری اولان عقدی ستر ایدوب اکا انکار ایدرسن واکر عقد مخصوصله مقید اوله‌جق
اولورسك پس سنی خیر کثیر فوت ایدر وخیر کثیردن سن محروم قالورسن* عقایددن انکار ایتدیکك قدر* بلکه
علم امره سنی بلکه سنی امره علی ما هو علیه فوت ایدر یعنی امری علی ما هو علیه عالم اولمقدن سن محروم اولورسن
زیرا مخصوصله مقید اولمق غیر محدودی وغیر محصوری محدود ومحصور ایتمکدر* وعقیدهٔ خاصه‌نك غیری
اولان عقودی انکار ایتمك اول عقودك صورنده متجلی اولان حقی رد ایدوب انکار ایتمکدر* پس انی خیر
کثیر فوت ایدر وخیر کثیردن محروم اولور زیرا کندیسی قید ایتدیکی عقیدهٔ خاصه‌سی حسبیله اولان تجلی
رؤیت ایدن غیری اولان ارباب اعتقاداتك صور معتقده‌لری حسبیله واقع اولان حقك تجلیاتنه وتجلیاتك
اعطا ایتدیکی اذواقنه نسبتله قلیلدر وبونلر اکا نسبتله کثیردر* پس عقائددن انکار ایتدیکی قدر اول
عقائدك صوری حسبیله اولان تجلیات حقی انکار ایدر واو بونده اساءت ایدر بلکه کندی عقیده‌سنه حصر
ایدوب ماعدا یی انکار ایتمکله حقك علمندن محروم اولور* شول صورت کمال وجمعیت شمول اوزره که* حق
حقیقتده انك اوزره‌در زیرا جمیع صور معتقداتده متجلی اولان حق جمیع معتقدات صورینه واسع وشامل
وجمیع صوره قابلدر* پس برعقیدهٔ خاصه صوریله مقید اولمق وانك ماسواسی اولان صوره انکار ایتمك
انلرده متجلی اولان حقه انکار ایدوب اکا کافر اولمغله وآنی ستر ایتمکله کندی اعتقادندن غیری جمیع صور

معتقداتنده متجلی اولان حقدن محروم اولمقدر * پس حقك علی که اطلاقدر وجمیع معتقداته شمولدر وانلرده
غیر انحصاردر فوت اولور زیرا حق کندی اعتقادنه حصر ایدروب وراخراده اکا انکار ایدر * پس حق جاهل
اولور واکا منکر اولور احداث ایتدیکی عقیده نك صورتنده انك اکا تجلیسندن غیری) (فکن فی نفسك هیولی
لصور المعتقدات کلها فان الاله تعالی اوسع واعظم من ان یحصره عقد دون عقد) پس سن جمیع عقاید صورندن
مجرد اولدیغك حالده کندی نفسکده جمیع معتقداتك صوری ایچون هیولی اول که جمیع صور سنده ظاهره
اولسون وسن انلرك بریسیله مقید اولمه زیرا الله تعالی اوسع واعظمدر برعقد انی حصر ایتمکدنکه عقد آخرك
اکا شمولی اولمیه یعنی برعقد خاص آنی حاصر اولمیه وعقد آخرا کا شامل اولمیه اندن ردونفی اولنه پس انسان
جمیع صور معتقداتدن متبری اولوب صور معتقداته هیولی اوله جق صورت مخصوصه ده حاصر اولمز وجمیع
صورده متجلی اولان حقی قبول ایدوب اکا اقرار ایدر وجناب حضرت الوهیت اقتضا ایتدیکی اطلاق اوزره
حقله معامل اولور زیرا حق عقیدهٔ واحده صورتیله ظاهر اولوب انکله مقید اولمقدن مطلق اولدیغی کبی جمیع
صور اعتقاداتده دخی ظاهر اولوب انلرایله مقید اولمقدن وانلرایله منحصر اولمقدن اوسع واشمل واعمدر) (فانه
یقول فاینما تولوا فثم وجه الله وماذکر اینا من این وذکر ان ثم وجه الله ووجه الشیء حقیقته) (زیرا
تحقیق الله تعالی دیرکه جهاتدن هرقنقی جهته سز متوجه اولسکز انده وجه الله ظاهردر وانده وجه اللهی
سز بولورسکز وحق تعالی برجهتدن برجهتی ذکر ایتمدی یعنی تحقیق ایتمدی وتخصیص ایتمدی اول اینده
وجه الله موجوددر ذکر ایتدیکی حالده * یعنی الله تعالی اینیاتدن براین خاصی تخصیص ایتمدی * اول این
خاصه وجه اللهی تخصیص ایتدیکی حالده بلکه اطلاق اوزره (فاینما تولوا فثم وجه الله) دیدی بوتقدیر اوزره
ذکر قولنده واو حال ایچون واقع اولور وجائزدرکه واو عطف ایچون اوله ذکر قولنه معطوف اوله وما لیس
معناسنه اولوب اسمه داخل اوله وآنك اسمی اولان اسم محذوف اوله ای وما الله تعالی یعنی الله تعالی ایندن برایی
ذکر ایدوب اول اینده وجه الله موجوددر دیو ذکر ایتمدی وجائزدرکه وذکر قولی ایچون معطوف علیه محذوف
اوله ای ماذکر اینا من این بل اطلق وعمم وذکر ان ثم وجه الله یعنی الله تعالی اینیاتدن براین خاصی ذکر ایتمدی
بلکه فاینما قولیله اطلاق ایتمدی وتعمیم ایتمدی وذکر ایتدیکی (فثم وجه الله) قولیله که تحقیق سز جهاتدن هرقنقی
جهته توجه ایدرسکز وجه الله انده موجوددر وشیئك وجهی آنك حقیقتیدر یعنی عینی وذاتیدر) (فنبه بهذا
قلوب العارفین) (وفی بعض النسخ قلوب العالمین) (لا تشغلهم العوارض فی الحیاة الدنیا عن استحضار مثل
هذا) (پس حق تعالی بو کلام ایله که کمال معرفته دلالت ایدر عارفینك قلوبنه تنبیه ایلدی تا کیم حیات دنیاده
عوارض انلری بونك کبی شیئك استحضارندن مشغول ایتمیه یعنی هرقنقی جهته توجه ایدرلرسه وجه حقی
انده ملاحظه ایدهلر وهر جهتده حقك وجهی استحضارندن عوارضه اشتغاللری حالنده عوارض انلری
اشغال ایتمیه بلکه جمیع عوارض مظاهرنده وجه حقی مشاهده ایدهلر وجمیع احوالده انکله اولهلر) (فانه
لا یدری العبد فی ای نفس قبض فقد یقبض فی وقت غفلة فلا یستوی مع من قبض علی حضور) (زیرا تحقیق
عبد بیلمزکه قنقی نفسده قبض اولنور تا کیم اول نفسده مراقبه وحضور اوزره اوله * پس وقت اولورکه
غفلت وقتنده یعنی حقله عدم حضوری وقلبنده حقك عدم مشاهدهسی وقتنده قبض اولنور * پس غفلت
اوزره مقبوض اولان کمسنه حضور اوزره مقبوض اولان کمسنه ایله مستوی اولمز * زیرا حضور اوزره قبض
اولنان اللهه متوجهدر انکله حشر اولور وغفلت اوزره قبض اولنان غیره متوجهدر غیر ایله حشر اولور
پس اللهدن مبعود ومطرود اولور * پس عبدك قنقی نفسده قبض اولندیغنه عدم درایتی حسبیله هر برنفسی
آخر بلوب حقله حضور اوزره اولمق واجبدر وعوارض دنیویهیه اشتغالی حیننده اول عوارض متجلی اولوب
ظاهر اولان وجه حقی مشاهده اوزره اولمق کرکدر تا کیم قلبنده حقله اول حیننده اکر حضور اوزره دکل ایسه
اول مظهر خاصده ظاهر اولان حقك وجه خاصنی مشاهده ایتمکله غفلت کلیه اوزره قبض اولنمیه وبروجهله
حضور اوزره قبض اولنه واول وجه خاصله محشور اوله) (ثم ان العبد الکامل مع علمه بهذا یلزم فی الصورة
الظاهرة والحال المقیدة التوجه بالصلوة الی شطر المسجد الحرام ویعتقد ان الله فی قبلته حال صلوته وهو بعض
مراتب وجه الحق من اینما تولوا فثم وجه الله فشطر المسجد الحرام منها ففیه وجه الله ولکن لا تقل هو ههنا فقط

بل قف عند ما ادرکت والزم الادب فی عدم حصر الوجه فی تلك الاینیة الخاصة بل هی من جملة اینیات ما تولی
متولی الیها فقد بان لك عن الله انه فی اینیة کل وجهة) (انده نصکره عبد کامل عالم ایکن که وجه حق جمیع
جهاتده متجلیدر صورت ظاهرهده وحال مقیدهده که انك صلوته اشتغالی سببیله مقیده اولان حالیدر صلوة ایله
مسجد حرام شطرنه توجهه ملازم اولور * یعنی صلوته اشتغالی حالنده مسجد حرام طرفنه بدنیله وصورت
ظاهرهسیله توجهه ملازم اولور یعنی صلوته اشتغالی حالنده مسجد حرام طرفنه بدنیله وصورت ظاهرهسیله
توجهه ملازمت ایدر وبونده تقدیم وتأخیر دخی جائزدر ای و یلزم فی الصورة الظاهرة والحال المقیدة
بالصلوة التوجه الی شطر المسجد الحرام یعنی صورت ظاهرهده وصلوة ایله مقیده اولان حالنده مسجد
حرام شطرنه یعنی جانبنه توجهه ملازمدر ودخی عارف کامل اعتقاد ایدرکه الله تعالی نك قبلهسنده در انك
صلوتی حالنده * وانك قبلهسی اولان مسجد حرام شطری) (اینما تولوا فثم وجه الله) (قولی متضمن اولدیغی
وجوهدن وجه حقی مراتبندن بعضدر * پس مسجد حرامك شطری اول وجوه الهیهدن بعضدر * پس انده
وجه الله حاصل وحاضردر ولکن سن دیمهکه حق انجق مسجد حرام شطرنده در حصر طریقی اوزره بلکه ادراك
ایتدیکك شیء قتنده واقف اول یعنی صلوته اشتغالك قتنده مسجد حرامه توجهی تخصیص ایتمکه باعث
اولان امر الهیدر واتباع رسولدر واول دخی وجوه الهیهدن بروجهدر * پس انك قتنده اول ومسجد حرام
شطرنه استقبالده ادبه ملازم اول سائر وجوهدن اعراض ایدوب اکا استقبال ایتمکله یعنی امره امتثالدن
اوتری وجوهدن اعراضده ادب اوزره اول وجوهی نفی ایله ودخی ادبه ملازم اول وجه حقك اول اینیت
خاصهده عدم حصرنده یعنی اول اینیت خاصهده انی حصر ایتمه بلکه اول اینیت خاصه اولان مسجد حرام
جهتی شول اینیاتك جملهسندندرکه متولی انلره تولی ایتدی یعنی) (اینما تولوا فثم وجه الله) (قولی متضمن
اولدیغی اینیات غیر متناهیهدن که متولی انلره تولی ایتدی واول اینیت خاصه اولان مسجد حرام بعضدر
وحق انده ظهور ایتمکله انده محصوردکلدر * پس تحقیق سکا اللهدن ظاهر اولدی (اینما تولوا فثم وجه الله)
قولیله حق تعالی اظهار ایتمکله که تحقیق حق هر وجهتك اینیتندهدر وهر جهتك اینیتنده اعتقاداتدن
غیری بوقدر یعنی جهات معنویهده که معتقدینك قلوبی انلره توجه ایدر اعتقاداتدن غیری بوقدر * پس جمیع
اعتقادات جهاتدن وجه حق حاضردر اینیات ظاهره وحسیهدن هر بر اینیتده بروجهله حاضر اولدیغی
کبی زیرا اینیات حسیه ومعنویه اولمقدن اعمدر اینیات حسیهدن هرقنقی اینیتکه انسانك عین حسیهسی
اکا نظر ایدر وجه حقه ناظردر زیرا وجه حق انده حاضردر کذلك جهات معنویه اولان اعتقاداتدن هربر
عقیده قتنده وجه حق برصورت اعتقادیه ایله ظاهردر وهو بعض مراتب وجه الحق قولنده هو ضمیری
قبلهیه عائددر مسجد حرام شطری اعتباریله ویاخود خبره تغلیبدن اوتری) (فالکل مصیب وکل مصیب
مأجور وکل مأجور سعید وکل سعید مرضی عنه) (پس ارباب اعتقاداتك کلیسی مصیبدر یعنی اعتقادنده
اصابت ایتمشدر زیرا انك صورت اعتقادیهسی وجوه حقدن بروجهدرکه انده ظاهردر وهر مصیب مأجوردر
زیرا حق مطلقدن آنك عقیدهٔ خاصهسی حسبیله آنك بر تجلیسی وبر نصیبی واردر وهر مأجور دخی سعیددر
وهر سعید دخی رب خاصی قتنده مرضی عنهدر) (وان شقی البعض زمانا فی الدار الآخرة فقد مرض وتألم اهل
العنایة مع علمنا بانهم سعداء اهل الحق فی الحیوة الدنیا) (لن مبالغه ایچوندر وفی الحیات قولی مرض وتألم قولنه
متعلقدر یعنی اکرچه کیم ارباب اعتقاداتك بعضیسی دار آخرتده برزمان شقی دخی اولورسه پس تحقیق اهل
عنایت حیوة دنیاده مریض اولدی ومتألم اولدی بزم علممز وار ایکن که تحقیق انلر سعدادر اهل حقدر پس اهل
عنایت اولان انبیا واولیا حیوة دنیاده مریض اولوب ابتلای آخرت ایله دخی مبتلا ومتألم اولدقلری ظاهردر
وانلرك برزمانده بونشأتده حکم الهینك بعضیسی اقتضا ایتمکله مبتلا اولدقلری سعادت ابدیهلرینه قدح
ویرمدیکی کبی ارباب عقائددن بعضیسی دخی دار آخرتده متألم ومتأذی اولدیغی اعتقادنده اصابتنه قدح ویرمز
واول ابتلاده تأییدی ایجاب ایتمز) (فمن عباد الله من تدرکهم تلك الآلام فی الحیوة الاخری فی دار تسمی جهنم
ومع هذا لا یقطع احد من اهل العلم الذین کشفوا الامر علی ما هو علیه انه لا یکون لهم فی تلك الدار نعیم خاص
بهم) (پس عباد اللهدن بعض عبید واردرکه انلره حیوة اخراده جهنم ایله مسمی اولان دارده حیوة دنیاده

اهل عنايتك آلامني ادراك ايدوب اصابت ايدرو متألم ومتأذى اولورلرمع هذا امرى على ماهو عليه كشف ايدوب
اكا مطلع اولان علم حقيقت اهلندن براحد حكم ايدوب قطع ايتمزكه تحقيق شان بودركه انلر ايچون دارجهنمده
انلره مخصوص برنعيم اولمز يعنى دارجهنمده متألم اولان عبيددن اول دارده انلره مخصوص اولان نعيمى نفى
ايدوب اول نعيم حاصلك انلره وصولن رد ايتمز ودارجهنمده اهل جهنمه مخصوص اولان نعيمك انلره وصولى
ايكى وجه اوزره در بروجه بودر (اما بفقد الم كانوا يجدونه فارتفع عنهم فيكون نعيمهم راحتهم عن وجدان
ذلك الالم) يعنى اهل جهنمك دارجهنمده نعيمى ياشول المك فقد انيله حاصل اولوركه اول الم انلرك وجداننده
ايدى وانلر انى ذوق ايدرلردى * پس المى فقد ايتمكله الم وعذاب انلردن مرتفع اولور * پس انلرك نعيمى اول
المك وجداننده انلرك راحتلرى اولور يعنى انلرك نعيمى وجدان المدن انلرك راحتلرى اولور المدن مستريح
اولدقلرنده عين نعمته واصل اولورلر وبروجه دخى بودر (اويكون نعيم مستقل زائد كنعيم اهل الجنان
فى الجنان) وياخود جهنم ايله مسمى اولان دارده انلر ايچون برنعيم مستقل زائد واقع اولور اهل جنانك
جنانده نعيمى كبى وبونعيم حاصلك وصولى دار جهنمده مخلد اولان عبيد ايچوندر زيرا اهل ايماندن عاصى
اولنلر شفاعت شافعين ايله دارجهنمدن خروج ايدوب دارجنته داخل اولورلر * پس بو كلام اهل خلود
حقنده در وبونلرك نعيمى نفوسلرينك استعداداتى حسبيله متفاوته در ونعيم مستقل وزائد انكچون ديدى
زيرا بونلرك نعيمى اهل جنت نعيمنه مشابه دكلدر جهنمه مستقلدر ونعيم جنتدن زائد نعيمدر نعيم جنته ذوقده
وآنك اصلى اولان مأخذده مشابه دكلدر انجق اهل جنتك جنتده نعيمى اولديغى كبى بونلرك دخى جهنمده
انلره مخصوص ومستقل نعيمى واردركه انكله متلذذ اولورلر ومع هذا اهل لطف وعنايته نسبتله اول
نعيم مستقل عذاب اليمدر ويكون قولى فعل ناقص اولوب خبرى محذوف اولمق جائزده راى او يكون نعيم مستقل
زائد حاصل لهم اوصلا اليهم نعيم اهل الجنان قال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فى الباب الثانى عشر
فهو صلى الله عليه وسلم اول شافع باذن الله وارحم الراحمين آخر شافع يوم القيامة فيشفع الرحيم عند المنتقم
ان يخرج من النار من لم يعمل خيرا قط فيخرجهم المنعم المفضل وقال ايضا فى الباب السابع عشر من الفتوحات
كما كانت الصفات نسبا والاضافات والنسب امورا عدمية وما ثم الا ذات واحدة من جميع الوجوه لذلك جاز
ان يكون العباد مرحومين فى آخر الامر ولا يسرمد عليهم عدم الرحمة الى ما لا نهاية له اذ لا مكره له على ذلك
والاسماء والصفات ليست اعيانا توجب حكما عليه فى الاشياء فلا مانع من شمول الرحمة للجميع ولا سيما وقد
وردسبقها للغضب فاذا انتهى الغضب اليها كان الحكم لها فكان الامر على ما قلناه لذلك قال تعالى
ولو شاء ربك لهدى الناس جميعا (فكان حكم هذه المشيئة فى الدنيا بالتكليف وما فى الاخرة بالحكم لقوله يفعل
ما يريد فمن يقدر ان يدل على انه لم يرد الا بسرمد العذاب على اهل النار ولا بد او على واحد فى العالم كله حتى
ان يكون حكم الاسم المعذب والمبلى والمنتقم وامثاله صحيحا والاسم المبلى وامثاله نسبة واضافة الى عين موجودة
وكيف تكون الذات الموجودة تحت حكم ما ليس بموجود فكل ما ذكر من قوله لو شاء ولئن شئنا لا جل هذا
الاصل فله الاطلاق وما ثم نص يرجع اليه لا يتطرق اليه اجمال فى سرمد العذاب كما الثانى سرمد النعيم ولم يبق
الا الجواز وانه رحمان الدنيا والاخرة انتهى كلامه

فص حكمة فتوحية فى كلمة صالحية

(شعر) من الايات آيات الركائب * يعنى انبيا ايله ظاهر اولان آيات الهيه نك جمله سندن آيات ركائب كه انلر
هر بريسى برنبى يه مختصه در ناقه نك صالح عليه السلام ه و براقك محمد عليه السلام ه اختصاصى كبى و بو حكمتى
شيخ رضى الله عنه ركائب ايله ابتدا ايلدى زيرا صالح عليه السلامك جمله معجزاتندن نبوتى دعواسنك صحتنده
ناقه ايله اللهدن آنك انبانى آيتى ور كائب ركيبه نك جمعيدر قبائل قبيله نك جمعى اولديغى كبى ور كيبه دخى
مقصوده وصول ايچون مركوب اولان شيدر وياخود ركيبك جمعيدر دلائل دليلك جمعى اولديغى كبى ولكن
وقتا كيم افراس عجم وعربدن جميع طوائفك ركوبنه شامل اولديسه وهجانك استعمالى عربه مخصوص اولوب
برارى غير متناهيه ده اولان طرق معطشه نك قطعنه نجب وهجن مختصه اولديسه بونده ركائبدن مراد نجب
ايله هجندر وركاب ايله ركبان ديرلرنته كيم ركاب خيله فرسان ديرلر ونجب دخى كمل انبيا وافراد اوليانك وانلرك امم

واتباعلرينك همم واعماللرندن كنايه دركه انلرى مقصد اصلى اولان كماله ايصال ايدر * پس * ان سعيكم لشتى *
انلردن هر بريسى برمركبه مخصوصدر كيميسى مركب همته راكبدر وكيميسى مركب عمله راكبدر بونلرك
طرقى مختلفه اولمغله زيرا الطرق الى الله بعدد انفاس الخلائق هر بريسنك مذهب خاصى وطريق خاصى واردر
وطريق حسبيله انك مركبى واردر وطرقك اختلافى هر بريسنك رب خاصى اولان اسمك اقتضاسى حسبيله در
واسم خاصك ربوبيتنه هر بريسنك اختصاصى انك استعداد ذاتيسى حسبيله درانكچون (وذلك للاختلاف
فى المذاهب) ديدى يعنى همم واعمال اولان ركائبده تعدادايته ديكى وانلر آيات الهيه دن اولدقلرى مذاهبده
اختلاف اولديغندن اوتريدر زيرا مذاهبك اختلافى مذاهب اوزره بونلرك نواصيسنى آخذه اولان اسما اربابنك
اختلافى حسبيله در وانلرك دخى اختصاصى استعدادات ذاتيه مختلفه حسبيله در * پس همم واعمال اولان
ركائبده تعداد مذاهبك تعددندن اوتريدركه وكذلك انلر آيات اولدقلرى مذاهب مختلفه حسبيله انلر ايله
قطع منازل اولديغندن اوترى وانلر مقصد اصلى يه موصله اولوب دلائل اولديغندن اوتريدر ودخى ركائبدن
مراد نفوس حيوانيه يه صورت اولان صورت جسديه در وانلرك ركابى نفوس ناطقه اولان ارواح انسانيه
كماليه در زيرا نفوس انسانيه حد كماله بالغه اولمز الا انلرك مراكبى اولان صور جسدانيه ايله وصورت جسدانيه
حركت ايتمز الا قوت الهيه ايله وركائب آيات الهيه اولديغى سير الى الله ده اختلاف اولديغندن اوتريدر سائرينك
اذواق خاصه لرى اعتباريله) (فنهم قائمون بها بحق) فنهم قولنده ضمير ركائب قولنك مدلولى اولان ركبانه
راجعدر * پس آيات ركائب ايله قطع منازل وطى مراحل ايدن ركباندن بعضدر شول جماعت كه آيات ركائب ايله
طريقده وسير الى اللهده قائملردر حق قياملة وآيات الهيه ايله حق قياملة اول وقت قائم اولورلر تاكيم ذواتلرندن
فانى اوله لر وحقله باقى اوله لر * پس شهود وحدت قتنده آيات حقله حق قيام ايله قائم اولورلر وحق انلرك ذوات
وقوالبينك وصورلرينك وذهاب ومراكب ومذهبلرينك عينى اولور * ألا لله الدين الخالص * پس انلرك سيرلرى
سير الله اولور (ومنهم قاطعون بها السباسب) واول ركباندن برجماعت ركائب اياتله سباسبى قطع ايدرلر
سباسب جمع سبسبدر وسبسب بيدا وصحرادر يعنى عالم ملك وشهادتك برارى وصحاريسنده استدلال ظاهر
طريقى اوزره قطع منازل ايدوب انده واله وحائر ومقصوده غير واصل اولوب قاصر اولنلردر * پس انلر طريق
حقده ركائب اولان آياتله حق قياملة قائم دكللردر انلر عقول ونظرلرى حسبيله آياتى صرف ايدوب سلوك
ايتديلر پس شيخ رضى الله عنه بو ايكى فرقه لى بريبرندن فرق ايدر (فاما القائمون فاهل عين) فاما حق قياملة
طريق حقده آيات حق اولان ركائب ايله قائم اولنلر * پس اهل عيندر عيان وشهود اصحابيدر نامى بصيرت
اوزره اللهه دعوت ايدرلر ودعوتده صادقلردر وبونلر اهل عيندر مقصود بالذات بونلردر وجميع قاصدينك
قصدى بونلره در (واما القاطعون هم الجنائب) واما برارئ استدلالى وصحارئ ضلالى حقيقت علمدن
محجوبه ووهمله مشوبه اولان عقول ايله قطع ايدنلر انلر جنائبدر يعنى امم واتباعدركه حقه دعوت اولنورلر
وجهادده ومصالح دينيه ودنيويه ده استعمال اولنورلر حيوانات كبى * پس انلر على التعيين مقصود دكللردر
بالتبع مخلوق ومقصودلردر وكذلك جنائب دخى جنيبه نك جمعيدر وجنيبه دخى جنوبدن فعيله در وجنوب
بعد معناسنه در يعنى حقدن بعد ايدر) (وكل منهم ويأتيه منه * فتوح غيوبه من كل جانب) (يعنى قائمون ايله
قاطعوندن هر براحده اللهدن كلور حقك غيوبى فتوحى هر جانبدن يعنى من عند الله اكا مخصوصه
اولان غيوب فتوحى كه غيب ذاتده وانك الهى ورب خاصى اولان اسمك غيبنده ودخى انك حقنده حقك علمى
غيبنده وعين ثابته سى غيبنده در اكا هر جانبدن واصل اولور بو تقديرا اوزره منه وغيوبه ضميرلرى حقه راجع
اولور وكذلك كلك مدلولى اولان افراددن هر برفرده دخى راجع اولمق جائزدر يعنى هر براحدك عين ثابته سى
واستعداد ذاتيسى ورب خاصى خزانه سنده مخزونه اولان تجليات واعطيات فتوحى اكاندن واصله اولور ودخى
استعداد مجعولى واعمال وافعالى وعقيده سى وصفات واخلاقى غيوبتده انلرك مقتضياتى اولان جزا صورينك
فتوحى هر جانبدن واصله اولور ولكن صنف اولك فتوحى كه حقله قائمدر دنيا وآخرت انلره ملازمه در
وحق انلره انلرك نفوسنه ملايمه اولان فتوح ايله مجازات ايدر اگرچه كيم دار ابتلا اولان دنياده صور امتحانده
بعض امور ايله حق انلر ايله معامله ايدركه بحسب الظاهر غير ملايمه در اما انلرك نتايج وثمراتى ملايمه در پس

من كل الوجوه انلرك مجازاتى ملايمه در وصنف ثانينك فتوحى كه سباسى قاطعدر اگر داعى يه ملايمله اجابت ايدوب اكا الطاعت ايدرسه وانك طريقى اوزره سلوك ايدوب انك سنتى وسيرتى اوزره سير ايدرسه وجميع افعال واقوالده واخلاق واحوالده اكا تابع اوله جق اولورسه اكا باب مجازات انك طبعنه ملايمه اولان فتوح ايله فتح اولنور واگر داعى يه غير ملايمله اجابت ايدوب كفر وعصيان وانكار وطغيان ايله مخالفت ايدجك اولورسه اكا باب مجازات فتوح غير ملايمه ايله فتح اولنور ومنه ضميرى حقه راجع اولوب غيوبه ضميرى دخى احده راجع اولمق دخى جائزدر وعكس اوزره اولمق دخى جائزدر وفتوح دخول كبى مفرد اولمق جائزدر وفتح ايچون جمع اولمق جائزدر قلوب قلبك وذنوب ذنبك جمعى اولديغى كبى وقتا كيم شيخ رضى الله عنه بو حكمتى فاتحيه ايله وياخود فتوحيه ايله تسميه ايلدى * پس بو حكمتك مشرعن سر ايجاد ايلدى كه اول فتحك اولكيسيدر * پس ايتدى) (اعلم وفقك الله ان الامر مبنى فى نفسه على الفردية) (شويله بيل الله تعالى سنى موفق ايلسون تحقيق امر ايجاد نفسنده وذاتنده فرديه اوزره مبنيدر وفرديه خواص عدددندر فرد زوج مقابلى سنده در * پس مادامكه منشأ عدد اولان واحد تثليث ايله متعدد اولميه فرديت حاصل اولمز (واولها التثليث وهى من الثلثة فصاعدا فالثلثة اول الافراد) (وفرديت ايچون تثليث حاصلدر * پس فرديت ثلاثه دن حاصلدر وثلاثه نك مافوقى اولان اعداددن ولكن اولكى مرتبه سى ثلثه در پس ثلثه افرادك اولیدر يعنى افرادك اولى ثلثه در ثلثه ثانى ومادونى افراددن دكلدر) (وعن هذه الحضرة الالهية وجد العالم) (وبو حضرت الهيه دن كه تثليثى متضمنه اولان فرديتدر عالم موجود اولدى زيرا ذات الهيه ارادت وقول ايله متعينه اولميجه اندن ايجاد صادر اولمز زيرا احديت حيثيتيله ذات الهيه دن برشئ صادر اولمز * پس اگر بو اولمزدن يعنى ذات وارادت وقولدن برشئ ناقص اولیدى عالمك وجودى ممكن اولمزدى) (فقال تعالى انما قولنا لشئ اذا اردناه ان نقول له كن فيكون) (زيرا حق تعالى ايتدى تحقيق بزم برشيئه قولمز اول شيئك وجودينه ارادتمز تعلق ايتدكده اكا كن ديمكدر * پس كن قولنك بزدن صدورى قتنده اول شئ موجود اولور) (فهذه ذات ذات ارادة وقول ولولا هذه الذات وارادتها وهى نسبة التوجه بالتخصيص لتكوين امرنا) (فهذه قولى ذاته اشارتدر يعنى پس بو ذات كه (انما قولنا) قولنده ضمير متكلم اندن كنايه در وياخود حضرت الهيه اولان حضرت فرديتده متعينه اولان ذات موجده ارادت وقول صاحبيدر واگر بو ذات موجده اولميدى ودخى آنك ارادتى اولميدى وارادت برامرك تكوينى تخصيصنه ذات حقك توجهى نسبتيدر (ثم لولا قوله عند التوجه كن لذلك الشئ ما كان ذلك الشئ) اندنصكره اگر حقك اول شيئه توجهى قتنده اكا انك كن قولى اولميدى اول شئ موجود اولمزدى * پس اگر ذاتك وجودى وارادتك تعلقى وكذلك حقك كن قولى اولميدى بونلرك تحققى قتنده موجود اولان شئ موجود اولمزدى * پس ذات وارادت وقولدن تثليث حاصل اولدى وتثليثده فرديت ظاهره اولدى وعالم فرديتدن موجود اولدى كن قولى قوله قولنك مقوليدر وقوله قولندن بدل اولمق وياعطف بيان اولمق جائزدر ما كان ذلك الشئ قولى موضع اولده واقع اولان لو كلمه سنك جوابيدر (ثم ظهرت الفردية الثلاثية ايضا فى ذلك الشئ) (يعنى ذات موجده ايچون فرديت ثلاثيه ثابته اولدقدنصكره كذلك فرديت ثلاثيه اول شئ قابلده ظاهره اولدى) (وبها من جهته صح تكوينه واتصافه بالوجود) (وشئ قابلده ظاهره اولان فرديت سببيله اول شيئك طرفندن انك تكوينى ووجوديله آنك اتصافى صحيح اولدى * پس شيئك تكوينى كندى نفسى طرفندن اولان فرديت ثلاثيه ايله در زيرا اگر بو فرديت قابليه اولميدى فرديت الهيه ايچون تأثير اولمزدى بلكه فرديتك ثبوتى اولمزدى زيرا حق ايچون فرديتك ثبوتى شيئك فرديتنه متوقفدر) (وهى شيئيته وسماعه وامتثاله امر مكونه بالايجاد) (وشيئك فرديتى شيئك شيئيتيدر كه علم الهيده ثابته در وآنك سماعيدر يعنى قول الهيى استماع ايتمسيدر ودخى كندى وجودى ايجادينه مكوننك واقع اولان امرينه آنك امتثاليدر پس شئ قابل طرفندن آنك ايجادنى موجب اولان آنك فرديتيدر وموجد طرفندن موجب اولان موجدك فرديتيدر) (فقابل ثلاثة بثلاثة ذاته الثابتة فى حال عدمها فى موازنة ذات موجدها وسماعه فى موازنة ارادة موجده وقبوله بالامتثال لما امره به من التكوين فى موازنة قوله كن فكان هو) (پس ثلاثه ثلاثه يه مقابل اولدى شيئك علم الهيده عدمى حالنده ثابته اولان ذاتى آنك موجدى اولان حقك ذاتى موازنتنده در

واول شيئك كن قولى سماع ايتمسى انك موجدى اولان حقك ارادتى موازنتنده در واول شيئك قبولنه امتثال ايتمكله شول امره كه آنك موجدى اكا تكويندن اول امر ايله امر ايتدى موجدى اولان حقك كن قولى موازنتنده در * پس اول شئ قابل موجدك امرينه امتثال ايتمكله موجود اولدى وتكوين تكونده مبالغه ايچوندر بالامتثال قولى قبوله قولنه متعلقدر ولما امره قولى بالامتثال قولنه متعلقدر وقبوله قولنه دخى متعلق اولمق جائزدر وامره قولنده ضمير فاعل موجده راجعدر وضمير مفعول شيئه راجعدر وبه ضميرى امردن عبارت اولان مايه راجعدر ومن التكوين قولنده من بيانيه در مايى بيان ايدر فكان هو قولنده ضمير منفصل بعض نسخ صحيحه ده واقع اولمدى (فنسب التكوين اليه فلولا انه فى قوته التكوين من نفسه عند هذا القول ما تكون فما اوجد هذا الشئ بعد ان لم يكن عند الامر بالتكوين الا نفسه) (پس حق تعالى فيكون قوليله تكوينى شيئه نسبت ايتدى يعنى امرك صدورى قتنده شئ كندى نفسندن متكون اولدى * پس اگر كن اولان امرك قولى قتنده شيئك قوتنده كندى نفسندن تكوين اولميدى اول شئ متكون اولمزدى * پس بو شئ معدوم اولدقدنصكره انك تكوينه امرك صدورى قتنده ايجاد ايتمدى الا كندى نفسى پس شيئك كندى نفسنى ايجاد ايتمسى علم الهيده واسم باطنده ثابت ايكن امر الهينك وقوعى قتنده آنك ظهوريدر زيرا هرشئ كم غيبده وعلم الهيده ثابت اوله انك قوتنده ظهور واردر زيرا اسم باطنك ذاتى بعينه اسم ظاهرك ذاتيدر وقابل دخى بعينه فاعلدر وحق ايچون ايكى يد ثابته در * پس بر يد ايله فاعلدر وبر يد ايله قابلدر پس فعل فاعل ايچوندر وقبول قابل ايچوندر (امدى) علم الهيده ثابت اولان ورأى عينده معدوم اولان شيئك تكوينينه ارادتك تعلقى وامرك صدورى قتنده اول شئ متكون اولور * پس اگر اول شيئك علم حقده ثبوتى وشيئيتى اولميدى وكن قولنه سماعى وتكونه استعدادى وقبول ايتمكه قابليتى وامره امتثال ايتمكه اهليتى اولميدى اول شئ متكون اولمزدى * پس انى كندى نفسى ايجاد ايتدى ولكن حقله وحقده ايجاد ايتدى) (فاثبت الحق تعالى ان التكوين للشئ نفسه) (بالجر تأكيد للشئ) (لا للحق والذى للحق فيه امره خاصة * پس حق تعالى اثبات ايلدى فيكون قوليله كه تحقيق شيئك تكوينى شيئك نفسى ايچون ثابتدر حق ايچون ثابت دكلدر وشول شيئكه شيئك تكوينينده حق ايچون ثابتدر خاصة حقك امريدر غيرى دكلدر) (وكذا اخبر عن نفسه فى قوله انما امرنا لشئ اذا اردناه ان نقول له كن فيكون فنسب التكوين لنفس الشئ عن امر الله وهو الصادق فى قوله وهذا هو المعقول فى نفس الامر) (وذكر اولنديغى كبى حق تعالى كندى نفسندن اخبار ايلدى) (انما امرنا لشئ اذا اردناه ان نقول له كن فيكون) (قولنده * پس عن امر الله واقع اولان تكوينى حق تعالى شيئك نفسنه نسبت ايتدى زيرا كن امرندنصكره يكون ديدى وحال بوكه حق تعالى قولنده صادقدر (ومن اصدق من الله قيلا) وتكوينى شيئك نفسنه نسبت ايتمك نفس امرده امر معقولدر اگرچه كيم لفظ محتمل اولدى كه تكوين امر اولان حقه نسبت اولنه ولكن تحقيق اقتضا ايدركه مأموربه اولان تكوين شئ قابلده كامن اوله وامر امر ايله ظاهر اوله * پس تكوين مأموره نسبت اولنور امره نسبت اولنمز لنفس الشئ قولنده لام الى معناسنه در يقال نسب اليه وله بمعنى عن امر الله قولنده عن تكوينه متعلقدر) (كما يقول الامر الذى يخاف ولا يعصى) عن البناء للمفعول (فيهما العبده قم فيقوم العبد امتثالا لامر سيده فليس للسيد فى قيام هذا العبد سوى امره له بالقيام والقيام من فعل العبد لا من فعل السيد * تكوين شئ مأموره نسبت اولنديغنه شيخ رضى الله عنه مثال ايراد ايدر يعنى اكا بكزر كه شول امر كه اندن خوف اولنور واول عصيان اولنمز كندى عبدينه قم دير * پس عبد كندى سيدى امرينه امتثالا قائم اولور * پس عبدك قيامنده سيد ايچون بوقدر عبده قيام ايله انك امرندن غيرى وقيام عبدك فعلندندر سيدك فعلندن دكلدر * پس عبدك فعلى اولان قيام سيده نسبت اولنمز قيامه امر ايدوب اكا سبب اولديغندن غيرى زيرا انك قيامه امرى سببيله عبددن قيام صادر اولدى پس سببيت اعتباريله فعل سيده نسبت اولنور صدور اعتباريله اكا نسبت اولنمز * پس علم الهيده ثابت اولان ورأى عينده معدوم اولان شئ وجود علميله موجوددر عدم صرف ايله معدوم دكلدر * پس آنك تكوينى امر الهينك صدورى قتنده اول صورت علميه اوزره امر الهى يه امتثالا آنك ظهوريدر * پس اول صورت معهوده اوزره شيئك ظهورى حقه اسناد اولنمز زيرا ظهورى شئ طرفندندر حقك طرفندن انجق

ظهوره امردر وامرك عدم ورودی قتنده اول شیئنه بالقوة علم الهیده ثبوت اوزره باقی قالور * پس فعلك
صدوری ایچون فاعل امردن منفعل مأموردن لابددر * پس بو وجه اوزره الله تعالی ایچون حجة بالغه
ثابته اولور که شیئ صورت علمیه سنی اوزره ظاهر اولدقده انك قبایحی ومذامی حقه اسنادا تنزا کا اسناد اولور
فقام اصل التكوين على التثليث اى من الثلثة من الجانبين من جانب الحق ومن جانب الخلق) (پس تكوينك
اصلی تثلیث اوزره قائم اولدی یعنی جانبیندن جانب حقدن وجانب خلقدن شیئیت وسماع وامتثالدر * پس
تكوین ایچون جانبیندن جانب حقدن وجانب خلقدن ثلاثه‌دن قائم اولدی جانب حقدن ذات وارادت
وقولدر وجانب خلقدن شیئیت وسماع وامتثالدر * پس تكوین ایچون جانبیندن تثلیثك ثبوتی لازمدر
پس اکر تثلیثین متضمن اولدیغی افراددن بریسی ناقص اولورسه تكوین قائم اولمزدی) (ثم سرى ذلك
فى ايجاد المعانى بالادلة فلابد فى الدليل ان يكون مركبا من ثلثة على نظام مخصوص وشرط مخصوص)
وفى نسخة مصححة) (وصورة مخصوصة مكان وشرط مخصوص وحينئذ ينتج لابد من ذلك) (یعنی تكوین
تثلیث اوزره قائم اولدقده نصکره تثلیث ادله ایله ایجاد معانیده ساری اولدی پس دلیلده لابددر که ثلاثه‌دن
مرکب اولان نظام مخصوص وشرط مخصوص اوزره ویاخود صورت مخصوصه اوزره وبوتقدیراوزره دلیل
مقدمتینده نتیجه‌یی منتج اولور البته نظام مخصوص اوزره ترکیبدن لابددر * پس دلیل اکر اقترانی اوله جق
اولورسه حدود ثلثه‌دن مرکب وبریسی اصغردر وبریسی اکبردر وبریسی حد اوسطدر واکر دلیل استثنائی
اوله جق اولورسه * پس مقدم وتالیدن ووضعدن ویارفعدن مرکب اولور) (وهو ان تركيب الناظر دليله
من مقدمتين كل مقدمة تحتوى على مفردين فيكون اربعة واحد من هذه الاربعة يتكرر فى المقدمتين لتربط
احديهما بالاخرى كالنكاح فيكون ثلاثة لاغير لتكرار الواحد فيهما) (ونظام مخصوص بودر که دلیله ناظر اولان
اهل نظر دلیلنی ایکی مقدمه‌دنکه بریسی صغری وبریسی کبرادر ترکیب ایدر که هر برمقدمه ایکی مفردی حاویه
اوله * پس مفرددرت اولوروبو درتدن برمفرد مقدمتینده متکرر اولور واول حد اوسطدر تاکیم مقدمتینك
بریسی اخرایه مرتبطه اوله نکاح کبی که زوجین بینی مرتبطدر ویاخود نکاح شرعینك حصولی کبی که
زوجله زوجه‌دن وشاهددن لابددر که بینهماده مرتبطدر حد اوسط کبی پس مفرد اوچ اولوراندن غیری اولمز
زیرا مقدمتینده برمفرد مکرردر * پس ادله ایله معانینك ایجادی تثلیثدن حاصل اولور صیغهٔ تذکیر ایله
یکون قولنك ضمیری مفرده راجع اولور) (فيكون المطلوب اذا وقع هذا الترتيب على الوجه المخصوص وهو ربط
احدى المقدمتين بالاخرى بتكرار ذلك الوجه المفرد الذى به صح التثليث) (پس مقدمتیندن مطلوب اولان
شیئ حاصل اولور بحکم بوترتیب وجه مخصوص اوزره واقع اوله اووجه مخصوص مقدمتیندن برینك اخرایه
ربطیدر اول وجه مفرد که انکله تثلیث صحیح اولدی تکرری سببیله وبعض نسخه‌ده الواحد المفرد واقع اولدی
ومفرد کسر را ایله افراددن اسم فاعلدر یعنی مقدمتینده انك تکرری سببیله نتیجه‌نك محمولنی وموضوعنی
فردایدر وشیخ رضی الله عنهك بوندنصکره فالوجه الخاص هو تكرار الحادث قولی نسخهٔ اولایی مؤیددر
) (والشرط المخصوص ان يكون الحكم اعم من العلة او مساويا لها وحينئذ يصدق) (وترکیبده شرط
مخصوص حکم علتدن اعم اولمقدر ویاخود اکا مساوی اولمقدر وبوتقدیراوزره یعنی دلیل نظام مخصوص
وشرط مخصوص اوزره مرکب اولیجق حکم صادق اولور وحکمدن مراد نتیجه‌ده محکوم به اولان شیئدر
وبوبعینه کلیهٔ کبرادر وعلتدن مراد حد اوسطدر زیرا حد اوسط نتیجه‌ده حکمك علتیدر وحکمك اعم
اولدیغنه مثال الانسان حيوان وكل حيوان جسم فالانسان جسم قولمزدر * پس جسم حکمدر واول
حیواندن علتدر اعمدر زیرا هرجسم حیوان دکلدر وحکمك مساوی اولدیغنه مثال الانسان حيوان وكل
حيوان حساس فالانسان حساس قولمزدر وحساس حیوانه مساویدر وحد اوسط علتله تسمیه اولندی
زیرا قیاس ایچون علت صوریه کبیدر بلکه نتیجه‌نك حصولنه علتدر زیرا اکر حد اوسط اولمیه جق اولورسه
مقدمتین بیننده نتیجه حاصل اولمز (وان لم يكن كذلك فانه ينتج نتيجة غير صادقة) واکرچه کیم علتدن اعم
ویاخود اکا مساوی اولمیه جق اولورسه پس حکم نتیجهٔ غیر صادقه‌یی منتج اولور مثلا کل انسان حیوان
وبعض الحيوان فرس قولمز کبی * پس كل انسان فرس وبعض الانسان فرس صادق اولمز * پس نتیجه‌نك

وحکمك

وحکمك صدقی ترکیبك شرط مخصوص اوزره اولمسیدر وعدم صدقی نتیجه‌نك شرط مخصوص اوزره
اولمامسیدر) (وهذا موجود فى العالم مثل اضافة الافعال الى العبد معراة عن نسبتها الى الله او اضافة التكوين
الذى نحن بصدده الى الله مطلقا) (یعنی نتیجهٔ غیر صادقه‌نك انتاجی ویاخود نتیجه‌نك عدم صدقی عالمده
موجوددر افعالك عبده اضافتی کبی انلر اللهه نسبت ایتمکدن انلر معرا اولدیغی حالده یعنی بحکم فعل
عبده اسناد اولنسه که عبد انك فاعلیدر حق طرفندن امر ایله ویاخود افاضهٔ وجود ایتمکله اول فعل حقه
نسبت اولنمقدن معرا اولدیغی حالده پس نتیجه غیر صادقه اولور زیرا عبد قابلدر وقابلك کندی نفسندن
وجودی یوقدر * پس نتیجه‌نك حصولنده قابل کندی نفسیله کافی دکلدر زیرا برشیئ که کندی نفسندن
موجود اولمیه انك وجودی آخردن مفاد اولان شیئ آخری نیجه ایجاد ایده بیلور * پس فاعلدن لابددر وفاعل
حقیقتده حقدر وعبد حقك وجودیله موجوددر انك قوتیله متصرفدر * پس عبد قابل حقك وجودیله
فاعل اولور * پس عبده اولان حقك وجودندن قطع نظرفعلی عبده اسناد ایتمك صحیح دکلدر ویاخود
شول تکوینك مطلقا اللهه اضافتی کبی که بز انك صددنده ایز یعنی افعالی مطلقا اللهه اسناد ایتمك عین عبددن
افعال معرا اولدیغی حالده صحیح دکلدر زیرا فاعلدن اثر قابلسز متصور دکلدر * پس فعل مطلقا حقه اسناد
اولنمز پس اضافتیندن هر بریسی کذب محضدر زیرا تکوینه امر حقدندر وتکوین عبددندر) (والحق
ما اضافه الا الى الشيئ الذى قيل له كن) (وحال بوکه حق تعالی تکوینی مضاف قیلمدی الا شول شیئه که جانب
حقدن اکا کن دینلدی * پس حق تکوینی شیئه اسناد ایتدی امر الهی به انك امتثالی قتنده پس تکون
امر اللهدندر وتکون وامره امتثال شیئدندر (ومثاله اذا اردنا ان نستدل) ای ان نورد دلیلا (على ان وجود
العالم عن سبب فنقول كل حادث فله سبب فمعنا الحادث والسبب ثم نقول فى المقدمة الاخرى والعالم حادث
فتكرر الحادث فى المقدمتين والثالث) ای المفرد الثالث (قولنا العالم فانتج ان العالم له سبب فظهر) وفى نسخة
(وظهر فى النتيجة ما ذكر فى المقدمة الواحدة) وبعض نسخه‌ده الواحدة قولی واقع اولمدی (وهو السبب) یعنی
نظام مخصوص وشرط مخصوص اوزره که انك انتاجی صادقدر ثلاثه‌دن مرکب اولان دلیلك مثالی بحکم
بز دالك که بر دلیل ایراد ایده وز عالمك وجودی سببدن حاصل اولدیغنه یعنی بز ان وجود العالم عن سبب دیسك
پس انك دلیلنده بز دیرز کل حادث فله سبب وبو مقدمهٔ کبرادر یعنی هر حادث ایچون بر سبب حاصلدر * پس
بزم ایله الحادث والسبب موجوددر یعنی مقدمه‌دن الحادث والسبب قولمزی اخذ ایدوب حفظ ایدرز اندنصکره
مقدمهٔ اخراده که مقدمهٔ صغرادر بز دیرز والعالم حادث وعالم حادثدر * پس مقدمتینده حادث متکرر
اولدی ومفرد ثالث که حد اصغردر بزم العالم قولمزدر که مقدمتینده تثلیث انکله حاصل اولور * پس دلیل ان
العالم له سبب نتیجه سنی انتاج ایتدی پس مقدمهٔ واحده‌ده که مقدمهٔ کبرادر ذکر اولنان شیئ نتیجه‌ده ظاهر
اولدی واول شیئ مذکور سببدر یعنی نتیجه‌ده سبب ظاهر اولدی ومقدمه‌ده انکله حکم اولندیغی کبی نتیجه‌ده
دخی انکله حکم اولنوب له سبب دینلدی پس ان وجود العالم عن سبب مدعامزده دلیلك ایرادی بووجهله در
ترتیب كل حادث فله سبب والعالم حادث فالعالم له سبب وبو شکل رابعدر که انده حد اوسط کبراده محمولدر وصغراده
موضوعدر وشکل اوله رد اولنوب دینلور العالم حادث وكل حادث فله سبب فينتج العالم له سبب * پس مقدمه‌ده
مذکور اولان سبب نتیجه‌ده ظاهر اولدی) (فالوجه الخاص هو تكرار الحادث والشرط الخاص هو عموم العلة)
پس مثال مذکورده وجه خاص حد اوسط اولان الحادث قولنك مکرر اولمسیدر وشرط خاص علتك عموم
اولمسیدر یعنی وجودك علتی وسببی عام اولمقدر زیرا هرشیئ که حادثدر وجودنده اول شیئ بر علته وبر سببه
محتاجدر وعموم العلة قولندن مراد خارجده علتك عمومیدر که عالمك حدوثنه سبب اولان شیئدر که مثال
مذکورده انکله حکم اولندی وعین حکم اولدی واول له سبب قولمزدر برهانده حد اوسط اولان علت که
حادثدر مراد دکلدر زیرا برهانده علت حکمك علتیدر وجودك علتی دکلدر پس مراد اولان وجودك علتیدر که
انکله حکم اولنور واولدخی عین حکمدر) (لان العلة فى وجود الحادث السبب وهو عام فى حدوث العالم عن الله)
زیرا حادثك خارجده وجودنه علت سببدر وسبب عامده الله تعالیدن عالمك حدوثنده * پس سبب حادثه نسبت
اولندقده آنك عام اولدیغی بودر زیرا سبب حقه شاملدر زیرا کن امریله حق تعالی حقایق عالمك تکوینه امر

ایدرودخی عالمه شاملدر زیرا عالم استعداد غیبیله امر تکوینک استماعی قتنده متأثر اولمغله امره امتثال ایدوب
متکون اولور قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب الثانی والثمانین ومائة فی الفتوحات ولما لم یصح الوجود اعنی
وجود العالم الا بالقول من الله والسماع من العالم یظاهر وجود طرق السعادة وعلم الفرق بینهما وبین طرق
الشقاء الا بالقول الالهی والسماع الکونی وبوسبب معنویدر وسبب سبب خلقیه دخی شاملدر بومخلوقک
وجودی برمخلوقک وجودنه که اندن مقدم مخلوقدر نسبت اولندیغی کبی یا نسبت فعلیه ایله ویا نسبت
خاصه ایله وبوسبب عقل اولدن غیری جمیع موجوداتده موجوددر وحدوث خارجده عالمه مخصوصدر
وحدوث دخی محدثاتک کاینه نسبتله عامدر ولکن سبب اندن اعمدر وبوتقدیرا اوزره فی حدوث العالم قولنده
فی طرق معناسنه در وسبب ذی السبب اولان شیئه نسبتله حادثدن اعم اولدیغی اعتبارا اولندقده پس دیمک
اولور عالمک حدوثی ایچون سببک ثبوتی عالمک الله دن حدوثندن اعمدر زیرا شول شیء که انکچون سبب حاصلدر
عالمدن وعالمک الله دن حدوثندن انکچون اعمدر زیرا اسماء الهیه وصفات ربانیه عالمدن دکلدر ولکن بونلر
حضرت الوهیتده متحققه اولمقده فیض اقدسه ونفس رحمانی وعمائیه محتاجه در (اعنی الحکم) یعنی السبب
قولمدن بنم مرادم حکمدر له سبب دیمکله یعنی عالم ایچون سببک ثبوتیله حکمدر * پس حادثده حدوثک علتی
وسببی عام اولدیغی کبی مثال مذکورده سببله حکم دخی بونده عام اولور * پس عموم العلة قولندن مراد
خارجده عام اولان سببله حکم دخی بونده عام اولور * نته کیم بوندن اول والشرط المخصوص ان یکون الحکم
اعم من العلة اومساویا لها دیدی پس سبب اولان حکم اعمدر حکمک علتندن که حدوثدر * پس بوقیاس
کبری کلیه اولور * پس نتیجه سی صادقه اولور (فتحکم علی کل حادث ان له سببا سواء کان ذلک السبب) ای
سبب الحکم فی البرهان وهو الحد الاوسط (مساویا للحکم او یکون الحکم اعم منه فیدخل تحت حکمه فتصدق
النتیجة) پس بز هر حادث اوزره حکم ایدرز که تحقیق انکچون سبب ثابتدر کل حادث فله سبب دیمکله علی
السویه درکرک برهانده حد اوسط اولان سبب که بزم مثالمزده الحادث قولمزدر حکمه مساوی اولسون فحکم
بزمثالده حادثدن حدوث ذاتیله حادثی مراد ایلسک زیرا حدوث ذاتیله حادث مساویدر شول شیئه که انکچون
سبب حاصلدر وکرک حکم اندن اعم اولسون فحکم بزحادثدن حادث زمانی مراد اینسک * پس حادث سببک
حکمی تحتنه داخل اولور * پس نتیجه صادقه اولور زیرا قیاسک شرطی اولان کلیه کبری اندهموجوده در)
(فهذا ایضا قدظهر حکم التثلیث فی ایجاد المعانی التی تقتنص بالادلة) کلامده تقدیم وتأخیر واردر ای فهذا
حکم التثلیث قدظهر فی ایجاد المعانی التی تقتنص بالادلة ایضا فهذا مبتدادر مذکوره اشارت ایدروحکم
التثلیث قولی ندادن بدلدر ویاخود عطف بیاندر وقدظهر ضمیری حکمه راجع وظهر جمله سی مبتدانک
خبریدر پس مذکور یعنی حکم تثلیث تحقیق ظاهر اولدی شول معانینک ایجادنده که ادله ایله اکتساب
واصطیاد اولنور ایجادعامده تثلیث ظاهر اولدیغی کبی وجائزدرکه هذا مبتدا اوله وحکم التثلیث قولی خبر اوله
وقدظهر جمله سی حکم التثلیث قولی ایچون صفت واقعه اوله یعنی حکم مذکور شول تثلیث حکمیدرکه
ادله ایله اکتساب اولنان معانینک ایجادنده ظاهر اولدی وهذا مبتدا اولوب حکم التثلیث قولنه اشارت اولمق
جائزدر * پس وقدظهر جمله سی اکا خبر واقع اولور یعنی بوحکم تثلیث تحقیق ظاهر اولدی ادله ایله اکتساب
اولنان معانینک ایجادنده (فاصل الکون التثلیث) پس مقدمات مذکوره دن ظاهر اولدی که کونک
اصلی تثلیثدر جانب حقدن وجانب کوندن پس فاصل الکون التثلیث قولی فقام اصل التکوین علی
التثلیث قولندن بومحله کانجه ترتیب اولنان مقدمات ایچون نتیجه کبی اولدی (ولهذا کانت حکمة صالح
علیه السلام التی اظهرها الله تعالی فی تأخیر اخذ قومه ثلاثة ایام وعدا غیر مکذوب * یعنی کونک اصلی تثلیث
اولدیغندن اوتری صالح علیه السلامک حکمتی که الله تعالی انی اظهار ایلدی قومنک اوچ کون تأخیرنده
وعد غیر مکذوب اولدی یعنی صالحک قومی اهلاک کنده الله تعالی اوچ کون تأخیر ایدوب اوچ کون تمام اولدقده
انک وعدی صحیح اولدیغنک حکمتی بودرکه اهلاکه استعداد اوچ کونده حاصل اولور * پس اهلاک تثلیثک
حصولی قتنده حاصل اولدی ایجاد تثلیثک قتنده حاصل اولدیغی کبی اظهر الله قولنده ضمیر مفعول محذوفدر
ای اظهرها الله وضمیر حکمته عائددر وفی تأخیر قولی کانت قولنه متعلقدر وثلاثة ایام قولی تأخیردن

مفعولیة اوزره منصوبدر ووعدا قولی نصب ایله کانت قولنک خبری واقع اولور ووعدا قولی فعل محذوف ایچون
مصدر اولوب کانت قولنک خبری محذوف اولمق جائزدر ای ولهذا کانت حکمة صالح فی تأخیر اخذ قومه
ثلاثة ایام حیث وعدا غیر مکذوب مبنیة علی التثلیث یعنی صالح علیه السلامک قومی اخذنده الله تعالی اوچ
کون ایتدیکنک حکمتی اوچ کون وعد غیر مکذوب ایله وعد ایتدیکی حیثیتیله تثلیث اوزره مبنیه اولدی وفی
تأخیر قولی اظهر قولنه متعلق اولمق جائزدر یعنی صالحک حکمتی که الله تعالی آنی اظهار ایلدی قومنک اوچ
کون اخذی تأخیرنده وعد غیر مکذوب اولدی وبعض نسخه ده وعد غیر مکذوب رفع ایله واقع اولدی نته کیم
مصحفک لفظیدر حکایت اوزره ایراد ایلدی * پس مبتداء محذوفک خبری اولور ای وذلک وعد غیر مکذوب (فانتج
الوعد والتثلیث (صدقا وهو) وفی نسخة) وهی الصیحة التی اهلکهم بها فاصبحوا فی دارهم جاثمین) پس صالح
علیه السلامک وعدی ویاخود ثلثة ایام قولنده اولان تثلیث صدقی یعنی نتیجهٔ صادقه یی انتاج ایتدی
ونتیجه نک صدقی شول صیحه درکه حق تعالی انلری اول صیحه ایله اهلاک ایلدی پس انلر دارلرنده جاثمین
یعنی صدورلرن ارضه واضعین یعنی هالکین اولدقلری حالده صباحه داخل اولدیلرکه مقاملرندن قیامه قادر
اولمدیلر یقال جثم الطائر اذا نام والصق صدره الی الارض وکذا الانسان وبابه دخل * پس اوچ کونده انلرک
اهلاکلرینه استعداد حاصل اولدقده تثلیث انلری اهلاک ایدن صیحه یی انتاج ایتدی وهو ضمیری صدقه عائددر
وضمیر هی اولدقده نتیجه یه عائد اولور ویاخود صدقه عائد اولور خبر اولان الصیحة قولنه تغلیبدن اوتری ضمیر
تأنیث ایراد اولندی پس شیخ رضی الله عنه تدریج ایله اهلاکه استعدادلرینک حصولن بیان ایدر (فاول یوم
من الثلاثة اصفرت وجوه القوم وفی الثانی احمرت وفی الثالث اسودت) (پس اوچ کوندن اولکی کون قوم
صالحک وجوهی انده زیاده صاری اولدی بوتقدیرا اوزره اول قولی مبتدا اولور واصفرت جمله سی خبر اولور
وظرف مقدر اولور ای فاول یوم من الثلثة اصفرت فیه وجوه القوم وجائزدرکه فاول قولی اصفرت قولندن
ظرفیت اوزره منصوب اوله وبووجهه وفی الثانی وفی الثالث قولی دلالت ایدر ای فاصفرت اول یوم من الثلاثة
وجوه القوم یعنی اوچ کوندن اولکی کونده قومک وجوهی زیاده صاری اولدی وایکنجی کونده زیاده قزل
اولدی واوچنجی کونده زیاده قاره اولدی * فلما کملت الثلاثة صح الاستعداد فظهر کون الفساد فیهم فسمی
ذلک الظهور هلاکا * پس وقتا کیم ایامدن ثلاثه کامله اولدی اوچ کون کامل اولدی هلاکه اولمغه استعداد
صحیح اولدی پس انلرده فسادک کونی ظاهر اولدی پس اول ظهور هلاک ایله تسمیه اولندی * پس انلرک
هلاکی صدقی ایامدن تثلیثک وجودی قتنده حاصل اولدی * فکان اصفرار وجوه الاشقیاء فی موازنة اسفار
وجوه السعداء فی قوله تعالی وجوه یومئذ مسفرة من السفور وهو الظهور کما کان الاصفرار فی اول یوم ظهور
علامة الشقاء فی قوم صالح علیه السلام) (پس اشقیا وجوهینک اصفراری الله تعالینک وجوه یومئذ مسفرة
قولنده سعدا وجهینک اسفاری موازنتنده اولدی ومسفره سفوردن مأخوذه در وسفور دخی ظهوردر
نته کیم اصفرار اولکی یومده قوم صالحده شقاء علامتنک ظهوری اولدی (ثم جاء فی موازنة الاحمرار القائم بهم
قوله تعالی فی السعداء ضاحکة فان الضحک من الاسباب المولدة لاحمرار الوجوه فهی فی السعداء احمرار
الوجنات) اندنصکره قوم صالح ایله قائم اولان احمرارک موازنتنده سعدا حقنده الله تعالینک ضاحکة قولی
کلدی زیرا ضحک احمرار وجوهی مولده اولان اسبابدندر * پس ضحک سعداده وجناتک احمراریدر فهی
ضمیری ضاحکة قولنه عائددر وضاحکة قولندن مراد ضحکدر ذکر سبب وارادت مسبب قبیلندندر وجنة
واوک فتحی وجیمک سکونی وکسری وضمی وفتحیله یکاغک کوز التنده اولان یری یقال الوجنة من الخدین
وهما وجنتان) (ثم جعل فی موازنة تغییر بشرة الاشقیاء بالسواد قوله تعالی مستبشرة وهو ما اثره السرور
فی بشرتهم کما اثر السواد فی بشرة الاشقیاء) اندنصکره الله تعالی اشقیا بشره سنک سواد ایله تغییری موازنتنده
کندیسنک مستبشرة قولنی ایراد ایلدی * واستبشار شول شیدرکه سعدانک بشره لرنده سرورک
تأثیرندن ظاهر اولدی نته کیم سواد اشقیانک بشره سنده تأثیر ایلدی بالسواد قولی تغییر قولنه متعلق اولور
(ولهذا قال فی الفریقین بالبشری ای یقول لهم قولا یؤثر فی بشرتهم فیعدل بها الی لون لم تکن البشرة تتصف به
قبل هذا) یعنی سعدا ایله اشقیانک بشره لرنده تأثیرک وقوعندن اوتری مؤمنین ایله کافرینن فریقین حقنده

حق تعالى بشرايله قائل اولدى يعنى انلره برقول ديركه انلرڭ بشره‌لرنده تأثيرايدر * پس اول قولدن اول متصفه دكل ايدى بوتقديراوزره فيعدل قولنڭ ضميرى قوله راجع اولور وبهاقولنده باتعديه ايچون واقع اولور وضمير بشره‌يه راجع اولور وجائزدركه يعدل قولى صيغهٔ تأنيث ايله واقع اوله ويعدل ضميرى بشره‌يه راجع اوله وباسبب ايچون واقع اوله وضمير مفعول بشرايه راجع اوله) (فقال فى حق السعداء يبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان) پس حق تعالى سعدا حقنده (يبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان) ديدى (وقال فى حق الاشقياء فبشرهم بعذاب اليم) واشقيا حقنده (فبشرهم بعذاب اليم) ديدى (فاثر فى بشرة كل طائفة ما حصل فى نفوسهم من اثر هذا الكلام * پس فريقيندن هربرطائفه‌نڭ بشره‌سنده تأثيرايلدى انلرڭ نفوسلرنده بوكلامڭ اثرندن حاصل اولان شئ يعنى سعدا (يبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان) قوليله متأثراولديلر بوكلام رحمت ورضوانى متضمن اولديغندن اوترى * پس انلرڭ نفوسنده سرور وحبوردن واقع اولان تأثير بشره‌لرنده مؤثراولوب وجوهلرى مستبشره اولدى واشقيادخى فبشرهم بعذاب اليم قوليله متأثراولديلر وبوقول عذاب اليمى متضمن اولمغله پس عذاب اليم بشارتى انلرڭ نفوسنده تأثيرايدوب ظاهراولدى نفوسلرى اندن متأثراولدى واول تأثر انلرڭ بشره‌لرنده تأثيرايدوب ظاهراولدى (فاظهر عليهم فى ظاهرهم الاحكم ما استقر فى بواطنهم من المفهوم فما اثرفيهم سواهم كما لم يكن التكوين الامنهم * پس فريقيندن هربرطائفه‌نڭ ظاهرلرنده ظاهراولمدى الا باطنلرنده مفهومدن مستقر اولان شئ يعنى انلرڭ بشره‌لرنده انلر اوزره ظاهر اولمدى الاكلامڭ مفهومندن انلرڭ باطنلرنده مستقر اولان شيئڭ حكمى پس انلردن غيرى انلرده برشئ تأثير ايتمدى يعنى انلرده واقع اولان تأثيرانلردن غيرى كسنه‌دن واقع اولمدى نته‌كيم انلرڭ تكوينى واقع اولمدى الاكنديلرندن زيرا انلرڭ باطنلرنده مستقراولان تأثيرڭ حكمى ظاهرلرنده تأثيرايتدى نته‌كيم كن قوليله انلر تكوين ايله مأمور اولدقلرنده انلرڭ ذواتلرنده اولان استعدادات خاصه‌لرى وصلاحيت ذاتيه‌لرى حسبيله متكون اولديلر واستعدادلرى حسبيله انلردن تكوين واقع اولدى ولسان اشارت وتحقيق اوزره ديمك اولورسعدا واشقيادن هربرشخصڭ ظاهرنده ايمان واعمال وافعالدن وعلوم واحوال وكمالدن وكذلك كفر وفساد وضلال وعناددن ظاهراولان شئ باطنلرى اولان ذواتلرنده واعيان ثابته‌لرنده مستقر وثابت وباطن اولان شيئدر * پس اثرينه كندى ذواتلرندندر واعماللرى موجبجه مجازات دخى كندى ذواتلرندندر نته‌كيم تكوين انلرڭ متكون اولمغه قابليتلرى اولان اعيان قابله‌لرندندر * پس نه‌صورت اوزره اعيانده ثابت اولديلرسه اول صورت اوزره تكوينى قبول ايدوب امرالهيله متكون اولديلر * پس تكوين انلره اسناد اولنجق انلرڭ ذواتنده بالقوة اولان اعمال واحوال باكه اعمال واحوال مقابله‌سنده واقعه اولان مجازات بطريق احرى انلره اسناداولنور * پس بوسردن اوترى شيخ رضى الله عنه) (فلله الحجة البالغة على الناس) (ديدى * پس ناس اوزره الله ايچون حجة بالغه ثابته‌درناس استعدادلريله اشقيا اولدقلرنده زيراحق فيض رحمانيله انجق انلره وجود اعطا ايدر * پس اكرانلرڭ ذواتنده خيره وسعادته انلرڭ استعدادلرى ثابت اولديسه الله تعالى انڭ وجودن انلره اعطا ايدر واول وجودايله انلردخى ظاهراولورلر واكرانلرڭ استعدادى خيرڭ ضدى اولان شئ اوزره ثابت اولديسه آنڭ حسى اوزره الله تعالى انلره وجود اعطا ايدر * پس انلردخى صورت شقاده ظاهراولورلر (وماظلمهم الله ولكن كانوا انفسهم يظلمون فمن فهم هذه الحكمة وقررها فى نفسه وجعلها مشهوداله اراح نفسه من التعلق بغيره واعلم انه لا يؤتى عليه بخير ولا شر الامنه واعنى بالخير ما يوافق غرضه ويلائم طبعه ومزاجه واعنى بالشر مالا يوافق غرضه ولا يلائم طبعه ولا مزاجه * پس بركسنه كه بوحكمت فرديهٔ الهيه‌يى فهم ايلسه وانى كندى نفسنده تقرير ايلسه وانى كنديسى ايچون مشهود ايلسه يعنى انى كندى نفسى مرآتنده تقرير ايدوب مشاهده ايتسه وانڭ مشاهده‌سيله قريرالعين اولسه كندى نفسنه راحت اعطا ايدرا كا اصابت ايدن امورڭ غيره تعلقندن غيره اسناد ايتمكدن ودخى عالم اولوركه تحقيق آنڭ اوزره خيرايله ودخى شرايله ايتان اولنمز يعنى خير وشردن برشئ اكا اعطا اولنمز الاكندى ذاتندن وبنم خيردن مرادم آنڭ غرضنه موافق وطبعنه ومزاجنه ملايم اولان شيئدر وشردن بنم مرادم آنڭ غرضنه موافق اولميان وطبعنه ومزاجنه ملايم اولميان شيئدر (امدى) شويله معلوم اوله كه هرشيئڭ حقيقتى ازلا حق ايچون اولان آنڭ معلوميتى صورتيدر واول صورت

حضرت علميه‌ده صورت علميه اوزره‌در وانڭ لوازم قريبه‌سى ولوازمنڭ لوازمى وانلرڭ لواحقى آنڭ حقيقتى ايچون ذاتيدر حق ايچون مجعوله دكلدرزيرا انلر اعيانده موجوده دكلدرباكه حق ايچون حقڭ وجودنده ثابته‌در وجود عينيده موجوده دكلدر وهركسڭ ايجادنه قدرت متعلقه اولمزالا ازلا آنڭ حقيقتى اقتضا ايتديكى شئ حسبيله كرڭ انبيا عليهم السلامدن واولياى كرامدن اولسون وكرڭ غيريدن اولسون پس الله تعالى اكا خيردن اعطا ايتديكى شيئى اعطا ايتمز الا ازلاعين ثابته‌سى وحقيقتى اقتضا ايتديكى شئ حسبيله وكذلك شرى دخى اعطا ايتمز الا كندى ذاتندن وهرشخصڭ غرضنه موافق وطبعنه ملايم اولان شئ خيردر وآنڭ غرضنه موافق وطبعنه ملايم اولميان شئ شردر * پس انكچون اهل جهنم جهنمده انلرڭ طباعنه غير ملايم واغراضنه غير موافق اولان شيئله معذب اولورلر ومضى احقابدنصكره انلرڭ طباعنه غير ملايم اولان شيئه اعتبار تحصيل ايتمكله اندن منافرت رفع اولنوب انلرڭ طباعنه موافق اولور وانلره عذاب وشر اولمز * پس انكچون اهل جهنمڭ عذابى جهنمده عذوبته متبدل ورحمة وراحته آئل اولور وصورت عذابده شر ايكن واعتباردن اول انلرڭ طباعنه غير ملايم ايكن) (ويتيم صاحب هذا الشهود معاذير الموجودات كلها عنهم وان لم يعتذروا ويعلم انه منه كان كلما هو فيه كما ذكرناه اولا فى ان العلم تابع للمعلوم فيقول لنفسه اذا جاءه ما لا يوافق غرضه) (وبوشهودڭ صاحبى جميع موجوداتڭ معاذيرنى انلرڭ طرفندن اقامت ايدروا كرچه كيم انلر اعتذار ايتمديلر وعالم اولورلر كه تحقيق شأن بودركه اندن حادث واندن حاصل اولدى هرشئ كه كندى نفسنده بالقوة ايدى نته‌كيم برآنى ذكرايتدڭ ان العلم تابع للمعلوم قولمزده يعنى علم معلومه تابعدر وقدرت وايجاد صورت علميه حسبيله‌در * پس تحقيقكم آنڭ غرضنه موافق اولميان شئ اكا واصل اولسه كندى نفسنه خطاب ايدوب دير) (يداك اوكتا وفوك نفخ) (يعنى سنڭ اللرڭ بغلدى وسنڭ اغزڭ نفخ ايتدى يعنى سكا واصل اولان شئ غيردن دكلدر سنڭ اعمالكدندر وسنڭ حقيقتكدن نفس رحمانيله منفوخ اولان شيئدر وعرب بيننده بومثل سائردر شول كسنه ايچون ضرب ايدرلر كه عملنڭ مقتضاسى اولان مصيبته مبتلا اولوب متفجر اولسه وبومثلڭ اصلى بودركه بركسنه بحرڭ جزائرنده برجزيره‌ده ايدى * پس ديلدى كه برطولوم‌له بحر اوزره عبور ايليه * پس طلومه نفخ ايتدى واللرى ايله آنى باغلدى ولكن باغى محكم ايتمدى * پس اول طوم ايله بحرڭ اورتاسنه كلدكده طولم ايچنده اولان ريح چقدى واول كسنه غرق اولدى * پس وقتا كيم بوغرقده انى موت احاطه ايلدى خلاص اولمغيچون بركسنه‌دن مدد طلب ايتدى * پس اول كسنه اكا ايتدى يداك اوكتا وفوك نفخ وحديثده) (من وجد خيرا فليحمد الله ومن وجد غير ذلك فلا يلومن الا نفسه) (وارد اولدى وقال تعالى) (لها ما كسبت وعليها ما اكتسبت والله يقول الحق وهو يهدى السبيل) (وحقڭ قولى حقدر وسبيله هادى اولان حقدر * پس ذكر اولنان كلامده مظهر كاملدن واقع اولان آنڭ قولنى تصديق ايله تا كيم سبيل وحدت اوزره مهتدى وطريق توحيد اوزره هادى اوله‌سن)

فص حكمة قلبية فى كلمة شعيبية

(اعلم ان القلب اعنى قلب العارف بالله هو من رحمة الله وهو اوسع منها فانه وسع الحق جل جلاله ورحمته لا تسعه) شويله بيل تحقيق قلب اعنى عارف باللهڭ قلبى رحمة الهيه‌دندر وقلب عارف رحمت الهيه‌دن اوسعدر زيرا اول حق تعالى يه واسعدر يعنى سعت قابليه ومظهريت كليه ايله صورت اسمائيهٔ الهيهٔ جمعيه‌يه واسعدر وحالبوكه حقڭ رحمتى حقه واسعه دكلدر وشيخ رضى الله عنه قلبى قلب عارفله تفسير ايلدى زيرا خواص اوليا اقتنده قلب غير عارف قلب دكلدر وعارف بالله قلبندن غيرى اسماء الهيه‌يى عارف اولان قلب دخى بونده مراد دكلدر زيرا عارف باللهڭ قلبندن غيرى اسمائى عارف اولان قلب جزئيدر ظهور كليله حقڭ مظهريتنه آنڭ قابليتى يوقدر وعارف باللهڭ قلبى على الانفراد جميع اسمانڭ مظهرى وعارفيدر ومظهريت كليه ايله منفرده‌در وعارف باللهڭ قلبى عطيهٔ الهيه‌دندركه رحمت محضه‌دن اكا اعطا اولنمشدرور رحمت الهيه‌دن اوسع اولديغنڭ وجهى بودرز يرا رحمت صفات الهيه‌دن برصفتدر وبرشاندر وبرشيئدر جميع اسما وصفات الهيه جمعيتنڭ صورتنه واسعه دكلدر وصورت الهيه رحمته صغمز وقلب عارف بالله حقه واسعدر وحق صورت الهيهٔ جمعيهٔ ذاتيه ايله تجلى طريقيله اكا صغمز قال عليه السلام حكاية عن الله تعالى ما وسعنى ارضى

ولاسمانی ووسعنی قلب عبدی المؤمن التقی النقی) (هذا لسان عموم من باب الاشارة فان الحق راحم لیس
بمرحوم فلا حکم للرحمة فیه) (یعنی حقك رحمتی حقه واسعه اولدیغی لسان عمومدر اشارت بابندن زیرا حق
راحمدر مرحوم دکلدر * پس رحمت ایچون حقك حقنده حکم ثابت دکلدر یعنی مفهوم اول اوزره اخذ ایدن
علماء ظاهرك لسانیدر که انلرك فهمی لفظندن متبادر اولان مفهوم اول اولمغله اولوا الالباب اولان خواصك
قننده انلرك مرتبه سی مرتبهٔ عوامدر زیرا فهم اول عموم اوزره‌در * پس اول مرتبه ده اولان افرادك کافه‌سنه
شاملدر * پس رحمت حق حقه واسعه اولدیغی اهل عمومك عموما معتقدلرینه اشارت ایدر زیرا حق فهم اول
اربابك عقایدنده راحمدر مرحوم دکلدر واکر رحمت حق حقه واسعه اولیدی حق مرحوم اولوردی * پس
رحمتك حق اوزره حکمی یوقدر و حقه واسعه دکلدر) (واما الاشارة من لسان الخصوص فان الله تعالی وصف
نفسه بالنفس) بفتح الفاء (وهو من التنفیس) واما خواص اهل اللهك لسانی اولان خصوص ایله اشارت
بودر که الله تعالی کندی نفسنی لسان رسول الله (انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن) قولیله نفسله وصف
ایلدی ونفس تنفیسدن مأخوذدر ولسان خواصده راحم ومرحوم حقدر زیرا وحدت وکثرتده حقك
وجودندن غیری وجود یوقدر * پس مقام وحدتدن مقام کثرت وتفصیله فایضه اولان رحمت حقك کندی
نفسنه رحمتیدر زیرا عالمه مسمی اولان اعیان حقك عینیدر * پس حق جمیع واحدیت مقامنده راحمدر
وکثرت وتفصیل مقامنده ظهور جهتیله مرحومدر وکذلك کرب عدمیتده اولان اسماء الهیه‌دن حق
تعالی نفس رحمانیله تنفیس ایتمکله اسما جهتیله دخی حق مرحوم اولور و تنفیس حاری باطندن ارسال ایدوب
هوای باردی اکا ایرادا ایتمکدر تا کیم متنفس کندی قلبنده ادراك ایتدیکی کرب واضطرابدن مستریح اوله
پس متنفس کندی قلبنده اولان کربی رفع ایتمکله متنفس ومستریح اولدیغی کبی اسماء الهیه ذات حقده
مستهلکه ومعدومه ایکن کرب عدمیتدن متضجره اولمغله واسما ارباب اولدیغی حیثیتله جمیع اسمانك
خزینه‌سنده مخزونه اولان انلرك احکام وآثارنی وکندی اعیاننی اظهارا ایتمکده متألمه اولمغله انلری اظهار
ایتمکه طالبه‌در * پس تعین اولك باطنندن منبعث اولان نفس رحمانی اعیان اسما اوزره مرور ایدوب احکام
وآثارنی وصور واعیاننی اظهارا ایتمکله کربدن متنفسه اولور ورحمت رحمانیه ایله اسما دخی مرحومه اولور
(وان الاسماء الالهیة عین المسمی ولیس الاهو وانها طالبة ماتعطیه من الحقایق ولیست الحقایق التی
تطلبها الاسماء الا العالم فالالوهیة تطلب المالوه والربوبیة تطلب المربوب والافلا عین لها الابه وجودا وتقدیرا)
وتحقیق اسماء الهیهٔ ذاته انلرك دلالتی اعتباریله واحدیت ذات حیثیتیله مسمانك عینیدر وحال بوکه اسم
حقیقتده مسمادن غیری وحقك هویتندن غیری دکلدر زیرا ذات هرقنغی صفتله اعتبار اولنورسه اسمدر
وتحقیق اسماء الهیه حقایقدن شول شیئه طالبه‌در که انی اعطا واقتضا ایدر یعنی خزائن اسماده بالقوه
اولان حقایق کونیه‌نك که اسمانك مقتضیاتیدر ظهورنی طالبه‌در وحال بوکه شول حقایق که اسما اکا
طالبه‌در عالمدن غیری دکلدر زیرا اسمانك احکام وآثاری وصور واعیانی حقایق عالمسز متحققه اولمز * پس
الوهیت مألوهه طالبه‌در وربوبیت دخی مربوبه طالبه‌در والا پس الوهیت وربوبیت ایچون عین ثابته اولمز
الا مألوه ومربوب ایله وجودا وتقدیرا یعنی عینا وذهنا یعنی الوهیت که حضرت اسمائیه وحضرت واحدیه‌در که
اسماء الهیه انده ثابته وبری برندن متمیزه‌در * پس الوهیت تحققده مألوهه طالبه‌در زیرا مألوه اولمینجه
اسمانك احکامی وتجلیاتی ظاهره اولمز * پس الوهیت مألوهسز متحققه اولمز وکذلك ربوبیت دخی که حضرت
افعالدر متحققه اولمز الا آنك مربوبی اولان عالمله زیرا حضرت افعالده اولان اسماء افعالك احکام وآثاری
وربوبیت امور اضافیه‌دندر مألوه ومربوب اولان عالمله ثابته ومتحققه اولورنته‌کیم عالم دخی وجود ایله
متصف اولمز الا اسمانك انده ظهوری وتجلیسیله پس کرك تعقلده وکرك خارجده الوهیت وربوبیت ایچون
عین ثابته اولمز الا مألوه ومربوب ایله وجودا وتقدیرا یعنی عینا وذهنا الوهیت که حضرت اسمائیه
وحضرت واحدیه‌درکه اسماء الهیه انده ثابته وبری برندن متمیزه‌در پس الوهیت تحققده مألوهه طالبه‌در
زیرا مألوه اولمینجه اسمانك احکامی وتجلیاتی ظاهره اولمز پس الوهیت مألوهسز متحققه اولمز وکذلك ربوبیت
دخی که حضرت افعالدر متحققه اولمز الا آنك مربوبی اولان عالمله زیرا حضرت افعالده اسماء افعالك احکامی

وآثاری وربوبیتی مظاهر عالمده ظاهره اولمینجه اسماء ایچون اعیان ثابته اولمز پس ربوبیت دخی ثابته اولمز
الا مربوب ایله ومربوب عالمدر پس الوهیت وربوبیت امور اضافیه‌دندر مألوه ومربوب اولان عالمله ثابته
ومتحققه اولورنته‌کیم عالم دخی وجود ایله متصف اولمز الا اسمانك انده ظهوری وتجلیسیله پس کرك تعقلده
وکرك خارجده الوهیت وربوبیت ایچون عین ثابته اولمز الا مألوه ومربوب ایله خالق مخلوق ایله وقادر مقدور ایله
ورازق مرزوق ایله متحقق اولوب حکمی وولایتی انکله ظاهر اولدیغی کبی ولیس قولنك ضمیری اسمه راجعدر
وانها ضمیری اسمایه راجعدر (ماتطلبه من الحقایق) قولنده ما موصوله‌در وفاعل ضمیری اسمایه راجعدر
ومفعول ضمیری مایه راجعدر ومن بیان ایچوندر ومافیء بیان ایدر والا قولنك جوابی محذوفدر ای وان لم تکن
الالوهیة والربوبیة طالبة للمألوه ولامربوب فلا تحقق لشیء منهما فلا عین) قولی شرط مقدره جوابدر ای اذا کان
تحقق الالوهیة والربوبیة موقوفا علی المألوه) والمربوب فلا عین لها الا به) والا قولی استثنا ایچون اولان
الا اقسامندن دکلدر بلکه کلمتاندر بریسی ان شرطیه‌در وبریسی لاء نافیه‌در) (والحق من حیث ذاته غنی
عن العالمین والربوبیة مالها هذا الحکم) (وحق ذاتی حیثیتیله اسما وصفاتك انده اعتباری یوقدر عالمیندن غنیدر
وحال بوکه ربوبیت ایچون عالمیندن غنی اولمق حکمی ثابت دکلدر بلکه بو حکمك خلافی ثابتدر زیرا ربوبیت
عالمله محققه‌در پس ربوبیت عالمیندن غنی اولمق حکمیله متصفه دکلدر (فبقی الامر بین ماتطلبه الربوبیة وبین
ماتستحقه الذات من الغنی عن العالم) (پس امر ربوبیتی مطلوبی اولان عالمه توقفی اعتباریله مفتقر اولمق
بیننده وذات اعتباریله عالمیندن غنی اولمق بیننده باقی قالدی * پس حق ذات حیثیتیله عالمیندن واسمادن غنیدر
وربوبیت حیثیتیله دکلدر * پس شیخ رضی الله عنه ینه توحیده رجوع ایدوب ایتدی) (ولیست الربوبیة علی
الحقیقة والاتصاف الاعین هذه الذات) (وحال بوکه ربوبیت حقیقت واتصاف اوزره بو ذات غنیه‌نك عینندن
غیری دکلدر زیرا ربوبیت دخی سائر نسب ذاتیه کبی ذاتده بر نسبتدر که انك عینیدر پس رب ذاتدن غیری
دکلدر یعنی ذاتك عینیدر نسبت اعتباریله زیرا ذات نسب اسمائیه ایله وصفت ربوبیتله ظاهره‌در) (فلما تعارض
الامر بحکم النسب) (پس وقتا کیم امر نسبك حکمی سببیله متعارضه اولدیسه زیرا نسب ذاتیه وحدت
واطلاق اوزره‌در انلر عالمه مفتقره اولمغله عدم غنایی مقتضیه‌در پس غنا وافتقار امران متعارضاندر وکذلك
نسب اسمائیه دخی بری برینه متعارضه ومتقابله‌در لطف وقهر ورحمت ونعمت وهدایت وضلال کبی) (ورد
فی الخبر ما وصف الحق به نفسه من الشفقة علی عباده) (لمانك جوابیدر یعنی خبرده وارد اولدی شول شیء که حق
انکله کندی نفسنی وصف ایلدی واول شیء حقك کندی عبادی اوزره واقعه اولان شفقتیدر یعنی شفقتدر
یعنی الله تعالی (والله رؤف بالعباد) قولیله کندی عبادی اوزره شفقتی کندی نفسنه اسناد ایتدی وآنك
عبادنه شفقتی آنلره رحمتیدر پس حق تعالی شفقتیله عبادنه رحمت ایتدی وعبادنه رحمت ایتمك عبادنه طالبه
اولان وعبادنده ظاهره اولان اسمایه رحمتیدر زیرا اسمانك کمالاتی اعیان عالمه اولان عبادك مظاهریله ظاهره
اولور وربوبیت آنلره متوقفه‌در آنلر ایله ثابته اولور * پس حقك عبادی اولان اعیان عالمه حقك رحمتی کندی
اسمانه رحمتیدر) (فاول مانفس عن الربوبیة بنفسه المنسوب الی الرحمن بایجاده العالم الذی تطلبه الربوبیة
بحقیقتها وجمیع الاسماء الالهیة) (فاول قولی مبتدادر وما مصدریه‌در ونفس ضمیری حقه راجعدر وعن وبنفسه
قولنده بانفس قولنه متعلقدر وبایجاده قولی خبردر (ای قال تنفیس الحق بایجاده) وایجاده قولنده ضمیر حقه
راجعدر مصدر فاعله مضافدر والعالم قولی ایجاد قولی ایچون مفعولدر وجمیع قولی رفع ایله الربوبیة قولنه
معطوفدر یعنی دیمك اولور پس اولکی تنفیس که حق تعالی رحمانه منسوب اولان نفسیله ربوبیتدن
تنفیس ایتدی آنك عالمی ایجادیله واقع اولان تنفیسدرکه ربوبیت حقیقتیله اول عالمه طالبه‌در وجمیع اسماء
الهیه دخی اکا طالبه‌در وجائزدرکه اول قولی مبتدا اولوب ما الذی معناسنه اوله وبایجاده قولنده ضمیر مفعول
مایه راجع اوله والعالم قولی رفع ایله مبتدانك خبری اوله ای فاول شیء بایجاده نفس الحق عن الربوبیة بنفسه
المنسوب الی الرحمان العالم الذی تطلبه الربوبیة بحقیقتها وجمیع الاسماء الالهیة یعنی اولکی شیء که حق انی ایجاد
ایتمکله ربوبیتدن تنفیس ایتدی رحمانه منسوب اولان انك نفسیله عالمدرکه ربوبیت حقیقتیله اکا طالبه‌در
وجمیع اسماء الهیه دخی اکا طالبه‌در (المدی) حضرت ربوبیت اسماسنك احکام وآثاری اظهارنده کمال کربده ایدی

پس جميع اسماء الهيه نك مطابى اولان عالمى حق تعالى نفس رحمانيسيله ايجادا يتمكله حضرت ربوبيت وجميع
اسماء الهيه متنفسه اولدى وعالمك ايجاديله ربوبيتك كمالاتى واسمانك احكام وآثارى ظاهره اولدى ومرتبهٔ
ربوبيت مرتبهٔ ثالثه در اسما وصفات مرتبه سى اولان مرتبهٔ الوهيت اندن اقدمدر تنفيس اول ربوبيتدن دكلدر
تنفيس اول ذات حقده بالقوه اولان اسماء الهيه يى نفس رحمانيله حضرت علميه ده اظهارا يتمكله دركه اسما
برى برندن انده متميز اولور وبعده اسماء الهيه ده بالقوه اولان آنلرك احكام وآثارنى مظاهر اعيان عالمده نفس
رحمانى ايجادا يتمك تنفيس ثانيدر پس مرتبهٔ ربوبيتدن تنفيس اول ايجاد عالمده در زيرا عالم اولان مربوب ايله
ربوبيت متحققه اولور ومرتبهٔ ربوبيتده اولان اسمانك احكام وآثارى انكله ظاهره اولور پس مرتبهٔ ربوبيتده ايجاد
عالمله واقع اولان تنفيس اول مطلقا تنفيس اول دكلدر (فثبت) وفى بعض النسخ (فثبت من هذا الوجه ان رحمته
وسعت كل شيء فوسعت الحق) (پس بووجهله ثابت اولور وياخود ثابت اولدى كه تحقيق حقك رحمتى هرشيئه
واسعه اولدى پس حقه دخى واسعه اولدى زيرا حق اسمانك عينيدر واسمانك حضرت علميه ده ظهورى حسبيله
وانده برى برندن انلرك تميزى حيثيتيله انلر رحمت ذاتيه ايله مرحومه در واسمانك ربوبيتى مظاهر عالمده ظاهر
اولمغله انلر رحمت رحمانيه ايله مرحومه در زيرا نسب اسمائيه نك وجودى عالمه واعيان عالمه متوقفدر پس رحمت
جميع اعيان واسمايه واسعه در) (فهى اوسع من القلب او مساوية له فى السعة) (پس رحمت قلبدن اوسعدر زيرا
رحمت جميع اشيايه واسعه در وقلب اشيادن برشيئدر وياخود رحمت سعتده قلبه مساويه در (ماوسعنى ارضى
ولاسمائى ووسعنى قلب عبدى المؤمن مفهومى اوزره قلب حقه جميع اسماايله واسعدر پس رحمت دخى اسماء
الهيه يه واسعه اولمقده سعتده اكا مساويه در واسماء الهيه اسما اولديغى حيثيتله مرحومه در اسما عين ذات
اولديغى حيثيتله مرحومه دكلدر زيرا غناذاته مصروفدر اسمايه مصروف دكلدر وكذلك قلب عارف كامل
صورت الهيهٔ اسمائيهٔ ذاتيه يه واسع اولمقده ذات واسمادن غيرى دكلدر زيرا حقك تجلى ذاتيسى قلبنده قلب
ايچون وحقدن غيرى برشيء ايچون وجود يوقدر (الحادث اذا قرن بقديم لم يبق له اثر) (هذا مضى) يعنى رحمت حقه
واسعه اولديغى وحق اسما حيثيتيله راحم ومرحوم اولديغى ورحمت قلبدن اوسع وياخود اكا مساوى اولديغى
سبق ايتدى وتمام اولدى وبو بلغا ايچون برطريقدر بوندن بلاغتدن برنوع وارددر وبعضلر ايتديكه بواسلوب فصل
خطابدندر (قال تعالى هذا وان للطاغين لشر مآب) (ثم ليعلم ان الحق تعالى كما ثبت فى الصحيح يتحول فى الصور
عند التجلى وان الحق تعالى اذا وسعه القلب لايسع معه غيره من المخلوقات فكانه يملأه) اندن صكره معلوم
اولسون كه تحقيق حق تعالى تجلى قلبنده صورده تحول ايدر نته كيم صحيحده ثابت اولدى وتحقيق حق قچنكم اكا
قلب واسع اولسه مخلوقاتدن حقك غيرى اولان شيء حقله انده صغمز پس كانه حق تجليله قلبى طولدرر وساحت
قلبى احاطه ايدر * پس غيرانده صغمز پس شيخ رضى الله عنه ايما ايدركه اصحاب اعتقادك قلبى تجلى حسبيله در
وحق متجلى صورده متحولدر پس قلب دخى متقلب ومتحولدر وشول قلب كه حقه واسعدر جميع تجليات الهيهٔ
ذاتيه يه وتجليات اسمائيه يه مستعد اولان قلبدر پس صورت الهيهٔ اسمائيهٔ ذاتيه انده صغدقده مخلوقاتدن
صورت غيرانده صغمز * ومعنى هذا انه اذا نظر الى الحق عند تجليه له لا يمكن ان ينظر معه الى غيره) (يعنى برزم
اذا وسعه القلب لايسع معه غيره من المخلوقات قولمزك معناسى تحقيق قلب قچنكم حقه نظر ايلسه حقك
اكا تجليسى قلبنده قلبه ممكن دكلدركه حقك انده ظهورى وتجليسيله حقك غيرى اولان شيئه اول نظر ايليه
يعنى صورت احديت ذاتيه ايله حق تعالى قلبه تجلى ايدوب انوار تجليات ذاتيهٔ احديه وجه قلبى احاطه ايتدكده
جمال وحدتك اكا تجليسى قلبنده شيء آخره نظرا يتمك ورؤيتين يعنى جمع ايتمك اكا ممكن دكلدر زيرا وحدتك
تجليسى قلبنده كثرت وجوديه وكثرت نسبيه مضمحله اولور زيرا احديت شيء آخرى محو ايدر انك وجودن اقتضا
ايتمز * پس قلبك تجلى حقده انصباغى ونور حقده استغراقى حسبيله اول نظرا يتمز الا حقله حقه كندى نفسنى
وشيء آخرى احساس ايده مز واول تجلى احدى اندن منصرف اولدقده صور خلقيه اعتباريله خلقه نظر ايدر
ووحدت حقيقت اعتباريله حقه نظر ايدر ورؤيتين يعنى اعتبارين مختلفين ايله جمع ايدر (وقلب العارف من السعة
كما قال ابو يزيد البسطامى لو ان العرش وما حواه مائة الف الف مرة فى زاوية من زوايا قلب العارف ما احس به
(قلب العارف قولى مبتدادر ومن السعة قولى خبردر اى وقلب العارف بالغ الى مرتبة من السعة لايحس شيئا

مخلوقا يعنى عارفك قلبى سعتدن برمرتبه يه بالغدركه شيء مخلوقى احساس ايده مز نته كيم ابو يزيد بسطامى ايتدى
العرش وجميع مخلوقات كه عرش انى حاويدر يوز بيك كره يوز بيك عدد ايله معدود اولديغى حالده عارفك قلبى
زوايا سندن برزاويه ده حاصل اوليدى قلب انى احساس ايده مزدى زيرا عرش ومافيه محدود ومتناهيدر
وعارفك قلبى سعتى غير متناهيه در زيرا قلب عارف وجود غير متناهى يه واسعدر وجائزكه من السعة قولنده
من فى معناسنه اوله وكما قال ابو يزيد قولى مبتدانك خبرى اوله اى وقلب العارف فى السعة كما قال ابو يزيد
يعنى سعتده عارفك قلبى ابو يزيدك ديديكى كبيدر) (وقال الجنيد فى هذا المعنى ان المحدث اذا قرن
بالقديم لم يبق له اثر وقلب يسع القديم كيف يحس بالمحدث موجودا) (وجنيد رضى الله عنه بومعناده يعنى قلبك
سعتى حقنده وحقك تجليسى قلبنده قلبك شيء آخرى عدم احساسى حقنده ايتدى تحقيق محدث قچنكم قديمه
مقارن قيلنسه محدث ايچون براثر باقى قالمز وبرقلب جامع وكامل كه قديمه واسع اوله اول محدثى نيجه احساس ايدر
ومحدث موجود اولديغى حالده بوتقديراوزره موجودا بالمحدث قولندن حال واقع اولور پس عارفك قلبنده اولان
قديمه عرش محدث مقارن قيلنسه آنك وجودى واثرى باقى قالمز تاكيم عرش قلبك زوايا سندن برزاويه ده منزوى
اولمغه واحساس اولنمغه آنك قابليتى اوله زيرا برقلب كه وجود غير متناهى اولان حق قديمه واسع اوله وقديم
انك جميع زوايا سنى احاطه ايليه محدثى كندى نفسنده موجود نيجه احداث ايدر زيرا محدث انده مستهلكدر
موجود دكلدر پس احساس اولنمز (كل شيء هالك الا وجهه) فلا شيء مع الحق اذا تجلى بصورته الاحدية لقلب
العارف الكامل) (واذا كان الحق يتنوع تجليه فى الصور فبالضرورة يتسع القلب ويضيق بحسب الصورة التى
يقع فيها التجلى الالهى فانه) (الضمير للشان) (لا يفضل من القلب شيء عن صورة ما يقع فيها التجلى) (وقچنكم
حقك تجليسى صورده متنوع اولسه پس بالضروره قلب متسع اولور وضيق اولور شول صورت حسبيله كه
تجلى الهى اول صورتده واقع اولور زيرا شان بودركه قلبدن برشيء فاضل اولمز شول صورتدن كه تجلى اول
صورتده واقع اولور يعنى صورده حقك تجليسى متنوع اولمغله شول صورت حسبيله كه تجلى الهى انده واقع
اولور قلب متسع اولور وضيق اولور * پس قلب اول صورت حسبيله اولور زيرا قلبده واقع اولان تجليلك
صورتنده قلبدن برشى فاضل اولمز كه تجلى الهى انده ظاهر اولميه يعنى عارفك وياخود انسان كاملك قلبى حقله
دائردر انكيچون حيثيت معينه وقابليت جزئيه وكيفيت مقيده يوقدركه برشيئه مخصوصه اوله شيء آخره شامل
اوليه وحقك اكا تجليسى آنك حسبيله اوله بلكه قابليت كليه ايله مطلقدر حق مطلق حسبيله در وانده
واقعه اولان تجليات الهى صورى ايچون هيولانى القبولدر هرقنقى صورتده حق اكا تجلى ايدرسه كرك صورت
ذاتيهٔ كليهٔ مطلقه ايله تجلى ايتسون وكرك صورت اسمائيهٔ جزئيهٔ مقيده ايله اول تجلى حسبيله اولور پس بحسب
الصورة قلب متسع وضيق اولور وكنديسى هيولانى الوصفدر آنك بروصفى وبررسمى يوقدركه آنك حسبيله
حق اكا تجلى ايليه واما قلوب جزئيه پس اكا مخالفه در * زيرا آنلردن هر بريسى ايچون حيثيت معينه
وكيفيت مقيده وقابليت مخصوصه واستعداد خاص واردركه تجلى الهى آنك حسبيله واقع اولور * پس
قلب متجلى اهلك كيفيتيله تجلى حق متكيف اولور وآنك استعدادى صورتيله متصور اولوب آنك حسبيله
واسع وضيق اولور پس قلب عارف كامل تجلى حق حسبيله متسع اولور وضيق اولور وقلب غير عارف حسبيله
تجلى حق متسع وضيق اولور وآنك قابليتيله متكيف اولور ويوم قيامتده اهل محشره عموما حقك صورده
تحوللك حقيقتى بودر پس انكيچون هرقنقى صورتده حق تجلى ايدرسه عارف انى عارف اولور واكا سجده ايدر
واما غير عارف كه كنديسنك معتقد خاصيله محجوبدر پس كندى صورتى كه اكا معتقددر معتقدى
صورتنده حق اكا تجلى ايتدكده انى عارف اولور واكا اقرار ايدر وكندى معتقدى صورتندن غيرى صور
اعتقاديه دن صورت اخراده تجلى ايتسه اكا انكار ايدر واندن تعوذ ايدر) (فان القلب من العارف او الانسان
الكامل بمنزلة محل فص الخاتم من الخاتم لا يفضل بل يكون على قدره وشكله من الاستدارة ان كان الفص
مستديرا او من التربيع والتسديس والتثمين وغير ذلك من الاشكال ان كان الفص مربعا او مسدسا او مثمنا او ما
كان من الاشكال فان محله من الخاتم يكون مثله لا غير) (تعليلدر قلبك تجليلك صورتى حسبيله اولديغنه
وصورت تجليدن قلبك فاضل اولمديغنه يعنى عارفك وياخود انسان كاملك قلبى خاتمك فصى محلى منزله سنده در

خاتمدن كه قصددن فاضل دكلدر بلكه استعدادندن آنك قدری وشكلی اوزره اولور اكر فص مستدير ايسه ويا خود
تربيع وتسديس وتثميندن وبوندن غيری اشكالدن قنغی شكل اوزره اوله جق اولورسه اكر فص مربع
ويا مسدس ويا مثمن ويا اشكالدن نه شكل اوله جق اولورسه پس تحقيق خاتمدن آنك محلی آنك مثلی اولور غيری
اولماز يعنی اكر فص مستدير ايسه محل دخی مستدير اولور ومربع ايسه مربع اولور ومسدس ايسه مسدس اولور
وبالجمله بوندن غيری اشكالدن هر قنغی شكل اوزره فص اوله جق اولورسه محل دخی اكا كوره اولور عارف ايله
انسان كاملك قلبينك تجلی الهی صورتنه نسبتی دخی بويلهجه در قلب تجلی الهی يه تابعدر زيرا قلب عارف اوزره
احديت جمعيه غلبه ايتمكله آنك قابليتی مطلقه در پس قلب عارف قابليتی اطلاقيله ووصف هيولانيسيله حق
مطلقه دائما مقبل ومتوجه در پس هر قنغی صورتده حق اكا تجلی ايدرسه اول دخی اول صورت حسبيله اولور
پس حق اكر صورت اطلاقيهٔ ذاتيه ايله تجلی ايده جك اولورسه قلب دخی صورت اطلاقيهٔ ذاتيه ايله ظاهر اولور
واكر صورت مقيدهٔ اسمائيه ايله اسمائك اختلافی حسبيله تجلی ايده جك اولورسه قلب دخی صورت مقيده
ايله ظاهر اولور صورت تجليدن فاضل در (وهذا عكس ما تشير اليه الطائفة ان الحق يتجلی علی قدر استعداد
العبد) عارفك قلبی شول صورت حسبيله اولدی كه اول صورتده حق اكا تجلی ايدر يعنی شول شيئك عكسيدر كه
طائفهٔ اهل الله اكا اشارت ايدركه تحقيق عبدك استعداد مقداری اوزره تجلی ايدر شول شيئله كه حق عبدك
استعدادی وقلبك قابليتی حسبيله تجلی ايدر قچنكم مقدار معين اوزره وهيئت مخصوصه اوزره اولسه) (وهذا
ليس كذلك فان العبد يظهر للحق علی قدر الصورة التی يتجلی له فيها الحق) (وقلب عارفده اولان تجلی طائفه نك
اشارت ايتديكی دكلدر تا كيم تجلی عارفك قلبی حسبيله اوله زيرا عبد حقه ظاهر اولور شول صورت مقداری
اوزره كه اكا اول صورتده حق تجلی ايدر زيرا قلب عارفده حيثيت معينه يوقدر تا كيم حق آنك حسبی اوزره اكا
تجلی ايليه (امدی) طائفهٔ صوفيه نك ان الحق يتجلی علی قدر استعداد العبد قوللری فيض مقدس علی
اوزره در وشيخ رضی الله عنهك يتسع القلب ويضيق بحسب الصورة التی يقع فيها التجلی قولی فيض اقدس
حكمی اوزره در زيرا فيض مقدس تجلی اسمائيدر اعيانك استعدادی اوزره مترتبدر پس تجلی عينی باطندن
قلبه استعداد اعطا ايدر اول صورت حسبيله كه اندن اكا تجلی ايلدی وبو استعداد غير مجعولدر وظاهردن تجلی
استعدادك حسبی اوزره در انكيچون شيخ رضی الله عنه ايتدی) (وتحرير هذه المسئلة ان لله تجليين تجلی غيب
وتجلی شهادة فبالتجلی الغيبی يعطی الاستعداد الذی يكون عليه القلب وهو التجلی الذاتی الذی الغيب حقيقة
وهو الهوية التی يستحقها بقوله عن نفسه هو فلا يزال هو له دائما ابدا فاذا حصل له اعنی للقلب هذا الاستعداد
تجلی له التجلی الشهادی فی الشهادة فرآه فظهر بصورة ما تجلی له كما ذكرناه فهو تعالی اعطاه الاستعداد بقوله اعطی
كل شیء خلقه) وبو مسئله نك تحريری وتحقيقی بودركه تحقيق الله ايچون ايكی تجلی حاصلدر بريسی تجلی غيبيدر
وبريسی تجلی شهادتدر پس تجلی غيبله شول استعداد ذاتيی اعطا ايدركه قلب عارف آنك اوزره در واول تجلی
غيبی شول تجلی ذاتيدركه غيب مطلق آنك حقيقتيدر وتجلی غيبی شول هويت الهيه دركه حق اول هويته
مستحقدر كندی نفسندن حق اخبار ايتمكله (ولله غيب السموات والارض وهو عالم الغيب) قوليله پس
بو تقدير اوزره يستحقها قولنك فاعل ضميری حقه ومفعول ضميری هويته راجع اولور وبقوله وعن نفسه ضميری
دخی حقه راجع اولور وهو ضميری بقوله ضميری ايچون تأكيد واقع اولور ای بقوله هو عن نفسه ويستحقها
قولنك فاعلی حق اولوب بقوله وعن نفسه ضميری حقه راجع اولمق وهو مقول قول اولمق جائزدر يعنی كندی
نفسندن قل هو الله ديمك ايله زيرا هو غيبه اشارت ايدر پس غيب هويت الهيه در وهو كلمه سی يستحقها قولنك
فاعلی اولمق جائزدر ای يستحقها هو بقوله عن نفسه پس حقك هويتی اولان تجلی ذاتی دائما وابدا حق ايچون
اولمقدن زائل اولماز مقام جمع واحديتده وكذلك مقام تفصيل وكثرتده ذاتدن وهويتدن اعيان ثابته ايچون
بو استعداد ذاتی غير مجعول حاصل اولسه پس حق قلبه شهادتده تجلی شهوديله تجلی ايدر * پس قلب حقی اول
تجليده مشاهده ايدر پس قلب ظاهر اولور شول تجلی صورتيله كه اكا تجلی ايلدی نته كيم بزانی ذكر ايلدك
(فان العبد يظهر للحق علی قدر الصورة التی يتجلی له فيها الحق) قولمزله پس حق تعالی قلبه استعداد مجعولی
اعطا ايلدی (اعطی كل شیء خلقه) قولی حكميله پس قلبه استعدادك حصولی قتنده وتجلی شهوديده قلب

حقی

حقی مشاهده ايدر ودخی اول صورت حسبيله حقه ظاهر اولور كه حق اول صورتده اكا تجلی ايلدی) (ثم رفع
الحجاب بينه وبين عبده بقوله ثم هدی فرآه العبد فی صورة معتقده فهو عين اعتقاده) (اندنصكره حق تعالی
حجابی رفع ايلدی كندی بينيله عبدی بيننده (ثم هدی) قوليله پس عبد انی مشاهده ايتدی كندی معتقدی
صورتنده پس حق عبدك اعتقادينك عينی اولدی يعنی حق تعالی ارباب عقايد بينيله كندی بيننده اولان حجابی
رفع ايدوب تجلی ايتدكده هر بريسی كندی عقيده سی صورتنده حقی مشاهده ايدر پس حق مشهود هر بر
معتقدينك عينی اولور پس عبد كندی عقيده سی صورتنده مشاهده ايتديكی كندی نفسيدر) (فلا يشهد
القلب ولا العين الا صورة معتقده فی الحق) پس تجلی غيبی قتنده قلب بو تجلی شهودی قتنده عين حسی حقك
حقنده عبدك معتقدی صورتندن غيری مشاهده ايتمز * پس عبد مرآت حقده كندی نفسندن غيری برشيئی
مشاهده ايتمز واما انسان كامل كه تعين اوله بالغ وواصل وتعين اولك باطننه وظاهرينه شاملدر وجهين صاحبيدر
بر وجهی باطنيدر وبر وجهی ظاهريدر پس وجه باطنی كه مطلقدر انكله تعين اولك باطنی اولان اطلاقه وغيب
مطلقه متوجه وناظردر پس بر اعتقاد صورتيله متقيد دكلدر وحقی برعقد ايله تقييد ايتمز وبعض اسماء حضراتنه
آنی حصر ايتمز وظاهريله تعين اولك ظاهرينه متوجه وناظردر وآنده اولان حضرات اسمائيه دن هر بر حضرته
مقابلدركه حق آنلردن اكا تجلی ايدر پس مرآت مجلوه كبيدر جميع حضراتك تجلياتنه مستعددر پس كندی
وجودنده اولان مرايا ايله آنا تله جميع حضراتك تجلياتنی قبول ايدر ولكن هر بر حضرتدن وارد اولان تجلی يی
كندی نفسنده موجود اولان شيئله قبول ايدركه اول حضرتدن اول تجلی اكا مناسبدر پس هر قنغی اسم
حضرتندن حق اكا تجلی ايدرسه حقی اول تجلی صورتنه حصر ايتمز وهر قنغی معتقدك اعتقادی صورتی اوزره
تجلی ايدرسه آنی قبول ايدر * واول صورتله حقه ظاهر اولور وانكله تحول ايدر) (فالحق الذی فی المعتقد هو الذی
وسع القلب صورته وهو الذی يتجلی له فيعرفه فلا تری العين الا الحق الاعتقادی) (پس معتقدده اولان حق يعنی
ارباب اعتقاداتك عقايدنده اولان حق شول حقدركه مؤمنك قلبی آنك تجليسی صورتنه واسع اولدی وحق
معتقد شول حقدركه قلبه تجلی ايتدی پس حق عبدك اعتقادی صورتنده قلبه تجلی ايتمكله قلب آنی عارف
اولور پس عين مشاهده ايتمز حق اعتقاديدن غيری يعنی شول حق كه آنك صورتنه عبدك قلبی واسع اولدی حق
معتقددر كرك اعتقاد كليله عقد اولسون وكرك اعتقاد جزئيله وحق معتقد فتح قاف ايله عبده تجلی ايتدكده عبد
آنی عارف اولور واكا اقرار ايدر زيرا اول صورتده آنی عقد ايلدی پس عين حسی دنيا وآخرت اعتقادده اولان
حقدن غيری مشاهده ايتمز زيرا جميع اشيانك عينی اولان اله مطلقه برشیء واسع اولماز زيرا عين كلدر قال الشيخ
رضی الله عنه فی آخر الفصوص المحمدی فان الاله المطلق لا يسعه شیء لانه عين الاشياء وعين نفسه والشیء لا يقال
فيه يسع نفسه ولا يسعها * الا عين كل اولان عارفك قلبی اطلاق كلی ايله حق مطلقه واسعدر زيرا اطلاق
وتقييدده حقله متقلبدر) (ولا خفاء بتنوع الاعتقادات فمن قيده انكره فی غير ما قيده به واقر به فيما قيده به
اذا تجلی) (وخفا يوقدر ارباب عقائددن معتقدينك اعتقاداتی تنوعنده پس شول معتقدكه عقيدهٔ خاصه سيله
حقی تقييد ايلدی كندی تقييد ايتديكی عقيده نك غيری اولان عقائدده اكا انكار ايدر اول عقائد صورنده اكا
تجلی ايتدكده واكا اقرار ايدر وآنی عارف اولور شول صورتده كه آنی اول صورتله تقييد ايتمش ايدی قچنكم اول
صورتده اكا تجلی ايليه * پس ارباب عقايدك اعتقاداتی متنوعه اولمغله انلردن هر بريسنك حالی بودركه هر
قچنكم آنك عقيده سنه موافق اولان صورتده حق اكا تجلی ايتسه اكا اقرار ايدر وقچنكم كندی عقيده سندن
غيری اولان سائر عقائد صورنده اكا تجلی ايتسه اكا انكار ايدر زيرا عقيده سنه مخالف وظننه مغاير اولور
صورنده تجلی واقع اولدی پس حقی عقيدهٔ خاصه يه تخصيص ايتمكدن سائر عقائد صورنده تجلی ايتدكده اكا
انكار لازم كلور (نؤمن ببعض ونكفر ببعض) پس اصحاب عقائد بيننده تخالف وتناكر حاصلدر) وآنلر اقرار ايله
انكار بيننده در واما عارف محقق پس هر صورتده كه حق تجلی ايليه آنی عارف اولور واكا مقر اولور زيرا عقد
معين صاحبی دكلدر پس هر صورتده حقی مشاهده ايدر واكا عابد وساجد اولور وحد جميع صوری وجود
واحد مشاهده ايدر زيرا اطلاق صاحبيدر انكيچون شيخ رضی الله عنه (ومن اطلقه لم ينكره واقر به) (وفی بعض
النسخ) (فی كل صورة يتحول منها ويعطيه من نفسه) (المطلقة الكلية القابلة) (قدر صورة) (تجلی له فيها الی

مالایتناهی فان صورة التجلی مالها نهایة یقف عندها) (دیدی ما موصوله در الّتی معناسنه در وشول کمسنه که
حق جمیع صور اعتقادیه ایله تقییددن بلکه اطلاقدن دخی اطلاق ایله وصف ایلدی وتقیید واطلاقدن آنی
تنزیه ایلدی صور اعتقادیه دن بر صورتده حقه انکارا تنزو حقه اقرار ایدر صور اعتقادیه دن هر بر صورتده که
حق تجلی ایدوب آنده تحول ایدر ودخی اول عبد کامل نفس مطلقهٔ کلیهٔ قابلیه سندن حقه اعطا ایدر شول
صورتك قدرن وشکل وهیئتن که حق الی مالایتناهی اول صورتده اکا تجلی ایلدی زیرا صور تجلی ایچون
نهایت یوقدر که تجلی آنك قتنده واقف اوله بو تقدیر اوزره * یقف ضمیری تجلی یه عائد اولور و یقف عندها ضمیری
جمله سی محلا مرفوع اولوب نهایت ایچون صفت واقعه اولور و یقف ضمیری من کلمه سندن عبارت اولان عبد
کامله راجع اولمق جائزدر وتقف تا ایله جائزدر * پس ضمیر فان صورة التجلی قولنده صورته راجع اولور وعندها
ضمیری نهایته راجعدر یعنی صورت تجلی ایچون نهایت یوقدر که صورت تجلی آنك قتنده واقفه اوله وتقف
ضمیری مخاطبه راجع اولمق جائزدر ای مالها نهایة تقف انت عندها یعنی عبد کامله حق تعالی الی مالایتناهی
تجلی ایتدکده مظهریت کلیهٔ جمعیهٔ احدیه سی وسعت قابلیت ذاتیه ومراتب اطلاقیه سی حسبیله اول تجلی
صورتك قدری وشکل وهیئتی علی ماهو علیه حقیقة انده ظاهر اولور واول دخی اول صورتی قبول ایدوب
آنك قدر وهیئتی نفس قابلهٔ مطلقه سندن حقه اعطا ایدر واول صورتله حقه ظاهر اولور که حق اول صورتده اکا
تجلی ایلدی نته کیم بوندن اول شیخ رضی الله عنه فان العبد قد ظهر للحق علی قدر الصورة التی یتجلی له فیها الحق
دیدی وحق طرفندن تجلی صورتنك نهایتی یوقدر پس عبد کامل الی مالایتناهی اولان تجلیسنك صورتی قدرنی
کندی نفسندن حقه اعطا ایدر زیرا صورت تجلی مجلسز ظاهر اولمز وعبد اول صورتله حقه ظاهر اولور والی
غیر النهایه عبد حقله اول صورتده منقلب ومتحول اولور وتجلیء غیبیء ذاتی غیب مطلق الهیدن دائم الاثر اقدر
عارف کامل دائم القبولدر واول تجلیسنك نهایتی یوقدر تا کیم عارف کامل آنك قتنده واقف اوله) (وکذلك
العلم بالله ماله نهایة فی العارفین یقف عندها) (وکذلك علم بالله ایچون دخی نهایت یوقدر عارفین حقنده
تا کیم عارف اول نهایت حقنده واقف اوله) (بل هو العارف فی کل زمان یطلب الزیادة من العلم به) (هو
ضمیری شان وقصه ایچوندر العارف قولی آنی تفسیر ایدر وفی کل قولی یطلب قولنه متعلقدر بلکه عارف
ازمنه دن هر بر زمانده علم باللهدن زیاده یی طلب ایدر * رسول علیه السلام امر حقله (رب زدنی علما) دیدی
پس علمده زیاده یی طلب ایتدی (فالامر لا یتناهی من الطرفین) پس امر طرفیندن غیر متناهیدر یعنی جانب
حقدن امر تجلی غیر متناهیدر زیرا تجلیء الهیء ذاتی لم یزل ولا یزالدر وجانب عبددن علم بالله امری دخی غیر
متناهیدر زیرا علم بالله تجلی الهی یه تابعدر وتجلی الهی غیر متناهیدر پس علم بالله تجلی غیر متناهی یه تابع
اولدیغی حیثیتله علم بالله غیر متناهی اولمغله رسول علیه السلام علمدن زیاده نك طالبنه مأمور اولدی (امدی)
وجه مشروح اوزره تجلیء الهیء غیر متناهی صورتی عبد کاملك نفس مطلقه سنده منطبعه اولمغله اول صورتك
قدر وهیئتنی کامل حقه اعطا ایدر واول صورتك قدری اوزره کامل حقه ظاهر اولور پس بر صورت یوقدر که
کامل آنی قبول ایتمیه وحقی انده مشاهده ایتمیه (هذا اذا قلت حق وخلق) یعنی حق عبده تجلی ایتدکده
اول تجلیسنك صورتنی عبد حقه اعطا ایتمك واول صورتله عبد حقه ظاهر اولمق شول وقتده اعتبار اولنور یعنی
من اعتبار ایدرسن تحقیق سن دیسك که وجود حقله خلقدر یعنی بجمع وباطن اعتباریله حقدر وحقله خلق
فرق وتمییز ایتسك) (واذا نظرت فی قوله تعالی کنت رجله التی یسعی بها ویده التی یبطش بها ولسانه الذی
یتکلم به الی غیر ذلك من القوی ومحالها التی هی الاعضاء لم تفرق) (وتحقیق سن الله تعالینك بن عبدك شول
رجلی اولورم که انکله سعی ایدر ودخی آنك شول یدی اولورم که انکله یاپشور ودخی انك شول لسانی اولورم که
انکله تکلم ایدر وبوندن غیری یه وارنجه واقعه اولان قوادن وانلرك محالی اولان اعضادن اولان قولنه سن نظر
ایتسك حق ایله خلق بیننی فرق ایتمزسن لم تفرق قولی اذانك جوابیدر) (فقلت الامر حق کله خلق کله
فهو خلق بنسبة وهو حق بنسبة والعین واحدة فعین صورة ماتجلی عین صورة ماقبل ذلك التجلی فهو المتجلی
والمتجلی له) (پس بو حدیثك مفهومی اوزره سن دیرسن امر وجودك کلیسی حقدر وایا خود آنك کلیسی خلقدر
پس امر وجود بر نسبتله خلقدر ودخی امر وجود بر نسبتله حقدر وحالبوکه عین امر واحده در پس تجلی ایدن

شیئك صورتنك عینی اول تجلی یی قبول ایدن شیئك صورتنك عینیدر پس اول شیء متجلیدر ومتجلی لهدر
کرك برنسبتله خلق اعتبار ایدك وکرك برنسبتله حق اعتبار ایدك یعنی سن کوررسنکه جمیع قوا واعضا
عبدك تعین ظاهریدر وآنك عینیدر ید الله فوق ایدیهم (وتکلمنا ایدیهم وتشهد ارجلهم) پس جمیع قوا واعضا
وجوارح عبده نسبت اولنور * پس بو اعتبار اوزره امر وجودك کلیسی خلقدر وتحقیق بو حدیثده حقك
بن عبدك رجلی ویدی وسائر قواسی اولورم قولنه سن نظر ایتسك کوررسنکه حق کندی هویتنی عبدك
قواسنك عینی ایلدی وحالبوکه قوا ایله جوارحدن غیری عبدك وجودی یوقدر پس هویت حق عین
قوای عبد اولدیغنه نسبتله امر وجودك کلیسی حقدر وحالبوکه متجلی اولان وتجلی یی قبول ایدن عین
واحده در پس متجلی اولان شیء کرك حق اعتبار اولنسون وکرك خلق اعتبار اولنسون اول تجلی یی قبول ایدن
شیئك عینیدر پس حق باطن اعتباریله متجلیدر وظاهر اعتباریله متجلی لهدر یعنی حقیقت وجود عین واحده
وذات احدیت ایکن که آنده تکثر وتعدد یوقدر برنسبتله حقدر وبرنسبتله خلقدر پس غیب وباطندن تجلی
ایدن شیئك صورتی حقیقت اعتباریله اسم ظاهر تجلیسیله ظاهر اولوب اول تجلی یی قبول ایدن شیئك صورتنك
عینی اولور * پس باطن اعتباریله حق متجلی اولور وظاهر اعتباریله متجلی له اولور ومرآت وجود حقده اعیانك
ظهوری اعتباریله متجلی اولان خلقدر وکذلك تعین جهتیله متجلی له اولان دخی خلقدر پس متجلی ومتجلی له
شیء واحد اولور) (فانظر ما اعجب امر الله من حیث هویته ومن حیث نسبته الی العالم فی حقایق اسمائه الحسنی
پس سن نظر ایله امر الهی نه شیء عجب کتوردی وامر الله نه عجبدر آنك هویت واحده سی حیثیتله که آنده
کثرت یوقدر واسماء حسناسی حقایقنده متوهم اولان عالمه آنك نسبتی حیثیتله زیرا وجود واحد حق هویت
وذات اعتباریله وحدت اوزره در بر اسم ایله مسمی اولمز وبر وصف ایله موصوف اولمز واسماء حسناسی حیثیتله که
عالمه طالبه در کثیردر پس بو عجبدر که وجود واحد حق هویت وذات حیثیتله واحددر واسماء حسنی
حیثیتله کثیردر تفصیل وتتمیم (امدی) شویله معلوم اوله که عین احدیت حقیقت واحده در آنده اصلا
تکثر یوقدر پس تحقیق سن حقیقت متعینه یه نظر ایتسك هر قنغی صورتله متعینه اولورسه سن دیرسن حقدر
حقیقت اعتباریله * وخلقدر تعین اعتباریله * واکر احدیت ذاتی اعتبار ایده جك اولورسك حقیقت واحده در
دیرسن البته آنك غیری ایچون وجود یوقدر واکر آنك تحقق ذاتیسن اعتبار ایده جك اولورسك حقدر دیرسن
واکر آنك اطلاق ذاتیسن اعتبار ایده جك اولورسك سن دیرسن ذات مطلقه در هر اعتباردن واکر مراتب
ظهورده آنك تعینی اعتبار ایده جك اولورسك شهادتدر دیرسن واکر آنك لا تعینی اعتبار ایده جك اولورسك
غیب حقیقیدر دیرسن واکر کثرتده ظهورنی اعتبار ایده جك اولورسك وجود کلیسی خلقدر دیرسن حدیث
مذکورك بر وجهی اوزره عین عبد قوا وجوارحده ظهور ایدوب جمیع قوا وجوارح عبدك عینی اولدیغی کبی
واکر تعین ایله لا تعینده احدیت عینی اعتبار ایده جك اولورسك وجود کلیسی حقدر دیرسن لا تعین اعتباریله
حق اولدیغی ظاهردر وتعین اعتباریله حدیث مذکورك وجه آخری اوزره درکه هویت حق عبدك قوا ایله
اعضاسنك عینیدر واکر احدیت عین اولان وجود حقك ظاهری ابدا باطننه مجلیدر اعتبار ایده جك اولورسك
حق متجلیدر ومتجلی لهدر وبو عجب العجایبدر که بر حقیقت ذاتیه اعتبارات مذکوره نك جمیعا اقتضا ایلیه وجمیع
اعتبارات انك حقنده صادقه اوله اولدخی حقیقتیله صور لا یتناهیده دائما ابدا متجلیه اوله پس تحقیق اول
حقیقت واحده علی التعین بر صورتده تجلی ایتسه پس سن جمیع صورده اندن غائب اولمه زیرا اول حقیقت
واحده هر عینده وهر معتقدده انك تعینی عینده منزهه در حضردن انك اطلاقی ولا تعین ذاتیسی عینده که
هر قیددن مطلقدر ودخی انك لا تعینی عیننده وتعینك کلیسندن اطلاقنده ظاهره در عینك کلیسیله عینك
کلیسنه وبونلرك کلیسی بالفعل انکچون حاصلدر من حیث هی هی فی حقیقتها ودخی بونلرك کلیسی انده
بالقوه در معبرك اعتبارنه نسبتیله سن بوندن تعجب ایله واکر متحقق اوله جق اولورسك عجب ایتمه وحق منزهدر که
وجودده انکله وجود آخر موجود اوله (لا اله الا هو کل شیء هالك الا وجهه له الحکم والیه ترجعون شعر (فمن ثم
وما ثمه وعین ثم هو ثمه) یعنی حقیقت احدیت وجودده اولان جمیع اشیانك عینیدر کرك شیء عاقل اولسون
وکرك غیر عاقل پس من ایله عاقلدن وما ایله غیر عاقلدن استفهام دخی انکار معناسنه در ومواضع اربعه ده

نم دن مراد واقع موجود ومشهودر پس شیخ رضی الله عنه من ومابله بصیرت اوزره حقیقت احدیه دن استفهام ایدر * یعنی حقیقت احدیه دن غیری واقعده کیمدر واقعده آندن غیری ندر یعنی اندن غیری موجود یوقدر زیرا حقیقت احدیه هر شیئک عینیدر و واقعده هر موجودک عینیدر و استفهام تقریر و تحقیق معناسنه دخی اولمق جائزدر * یعنی وجود عین واحده اولیجق پس واقع موجودده عاقل کیمدر و واقع مشهودده غیر عاقل ندر یعنی حق بعینه هر عینده موجوددر و واقعده آندن غیری عین یوقدر و عین ثمه هو ثمه یعنی واقعده موجود اولان عین واقعده موجود اولان حقدر زیرا حق هر عینک عینیدر اعیانده عین اوله حقدن غیری یوقدر و بو وجه دخی جائزدر * یعنی بر عین که واقعده بر صورتده ظاهره اوله اول عین عینیله واقعده صورت افراده ظاهره در و ضمیر عینه راجعدر و آنک تذکیری حق و یا وجود اعتباریله در (فمن قد عمه خصه ومن قد خصه عمه) پس شول کمسنه که حقی تعمیم ایلدی تحقیق آنی تخصیص ایلدی و شول کمسنه که انی تخصیص ایلدی تحقیق آنی تعمیم ایلدی یعنی بر کمسنه که اعیان موجودده تجلی رحمانیله عموم اوزره حقک ظهورن مشاهده ایلسه پس اول کمسنه حقی هر عینده عینک استعدادی حسبیله تخصیص ایدر زیرا حق هر مظهرده آنک خصوصیتی حسبیله ظاهردر * پس حقک عموما مظاهرده ظهوری عموما مظاهرلک خصوصیاتی حسبیله مخصوص اولمشدر و بر کمسنه که هر عینک خصوصیتی واستعدادی حسبیله حقی تخصیص ایلسه پس جمیع اعیانده اعیان حسبیله آنک ظهورنی تعمیم ایدر و کلامده تقدیم و تأخیر واردر ای فمن عمه قد خصه ومن خصه قد عمه) (فما عین سوی عین فنور عینه ظلمه) (پس حق جمیع اشیانک عینی اولدیغی تقدیرا اوزره واقع موجودده اولان هر عین عین اخرانک غیری دکلدر عینیدر * پس نورک عینی ظلمتک عینیدر و ظلمتک عینی نورک عینیدر و جمیع متضادات دخی بو بلجه در زیرا جمله سی حقیقت واحده در (فمن یغفل عن هذا یجد فی نفسه غمه) پس شول کمسنه که بزم ذکر ایتدیکمز امردن غافل اولسه کندی نفسنده حجاب بولور یعنی وحدت مشاهده سندن آنک قلبی محتجب و مغموم اولور ابدا وجه وحدت رؤیتنه مهتدی اولمز * یقال لفی غمة فی امره اذا لم یهتد للمخرج منه) (ولا یعرف ما قلناه سوی عبد له همة) (وحال بوکه بزم ذکر ایتدیکمز شیئی عارف اولمز شول عبد کاملدن غیری که همت عظیمه و عزیمت قویه قلبیه صاحبی اوله که هر شیئدن قناعت ایتمیه الا آنک حقیقتی اولان لب ایله وقشور و ظواهر قننده واقف اولمیه پس لب و حقیقتک معرفتی قلبه مخصوص اولمغله شیخ رضی الله عنه (ان فی ذلک لذکری لمن کان له قلب) آیتنی بونده ایراد ایلدی پس بونده ایکی وجه واردر بر وجه بودر که بو آیتی شیخ رضی الله عنه کندی کلامنده تضمین ایلیه و ذلک قولی ذکر اولنان کلامه اشارت اوله یعنی ذکر اولنان شیئده ذکری واردر شول کمسنه ایچون که انکچون قلب اوله یعنی صاحب قلب اوله که قلبیله معانی و حقایقده تقلب ایلیه و بر وجه دخی بودر که ایت بونده کلام مستقل اوله مفهومی کلام مذکوره مناسب اولمغله بونده ایراد اولنه و ذلک قولی قرآنه اشارت اوله یعنی قرآنده ذکری حاصلدر * شول کمسنه ایچونکه انکچون قلب حاصل اوله یعنی قلب کامل مرتبه سنه واصل اوله پس قرآنده ذکری قلب صاحبنه مخصوصه اولدیغی کبی وحدت جمعیه یی بیان ایدن کلام جامعده قلب صاحبی ایچون ذکری حاصلدر (لتقلبه فی انواع الصور والصفات) (زیرا قلب صور و صفاتک انواعنده متقلبدر یعنی حق تعالی بو آیتده ذکری یی قلب صاحبنه نسبت ایتدی و دخی (ان فی ذلک لذکری لاولی الالباب) قولنده ذوی الالبابه نسبت ایتدی زیرا بر شیئک لبی انک قلبیدر پس لب قلبدر و ذکری یی قلبه تخصیص ایلدی زیرا قلب صور کونیه خلقیه بیننده و صور صفات الهیه وجوبیه بیننده حاق وسطده در جمیع صور نوعیه کونیه خلقیه ده و معانی و صفات الهیه و حضرات اسمائیه ده متقلبدر امری حاصر دکلدر و جمیع تجلیات الهیه اسمائیه یه محل و مظهردر * پس انسان اطوار وجودده آنک تطوری حسبیله صور کونیه یه تنزل ایدوب انلرله متلبس اولدقده بو نشأت عنصریه ده ظهورندن اول عالم ارواح و معانیده و حضرات اسمائیه الهیه ده و اعیان ثابته و حضرات علمیه ده روحی و حقیقتیله مشاهده ایتدیکی شیئه اکا نسیان عارض اولدقده صفات و معانیده قلب ایله تقلبی حسبیله انی تذکر ایدر پس ذکری جمیع صور و صفاتدن متقلب اولان قلبه مخصوصه اولدی و قلب انواع صور و صفاتده متقلب اولمغله صور اعتقادیه دن هر قنغی صورتده که حق تحول ایدوب تجلی ایدرسه قلب آنی عارف اولور و اکا مقر اولور زیرا

قلب حقی صورت مخصوصه یه حاصر دکلدر) (ولم یقل لمن کان له عقل فان العقل قید) (ومنه سمی العقال لمنعه عن الاطلاق والارسال) (فیحصر الامر فی لغة واحدة والحقیقة ما فی الحصر فی نفس الامر) (وحق تعالی دیمدی که قرآنده ذکری واردر شول کمسنه ایچون که انکچون عقل حاصل اولدی یعنی عقل صاحبی اولدی زیرا عقل قیددر حکم ایتمز الا تقیید ایله پس امر غیر منحصری لغت واحده ده حصر ایدر و حال بوکه حقیقت نفس امرده حصری مانعه در زیرا حقیقت تقیید و اطلاقدن مطلقه در و اما قلب پس صورده منقلب اولمغله حقیقت واسعه در علی الخصوص انسان کاملک قلبی که حقیقت انسانیه الهیه ازلیه ابدیه کمالیه جمعیه احدیه در که وجود حقک قلبیدر فتذکر (فان الذکری تنفع المؤمنین * وما یذکر الا اولوا الالباب) (فما هو ذکری لمن کان له عقل) هو ذلک ایله مشار الیه اولان قرآنه راجعدر پس قرآن ذکری دکلدر * شول کمسنه ایچونکه انکچون عقل حاصل اوله که اشیایی عقل ایله ادراک ایتمکه مجد و ساعی اوله زیرا عقل اطلاق و تقییددن مطلق اولان امر الهیی غیر محصوری حصر و قید ایدر (امدی) وحدت حقه مؤمن اولان و قرآن کلام الهی اولدیغنه معتقد اولان کمسنه دن بو عجبدر که حقک (ان فی ذلک لذکری لمن کان له قلب * وما یذکر الا اولوا الالباب) قولنده حق تعالی ذکری یی قلب ایله اولوا الالبابه تخصیص و قرآنک حقایق و بطوننی و قلب و لبی ادراکی قلبیله اولوا الالبابه مخصوص اولدیغی تنصیص ایدوب ارباب عقول و ظواهر الفاظ و رسومدن غیری حقایق قرآنیه نک اطلاعی درجه سندن ناقص و قاصر اولدقلرن بیان ایتدکدنصکره ارباب قلوبک و اولوا الالبابک حقایق و دقایقه اطلاعک انکار ایدرلر و ادراکات عقلیه و علوم وهمیه و ظنیه یه قرآنک دقایق ادراکنی حصر ایدرلر (اعوذ بالله ان اکون من الجاهلین) (وهم اصحاب الاعتقادات الذین یکفر بعضهم بعضا ویلعن بعضهم بعضا وما لهم من ناصرین) وضمیر جمع مذکر جمیع عقل اربابندن عبارت اولان من کلمه سی اولان استدلالیه اصحابیدر که آنلرک بعضی بعضسنی کافر ایدر معتقدلرنده حقی حصر ایتمکله و آخرلک اعتقادندن اولان حقی انکار ایدوب ستر ایتمکله و بعضسی بعضسنه لعن ایدر اهواء کاذبه لرنده اختلافلرین و عقاید غیر صحیحه لرنده مغایرتلرندن اوتری و حال بوکه اصحاب اعتقادات ایچون الهیه مجعوله لری طرفندن ناصرین یوقدر) (فان الاله المعتقد) (بالفتح ماله حکم فی الاله المعتقد الاخر) (بو قول عدم نصرتنه تعلیلدر یعنی دیمک اولور * زیرا تحقیق احد معتقدینک کسر دال ایله معتقدی فتح دال ایله اولان اله ایچون معتقد آخر اولان الهده حکم و اثر یوقدر که انی تغییر ایدوب * کندی صورتنه تحویل ایتمکله کندی معتقدینه نصرت ایده و الهیه مجتمعه متفقه اولمغله اکا نصرت ایده لر و انلرک ما بیننده واقع اولان لعن و تباغض مرتفع اوله زیرا مؤثر اولان شیء ایچون ذکورت و محل تأثیر اولوب مؤثر فیه اولان شیء ایچون درجه انوثت واردر پس اله معتقد صورت اعتقادیه ده انک ضدی اولوب مجعولیتده اکا مساوی اولان اله معتقد آخرده حکم ایدوب انده تأثیر ایدهمز زیرا امرین متساویین در بریسی ایچون مرتبه ذکورت و آخری ایچون مرتبه انوثت ثابته دکلدر * وکذلک معتقدین بیننده تباغض و تناکر حسبیله انلرک معتقدلری * الهین مجعولین بیننده صورت اعتقادیه ده مغایرة ثابته در * و بر شیء نک مغایری اولان شیء آخرده تأثیر ایتمز شول حیثیتله که مؤثره و مؤثر فیه دن انکله ممتاز اوله دانکه بینهماده حکم اتخاذ حکم امتیاز و مغایرت اوزره غائب اوله و الهین معتقدین بیننده واقع اولان امتیاز و مغایرت حکمی مرتفع اولمز مادامکه معتقدینک اعتقادی بیننده مغایرت ثابته اولوب تباغض و تناکر موجود اوله پس علی کلا التقدیرین بر اله معتقد اله معتقد آخرده تأثیر ایتمز و معتقدنه نصرت ایتمز فما لهم من ناصرین پس بو تقدیر اوزره موضعینده الاله قولی لام ایله در والمعتقد قولی قافک فتحیله و اولکی المعتقد قولی نصب ایله اله ایچون صفتدر و ایکنجی المعتقد جر ایله کذلک اله ایچون صفتدر والاخر قولی جر ایله المعتقد قولی ایچون صفتدر و بعض نسخه ده فان الاله المعتقد ماله حکم فی اله المعتقد الاخر واقع اولدی پس کذلک المعتقد فتح قاف ایله در و بعض نسخه ده فان اله المعتقد ماله حکم فی اله المعتقد الاخر لفظ اله لامسز واقع اولدی پس موضعینده المعتقد قولی کسر قاف ایله اسم فاعل اولور زیرا بر معتقدک الهی ایچون * معتقد آخرک الهنده حکم و اثر یوقدر پس کندی معتقدینه آندن نصرت یوقدر) (فصاحب الاعتقاد یذب عنه ای عن الامر الذی اعتقده فی الهه و ینصره وذلک الذی فی اعتقاده لا ینصره) (پس اعتقاد صاحبی کندی الهی حقنده اعتقاد ایتدیکی امردن دفع و طرد ایدر یعنی شول اوصاف و نعوت

وکمالاتیله که اله معتقدنی انلرایله وصف ایدوب تقیید ایتدی شیء آخری اول اوصافله اتصافدن منع ایدر واول
اوصافده اشتراکدن انی تنزیه ایدوب * اکا منافی ومخالف اولان شیئی اندن دفع ایدر واله معتقدنه نصرت ایدر
واول اله که انك اعتقادنده در اکا نصرت ایتمز * معتقد آخرك اعتقادنده واقع اولان الهی ابطال ایتمکده زیرا
انك مجعولیدر پس اکا نصرت ایتمکه قادر دکلدر (فلهذا لایکون له اثر فی اعتقاد المنازع له) (فلهذا قولی
یدب ای عن الامر الذی اعتقده فی الهه و ینصره قولی ایچون تعلیل اولمق جائزدر وموضع اولدەله ضمیری الهه
یعنی اله معتقده راجع اوله وموضع ثانیده له ضمیری اعتقاد صاحبنه راجع اوله یعنی پس اعتقاد صاحبی کندی
الهی حقنده اعتقاد ایتدیکی امردن منع ایدوب اکا نصرت ایتدیکندن اوتری اله معتقد ایچون اثر واقع اولمز
معتقدینك منازعی اولان معتقد آخرك اعتقادنده یعنی اعتقادنده واقع اولان اله معتقد آخرده تأثیر ایتمز زیرا
آنك اله معتقدی آنك مجعولی ومنصوریدر اکا نصرت ایتمکه آنده قوت یوقدر وکذلك لاینصره قولی ایچون
تعلیل اولمق جائزدر وموضعینده له ضمیری صاحب الاعتقاد قولنه راجع اوله یعنی معتقدك اعتقادنده اله
معتقد کندی معتقدنه نصرت ایتدیکندن اوتری معتقد ایچون اثر واقع اولمزاما منازع اولان معتقد آخرك
اعتقادنده زیرا اعتقادنده اولان الهدن اکا نصرت یوقدر پس معتقدین بیننده نزاع منقطع اولمز) (وکذا
المنازع ماله نصرة من الهه الذی فی اعتقاده فمالهم من ناصرین) (وکذا منازع ایچون دخی انك اعتقادنده
اولان الهدن اکا نصرت یوقدر پس اصحاب اعتقادات ایچون ناصر ین یوقدر) (فنفی الحق النصرة عن الهة
الاعتقادات علی انفراد کل معتقد علی حدته والمنصور الجمیع والناصر المجموع) (پس حق تعالی الهه
اعتقاداتدن نصرتی نفی ایتدی هر برمعتقدك علی حدة انفرادی اوزره یعنی هر برمعتقد علی حدة اله معتقدی
ایله منفرد اولدیغی حالده الههٔ اعتقاداتدن اکا ناصر ین یوقدر * پس الههٔ اعتقاداتدن اکا نصرتی نفی ایتدی
پس اله معتقد ایله منفرد اولان معتقد منصور اولمز ومنصور اولان سعت قابلیتله جمیع الههٔ اعتقاداتك
وصور معتقداتك مجموعی اولان معتقددر واول حق برعقیده یه تخصیص ایتمیوب جمیع صور معتقداتده مقر
ومشاهد اولان عارفدر نته کیم شیخ رضی الله عنه بو معنایه اشارت ایدر * اعتقد الخلائق فی الاله عقائدا وانا
اعتقدت جمیع ما اعتقدوا قوليله وناصر اولان مجموعدر یعنی اعتقاداتك مجموعی اکا ناصردر زیرا جمیع صور
معتقداتی جامع اولوب جمیع صور معتقده ده حق مشاهده ایتمکله وهر براله معتقد صورتندن اکا تجلی ربانی
واصل وفیض الهی نازل اولوب اکا متوجه وناصردر پس منصور اولان جمیع الههٔ اعتقاداتك مجموعی اولوب
قلب قابل ایله جمیع صور اعتقاداتده متحول وحقله متقلب اولان عارفدر ومجموع الههٔ معتقده اکا ناصردر
وبعض نسخه ده فالمنصور قولی فائله واقع اولدی یعنی علی حدة کندی اعتقادیله منفرد اولان هر معتقد الههٔ
اعتقادات منصور اولمز پس منصور اولان جمیع اعتقاداتك مجموعی اولان معتقددر والهه نك مجموعی
اکا ناصردر وشارح کتاب مؤید جندی وعبد الرزاق قاشانی ایتدیلر که منصور اولان جمیع معتقداتدر
هر بر معتقد کندی معتقدندن منصوردر وناصر اولان مجموع معتقدیندر هر بریسی کندی معتقدنه
ناصردر فالکل واحد منهم من ناصرین وداود قیصری دیرکه وحال بوکه منصور اولان معتقد ایله آنك
اعتقادنده اولان الهه نك مجموعیدر زیرا معتقد اوزره حاکم اولان رب خاص معتقده ناصردر واول دخی کندی
معتقدنه ناصردر وناصر اولان ینه انك کبی مجموعدر واول معتقد اوزره حاکم اولان رب خاصدر زیرا باطندن
ربك نصرتی ظاهر اولمز الا آنك مظهری اولان عبد ایله فانظر ماذا ترا فنفی الحق النصرة عن الالهة الاعتقادات
علی انفراد کل معتقد علی حدة قولنده لفظ معتقد فتح قاف ایله اولمق وجه ظاهردر یعنی پس حق تعالی الههٔ
اعتقاداتدن نصرتی نفی ایتدی علی حدة هر برمعتقد منفرد اولدیغی حالده یعنی هر برمعتقد کندی معتقدنه
نصرت ایتمز زیرا برمعتقد معتقد آخرده تأثیر ایتمکله کندی معتقدنه نصرت ایدر وحال بوکه برمعتقد برمعتقد
آخره تأثیر ایتمز * پس کندی معتقدنه نصرت ایتمز پس منصور اولان معتقداتك مجموعیدر هر بریسی کندی
معتقدی ایچون منصور اولمغله وناصر اولان معتقدینك مجموعیدر هر بریسی کندی معتقدنه نصرت ایتمکله
واما جمیع معتقداتك مجموعی اولان معتقد عارفدر که برعقد خاص ایله مقید دکلدر پس منصوردر مجموع
معتقداتدن زیرا جمیع صور معتقداتده حق اکا تجلی ایتدکده اکا اقرار ایدر ومجموع صوردن وارد اولان

فیض وذوق حقی انلردن اخذ ایدر واعتقاداتك مجموعی اکا ناصریندر زیرا جمیع اعتقادات انده بری برینه
موافقه در وبری برینه ناصره در وانلر بری برینه ناصره اولمغله اکا ناصره اولورلر * پس اعتقادکلی صاحبی جمیع
صور معتقده ده اولان الههٔ اعتقاداته ناصردر وجمیع معتقداتك صورنده اولان الههٔ اعتقادات دخی اکا
ناصریندر فافهم) (فالحق عند العارف هو المعروف الذی لا ینکر فاهل المعروف فی الدنیا هم اهل المعروف
فی الاخرة) (یعنی جمیع صور معتقداتده حقه مقر ومعتقد اولان عارف قلب ایله جمیع صورده حقله متقلب
اولیجق پس عارف مشاهد قتنده حق شول معروفدرکه برصورتده اول انکار اولنمز * پس دنیاده اهل معروف
اولنلر انلر آخرتده اهل معروفدر یعنی دنیاده جمیع صور معتقداتده عارف ومشاهد اولنلر آخرتده دخی جمیع
صور معتقداتده متحول اولان حقی عارف اولورلر وبرصورتده اکا انکار ایتمزلر پس دنیاده حقی عارف اولورلر
وبرصورتده اکا انکار ایتمزلر پس دنیاده حقی عارف اولان آخرتده دخی عارف اولور ودنیاده عارف اولمیان
آخرتده دخی عارف اولمز (قال علیه السلام کما تعیشون تموتون وکما تموتون تعیشون) (فلهذا قال لمن کان له قلب
فعلم تقلیب الحق فی الصور تقلیبه فی الاشکال) (پس دنیاده اهل معروف اولان آخرتده اهل معروف
اولدیغندن اوتری حق تعالی (لمن کان له قلب) دیدی یعنی شول کمسنه ایچون قرآنده ذکری حاصلدر انکیچون
قلب حاصل اولدی * پس اول کمسنه صورده حقك تقلیبنی عالم اولدی اشکالده قلبك تقلبی سببیله یعنی قلبك
اشکالده تقلبی سببیله قلب صاحبی اولان کمسنه صورده حقك تقلیبنی عارف اولور زیرا قلب جمیع حضرات
الهیه وکونیه نك صور واشکالنده متقلب اولوب جمیع حضراته مقابلدر ولهذا وجودانیده معرفت الهیه
کلیه نك محلی قلبدر زیرا روح ایله نفس وسائر قوای روحانیه وحسیه واعضا وجوارح مقام معلوم اصحابیدر
معرفت الهیهٔ کلیهٔ جمعیه قلبه مخصوصه در پس بوتقدیر اوزره فعلم قولنك ضمیری من کلمه سنه راجع اولور
وقلبه دخی راجع اولمق جائزدر) (فمن نفسه عرف نفسه ولیست نفسه بغیر لهویة الحق ولا شیء من الکون
مما هو کائن ویکون بغیر لهویة الحق بل هو عین الحق) (پس صاحب قلب اولان عارف کندی نفسندن یعنی
کندی قلبی اشکالده منقلب اولدیغندن حقك نفسنی یعنی صورده انك تقلیبنی عارف اولدی ویاخود قلب
کندی نفسندن حقك نفسنی عارف اولدی یعنی اشکالده تقلبندن صورده حقك تقلیبنی عارف اولور
وحال بوکه اول عارفك نفسی هویت حق ایچون غیر دکلدر وکوندن دخی برشی یوقدرکه موجوددر ودخی
وجوده کلورکه هویت حق ایچون غیر اوله بلکه اول شیء هویت حقك عینیدر زیرا حقیقتده واحده اولان
وجودده اثنینیت لازم کلوردی بغیر قولی لیست قولنك خبریدر ومما هو قولنده من کلمه سی کونی بیان ایدر
) (فهو العارف والعالم والمقر فی هذه الصورة وهو الذی لا عارف ولا عالم وهو المنکر فی هذه الصورة الاخری) (پس
حقیقت اعتباری اوزره حق جمیع اشیانك عینی اولیجق بوصورده کندی نفسنی عارف وعالم اولمیان وکندی
نفسنه منکر اولان حقدر یعنی اصحاب قلوب اولان عارفینك صورنده متجلی اولان وجمیع صورده متحول
ومتقلب اولان کندی وجودنی وارباب عقایددن هر برسنه کندی عقیده سی صورتنده متجلی اولدقده
آنلرك مظاهرندن عقیده لری صورنده متجلی اولان کندی وجودنی عارف وعالم اولان وا کا مقر ومعترف اولان
حقدر وارباب حجابك صورنده متجلی اولوب جمیع صورده متحول اولان کندی وجودنی ودخی ارباب عقایددن
هر برعقیدهٔ خاصه صاحبی مظهرنده کندی عقیده سنه مغایره اولان صورده متجلی اولان کندی وجودنی
عارف وعالم اولمیان وا کا منکر اولان حقدر) (هذا حظ من عرف الحق من التجلی والشهود فی عین الجمع) (
یعنی جمیع صورده حقك تقلیبی سببیله شول عارفك حظی وذوقیدرکه حق تجلیدن عارف اوله یعنی هر مظهرده
مظهر حسبیله ظاهر اولوب تجلیدن عارف اوله ودخی عین جمعده شهوددن عارف اوله یعنی عین جمعده نفسنی
وجمیع صور کونیه یی که وجودده داخل اولدی والی غیر النهایه داخل اولور عین هویت حق مشاهده ایدوب حقله
حقی عارف اوله وحق اکا جهته متجلی اولدیغن عارف اوله بو مشهود صاحبی حظ اذوقی صاحبیدر وحقیقتده
عارفدر زیرا حق واحد وموجود وشاهد ومشهوددر) (فهو قوله لمن کان له قلب) (فهو مبتدادر من کلمه سنه
راجعدرکه حق تجلیدن وعین جمعده شهوددن عارفدر وقوله قولی قائم مقام خبردر والتقدیر فهو مراد بقوله
لمن کان له قلب) (یتنوع فی تقلیبه) یتنوع قولی قلبك صفتیدر وفی تقلیبه ضمیری حقه راجعدر وقلبه راجع

اولمق جائزدر يعنى دعك اولور * پس مجلى ايله وعين جمعدن شهود ايله حق عارف اولان عارف مذكور الله
تعالينك (لمن كان له قلب) قوليله مراد اولان عارفدر يعنى شول قلب صاحبيدركه صور تجلياتده حقك
تقلبنده متنوع اولور يعنى حق صور تجلياتده كندى نفسنى تقليبه متقلبدر پس اولدخى حقك تقليبنده
متنوع اوله هر قنغى صورتده كه حق متحول اولورسه اندهانى عارف اوله وياخود قلب متنوعدر حقك انى
تقليبنده (قلب المؤمن بين اصبعين من اصابع الرحمن يقلبه كيف يشاء) وتقدير بو يله اولور فى تقليبه اياه بوتقدير
اوزره فى تقليبه قولنده مصدر فاعلنه مضاف اولور وياخود قلب متنوعدر كندى نفسنى تقليبنده زيرا
قلبك حقيقتى تقلبدر پس جميع صورده تقلبده قلب متنوعدر پس قلب صاحبى اولان عارف جميع صورده
متجلى اولان حقى حقله عارفدر وبصيرة جمعى احديتى احديتيله جمعى وجودحقله مشاهددر پس بوتقدير اوزره
مصدر مفعولنه مضاف اولور وجائزدركه فهو كلمه سى معرفت وشهوددن حظ مذكوره اشارت اوله يعنى
حظ مذكور (لمن كان له قلب) قولنده قلب صاحبى ايچون مخصوصدر وجائزدركه تقدير بو يله اوله فهو اى الذى
يدل عليه قوله (لمن كان له قلب) (واما اهل الايمان فهم المقلدة الذين قلدوا الانبياء والرسل عليهم السلام فيما
اخبروا به عن الحق لا من قلد اصحاب الافكار والمتأولين الاخبار الواردة بحملها ادلتهم العقلية فهؤلاء الذين
قلدوا الرسل صلوات الله عليهم هم المرادون بقوله اوالقى السمع لما وردت به الاخبار الالهية على السنة الانبياء)
(واما اهل ايمان پس انلر شول مقلدلردركه انبياء ورسل عليهم السلامه انلر تقليد ايلديلر شول شيئده كه انبيا ورسل
انكله حقدن اخبار ايلديلر شول مقلد دكلدركه اصحاب افكاره ودخى اخبار واردهيى ادلۀ عقليه لرينه حمل
ايتمكله متأولين اولنلره تقليد ايلدى پس رسل صلوات الله عليهمه تقليد ايدن اهل ايمان الله تعالينك اوالقى
السمع قوليله مراد اولنانلردر يعنى سمعى القا ايليه شول شيئه كه السنۀ انبيا اوزره اخبارات الهيه انكله وارده
اولدى زيرا القاء سمع اولنلر الانبيا ورسل عليهم السلامك اتيان ايتدكلرى اخبارات الهيه نك قبولى قتنده كه
اخبارانك قبولنده دليل عقليه توقف اولنميه والقاء سمعه مخصوصين اولان مقلدين جنسندن كه انبيا ورسله
تقليد ايلديلر ادلۀ عقليه وانظار فكريه ايله اخبار واردهيى متأولين اولان عقلايه تقليد ايدن مقلدينى اخراج ايلدى
زيرا متبوع بحكم حقايقه غير موصل اولان نهج اوزره اولسه وحقيقت امرى جاهل اولسه اكا تابع اولان
اندن دخى اجهل اولور ومؤول بحكم ضلالت اوزره اولسه اكا مقلد اولان اندن دخى اضل اولور پس القاء
سمع رسل وانبيايه مقلد اولنلره اولدى (وهو يعنى هذا الذى القى السمع وهو شهيد) وحال بوكه اخبارات الهيه يه
سمعى القا ايدن شهيددر يعنى السنۀ انبيا اوزره وارده اولان اخبارات الهيه يى مشاهد ومراقبدن شهود وقت
اولوركه رؤيت معناسنه كلور ورؤيت دخى وقت اولوركه مبصرات ايچون بصر ايله واقع اولور ووقت اولوركه تجلىء
خياليله وحضرت خيالدن جسدن تمثيل ايله واقع اولور ووقت اولوركه حقايق ايچون بصائر ايله واقع اولور
ووقت اولوركه بصائر وابصار جميعنك احديتيله واقع اولور ووقت اولوركه حضرت الهيه ايچون عين حقله واقع
اولور (كنت سمعه وبصره مرتبه سندن ووقت اولوركه حقك كندى ذاتى كندى ذاتيله شهود معناسنه
واقع اولور وبو اهل ولايتك شهوديدر) (يتنبه على حضرة الخيال واستعمالها) (حق تعالى شهيد قوليله حضرت
خياله تنبيه واشارت ايدر وآنك استعماله * وشهوددن بونده مراد حضرت خيالده تمثيل حسيله متمثل اولان
شيئك شهوديدر القاى سمع اولان مؤمنك خيالى حسيله پس انك شهودى خياليدر نته كيم دحيه رسول
عليه السلامه ارض حائطده تمثيل اولندى وجبرائيل عليه السلام رسول عليه السلامه دحيه صورتنده
ومرءه بشر صورتنده متمثل اولدى يعنى رسوله مقلد اولان مؤمن القاء سمع ايدوب رسول عليه السلامه
تمثيل اولنان شيئى كندى خيالنه ادخال ايدر وانك قتنده حاضر وانى مراقبدر قوت خياليه سيله حضرت
خياليه يى استعمال ايتمكله وياخود حضرت خياليه ده تمثيل اولنان شيئى مشاهددر واول مثال مقيددر
اندنصكره مثال مطلقدر وكذلك وصول واطلاعى اولا حضرت خيال اولان رؤيا ايله بدء اولندى وحضرت
خياليه نك استعمالى حضرت خيالك قوتنده اولان صور خياليه يى اظهار ايتمك ايله در وانك استعمالى صور
محسوساتدن وعالم سفلىدن تجرد وانقطاع كلى ايله وعالم علوى يه توجه تام قلبيله واقع اولور) (وهو قوله عليه
السلام فى الاحسان الاحسان ان تعبد الله كانك تراه) (يعنى القاء سمع ايدن مؤمنك حضرت خيالده شهودى

وياخود

وياخود حضرت خيالك استعمالى احسان حقنده رسول عليه السلامك (الاحسان ان تعبد الله كانك تراه)
قوليدر يعنى احسان مصلينك خيالنده كندى معتقدى صورتنده تمثيل طريقى اوزره حضور قلبى وتوجه كلى
وشهود جميله الهه عبادت ايتمكدر پس على طريق التمثيل حضرت خيالده اولان شهود شهود خياليدر
دو ضميرى شهوده وياخود استعماله وياخود حضرت خياله عالم تأويليله راجعدر) (والله فى قبلة المصلى) (
بر قول حديث آخردر رسول عليه السلام ديركه الله تعالى مصلينك قبله سنده در فلذلك هو شهيد پس بو حضور
خياليدن اوترى مصلى قبله سنده حق مشاهددر واما اكر مصلينك عينى نور حقله مكحل اولوب بصر حديد
ونظر شديد صاحبى اوله جق اولورسه پس حق رؤيت عين ايله مشاهده ايدروا كامراقبۀ تامه وتوجه كلى لازم
دكلدر تا كيم كانه يراه كبى اوله وشول كمسنه كه آنك استعدادى كامل وكشفى قوى اولسه جميع جهاتده حقى
مشاهده ايدر * زيرا حق جميع جهاتده حاضردر (وهو على كل شئ شهيد * اينما تولوا فثم وجه الله) وشيخ رضى
الله عنه انبيا ورسله مقلدين اولان مؤمنينى كه القاء سمع اصحابيدر بيان ايتدكدنصكره نظر فكرى اصحابنه
مقلدين اولان اهل تقليدى بيان ايتمكه شروع ايتدى) (ومن قلد صاحب نظر فكرى وتقيد به فليس هو الذى
القى السمع فان هذا الذى القى السمع لا بد ان يكون شهيدا لما ذكرناه ومن لم يكن شهيدا لما ذكرناه فما هو المراد
بهذه الاية) (وشول مقلد كه نظر فكرى صاحبنه تقليد ايليه ونظر فكريله متقيد اولسه پس اول مقلد القاء سمع
ايدن كمسنه دكلدر زيرا التحقيق بو مذكوركه سمعى القا ايلدى لابددركه بزم ذكر ايتديكمز شيئى خيالنده مشاهد
اوله وبحكم معتقد بزم ذكر ايتديكمز شيئى خيالنده مشاهد اولسه پس اول كمسنه بو آيتده مراد دكلدر
(امدى) شو يله معلوم اوله كه نظر عقلينك نتايجى تقييديه در خلاف واقع اوزره امرى بر شيئده حاصره در
وانك صاحبى شئ غير مشهودده حقى مقيددر * پس بحكم اكا بر مقلد تقليد ايتسه واكا القاء سمع ايتسه پس
تقليددن والقاء سمعدن علت غائيه اولان شهوده بالغ اولمز زيرا موجود اولان شهود معين مقيدده منحصر
دكلدر بلكه مطلقدر هر معيننك عينيدر پس اكا مقلد اولان خائب وخاسردر زيرا امرى مشاهد دكلدر
(فهؤلاء) (وفى بعض النسخ فاؤلئك هم) (الذين قال الله فيهم اذ تبرأ الذين اتبعوا من الذين اتبعوا والرسل
لا يتبرؤن من اتباعهم الذين اتبعوهم) (پس نظر فكرى صاحبنه مقلد اولنلر شول قومدركه الله تعالى انلرك
حقنده اذ تبرأ الذين اتبعوا من الذين اتبعوا) ديدى يعنى بحكم متبوع اولنلر متبرى اوله لر انلره تابع اولنلردن
وحال بوكه رسل انلره متبع اولان اتباعلرندن متبرى اولمزلر زيرا رسل اتباعنى بصيرت اوزره دعوت ايتديلر وانلر
دخى مؤمن اولوب شهوده معتقد اولديلر وشهودى اولا تخيل وتمثيل طريقيله طلب ايتديلر اندنصكره رؤيت
وحق تحقيق طريقيله مقام ولايته بالغ اولديلر * پس رسل انلردن متبرى اولمزلر) (فحقق يا ولى ما ذكرته لك
فى هذه الحكمة القلبية) (پس اى بنم دوستم بو حكمت قلبيه ده اسرار الهيه ومعارف ربانيه دن ذكر
ايتديكم شيئى تحقيق ايله وحقيقت اوزره عارف اول) (واما اختصاصها بشعيب لما فيها من التشعب
اى شعبها لا تنحصر لان كل اعتقاد شعبة فهى شعب كلها اعنى الاعتقادات) واما حكمت قلبيه نك شعيب عليه
السلامه اختصاصى حكمت قلبيه ده تشعب موجود اولديغندن اوترى يدر يعنى بو حكمتك شعبى منحصره
دكلدر زيرا هر بر اعتقاد بر شعبه در پس اعتقاداتك كليسى شعبه در وشعيب دخى تشعب ايدندر پس
قلب دخى غير منحصره اولان اعتقاداتك شعبنى متضمن اولمغله حكمت قلبيه شعيبه مختصه قلندى) (فاذا
انكشف الغطاء انكشف لكل احد بحسب معتقده وقد ينكشف بخلاف معتقده فى الحكم وهو قوله تعالى
وبدا لهم من الله ما لم يكونوا يحتسبون) (پس بحكم غطا منكشف اولسه وحق تعالى تجلى ايلسه هر بر معتقده
منكشف اولور انك معتقدى حسبيله ومعتقدى حسبى اوزره حق تعالى اكا تجلى ايدر واولوركه غطا معتقدك
حكمنده معتقدنه مخالف منكشف اولور ومعتقدك معتقدنه مخالف اولان انكشاف الله تعالينك (وبدا لهم من
الله ما لم يكونوا يحتسبون قوللك مفهوميدر يعنى يوم قيامتده ارباب اعتقادانه اللهدن ظاهر اولور شول شئ كه
انلرانى ظن ايتمديلر وانى اعتقاد ايتمديلر (فاكثرها فى الحكم) پس معتقداتك اكثرى كه صاحبنك اعتقادنه
مخالف منكشفه اولور حكمده مخالفه اولديغى حالده منكشفه اولور يعنى احكام الهيه ده مخالفه اولور ذاتده
مخالفه اولماز وبعض نسخه ده فاكثرهم واقع اولدى * پس فاكثرهم فى الحكم) انكچون ديدى زيرا بعض عباد

ایچون هو بنده اعتقاد ایتدیکنه مخالف منکشف اولور) (کالمعتزلی یعتقد فی الله نفوذ الوعید فی العاصی اذا مات علی غیر توبة فاذا مات وکان مرحوما عند الله قد سبقت له عنایة بانه لا یعاقب وجد الله غفورا رحیما فبدا له من الله مالم یکن یحتسبه) (یعنی معتقدک حکمنده معتقدنه مخالف انکشافک وقوعی شول معتزلی کبی که الاهک حقنده وعیدک نفوذنی اعتقاد ایدر عاصینک حقنده فی حکم عاصی علی غیر توبة وفات ایتسه یعنی توبه سز وفات ایتسه بو یله اولان عاصینک حقنده وارد اولان وعیدک الله اوزره تنفیذی وانک نودی لازمدر دیو معتزلی اعتقاد ایدر پس فی حکم اول عاصی وفات ایتسه وحال بوکه عند الله مرحوم اولسه آنک حقنده عنایت الهیه سابقه اولسه که تحقیق اول عقاب اولنمیه اول عاصی الله تعالی یی غفور ورحیم بولور وحق تعالی فضل قدیم ولطف عمیم ایله انکله معامله ایدر * پس معتزلی اوزره الله طرفندن ظاهر اولور شول نسنه که عاصی حقنده انی احتساب ایتمش ایدی یعنی معتزلی عاصینک حقنده وعیدک نفوذن اعتقاد ایتمش ایدی وحالبوکه اکا تجاوز وعفو ظاهر اولدی وبو تقدیرا اوزره موضعینده مات قولنک ضمیری عاصی یه راجع اولور وجائزدرکه موضع ثانیده اولان ضمیر معتزلی یه راجع اوله یعنی فی حکم عاصی من غیر توبة وفات ایتسه معتزلی آنک حقنده الله حقنده وعیدک نفوذنی اعتقاد ایدر پس فی حکم معتزلی من غیر توبة وفات ایتسه وعند الله مرحوم اولسه آنک حقنده عنایت الهیه سابقه اولسه که تحقیق اول عقاب اولنمیه پس معتزلی الله تعالی یی غفور ورحیم بولور پس من غیر توبة وفات ایدن عاصی حقنده احتساب ایتدیکی شیء که رحمت وغفراندر الله تعالی طرفندن اکا ظاهر اولور پس معتزلی ذوقا عالم اولورکه حقک حقنده اعتقاد ایتدیکی شیئک خلافی ظاهر اولدی (امدی) شو یله معلوم اوله که من غیر توبة وفات ایدن عاصینک حقنده وعیدک عدم انفاذنه باعث اولان ایکی شیئدر بری بودرکه انک حقنده عنایت الهیه سبق ایتمش اوله که اول عقاب اولنمیه پس علم الهیده بونک کبی عنایت الهیه یه مظهر اولان کسنه بعض عوارض حسبیله معاصینک بعضیسنه ارتکاب ایدوب من غیر توبة انتقال ایتسه عنایت الهیه وطهارت اصلیه انک ذاتنده غالبه اولمغله اول معاصی حسناته تبدیل اولنور (یبدل الله سیئاتهم حسنات) ویاخود عنایت الهیه نک عظمت وسلطنتی قتنده اول معاصی محو اولور (یمحو الله ما یشاء ویثبت) پس ظاهر اول معاصی یه مرتکب اولان کسنه دن وعیدک نفوذی وانفاذی مرتفع اولور وبری دخی بودرکه حق تعالی صادق الوعددر ومثبتک حقنده اولان وعید عدم انفاذنی وعده ایتمشدر وکلامنده وعیدک انفاذندن تجاوزی مدح ایتدی (ونتجاوز عن سیئاتهم) پس وعید وعدک حکمنده در وعدک نفوذی وصدقی لازمدر * پس وعیدک نفوذی لازم دکلدر) (واما فی الهویة فان بعض العباد یجزم فی اعتقاده ان الله کذا وکذا فاذا انکشف الغطاء رأی صورة معتقده وهی حق فاعتقدها وانحلت العقدة فزال الاعتقاد وعلم بالمشاهدة) واما هویت الهیه حقنده اولان معتقده مغایر واقع اولان انکشاف غطا پس تحقیق عبادک بعضیسی اعتقادنده جزم ایدرکه تحقیق الله تعالی شو یله وشو یله در نه صورت اوزره عقد ایتدیسه پس فی حکم غطا منکشف اولسه کندی معتقدی صورتنی مشاهده ایدر وحال بوکه صورت معتقده حق ایدی که دنیاده اکا اعتقاد ایتمش ایدی وعقدهٔ اعتقادیه منحل اولور معتقدی صورتنک ظهوری وانک مشاهده سی قتنده پس دنیاده اولان اعتقادی زائل اولور وانک اعتقادنه موجب اولان انک ظنی مشاهده ایله حاصل اولان علمه تحول ایدر زیرا دنیاده حقی ظنله عقد مخصوصده حصر ایدوب اکا اعتقاد ایتمش ایدی * پس اول صورتده حق تجلی ایتدکده غیب ایله واقع اولان اعتقاد زائل اولور وحقی مشاهده اوزره عالم اولور (وبعد احتداد البصر لا یرجع کلیل النظر) واحتداد بصردنصکره یعنی بصری نور مشاهده ایله منور اولدقدنصکره کلیل النظر اولدیغی حالده رجوع ایتمز تا کیم عقیده یه محتاج اوله بو تقدیرا اوزره لا یرجع قولنک ضمیری بعض العباد قولنه راجع اولور وکلیل النظر قولی نصب ایله ضمیردن حال واقع اولور وکذلک ضمیر بصره راجع اولق جائزدر یعنی احتداد بصردنصکره بصر کلیل النظر اولدیغی حالده رجوع ایتمز یعنی بصر نور مشاهده ایله منور اولدقدنصکره تکرار نظرنده کلال ظهور ایتمز زیرا عقیده اهل حجابه مخصوصه در (فبدا لبعض العبید باختلاف التجلی فی الصور عند الرؤیة خلاف معتقده) پس صورده تجلینک اختلافی سببیله رؤیت قتنده بعض عبیده معتقدینک خلافی ظاهر اولور یعنی هویت حقنده اولان کندی معتقدی

صورتنده حق تجلی ایتدکده دنیاده واقع اولان معتقدینک خلافی ظاهر اولور زیرا حق تعالی اسماء مختلفه سی صورنده تجلی ایدر * پس کندی معتقدی صورتنده تجلی ایتدکدنصکره انک کبی صورت اخراده دخی تجلی ایدرکه اول صورتده حقک تجلیسنی اول کسنه اعتقاد ایتمش ایدی (لانه لا یتکرر) زیرا تجلی متکرر اولمز تا کیم دائما صورت واحده اوزره اوله زیرا اسماء الهیه وشئون ربانیهٔ غیر متناهیه حسبیله حق تعالی دائم التجلیدر * فیصدق علیه فی الهویة وبدا لهم من الله فی هویة مالم یکونوا یحتسبون فیها قبل کشف الغطاء * پس اول بعض اوزره هویت الهیه حقنده * وبدا لهم من الله مالم یکونوا یحتسبون * صادق اولور یعنی هویت الهیه حقنده الله دن انلره ظاهر اولدی شول شیء که کشف غطادن اول هویتک حقنده انلر احتساب ایدوب اعتقاد ایتمشلر ایدی وحیات حسیده اهل اعتقادک احتساب واعتقادنه دار آخرتده مخالف اولان تجلی واول تجلینک شهودی پس موتدنصکره ترقیدندر * وقد ذکرنا صورة الترقی بعد الموت فی المعارف الالهیة فی کتاب التجلیات لنا عند ذکرنا من اجتمعنا به من الطائفة فی الکشف * وما افدناهم فی هذه المسئلة مما لم یکن عندهم * وتحقیق بر موتدنصکره معارف الهیه ده واقع اولان ترقینک صورتنی تجلیات الهیه ایله مسمی اولان بزم کتابمزده ذکر ایتدک طائفهٔ اهل الله دن شول کسنه نک ذکری قتنده که کشفده انکله بز مجتمع اولدق ودخی بعد الموت ترقی مسئله سنده انلره افاده ایتدیکمز شیئک ذکری قتنده که اول شیء انلرک قتنده موجود دکل ایدی (امدی) شیخ رضی الله عنه موتدنصکره ترقی یی تصریح ایدر واما الله تعالینک * ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة اعمی واضل سبیلا قولی ودخی رسول علیه السلامک اذا مات ابن آدم انقطع عمله قولی که موتدنصکره عدم ترقی یه دلالت ایدر پس محجوبین جاهلین حقنده درکه انلرک اعنی ذکر الله دن غطا ایچنده در وانلر اهل کفر واهل شرکدر واما محققیندن اهل توحید وانلره مقلد اولان مؤمنین که حضور ومراقبه ایله القاء سمع ایدرلر * پس انلر ایچون ترقیات حاصله در موتله حجابلرینک ارتفاعی سببیله وعفو ومغفرتله موانعلرینک زوالی سببیله وبعد الموت برازخ علویه ده اهل حقله اجتماعلری سببیله که حیوة دنیاده انلره تقلید ایدرلردی ودخی انلر محبت ایدرلردی وانلره اعتقاد ایدرلردی پس اهل حق برازخلرنده ارواحلرندن انلره امداد ایدرلر نته کیم شیخ رضی الله عنه تجلیات موصله نام کتابنده ذکر ایلدی که اهل الله دن جمهور ایله برازخلرنده مجتمع اولدی حلاج وجنید وسهل وبونلردن غیری اهل الله دن اکابر ایله جمع اولدی وفی الله انلرک معتقدلری صورنده وانلرک علوم ومعارفلرنده انلرایله مباحثه ایلدی ومدرکاریننک مافوقی اولان علوم ومعارفه تنبیه ایلدی وانلره ترقی ایتدردی وحقک حقنده اعتقادلرینک عقدنی حل ایتدی وانلرک قتنده اولمیان علومی انلره عنایتدن اوتری افاده ایلدی وعوالم توحیددن حقیقت شهودیه یی جمع جمعک احدیتی مشربندن انلره هبه ایتدی رضی الله عنه وعنهم جمیعا (ومن اعجب الامر انه) ای الانسان (فی الترقی دائما ولا یشعر بذلک للطافة الحجاب ورقته وتشابه الصور وهذا مثل قوله وأتوا به متشابها) وامرک اعجبندندرکه تحقیق انسان استعداد غیبیء غیر مجعول حیثیتیله دائما ترقیده در ولکن ترقیده اولدیغنه انک شعوری بوقدر حجابک لطافتندن ورقتندن اوتری وصور بری برینه متشابهه اولدیغندن اوتری وتجلیاتده اولان بو متشابه صور الله تعالینک (وأتوا به متشابها) قولی کبیدر یعنی ارزاقده اولان تشابه کبیدر یعنی انسان دائما ابدا ترقیده در عین ثابته سنک استعدادی احوالیله زیرا احوال اعیان عند الله معلومه اولان اموردرکه اعیانده قوتده ثابته در * پس انسانک علم الهیدن عین کیانی یه سیری حیثندن الله تعالی اعیانده بالقوه اولان احوالی دائما فعله اخراج ایدر پس استعدادات ازلیهٔ غیر مجعوله دن الله تعالی استعدادات مجعولهٔ غیر متناهیه یی اظهار ایدر تجلیات حسبیله واطوار وجود حسبیله دنیا وآخرتده ودخی برازخ وحشرده ودار ثواب وکسب رؤیتده وسائر مواطن اخرویه ومراتب علویه ده انک عبوری حسبیله شعوری وعدم شعوری حیثیتیله وهر شیء که وجوده داخل اولوب موجود اولدی واجب الوجودک وجودیله واجب الوجود اولور * پس عدمه منقلب اولمز * پس اناءت ایله تجدد وترقیده در زیرا ابد الاباد تجلیات الهیهٔ وجودیهٔ دائمه یی دائم القبولدر وهر تجلی ایله تجلیء آخر ایچون قبولی زیاده اولور ولکن وقت اولورکه دائما مترقی اولدیغنه شعوری اولمز اکر اهل حجاب ایسه حجابی لطافتندن ورقتندن اوتری وانسان ابدا تجلیات ایچنده درکه انک اوزره متوالیه در وهر استعداد وتجلی ایچون تجلیات

آخرمتزايده اولوركه تجليات علميه ويا شهوديه وياحاليه ومقاميه وياوجدانيه در جمعده وجمع جمعده وياخود
احديت جمع وفرقده وصور تجلياتك تشابهندن اوترى انسان انلره مطلع اولمز زيرا تجليات منضبطه دكادر
شول ارزاق كبى كه متشابهه اتيان اولنور) كمارزقوا منها من ثمرة رزقا قالوا هذا الذى رزقنا من قبل واتوا به
متشابها) وبو معلومدركه برزمانده كلن رزق زمان آخرده كلن رزقك غيريدر وحال بوكه كليسى رزقدر ولكن
متشابهدر برى برينك عينى دكادر غيريدر * پس اهل كشف وتحقيق قتنده تعينات بيننده فرق ظاهردر
اهل حجاب قتنده خفيدر (وليس هو الواحد عين الاخر فان الشبيهين عند العارف انهما شبيهان غيران) واوحال
ايچوندر وليس قولنده مستتر اولان ضمير اسمدر رزقه راجعدر وهو عماد ايچوندر والواحد قولى عطف بياندر
وعين الاخر قولى خبردر يعنى وحالبوكه رزق واحد رزق آخرك عينى دكادر وكذلك ليس قولنده مستتر اولان
ضمير رزقه راجع اولوب اسم اولمق وهو فصل وعماد ايچون اولمق والواحد قولى نصب ايله ليس قولى ايچون خبر
اولمق وعين الاخر خبر بعد الخبر اولمق جائزدر وليس الرزق فى الازمنة رزقا واحدا حتى يكون هذا عين الاخر يعنى
ازمنه ده موجود اولان رزق رزق واحد دكادر تاكيم بو رزق رزق آخرك عينى اوله وكذلك هو ذلك معناسنه
اولوب رزقه اشارت ايچون اولمق جائزدر وصورتدن عبارت اولان حجابه دخى اشارت ايچون اولمق جائزدر
اى وليس ذلك الرزق الواحد عين الاخر وليس ذلك الحجاب وهى الصورة عين الحجاب الاخر اى عين الصورة
الاخرى وظاهر اولان بودركه هو ليس ايچون اسمدر والواحد رفع ايله عطف بياندر وعين الاخر نصب ايله ليس
ايچون خبردر زيرا شبيهين عارف قتنده شبيهين اولدقلرى حيثيتيله غيراندر يعنى برى برينك غيريدر وغيران
آننك خبريدر * پس بو تقدير اوزره من حيث بونده مقدر اولور اى فان الشبيهين غيران عند العارف من
حيث انهما شبيهان والعارف قولنده الف ايله لام اولدى معناسنه اولوب وانهما شبيهان قولى مفتوحه
اولان آن ايله العارف قولى ايچون مفعوليت اوزره محلا منصوب اولمق جائزدر وغيران آننك خبرى اولور
وانك اسميله خبرى بيننده واقعه اولان جمله غيران قولنك مدلولى اولان مغايرت ايچون ظرف واقعه اولور
والتقدير فان الشبيهين عند الذى يعرف انهما شبيهان غيران يعنى ديمك اولور زيرا تحقيق شبيهين شول
كمسنه نك قتنده كه شبيهين شبيهين اولديغن عارفدر غيراندر تعينده ولكن شهود صحيح حقنده غيريتى اقتضا ايتمز
انكيچون) (وصاحب التحقيق يرى الكثرة فى الواحد) ديدى يعنى تحقيق وكشف صاحبى واحدده كثرتى
مشاهده ايدر يعنى كثرت تعيناتى صور متشابهه غير متناهيه ده متراآيه ومتظاهره اولان عين واحده ده
مشاهده ايدر (كما يعلم ان مدلول الاسماء الالهية وان اختلفت حقايقها وكثرت انها عين واحدة) نته كيم
بيلنوركه تحقيق اسماء الهيه نك مدلولى واكرچه كيم انلرك حقايقى مختلفه وكثيره اولديسه تحقيق انلرك
مدلولى عين واحده در نته كيم قادر وعالم وخالق ورازقك مدلولى كه اللهدر بالحقيقة واحددر انلرك معانيسى
مختلفه ايكن انهما ضميرى مدلوله راجعدر وضميرك تأنيثى ذات واحده اعتباريله در زيرا جميع اسماء الهيه نك
مدلولى ذات واحده در (فهذه كثرة معقولة فى واحد العين) پس بو كثرت واحد العينده معقوله در * پس اسمانك
معانيسى اختلافى واحد العين اولان مسماده كثرت اعتباريه در حقايق مختلفه اعتباريله ومع هذا المختلفة
الحقايق اولان اسماء ذات واحده يه راجعه در روانده معقوله در فهذه كثرة قولى مبتدادر ومعقولة قولى خبردر
وجائزدركه معقولة قولى كثرة قولى ايچون صفت اوله وفى واحد العين قولى خبر اوله اى فهذه كثرة المعقولة واقعة
فى واحد العين (فيكون فى التجلى كثرة مشهودة فى عين واحدة) پس صور اسما ايله تجلى قتنده كثرت عين
واحده ده مشهوده اولور وعين واحده معقوله اولور پس بوندن اوترى هويت صور موجودات ايله مستتره اولور
واول انلرى اظهار ايدر وقيامت كبراده صور موجودات مستوره قلنور وحق ذاتيله ظاهر اولور (لمن
الملك اليوم لله الواحد القهار) وتارة تجليات متشابهه حقيقت واحده در وتعينات ايله كثيره در
وجه مشروح اوزره يكون افعال ناقصه دن اولور وكثرة قولى انك اسمى اولمق اوزره مرفوعدر ومشهودة
قولى انك خبرى اولمق اوزره منصوب اولور وفى عين واحدة قولى شهود ايچون ظرف واقع اولور ويكون
قولى فعل تام اولوب كثرة قولى انك فاعلى اولمق ومشهودة قولى رفع ايله كثرة قولى ايچون صفت اولمق
جائزدر يعنى ديمك اولور * پس تجلى قتنده عين واحده در كثرت مشهوده موجوده اولور * پس كثرت

مشهوده عين واحده ده ظاهره ومحسوسه اولور وعين واحده كثرت مشهوده ده باطنه ومعقوله اولور
(كما ان الهيولى تؤخذ فى حد كل صورة مع كثرة الصور واختلافها ترجع فى الحقيقة الى جوهر واحد وهو
هيولاها) قال الشيخ رضى الله عنه فى كتاب انشاء الدوائر فى حق الهيولى فهى بالنظر الى ذاتها كلية معقولة
لا تتصف بالوجود ولا بالعدم وهى المادة لجميع الموجودات وقد ظهرت بكمالها بظهور الموجودات ومابقى شئ
يوجد بعد (امدى) هيولى خارجده موجوده دكادر ذهنده معقوله در جميع موجودات علويه وسفليه ايچون
ماده در وجميع حقايق معلومهٔ موجوده يى ومعدومه يى حاويه در * پس آنك وجودى اعيان موجوداتك
قديمنك وحادثنك عين بروزيدر * پس آنك وجودى وجود اشخاصه موقوفدر زيرا اول جميع موجوداتك
صورنى قابله در وانلرده ظاهره در وجميع صورينه اكا راجعه در جميع صورينه اول ماده وحقيقت اولديغى
حيثيتله يعنى ديمك اولور نته كيم هيولى هر صورتك حدنده اخذ اولنور صورلك كثرتى واختلافى وجوديله جميع
صور فى الحقيقه جوهر واحده راجعه اولور وحالبوكه جوهر واحد اول صورلك هيولاسيدر يعنى كثرت اسمائيه
عين واحده ده مشهوده در عين واحده انده معقوله در نته كيم جميع موجوداتك صورى عين هيوليده
مشهوده در وهيولى اول صورده معقوله در بوندن اوترى موجوداتدن هر برشئ تعريف اولندقده هيولى اول
تعريفده اخذ اولنور زيرا هيولى معقوليتندن زائله دكل ايكن جميع صوراندن ظاهره اولمغله اول جميع صورده
ظاهره در * پس هيولى جميع صورلك حدوديله محدوده اولور * پس سن عقلك تعريف قلنده ديرسن العقل جوهر
مجرد مدرك للكليات والجزئيات غير متعلق بجسم ونفسك تعريف قلندهسن ديرسن والنفس الناطقة جوهر مجرد
مدرك للكليات والجزئيات وله تعلق التدبير والتصرف بالجسم وكذلك جسمك تعريف قلندهسن ديرسن الجسم
جوهر قابل للابعاد الثلثة * پس بونلردن جمله سنك تعريف قلندهسن جوهرى اخذ ايدرسن وجوهر حقيقتده
واحده در وصور كثيره ومختلفه در * پس جميع صور حقيقت واحده اولان جوهره رجوع ايدر وجوهر جميع
صور ايچون هيوليدر وهيولى جوهردر پس عين واحده اولان ذات الهيه ده اسما وصفات الهيه كثرت معقوليه
ايكن تجلى قتنده عين واحده كثرت مشهوده اولور وعين واحده اولان ذات حق معقوله اولور * پس عين واحده
اولان ذات حق غناء ذاتيسى اعتباريله عالميندن غنيدر ولكن صفاتى اعتباريله خالقيت ورازقيت وقادريت كبى
صور اسماء ايله مختلفه در وتعينات كونيهٔ متقابله ده ظاهره در وحقيقت اعتباريله جميع صور تجلى اكا راجعه
وعائده در * واليه يرجع الامر كله * ولكن خالقيت ورازقيت اعتباريله صور تجلى بيننده مغايرت ثابته در
زيرا قدرتك اثرى صفاتدن غيرى صفتك اثرينه مخالفدر وبو تمثيلدن غرض ارباب عقوله واصحاب عقائده
كندى لسانلريله تنبيه وتفهيمدر تاكيم توحيد حق حقنده اولان اهل اللهك كلامندن متغير اولميوب اكا
استدلال ايدهلر (فمن عرف نفسه بهذه المعرفة فقد عرف ربه) پس بر كمسنه كه كندى نفسنى بو معرفت ايله
عارف اولسه يعنى كندى نفسنى صور اسمائيه ده وجميع صور ممكناتده الى مالا يتناهى ظاهره اولان حقك
حقيقتى ايديكن وحق انده ظاهر اولديغن عارف اولسه پس تحقيق حقى عارف اولور (فانه على صورته خلقه
بل هو عين هويته وحقيقته) زيرا تحقيق حق تعالى انسانى كندى صورتى اوزره خلق ايلدى بلكه انسان
حقك عين هويتى وحقك عين حقيقتيدر حديث صحيحده (ان الله خلق آدم على صورته) وبر روايتده على
صورة الرحمن وارد اولدى وصورتدن مراد حضرت واحديتده جميع اسماء الهيه وصفات وجوبيه جمعيتك
صورتيدركه انسان كامل اولان آدم قابليت كليه سيله اول صورت الهيه يه مظهر اولوب جميع اسما وصفاتله
متصف ومتحققدر بلكه انسان حقك شول هويتنك عينيدركه حقيقت انسانيه ده مختفيه وانك شول
حقيقتيدركه اول حقيقت انسانيه ده مستتره اولوب انسانى اظهار ايلدى * پس انسانك هويتى هويت
حقك عينى اولور وحقيقتى دخى حقيقت الهيه نك عينى اولور زيرا حضرت الهيه نك صورتيدر (ولهذا
ماعثر احد من العلماء) والحكماء الظاهرين (على معرفة النفس وحقيقتها الا الالهيون من الرسل والصوفية
وبواجلدن اوترى يعنى انسان عين هويت حق اولديغندن اوترى علما وحكماء ظاهرييندن براحد نفسك معرفتنه
وانك حقيقتنه مطلع اولمدى رسلدن وطائفهٔ صوفيه دن الهيوندن غيرى زيرا رسل ايله طائفهٔ صوفيه
نفسنى عارف اولدى بلر نفسى وانك حقيقتى عين هويت حق اولديغى حيثيتيله (واما اصحاب النظر وارباب الفكر

من القدماء والمتكلمين فى كلامهم فى النفس وماهيتها فما منهم من عثر على حقيقتها ولا يعطيها النظر الفكرى ابدا
واما قدمادن ومتكلميندن كه كلاملرنده نفسك حقنده وانك ماهيتى حقنده متكلملر اولان اصحاب نظر
وارباب فكر * پس انلردن براحد بو قدر كه نفسك حقيقتنه مطلع اوله ونفسك حقيقتى معرفتنى نظر فكريله
ابدا اعطا ايتمز يعنى نظر فكر يله آنك حقيقتنه اطلاع حاصل اولمز (امدى) شويله معلوم اوله كه جميع نفوسك
حقيقتى شول نفس واحده دندر كه اول حقك نفسيدر واما نفوسك صورى * پس انلر نفس رحمانيده اولان
تجليات نوريه دركه حق انلر ايله صور جسمانيه طبيعيه دن تنفيس ايدر * پس اكر نفس جزئيه اوله جق اولورسه *
پس اول نفس نفس كليهٔ واحدهٔ رحمانيه صورندن بر صورتدر كه مادهٔ نفسيهٔ نوريهٔ رحمانيه ده منفوخه در
واكر نفس نفوسدن نفس كليه اوله جق اولورسه كه انسان كاملك نفسيدر * پس اول نفس حقك عينيدر كه
بو عبدك حقيقى مرتبه سنده ظاهر اولدى واول شول نفس واحده دركه نفوسك كليسى اندن مخلوقه در *
پس اول نفس حقيقى حيثيتيله صورتده ذكورت وانوثتى قبول ايدرز يرا ذكورت وانوثت انكچون ذاتيتين در
وذكورت فعلدر وانوثت انفعالدر (قال الله تعالى خلقكم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما
رجالا كثيرا ونساء) (پس اول نفس واحده كه بز اندن مخلوق اولدق ودخى انك زوجى اندن مخلوق اولدى حقك
شول نفسيدر كه الله تعالى اندن افراد بشريه يى تحذير ايدر (ويحذركم الله نفسه) قولنده وتحقيق بز مأمور
اولدق كه نفسى ريمزه وقايه ايده وز نفسك معرفتى سبيله اولان معرفتمزده وربى نفسه وقايه ايده وزه رشيئدن كه
اندن خوف اولنور واندن حذر اولنور ودخى بز محامدك كليسنى نفسه اسناد ايدوز نفس نفس حقك عينى
اولديغى اعتباريله ومذامك دخى كليسنى كذلك نفسه اسناد ايده وز اول بزم نفسمز اولديغى حيثيتيله زيرا نفس
ايكى جهت صاحبيدر برى بودر كه نفس بزه نسبتى قبول ايدر بزانك حقايق ذاتيه سى صورى اولديغمز
اعتباريله كه اول حقايق انك عينيدر واول حقايق كثيره در انك جزئياتى صورى متناهيه دكلدر وبر جهت
دخى بودر كه نفس حقه نسبتى قبول ايدر نفسك نفسنده ظاهره اولان نفس حق اولديغى اعتباريله ونفس
نفس حق اولديغى قرب فرائض وقرب نوافل مقاماتندندر كه بو قربين نفس ايچوندر كه آنك ايكى جهتيله
زيرا قرب نوافلده حق بزم هويتمزك عينيدر بزم سمع وبصريمز ويد ورجلمز وساٸر قوامزك عينى ونفوس واعيانمزك
عينى اولديغى اعتباريله وقرب فرائضده بز حقك صورتى يز كه بزم السنه مز ايله قائللدر * پس بز آنك شول
لسانى يز كه سمع الله لمن حمده كلاميله قائلدر * پس بو وجهله بز حقك سمعى وبصرى ولسانى يز * پس
بو وجهله بز حقك حسبيله بز وجه آخر ايله كه وجه اولدر اول بزم سمع وبصريمز وساٸر قوامزدر وبزم
ظاهرمزدر * پس نجنكم حق بزم مظاهرمزله بزه ظاهر اولسه * پس بز آنك احديت غيبيه وذاتيه سنده
كثرت مشهوده دن آنك وقايتى يز زيرا بز جوارح واعضا يز واكر حق احديتى عيننده ظاهر اوله جق
اولورسه * پس بز آنك باطنى يز واول بزم قوا واعضا ونفوسمزك عينيدر * پس وقتا كيم نفس ايچون بوسعة
حاصل اولديسه كه توحد واحديتى حيثيتيله حقك نفسيدر ونسب وشعب غير متناهيه حيثيتيله بزم عينمزدر *
پس نجنكم بز نفسى بوسعه ايله عارف اولسق بزانى عين حق عارف اولورز حق معرفتيله (ومن عرف نفسه فقد
عرف ربه) قولنده نفسك حقيقتيله متحقق اولورز زيرا بو نفس واحده كه هويت غيبيه سى حيثيتيله واحده در
نفس حقك عينيدر وآنك انانيتى وانيت فرقانيه سى حيثيتيله بزم وجودمزك عينيدر زيرا انكچون انيات
متعددهٔ غير متناهيه حاصله در انلرك تشخصياتى حيثيتيله واول انيات متعدده هويت الهيه نسبك صوريدر *
پس اكر نفس كندى تعيننده هويت واحده سيله ظاهره اوله جق اولورسه * پس بز آنك هويتنده مستغرق
اولورز * پس بز آنك باطنى اولورز هويتنده مستهلك اولديغمز حالده * پس بو تقدير اوزره بز هويتده
هويتك عينى اولورز بز بز اولمز واكر نفس انيات متعدده سى صورنده ظاهر اوله جق اولورسه بز ظاهر
اولورز واول بزم هويت باطنه مز اولور * پس نفس ايچون انك ايكى جهتيله وقايه متحققه اولور * پس
نفس عينى حيثيتيله واحده در واينيتى حيثيتيله كثيره در واما نفسك تعينى پس جمع نفسى رحمانينك
احديتى حيثيتيله دركه انكله حق بزم حقايق غيبيه مزدن كربهٔ عدميه يى كه بز غيبا انده موجود ايدك
تنفيس ايلدى واول عدميه بزم اعيانمز حيثيتيله عدميت نسبيه در * پس حق بزم طرفمزدن اعيان

مستهلكه

مستهلكه مزى تنفيس ايلدى پس اول نفس رحمانيله حق بزدن شول ضيقى تنفيس ايلدى كه بزم
حقايقمزده قائم ايدى قهر احديت تحتنده بزم استهلاكمز حالنده پس حق بزم اعيانمزى كندى عينيله
ايجاد ايلدى ودخى انك شول نفسيله كه انكله بزه رحمت ايلدى وبزدن تنفيس ايلدى پس بز نفس حقده
نفس حقله ظاهر اولدق فافهم * پس بو معرفت الهيه ايله الهيوندن ورسلدن واولياء كملدن غيرى بر فرد متحقق
اولمدى واما قدما ومتأخريندن اصحاب نظر وارباب فكر اولان حكماء رسومدن * پس انلر نفسك حقيقتيله
متحقق اولمديلر وانلرك نفسه علملرى بالغ اولمدى جنس ايله فصلك تخيلندن تعريف رسميدن غيرى نفسك
حجابيتى صورتى حيثيتيله * پس انلر نفسك صور وقوا سنده آنك بدنه تعلقى كيفيتنده تكلم ايتديلر ودخى نفس
جوهرميدر وياعرضميدر وبدنك داخلنده ميدر ويا خارجنده ميدر ويا خود دخول وخروج وجسمانيتله
نه داخلدر ونه خارجدر * پس من حيث المعنى اقوال مذكوره نك كليسى نفس اوزره صادقه در زيرا جسم
وقواى جسمانيه قواى نفسك وحقايقنك ظهورى محالى وانلرك مظاهرى اولديغى اعتباريله نفس انلردن
خارجه دكلدر ولكن طائفهٔ مذكوره دن براحد نفسك حقيقتى وانيت وهويتى وعين وغيبى وحقيقت وخلقيتى
وعبوديت وربوبيتى بيانته خوض ايتمدى وانلرك كليسى رحمهم الله جهدنى بذل ايتدى وكليسى بر وجهله
مصيبدر وبر وجهله مخطيدر) (فمن طلب العلم بها من طريق النظر الفكرى فقد استسمن ذا ورم ونفخ فى غير
ضرم) (پس بركسنه كه نظر فكرى طريقيله نفسك حقيقتنه علمى طلب ايلسه يعنى نفسك حقيقتى مجرد
تركيب جنس وفصل ايله وترتيب مقدمات منطقيه ايله طلب ايلسه پس تحقيق كنديى ورم صاحبى سمين كورر
وضرم اولميان شيئده نفخ ايدر بو تقديرجه ذا قولى استسمن قولى ايچون مفعول اولور ويا خود استسمن
قولندن حال واقع اولور يعنى تحقيق كنديسى ورم صاحبى اولديغى حالده سمين اولدى * الضرم ما به توقد النار
وضرم شول شيئدر كه انكله نار ايقاد اولنور اودون بوداغى كبى كه سريع الالتهابدر ويا خود شول شيئدر كه
انك طرفنده نار اوله (لا جرم انهم من الذين ضل سعيهم فى الحيوة الدنيا وهم يحسبون انهم يحسنون صنعا
يعنى نفسك حقيقتنه علمى نظر فكرى طريقيله طلب ايدنلر شكسز انلر شول قومدندر كه حق تعالى انلرك
حقنده (الذين ضل سعيهم فى الحيوة الدنيا وهم يحسبون انهم يحسنون صنعا) ديدى) (فمن طلب الامر من
غير طريقه فما ظفر بتحقيقه) بو قول مطلقدر قول اولى مؤكددر يعنى پس ظاهر اولدى كه بركسنه كه برامرى
طلب ايتسه اول امرك طريقندن اوترى غير طريق آخر ايله پس اول كسنه اول امرك طريقندن اوترى
غير طريق آخر ايله پس اول كسنه اول امرك حقيقتنه ظفر بولمز (وما احسن ما قال الله تعالى فى حق العالم
وتبدله مع الانفاس فى خلق جديد فى عين واحدة فقال فى حق طائفة بل قال فى حق اكثر العالم بل هم فى لبس من
خلق جديد فلا يعرفون تجديد الامر مع الانفاس) (والله تعالى عالمك حقنده وانفاسله عالمك عين واحده ده
خلق جديد ده تبدلى حقنده اولان قولى نه احسندر * پس بر طائفه نك حقنده كه انلر اهل نظردر بلكه اهل عالمك
اكثرى حقنده (بل هم فى لبس من خلق جديد) ديدى يعنى انلر خلق جديددن لبس ايچنده در * پس انفاسله
تجديد امرى بيلمزلر كه هر بر نفسده تجلى الهيله عالمك خلقى متجدددر زيرا عالم كندى نفسيله معدومدر حقك
وجوديله موجوددر وحق دائما ابدا متجليدر پس تجلى اولك اصله رجوعى قتنده عالم معدوم اولور وتجلى ثانينك
ظهورى قتنده موجود ومخلوق اولور ولكن تجلى ثانينك سرعتندن وتجلى اولك نورينه تجلى ثانى نورينك
اتصالندن اوترى تجليين بيننده تميز مشاهده اولمغله عالم خلق جديدده اولوب اولا معدوم اولمسى وبعده تكرار
موجود اولمسى مشاهده اولنمز * پس عالمك صورت ظاهره سنه ناظر اولان ارباب نظر تصور ايدرلر كه حقايق
كرك جوهريه اولسون وكرك حقايق عرضيه اولسون وجود ايله انلرك تلبسى حالنده متبدل ومتغير اولمزلر
بلى وجوده داخل اولان شئ معدوم اولمز ولكن عدميتدن عدم تبدل لازم كلمز وتبدلدن شئ موجود
معدوم اولمق لازم كلمز زيرا حق تعالى تجليات غير متناهيه ايله دائم التجليدر وعالم دخى تجليات الهيه يى
دائم القبولدر * پس وجود عدم اولمزتنه كيم عدم وجود اولمز ولكن تجلياتك ورودى قتنده وجود عالم خلق
جديدده در عالم عدمه مضاف اولديغى اعتباريله واما عالم وجود حق اولديغى اعتباريله پس انده تبدل وتغير
بو قدر (امدى) شويله معلوم اوله كه عالم اهل حجابك جمهورى قتنده سواى حق وغير حقدر وظاهر ومشهوددر

وحق مغيب ومفقوددر بوندن اوترى عالم انفاسله متبدلدر وانفاس اوزره خلق جديدده در انك حقيقتى
اولان عين واحده حالى اوزره ثابتة ايكن زيرا مجموع عالم متغيردر ابدا دائما كرك جوهر اولسون وكرك عرض
اولسون وهر متغيرك تعينى انات ايله متبدلدر دائما پس بر آنده اولان متعين آن آخرده اولان متعينك غيريدر
ومع هذا شول عين واحده كه بو تغيرات انك اوزره در* پس عين واحده حقك حقيقتيدركه تعين اول ايله
متعينه در ومجموع صور اعراض طاريه در هر آنده متبدله در* پس اهل نظر بلكه اكثر اهل عالم عالمك
حقيقتندن وجميع صور عالم انفاسله خلق جديدده اولديغندن لبس ايچنده در* پس دائما حق بو تجليات
متعاقبه ده مشهوددر وعالم ابدا مفقوددر هر طرفة العينده فانيدر وصورت اخراده حادثدر)(لكن قد عثرت
عليه) اى على الخلق الجديد (الاشاعرة فى بعض الموجودات وهى الاعراض) لكن اشاعره بعض موجودات
حقنده خلق جديده مطلع اولدى واول بعض اعراضدر زيرا ديرلركه ان العرض لا يبقى زمانين * پس
هر شيئكه زماننده بقا اوزره اولميه اول شى خلق جديدده در وضميرك تأنيثى اعراض اعتباريله يعنى مبتدا
اولان ضمير خبر اولان اعراضه تغلبدن اوترى تأنيث ايله ايراد اولندى وياخود موجودات اعتباريله در
وعثرت عليه) اى على خلق جديد (الحسبانية فى العالم كله وجهلهم اهل النظر باجمعهم) وحسبانيه كه
سوفسطائيه در عالمك كليسى حقنده اولان خلق جديده مطلع اولدى واهل نظر باجمعهم حسبانيه يى
تجهيل ايلدى وحسبانيه نك مذهبى بودركه عالم آنات ايله متبدلدر ولكن حقيقت احديه يى كه بالحقيقه وجه
حقدر اثبات ايدوب بو صورانك اوزره متبدله اولديغن اثبات ايتمزلر بلكه بو صورك حقيقتى بو قدر جمله سى
ظنون وحسباناتدر ديرلر* پس حقدن وحقك تجليات غير متناهيه سندن غائب اولديلر واهل نظر باجمعهم كه
متفلسفه ومتكلمين كبى اولان نظر وفكرى اربابيدر حسبانيه يى تجهيل ايلديلر زيرا انلر ديرلركه وجود ايله
متلبسه اولان حقايق متبدله اولمز* پس انلر عين واحده يى اثبات ايتديلر ولكن عين واحده بينيله آنك شئون
وحالاتى واكا تابعه اولان آنك لوازم واضافاتى بيننى فرق ايتمديلر وعين واحده نك صفت ذاتيه سيله اولان
ثبوت ايله وعدم تبدل ايله آنك شئون وحالاتنى وصورنى وصف ايتديلر) (ولكن اخطأ الفريقان اما الحسبانية
المضاف هنا محذوف والتقدير اما خطأ الحسبانية) (فبكونهم ماعثروا مع قولهم بالتبدل فى العالم باسره على
احدية عين الجوهر المعقول الذى قبل هذه الصورة ولا يوجد الا بها كما لا تعقل الا به فلو قالوا بذلك فازوا بدرجة
التحقيق فى الامر واما الاشاعرة) مع شعورهم بان العالم لا يبقى زمانين (فما علموا ان العالم كله مجموع اعراض فهو
يتبدل فى كل زمان اذ العرض لا يبقى زمانين) (ولكن فريقان يعنى حسبانيه ايله اشاعره خطاء ايلدى اما
حسبانيه نك خطاسى * پس عالمك كليسنده تبدله انلرك قوللرى وجوديله وتبدلى اثبات ايتمكله بو صورى قبول
ايدن جوهر معقولك عينى احديتنه عدم شعورلريله در يعنى عدم علمله دركه عالم ايچون متبدله اولان
صورنك وراسنده حقيقت واحده ثابته دركه ابدا كندى ذاتى مقتضاسندن متبدله اولمز واول حقيقت واحده
بر جوهر معقولدركه بو صور محسوسه يى قبول ايتدى بو صور ايچون هيولى كبيدر واول جوهر معقول دخى
اعيانده موجود اولمز يعنى ظاهر اولمز الا اول صورتله كرك اول صورت جوهريه اولسون وكرك عرضيه
نته كيم اول صورت تعقل اولنمز الا اول جوهر معقول ايله وصورت عالمه تفصيلا علمك حصولى هيولانك
علمنه موقوفدر زيرا هيولايى عارف اولميان موجودات بيننى فرق ايده مز وحقايق اشيايى كه موجودات
برى برندن انلرله متميزه در عارف اولميان موجودات بيننى تميز ايده مز پس اكر حسبانيه جوهر
معقولك عينى احديتنه ذاهب اولايديلر امرده تحقيق درجه سنه فائز اولورلردى واما اشاعره نك
خطاسى انلرك شعورلرى وار ايكن كه عالم زمانين باقى دكلدر* پس انلر عالم اولمديلركه يعنى عدم علمله دركه
تحقيق عالمك كليسى مجموع اعراضدر* پس عالم هر زمانده متبدل اولور زيرا عرض زمانين باقى اولمز وعالم
عرضدر (امدى) شويله معلوم اولاكه عين واحده اولان ذات احديه كندى ذاتنده قائمه ودائمه در ذاتيله
كثرت اسمائيه وتعددات صفاتيه دن منزهه در جميع اسماء الهيه وصفات ربانيه وصور كونيه كثرتى انده
مستهلكه ومعقوله در پس جلا واستجلا ايچون وظهور واظهار ايچون نفس رحمانى وتجلى الهى وصور اسماء
الهيه بنه كذلك ذات الهيه ده مستهلكه ومعقوله اولان مظاهر كونيه صورنده متجليه اولدقده ذات الهيه ده

معقوله اولان كثرت ظاهره اولور وذات الهيه كثرتده باطنه ومعقوله اولور* پس تجلى الهى باطنه ومظاهر
حسبيله متعين ووجود حق وحدت حقده معدومه اولان صور عالم مراياسنده ظاهر ومتبين اولدقده
ظاهرده كثرت تعينات موجوده ومشهوده اولور وباطنده وحدت ذات مجمله ومعقوله اولور* پس وجود حق
صور عالم مراياسنده متجلى ومتعين اولديغى اعتباريله ظاهرده مشهوده اولان كثرت وجود حقدركه
هر بر مظهرده مظهر حسبيله ظاهر ومتعيندر وتعين اعتباريله كه وجود حقده معقوله اولان اعيانه حق
تجلى ايتدكده مراياى اعيانده متعين اولان حق اعيان حسبيله مقيد اولور واعيان معقوله صورى مرآت
وجود واحد حقده ظاهره اولور* پس ظاهرده مشهوده اولان كثرت وجود عالمدركه حقك انده تعينى اعتباريله
وجود اضافيله موجوددر ومرآتده مرئيه اولان صورت مرآتده مشهوده اولديغى كبى مرآت وجود حقده
وجود عالم دخى مشهوددر خارجده انك وجودى يوقدر* پس ارباب ظاهر عالمى مشاهده ايدرلر وحق انلرك
قتنده معقولدر وبو وجه بر وجهله موجه در وارباب تحقيق صور عالمده ظاهر ومتعين اولان حقى مشاهده
ايدرلر وعالم انلرك قتنده معقول ومفهومدر* پس بو كثرت ظاهره يه كرك متعين اعتباريله حق ديدك وكرك تعين
وتقييد اعتباريله عالم ديدك باطنده ذات احديه دن تجليات الهيه تعاقب اوزره وارده در* پس كثرت مشهوده
وجود حق اعتبار اولندقده تجليات غير متناهيه اعتباريله صور مشهوده هر آنده متحوله اولورلر زيرا حق صورده
متحولدر وكثرت مشهوده عالم اعتباريله اعتبار اولندقده عالم دخى تجلى الهيله موجوددر وتجلياتك ورودى
دخى تعاقب اوزره در پس عالم متغير ومتبدل اولور تجلى اولك اصله رجوعى سببيله معدوم اولور وتجلى ثانينك
تعاقبى حسبيله موجود اولور * پس باطن حقايق عالم صورنده ظاهردر وحقايق عالم دخى باطن ايله متحققه
وموجوده در * پس وجودك ظاهرى كثرت وباطنى وحدتدر * پس بو سرك غموضندن اوترى شيخ رضى الله
عنه ذات احديه وعين واحده اولان وجود حق باطنه صور عالمك نسبتنى وصور عالمه حق باطنك نسبتنى بيان
ايدوب ارباب ظواهره تفهيم ايچون هيولايى تمثيل ايدوب صور عالمده كثرت واختلافات موجوده ايكن جوهر
واحد اولان هيولايه انلرك رجوعنه وهيولى صور عالمده ظاهره اولديغنه اشارت ايتمش ايدى حالا (اما خطاء
الحسبانية فبكونهم ماعثروا مع قولهم بالتبدل فى العالم باسره على احدية عين الجوهر المعقول الذى قبل هذه
الصورة ولا يوجد الا بها كما لا تعقل الا به) قولنده جوهر معقولدن انك مرادى هيوليدركه انك بوزندن
وحدت وكثرتى بيان ايدر وارباب ظاهردن عقايد مختلفه ومذاهب متباينه دن بعضيسنى ايراد ايدوب انلرك
اصابت وخطالرين تحقيق ايدر* پس حسبانيه نك اصابتى بودركه عالمك كليسنى متبدلدر ديديلر وخطالرى دخى
بودركه جميع صور عالمى قبول ايدن جوهر معقولك عينى احديتنه مطلع اولمديلر اكا انكار ايتديلر وحالبوكه
جوهر معقول ظاهرده ظاهر اولمز الا اول صور ايله وصورك حقايقى تعقل اولنمز الا اول جوهر ايله پس انلر حقيقت
احديه يى كه صور عالم آنك اوزره متبدله در وحق تجليات غير متناهيه ايله اول صورده متحولدر بيلمديلر
وحقيقة حق اولان احديت عيندن وحقك صور عالمده تجليسندن غائب اولديلر يعنى مجموع عالمك تبدلنه
انلرك اطلاعلرى قتنده ثابت اولمديلر وحقيقتى نفى ايتديلر* پس ايتديلركه عالمك تبدل وتغيرى اجمالا وتفصيلا
صحيح اولميجق پس انك حقيقتى يوقدر * پس اكر عالم باسره متبدلدر ديدكلرى قوللرى قتنده ثابت اولايديلر
وحقيقت احديه ثابته يى اثبات ايدوب عارف اولايديلركه بو تبدلاتك وراسنده حقيقت واحده واردركه كندى
حقيقتندن وذاتى مقتضاسندن متبدله اولمز وتجلى وتعين قتنده بو صور ايله ظهور انك شانندر وبو جميع صور
عرضيه يى كندى عيندن قابله در وبو كثرت عرضيه ايله تعين وتجسد بو عين احديه نك حقيقتنده قادح دكلدر
* پس درجه تحقيق اوزره فائز اولورلردى واما اشاعره نك اصابتى بودركه انلر ذاهب اولديلركه موجوداتك
بعضيسى كه اعراضدر خلق جديدده در ومتبدل ومتغيردر وخطالرى بودركه عالم اولمديلركه عالمك كليسى
اعراض ايله مسمى اولان صورك مجموعيدركه عين واحده اولان ذات احديه ده ظاهره در وعين واحده اولان
وجود حق انده ظاهردر وانك ظهورى ووجوديله عالم قائمدر زيرا عالم كندى نفسيله فانى ومعدومدر* پس
عالمدن برشى جوهر دكلدر تاكيم كندى نفسيله قائم اوله وكندى نفسيله قائم اولان وجود حقدر سائر اشيانك
وجوديله موجوده در كندى نفسيله قائمه دكلدر * پس انلر وجود حقدن غيرى جواهر اثبات ايتديلركه

کندی نفسیله اول جواهرك وجودی بوقدر وحالبوکه وجودحقه نسبتله غیرك وجودی عرضدر * پس
عالم ایچون حواهر اثبات ایتدکارنده اکر جوهر واحدی اثبات ایدیدیلر واول جوهر واحدی نفسیله قائم
وجمیع صورده متعین اولوب انلری قابل اولان وجودکه عین واحده وحقیقت احدیه‌در وجود حق ایدوکن
عارف اولیدیلر فائزیندن اولورلردی وامری علی ماهو علیه عارف اولورلردی) (ویظهر ذلك فی الحدود
للاشیاء فانهم اذا حدوا الشیء تبین فی حدهم تلك) وفی بعض النسخ (کونه الاعراض وان هذه الاعراض المذکورة
فی حدها عین هذا الجوهر وحقیقة القائم بنفسه ومن حیث هو عرض لا یقوم بنفسه) (یعنی اشاعره‌نك
خطالری ظاهر اولور ویاخود اشیا ایچون اولان حدودده عالمك مجموعی اعراض اولدیغی ظاهر اولور زیرا اشاعره
ایله ارباب نظر بحکم برشیئی حد ایتسه‌لر یعنی تعریف رسمیله تعریف ایتسه‌لر انلرك حدلرنده تلك الاعراض
ظاهره اولور ویاخود اول شیئك اعراض اولمسی ظاهر اولور وبر نسخهٔ مصححه‌ده کون الاعراض واقع
اولدی یعنی حدلرنده اعراضك وجودی متبین اولور ودخی ظاهر اولور که تحقیق شیئك حدنده مذکور اولان
بو اعراض نفسیله قائم اولان بو جوهرك عینی ودخی آنك حقیقتیدر زیرا حدود ذاتیه محدودك عینیدر * پس
عرض نفسیله قائم جوهر اولور شیء محدودك حدنده مذکور اولدیغی حیثیتله واول شیء عرض اولدیغی
حیثیتله کندی نفسیله قائم دکلدر القائم قولی جر ایله عین هذا الجوهر قولنك صفتیدر یعنی جوهری
الجوهر هو ما یقوم بنفسه حدیله تعریف ایدنلر انك تعریفنده قیامی اخذ ایتدیلر وقیام عرضدر وبحکم سن
انسانی حد ایتسك که اول حیوان ناطقدر * پس سن دیرسن انه حیوان ناطق ذو نطق ونطق عرضدر ودونك
مفهومی نسبتدر ونسبت عرضدر وکذلك حیوانی سن حد ایتسك که اول جسم حساس بالارادة متحرکدر *
پس سن دیرسن انه جسم نام حساس متحرك بالارادة پس جسم عرضدر زیرا متحیزدر ومتحیز ایچون تحیز
حاصلدر وتحیز عرضدر وکذلك نمو دخی عرضدر زیرا اصل اوزره زائددر وکذلك حس دخی عرضدر زیرا
حس ادراکدر وادراك عرضدر وکذلك حرکه دخی عرضدر زیرا سکون اوزره زائددر وکذلك اراده دخی
عرضدر وکذلك جسمی دخی حد ایتسك که اول جوهر متحیزدر ابعاد ثلثه‌یه که طول وعرض وعمقدر قابلدر *
پس سن دیرسن انه جوهر متحیز قابل للابعاد الثلاثه * پس جوهر ایچون موجود لا فی موضوع دینلور ای شیء
ذو وجود قائم بنفسه غیر محتاج الی محل وذو نسبتدر ونسبت عرضدر وتحیز دخی عرضدر نته کیم سبق ایتدی
وقبول دخی عرضدر * پس ظاهر اولدی که نفسیله قائم اولان جوهرك حدنده مأخوذه اولان اعراض
جوهرك عینی وحقیقتی اولدی * پس جوهر عین اعراض اولدی * پس مجموع عالم اعراض اولدی واعراض
جوهرك حدنده مأخوذه اولوب عین جوهر اولمغله اعراض جوهر اولور * پس نفسیله قائم اولمیان شیء نفسیله
قائم اولور انکیچون شیخ رضی الله عنه ایتدی) (فقد جاء من مجموع ما لا یقوم بنفسه من یقوم بنفسه) (
پس نفسیله قائم اولمیان شیئك مجموعندن برشیء کلدی که نفسیله قائم اولور یعنی نفسیله قائمه اولمیان
اعراضك مجموعندن بر عرض واقع اولدی که نفسیله قائم اولور یعنی عرض ایکن ونفسیله قائم دکل ایکن نفسیله
قائم اولان جوهرك تعریفنده مذکور اولمغله جوهرك عینی اولور ونفسیله قائم اولور بو تقدیر اوزره جاء قولنك
فاعلی من کلمه‌سی اولور ویقوم بنفسه جمله‌سی من ایچون صفت واقعه اولور ولکن وجه اظهر وانسب
بودرکه جاء افعال ناقصه‌دن اوله صار معناسنه ومن مجموع قولنده من زائده اوله ومجموع قولی جاء ایچون اسم
اوله ومن کلمه‌سی انك خبری اوله وشیخ رضی الله عنهك بوندنصکره وصار ما لا یقوم بنفسه یقوم بنفسه
قولی بو وجهی مؤیددر یعنی دیمك اولور نفسیله قائم اولمیان شیئك مجموعی که اعراضدر نفسیله قائم اولان شیء
اولدی که جوهردر) (کالتحیز فی حد الجوهر القائم بنفسه الذاتی) (نفسیله قائم اولان جوهرك حد ذاتیسنده
مأخوذ اولان تحیز کبی یعنی اشاعره جوهر اولان جسمك تعریفنده دیرلر الجسم جوهر متحیز قابل للابعاد
الثلثة یعنی جسم جوهر متحیزدر ابعاد ثلاثه‌یه قابلدر طول وعرض وعمق کبی یعنی جوهرك حدنده مذکور
اولان تحیز عرض ایکن زیرا نفسیله قائم دکلدر متحیز ایله قائمدر جوهر محدودك عینیدر زیرا حدود ذاتیه
محدودك عینیدر زیرا جوهر امر زائد دکلدر انك حدنده مذکوره اولان مجموع اعراض اوزره زیرا جوهر
اعراض مجتمعه‌دن متحصل اولان امردر (امدی) جوهرك حد ذاتیسنك اجزاسی وحقیقت ذاتیه‌سنك حقایقی

متحققه

متحققه ایکن انلرك نفسلرنده انلرك تحققی بوقدر زیرا اعراضدر مثلا تحیز ایله ابعاد ثلاثه‌یی قبول کبی زیرا
تحیز نفسیله قائم دکلدر وقبول دخی کذلك قابل ایله قائمدر وبحکم جسم ایچون دیسك که طویل وعریض
وعمیقدر * پس مقادیر ثلاثه‌ده کانه کم وکیف ایله انی تحدید ایدرسن وکم وکیف دخی عرضدر * پس بونلرك
کلیسی معانیدر کندی نفسلرنده متحققه وقائم دکلدر الا بو اعراضدن مجموعه اولان امرده زیرا طویل
وعریض وعمیق اولان جوهر بو اعراضك مجموعی اوزره شیء زائد دکلدر وجوهر بو اعراضك مجموعی اولدیغی
بر معنای معقولدر جوهر ایچون بو اموردن غیری که اعیانده متحققه دکلدر وجودی بوقدر) (وقبوله للاعراض
حدله ذاتی) (وجوهر اولان جسمك اعراضی قبول ایتمسی جوهر ایچون حد ذاتیدر وقبول جوهر ایچون
حد ذاتیدر دیمك قبول حدك جزئی دیمکدر مثلا جوهر اولان جسم الجسم جوهر متحیز قابل للابعاد
الثلاثه تعریفیله تعریف اولندقده قبول حد ذاتیدن جزء اولور لکن حدك اجزاء ذاتیه‌سندن هر برجزء
محدودی حد ایتمکله اکا دخی حد اطلاق اولنور * پس شیخ رضی الله عنه محدودك هر برجزءنه حد اطلاق
ایتدی نته کیم بوندنصکره لان الحدود الذاتیة عین المحدود وهو هو قولنده ظاهردر * پس حد ذاتی جزء ماهیت
اولور) (ولا شك ان القبول عرض اذ لا یکون الا فی قابل لانه لا یقوم بنفسه) (وشك یوقدر که تحقیق قبول
عرضدر زیرا قبول کندی نفسیله قائم دکلدر پس قبول قابلك صفتی اولور زیرا قابل موجود اولمزلا قابلده
انکله انده موجود اولمغله عرض اولور) (وهو ذاتی للجوهر) (وحالبوکه قبول جوهر ایچون حد ذاتیدر یعنی
آنك جزء ذاتیسیدر زیرا حدك اجزاسی محدودك ذاتیاتندندر) (والتحیز عرض ولا یکون الا فی متحیز فلا یقوم
بنفسه) (وتحیز دخی عرضدر واولدخی واقع اولمز الا متحیزده * پس تحیز کندی نفسیله قائم اولمز متحیز ایله قائم
اولور * پس جوهرك تعریفنده مأخوذ اولان تحیز ایله قبول عرض اولدی) (ولیس التحیز والقبول بامر زائد علی
عین الجوهر المحدود) وحالبوکه تحیز ایله قبول جوهر محدودك عینی اوزره امر زائد دکلدر وجودده آنك
عینیدر یعنی جسم محدودك حدنده مأخوذ اولان تحیز ایله قبول محل ایله قائمتان اولان ایکی نسبتدرکه
خارجده موجودتان دکلدر ایکیسی دخی خارجده جوهرك عینیدر خارجده آنك اوزره زائدتان دکلدر
بلکه عقلده * پس بو اعتبار اوزره ایکیسی دخی جوهر ایچون ذاتیاتندروشیء ایچون ذاتی اولان شیء انك عینیدر
پس شیخ رضی الله تعالی عنه آتیده اشاعره‌نك جهللرینی بیان ایچون بیوررلرکه) (لان الحدود الذاتیة هی عین
المحدود وهو هویته) (زیرا حدود ذاتیه محدودك عینی وهویتیدر یعنی محدودك اجزاء ذاتیه‌سی محدودك عینیدر
ومحدودك اجزاء ذاتیه‌سندن هر برینی حد ایله تسمیه اولنور زیرا شیئك حدنده مأخوذه اولان اجزاء ذاتیه‌نك
هر برسیله شیء محدود حد اولنور وهر برسیله تعریف اولنور * پس تحیز ایله قبول جوهر محدودك عینیدر
آنك اوزره بر امر زائد دکلدر واشاعره‌نك قتنده محدود اولان جوهر جسمدر * پس تحیز ایله قبول جسم ایچون
ذاتیاتندروشیء ایچون ذاتی اولان شیء آنك ماهیتنك جزئیدر * پس متحیز وقابل وقبول اعتباریله جوهرك عینی
وهویتیدر خارجده جوهر اوزره امر زائد دکلدر بلکه عقلده زائددر وجوهر دخی کندی حدینك اجزاء ذاتیه‌سی
اولان اعراض اوزره امر زائد دکلدر) (فقد صار ما لا یبقی زمانین یبقی زمانین اوازمنة وعاد ما لا یقوم بنفسه
یقوم بنفسه وهم لا یشعرون لما هم علیه) (پس بو تقدیر اوزره زمانین باقی اولمیان شیء زمانین ویاخود ازمنه
باقی اولدی ونفسیله قائم اولمیان شیء نفسیله قائم اولان شیئه عائد اولدی وحالبوکه اشاعره کلاملرنده تناقصدن
اولان شیئه که انلر آنك اوزره ایدیلر شعورلری بوقدر زیرا دیرلرکه عرض زمانین باقی قالمز وجوهر ازمنه باقی
قالور وجوهری اعراض ایله حد ایدرلر * پس جوهرك اجزاسی اولان اعراض جوهرك عینی اولور * پس
زمانین باقی اولمیان اعراض زمانین ویا ازمنهٔ باقیه اولور ونفسیله قائم اولمیان شیء نفسیله قائم اولور وحالبوکه
اعراض انلرك قتنده زمانین باقیه دکلدر وجوهر اعراضك عینی اولوب اعراض اوزره امر زائد اولمدیغی اعتبار
اوزره جوهر عرض اولور پس عالم مجموع اعراض اولور * پس مجموع عالم زمانین ویا ازمنه باقی قالمز وحالبوکه
انلرك قتنده جوهر انلرك قتنده زمانین ویا ازمنه باقی قالور * پس انلرك خطالری بودرکه عالم مجموع اعراض
اولوب انات ایله متبدل اولدیغین وعالمدن برشیء کندی نفسیله قائم جوهر اولمدیغین عالم اولمدیلر * پس متحقق
اولمدیلرکه کندی عیننده کندی عینیله قائم اولان موجود وجود حق مطلقدرکه آنك وجودی کندی ذاتیله

قائمدر وسائر اشیا کندی وجودلریله عدمیت اوزره درلر آنك وجودیله هر آنده خلق جدیدده درلر (وهؤلاء هم فی لبس من خلق جدید) (واشاعره خلق جدیددن لبس ایچنده در امره علی ماهو علیه شعورلری یوقدر) (واما اهل الکشف فانهم یرون ان الله یتجلی فی کل نفس ولا یتکرر التجلی) (واما اهل کشف واهل تحقیق پس انلر مشاهده ایدرلرکه تحقیق الله تعالی هر نفسده تجلی ایدر وحالبوکه تجلی متکرر اولمز یعنی هر نفسده کورورلرکه حق تجلی ایدر وتجلیده تکرار یوقدر یعنی تجلی اول بعینه رجوع ایتمز زیرا حقیقت تکرار مطلقا تجلی یه نسبتله متحققه اولور مراتب اسمادن تجلینك تعینی حیثیتیله واما هر تعین معین اعتباریله تکرار پس محالدر کشفا وعقلا * پس اکر تجلی واحدك ذاتنی وحقیقتنی اعتبار ایده جك اولورسك * پس انده اصلا تکرار تصور اولنمز زیرا ازلا وابدا تجلی واحددر واکر تجلیات حضرات حسبیله ومراتب اسما وخصوصیات قوابل ومظاهر غیر متناهیه حسبیله حقك ظهوراتنه سن نظر ایده جك اولورسك * پس انده دخی تکرار یوقدر وتجلی هر آنده وهر زمانده متجدد ومتعدد اولور وحالبوکه انده تکرار یوقدر زیرا قبول اول قبول ثانینك غیریدر * پس تجلیاتك تعددی قوابلك قبولی حسبیله در) (ویرون ایضا شهودا ان کل تجلی یعطی خلقا جدیدا ویذهب بخلق) (واهل کشف بنه انجلاین عین شهود ایله مشاهده ایدرلرکه تحقیق هر تجلی خلق جدیدی اعطا ایدر وخلقی اذهاب ایدر یعنی هر بر تجلی وارد اولدقده خلق جدیدی اعطا ایدر وراجع وذاهب اولدقده اول خلقی اذهاب ایدر یعنی تجلئ واحدك ینبوع جوددن انبعاثی دوامنه نظر اولنمغله بحسب القوابل نور وجود بر نوع تعین ایله بلا مکث متعین اولور وکندی اصلنه متقاص اولدیغی حالده منسلخ اولور وآنك ما بعدی علی التوالی تعین ایله انی اعقاب ایدر * پس تجلی قوابلده قوابل حسبیله متعین اولدیغندن اوتری خلق جدیدی اعطا ایدر وتجلینك انسلاخنه نظر اولنمغله تجلی خلق جدید اولان تعینی اذهاب ایدر کندی اصلنه آنك رجوعی وذهابی سببیله * پس تجدد تعینات ایله خلق متجدد اولمقدن زائل اولمز وتجلی دخی استعدادات ایله متعین اولمقدن منفك اولمز عالمك قابلیتندن برآنده متعین اولان تجلی عینه راجعدر خلق جدید خلعندن آنك اوزرنده اولان شیئله وآنك بدلی اولان تجلی آنك مثلی صورتیله وآنك شبهیله قائمدر زیرا تجلی صور عالمی عالمك استعداد کاملندن مظهردر * پس قچنکم تجلی هر برآنده هر برصورتله ظاهر اولسه برصورتله متعین اولوب انکله ظاهر اولان وجود غائب اولور وآنك مثلی اخلاف ایدر دائما ابدا) (فذهابه هو الغنی عند التجلی والبقاء لما یعطیه) (وفی نسخة لما یعطی) (التجلی الاخر فافهم) (پس تجلینك خلقی اذهاب ایتمسی یعنی کیدرمسی تجلینك ذهابی ورجوعی قتنده خلقك فنا اولمسیدر وخلق جدیدك بقاسی تجلی آخرك اعطا ایتدیکندن اوتریدر یعنی خلق جدید تجلی آخرك ورودیله باقیدر فذهابه قولنك ضمیری تجلی یه راجعدر وبه ضمیری خلق جدیده راجعدر ولما یعطیه قولنده ما مصدریه در وضمیر مفعول بقایه راجعدر وما موصوله اولوب ضمیر مفعول اکا عائد اولمق دخی جائزدر * پس بو محلك فهمی غامض اولمغله شیخ رضی الله عنه طالب تحقیق اولان سالکه خطاب ایدوب دیرکه فهم دقیق وادراك عمیق ایله فهم ایله تاکیم امر وجودنه نیء اوزره در عارف اوله سن والحمد لله رب العالمین

(فص حکمة ملکیة فی کلمة لوطیة)

الملك بفتح المیم وسکون اللام الشدة والملیك الشدید یقال ملکت العجین اذا شددت عجنه یعنی ملك شدت معناسنه در وملیك شدید معناسنه در ملکت العجین دینلور یعنی سن دیرسن قچنکم عجینك عجننی سن قوی ایتسك) (قال قیس بن الخطیم یصف طعنة) (شیخ رضی الله عنه ملك شدت معناسنه اولدیغنی شاعر بلیغك کلامیله استشهاد ایدوب دیرکه قیس بن خطیم ایتدی طعننی یعنی رمح ایله ضربنی وصف ایتدیکی حالده (شعر)

(ملکت بها کفی فانهرت فتقها * یری قائم من دونها ما وراءها) * ای شددت بها کفی یعنی الطعنة یتك معناسی بودر بن طعنه ایله کفمی قوی ایتدم یعنی بن رمحه قوی یاپشوب انکله عدومی ضرب ایتدم * پس طعنه نك فتقنی یعنی شقنی واسع ایتدم حتی جانب آخرده قائم اولان کسنه اول طعنه نك ماوراسنی کورر یعنی اول طعنه موضعی بر عظیم دلك اولدی که آنك ماوراسی کورینور) (فهو قول الله تعالی عن لوط لو ان لی بکم قوة او آوی

الی رکن شدید) (پس شدت وقوت معناسنه اولان ملك الله تعالینك (لو ان لی بکم قوة او آوی الی رکن شدید قولندن مستفاددر زیرا ملك شدت وملیك شدید معناسنه در وجائزدرکه فهو ضمیری شدت وهمته راجع اوله وضمیرك تذکیری خبره تغلیبدن اوتری اوله پس لوط علیه السلام رکن شدیده یعنی الله تعالی یه قوی وشدید اولدیغی حیثیتله التجا ایتدیکندن اوتری انك حکمتی ملکیة ایله وصف اولندی وملکیة ایله وصف اولنمسی آیت مذکوره دن مأخوذدر * پس لوط علیه السلام کندی قومنه که انك امرینه انقیاد ایتمدیلر خطاب ایدوب ایتدی اکر بنم سزه قوتم اولیدی قوتدن مراد همت قویه وشدیده درکه نفوس مؤثره ده موجوده در یعنی اکر بنده همت قویه اولیدی که انکله سزه مقاومت ایدیدم * پس انکله سزك شرکزی بندن وبنم امتمدن رفع ایدردم ویاخود بن رکن شدیده التجا ایدیدم یعنی قبیله وعشیرتم اولیدی که سزی بندن وبنم امتمدن رفع ایده لردی لو کلمه سنك جوابی محذوفدر ای لو ان لی بکم قوة ای همة قویة فارفع بها شرکم عنی وعن امتی او آوی الی رکن شدید) (ای قبیلة فارفعوکم عنی وعن امتی پس بحسب الظاهر رکن شدیددن مراد قبیله وعشیره در واما بحسب الحقیقه مراد الله در که قوی وشدید اولدیغی حیثیتیله اکا التجا ایلدی (فقال رسول الله علیه السلام یرحم الله اخی لوطا لقد کان یأوی الی رکن شدید فنبه صلی الله علیه وسلم انه کان مع الله من کونه شدیدا) (پس رسول الله علیه السلام ایتدی الله تعالی بنم قرنداشم لوطه رحمة ایلسون که تحقیق رکن شدیده التجا ایلدی پس رسول علیه السلام بو قول ایله تنبیه ایلدی لوط علیه السلام الله ایله ایدی یعنی اللهه التجا ایتدی الله قوی وشدید اولدیغی حیثیتیله) (والذی قصد لوط علیه السلام القبیلة بالرکن الشدید والمقاومة بقوله لو ان لی بکم قوة) (القبیلة قولی مرفوعدر مبتدانك خبریدر ورابطه اولان ضمیر محذوفدر والمقاومة قولی رفع ایله القبیلة قولنه معطوفدر وکلامده تقدیم وتأخیر واردر ای والذی قصده لوط علیه السلام بالرکن الشدید هی القبیلة والذی قصده بقوله لو ان لی بکم قوة هی المقاومة یعنی شول شیء که لوط علیه السلام) (او آوی الی رکن شدید) (قولیله قصد ایتدی قبیله در یعنی قبیله ایدی وشول شیء که (لو ان لی بکم قوة) قولیله قصد ایتدی مقاومتدر یعنی همت قویه ایله اعدایه مقاومت ایدی * پس لوط علیه السلام فنا فی الله مقامنده ایدی که انده همتله تصرف یوقدر زیرا عبودیت محضه ایله متصفدر اول مرتبه ده کندی نفسیله وجود حقده مستهلکدر * پس حق تعالیدن بقا بالله مقامنه انتقالن رجا ایتدی وکذلك رکن شدید اولان قبیله یه التجا ایتدیکنك وجهی بودر زیرا حق ذاتیله عالمیندن غنیدر * پس افعال الهیه مظاهر حسبیله ظاهر اولور ومظاهرك قوت وشدتی حسبیله حقك فعلی دخی قوی وشدید ظاهر اولور وحق اول مظاهردن بطش شدید ایله بطش ایدر) (وهی الهمة هنا من البشر خاصة) (ولوط علیه السلام اعدایه مقاومت ایچون طلب ایتدیکی قوة بو نشأة دنیویه ده خاصة بشردن صادره اولان همتدر وهمتی بشره تخصیص ایلدی زیرا برشیئك ایجادنده وانك اهلاکنده همت قوای ظاهره وباطنه جمعیتنك احضور تامله توجهیدر وملك اکرچه کیم قوت قویه صاحبیدر زیرا ملك ملکدن مشتقدر وملك قوت معناسنه در ولکن قوای ظاهره نك دخی بعضیسی انده معدومه در وبشر اولان انسان کامل جمیع اسماء الهیه مظهریتنده در اسماء الهیه جمعیتنك قوتیله تصرف ایدوب ایجاد واعدامه همت ایدر وملك مظهریتده انسان کاملدن ناقصدر انك قوتی وتصرفی اسماء الهیه یه انك مظهریتی واسمانك انده ظهوری قدردر وملائکه لوط علیه السلامه اعانت ایچون بشر صورتنده ظاهره اولدقلرنده اعدایی همتله هلاك ایتمدیلر ظاهرده تصرف ایله هلاك ایتدیلر وبشردن صادره اولان همتی هنا قیدیله نشأت دنیویه یه تخصیص ایلدی زیرا نشأت دنیویه ده واقع اولان تصرف صورت طبیعة بشریه ایله نشأت دنیویه ده موجود اولان انسان کامله مخصوصدر انکیچون خلیفة حق اولان انسان کامل برازخ علویة روحانیه یه ونشأت ومواطن اخرویه یه انتقال ایتدکده صورت الهیه ایله انده واقع اولان تصرف انك مقامنده استخلاف اولنان شخصه انتقال ایدر واکرچه کیم برازخ آخرتده انتقال ایدن ارواح کمل انطلاق وانشراح ایله متصرفه درلر ولکن نشأت دنیویه ده موجود اولان کملك مظاهریله متصرفه در وبالجمله عالم شهادتده واقع اولان تصرف صورت الهیه ایله عالم شهادتده موجود اولان انسان کامله مخصوصدر انکیچون لوط علیه السلام) (لو ان لی بکم قوة) (قولنده قوتی کندی نفسنه اضافت ایتدی

وانی کندی نفسیچون طلب ایتدی وهنا قولی تحقیقه اشارت اولمق جائزدر یعنی قوت عرف تحقیقده بشردن
صادره اولان همتدر * پس لوط علیه السلام قوی وشدید ایله مؤید اولمغله) (لو ان لی بکم قوة) (قولی قوی
وشدیددن نفس الهی اولدی پس قوی وشدید ایله متأیده اولان همتی قوتیله قومنده تأثیر ایدوب انلری
هلاک ایلدی) (فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم فمن ذلک الوقت یعنی من الزمن الذی قال فیه لوط علیه
السلام او آوی الی رکن شدید ما بعث نبی الا فی منعة فکان تحمیه قبیلة من قومه) (یعنی لوط علیه السلام
رکن شدید ایله قبیله یی قصد ایتمکله رسول الله صلی الله علیه وسلم ایتدی * پس اول وقتدن یعنی اول زماندن
بروکه لوط علیه السلام انده (او آوی الی رکن شدید) دیدی اندنصکره بر نبی بعث اولنمدی الا کندی قومندن
بر جماعت ایچنده یعنی اعداسنک شرنی دفع ایدر وانی حمایه ایدر بر قبیله ایچنده) (کابی طالب مع رسول الله
صلی الله علیه وسلم) (رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله ابی طالبک حالی اولدیغی کبی یعنی ابو طالب رسول
علیه السلامی حمایه ایدوب رسول آنک حمایتنده اولدیغی کبی کابی طالب قولی منعه قولنه متعلقدر) (فقوله
لو ان لی بکم قوة لکونه علیه السلام سمع الله یقول الذی خلقکم من ضعف بالاصالة * پس لوط علیه السلامدن
(لو ان لی بکم قوة) قولی یعنی بو قولک لوطدن صدورنه سبب بودرز یرا لوط علیه السلام قرب نوافل
مرتبه سندن سمع حقله الهی سامع اولدی (الله الذی خلقکم من ضعف) قولنی قائل اولدیغی حالده یعنی
دیر که شول الله که سزی بالاصاله ضعف اولان شیدن خلق ایلدی پس لوط علیه السلام متحقق اولدی که
همتنک بالاصاله وجودی یوقدرز یرا عدم مضافدن مخلوقدر انکیچون اندن ضعف ایله تعبیر ایلدی زیرا کندی
نفسیله معدوم اولوب وجود حقله موجود اولمغه قابل اولان شئ غیر موجود ضعیفدر * پس لوط علیه السلام
وجودی ضعف اصلی اولان عدمه رد ایتدی که انده قوت وقدرت یوقدر واما شیخ رضی الله عنهک نقش
فصوصده فالضعف الاول بلا خلاف هو ضعف المزاج فی العموم والخصوص والقوة التی بعده قوة المزاج
ویتضاف الیه فی الخصوص قوة الحال والضعف الثانی ضعف المزاج ویتضاف الیه فی الخصوص ضعف
المعرفة کلامندن متبادر اولان بودر که ضعف اولدن مراد ضعف مزاج اوله زیرا آب وترابدن ویاخود طیندن
مخلوقدر وبو ضعفدر هر احد کندی نفسندن بونی عالمدر وضعف ثانیدن مراد دخی مزاجدر یعنی شیخوختده
اولان مزاج طبیعیدر * پس مزاجک ضعفنده شیخک حکمی طفلک حکمی کبیدر قال الله تعالی (ومنکم من
یرد الی ارذل العمر لکیلا یعلم من بعد علم شیئا * پس بو تقدیر اوزره) (الذی خلقکم من ضعف) قولیله بنی آدمه
خطاب ایدر وبنی آدم ماء مهیندن مخلوقدر انلرک جسمانیتلری حیثیتیله یعنی صورت جسمیهٔ عنصریه لری
حیثیتیله سزی اول ترابدن ویا طیندن خلق ایتدی انسان اولی اندن خلق ایتمکله وانسان اولدن نطفه یی خلق
ایتدی ونطفه دن بنی آدمی خلق ایتدی ویاخود بنی آدمی ترابدن خلق ایتدی جماددن نباتی ونباتدن حیوانی
وحیواندن ویا نباتدن غدایی وغدادن نطفه یی خلق ایتمکله ونطفه یی علقه خلق ایتدی وعلقه یی مضغه خلق
ایتدی ومضغه یی عظام خلق ایتدی وعظام اوزره لحمی خلق ایتدی ولحمدن طفلی خلق ایتدی اندن اخراج
ایتدی وطفلی صبی ایتدی وصبی یی شاب ایدوب اکا قوت ویردی (قال الله تعالی ولقد خلقنا الانسان من سلالة
من طین ثم جعلناه نطفة فی قرار مکین ثم خلقنا النطفة علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاما فکسونا
العظام لحما ثم انشأناه خلقا آخر فتبارک الله احسن الخالقین * پس نشأت امکانیهٔ طبیعیهٔ عنصریه ده انتهای
مراتب ضعف اولان ضعف مزاج جماد اعتباریله الذی خلقکم من ضعف قولنده ضعفدن مراد ضعف
مزاج جمادی اولور وانسانده عارضه اولان قوت مجعوله یه قریب اولان مرتبه ده واقع اولان ضعف مزاج
اعتبار اولنیجق پس (خلقکم من ضعف) قولنده ضعفدن مراد عظام ولحم مرتبه سنده اولان ضعفدر که طفل
ضعیف اندن مخلوقدر (ثم جعل من بعد ضعف قوة) یعنی انسانک ضعف اصلیسندنصکره انسانی خلق ایدوب
انده بر قوة مجعوله یی احداث ایلدی) (فعرضت القوة بالجعل فهی قوة عرضیة) (پس قوت جعل ایله عارضه
اولدی * پس اول قوت قوت عرضیه در قوت اصلیه وذاتیه دکلدر وعرض دخی لا یبقی زمانین دائم وباقی
دکلدر * پس انسانده اولان قوت قوت مجعوله وقوت عرضیه در وقوت جعلیه دن مراد قوت مزاجدر عموم
اوزره کرک عوام اولسون وکرک خواص وبو قوته خصوصده قوت حال مضافه در وبو قوت همت ایله تسمیه

اولنور * پس) (لو ان لی بکم قوة) (قولنده قوتدن مراد قوت مزاجه مقارن اولان قوت حالدر که ارباب همت
اول قوتله تصرف ایدرلر) (ثم جعل من بعد قوة) (مجعولیة عرضیة) (ضعفا وشیبة) (اندنصکره قوت مجعوله
وعرضیه دنصکره ضعفی وشیبتی احداث ایلدی یعنی قوت عرضیه یی ازاله ایتمکله انسانی ضعف اصلی یه رد
ایتدی وانده موجود اولمیان شیئی احداث ایلدی * پس انسانک اصلی اولان ضعف قوت عارضه نک حصولی
سببیله بالقوه انده موجود اولوب ظاهر دکلدر * پس قوت عارضه نک ازاله سی قتنده انسانک اصلی اولان
ضعفه انک ردی ضعفک انده حصولی وحدوثیدر * پس جعل حدوث معناسنه در وحدوث اعم در شئ
معدومک ایجادینه انک شمولندن وشئ موجود ومخلوقی بر محلده اظهار واحضارینه انک شمولندن پس جعل
احداث معناسنه اولوب حدوث علی السویه ضعف ایله شیبة متناول اولمغله وجعل من بعد قوة ضعفا
وشیبة) (قولنده ضعفا قولی جعل ایچون مفعول واقع اولدی وشیبة قولی دخی اکا عطف اولنمغله اولدخی
اکا مفعول واقع اولوب ضعف ایله شیبة معا مجعول ومحدوث اولدی ولکن ضعفک جعل وحدوثیله شیبتک
جعل وحدوثی بیننده فرق واردرز یرا انسانده ضعفک جعلی انسانک اصلی اولان ضعفه آنک ردیدر وضعف
اصلینک انده احداثیدر یقال حدث عندنا الیوم انسان اذا ورد وقال تعالی) ما یأتیهم من ذکر من ربهم
محدث) یعنی عندهم * پس انسانده ضعفک جعلی واحداثی عدمدن آنک جعلی واحداثی مراد دکلدرز یرا
ضعف انده موجوددکلدر ضعف اصلی یه آنک ردی وضعفک انده حدوثی وظهوریدر وشیبتک انسانده جعلی
عدمدن آنک ایجادی واحداثیدرز یرا شیبة انسانده موجود دکل ایدی * پس بو اجلدن اوتری شیخ رضی الله
عنه شیبتک جعلیله ضعفک جعلی بینی فرق ایدوب) (فالجعل تعلق بالشیبة واما الضعف فهو رجوع الی اصل
خلقه) (دیدی یعنی دیمک اولور * پس جعل بونده شیبته تعلق ایتدی زیرا شیبت انسانده موجود دکل ایدی
صکره مجعول اولدی واما جعلک ضعفه تعلقی پس انسانک کندی خلق اصلنه رجوعیدر یعنی انسانده ضعفک
جعلی انسانک اصلی اولان ضعفه انک رجوعیدر واکا انک ردیدر جعل ایجادی اکا متعلق دکلدر زیرا ضعف
انسانده موجود اولان صفت عدمیه در * پس ضعف حقله جعل خلق وایجاد معناسنه دکلدر اصله رجوع
ورد معناسنه واصلک انده حدوثی معناسنه در) (وهو قوله خلقکم من ضعف) (وانسان خلقتنک اصلی ضعف
اولدیغی الله تعالینک) (خلقکم من ضعف) (قولندن مستفاددر) (فرده لما خلقه منه) (پس الله تعالی انسانی
شول شیئه رد ایتدی که انی اندن خلق ایلدی واول شئ ضعفدر * پس انسانده باطندر وقوت عرضیه ظاهره در
پس قچنکم قوت عرضیه نقصانده اولسه انک اصلی وباطنی اولان ضعف ظاهر اولور لما خلقه قولنده لام الی
معناسنه در) (کما قال ثم یرد الی ارذل العمر لکیلا یعلم من بعد علم شیئا فذکر انه رد الی الضعف الاول فحکم
الشیخ حکم الطفل فی الضعف) (انسانک اصلی اولان ضعفه آنک رد اولندیغنه بو آیت ایله تمثیل ایدر یعنی نته کیم
الله تعالی (ثم یرد الی ارذل العمر لکیلا یعلم من بعد علم شیئا) دیدی یعنی اندنصکره انسان ارذل عمره رد اولنور که
علمه آنک اتصافندنصکره برشیئی عالم اولمیه پس الله تعالی ذکر ایلدی که انسان ضعف اوله رد اولندی (پس
ضعفده شیخک حکمی طفلک حکمی کبیدر (امدی) شویله معلوم اوله که ورد الی ضعف الاول قولنده
ضعفدن مراد شیخوختده اولان ضعف مزاجدر که طفولیتده مزاج ضعیف اولدیغی کبی شیخوختده دخی
اویلجه ضعیفدر والاجمیع وجوه ایله ضعف ثانی ضعف اولک عینی دکلدرز یرا تجلیده تکرار یوقدر وکذلک
طفولیتده اولان ضعف قوت عرضیهٔ مزاجیه یه متوجه در وشیخوختده اولان ضعف مراتب ضعفک انتهی
مرتبه سی اولان عدمیته متوجه در * پس بوندن اوتری شیخ رضی الله عنه فحکم الشیخ حکم الطفل
فی الضعف دیدی وشیخک ضعفده حکمنی طفلک ضعفده حکمنه تشبیه ایلدی زیرا انک عینی دکلدر یعنی مزاج
ضعفنده شیخک حکمی ضعفده طفلک حکمی کبیدر * پس بو اعتبار اوزره انسان شیخوختده اولان ضعف
ثانی یه رد اولندقده طفولیتده اولان ضعف مزاجه که ضعف اولدر رد اولنور * پس لوط علیه السلام کندی
خلقی اصلنه نظر ایتدکده کندی وجودنده شیخوختی قتنده ضعف مزاج طبیعیی وخصوصده اکا مضاف
اولان ضعف معرفتی که معرفة اللهدن حاصل اولان صفتدر مشاهده ایدوب کندی ضعفندن وعدمیتدن
غیری تصرف ایتمکه قوت مشاهده ایتمدی زیرا شیخوختده ارذل عمرده اولان ضعف مزاجه رد اولندیغی کبی

ارذل عمرکه فنا فی الله واستهلاک کلی مقامیدرکه انده علم ومعرفت وهمتله تصرف ووجود رقوت بوقدر اکاردا اولمش ایدی پس وجودنده ضعف اصلیی مشاهده ایتمکله تصرف ایتمکه کندی سنده قوت مشاهده ایتمدی انکیچون قوت الهیه یی طلب ایتدی که بقابالله مقامنده ظاهر اولور واول قوتله انسان کامله تصرف ظاهر اولور لاحول ولاقوة الا بالله) (ومابعث نبی الا بعد تمام الاربعین وهو زمان اخذه فی النقص والضعف فلذا قال لو ان لی بکم قوة ومع کون ذلک طلب همة مؤثرة) (وبر نبی مبعوث اولمدی الا آنک عمرندن اربعین تمام اولدقدنصکره واربعیندنصکره نبینک بعثتی ایچون معین اولان زمان اول نبینک نقص قوای بشریه یه وضعف مزاج طبیعی یه شروعی زمانیدر یعنی قوای حسیه نک جمیعسی تنزل ونقصانه شروع ایدوب ضعف اصلینک وشیخوختک ظهوری زمانیدر انکیچون لوط علیه السلام لو ان لی بکم قوة) (دیدی یعنی اکرسزه مقاومت ایتمکه بنم ایچون قوت اولیدی دیدی وآنک وجودنده ضعف طبیعتک وجودیله قوت طبیعیه یی طلب ایتمدی همت مؤثره یی طلب ایتدی زیرا آنک وقوعی ممتنعدر زیرا قوت انکیچون دکلدر* قوت الهیه مخصوصه در* وقوت طبیعیه مجعوله شیخوخت حسبیله ضعفه متوجهه در* پس لو اصلده حرف امتناعدر امتناع ایچوندر ولکن بونده تمنی ایچون استعمال اولندی که انکله همت مؤثره طلب اولندی قوت طبیعیه طلب اولنمدی وانبیا علیهم السلامک اربعینک تمامندنصکره مبعوث اولدقلرینک حکمتی ایکی وجهه مرتبطدر بر وجه بودرکه اربعینک تمامندن لازمدر* زیرا صورت الهیه اوزره مخلوقه اولان نشأت انسانیهٔ عنصریه نک اکمالی ان الله خمر طینة آدم اربعین صباحا) مفهومی اوزره اربعینک تمامی قتنده حاصل اولور زیرا نشأت انسانیه ده اولان قوای حسیه وروحیه دن هر بریسی منبع علم الهی ومظهر الهام ربانیدر* زیرا هر برقوت علوم الهیه دن برعلمک اخذنه مختصه در پس عقل کالک ظهوری ووحی الهینک اخذی متصور دکلدر الا قوای ظاهره وباطنه نک کمالی قتنده وقوانک تکاملی اربعینک قتنده حاصل اولور پس نشأت انسانیه جمیع قوای ظاهریه وباطنیه ایله اربعینه بالغه اولدقده مرکزنده بالغه اولور پس اربعینک تمامی قتنده قوای حسیه وعقلیة وقوای قلبیه ونفسیه وقوای روحیه والهیه ایله وحی الهی ضرو بندن قوای مذکوره دن هرقنقی سنه برضربک اخذی مخصوص قلندیسه نبی وحی الهیی انکله اخذ ایدر واما اربعینک مادوننده نشأت انسانیه جمیع قواسیله کامله دکلدر و بر وجه دخی بودرکه انسان مراتب کونیه ایله منصبغ اولوب صفات خلقیه ایله متصف اولمغله فطرت الهیه وقوت روحیه ونوریه اربعیندن اول صفات بشریه ایله مغموره اولوب* مقتضیات خلقیه وطبیعیه ایله محتجبه اولمغله نورانیت ظلمت طبیعیه ایله مستوره وروحانیت کثافت جسمانیه ایله مغموره اولور ولهذا اول مدتده سواد انسانک شعرنده غالب اولدی پس نشأت انسانیه ده اربعیندن اول سلطنت وحکم صاحبی اولان قوا قوای خلقیه وصفات امکانیهٔ ظلمانیه در پس وقتا کیم نشأت انسانیهٔ جمیع قواسیله اربعینه بلوغی قتنده کامله اولدیسه اربعیندنصکره جمیع قوای طبیعیه ضعفه شروع ایدر* قوای جسمانیه ده ضعف ظهور ایتمکله پس قوای مظهریه نک سلطنتی ونور الهینک سطوتی آنلر اوزره غالبه اولور نته کیم اربعیندنصکره بیاض انسانک شعرنده سواد اوزره غالب اولدی پس اربعینک تمامندنصکره قوای الهیه وصفات ربانیه نک ظهوری وقوای روحانیه وحقیقت الهیه نک بروزی قتنده وحی الهی ووارد ربانی وجه احسن اوزره اخذ اولنور وظلمات خلقیه وامکانیه ایله مشوب ومنصبغ اولمز زیرا فیض الهی هر مظهرده مظهر حسبیله ظاهر اولور اکرچه کیم ینبوع وجود ومعدن وجوددن طهارت اوزره منبعثدر) (فان قلت وما یمنعه من الهمة المؤثرة وهی موجودة فی السالکین من الاتباع فالرسل اولی بها) پس اکر سن سؤال ایده جک اولورسک که نه شیء لوط علیه السلامی همت مؤثره دن منع ایدر وحال بوکه همت مؤثره رسل وانبیا اتباعندن اولان سالکینده موجوددر پس رسل همت مؤثره یه اولی در انلر همتله تصرف ایتمکه اتباعدن دخی انسب واحرادر) (قلت صدقت ولکن نقصک) (ای نقص فیک (علم آخر وذلک ان المعرفة لا تترک للهمة تصرفا فکلما علت معرفته نقص تصرفه بالهمة) (بن دیرم سن صادقسن ولکن سنده علم اخر ناقص اولدی وبونک بیانی بودر زیرا تحقیق معرفت الهیه همت ایچون تصرفی ترک ایتمز یعنی معرفت همتله تصرفه مانعه در پس هرچند که عارفک معرفتی عالیه اولسه همتیله آنک تصرفی ناقص اولور) (وذلک) (اشارة الی ان المعرفة لا تترک للهمة تصرفا) (لوجهین

الوجه الواحد لتحققه بمقام العبودیة ونظره الی اصل خلقه الطبیعی) (یعنی عارفده معرفت همت ایچون تصرفی ترک ایتدیککی وجهیندن اوتریدر بر وجه عارفک مقام عبودیتیله تحققندن اولورسه وآنک طبیعی اولان خلقی اصلنه نظر ایتدیککندن اوتریدر زیرا عبودیت تامه یی متحقق اولان عارف تصرفه مبادرت ایتمز انجق سیدینک امرینه منتظر اولوب اکا امتثال اوزره اولور اکر امر الهی وارد اولورسه امره امتثالدن اوتری تصرف ایدر زیرا مأموردر ومأمور معذوردر زیرا فعل وتصرف سیدینکدر آنک دکلدر وعارف کندی طبیعی خلقی اصلنه نظر ایتدکده کندی نفسنده تصرف ایتمکه قوت بولمز زیرا ضعفدن مخلوقدر پس عارف عبودیتیله متحقق اولمغله وآنک خلق طبیعیسی اصلنه ناظر اولمغله تصرفی ترک ایدر وتصرفده حقی وکیل اتخاذ ایدر) (والوجه الاخر احدیة المتصرف والمتصرف فیه فلا یری علی من یرسل همته فیمنعه ذلک) (ووجه آخر متصرف ایله متصرف فیهک احدیتیدر یعنی متصرف فله متصرف فیه وجود واحد اولوب ایکیسنک احدیتنی مشاهده ایتدیککندن اوتری یعنی بصر وبصیرت احدیتک عینیله وجود واحد حقدن غیری ممکناتدن براحدی مشاهده ایده مز تاکیم انک اوزرینه کندی همتنی ارسال ایلیه زیرا احدیت وجود مشاهده سنده در* پس عارفی تصرفدن اول احدیتک معرفتی منع ایدر واما احدیتله متصف اولان عارف کامل که مظهریت کاملیه ایله اسماء الهیه حقایقنی وصفات عبدانیه دقایقنی جامعدر ووحدتده کثرتی وکثرتده وحدتی احدیت عینیله مشاهده ایدر* پس آنک تصرفی ارسال همتله دکلدر که مقام عبودیتنه محل اولوب اکا ضرر ایلیه بلکه انک مظهرنده واقع اولان تصرف حقک آنی اظهاریله وانک مظهرنده تصرفیله حقک ظهوریله در واما چنکم عبد کامل عبودیت ذاتیه مقامنده واقف اولسه وربوبیت عرضیه اماتتی الله تعالی یه رد ایتسه پس تصرفه متصدی اولمز بلکه عبودیت محضه بالکلیه الله تعالی یه توجه ایدر ومع هذا بو توجه کلی قتنده انک مظهرنده نیجه تصرفات الهیه ظاهره اولور که انلره انک درایتی وشعوری اولمیه (ومادری ما یفعل بی ولا بکم) یری رؤیت بصردن اولمق جائزدر ومن کلمه سی یری نک مفعولیدر احددن عبارتدر وعلی یرسل قولنه متعلقدر وتقدیر بویله اولور فلا یری احدا غیره یرسل همته علیه وجائزدرکه مفعول محذوف اوله ومن استفهام ایچون اوله پس علی من یرسل همته قولی عدم تصرف علتنک بیانی واقع اولور وتقدیر بویله اولور لا یری احدا غیر الحق فعلی من یرسل همته یعنی حقدن غیری براحدی مشاهده ایتمز پس همتنی کیمک اوزرینه ارسال ایدر وجائزدرکه تقدیر بویله اوله ای فلا یری غیرا علیه یرسل همته پس مفعول حذف اولندی وجار مجرور ایله انک مقامنه اقامت اولندی ومفعوله راجع اولان ضمیردن لفظ من ایله کنایه اولندی وجائزدرکه یری افعال قلوبدن اوله ولکن عملدن تعلیق اولندی زیرا من کلمه سنده معنای استفهام واردر ای فلا یعلم علی من یرسل همته اذ لیس ثم احد غیره یعنی بیلمز کیمک اوزرینه همتنی ارسال ایدر زیرا وجودده الله دن غیری براحد یوقدر) (وفی هذا المشهد یری) (ای العارف) (ان المنازع له ما عدل عن حقیقته التی هو علیها فی حال ثبوت عینه وحال عدمه) (وعارف بو مشهدده عالم اولور که اکا منازع اولان کمسنه کندی حقیقتندن عدول ایتمدی که حضرت علمیه ده عین ثابته سنک ثبوتی حالنده وآنده انک عدمی حالنده اول حقیقت اوزره ثابت ایدی (فما ظهر فی الوجود الا ما کان له فی حال العدم فی الثبوت فما تعدی حقیقة ولا اخل طریقة) پس وجودده منازعدن ظاهر اولمدی الا شول شیء که انک عدمی حالنده عینی ثبوتنده انکیچون ثابت ایدی پس اول منازع اکا نزاع ایتمکله کندی حقیقتنی متعدی اولمدی وطریقت خاصه سندن متجاوز اولمدی یعنی منازع حضرت علمیه ده عدمیتی حالنده نه شیء اوزره ثابت اولدیسه وجودده اول شیئله ظاهر اولور پس منازع نزاع ایتمکله کندی حقیقتندن متعدی اولمدی بلکه حقیقتی اعطا ایتدیککی شیئله ظاهر اولدی پس برشیئک وقوعی علم الهیده انک ثبوتی حالنده اولان صورتی اوزره واقع اولدیغی عارف اولان کمسنه اول شیئک رفعنه علمنی تسلیط ایتمز زیرا اول شیء صورت علمیه آنک حقیقی صراط مستقیم اوزره در (فتسمیة ذلک نزاعا انما هو امر عرضی اظهره الحجاب الذی علی اعین الناس) پس منازعدن ظهور ایدن شیئی نزاع ایله تسمیه ایتمک برامر عرضیدرکه اعین ناس اوزره اولان حجاب آنی اظهار ایلدی زیرا هر احد علم الهیده* براسمک حقیقتنه مظهر وبرفعله مصدر واقع اولدی پس اسماء متقابله اعتباریله حضرت وجودده نزاع ومخالفت صادر اولسه حقیقتده نزاع اولمز زیرا علم الهی یه مطالع اولان کمسنه عارفدرکه ظاهرا اکا منازع اولان کمسنه علم الهیده ثبوتی حالنده

آنك اوزره ثابتدر وآنده ثبوتى اوزره بونده ظاهردر وعلم الهيده حقايق الهيه اعطا ايتديكى شيئه عارف محققدر
معارض دكلدر* بلكه هرشيئك حقيقتى نه اعطا ايدرسه وهرمظهردن نه ظهور ايدرسه آنى قبول ايدوب
تصديق ايدر* پس بوتقديراوزره منازعدن ظاهراولان شئ نزاع اولمز ولكن آنك نزاع ايله تسميه اولنمسى*
امرعرضيدركه ظلمات طبيعيه واحكام امكانيه حجبيله حضرت علميه دن اعين ناسك احتجابى اظهارايدر* پس
ناس آندن محتجب اولمغله برى برنه نزاع ايدرلر پس نزاعى اظهار ايدن آنلرك اعينى اوزره اولان حجب امكانيه دركه
آنلر حجبدن غيرى حجبك وراسنده برشيئى مشاهده ايده مزلر انما هو ضميرى تسميه يه راجعدر وضميرك تذكيرى
قول اعتباريله دريا خود خبرى تغليب ايتمكله در) (كما قال فيهم ولكن اكثر الناس لا يعلمون يعلمون ظاهرا
من الحيوة الدنيا وهم عن الاخرة هم غافلون) نته كيم الله تعالى اهل حجاب اولان ناسك حقنده ولكن اكثر
الناس لا يعلمون الى آخر الايه ديدى يعنى حقيقت امرى بيلمكده ناسك اكثرى محتجب اولمغله الله تعالى ولكن
ناسك اكثرى عالم دكلردر زيرا اعينلرى اوزره اولان حجاب مرتفع دكلدر آنلر حيوة دنيانك ظاهرنى بيلورلر
وحالبوكه انلر آخرتدن غافللردر يعنى اعينلرنده اولان حجابدن عوالم علويه ده وحضرات اسمائيهٔ علميه ده ثابته
اولان امورى مشاهده ايده مزلر زيرا آنلرك قلوبى حجاب وغلاف ايچنده در پس شيخ رضى الله عنه غافلينك
قلوبى غلاف ايچنده اولديغن بيان ايدوب ديركه) (وهو من المقلوب فانه من قولهم قلوبنا غلف اى فى غلاف
وهو الكن الذى ستره عن ادراك الامر على ما هو عليه) وغافل مقلوبدندر يعنى مقلوبدر زيرا غافل اهل حجابك
قلوبنا غلف قوللرندن مأخوذدر وغافل غلفك مقلوبيدر قلب بعض ايله يعنى بزم قلوبمز غلاف ايچنده در ديمكدر
وغلاف شول كن دركه قلبى ستر ايلدى امرى على ما هو عليه ادراك ايتمكدن يعنى بر امر علم الهيده نه شئ اوزره
اولديسه آنك اوزره آنى ادراك ايتمكدن قلبى ساتردر پس اهل غفلتك قلوبى حقيقت امرى ادراك ايتمكدن
ستر وحجاب ايچنده در انكچون حيوة دنيانك ظاهرندن غيرى نشأت اخرويه دن برشيئى ادراك ايده مزلر
) (فهذا وامثاله يمنع العارف من التصرف فى العالم) (هذا قولى فاظهر فى الوجود الاما كان له فى حال العدم
فى الثبوت قولنه اشارتدر ويا خود وجهين مذكورينه اشارتدر يعنى پس بوعلم ودخى بونك امثالى عارفى عالمده
تصرفدن منع ايدر وامثاله قوليله اشارت ايدركه عارف كامل كليتيله اللهه مستغرقدر وآنك اطلاق حقيقى
ذاتيسى حيثيتيله آنك شهودنده مستغرقدر پس توجه كليله وجمع خاطر ايله كوائن جزئيته همت كليه يى تسليط
ايتمكه ملتفت دكلدر وانسان كندى وجودنده كليتله مجتمع اولمز* الا واحد واحد اولان اللهه توجه احدى
وجمعى وكماليله وذات مطلقه يه متعلقه اولان همتله كه جميع قيوددن منطلقه در پس عارف بونك امثالى امور
جزئيه ايله تقيدا يتمزودخى همتله برشيئده تصرف واقع اولمز الا استجماع قوى ايله وجمعيت قلب وخاطر ايله وتوجه
كليله كه اول شيئدن غيرى شئ آخره قلبده اتساع اولميه پس انسان برشيئه توجه ايدوب قلبنه ادخال ايتدكده
حق اندن اخراج ايتمك لازم كلور ماجعل الله لرجل من قلبين فى جوفه وعارف راضى دكلدركه آنك قلبى
حقدن غيرى برشيئه محل اوله وحقدن اعراض ايدوب شئ آخره توجه ايليه (قال الشيخ ابو عبد الله محمد بن قائد
للشيخ ابى السعود بن الشبل لم لم تتصرف فقال ابو السعود تركت الحق يتصرف لى كما يشاء) شيخ ابو عبد الله بن قائد
الاوانى شيخ ابى سعود بن شبل بغدادى يه ايتدى يا ابا السعود نيچون تصرف ايتمزسن پس ابو السعود اكا ايتدى
بن حقى تركايتدم كه بنم ايچون تصرف ايليه مشيئتى نيجه اقتضا ايدرسه يعنى بن حقى وكيل اتخاذ ايتدم وبنم
طرفدن تصرف اوزره آنى خليفه ايتدم كه عالمده وبنم وجودمده تصرف ايليه نيجه ديلرسه قال الشيخ رضى
الله عنه فى الباب الخامس والعشرين من الفتوحات اخبرنى ابو البدر التماسكى البغدادى رحمة الله عليه قال لما
اجتمع محمد بن قائد الاوانى وكان من الافراد بابى السعود هذا قال له يا ابا السعود ان الله قسم المملكة بينى وبينك
فلم لا تتصرف فيها كما اتصرف انا فقال له ابو السعود يا ابن قائد وهبتك سهمى نحن تركنا الحق يتصرف لنا وهو
قوله تعالى (فاتخذه وكيلا) فامتثل امر الله) (يريد قوله تعالى امرا فاتخذه وكيلا فالوكيل هو المتصرف ولاسيما
قد سمع الله يقول وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) (ابو السعود رحمة الله عليه الله تعالينك آمر اولديغى حالده
فاتخذه وكيلا قولنى مراد ايتدى يعنى امر الهى يه امتثال ايدوب تصرفده حقى وكيل اتخاذ ايلدى* تاكيم حق
نيجه ديلرسه تصرف ايليه پس وكيل متصرفدر ولاسيما ابو السعود الله تعالى يى ايشتديكه عبادنه امر ايدوب

(وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) دير يعنى انفاق ايدك شول شيئدنكه الله تعالى سزى آنده مستخلفين ايلدى
يعنى آنك اوزره سزى خليفه ايلدى بوتقدير اوزره من تبعيض ايچون اولور ومخاطب اولان ارباب سلوك
واصحاب اوساطدركه آنلره اعطا اولنان علوم ومعارفك بعضيسنى طالبينه استعدادلرى حسبيله انفاق وبذل
ايده لر وبعضيسنى سلوك ارنده كندى نفسلريچون امساك ايده لر ومن زائده اولدقده مخاطب اولان ارباب نهايت
اولان خلفادركه صفات ربوبيتيله ظاهره اولوب عالمده تصرف ايتمكيچون من عند الله استخلاف اولنديلر پس
آنلره خطاب ايدوب ديركه ربوبيت وتصرفده بن سزى خليفه ايتدم ايدى پس سز امر خلافت وربوبيتى وامر
تصرفى بكا انفاق ايدك وبنى وكيل اتخاذ ايدوب خليفه ايدك كه سزك حالكز ايچون احسن واسلم وعبوديتكز
ايچون احصن واتمدر انكچون خليفهٔ اعظم ورسول اكرم بوخطابى استماع ايدوب (اللهم انت الصاحب
فى السفر والخليفة فى الحضر) ديدى وامر خلافتده حقى استخلاف ايلدى) (فعلم ابو السعود والعارفون
ان الامر الذى بيده ليس له وانه مستخلف فيه) (پس ابو السعود دخى عارف بالله اولنلر يعنى آنلردن هر بريسى
بوخطابى استماع ايتدكده بيلديكه تحقيق شول امر كه آنك يدنده در تصرفدن وعلوم ومعارفدن حقيقتده
آنك ملكى دكلدر وتحقيق اول مستخلفدر اول امرده انه ضميرى ابو السعوده راجعدر وعارفينك هر بريسنه
وحده) (ثم قال له الحق) (عند استماع قوله وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) (هذا الامر الذى استخلفتك فيه
وملكتك اياه جعلنى واتخذنى وكيلا فيه فامتثل ابو السعود امر الله فاتخذه وكيلا) (يعنى ابو السعود سمع روحله
وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه قولنى استماع ايتدكده حق تعالى آنك سرينه خطاب ايدوب اكا ايتدى ودخى
آنك مثلنه بو امرى كه سنى آنده استخلاف ايتدم ودخى آنى سكا تمليك ايتدم بنى آنده وكيل ايله ووكيل اتخاذ ايله
پس ابو السعود امر الهى يه امتثال ايلدى* پس حقى تصرفده وكيل اتخاذ ايلدى* زيرا انسان كاملك حقى
استخلافى اكمل واشملدر حتك انسان كاملى استخلافندن) (فكيف يبقى لمن يشهد مثل هذا الامر همة يتصرف
بها والهمة لا تفعل الا بالجمعية التى لا متسع لصاحبها الى غير ما اجتمع عليه وهذه المعرفة تفرقه عن هذه
الجمعية فيظهر العارف التام المعرفة بغاية العجز والضعف) (پس بو امرك مثلنى مشاهده ايدن كمسنه ايچون
همت نيجه باقيه قالوركه انكله اول تصرف ايليه وحالبوكه همت فاعله ومؤثره اولمز الا شول جمعيت ايله كه
انك صاحبى ايچون اتساع اولميه شول شيئك غيريسنه كه كنديسى انك اوزره مجتمع اولدى يعنى همت شول
جمعيتله فاعله دركه همت صاحبى برشيئك وقوعنه جمعيت خاطر ايله همتنى تسليط ايتدكده اول شيئدن غيرى
برشى ايچون انده اتساع اولميه وبو معرفت كليه عارفى بوجمعيتدن تفريق ايدر پس تام المعرفه اولان عارف
غايت عجز وضعفله ظاهر اولور وبر امر اوزره همتنى تسليط ايتمكله تصرف ايله ظاهر اولمز) (قال بعض
الابدال للشيخ عبد الرزاق قل للشيخ ابى مدين بعد السلام عليه يا ابا مدين لم لا يعتاص) (اى لا يصعب ولا يعسر)
(علينا شئ وانت تعتاص عليك الاشياء ونحن نرغب فى مقامك وانت لا ترغب فى مقامنا) (ابدالك بعضيسى
شيخ عبد الرزاقه ايتدى يا عبد الرزاق شيخ ابى مدينه دى اكا سلام ايتدكده يا ابا مدين نيچون بزم اوزريمزه برشى
صعب وعسير اولمز) وحالبوكه سنك اوزريكه اشيا صعب وعسير اولور وحالبوكه بز سنك مقامكه راغب ايروسن بزم
مقاممزه راغب دكلسن وكذلك تعتاص عليه الاشياء شيخك كلاميدر ابى مدينك حالنى نقل ايدر يعنى وكذلك
ابى مدين اوزره اشيا عسيره اولوردى وكنديسى ضعف وعجز ايله ظاهر اولوردى بوتقدير اوزره كان افعال
ناقصه دن اولور وآنده مستتر اولان ضمير كان نك اسمى اولوب ابى مدينه راجع اولور وخبرى مقدر اولان تعتاص
جمله سى اولور وجائزدركه كلامك تقديرى بويله اوله اى وكذلك كان امرهما وشأنهما يعنى ابى مدين ايله اكا سلام
ايدن ابدالك امرى وشانى بويله ايدى پس بوتقدير اوزره كان افعال تامه دن اولور) (مع كون ابى مدين كان عنده
ذلك المقام وغيره) (يعنى بونك اوزره وبونك برله كه ابى مدين قتنده بو مقام يعنى ابدالك بو مقامى وبونك غيريسى
موجود ايدى يعنى ابى مدينه سلام ارسال ايدن ابدالك مقامى كه آنده ضعف وعجز يوقدر واول مقامك غيرى
اولان* مقامات عاليه ابى مدين قتنده حاصل ايدى وحالبوكه ابى مدين ضعف وعجز ايله ظاهر ايدى* وآنك اوزره
امور متعسره اولوردى* وآنك قتنده حاصل اولان ابدال مقامنك مقتضاسى اوزره تصرف ايله وعدم ضعف ايله
اول ظاهر اولمزدى وبو كلامده تقديم وتأخير اولمق جائزدر اى مع كون ذلك المقام وغيره موجود عند ابى مدين

بوتقدیرا اوزره کان زائد اولور) (ونحن اتم فی مقام الضعف والعجز منه مع هذا قال له هذا البدل ما قال وهذا من
ذلك القبیل) (شیخ رضی الله عنه دیرکه وحالبوکه بز مقام ضعف وعجزده ابی مدیندن اتم ایز مع هذا بو ابدال اکا
دیدی بو قولی یعنی وانت تعتاص علیك الاشیاء پس معرفت عالیه اولدقجه ضعف وعجز دخی زیاده اولور وابو
مدینك ابدال مقامنه عدم رغبتی وعجز ایله ظاهر اولمسی بو قبیلدندر* یعنی کمال عبودیت ومعرفت قبیلندندرکه
تصرفدن مانعه در وحقی وکیل اتخاذ ایدوب اشیا اوزره حقك استخلافی قبیلندندر) (وقال صلی الله علیه وسلم
فی هذا المقام عن امر الله له بذلك قل ما کنت بدعا من الرسل وما ادری ما یفعل بی ولا بکم ان اتبع الا ما یوحی الی
ورسول الله صلی الله علیه وسلم بو مقامده یعنی ضعف وعجز مقامنده وحقی وکیل ایدوب آنك استخلافی
مقامنده اکا وارد اولان امر الهی ایله (قل ما کنت بدعا من الرسل وما ادری ما یفعل بی ولا بکم ان اتبع الا ما یوحی
الی) وامر الهی الله تعالینك قل وما ادری ما یفعل بی ولا بکم ان اتبع الا ما یوحی الی) قولنده یعنی رسول
علیه السلام مقام عبودیتده کمال عبودیتیله متحقق اولدقده* وجمیع امورده حقی وکیل اتخاذ ایدوب وآنی
اشیا اوزره استخلاف ایدوب عجز وضعف ایله ظاهر اولدقده مقام عبودیتی اکا تخلیص ایتمکیچون الله تعالی
اکا امر ایدرکه علوم ومعارف وکمالاتدن برشیئی کندی نفسنه مضاف قلمیه جمیعسنی حقه اسناد ایلیه پس
رسول علیه السلام دخی امر الهی ایله ایتدی بنم درایت وشعورم یوقدرکه بنم ایله نه ایشلنور وسزك ایله نه
ایشلنور اکا دخی درایت وشعورم یوقدر بن تابع دکلم الا اشول شیئه که بکا وحی اولنور پس رسول علیه السلام
کندی مظهرنده وخلقك مظاهرنده ظاهر اولان افعالی حقه اسناد ایدر* وکندی نفسنی فعلدن تنزیه ایدر
وکندی مظهرنده ظهور ایده جك فعلك درایتندن دخی کندی نفسنی تفرید ایدر ودرایتی وحی الهی یه
تخصیص ایدر پس آنك علمی وحی الهی وعلم الهیدر) (فالرسول بحکم ما یوحی الیه به ما عنده غیر ذلك فان اوحی
الیه بالتصرف بجزم تصرف وان منع امتنع وان خیر اختار ترك التصرف) بحکم قولنده با مصاحبت ایچوندر
والیه ضمیری رسوله راجعدر* وبه ضمیری ما یه راجعدر وما لیس معناسنه در وعنده ضمیری رسوله راجعدر
وغیر مرفوعدر لیس نك اسمیدر* وظرف مقدم خبردر وذلك قولی بحکم ما یوحی الیه به قولنه اشارتدر*
ورسول علیه السلامك عجز ایله وکندی نفسنه نسبتله عدم درایت ایله ظهورینه اشارت ارلمق جائزدر یعنی
دیمك اولور پس رسول شول حکم ایلدرکه اکا اول شیئله وحی اولنور آنك قتنده وحی الهی یه اتباعدن غیری
یوقدر* پس اکر اکا بجزم تصرف ایله وحی اولنورسه تصرف ایدر امره امتثالدن اوتری واکر تصرفدن منع
اولنورسه ممتنع اولور یعنی تصرف ایتمز* واکر تصرفده تخییر اولنورسه ترك تصرفی اختیار ایدر اداب
عبودیتله متأدب اولدیغی حالده) (الا ان یکون) (المخیر) (ناقص المعرفة) (استثناء منقطعدر یعنی الا مکر
کیم مخیر اولان عارف ناقص المعرفة اوله که تخییر اولندقده تصرفی اختیار ایلیه وجائزدرکه فان اوحی الیه قولی
فیظهر العارف التام المعرفة بغایة العجز والضعف قولنك تتمه سی اوله یعنی تام المعرفة اولان عارف غایت
عجز وضعف ایله ظاهر اولور پس اکر اکا جزما تصرف ایله حق طرفندن وحی اولنورسه تصرف ایدر واکر تصرفدن
منع اولنورسه ممتنع اولور واکر تصرفده تخییر اولنورسه ترك تصرفی اختیار ایدر الا مکر کیم عارف ناقص المعرفة
اوله بو تقدیرا اوزره استثناء متصل اولور وعارف مخیر انکیچون تصرفه مبادرت ایدر زیرا عارف دکلدرکه تصرفله
تأثیر حضرت الهی یه مخصوصدر حق ایچون ذاتیدر وعبد ایچون عرضیدر وعبودیت قتنده وقوف وعجز
ایله ظهور عبد ایچون ذاتیدر وربوبیتله ظهور انکیچون امر عرضیدر وذاتیات ایله امور عرضیه ایله وقوف
ظهوردن اعلی واشرفدر وحضرت الهیه ایله مراعات ادب عبد ایچون اولی وانسبدر وعبد مستخلف فیه
اولدیغی شیئده حقی وکیل اتخاذ ایتمك عبدك اعلی مقامیدر پس انکیچون جمیع رسل خصوصا انلرك اکملی
وافضلی وخاتمی محمد صلی الله علیه وسلم تصرفده وآنك ترکنده آنلره وحی اولنان شیئك حکمیله عمل ایتدیلر*
زیرا ادب عبودیت امره اطاعت وامتثال اقتضا ایدر واکر تصرفده تخییر ایله انلره وحی نازل اوله حقی اولورسه
ترك تصرف ایدرلر زیرا انلر عالمدرکه اکر انلر ایچون خلاف تخییر اولایدی انلر تخییر اولنمزلردی وانلر ایچون خیرلو
اولان شیئله مأمور اولورلردی پس انلر تخییری ابتلا کوردیلر وعبودیت طرفنی ترجیح ایدوب تصرفی ترك
ایتدیلر پس اکر مخیر مجرد عرض تصرف سبیله تصرفی اختیار ایده جك اولورسه مکور اولوب ترك ادب ایتمش

اولور واکر تصرفی حقه تفویض ایده جك اولورسه که تصرف انکیچون ذاتیدر اداب عبودیتله متأدب اولور)
(قال ابو السعود ابن الشبل البغدادی لاصحابه المؤمنین به ان الله اعطانی التصرف منذ خمس عشرة سنة
وترکناه تظرفا هذا لسان ادلال واما نحن فما ترکناه تظرفا وهو ترکه ایثارا) (شیخ ابو السعود بن شبل بغدادی
اکا مؤمنین اولان* اصحابنه ایتدی تحقیق الله تعالی اون بش ییلدنبرو تصرفی بکا اعطا ایلدی وبزانی تظرفا
ترك ایتدك شیخ رضی الله عنه دیرکه ابو السعودك بو قولی لسان ادلالدرکه ربنه تدلل ایدر واما بز پس تظرفا تصرفی
ترك ایتمدك وتظرفا تصرفك ترکی ایثارا انك ترکیدر یعنی علی سبیل الایثار تصرفی ترك ایتمکدر پس حضرت
ربوبیتده تصرفك ایثاراتر کی ترك ادبدن بر نوعدر قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات فی الباب الرابع والعشرین
قال لی ابو البدر قال لی ابو السعود انی اعطیت التصرف فی العالم منذ خمس عشرة سنة من تاریخ قوله فترکته
وما ظهر علی منه شیء انتهی کلامه) (وانما ترکناه لکمال المعرفة فان المعرفة لا تقتضیه بحکم الاختیار فمتی تصرف
العارف بالهمة فی العالم فعن امر الهی وجبر لا باختیار) (بلکه بزانی کمال معرفتمزدن اوتری ترك ایتدك* زیرا
معرفت کامله اختیار حکمیله تصرفی اقتضا ایتمز* پس هر قچنکم عارف کامل همتیله عالمده تصرف
ایتسه پس امر الهی ایله وجبر ایله تصرف ایدر اختیار ایله تصرف ایتمز* زیرا عارفدرکه هر شیئك علم الهیده عدمده
ثبوتی حالنده نه شیء اوزره ثابت اولدیسه وجودده انك اوزره ظاهر اولور پس تصرفه مبادرت ایتمز وتصرف
ایتمك اقتضا ایتسه عبودیت ذاتیه سنه نظر ایدر وعبودیت تامه تصرفی اقتضا ایتمز* بلکه امر الهی یه
امتثالی اقتضا ایدر* پس عارف جمیع افعال وتصرفاتك مبدأ ومنشیء ومصدری اولان حضرت ربوبیتی وکیل
اتخاذ ایدر* واکر عارفدن عالمده تصرف واقع اولورسه* پس امر الهی ایله وجبر ایله تصرف ایدر اختیار ایله
ایتمز* ومأمور ومجبور ومعذوردر بلکه اکا دخی عذر لازم کلمز زیرا عبودیتك مقتضاسی سیدك امرینه امتثالدر
پس امر وجبر ایله تصرف ایتدکده کمال عبودیتندن اوتری تصرف ایدر وعارفدن بعض ازمانده نیجه تصرفات
ظاهر اولورکه* عارف نه اختیار ایله ونه جبر ایله انلری مراد ایدینور وانلره انك شعوری یوقدر دخی اولمزالا
وقوعدن صکره پس اول تصرفات الهیه درکه عارف کامل مظهرنده حقك ظهوری ایله واقع اولان تصرف
حقدر) (ولا نشك ان مقام الرسالة یطلب التصرف لقبول الرسالة التی جاء بها فیظهر علیه) (من التصرف
بالمعجزة) (ما یصدقه عند امته وقومه لیظهر دین الله) (وبز شك ایتمزز که تحقیق مقام رسالت تصرفی طلب ایدر
شول رسالتك قبولی اجلندن اوتریکه رسول من عند الله اول رسالتی کتوردی پس رسول اوزره معجزه ایله
تصرفدن شول شیء ظاهر اولورکه اول شیء رسولی کندی امتی وقومی قتنده تصدیق ایدر تا کیم دین الله ظاهر
اوله یعنی شك یوقدرکه معجزه ایله رسالتك لازمیدر ورسول اذن الهی ایله قومی قتنده تصرف ایدر وبر معجزه
اظهار ایدرکه امتی قتنده اول معجزه انی تصدیق ایدر تا کیم آنك قومی انی تصدیق ایدوب رسالتنی قبول ایدرلر
ودین الهی ظاهر اوله جاء قولنك ضمیری رسالتك مدلولی اولان رسوله راجعدر* وبها ضمیری رسالته راجعدر
فیظهر قولی ثلاثیدندر* وعلیه ضمیری دخی رسوله راجعدر وما یصدقه عند امته وقومه قولنده ما الذی
معناسنه در فیظهر قولنك فاعلیدر ویصدقه قولنك فاعل ضمیری مایه راجعدر وضمائر ثلاثه رسوله راجعدر
لیظهر قولی ثلاثیدندر ما یصدقه قولنه ویاخود فیظهر قولنه متعلقدر وفاعلی دین قولیدر) (والولی لیس
کذلك) (وحالبوکه ولی نبی کبی دکلدر یعنی ولی ولایتك قبولندن اوتری اکوانده عادته مخالف اولان تصرفی
طلب ایتمز تا کیم تصرف ایله تصدق ظاهر اوله* زیرا آنك حالی تصرفی اقتضا ایتمز زیرا ولی اسم باطن مظهریدر
ودین الهی یی اظهار ایتمکیچون تصرف ولایتك لازمی دکلدر ومقام ولایت تصرفی طلب ایتمز بلکه ترك
تصرفی طلب ایدر* ورسول دین الهی یی اظهارا ایتمکله مأمور اولدیغی کبی ولی کندی وجودنده حقی اظهار
ایدوب وجودنی افنا ایتمکله واسرار الهیه یی اخفا ایتمکله مأموردر) (ومع هذا فلا یطلبه الرسول فی الظاهر)
یعنی مقام رسالتك تصرف مطلوبی ایکن وتصرف آنك لازمی ایکن پس رسول تصرفی ظاهرده طلب ایتمز
وفی الظاهر قوایله انکیچون قید ایلدی* زیرا رسول باطننده تصرفی قبول وطلب ایدر زیرا قومنك قلوبنی
ضلالتدن هدایته وباطلدن حقه تحویل وتصریف ایتمکه طالبدر (لان للرسول الشفقة علی قومه فلا یرید
ان یبالغ فی ظهور الحجة علیهم فان فی ذلك هلاکهم فیبقی علیهم حیاتهم بعدم ارادته المبالغة فی ظهور الحجة

علیهم الذی هو سبب هلاکهم بو قول فلا یطلبه الرسول قولی ایچون تعلیلدر یعنی دیمک اولور زیرا تحقیق رسول ایچون قومی اوزره شفقت واردر * پس قومی اوزره حجتك ظهورنده دیلمزکه مبالغه ایلیه * زیرا تحقیق حجتك ظهورنده مبالغه ایتمکده قومی ایچون هلاك حاصلدر * پس رسول قومنه شفقتندن اوتری حیاتلرینی انلر اوزره ابقا ایدر انلر اوزره حجتك ظهورنده مبالغه یی مراد ایدنمکله زیرا که قومنك هلاکنه سببدر زیرا رسول عارفدرکه اکر قومی اوزره اظهار حجتده مبالغه ایلسه قومنك بعضیسی متمرد اولوب انکاری زیاده ایدرلر وانکار ایتمکله هلاك اولورلر (ماعلی الرسول الا البلاغ) پس رسول انجق مبلغدر * حجتك ظهورنده مبالغه صاحبی دکلدر زیرا اکر رسول دعوتنده اظهار معجزه وحجتده مبالغه ایدیدی انلردخی انکار وجحدده مبالغه ایدرلردیکه آنلرك هلاکلرینه سبب اوله پس ظاهرا انلرك هلاکلرینه باعث اولان * رسولك اظهار حجتده مبالغه ایتمسیدر ورسول ایسه قومی اوزره مشفقدر) (وقد علم الرسول ایضا ان الامر المعجز اذا ظهر للجماعة فمنهم وفی بعض النسخ) (منهم من یؤمن عند ذلك ومنهم من یعرفه ویجحده ولا یظهر التصدیق به ظلما وعلوا وحسدا ومنهم من یلحق ذلك بالسحر والایهام) (وتحقیق رسول سبق ایتدیکی کبی عالم اولدیکه امر معجز چیقدیکم برجماعته یعنی حجتك ظهوری مبالغه سنده قومنك هلاکنی عالم اولدیغی کبی عالم اولدی که امر معجز چیقدیکم برجماعته ظاهر اولسه پس اول جماعتك بعضیسی مؤمن اولور اول امرك ظهوری قتنده وانلرك بعضیسی اول امری عارف اولوروانکا انکار ایدر وظلم وعلو وحسد ایله انکا تصدیقی اظهار ایتمز وآنلرك بعضیسی اول امر معجزی سحره وایهامه الحاق ایدر) (فلما رأت الرسل ذلك وانه لا یؤمن الا من انار الله قلبه بنور الایمان ومتی لم ینظر الشخص بذلك النور المسمی ایمانا فلا ینفع فی حقه الامر المعجز فقصرت الهمم عن طلب الامور المعجزة لما لم یعم اثرها فی الناظرین ولا فی قلوبهم) (پس وقتا کیم امتلرینك اقرار وانکارده احوال مختلفه سن واستعدادات متغایره سن کوردیلر ودخی کوردیلرکه تحقیق شان بودرکه مؤمن اولمز الا شول کمسنه که آنك قلبنی نور ایمان ایله منور ایتمش اوله وهر قچنکم برشخص ایمان ایله مسمی اولان نور ایله امر معجزه ورسوله نظر ایتمیه پس آنك حقنده امر معجز نفع ویرمز پس رسوللرك امور معجزه نك طلبنده همم قاصره اولدی یعنی قومی الزام ایدوب ضلالدن هدایته تحویل ایتمکیچون حقدن امور معجزه یی طلب ایتمکدن رسللرك همه سی قاصره اولدی زیرا امور معجزه نك اثری ناظرلرنده وآنلرك قلوبلرنده عام دکلدر یعنی ناظرلرینك ظاهر وجودلرنده تأثیرا ایتمز وقلوبلرنده دخی تأثیرا ایتمز ظاهرلرنده تأثیر عموم اوزره دکلدر * زیرا جمیعسنك قلوبی نور ایمان ایله منور دکلدر وقلوبلرنده تأثیرده دخی عموم اوزره دکلدر * زیرا استعدادات ذاتیه لری متفاوته در علم الهیده وحال عدمیده ثبوتنده استعداد ذاتی حسبیله ایمانه مستعد اولان کمسنه نك قلبی نور ایمان ایله منور اولور ونور ایماندن ازلده قلبی منور اولان کمسنه عالم شهادتده ایمان ایله ظاهر اولور * وعلم الهیده مهتدی اولمیان کمسنه بونده دخی مهتدی اولمز فقصرت قولی لمانك جوابیدر) (کما قال فی حق اکمل الرسل واعلم الخلق واصدقهم فی الحال انك لا تهدی من احببت ولکن الله یهدی من یشاء) (امور معجزه نك اثری عام اولمدیغنه تعلیلدر یعنی الله تعالی اکمل رسل حقنده وخلقك اعلمی وحالده خلقك اصدقی حقنده نته کیم ایتدی یا محمد تحقیق سن تعیینك ومحبت ایله تقییدك اعتباریله هدایت ایتمزسن شول کمسنه یه که کاقرابت طینیه وبعض صفات طبیعیه مقتضاسی اوزره محبت ایدرسن زیرا سن انجق مبلغ رسالتسن ولکن الله تعالی هدایت ایدر شول کمسنه یه که علم الهیده مشیت الهیه نك هدایتنه تعلق ایتمش اوله یعنی الله تعالی هدایت ایدر شول کمسنه یه که حضرت علمیه ده آنك استعداد ذاتیسی حسبیله آنك هدایتنه مشیت الهیه متعلقه اوله) (ولو کان للهمة اثر عام لاثرت همة رسول الله صلی الله علیه وسلم ولا بد لم یکن احدا کمل من رسول الله صلی الله علیه وسلم ولا اعلی ولا اقوی همة منه وما اثرت فی اسلام ابی طالب عمه وفیه نزلت الایة التی ذکرناها) (واکر همت ایچون اثر عام اولیدی ابی طالب حقنده رسول اللهك همتی تأثیر ایدردی ولا بد درکه براحد رسول اللهدن وجود ایله اکمل اولمدی ومرتبه ایله آندن اعلی وتصرف ایله آندن اقوی اولمدی وحالبوکه آنك همتی عمی ابی طالب حقنده تأثیر ایتمدی وبز ذکر ایتدیکمز آیت ابی طالبك حقنده نازل اولدی پس اکر همتك اثری عموم اوزره * اولیدی بطریق اعلی رسولك عمی وقومندن آنك حامیسی اولان ابی طالبك حقنده آنك همتی تأثیر ایدردیکه قومندن حمایتی وقرابت طینیتی حسبیله رسول علیه السلام انکا محبت ایدوب آنك اسلامی حقنده همت ودقتده

مبالغه ایدردی لو کلمه سنك جوابی محذوفدر) (وکذلك قال فی الرسول انه ما علیه الا البلاغ وقال لیس علیك هداهم ولکن الله یهدی من یشاء وزاد فی سورة القصص وهو اعلم بالمهتدین ای بالذین اعطوه العلم بهدایتهم فی حال عدمهم بالاعیان الثابتة) (یعنی همتك اثری عام اولمدیغندن اوتری الله تعالی رسولك حقنده (وما علی الرسول الا البلاغ) دیدی یعنی رسول اوزره بلاغدن غیری برشیء یوقدر وبو آیت مطلقا رسول حقنده در ورسول الله صلی الله علیه وسلم حقنده لیس علیك هداهم ولکن الله یهدی من یشاء دیدی یعنی یا محمد سنك اوزرینکه انلرك هدایتی یوقدر * یعنی تعیینك وانانیتك حسبیله آنلره هدایت ایده مزسن ولکن الله تعالی سنك مظهریتکده ظهورك ایله ظاهر اولدقده علم الهیده هدایته مستعد اولان کمسنه یه اول هدایت ایدر وهدایت انکا مخصوصدر وسورۀ قصصده الله تعالی وهو اعلم بالمهتدین قولنی زیاده ایلدی یعنی الله تعالی مهتدینی اعلمدر یعنی شول جماعتی اعلمدرکه آنلر اعیان ثابته لریله عدملری حالنده آنلرك هدایتلرینه اولان علمی حقه اعطا ایتدیلر یعنی حضرت علمیه ده اعیان ثابته لریله عدملری حالنده استعداد ذاتیلریله هدایتلرندن نه صورت اوزره مرتسم اولدیلر ایسه اول صورت علمی حقه اعطا ایدرلر واول صورت اوزره حق آنلری عالم اولور واول صورت اوزره امر حقك معلومی اولورلر * پس انلردن هر بریسی کندی صورت مخصوصه سی علمی حقه اعطا ایدر وحق دخی اول علم حسبیله عالم شهادتده انلره * هدایت ایدر وبو تقدیرا اوزره باعیان الثابتة قولی عدمهم قولنه متعلق اولور واعطوه العلم قولنه متعلق اولمق جائزدر * یعنی عدملری حالنده هدایتلرینه علمی حقه اعطا ایتدیلر * اعیان ثابته لریله یعنی حضرت علمیه ده عدملری حالنده اعیان ثابته لرینك استعدادات ذاتیه غیر مجعوله لریله هدایتلرینه علمی حقه اعطا ایتدیلر اعیان ثابته لریله یعنی حضرت علمیه ده عدملری حالنده اعیان ثابته لرینك استعدادات ذاتیه غیر مجعوله لریله هدایتلرینه علمی حقه اعطا ایتدیلر عدمیتلری حسبیله حق تعالی انلری عالم اولوب انلرك هدایتلرینه حکم ایتدی وحضرت علمیه ده انلر مهتدین اولدیلر) (فاثبت ان العلم تابع للمعلوم فمن کان مؤمنا فی ثبوت عینه وحال عدمه ظهر بتلك الصورة فی حال وجوده وقد علم الله منه انه هکذا یکون فلذلك قال (وهو اعلم بالمهتدین) (پس الله تعالی اثبات ایلدی ویاخود بو تفسیر اثبات ایلدیکه تحقیق علم معلومه تابعدر صور علمیه دن معلوم هرنه صورت اوزره مرتسم اولورسه حق انی اول صورت اوزره عالمدر * واول صورت اوزره حضرت وجودده معلومك هدایتنه ارادت الهیه تعلق ایدرسه پس برکمسنه که عینی ثبوتنده وعدمی حالنده مؤمن اولسه وجودی حالنده اول صورتله ظاهر اولور وتحقیق الله تعالی اول کمسنه نك صورت علمیه سندن ازلده بلدیکه اول کمسنه هدایته مستعددر وایمان ایله ظاهر اولوب مؤمن اولور پس بوندن اوتری الله تعالی وهو اعلم بالمهتدین دیدی) (فلما قال مثل هذا قال ایضا ما یبدل القول لدی) (پس وقتاکم حق تعالی وهو اعلم بالمهتدین قولی مثلنی دیدیسه بنه آنك کبی ما یبدل القول لدی دیدی یعنی بنم قتمده قول یعنی حکم تبدیل اولنمز (لان قولی علی حد علمی فی خلقی) (زیرا بنم قولم بنم خلقمده بنم علم حدی اوزره در یعنی برمخلوق بنم علمده نه صورت اوزره ثابت اولدیسه بن انی اول صورت اوزره عالمم وانك حقنده علم حدی انك صورت علمیه سنك حدی قدردر پس بنم قولم علمم حسبیله در وعلمم معلوم حسبیله در (وما انا بظلام للعبید وبن عبیدمه ظلام دکلم که انلرك مقتضاسی اوزره حکم ایتمیم (ای ما قدرت علیهم الکفر الذی یشقیهم ثم اطلب منهم ما لیس فی وسعهم ان یأتوا به بل ما عاملناهم الا بحسب ما علمناهم وما علمناهم الا بما اعطونا من نفوسهم مما هم علیه فان کان ظلم فهم الظالمون) (یعنی عبدلر اوزره بن شول کفری تقدیر ایتمدم که انلری اشقا ایلیه اندنصکره انلردن طلب ایدم شول شیئیکه انلرك وسعنده انکله انلره اتیان ممکن اولمیه یعنی ظلام دکلم که عبیدك شقالرنی موجب اولان کفری ازلده انلر اوزره تقدیر ایدم اندنصکره انلرك وسعنده اولمیان ایمانی انلردن طلب ایدم وایمان ایله انلرك عدم اتیانلری مقابله سنده آنلری مؤاخذه ایدم بلکه بز انلر ایله معامله ایتمدك الا انلره علممز حسبیله وانلری بز عالم اولمدق الا شول شیئله که انلر نفوسلرندن انی بزه اعطا ایتدیلر وانلر بزه اعطا ایتدکاری شیء شول شیئدندرکه انلر استعداد ذاتیله حال عدمده انك اوزره ثابت ایدیلر پس بزم انلره اولان علممزی انلر بزه اعطا ایتدکاری علم حسبیله بز دخی انلر اوزره تقدیر ایتدك پس اکر انلر کندی نفسلرندن بزه اعطا ایتدکاری شیئده ظلم واقع اولدیسه پس انلر ظالملردر زیرا بز انلر اوزره حکم ایتمدك الا انلر بزه اعطا ایتدکاری شیئله واستعدادلریله

انلر بزدن طلب ایتدکاری حکمله (ولذلك قال ولكن كانوا انفسهم يظلمون) يعنى انلر ظالم اولدقلرندن اوترى
الله تعالى كانوا انفسهم يظلمون ديدى يعنى الله تعالى انلره ظلم ايتمدى ولكن انلر كندى نفسلرينه ظلم ايتديلر
(فاظلمهم الله) شجنك كلاميدر پس الله تعالى انلره ظلم ايلمدى انلرى كافر تقدير ايدوب كفرلرى مقابله سنده
انلرى مؤاخذه ايتمكله وشيخ رضى الله عنه قائل طرفندن اولان حكمده تكلم ايتدكدنصكره فاعل طرفندن
اولان حكمه شروع ايتدى (كذلك ما قلنا لهم الا ما اعطته ذاتنا ان نقول لهم) كذلك بز انلره ديمدك الا شول
امريكه بزم ذاتمز انى اعطا ايتديكه بز انى انلره ديه وز زيرا اعيان ذات احديه نك عينيدر وذات احديه انلرك
صورنده متجليه در (وذاتنا معلومة لنا بما هى عليه من ان نقول كذا ولا نقول كذا) وبزم ذاتمز بزه معلومه در
شول شيئله كه بزم ذاتمز آنك اوزره در واول شئ بزم شويله ديمكدن وشويله ديمكدندر يعنى بزم انلره امريمز شول
شئدر كه بزم ذاتمز انلره انكله امر ايتمكى بزه اعطا ايلدى وذاتمز بزه معلومدر شول حكم وامر ايله كه امر ايتمكدن
وامر ايتمكدن نه شئ اوزره در پس ذاتمزده نه شيئله امر ايتمكى اعطا ايتديسه بز انكله امر ايتدك (فما قلنا الا
ما علمنا انا نقول) پس بز ديمدك الا شول شيئى كه ديمكه بز انى عالم اولدق يعنى امر ايتمدك الا شول شيئله كه انكله امر
ايتمكك بزم علممزده ثابت ايدى (فلنا القول منا) پس بز ديدك قول بزم ايچون ثابتدر * ذاتمز اعطا ايتديكى شيئدن
انلرك استعدادلرنده وقبوللرنده علممز حسبيله (ولهم الامتثال وعدم الامتثال مع السماع منهم) وانلر ايچون
بزم قولمزه يعنى امريمزه امتثال وعدم امتثال واردر آنلردن بزم قولمزه سماعلك حصولى قتنده انلرك استعدادات
ذاتيه لرى امتثالى وعدم امتثالى اعطا ايتمكله پس وقتا كيم امر قابلك قوتنده اولان شيئى عالم اولان فاعل بيننده
شول قابلك بيننده واقع اولديسه كه غير مجعول اولان استعداد ذاتيسنده اولان شيئدن غيرى يى قبول ايتمز پس
فاعل ايله قابلدن لابد اولمغله شيخ رضى الله عنه ايتدى (شعر) فالكل منا ومنهم * والاخذ عنا وعنهم پس امرلك
كايسى بزدندر جمعيت اسمائيه مز حيثيتيله وقوت فاعليه مز حسبيله ودخى امر انلردندر يعنى وجود حقله ظاهره
اولان اعيان حيثيتيله كه حقايق اسمائى قابليتلرى واستعدادات ذاتيه لريله آنلر مظهره در * وعلم حقيقتك
اخذى بزدندر يعنى حضرت علمية الهيه وجمعيت اسمائيه مزدندر ودخى علم اعيان معلومه دن مأخوذه در *
زيرا بر شيئه بر شئ واصل اولمز الا كندى عيننددن وآنك اصلى اولان حقيقتندن پس اعيان معلومه بزم حقيقتمز
ووجودمزدر زيرا حقك علمى اولا ذاتنه متعلقدر آندنصكره ذاتى حقايقنك مظاهرى اولان اعيانه متعلقدر *
وحالبوكه حقك اعيانه علمى حقك كندى ذاتنه علميدر * زيرا اعيان حقك عينيدر ومعلوم دخى وجود واحد
حقدن غيرى يوقدر وكذلك فيض وتجلينك اخذى بزدندر حضرات اسمائيه مزدن مفاض اولديغى حيثيتله
ودخى فيض الهى وتجلى رحمانى آنلردندر اعيان معلومه ده اعيان حسبيله متعين اولوب انلردن ظهور ايتمكله
(ان لا يكونون منا * فنحن لا شك منهم) اكر آنلر بزدن اولمزلرسه يعنى بزدن ديكلرايسه پس بز شكسز آنلردنز
يعنى اعيان معلومه بزم مجعوله مز اولمغله بزدن ديكلرايسه زيرا حق وجود واحد حقيقى سيله موجوددر *
واعيان معلومه معدومه در موجوده ديكلدر پس بز كه معاشر اسمايز جميع اسما حضراتى بزله بز آنلردنز زيرا
اعيان معلومه وجودى تعيين ايدرلر وحقى اسماسيله تسميه ايدرلر واسماء الهيه اعيان ايله متعينه وظاهره اولور
يعنى تصحيح توحيددن اوترى اكر اعيان معلومه وجود جعليله بزدن موجوده اولمغله * عدميت اصليه
اوزره ثابته اولمغله وجوددن بر ضرب ايله موجود اولدقلرنى ادعا ايتمزلرسه ودخى آنك اعيان معلومه دن
بعضيسنك مظاهرى اولان اعيان وجوديه كه كمل انبيا واوليادر وجود حقله موجودين وكندى نفوسلريله
معدومين ايكن وجودده اثنينيت لازم كلسون ايچون وجود حقله موجود اولدقلرن ادعا ايتمزلرسه حقدن
مفاض اولان وجودى ينه حقه تسليم ايدوب آنك اوزره آنى وكيل اتخاذ ايتمكله وآنلر دخى اعيان معلومه لرى
حال عدمده عدميت اوزره ساكنه اولمغله پس بو وجهله اكر آنلر بزدن ديكل ايسه لا شك بز انلردنز زيرا بز
انلر ايله متعين اولوب كمال ظهور ايله انلردن ظاهرز پس بو وجهله كثرتده توحيد ظاهر اولور ربك مربوبه
انقلابى لازم كلمز (فتحقق يا ولى هذه الحكمة الملكية فى الكلمة اللوطية فانها لباب المعرفة) پس اى بنم دوستم
بو كلمه لوطيه ده مودعه اولان حكمت ملكيه يى حقيقت اوزره عارف اول زيرا تحقيق بو حكمت معرفتك
لبى كه عدميت زبده سى وخلاصه سيدر زيرا معرفتك اصليه يه رجوع ايدوب عبوديت محضه قتنده واقف

اولقدر وتصرفده وعلم ومعرفتده حقى استخلاف ايدوب انى وكيل اتخاذ ايتمكدر بو حكمت ملكيه ده مذكوردر
ومقام رسالت تصرفى اعطا ايدوب دين حقى اظهار ايتمك ايچون رسول تصرف ايله مأمور اولوب امتنه
شفقتندن اوترى تصرفه مبادرت ايتمجك ولى عارف حقى وكيل اتخاذ ايتمكله وعلم الهيده بر شيئك ثبوتى
حالنده اولان صورتى اوزره شيئك وجودده ظهورنى عارف اولمغله ووجودده وحدت مشاهده ايتمكله تصرفه
مبادرت ايتمديكى بونده مسطوردر پس حقيقتيله انى عارف اولوب انكله متحقق اول تا كيم ورثهٔ محمديين
وخلفاء الهييندن اوله سن (شعر) فقد بان لك السر * وقد اتضح الامر * پس تحقيق بو حكمت ملكيه ده سر قدر
ظاهر اولدى وامر وجود على ما هو عليه متضح اولدى زيرا امر وجود ايچون فاعل مفيض وقابل مستفيض
لابددر (وقد ادرج فى الشفع الذى قيل هو الوتر) ادرج قولنك قائم مقام فاعلى محذوفدر والذى قولى
قائم مقام فاعلك صفتيدر كه قائم مقامك قائميدر اى ادرج فى الشفع وجود الواحد الحق الذى قيل هو الوتر
يعنى تحقيق شفع ايچنده درج اولندى شول وجود واحد حق كه اكا وتر ديلدى وادرج قولنك قائم مقام
فاعلى الوتر قولى اولمق جائزدر وتقدير بويله اولور اى وقد ادرج الذى قيل هو الوجود الواحد فى الشفع الذى هو
الخلق القابل وخلق قابل شفعدر زيرا شفع وترك ايكنجى مرتبه سنده ظاهردر و وتر اولديغى ثانى شافع اولمديغندن
اوتر ايدر پس ثانينك تحققيله وتر شفع اولور وانسز وتر اولور وبو فص لباب معرفتى وسر قدرى متضمن اولديغندن
اوترى شيخ رضى الله عنه انى حكمت قدريه فصيله اعقاب ايلدى والله اعلم

فص حكمة قدرية فى كلمة عزيرية

عزير عليه السلام سر قدره اطلاعى طلب ايتديكندن اوترى آنك حكمتى قضا وقدر بيانيله بدأ اولندى
(اعلم ان القضاء حكم الله فى الاشياء وحكم الله فى الاشياء على حد علمه بها وفيها وعلم الله فى الاشياء على حد
ما اعطته المعلومات مما هى عليه فى نفسها) اى طالب اسرار قضا وقدر بيلكل كه تحقيق قضاء الهى ازل ازالده
الله تعالينك اشياده حكميدر واللهك اشياده حكمى اللهك اشيايه واشياده علمنك حدى اوزره در واشياده
اللهك علمى معلوماتك اللهه اعطا ايتدكلرى شيئك حدى اوزره در كه معلومات نفسلرنده عدملرى حالنده آنك
اوزره ثابته ايديلر يعنى قضا ازل آزالده علم الهيده نفس رحمانيله تعين علميله متعينه اولان اشيا اوزرينه واحد
واحد اولان اللهدن حكم الهى كايسى احديدر اشياء سعادت وشقاوتدن وايمان وكفردن واقبال وادباردن وكمال
ونقصاندن وسائر احوال ولوازمدن علم الهيده نه صورت اوزره متعينه اولديسه وحق آنلرى نه صورت اوزره
عالم اولديسه پس آنلرك حقنده ازلده اولان حكم الهينك على حسبيله در واشياء معلومه حقنده حقك علمى
اشيانك استعدادات ذاتيه لريله حقه اعطا ايتدكلرى حد اوزره در يعنى اشيانك نفسنده كامنه اولان احكام كه
اشيانك استعدادات وقابلياتى آنلره اعطا ايدر و اشياء نفسلرنده اول احكام اوزره ثابته در نه صورت اوزره حقك
علمنده متعينه اولورسه حق دخى اشيايى اول صورت اوزره عالم اولور وحق اشيايى نه صورت اوزره عالم اولورسه
اشيانك استعداداتى حقه اعطا ايتدكلرى احكام صورتيله حق اشيا اوزره حكم ايدر وبو حكمده توقيت يوقدر
زيرا بو حكم ذات حقك عينى اولان علم الهيده نفسلريله معدومه اولان اشيا اوزره در كه آنده زمان ومكان يوقدر
(والقدر توقيت ما هى عليه الاشياء فى عينها من غير مزيد) هى ضمير مبهمدر الاشياء قولى انى تفسير ايدر
يعنى وقدر شول حكمك من غير زيادة توقيتيدر كه اشياء عيننده ونفسنده آنك اوزره ثابته در * يعنى علم الهيده
اشيانك عينى اقتضا ايدوب اعطا ايتديكى حكمى واحوالى وقت معينده وزمان مقدرده اعطا ايتديكى اوزره
اجرا ايدوب اظهار ايتمكدر پس قدر اعيان معلومه دن هر برينك احكام واحوالنى سبب معين ايله * وقت
معينده تعيين ايدركه اول وقتدن تقدم ايتمز ودخى اندن متأخر اولمز * پس قدر قضانك تفصيليدر ودخى قضانك
علم الهى ذاتى ازليده اشياء معلومه اوزره حكم ايتديكى شئ من غير زيادة ولا نقصان بحسب الازمان تقدير ايدر
(فما حكم القضاء على الاشياء الا بها) پس قضاء الهى اشيا اوزره حكم ايتمدى الا اشيا ايله يعنى اشيا علم الهيده
ثبوتى حالنده كندى نفسنده اعيانى احوالندن نه شئ اوزره ثابته اولديسه قضاء الهى دخى اشيا اوزره انلره اعطا
ايتديكى احوال واحكامله حكم ايدر پس حق تعالى بر احد اوزره خارجدن بر شيئله حكم ايتمز الا هر بريسى كه
استعداد ذاتيسى حسبيله حقه بر حكم اعطا ايدر * واول حكمله حق اوزره حكم ايدركه حق اول حكمله آنك

اوزره حكم ايليه پس اول حكمله حق آنك اوزره حكم ايدر)(وهذا هو عين سر القدر لمن كان له قلب او القى السمع وهو شهيد)(يعنى قضا اشيا اوزره اشيا ايله حكم ايتديكى عين سر قدردر يعنى خلايق اوزره حاكم اولان سر قدردركه آنك اطلاعى شول كمسنه يه مخصوصدركه انكيچون قلب حاصل اوله كه انكله مظاهر حسيه وعقليه ده وصور خلقيه وكونيه ده حقله تقلب ايليه وياخود نور ايمانله سمعى القا ايليه مظاهر خلقيه ده انوار حقى مشاهد اولديغى حالده (فلله الحجة البالغة) يعنى الله تعالى معلوماتدن برشىء اوزره قضا وقدر ايله حكم ايتمز الا شول شيئله كه معلومات انفسنده آنك اوزره ثابتهدر وآنى حقه اعطا ايدرلر وبو مقدمه ثابته اولدقده نصكره پس حجة بالغه وضربة دامغه الله ايچون ثابته وقائمه اولور * يعنى يوم جزاده كافر وعاصى وجاهل اوزرينه آنلرك اعمالى حسبيله جزا ترتب ايتدكده ادعا ايتدكلرنده كه يارب كفر وعصيان وجهلى ازلده سن بزم اوزريمزه تقدير ايتدك پس سنك تقديرك ايله بزدن صادره اولان اعمال مقابلهسنده مؤاخذه ايتمك وبزم وسع وطاقتمزده اولميان شيئى بزدن طلب ايتمك بزه ظلمدر پس اول وقت معهود ويوم موعودده حجة بالغه الله ايچون ثابته اولوركه الله تعالى علم الهى ازليده محكوم عليه اولان معلوم اوزره قضا ايتمدى وتقدير ايتمدى وكتابه ايتمدى الا معلومك استعداد خاصيله كه غير مجعولدر اللهدن اقتضا ايتديكى حكمله كه الله تعالى آنك اوزره حكم ايليه علم الهيده صورت علميهسى اوزره ظهور ايتمكله وكندى عيننده وذاتنده كامن اولان شىء آنك اوزره افاضهء وجود ايدوب ايجاد واظهار ايتمكله پس انلردن صادره اولان افعال واعمال انلرك ذاتلرنده بالقوه اولوب ذاتلرى اعطا ايتديكى شيئدر وحق انجق انلر اوزره افاضهء وجود ايدوب آنى اظهار ايدر وبونده اعتراض اولنمزكه الله تعالى استعداد خاصى جعل ايتدى وياخود علم الهيده آنى ايجاد ايتدى وياخود آنده وضع ايتدى زيرا بحث ونزاع ايجاددن اول اولان شيئدهدركه استعداد غير مجعولدر * زيرا بيلمزكه الله تعالى اشيانى ايجاد ايتدى ايجاد ايتمزدن اول پس الله تعالى معلومات ازليهده اولان استعدادانى جعل ايتمدى وآنلر اوزره افاضهء وجود ايتدكده آنلرك خارجنده اولان شيئى آنلرده تقدير ايتمدى كه نفسلرينه ملايم وغير ملايم اوله كمال ونقص ومحمود ومذموم ونفع وضر كبى (فما ظلمهم الله ولكن كانوا انفسهم يظلمون) پس بزم اوزريمزه بزم نفوسمزده ثابت اولان شيئله الله ايچون حجة بالغة ثابته اولدى زيرا بزم اوزريمزه آنك حكمى آنك علمى وحكمتى موجبيلهدر وذاتى مقتضاسيلهدر وآنك علم وحكمتى بودركه اشيا اوزره حكم ايتمز * الا شول شيئله كه اشيا اعيانتده حال عدمده آنك اوزره ثابتهدر)(فالحاكم فى التحقيق تابع لعين المسئلة التى يحكم فيها بما تقتضيه ذاتها) پس حاكم فى الحقيقه مسئلهنك عيننه تابعدركه اول مسئلهنك ذاتى اقتضا ايتديكى شيئله آنده حكم ايدر وبونده مسئله قضا وقدر بودركه الله تعالى برشىء اوزره قضا ايتمز وآنى تقدير ايتمز الا آنك اقتضا ايتديكى قابليتك مقتضاسى اوزره پس قضاى سابق ايله حكم ايدن حاكم حكيم حكمنده محكوم عليه اولان شيئك استعدادى سؤالنه تابعدر زيرا قابل حاكمدن سؤال ايدر آنك ذاتى اقتضا ايتديكى حكمى كه حاكم انكله آنك اوزرينه حكم ايليه پس محكوم عليه اوزره حاكم حكم ايتمز الا آنك ذاتى وحقيقتى اقتضا ايتديكى حكمله)(فالمحكوم عليه بما هو فيه حاكم على الحاكم ان يحكم عليه بذلك) پس محكوم عليه كندى ذاتنده وقوتنده اولان حكمله حاكم اوزره حاكمدركه حاكم آنك اوزره اول حكمله حكم ايليه (فكل حاكم محكوم عليه بما حكم به وفيه كان الحاكم من كان) پس هر حاكم محكوم عليهدر شول شيئله كه انكله وآنده اول حكم ايلدى حاكم كيم اولورسه اولسون گرك حق اولسون وگرك خلق زيرا حق برشيئله وبرشيئده حكم ايتمز الا شول شيئك ذاتى اقتضا ايدوب حق اوزره حكم ايتديكى حكمله وخلق دخى ذاتنده برشيئله حق اوزره حكم ايتمز الا حق اول حكمله آنك اوزره حكم ايدر وكذلك ظاهرده حاكم اولان گرك انبيا ورسل اولسون وگرك دول ظاهره اربابى اولسون وگرك ملوك وسلاطين اولسون جميعسى حكم ايتديكى شيئله محكوم عليهدر وانلر دخى اول شيئله حكم ايتمكه جانب حقدن محكوم عليهم اولمق واردر وحاكم اولدقلرى شيئده اول شيئك حالى اقتضا ايدوب آنلر اوزره حكم ايتمكله كه آنلر اول حكمله حاكم اولسونلر بو محكوم عليهم اولمق واردر)(فتحقق هذه المسئلة فان القدر ما جهل الا لشدة ظهوره فلم يعرف وكثر فيه الطلب والالحاح) پس اشيا اوزره حاكم اولان سر قدر مسئلهسنى سن تحقيق ايله وآنى حقيقتى اوزره عارف اول زيرا سر قدر مجهول اولمدى الا آنك شدت ظهورندن اوترى پس سر قدر بيلنمدى وحالبوكه انبيادن

انك

انك حقنده طلب والحاح چوق واقع اولدى وسر قدرك شدت ظهورندن اوترى انك مجهول اولمسى ارباب عرفان قتنده مجهول اولمسيدر ارباب جهل وطغيانه مجهول اولمسى نسبت اولنمز وآنك شدت ظهورى بودركه برشىء واقع اولمز الا حقك امرى وحكميله وحق برشىء اوزره حكم ايتمز الا محكوم عليه اولان شىء كندى ذاتندن اعطا ايتديكى حكمله وسر قدر حقنده انبيادن انك اطلاعنه طلب والحاحك كثرتى اندن اوتريدر زيرا انلرك خلقى دعوتى عموم اوزرهدر وانلر عارفلردركه خلقك بعضيسى هدايته مؤهلدر وبعضيسى دگلدر پس انبيا حين دعوتده سر قدردن احتجاب اوزرهدر تا كيم دعوتده انلره فتور لازم گليه پس انلر سر قدره اطلاع ايچون الحاح ايدرلر * تا كيم هدايته مؤهل اولان كمسنهلرى مشاهده ايدهلر وانلرى دعوت ايدهلر ومؤهل اولميانلرك حقنده تعب وزحمت چكميهلر ولكن مجازات عباد انلرك اعمالى وانبيايه اطاعت وعصيانلرى وايمان وكفرلرى مقابلهسنده جاريهدر پس دعوت انبيا ايله فريقين بر برندن ممتاز اولور وذاتنده سعادته قابليتى اولان كمسنه اجابت دعوت انبيا سببيله سعادتى ظاهره اولور پس ملايم ايله جزا اولنور وذاتنده شقاوتى مضمر اولان كمسنهنك انبيايه انكارى سببيله باطننده اولان شقاوتى ظاهره اولور پس غير ملايم ايله جزا اولنور پس بو حكمتدن اوترى انبيا حين دعوتده سر قدردن محتجب اولديلر (واعلم ان الرسل صلوات الله عليهم من حيث هم رسل لا من حيث هم اولياء عارفون على مراتب ما هى عليه اممهم فما عندهم من العلم الذى ارسلوا به الا قدر ما تحتاج اليه امة ذلك الرسول لا زائد ولا ناقص) سن شويله بيلگيل كه تحقيق رسل صلوات الله عليهم رسل اولدقلرى حيثيتله * آنلر اولياء وعارفين اولدقلرى حيثيتيله دگل شول مراتب اوزرهدرلركه انلرك امتلرى ايمان واعتقاددن وقابليت واستعداددن آنك اوزرهدر * پس رسل قتنده علم ارسالدن كه انكله انلر ارسال اولنديلر بو قدر الا شول شىء قدركه اول رسولك امتى آكا محتاجه اوله امتنك احتياجندن زائد واندن ناقص دگلدر (امدى) شويله بيلگيل رسل عليهم السلام ايچون اوچ جهت واردر بريسى جهت رسالتدر واول امتك معاد ومعاشلرى صلاحنى موجبه اولان افعال الله امه متعلقه اولان احكام الهيهدر پس رسل تحمل ايتدكلرى احكامى مبلغيندر واول احكام اقدار مخصوصه اوزره امتك انلره احتياجى بو قدردر زائد وناقص دگلدر * و بريسى جهت ولايتدر واول دخى انلرك فنا فى الله مراتبيدركه صفات حقده صفاتلريله فانى وذات حقده ذاتلريله فانى اولهلر واسماء وصفات الهيه كمالاتى استعداد ذاتيهلرى وقابليات كليهلرى سببيله انلرده ظاهره اوله و بريسى جهت نبوتدر * وبو جهت جهت ولايتك ظاهريدر وجهت ولايت بونك باطنيدر وجهت نبوت دخى الله تعالىدن اخباردر انبيادن هر بريسى استعداد اصليسى وقابليت ذاتيسى حسبيله معرفت الهيهدن مرزوق اولديغى قدر پس رسل رسل اولدقلرى حيثيتله علم ارسالده آنلرك مراتبى امتك مراتبى يعنى ايمان واعتقاداتى وعلوم ومعارف واستعداداتى اوزرهدر پس علم رسالته متعلق آنلرك قتنده برشىء بو قدر الا هر بريسنك امتى علومدن محتاج اولديغى قدر انلرك احتياجلرندن زائد وناقص دگلدر (على مراتب ما هى عليه اممهم) قولندهكى هى ضميرى مبهمدر واممهم قولى انى تفسير ايدر وياخود اندن بدلدر) (والامم متفاضلة يزيد بعضها على بعض فتتفاضل الرسل عليهم السلام فى علم الارسال بتفاضل اممها وهو قوله تعالى تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض) وحالبوكه امم علوم ومعارف وعقائد واستعداداتنده وقبولده متفاضلهدر بعضيسى بعض اوزره زياده اولور * پس رسل عليهم السلام علم ارسالده متفاضله اولورلر امملرينك تفاضلى حسبيله ورسلك ذكر اولنان تفاضلى الله تعالىنك (تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض) قولندن مراد اولنان تفاضلدر پس علم ارسالده رسلدن بعضيسنك بعض اوزره تفاضلى امتك تفاضلى حسبيلهدر زيرا بر رسول ارسال اولنمدى الا امتنك استعدادى سؤاليله وقابليتى مقتضاسيله * پس رسول آنلره تكليف ايتمز الا شول شيئيكه آنلرك استعدادى آكا واسع اوله * پس امتك استعداداتنده وحيطت وشمول وسعتده تفاضلى قدر رسل عليهم السلام دخى علم رسالتده متفاضله اولورلر انكيچون الله تعالى (تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض) ديدى مراد فضلنا بعضهم على بعض فى الرسالةدر زيرا الرسل قولى آكا دلالت ايدر وهو ضميرى مبتدا ومتفاضل قولنك مدلولى اولان تفاضله راجعدر وقوله سادمسد خبردر اى وهو معنى ومن قوله (تلك الرسل) اوهو مراد الحق فى قوله تلك الرسل وياخود هو ذلك معناسنهدركه تفاضله اشارت ايدر (كما هم) اى الرسل)(ايضا فيما يرجع الى ذواتهم عليهم السلام من العلوم والاحكام متفاضلون بحسب استعداداتهم وهو قوله ولقد فضلنا

بعض النبيين على بعض بو كلامده تقديم وتأخير واردر اي كما هم متفاضلون ايضا بحسب استعداداتهم فيما يرجع
الى ذواتهم يعني نته كيم رسل متفاضلوندر سبق ايتديكي كبي آنلرك استعداداتلري حسبيله علوم واحكامدن
آنلرك ذواتلرينه راجع اولان شيئده يعني انبيا مراتب نبوتده ذوات واعيانلري حسبيله استعداد اصليه لرينك
مقتضاسي اوزره علوم ومعارف واحكامده متفاضلوندر وذواتلرينه راجع اولان تفاضل الله تعالينك (ولقد
فضلنا بعض النبيين على بعض) قولنده واقع اولان تفاضلدر پس وجه مذكورده كي هو مبتدادر تفاضله راجعدر
ويا خود ذلك معناسنه در اكا اشارت ايدر وقوله قولي سادّ مسد خبردر ولكن وقتا كيم نبوت ولايتك ظاهري
وولايت نبوتك باطني اولديسه نبوتده انلرك تفاضلي ولايتده تفاضللري حسبيله در وولايتده انلرك تفاضللري
علم الهيده اعيان ثابته لرينك سعت وشمولي واسماء الهيه يه انلرك مظهريتي حسبيله در وحضرت وجودده
في الله ذوات وصفات ايله فاني اولوب فنالري حسبيله در وحقك انلرده ظهوري اعتباريله اولان تفاضللري قدردر
وتفاضللري حسبيله ولايتلريله ووجوه خاصه لريله انلرده اولان الوهيت وربوبيتدن اخبار صادق ايله اخبار ايدرلر
پس بو تفاضل (تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض) قولنده اولان انبيانك تفاضلنه داخل دكلدر زيرا بو آيتده
علم رسالتده تفاضل اممك مراتبي واستعداداتي حسبيله در پس انبيانك علم نبوتده تفاضللري اممك استعداداتي
وقبولي حسبيله در پس بو تفاضل انبيانك ذواتلرينه راجع دكلدر (ولقد فضلنا بعض النبيين على بعض) قولنده
اولان تفاضل انبيانك ذواتلرينه راجعدر نبوتلرينه راجع دكلدر پس ذواتلرينه راجع اولان تفاضل انلرك
ولايتي جهتيله اولان تفاضلدر) (وقال تعالى للخلق والله فضل بعضكم على بعض في الرزق والرزق منه ما هو
روحاني كالعلوم وحسي كالاغذية) (والله تعالى عموم اوزره خلقك حقنده ايتدي آنلري رسل وانبيا واوليا ايله
تقييد ايتمز (والله فضل بعضكم على بعض في الرزق) ديدي يعني انبيا واممدن اعم اولان خلقك حقنده ايتدي *
الله تعالى سزك بعضكزي بعضكز اوزره رزقده تفضيل ايلدي وحالبوكه رزقك كيمسي روحانيدر علوم الهيه كبي
وكيمسي حسيدر اغذيه كبي پس جميع خلق ذواتلريله واعيانلري استعداداتلريله رزق معنوي وصوريده
متفاضلدر) (وما ننزله الا بقدر معلوم وهو الاستحقاق الذي يطلبه الخلق) (وحق تعالى خلق اوزره رزقي تنزيل
ايتمز الا قدر معلوم ايله قدر معلوم خلقك استحقاقيدر كه خلق آني حقدن طلب ايدر قدر معلوم علم الهيده
هر شيء عين ثابته سنك استعداد اصليسي حسبيله حقدن بر حكمي طلب ايتدكده استعدادينك مقتضاسي
اوزره آنك حقنده قضا اولنان حكمدر پس اول شيئك خلقي ووجوده آنك دخولي قتنده قدر معلوم
اوزره اولان رزقيكه اكا مستحقدر حقدن آني طلب ايدر وحق تعالى اكا انزال ايدر ومعلومدركه حضرت
علميه ده استعداد اشيا متفاوتدر پس استعدادات متفاوته مقتضاسي اوزره واقعه اولان اقدار معلومه حسبيله
نازله اولان ارزاق متفاوته در پس آنلرك اصحابي بيننده دخي تفاضل ظاهر اولور) (فان الله اعطى كل شيء خلقه
زيرا الله تعالى هر شيئه آنك خلقني يعني حقي اعطا ايلدي يعني ازلده علم الهيده هر شيء استعداديله طلب
ايتديكي حكمي ومستحق اولديغي شيئي الله تعالى دفعهٔ واحده ده اكا اعطا ايلدي وحضرت وجوده داخل
اولدقدنصكره خزائن سموات وارضدن غذاي صوريي وسموات حقايق وارواح وارض ونفوس واشباح
خزائننده‌ن غذاي روحانيي تدريج ايله تنزيل ايدر) (فينزل بقدر ما يشاء وما يشاء الا ما علم فحكم به) (پس حق
تعالى هر شيئه رزقي تنزيل ايدر آنك مشيئتي تعلق ايتديكي قدر ومشيئتي تعلق ايتمز الا اول شيئه كه آني عالم
اولدي وعلمي موجبيله ازلده انكله حكم ايلدي) (وما علم كما قلناه الا بما اعطاه المعلوم من نفسه) (وحق تعالى
بر معلومي عالم اولمدي بوندن اول بزم ديديكمز كبي الا معلوم كندي نفسندن حقه اعطا ايتديكي شيئله يعني
اعيان استعدادلري حسبيله كندي ذاتلرندن حقه اعطا ايتدكاري احوال واحكامله حق آنلري عالمدر *
وآنلرك حقنده علمي حسبيله حكم ايدر ومشيئتي دخي علمي حسبيله در) (فالتوقيت في الاصل للمعلوم والقضا
والعلم والارادة والمشيئة تابع للقدر) پس علم الهيده اشيانك اعيانده اولان شيئي وقت معينه تعيين ايتمك اصلده
معلوم ايچون وعين ثابته معلومه ايچون ثابتدركه عين استعداديله اول توقيتي طلب ايدر وقضا وعلم وارادت
ومشيئت قدر معلوم اولان عين ثابته يه تابعدر پس احوال اعياندن هر بر حالي وقت معينده وزمان مخصوصده
تعيين ايتمك في الحقيقه اعيان ايچوندر زيرا اعيانك مقتضيات ذاتيه سندندر پس قضا وقدر ارادت ومشيئته

وارادت

وارادت ومشيئت علم الهي يه وعلم الهي قدر معلومه تابعدر) (فسر القدر من اجل العلوم وما يفهمه الا لمن
اختصه بالمعرفة التامة) (پس سر قدر علمي علومك اجل واعظمندندر والله تعالى آني تفهيم وتعليم ايتمز *
الا اول كمسنه يه كه آني معرفت تامه يه مختص ايتمش اوله وحقي معرفت تامه ايله عارف اوله) (فالعلم به يعطي
الراحة الكلية للعالم به ويعطي العذاب الاليم للعالم به ايضا فهو يعطي النقيضين) (پس سر قدره علم * اني عالم
اولان كمسنه يه راحت كليه يي اعطا ايدر ودخي اني عالم اولان كمسنه يه عذاب اليمي اعطا ايدر پس علم قدر
صاحبنه نقيضيني اعطا ايدر (امدي) سر قدر علمي صاحبنه راحت كليه يي اعطا ايتديكي ظاهردر زيرا سر قدره
مطلع اولان كمسنه بحكم عارف اولسه كه اكا حاصل اولمز الا اول شيئكه علم الهيده آنك عين ثابته سي اعطا
ايتديكي اوزره قضا ايتدقده حق تعالى آني تقدير ايتمش اوله زيرا اول شيئكه ازلا آنك حقيقتي اني اعطا ايليه
تخلف ايتمز ودخي ابدا متغير ومتحول اولمز * پس انكيچون مقدر اولان شيئك طلبي تعبندن وانكيچون مقدر
اولميوب طلب ايله ادراك اولنميان شيئك طلبندن مستريح اولور زيرا عالمدركه هر كمالكه آنك حقيقتي اني اقتضا
ايدر وهر رزق حسي وروحاني كه آنك عيني آني اعطا ايدر البته اكا واصل اولور واكر عالم اولسه كه اول شيئي ادراك
ايتمكه طلب تقدير اولنمشدر پس طلبده اجمال ايدر ونفسنه تعب ويرمز قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ان
روح القدس نفث في روعي ان نفسا لن تموت حتى تستكمل رزقها الا فاجملوا في الطلب وقال كرم الله وجهه علموا
علما يقينا ان الله لم يجعل للعبد وان عظمت حيلته وقويت مكيدته واشتدت طلبته اكثر مما سمي له في الذكر الحكيم ولم
يجعل بين العبد عند ضعفه وعدم حيلته وبين ما سمي له في الذكر الحكيم والعارف لهذا العامل به اعظم الناس
راحة والتارك لهذا الشاك فيه اعظم الناس شغلا بما يضره وسر قدر علمي صاحبنه عذاب اليمي اعطا ايتديكي
بودر زيرا بعض اعياني اكمل استعداد اوزره مشاهده ايدركه دنياده وآخرتده اولان هر كمال وفضيلتله آنلره تحقق
حاصل اولور * ومشاهده ايدركه هر كمال انساني والهي ايچون ظهور آنك استعداد ذاتيسنده وحقيقتي
مقتضاسنده يوقدر وكنديسي عبوديت ومظهريت كمالنده ناقصدر * پس استعدادي نقصانندن متألم ومتحسر
اولور وعلى كل حال سر قدردن محجوب اولان كمسنه دن حالي احسندر رضاي حقه اقربدر ووجه آخر بودركه
سر قدره مطلع اولان كمسنه وقت اولوركه مأمور اولور شول شيئله كه عالمدركه اول شيئله اتيان آنك استعدادنده
يوقدر پس سر قدر علمي صاحبنه نقيضيني يعني راحت والمي اعطا ايدر (وبه وصف الحق نفسه بالغضب والرضى)
وسر قدر علمي نقيضيني اعطا ايتديكي سببدن اوتري حق تعالى كندي نفسني غضب ورضا ايله وصف ايلدي
وبو علم سببيله اسماء الهيه متقابله اولدي وغضب ورضاء الهينك سر قدر علمنه ترتب ايتديككنك سري بودر
زيرا غضب حكم عدميدر كمال وسعادته بر شيئك عدم قابليت واستعدادينه ويا خود استعداد اهلينك نقصنه
مترتبدر پس غضب الهي عدم قابليتدن ويا خود نقصان قابليتدن اوتري اكا ترتب ايدر زيرا غضب ايله اولان
حكم الهي علمه تابعدر وعلم دخي معلومه تابعدر ومعلوم دخي عدم قابليتله غضبي اعطا ايدر وحق اني غضبه
مستحق اولديغن عالمدر پس غضب سر قدر علمندن ترتب ايتدي ورضاء الهينك سر قدر علمنه ترتب ايتديكنك
سري بودر زيرا رضا استعداد كامله تابعدركه رحمتك قبولني مقتضيدر پس بر شيء معلوم بحكم قبول رحمته
وفيض وعنايته قابل اولسه وسعادت وكمالي مقتضيه اولان اعمال واخلاق وعلوم واحواله مستعد اولسه * پس
حق اني استعداد وقابليت اوزره عالم اولور * پس رضاء الهي حكمي اكا توجه ايدر پس رضاء الهي دخي
سر قدر علمنه ترتب ايتدي وشيء معلومك قابليتي وعدم قابليتي سببيله حق تعالى كندي نفسني غضب
ورضا ايله وصف ايلدي) (وبه تقابلت الاسماء الالهية) (وسر قدرك علمي سببيله حضرت واحديتده اسماء
الهيه متقابله اولدي زيرا اسماء الهيه حضرت علميه ده اعيان حسبيله متعينه در واعيانك بعضيسي ذكر
اولنديغي كبي استعداد ذاتيسي حسبيله ومظهريت قابليتي حسبيله كمالات انسانيه الهيه يه قابلدر
ومنبع فيض وجوددن اسماء جماليه يي لطيف وجميل ومنعم وهادي كبي طالبه در وبونلره مظاهردر وكذلك
حضرت وجود وشهودده اسماء جماليه دخي اكمل ظهور واشمل بروز ايله انلرده ظاهره اولوب كندي خزائننده
مخزونه اولان احكام وآثاري دنيا وآخرت بونلرده اظهار ايدرلر وبو اسمانك فيوضي وتجلياتي دائما وابدا بو مظاهر
قابله واعيان مقبله اوزره وارده در واعيانك بعضيسي عدم استعداد اصليسي حسبيله اسماء جلاليه يي قهار

وجليل ومنتقم ومضل كبى طالبه دركه اولا حضرت علميه ده بونلره مظهر اولمغله وثانيا حضرت وجودده عدم
استعدادلرى حسبيله بو اسمانك ودخى امثالنك احكامنى وآنلرده بالقوه اولان آثار ربوبيتى اقتضا ايتمكله دنيا
وآخرت بو اسمانك مظهريتندن زائله اولمز پس اسماء متقابله نك علم الهيده تعينى وحضرت وجودده ربوبيتله
تجلى وظهورى اعيان معلومه يه حقك علمى حسبيله در * پس اسمانك تقابلى سرقدر علمندن منبعث
اولدى وسرقدر علمنه تابع اولدى وعلم دخى معلومه تابعدر والا اعياندن قطع نظرا اسماء الهيه ذات احديتده
وتيره واحده اوزره در ذاتك عينيدر وبرى برندن ممتاز دكلدر وتقابلدن كمال تنزه اوزره در (لحقيقة واحدة
تحكم فى الموجود) وفى بعض النسخ فى الوجود (المطلق والموجود المقيد لا يمكن ان يكون شئ اتم منها ولا اقوى
ولا اعظم لعموم حكمها المتعدى وغير المتعدى) پس حقيقت واحده اولان سرقدر موجود مطلقده وموجود
مقيدده حكم ايدر ثبوتده ووجودده ممكن دكلدركه اندن برشئ اتم اوله ودخى ممكن دكلدركه اندن اقوى
واعظم اوله آنك حكمى كه متعدى وغير متعديدر عام اولديغندن اوترى يعنى حقيقت واحده اولان سرقدر
وجود حقده حكم ايدركه اعيانك ايجادى قلنده هر برعينك استعدادنده وقابليتنده اولان شيئله انك اوزره
حكم ايده ووجود مقيدده كوندر حكم ايدركه خلايقك كليسى اعيانك ذواتنده آنلرك مقتضياتى اوزره
اوله لر زيرا اعيان خلقيه دن برعين ايچون ذات وصفت واسم ونعت وخلق وفعل ايله وجودده ظهور ممكن
دكلدر الا اعيانك عدمده ثابته اولان احوالنك مقتضاسى اوزره وسرقدر حقيقتندن اتم واقوى واشمل واعظم
واجمع واكمل برشئ يوقدر زيرا انك حكمى عامدر متعديدر وغير متعديدر پس حكم متعدى اعيان وجوديه يه
نسبت اولندقده اعياندن بعضيسنك بعضده تأثيرى قلنده فعل وانفعال وتعليم وتعلم ومحبت وعداوت كبيدر
وحكم غير متعدى اعيان كندى وجودانده كمالات وصفاتندن وخواصندن واخلاق مرضيه سندن وعلم
وجهلندن وهيئت وشكلندن وبالجمله كندى وجوديته مختصه اولان احكامدن اولان شئ كبيدر وحكم
متعدى اعيان ثابته يه نسبت اولندقده اعيان ثابته نك استعدادات ذاتيه لريله انلردن حقه اولان حكمدركه
حق آنك مقتضاسى اوزره حكم ايليه پس حكم اعيان ثابته دن حقه متعدى اولور وحكم غير متعدى اعيان
ثابته يه نسبتله اعيانك كندى ذواتى اوزره اولان انلرك حكميدر زيرا برشيئه حكم اولمز الا كندى ذاتى اعطا
ايتديكى شيئله پس كندى ذاتى ووجودى اوزره برحكمله كندى حاكم اولمجق اول حكم غيره تعدى ايتمز
وبو تقدير اوزره ينه كذلك حكم متعدى وغير متعدى اعيانه نسبتله در وحقه نسبتله پس حكم غير متعدى
وجود مطلقك حكمى ينه اكا رجوع ايتمكله غيره تعدى ايتمز وبو وجها اعيان ثابته يه نسبتله واقع اولان حقك
واعيانك حكمى اعتباريله در وحكم متعدى اعيان وجوديه نك وجودى وظهورى قلنده وبعد الوجود آنلرده
ظاهره اولان حقك تأثيرى وحكمى اعتباريله در پس سرقدر وجود مطلق حقده ووجود مقيد خلقده حكم ايدر
وبو سرك سرى بودركه حقايق علميه واعيان ثابته صور معلومات حقدر ازلا ومعلومات حق حقك ذاتى اوزره
زائده واندن خارجه دكلدر بلكه حق ايچون نسب ذاتيه عينيه در كندى علمنده كندى ذاتى كندى ذاتنه
تجليدن صفاتى صورنده كندى ذاتى متعينه در ويا اسماء ذاتيه ويا اسماء عينيه ويا حروف غيبيه دركه ذات حقده
ذاتك عينيدر پس معلومات الهيه كندى حقايقندن متغيره اولمز زيرا انلر حقايق ذاتيه در وحقك ذاتياتى
متغير وجعلى ومزيد ونقصان وتبدلى قبول ايتمز مثلا واحدكه حقيقت احديه سنده نصفيت وثلثيت وربعيت
وبونلرك غيرى اولان نسبى جامعدر پس بونلر واحد ايچون نسب ذاتيه در انك احديتندن خارجه دكلدر واول
نسب ايچون حقيقت واحده دن خارج وجود يوقدر رواندهه تعقلده اولان كثرت امور اعتباريه در واكرچه كيم
آنلرك كثرتنه نهايت يوقدر واحد آنلرى آنلرك اعيانته اظهار ايتدكده ولكن آنلر واحدده واحدك عينى اولدقلرى
اعتباريله ظهوريله متعينه اولمزلر وبعضيسى بعضدن متميزه اولمزلر بلكه واحد كندى وحدتيله كندى ذاتنده
بالقوه اولان لسانك صورنده ظاهره اولدقده جميع نسب تعقليه واحده مرايا اولوب هر برينده انك نسبت
تعقليسى حسبيله ظاهره اولور وواحد هر برينده مشاهده اولنور وظاهره اولان صور اعتباريله انك وحدتى
ظاهره اولدقده مضمحله اولور * پس وجود واحد حقك صور كثراتده ظهورى دخى بويله در لحقيقة قولى
مبتدادر وتحكم قولى انك خبريدر ولا يمكن قولى خبر ثانى اولور وجائزدركه تحكم قولى حقيقة ايچون صفت اوله

ولا يمكن قولى خبر اوله والمتعدى قولى دالك كسرى ويا انك سكونيله تقديرا جرايله حكمها قولينك صفتيدر وغير
المتعدى قولى اكا معطوفدر وجائزدركه المتعدى قولى نصب ايله مفعول محذوفك صفتى اوله اى لعموم حكمها
الحكم المتعدى وغير المتعدى) (ولما كانت الانبياء صلوات الله عليهم لا تأخذ علومها) (وفى بعض النسخ
علومهم) (الا من الوحى الخاص الالهى فقلوبهم ساذجة من النظر العقلى لعلمهم بقصور العقل من حيث نظره
الفكرى عن ادراك الامور على ماهى عليه) (يعنى وقتا كيم انبيا عليهم السلام علوملرينى اخذ ايتمديلرسه الا وحى
خاص الهى طريقيله كه واسطه ملك ايله جانب حقدن وارده اولان اخباردر پس انلرك قلوبى نظر عقليدن
ساذجه در علوملك اخذنده انى استعمال ايتمديلر زيرا انبيا عليهم السلام عالمدركه عقل نظر فكريسى حيثيتيله
امورى على ماهى عليه ادراكدن قاصردر زيرا بو ادراك كشف وشهود ووحى الهى وظيفه سيدر علومها
قولنده ضمير تأنيث انبيايه راجعدر جمع اعتباريله (والاخبار ايضا يقصر عن ادراك ما لا ينال الا بالذوق) اخبار
دخى ينه كذلك قاصردر شول شيئك ادراكندن كه انكا نيل اولنمز الا ذوق ايله يعنى واسطه ملك ايله قبل حقدن
اخبار صاحبى اولان رسول ايله نبى دخى قاصردر اخباردن خارج اولان شيئك ادراكندن كه انك ادراكى واكا
وصول واطلاع ذوقه مخصوص اوله انكچون رسول عليه السلام امر الهيله * ما ادرى ما يفعل بى ولا بكم ان
اتبع الا ما يوحى الى) ديدى * پس كندى وجودنده وحى الهى يه تبعيتنى ووحى الهيله حاصل اولان علمى اثبات
ايلدى ووحى الهيدن خارج اولان شيئك ادراكنى كنديسندن نفى ايلدى زيرا مرتبه نبوت ورسالتك
خصايصندن وحى الهى يه تبعيتدر ووسائطسز ذوق الهى وكشف ربانيله حقايق علميه واعيان ثابته يه اطلاع
خصايص نبوتدن وانك لوازمندن دكلدر * پس ذوق ايله ادراك اولنان سرقدردن واعيان علميه نك حال
عدمده ثابته اولان صور علميه سندن اخبارده رسول ايله نبينك لسانى رسالت ونبوت حيثيتيله قاصردر زيرا
انلره حين دعوتده سرقدردن احتجاب لازمدر نبوت ورسالته متعلقه اولان علوم وحى الهى يه مختصه در
ورسوله سرقدره اطلاع لازم كلدكده وجه خاصيله وولايتيله مطلع اولور كه انده وسائط مرتفعه در ونبوت
ورسالت دخى مضمحله در) (فلم يبق العلم الكامل الا فى التجلى الالهى وما) (مصدرية) (بكشف) (معطوف
على التجلى) (الحق عن اعين البصائر والابصار من الاغطية) (پس علم كامل باقى قالمدى الا تجلى الهيده
وحقك اعين بصائر وابصاردن اغطيه نك كشفنده پس من زائده اولور وما موصول اولوب الذى معناسنه اولنق
ومن الاغطية قولى انى بيان ايتمك جائزدر اى لم يبق العلم الكامل الا فى التجلى الالهى وفى الذى يكشف الحق
عن اعين البصائر والابصار من الاغطية پس من بيان ايچون اولور يعنى علم كامل باقى قالمدى الا تجلى الهيده
ودخى شول شيده كه حق تعالى انى اعين بصائر وابصاردن كشف ايدر واول شئ اغطيه دندر يعنى اغطيه در
وبصائر وابصار اعينندن اغطيه نك رفعى قلنده نور بصيرة ايله نور بصر متحد اولور * پس صاحب كشف بريسيله
ادراك ايتديكى شيئى آخر ايله دخى ادراك ايدر) (فيدرك الامور قديمها وحديثها وعدمها ووجودها ومحالها
وواجبها وجائزها على ماهى عليه فى حقايقها واعيانها) (پس جانب حقدن نور كشف وتجليله جانب عبددن
عارف حضرت علميه ده اعيان وحقايقى على ماهو عليه مشاهده ايدر وقديم وحادث وعدم ووجود ومحال
وواجب وجائز اولان امورى ادراك ايدر امور حقايق واعيانده نه شئ اوزره ثابته اولديسه (امدى) شويله
معلوم اوله كه حق تعالى برشئ اوزره برصفتله وبرفعل وحال ايله حكم ايتمز الا انك علم ازليده متعينه اولان
حقيقت غير مجعوله سنك مقتضاسى حسبيله زيرا انك امرى واحددر وحدتى اوزره ممكنات قابله اوزره منبسط
اولان وجود واحدى افاضه ايدر وهر عين قابله نك قوتنده اولان شيئى اظهار ايدر * وعين قابله دخى انكله
ظاهره اولور وانى اظهار ايدر * پس عزير عليه السلامك مقتضاسندن واحكامى لوازمندن اولدى سرقدر
طرفنه رغبتك اندن انبعاثى وقريه خربه ده انك على ما كانت عليه اعادتى استبعاد ايتمك صورتيله انك فكرى
انتشاشى پس الله تعالى عزير عليه السلامه انك فكرى واستبعادى واسطه سيله صور اعاده دن واحكام
قدرتدن دخى برقچ نوعى اظهار ايلدى كه اول احكام قدرت علمه تابعه در وعلم دخى تعلقده معلومه تابعدر)
(فلما كان مطلب العزير عليه السلام على الطريقة الخاصة لذلك وقع العتب عليه كما ورد فى الخبر) پس وقتا كيم
عزير عليه السلامك مطلبى كه سرقدره اطلاعدر طريقة خاصه اوزره اولديسه يعنى انبيايه مخصوص اولان

طریق وحی اوزره ورسل قتنده معهود اولان اخبار طریقی اوزره اولدیسه یعنی بو طریق اوزره طلب ایندیسه
انك اوزره عتب واقع اولدی طریق خاص اولان طریق وحی اوزره سر قدره اطلاعی طلب ایندیکندن اوتری
نته کیم خبرده وارد اولدی که حق تعالی عزیر علیه السلامه وحی ایدوب (لئن لم تنته لامحون اسمك من
دیوان النبوة) دیدی پس جواب عتاب صورتی اوزره وارد اولدی زیرا سر قدره اطلاعی وحی طریقی اوزره طلب
ایلدی وحال بو که وحی طریقی اوزره سر قدره اطلاعی اعطا اولنمز زیرا وحی الهی رسالت ونبوتی مستلزمدر
ونبوت ورسالت دخی دعوت خلقی مقتضیه در ودعوت خلق سر قدره مخالفدر انکیچون رسول ایله نبی حین
دعوتده سر قدردن محتجبدر وعزیر علیه السلام نبی ایدی دعوت خلق ایله مأمور ایدی ودعوت خلقه مخالف
اولان شیئی که سر قدر علمیدر طلب ایتمکله جانب حقدن جواب عتاب صورتی اوزره وارد اولدی وکذلك عزیر
علیه السلامك سؤالی انك مقامی مقتضاسنه که نبوتدر وامر ونهیدر مخالف ایدی زیرا سؤال قدرت الله ایچون
استبعاد واستعظام صیغه سی اوزره که انی در واقع اولدی ونبوت مقامنك حقی بو ایدی که قدرت اللهك جنبنده
هر عظیمی استصغا ایلیه زیرا عقلا وعرفا هر مستبعد ومستعظم قدرت الهیه نك جنبنده امر حقیردر پس اکر
عزیر علیه السلامك (أنی یحیی هذه الله بعد موتها) قولنده انك مطلبی طریق وحی اوزره سر قدره وقدرتك
مقدوره تعلقی کیفیتنه اطلاع اولدیسه پس تحقیق عزیرانی لایق اولمیان وجه اوزره طلب ایلدی * پس اعطا
اولنمدی وجواب عتاب صورتی اوزره وارد اولدی زیرا انك سؤالی مخاطبات الهیه نك حقایقیله متحقق اولمیان
کمسنه نك سؤالیدر پس بو تقدیر اوزره علی الطریقة الخاصة) قولندن مراد انبیا علیهم السلامه مخصوص
اولان وحی الهی طریقیدر وبو کا قرینه شیخك بوندن اول ولما کانت الانبیاء ولا تأخذ علومهم الا من الوحی
الخاص الالهی قولیدر ولذلك وقع العتب قولی لمانك جوابی اولور ولذلك قولی وقع قولنه متعلق اولور وکلامده
تقدیم وتأخیر واقع اولور ای وقع العتب علیه لذلك وجائزدر که الطریقة الخاصه قولندن مراد خصایص
الهیه دن ذوق الهی واطلاع طریقی اوله وبو وجه دلالت ایدر شیخك بوندنصکره واقع اولان فسأل عن القدر
الذی لایدرك الا بالکشف للاشیاء فی حال ثبوتها فی عدمها فما اعطی ذلك فان ذلك من خصایص الاطلاع
الالهی قولیدر وبو تقدیر اوزره لذلك قولی الخاصة قولنه متعلق اولور ووقع العتب قولی لمانك جوابی واقع اولور
یعنی دیمك اولور وقتا کیم عزیر علیه السلامك مطلبی که سر قدردر وقدرتك مقدوره تعلقی حالیدر طریق خاص
اوزره که ذوق الهی واطلاع الهی طریقیدر که اشیاء عدمیتده ثبوتلری حالنده استعدادات ذاتیه لری حسبیله
حقك انلره اطلاعی وعلمیدر وبعد الاطلاع انك علمی حسبیله اولان ارادتی وارادت حسبیله شیء معلوم اولان
مقدوره قدرتك تعلقی حالیدر پس ذوق الهی اوزره خصایص الهیه دن اولان شیئی طلب ایتمکله انك اوزره
عتب واقع اولدی (لئن لم تنته لامحون اسمك من دیوان النبوة) قولیله وبو خبردن عتابك وقوعی بعض اذهانك
اخذی اوزره در * پس بو تقدیر اوزره لذلك قولی الخاصة قولنه متعلق اولدقده علی الطریقة الخاصة قولندن
ذوق الهی واطلاع الهی طریقندن غیری برشیئه احتمال قالمز واما لذلك قولی وقع العتب قولنه تعلیل اعتبار
اولندقده علی طریق الخاصه قولی وجه آخره دخی شامل اولور زیرا عزیر علیه السلامه عتابك وقوعی تقدیر
اولندقده عتابی موجب اولان وجهین معا انده موجوددر (فلو طلب الکشف الذی ذکرناه ربما ما کان یقع
علیه عتب فی ذلك) (پس اکر عزیر علیه السلام سر قدره اطلاعی حالنی وقدرتك مقدوره تعلقی حالنی طلب
ایتدکده بزم ذکر ایتدیکمز کشفی طلب ایدیدی که سر قدر علمی ایراث ایدر ازاولوردی که کشف مذکورك
طلبنده انك اوزره عتب واقع اولمزدی زیرا حقدن بصائر وابصاردن اغطیه نك کشفنی طلب ایتمك ممنوع
دکلدر وجانب حقدن کشف واعلام طریقیله سر قدرك طلبی دخی مدفوع دکلدر وشیخ رضی الله عنه ربما
ما کان یقع علیه عتب فی ذلك دیدی زیرا سر قدر اطلاعنه مستعد اولان قلیلدن قلیلدر (فلا یظهر علی غیبه
احدا الا من ارتضی من رسول) پس وجه ثانی اوزره سر قدره مستعد اولمیان طالبیندن بریسنك عین
ثابته سنه نظر اولندقده جمیع اعیان ثابته واقدار الهیه نك اطلاعنه آنك ذاتنده عدم استعداد مشاهده
اولنمغله انك استعداد اصلیسنده اولمیان شیئك طلبندن اکا دخی عتب واقع اولور وجه اول اوزره یعنی اکر وحی
الهی ایله سر قدره اطلاعك طلبی بدلنده کشف مذکوری طلب ایدیدی ازاولوردی که عتاب واقع اولمزدی ذکر

اولندیغی کبی زیرا اکر عزیر علیه السلام سر غیبه اطلاعه ازلده آنك حقیقت غیبیه سنده مستعد اولدیسه
وبو نشأتده اطلاع ایچون مرتضی اولدیسه انکیچون مقدر اولان شیئی طلب ایتمکدن انك اوزره عتب واقع
اولمز) (والدلیل علی سذاجة قلبه قوله فی بعض الوجوه انی یحیی هذه الله بعد موتها) (وعزیر علیه السلامك
قلبی سذاجتنه دلیل انك (انی یحیی هذه الله بعد موتها) قولیدر وفی بعض الوجوه دیندی یعنی انی یحیی
هذه الله بعد موتها) قولندن انك مرادی ذوق الهی واطلاع الهی اوزره قدرتك مقدوره تعلقنك ذوقا شهودنی
طلب ایتسه دیمکدر زیرا شیخ رضی الله عنه بوندنصکره دیرکه فلما رأینا عتب الحق له علیه السلام فی سؤاله
فی القدر علمنا انه طلب هذا الاطلاع فطلب ان یکون له قدرة تتعلق بالمقدور) پس حقك اکا عتابندن معلوم
اولدی که انك قدردن سؤالی اطلاع الهینك وانکیچون مقدوره تعلق ایدر قدرتك حصولی ایچوندر * پس
بو سؤال سذاجت قلبنه دلالت ایدر زیرا بو قول منصب نبوته لایق دکلدر وکذلك (انی یحیی هذه الله
بعد موتها) قولیله طریق وحی اوزره استبعاد واستعظام دخی اطلاعی طلب ایتدیکی اعتبار اولندقده دخی
سذاجت قلبنه دلالت ایدر ذکر اولندیغی کبی هر مستبعد ومستعظم قدرت الهیه نك جنبنده امر حقیردر پس
بو تقدیر اوزره فی بعض الوجوه قولندن مرادی استعظام واستبعاد ایچون اخذ اولندیغی وجهدر واما اکر
مطلبی کشف وتجلی طریقی اوزره طمأنینت ایچون شهود وحی اوزره اولیدی * پس قولنده قلبی سذاجت
وعدم سذاجتنه دلالت ایتمزدی زیرا انی قولی تعجب ایچون واقع اولور زکریانك مریمه (انی لك هذا) قولی کبی
پس بو تقدیر اوزره فی بعض الوجوه قولی الدلیل قولنه متعلق اولور وقوله قولنه متعلق اولمق جائزدر بو تقدیر
اوزره کلامده تقدیم وتأخیر واقع اولور ای قوله انی یحیی هذه الله بعد موتها فی بعض الوجوه واهل تفسیر
بو قریه خربه اوزره مار اولان وانی یحیی هذه الله بعد موتها قولنی قائل اولان کیمدر دیو اختلاف ایتدیلر *
پس قتاده ایتدی که قائل اولان عزیر علیه السلامدر ووهب ایتدی که قائل اولان ارمیادر وبعضلر دیدیلر که
قائل اولان خضردر پس وقتا کیم عزیر علیه السلامك قولنده استبعاد واستعظام بعض وجهده واقع
اولدیسه که اول وجهك اصحابی انی کلمه سنی استعظام واستبعاد ایچون اخذ ایتدیلر * پس شیخ رضی الله عنه
ایتدی) (واما عندنا فصورته علیه السلام فی قوله هذا کصورة ابراهیم فی قوله فاماته الله مائة عام ثم بعثه
فقال له وانظر الی العظام کیف ننشزها ثم نکسوها لحما فعاین کیف تنبت الاجسام معاینة تحقیق فاراه الکیفیة)
واما بزم قتمزده پس عزیر علیه السلامك انی یحیی هذه الله بعد موتها) قولنده انك صورتی ابراهیم علیه
السلامك صورتی کبیدر انك (رب ارنی کیف یحیی الموتی) قولنده یعنی انی کلمه سی استبعاد وتعجب ایچون
دکلدر زیرا مقام نبوت ایله ولایتده متحقق اولان کمسنه حق اوزره که قادر وموجد ومحیی وممیتدر استبعاد ایتمزکه
اموات مرة اخراده اعاده ایدوب ایجاد ایدر بلکه انی کیف معناسنه در که عزیر علیه السلام طلب ایلدی که
حق تعالی احیاء موتی کیفیتنی اکا ارائت ایلیه وعین الیقین کیفیت احیایی عالم اوله پس عزیر علیه السلامك
انی یحیی هذه الله) قولنده اولان آنك سؤالی فعل ایله جوابی اقتضا ایدر اولیله فعل که حق تعالی اول فعلی عزیرده
اظهار ایلدی وفعل ایله اکا جواب ایلدی یعنی عزیری اماته ایدوب احیا ایتمکله اکا کندی نفسنده احیای
موت کیفیتنی اکا کوستردی واماته وابعاث فعلیله اکا جواب ایلدی الله تعالینك (فاماته الله مائة عام ثم بعثه)
قولنده یعنی الله تعالینك عزیر علیه السلامی اماته ایدوب یوز ییل اولان زمان معین انك اوزره مرور ایتدی
اول میت اولدیغی حالده اندنصکره الله تعالی انی بعث ایتدی یعنی احیا ایلدی پس اکا (وانظر الی العظام کیف
ننشزها ثم نکسوها لحما) دیدی یعنی عظامه نظر ایله که بز آنلری نیجه رفع ایدرز اندنصکره آنلری لحم ایله کسا
ایدرز پس عزیر علیه السلام معاینه تحقیقله معاینه ایتدی که اجسام نیجه بیتر پس الله تعالی کیفیت احیایی
اکا کوستردی زیرا کیفیت احیایی سؤال ایلدی * پس کندی وجودی قدرتك مقدوره تعلقی کیفیتنی مشاهده
ایلدی) (فسأل عن القدر الذی لایدرك الا بالکشف للاشیاء فی حال ثبوتها وفی حال عدمها فما اعطی ذلك
فان ذلك من خصایص الاطلاع الالهی) پس عزیر علیه السلام (انی یحیی هذه الله بعد موتها) قولیله احیای
امواتك کیفیتی ارائتی سؤال ایتدکده لسان حال ایله شول قدردن سؤال ایلدی که اول قدر ادراك اولنمز
الاشیایی آنلرك عدملرنده ثبوتی حالنده کشف ایتمکله یعنی کشف الهی ایله پس اکا علم قدر اعطا اولنمدی

زيرا علم قدر واطلاع الهی خصایصندندر زیرا اشیانك عدمده ثبوتی حالنده انلر اطلاع حقه مخصوصدر
وعباددن اطلاع اشیایه استعداد ذاتیسی حسبیله ارادت الهیه‌له سائر عبیددن اطلاع ایچون ارتضا ایتدیکی
عبیده مخصوصدر (ولا یحیطون بشیء من علمه الا بما شاء فلا یظهر علی غیبه احدا الا من ارتضی من رسول)
پس عزیر علیه السلام کندی نفسنده کیفیت احیایی کوستردی وعلم الهیده عدمده اولان عینی وقریه اهلنك
اعیانی که انلر استعدادلریله احکامدن نه اقتضا ایدرلر کوستردی وطریق ذوق اوزره قدرتك مقدوره تعلقی
کیفیتنه یعنی اهل قریه‌نك احیاسنه تعلق ایدن قدرتك تعلقنه مطلع ایتمدی زیرا بو اطلاع ایجاد ایدن قدرت
صاحبنه مخصوصدر وبو علم انلرك اعیانلرینه وانلرك احواللرینه اطلاع ایله حاصل اولور واحیانك کیفیتی
شهودندن کندی عیننه که علم الهیده عدمده ثابته‌در اطلاع لازم کلمز وکذلك کندی عیننه مطلع اولدقده اول
اطلاعدن سائر اعیانه اطلاع لازم کلمز مکر کیم عیننك صاحبی مضاهات کلیه ومظهریت جمعیه ذاتیه صاحبی
اوله (فسأل) قولنده اولان فا جوابیه‌در یعنی بزم ذکر ایتدیکمز قولك نتیجه‌سی قدردن سؤالدر * پس عزیر
علیه السلام بو تقدیر اوزره قدردن سؤال ایلدی ویاخود قصه‌یی استیناف ایدر * پس بر قصه‌یی بر قصه‌یه عطف
اولورو اکا نعلیل کبی اولور نه کیم سوره بقره‌ده بقره قصه‌سنك اولی آخرینه عطف اولندی (واذ قتلتم نفسا
فادارءتم فیها) پس کانه شیخ رضی الله عنه حق تعالی عزیره فعل ایله نیجه جواب ایتدیکن بیان ایتدکده ایتدی
پس انك سؤالی قدردن ایدی وقدر علمی اکا اعطا اولنمدی زیرا اکا نسبتله محالدر زیرا مقید مطلقی احاطه ایتمك
ممتنعدر پس مقیده اولان کندی نفسنده الله تعالی اکا کیفیت احیایی کوستردی) (فمن المحال ان یعلمه الا هو
فانها ای الاعیان المفاتیح الاول اعنی مفاتیح الغیب التی لا یعلمها الا هو) پس امر محالدر که قدری الله تعالیدن
غیری بر احد عالم اوله زیرا اعیان عدمده ثابته اولان مفاتیح اولدر یعنی مفاتیح غیبدر که انلره الله تعالیدن غیری
بر احد عالم دکلدر وعلم قدر اعیانه عدمده ثابته اولان اطلاع ایله حاصل اولور پس بونلرك علمی غیره محال اولدقده
بونلرك کشفنه تعلیق اولنان قدر علمی دخی غیره محال اولور قال تعالی (وعنده مفاتح الغیب لا یعلمها الا هو)
واعیان مفاتیح غیب اولدیغی بودر زیرا غیب حقده مخزونه اولان اسما اعیان معدومه اوزره نفس رحمانینك
انبساطی سببیله اعیان معدومه‌ده ظاهره اولور * پس بو اعتبار اوزره اعیان معدومه اسما ایچون مفاتیح اول
اولور ودخی ذات حق هر عین ایله اسم الهیدر وهر اسم دخی ذات حقده اولان انك غیبی خزانه‌سنك مفتاحیدر
واول مفاتیحك جمیعسی ید الله ده‌در زیرا مرتبه الوهیتده مجموعه اولان جمیع اسما اول مرتبه‌نك اسمی اولان
الله اسمنده مجموعه‌در * پس اول مفاتیحك علمی انك یدنده‌در واول عالمدر * پس اعیاندن هر بر عین اعیان آخره
مطلع اولمز) (وقد یطلع الله من یشاء من عباده علی بعض الامور من ذلك) (ووقت اولور که الله تعالی حضرت
علمیه‌یه مخصوصه اولان اموردن بعض اموره عبادندن انك مشیتی تعلق ایتدیکی کمسنه‌یی مطلع ایدر وبو اطلاع
مشیتنه تابعدر ومشیت اول شیء ایچون حقك علمنه تابعدر وعلم اول شیء معلومه تابعدر که اول شیء معلومك
استعدادی حضرت علمیه‌ده اولان اعیانك بعضیسنه اطلاعی اعطا ایدر بالکلیه حقه توجه ایدوب ذات حقده
کندی ذاتی اضمحلالنا تمکله واول امورك بعضیسنه مطلع اولان عباد عباددن بعضدر وعبادك اکثری اول
بعضه دخی مطلع دکلدر واما انسان کامل که قیوددن مطلقدر وشاهد ومشهود وحدتیله موصوفدر پس جمیع
اعیان انك عین جامعه‌سنده مندمجه وجمیع اسماء الهیه اسم اعظم اولان انك اسمنده مندرجه‌در انك حکمی
بعض اموره مطلع اولان بعض عبیدك حکمنه مخالفدر) (واعلم انه لا تسمی مفاتیح الا فی حال الفتح وحال الفتح
هو تعلق التکوین بالاشیاء او قل ان شئت حال تعلق القدرة بالمقدور ولا ذوق لغیر الله فی ذلك فلا یقع فیها تجلی
ولا کشف اذ لا قدرة ولا فعل الا لله خاصة اذ له الوجود المطلق الذی لا یتقید) (شویله معلوم اوله که تحقیق
شان بودر که مفاتیح اولان اعیان مفاتیح ایله تسمیه اولنمز الا فتح حالنده وفتح حالی اشیای معدومه‌یه تکوینك
تعلقی حالیدر که ذات الهیه تجلیسنك اشیاء معدومه‌یه اقترانی سببیله اشیا تکونه اولور * پس تکوینك
وجودی قتنده اشیاء معدومه اسماء الهیه ایچون مفاتیح اولور واسما دخی اشیاء معدومه ایچون مفاتیح اولور زیرا
اشیاء معدومه‌نك عدمدن فتحی وتکونی اسماء الهیه‌لهدر پس بو تقدیر اوزره حال فتح عین مذکوره اولان خزانه
غیبیه‌ده اولان شیئك ظهوری حالیدر وظهور اولمز الا اعیانك تکونی حالنده وبو حالت بعینها قدرتك مقدوره

تعلقی حالیدر ویاخود اکر دیلرسك سن دی که قدرتك مقدوره تعلقی حالیدر یعنی مقدور اولان شیئك ایجادنه
قدرت الهیه‌نك تعلقی وانك ایجادی حالیدر وحال بو که اللهدن غیری اشیایه تکوینك تعلقی حالنده وقدرتك
مقدوره تعلقی حالنده بر احد ایچون ذوق یوقدر زیرا غیر مقیددر ومقید عاجزدر وقدرت اولان فعل مطلق اندن
ظاهر اولمز * پس اول حالده بر احد ایچون تجلیله کشف واقع اولمز زیرا قدرت ایله فعل اللهدن غیری خاصه
بر احد ایچون ثابت دکلدر زیرا بر شیئه متقید اولمیان وجود مطلق وصفی انك ایچون ثابتدر یعنی وجود مطلقدر
وایجاده قدرت مطلقه وجود مطلق صاحبنه مخصوصدر زیرا مطلقك ماعداسی مقیددر وهر مقید قابل
ومتأثردر * پس انکچون فعل وتأثیر یوقدر پس قادر مطلق قدرتیله هر شیئده حاضردر وقدرتنی هر شیئده
مشاهده ایدر وفیها ضمیری حال تعلق الفتح وحال تعلق القدرة بالمقدور) قولنده حاله راجعدر وبو طائفه‌دن
کملك ایجاد واعدامه قدرتیله اتصافی که بعض احیانده واقع اولور وبعض اعیانه نسبت واقع اولور پس اول
قدرتله اتصاف انکله متصف اولان کاملك بینیله حقك بیننده مغایرت حیثیتیله دکلدر بلکه جهت عبودیتك
جهت ربوبیتده فناسی اعتباریله اولان اتحاد حیثیتیله‌در ویاخود اول قدرتله متصف اولان کاملك مضاهات
کلیه‌سندن اولان انك اطلاقی حیثیتیله‌در قال تعالی علی لسان نبیه عیسی علیه السلام (وابرئ الاکمه
والابرص واحیی الموتی باذن الله) پس بو اطلاقده مقید ایچون ذوق یوقدر ودخی قدم یوقدر الا شول کمسنه
ایچون که قیودندن منطلق اوله وعقودی عقدندن منحل اوله وامر وجودی معهود ومشهودده حاضر اولمیه
وبونلر ختوم کملدر رضی الله عنهم) (فلما رأینا عتب الحق له علیه السلام فی سؤاله فی القدر علمنا انه طلب هذا
الاطلاع فطلب ان یکون له قدرة تتعلق بالمقدور) (پس وقتا کیم بز عزیر علیه السلامك قدرده اولان سؤالندن
اوتری حقك اکا عتابنی کوردك بز عالم اولدق که تحقیق عزیر علیه السلام بو اطلاعی یعنی قدرتك مقدوره
تعلقنك ذوقا شهودندن طلب ایتدی پس طلب ایلدی که انکچون بر قدرت ثابته اوله که مقدوره متعلقه اوله
وقدرتك مقدوره تعلقنك ذوقا شهودی اولمز الا بالذات شول قادر ایچون که مقدورده احدیتی مشاهده ایلمیه
قادرك مقدور صورتنده ظهوری حیثیتیله که قادر ومقدورده اثنینیت وصفی احدیت ذاتیه‌له زائل اولمیه پس
ایجاده واختراع خلقه قدرت خصایص الهیه‌دندر) (وما یقتضی ذلك الا من له الوجود المطلق) (وحالبوکه
مقدوره متعلقه اولان قدرتی بر شیئك ذاتی اقتضا ایتمز الا شول من که انکچون وجود مطلق ثابت اوله یعنی بالکز
قادر ایله ویاخود بالکز مقدور ایله مقید اولمیه وکذلك بالکز حقیقت ایله ویاخود بالکز خلقیه ایله مقید اولمیه بلکه
قادر ومقدورك احدیتی مشاهده ایلمیه وبو شهود خاصة الله ایچون ثابتدر پس عزیرك مطلبی ایجاده قدرتك
طلبی ایدی تا کیم قدرتك مقدوره تعلق کیفیتنی مشاهده ایلیه وابداع واختراعه قدرت حقیقت الهیه‌در حقه
مخصوصه‌در انکچون انك اوزره عتب متوجه اولدی * پس اکر عزیر علیه السلام حقیقت الهیه اولان
قدرتك طلبی بدلنه کشف وتجلی‌یی طلب ایدیدی ممکندر که اکا عتب واقع اولمیه زیرا ذکر اولندیغی کبی قدرتك
علمی کشف واعلام طریقیله ممنوع دکلدر زیرا کشف وتجلیله حضرت علمیه‌دن کشف اولنور * پس قدرت
قدیره اقدار مقدوراتی حقك مشیتی حسبیله مشاهده ایدر * پس بعض اشیانك اقداری افراددن بعضیسنك
شهودیدر که انك مشاهده‌سنه مشیت الهیه متعلقه اوله واما اطلاع مطلق پس خلق ایچون ابدا اولمز خلق
اولدیغی حیثیتله واما اسم ورسمیله فناء کلیله فانی اولان کمسنه که آنك انیت وتعینندن بر شیئی باقی قالمیه بالکلیه
حقده مستهلك اوله پس حقه مطلع اولور حقله کندی حق اولدیغی حیثیتله وبو اطلاع استعدادا کمل صاحبنه
مخصوصدر قال علیه السلام (اوتیت البارحة خزائن الارض والسماء) (فطلب ما لا یمکن وجوده فی الخلق ذوقا
فان الکیفیات لا تدرك الا بالاذواق) (پس عزیر علیه السلام خلقده ذوقا وجودی ممکن اولمیان شیئی طلب
ایلدی زیرا کیفیات ادراك اولنمز الا اذواق ایله پس قدرتك مقدوره تعلقی کیفیتی دخی ادراك اولنمز الا اذواق ایله
وحالبوکه خلقك انده ذوقی یوقدر زیرا کیفیات وجدانیه‌در قوای نفسانیه وروح مدرك ایچون اولان مزاج
خاصله طعوم مذوقه‌ده وروایح مشمومه‌ده اولان ادراك کبیدر پس شول کمسنه که انده قوت ذوق وقوت شم
اولمیه مذوق ومشمومده طعوم وروایحی ادراك ایده‌مز واکرچه کیم آنلری عالمدر وقدرتك مقدوره تعلقی
کیفیاتدن بر کیفیتدر پس عزیر علیه السلام خلقده وجودی ممکن اولمیان شیئی طلب ایلدی) (واما ما رویناه

مما اوحى الله به اليه وهو قوله تعالى لئن لم تنته لامحون اسمك من ديوان النبوة) (واما شول شئ كه بزه روايت اولندى كه الله تعالى انكله عزير عليه السلامه وحى ايلدى واول شئ الله تعاليننك عزيره لئن لم تنته لامحون اسمك من ديوان النبوة قوليدر يعنى اكر بو سؤالدن منتهى اولميجق اولورسك البتة بن سنك اسمكى ديوان نبوتدن رفع ايدرم امانك جوابى بونده محذوفدر اى فيفسر بقوله) (اى ارفع عنك طريق الخبر واعطيك الامور على التجلى والتجلى لايكون الا بما انت عليه من الاستعداد الذى به يقع الادراك الذوقى فتعلم انك ما ادركت الا بحسب استعدادك فتنظر فى هذا الامر الذى طلبت فالم تره) (وفى نسخة فاذا لم تره وفى نسخة فلما لم تره) (وتعلم انه ليس عندك الاستعداد الذى تطلبه وان ذلك من خصايص الذات الالهية وقد علمت ان الله اعطى كل شئ خلقه واذا لم يعطك هذا الاستعداد الخاص فما هو خلقك ولو كان خلقك لاعطاكه الحق الذى اخبر انه اعطى كل شئ خلقه فتكون انت الذى تنتهى عن مثل هذا السؤال من نفسك لاتحتاج فيه الى نهى الهى) (پس قول مروى مفسردر (اى ارفع عنك طريق الخبر الى آخره) قوليله يعنى دعك اولور بن سندن خبر طريقنى رفع ايدرم كه مخبرك حقدن اخبارايله وياخود حقدن الهاميله حقدن اخذ اولنور وامورى سكا تجلى اوزره اعطا ايدرم وحالبوكه تجلى سكا واقع اولمز الا استعداددن شول شيئله كه سن انك اوزره سن اوله استعدادكه ادراك ذوقى انكله واقع اولور يعنى تجلى سنك ذاتى اولان استعدادك حسبيله دركه اول استعداد ادراك ذوقيى اعطا ايدر پس سن عالم اولورسن كه تحقيق سن استعدادك حسبيله اولان تجلينك قتنده عين ثابتكه اطلاعك حسبيله ادراك ايتديكك شيئى ادراك ايتدك الا استعدادك حسبيله پس طلب ايتديكك بو امره سن نظر ايدرسن يعنى ادراك ايتديكك شيئده مطلوبك اولان شيئه نظر ايدرسن پس شول شئ كه سن انده كورمدك وياخود چونكم اول شيئى سن انده كورمسك سن عالم اولورسن كه تحقيق شان بودركه سنك قتكده طلب ايتديكك شيئك استعدادى يوقدر وعالم اولورسن كه تحقيق مطلوبك اولان شئ ذات الهيه خصايصندندر وتحقيق سن عالمسن كه الله تعالى هر شيئه آنك خلقنى اعطا ايدر زيرا الله تعالى (اعطى كل شئ خلقه) ديدى وچونكم سكا الله تعالى بو استعداد خاصى اعطا ايتمه پس بو استعداد خاص ازلده سنك عينكده سنك خلقك دكلدر واكر اول استعداد سنك خلقك اوليدى البته سكا انى حق اعطا ايدردى كه (اعطى كل شئ خلقه) قوليله اخبار ايلدى كه تحقيق هر شيئه انك خلقنى اعطا ايدر پس سن شول كمسنه اولورسن كه كندى نفسكدن بو سؤالك مثلندن منتهى اولورسن سؤالده نهى الهى يه محتاج اولمزسن يعنى چونكم عزير عليه السلامدن وحى ايله اخبار رفع اولنسه الا امور كشف وتجلى اوزره اعطا اولنور وعين ثابته سنه مطلع اولور * پس عين ثابته سنه نظر ايدركه سر قدر اطلاعنه انده استعدادى وارميدر * پس انده سر قدر اطلاعنه استعدادك مشاهده ايتميجك عالم اولوركه طلب ايتديكى شيئه كندى نفسنده استعدادى يوقدر واول اطلاع شول خصايص الهيه دندركه جميع اعيانك حقايقنه مطلعدر واكر اول اطلاعه انك استعدادى اوليدى هر شيئه حقنى وحصه معينه سنى اعطا ايدن حق اكا دخى حقنى اعطا ايدردى پس بو شهودده كندى نفسيله متأدب اولوب سر قدره اطلاعى سؤالندن منتهى اولوردى ونهى الهى يه محتاج اولمزدى زيرا عالى شهود اوزره دور) (وهذا عناية من الله تعالى بالعزير عليه السلام علم ذلك من علمه وجهله من جهله) (يعنى وقتا كيم بو خبر مروينك ظاهرى عزير عليه السلامدن نبوتك رفع وسلبن وحضرت قربدن انك ابعادن اقتضا ايتديسه وحال بوكه انبيا عليهم السلامك علو اقدارى اندن عاليدر زيرا انبيانك استعدادات ذاتيه لرى اعطا ايدركه انلرك اسماسى ديوان نبوتده ثبت اولوب عصمت الهيه ايله معصوم ومحفوظ اوله قلرندنصكره مرتبه لرندن انحطاط طارى اولميه وبو خبر مروينك باطنى دخى وقتا كيم عزير عليه السلامك عتابت وتأديب ورفع وسائط قتنده شهود اوزره علمى اعطا ايتديسه شيخ رضى الله عنه فهم ظاهر اقتضا ايتديكى وحى كه رتبه نبوته نوعا شين ويرر مراد ايتمدى خبردن مراد الهى اولان معنى ايله اول خبرى تفسير ايلدى وبعده ايتدى كه عتاب صورتنده وارد اولان خبر عزير عليه السلام حقنده الله تعالى دن عنايتدركه انى تأديب ايدوب كشف وتجلى اوزره اكا اعطاى علمى وعده ايدر قال عليه السلام (ادبنى ربى فاحسن تأديبى) وبو خبر عزيرك حقنده عنايت اولديغنى اهل كشف وعرفاندن عارف اولان عارف اولدى وكذلك اهل جهل ومنكراندن انى جاهل اولان جاهل اولدى زيرا وارده اولان اخبار الهيه يى فهم ظاهر اوزره حصر ايدر وحقك مرادى اولان

امرى وامرك حقيقتنى اندن نفى ايدر وبو خبر حقيقتنده وعد ايدى وعيد دكل ايدى * پس عالم اولان خبرك وعد اولديغنه مطلع اولدى (امدى وقتا كيم نبوت ورسالت رسول عليه السلام ايله منقطع اولديسه وحق تعالى ابدا وسرمدا عبادى اوزره ولايتدن مفيض اولمقدن زائل اولمديسه شيخ رضى الله عنه عزير عليه السلامدن طريق خبر رفع اولندقده آنك اخذى ولايته مخصوص اولديغن وولايت صفت الهيه وباقيه وفلك عام محيط اولديغن بيان ايدوب ديركه) (واعلم ان الولاية هى الفلك العام ولهذا لم تنقطع ولها الانباء العام واما نبوة التشريع والرسالة فمنقطعة وفى محمد صلى الله عليه وسلم قد انقطعت فلا نبى بعده يعنى مشرعا ومشرعا له ولا رسول وهو المشرع) (يعنى سن عالم اول كه تحقيق ولايت صفت الهيه اولديغى اعتباريله فلك محيط عامدر رسل ايله انبيا واوليانك جميع مراتبنى جامعدر ونشأت دنيويه يه عموما ونشأت اخرويه يه خصوصا شاملدر وولايت فلك محيط عام اولديغندن اونى منقطعه اولمدى وبوندنصكره دخى دنيا وآخرت منقطعه اولمز وولايت ايچون انباء عام واردر رسول عليه السلامده نبوتك انقطاعى سببيله يعنى الى هذا الان منقطعه اولمدى زيرا اهل تشريع اولان انبيايه ودعوت خلقه مأذون اولميان اوليايه شاملدر ولكن انبياء عهدنده اولان انباء نبوت ايله مقيددر واكا مخصوصدر وانبيادنصكره مجرد اخبار اعتباريله كه مطلقا تعريف الهيدر واما نفس ولايته نسبتله پس انباء ولايت دخى خاصدر زيرا ولايت جهتيله اولان انباء الهى توحيد ذاتى وتوحيد اسمائى وصفاتى خصايصله هر عارف بالله اولان كمسنه نك هر مستعد وقابله اولان اخباريدر واما ولايت عبد كامله نسبتله عبدك فنا فى الله مرتبه سندن عبارتدركه كندى نفسيله هالك وفانيدر وجميع اشيايى محيط اولان وجود حق انك وجودنى محيطدر وانك اوزره متوليدر وولايتك عدم انقطاعى بودر زيرا جميع اشيا وجود حقله متعينه در وانكله موجوده در ونفسيله فانيه وهالكه در واما نبوت تشريع ونبوت رسالت پس منقطعه در وحالبوكه محمد صلى الله عليه وسلمده منقطعه اولدى قال عليه السلام (لانبى بعدى) پس اندنصكره نبى يوقدر يعنى شريعت مجدده ايله نبى مشرع مبعوث اولمز موسى وعيسى ومحمد عليهم السلام كبى ويا نبى مشرع له دخى يوقدر يعنى نبى مشرعك شريعتنه تابع نبوت ايله ظاهر برنبى يوقدر انبياء بنى اسرائيل كبى كه موسى عليه السلامك شريعتى اوزره ايديلر وياخود كندى نفسيله مشرع وحق طرفندن مشرع له يوقدركه الله تعالى اكا احكام وشرايع مخصوصه يى شرع ايليه ودخى رسول يوقدر ورسول شريعت جديده ايله مشرعدر وهو قولنده اولان واو حال ايچون اولمق جائزدر يعنى رسول يوقدر مشرع اولديغى حالده واما خضر ايله الياس عليهما السلام رسول عليه السلامدنصكره موجود اولدقلرى وعيسى عليه السلام رسول عليه السلامدنصكره كلمسى پس ولايت اعتباريله در نبوت ورسالت جهتيله دكلدر) (وهذا الحديث قصم ظهور اولياء الله لانه يتضمن انقطاع ذوق العبودية الكاملة التامة فلا ينطلق عليها) (اى على العبودية) (اسمها الخاص بها) (وبو حديث يعنى لانبى بعدى حديثى اولياء اللهك ظهورنى كسر ايتدى زيرا بو حديث عبوديت كامله تامه نك ذوقى انقطاعى متضمندر * پس عبوديته مخصوص اولان انك اسمى عبوديته اطلاق اولنمز واول اسم نبوتدر زيرا رسول عليه السلامك انتقالندنصكره نبوتك انقطاعنه رسول عليه السلام بو حديثله حكم ايلدى * پس عبوديت تامه يه مخصوص اولان اسم نبوت اكا اطلاق اولنمز * پس اولياء الله ايچون عبوديت تامه ايله اتصافلرى جهتيله نبوته نائل اولمق واسم نبيله متسمى اولمق بابى مسدود اولدى وولايتدن غيرى برمرتبه قالمدى وعبد دخى كمال عبوديتدن ولايت اولان صفت الهيه ايله متصف اولوب اسم وليله متسمى اولمقدن ادب اوزره در (فان العبد يريد ان لايشارك سيده وهو الله فى اسم) (زيرا عبد عبوديت تامه سندن ديلركه سيدينه كه اللهدر اسمده كه وليدر مشارك اولميه زيرا ولى اللهك اسميدر * پس عبد انكله متسمى اولسه ذوق عبوديت فوت اولور يعنى اولياء كمل كه عبوديت تامه ايله متصفلردر اسماء الهيه ايله متسمى اولمقده الله تعالى يه مشاركتى احتراز زيرا انلر عالملردركه اسماء الهيه ايله اتصاف انلرك ذواتى مقتضياتى دكلدر فى الله فنالرى قتنده اسماء الهيه ايله تحقق آنلر ايچون امر عارضيدر وآنلره مختصه اولان صفات عبوديتدر وآنك اسمى سيدر پس آنلر عبوديت تامه يه مخصوص اولان اسمله متسمى اولمق استرلر وحالبوكه خصايص عبوديتده رسولدن اتم واكمل يوقدر زيرا رسول ايله نبى خواص عبوديتك اشرف وافضللرندندر زيرا رب بونلرايله متسمى دكلدر ولى اسميله متسميدر

انكچون شيخ رضي الله عنه) (والله لم يتسم بنبي ولا رسول وتسمى بالولي واتصف بهذا الاسم فقال الله ولي الذين آمنوا وقال وهو الولي الحميد) (وحالبوكه الله تعالى نبي اسميله ودخي رسول اسميله متسمي اولمدي زيرا نبي ايله رسول اسمي اسماء خلقيه دندر عبوديت تامه ايله متصف اولوب اول مرتبه ده متعين اولان كمسنه نك اسميدر وولي اسميله الله تعالى متسمي اولدي وبو اسمك صفتي اولان ولايت ايله متصف اولدي وايتدي (الله ولي الذين آمنوا ودخي (وهو الولي الحميد) ديدي (وهذا الاسم باق وجار على عباد الله دنيا وآخرة فلم يبق اسم يختص به العبد دون الحق بانقطاع النبوة والرسالة) وبو ولي اسمي باقيدر وعباد الله اوزره دنيا وآخرت جاريدر * پس نبوت ورسالتك انقطاعي سببيله بر اسم باقي قالمدي كه عبدا كا مختص اوله حقدن غيري يعني عبوديت تامه يه بر اسم باقي قالمدي كه عبد اكا مخصوص اوله وحقه شامل اولميه پس بالضروري عبد ولي اسميله متسمي اولديلر في الله فاني اولدقلري جهتيله بانقطاع قولي فلم يبق قولنه متعلقدر) (الا ان الله الطف بعباده) (وفي نسخة لطيف بعباده) (فبقى لهم النبوة العامة التي لا تشريع فيها) (الا بو قدر واردركه الله تعالى عبادنه لطف ايتدي * پس انلر ايچون شول نبوت عامه يي ابقا ايلديكه اندن تشريع يوقدر يعني واسطهٔ ملك ايله وياخود بغير واسطة اللهدن شرع جديد احكامني اخذ ايتمك يوقدر وشرع جديد ايله اتيان ايدوب انده غيره تشريع يوقدر وبو نبوت عامه عارفين ايچون كمال استعدادا حدي وجعيله اللهدن اخبار درانك صفات واسماسي وافعاليله وهر شيئله كه عبد انكله حقه تقرب ايدر وعلما ايچون اجتهادده تشريعدر وبو استثنا فلم يبق قولندن استثناء منقطعدر (وابقى لهم التشريع في الاجتهاد في ثبوت الاحكام فابقى لهم الوراثة في التشريع فقال العلماء ورثة الانبياء وما ثم ميراث لهم في ذلك الا فيما اجتهدوا فيه من الاحكام فشرعوه) (والله تعالى عبادي ايچون احكامك ثبوتنده اولان اجتهادده تشريعي ابقا ايلدي يعني آنلرك زماننده واقعه اولان احكامك ثبوتنده كه آنلرك حقنده نص صريح موجود دكل ايدي بوندن اوتري اهل اصول ايتديلر الاجتهاد وحي خفي پس الله تعالى لسان رسول ايله آنلر ايچون تشريعده وراثتي ابقا ايلدي * پس لسان رسول ايله وياخود رسول آنك لسانيله (العلماء ورثة الانبياء) ديدي رانبيانك نبوتنده تشريعده علما ايچون ميراث يوقدر الا احكامدن شول شيئده كه انلر انده اجتهاد ايتديلر وانى تشريع ايتديلر يعني انى شرعه ادخال ايدوب موجبيله عمل ايتمكي امر ايتديلر * پس علماء مجتهدين ظاهرده ورثهٔ انبيادر اجتهاد ايله تشريعده وعلماء عارفين دخي باطنده ورثهٔ انبيادر بغير واسطة معارف الهيه يي باطنده اللهدن اخذ ايتمكله) (فاذا رأيت النبي يتكلم بكلام خارج عن التشريع فمن حيث هو ولي عارف) (پس قچنكم سن بر نبينك كلامنده كورسك كه نبي تشريعدن خارج بر كلام ايله تكلم ايدر وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى كبي ودخي (اذا تقرب الى عبدي بالنوافل كنت سمعه وبصره) حديثي كبي ودخي اخلاق الهيه ايله آنك تخلقي كبي ومقام توكل ورضا وتسليم كبي اولان مقاماتي وتوحيد وتفريدي وفنا وبقايي وجمع وفرقي وسائر اخلاق ومقامات الهيه يي بيان ايتمك كبي پس نبي تشريعدن خارج كلام ايله تكلم ايتديكي ولي عارف اولديغي حيثيتله تكلم ايدر زيرا نبي ايچون اوچ مرتبه ثابتدر بريسي مرتبهٔ رسالتدركه الله ايله امت بيننده واسطه در وبريسي مرتبهٔ ولايتدركه نبي ايله حق بيننده واسطه در اول مرتبه ده اندن غيري واسطه يوقدر بلكه وجه خاص ايله اخذ انده بغير واسطة واقعدر پس نبي ولايت متضمنه اولديغي علومدن مثلا علم وحدت ايله كه تشريعدن خارجدر تكلم ايتسه ولي عارف اولديغي حيثيتله تكلم ايدر * زيرا حقه متعلقدر خلقه متعلق دكلدر تا كيم لسان نبوت ورسالت تكلم ايتمك اكا لازم اوله) (ولهذا مقامه من حيث هو عالم وولي اتم واكمل من حيث هو رسول اوذو تشريع وشرع) (ونبي وولي عارف اولديغي اجلدن اوتري نبينك مقامي نبي عالم ولي اولديغي حيثيتله اتم واكملدر نبينك رسول وياخود تشريع وشرع صاحبي اولديغي حيثيتله اولان مقامندن زيرا ولايت جهت حقانيه در ابدا منقطعه دكلدر ونبوت ورسالت جهت خلقيه در ومنقطعه در) (فاذا سمعت احدا من اهل الله يقول او ينقل اليك عنه انه قال الولاية اعلى من النبوة فليس يريد ذلك القائل الا ما ذكرناه) (پس قچنكم سن اهل اللهدن بر احدي ايشتسك كه اول ديرو ياخود اندن سكا نقل اولنسه كه تحقيق اول ديدي كه ولايت نبوتدن اعلادر پس بو قائل بو كلام ايله مراد ايتمز الا بزم ذكر ايتديكمز شيئي كه رسالت ونبوت وولايت مراتبي شخص واحدده مجتمعه اوله) (اويقول ان الولي فوق النبي والرسول فانه يعني بذلك في شخص واحد وهو ان الرسول

من

من حيث هو ولي اتم منه من حيث هو نبي ورسول لا ان الولي التابع له اعلى منه فان التابع لا يدرك المتبوع ابدا فيما هو تابع له فيه اذ لو ادركه لم يكن تابعا له فافهم) (وياخود اهل اللهدن بر احدي ايشتسن كه قائلدركه تحقيق ولي نبي ايله رسولك فوقنده در پس تحقيق اول قائل بو قول ايله شخص واحدده مراد ايدر وبونك بياني بودركه تحقيق ولي اولديغي حيثيتله انك مقامي اتمدر اول نبي ايله رسول اولديغي حيثيتله اولان مقامندن بو خصوصه نبي يه تابع اولان ولي نبيدن اعلا اوله ديو مراد ايتمز زيرا تابع متبوعي ابدا ادراك ايتمز شول شيده كه تابع متبوعه انده تابع اوله زيرا اكر تابع متبوعي ادراك ايديدي اكا تابع اولمزدي بلكه اكا مساوي اولوردي وياخود اني سبق ايدردي * پس بو محلي فهم دقيق ايله فهم ايله وجه مشروح اوزره هوا ايهم اشارت معناسنه اولوراي وذلك ان الرسول) (فمرجع الرسول والنبي المشرع الى الولاية والعلم) (پس رسولك ومشرع اولان نبينك مرجعي ولايته وعلم باللهه در يعني رسول ايله نبي احكام رسالت ونبوتي ادا ايتدكدنصكره ايكيسنك مرجعي ولايتدركه جهت الهيه در وكذلك حيوة دنيويه ده ولايته متعلقه اولان علومك اخذنده ايكيسنك دخي رجوعي ولايته در وكذلك رسول ايله نبي ذوق نبوتك انقطاعي سببيله ابدا دائما ولايته رجوع ايدرلر زيرا ولايت باقيه وغير منقطعه در پس انبيا ايله رسل برازخ اخرويه وروحانيه ده علومك ومعارفك اخذنده ولايتلرينه رجوع ايدوب ولايت جهتيله اخذ ايدرلر وبو علم كشف وتجليله حاصل اولان علم الهيدر پس بونده علمدن مراد خبر طريقيله يعني ملك واسطه سيله اولان علم دكلدر بلكه بغير واسطة وجه خاص طريقيله علم الهينك شهودندن وشهود ذاتيدن حاصل اولان علم الهيء حقيقيدر) (الا ترى ان الله تعالى قد امره بطلب الزيادة من العلم لا من غيره فقال له آمرا وقل رب زدني علما) الله تعالى يه نظرا ايتمز ميسن كه تحقيق رسول عليه السلامه علمدن زياده يي طلب ايتمكه امر ايتدي علمك غيريسندن زياده يي طلب ايتمكي امر ايتمدي * پس رسول عليه السلامه امر اولديغي حالده (وقل رب زدني علما) ديدي پس نبوت ورسالتده زياده يي طلب ايتمكي اكا امر ايتمدي زيرا نبوت ورسالتده زياده لك امتك استعدادي حسبيله در * پس امتك استعدادي انلره مخصوص اولان كمال اوزره ظاهر اولدقده نبوت ورسالتده زياده لك امتك استعدادي حسبيله در * پس امتك استعدادي انلره مخصوص اولان كمال اوزره ظاهر اولدقده نبوت ورسالتده زياده لك تصور اولنمز آنلرك استعدادتي غايتنه واردقده بلكه آنلرك حقنده امر نبوت ورسالت ختم اولور وكذلك نبوت ورسالت تشريعيه دائمه دكلدر معرض انقطاعده اولمغله انده زياده لك طلب اولنمز وسائر صفات الهيه نك زياده لكي طلبي امر اولنمدي علمك زياده لكي طلبي امر اولندي زيرا حق تعالينك تجلياتنه نهايت يوقدر وتجليده دخي تكرر يوقدر * پس تجليات الهيه يه نهايت اولمديغي كبي علم الهي يه دخي نهايت يوقدر زيرا تجلينك حصولي قتنده بر علمك حصولي لازمدر پس بوندن اوتري علمك زياده لكني طلب ايتمكه امر ايتدي) (وكذلك انك تعلم ان الشرع تكليف باعمال مخصوصة او نهي عن افعال مخصوصة ومحلها هذه الدار فهي منقطعة والولاية ليست كذلك اذ لو انقطعت لانقطعت من حيث هي كما انقطعت الرسالة من حيث هي واذا انقطعت) اي الولاية (من حيث هي لم يبق لها اسم والولي اسم باق لله) يعني رسولك ونبي مشرعك ولايته وعلم الهي يه رجوع ايتدكلرينك بياني بو تقديرا اوزره ذلك قولي فمرجع الرسول والنبي المشرع الى الولاية والعلم قولنه اشارت ايچون اولور وجائزدركه (الا ترى ان الله تعالى قد امره بطلب الزيادة من العلم لا من غيره) قولنه اشارت اوله يعني حق تعالى رسول عليه السلامه علمده زياده لكي طلب ايتمكه امر ايتدي نبوت ورسالتدن وشرعدن زياده لكي طلب ايتمكه امر ايتمديكنك بياني بودر زيرا تحقيق سن عالمسن كه تحقيق شرع تكليفدر اعمال مخصوصه ايله يعني امردر وياخود افعال مخصوصه دن نهيدر وحالبوكه اعمال مخصوصه نك محلي بو دار دنيادر وبو دار منقطعه در * پس دار منقطعه يه متعلقه اولان امور دخي منقطعه در وحالبوكه ولايت منقطعه دكلدر زيرا اكر ولايت منقطعه اوليدي حقيقتي حيثيتله منقطعه اولوردي نته كيم رسالت حقيقتي حيثيتله منقطعه اولدي واكر ولايت حقيقتي حيثيتله منقطعه اوليدي آنك ايچون اسم باقي قالمزدي يعني ولي اسمي باقي قالمزدي وحالبوكه ولي اسمي الله ايچون اسم باقيدر قال الله تعالى (ان الله هو الولي الحميد) وقال عن يوسف عليه السلام (انت وليي في الدنيا والآخرة) پس ولايت دخي باقيه در منقطعه دكلدر پس رسولدن ونبيدن رسالت ونبوت مرتبه سي مرتفعه اولدقده آنك مرجعي ولايته وعلم الهي يه اولور

)(فهو لعبيده تخلقا وتحققا وتعلقا) (پس اسم ولی حقك عبيدی ایچون تخلقا وتحققا وتعلقا مخصوصدر یعنی
بو اسم حقك عبدینه اطلاق اولنور افعال واخلاقده آنلرك فنالری قتنده اخلاق الهیه تخلقلری حسبیله
وآنلرك اوصاف وذواتیله فنالری قتنده وصفات الهیه وذات الهیله تحققلری حسبیله كه من كل الوجوه آنلرك
اخلاق واوصاف وذواتی حقك اخلاق واوصاف ذاتنده مضمحله اولوب آنلرایله متحقق اوله لر بو مرتبه قرب
فرایض مرتبه سیدر كه عبیدك ذواتی فناسندن عبارتدر ومقام تدایده بقا بعد الفنا ایله صور خلقیه ده
تعلقلری حسبیله وبو مقام وراثتدر پس مراتب ثلثه‌دن هر بر مرتبه ده متعین اولان كمسنه‌یه ولی اسمی
شاملدر قال الشيخ رضی الله عنه فی شرح الاسماء الحسنی له وللعبد باسماء الله تعالی تعلق وتحقق وتخلق
فالتعلق افتقارك اليها مطلقا من حيث ماهی دالة على الذات والتحقق (معرفة معانيها بالنسبة اليه تعالى
وبالنسبة اليك والتخلق ان تقوم فيها على ما يليق بك كما تنسب اليه تعالى على ما يليق به) یعنی اسماء الهیه‌یه
تعلق اسماء الهیه‌نك ذاته دلالتی حیثیتیله مطلقا آنلره سنك افتقاركدر واسماء الهیه‌له تحقق آنلرك معانیسنك
معرفتیدر الله تعالی‌یه نسبتله ودخی سكا نسبتله واسماء الهیه‌له تخلق كه سن آنلرده قائم اوله سن سكا لایق
اولدیغی كبی نته كیم اسماء الله تعالی‌یه نسبت اولنورا كالایق اولدیغی كبی وشیخ رضی الله عنه عزیر حقنده وارد
اولان خبرك تحقیقی تتمیمنه رجوع ایدوب ایتدی (فقوله للعزير عليه السلام لئن لم تنته عن السؤال عن ماهية
القدر لامحون اسمك من ديوان النبوة فيأتيك الامر على الكشف والتجلي ويزول عنك اسم النبي والرسول)(
فقوله قولی مبتدادر وخبری محذوف وعد قولیدر یعنی دیمك اولور* پس حقك عزیر علیه السلامه اگرسن
ماهیت قدردن سؤالی اتمكدن منتهی اولمازسك البته دیوان نبوتدن بن سنك اسمكی محو ایدرم پس سكا امر
یعنی علم كشف تجلی اوزره كلور وسندن نبی ورسول اسمی زائل اولور دیدیكی قولی وعددر نبوتك رفعی قتنده علمك
كشف وتجلی اوزره حصولی ایچون پس شیخ رضی الله عنه خبر مروی متضمن اولدیغی كلام حقی علی طریق
الحكایه نقل ایتدكدنصكره (وتبقى له ولايته) دیدی یعنی وجه مشروح اوزره عزیرك نبوتی محو اولوروولایتی
باقیه قالوروكلامده تقدیر بو یله اولور فحینئذ تكون نبوته محوة وتبقى له ولايته (وله وولايته) قولنده ضمیرلر عزیره
راجع اولور وحقه راجع اولمق دخی جائزدر) (الا انه لما دلت قرينة الحال ان هذا الخطاب جرى مجرى الوعيد علم
من اقترنت عنده هذه الحالة مع الخطاب انه وعيد بانقطاع خصوص بعض مراتب الولاية فی هذه الدار اذ النبوة
والرسالة خصوص رتبة فی الولاية على بعض ما تحتوی عليه الولاية من المراتب) (الاغير معناسنه‌در وضمیر
شان ایچوندر یعنی الا بو قدر وارد روقتا كیم قرینهٔ حال كه سر قدردن سؤالدر ارانی یحیی هذه الله بعد موتها) قولیله
دلالت ایتدیسه كه تحقیق بو خطاب وعید مجراسنده جاری اولدی زیرا لامحون اسمك من ديوان النبوة خطابی
عتاب صورتنده در عالم اولدی شول كمسنه كه انك قتنده بو حالت خطابه مقترنه اولدیكه تحقیق اول خطاب
بودارده مراتب ولایتك بعض خصوصی یعنی رتبهٔ خاصه سی انقطاعیله وعیددر زیرا نبوت ایله رسالت
ولایتده بر رتبتك خصوصیدر كه اول رتبه محتویه‌در مراتب علمدن بعض مراتبی كه مراتب علمدن ولایتانی
محتویه‌در یعنی نبوت ورسالت ولایتده مرتبهٔ خاصه‌در مرتبهٔ علمدن ولایت حاویه اولدیغی مراتبك بعضیسی
حاویه‌در زیرا ولایت فلك عام محیطدر صفت الهیه‌در ازلا وسرمدا حق تعالی عبادی اوزره انكله متولیدر
ونبوت ورسالت نشأت دنیویه‌ده عبادك بعض احوالی اقتضا ایتمكله انبیا اولان اولیاده صفت عارضه‌در
وولایتده رتبهٔ خاصه‌در* پس نبوت ورسالت ولایته مقرونه اولور وحقك انبیایه ولایت ومحبتندن منتشیه
اولوروولایتسز متحققه اولمز وولایت نبوتسز متحققه اولورو كذلك رسولده نبوت ورسالت آنك ولایتنه نسبتله
رتبهٔ خاصه‌در زیرا نبی ایله رسول حب الهینك وولایتك مقتضیاتندن اولان اصطفا وارتضا ایله مظهر
اولدقدنصكره مبعوث اولورومبعوث اولمز الامرتبهٔ ولایت وقربدن وكندی نفسنه نسبتله نبینك حقه
توجهی ومراجعتی كندی ولایتی جهتیله‌در ونبوت ورسالت امته نسبتله‌در انده صفت عارضه‌در* پس نبی ایله
رسولك قبل الانبعاث حقه توجه ومراجعتی ووقت الانبعاث معرفت حقه وكندی نفسنه متعلقه اولان
اموردده حقه توجه ومراجعتی ولایت جهتیله‌در وبرازخ اخرویه‌یه انتقالدنصكره دخی ابدا لاباد انكله
مراجعت ایدرور تبهٔ خاصه اولان نبوت ورسالت مرتفعه اولور* پس بو تقدیر اوزره (لامحون اسمك من ديوان

النبوة) خطابی ولایتك بعض مراتبندن رتبهٔ خاصه اولان نبوتك رفعی ایچون وعید اولور پس على بعض ما
تحتوی علیه قولنده على محذوفه اولان محتویه قولنه متعلق اولور* ومحتویه قولی دخی رتبه قولنك صفتی
اولور وجائزدر كه على بعض ما تحتوی علیه قولنده على من معناسنه اوله ومن كلمه سنه موافقه اوله (اذا كالوا
على الناس يستوفون) قولی كبی یعنی نبوت ورسالت ولایتده بر مرتبهٔ خاصه‌در مراتبدن ولایت حاویه
اولدیغی شیئدن بعضدر وجائزدر كه على زایده اوله (فيعلم انه اعلى من الولی الذی لا نبوة تشريع عنده ولا رسالة)
یعنی نبوت ورسالت ولایتده بر مرتبهٔ خاصه اولوب ولایت اوزره زائده اولدیغی ثابت اولدقده پس اول
كمسنه كه انك قتنده وعید خطابه مقترندر عالم اولوركه تحقیق نبی اعلیدر شول ولیدن كه انك قتنده نبوت
تشریع یوقدر ودخی رسالت تشریع یوقدر زیرا نبوتده زائدهٔ خاصه واردر وكذلك رسالت دخی نبوتدن اعلادر
زیرا انده دخی نبوت اوزره زائده خصوصیت اخری واردر (امدی) شویله معلوم اوله كه ولایت اعمدر نبوتله
رسالتدن زیرا هر رسول نبیدر وهر نبی دخی ولیدر وهر ولی رسول دكلدر ونبی دخی دكلدر* پس نبوت ورسالت
ولایتده ایكی رتبهٔ خاصه‌در وتجلیله سر قدر منكشف اولدقده مقام ولایت قوی اولور ونبوت ورسالت مقامی
انده مضمحل اولور) (ومن اقترنت عنده حالة اخرى تقتضيها ايضا مرتبة النبوة تثبت) (وفی بعض النسخ
(يثبت عنده ان هذا وعد لا وعيد فان سؤاله عليه السلام مقبول اذ النبی هو الولی الخاص) (وشول كمسنه كه
آنك قتنده حالت اخری مقترنه اولدی كه مرتبهٔ نبوت انی اقتضا ایدر حالت اولایی اقتضا ایتدیكی كبی آنك
قتنده ثابت اولدی كه تحقیق بو خطاب وعددر وعید دكلدر* پس تحقیق عزیر علیه السلامك سؤالی مقبولدر
زیرا نبی ولی خاصدر ونبوت اقتضا ایتدیكی حالت اخری پس بودركه تحقیق شول نبی كه ولی خاصدر حقایق
الهیه‌یی عارفدر* پس حق تعالی اندن كربه كوردیكی شیئه اقدام ایتمز وحصولی محال اولان شیئك سؤالنه
دخی اقدام ایتمز* پس سؤال ایتدكده حصولی ممكن اولان شیئی سؤال ایدروانك دعوتی اجابت اولنور وسؤالی
مقبول اولور* پس بو حالت كه بر كسنه‌نك قتنده مقترنه اولسه عارف اولوركه (لامحون اسمك من ديوان النبوة)
خطابی وعددر وعید دكلدر زیرا انك سؤالی مقبولدر زیرا نبیدرونبی ولی خاصدر عبث اولان شیئی سؤال ایتمز
پس وعد اوزره عزیر علیه السلامك اسمی دیوان نبوتدن رفع اولندقده مرتبهٔ ولایتی باقیه قالور* پس امره
كشف وتجلی طریقیله نائل اولوركه مطلوب مذكورك حصولی طریقیدر) (ويعرف بقرينة الحال ان النبی
من حيث له فی الولاية هذا الاختصاص محال ان يقدم على ما يعلم ان الله يكرهه منه او يقدم على ما يعلم ان
حصوله محال) یعنی وشول كمسنه كه انك قتنده قرینهٔ اخری مقترنه اولدی حال قرینه سیله عارف اولوركه
تحقیق نبی ایچون ولایتده بو اختصاص ثابت اولدیغی حیثیتله محالدركه اول اقدام ایلیه بر شیئه عارف
اوله كه تحقیق الله تعالی اول شیئی اندن كربه كورروياخود اقدام ایلیه بر شیئه كه عالم اوله كه وجه مشروح اوزره
ویعرف معلومدر ومجهول دخی جائزدر تحقیق آنك حصولی محالدر) (واذا اقترنت هذه الاحوال عند من
اقترنت عنده وتقررت اخرج) (على صيغة المعلوم ويجوز على صيغة المجهول) (هذا الخطاب الالهی عنده
فی قوله لامحون اسمك من ديوان النبوة مخرج الوعد وصار خبرا يدل على مرتبة باقية وهی المرتبة الباقية
على الانبياء والرسل فی الدار الاخرة التی ليست بمحل لشرع يكون عليه احد من خلق الله فی جنة ولا نار
بعد الدخول فيهما) (وتحقیق بو احوال مذكوره مقترنه اولسه شول كمسنه‌نك قتنده كه آنك قتنده آنلره مقترنه
اولدی ودخی بو احوال آنك قتنده مقرر اولسه اول كمسنه (لامحون اسمك من ديوان النبوة) قولنده واقع اولان
بو خطابی كندی قتنده وعد مخرجنده اخراج ایدر یعنی بو خطاب وعددر دیو اخراج ایدرویاخود بو خطاب آنك
قتنده وعد مخرجنده اخراج اولنوروبو خطاب مرتبهٔ باقیه‌یه دلالت ایدر بر خبر اولوروا اول مرتبه انبیا ورسل
اوزره دار آخرتده باقیه اولان مرتبه‌در اول دار آخرت كه بر شرع ایچون محل دكلدر كه خلق اللهدن بر احد
جنتده اول شرع اوزره اوله ودخی بر شرع ایچون محل دكلدر كه خلق اللهدن بر احد نارده آنك اوزره اوله جنتله
ناره دخولدنصكره واول مرتبهٔ باقیه ولایتدر ونبوت تشریعیهٔ رسالت منقطعه‌در ودنیا بالكلیه خراب
اولدقده تكلیف شرعی دخی منقطع اولور پس نبی ورسول ایچون ولایت باقیه قالوروآخرت دخی محل شرع
دكلدر كه انبیانك انده نبوت ایله ظهوری لازم كه واهل جنت ایله اهل نارداررلرینه دخوللرندنصكره اول شرع

اوزره اوله لر)(وانما قيدناه اى الشرع بالدخول فى الدارين الجنة والنار)(وبزدار آخرت محل شرع دكلدر جنتله ناره دخولدنصكره قولمزله شرعى دارين اولان جنت ايله جهنمه دخول ايله قيد ايلدك يعنى دار آخرتده جنت ايله جهنمه دخولدنصكره دار آخرت محل شرع دكلدر ديدك)(لما شرع يوم القيامة لاصحاب الفترات والاطفال الصغار والمجانين فتحشر هؤلاء فى صعيد واحد لاقامة العدل والمواخذة بالجريمة والثواب العملى فى اصحاب الجنة فاذا حشروا فى صعيد واحد بمعزل عن الناس)(اى بانقطاع عنهم)(بعث فيهم نبى من افضلهم وتمثل لهم نار يأتى بها هذا النبى المبعوث فى ذلك اليوم فيقول لهم انا رسول الحق اليكم فيقع عندهم التصديق ويقع التكذيب عند بعضهم ويقول لهم اقتحموا هذه النار بانفسكم)(الباء للتعدية اى ادخلوا انفسكم فيها)(فمن اطاعنى نجا ودخل الجنة ومن عصانى وخالف امرى هلك وكان من اهل النار فمن امتثل امره منهم ورمى بنفسه فيها سعد ونال الثواب العملى ووجد تلك النار بردا وسلاما ومن عصاه استحق العقوبة فدخل النار ونزل فيها بعمله المخالف ليقوم العدل من الله فى عباده)(بوقول قيدناه قولى ايچون تعليلدر يعنى ديمك اولور زيرا يوم قيامتده اصحاب فترات ايچون واطفال صغار ايچون ومجانين ايچون شرع اولنور يعنى بونلره تكليف اولنور يعنى رسولين بيننده نشو ونما بولان اصحاب فترات كه رسول متقدمك شرعى مندرس اولمغله انكله عمل ايتمديلر واندنصكره مبعوث اوله جق رسول آنلرده بعث اولنمدى مشرع اولديغى حالده واطفال صغاركه اوان تكليف اولان بلوغدن اول آنلره موت اصابت ايده ومجانين كه آنلر حيوة دنياده ايكن وجوه تكليفه منافى آنلره بر مزاج عارض اوله وعقللرى مستور اوله * پس بواوچ طائفه صعيد واحدده محشور اوله لر اقامت عدلدن اوترى وجريمه ايله مؤاخذه دن اوترى واصحاب جنت حقنده ثواب عمليدن اوترى زيرا دنياده تكليف اولنمديلر تا كيم جريمه ايله ناره ادخال اولنه لر وثواب عملى دخى انلرده يوقدر تا كيم جنته دخول ايده لر وجريمه سز بونلرى ناره ادخال ايتمك عدالت دكلدر وكذلك ثواب عمليسز جنته دخى ادخال ايتمك عدالت دكلدر عملى اولميوب جنته اعماله داخل اولميان قومه نسبتله پس چونكم بونلر صعيد واحدده ناسدن معزلده يعنى ناسدن انقطاعده محشور اوله لر انلرك ايچنده انبيانك افضللرندن برنبى بعث اولنور وانلره برنار تمثيل اولنور يعنى رأى عينلرنده صورت خيالده برنار مشاهده ايده لركه اول كونده انلره مبعوث اولان نبى اول نار معجزه سيله كلور * پس اول رسول اول قومك جميعنه ديركه بن سزه ارسال اولنمش حقك رسوليم پس اول قومك قتنده اكا تصديق واقع اولور يعنى بعضيسى تصديق ايدر وآنلرك بعضيسى قتنده تكذيب واقع اولور يعنى بعضيسى تكذيب ايدر ودخى اول نبى اول قومه ديركه سز نفسكزى بوناره ادخال ايدك پس شول كمسنه كه بكا اطاعت ايتدى قورتلدى وجنته كيردى وشول كمسنه كه بكا عاصى اولدى وبنم امريمه مخالفت ايتدى هلاك اولور واهل ناردن اولور پس اول قومدن شول كمسنه كه اول نبينك امرينه امتثال ايدرسه ونفسنى اول ناره ادخال ايدرسه سعيد اولور وثواب عمليه نائل اولور واول نارى برد وسلام بولور وشول كمسنه كه اول نبى يه عاصى اولورسه عقوبته مستحق اولور * پس ناره داخل اولور وعمل مخالفيله ناره نزول ايدر ويوم معهودده بوبعث انك ايچوندر تا كيم الله طرفندن عبادى حقنده عدل قائم اوله ودار آخرتده شرعدن بومقدار باقى قالور زيرا دار آخرت دار جزادر وطوايف مذكوره برعمل ايتمديلر تا كيم آنلر اوزره ثواب وعقابدن برحكم مترتب اوله واكرچه كيم ثواب وعقابه استحقاق اصلده الله تعالينك رضاسندن وسخطندندر ولكن عملدن لازمدر تا كيم رضا وسخط ظاهر اوله وآنلرك عملى يوقدر * پس الله تعالى اسم عدل ايله اسم حكمدن بومقدار تشريعى ابقا ايلدى ويوم قيامت تأخير ايلدى تا كيم طاعت ومعصيت حسبيله ثواب وعقابه استحقاقلرى ظاهر اوله * پس جميع وجوه ايله عدالت الهيه ظاهره اولور وشيخ رضى الله عنه قيامتده اولان شرع معهودى آيت ايله اثبات ايدوب ديركه وكذلك قوله يوم يكشف عن ساق اى امر عظيم من امور الاخرة ويدعون الى السجود فهذا تكليف وتشريع فمنهم من يستطيع ومنهم من لا يستطيع وهم الذين قال الله فيهم ويدعون الى السجود فلا يستطيعون كما لم يستطع فى الدنيا امتثال امر الله بعض العباد كابى جهل وغيره)(وكذلك الله تعالينك (يوم يكشف عن ساق ويدعون الى السجود) قولى دخى تكليفدر يعنى شول كون كه انده كشف اولنور يعنى امور آخرتدن برامر عظيمدن كشف اولنور وخلق سجوده دعوت اولنه لر * پس سجوده دعوت تكليف

وتشر يعدر * پس ناسك بعضى سجوده مستطيع اولور وآنلرك بعضيسى مستطيع اولمز ومستطيع اولميانلر شول قومدر كه الله تعالى آنلرك حقنده (ويدعون الى السجود فلا يستطيعون) ديدى يعنى سجوده دعوت اولنه لر * پس مستطيع اولميه لر نته كيم دنياده عبادك بعضيسى اللهك امرينه امتثال ايتمكه مستطيع اولمدى ابو جهل كبى وانك غيرى اولان معاندين وجاحدين كبى)(فهذا قدر ما يبقى من الشرع فى الاخرة يوم القيمة قبل دخول النار والجنة فلهذا قيدناه والحمد لله)(پس شرعدن بومقدار ابقا اولنور آخرتده يوم قيامتده نار ايله جنتك دخولندن اول پس بوندن اوترى بزدار آخرت حقنده (ليست بمحل الشرع يكون عليه احد من خلق الله فى جنة ولا نار بعد الدخول فيهما) واقع اولان قولمزله شرعى قيد ايتدك زيرا نار ايله جنته دخولدن اول بومقدار شرع وتكليف واقع اولور والحمد لله

فص حكمة نبوية فى كلمة عيسوية

شعر) عن ماء مريم اوعن نفخ جبرين * فى صورة البشر الموجود من طين (امدى) شويله معلوم اوله كه اجسام انسانيه اكرچه كيم حد وحقيقتده وصور حسيه ومعنويه ده واحده در ولكن انلرك تأليفى اسبابى مختلفه در تا كيم ضعيف العقل اولان توهم ايتمسونكه قدرت الهيه ويا خود حقايق اعطا ايتمز كه بو نشأت انسانيه يى متكونه اوله الا سبب واحد نكه بذاته بو نشئتى اعطا ايدر پس الله تعالى بو شبهه يى رد ايتدى وجسوم انسانيه يى درت نوع اوزره خلق ايلدى بريسى جسم آدمدر وبريسى جسم حوادر وبريسى جسم عيسادر وبريسى اجسام بنى آدمدر وانواع اربعه اجسامندن هر برجسمك نشئتى جسم آخرك نشئتنه سببيتده مخالفدر واكرچه كيم صورت جسمانيه وروحانيه ده وحقيقت انسانيه ده مخالف دكلدر * پس حق تعالى بو نشئت انسانيه يى آدمده برطريقله اظهار ايلديكه انكله جسم حوايى اظهار ايتمدى وجسم حوايى برطريقله اظهار ايلديكه جسم عيسايى انكله اظهار ايتمدى وجسم اولاد آدمى برطريقله اظهار ايلديكه جسم عيسايى انكله اظهار ايتمدى واجسام مذكوره نك هر بريسنه حد وحقيقتله انسان اطلاق اولنور * پس جسوم انسانيه نك خلقى سبب واحد ايله دكلدر بلكه حق تعالينك قدرتنه راجع وفاعل مختارك ارادتنه عائد برامر دركه من غير تحجير ولا قصور مشيتى نيجه اقتضا ايدرسه وحكمتى نيجه اعطا ايدرسه اويلجه خلق ايدر)(ان الله بكل شئ عليم)(وانه على كل شئ قدير) وشيخ رضى الله عنه فتوحاتده باب سابعده انواع مذكوره يى ذكر ايتدكدنصكره ايتدى (ثم ان الله قد جمع هذه الاربعة الانواع من الخلق فى آية واحدة من القرآن فى سورة الحجرات فقال يا ايها الناس انا خلقناكم)(يريد آدم من ذكر يريد حوا وانثى يريد عيسى ومن المجموع من ذكر وانثى يريد بنى آدم بطريق النكاح والتوالد وكذلك باب مذكورده ايتدى ولما قال اهل الطبيعة ان ماء المرأة لا يتكون منه شئ وان الجنين الكائن فى الرحم انما هو من ماء الرجل لذلك جعلنا تكوين عيسى تكوينا آخر وان كان تدبيره فى الرحم تدبير سائر البنين فان كان من ماء المرأة اذ تمثل لها الروح بشرا سويا او كان عن نفخ بغير ماء فعلى كل وجه هو جسم رابع مغاير فى النشئ غيره من اجسام النوع * پس شيخ رضى الله عنه عيسانك تكونى حقنده قدر الهيه نك اتساعندن اوترى واهل طبيعت اوزره ماء مرأه دن برشئ متكون اولمز قوللرى اوزره رددن اوترى عن ماء مريم اوعن نفخ جبرين * فى صورة البشر الموجود من طين) ديدى يعنى جبرئيل عليه السلام بشر سوى صورتنده ظاهر اولديغى حالده روح الله اولان عيسى عليه السلامك روحانيتى نفخك رطوبتى ماده سنده مريمه نفخ ايتدكده مريمده شهوتك سرايتى قتنده روح الله طيندن موجود اولان بشر صورتنده كه آدم عليه السلامدر ماء مريمدن متكون اولدى ويا خود بشر صورتنده جبرئيلك نفخندن متكون اولدى پس شيخ رضى الله عنه ايهام ايچون اولان او كلمه سن ايراد ايتدى زيرا اهل طبيعت ماء مريمدن اولديغن نفى ايدرلر ونفخ جبرئيله حصر ايدرلر وشيخ رضى الله عنه ماء مريمدن متكون اولديغن ترجيح ايتدكدنصكره قدرت الهيه نك اتساعندن اوترى نفخ جبرئيلدن دخى متكون اولمسن تجويز ايلدى زيرا جبرئيل عليه السلام عيسانك نفخى قتنده بشر صورتنده متمثل ايدى ولكن قدرت الهيه يه نسبتله ماء مريمدن متكون اولمسى ونفخ جبرئيلدن متكون اولمسى على السويه در پس ديمك اولور عيسى بشر صورتنده ماء مريمدن متكون اولدى بزم قولمز اوزره ويا خود نفخ جبرئيلدن متكون اولدى غيرك قولى اوزره پس وجهيندن هرقنغى وجه اوزره

عیسانك جسمی نشئه‌ده غیره مغایردر وآنك تكوینی آیت الهیه‌در * پس بوتقدیراوزره حرف استفهامك
تقدیری لازم دكلدر وعن ماء مریم قولی فعل محذوفه متعلقدر وفعل فاعلیله محذوفدر بیت ثانیده تكون الروح
قولی اكا دلالت ایتمكله ای تكون الروح عن ماء مریم اوعن نفخ جبرین وجبرین جبرئیلده لغتدر وفی صورة
البشر قولی دخی كذلك محذوف اولان تكون قولنه متعلق اولور وجائزدركه فی صورة البشر قولی
نفخ قولنه متعلق اوله یعنی روح اللهك جسمی ماء مریمدن متكون اولدی ویاخود طیندن موجود اولان بشر
صورتنده ظاهر اولان جبرئیلك نفخندن (قال تعالی فتمثل لها بشرا سویا) وجائزدركه او واو معناسنه اوله
الله تعالینك مائة الف اویزیدون قولی كبی یعنی طیندن موجود اولان بشر صورتنده كه آدمدر عیسی ماء
مریمدن ودخی نفخ جبرئیلدن متكون اولدی یعنی مریم بشر اولمغله وجبرئیل علیه السلام بشر صورتنده
ظاهر اولدیغی حالده اكا نفخ ایتمكله عیسی بشر صورتنده متكون اولوب ظاهر اولدی والا عیسی روح الله
وكلمة اللهدر * پس متكون اولان جسم عیسادر وآنك روحی ماء مریم ایله نفخ جبرئیلدن متكون دكلدر زیرا
عیسی شول كلمۀ الهیه‌دركه جبرئیل علیه السلام بلا واسطه حقدن انی اخذ ایدوب مریمه القا ایلدی وشیخ
رضی الله عنهك بوندنصكره لتخلق جسم عیسی من ماء محقق من مریم ومن ماء متوهم من جبرئیل وخرج
علی صورة البشر من اجل امة ومن اجل تمثل جبرئیل فی صورة البشر كلامندن ظاهردركه عیسی مائیندن
متكوندر وامی مریم اجلندن اوتری وجبرئیلك بشر صورتنده تمثلی اجلندن اوتری بشر صورتنده ظاهر اولدی
وكذلك حق تعالینك (انما انا رسول ربك جئت لاهب لك غلاما زكیا) قولی فنفخنا فیها من روحنا قولیله
ثابت اولدیكه تكوینی ایچون مادۀ روحانیه نفخ جبرئیلدركه قوت فعالیه ومؤثره ایله ظاهر اولدی وقوت
فعاله ومؤثره برشیئی اظهار ایتمز الا انك مقابلسنده قوت منفعله ومتأثره ایله كه مریم انك صورتیدر ومادۀ
جسمانیه مریمدندر جبرئیلك مریمه بشر صورتنده نفخی قتنده نفخك رطوبتی ماده سنده اولان ماء متوهمله
مریمده هیجان ایدن ماء محقق انك رحمنه ساری اولمغله وعن ماء مریم قولنده حرف استفهام محذوف
اولمق جائزدر ای عن ماء مریم اوعن نفخ جبرین یعنی طیندن موجود اولان بشر صورتنده روح ماء مریمدنمی
متكون اولدی ویاخود نفخ جبرئیلدنمی * پس بشر صورتنده آنك تكونی ماء مریمدنمیدر ویاخود نفخ
جبرئیلدنمیدر استفهام ایتمك جائزدر زیرا یالكز ماء مریمدن اولمق جائزدر ویاخود یالكز نفخ جبرئیلدن اولمق
جائزدر ومائیندن معا اولمق جائزدر) (تكون الروح فی ذات مطهرة * من الطبیعة تدعوها بسجین) (بو بیت
اولی بیان ایدر وذات مطهره‌دن مراد ذات مریم اولمق جائزدر زیرا حق تعالی آنك حقنده هیأت بشریه وتلوثات
نفسانیه‌دن طهارت ونزاهتنه شهادت ایلدی (احصنت فرجها فنفخنا فیه من روحنا) قولیله ومطهرة قولی
ذات قولنك صفتیدر ومن الطبیعة قولی مطهرة قولنه متعلقدر وطبیعتدن مراد طبیعت كلیه دكلدر جهت
سفلیه‌ده اولان طبیعت جزئیه‌دندر وتدعوها قولی طبیعتك صفتیدر وتا خطاب ایچوندر عارف محققه
خطاب ایدر ویا ایله جائزدر وفاعل ضمیری اللهه راجع اولور ومفعول ضمیری طبیعته راجع اولور ای یدعوها
الله فی كلامه بسجین وسجین دار فجار اسماسندن براسمدر وتدعوها قولنك فاعل ضمیری طبیعته ومفعول
ضمیری ذاته راجع اولمق جائزدر بو تقدیر اوزره بالی معناسنه اولور یعنی دیمك اولور روح الله اولان عیسی
طبیعت عالمندن كه سن انی سجین ایله تسمیه ایدرسن ویاخود الله تعالی انی سجین ایله تسمیه ایدر مطهره اولان
ذاتده متكون اولدی یعنی جبرئیلدن مریمه نفخك وقوعی قتنده روح الله شهوت طبیعیه‌دن مطهره واحكام
نفسانیه‌دن مجرده اولان ذات مریمده متكون اولدی وذات مریمی انكیچون شهوت طبیعیه‌دن طهارتله
وصف ایلدی زیرا انسان محل تهمتدر علی الخصوص كه مریمه بوامرده اسناد واقع اولدی كه بو امرك وقوعی
احكام طبیعیه‌دن لازم كاور ومریمی احكام طبیعیه‌دن طهارتله وصف ایتمكده بر فضلۀ زائده دخی واردركه
جبرئیل علیه السلام بشر سوی صورتنده مریمه ظاهر اولدقده وهلۀ اولاده واقع اولان آنك انقباضی دفع
ایتمك ایچون جبرئیل علیه السلام (انا جئتك لاهب لك غلاما زكیا) (دیدی * پس مریم جبرئیلك
بو قولیله منبسط ومنشرح اولدقده آنك انبساطی شهوت طبیعیه‌دن وبشر سویه میل ورغبتندن دكل
ایدی والا بشر سوی صورتنك رؤیتی قتنده اكا انقباض طاری اولمزدی بلكه اندن اول (یا مریم ان الله یبشرك

بكلمة منه اسمه المسیح) قولیله واقع اولان بشارت الهیه‌نك وقتی كاوب تكرار جبرئیلك بشارتندن منبسطه
اولدی پس انك انبساطی حالنده جبرئیل علیه السلام عیسی علیه السلامی اكا نفخ ایتدكده آنك باطنی
بشر سویا كه شهوت طبیعیه‌نك هیجانندن مطهره ایدی بشارت الهیه ایله انبساطی وخلو باطنی قتنده ظهور
مائیندن شهوت آنك رحمنه ساریه اولدی حب الهینك ظهورندن آنده منبعثه اولان شهوت ایدی * شهوت
طبیعیه دكل ایدی وذات مطهره‌دن مراد ذات عیسویه اولمق جائزدر یعنی سجین ایله مدعو اولان طبیعتدن
مطهره اولان ذات صورتنده كه بشر صورتنده اولان جسمنك صورتیدر متكون اولدی وبشر اسفل
سافلین اولان طبیعت صفاتیله ظاهره‌در اویله طبیعت كه سجین ایله مدعوه‌در وسجین غایت مهانت
ومعده‌در وبشرك عالم طبیعتده سجینده اولدیغی بودر زیرا صفات طبیعیه وقیود ظلمانیه ایله مسجون
ومحبوسدر * پس احكام طبیعیه آنك روحانیتی اوزره مرتكبه اولمغله عالم نور وقدسدن محتجب اولور) (قال
الله تعالی ثم رددناه اسفل سافلین الا الذین امنوا وعملوا الصالحات) (پس ذات جسم عیسوی عالم طبیعتدن
مطهره‌در دیوانكیچون وصف ایلدی زیرا روح الله وجه مذكور اوزره صورت بشرده ظاهر اولدقده بنه
طهارت اصلیه ونزاهت ذاتیه اوزره‌در صفات طبیعیه‌دن مطهره‌در وجائزدركه بیت اولده عن ماء مریم اوعن
نفخ جبرین فی صورة البشر قولی بیت ثانیده تكون قولنه متعلق اوله پس او واو معناسنه اولدیغی اعتبار اوزره
دیمك اولور روح الله ایله ملقب اولان عیسانك جسمی ماء مریم ایله نفخ جبرئیلدن طیندن موجود اولان
بشر صورتنده ذات مطهره اولان عیسانك وجود بشریسنده ویا مریمك ذاتنده متكون اولدی وبو وجه
اوزره بنه كذلك فی صورة البشر قولی نفخ جبرین قولنه متعلق اولمق جائزدر * پس دیمك اولور ماء مریمدن
وجبرئیلك طیندن موجود اولان بشر صورتنده ظهوری حالنده اولان نفخندن روح الله ذات مطهره‌ده كه
ذكر اولندیغی كبی آنك جسمیتی وبشریتی صورتیدر ویاخود امی مریمك ذاتی ووجودیدر متكون اولدی)
(لاجل ذلك قد طالت اقامته * فیها فزاد علی الف بتعیین) یعنی طبیعت فاسده‌دن مطهره اولان ذاتده كه عیسی
علیه السلامك جسمیدر روح اللهك تكونی وظهوری اجلندن اوتری روح اللهك اول ذات مطهره اولان
جسمده اقامتی طائله اولدی وانده اقامتی تعیین ایله الف اوزره زیاده اولدی ویاخود مظاهر طبیعیه‌نك اطهر
واصفاسی اولان ذات مریمده روح اللهك تكونی اجلندن اوتری روح اللهك اول صورت بشریۀ طبیعیه‌ده
اقامتی طائله اولمدی زیرا اطهر واصفاسی مظاهر طبیعیه اولان ذات مریمده روح الهی متكون اولدی پس
عیسانك بو عالمده صورت طبیعیه‌ده اقامتی مریمك طبیعتی سرندن مكتسبه‌در وعیسی علیه السلامك اول
صورت بشریۀ روحانیه‌ده اقامتی شیخك زماننده بیك ییلدن متجاوز ایدی زیرا میلاد عیسادن میلاد محمد صلی
الله علیه السلامه كلنجه بشیوز اللی بش ییل ایدی وبو كتابك تاریخی التیوز یكرمی یدیدر ولكن سنه التیوز
یكرمی التی اولور زیرا بو كتابك ابرازی امری رسول علیه السلامدن شیخ رضی الله عنهه سنۀ سابعك محرمنده
واقعدر * پس عیسانك میلادندن كتابك تاریخنه كلنجه واقع اولان زمان معین اوزره بیكدن متجاوزدر * پس
میلاد عیسی علیه السلامدن رسول علیه السلامك میلادنه كلنجه اولان زمان معین هجرت نبویه‌دن تاریخ
كتابه كلنجه اولان زمان معینه ضرب اولندقده تعیین اوزره بیك یوزسكسان بر ییل اولور پس روح اللهك اول
صورتده بو زمانه كلنجه وبوندنصكره نزولی وقتنه وارنجه اقامتی آنك محلی اولان بدنی اجلندن اوتری دركه انكله
قائمدر زیرا انك بدنی دخی روحانیدر انجق مریمك بشریتی صورتندن اوتری وجبرئیلك بشر صورتنده
ظهورندن اوتری صورت بشرده ظاهر اولدی یاخود امی مریم اجلندن اوتریدر زیرا اصفای مظاهر طبیعیه‌دندر
پس وجه اول اوزره فیها ضمیری ذات عیسی اولان صورت جسمیۀ عیسویه‌یه راجع اولور ووجه ثانی اوزره
طبیعته راجع اولور وقال صدر الدین القنوی قدس سره فی الفكوك وصورة عیسی متكونة من صیغة
الكلمة الالهیة بالصیغة الجبرئیلیة وسبب ثباتها فی هذا العالم مدة هو مكتسب من سر طبیعة مریم علیها السلام
وموجب سرایة القوة الطبیعیة من مریم فیها نفخة جبرئیل من الكلمة هو خاصیة التمثیل الجبرئیلی بشرا سویا
ای حسنا معتدلا وحال الفعل هو من وجه شبیه بالاحتلام انتهی كلامه) (روح من الله لا من غیره فلذا * احیی
الموات وانشی الطیر من طین) شویله معلوم اوله كه انبیادن هر بری مظاهر الهیه‌دن بر مظهردر ولكن حیثیت

مخصوصه واعتبار معين ايله * پس اول اعتبار وحيثيتله هر نبي بي وهر شيئي ايجاد ايتمكيچون حق ايچون
براسم متعين اولوركه اول اسم حيثيتيله اول نبي حقه مستند اولور وهر موجودك شاني دخي بويله دركه اول
حيثيت مخصوصه اعتباريله آني ايجاد واظهار ايتمكيچون حقدن براسم متعين اولور واول اسمه اول موجود
مستند اولور ولكن انبيا ايله اكابر اوليا بيننده وانلرك مادوني اولان مظاهر بيننده فرق بودركه انبيا ايله اكابر اوليا
اسماء كليهٔ جمعيه نك مظاهريدركه انلرك سائر اسمايه نسبتي كه بقيهٔ موجودات وعموم الناس انلره مستنددر
اجناس وانواعك افراد اولان اشخاصه نسبتي كبيدر واجناس وانواع بيننده حكم وسعتده تفاوت اولديغي
كبي مقام مفاضلتده انبيا واوليا بيننده امر دخي بويله در * پس هر نبينك حقه استنادي براسم معين حسبيله
دروامت واتباعنك كثرتي وقلتي اول اسمك حكمي واحاطه سي حسبيله در وحديث قيامتده رسول عليه السلام
بوكا اشارت ايدوب ديديكه انه يجيء النبي ومعه الرهط والنبي ومعه الرجلان والنبي ومعه الرجل الواحد والنبي
وليس معه احد پس بونك سري بودركه هر نبي ايله ولينك حقه استنادي وارتباطي حيثيت معينه واعتبار
مخصوصه جهتيله دركه اول اعتبار اسماء حقدن براسمله تسميه اولنور الا رسول الله صلى الله عليه وسلم
ورثه سنك كلي براسم جهتيله حقه مستند واكا مرتبط دكلدر واگرچه كيم اهل اللهدن قصاراي اكابرك
حقه ارتباطي تعين اوله منتهي اولوركه احديت ذاتيه بي تاليدر ومشرع صفات واسما اولان حقك وحدانيتي
اعتباريله حقه مضاف اولان جميع تعيناتي جامعدر ولكن رسول عليه السلام ايله ورثه سندن اكمل
اولنلرك تعين اول ايله شانلري غيريلره مخالفدر زيرا تعين اول معرفت حقده وبونلرك حقه استنادنده هر وجهله
بونلرك غايتي دكلدر بلكه بونلر برحاله منفرددركه اول حال انلره مخصوصه در بعد الحق انلردن غيري كمسنه
اني عارف دكلدر تعين اول انلرك سعت قابليتلرنده متعين ومنطبعدر وتعين اولده اولان جميع تعينات الهيهٔ
اسمائيه نك احكام وآثاري انلرك مظهريتنده ظاهره در (امدى) تعين اولك ظاهري الهيتدر وبو مرتبه
الله اسميله مسمادر وان الله خلق آدم على صورته آدم بو مرتبه نك صورتي اوزره مخلوقدر وآدم بو مرتبه نك
مظهر اولى وانك ظاهريدر وبو مرتبه نك باطني الوهيتدر ونفس رحماني اولان عيسانك روحانيتي وحقيقتي
اول مرتبه نك روحيتي كبيدر آدم اول مرتبه نك جسميتي اولديغي كبي * پس عيسانك روحي جميع اسماء
الهيه يي جامع اولوب الله اسميله مسمى اولان الهيتك باطنندن منبعث اولوب مرتبهٔ الوهيت اولان جميع
اسمانك احكام واوصافيله ظاهر اولمغله (روح من الله لا من غيره) ديدي يعني ديمك اولور عيسى عليه السلام
الله اسمنك باطنندن متعين اولان روح الهيدر غيري اسمك حضرتندنكه اسماء تاليه در متعين دكلدر *
پس بوندن اوتري اموالي احيا ايلدي ودخي طيندن طيري انشا ايلدي وانشا ايتديكي طير خفاش ايدي
قال الله تعالى حاكيا عنه) (اني اخلق لكم من الطين كهيئة الطير فانفخ فيه فيكون طيرا باذن الله وابرئ الاكمه
والابرص واحيي الموتى باذن الله) (پس عيسى عليه السلامك روحي مال بتيم وملك محمدي اولان الوهيت
مرتبه سندن منبعث اولوب حضرت الهيتده متعين اولمغله ووجودي دخي اول اسم جامعه مستند اولمغله
وجود رسول عليه السلام كبي عيسانك اكا نسبتي كامله اولدي وانك عهدي رسول عليه السلامك
عهدنه قريب اولدي ونشأت ثانيه ده ولايت محمديه يه دخول ايتمك اكا نصيب اولدي زيرا انك ظهوري وتعيني
دخي حضرت الوهيتده ولايت محمديه دندر) (حتى يصح له من ربه نسب * به يؤثر في العالي وفي الدون) (يعني
خصايص الهيه دن اولان خلق واحيا عيسى عليه السلامدن انكيچون ظاهر اولدي والله تعالى مظهر
عيسادن خلق واحيايي انكيچون اظهار ايلدي تاكيم عيسى ايچون ربندن كه الله اسميدر نسب صحيح اوله كه
اول نسبله اعلاده ودونده تأثير ايليه يعني (ولله ملك السموات والارض) لخواسي اوزره مراتب علويه
ومنازل سفليه ده حكم وتأثير وتحويل وتصريف الله تعالى يه مخصوصدر * پس عيسى عليه السلامك اللهدن
نسبي ثابت اولدي زيرا انك روحي حضرت الوهيتك باطنندن متعين اولوب اول جمعيهٔ كليه حاويه اولديغي جميع
صفات الهيه ايله ظاهر اولدي تاكيم عوالم علويه ومراتب سفليه ده خلافت جهتيله ربوبيتني اظهار ايدوب
حكم ايده وكذلك جنس عاليده صور انسانيه يي احيا ايتمكله وجنس دونده طيندن خفاشي خلق ايتمكله تأثير
ايده وعالي دونده تأثير ايتمكله ربندن انكيچون نسب ثابت اولور زيرا احيا وخلق الله تعالينك خصايصندندر

قل يحييها الذي انشأها اول مرة وهو بكل خلق عليم (الله طهره جسما ونزهه * روحا وصيره مثلا بتكوين) وبعض
نسخه ده لتكوين واقع اولدي يعني الله تعالى عيسانك جسمني كدورات بشريه دن واقذار طبيعيه دن تطهير
ايلدي زيرا انك صورتي رأى عينده روح متجسددر وروحني دخي هيأت طبيعيه دن وصفات عنصريه دن
تنزيه وتقديس ايلدي انكيچون قتل اولنمدي وصلب اولنمدي نته كيم حق تعالى (وما قتلوه وما صلبوه) قوليله
اندن اخبار ايلدي زيرا آنك وجودي ملابس هيولانيدن مجرد وروح قدسيله مؤيددر وتكوين سببيله اني مثل
ايلدي يعني نشأت اولى ده طيندن طيري تكوين ايتمكله وحيات وصحتدن اولان اعراضي موتاده ومرضيده
تكوين ايتمكله يعني اول تكوين سببيله اني كنديسنه مثل ايلدي يعني احياء امواتده وخلق طيرده
اني كنديسنه مماثل ايلدي) (ان الله خلق آدم على صورته) (پس امر جزئيده تصييرالهيله واقعه
اولان مثليتك ثبوتندن من كل الوجوه مثليتك ثبوتي لازم كلمز زيرا مثليت مطلقه دكلدر مقيده در احياء
موتى ايله وطيندن طيرك تكوينيله وابراء اكمه وابرص ايله وبونلر خصايص الهيه دندر ولتكوين قولى لام ايله
اولدقده اني مثل ايلدي اندن تكوينك ظهورندن اوتري ونشأت ثانيه ده اني صفاتندن كنديسنه مماثل
ايلدي اني خليفة الله وخاتم ولايت ايتمكله وياخود) (ان مثل عيسى عند الله كمثل آدم) (مفهومي اوزره الله
تعالى عيسايي آدمك من غير اب وام تكوينينه مثل ايتدي اني من غير اب خلق ايتمكله وياخود من غير اب
مريمدن اني تكوين ايتمكله اني حوايه مثل ايلدي حوايي آدمدن تكوين ايتمكله پس) (ان مثل عيسى عند
الله كمثل آدم) (ديمك) (ان مثل عيسى عند الله كمثل حوا ديمك اولوركه ذكردن انثى خلق اولديغي كبي
انثى دن ذكر دخي خلق اولدي ولكن نسا محل تهمت اولمغله حوايه تمثيلدن اضراب اولنوب (كمثل آدم) ديلدي
وبو وجه آيت مذكوره نك دلالاتي وجوهندن بر وجهدر قال الشيخ رضي الله عنه في الباب العاشر من
الفتوحات نختم التراب من دورة الملك بمثل ما به بدا للدلالة على ان الفضل بيد الله وان ذلك الامر ما اقتضاه
الاب الاول لذاته فاوجد عيسى عن مريم فتنزلت منزلة آدم وتنزل عيسى منزلة حوا فكما وجدت انثى من ذكر
وجد ذكر من انثى نختم بمثل ما به بدأ في ايجاد ابن من غير اب كما كانت حوا من غير ام فكان عيسى وحوا اخوان
وكان آدم ومريم ابوان لهما) (ان مثل عيسى عند الله كمثل آدم فاوقع التشبيه في عدم الابوة الذكرانية من اجل
انه نصبه دليلا لعيسى في براءة امه ولم يوقع التشبيه بحوا وان كان الامر عليه لكون المرأة محل التهمة لوجود
الحمل اذ كانت محلا موضوعا للولادة وليس الرجل بمحل لذلك والمقصود من الادلة ارتفاع الشكوك
وفي حوا من آدم لا يقع الالتباس لكون ادم ليس محلا لما صدر عنه من الولادة وهذا لا يكون دليلا الا عند من
يثبت عنده وجود آدم وتكوينه والتكوين منه وكما لا يعهد ابن من غير اب كذلك لا يعهد من غير ام فالتشبيه
من طريق المعنى ان عيسى لحوا ولكن لما كان الدخل يتطرق في ذلك من المنكر لكون الانثى كما قلنا محلا لما صدر
عنها ولذلك كانت التهمة كان التشبيه بادم لحصول براءة مريم مما يمكن في العادة فظهور عيسى من مريم من
غير اب كظهور حوا من آدم من غير ام وهو الاب الثاني انتهى كلامه) (اعلم ان من خصائص الارواح انها لا تطأ
شيأ الا حيي ذلك الشيء وسرت الحياة فيه ولهذا قبض السامري قبضة من الرسول الذي هو جبرئيل وهو
الروح وكان السامري عالما بهذا الامر فلما عرف انه جبرئيل عرف ان الحياة قد سرت فيما وطئ عليه فقبض
قبضة من اثر الرسول بالضاد او بالصاد اي بملئ يده او باطراف اصابعه فنبذها في العجل فخار العجل اذ صوت البقر
انما هو خوار ولو اقامه صورة اخرى لنسب اليه اسم الصوت الذي لتلك الصورة كالرغاء للابل والثواج للكباش
واليعار للشياه والصوت للانسان او النطق او الكلام) (امدى) شويله معلوم اوله كه روح نفس رحمانيدر وحيات
روح ايچون صفت ذاتيه در * پس قنقي روح اجسامدن بر جسمده تأثير ايتسه وياخود صورت مثاليه سي
اكا مباشر اولسه اول جسمده حيات ظاهره اولور اوجسمك صورتي حسبيله * پس اگر جسم مزاج
معتدل صاحبي ايسه وحياته قابل ايسه حس وحركت وجميع خواص حيات مزاج مخصوص حسبيله انده
ظاهره اولور وروح دخي هر نقدر اقوى اولسه انك تأثيري دخي اقوى واشد اولور وخاصيتي دخي اظهر اولور
(امدى) سن عالم اول كه تحقيق ارواحك خصايصندندركه انلر برشيئه وطئ ايتمزلر الا اول شيء حي اولور ودخي
حيات انده سرايت ايدر ولهذا سامري اثر رسولدن كه جبرئيلدر وجبرئيل روحدر بر قبضه قبض ايلدي

وحال بوكه سامرى بوامرى عالم ايدى يعنى كشف استدراجى سنده مشاهده ايتمش ايدى كه روح برشيئه مباشر
اولمزالا اول شيء حى اولور * پس وقتاكيم سامرى عارف اولدى كه صورت مثاليه سيله حيزوم اوزره كه اولدخى
روح متمثلدر ظاهر اولان روح كلى جبرئيل عليه السلامدر عارف اولديكه تحقيق حيات سرايت ايتدى شول
موضعده كه جبرئيل اكا بصدى * پس سامرى اثر رسولدن يعنى شول ترابدنكه جبرئيل عليه السلامك انى
اياغى اكا بصمش ايدى برقبضه قبض ايتدى قبضه ضاد ايله وصاد ايله اولمق جائزدر * پس ضاد ايله اولجق
الى ايله قبض ايلدى وصاد ايله اولجق اصابعنك اطرافيله قبض ايلدى * پس اول قبضه يى حلى قومدن متخذه
اولان عجل صورتنه بند ايتدى * پس اول عجل حى اولوب خوار ايتدى يعنى اكا مخصوص اولان صوت ايله
آواز ايتدى زيرا بقرك صوتى خواردر اكا خوار ديرلر واكر سامرى اول بضاعتى صورت اخراده اقامت ايتسه
يعنى مصوغ ومصنوعى صورت آخراده اقامت ايدوب احداث ايديدى وبعده اثر رسولدن قبض ايتديكى
قبضه يى انده بند ايديدى وياخود اكر سامرى اثر رسولدن قبض ايتديكى شيئى صورت اخراده اقامت ايديدى
البته اول صورته مخصوص اولان صوتك اسمى اول مصوغه نسبت اولنوردى ابل ايچون رغا كبى وكباش
ايچون ثواج كبى وشياه ايچون يعار كبى وانسان ايچون صوت كبى ويانطق ويا كلام كبى پس بو صوردن
هرقنغى صورتده سامرى مصوغنى اقامت ايدوب اكا بند ايديدى اول صورته مختصه اولان صورت اندن
ظاهر اولوردى واول صورتك صوتى اكا نسبت اولنوردى عجلك صوتى كه خواردر اكا نسبت اولنوب خوار
العجل دينلديكى كبى صورت اخرانك صوتى دخى بنه اكا نسبت اولنوردى نطق الانسان وكلام الانسان
كبى (امدى) شويله معلوم اوله كيم جبرئيل عليه السلام روح كليدر سموات سبع اوزره وانلرك ماتحتى اوزره
ومواليد وعناصر اوزره مسلطدر وانك محل سلطنتى سدرهٔ منتهى در) (ولقد رآه نزلة اخرى عند سدرة المنتهى
وسدرهٔ منتهى فلك سابعك نفسى صورتيدر وارواحدن مرتبهٔ عاليه ده اولان هر روح انك تحتنده اولان
جميع مراتب سافله ده مؤثردر * پس فلك سابعك تحتنده اولان سائر افلاكك ارواحى جبرئيلك اعوان وانصارى
وقواسى كبيدر واما فلك قمرك روحى كه فلاسفه اكا عقل فعال تسميه ايدرلر پس عرفا اكا اسمعيل ديرلر
واول اسمعيل نبى دكلدر بلكه اول عالم كون وفساد اوزره مسلط اولان ملكدر وجبرئيلك اعوان واتباعندندر
وفلك قمرك ما فوقنده آنك حكمى يوقدر نته كيم جبرئيل ايچون سدره نك ما فوقنده حكم وتصرف يوقدر * پس
وقتاكيم جبرئيل عليه السلام صورت مثاليه ده متجسد اولوب جسده ظاهر اولسه واراضيدن برارضى باصسه
واندن مرور ايتسه * پس اول مقامه حيوة زائده يى وهب ايدر وجميع ارواح عاليه دخى بو مثابه ده در وسامرى
بو معنايى عارف ايدى * پس وقتاكيم سامرى يه بوندن اول كشف استدراجيده حملهٔ عرشى كه درتدر مشاهده
ايتدى كه بريسى صورت انسان اوزره در وبريسى صورت نسر اوزره در وبريسى صورت اسد اوزره در وبريسى
صورت ثور اوزره در * پس سامرينك نظرى ثوره سبق ايتدى وانسان كامل صورتنى اونتدى (بصرت
بما لم يبصروا) (ديدى اى رأيت ما لم تروا وعرفت ما لم تعرفوا) قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب الثالث عشر
من الفتوحات فى بيان حملة العرش والرابع على صورة الثور وهو الذى رآه السامرى فتخيل انه اله موسى فصنع
بصورة العجل وقال ما قال * پس وقتاكم جبرئيل عليه السلام صورت مثاليه ده متجسد اولوب ظاهر اولدى
سامرى نور باطنيله انى جبرئيل اولديغن بيلدى * پس آنك براق آيغى باصديغى ترابدن برقبضه آلوب اول
دوزديكى صورت عجل ايچنه بند ايتدى * پس اول صورته مخصوص اولان صوتكه خواردر اندن ظاهر
اولدى واكر صورت عجل موضعنه صورت اخرايى اقامت ايدوب اكا بند ايديدى اول صورته مخصوص اولان
صوت اندن ظاهر اولوردى واول صوت اول صورتك اصلى اولان صورته نسبت اولنوردى وبو مسئله نك
روحى بودركه روح واحد مظاهر مختلفه ده ظاهر اولور ولكن هر مظهرده ظهورى مظهر حسبيله در
* پس روحك تصرفى وتأثيرى قوالب وآوانيدن محل حسبيله در روح حسبيله دكلدر لون الماء لون انائه
) (فذلك القدر من الحياة السارية فى الاشياء يسمى لاهوتا والناسوت هو المحل القائم به ذلك الروح *
پس اشياده ساريه اولان حياتدن بو قدر حيات لاهوت ايله تسميه اولنور زيرا حيوة صفت الهيه در بلكه
عين ذات الهيه در وناسوت شول محلدركه حيات اولان اول روح الهى انكله قائمدر واول روح الهيله اول

محل

محل حيدر) (فيسمى الناسوت روحا بما قام به) (پس محل روح اولان ناسوت مجازا روح ايله تسميه اولنور
روح ناسوت ايله قائم اولديغندن اوترى وناسوت روحى مشتمل اولديغندن اوترى محل اسم حال ايله تسميه
اولنور بما قام به قولنده باسبب ايچوندر * پس انكچون عيسايى روح ايله تسميه ايتدى يعنى وجود
ظاهرسى اعتباريله روح ايله تسميه ايتدى والا عيسى روح الله در امى اجلندن اوترى وجبرئيل بشر
صورتنده مريمه ظاهر اولديغندن اوترى صورت بشرده ظاهر اولدى (فلما تمثل الروح الامين الذى هو جبرئيل
عليه السلام لمريم بشرا سويا تخيلت انه بشر يريد مواقعتها فاستعاذت بالله منه استعاذة بجمعية منها ليخلصها
الله منه) (پس وقتاكيم روح امين كه جبرئيل عليه السلامدر مريمه بشر سوى صورتنده متمثل اولدى مريم
تخيل ايلديكه جبرائيل بشردر اكا مواقعت ايتمك استر * پس مريم جبرئيلدن اللهه استعاذه ايلدى مريمدن
جمعيت خاطر ايله وحضور تام ايله اولان استعاذه ايله تاكيم الله تعالى انى اندن تخليص ايليه * پس مريم عليها
السلام بيلمديكه بشر سوى صورتنده اكا ظاهر اولان جبرئيلدر زيرا مريم قتنده ارواح حقنده برعلامت
يوغدى كه ارواح متجسده اولديغى حالده انلرى عارف اوله نبى عليه السلام عارف اولديغى كبى پس اندن
استعاذه ايلدى وايتدى) (انى اعوذ بالرحمن منك ان كنت تقيا) (پس رحمانه اندن استعاذه ايتدى صورت
بشرى مشاهده ايتدكده اندن مواقعتك تخيلى اضطرابندن تاكيم انى خلاص ايليه (لما تعلم ان ذلك مما لا يجوز
فحصل لها حضور تام مع الله وهو الروح المعنوى) (زيرا مريم عارفه ايدى كه من غير نكاح شرعى مواقعت شرعا
وعقلا جائز اولان اموردن دكلدر * پس مريمه اول استعاذه ده الله ايله حضور تام حاصل اولدى واول حضور
تام روح معنويدركه اكا ملاصق اولان حرجى اندن تنفيس ايلدى وتنفيس اولمز الا انسانك روحنده نفس
رحمانينك تجليسيله وفى نسخة مصححة بالتشديد فحصل لها حضورا تاما مع الله يعنى جبرئيل مريم ايچون حضور
تامى تحصيل ايلدى يعنى جبرئيل صورت بشرده متمثل اولدقده مريم اندن مواقعت ارادتنى تخيل ايتدكده
اندن استعاذه ايتمكله مريمك الله ايله حضور تامنه سبب اولدى) (فلو نفخ فيها فى ذلك الوقت على هذه الحالة
لخرج عيسى لا يطيقه احد لشكاسة خلقه لحال امه) (يعنى جبرئيل عليه السلام اول حالتده مريمه عيسايى
نفخ ايتمدى زيرا عارف ايدى كه روحك برمحلده ظهورى وتعيينى محل حسبيله در * پس امر نفخى مريمدن
انقباضك رفعنه وانكله موانستك حصولنه تأخير ايلدى * پس اكر جبرئيل مريمه بشر صورتنده متمثل
اولديغى وقتده مريمك اندن استعاذى وانقباضى حالتنده عيسايى اكا نفخ ايديدى عيسى عليه السلام
بر وصف ايله چقاردى كه براحد اكا طاقت كتورمزدى امى مريمك حالتنده منبعث اولان خلقتك رداءتندن
اوترى زيرا جبرئيل مريمه بشر سوى صورتنده ظاهر اولدقده مريم اندن مواقعتك وقوعن تخيل ايتدى
وحال بوكه مريم الله تعالى يه مبتليه ودنياده زاهده ونكاحده حصورنه ايدى * پس اول صورتدن آنك نفسى
متضجره ومتحرجه اولدى * پس اكر جبريل امين اول حالت اوزره مريمه روح اللهى وكلمة اللهى نفخ ايديدى
مريمك تضجرى وانقباضى حالى روح اللهده سرايت ايديدى وروح الله سيئ الخلق چيقاردى كه براحد انكله
معاشرت ايتمكه طاقت كتورمزدى زيرا ولد والدينك حين مواقعتده صفات نفسانيه وروحانيه سى واول حينده
اغلب اولان حالى وواقع اولان تخيللرى صورتى حسبيله متكون اولور الولد سرايه ولد اول حينده والدك واقع
اولان سرى وحالى صورتى اوزره در مطلق ابك صورتى اوزره دكلدر والا مؤمندن كافر وكافردن مومن كلمزدى
وبر شخصك جميع اولادى صورت واخلاقده برصورت اوزره كاوردى انكچون عرفا وحكما حين مواقعتده افضل
مخلوقاتك صورتنى تخيل ايتمكه امر ايدرلر زيرا روح محل حسبيله ظاهر اولور وانك محلى طبيعتدر زيرا صورت
انسانيه طبيعتده طبيعت حسبيله متصور ومتجسد اولور * پس روح امين مريمك انقباض وتضجرى حالن
مشاهده ايتدكده امر نفخى تأخير ايدوب) (انما انا رسول ربك) (قوليله مريم ايله موانستك حصولنه شروع
ايتدى) (فلما قال لها انما انا رسول ربك جئت لاهب لك غلاما زكيا انبسطت عن ذلك القبض وانشرح صدرها)
(پس وقتاكيم جبريل امين مريم عليها السلامه ايتدى بن بشر دكلم كه بندن منقبضه اوله سن بن سنك
ربكك رسوليم روح الله وكلمة الله رسالتيله بنى سكا ارسال ايلدى كلدمكه سكا بن غلام زكى يى وهب ايليم امر
الهيله انى سكا ناقل اولديغم حالده مريم اول قبضدن منبسطه اولدى وآنك صدرى منشرح اولدى زيرا اندن

اول الله تعالى مريمى عيسى ايله تبشير ايتمشيدى) (اذ قالت الملائكة يا مريم ان الله يبشرك بكلمة منه اسمه المسيح
عيسى بن مريم وجيها فى الدنيا والاخرة ومن المقربين) (قوليله پس مريم جبرائيل عليهما السلامدن انما انا رسول
ربك جئت لاهب لك غلاما زكيا قولنى استماع ايتدكده اول تبشيرى تذكر ايتدى زيرا مريم حقلك وعدى انجازنه
منتظره ايدى * پس اول وعدك قرينه سيله صورت بشرده متمثل اولوب اكا ظاهر اولان روح امين اولديغن
وروح امين كلمة اللهى ناقل اولوب اول وعدك وقتى اولديغن بيلدى * پس اول قبضدن منبسط اولوب صدرى
منشرح اولدى وجبرائيلدن تبعد ايتمدى * پس جبرائيل بشر صورتنده مريمه قريب اولدى) (فنفخ فيها فى ذلك
الحين عيسى عليه السلام) (پس مريمك قبضدن انبساطى وصدرنك انشراحى حينده جبرائيل عليه السلام
عيسايى اكا نفخ ايلدى) (فكان جبرائيل ناقلا كلمة الله لمريم كما ينقل الرسول كلام الله لامته وهو قوله
وكلمته القاها الى مريم وروح منه) (پس جبرئيل عليه السلام كلمة الله اولان عيسايى بغير واسطة اللهدن
اخذ ايدوب مريمه ناقل ايدى زيرا مريمه ارسال اولنمش اللهك رسولى ايدى نته كيم رسول كلام اللهى اللهدن
اخذ ايدوب امتنه نقل ايدر وجبرئيل مريمه كلمة اللهى ناقل اولديغى الله تعالينك) (وكلمته القاها الى مريم
وروح منه) (قولندن مفهوميدر * پس رسول معناى كلام اللهى جهت معنويه وروحانيه ايله اللهدن اخذ
ايدوب روحانيتيله امتنه نقل ايدوب انفاس انسانيه والفاظ بشريه ظروفندن انلرك قلوبنده القا ايتديكى كبى
جبرئيل عليه السلام دخى صورت بشرده متمثل اولوب كلمة الله اولان عيسايى مريمه نقل ايلدى واول صورتك
نفخى ونفسيله انى اكا القا ايلدى بلكه جبرئيل رسل عليهم السلامه وحى الهى يى ناقل اولديغى كبى كلمة الله
اولان عيسايى دخى مريمه لوبلجه نقل ايلدى پس نقلينك صورتى على السويه در واما اخذين * پس مثلين
اولمق لازم دكلدر زيرا جبرئيل روح اللهى اسم جامع اولان الله اسمى حضرتندن بغير واسطه اخذ ايتدى
ورسلدن هر بريسى اكا نازل اولان كلام اللهى اسماء الهيه دن انك رب خاصى ومأخذ فيضى اولان
اسم الهينك حضرتندن اخذ ايدرلر الا اكرم كه رسول آخذك رب خاصى نته اسم جامع اولان الله اسمى اوله
فسرت الشهوة فى مريم فخلق جسم عيسى من ماء محقق من مريم ومن ماء متوهم من جبرئيل سرى فى رطوبة
ذلك النفخ لان النفخ من الجسم الحيوانى رطب لما فيه من ركن الماء فتكون جسم عيسى من ماء متوهم
وماء محقق) (پس نفخ جبرئيل ايله مريمده شهوت ساريه اولدى وانك رحمنه جريان ايتدى * پس عيسانك جسمى
مريم طرفندن ماء محققدن وجبرئيل طرفندن ماء متوهمدن متكون اولدى اول ماء متوهم كه ذلك النفخك
رطوبتنده رحم مريمه سارى اولدى زيرا جسم حيوانيدن واقع اولان نفخ رطبدر زيرا انده ركن مادن بعض
شئ موجوددر * پس عيسى جسمى ماء متوهمدن كه جبرئيلك نفخى رطوبتنده اولان مادر وماء محققدن كه
مريمده هيجان ايدن مادر متكون اولدى * پس ذكر اولنديغى اوزره مريم محرابده متسلسله ايكن
ملائكه اكا (يا مريم ان الله يبشرك بكلمة منه اسمه المسيح عيسى بن مريم) قوليله انبا ايتمش ايديكه اندن روح
الله اولان ولد ظهور ايدر پس مريم توليد بشريده اولان عادت متعارفه نك حكمى موجبيله قدرت الهيه نك
شهوديله دكل (رب انى يكون لى ولد ولم يمسسنى بشر) ديدى پس ملائكه اكا قال كذلك قال ربك هو على
هين ولنجعله آية للناس ورحمة منا وكان امرا مقضيا) (ديدكده مريم حكمت الهيه يه منتظره وولدك ورودنه
مشتهيه ايدى پس جبرئيل مريمه بشر صورتنده ظاهر اولوب (انما انا رسول ربك لاهب لك غلاما زكيا)
ديدكده مريم بلدى كه وعد الهى اوزره جبرئيل اكا ولدى القا ايتمكه نزول ايتدى ولكن جبرئيل عليه السلام
ولدى ايجاد ايتمكيچون صورت بشريه دن برصورتده امر الله ايله ظاهر اولدى كه انك شاننددركه توليد
قلنده ولدانك صوبندن حاصل اوله پس مريم زعم ايتديكى اوزره كه ولد حاصل اولمز الا ماء رجلدن توهم ايتديكه
ولدك اكا حصولى وجبرئيلك غلامى وهب ايتمسى حكم معتاد اوزره ماء جبرئيلدن اوله * پس مريم اولا ولد ايله
تبشير اولنوب بعده ولد جبرئيلده محمول اولديغن استماع ايتدكده منبسطه وولدى اخذ ايتمكه مشتهيه اولدى
رسول جبرئيلدن كلام حقى اخذ ايتمكه متشوق اولديغى كبى پس جبرئيل مريمه تقرب ايدوب روح الله اولان
عيسايى اكا نفخ ايتدكده مريمك شهوتى ايكى وجه اوزره متحركه اولوب انده سرايت ايتدى بر وجه بودركه سائر
نساء محصناتده بشريه مقتضاسى اوزره شهوتك حركتى كبى مريم دخى وقتنك بلوغى قلنده بامر الله ولدى اخذ

ايتمكيچون حكم معتاد اوزره شهوتى متحركه اولوب نفخ جبرئيل ايله رحمنه ساريه اولدى زيرا انده شهوتك
هيجانى اكثريا حيضدن نقاوتنده واقع اولور ومريم عليها السلام انقطاع دم وقتنده اغتسال ايچون قومندن
منقطعه ايدى * پس مريمه اول وقت شهوتك هيجانى وقتى ايدى وبشردن ولدك خروجى حكم معتاد اوزره واقع
اولمز الا شهوتك حركتى وجوديله * پس جبرائيلك اكا شاب حسن صورتنده دنوى ولاهب لك غلاما زكيا
قوليله اللهدن وعدك انجازى وقتنك مريمدن تصورى قلنده * وصورت بشرده ظهور جبرائيلدن كلمة اللهك
اكا القا اولنمسى عرفانى قلنده * ولد موعودى تمنى ايدوب اكا اشتهاسى قلنده حكم معتاد اوزره شهوتى متحركه
اولدى زيرا اسباب مواقعت مجتمعه اولدى شهوتى غلبه سندن وشول ولد ايله كه الله تعالى انى تبشير ايتمش ايدى
اكا تمنى واشتهاسندن واول وعدك وقتى وصولندن اولان نهايتلك فرحندن وشاب مليح صورتنده جبرئيلك اكا
مداناتندن واكا غلام زكى يى القا ايده جكنى عرفانندن پس شهوتى متحركه اولدى احتلامده بعينه واقع اولديغى
كبى * پس مريم جبرئيلك نفخى قلنده محتلمه اولدى ونفخ جبرئيل ايله انك ماء طاهرى رحم نقى وطاهره سنه
جارى اولدى * پس جبرئيلك (انما انا رسول ربك لاهب لك غلاما زكيا) قولنك مقتضاسى وجه خاص اوزره
روح الله اولان ولدى اخذ ايتمك لسان جبرئيل ايله من عند الله مريم حقنده خاصة مشروع اولمغله انك شهوتى
متحركه اولوب انده سرايت ايتدى وبر وجه دخى بودركه مريمده سريان ايدن شهوت محبت ذاتيه دن منبعث اولان
حب الهى شهوتيدركه معرفت الهيه ايچون خلقك ايجادى وظهورى اول حب الهينك توجهى قلنده در
كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) پس مريمده عيسانك جسمى ايجادنه ارادۀ الهيه
تعلق ايتدكده مريمده بالقوه اولان حب الهى شهوتى بامر الله متحركه اولوب نفخ جبرئيل ايله انده سرايت
ايتدى * پس عيسانك جسمى مريم طرفندن ماء محققدن وجبرئيل طرفندن ماء متوهمدن خلق اولنديغى
وماء جبرئيل متوهم اولديغى بودر زيرا نافخ اولان روح متمثلدر جبرئيل صورت حقيقيه سيله نافخ دكلدر *
پس ماهيت دخى انده متمثله ومتوهمه اولور اول صورتده ماء صورت حقيقيه سى اوزره ظاهر دكلدر
وشارحينك اكثرى بو وجهى تجويز ايتمشلردر كه ماء متوهم اولديغى مريمك توهمندن اولمق جائزدر زيرا
جبرئيلى صورت بشرده كوردكده توهم ايتديكه ولد ماء رجلدن اولور * پس مريم وهميله متأثره اولوب آنك
وهمندن نفخدن ماء روحانى ونورانى خلق اولنديكه اندن جسم عيسى خلق اولندى واما بزم قتمزده بو وجه
ثابت اولمدى زيرا مادۀ توهم وتحقق يالكز مريم طرفندن اولمق لازم كلور وحال بوكه شيخ رضى الله عنه تخلق
جسم عيسى من ماء محقق من مريم ومن ماء متوهم من جبرئيل ديدى وبوندنصكره دخى ديركه وخرج على
صورة البشر من اجل الله ومن اجل تمثل جبرئيل فى صورة البشر پس مانك متوهم اولمسى جبرئيل طرفندندر
جبرئيل صورت بشرده متمثل ومتخيل اولديغى حيثيتله * زيرا جبرئيل سلطان عناصردر قادردركه
نفس رحمانيسندن نفخده روح مائى اجرا ايليه وانى ما ايليه فافهم وجبرئيلك نفخى قلنده آب ظاهر سنز
عيسانك جسمى يالكز مريمدن مخلوق اولديغى قدرت الهيه دندر * پس عيسانك من غير اب ولادتيله ولادتك
انواع اربعه سى تمام اولور بر نوع بودركه من غير ابوين انسانك وجوديدر آدم كبى كه ترابدن مخلوق اولدى وبر نوع
ذكردن يالكز انثى نك تخليقيدر آدمدن حوانك تخليقى كبى وبر نوع دخى بودركه انثى دن يالكز ذكرك وجوديدر
مريمدن عيسانك وجودى كبى وبر نوع ابوينك وجوديله انسانك ولادتى كبى قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب
الثالث والسبعين من الفتوحات ومنهم رجل واحد فى كل زمان لا يوجد غيره فى مقامه وهو شبه عيسى عليه
السلام متولد بين الروح والبشر لا يعلم له اب بشرى كما يحكى عن بلقيس انها تولدت بين الجن والانس فهو مركب
من جنسين مختلفين وهو رجل البرزخ به يحفظ الله عالم البرزخ دائما فلا يخلو كل زمان عن واحد مثل هذا الرجل
يكون مولده على هذه الصفة فهو مخلوق من ماء الله خلافا لما ذكر عن علم اهل الطبايع انه لا يتكون من ماء المرأة
ولد بل الله على كل شئ قدير) (وخرج على صورة البشر من اجل الله ومن اجل تمثل جبرئيل فى صورة البشر
حتى لا يقع التكوين فى هذا النوع الانسانى الا على حكم المعتاد) (وعيسى عليه السلام بشر صورتى اوزره
چقدى امى مريم اجلندن اوترى وجبرئيلك صورت بشرده تمثلى اجلندن اوترى تا كيم بو نوع انسانيده تكوين
واقع اولميه الا حكم معتاد اوزره يعنى عيسى روح اللهدر ولكن صورت بشرده ظهورى امى مريمه انتسابندن

اوتری وجبرئیلك بشر سوی صورتنده تمثلندن اوتریدر تا کیم بو نوع انسانیده تکوین واقع اولمیه الا حکم معتاد اوزره وحکمت متعارفه اوزره یعنی مریمدن نه بشر متولد اوله زیرا شول صورت که مرأه حین مواقعتده مشاهده ایدر ویاخود تخیل ایدر صورت ولدده انکچون تأثیر عظیم واردر حتی نقل اولنور که بر خاتونده بر ولد طوغدی که انك صورتی صورت بشر ایدی وجسمی حیه نك جسمی کبی ایدی پس اندن سؤال اولندقده خبر وردی که حین مواقعتده برحیه یی کورمش ایدی * پس عیسی ابی آدم صورتی اوزره ظاهر اولدی زیرا صورلك اشرفی واکرمی اللهك صورتی اوزره مخلوقه اولان صورت انسانیه در (ان الله خلق آدم علی صورته) (پس بوصورته تشریفدن اوتری الله تعالی نوع انسانیده تکوینی حکم معتاده اوزره ایتدی وانی تنزیه دن اوتری تا کیم انساندن غیری بر صورت متکونه اولمیه زیرا انسانك خلقی الله تعالی یه مخصوصدر صورت انسانیه ده متجلی اولمغله * ان الله خمر طینة آدم اربعین صباحا * پس انکچون طینة آدم تخمیر ندنصکره صورت انسانیه ده متجلی اولدی وحق تعالی مادهٔ نوریهٔ لاهوتیه ده برزخیهٔ عظمی جمعیتنك احدیتی حیثیتیله صورت انسانیه ده متجلی ایدی وآدمك طینتنی مخمر ایتدی وکذلك جبرئیل علیه السلام روح اللهی مریمك انبساطی وصدرینك انشراحی حیننده نفخ ایتمکله عیسی علیه السلام متولد اولدی صدری منشرح اولدیغی حالده وانك صورتی حسن ایدی ووجهی طلیق ومستبشر وبسام ایدی وانك اوزره بسط غالب ایدی) (فخرج عیسی علیه السلام یحیی الموتی لانه روح الهی وکان الاحیاء لله والنفخ لعیسی علیه السلام کما کان النفخ لجبرئیل والکلمة لله) (پس عیسی علیه السلام صفت حیوة ایله ظاهر اولوب موتایی محیی اولدیغی حالده چقدی زیرا تحقیق اول روح الهیدر وروح الهی برشیئك باطندن مرور ایتمز الا اول شیء حی اولور ومظهر عیسویده احیا اللهه مخصوص ایدی ونفخ عیسی ایچون ثابت ایدی نته کیم عیسی حقنده نفخ جبرئیل ایچون ثابت ایدی وکلمة اللهه مخصوصه ایدی یعنی عیسی موتایی محیی اولدیغی حالده متولد اولدی روح الهی اولمغله وآنك مظهرنده حقیقة احیا ایدن الله ایدی ونفخ عیسانك ایدی * پس عیسانك مظهرنده اولان احیا دخی محقق اولور الله محیی اولدیغی اعتباریله ومتوهم اولور عیسانك نفخنه نسبتله بروجهله ووجه آخر ایله اولدخی محقق اولور بوندنصکره ذکر اولنور نته کیم وجه آخر اعتباری اوزره عیسانك جسمی خلقنده توهم وتحقق وار ایدیکه نفخ بشر سوی صورتنده مظهر جبرئیلدن اولدی * پس جبرائیلك نفخی متوهمدر زیرا صورت بشریه ده تمثلی طریقیله نفخ ایتدی وکذلك جبرئیلك وجودی دخی وجود حقه نسبتله متوهم ومتخیلدر حقیقتده وجود ونفخ حقکدر * پس علی کلا التقدیرین جبرئیلده اولان نفخ متوهمدر وکلمه محققه در حضرت الوهیتدن فائضه در * پس عیسانك جسمی نفخ جبرئیل ایله حضرت الوهیتدن فائضه اولان کلمة اللهدن ظاهر اولدی (امدی) شویله معلوم اوله کیم کلام اکرچه کیم کثیره در حضرات حسبیله ولکن امهات ثلثه ده منحصره در بر کلمه بودر که حروف ظاهره وکونیه وملکیه وشهادیه وجسمانیه دن متحصله اولان هیئت احدیهٔ جمعیه در * پس بو اعتبار اوزره جمیع موجودات کلمات الهیه در وبر کلمه دخی بودر که حروف باطنه وملکوتیه وروحانیه دن متحصله اولان هیئت احدیهٔ جمعیه در ارواح عقول ونفوس وملائکه دن اولان موجودات ابداعیه کبی که بونلر کلمات روحانیهٔ قدسیهٔ سبوحیه در وبر کلمه دخی بودر که حقایق حروف الهیه وحروف روحیه وحروف جسمانیه بیننی جامعه اولان هیئت احدیهٔ جمعیه در وبو کلمه نوع انسانیدن اولان هر بر کاملك حقیقتیدر ولکن کملدن هر بریسنك اوزرینه مراتب مذکوره دن بر مرتبه نك حکمی غالبدر وکلمهٔ عیسویهٔ مسیحیه حقایق حرفیهٔ الهیه وحقایق حرفیهٔ روحیه حرفتی بیننده اولان جمعیتك احدیتی هیئتی ایدی وحقایق حرفیهٔ جسمانیتی اوزره حرف روحیتی غالبه ایدی وحرف روحیتی اوزره حرف لاهوت غالبه ایدی انکچون عیسی حقنده (ان الله هو المسیح ابن مریم) دیندی قائل منحرف طرفندن غلط بونندن * وجمیع کمل حروف روحیه وحروف جسمیه حقایقندن متحصله اولان کلمات اولدقلری بو نشأت بشریهٔ عنصریه ده ظهورلرندنصکره اولور کلمهٔ غیبیهٔ الهیه اولدقلری حروف غیبیه دن متحصله اولدقلریدر که انلرك اجتماعی ارواحك وجودنه سببدر وحروف غیبیه اسماء ذاتیه نك آثار وتوجهاتی اولان احکام وجوبدن عبارتدر * پس حق تعالی اول اسماء ذاتیه اولان حروف حیثیتیله مرتبهٔ الوهیتده تجلی ایتدکده انلرك مقابله سنده مؤثر فیها اولان اعیان حروفیله که

حقایق اعیانك قابلیاتیدر انلرك بینلرنده اجتماع واقع اولورکه اول حروف غیبیه حروف اعیان قابله ده متعینه در * پس اکر حکم حروف غیبیه دن هر بر حروفك مقابله سنده اولان عین قابله حروفیله مقارنت ایتدکده کلمهٔ غیبیه متحصله اولور واما مرتبهٔ الوهیتده اولان جمیع اسماء ذاتیه حروفی مؤثر فیها اولان جمیع اعیان قابله حروفیله مجتمعه اولدقده کلمهٔ الهیهٔ کلیهٔ جامعه اولور * پس اول مرتبه ده جمیع حروفك تألیفندن متحصله اولان صورت عیسی روحیتنك حقیقتی اولان کلمه در انکچون (وکلمته القاها الی مریم) دیدی وبروجه دخی بودرکه حروف اصلیهٔ الهیه حقك اشیایه تعلقندن عبارتدر اشیانك وحدانیتی اوزره اولدقلری حیثیتیله وبونلر مفاتیح اولدرکه انلردن مفاتیح غیبله تعبیر اولنور انلر اسماء ذاتیه وامهات شؤون اصلیه درکه ماهیات انلرك لوازمندندر وتعریفاتلرینك تعلقی نتایجندندر وانسانده بونلرك نظیری تصور نفسانیٔ انسانیدر انسان کندی ذهننده عالم اولدیغی صورلك تعیناتندن اول وبونلر تصرفات مفرده درکه ترکیب معنوی وذهنی وحسیدن خالیه در واول تعقلده اشیا بری برینك عینیدر وتعقل ثانی عرصهٔ علم ذاتیده امتیاز نسبی حیثیتیله متعینه اولان ماهیاتك تعقلیدر وبو حضرت ارتسامدرکه اکابر محققین وحکمادن متأهلین اکا اشارت ایدرکه اشیا نفس حقده مرتسمه در وبو مرتبه حروف غیبیه نك ایکنجی مرتبه سیدر * پس ماهیتنك لوازمندن انك افرادی حیثیتیله حضرت علمیه ده انك تعقلی حرف عیسی ومعنویدر وبو اعتبار اوزره عیسانك روحیتی حقیقتی کلمهٔ الهیه در (وکلمته القاها الی مریم) واول ماهیت اوزره مفاض اولان وجودك انبساطندن اول ماهیتك تعقلی انك لوازمیله کلمهٔ غیبیهٔ معنویه در وماهیتك لوازمندن اول وجودك اکا اتصالی تقدمنك تعقلی اعتباریله ماهیت حروف وجودی اولور ووجودك ماهیت اوزره ولوازم کلیه سی اوزره انبساطی اعتباریله ماهیت کلمهٔ وجودیه اولور * پس بو اعتبار اوزره جمیع موجودات کلمات الهیه اولور) (فکان احیاء عیسی للاموات احیاء محققا من حیث ما ظهر عن نفخه) پس اموات ایچون عیسانك احیاسی احیای محقق ایدی انك نفخندن احیانك رأی عینده ظهوری وحصولی حیثیتیله پس احیانك اکا اضافتی عرفا وعادتا جائزدر حسك شهودیله وتحقق دخی جائزدر زیرا انك هویتی هویت حقدر واول دخی لاهوت وروحیت وصورت جسمیه نك احدیتیدر * پس نفخ اکا اضافت اولنور انك هویت لاهوتیتی اعتباریله کما ظهر هو عن صورة امه نته کیم عیسی علیه السلام ولادت اولادده حکم معتاد اوزره انسی مریم صورتندن ظاهر اولدی ونته کیم انك امی طرفندن جسمنك خلقیتی محقق اولدی زیرا ماء مریم محقق ایدی * پس عیسی ایچون احیاء اموات دخی محققدر انك نفخندن احیانك ظهوری حیثیتیله وبو وجهله عیسی مریمه مضاف قلنور روا کا نسبت اولنور * پس انك حقنده عیسی بن مریم دینلور پس احیا ایچون نافخه اولان صورت عیسویه یه احیانك اضافتی دخی بویله در یعنی احیاء محققدر واحیا اکا نسبت اولنور) (وکان احیاؤه ایضا متوهما انه منه وانما کان من الله) (وفی بعض النسخ لله (فجمع) ای عیسی الاحیاء المحقق والمتوهم لحقیقته) وفی بعض النسخ بحقیقته (التی خلق علیها کما قلناه انه مخلوق من ماء متوهم وماء محقق) وایضا عیسی علیه السلامك احیاسی اندن اولدیغی متوهم ایدی بلکه احیا حقیقتده اللهدن ایدی زیرا فاعل حقیقی وصفات کمالیه صاحبی اللهدر * پس عیسی احیای محقق ایله احیاء متوهمی جمع ایلدی آنك شول حقیقتی که جسمی آنك اوزره مخلوقدر اقتضا ایتدیکندن اوتری نته کیم بزانی ذکر ایتدکه تحقیق عیسی ماء متوهمدن وماء محققدن مخلوقدر) (ینسب الیه الاحیاء بطریق التحقیق من وجه وبطریق التوهم من وجه) (بو قول فجمع قولنی بیان ایدر یعنی احیا عیسایه من وجه تحقیق طریقیله نسبت اولنور ومن وجه توهم طریقیله یعنی وقتا کیم عیسی علیه السلامك جسمی خلقی ماء متوهمدن اولدیسه پس اول تحقق وتوهم انك فعلندن ظاهر اولدی واکا احیا طریق تحقیق وطریق توهمله نسبت اولنور زیرا انك فعلی انك تکوینی اصلنك فرعیدر وحق تعالی عبارت قرآنیه ده کلا الوجهین اعتبار ایلدی زیرا ایکی وجه معا خلقیهٔ اصلیه سنك مقتضاسندندر) (فقیل فیه) (ای فی حق عیسی علیه السلام) (من طریق التحقیق ویحیی الموتی وقیل فیه من طریق التوهم فتنفخ فیه فیکون طیرا باذن الله (فالعامل فی المجرور یکون لا ینفخ ویحتمل ان یکون العامل فیه تنفخ (فیکون طیرا من حیث صورته الجسمیة الحسیة) (پس من طریق التحقیق

عیسانك احیاسی حقنده دینلدی یعنی الله تعالی ویحیي الموتی دیدی یعنی عیسی موتایی احیا ایدر * پس الله تعالی احیا موتایی اکا اسناد ایلدی ومن طریق التوهم آنك احیاسی حقنده دینلدی یعنی الله تعالی (فینفخ فیه فیکون طیرا باذن الله) دیدی پس مجرورده یعنی باذن الله قولنده عامل یکون قولیدر تنفخ قولی دکلدر ومحتملدرکه مجرورده عامل تنفخ قولی اوله پس تقدیر بویله اوله فیکون طیرا من حیث صورته الجسمیة الحسیة یعنی طیندن عیسانك مصنوعی اولان شیٔ صورت جسمیهٔ حسیه‌سی حیثیتیله طیر اولور صورت روحیهٔ حقیقیه‌سی حیثیتیله دکلدر زیرا عیسی علیه السلام ماء محققدن وماء متوهمدن مخلوق اولوب امی مریم اجلندن وجبرئیلك صورت بشرده تمثلی اجلندن اوتری صورت بشرده ظاهر اولمغله آنك فعلی براعتبار ایله محققدر وبراعتبار ایله متوهمدر واول شیئك صورت جسمیهٔ حسیه‌ده ظهوری عیسانك صورت حسیه‌ده ظهورندن اوتریدر * پس آنك فعلی اولان طیرده دخی تحقق وتوهم موجود اولمغله طیرك تکونی جمیع وجوه ایله محقق دکلدر والا انده توهم اولمق لازم کاور * پس محقق طیر اولدیغی صورت صورت جسمیهٔ حسیه‌سی حیثیتیله‌در یعنی بحسب الصورة طیر اولور واما صورت حسیه وصورت روحیهٔ حقیقیه‌نك جمعیتی واحدیتی اعتباریله توهمسز تحقق اوزره طیر دکلدر انکچون شیخ رضی الله عنه (فیکون طیرا من حیث صورته الجسمیة الحسیة) دیدی وعیسی علیه السلام دخی انکچون (انی اخلق لکم من الطین کهیئة الطیر) دیدی کاف تشبیه ایله ایراد ایتدی (وانی اخلق لکم من الطین کهیئة الطیر) دیمدی (اصدی) باذن الله قولنده یکون قولی عامل اولمق جائزدر وتنفخ قولی دخی عامل اولمق جائزدر ولکن شیخ رضی الله عنه وجه اولی ترجیح ایلدی پس تقدیر بویله اولور فتنفخ فیه ای فی الشبح المصنوع من الطین فیکون الشبح المنفوخ فیه باذن الله طیرا) پس طیر حقنده انشاء عیسی متوهمدر زیرا عیسانك نفخی قتنده منفوخ فیه اولان شبح باذن الله طیر اولدی * پس منفوخ فیه اولان شیئك طیر اولمسنه سبب اولان اذن الله وامر الله اولدی نفخ عیسانك نفخی دکلدر وطیرك تکوینی عیسادن اولدی بلکه عیسادن اولان انجق نفخ ایدی ووجه محتمل اوزره باذن الله قولنده عامل فتنفخ اولدقده پس تقدیر بویله اولور فتنفخ فیه باذن الله فیکون طیرا من حیث صورته الجسمیة الحسیة پس منفوخ فیه اولان شیئك طیر اولمسنه سبب اولان باذن الله عیسانك انده نفخیدر * پس طیرك خلقی عیسانك باذن الله نفخندن اولدی وعیسایه نفخ ایچون اولان اذن الهی پس حقك اکا تمکیننندن عبارتدر یعنی عادت ایچون خارق اولان فعلی ایجادا تمکنه اکا قوت اعطاسندن عبارتدرکه کیف مایشاء فاعل اوله واندن صادر اولان فعل عرف عادیده اللهدن غیری براحده مضاف اولمیه وحقك اکا تمکینی اسماء ذاتیه‌نك آثار وتوجهاتندرکه عیسی انلر ایله متحقق اولوب انلرك آثاری جمعیتیله ظاهر اولدی وعیسایه الله تعالینك تمکینی انك عین ثابته‌سی وصورت معلومیه‌سی حیثیتیله اولان استعداد خاصی سببیله‌در * پس عیسادن صادر اولان احیا وخلقده تحقق وتوهم جهتی جمع اولدی نته کیم تحقق وتوهم جمع اولدی شول شیئده که عیسانك جمعیتی انده مخلوقه اولدی (کل یعمل علی شاکلته) (وکذلك تبرئ الاکمه والابرص وجمیع مانسب الیه والی اذن الله واذن الکنایة فی مثل قوله باذنی وباذن الله) (وکذلك حق تعالینك عیسی علیه السلام یبرئ الاکمه والابرص قولی تحقق وتوهم اوزره‌در وخوارق عادتدن عیسایه واذن اللهه ودخی باذنی وباذن الله قولی مثلنده اذن کنایه نسبت اولنان شیئك جمیعسی تحقق وتوهم اوزره‌در) (فاذا تعلق المجرور بتنفخ فیکون النافخ مأذونا له فی النفخ ویکون الطائر عن النافخ باذن الله) (پس حقکم مجرورکه باذن الله قولیدر تنفخ قولنه متعلق اولسه پس نافخ نفخده مأذون له اولور وطائر باذن الله نافخدن حاصل اولور وبو تحقق جهتیله اولان وجه‌در) (واذا کان النافخ نافخا الا عن الاذن فیکون التکوین) (وفی بعض النسخ التکون) (للطائر طائرا باذن الله) (وحقکم نافخ که عیسی علیه السلامدر اذن الهیسز نافخ اولسه * پس طیر صورتی اوزره مخلوق اولان شیٔ باذن الله طائر اولور وتکوین طائر ایچوندر یعنی لا عن اذن نافخك نفخی قتنده طیر باذن الله کندی نفسندن متکون اولور * پس عیسی توهم جهتیله خلق ایدرکه انك نفخی قتنده طیرك باذن الله کندی نفسندن تکوینیدر وحقیقتده انك خالقی حق اولورکه شیئك تکوننه اذن ویردی وبو کلامده تقدیم وتأخیر واردر وتقدیم بویله اولور (فیکون طائرا باذن الله التکوین والتکوین للطائر * پس التکوین قولی مبتدا اولور وللطائر قولی خبر اولور

کانه شیٔ مصنوع باذن الله طائر اولدقدنصکره تکوین طائر ایچون اولدیغنی بیان ایدرکه عیسی ایچون دکلدر ودخی حقك ارادت ذاتیه‌سنك تقاضاسی اوزره حق ایچون دکلدر بلکه نفخك وجودی قتنده اول شیئك تکوننه قابلیتی واستعدادی حسبیله تقاضا ایتمکله حق تعالی اکا تکون ایچون اذن ویروب اکا اعطاء وجود ایتمکله متکون اولور * پس تکونی طلب ایتمکله اذن الهی قتنده تکوین انکچون اولور وحق تعالی اکا اذن ویروب اعطاء وجود ایتدیکی اعتباریله تکوین حق ایچون اولور زیرا نفخك وجودی قتنده شیئك کندی نفسندن تکونی اذن الهی‌یه متوقفدر وجائزدرکه التکوین قولی فیکون قولنك اسمی اوله وللطائر قولی خبر اوله وطائرا قولی ایچون فعل مقدر اولهکه فیکون قولی اکا دلالت ایدر * پس تقدیر بویله اولور فیکون التکوین للطائر ویکون الشیٔ المصنوع طائرا باذن الله) (فیکون العامل عند ذلك تکون) (پس بو اعتبار قتنده مجرورده عامل تکون قولی اولور) (فلولا ان فی الامر توهما وتحققا ما قبلت هذه الصورة هذین الوجهین بل لها هذان الوجهان لان النشأة العیسویة تعطی ذلك) (پس اکر تحقق امرده یعنی عیسانك خلقنده جبرائیل طرفندن توهم ومریم طرفندن تحقق اولمیدی بو صورت عیسویه وجهینی قبول ایتمزدی یعنی آنك فعلنده توهم وتحقق ظاهر اولمزدی بلکه بو صورت ایچون وجهان حاصلدر زیرا نشأت عیسویه توهم وتحققدن منتشئه اولمغله توهم وتحقق اعطا ایدر ویاخود اکر عیسانك خلق امرنده توهم وتحقق اولمیدی بو صورت یعنی فتنفخ فیه فیکون طیرا باذن الله صورتی بو وجهینی قبول ایتمزدی یعنی مجرور اولان باذن الله قولی یکون قولنه متعلق اولمق جوازیله تنفخ قولنه متعلق اولمق جوازی قبول ایتمزدی بر وجهی قبول ایدردی ولکن بو صورت ایچون وجهان حاصلدر زیرا نشأت عیسویه توهم وتحقق اولان وجهینی اعطا ایدر * پس انك حالی اوزره اولان انك فعلنی بیان ایدر آیتکه حالنك صورتیدر وجهینی قبول ایتدی) (وخرج عیسی من التواضع الی ان شرع لامته ان یعطوا الجزیة عن ید وهم صاغرون) (ای منقادون ومتواضعون وعیسی علیه السلام امی حالندن تواضعدن شول مرتبه ایله ظاهر اولدی که تواضعی اکا منتهی اولدی که امتنه شرع ایلدی که جزیه‌یی یدلرندن ویره‌لر وحالبوکه انلر متواضعون ومنقادوندر یعنی منقادین اولدقلری حالده جزیه‌یی ویره‌لر وخصوم ایله مخاصمه ایتمیه‌لر وعیسانك امی حالندن متولد اولان تواضع ایله آنك خروجی وآنك امتنه اعطاء جزیه‌یی شرع ایتمسی نشأت اولی‌ده رسالت تشریعیه ایله بعثتی ومشرع اولدیغی حالده امتنه احکام شرعیه‌یی تقریر ایتدیکی زمانده‌در نشأت ثانیه‌ده امی حالیله نزول ایتمز امی حالنده متولد اولان بعض صفاتی که جمعیت محمدیه‌دن انی آیقه‌درازاله ایتمکچون اخلاق الهیه وصفات محمدیه ایله نزول ایدر والا محمد علیه السلامك شریعت جامعهٔ کلیه‌سی دائره‌سنه داخل اولمزدی وعیسی علیه السلام نشأت ثانیه‌ده دجال ایله محاربه ایدوب انی قتل ایتمسی کرکدر * پس امی حالندن متولد اولان تواضعله نشأت ثانیه‌ده نزولی وامتنه اعطاء جزیه‌یی امر ایتمسی قتنده‌در واخلاق محمدیه ایله نزولی ودجال ایله محاربه ایدوب آنی هلاك ایتمسی قتنده‌در اکر تواضع ایله نزول ایدیدی دجالی قتل ایده‌مزدی وکذلك نزول ایتدکده شریعت مجدده ورسالت مستقله ایله نزول ایتمز صاحب شرع وناموس ووالی دین مأنوس اولان رسول علیه السلامك شریعت جامعهٔ کلیه‌سیله متشرع اولدیغی حالده واحکام شرع محمدیه‌یی محیی ومجری اولدیغی حالده ولایتیله ودین محمدی‌یه تبعیتیله نزول ایدر وخلافتی جهتیله اجتهاد ایله مقرره اولوب اختلاف اوزره اولان بعض احکامی رفع ایدرکه عهد رسولده رسول علیه السلام اول احکام اوزره دکل ایدی واحکامك بعضیسنی رفع ایتمسی خارج شرع محمدی دکلدر زیرا عیسی علیه السلامك جمعیت محمدیه مقامنه نسبتنك صحتی ذوقا وحالا جمعیت محمدیه‌یه دخولیله وانك احکامیله انصباغیله‌در وحق تعالی انکله بو شریعتك احکامنی وحکامی دولتنی ختم ایدر قال الشارح داود القیصری انما قال شرع لامته علی صیغة الماضی والمشرع لها رسول الله صلی الله علیه وسلم لانه حین نزوله من السماء لابد ان یقرر امر الجزیة کما شرع علیهم رسول الله صلی الله علیه وسلم فهو بمعنی المضارع ومثله قوله تعالی (ونادی اصحاب الجنة اصحاب النار) ای ینادی فی الاخرة وذلك لان ما هو ثابت فی علم الله ان یکون فهو بمنزلة ما کان وتحقق وقال خرج فی غایة التواضع الی ان یشرع لامته ای یقرر حکم الشریعة المحمدیة لامته عند نزوله ان یعطوا الجزیة عن ید وهم صاغرون) (انتهی کلامه * پس شارح مذکور شرع لامته قولنی مضارع معناسنه اخذ ایدوب دیرکه

نشأت ثانیه‌ده عیسانك نزولی زماننده امی حالندن متولد اولان تواضعندن آنك امتی اولان قوم نصارایه
جزیه‌یی شرع ایدر رسول علیه السلام انلره شرع ایتدیکی کبی ولکن عیسی علیه السلام نشأت ثانیه‌ده امت
محمدیه‌نده نزول ایتدکده اول وقتده موجود اولان قوم نصاری انك امتی اولمزلر وانك شریعتنده اولمزلر تا کیم
تواضع ایچون انلره کندی امتی اولدقلری ایچون اعطاء جزیه‌یی امر ایلیه وانك شرع سابقی شرع رسول ایله
منسوخ اولمق کرکدر تا کیم نشأت ثانیه‌ده اندن بقیه قاله وعیسی دخی سابقا نبوت ورسالتی جهتیله مستقلا
آنك امتی اولان قوم بیننده تشریع ایله ظاهر اوله ودخی امت محمدیه بیننده شرع محمدیله ولی تابع ظاهر اوله بو امر
محالدر شیخ رضی الله عنهك مرادی مبعث محمدیدن مقدم عیسی مبعوث اولدیغی حینده امی مریم حالندن اوتری
تواضع ایله ظاهر اولوب تواضعندن اوتری امتنه اعطاء جزیه‌یی امر ایتدیکن وامی حالی کندیسنده وامتنده
ساریه اولدیغن بیان ایتمکدر)(وان احدهم اذا لطم فی خده وضع الخد الاخر لمن لطمه ولا یرتفع علیه ولا یطلب
القصاص منه)(وعیسی علیه السلام امتنه شرع ایلدی که تحقیق انلردن بریسی هر قنغیکم خدنده لطم اولنسه
یعنی طبانجه ایله یوزینه اوراسه انی طبانجه ایله اوران کمسنه‌یه خد اخری وضع ایدردی که اکا دخی طبانجه اوره
ودخی انك اوزره مرتفع اولمزدی یعنی کندی غلبه ایدوب اخذ انتقام ایتمزدی ودخی شرعا اندن قصاص طلب
ایتمزدی)(هذا له من جهة امه اذ المرأة لها السفل فلها التواضع لانها تحت الرجل حکما وحسا) پس عیسانك
تواضعله ظهوری وامتی بیننده تواضعله وعدم ترفع ایله حکم وشرع ایتمسی اکا امی مریم جهتندندر زیرا مرأه
ایچون جانب سفل ثابتدر * پس انکچون تواضع ثابتدر زیرا مرأه رجل تحتنده‌در حکما وحسا * پس حکما
رجلك تحتنده اولدیغی (الرجال قوامون علی النساء) قولی کبیدر وللرجال علیهن درجة وللذکر مثل حظ
الانثیین)کبی ومرأه‌نك شهادتی رجل واحدك شهادتی اولدیغی کبیدر وحسا رجلك تحتنده اولدیغی ظاهردر
پس عیسانك جسمیتنده ماء مریم محقق اولمغله احوال جسمانیه‌سنده صفات انفعالیه غالبه ایدی نته کیم
اناثده حکما وحسا اولان تسفلدن صفات انفعالیه غالبه‌در زیرا ماء مریم محققدر ماء متوهم اولان ماء جبرئیل
اوزره غالبدر)(وما کان فیه من قوة الاحیاء والابراء فمن جهة نفخ جبرئیل علیه السلام فی صورة البشر
فکان عیسی علیه السلام یحیی الموتی بصورة البشر ولو لم یأت جبرئیل فی صورة البشر واتی فی صورة غیرها من
صور الاکوان العنصریة من حیوان او نبات او جماد لکان عیسی علیه السلام لا یحیی الموتی الا حین یتلبس
بتلك الصورة ویظهر فیها) وشول شیئ که احیاء اموات وابرا اکمه قوتندن عیساده ثابت ایدی پس جبرئیل علیه
السلامك بشر صورتنده تمثلی حالنده اولان نفخی جهتندن ایدی زیرا حیات ارواح ایچون ذاتیه‌در زیرا انلر
انفاس رحمانیه‌در وجملهٔ اسماء لاهوتیه‌در احیا وابرا انلرك خصایصندندر پس عیسی علیه السلام موتایی احیا
ایدردی صورت بشر ایله متلبس اولدیغی حینده زیرا عیسانك صورتی شول صورتك نتیجه‌سیدر که جبرئیل انی
مریمه نفخ ایدوب القا ایتدکده اول صورتده متمثل ایدی انکچون مادهٔ ولد والدن منفعل اولدیغی حینده اخلاق
وهیأت نفسانیه‌دن والدا اوزره غالب اولان شیئ ولدا اوزره غالب اولور واکر جبرائیل علیه السلام نفخ ایچون
مریمه صورت بشرده کلمیدی وصورت بشردن غیری حیوان ونبات ویا جماد صورندن اولان الوان عنصریه
صورندن بر صورتده کلسیدی البته عیسی علیه السلام موتایی احیا ایتمزدی الا اول صورت ایله متلبس
اولدیغی حینده وانده ظاهر اولدیغی حینده زیرا احیاء عیسی روح امیندر پس احیا ایتمز الا متلبس وظاهر
اولدقده شول صورتده که جبرائیل علیه السلام کلمه‌یی مریمه القا ایتدکده اول صورتده متمثل ایدی (ولو اتی
جبرئیل بصورته النوریة الخارجة عن العناصر والارکان اذ لا یخرج عن طبیعته)(واکر جبرئیل علیه السلام
سدرة المنتهاده اولان آنك صورت نوریهٔ طبیعیه‌سیله کلیدی که اول صورت عناصر وارکاندن خارجه‌در *
زیرا جبرائیل علیه السلام طبیعت نوریه‌سندن چقمز وسدره‌ده اولان صورت معینه‌سندن ما فوقه تجاوز ایتمز
زیرا کندیسنك صورت اصلیه‌سی که عنصریه‌دکلدر طبیعیه ونوریه‌در فلك ثامن ایله سابعك بیننده‌در پس
اول صورت اصلیه‌سیله مقامنده ظاهر اولور ما فوقنده اولان صور نوریهٔ الهیه وصور اسمائیه‌یه تجاوز ایتمز *
پس آنك سلطنتی تحتنده اولان جمیع صور عنصریاتده متمثل اولور زیرا جبرئیل سلطان عناصردر * آنك
فوقنده واردرکه سموات سبعنك وانلرك ما تحتی اولان جمیع عنصریات صورنده ظاهر اوله صور عنصریاتدن

هر قنغی صورتده دیلرسه موطن ومقام حسبیله وهر مقام اهلنك استعدادی حسبیله که آنلره ظاهر اولور
لکان عیسی لا یحیی الموتی الا حین یظهر فی تلك الصورة الطبیعیة النوریة لا العنصریة مع الصورة البشریة
من جهة امه)(عیسی موتایی احیا ایتمزدی الا صورت طبیعیهٔ نوریه‌ده ظاهر اولدیغی حینده امی مریم
طرفندن صورت بشریه ایله تلبسی جهتیله احیا ایتمزدی زیرا آنك احیا ایتمسی جبرئیلك حین نفخده اولان
صورتیله ظهوری حیثیتیله‌در پس جبرئیلك صورت طبیعیهٔ نوریه‌سیله ظاهر اولمجق احیا ایده‌مزدی پس
احیاقتنده اکا لابددر که جبرئیل جهتندن وامی جهتندن آنك اصلی اولان صورتیله ظاهر اوله تا کیم
بالکلیه طبیعتندن وصورت انسانیه‌سندن خارج اولمیه وبو تقدیر اوزره بو کلامده تقدیم وتأخیر جائزدر که اولا
یخرج عن طبیعته قولی مع الصورة البشریة من جهة امه قولنك تلونده واقع اوله وکلامه علت واقع اوله
ای لکان عیسی لا یحیی الموتی الا حین یظهر فی تلك الصورة الطبیعیة النوریة لا العنصریة مع الصورة
البشریة من جهة امه (اذ لا یخرج عن طبیعته فکان یقال فیه عند احیائه الموتی هو لا هو وتقع الحیرة فی النظر
الیه) پس عیسی علیه السلام جبرئیل طرفندن مستفاد اولان صورت طبیعیهٔ نوریه ایله امی مریم طرفندن
مستفاد اولان صورت بشریه ایله ظاهر اولدقده احیاء موتی قتنده آنك حقنده دیلوردی که عیسی درامی
مریم جهتندن اولان صورت بشریه‌سیله عیسی دکلدر صورت طبیعیهٔ نوریه‌سیله که جبرائیل جهتندن
مستفاده‌در پس صورتیندن بریسیله مستقلا آنك اوزره حکم اولنمزدی واکا نظر ایدن ناظرده حیرت واقع
اولوردی زیرا صورت بشریه‌یه نظر ایتدکده عیسادر دیر وصورت نوریهٔ طبیعیه‌یه نظر ایتدکده عیسی دکلدر
دیر ماهذا بشرا ان هذا الا ملك کریم)(کما وقعت فی العاقل عند النظر الفکری اذا رأی شخصا بشریا من البشر
یحیی الموتی وهو)(وفی بعض النسخ وهذا)(من الخصائص الالهیة احیاء النطق لا احیاء الحیوان بقی الناظر
حائرا یری الصورة بشرا بالاثر الالهی)(یعنی عیسایه نظر ایتمکده حیرت واقع اولوردی نته کیم عاقلده نظر
فکری قتنده حیرت واقع اولدی نیجه‌کیم عاقل بشردن شخص بشری کورسه که موتایی احیا ایدر احیاء
نطق ایله احیای حیوان ایله دکل وحالبوکه احیای موتی خصایص الهیه‌دندر ناظر اولان عاقل حائر اولدیغی
حالده باقی قالور زیرا صورت بشری کوردی که اثر الهی ایله متلبس اولوب ظاهر اولدی یعنی عقلا نظر فکریلری
حسبیله بر شخص بشری کورسه‌لر که خصایص الهیه‌دن اولان احیاء موتی ایله ظاهر اولوب موتایی نطق ایله
احیا ایده یعنی قم حیا بالله او باذن الله او باسم الله دیوب نطق ایتمکله موتی دخی نطقله ودعا ایله حی اولوب ناطق
اولورلر ومیت دخی اکا جواب ایدر آنی تکلیم ایتدیکی شیده یعنی میتی نه شیئدن اوتری سوبلندیسه اکا جواب
ایدر ودعوتنه دخی ابیك ایله اجابت ایدر پس میتی نطق ایله احیا ایتدیکی کبی میت دخی نطقله حی اولور
پس انی احیا ایدر انجق ناطق اولدیغی قدر حیوة ایله که نطق ایدوب نه حالت اولی‌سنه رجوع ایدر احیاء
حیوان ایله احیا ایتمزکه ماشی وآکل اوله و بر عمر مقداری حی وباقی قاله نته کیم خبرده احیاء عیسی قصه‌سنده
وارد اولدیکه عیسی علیه السلام نطقیله سام بن نوحی احیا ایتدی پس نبوتنه شهادت ایدوب نه حالت اولی‌سنه
رجوع ایتدی یعنی ناطق اوله جق قدر حیات آنده ظاهر اولدی پس احیاء نطق جمادلك نطقی ایچون جمادلك
احیاسی کبیدرکه انطاق اولندقده نه صورت جمادیتی اوزره‌در * پس ناطق اولان میتك حیاتی دخی بویله‌در
پس عقلا متحیر اولورلر که صورت بشری اثر الهی ایله متلبس اولوب احیاء اموات ایله ظاهر اولور وشخصا بشریا
دیدکد نصکره من البشر دیدی زیرا بشر اولمیان ملك بشری صورتنده متمثل اولوب احیاء موتی ایتسه عقلا
انده متحیر اولمزلر زیرا حیات ارواح ذاتیه‌در وعقلا شخص بشر بدن احیاء موتایی کوردکلرنده متحیر اولدقلری
عیسی ایچون احیاء اموات ایتدکده متحیر اولدقلریدر یحیی الموتی جمله‌سی رأی قولی ایچون مفعول ثانیدر
وهو من الخصایص الالهیة قولی عامل ایله معمول بیننده توسط ایتدی)(فادی بعضهم فیه الی القول بالحلول
وانه هو الله بما احیی به الموتی)(پس عیسی احیاء موتی ایله ظاهر اولدقده آنك حقنده ناظرلرندن بعضیسنك
نظری حلول قولنه مؤدی اولدی یعنی الله تعالی عیسانك صورت بشریه‌سنه حلول ایتدی وعیسی اللهدر
دیدیلر زیرا موتایی احیا ایلدی واحیاء اموات خصایص الهیه‌دندر پس احیاء امواتی الله تعالی‌یه نسبت ایتدیلر
عیسانك صورتنده حلول ایتدیکی حالده بو تقدیر اوزره ادی قولینك فاعلی محذوف اولور * وبعضهم قولی فاعل

محذوف ایچون مضاف الیه اولور رفاعلك مقامنه اقامت اولنمغله مرفوعدر ای فادّی نظر بعضهم فیه الی القول
بالحلول وادّی قولنك فاعلی نظر فکری اولوب بعضهم قولی نصب ایله مفعول اولمق دخی جائزدر* ای فادّی
النظر الفکری بعضهم فیه الی القول بالحلول)(ولذلك نسبوا الی الکفر وهو الستر لانهم ستروا الله الذی احیی
بصورة بشریة عیسی)(وبوندن اوتری حلوله قائل اولان بعض کفره نسبت اولندیلر وکفر ستردر* زیرا تحقیق
آنلر موتایی احیا ایدن الهی عیسانك صورت بشریه سیله ستر ایتدیلر وتوهم ایتدیلر که الله تعالی اول صورتنه
حلول ایتدی وبو صورت آنك صورت حقیقیه سیدر پس عیساده وجمیع مظاهرده تجلی عالمله متجلی اولوب
ظاهر اولان حق تعین عیسویه یه حصر ایدوب انکله ستر ایتدیلر وتعین جهتیله الله عیسادر دیدیلر* وبو قول
نسطوریه اوائلنك قولیدر)(فقال تعالی لقد کفر الذین قالوا ان الله هو المسیح بن مریم فجمعوا بین الخطاء والکفر
فی تمام الکلام کله لا بقولهم هو الله ولا بقولهم ابن مریم)(پس الله تعالی آنلری کفره نسبت ایدوب (لقد کفر
الذین قالوا ان الله هو المسیح بن مریم) دیدی یعنی تحقیق کافر اولدیلر شول ارباب نظر که آنلر ایتدیلر که تحقیق
اللهك هویتی مسیح بن مریمدر* پس آنلر کلامك تمامی کاینده خطا ایله کفر بیننی جمع ایتدیلر کلامك
اجزاسنده که هو الله قوللریدر ودخی ابن مریم قوللریدر انکله خطا ایله کفر بیننی جمع ایتمدیلر یعنی ان الله هو
دیمکله خطا ایله کفر بیننی وان الله هودیوب عیسانك هویتنی اللهه حمل ایتمکله زیرا هویت عیسی جمیع عالمك
هویتیله وجود ایله متجلی اولان اللهك هویتیدر ودخی ابن مریم دیمکله خطا ایله کفر بیننی جمع ایتمدیلر* زیرا
عیسی ابن مریمدر* بلکه حق مسیح بن مریمك هویتنه حصرا یتمکله وآنده اللهك حلولنی توهم ایدوب*
هویة اللهی ابن مریم صورتنده علی التعیین وضع ایتمکله خطا ایله کفر بیننی جمع ایتدیلر پس حقی آنده وضع
ایتمکله مخطی اولورلر وعیسانك بشریتی صورتیله حقی ستر ایتمکله کافر اولورلر زیرا جناب وحدت حق حقك
وجودندن غیری وجود مستقل ایله برشی موجود اولوب حقك اکا حلولندن وانکله مقید ومحصور اولمسندن
منزهدر)(فعدلوا بالتضمین من الله من حیث احیی الموتی الی الصورة الناسوتیة البشریة بقولهم ابن مریم
وهو ابن مریم بلاشك فتخیل السامع انهم نسبوا الالوهیة المصورة وجعلوها عین الصورة وما فعلوا بل جعلوا
الهویة الالهیة ابتداء فی صورة بشریة هی ابن مریم ففصلوا بین الصورة وبین الحکم) بو کلامده تقدیم وتأخیر
جائزدر ای فعدلوا من الله الی الصورة الناسوتیة البشریة بالتضمین من حیث احیی الموتی یعنی دیمك اولور*
پس حلوله ذاهب اولان قوم نصارانك بعضی ابن مریم قوللریله اللهدن صورت ناسوتیه بشریتنه عدول
ایتدیلر ابن مریم صورتنده اللهی تضمین ایتمکله ابن مریم مظهرنده الله تعالی موتایی احیا ایتدیکی حیثیتله
ویاخود ابن مریم احیا ایتدیکی حیثیتله پس صورت بشریه عیسویه دن احیا ظاهر اولمغله اللهی آنده تضمین
ایتدیلر والوهیت مطلقه دن تضمینا لا تصریحا عدول ایدوب الوهیتی آنده حصر ایتدیلر وابن مریمدر دیدیلر*
وحال بوکه عیسی بلاشك ابن مریمدر پس سامع تخیل ایتدیکه تحقیق حلول ایله قائل اولنلر الوهیتی صورت
عیسویه یه نسبت ایتدیلر وآنی عین صورت ایتدیلر که عیسی ایچون اولان صورت بشریه در وحالبوکه انلر
الوهیتی صورتنه نسبت ایدوب انی عین صورت ایتمدیلر بلکه هویت الهیه یی ابتداء صورت بشریه ده حصر
ایتدیلر که اول صورت ابن مریمدر پس انلر صورت مسیحیه عیسویه بیننده اول صورت اوزره الهیله اولان حکم
بیننی فصل ایتدیلر شول هو ایله که فصل ایچوندر صورتی عین حکم ایتدیلر یعنی انلر صورت مسیح اوزره حکم
ایدوب اول صورتی عین حکم ایتدیلر وجائزدر که حکم بونده محکوم علیه معناسنه استعمال اولنه زیرا الوهیتله
آنده الله محکوم علیهدر ومسیح محکوم بهدر یعنی صورت مسیحیه بیننده اول صورتله محکوم علیه بیننده که
اللهدر کلمهٔ هو ایله فصل ایتدیلر وناسوتی هویته حمل ایتدیلر اللهی هویتله موضوع ایدوب صورتی اکا حمل
ایتمکله بو خصوصده انلر صورت عیسویه یی عین محکوم علیه که اللهدر ایتمدیلر پس هویت الهیه یی تحدید ایتدیلر
وانی ناسوتدن صورت معینه ده حصر ایتدیلر وحالبوکه الله بر صورتده محصور دکلدر پس حصری موهوم
اولان عبارتده خطا ایتدیلر زیرا سامع فهم ایتدی که آنلر دیرلر که ان الله هو صورة عیسی وحال بوکه آنلر فصل
وفرق ایتدیلر ودیدیلر که ان الله فی صورة عیسی پس دیمك اولور که الله عیسی ابن مریم صورتنه حلول ایتدی
پس آنلر خطا ایله کفر بیننی جمع ایتدیلر باذن الله هو المسیح دیمکله زیرا عیساده هیئت الهیه یی انکله ستر ایتدیلر

وحصر ایتدیلر که الله عیساده در ودخی ابن مریمدر دیمکله وقد کان الحق عین الکل غیر محدود ولا محصور ولا فی
البعض بل هو مطلق فی ذاته عن کل قید واطلاق لا معه احد غیره حتی یکون محلا له ویدخل هو فیه بالحلول
ولا وجود سواه حتی یقیده ویجعله محصورا)(لما کان جبرئیل فی صورة البشر ولا نفخ ثم نفخ ففصل بین الصورة
والنفخ وکان النفخ من صورة فقد کانت ولا نفخ فما هو النفخ من حدها الذاتی)(یعنی هویت الهیه یی صورت
بشریه ده محلول ایتدیلر پس صورت ایله حکم بیننی فصل ایتدیلر نته کیم جبرئیل علیه السلام بشر صورتنده
ایدی مریمه ظاهر اولدیغی حینده وحالبوکه نفخ موجود دکل ایدی اندنصکره نفخ ایتدی پس جبرائیل صورت
ایله نفخ بیننی فصل ایتدی ونفخ صورتدن حادث اولدی پس صورت موجوده ایدی وحال بوکه نفخ موجوده
دکل ایدی پس نفخ صورتك حد ذاتی سندن دکلدر یعنی جبرائیل صورت بشریه ایله ظاهر اولدقده بعد زمان
نفخ ایتدی پس صورت ایله ظهور بیننده نفخ بیننی فصل ایتدی بو تقدیر اوزره فصل فاعلی ایچون مبنی اولور پس
صورت نفخسز متحققه اولدیغی هویت الهیه صورت عیسویه دن اول متحققه ایدی وکذلك صورت عیسویه
متحقق ایدی* الوهیته منسوب اولان احیای موتی دن اول پس صورت عیسویه هویت الهیه ایچون ذاتیه
دکلدر زیرا اندن اول متحققه ایدی ودخی الهیته منسوب اولان احیا صورت عیسویه ایچون ذاتی دکلدر زیرا
عیسی موجود ایدی واندن احیا ظاهر دکل ایدی فما هو النفخ قولنده ما لیس معناسنه در وضمیر فصل وعماد
ایچوندر والنفخ قولی مرفوعدر مانك اسمیدر ویاخود ضمیر اسمیدر والنفخ قولی اندن بدلدر ویاخود تفسیردر من
حدها الذاتی قولی خبردر)(فوقع الخلاف بین اهل الملل فی عیسی ما هو فمن ناظر فیه من حیث صورته الانسانیة
البشریة فیقول هو ابن مریم ومن ناظر فیه من حیث الصورة المتمثلة البشریة فینسبه الی جبرائیل ومن ناظر فیه
من حیث ما ظهر عنه من احیاء الموتی فینسبه الی الله بالروحیة فیقول روح الله ای به ظهرت الحیاة فیمن نفخ
فیه فتارة یکون الحق فیه متوهما اسم مفعول وتارة یکون الملك فیه متوهما وتارة تکون البشریة الانسانیة
فیه متوهمة فیکون عند کل ناظر بحسب ما یغلب علیه)(پس مختلفه اولان حیثیات ثلثه عیساده متحققه
اولمغله عیسی حقنده اهل ملل بیننده خلاف واقع اولدی که عیسانك ماهیتی ندر پس شول کمسنه که عیسایه
نظر ایتدی آنك صورت انسانیهٔ بشریه سی حیثیتیله پس اول کمسنه دیر که عیسی بن مریمدر وبشردر وشول
کمسنه که اکا ناظر ایلدی آنك صورت ممثلهٔ بشریه سی حیثیتیله پس اول کمسنه آنی جبرئیله نسبت ایدر زیرا
جبرئیل آنی صورت بشرده متمثل اولدیغی حالده نفخ ایتدی ویاخود بشر دکلدر جبرئیل کبی صورت بشریه ده
متمثل اولوب ظاهر اولدی دیر وشول کمسنه که اکا ناظر ایدر احیاء موتادن اندن ظاهر اولان شی حیثیتیله* پس
انی روحیتله الله تعالی یه نسبت ایدر پس دیر که عیسی روح اللهدر یعنی حیات انکله ظاهره اولدی شول
کمسنه ده که اول آنده نفخ ایتدی پس بر وقت حق عیساده متوهم اولور متوهم اسم مفعول اولدیغی حالده وبر وقت
ملك انده متوهم اولور وبر وقت بشریه انسانیه انده متوهمه اولور پس هر ناظر طرفنده عیسی انك ظنی اوزره
غالب اولان شی حسبیله واقع اولور)(فهو کلمة الله وهو روح الله وهو عبد الله)(پس ظنونك اختلافی حسبیله
عیسی کلمة اللهدر جبرئیل کلمة اللهی مریمه نفخ ایدوب القا ایتدیکی حیثیتله وعیسی روح اللهدر موتایی احیا
ایتدیکی حیثیتله وعیسی عبد اللهدر صورت انسانیهٔ بشریه حیثیتیله(ولیس ذلك فی الصورة الحسیة البشریة
لغیره)(وحالبوکه بو اختلاف وبو حکم صورت حسیهٔ بشریه ده عیسادن غیری بر احد ایچون یوقدر وبر احد
ایچون صورت حسیهٔ بشریه ده روح الله وکلمة الله ایله مسمی یوقدر عیسادن غیری وعیسانك حقنده واقعه
اولان کلمات بر احد حقنده واقعه اولمادی زیرا عیسی من غیر اب نفخ روح امین ایله متکون اولدی وخصایص
الهیه دن اولان افعال احیاء اموات وابراء اکمه وابرص کبی اندن صادره اولدی وبو وجهله روح الله اولدیغی
جمیعی حسبیله در والاروح امین آنی مریمه نفخ ایتمزدن اول احیاء اموات ایتمزدن اول روح الله وکلمة الله ایله
مسمی ایدی روح من الله وکلمته القاها الی مریم پس جبرئیل روح اللهی وکلمة اللهی مریمه نفخ ایدوب القا ایلدی
وحقیقتده روح الله وکلمة الله اولدیغی بوندن اول اشارت اولندی وشیخ رضی الله عنه فی الصورة الحسیة دیدی
صورتی حسیه ایله قید ایلدی زیرا صورت روحیه ده هر بر احد روح اللهدر وصورت اسمائیه ده دخی هر بر احد
کلمة اللهدر)(بل کل شخص منسوب الی ابیه الصوری لا الی النافخ روحه فی الصورة البشریة فان الله اذا سوی

الجسم الانسانی کما قال فاذا سویته ونفخت فیه هو تعالی من روحه فنسب الروح فی کونه وعینه الیه تعالی) (بلکه هر برشخص اباء صوریسنه منسوبدر صورت بشریه ده آنک روحی نافخ اولانه منسوب دکلدر زیرا تحقیق الله تعالی حکمنکم جسم انسانیی تسویه ایلدی نته کیم فاذا سویته دیدی اول جسمه الله تعالی کندی روحندن نفخ ایلدی پس الله تعالی اول جسم مسوانک کوننده وعیننده یعنی صورتنده منفوخ اولان روحی کندیسنه نسبت ایلدی یعنی الله تعالی هر برشخصک جسمی صورتنی تسویه ایتدیکی حینده مثلا آدمک صورتنی طیندن تسویه ایتدیکی کبی واولادینک صورتنی رحم امده تسویه ایتدیکی کبی تسویه جسددنصکره کندی روحنی آنده نفخ ایدر پس اول جسمک وجودنده وعیننده روح الله تعالی یه که نافخدر نسبت اولنور * وآنک جسمیکه قبل التسویه موجوددر ودخی آنک شخصیکه بعد النفخ موجوددر نافخ اولان حقه نسبت اولنمزاب صوریسنه نسبت اولنور زیرا هر برشخصک صورتی ابک حالی صورتیدر که روح اول حال حسبیله انده متعین اولوب ظاهر اولدی فان الله قولی بل کل شخص منسوب الی ابیه الصوری لا الی النافخ روحه فی الصورة البشریة قولنه تعلیلدر واولدخی ولیس ذلک فی الصورة الحسیة لغیره قولنه تعلیلدر) (وعیسی لیس ذلک فانه اندرجت تسویة جسده وصورته البشریة بالنفخ الروحی وغیره کما ذکرناه ولم یکن مثله) (وحال بوکه عیسانک مخلوقیتی بویله دکلدر یعنی روحک نفخندن اول مادهٔ جسمیتی موجوده دکلدر تاکیم تسویه اولنه وبعد التسویه اکا نفخ روح اوله زیرا تحقیق شان بودرکه * عیسی علیه السلامک جسمی وصورت بشریه سنک تسویه سی نفخ روحده * یعنی روح امینک نفخنده مندرجه ایدی پس انک جسمی ماده سی نفخ روحدن اول موجوده دکل ایدی وجسمی مسمی دکل ایدی وعیسانک غیریسی نته کیم برذکرایلدک انک مثلی واقع اولمدی زیرا غیرلک جسمی قبل النفخ موجود ومسویدر وبعد التسویه جسمنه روح منفوخدر قال تعالی فاذا سویته ونفخت فیه من روحی وعیسانک جسمی وصورت بشریه سنک تسویه سی نفخ روحده مندرجه در زیرا صورت عیسی روح امینک نفخیله متکوندر پس انک جسمی ماده سی نفخ ایچنده محمولهدر وانک جسمی نفخنده اولان رطوبت معناسی ماده سنده متجسد ومتمثلدر * وانک جسمیتی روحیتنک عینیدر * وبونده ماده تمایز یوقدر واعتبارین مختلفین ایله تقدم زمانی دخی یوقدر (امدی) شویله معلوم اوله که شیخ رضی الله عنه مقتضای ظاهر اوزره * وعیسایه ناظر اولان ارباب نظرک مأخذی اوزره عیسانک سائر موجودات اوزره امتیازنی بیان ایتدکدنصکره عیسی کلمة الله اولمغله ذوق محمدی اوزره جمیع موجودات کلمات الهیه اولدیغن بیان ایتمکه شروع ایدوب ایتدی) (فالموجودات کلها کلمات الله التی لا تنفد فانها عن کن وکن کلمة الله) (پس موجوداتک کلیسی شول کلمات الهیه درکه انلره نهایت یوقدر زیرا موجودات کن قولندندر وکن کلمة اللهدر پس موجودات کلمات الهیه اولور زیرا آنک کلمه سنک صوریدر وبو کلام شرط محذوفک جوابی اولمق جائزدر * ای فاذا سمی الله عیسی بکلمة الله بقوله وکلمته القاها الی مریم فالموجودات کلها کلمات الله التی لا تنفد فانها عن کن وکن کلمة الله قال الشیخ رضی الله عنه فی الباب الثامن والتسعین بعد المائة من الفتوحات اعلم ان الموجودات هی کلمات الله التی لا تنفد قال الله تعالی فی وجود عیسی علیه السلام انه کلمة القاها الی مریم وهو عیسی علیه السلام فلهذا قلنا ان الموجودات کلمات الله من حیث الدلالة السمعیة اذ کان لا یصدقنا کل احد فیما یدعی فیه الکشف والتعریف الالهی انتهی کلامه ولکن کلمهٔ کن الله ایچون کلمه اولمق ایکی اعتبار اوزره اولور براعتبار بودرکه وجود حق حقیقت مطلقه سی حیثیتیله کلمهٔ کن صورتنده ظاهر اوله واول حیثیتله کن حقه نسبت اولنور و براعتبار دخی بودرکه حق حقیقت مطلقه سندن کن قولیله متعین اولان کسنه نک صورتنه تنزل ایدوب متعین عین اوله و کلمهٔ کن بو تقدیر اوزره عین صورت اوله پس شیخ رضی الله عنه ایکی وجهی اعتبار ایدوب ایتدی) (فهل تنسب الکلمة الیه بحسب ما هو علیه) (یعنی کلمهٔ هل ایله استفهام ایدوب دیرکه پس کلمهٔ کن الله تعالی یه نسبت اولنورمی شول اطلاق حسبیله که حقیقتده حق آنک اوزره در پس اکر بو اعتبار اوزره کلمهٔ کن حقه نسبت اولنورسه) (فلا تعلم ماهیتها) (پس کن کلمه سنک ماهیتی ادراک اولنمز زیرا حقیقتده مطلق اولان حقک کلمهٔ مطلقه سیدر وحقک کلامی عین ذاتیدر وحقیقت ذات بشردن براحد ایچون معلومه دکلدر زیرا ذات حق کثرت تعیناتی قاهره در آنده براحدک وجودی یوقدر ذات حسبیله عام ومعلوم وجود حق واحددر پس اکا نسبت اولنان کلمه حقیقی اوزره مطلقه

اولدیغی حالده ترک اولنور * فلا تعلم ماهیتها قولی شرط محذوفک جوابیدر ای فاذا نسبت الکلمة الیه بحسب ما هو علیه فلا تعلم ماهیتها وبو اعتبار اوزره کلمه کلمهٔ غیبیه در) (او ینزل هو تعالی الی صورة من یقول کن) (ویاخود هویت حق حقیقت مطلقه سندن تجلیله کن کلمه سی قائل اولان کسنه نک صورتنه می نزول ایدرکه کلمه اول صورت متعینه حسبیله حقه نسبت اولنه حقک اکا نزولی اعتباریله پس اکر صورت قائله حقک نزولی اعتبار اولنورسه) (فیکون قول کن حقیقة لتلک الصورة التی نزل الیها وظهر فیها) (پس قول کن اول صورت ایچونکه حق اکا نزول ایدوب انده ظاهر اولدی کلمهٔ کن آنک عینی اولور واکا نسبت اولنور پس حق صور اکواندن برصورته نزول ایدوب آنده ظاهر اولدقده اول صورتدن صادر اولان قول کن اول صورتک عینی اولور واول صورتده متعین اولوب آنده ظاهر اولان حقک عینی اولور وظهور اعتباریله اول صورتدن کن قولنی قائل اولان حق اولور * بو تقدیر اوزره حقیقة قولی یکون قولنک خبری اولور و یکون قولی ایچون لتلک الصورة قولی خبر اولوب حقیقة قولی مؤخر اولدیغی حالده تمیز اوزره منصوب اولمق جائزدر ای فیکون قول کن لتلک الصورة حقیقة التی نزل الیها وظهر فیها یعنی قول کن اول صورته منتسب اولور حقیقت بوندن که حق اول صورته نزول ایتدی وانده ظاهر اولدی پس فیکون قول کن قولی دخی شرط محذوفک جوابی اولور ای فاذا نزل الحق الی صورة من یقول کن فیکون قول کن حقیقة لتلک الصورة وبو اعتبار اوزره کلمه کلمهٔ وجودیه اولور) (فبعض العارفین یذهب الی الطرف الواحد وبعضهم الی الطرف الاخر وبعضهم یحار فی الامر ولا یدری) (پس عارفینک بعضیسی طرف واحده ذاهب اولور اعتبار اول کبی ودیرکه تعین متعینک عینیدر ومتعین حقیقت مطلقهٔ غیر متعینه نک عینیدر اطلاق اوزره در وعارفینک بعضیسی طرف آخره ذاهب اولور اعتبار ثانی کبی دیرکه حق تعالی اطلاقدن تعین ایله نزول ایتدی پس اول تعین ایله متعین اولدی پس هر تعینده متعین اولان وجود حق تعین حسبیله تعینک عینی اولور وعارفینک بعضیسی اعتبارینک معامن غیر ترجیح احتمالن مشاهده ایتمکله امرده یعنی کن کلمه سنک انتسابنده حائر دروبیلمز که اعتبار یندن قنغیسیله حکم ایلیه و بروجهله برطرفی آخر اوزره ترجیح ایدوب قنغیسنه آنی انتساب ایتدیرر وبو حیرت اکابر اولیا ایچون اولان حیرت کبرادر واما محمدیلردن اکملیت اربابی پس انلر حائرد کللردر بلکه اعتبارین مختلفین ایله امرین ایله قائللردر وذکر اولندیغی اوزره امرین هر عینده متحققدر وبو ذوق ختمک مظهر بنه ندر و محمدیین اولان خاتمیینه مختصدر) (وهذه مسئلة لا یمکن ان تعرف الا بالذوق کابی یزید حین نفخ فی النملة التی قتلها فحییت فعلم عند ذلک بمن ینفخ فنفخ فکان عیسوی المشهد) (وبو مسئله نک معرفتی ممکن دکلدر الا ذوقله ابو یزیدک ذوقا معرفتی کبی شول حینده که قتل ایتدیکی نمله یه نفخ ایلدی پس اول نمله حیه اولدی پس ابو یزید اول احیانک قتنده ذوقا عارف اولدیکه کیمکله نفخ ایدر پس نفخ ایتدی واحیا ایلدی پس ابو یزید عیسوی المشهد ایدی یعنی عیسانک ذوقی اوزره ایدی عیسانک روحانیتندن اخذ ایتمکله ویاخود ذوق عیسایه موافق ذوق محمدیدن اخذ ایتمکله یعنی احیای امواتک معرفتی وعبده احیانک حقه نسبتنک کیفیتی ویاخود بالله نافخ اولان کسنه یه نسبتنک کیفیتی معرفتی حاصل اولمز الا ذوقله پس شول کسنه که عیسی کبی احیای اموات ایتمیه ویاخود عزیر کبی میت ایکن احیا اولنمیه ذوقا کیفیت احیایی عارف اولمز زیرا کیفیات ذوق ایله بیلنور * تعریفاتله بیلنمز زیرا تعریفات انجق تصوری انتاج ایدر وتصور حقایقک ادراکنده علی الخصوص کیفیاتده کافی دکلدر زیرا کیفیات بیلنمز الا ذوق ووجدان ایله نته کیم قاعدهٔ لذتی ادراک اولنمز الا ذوق ایله) (واما الاحیاء المعنوی بالعلم) (واما احیاء معنوی پس علم واسطه سیله حاصل اولور یعنی احیاء حسی وجسمیکه عیسی انکله ظاهر اولدی نفخ واسطه سیله در واما احیاء معنوی یکه جهل ایله میت اولان نفسی وقلبی احیا ایدر پس علم الهی واسطه سیله حاصل اولور الاحیاء قولی مبتدادر وبالعلم قولی الاحیاء قولنک صفتیدر وما بعدی خبردر) (فتلک الحیاة الالهیة الذاتیة العلمیة النوریة التی قال الله تعالی فیها اومن کان میتا فاحییناه وجعلنا له نورا یمشی به فی الناس فکل من احیی نفسا میتة بحیاة علمیة فی مسئلة خاصة متعلقة بالعلم بالله فقد احیاه بها وکانت له نورا یمشی به فی الناس ای بین اشکاله فی الصورة پس احیاء معنویدن متحصل اولان حیات حیات الهیهٔ ذاتیهٔ علمیهٔ نوریه در یعنی علمله حی اولان حیات الهیهٔ ذاتیهٔ علمیهٔ نوریه ایله حی اولور وبو حیاتک حقنده الله تعالی دیدی اومن کان میتا یموت

بالجهل فاحييناه بالحياة العلمية وجعلنا له نورا هو العلم يمشى به فى الناس فيدرلر به ما فى استعداداتهم پس
هر كسنه كه جهل ايله ميت اولان نفسى حيات علميه ايله احيا ايلسه مسئلهٔ خاصه ده كه علم باللهه متعلقه اوله
پس اول كسنه تحقيق اول مسئله ايله آنى احيا ايدر واول مسئله اكا نور اولور كه انكله ناس بيننده يعنى صورتده
انك اشكالى بيننده مشى ايدر يعنى حيات معنوى اولان علمكه بالله عارفين وعالمين اولان نفوسه مختصه در حيات
الهيهٔ ذاتيهٔ علميهٔ نوريه دركه حق تعالى آنى اوليا واصفياسنك كلنه اعطا ايلديكه نفوس مستعدينى موت
جهلدن انكله احيا ايدرلر وآنلرا اوزره حيات نوريهٔ علميه انوارنى افاضه ايدرلر وآنلرك نفوسى دخى اول حيات
نوريه ايله حيه اولوب صورتده آنلرك اشكالى اولان ناس بيننده مشى ايدرلر وآنلرك نفوسنده بالقوه اولان
اعمال وافعالى وبواطنلرنده اولان استعداداتى وخواطرونياتنى ادراك ايدرلر قال تعالى اومن كان ميتا فاحييناه
وجعلنا له نورا يمشى به فى الناس وهر علم موت جهل ايله ميته اولان نفسى احيا ايده من بلكه علم بالله كه الله
تعالى به وانك صفات واسماسنه واياات وكلماته * وانك افعالنه متعلق اوله * پس كمل اوليادن هر بريسى كه
حيوة الهيهٔ ذاتيهٔ نوريه ايله حى اولوب انكله متحقق اولدى مستعدين اولان طالبيندن بر نفسى كه موت جهل
ايله ميته در علم باللهه متعلقه اولان مسئلهٔ خاصه ده كه آنك معلومى اولميه حيات علميهٔ نوريه ايله احيا ايلسه
پس تحقيق آنى حيوة علميهٔ ابديه ايله احيا ايدركه ابدا اكا جهل طارى اولميه وفى الناس قولى بين اشكاله
فى الصورة قوليله انكچون تفسير ايلديكه صورتده انك اشكال وامثالى اولان سيرتده اشكال وامثالى اولميه
بلكه موت جهل ايله ميته اولان نفوس اوله زيرا ناس عبارتى ميت وحى وناقص وكامل اولانه شاملدر * واول علم
الهى اكا نور قلنديغنك حكمتى بودركه كندى نفسى حيات علم الهيله حى اولديغى كبى اول دخى نور بصيرت
ونور فراستله ناسك بيننده مشى ايدوب وموت جهل ايله ميت اولوب حيات علميهٔ الهيه ايله حى اولمغه بواطنلرنده
استعداداتى اولان نفوسى انلر دخى احيا ايدرلر الى هلم جرا زيرا الله تعالى دائما ابدا معروف ومعبود ومعلوم
ومشهود اولمق استر پس حيوة علم الهيله نفوسى حيه اولوب نور الهيله قلوبى منوره اولان اصفيا واوليانك
مظاهرندن لابددر وشيخ رضى الله عنه علم سبيله حاصله اولان حياتى الهيله قيدلايلدى زيرا حضرت الهيتده
متعينه اولان حيات جميع اسماء الهيه حضراتندن على الانفراد متعينه اولان حيات جمعيتك احديتيدر *
وذاتيه ايله وصف ايلدى زيرا علم ايله حيات صفات ذاتيه دندر روحى وعالم اسماء ذاتيه دندر مرتبهٔ احديتده بونلر
ذاتك عينيدر وعلميه ايله وصف ايلدى زيرا علم اشرف صفات الهيه در وحقايق الهيه وكونيه علميله علم حسبيله
ظاهر اولور بلكه علم انلرى انلر حسبيله اظهار ايدر ونوريه ايله وصف ايلدى اشيا معدومهٔ غيبيه يى علم اظهار
ايتديكندن اوترى زيرا نور شول شيدركه كندى نفسيله ظاهر اولور وغيرى دخى اظهار ايدر وصفات الهيهٔ
كماليه دن اولان صفات مذكوره ايله حاصل اولان حيوة معنويه در زيرا حيوة علميه ايله احيا حيوة
حسيه ايله اولان احيادن اعلى وارفع واشرف واجمعدر زيرا حيوة علميه ايله احيا احياء نفوس ارواحدركه
بدنلره فنا طارى اولمز (وللآخرة خير وابقى) وحيوة حسيه ايله احيا احياء اجسام واشباحدركه انلره
فنا طارى اولور (كل من عليها فان) ولكن نفوس عامه ده احياء حسى دخى واقعدر زيرا حسيدر وخصايص
الهيه دندر پس قدرت الهيه اوزره مترتب اولان امر حساً مشاهده اولندقده نفوس عامه ده تأثيرى اكثردر
وكذلك عامه انجق حيات دنيايى بلورلر وآنك امتدادنده سعى ايدرلر وحيوة معنويدن غافللردر (يعلمون ظاهرا
من الحياة الدنيا وهم عن الآخرة هم غافلون) ولكن احياء حسينك وقوعى ندرة وعزة اوزره در واحياء معنوينك
وقوعى وفرت وكثرت اوزره در زيرا اكمل انبيا ورسلك جل همتى نشأت انسانيه يى تخليص ايچون نفوس ارواح
انسانيه يى حيوة علميهٔ نوريه ايله احيا ايتمكدر وامم واتباعلرينك دخى هم وتوجهلرى حيوة دنيويه دن
اعراض ايدوب حيوة معنويه وحيه وابديه ايله حى اولمقدر پس ارباب قدرت اولان كمل ده احياء معنوى يه
رغبت اكثر اولمغله آنك وقوعى اكثردر واحياء حسيه يه انلرده رغبت اولمغله آنك وقوعى قلت اوزره در
(امدى) وقتا كيم شيخ رضى الله عنه احياء حسيله احياء معنوى يى بيان ايلديسه واحياء محيى احيايه قابليتى
اولان شيئله اولديسه پس احياء معنوى يه اشارت ايدركه موت عدميله ميته اولان اعيان معدومه يى
الله تعالى انفاس رحمانيله احيا ايتديكن وه وجدا ايله وجوده قابل اولان شئ معدومدن لازم اولديغن اشارت

ايدر

ايدر) (شعر) (فلولاه ولولانا * لما كان الذى كانا) يعنى اكر ذات احديت مطلقه اولميدى وياخود حضرت
واحديتده اسماء الهيه وصفات ربانيه يى احديتدن استهلاك كندن اظهار ايتمكه نفس رحمانيله انك تجلى ذاتيسى
اولميدى ودخى بزم عدمده ثابته اولان اعيانمز اولميديكه اول نفس رحمانى يى قابله در حضرت واحديتده
اسما وصفاتك تحقيقى اولمزدى وكذلك اعيان كونيه يى ايجاد ايتمكچون اكر حقك وجودى وصفات فعليهٔ
وجوبيه سى واسماء ربانيهٔ مؤثره سى تجلياتى اولميدى ودخى بزم حقايق كليهٔ كاليهٔ عبدانيه من واعيان
انفعاليهٔ متأثره من كه وجود حقى وتجليات فعليه سنى قابله در اولميدى ايجاد واكوان واظهار اعيان اولمزدى
پس بزم الوهيت وعبوديت ومربوبيتمز ايله حقك اسماء وصفاتنى وآنك اسماء وصفات صاحبى اولديغن اظهار
ايدرز واولدخى الهيت وربوبيتله بزم اعيانمز اوزره وجميع اكوان اوزره وجودى افاضه ايدر ودخى شول
افعال اوزره لفاضهٔ وجود ايدركه بروجهله انلرك حقه اضافتى صالحه در وبروجهله انلرك بزه اضافتى صالحه در
پس تجليات اسمائيهٔ فعليه نك ظهورنده واعيان كونيه نك ايجادنده حقك وجودندن وبزم دخى اعيان قابلهٔ
متأثره مزدن لابددر وبروجه دخى بودركه اكر حق احديت ذاتيه سندن واحديته تنزل ايدوب اسماء صفاتنك
انده تحقق وبزم اعيانمزك آنده ثبوتى اعتبار اولنميدى اسماء وصفات وجميع اعيان ممكنات احديت ذاتيه ده
مستهلكه اولوردى وظهور واظهار وتكون وايجاد اولمزدى زيرا تكون وايجاد واحديتده اثنينيتله اولور
احديتده تكون وايجاد يوقدر اذ لا يصدر من الواحد الا الواحد من كونه واحدا انكچون عبدانك وجودى
مخصصين بيننده ماء بيننده واقع اولدى بالكز جبريدن وانك متوهمندن اولدى وبالكز مرعدن وانك ماء
محققندن اولمدى كانا قولنده الف اشباع ايچوندر (فانا اعبده حقا وان الله * مولانا) جميع اعيان وجوديه لساندن
ديركه پس بز حقك حقيقتده عبدى يز هر بريمز اسماء الهيه دن برر رب خاصه مظهر اولوب انكله اكا عبادت
ايدرز * والله تعالى هر بريمزك امرنى اول اسم حيثيتيله مدبردر واحديت جمعيهٔ الهيه ايله متحقق اولان اعيانك
اكمل لساننده ديركه بز حقيقت اوزره حقك عبدى يز زيرا بز اكا عبادت ذاتيه ايله عبادت ايدرز يعنى احديت ذاتيه
اسمائيه جمعيتنه مظهر اولوب اول جمعيتك بزده ظهورى اعتباريله اول جمعيت حسبيله بز آنك عبدى يز كه
جمعيت اسمائيه متضمنه اولديغى جميع اسمانك ربوبيتنى عموما بزده اجرا ايدر واول جمعيتك ربوبيت كليه سنى
دخى خاصهٔ بزم اوزريمزه اجرا ايدوب عموما وخصوصا اولان ربوبيتك قهرى آلتنده اولوب وجهين اعتباريله آنك
عبدى يز واول دخى جميع اسماء الهيه ايله واحديت ذاتيهٔ جمعيتيله بزم مولامز وولى ومتولى امورمزدر
(وانا عينه فاعلم اذا ما قلت انسانا) وتجمع كمسن بزى اسماء الهيه جمعيتنك صورتى واحديت ذاتيه سنك
مظهرى اولان انسان اسميله تسميه ايتسك وبزه انسان ديسك تحقيق بز حقك عينى يز پس سن شويله عالم اول
زيرا مظهر انسانى كمالى ان الله خلق آدم على صورته حقيقت اوزره حقك عينيدر زيرا احدنك حسبى اوزره در
وآنك حسب معينى يوقدر تا كيم حق انك حسبيله انده ظاهر اوله پس حق انك صورتنده مظهريت مطلقه سيله
واحديت ذاتيهٔ جمعيتى صورتيله واطلاق عينى ولا تعينى حسبيله ظاهردر وآنده متغير دكلدر * پس اول
حقك عينيدر وحق دخى آنك عينيدر واما انسان كاملك غيرى اولان اشيا پس اكا مخالفه در زيرا اكرچه كيم
حق عين كلدر وهر عينك عينيدر ولكن هر عينده آنك ظهورى وتجليسى عينك حسبيله در اطلاق ذاتيسى
صورتيله دكلدر زيرا آنلر بعض اسماء الهيه مظاهريدر پس حق آنلره صورت ذاتيه سيله تجلى ايتمز * پس
هر عينك حسبيله حقك آنده ظهورى جهتيله حق هر عينك عينيدر ديمك صحيحدر واما هر عين حقك عينيدر
ديمك صحيح دكلدر واما انسان كامل پس حق آنك عينى اولديغى كبى اول دخى حقك عينيدر) (فلا تحجب بانسان
فقد اعطاك برهانا) يعنى انسان كامل مظهر كلدر صورت الهيه ايله ظاهردر * ما وسعنى ارضى ولا سمائى ولكن
وسعنى قلب عبدى المؤمن تامة المضاهات وعامة المحاذات والمحاكات اولان قلب قابلى تجلى الهى ذاتى مظهريدر
(ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله * من يطع الرسول فقد اطاع الله) وكذلك انسان كامل صفات كونيه ايله
ظاهردر ان الله خلق آدم بيديه يد يمنى صفات الهيه در ويد يسرى صفات كونيه در * پس انسان صورتنى ايله
ظاهردر وبحر وجوب ايله بحر امكان بيننده برزخدر يعنى ديمك اولور پس سن انسانك صورت بشريه سنه نظر
ايدوب تعين انسانيله انده متجلى وظاهر اولان وجود واحد حقدن محتجب اوله وكذلك انسان اكرچه كيم حرف

عامده شخصی حیثیتیله اسماء اکواندن براسمدر ولکن حقیقتده حقك اسمیدر حق تعالی اعیانك ووجود
مراتبك عینی اولدیغی اعتباریله زیرا حق انسان اولدیغی اعتباریله عین عالمدر ورب واله اولدیغی اعتباریله دکلدر
زیرا اله ابدا الهدر مألوه دکلدر ورب دخی ابدا ربدر مربوب دکلدر وانسان بحر ربوبیتله بحر مربوبیت بیننده
برزخیتله بحرینك عینیدر پس انسان اسم کونی اولمغله اسم الهی اولدیغندن محتجب اولمه پس انسان سکا
وجود حقه دلالت ایدر بر برهان اعطا ایلدی یعنی انسان جمعیت کبری و برزخیت عظمی ایله حقك اوضح
دلیلی واظهر برهانی اولدیغی سکا بیان ایتدی پس انسانك صورت بشریه سنه وصفات امکانیه سنه نظر
ایدوب آنده متجلی اولان حقدن سن محجوب اولمه)(فکن حقا وکن خلقا تکن بالله رحمانا)(شیخ رضی الله
تعالی عنه انسان کاملك علو مرتبه سن بیان ایتدکدنصکره که الوهیت وربوبیت ومربوبیت بینی جامع اولوب
ظاهری خلق وباطنی حقدر پس انسان کامله خطاب ایدوب دیرکه سنك انسانیه وبرزخیتك حیثیتیله سکا
حقك عینی اولمق ممکندر حقیقت اعتباریله پس سنك حقیقتك اعتباریله جمیع اسماء الهیه سنکله قائمه اوله
وسکا خلقك عینی اولمق ممکندر صورت بشریه اعتباریله پس سنك خلقتکله جمیع حقایق واعیان قائمه اوله یعنی
سن حقیقتك ایله حق اول وخلقیه وبشریتکله خلق اول برزخیتك ایله حقله خلقه واسع اولدیغك جهتنده
الوهیت مرتبه سنك سنده ظهوری سببیله عموم جودك وسعت رحمتك حسبیله جمیع خلقه رحمان اولورسن
بیت اولده انساندن محتجب اولمه دیو انسان ایچون ادعا ایتدیکی علو قدرین بو بیتده اتمام ایلدی یعنی انسان
حقله خلقی جامعدر وحقیقتله جمیع اعیان واکوانه رحماندر)(وغذ خلقه منه تکن روحا وریحانا)(شویله
معلوم اوله که حق وجود ایله خلقك غذاسیدر زیرا وجود حقله در خلقك قوام وبقاسی وحیاتی شول غدا کبی که
متغذینك قوام وبقاسی وحیاتی انکله در نته کیم خلق حقك غداسیدر اسماء وصفاتك احکامی اظهارنده زیرا
خلق ایله متحققه در پس اسماء اعیان معلومه ومعدومه ایله متحققه اولور واسمائك احکامی اعیان کونیه ایله
ظاهره اولور پس وجود حق وجود انسان کاملده کمال اوزره ظاهر اولوب انکله متحقق اولمغله سکا خطاب ایدوب
دیرکه وحقك خلقنه حقدن غدا ویر یعنی وجود حق ایله جمیع خلقه غدا ویراندن اخذ ایدوب آنلره معطی
اولدیغك حالده زیرا سن خلقه اعطاء غداده حقك نائبی وخلیفه سی سن پس بو تقدیر اوزره سن ضیق عدمده
کرب واضطرابده اولان حقایق کونیه یه روح اولورسن که وجود حقله آنلره راحت ایدرسن وظلمات عدمیتدن
نور قدم ایله آنلری ترویح ایدرسن وعالم ایچون دخی ریحان اولورسن لا تقوم الساعة حتی یقال فی الارض
الله الله ای فیها الانسان الکامل الذی یذکر الله تعالی علی الحقیقة (وما کان الله لیعذبهم وانت فیهم ویاخود
وجود حق ایچون ریحان اولورسن روایح خلقیهٔ کیانیه ونشأت صوریهٔ امکانیه ایله زیرا انسان کاملك وجودی
روحیله اعیان کیانیه ده وصور امکانیه ده بالقوه اولان روایح ظهورات ظاهره اولور وآنك وجودنه متوقفه
اولان تجلیات ربانیه آندن متجلیه اولور)(فاعطیناه ما یبدو به فینا واعطانا)(وقتا کیم اسماء الهیه نك حضرت
علمیه ده تحقق واحکام وآثاریله آنلرك ظهوری حال عدمده اعیانك ثبوتی حالنده اولان استعدادات ذاتیه سی
حسبیله واعیان قابله نك قابلیتی حسبیله متحققه اولوب ظاهره اولدیسه پس اعیانده وجه مخصوص اوزره
حقك ظهوری اعیان طرفندن وبعد التجلی اعیانك وجودی حق طرفندن اولمغله شیخ رضی الله عنه دیرکه
پس بز حقه اعطا ایتدك استعداد قابلیتمزدن شول شیئیکه آنك حسبیله حق بزده ظاهر اولدی وحق دخی بزم
اکا اعطا ایتدیکمز قابلیت حسبیله بزه اعطاء وجود ایتدی)(فصار الامر مقسوما بایاه وایانا)(پس امر وجود
عقل اعتباری اوزره ایکی قسم اوزره مقسوم اولدی بزم اکا اعطامزکه اعطاء قابلیت واحوالدرکه بز عدمده
ثبوتمز حالنده آنك اوزره ثابت ایدك ودخی آنك بزه اعطاسنه که اعطاء وجوددر وبزم اعیانمزك مقتضاسی اوزره
وجودك لازمی اولان کمالات وفضائلدر ای فصار امر الوجود مقسوما باعطائنا القابلیة ایاه واعطائه الوجود ایانا
پس ضمیر منصوب منفصله عامل اولان مصدر حذف اولندی وضمیر آنك مقامنه اقامت اولندی ویاخود
تقدیر بویله اوله فصار الامر مقسوما بان اعطینا الظهور بناله واعطی الوجودیة ایانا پس ضمیر منصوب منفصل
ضمیر مجرور متصل موضعنه وضع اولنور زیرا مراد لفظدر)(فاحیاه الذی یدری بطنی حین احیانا)(یعنی انسان
کاملك قوتنده اولان جمعیت الهیهٔ کمالیه صورینك ظهوری انسانك سعت قابلیتنه واستعداد تامی حصولنه

موقوفدر

موقوفدر (فاذا سویته ونفخت فیه من روحی) قبل التسویه آنده بالقوه اولان جمعیت اسمائیه صورتی کرب
ایچنده ایدی تسویه نك حصولی قتنده ظاهره اولوب اول کربدن خلاص بولور پس شیخ رضی الله عنه دیرکه
شول وجود مطلق که حق صورت اسمائیه سی جمعیتیله بنم قلبمده یعنی بنم عینمده وحقیقتمده عالمدر یعنی حقیقتم
استعدادنده آنی مشاهده در پس بنی احیا ایتدیکی حینده بنده بالقوه اولان حق صورت جمعیه سیله احیا
واظهار ایدر یعنی وجود حق مطلق معروف ومشهود اولمز الا انسان کاملك مظهرنده صورتیله ظهوری قتنده
پس قبل التسویه صورت الهیهٔ اسمائیه انسانك استعدادی قوتنده ایدی آنی اظهار ایتمکله معروف ومشهود
اولمق استدیکی حینده انسانك وجودنی تسویه ایدوب نفخ روح تجلیله آنی احیا ایتدکده آنك باطننده اولان
حقك صورتنی اظهار ایدوب احیا ایدر وانکله معروف ومشهود اولور وبروجه دخی بودرکه اسماء الهیه نك تحقق
وظهوری حضرت علمیه ده عدمیتده ثابته اولان اعیان قابله نك تحقق وظهورنه متوقفدر * زیرا اسماء الهیه
اعیانك استعداداتی مرایاسنده متحققه در پس شول منکه بنم استعدادم قابلیتده اسماء الهیه یی ادراك ایدر *
وعالمدرکه اول اسماء ظاهره اولمز الا بزم اعیانمز ایله الوهیت ومألوهیت مألوه ومربوب ایله متحققه اولدیغی کبی
پس تجلی غذائیله ونفس رحمانیٔ غیبیله ازلده بزم اعیان قابله مزه تجلی ایدوب انلری اول نفس رحمانیله
احیا وایجاد ایتدیکی حینده قلبمزده بالقوه اولان حق اسماسیله احیا واظهار ایدر سبحان من اودع ناسوته
سر سنی لاهوته الثاقب ثم بدا فی خلقه ماشیا فی صورة الاکل والشارب)(وکنا فیه اکوانا واعیانا وازمانا)(یعنی
حق اولده بزی ایجاد ایتمزدن اول بز آنك ذاتنده آنك اکوان ازلیه سی ایدك زیرا آنك کونك عینی ایدك زیرا اول
وار ایدی وبز یوغ ایدك کان الله ولم یکن معه شیء وبز حقایق کلیهٔ انسانیه مزله شؤن ذاتیهٔ الهیه نك اعیانی ودخی
حال عدمده ثابته اولان اعیانی ایدك ووجود حق بزه مظهر ایدی واعیانه مجلی ایدیکه بز آنك وجودی مرآتنده
ظاهر ایدك وبر حقده ازمان ایدك وظاهر بزم مظهر یتمزله متقدر اولدیغندن اوتری وجود ومرتبه ده بعضمز
بعض اوزره تقدم ایتمکله وبعضمز بعضدن متأخر اولمغله زیرا بزدن هر متبوعمز واحوالمزدن هر ملزومز وجودده
ومرتبه ده وشرفده تابعی ولازمی تقدم ایدر پس بز حقده ازمان ایدك مظهریتده تقدم وتأخرده وکذلك ظاهر
وباطنك عینی اولان حق اکوان ظاهره یی واعیان باطنه یی وجمیع دهور وازمانی محیط اولوب وجمله سی آنده
مجمله اولوب جمله نك اول عینی اولدقده بزم اعیانمز آنده مجمله اولوب آنك عینی اولدیغمز اعتباریله جمیع اکوان
واعیان وازمانك عینی ایدك ویاخود بز ازلده حقك عینی ایدك زیرا جمیع اکوان واعیان وازمان حقك وجودنده
ایدی آنك ظهوری وتنزلی ایچون مراتب اولوب حق اکوان واعیان وازمان صورنده متعین اولدقده بز دخی
اکوان واعیان وازمان صورنده ظاهر اولوب متعین ایدك پس بز دخی وجود حقده اکوان واعیان وازمان
ایدك وبروجه دخی بودرکه بز غیب حقده وحضرت علمیه ده اعیان ثابته ایدك وعالم ارواحده اکوان موجوده
ومبدعه ایدك وسموات وارض غیوبنه نزول ایدوب جمیع منازل سموات وافلاکدن مرور ومنازل غیوب ارضدن
مثلا معادن ونباتات وحیوان کبی عبور ایدوب بو صورت انسانیه یه واصل اولنجه نیجه زمان ودهور غیب حقده
ایدك ووجوه مذکوره اوزره اکوانا قولی کنا قولنك خبری اولور وجائزدرکه لنا قولنك خبری فیه قولی اوله واکوانا
قولی تمیز اوزره منصوب اوله یعنی وجود عیننده صورت انسانیهٔ کمالیه ایله ظاهر اولدیغمزده بعض احیانده
بز آنده اکوان واعیان وازمان بوتندن مستهلك ایدك یعنی وجودات ظاهره وتعینات کونیه اولان اکوانمز
وحقایق علمیه واعیان باطنه مز وازمان واوقاتمز وجود حقه مصروفه اولوب صفات وذواتمز وجمیع اوقاتمز
وجود حقده مستهلکه ایدی وحق تجلیات ذاتیه واسمائیه ایله بزم قلوبمزه متجلی ایدی وکندی وجودمزدن بزم
خبریمز یوغیدی وبوندنصکره واقع اولان بیت بو وجهه دلالت ایدر وبونده اشارت واردرکه بز حقایق کونیه مز
واعیان ثابته مز ایله قبل الوجود ازمان غیر معروفه ایله وجود حقده مندرج ومندمج اولدیغمز کبی بعد الوجود
وجود حقده غیبوبیتمز واستهلاکمز حسبیله ازمان متطاوله ایله آنده غائب اولورز پس وقتا کیم اعیان کمل ابدا
صفات وذواتیله حقك استهلاکنده وتجلیات ذاتیه نك مظهریتنده دائمه وقائمه دکلدر * ظهور واظهاردن اوتری
ونفوس بشریه یی اکمال وتکمیل ایچون صفات بشریه یه تنزل ایدرلر پس شیخ رضی الله عنه ایتدی)(ولیس
بدائم فینا ولکن ذاك احیانا)(وحال بوکه بو حال بزده دائم دکلدر یعنی صفات وذواتمزله بز حقده مستهلك اولوب

حقيقتمز خلقيتمز اوزره دائما غالبه دكلدر ولكن بو غلبه بعض احيانده واقع اولور (لى مع الله وقت لم يسعنى فيه
غيرالله قال زين العابدين رضى الله عنه لنا وقت يكون تنافيه الحق ولا نكونه وبو انسانك حقيقتى آنك خلقيتى
اوزره غلبه ايتديكى زمانده در زيرا حقيقت انسانيه مقتضاسنك خلافيدر * زيرا انسان خلقله حقدر بحر
امكان ايله بحر وجوب بيننده در طرفينه نظرى على السويه در حقيقتله خلقيت بيننده جمع ايله جمع واطلاقدن
دائما مطلقدر انكيچون دائما تجلى ذاتى مظهرنده استهلاك كده اولوب وجود حقله حق محض اولمق يوقدر تا كيم
انسان كامل مظهرنده اولان تجلى تقلص كامله اصلنه متقلص اولميه وسبب ظهور واظهار وموجب شهود
واشهاد اولان مظاهر انسانيه ده زوال وانقطاع لازم كلميه (امدى) شويله معلوم اوله كه هر عصرده اولان انسان
كامل عبوديت ذاتيه وخلقيه كامله ايله ومألوهيت ومربوبيتله دائما حضرت الوهيت وربوبيت وحقيقتنه
مقابلدر * وكذلك خلافتيله وجميع اسماء الهيه ايله تحقق جهتيله آنده اولان معناى الوهيت وربوبيتله حضرت
كون وخلقه مقابلدر امداديله وآنك واسطه سيله عالمه واصل اولان فيض ايله والا خليفه اولمزدى پس انسان
كامل طرفيندن بر بسيله اكا مقابل اولان حقيت وخلقيتنه واسعدر وحقيت وخلقيت بيننى جمع ايتمكله
حضرت اسمائيه دن اولان جمعيت الهيه يه ومراتب خلقيه اولان حقايق كيانيه يه مقابل ومحاذيدر وكذلك
انسانك شول اطلاقيله كه آنده تعين حقى وتعين خلقيله اصلا انحصار يوقدر حقك جانبنه محاذى ومقابلدر
پس بو وجه اوزره دائما حق ودائما خلقدر وحق ايله خلق جامعدر وحقله خلقدن برشيئله متعين اولمقدن
مطلقدر آنده ظاهر اولان رب اعلى اولديغى كبى پس بو ذوق اوزره وليس بدائم فينا بو معنايه اولور بز حقله خلق
بيننى وتعين ايله لا تعين بيننى جامع اولديغمز حيثيتله حقيقت بزم اوزريزه دائمه دكلدر يعنى بعض احيانده
اطلاقده مجموع اولورز وبعض احيانده اطلاق وتقييد بيننده جمعده متحقق اولورز (وعما يدل على ما ذكرناه فى امر
النفخ الروحانى مع صورة البشر العنصرى) وبشر عنصرى صورتيله نفخ روحى امرنده بزم ذكر ايتديكمز شيئه
دلالت ايدن شيئدندر يعنى روح امين بشر عنصرى صورتنده متمثل اولوب عيسايى مريمه نفخ ايتدكده
عيسانك جسمى تسويه سى وآنك صورت بشريه سى نفخ روحيده مندرجه ايدى ذكر ايتديكمزه دلالت
ايدن شيئدندر) (ان الحق وصف نفسه بالنفس الرحمانى ولا بد لكل موصوف بصفة ان يتبع الصفة جميع
منصوب على الظرفية) (ما يستلزمه تلك الصفة وقد عرفت ان النفس فى المتنفس ما يستلزمه) (تحقيق حق
تعالى كندى نفسنى نفس رحمانيله وصف ايلدى يعنى لسان رسول عليه السلام ايله انى لاجد نفس الرحمن
من قبل اليمن قوليله وحالبوكه هر بر موصوفه لابددركه بر صفتله موصوفدركه صفت تابع اوله اول صفت
مستلزمه اولديغى شيئك جميعنده يعنى هر بر موصوف ايچون لازمدركه آنك صفتى مستلزمه اولديغى لوازم
وتوابعى اولدخى مستلزمه اوله زيرا بر شيئكه بر شيئى مستلزم اوله البته آنك توابعنى دخى مستلزم اولور واول
شيئك توابعى اكا نسبت اولنور وسن بيلورسن كه تحقيق متنفسده نفس نه شيئى مستلزمدر يعنى نفس
انسانيده نفس نفخى مستلزمدر وعدم تنفس قلبنده باطننده اولان كرب واضطرابدن تنفيسى مستلزمدر ونفس
انسانى قلبك باطنندن مخارج حروف اولان جميع مقاطع اوزره ممتده اولوب هر بر مقطع حسبيله حروف معين
اولديغى مستلزمدر پس نفس حروف وكلمات صورينك وحروفك مستعله ومسفله دن مستلزمدر وكذلك
كلماتك عامل ومعمولان دخى مستلزمدر * پس نفس الهى دخى كذلك نفخى مستلزمدر واعيان ممكناتك عدمده
ثبوتى حالنده عدم ظهورلرندن ناشى اولان كربدن رحمان ايچون تنفيسى مستلزمدر وكذلك نفس رحمانى تعين
اولمك باطنندن مراتب الهيه وكونيه اوزره آنك امتدادى قتنده وهر بر مرتبه ده مرتبه حسبيله حروف الهى
وحروف كونى اولديغن وجميع مراتبده اولان تعينات من حيث احادها حروف ومن حيث تركيبها كلمات
اولديغن مستلزمدر وكذلك حروف عاليه وفعاله ومؤثره يى كه اسما وصفات الهيه در وحروف سافله ومنفعله
ومتأثره يى كه تعينات كونيه وصفات خلقيه در * مستلزمدر وكذلك كلمات الهيه وكونيه يى دخى مستلزمدر
پس نفس رحمانى فواعل اسمائيه وقوابل كونيه جمعيتنك احديتيدر واسماء الهيه بيننده انلرك بينى وفعل
وانفعال بينى جامعدر وروحانيت وجسمانيتى حاويدر زيرا نفس رحمانى مراتب حسبيله وجودى فايضدر
وجميع صورده متعيندر) (فلذلك قيل ان النفس الالهى صور العالم فهو لها كالجوهر الهيولانى وليس الاعين

الطبيعة) يعنى وجه مذكور اوزره نفس رحمانى صور حروف وكلمات الهيه وكونيه كثرتنى مستلزمدر ومستلزم
اولديغندن اوترى نفس الهى صور عالمى كه وجودات اكواندر قبول ايتدى وصور عالم نفس الهيده متعينه
اولدى پس نفس الهى صور عالم ايچون جوهر هيولانى كبيدر عالمك صور مختلفه سى ايچون وحال بوكه نفس
الهى صور عالمدن مستلزم اولديغى شيء طبيعتك عينيدر غيرى دكلدر زيرا صور عالم طبيعتده ظاهره در وصور
طبيعيه يى طبيعت فعاله در وطبيعتك ما فوقنده اولان صور حسيه وجوديه يى كه طبيعته مضافه دكلدر
طبيعت اعطا ايدر وحالبوكه خارجده آنك وجودى يوقدر * پس نفس الهى مستلزم اولوب حاوى اولديغى
صورك كرك صور اسمائيه الهيه فعاله اولسون وكرك صور كونيه انفعاليه اولسون طبيعتده ظاهره ومتكونه در
وطبيعت اول صورى قابله در زيرا طبيعت اسماء مؤثره ايچون انثى كبيدر ذكرا ايچونكه امر تكوين طبيعتده
ظاهر اولور قال الشيخ رضى الله عنه فى الفصل الحادى عشر من الباب الثامن والتسعين ومائة من الفتوحات
المكيه فنفس الرحمن لا يزال متوجها والطبيعة لا تزال تتكون صور لهذا النفس حتى لا يتعطل الامر الالهى
اذ لا يصح التعطيل پس نفس رحمانى مستلزم اولديغى صور الهيه وكونيه طبيعتده ظاهره ومتكونه اولديغى
اعتبار اوزره طبيعت منفعله در ومادۀ عمائيه ده صور اسمائيه طبيعيه ايله ظاهره اولمغله طبيعت انلرك فاعلى
اولديغى اعتبار اوزره طبيعت حقيقيه الهيه فعاله در وجميع صور فاعليۀ اسمائيه يى وانفعاليه خلقيه يى نفس
رحمانى قبول ايدوب انلر ايچون جوهر هيولانى كبى اولدى پس طبيعت حقايق كبرى حقيقتندن
حقايق فعليه الهيه وحقايق انفعاليه خلقيه جمعيتك احديتيله ممتد اولان نفس رحمانينك عينيدر نفس
رحمانى باطن وطبيعت ظاهردر پس بو تقدير اوزره وليس قولنك اسمى اولان ضمير النفس الالهى قولنه
دخى راجع اولمق جائزدر اى وليس النفس الالهى الا عين الطبيعة پس حق تعالى نفسنى نفسله وصف ايتمسى
نفسك جميع لوازميله آنى وصف ايتمسيدر نفخ وتنفيس كبى وحروف وكلمات الهيه وكونيه صورنده ظهورى
كبى كه طبيعتده ظاهره اولان صوردر وانلرك جمله سندن صورت عنصريه در كه نفخ روح ايچون روح امين اول
صورتده متمثل اولوب مريمه ظاهر اولدى واول صورتده عيسايى نفخ ايتدى (فالعناصر صورة من صور الطبيعة
وما فوق العناصر وما تولد عنها فهو ايضا من صور الطبيعة) (پس عناصر طبيعتك صورندن بر صوردر يعنى
مركز ارضدن سماء اولى يه وارنجه ارض وماء وهوا ونار وبونلرك ايچنده متولده اولان صور كرك جسمانيه اولسون
وكرك روحانيه اولسون بونك مجموعى اولان صورت نوعيۀ كليه نفس رحمانى مستلزم اولوب طبيعت اوزره افاضه
ايتديكى صور طبيعتدن بر صوردر وعناصرك فوقنده اولان شيء وعناصردن متولد اولان شيئك فوقنده
اولان شيء پس اول دخى ينه كذلك صور طبيعتدندر يعنى عناصردن متولده اولان سموات سبعك صورى
فوقنده اولان صور روحانيه دخى صور طبيعتدندر (وهى الارواح العلوية التى فوق السموات السبع) وعناصرك
فوقنده وعناصردن متولده اولان سموات سبعك فوقنده اولان صور سموات سبعك فوقنده اولان ارواح
علويه در پس آنلر دخى عناصر كبى صور طبيعتدن بر صوردر زيرا نفس رحمانى طبيعت اوزره افاضه
ايتديكى صور طبيعيه در واول ارواح علويه عرش وكرسى كبى وآنلرك ما فوقى اولان عقول ونفوس مجرده كبى
(واما ارواح السموات واعيانها فهى عنصرية فانها من دخان العناصر المتولد عنها) واما سموات سبعك ارواحى
وآنلرك اعيانى پس آنلر عنصريه در زيرا تحقيق آنلر عناصرك دخانندندر كه عناصردن متولددر جاء
فى الحديث انها خلقت من دخان العناصر وقال تعالى (ثم استوى الى السماء وهى دخان) (وما تكون عن كل سماء
من الملائكة فهو منها فهم عنصريون) (وهر سمادن ملائكه نوعندن متكون اولان نوع پس اول سمادندر وآنك
طبيعتى جنسندندر پس سموات سبعدن متكون اولان جميع ملائكه عنصريوندر زيرا سموات عنصريه در
بو تقدير اوزره منها ضميرى عن كل سماء قولنه راجع اولور وعناصره دخى راجع اولمق جائزدر يعنى سموات سبعك
كايسندن متكون اولان ملائكه بر نوع عناصردندر زيرا سموات عنصريه در پس آنلر دخى عنصريوندر
وهر سمادن متكون اولان ملائكه اول سمانك طبيعتى جنسندن متكون اولوب آنك عمارى وسكانى اولان
ملائكه در شيخ رضى الله عنهك بونده مذهبى بودر كه سموات سبع عنصريه در وهر سمادن متكون اولان ملائكه
دخى عنصريوندر وملائكۀ سمواته فنا تطرق ايدر وعناصر وسمواتك فوقى صور طبيعيه در عرش وكرسى كبى

وآنلرك طبيعتی جنسندن متكونه اولان ملائكه یه فنا وحرق والتیام تطرق ایتمز ومذهب صوفیه واهل
شرع وحكماء اسلامیین وقدماء اشراقیيندن جم غفیر بونك اوزره‌در)(ومن فوقهم طبیعیون ولهذا وصفهم
الله بالاختصام اعنی الملأ الاعلی لان الطبیعة المتقابلة)(وعنصر بونك فوقنده اولنلر طبیعیوندركه آنلره
حرق والتیام توجه ایتمز وارواح علویه كه سموات سبعك فوقنده‌در طبیعیون اولدقلرندن اوتری الله تعالی
آنلری یعنی ملأ اعلایی اختصام ایله وصف ایلدی (ما كان لی من علم بالملأ الاعلی اذ یختصمون) قولنده زیرا
طبیعت متقابله‌در حرارت وبرودت كبی پس ملأ اعلی بیننده اولان اختصام طبیعتده اولان تقابلدن منتشی
اولور انكیچون آنلر اختصام ایله وصف اولندیلر وطبیعتده تقابل آنك حقایق اربعه سندن لازم كلور زیرا ذات
طبیعت ذات معقوله‌در حقایق اربعه اولان حرارت وبرودت ویبوست ورطوبتك مجموعیدر زیرا طبیعت
الهیه مرتبه سنك ظاهریدركه اركان الوهیت اولان حیات وعلم وارادت وقوتك مجموعیدركه حیات حرارته
ناظردر وعلم برودته ناظردر وارادت یبوسته ناظردر وقوت رطوبته ناظردر پس اگرچه كیم رطوبت برودتدن
ویبوست حرارتدن منتشئه‌در ولكن حرارت یبوستك عینی ویبوست دخی حرارتك عینی دكلدر پس طبیعتك
نفسی من وجه حقایق متضاده نك مجموعیدر وایجاد امرندن اوتری طبیعت حقایقنك بعضیسی بعض اوزره
ظاهر وغالبدر * پس بو اعتبار اوزره تقابل طبیعتك كندی ذاتنده واقع اولور وطبیعت الوهیتك ظاهری
اولوب الوهیتك اركانی اولان آنك صفات اربعه سندن دخی تقابل موجوددر وكذلك نفس رحمانی مستلزم
اولدیغی جمیع اسماء الهیه متقابله رحیم ومنتقم ومعز ومذل كبی طبیعتده ظاهره ومتعینه اولور پس طبیعتده
تقابل اسماء متقابله‌دن ظاهر اولور)(والتقابل الذی فی الاسماء الالهیة التی هی النسب انما اعطاه النفس)(
وشول تقابل كه نسب عدمیت اولان اسماء الهیه بیننده واقعدر آنی نفس رحمانی اعطا ایلدی زیرا اسماء
نسب عدمیت ومعانی علمیه اولدیغی اعتبار اوزره آنلرده تقابل یوقدر زیرا حرارت وبرودت وسواد وبیاض
عقلده وذهنده مجتمعه‌در آنلر متقابله دكلدر واسماء بیننده تقابل اسمانك صوریله ظاهردركه نسب اسمائیه نك
حقایقی نفس رحمانیله اول صورله متحققه‌در یعنی نفس رحمانی ینبوع وحدتدن فواعل وقوابلی متضمن
اولدیغی حالده حضرت امكانده اولان اعیان معدومه اوزره منبسط اولوب هر عین وهر مرتبه حسبیله متعین
اولدقده مختلف اولور پس نفس رحمانی نسب اسمائیه عدمیه یه اعطاء وجود ایتدكده صور اسمائیه بیننده
ظاهر اولان تقابل نفس رحمانی طرفندن واقع اولور زیرا ظهور نفس رحمانی طرفندندر ولكن نفس رحمانیده
فواعل وقوابل بیننده تقابل متعین دكلدر نفس رحمانی فواعل وقوابله هیولی كبی جمیع فواعل وقوابل آنده
وحدانی الوصفدر تقابل نسب معدومه اولان مرایاء اعیانده نفس رحمانینك ظهوری وتعینی حسبیله ظاهر
اولور ولكن نفس رحمانی اعطا ایتدیكی تقابل حضرت الهیه‌ده اسماء الهیه نك نفس رحمانیله تعینی قتنده‌در
)(الاتری الذات الخارجة عن هذا الحكم كیف جاء فیها المغنی عن العالمین فلهذا خرج العالم علی صورة من
اوجدهم ولیس الا النفس الالهی)(امدی شویله معلوم اوله كه نفس رحمانی ایچون مراتب حاصله‌در نته كیم
كتابك اولنده ذكر اولنمشدر برمرتبه بودركه نفس رحمانینك قلب تعین اول غیبنده اجمالی واندماجیدر وبو نفس
رحمانینك لاتعینی واطلاق واحدیتی مرتبه سیدر وبرمرتبه تعین اولك باطنندن انبعاثی وامتدادیدر مراتب
غیبیهٔ الهیه‌دن برمرتبه ایله تعینسز وبرمرتبه تعین اول ایله آنك تعینی مرتبه سیدر * وبرمرتبه تعین اولده
برزخیتی وهویتی تعین ایله لاتعین بینی جمعیتیدر زیرا نفس رحمانی تعین ایله لاتعینك عینیدر وظاهر وباطنك
عینیدر زیرا تعین اول ایله متعینه اولان عین باطنه‌در وتعین دخی ظاهردر الف ایله همزه كبی وبرمرتبه تعین
اولدن آنك امتدادی وسائر مراتب حرفیهٔ غیبیه ایله تعین مرتبه سیدر پس نفس رحمانی تعین اولك باطنندن
ممتد اولدقده وحدانی النعت ممتاز اولور حروف وكلمات الهیه نك احدیتی اولدیغی حالده ونفس رحمانی مراتب
الهیه وكونیه اوزره ممتد اولدقچه حروف وكلمات الهیه وكونیه آنده آنكله متعینه اولوب ظاهره اولور * پس
مرتبهٔ اولیده نفس رحمانی ذات احدیه نك عینیدر زیرا آنده مجمل ومندرجدر ذهنا ووجودا متعین دكلدر *
پس اول مرتبه‌ده ذات احدیه نفس رحمانیدن غنا ایله وصف اولنمز زیرا برشیء كندی نفسندن غنا ایله وصف
اولنمز وسائر مراتبده نفس رحمانیدن ذات احدیه غنیه‌در زیرا كثرت اسمائیه وخلقیه یی متضمندر پس شیخ

رضی الله تعالی عنه دیركه نفس رحمانینك بو حكمندن خارجه اولان ذات احدیه یی كورمز میسن كه آنك
حقنده عالمیندن غنا نیجه وارد اولدی پس عالمیندن غنا نفس رحمانیدن غنادر زیرا نفس رحمانی عالمینك
اصلیدر * پس بوندن اوتری اعیان عالم آنلرك موجدی صورتی اوزره چقدی وحال بوكه موجد عالم نفس
رحمانیدن غیری دكلدر * پس عالم نفس الهی صورتی اوزره فواعل وقوابل جمعیتی اوزره ظاهردر * بو تقدیر
اوزره لیس ضمیری من قولنه راجع اولور وعالمه دخی راجع اولمق جائزدر یعنی عالم صورت موجد اوزره چقدی
وحال بوكه عالم نفس الهیدن غیری دكلدر واوجدهم قولنده ضمیر منصوب علی طریق التغلیب اعیان عالمه
راجعدر (فیما فیه من الحرارة علا نفس الهی) فواعل وقوابلدن كیفیات متضاده یی جامع اولوب آنلر ایله ظاهر
اولدقده پس شول شیئكه نفس الهیده حرارتدن واقع اوله نفس الهی انكله صور اسمائیهٔ ربانیه فواعلده
عالی اولوب جهت علوده متعین اولور)(وبما فیه من البرودة والرطوبة سفل)(ودخی شول شیئكه نفس الهیده
برودت ورطوبتدن واقع اوله نفس الهی اجزاء عالمدن اولان صور كیانیه‌ده سافل اولوب ظاهر اولور)(وبما فیه
من الیبوسة ثبت ولم یتزلزل فالرسوب للبرودة والرطوبة الاتری الطبیب اذا اراد سقی دواء لاحد ینظر فی قارورة
مائه فاذا رآه رسب علم ان النضج قد كمل فیسقیه الدواء لیسرع فی النضج وانما یرسب لرطوبته وبرودته الطبیعیة)
وشول شیئكه نفس رحمانیده یبوستدن واقع اوله نفس رحمانی انكله ثابت اولدی ومتزلزل اولمدی پس رسوب
برودت ورطوبت ایچون مخصوصدر سن طبیبه نظر ایتمز میسن كه تحقیق طبیب قچنكم بر كمسنه یه دوایی
ایچورمك دیلسه آنك صویی قاروره سنه نظر ایدر پس قچنكم صویی كورسه كه رسوب ایتدی عالم اولوركه
تحقیق نضج كامل اولدی ونضج اطبانك قتنده اندفاع ایچون ماده نك تهیؤ واستعدادیدر * واندفاعك حصولی
رطوبتله اولان سیلان ایله و برودت ایله اولان تنزل وتسفل ایله‌در پس طبیب اول مریضه دوایی ایچورركه
دوا نضج واندفاعده مسرع اوله یعنی مریضی صحته ظفرده اسرع ایده مریض سرعت اوزره صحیح اوله وشخص
مریضك مزاجی بارد ورطب اولدقده قاروره سی صوینك رسوبی آنك رطوبت وبرودت طبیعیه سندندر زیرا
رطوبتله سیلان وبرودتله نزول حاصل اولور پس طبیعت مریضده رطوبت وبرودتله قدر حاجتدن زیاده اولان
شیئی دفع ایدر ویبوستله آنك لابدی اولان شیئی تثبیت ایدر پس رسوب برودت امكانیه ایچوندر زیرا نفس الهی
مرتبهٔ الوهیتده تعین اولك باطنندن نور وجودی وفیض جودیله منبعث اولدقده تعین اول جامع اولدیغی اشیایی
حاوی وحضرت امكان جودنده اولان حقایق فعل انفعالی جامع اولدیغی حالده پس عین نفسده اولان قوابل
مظهریه نك برودتی آنی تعقید وتقیید ایدر زیرا عین نفسده فاعل وقابل موجوددر پس فاعل صفت حرارتله
وقابل صفت برودتله ظاهر اولور پس بو بخار معنوی ونوریده صور عمائله متعقده اولور پس نشیء عمائی ظاهر
اولور * آندنصكره نشیء نفسی ابخار ثلاثه اوزره ممتد اولور بری علوی وبری سفلی وبری وسطی وجمعی واحدی
وبرزخیدر وعین نفسده جمیع حقایق فعلیه وانفعالیه متعینه اولور پس عمائین صورتی یعنی عماء ربله عماء
مربوب صورتی ظاهره اولور پس نفس متعالیده جمیع حقایق الهیهٔ مؤثره یی فعاله نوریه متعینه اولور صور
الهیهٔ نوریه وتعینات وجوبیهٔ حقانیه ایله پس شیخ رضی الله عنه فیما فیه من الحرارة علا قولیله حقایق الهیهٔ
مؤثرهٔ فعالهٔ نوریه یه اشارت ایدر وسفل ممتد اولان نفسده كه حقایق مظهریهٔ انفعالیه اوزره منطویدر *
جمیع حقایق خلقیهٔ متأثرهٔ انفعالیه متعینه اولور صور كیانیه وتعینات وجودیهٔ امكانیه ایله پس نشیء كونی
وعالم خلقی منتشی اولدی وشیخ برزخی عمائین بیننده برزخیتی اعتباریله * حقایق الهیهٔ مؤثرهٔ فعاله یی وحقایق
خلقیهٔ متأثرهٔ انفعالیه یی جامعدر وبو مرتبه‌ده متعین اولان انسان كاملدر * پس نفس الهی حقایق الهیهٔ
اسمائیه یی وحقایق خلقیهٔ مظهریه یی وسائر صفات متقابله یی مستلزم اولوب الهیت مرتبه سنك ظاهری اولان
طبیعتده ظاهر اولدقده * زیرا بو مرتبه‌ده نفس الهی باطن وطبیعت ظاهر اولور * پس نفس الهیله طبیعت
بیننده ازدواج حاصل اولوب شیء واحد كبی اولورلر زیرا نفس رحمانی مستلزم اولدیغی اسماء الهیه وصفات خلقیهٔ
صوری كه متقابله‌در طبیعتده ظاهر اولور وطبیعت دخی اول صوری نفس الهیده وجه مخصوص اوزره ظاهر
ایلدی)(ثم ان هذا الشخص الانسانی عجن الله تعالی طینته بیدیه وهما متقابلتان وان كان كلتا یدیه یمینا
فلا خفاء بینهما من الفرقان) یعنی شیخ رضی الله عنه طبیعت متقابله اولدیغن واسماء الهیه بیننده اولان تقابل

نفس رحمانیدن اولدیغن ذکر ایتدکدنصکره نفس رحمانی مستلزم اولدیغی فواعل اسمائیه ایله قوابل مظهریه
بیننده برزخیتده متعین اولان انسان کامل یدین متقابلتین ایله مخلوق اولدیغن ونفس رحمانی متضمنه اولدیغی
تقابل انك خلقنده ظاهر اولدیغن ذکر ایدر یعنی طبیعتده اولان تقابل ایله اسماء بیننده اولان تقابلك
تحققندنصکره تحقیق بو شخص انسانی نك طینتنی الله تعالی ایکی یدیله تعجین ایلدی ان الله خلق آدم علی صورته
وخلقه علی صورة العالم) یعنی الله تعالی آدمك طینتنی یدیمنی اولان صورت الهیهٔ اسمائیهٔ فعلیه ایله ویدیسری
اولان صورت امکانیهٔ مظهریهٔ انفعالیه ایله تخمیر ایلدی وحقك یدانی متقابلتاندر * الهیه وکونیه واسمائیه
ومظهریه وفعلیه وانفعالیه اولدیغی اعتباریله وبالجمله صورت حق وصورت عالم اعتباریله متقابلتاندر * قال
الشیخ رضی الله عنه فی الحکمة الادمیة فی حق خلقه تعالی آدم بیدیه وماهو الا عین جمعه بین الصورتین صورة
العالم وصورة الحق وهما یدا الحق واکرچه کیم ربك ایکی یدی معا یمین واقع اولدیسه پس یدین بیننده فرقاندن
اولان شیئده خفا یوقدر یعنی اکرچه کیم ربك یدینی معا یمیندر یدیمنی یمین اولدیغی ظاهردر زیرا یمین قوتدر وصورت
الهیهٔ اسمائیهٔ فعلیهٔ مؤثره در ایجاد واظهار ایچون قوت صاحبیدر ویدیسری دخی یمیندر زیرا اسماء الهیهٔ
فعلیهٔ مؤثره متعینه اولمز الا آنلرك مقابلنده اعیان کونیهٔ انفعالیهٔ مؤثره ایله اولان مباشرتدن اوتری یعنی
یدی قوابله اکا مضافه اولان یدین ایله آنك ایجادنه مباشرت ایتدیکندن اوتریکه اول مباشرت جناب الهی یه
لایقه در واول مباشرت اسماء متقابله ایله آنك ایجادنه توجهدر ویاخود نفس الهیده محموله اولان فواعل وقوابل
صورتنك جمعیتنك صورتیله آنك ایجادنه توجه ایدوب انی ایجاد ایتمکدر والله تعالی ادمك ایجادنه یدین ایله
مباشرت ایلدی بو نوع انسانی یه واقعه اولان عنایتندن اوتری یعنی یدین ایله خلق ایتدیکی بو نوع انسانی ید
واحده ایله مخلوق اولان سائر مخلوقات اوزره تفضیل ایدوب اکا تعظیم وتکریم ایلدی پس یدین ایله مخلوق اولان
آدمه سجوددن ابا ایدن کمسنه یه ایتدی سنی نه شیء منع ایلدی سجده ایتمکدن شول کمسنه یه که بن انی یدیمله
خلق ایتدم واکا سجده ایتمکی سکا امر ایتدم استکبار می ایتدك شول کمسنه اوزرینه که سنك مثلك در یعنی سنك
کبی عنصریدر * ویاخود سن عنصردن عالین اولان ملائکه دنمی اولدك که انلر آدمه سجده ایله مأمور اولمدیلر
وحالبوکه سن عالیندن دکلسن بلکه آنك کبی عنصریسن انك اوزره استکبار ایده جك سنده برحال یوقدر
پس آدمه عنایتدن اوتری حق تعالی لمن خلقت بیدی قولیله اکا تعظیم وتکریم ایدوب اکا سجده ایتمکدن
امتناع ایدن ابلیسی توبیخ ایلدی) (ویعنی بالعالین من علا بذاته عن ان یکون فی نشأته النوریة عنصریا وان
کان طبیعیا) وحق تعالینك عالین ایله مرادی شول من در یعنی ملائکه دن شول نوعدر که اول ذاتیله عالی اولدی
نشأت نوریه سنده عنصری اولمقدن واکرچه کیم طبیعی اولدیسه ملائکهٔ عالین سبحات جمال ذاتده مهیمه اولان
ملائکه درکه نشأت نورانیتلرنده احکام وجوب احکام امکان اوزره غالبه اولوب خلقیتلری جهتی حقده فانیه
اولمغله حقدن غیری کمسنه یی بیلمزلر وآدمك مخلوق اولدیغن وملائکه دخی اکا سجده ایله مأموره اولدقلرن
بلمزلر) (فما فضل الانسان علی غیره من الانواع العنصریة الا بکونه بشرا من طین فهو افضل نوع من کل ما خلق
من العناصر من غیر مباشرة) (پس انسان انواع عنصریه دن آنك غیری اولان نوع اوزره فاضل اولمدی
الا طیندن بشر اولمسیله یعنی طیندن آنك خلق وایجادنه حق تعالی یدین ایله مباشرت ایتدیکندن اوتری
پس انسان من غیر مباشرت عناصردن مخلوق اولان نوعك افضلیدر یعنی خلقنه یدین ایله مباشرت ایتمدیکی
جمیع کائنات عنصریه دن افضلدر زیرا ید واحده ایله یعنی اسم واحد ایله آنلرك خلقنه مباشردر وانسانك یدین ایله
خلقی متقابلات ومتماثلات جمعیله واقعدرکه اسما وصفات الهیه دن ومظاهر کونیه وقوابل امکانیه دن
برصفت یوقدر الا آنك مظهریتی کلیه سنده متحققه در) (فالانسان فی الرتبة فوق الملائکة الارضیة والسماویة
والملائکة العالون خیر من هذا النوع الانسانی بالنص الالهی) (پس انسان مرتبه ده ملائکهٔ ارضیه نك
وملائکهٔ سماویه نك فوقنده در زیرا یدینك مباشرتیله مخلوقدر وملائکهٔ ارضیه وسماویه نك خلقی ید واحده نك
مباشرتیله مخلوقدر وواقعدر وملائکهٔ عالون بو نوع انسانیدن نص الهیله خیرلودر یعنی انسان حیواندن
زیرا بو نوعك حقیقی خلقیتده ونوریسی ظلمتده مستهلکدر وبونلر کندی نفسلریله ظاهرلردر ونص الهی
(ام کنت من العالین) قولیدرکه بونلرك خلقیتی حقیتده مستهلکه در * پس خلقت وظلمتك حقیت ونوریتده

استهلا کندن وحقیتك نشئه لرنده غلبه سندن اوتری ملائکهٔ عالین بو نوع انسانیدن که بونك عکسی اوزره اوله
خیرلودر اما مرتبهٔ انسان کامله نسبت ایله که صورت حق اوزره در نوع انسانی غلبهٔ خلقیه اعتباریله درجهٔ
کمالدن ساقط اولدیغی کبی ملائکهٔ عالین که سبحات وجه حقده مهیمه در آنلر دخی درجهٔ کمال انسانی
الهیه دن ساقطه در زیرا آنلر جمال ایچره جلالك مظاهریدر صورت الهیهٔ جمعیهٔ اسمائیه نك مظاهری دکلدر
پس مظاهرك اشرف واکرمی صورت الهیهٔ جمعیهٔ اسمائیهٔ ذاتیه نك مظهری اولان انسان کاملدرکه خلقیت
وحقیت انده بری برینه غالبه دکلدر جهتینده آنك ظهوری علی السویه در طرف واحد ایله آنك ظهوری
طرف آخر ایله اولان ظهورندن اولی دکلدر ظهور واظهار وشهود واشهاد ایچون طرفینك حکمی انکله
قائم وبرزخیت کبری ایله اول طرفین بیننده دائمدر وطرفینی جامعدر بالکه صفات بشریه ده وقالب
عنصریده اولان انسانك ملائکهٔ مهیمه کبی خلقیتی حقیتده مستهلکه اولمغله مظهریتده آنلر دخی خیرلودر
زیرا ملائکه ده صفات بشریه یوقدر وبونلرك بعضیسی صفات بشریه یی حقیتده محو ایتدکده جمیع
صفات الهیه یه مظهر اولمغله مستعد اولورلر وملائکهٔ مهیمه وادیٔ غیر ذی زرعده آنلره مخصوصه اولان
اسمادن غیری یه آنلرك قابلیتلری یوقدر * پس ملائکهٔ عالین انوار جمال ذات حقده مهیمه اولمغله ونشأتلری
نوریه وطبیعیه اولمغله نشأت عنصریهٔ آدمیه دن اولی در واما نوع انسانیدن برشخص ملائکهٔ مهیمه کبی
سبحات جمال حقده مهیم ومستهلك اولدقدنصکره صورت اسمائیهٔ الهیه یه مظهر جامع اولدقده که اول صورت
اول جمعیت اوزره ملائکهٔ مهیمه ده ظاهره دکلدر * پس اول شخص اعلی اولور (لقد خلقنا الانسان فی احسن
تقویم) شیخ رضی الله عنه فتوحاتده یوز طقسان سکزنجی بابده اون برنجی فصلده ملأ اعلانك آدم اوزره
اشرفیتی حقنده دیدیکه والسبب الموجب للمشورة کون الحق له وجه خاص فی کل موجود لا یکون بغیر ذلك
الموجود فقد یلقی الیه الحق سبحانه فی امر ما لا یلقیه لمن هو اعلی منه طبقة کتعلیم الاسماء لادم مع کون الملأ الاعلی
عند الله اشرف منه ومع هذا فکان عند آدم ما لم یکن عندهم وقد ذکرنا فی هذا الکتاب دلیل تفضیل الملاء
الاعلی علی اعلی البشر اعطانی ذلك الدلیل رسول الله صلی الله علیه وسلم فی رؤیا رأیتها وقبل تلك الرؤیا ما کنت
اذهب فی ذلك الی مذهب جملة واحدة انتهی کلامه) پس شیخ رضی الله عنه بو کلامده ذکر ایتدیکی ملائکهٔ
مهیمه نك آدمدن اشرفیتی وجه مذکور اوزره آنلرك خلقیتی حقیتده مستهلکه اولوب نفوسلری وجه حقده
فانیه اولمغله وظلمات طبیعیه وعنصریه وصفات بشریه وخلقیه آدمده ظاهر اولمغله در زیرا آدم وقت اولورکه
صفات بشریه نك حکمی انده صفات الهیه اوزره غالبه اولمغله حقدن محتجب اولور وملائکهٔ مهیمه ده صفات
خلقیه مقهوره در آنلرده احتجاب یوقدر بو اعتبار اوزره اشرف اولور مطلقا اشرف دکلدر والاظهر کل
وصورت جمع واصل اولان انسان کامل برزخیهٔ کبری حیثیتیله ومرتبهٔ کمالدن اکملیته رجوعی وعبودیت
تامه مقامنه تنزلی وذات حقده استهلاکی حسبیله (ولقد کرمنا بنی آدم) جمله دن اکرم وافضلدر کنت کنزا مخفیا
فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) خلقك ایجاد وخلقته محبت الهیهٔ ذاتیه توجه ایتدکده خلقدن
علت غائیه عالم ومعرفت الهیهٔ ذاتیه ادم ایله حاصله در وسائر مخلوقات علویه وسفلیه بالتبع مخلوقه در * پس
محبت الهیهٔ ذاتیه بالاصاله آدمك خلقنه توجه ایدوب معرفت الهیهٔ جمعیه وعبادت ذاتیه انکله حاصله اولوب
جلا واستجلاء کمال الهی انکله حاصل اولمغله آدم مکرمدر خصوصا آدمك ذنبی توبه نك وجودی فننده کماله
منضمدر واسماء کثیره ایله حقك تجلیسنی موجبدر) (فمن اراد ان یعرف النفس الالهی فلیعرف العالم فانه
من عرف نفسه فقد عرف ربه الذی ظهر فیه ای العالم ظهر فی نفس الرحمن الذی نفس الله تعالی به عن الاسماء
الالهیة ما تجده من عدم ظهور آثارها بظهور آثارها) (پس شول کمسنه که نفس الهینك معرفتنی دیلسه پس
اول کمسنه عالمی بیلسون زیرا بر کمسنه که نفسنی عارف اولسه تحقیق شول ربنی عارف اولور که عالم انده ظاهر
اولدی یعنی عالم شول نفس رحمانده ظاهر اولدی که الله تعالی انکله اسماء الهیه دن تنفیس ایلدی شول
کربی که اسماء الهیه یی مشاهده ایدردی اثارینك عدم ظهورندن اسماء الهیه اثارینك ظهوری سببیله یعنی
شول کمسنه که نفس رحمانی یه عارف اولمق دیلسه پس نفس رحمانیده ظاهر اولان عالمی بیلسون وآنك نفسی
عالمدندر ونفسنی عارف اولان ربنی عارف اولور یعنی نفس رحمانیده ظاهر اولان عالمی عارف اولسون که حق

تعالی اول نفسك تعینی اول باطننده انبعاثی وامتدادی سببیله اسماء الهیه دن تنفیس ایلدی عدمده اسمانك
ثبوتی حالنده آثارینك عدم ظهورندن انلر مشاهده ایتدکاری ضیق وحرجی وکرب واضطرابی که اول تنفیس
نفس رحمانیله اسما آثارینك ظهوری سببیله حاصل اولدی * پس صور عالمدن نفس رحمانیده ظاهر اولان شی
نفس رحمانیله نفس رحمانیده ظاهر اولان صور اسماء الهیه در واسمانك آثاریدر که نفس رحمانی آثاری اظهار
اتمکله اسمادن ضیق وحرجی تنفیس ایلدی پس عالم نفس رحمانیده ظاهره اولان صور اسماء الهیه در ونفس
رحمانینك انده تعینی حسبیله آنك عینیدر وما تجده قولنده اولان ما اسم موصولدر وضمیر فاعل اسمایه
راجعدر وظهور آثارها قولی نفس الله قولنه متعلقدر (فامتن علی نفسه بما اوجده فی نفسه فاول اثر كان
للنفس انما كان فی ذلك الجناب ثم لم یزل الامر ینزل بتنفیس الغموم الی آخر ما اوجد) پس حق تعالی کندی
نفسی اوزره امتنان ایتدی نفس رحمانیله کندی اسماسی صورلرك کندی نفسنده ایجاد ایتمکله زیرا آنك اسماسی
نفسنك وذاتنك عینیدر پس اسمانك آثارنی اظهار ایتمکله اسماسی اوزره امتنان ایدر ونفس رحمانی اولان کندی
نفسیله نفس رحمانینك انبعاثی وصور اسمائیه اولان صور عالمی حقك ایجادی آنك کندی نفسنده در وامتنان
دخی کندی نفسندن کندی نفسی اوزره در زیرا انك وجودندن خارج برشی یوقدر پس اولکی اثر که نفس
رحمانی ایچون واقع اولدی اول جناب الهیه ده بعض حضرت الوهیتده واقع اولدی انده بالقوه اولان اسمانك
آثارنی اظهار ایدوب صور اسمانی ایجاد ایتمکله اندنصکره امر زائل اولمدی تنفیس عموم ایله نازل اولدیغی
حالده آخرکی موجوده وارنجه وحالبوکه اسمانك آثاریله ظهوری ایچون آخر یوقدر وآثارك اسما ایله ظهوری
ایچون دخی آخر یوقدر (شعر) فالكل فی عین النفس * كالضوء فی ذات الغلس) (الغلس ظلمة آخر اللیل یعنی
اسماء الهیه وحقایق وجوبیه نك جمیعی واسمانك صوری اولان عوالم واکوان واعیان وآثارك کلیسی ذات
نفسده ظاهره ومتعینه در ضوء ذات عکسنده یعنی لیلك آخری ظلمتنده ظاهر ومتعین اولدیغی کبی یعنی لیلك
آخرندن ناشی اولان ضوء لیلك آخرنده ظلمتده ظاهر اولدیغی کبی جمیع اسمانك صور وآثاری وممکناتك صور
وحقایقی ذات نفس رحمانیده ظاهره در (والعلم بالبرهان فی * سلخ النهار لمن نعس * فیری الذی قد قلته * رؤیا تدل
علی النفس) (سلخ النهار آخره والنعاس النوم ونفس رحمانینك برهان فکری وترتیب مقدمات عقلیله معرفتی
شول کمسنه یه مخصوصدر که سلخ نهارده نائم اولدی یعنی مالا یعنی یه اشتغالی سببیله نهار کشفی ازاله ایدوب آخرنده
نوم حجاب وغفلتده نائم اوله * پس نفس رحمانی حقنده بنم دیدیکم قولی رؤیا کوره که نفس رحمانی یه دلالت ایدر
یعنی بنم قولم اکا نوم غفلتده کوردیکی رؤیا اولور که ماوراء حجابدن انی نفس ایله تعبیر ایدر واول تعبیرده کشف
وتعین اوزره دکادر مثلا نائم نومنده کوردیکی رؤیانی برشیئله تعبیر ایتدکده وقت اولور که ماوراء حجابدن تعبیرده
مصیب اولور ووقت اولور که اصابت ایتمز * پس برهان فکری اربابنه نفس رحمانی حقنده واقع اولان کلاممز
رؤیا کبی اولور که انی نفس ایله تعبیر ایدر وبزم کلاممزی کشف وتعین اوزره عارف دکادر تا کیم بزم کلاممزدن نفس
رحمانیی فهم ایلیه وتعین اوزره انی تعبیر ایلیه پس برهان نظری صاحبنه نفس رحمانی حقنده واقع اولان
کلاممز رؤیا کبیدر آخر نهارده که انك حقیقتنه کشف وتعین اوزره مطلع دکادر فکیف که طریق استدلال ایله
نفس رحمانینك معرفتی اکا حاصل اوله پس نفس رحمانینك کشف وحقیقت اوزره معرفتی حقیقت محمدیه
شمسنك طلوعی وتجلی الهی نهارینك ظهوری قتنده حاصل اولور یعنی کشف وعیان وذوق ووجدان ایله
بیلنور دلیل وبرهان ایله بلنمز) (فیریحه من كل غم فی تلاوته عبس) (پس برهان عقلیله حاصل اولان علم
صاحبنی هر غم وکربدن اراحت ایدر (عبس وتولی) تلاوتنده (اویذکر فتنفعه الذکری) قولنه مطلع اولوب
امر نجه اولدیغن بوقولی یعنی احتجابی وجهلی حالنده (عبس وتولی) تلاوتنده (اویذکر فتنفعه الذکری)
قولنه مطلع اولوب امر نجه اولدیغن تذکر ایتسه وبعد التذکر تفکر ایتسه پس احتجابی ظلمتنده وجداننده
اولان کرب وغمدن تذکرا کا اراحت ایدر (عبس وتولی) تلاوتنده عبوس دنصکره (وجوه یومئذ مسفرة
ضاحكة مستبشرة (قولنك سری اکا منکشف اولور که عبس وتولی) دنصکره وجوه یومئذ مسفرة ضاحكة
مستبشرة واقع اولدیغی کبی انك احتجابی قتنده تذکرا ایتمکله کربدن وعبوس الوجه اولمقدن خلاص اولوب
وجهی مسفر ومستبشر اولور ویاخود حجاب وغفلات قتنده کانه حالی عبس وتولی تلاوتنده اولوب تولی وعبوس

وکرب اوزره ایکن برهان ایله حاصل علمله تذکرا ایتمکله انك حالی (وجوه یومئذ مسفرة ضاحكة مستبشرة قولنه
منتقل اولوب اسان حال ایله انی تلاوت ایتدکده وجهك اسفرار واستبشاری قتنده عبوسی حالندن مستریح
اولور بوتقدیر اوزره فیریحه قولنك فاعلی محذوف اولور فی تلاوته عبس قولی اکا دلالت ایتدیکندن اوتری ای
فیریحه اویذکر فتنفعه الذکری فی تلاوته عبس) (ولقد تجلی للذی * قد جاء فی طلب القبس) (وتحقیق الله تعالی
تجلی ایتدی شول کمسنه یه که قبس طلبنده کلدی یعنی موسی بن عمران نار طلبنده مجد اولوب کلدکده حق
تعالی انك مطلبی اولان نار صورتنده شجره دن تجلی ایدوب (انی انا الله) ایله عیانا خطاب ایتدی وبو سر
خفینك حقیقتی تجلی ایتدی که نفس رحمانیله ظاهره اولان صور اسمائیه عین صور عالم اولوب ونفس رحمانی
جمیع صور عالمی احاطه ایدوب جمله سنده حاضر اولدیغی ظاهر اولدی (فرآه نارا وهو نور * فی الملوك وفی العسس
پس موسی علیه السلام نار صورتنده متجلی اولان حقی نار کوردی وقبل الندا انی نار بلدی وحالبوکه اول
مرئی نور ایدیکه ملوك علوبین وعسس سفلیینده ظاهردر یعنی حقك وجهی نوری صورت شجره ده نار مثالنده
تجلی ایتدکده موسی علیه السلام انی نار ظن ایتدی وحالبوکه اول مرئی نور ایدی * پس موسی علیه السلام
رؤیاسنی تعبیر ایتمدی ومطلب طبیعیسی صورتندن کوردیکی شیئك حقیقتنه عبور ایتمدی اکر عبور ایدیدی
عالم اولوردیکه کوردیکی شیء شول نور حقدر که کملین واصلین اولان ملوکده وسعدا وابراردن اعمال اصحابی
اولان عسسده ظاهر ومتجلیدر ویاخود آنك نوری اهل کشف وتجلی اولان کمل ملوکده ولیل ظلمات طبیعتده
برهان عقلیله حاکم اولان ارباب نظر عسسلرنده ظاهردر زیرا شریف رفیع علویده نور تجلینك ظهوری
دنی وضیع سفلیده ظهوری کبیدر (ماتری فی خلق الرحمن من تفاوت) ولکن مراتبده تفاوت قوابل حسبیله
کمال ونقصده ظاهردر) (فاذا فهمت مقالتی * تعلم بانك مبتئس) (اذا ان معناسنه در یعنی پس اکر سن بنم
مقالتمی فهم ایتدك ایسه یعنی حق تعالی نفس رحمانیله ونور وجودیله قوابل علویه ومظاهر سفلیه ده ظاهر
ومتجلی اولمغله موسانك مطلوبی اولان نار صورتنده متجلی وظاهردر دیدیکم قولی اکر سن فهم ایتدك
ایسه وبو کلام حضرات علویه الهیه دن قنغی حضرتدن نزول ایتمشدر بو کلامك علو قدرنی عارف
اولدك ایسه سن عالم اولورسنکه تحقیق سن فقیرسن وبرهان ایله سنده حاصل اولان علم شیء یسیردر ویاخود
تعینات علویه واشخاص سفلیه ده ظاهر اولان نور الهی ونفس رحمانیدر وسن انجق نار مشاهده ایدرسن
تعین ایله نور متعیندن محتجب سن دیدیکم قولی فهم ایتدك ایسه * پس سن عارف اولورسنکه سن فقیر ومبتئس
ومتحیر ومفلس سن برشیئه مالك دکلسن زیرا سن کندی وجودکله کندی وجود کده موجود دکلسن
سنك وجودك نفس رحمانیله نفس رحمانیده ظاهره ومتعینه اولان صوردن برصورتدر وحقدن غیری
طلب ایتدیکك شیء دخی سنك وجودك کبی وجودوهمیله موجوددر سرابك وجودی کبی کسراب بقیعة
یحسبه الظمآن ماء حتی اذا جاءه لم یجده شیئا ووجد الله عنده) (لو كان یطلب غیر ذا * لرآه فیه وما نكس) (اکر
موسی علیه السلام ناردن غیری برشیء طلب ایدیدی البته اول مطلوب خاصده حق تعالی اکا تجلی ایدردی
وحقی انده کورردی وحق تعالی اول شیئده تجلی ایتمکدن وجهی تقلیب ایتمزدی البته آنك مطلبنده تجلی
ایدردی ویاخود موسی حقدن وجهی تقلیب ایتمزدی زیرا انك مطلوبنده متجلیدر یعنی وقتا کیم موسی
علیه السلامك طلبنده طاقتی وجهدی غایته بالغ اولدیسه حق تعالی انك مطلوب جسمانیسنده اکا تجلی
ایتدی واکر انك مطلوبی اولان ناردن غیری برشیئده تجلی ایدیدی موسی اندن اعراض ایدردی * پس اکر
موسی علیه السلام ناردن غیری برشیء اولورسه طلب ایدیدی حق تعالی اول شیئده اکا تجلی ایدردی واول
دخی اول شیئده حقی مشاهده ایدردی واندن اعراض ایتمزدی مطلوبندن غیری برشیئده تجلی ایتدکده اندن
اعراض ایتدیکی کبی زیرا بونده انك مطلوبنده تجلی ایتدی وموسانك دخی مطلوبندن غیری شیء آخره
نظری یوغیدی پس سن دخی موسی کبی امرك اولنده اکر نور حقدن محتجب اولوب نار تعینی طلب ایدجك
اولورسك مطلب خاصکده متجلی اولان حقی اندن مشاهده ایله وانك نداسن استماع ایله تا کیم حجاب کلیله
حقدن محتجب اولمیه سن (فطوبی لمن لا یتوجه بقلبه سوی مولاه ولم یطلب طول عمره شیئا الا ایاه) (واما هذه
الكلمة العیسویة لما قام لها الحق فی مقام حتی نعلم ویعلم استفهمها عما نسب الیها هل هو حق اولا مع علمه

الاول بهل وقع ذلك الامر اولا) (واما بو كلمهٔ عيسويه وقتا كيم حق تعالى ايچون قائم اولديسه حتى نعلم نون
ايله ويعلم يا ايله مقامنده يعنى كلمهٔ عيسويه به حق تعالى خطاب ايتديكى حينده وقتا كيم انكچون قائم
اولديسه (حتى نعلم المجاهدين منكم والصابرين قولنده نعلم مقامنده ودخى (ويعلم المعوقين منكم) قولنده يعلم
مقامنده حتى محققة المعنى اولان كلمه ايكن وحق تعالى عالم ايكن على طلب ايتديكى كلمهٔ عيسويه دن استفهام
ايتدى اكا نسبت اولنان شيئدن يعنى اكا نسبت اولنان الوهيتدن كه اول حقميدر يعنى سكا نسبت اولنان امر
الوهيت نفس امرده ثابتميدر وبو قول سندن صادرميدر دكلميدر قبل الاستفهام حقك علمى ثابت ايكن وحق
عام ايكن كه اول امر واقعميدر يعنى بو امر عيسادن صادر اولديمى اولمديمى) (فقال له أانت قلت للناس اتخذونى
وامى الهين من دون الله) (پس الله تعالى عيسايه ايتدى ناسه سنمى ديدك كه بنى وبنم امم مريمى سز الله دن غيرى
الهين اتخاذ ايدك پس (حتى نعلم) مقامنده كندى نفسنى اقامت ايتدى يعنى بز عالم اولهلم كه بو قول سندن
صادر اولديمى مع هذا اندن صادر اولان شيئك معلوميدر) (فلابد فى الادب من الجواب للمستفهم لانه لما تجلى
له فى هذا المقام وهذه الصورة اقتضت الحكمة الجواب فى التفرقة بعين الجمع) (پس عيسى ايچون رعايت ادبده
مستفهم اولان حق ايچون جوابدن لازمدر مقام تفرقه دن استفهام صورتى اوزره زيرا شان بودر كه وقتا كيم
حق تعالى عيسايه بو مقامده يعنى مقام تفرقه ده وصورت استفهامده تجلى ايتديسه عالم ايكن انت قوليله
عيسايى افراد ايدوب عين جمعدن استفهام طريقى اوزره عالم ايكن اكا خطاب ايتمكله حكمت
عيسويه دخى عيسى ايچون واقع اولان تجلى حسبيله عين جمع ايله تفرقه ده جوابى اقتضا ايلدى يعنى حق
عالم اولديغن عيسى عالم ايكن عين جمعده تفرقه صورتنده جواب ايتدى) (فقال وقدم التنزيه سبحانك
فحدد بالكاف التى تقتضى المواجهة والخطاب) (پس عيسى عليه السلام سبحانك ديدى وتنزيهى تقديم ايلدى
پس حقى تحديد ايتدى شول كاف ايله كه مواجهه ايله خطابى اقتضا ايدر و كاف ايله حقى افراد ايتدى حق تعالى
(اانت قلت) قوليله انى افراد ايدوب افرادى تقديم ايتديكى كبى) (ما يكون لى من حيث انا لنفسى دونك ان
اقول ما ليس لى بحق اى ما تقتضيه هويتى ولا ذاتى) (يعنى انانيتم وتعينم ايله سندن انفرادم حيثيتيله بنم نفسم
ايچون واقع اولمز كه بن قائل اولم شول قولى كه بنم حقم اولميه يعنى بنم هويتم وذاتم انى اقتضا ايتميه زيرا بنم
ذاتم عبوديتى و وجودده سكا افتقارى اقتضا ايدر زيرا بن كندى نفسمله معدومم وسنك وجودك ايله موجودم
بنده ظاهر ومتعين اولان سنك وجودكدر * پس سنك ذاتك اقتضا ايدوب سكا مختصه اولان الوهيتى ادعا ايتمك
عبوديتى اقتضا ايدن بنم هويتم وذاتم اقتضا ايتمز) (ان كنت قلته فقد علمته لانك انت القائل ومن قال امرا فقد
علم ما قال وانت اللسان الذى اتكلم به كما اخبرنا رسول الله صلى الله عليه وسلم عن ربه فى الخبر الالهى فقال
كنت لسانه الذى يتكلم به فجعل هويته عين لسان المتكلم ونسب الكلام الى عبده) (اكر بن اول قولى قائل
اولديسم * پس تحقيق سن انى عالمسن زيرا قائل اولان سنسن بنده ظهورك وتعينك جهتيله وبن عدميت
اوزره ثابتم وبر كمسنه كه بر امرى قائل اولسه * پس تحقيق انى عالمدر يعنى اكر بن قائل اولديسم سن عالمسن زيرا
قائل اولان سنسن * پس لانك انت القائل قولى لسان جمعدر قرب فرائض لسانيدر كه عبدك وجود حقده
استهلاكى وصورة عبدده حقك ظهورى اعتباريله حق قائل اولدقده عبد انك لسانيدر (وانت اللسان الذى
اتكلم به لسان فرقدر يعنى وحال بو كه سن بنم شول لسانمسن كه بن انكله تكلم ايدرم نته كيم رسول الله صلى الله
عليه وسلم خبر الهيده يعنى حديث قدسيده ربندن بزه اخبار ايلدى * پس حق تعالى (كنت لسانه الذى
يتكلم به (ديدى يعنى بن عبدمك شول لسانى اولورم كه عبد انكله تكلم ايدر * پس حق تعالى كندى هويتنى
عين لسان متكلم ايلدى ودخى حق تعالى (أانت قلت) قولى ايله كلامى عبده نسبت ايتدى يعنى عبد متكلمدر
بنم لسانم ايله بن اكا لسان اولديغم حالده) (ثم تمم العبد الصالح الجواب بقوله تعلم ما فى نفسى) (اندنصكره عبد
صالح يعنى عيسى عليه السلام (تعلم ما فى نفسى) قوليله جوابى تتميم ايلدى يعنى تعين اعتباريله بنم نفسمده
سنك هويتكدن و كمالكدن اولان شيئى سن عالمسن زيرا بنم هويتم سنك هويتكك غيرى دكلدر وحال بو كه
بو مقام فرقده مظهر عيساده لسان عيسى ايله بو كلام ايله متكلم اولان حقدر كه تعلم قولى ايله مقام جمعه
خطاب ايدر ومتكلم كندى نفسنده اولان شيئى عالمدر (ولا اعلم ما فيها) وبنم نفسم سنك وجودك اولديغى

حيثيله بنم نفسمده بالقوه اولان شيئى بن عالم دكلم * وكيف اعرفه وانتم فيه) (فنفى العلم عن هوية عيسى
من حيث هويته لا من حيث انه قائل وذواثر) (پس لسان عيسى ايله متكلم اولان حق عيسانك هويتندن
علمى نفى ايتدى تخصيص اعتباريله انك هويتى اولديغى حيثيله عيسى قائل وذواثر اولديغى حيثيله نفى ايتمدى
زيرا بو حيثيله عيسانك هويتى حقك هويتيدر وقائل وذواثر اولان هويتيدر قرأنده (ولا اعلم ما فى نفسك)
واقع اولدى وشيخ رضى الله عنه ولا اعلم ما فيها) قولنى ايراد ايتدى انك نفسى حقك نفسنك عينى اولديغنه
تنبيه دن اوترى زيرا (ولا اعلم ما فى نفسك) قولى نفس حقده اولان شيئدن عيسى ايچون علمى نفى ايدر
ولا اعلم ما فيها قولى عيسانك نفسى حقك نفسى اولديغى حيثيتيله انك نفسنده اولان شيئدن دخى انك ايچون
علمى نفى ايدر) (انك انت علام الغيوب فجاء بالفصل والعماد تأكيدا للبيان واعتمادا عليه اذ لا يعلم الغيب
الا هو) (يعنى عيسى عليه السلام انك انت علام الغيوب) قولنده كوفيين قتنده فصل ايچون وبصريين
قتنده عماد ايچون اولان انت قولنى كتوردى عين جمعده فرق بيانى تأكيددن اوترى واكا اعتماددن اوترى
يعنى عين جمعده تفرقه ايله اولان خطابى فصل وعماد ايله تأكيد ايلدى حقك افرادنى تحقيقدن اوترى اطلاقده
آنك تعينى حيثيتيله وعيسانك تعين شخصى سندن فصلى حيثيتيله تا كيم اطلاق وتقييدده وجمع وفرقده علمك
كليسى حقه منسوب اولوب اكا مخصوص اوله زيرا الله تعالى دن غيرى بر احد غيبه مطلع دكلدر فانه هو علام
الغيوب فى الجمع والفرق (وفرق) وفى بعض النسخ ففرق) (وجمع ووحد وكثر ووسع وضيق) (وعيسى عليه
السلام سبحانك قولى ايله مخاطبى مخاطبدن تفريق ايلدى ودخى (ان كنت قلته فقد علمته) قوليله جمع ايلدى
يعنى حق تعالى ذاتنده مطلق وغير متعين اولديغى حيثيتيله صورة عيسويه ده متعين اولديغى حيثيتيله جمع ايتدى
دخى حقك احديت ذاتيهٔ مطلقه سى حيثيتيله بو جمع ايله توحيد ايلدى ودخى تكثير ايلدى (تعلم ما فى نفسى
ولا اعلم ما فى نفسك قوليله ودخى انك انت علام الغيوب قوليله توسيع ايلدى زيرا اطلاق وتقييد حيثيتيله اولان
علمى حقه تخصيص ايلدى ودخى تضييق ايلدى علمى كندى نفسندن وغيريدن نفى ايدوب حقه تخصيص
ايتمكله * پس بو تقدير اوزره فرق وجمع ووحد وكثر ووسع وضيق قولى كلام سابقى بيان وتفصيل ايچون واقع
اولور ودخى فجاء بالفصل قولنه معطوف اولمق جائزدر يعنى انك انت قوليله خطاب ايتمكله تفريق وتكثير
ايلدى وعلمى اكا تخصيص ايتمكله جمع وتوحيد وتوسيع ايلدى وعلمى غيردن نفى ايتمكله تضييق ايلدى كلام
سابقده تفريق وجمع وتوحيد وتكثير وتوسيع وتضييق ايتديكى كبى) (ثم قال متمما للجواب ما قلت لهم
الا ما امرتنى به فنفى اولا مشيرا الى انه ما هو ثم اوجب القول ادبا مع المستفهم ولو لم يفعل كذلك لاتصف بعدم
علم الحقايق وحاشاه من ذلك فقال الا ما امرتنى به وانت المتكلم على لسانى فى الجمع وقرب الفرائض وانت لسانى
فى الفرق وقرب النوافل (فانظر الى هذه التنبيه الروحية الالهية ما الطفها وارقها) (اندنصكره عبد صالح
اولان عيسى عليه السلام جوابى تتميم اولديغى حالده ايتدى ما قلت لهم الا ما امرتنى به يعنى بن انلره دېمدم
الا شول امرى كه انكله سن بكا امر ايلدك * پس (ما قلت لهم) قوليله اولا قولى نفى ايتدى مشير اولديغى
حالده كه اول يعنى عيسى بو قولى قائل اولديغى حالده وجودده دكل ايدى وجود حقده استهلاكده وعدم مقيدده
ايدى اندنصكره عيسى عليه السلام قولى ايجاد يعنى اثبات ايتدى حق مستفهم ايله ادبى رعايتدن اوترى زيرا
أأنت قلت قوليله استفهام ايتدى * پس رعايت ادب ايچون ما قلت قولى ايله جواب ايتدى واكر عيسى عليه
السلام بويله جواب ايتميدى البته حقايق عدم علم ايله متصف اولوردى وحال بو كه عيسى عليه السلام
حقايق عدم علم ايله اتصافدن عاليدر * پس (الا ما امرتنى به) ديدى * پس بو قول ايله ايجاب ايتدى يعنى بن
دېمدم الا شول امرى كه انكله سن بكا امر ايلدك وحال بو كه بنم لسانم اوزره متكلم اولان سنسن وبو عين جمع
وقرب فرايض مقاميدر * پس بنم لسانم ايله قائل اولان سنسن سن بنم لسانمسن وبو عين فرق وقرب نوافل
مقاميدر * پس سن بو تنبيه روحيهٔ الهيه يه نظر ايله كه نه شيئى لطيف ايتدى ونه شيئى رقيق ايتدى نه
لطيف ورقيقدر وتنبيه تفعيلدندر يعنى روح الله اولان عيسانك انبا واخبارى لطافتنه ورقتنه نظر ايله كه
عبارتى نه لطيفدر واشارتى نه رقيقدر وبعض نسخه ده فانظر الى هذا التنبيه الروحى الالهى واقع اولدى
يعنى عيسى عليه السلام (الا ما امرتنى به) ديدى حق انك عينى اولديغى عارف ايكن وانك كلامى عين جمعدن

ایکن مخاطبدن کنایه اولان تا ایله افراد ایلدی وکندی نفسنی تحدید ایدوب مأموریتی حیثیتیله انی متکلمدن
کنایه اولان یا ایله تمییز ایلدی پس تا خطاب ایله حقك الوهیتن اثبات ایتدی ویاء متکلم ایله کندی عبودیتن
اثبات ایتدی جمع وتفریق حیثیتیله بو ایسه (الا ما امرتنی) قولنده واقعه در * پس التنبیه قولی تصحیف
اولمق لازم کلمز وبوندن لازم کلمز که بو حکمت حکمت ثنویه اوله زیرا عیسانك كلامنده تنبیه ظاهره در
وانك ایچون روحیهٔ الهیه ایله وصف ایلدی (ان اعبدوا الله لجاء باسم الله لاختلاف العباد فی العبادات
واختلاف الشرایع ولم یخص اسما خاصا دون اسم بل جاء بالاسم الجامع للکل) (یعنی انلره (ان اعبدوا الله
دیدم زیرا سن بکا بونکله امر ایتدك * پس عیسی علیه السلام قولنده الله اسمنی کتوردی عبادتده عبادك
اختلافندن اوتری وشرایعك دخی اختلافندن اوتری واسمادن اسم خاصی تخصیص ایتمدی اسم آخرسز بلکه
اسمانك کلیسنی جامع اولان الله اسمنی کتوردی یعنی الله اسمنی انکیچون کتوردی زیرا اسم الله جمیع اسماء
الهیه یی وجمیع وجوه عباداتی جامعدر واسم خاصی کتورمدی زیرا عبادك مشاربی وارباب مختلفه در
هر بریسی رب خاصه دعوت اولنور * پس جمیع عبادی رب خاصه دعوت ایتمك مقتضای حکمت دکلدر) (ثم
قال ربی وربکم ومعلوم ان نسبته الی موجود ما بالربوبیة لیست عین نسبته الی موجود آخر) (اندنصکره عیسی
علیه السلام ربی وربکم دیدی یعنی ان اعبدوا الله قولیله اسم جامع کتوردکدنصکره عبادنی کندی ربنه
وامتنك ربنه تخصیص ایتدی وحالبوکه معلوم ومحققدرکه حقك ربوبیت ایله بر موجوده نسبتی موجود آخره
ربوبیتله آنك نسبتنك عینی دکلدر زیرا الله تعالی هر بر موجودی مرتبهٔ الهیتده اولان اسمادن بر اسم خاص ایله
تربیه ایدر * پس هر بر موجودی کندی رب خاصی عبادتنه دعوت ایدر) (فلذلك فصل بقوله ربی وربکم
بالکنایتین کنایة المتکلم وکنایة المخاطب الا ما امرتنی به فاثبت نفسه مأمورا ولیست سوی عبودیته اذ لا یؤمر
الا من یتصور منه الامتثال وان لم یفعل) (پس حقك ربوبیتله بر موجوده نسبتی موجود آخره انك نسبتنك
عینی اولمدیغندن اوتری عیسی علیه السلام ربی وربکم قولیله کنایهٔ متکلم وکنایهٔ مخاطب اولان کنایتین ایله فصل
ایلدی که کندی نفسندن کنایه اولان یاء متکلم ایله وقومندن کنایه اولان کم ضمیریله فرق ایدوب کندی
نفسنه بر اسمك ربوبیتن وانلرك یعنی اعتباریله جمیع امتی اوزره حاکم اولان اسمك ربوبیتن فصل ایتدی
(الا ما امرتنی به) دیدی پس کندی نفسنی اثبات ایتدی مأمور اولدیغی حالده وحالبوکه نفسنك مأموریتی
انك عبودیتندن غیری دکلدر زیرا مأمور اولمز الا شول کمسنه که اندن امره امتثال تصور اولنور واکرچه کیم
امتثال ایتمزسه * پس عیسی علیه السلام کندی نفسنی عبودیتله اثبات ایتدی) (ولما کان الامر
ینزل بحکم المراتب کذلك ینصبغ کل من ظهر فی مرتبة ما بما تعطیه حقیقة تلك المرتبة فمرتبة المأمور
لها حکم یظهر فی کل مأمور) (ینصبغ قولی لمانك جوابیدر وکلامده تقدیم وتأخیر واردر ای لما کان الامر ینزل
بحکم المراتب ینصبغ کذلك کل من ظهر فی مرتبة ما یعنی وقتا کیم امر الهی مراتبك حکمی مقتضاسی
اوزره نازل اولدیسه منصبغ اولور اندن اوتری هر کمسنه که مراتب الهیه وکونیه دن بر مرتبه ده ظاهر
ومتعین اولدی اول مرتبه نك حقیقتی اعطا ایتدیکی شیئله پس مرتبهٔ مأمور ایچون بر حکم مخصوصدر که
هر مأمورده ظاهردر علی السویه درکرك امر حق اولسون ومأمور خلق وکرك امر خلق اولسون ومأمور
حق وکرك مرتبهٔ امریه ومأموریهٔ الهیه اولسون وکرك خلقیه پس مرتبهٔ مأمور ایچون بر حکم
حاصلدرکه هر مأمورده ظاهر اولور واول حکم امره اجابتدر اکر امر حق ومأمور خلق ایسه پس انك امرنه
امتثال وحکمنه انقیاد ایتمکله واکر آمر خلق ومأمور حق ایسه انك دعوتنه اجابت ایدوب اکا انقیاد واطاعت
ایتمکله رسول علیه السلامك عمی ابی طالبك ما اطوع لك ربك یا محمد قولنه یا عم ان اطعته اطاعتك قولیله
جوابی کبی آمر حق ومأمور خلق اولدقده اول مرتبه نك حکمی ایله ظهور وامره امتثال عبودیة وقهرا
خلقه واجبدر وآمر خلق ومأمور حق اولدقده رب اغفرلی وربنا اغفرلنا ذنوبنا قولی کبی آمرك امرنه
امتثالدن اوتری انکله اتیان حق اوزره واجب دکلدر ولکن حق) (ادعونی استجب لکم) (قولیله اجابتی
وعده ایدوب کندی نفسی اوزره آنی ایجاب ایتدی وحق صادق الوعددر وعدینك خلافی ظهور ایتمك امر
محالدر ووعیدك وقوعی لازم دکلدر زیرا وعیدده تجاوزی وعده ایتدی (ویتجاوز عن سیئاتهم) (ومرتبة

الامر لها حکم یبدو فی کل امر) (ومرتبهٔ آمر ایچون دخی بر حکم مخصوصدرکه هر آمرده ظاهر اولور واول
حکم آمرك مأموره تکلیفیدر وتکلیف ایتدیکی امره انك طرفندن امتثالك طلبیدر * پس هر آمر که
بر مرتبه نك حکمیله منصبغ اولوب ظاهر اوله آمر دخی اول مرتبه حسبیله اول امره تنزل ایدوب انده ظاهر
اولور وکذلك هر مأمور که بر مرتبه نك حکمیله منصبغ اولوب ظاهر اوله اول مرتبه حسبیله اول مأموره تنزل
ایدوب انده ظاهر اولور) (فیقول الحق اقیموا الصلوة فهو الامر والمکلف المأمور ویقول العبد رب اغفرلی فهو الامر
والحق المأمور فما یطلبه الحق من العبد بامره هو بعینه ما یطلب العبد من الحق بامره) (پس حق تعالی
اقیموا الصلوة دیر پس اول حق آمردر ومکلف دخی مأموردر وعبد دخی رب اغفرلی دیر پس عبد آمردر زیرا امر
غفری حقدن طلب ایدر وحق دخی مأموردر * پس نه شیئیکه حق عبددن طلب ایدر اکا امر ایتمکله او شیء
بعینه شول شیئدرکه عبد آنی حقدن طلب ایدر اکا امر ایتمکله وجانبیندن مطلوب اولان شیء اجابتدر * پس اکر
امر الهی مراتب الهیه دن بر مرتبه یه نزول ایتسه که اول مرتبه ده حق آمر واول مرتبه نك حکمیله ظاهر
اولسه اول امر دخی اول مرتبه حسبیله ظاهر اولورکه آمر خلق طرفندن مأمور اولان حقدن اجابتی طلب ایدر
ومأمور اولان حق اول مرتبه حکمی اولان اجابتله ظاهردر وحق مأمورك اول آمره امتثالی طوعا واجب
دکلدر لطفا وکرما کندی نفسی اوزره ایجاب ایدوب وعده ایتمکله واجب اولور زیرا حق کندی نفسی اوزره
واجب ایلدی) (ولهذا کان کل دعاء مجابا ولا بد وان تأخر) (یعنی حق عبددن طلب ایتدیکی شیء بعینه عبد
حقدن طلب ایتدیکی شیء اولدیغندن اوتری هر دعا مجاب اولدی وانك مجاب اولمسی لابدر واکرچه کیم
حصول اجابت تأخر ایدرسه زیرا مرتبهٔ مأموریت اجابتی اقتضا ایدر ولکن حقك اجابتی اجابت ایجابیه در
اجابهٔ اضطراریه دکلدر عبدك اجابتی کبی) (کما یتأخر بعض المکلفین ممن اقیم مخاطبا باقامة الصلوة فلا یصلی
فی وقت فیؤخر الامتثال ویصلی فی وقت آخر ان کان متمکنا من ذلك فلا بد من الاجابة ولو بالقصد) نته کیم
مکلفینك بعضیسی تأخر ایدرکه اقامت صلوة ایله مخاطبا اقامت اولنانلردندر * پس اقامت صلوة ایله مأمور
اولدیغی وقتده اقامت ایتمز * پس امره امتثالی تأخیر ایدر ووقت آخرده اقامت ایدرکه وقت آخرده ایتمکه
قادر اولورسه * پس عبد طرفندن اجابتدن لابدر واکرچه کیم قصد امتثالی تأخیر ایدرسه * پس کذلك
هر دعا دخی مجابدر اکرچه کیم بعضیسی تأخیر اولنور عبدك حالی اقتضا ایتمکله وتأخیر انك حقنده احسن
اولمغله حق تعالی اکا رحمتدن اوتری تأخیر ایدر * ووقت آخرده رحمتدن اوتری اجابت ایدر پس عبد دخی علی
کل الحالتین رحمت ایچنده در (اقول) شیخ رضی الله عنه عیسانك (الا ما امرتنی) قولنی تحقیق ایدرکن ولما
کان الامر ینزل بحکم المراتب قولیله امر الهی مراتب حسبیله نزول ایتدیکی فائده یی بونده ایراد ایلدی اکا
اشارتدن اوتری که عیسی مأمور اولدیغی حیثده مرتبهٔ مأموریت اقتضا ایتدیکی شیئله یعنی انقیاد وامتثال
ایله ظاهر اولدقده امر الهینك اکا ورودی اول امره امتثال وانقیاد ایله ظهوری حیثنده در * پس آمر محل
حسبیله نزول ایدر ومحل دخی اول امری قابلدر امرك مقتضاسنی اوزره پس مأمور اولدیغی شیئدن غیری
اندن بر قول صادر اولمز زیرا عبودیتدن غیری بر وصف ایله انك اتصافی یوقدر تاکیم آمر محل حسبیله
ومحلك وصف خاصی اقتضا ایتدیکی اوزره نازل اولدقده حقك مرادی صورتندن انی تحویل ایلیه * پس
عیسی علیه السلام (ما قلت لهم الا ما امرتنی) قولیله دیرکه بنم عبودیت ذاتمدن غیری بر وصفم یوقدر وسنك
روحکدن غیری بنده وجود وظهور یوقدر * پس سندن نیجه امر صادر اولورسه بندن قول دخی اویله صادر
اولور) (ثم قال وکنت علیهم ولم یقل علی نفسی معهم کما قال ربی وربکم وکنت علیهم شهیدا ما دمت فیهم) (
اندنصکره عیسی علیه السلام (وکنت علیهم شهیدا ما دمت فیهم) دیدی ودیمدی وکنت علی نفسی معهم
شهیدا نته کیم ربی وربکم دیدی یعنی بن انلرك بیننده دائم ایکن بن انلر اوزره شهید ایدم یعنی اسم شهیدك
مظهری ایدم وبنم مظهریتم ماده سنده انلر اوزره دن شهید ورقیب ایدك * پس عیسی علیه السلام بن کندی
نفسم اوزره انلرك نفسلریله شهید اولدم دیمدی یعنی کندی نفسنه شهودنی اثبات ایتمدی انلر اوزره شهودنی
اثبات ایتدکده ربی وربکم قولنده کندی نفسی ایچون رب خاص وانلرك نفوسی ایچون رب خاص اثبات
ایتدیکی کبی) (لان الانبیاء شهداء علی اممهم ما داموا فیهم) (زیرا انبیاء امتلری اوزره شهدادرلر مادامکه انلرك ام

بتنده وجوده عنصریله موجودلردر زیرا انبیا حقك مظاهریدر وحق انلرك مظاهرنده اسم شهیدك ظهور وتجلیسیله امم اوزره شهیددر * پس عیسی انكچون انلرك نفوسنی شهودنده كندی نفسنی ادخال ایتمدی وانلری مشاهد اولدیغی كبی كندی نفسنی مشاهد اولدیغن دیمدی زیرا مرتبهٔ شهودده مشاهد تجلی الهی ذاتیده استهلاك اوزره در اندن آنك وجودی یوقدر تا كیم كندی نفسنی مشاهد اوله وانبیانك نبوتلری جهتیله امتلری اوزره انكچون شهدادر یعنی احوال واستعدادلرینه وقابلیتلری اقتضا ایتدیكی شیئه شهدا وانلری رقبادر تا كیم بصیرت اوزره انلری حقه دعوت ایدرلر وانلرك اسمی دخی مظهریت حقده امتداد بوله لر تا كیم حق انلر ایله معروف اوله زیرا انبیا امتلری اوزره شهدا اولوب انلرك تربیه وارشادلرینه اشتغاللری قتنده عدمیت اوزره ثابته اولان نفسلرنی مشاهده ایتمكدن محتجبلردر وولایتلری جهتیله كندی نفسلرنی مشاهده ایتمكه توجه ایتسه لر كندیلرك اعیان ثابته لری مراتبنده وجود حقدن غیری كندی نفسلرنی وشیء آخری مشاهده ایده مزلر زیرا نفسلری عدمیت اوزره در مشاهده اولنان وجود حق متجلیدر واعیانلری اوزره متعینه اولان وجودات ظاهره اول مشهودده استهلاك اوزره مشاهده اولنور وجود واحد شهودندن غیری انده شهود یوقدر * پس عیسانك مظهرندن قومنی شهیددر واما ربی وربكم قولی پس نفس مرتبه سنده در زیرا معرفت رب نفس مقامنده در انده استهلاك یوقدر وهر بر شخص بر رب خاصك مظهریدر انده تمیز واثبات وجود لازمدر اربابك تمیزی حسبیله (فلما توفیتنی ای رفعتنی الیك وحجبتهم عنی وحجبتنی عنهم كنت الرقیب علیهم فی غیر مادتی بل فی موادهم) پس وقتا كیم سن بنی كندیكه رفع ایدرسن وانلری بندن محجوب ایدرسن كه صورت روحیتمله سنك قتنده ظهورم قتنده انلر بنی مشاهده ایده مزلر زیرا انلر بنی انجق صورت عنصریتمله مشاهده ایدرلر ودخی بنی انلردن محجوب ایدرسن زیرا بن سنك شهودك قتنده انلری مشاهده ایده مم سن انلر اوزره رقیب اولورسن بنم مادهٔ عنصریتمدن غیری موادده بلكه انلرك ماده لرنده یعنی انلرك ماده لرنده ظهورك اعتباریله انلر اوزره رقیب اولورسن پس بو كلام مقام جمعدندر (اذ كنت بصرهم الذی یقتضی المراقبة فشهود الانسان نفسه شهود الحق اياه) زیرا قرب نوافلده سن انلرك شول بصری اولدك كه مراقبه یی اقتضا ایدر پس انسانك كندی نفسنه شهودی حقك آكا شهودیدر زیرا حقك بصریله مراقبدر وبو كلام مقام فرقده در) (وجعله بالاسم الرقیب لانه جعل الشهود له) (وفی بعض النسخ لنفسه) وعیسا علیه السلام انلرك ماده لرنده اولان حقك شهودنی اسم رقیبله ایلدی یعنی كلامنده اسم رقیبی كتوردی زیرا عیسا علیه السلام شهودی كندی نفسی ایچون ایلدی (وكنت علیهم شهیدا مادمت فیهم) قولنده بو تقدیر اوزره ضمیری عیسایه راجع اولور (فاراد ان یفصل بینه وبین ربه حتی یعلم انه هو لكونه عبدا ان الحق هو الحق لكونه ربا له فجاء لنفسه بانه شهید وفی الحق بانه رقیب) پس عیسی علیه السلام دیلدیكه كندی نفسی بینیله ربی بینینی فصل ایلیه حقله ادبی رعایتندن اوتری كه بر اسمده حقله مشارك اولمیه تا كیم معلوم اوله كه تحقیق عیسی عبددر زیرا عیسی حق ایچون عبد ومعبود بتاله منفرددر ودخی معلوم اوله كه تحقیق حق حقدر زیرا حق عیسی ایچون رب وخالقدر پس عیسی كندی نفسی ایچون كتوردی كه اول شهیددر (وكنت علیهم شهیدا) دیدی وحقك حقنده كتوردی كه اول رقیبدر (وكنت انت الرقیب) دیدی پس شهیدی كندی نفسی ایچون ورقیبی حق ایچون اثبات ایتمكله نفسیله ربی بینینی فرق ایتدی زیرا حین دعوتده امتی اوزره شهید اولدقده كندی حقیقتی مشاهده سندن وحقیقتنده ظاهر اولان حقك مشاهده سندن محتجبدر ووجود حسیدن رفع اولنوب حقك مشاهده سنده اولدقده امتندن محتجب اولور انكچون (شهیدا مادمت فیهم) دیدی پس شهود احاطه وشمول اوزره دكلدر ورقیب دوام رقبایی اقتضا ایدر الا مكر كیم موقت الوجود اولان معین مقیده مضاف اوله وكذلك شهید دخی دائم الوجود اولان حقه مضاف اولدقده دوام شهودی اقتضا ایدر (وقدمهم فی حق نفسه فقال علیهم شهیدا مادمت فیهم ایثارا لهم فی التقدم وادبا مع الحق) وعیسی كندی نفسی حقنده امتی تقدیم ایلدی پس عیسی (علیهم شهیدا مادمت فیهم) دیدی یعنی علیهم قولنده امتندن عبارت اولان ضمیری تقدیم ایلدی تقدمده انلره ایثاردن اوتری وحقله ادبی رعایتندن اوتری زیرا (كنت انت الرقیب) قولنده حقی تقدیم ایلدی پس هم ضمیری شهید اسمی اوزره كه كندی نفسیدر تقدیم ایتدی تا كیم تقدمده حقله

مساوات

مساوات لازم كلمیه وكذلك ادبی رعایت ایلدی زیرا حق انلرك نفسلرنده انلر اوزره شهیددر وكذلك تقدیم معنای تخصیص افاده ایدر ای كنت علیهم خاصة شهیدا دون غیرهم واما انت فكنت انت الرقیب علیهم وعلی كل شیء وانك علی كل شیء شهید) (واخرهم فی جانب الحق عن الحق فی قوله الرقیب علیهم لما یستحقه الرب من التقدم بالرتبة) وعیسی علیه السلام قومنی جانب حقده حقدن تأخیر ایلدی (كنت انت الرقیب علیهم) قولنده رقیبدن صكره قومنی ایراد ایتمكله زیرا رب رتبت ربوبیه ایله تقدمه مستحقدر (ثم اعلم عیسی علی صیغة الماضی المعلوم معطوف علی قوله فقدمهم واخرهم) (ان للحق الرقیب الاسم الذی جعله عیسی لنفسه وهو الشهید فی قوله علیهم شهیدا فقال وانت علی كل شیء شهید) (اندن صكره عیسی علیه السلام اعلام ایلدی كه تحقیق حق رقیب ایچون شول اسم ثابتدر كه عیسی انی كندی نفسی ایچون ایراد ایلدی واول اسم عیسانك علیهم شهیدا قولنده اولان شهیدا اسمیدر پس عیسی علیه السلام وانت علی كل شیء شهید دیدی یعنی شهید اسمنی كندی نفسی ایچون ایراد ایتدكدن صكره (وانت علی كل شیء شهید) قولنده حقی رقیب ایچون اثبات ایلدی وشیخ رضی الله عنه ان للحق الرقیب الاسم الذی جعله عیسی لنفسه قولندن متبادر اولان بودر كه اسم شهید اسم رقیبك توابعندندر زیرا رقیب مسمی منزله سنه تنزیل اولندی) (فجاء بكل للعموم وبشیء لكونه انكر النكرات وجاء بالاسم الشهید فهو الشهید علی كل مشهود بحسب ما تقتضیه حقیقة ذلك المشهود) پس عیسی علیه السلام عموم ایچون اولان كل كلمه سن كتوردی ودخی شیء لفظنی كتوردی زیرا شیء انكر نكراتدر ودخی اسم شهیدی كتوردی * پس حق مشهودك كلیسی اوزره شهیددر اول مشهودك حقیقتی اقتضا ایتدیكی شیء حسبیله * پس عیسی علیه السلام وانت علی كل شیء شهید قولیله كندی شهید اولمسیله حقك شهید اولمسی بینینی فصل ایلدی زیرا كندیسی انجق قومی بیننده موجود اولدیغی حالده انلر اوزره شهیددر وحق هر شیئك ظاهری وباطنی اوزره وعین ثابته سی واستعداد ذاتیسیله اقتضا ایتدیكی جمیع احوال وصوری اوزره ازلا وابدا علما وعینا شهیددر بلكه عیسی علیه السلام قومی بیننده موجود اولدیغی حالده قومی اوزره اولان شهادتنی دخی حقه اسناد ایلدی وانت علی كل شیء شهید قولیله انكچون شیخ رضی الله عنه ایتدی) (فنبه علی انه تعالی هو الشهید علی قوم عیسی حین قال وكنت علیهم شهیدا مادمت فیهم) پس عیسی علیه السلام وانت علی كل شیء شهید قولیله عیسانك قومی اوزره حقك شهید اولدیغنه تنبیه ایلدی وكنت علیهم شهیدا مادمت فیهم دیدیكی حینده یعنی عیسی علیه السلام قومی بیننده موجود اولدیغی حالده قومی اوزره شهید اولدیغن تطبیق ایتدكده آنك ماده سنده اولان شهادت حقك شهادتی اولدیغنه آنك مظهرنده قومی اوزره حق شهید اولدیغنه تنبیه ایلدی) (فهی شهادة الحق فی مادة عیسویة كما یثبت) (وفی بعض النسخ لما یثبت) (انه لسانه وسمعه وبصره) پس كنت علیهم شهیدا قولنده اولان شهادت مادهٔ عیسویه ده حقك شهادتیدر نته كیم خبرده ثابت اولدیكه تحقیق حق عبدك لسانی وسمعی وبصریدر (ثم قال كلمة عیسویة ومحمدیة اما كونها عیسویة فانها قول عیسی باخبار الله عنه فی كتابه واما كونها محمدیة فلوقوعها) مصدر میمی وفی كثیر من النسخ فلوقوعها (من محمد صلی الله علیه وسلم بالمكان الذی وقعت منه فقام بها لیلة كاملة یرددها لم یعدل الی غیرها حتی طلع الفجر) (اندن صكره عیسا علیه السلام كلمهٔ عیسویه یی وكلمهٔ محمدیه یی دیدی اما اول كلمه نك عیسویه اولمسی زیرا اول كلمه عیسانك قولیدر الله تعالی كتابنده عیسادن اخبار ایتمكله ثابتدر واما اول كلمه نك محمدیه اولمسی * پس محمد صلی الله علیه وسلمدن واقع اولمغله شول مكانده كه اول كلمه اندن صادر اولدی * پس محمد علیه السلام اول مكانده اول كلمه ایله لیلهٔ كامله بوتدن قائم اولدی آنی تردید وتكرار ایتدیكی حالده اول لیله ده اول كلمه دن غیری فجر طلوع ایدنجه بر كلمه یه عدول ایتمدی واول كلمه) (ان تعذبهم فانهم عبادك وان تغفر لهم فانك انت العزیز الحكیم) قولیدر پس بو كلمه عیسویه در زیرا عیسی كندی قومی حقنده دیمشدر ومحمدیه در زیرا محمد صلی الله علیه وسلمدن لیلهٔ كامله ده صادر اولدی (وهم ضمیر الغائب كما ان هو ضمیر الغائب كما قال هم الذین كفروا بضمیر الغائب سترا لهم عما اراد بالمشهود الحاضر) (وهم ضمیر غائبدر نته كیم هو ضمیر غائبدر (قل هو الله احد) قولنده وانك امثالنده نته كیم الله تعالی هم الذین كفروا) دیدی ضمیر غائب ایله یعنی (هم الذین كفروا) قولنده ضمیر غائبی كتوردی وضمیردن كنایه

اولان قومی ستر کایله وصف ایلدی * پس شول غیبکه هم ضمیری اکا دلالت ایدر کافرین ایچون ستر اولدی
مشهود حاضر ایله مراد اولنان شیئدن زیرا اهل غیب که حقی غیبه تخصیص ایدوب انده طلب ایدرلر
(وهو علی کل شیء شهید) نفس رحمانی وتجلی سبحانیله اعیان وجودیه مظاهرنده ظاهر وحاضر اولان حقدن
غیب ایله مستور اولهلر) (فقال ان تعذبهم بضمیر الغائب وهو عین الحجاب الذی هم فیه عن الحق) (پس عیسی
علیه السلام ضمیر غائب ایله (ان تعذبهم) دیدی وحال بوکه ضمیر غائبک مدلولی اولان غیب شول حجابک
عینی اولدی که هم ضمیرندن کنایه اولان قوم اول حجابده حقدن محتجب اولدیلر واول عیسانک تعینی حجابیدر
زیرا انلر انک تعینی صوریتی حجابیله محتجب اولدیلر زیرا انلر حقی عیساده حصر ایتدیلر (ان الله هو المسیح
ابن مریم) قوللریله فکفروا یعنی انده متعین اولان حقی ستر ایتدیلر واندن غائب اولدیلر واول حجاب وستر
انلر ایچون غیب اولدی وهو ضمیری (ان تعذبهم) قولنک مدلولی اولان تعذیبه راجع اولمق جائزدر یعنی
اگر سن انلره تعذیب ایدجک اولورسک وحال بوکه اول تعذیب شول حجابک عینی اولدیکه حقدن انلر اول حجابک
ایچندهدر * پس انلرک تعذیبی اول حجاب ایچنده انلرک ابقاسیدر (فذکرهم الله) بالتشدید پس الله تعالی انلری
لسان عیسا ایله ویاخود عیسادن اخبار طریقیله انلری ان تعذبهم قولیله غیبتده ذکر ایتدی وجائزدر که فذکر
قوانده فاعل ضمیری مستتر اولوب عیسایه راجع اوله یعنی عیسی انلری الله تعالیه ذکر ایلدی) (قبل
حضورهم) (حقک قتنده حضورلرندن اول یعنی انلر حقله حضور مرتبهسنه واصل اولمزدن اول انلر حجاب
سترده اولدقلری الله تعالی ذکر ایلدی وغیبتده حقک انلری ذکرا تمسی انلر ایچون خمیره اولدی) (حتی
اذا حضروا) (حتی چقنکم انلر حقله حضور مرتبهسنه واصل اولهلر یا یوم جمع وفصلده خلایقک قبوردن انبعاثی
وحقک حضورنده حصولی قتنده ویاخود قیامت کبراده خلایقک قبوری اولان ابدان وجثهلرندنکه انلر ایله
مستور اولدیلر انلرک انبعاثی قتنده حقک حضورنده حاصل اولسهلر حقده فانی اولمغله (تکون الخمیرة
قد تحکمت فی العجین فصیرته مثلها) (خمیره عجینده تحکم ایتمش اولور یعنی غیبتده اللهک انلری ذکری خمیرهسی
حقله انلر حضور مرتبهسنه وارنجه واقعه اولان مراتب غیبیهده انلرک حقایق واستعدادلری عجیننده تحکم
ایتمش اولورلر * پس خمیره انی کندی مثلی ایلدی وبینلرنده واقع اولان حجاب غیبیه رفع اولنوب انلر صفات حقله
ظاهر اولورلر پس حضور قتنده انلردخی غفر ومغفرتی ذکر ایدرلر) (فانهم عبادک فافرد الخطاب للتوحید الذی
کانوا علیه) (عیسی علیه السلام فانهم عبادک دیدی پس دیمک اولور زیرا انلر سنک عبادکدر هر نه شیئه عبادت
ایدرلرسه سکا عبادت ایدرلر * پس کاف ایله اولان خطابی افراد ایلدی شول توحیددن اوتریکه انلر آنک اوزره
ثابت ایدیلر عین واحده اعتباریله زیرا هر عابدک معبودی مظهرنده حق تعالی بر اسمله ظاهر ومتجلیدر * پس
جمیع عابدینک عبادتی جمیع اسمائی جامعه اولان عین واحدهیه راجعه اولور واگرچه کیم بعض عابدینک اکا
شعوری یوقدر قال تعالی (وقضی ربک الا تعبدوا الا ایاه) (ولا ذلة اعظم من ذلة فیهم لانهم لا تصرف لهم فی انفسهم
فهم بحکم ما یریده بهم سیدهم ولا شریک له فیهم فانه قال عبادک فافرد) (وحالبوکه عبیدک ذلتندن اعظم ذلت
یوقدر زیرا انلر ایچون نفسلرنده تصرف یوقدر * پس انلر شول شیئک حکمی اوزرهدرکه سیدلری انلردن آنی دیلر
وحالبوکه سیدلری ایچون انلرده شریک یوقدر زیرا عیسی لسان حقله ویاخود حق لسان عیسی ایله عبادینه دیدی
پس معبودی افراد ایلدی) (والمراد بالعذاب اذلالهم ولا اذل منهم لکونهم عبادا فذواتهم تقتضی انهم اذلاء
فلا تذلهم فانک لا تذلهم بادون مما هم فیه من کونهم عبیدا) (یعنی (فان تعذبهم) قولنده عذابدن مراد * پس
انلرک ذواتی وعبودیاتی اقتضا ایدرکه انلر اذلادر * پس سن انلری اذلال ایتمزسن زیرا سن انلری شول ذلتدن
ادون اذلال ایله اذلال ایتمزسن که انلر اول ذلت ایچندهدرلر انلر عبید اولدقلری حالده یعنی عبودیت ذلتندن
ذلتله انلری اذلال ایتمزسن * پس اندن ادون عذاب ایله دخی عذاب ایتمزسن) (وان تغفر لهم ای تسترهم
عن ایقاع العذاب الذی یستحقونه بمخالفتهم ای تجعل لهم غفرا یسترهم عن ذلک ویمنعهم منه فانک انت
العزیز) (یعنی اگر سن انلری ایقاع عذابدن که مخالفتلری سببیله انلر اکا مستحق اولدیلر ستر ایدهجک
اولورسک یعنی انلر ایچون غفر ایدهجک اولورسک که ایقاع عذابدن انلری ستر ایلیه وعذابدن انلری منع ایلیه
پس تحقیق سن عزیزسن) (ای المنیع الحمی) (یعنی منیع الحمی سن حامی اولدیغک شیئی اسماء قهریهدن غیری آنک

اوزره مسلط اولوب تجاوز ایتمکدن احدیت ذاتک عزتیله مانعسن * پس منیع فاعل معناسنه درو حمی محمی
اولان شیئدر ویاخود مفعول معناسنهدر ای ممنوع حماک عن ان یتسلط علیه الغیر * پس انلر حق ایچون حمی
اولدیلر که انوار ذاتیه ایله انلری غفر وصفت غفوریتله ستر ایدوب غفور اسمنک مقابلی اولان اسمانک تسلطندن
حق مانعدر ویاخود حق ممنوع الحمادر * پس حمی حقک ذاتنه نسبت اولندقده احدیت ذاتیه حمی اولور وحق
عزت ذاتیه ایله حمای احدیت اطرافنی تکثر وغیریتدن مانع ورقاب اغیاری سیف عزتله قاطعدر یعنی بوقومک
سکا وصولی سن رب الکل اولدیغک حیثیتلهدرکه ذاتک کندی نفسنده اقتضا ایتدیکی شیء اوزره زیراسنک
ربوبیتک انلرک عبدانیتلری ونفسلری حسبیله درو انلرک عبدانیتلری مقیده وجزئیهدر انلر مقید وجزئی اولمغله *
پس سن کندی ذاتکله مستحق اولدیغک عبادت ذاتیه کلیه ایله انلر سکا قتنده عبادت ایدرلر ورب الکل
اولدیغک حیثیتله سکا نیجه متصل اولورلر) (وهذا الاسم اذا اعطاه الحق لمن اعطاه من عباده تسمی الحق
بالمعطی له بهذا الاسم بالعزیز فیکون منیع الحمی عما یرید به المنتقم والمعذب من الانتقام والعذاب)
(وبو اسم عزیزی چقنکم حق تعالی اعطا ایتسه عبادندن اعطا ایتدیکی کمسنهیه یعنی اسم عزیز ایله اکا تجلی
ایلسه واول دخی اسم عزیز ایله متصف ومتحقق اولسه حق تعالی اسم معز ایله متسمی اولور زیرا عبدنی عزیز
ایلدی وشول عبدکه بو اسم اکا اعطا اولندیغی عزیز ایله متسمی اولور زیرا حقک حقنده عزیز اولدی پس حق
منیع الحمی اولورکه انتقام وعذابدن شول شیئدن که منتقم ایله معذب انی مراد ایدر پس اسم عزیز ایله متسمی
اولان عبد حق ایچون حمی اولور زیرا حمی عزیزدر وغیرک تسلطندن حق حمای منیعدر) (وجاء بالفصل والعماد
ایضا تأکیدا للبیان ولتکون الایة علی مساق واحد فی قوله انک انت علام الغیوب وقوله کنت انت الرقیب
علیهم فجاء ایضا انک انت العزیز الحکیم) (وعیسی علیه السلام فصل وعماد ایله کلامی کتوردی بوندن اول
کتوردیکی کبی بیانی تأکیددن اوتری ودخی تا کیم آیت مساق واحد اوزره واقعه اوله الله تعالینک (انت علام
الغیوب) قولنده ودخی (کنت انت الرقیب علیهم) قولنده پس بونه اولکی کبی (انک انت العزیز الحکیم)
کلدی بو قول عیسی علیه السلامک اسرارندن متضمن اولدیغی اسرارک بعضیسنی شیخ رضی الله عنه بیان
ایتدکدنصکره محمد علیه السلامه متعلقه اولان بعض احوالی که متضمندرانلرک بیانه شروع ایدوب ایتدی
(فکان سؤال من النبی والحاحه منه علی ربه فی المسئلة لیلة کاملة الی طلوع الفجر یرددها طلبا للاجابة فلو سمع
الاجابة فی اول سؤال ما کرر) (پس بو قول نبی علیه السلامدن سؤال ایدی ودخی نبی دن ربنه طلوع فجره وارنجه
لیلۀ کاملهسنده مسئلهده الحاح ایدی یعنی لیلۀ کاملهده سؤالده طلوع فجره وارنجه بو کلمهیی تردید وتکرار
ایدردی سؤالده اجابتی طلب ایتدیکندن اوتری پس اگر سؤالک اولنده اجابتی استماع ایدیدی کلمهیی تکرار
ایتمزدی) (فکان الحق یعرض علیه فصول ما استوجبوا به العذاب عرضا مفصلا فیقول له فی کل عرض وعین عین
ان تعذبهم فانهم عبادک وان لم تغفر لهم فانک انت العزیز الحکیم فلو رأی فی ذلک العرض ما یوجب تقدیم الحق
وایثار جنابه لدعا علیهم لا لهم فا عرض علیه الا ما استحقوا به ما تعطیه هذه الایة من التسلیم لله والتفویض
لعفوه) (کان تخفیف ایله ناقصه اولمق جائزدر ویاخود کانه حق تعالی عرض مفصل ایله عرض ایدردی
وتشدید ایله اخوات اندن اولمق جائزدر پس وجه اول اوزره دیمک اولور پس حق تعالی رسول علیه السلامه
عرض مفصل ایله عرض ایدردی شول ذنبی که آنک امتی او ذنب سببیله عذابه مستوجب اولدیلر یعنی اعیان
عباددن هر براحدی وهر برینک ذنوبنی علی الانفراد تفصیلا عرض ایدردی * پس رسول علیه السلام
حق تعالییه هر عرضده وهر عینده دیر ایدی (ان تعذبهم فانهم عبادک وان تغفر لهم فانک انت العزیز
الحکیم) پس اگر رسول علیه السلام اول عرض مفصلده حقک تقدیمنی وآنک جنابی ایثارنی موجب اولان
شیئی مشاهده ایدیدی البته رسول علیه السلام انلر اوزره دعا ایدردی انلر ایچون دعا ایتمزدی وکندی مرادی
اوزره حقک مرادنی تقدیم ایدردی زیرا حق تعالی انلره قهر ایدوب انلردن انتقام اخذ ایتمک استر ورسول علیه
السلام عفوی ومغفرتی رجا ایدر * پس حق تعالی انلرک ذنوب وجرایمی تفاصیلندن اول لیله دن اول عرض
مفصلده عرض ایتمدی الا شول شیئی که انک سببیله بو آیت الله تعالییه تسلیم دن وانک عفونه تفویضدن
اعطا ایتدیکی شیئه انلر مستحق اولدیلر یعنی رسول علیه السلام طرفندن (ان تعذبهم فانهم عبادک) قولیله

امتنك اكا تسليمى وامت اكا عبيد اولدقلرينى ودخى (وان تغفر لهم فانك انت العزيز الحكيم) قوليله ذنوبلرينك
عفوه تعريضى موجب اولان شيئى عرض ايتدى انكچون رسول عليه السلامدن بوقول صادر اولدى
والا اكر تفصيل اوزره الله تعالى انلرك ذنوبلرى اعيانى وانلردن انتقام ارادتنى عرض ايديدى رسول عليه
السلام انلره دعا اتمزدى انلر اوزره دعا ايدردى وحق تعالى رسول عليه السلامه عرض ايتديكى شيئدن مراد
انلرك ذنوبيدر زيرا ذنب مغفرتى طلب ايدر وما استحقوا قولنده ما يا شيء معناسنه در ويا الذى معناسنه در
وما تعطيه قولنده ما كذلك معناسنه ويا الذى معناسنه در ما استحقوا قولنك مفعوليدر وجائزدركه ما استحقوا
قولنك مفعولى محذوف اوله والتفويض لعفوه قولنك قرينه سى اكا دلالت ايتمكله وما تعطيه قولى
ما استحقوا به قولندن بدل اوله اى ما عرض الحق عليه ذنوبهم على التفصيل الا ما تعطيه هذه الاية من التسليم
والتفويض لعفوه) (وقد ورد ان الحق اذا احب صوت عبده فى دعائه اياه اخر الاجابة عنه بتكرر ذلك منه
حبا فيه لا اعراضا عنه ولذلك جاء بالاسم الحكيم والحكيم هو الذى يضع الاشياء فى مواضعها ولا يعدل بها عما
تقتضيه وتطلبه حقايقها بصفاتها) (وخبرده وارد اولديكه تحقيق حق تعالى قچنكم عبدينك اكا دعاسنده
اولان صوتنه محبتى تعلق ايتسه آنك دعاسندن اجابتى تأخير ايدر تا كيم دعاندن مكرر اوله وحقدن
بو تأخر عبدك حقنده محبتندن اوتريدر آندن اعراضدن اوترى دكلدر وبوندن اوترى فانك انت العزيز الحكيم
قولنده حق تعالى اسم حكيمى كتوردى وحكيم شول ذاتدركه اشيايى مواضعنده وضع ايدر واشيا ايله
عدول ايتمز شول شيئدن كه اشيانك حقايقى صفاتيله انى اقتضا ايدر وانى طلب ايدر يعنى هر شيئك حقيقتى
وصفاتى اقتضا ايتديكى اوزره انى وضع ايدر اندن عدول ايتمز * پس اجابتده تأخر عبدك حقنده انفع اولدقده
حق تعالى انى تأخير ايدر حكمتى اقتضا ايتديكندن اوترى * پس رسول عليه السلامك ايله كامله دعاسى
حقنده اولان شفاعت ودعاسنك طلوع فجره وارنجه تأخرى اكا محبتندن اوتريدر وامتى حقنده اولان صوتنه
آنك حبندن اوتريدر) (فالحكيم العليم بالترتيب) (پس حكيم شول كمسنه دركه ترتيبى عالمدر) (فكان عليه
السلام يتردد هذه الاية على علم عظيم من الله فمن تلا هذه الاية وغيرها فكذا يتلو والا فالسكوت اولى به) (
پس رسول عليه السلام بو آيتك تردادنده وتكرارنده الله تعاليدن علم عظيمى اوزره ايدى يعنى تكرار ايتدكجه
علوم الهيه ومعانئ غيبيه جلوه كر اولوردى زيرا آيتك تلاوتنده حقه خطاب ايدردى وحق دخى اكا رد
جواب ايدردى وحق اكا خطاب ايدردى واول اكا رد جواب ايدردى * پس بر كمسنه كه بو آيتى وبونك
غيريسنى تلاوت ايتمك استسه * پس رسول عليه السلام كبى تلاوت ايتسون والا پس اكا سكوت اوليدر
بوندن مراد حضور قلب ايله معانئ آيتده تدبر وتفكره وآنك حقايقيله تحققنه تحريض وتحريصدر)
(فاذا وفق الله العبد الى نطق بامر ما فما وفقه اليه الا وقد اراد اجابته فيه وقضاء حاجته) (وقچنكم الله تعالى بردعا
ايله بر عبده اموردن بر امر ايله نطق ايتمكه توفيق وتمكين ويرسه پس اول عبده اول نطقه توفيق ويرمدى
الا وحالبوكه اول نطقك انك حقنده اجابتنى وانك حاجتى قضاسنى ارادت ايتدى الا على معناسنه اولمق جائزدر
قال تعالى انزل اليك وانزل عليك) (فلا يستبطئ احد ما يتضمنه ما وفق له) (پس بر احد استبطا ايتمسون شول
شيئى كه انكچون موفق اولان شيء انى متضمن اوله يعنى دعايه موفق اولان كمسنه اجابتى استبطا ايتمسون زيرا دعا
اجابتى متضمندر * پس دعا ايله موفق اولان كمسنه اجابت ايله دخى موفقدر واكرچه كيم متأخر دخى واقع
اولورسه ما يتضمنه قولنده ما موصوله در ياخود شيء معناسنه در يستبطئ قولنك مفعوليدر واجابتدن
عبارتدر وما وفق قولنده ما يه كذلك موصوله در يتضمن قولنك فاعليدر واول دعادن كنايه در) (وثابر
مثابرة رسول الله صلى الله عليه وسلم على هذه الاية فى جميع احواله حتى يسمع باذنه او بسمعه كيف شئت او كيف
اسمعك الله الاجابة فان جازاك بسؤال اللسان اسمعك باذنك وان جازاك بالمعنى اسمعك بسمعك) (ودعاده جميع
احوالنده مواظبت ايتسون رسول الله صلى الله عليه وسلم بو آيت اوزره مواظبت ايتديكى كبى تا كيم اذنى ايله
سامع اوله كه جسمك سماعى آلتيدر وياخود سمعيله سامع اوله كه قلبك سماعى آلتيدر زيرا سمع روحانيدر پس
كلامده غيبتدن خطابه التفات ايدوب كيف شئت او كيف اسمعك الله ديدى نه كيفيتله ديلرسك يعنى قنغى لسان
ايله سؤال ايدرسك اول سمعله سامع اولورسن وياخود الله تعالى اجابتى سكا نه كيفيتله اشتديررسه پس اكر سكا

لسان سؤال ايله مجازات ايده جك اولورسه اجابتى سكا اذنك ايله اشتديرر واكر سؤال معنى ايله سكا مجازات
ايده جك اولورسه اجابتى سكا سمع قلبكله اشتديرر زيرا مجازات سؤال حسبيله در والحمد لله رب العالمين

فص حكمة رحمانية فى كلمة سليمانية

شويله معلوم اوله كه رحمت اولا ايكى قسم اوزره در بريسى رحمت ذاتيه در وبريسى رحمت صفاتيه در
وبو رحمتيندن هر بريسى دخى ايكى قسم اوزره در بريسى رحمت عامه در وبريسى رحمت خاصه در * پس رحمت
درت اصل اولور كه سائر فروع ايچون امهات واقع اولور اندنصكره بو اصول اربعه دن طقسان التى فرع
متفرع اولور * پس طقسان التى اصول اربعه يه ضرب اولندقده مائه اولور ورسول عليه السلام ان الله مائة
رحمة قوليله اندن اخبار ايلدى وحق تعالى ام كتابده بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين قولنده
رحمتك اصول اربعه سنه تنبيه ايلدى پس بسمله ده اولان رحمتين رحمت ذاتيهٔ عامه در ورحمت ذاتيهٔ خاصه در
وفاتحه ده اولان رحمتين رحمت صفاتيهٔ عامه در ورحمت صفاتيهٔ خاصه در وباقى رحمانك فروعى بونلردن
متفرعه در وسليمان عليه السلامه خصيصه اولان رحمت رحمت عامهٔ صفاتيه در وبو رحمت اشيانك كليسنه
واسعه اولان رحمت ذاتيهٔ عامه نك حكميدر اندن اوترى بو رحمت ايچون صفت عموم حاصله در * پس سليمان
عليه السلامك بوندن اوترى عالمده حكمى وتصرفى عام اولدى * پس حق تعالى اكا عالم اعلى واسفلى تسخير
ايلدى وعالم سفلى نك اكا تسخيرى جن وانسده ووحش وطيرده وسائر حيوانات بريه وبحريه ده انك تحكمى
سببيله واضحدر وحتى انك حكمى حيواناتدن عناصره تعدى ايتدى * پس ريحى كنديسنه تسخير ايتدى
ريح انك امريله جاريه اولدى (تجرى بامره رخاء حيث اصاب) وماء دخى كنديسنه تسخير ايلدى كه شياطين
ناريه انكچون انده غوص ايدرلردى واعظم تسخير اتدر ناردن اولان شيئى ماءله وماءدن اولان شيئى نارله جمع
ايتمك ماءله نار طبايعنك تضادى حسبيله * پس بوندن اوترى حق تعالى (ومن الشياطين من يغوصون له
ويعملون عملا دون ذلك) قوليله ذكر اولنان شيئه تنبيه ايلدى پس حق تعالى اخبار ايتديكه هر شيئكه
شياطين سليمان ايچون عمل ايدرلر غوصلرى درونده در اضداد بيننده جمعك صعوبتندن اوترى ودار ارضى اكا
تسخير ايلدى (يتبوء منها حيث يشاء) واما حقك اكا عالم علوى يى تسخير ايتمسى پس مستبصرين قتنده
واضحدر زيرا بو عالمده سليمان عليه السلامه حكم وتصرفدن هر نكه ميسر اولديسه پس حق تعالى اكا عالم
علوى يى تسخير ايتديكنك آثاريدر وانك اسبابى تصرفاتى حقك اكا تعليميدر وسليمانك ذكر اولنان تسخيرى
رحمت عامه يه مخصوصه اولان حكم عامك آثاريدر واما رحمت خاصهٔ ذاتيه * پس اول عنايت الهيه دركه
قدم صدق ايله مسميه دركه اول حقك بعض عبيدنه حبى آثاريدر على التعيين علم وعملدن وياخود بونلرك
غيرى اولان اسباب ووسائلدن موجب معلوم ايله دكلدر وبوكا حق تعالى خضر حقنده (آتيناه رحمة من
عندنا وعلمناه من لدنا علما) قوليله اشارت ايلدى واما رحمت صفاتيهٔ خاصه پس سعدايه مختصه در وبونك
حكمى قسمينه منقسم اولور برقسمى موقت وبرقسمى غير موقتدر * پس موقت اولان سعدايه دنياده
مختصه دركه غالب احوال واوقاتده مراداتلرينه انلرك نيتلرى سببيله انلر فائزلردر * پس بوندن اوترى حق
تعالى بزه (وان له عندنا لزلفى وحسن مآب) قوليله تنبيه ايلدى شول شيئه كه سليمانك انلردن استثناسى
اندن فهم اولنور * پس سليمان ايچون سعادتين يعنى جمع ايلدى پس آنك سعادتى ورحمتى دنياده اولان انجق
رحمت موقته دكلدر بلكه ابديه الحكمدر واما رحمت خاصهٔ غير موقته * پس اهل جنته در زيرا انلرك نعيمى
ابدى در قال الله تعالى عطاء غير مجذوذ اى غير منقطع خالص من الانكاد غير مشوب بالامور المنغصة
(كما قال تعالى قل من حرم زينة الله التى اخرج لعباده والطيبات من الرزق قل هى للذين آمنوا فى الحيوة الدنيا
خالصة يوم القيامة) فقوله خالصة يوم القيامة تنبيه على انها وان حصلت لمن حصلت له من المؤمنين هنا فانها
تكون مشوبة بالانكاد والغصص لما تعطيه خواص هذا الموطن والنشأة الامشاجية وانها تخلص للسعداء
فى الجنة فانها فى محل مقدس سالم من كل ما يوجب كدرا ونكدا لانها كما اخبر النبى صلى الله عليه وسلم فى الكرسى
الكريم وسقفها عرش الرحمن المحيط بجميع الصور لاحاطة اسم الرحمن بجميع الموجودات رحمة وعلما وحكما
فافهم پس سليمان عليه السلام رحمت صفاتيهٔ عامه ورحمت صفاتيهٔ خاصه يه كه موقته وغير موقته در

اختصاصندن اوتری حکمت رحمانیه انك کلمه سنه مختصه اولدی ولکن وقتا کیم سلیمان علیه السلامه اعطا
اولنان رحمت صفاتیه عامه نك اعظم انواعی بلقیسك سبادن عرش ایله اتیانی ونفس بلقیسك جانب حقدن
اکا اعطاسی اولدیسه شیخ رضی الله عنه حکمت سلیمانیه یی بلقیسك احوالی بیانیله ابتدا ایلدی (امدی)
شویله معلوم اوله که بعضلر ایتدی که بلقیس یعرب بن قحطان نسلندن شراحیلك قزیدر وشراحیل عظیم
الشان برملك ایدی پس جندن برمرأیی تزوج ایتدی که اکا ریحانه بنت السکن دیرلردی * پس شراحیل
ایچون ریحانه دن بلقیس متولده اولدی وبلقیسدن غیری شراحیلك ولدی یوغیدی وردفی الحدیث (ان احد
ابویها کان جنیا) وبعضلر ایتدی بلقیسك باباسی سبا پادشاهی شراحی بن شراحیلك وزیری ایدی آدی دوسرخ
ابن هدهاد بن ملطاط بن مالك بن سبا ایدی واناسی جن پادشاهی عمیر بن هیلك قزی عمیره بانو ایدی که وزیری
دوسرخ عمیره بانویی باباسندن نکاح ایله آلوب سبا شهرنه کتورمش ایدی پس عمیره بانو دوسرخدن حامله
اولوب اندن بلقیس متولده اولدی وبعد زمان بلقیس سبا پادشاهی اولان شراحی بن شراحیلك باشن کسوب
انك یرینه پادشاه اولدی وشیخ رضی الله عنه ترجمان الاشواقده ایتدی کانت بلقیس متولدة بین الجن والانس
فان امها من الانس واباها من الجن ولو کان ابوها من الانس وامها من الجن لکانت ولادتها عندهم فکانت
تغلب علیها الروحیة ولهذا ظهرت بلقیس عندنا وبلقیس زوجیة محققه دن اول ازلده سلیمانه مخصوصه اولان
محبوبه وحاوحب وولادن اول سلیمان اوزره مودت ثابته ایله محسوبه ایدی * پس ایام مخالفات متمادیه وسنین
متباعدات متطاوله اولدیکه بلقیس کندی رأیی ایله معجبه ایدی وحقدن غیری یه ساجده ایدی * پس سلیمان
وقتا کیم آنك سعادتی آوانی قریب اولدیغن عارف اولدی * پس اکا نفحات رحمانیه ومناسبات حبیه ازلیه ایله
تعرض ایلدی واکا حق ایله ناطق برکتاب یازدی واکا عهود قدیمه ثابته یی ومودت زوجیت مستوره یی خفیة
تذکر ایتدی وکتابی بسمله ایله ابتدا ایتدی وربنه حمد ایتدیکه جمیع محامد اکا راجعه در وبلقیسه رحمتینی رحمت
ذاتیه وجعلیه یی تذکر ایتدی ورحمتینی زوجین بیننده ایقاع ایتدی ورحمتین ایله تشفع ایتدی زیرا محب محبك
رسوم ولوازمیله مرحوم در اندنصکره کتابنی خاتمیله ختم ایدوب انفاس رحمانیه ونفحات الهیه ایله مؤید اولان
هدهده تحمیل ایدوب انکله ارسال ایلدی پس بلقیسه کتاب آنك اهل دولتی قتنده مجهول اولان طریقله واصل
اولدقده بلقیس وزرا واهل دولتنه ایتدی انی القی الی کتاب کریم) (انه یعنی الکتاب من سلیمان وانه ای مضمونه
بسم الله الرحمن الرحیم) (کتاب سلیمان بلقیسه القا اولندقده بلقیس قومنه کتابی کوستروب انه من سلیمان دیدی
یعنی تحقیق بو کتاب سلیماندندر وتحقیق آنك مضمونی بسم الله الرحمن الرحیم در * پس شیخ رضی الله عنه
ایدر حق تعالینك انه من سلیمان وانه قولی بلقیسك قومنه قولیدر طی کتابده مکتوبك حکایتی دکلدر
وطی کتابده اولان (بسم الله الرحمن الرحیم الا تعلوا علی وأتونی مسلمین) قولیدر وبوکلمانه دلیل اولان ظاهر
لفظدن بلقیسك (ایها الملاء انی القی الی کتاب کریم) قولیدر پس (انه) یعنی الکتاب قولنك ضمیری مذکور اولان
کتابه راجعدر پس (انه من سلیمان وانه) قولی قول بلقیسدر (یا ایها الملاء انی القی الی کتاب کریم قولنه متصلدر
انه یعنی الکتاب من سلیمان دیدی اندنصکره بلقیس مضمون کتابی بیان ایتمکه متصدیه اولوب انه دیدی
ای مضمونه بسم الله الرحمن الرحیم) پس کتابك اولی بسم اللهدر اسم سلیمان دکلدر) (فاخذ بعض الناس فی تقدیم
اسم سلیمان علی اسم الله ولم یکن کذلك وتکلموا فی ذلك بما لا ینبغی مما لا یلیق بمعرفة سلیمان علیه السلام بربه)(
پس نا ملك بعضیسی اسم الله اوزره اسم سلیمانك تقدیمنی اخذ ایلدی یعنی اهل تفسیرك بعضیسی ایتدی
(انه من سلیمان) قولی کتاب سلیماندندر وسلیمان کندی اسمن اسم الله اوزره تقدیم ایلدی الله اسمنك حرمتندن
اوتری واسم الله اوزره خوفدن اوتری تا کیم بلقیس آنی خرق ایتمیه زیرا اول زمانده جبابره نك عادتی بو ایدی که
مرسلاهاتندن اوتری کتابك اولنی تمزیق ایدرلردی وحال بوکه سلیمان کندی اسمن اسم الله اوزره تقدیم ایتمدی
وانلر سلیمانك اسمی تقدیمنده لابد اولمیان کلام ایله تکلم ایتدیلرکه اول کلام سلیمانك ربنه اولان معرفتنه لایق
دکلدر یعنی سلیمانك کمال معرفتنه لایق دکلدرکه الله اسمنك حرمتندن اوتری بلقیس کتابی خرق ایتمسون دیو
کندی اسمن اسم الله اوزره تقدیم ایلیه زیرا معرفت الهیه ادب وتعظیمی اقتضا ایدر وتعظیم اسم اللهك تقدیمنی
وسلیمانك عظمت ایله عدم ظهورن اقتضا ایدر مما لا یلیق قولنده من بما لا ینبغی قولنی بیان ایدر پس شیخ رضی الله

عنه آنلرك قولنی رد ایدوب ایتدی که (وکیف یلیق ما قالوه وبلقیس تقول فیه انی القی الی کتاب کریم ای یکرم علیها
وسلیمانك کندی اسمی تقدیمنده دیدکاری شیء سلیمانك ربی معرفتنه نیجه لایق اولور وحال بوکه بلقیس کتابك
حقنده دیرکه انی القی الی کتاب کریم ای کرم علیها یعنی بکا برکتاب کریم القا اولندیکه اکا اکرام اولنور ورومو جبیله
عمل اولنور پس بلقیس کتاب سلیمانی کرم ایله وصف ایلدی وبلقیس من عند الله مؤیده وموفقه ایدی زیرا هدهد
کتاب سلیمانی اکا القا ایتدیکی برله بلقیس انی قابلنده قبول ایتدی واستشاره طریقیله قومی دخی انی قبول ایتسون
دیو انلره عرض ایلدی وکتاب واجب الاکرامدر دیدی پس بسم الله اوزره سلیمانك اسمی تقدیمنده تکلم ایتدکاری
کلام لایق دکلدر وبعضیلر دیرکه بو کلامده سلیمانك اسمی تقدیمنه ذاهب اولنلر حقنده تعریض واردر کانه دیرکه
نیجه لایقدر سلیمان حقنده انلر مسلمین اولدقلری حالده کتابده اسم الله اوزره سلیمانك اسمی تقدیمك سلیمانه اسناد
ایدرلر وصورت مدحنده ذم وقدح ایدرلر وحال بوکه بلقیس آنك کتابنی کرم ایله وصف ایلدی واکا اکرام ایلدی
کافره اولدیغی حالده زیرا بلقیس بو قولی قائله اولدیغی حالده اکرچه کیم کتابه وامر سلیمانه منقاده اولمش ایدی *
اما سلیمان حضورنه کلوب (رب انی ظلمت نفسی واسلمت مع سلیمان لله رب العالمین) دیمش ایدی پس سلیمانك
معرفتنه الیق اولان شیخك ذکر ایتدیکی اوزره که انه من سلیمان وانه قولی قول بلقیس اوله پس انه من سلیمان قولی
مرسلی بیان ایچوندر زیرا بلقیس انی القی الی کتاب کریم قولنده کتابك مرسلی اولان سلیمانی ذکر ایتمدی *
اکا تعظیمدن اوتری وتا کیم آنك قومی سلیمانك ذکرندن اعراض ایتمیه لر زیرا یحتملدرکه سلیمانك ذکرندن قومی
اعراض وانقباض اوزره اوله لر زیرا کتاب سلیمانی استماع ایتدکاری برله بیلورلر که سلیمان انلری ربنه دعوت ایدر
پس اکر اطاعت ایدرلرسه ملك سلیمانك اولور وسلطنت آنلرك ایدلرندن چقار وکذلك اطاعت ایتمزلرسه سلیمان ایله
مقاومت اولنمز وسلیمان آنلرك مملکتلرینه مالك اولورسه وداخل اولورسه (ان الملوك اذا دخلوا قریة افسدوها)
یعنی مملکتلری فاسد اولور پس بلقیس مرسل کتابك اسمنی ذکر ایتمدی اسمك عظمتندن اوتری رصاحبنه تعظیمدن
اوتری وبعده کتابی کرم ایله وصف ایلدی تا کیم قومی منبسط اوله بعده مرسل کتاب اولان سلیمانی تصریح
ایدوب (انه من سلیمان) دیدی (وانه بسم الله) قولنده انه قولی مضمون کتاب اولان (بسم الله الرحمن الرحیم)
الی آخره قولنی بیان ایدر (وربما حملهم علی ذلك تمزیق کسری کتاب رسول الله صلی الله علیه وسلم) وسلیمانك
اسمی تقدیمنه ذاهب اولان بعض ناسی سلیمانك کندی اسمی تقدیمنك اختیارنه حمل ایتمدی الا کسرانك کتاب
رسول الله صلی الله علیه وسلمی تمزیقی ولکن بو تعلیل غیر صحیحدر زیرا کسری کتاب رسول علیه السلامی
تمزیق ایتمدی رسول اسم الله ایله کندی اسمنی آنك اسمی اوزرینه تقدیم ایتدیکندن اوتری بلکه کتاب کسرانك
دیننه مخالف اولان دعوتی متضمن اولدیغندن اوتری بلکه کتاب کسرانك مخالفی ایدی پس شیخ رضی الله عنه
تعلیللرینك عدم صحتنه تعلیل ایدوب) (وما مزقه حتی قرأه کله وعرف مضمونه) دیدی یعنی وحال بوکه کسری
کتاب رسولی تمزیق ایتمدی کتابك کلیسنی قراءت ایدوب مضموننی عارف اولمینجه پس اکر کتابك اولنده اسم
الله ایله اسم رسول اللهی کندی اسمی اوزره مقدم کوردیکی برله ترفعدن اوتری خرق ایدیدی اسم الله ایله اسم
رسول اللهك تقدیمندن اوتری خرق ایتدی دیو حمل اولنوردی ولکن کسری کتابك کلیسنی من اوله الی آخره
قراءت ایدوب مضمون کتاب اولان دعوته مطلع اولدقده که آنك دیننه مخالفدر خرق ایتدی پس خرق اسم الله
احتمالندن اوتری کندی اسمنی تقدیم ایتدی دیو حمل ایتمکه مجال قالمدی ومع هذا زمان سلیمان ایله قصهٔ بلقیس
زمان رسول الله ایله امر کسرادن قرون متطاوله ایله اقدمدر) (فکذلك کانت تفعل بلقیس لو لم توفق لما وفقت له
فلم یکن یحمی الکتاب عن الخرق بحرمة صاحبه تقدیم اسمه علیه السلام علی اسم الله ولا تأخیره) (پس
کذلك بلقیس دخی کسری کبی کتابی قراءت ایدوب مضموننی عارفه اولدقدنصکره کتابی خرق ایدردی اکر من
عند الله ازلا موفقه اولمیدی شول اسلام وایمانه که اکا موفقه اولدی پس کتابی اخراقدن صاحبنك حرمتندن
اوتری سلیمان علیه السلامك کندی اسمنك اسم الله اوزره تقدیمی ودخی آندن تأخیری حامی اولمدی پس
بو کلامده شیخ رضی الله عنه اشارت ایدرکه آنلرك زعمی اوزره سلیمان علیه السلام کندی اسمنی اسم الله اوزره
اسمنك حرمتندن اوتری وکندیسنك عظمت وسلطنتندن اوتری تقدیم ایلدی تا کیم بلقیس کتابی خرق
ایتمیه وسلیمان علیه السلامك معرفت وشهودینه لایق دکلدرکه کندی حرمتنی حرمة الله اوزره تقدیم ایدوب

اسم اللهك عظمتی قتنده کندی عظمتیله ظاهر اوله ایدی پس آنلرك قوللرینك وجهی یوقدر وتقدیم قولی
مرفوعدر لم یکن قولنك اسمیدرکه خبردن مؤخردر ویحمی الکتاب جملهسی محلا منصوبدر لم یکن قولنك
خبریدر وضمیر تقدمه راجعدر پس کلامده تقدیم وتأخیر اولور * ای لم یکن تقدیم اسمه علیه السلام علی اسم الله
ولا تأخیره یحمی الکتاب عن الاحراق بحرمة صاحبه) (فاتی سلیمان بالرحمتین رحمة الامتنان ورحمة وجوب
الاسان هما الرحمن الرحیم) پس سلیمان علیه السلام کتابنده اسم اللهی تقدیم ایتدکدنصکره رحمتینی ایراد
ایلدی یعنی رحمت امتنان ایله رحمت وجوبی ایراد ایلدیکه اول رحمتین الرحمن الرحیم قولیدر یعنی اسم اللهده
اولان اسماء الهیه جمعنك احدیتنی تفصیل ایلدی الرحمن اسمیله که رحمت امتنانه دلالت ایدر زیرا رحمت
رحمانیه وجودك کلیسنه عامهدر رحمن عین وجود عام اولدیغی حیثیتله پس رحمت رحمانیهٔ ذاتیهٔ امتنانیه
جمیع اسماء وحقایقه عامهدر پس ورحمتی وسعت کل شیء برشیء اندن خالی دکلدر شیئك کلیسنه واسعهدر رحمتی
حقك اسماسنه تعالی وتقدس وحقك اسماسی احدیتده آنك عین ذاتیدر علمی کبی مثلا قال علی لسان الملائکه
(ربنا وسعت کل شیء رحمة وعلما) ودخی الرحیم اسمیله که رحمت وجوبه دلالت ایدر زیرا رحمت رحیمیهٔ خاصهدر
بعد الوجود استعدادك مقتضاسی حسبیله * پس اعیانك کلیسی رحمة رحمانیهٔ امتنانیهٔ ذاتیه ایله مرحومهدر
پس رحیمده تعمیم تخصیص ایچون مبالغه واردر * پس رحیم ایچون رحماندن تعمیم تخصیص واردر
ورحمان ایچون رحیمدن تخصیص تعمیم واردر واعیان رحمت رحیمیهٔ وجوبیه ایله مرحومه دکلدر الا بعد
الاستعداد یعنی فیض اقدسدن تجلیٔ ذاتی ونفس رحمانیله پس رحمت رحمانیهنك عمومی حسبیله اعیاندن
هر عینه مختصهدر اول عینك خصوصیت ذاتیهسی حسبیله * پس سلیمان علیه السلام رحمتینی کتوردیکه
بریسی رحمت امتناندرکه عنایت اولی حسبیله ذاتدن واصله وحاصلهدر وبو رحمت امتنان ایله تسمیه اولندی
زیرا عبدك اعمالندن برعمل مقابلهسنده دکلدر بلکه عبدك حقنده اللهدن منت سابقه وعنایت ذاتیهدر
وبریسی رحمت وجوبدر زیرا عمل مقابلهسنده واقعهدر وبو رحمت وجوب ایله تسمیه اولندی زیرا حق تعالی
آنی کندی نفسی اوزره ایجاب ایلدی کتب علی نفسه الرحمة) (فامتن بالرحمن واوجب بالرحیم وهذا الوجوب
من الامتنان فدخل الرحیم فی الرحمن دخول تضمن فانه کتب علی نفسه الرحمة سبحانه لیکون ذلك للعبد
بما ذکره الحق من الاعمال التی یأتی بها هذا العبد حقا علی الله اوجبه له علی نفسه) (پس حق تعالی اسم رحمن ایله
کل اوزره امتنان ایلدی رحمتی تعمیم ایتمکله سبقت رحمتی علی غضبی قولیله ودخی اسم رحیم ایله ایجاب ایلدی
(فسأکتبها للذین یتقون) قولیله وبو وجوب امتناندندر پس سبقت رحمتی علی غضبی قولی کل اوزره امتناندر
رحمتی کل اوزره ایجاب ایتمکله پس رحیم رحمان ایچنه داخل اولدی دخول تضمن ایله زیرا تخصیص احکام
عمومدن برحکمدر آنك فرعیدر پس اسم رحیم اسم رحمانده مندرج اولور ورحیم رحمن ایچون تعمیمی
تخصیص ایدر زیرا حق تعالی کندی نفسی اوزره رحمتی کتابت ایتدی تا کیم حقك نفسی اوزره کتابت ایله
ایجاب رحمت عبد ایچون حق تعالی شول اعمالدن که بو عبد آنلر ایله عمل ایدر ذکر ایتدیکی شیء سببیله الله اوزره
حق اوله یعنی اعمال تقوادن حق تعالی ذکر ایتدیکی شیئله عبد اتیان ایتدکده حق تعالی آنك اوزرینه ایجاب
رحمت حق اوله که عبد ایچون خاصة حق آنی کندی نفسی اوزره ایجاب ایلدی ذلك قولی یکون قولنك اسمیدر
ایجابه اشارت ایچوندر وحقا قولی یکون قولنك خبریدر واوجبه قولنده ضمیر فاعل اللهه وضمیر مفعول ایجابه
عائددر اوله ضمیری عبده عائددر ونفسه ضمیری دخی اللهه عائددر واوجبه جملهسی محلا منصوبدر حقا قولنك
صفتیدر) (یستحق بها هذه الرحمة الوجوبیه) یستحق قولنك ضمیری عبده عائددر وبها ضمیری اعماله عائددر *
ویستحق جملهسی من الاعمال قولنك صفتیدر یعنی اول اعمالکه عبد آنلرك سببیله بو رحمت وجوبه مستحق اولور *
زیرا حق تعالی اول اعمال مقابلهسنده عبد ایچون کندی نفسی اوزره رحمتی ایجاب ایلدی پس عبد اعمال
سببیله رحمت وجوبه مستحق اولور پس (فسأکتبها للذین یتقون) قولی ودخی سبقت رحمتی علی غضبی قولی
کل اوزره امتناندر کندی نفسی اوزره رحمتی ایجاب ایتمکله پس وجوب امتناندر پس فدخل الرحیم فی الرحمن
قولنك معناسی بودر زیرا حقك غضبی سابقه اولان رحمتی حق کندی نفسی اوزره کتابت ایدوب ایجاب ایلدی
وکندی نفسندن کندی نفسی اوزره ایجاب امتناندر بوتقدیرا اوزره رحمت امتنان اولور کرك اعمال مقابلهسنده

ایجاب ایتمکله امتنان اولسون وکرك اعمالسز سابقهٔ ازلیه ایله امتنان اولسون) (ومن کان من العبید بهذه
المثابة فانه یعلم من هو العامل منه) وفی نسخة (به) وعبیددن برعبدکه بو مثابهده اولسه یعنی عمل صالح ایله
تقوی سببیله رحمت وجوبه که رحمت خاصهدر مستحق اولسه پس اول عبد عالم اولورکه آندن عامل اولان کیمدر
ویاخود انکله عامل اولان کیمدر یعنی عالم اولورکه کندی مظهرندن عامل اولان ویاخود کندی مظهریله عامل
اولان حقدر زیرا اول اعمالی عبدك یدی اوزره حق ایجاد ایدر وآنلری اظهار ایدر پس وجوب دخی امتنان اولور
والعمل ینقسم علی ثمانیة اعضاء من الانسان) (وانسانك عملی انساندن سکز اعضا اوزره تقسیم اولنمشدر یعنی
انسانده اعضاء مکلفه سکزدر عین واذن ولسان وید وبطن وفرج ورجل وقلبدر وهر برعضوك مخصوصه اولان
اعمال دینیه واحکام شرعیه ایله مکلفدر پس اعضاء ثمانیهدن هر برعضوك اعمال صالحهسی مقابلهسنده حق
تعالی کندی نفسی اوزره اول عضوك صاحبی ایچون رحمتی ایجاب ایلدی قال الشیخ رضی الله عنه فی مواقع
النجوم فی حق وظائف التکالیف فاختصت من الانسان بثمانیة اعضاء العین والاذن واللسان والید والبطن
والفرج والرجل والقلب والعلم بتکلیفات هذه الاعضاء هو العلم بالاعمال القائدة الی السعادة اذا عمل بها علی حد
ما ذکره فی نجم الولایة) وحدیثده وارد اولدیکه رسول علیه السلام ایتدی امرت ان اسجد علی ثمانیة اعظم
الیدین والقدمین والرکبتین والجبهة والانف) وبو حدیثده ذکر اولنان سکز عضو سجدهیه مخصوصهدر انسانك
جمیع اعمالنه شامله دکلدر فافهم) (وقد اخبر الحق انه تعالی هویة کل عضو منها فلم یکن العامل غیر الحق
والصورة للعبد والهویة مندرجة فیه ای فی اسمه لا غیر) (وتحقیق حق تعالی اخبار ایلدی وکنت سمعه وبصره
ویده ورجله قولیله که تحقیق حق اعضاء ثمانیهدن هر برعضوك هویتیدر پس اعضاء ثمانیه مظاهر یله ویاخود
عبد مظهریله عامل اولان حقدن غیری اولمدی وحالبوکه اعضایه مشتمله اولان صورت عبد ایچوندر *
وهویت حق عبدده یعنی حقك اسمنده مندرجهدر غیرده دکلدر یعنی حق تعالی هر عضوك عینیدر پس اعضادن
عامل اولان حقدر وصورت عبدکدر وعبدده عامل اولان هویت حق عبددهکه حقك اسمیدر مندرجهدر پس
عبد حقك اسمیدر وحقك هویتی که عبد ایله مسمیهدر هویة الله در) (لانه تعالی عین ما ظهر وسمی خلقا وبه کان
الاسم الظاهر والآخر للعبد وبکونه لم یکن ثم کان) (زیرا حق تعالی ظاهر اولان وخلق ایله تسمیه اولنان شیئك
عینیدر وبو ظهور سببیله ویاخود حق تعالی ظاهر اولوب خلق ایله مسمی اولان شیئك عینی اولدیغی اعتباریله
اسم ظاهر واسم آخر عبد ایچون واقع اولدی ودخی عبد معدوم ایکن موجود اولمغله یعنی ظهور عبد ایله متحقق
اولوب حق انکله ظاهر اولمغله عبد ظاهر اولدی وعبد موجود دکل ایکن موجود اولمغله عبد آخر اولدی آخریت
انکله متحققه اولمغله آنك ماده سنده حق ظاهر وآخر ایله تسمیه اولنور وبو قول هویت حق عبدده مندرجه
اولدیغنه تعلیلدر) (وبتوقف ظهوره علیه وبتوقف صدور العمل منه علیه کان الاسم الباطن والاول) (
وعبدك ظهوری حقه متوقف اولمغله وعملك عبددن صدوری دخی حقه متوقف اولمغله حق ایچون اسم
باطن واسم اول متحقق اولدی یعنی وجود عبد نفس رحمانیله موجود اولمقده حق موجده متوقف اولمغله حق
ایچون اولیت متحققه اولدی وعبددن عملك صدوری عبدك هویتی وباطنی اولان حقه متوقف اولمغله حق
ایچون اسم باطن ثابت اولور زیرا حق عبدده وعبد ایله عاملدر بو تقدیرا اوزره ظهوره ضمیری عبده وعلیه ضمیری
حقه راجع اولور ومنه ضمیری دخی عبده راجع اولور وعکس اوزره اولمق دخی جائزدر یعنی صورت الهیهٔ جمعیه
ایله حقك ظهوری عبد کامله متوقف اولمغله عبد ایچون اسم باطن متحقق اولدی زیرا حق تجلیٔ رحمانیله صور
تفصیلیهٔ عالمده ظاهر وتجلی اولدقده عبد کامل آنده باطن ایدی * پس حقك صورت جمعیهٔ الهیهسی دخی
باطنه ایدی ظهورده عبد کامله متوقفه ایدی وحقدن عملك صدوری عبده توقف ایتمکله عبد ایچون اسم اول
ثابت اولدی زیرا عبدك وجودی مظهرندن حقدن عملك صدورندن اول عبد وجود حقده ثابته ایدی) (فاذا
رأیت الخلق رأیت الاول والآخر والظاهر والباطن) (پس خلقی کوردیکڭ اولی وآخری وظاهری
وباطنی کوردیکڭ زیرا اولیت وآخریت وظاهریت وباطنیت خالقله متحققه اولورکرك بو صفات حقه اضافت
اولنسون وکرك خلقه پس ظهور اکمل واجمع وشهود اتم واوسع آخر مراتب وجود اولان وجود انسان کاملدرکه
ظهور وخلقیتك خاتمیدر آنك وجودندن اتم واحسن بر وجود یوقدر تا کیم انسان کامل اولدقدنصکره خلق

آخر اوله) (وهذه معرفة لايغيب عنها سليمان عليه السلام بل هي من الملك الذي لا ينبغي لاحد من بعده يعني
الظهور به في عالم الشهادة) (وبو معرفت الهيه دن سليمان غائب دكل ايدي بلكه بو معرفت سليمانه اعطا
اولنان شول ملك دندركه آندنصكره براحد ايچون عالم شهادتده انكله ظهور لايق دكلدر پس معرفت
مذكوره بي شيخ رضي الله عنه ملكدن ايلدي زيرا ملك دوات ظاهره ومعرفت دوات باطنه در ودوات ظاهره
دوات باطنه ايله ومعرفت الهيه ايله آنك روحيدر حاصله اولور زيرا اكر معرفت الهيه روحانيتي اولميدي ملك
اكوانده تصرف ممكن اولمزدي پس معرفت الهيهٔ كليه وعبادت ذاتيهٔ جمعيه ايله متحقق اولان كمل واقطابكه
جميع تصرفات الهيه وكونيه آنلرك قلوب جامعه لرندن وحقايق كامله لرندن متفرعه اولور* وحضرت اسمائيهٔ
الهيه ايله تحققلري وخلافتله ظهورلري حسبيله امر حقله واذن حقله عوالم علوي وسفليده اولان تصرفات
بونلردن ظاهره ايكن سليمان كبي عالم شهادتده تصرفله ظاهر دكللردر وهر بريسي كندي زماننده وسليمان كبي
تصرفده برفرددر ولكن سلطنت ظاهره ظاهر اولوب متصرف اولديغنه آنك تصرفنده اولان جميع اشخاصك
شعوري لازم كلمز زيرا تصرفله مأمور اولان خلائف عبوديتله متصفلردر ومشاهدهٔ عبوديت تصرفه مانعدر
على الخصوص كه خليفه اولان عبد كامل تصرفده حق استخلاف ايدوب مقام اكمليته توجه ايتدكده عبوديت
محضه ايله واستهلاك كليله متحقق اولور پس ظاهرا تصرفله ظاهر دكلدر اكرچه كيم آنك مظهرنده حق تعالى
جميع تصرفات غير متناهيه يي اظهار ايدر انكيچون رسول عليه السلام عبوديتدن سيادته رفع رأس ايتمدي*
انا سيد ولد آدم ولا فخر لي انا ابن امرأة تأكل القديد ديدي پس اكرچه كيم سليماندن غائبه اولميان معرفت شول
ملكدندر سليماندنصكره عالم شهادتده انكله ظهور هر احد ايچون لايق دكلدر ولكن ملكده تصرفله ظهور
معرفت الهيهٔ كليه دن دكلدر زيرا هر نقدر كيم عارفك همتله تصرفي زياده اولسه آنك معرفتي ناقصه اولور*
ونقدر كيم تصرفي ناقص اولسه آنك معرفتي عاليه اولور ولكن سليمان نبيدر وانبيا حل وعقد اصحابيدر ظاهرده
تصرفله ومعجزه ايله مؤيدلردر پس سليمان حقدن استدعا ايتمكله جن وانسده ووحش وطيرده وبالجمله عالم علوي
وسفليده تصرفي اكا اعطا ايلدي كه اندنصكره بر نبي او تصرف ايله ظاهر اولمدي) (فقد اوتي محمد صلى الله عليه
وسلم ما اوتيه سليمان وما ظهر به) (پس تحقيق محمد صلى الله عليه وسلمه تصرفدن اعطا اولندي* شول شيئكه
سليمانه اعطا اولندي وحال بوكه محمد عليه السلام عالم شهادتده انكله ظاهر اولمدي) (فمكنه الله تعالى تمكين
قهر من العفريت الذي جاءه بالليل ليفتك به (وفي بعض النسخ ليضل به) (فهم باخذه وربطه بسارية من سواري
المسجد حتى يصبح فيلعب به ولدان المدينة فذكر دعوة سليمان فرده الله خاسئا) پس الله تعالى محمد عليه السلامه
عفريتدن قهر تمكنيله تمكين ايتدي يعني عفريته قهر ايتمكه اكا قدرت اعطا ايلديكه كيجه ايله اكا
كلمش ايدي تا كيم آني قتل ايليه* وفي الصحاح الفتك ان يأتي الرجل صاحبه وهو غار غافل حتى يشد عليه
فيقتله* پس محمد عليه السلام قصد ايتديكه عفريتي اخذ ايده ومسجد عمودلرندن بر عموده ربط ايده تا كيم اول
حال ايله صباحه داخل اوله پس مدينه نك ولداني انكله لعب ايده لر پس محمد عليه السلام سليمانك دعوتني ذكر
ايتدي وعفريتك اخذني ترك ايتدي پس الله تعالى عفريتي رد ايتدي رسول اوزره ظفردن خائب وخاسئ
اولديغي حالده خاسئا قولي حالدر فرده الله قولنده عفريته عائد اولان ضميردن) (فلم يظهر عليه السلام بما اقدر
عليه) يظهر على صيغة المجهول) (وظهر بذلك سليمان عليه السلام) پس رسول عليه السلام عموم اوزره ظاهر
اولمدي* شول شيئله كه آنك اوزره اقدار اولندي يعني حق تعالى آنك اوزره اكا قدرت اعطا ايلدي وسليمان
انكله ظاهر اولدي ودعوت ايدوب آني طلب ايتديكندن اوتري) (ثم قوله ملكا فلم نعم فعلمناه انه يريد ملكا خاصا)
آندنصكره سليمان عليه السلامك ملكا قولي پس عام اولمدي پس بز بوندن عالم اولدقكه تحقيق سليمان عليه
السلام املاك عالمدن بر ملك خاصي مراد ايدر وآني طلب ايدر جميع املاكي عموما طلب ايتمز) (ورأينا قد شورك
في كل جزء من الملك الذي اعطاه الله فعلمنا انه ما اختص الا بالمجموع من ذلك) (وبز بيلدك كه تحقيق سليمان
عليه السلام مشارك قلندي الله تعالى اكا اعطا ايتديكي ملكك هر بر جزئنده يعني سليمانه اعطا اولنان ملكك
هر بر جزئنده سليمانه مشارك اولدي اول جزءده متعين اولان بر شخص پس سليمان عليه السلام كندي
زماننده ملكده تصرفده مستقل اولمدي ويا هر جزئك تصرفنده كه سليمان انكله ظاهر اولمش ايدي اوليا

محمديه دن هر بر ولي تصرفده اكا مشارك اولدي پس بز عالم اولدق كه سليمان عليه السلام انلردن مختص قلنمدي
الا ملكدن مجموعه يعني ملكك مجموع اجزاسنده تصرف ايتمكه مختص قلندي كه تصرف اكا مخصوص قلنمدي
زيرا ملكك هر بر جزئنده متعين اولان شخص دخي اول جزءده متصرفدر وياخود سليمان تصرفه مختص قلنمدي
الا ملكدن بر مجموعه يعني ملك خاصه) (وبحديث العفريت انه ما اختص الا بالظهور وقد يختص بالمجموع
والظهور) (وحديث عفريت ايله دخي بز عالم اولدق كه سليمان مختص قلنمدي الا ظهوره ورسول عليه السلام
تحقيق مجموعه وظهوره معا مختص قلنور يعني مجموع اجزاده تصرف ايتمكه وتصرف ايله ظهور ايتمكه
مخصوص اولور وبو اعتبار اوزره وقد يختص قولنك ضميري رسول عليه السلامه راجع اوله وجائزدر كه سليمانه
راجع اوله يعني وحديث عفريتله بز عالم اولدق كه سليمان ظهوره مختص قلندي رسول عليه السلام حديث
عفريتله كه تصرفله ظاهر اولمدي وواقع اولور كه سليمان مجموع ملكده تصرفده وتصرفله ظهوره مختص قلنور
) (ولو لم يقل في حديث العفريت فامكنني الله منه لقلنا انه لما هم باخذه ذكره الله دعوة سليمان عليه السلام ليعلم
رسول الله عليه السلام انه لا يقدره الله) من الاقدار (على اخذه فرد الله العفريت خاسئا فلما قال فامكنني الله منه
علمنا ان الله تعالى قد وهبه التصرف فيه ثم ان الله ذكره فتذكر دعوة سليمان فتادب معه فعلمنا من هذا ان الذي
لا ينبغي لاحد من الخلق بعد سليمان الظهور بذلك في العموم) (واكر رسول عليه السلام حديث عفريتده
فامكنني الله منه ديميدي* يعني الله تعالى عفريت اوزره بكا قدرت اعطا ايلدي ديميدي پس بز يعني اهل
عالم ديرايدك كه تحقيق رسول عليه السلام وقتا كيم عفريتي اخذ ايتمكه همت ايتدي الله تعالى اكا دعوت
سليماني تذكير ايتدي تا كيم رسول عليه السلام عالم اوله كه شان بودركه الله تعالى عفريتك اخذنه اكا قدرت
اعطا ايتمز پس الله تعالى عفريتي خاسئ اولديغي حالده رد ايلدي پس وقتا كيم رسول عليه السلام فامكنني
الله منه ديدي بز يعني اهل عالم عالم اولدقكه تحقيق الله تعالى اكا عفريتده تصرفي وهب ايتدي* آندنصكره
تحقيق الله تعالى آني تذكير ايلدي پس دعوت سليماني تذكر ايتدي پس سليمان ايله متأدب اولدي يعني ادبه
رعايتندن اوتري سليمان اوزره غلبه ايدوب آنك اوزره ظهور ايتمدي پس بز بونده عالم اولدق شول شيئكه
سليماندنصكره خلقدن براحد ايچون لايق دكلدر عموم اوزره تصرفله ظهور ايده) (وليس غرضنا من هذه
المسئلة الا الكلام والتنبيه على الرحمتين اللتين ذكرهما سليمان في الاسمين اللذين تفسيرهما بلسان العرب
الرحمن الرحيم) (وبو مسئله دن بزم غرضمز بوقدر كلام وتنبيهدن غيري شول رحمتينه كه سليمان انلري شول
اسمين ايله ذكر ايلدي كه اول اسمينك لسان عرب ايله تفسيري الرحمن الرحيمدر شيخك كلامندن معلوم اولان
بودركه شول اسمين كه سليمان رحمتيني آنلرده ذكر ايلدي لسان عرب ايله الرحمن الرحيم اسميني دكلدر* اول
اسمين لسان آخر ايله در لسان عرب ايله آنلرك تفسيري الرحمن الرحيمدر پس وقتا كيم بو مسئله ده شيخ رضي الله
عنهك غرضي حقك ايكي رحمتنه تنبيه اولديسه كه سليمان ايكي اسمده اول ايكي رحمتي ذكر ايلدي پس شيخ
رضي الله تعالى عنه حقك اول ايكي رحمتني تصريح ايدوب بيان ايتمكه شروع ايتدي) (فقيد رحمة الوجوب
واطلق رحمة الامتنان في قوله رحمتي وسعت كل شئ حتى الاسماء الالهية اعني حقائق النسب) (پس الله
تعالى رحمت وجوبي تقييد ايلدي فسأكتبها للذين يتقون) قولنده عمل صالح ايله وتقوى ايله اتيان ايتمكله
ورحمت امتناني اطلاق ايلدي كه اعيان ممكنات اوزره افاضهٔ وجوددر (ورحمتي وسعت كل شئ) قولنده
يعني بنم رحمتم شيئك كليسنه واسعه در حتى اسماء الهيه يه يعني نسب ذاتيه حقايقنه يعني شول نسب كه
اسما آنلر ايله بري برندن متميزه اولور زيرا اسمانك ايكي مدلولي واردر بريسي خصوصيت ذاتيه دركه اسم
انكله اسم آخردن ممتازدر وبريسي ذاتدر من حيث هي زيرا احديت اعتباريله هر بر اسم ذاتك عينيدر
وذات آنك عينيدر پس بو اعتبار اوزره اسم ايچون اطلاق اولنمز كه رحمت امتنان ايله مرحومدر آنك نسبت
عدميه سنه وحقيقت مميزه سنه اطلاق اولنور پس مرحومه اولان ذاتده مستهلكه اولان نسب عدميه
حقايقيدر كه نفس رحماني ايله ضيق عدميتدن خلاص اولوب هر بريسنك استعداد ذاتيسي حسبيله وجودده
صورتي ظاهره اولور پس حقايق نسب كل شئ قولنده اولان عموم حكمنده داخله اولور زيرا شئ هر موجود
وهر معدوم ثابته ... (كبي ودخي (انما امرنا لشئ اذا اردناه ان نقول له كن فيكون)

كبی ونسب ایکی وجه اوزره در بر وجه بودرکه نسب امور عدمیه وتعینات اعتباریه در اعیانده انلرك تحقق
یوقدر الاذات حقله زیرا نسب ذاتیه در حیوة وعلم وقدرت وسائر معانی صفات کبی که حقه منسوبه در وبر وجه
بو نسبك نسبیدر یعنی هر شیئك حقه نسبت اولنور بو نسب حیثیتیله حسیه وعالمیه وقادریه کبی که بونلر
نسب مذکورهنك نسبیدر پس بو نسبت عالمیه به رحمت امتنان واسطه اولور (فامتن علیها) (ای علی الاسماء بنا)
قولندن مراد جمیع اعیان غیبیه واعیان وجودیه کونیه در وکلك وجودی اولاق جائزدر زیرا کرچه کیم
اسمانك آثاری اعیان وجودیه ایله ظاهره در * ولکن کمالدن غیری اولان اعیانده جمعیت الهیهٔ اسمائیهنك
صورتی وآثاری ظاهره دکلدر هر عینده بر اسمك اثری ظاهردر انجق واما کمل انبیا واولیانك وجودنده پس
جمیع اسماء الهیهنك صورتی وآثاری ظاهره در وسائر اعیانك ظهور واظهارندن علت غائیه اول صورتله حقك
ظهوریدر * پس کملك وجودی اسماء الهیه ایله ونسب ربانیه واعیان غیبیه واعیان کونیه ووجودیه رحمت
امتنانك نتیجهسی اولور زیرا اعیان کونیه اکرچه کیم رحمت امتنانك نتیجهسیدر اسمانك انلرده ظهور جزئیله
ظهوری حسبیله ولکن اعیان عالم نتیجهٔ جزئیهده نتیجهٔ کلیه دکلدر زیرا مظاهر اعیانده اول ظهور اسمای
جزئیهده دخی مسرح اعیان کمل اولان ومرتبهٔ انسان کامل اولان اطلاقه توجهی حسبیله حرج وضیقده در
پس اعیان عالمده اولان ظهورات جزئیه وتقیدات وجودیه مرتبهٔ انسان کاملده ظهور کلی وجمعی وبرزخی ایله
ظاهر اولدقده جمیع اسماء الهیهنك دخی آثار واحکامی علی وجه التفصیل انده ظاهر اولور پس اعیان کمل رحمت
امتنانیه ایچون نتیجهٔ کلیه اولور زیرا انسان کامل مقدمات حقایق الهیه وکونیه نتایجنك خمیدر حقدن
غیری برشیء یوقدرکه اکا نتیجه اوله زیرا انسان کامل حق منتجدر آنك نتیجهسی حقدر پس مرتبهٔ انسان
کاملك مافوقی وماقبلی اولان اعیان وجودیهدن هر بریسی ماقبلنه نسبتله رحمتك نتیجهسیدر واما نتایج
اعیانك آخری اولان نتیجه که اعیان کملده اولان ظهوردر نتیجهٔ کلیهٔ ختمیه اولدیغی اعتباریله اعیان نتیجهٔ
رحمت امتناندر فافهم پس حق تعالی اسماء اوزره بزم حقایق غیبیهٔ عدمیهمزله امتنان ایلدی زیرا اسماء الهیه
ذات حقده استهلاك اوزره ایدی نفس رحمانی ایله اعیان ثابتهمز مرایاسنده صور علمیه ایله متعینه وبری برندن
متمیزه اولدی ونفس رحمانی وتجلی وجودی ایله * بزم وجودمزدن صکره دخی اسما اوزره امتنان ایتدی * بزم
وجودات ظاهرهمزله زیرا اسمانك آثاری بزم ظاهرمزده مظاهر حسبیله ظاهر اولور) (فنحن نتیجة رحمة
الامتنان بالاسماء الالهیة والنسب الربانیة) (پس علی کلا التقدیرین بز اسماء الهیه ونسب ربانیه اولان رحمت
امتنانك نتیجهسی بز اعیان ثابتهمزله ووجودات ظاهرهمزله زیرا حق تعالی اسمایه رحمت ایتدی * بزم اعیان
ثابتهمز مرایاسنده آنلرك صورتنی اظهار ایتمکله ووجودات ظاهرهمزله آنلرك آثار واحکامنی اظهار ایتمکله
پس بز اسماء الهیه ونسب ربانیه ایچون رحمت امتنانك نتیجهسی بز حق تعالی بزم اعیانمزله انلره رحمت ایدر
) (ثم اوجبها علی نفسه بظهورنا لنا) (اندن صکره حق تعالی رحمتنی کندی نفسی اوزره ایجاب ایلدی بزم حقایق
ونفوسمز بزه ظاهره اولمغله وبز نفوسمزی عارف اولمغله زیرا معرفت نفس رحمت رحیمیهٔ وجوبیهیی ایجاب ایدن
تقوانك نتیجهسی وحقیقیدر پس حق تعالی رحمت رحیمیهٔ وجوبیه ایله بزه رحمت ایتمکی کندی نفسی اوزره
ایجاب ایلدی (واعلمنا انه هو یتنا لنعلم انه) ای الحق (ما اوجبها علی نفسه الا لنفسه فاخرجت الرحمة عنه) ودخی
حق بزه اعلام ایلدی کنت سمعه وبصره خبری ایله تحقیق بزم هویتمزدر تا کیم بز عالم اوله وزکه تحقیق حق تعالی
رحمتی کندی نفسی اوزره ایجاب ایتمدی الا کندی نفسندن اوتری زیرا آنك نفسی بزم هویتمزك عینیدر * پس
رحمت حقدن خارجه اولمدی پس حق راحم ومرحومدر حقیقت وتوحید اعتباریله) (فعلی من امتن وما ثم
الا هو الا انه لا بد من حکم لسان التفصیل لما ظهر من تفاضل الخلق فی العلوم حتی یقال ان هذا اعلم من هذا
مع احدیة العین) (یعنی احدیت حکمنك غلبهسی قتنده که جمیع وجودات متعینه وجود واحد حقله منصبغه
اولوب وظاهر وباطنده وجود واحد حقدن غیری متعین قالمیوب راحم ومرحوم حق اولدیغی ظاهر اولدقده
پس حق کیمك اوزره امتنان ایدر وحالبوکه وجودده آندن غیری برشیء یوقدر الا بو قدر وار درکه لسان تفصیل
حکمندن لابددر زیرا علومده خلقك تفاضلی ظاهر اولدی حتی دینلورکه تحقیق بو اعلمدر بوندن احدیت عین
الله یعنی تعقلده اولان کثرت نسبیه اعتباریله تفصیل لازمدر زیرا اعیان استعداداتده متفاوتهدر * قوت

وضعفده

وضعفده وسعت وضیقده واعتدال حقیقیدن قرب وبعد حسبیله پس استعدادی اقوی اولان بر احد ایچون *
دینلور بو اعلمدر بوندن یعنی استعدادی انزل اولان احددن وحالبوکه حقیقت انسانیه واحدهدر وکذلك حقك
احدیتی دخی احدیت ذاتیهدر ولکن نسب متعقله اولان اعیانك استعداداتی حسبیله مختلفة الظهوردر
(ومعناه) ای معنی التفاضل) (معنی نقص تعلق الارادة عن تعلق العلم فهذه مفاضلة فی الصفات الالهیة) (
ومعنای تفاضل علمك تعلقندن ارادت تعلقنك نقصی معناسیدر پس بو مفاضله صفات الهیهده واقعهدر زیرا
تعلق ارادت تعلق علمدن ناقصدر وتعلق علم آندن اکمل واعمدر زیرا ارادت علمه تابعدر پس علم متبوع اراده
تابعهدن اعم واشملدر زیرا علمك معلوماته تعلقی اعمدر ارادتك معلوماته تعلقندن زیرا ارادت بعض معلوماته
تعلق ایدر اول بعضه تعلق ایتمکه ارادتی تعیین وتخصیص ایتمکه وجمیع اشیا جمیع ازمانده حقك معلومیدر
وحق آنلری عالمدر وحق صفت علمیله متصف اولمقدن زائل دکلدر * وجمیع اشیایه جمیع ازمانده ارادت تعلق
ایتمز وحق آنلری مرید اولمز وهر زمانده آنلر ایچون صفت ارادتله اتصاف لازم دکلدر (اذا اردناه ان نقول له
کن فیکون پس تعلق ارادت تعلق علمدن ناقص اولمغله صفات الهیه بیننده مفاضله لازم کاور وصفات الهیهده
مفاضله ثابت اولدقده پس صفات الهیهنك مظاهری اولان اعیان خلقیهده دخی ظاهر اولور) (ومعنی کمال
تعلق الارادة وفضلها وزیادتها علی تعلق القدرة) (کمال قولی جر ایله نقص تعلق الارادة قولنه عطفدر یعنی
تعلق ارادتك کمالی وفضلی وزیادهلکی معناسیدر تعلق قدرت اوزره زیرا ارادتك تعلقی قدرتك تعلقندن اعمدر
زیرا مادامکه ارادت قدرتی تخصیص ایتمیه قدرت برشیئه تعلق ایتمز پس علم ارادت اوزره متحکمدر وارادت
قدرت اوزره متحکمدرکه هر نه شیء ایجاد ایتمکه ارادت قدرتی تخصیص ایدرسه قدرت آنی ایجاد ایدر
(وکذلك السمع الالهی والبصر وجمیع الاسماء الالهیة علی درجات فی تفاضل بعضها علی بعض کذلك تفاضل
ما ظهر فی الخلق من ان یقال هذا اعلم من هذا مع احدیة العین) (وکذلك سمع الهی وبصر الهی وجمیع اسماء
الهیه درجات اوزرهدر بعضیسی بعض اوزره تفاضلدهکه نسبت واعتبار ایله بری برندن متفاضلدر خلقده
ظاهر اولان تفاضل که احدیت عین ایکن بو اعلمدر بوندن دینلمکدن ظاهر در اولدخی بو یلجهدر زیرا تفاضل
اشیانك اصولی اولان اسماده ثابت اولدقده اسمانك فروعی ومظاهری اولان اشیاده طریق اولی ایله ثابت اولور
اشیانك اصولی اولان اسمانك تفاضلی وسعت وشمولی حسبیله (وکان کل اسم الهی اذا قدمته سمیته بجمیع
الاسماء ونعته بها) (وسنکم اسماء الهیهدن هر براسمی که سن تقدیم ایتسك یعنی آنی مسمی موضعنه وضع
ایتسك سن اول اسمی جمیع اسما ایله تسمیه ایدرسن وانی جمیع اسما ایله وصف ایدرسن زیرا احدیت مسمی اعتباریله
جمیع اسما ایله موصوف اولمغه آنده اهلیت واردر زیرا احدیتده اسماء وصفات عین ذات حقدر وتعین وظهورده
هویت حق اسماده مندرجهدر پس اسمادن هر قنغی اسم تقدیم اولنورسه کرك متبوع کلی اولسون وکرك
تابع جزئی جمیع اسما ایله مسما اولور) (کذلك فیما ظهر من الخلق فیه اهلیة کل ما فوضل به فکل جزء من العالم
مجموع العالم ای هو قابل لحقایق متفرقات العالم کله) (کذلك اول اسمانك مظاهری اولوب خلقدن ظاهر
اولان شیئده بویلهدر آنده هر شیئك اهلیتی واردرکه اول شیء انکله مفضول قلندی یعنی اکر هر شیء مفضول ایسه
آنك قتنده هر شیئك اهلیتی واردرکه آنك اوزره فاضلدر پس عالمدن هر برجزء مجموع عالمدر یعنی جمیع عالمك
حقایق متفرقاتنه قابلدر یعنی عالمك کاینسنده متفرقه اولان معانی وخواصك آنده ظهورنه قابلدر بعض
نسخهده منفردات واقع اولدی) (ولا یقدح قولنا ان زیدا دون عمرو فی العلم ان تکون هویة الحق عین زید وعمرو
وتکون فی عمرو اکمل واعلم منها فی زید وتفاضل التعین کما تفاضلت الاسماء الالهیة ولیست غیر الحق) (پس بزم
ان زیدا دون عمرو فی العلم قولمز یعنی زید علمده عمرودن اشغهدر قولمز قدح ویرمز حقك هویتی زید وعمرولك عینی
اولمسنه وهویت عمروده اکمل واعلم اولمسنه زیدده اولان ظهوردن یعنی قدح ویرمز بزم زید علمده عمرودن ادوندر
قولمز حقك هویتی زیدك وعمرولك عینی اولوب عمروده اولان هویت وظهور زیدده اولان هویت وظهوردن
اکمل واعلم اولمسنه زیرا هویت زید ایله عمروده واحدهدر وتفاضل تعین وتشخصیندهدر نته کیم اسماء الهیه
بری برندن متفاضله اولدی عالم ومرید وقادر کبی وحالبوکه اسماء حقك غیری دکلدر) (فهو تعالی من حیث
هو عالم اعم فی التعلق من حیث ما هو مرید وقادر وهو هو لیس غیره) (پس حق تعالی عالم اولدیغی حیثیتله

تعلقنده احدر مريد وقادر اولديغي حيثيتندن وحالبوكه هو هو در عالم ومريد وقادر اولان حقدر آنك غيري دكلدر
(فلا تعلمه هنا ياولي وتجهله هنا وتثبته هنا وتنفيه هنا) ولي فعيلدر فاعل معناسنه كاور ومفعول معناسنه دخي
كاور يعني اي بنم محبوبم حقي بر مظهرده عالم اولمه مظهر آخرده آني جاهل اولديغك حالده دخي بر مظهرده آني
بر صفتله اثبات ايتمه مظهر آخرده آني بر وصفله نفي ايتديكك حالده يعني سن كندي نفسكدن بر مظهرده
حقي عالم ومثبت اولوب آني اول مظهره تخصيص ايتمه مظهر آخرده آني نفي وانكار ايتمكله واول مظهري وجه
حقدن عاري بيلمكله بلكه جميع مظاهرده عالم اولوب اثبات ايله اول محلك قابليتي حسبيله بو تقدير اوزره وتجهله
وتنفيه قولنده واو حال ايچون اولور ومع معناسنه اولمق دخي جائزدر اي فلا تعلم الحق منا بالتخصيص مع نفيك
اياه منا (الا ان اثبته بالوجه الذي اثبت نفسه ونفيته عن كذا بالوجه الذي نفي نفسه كالاية الجامعة للنفي والاثبات
في حقه حين قال ليس كمثله شيء فنفي وهو السميع البصير فاثبت بصفة تعم كل سامع بصير من حيوان وما ثم
الا حيوان) الا مكر كيم حقي اثبات ايدهسن شول وجهله كه حق كندي نفسني اول وجهله اثبات ايلدي
ودخي آني بعض صفاتدن نفي ايدهسن شول وجهله كه اول كندي نفسني نفي ايلدي شول آيت كبي كه حقك
حقنده نفي واثباتي جامعه در كه حق تعالي كندي نفسني اثبات ايدوب مثلني نفي ايتديكي حينده ايتدي * ليس
كمثله شيء پس مثلني نفي ايتدي وهو السميع البصير پس حقي اثبات ايتدي بر صفت ايله كه حيواندن هر سامع
وبصيره عامه در وحالبوكه وجودده حيواندن غيري يوقدر زيرا هويت الهيه نك جميع موجوداتده سرياني
ايجاب ايلدي حياة وعلم وقدرت وسمع وبصر كبي وبونلرك غيريسي اولان صفات كليه وصفات جزئيه كبي
پس هر شيئكه موجود اولدي علم وحياة وساير صفات دخي آنده موجوده اولور * ولكن موجوداتك
بعضيسنده ظاهره اولمدي پس محجوب ظن ايدر كه حيوة بعضده معدومه در پس بعضيسني حيوان ايله
تسميه ايتدي وبعضيسني جماد ايله پس شيخ رضي الله عنه تنبيه ايلدي كه وجودده برشيء يوقدر كه آنك حياتي
اولميه (الا انه بطن في الدنيا عن ادراك بعض الناس فظهر في الآخرة لكل الناس فانها الدار الحيوان وكذلك الدنيا
الا ان حياتها مستورة عن بعض العباد ليظهر الاختصاص والمفاضلة بين عباد الله بما يدركونه من حقايق
العالم) الا بوقدر واردر كه حيوة دنياده بعض ناسك ادراكندن باطن اولدي پس جميع موجودات بالفعل حيدر
واهل الله ايچون حيوة جميع موجوداتده مدركه در بوندن اوتري جمادك نطقي خرق عادة دكلدر استماع نطق
خرق عادة در پس حيوة آخرتده ناسك كافه سنه ظاهر اولور زيرا آخرت دار حيواندر وكذلك دنيا دخي دار
حيواندر الا بوقدر واردر كه دنيانك حياتي بعض عباددن مستوره در تا كيم عباد الله بيننده اختصاص ومفاضله
ظاهر اوله شول شيء سببيله كه حقايق عالمدن آنلر آني ادراك ايدرلر * يعني حقايق عالمدن ادراك ايتدكاري
شيئدن اوتري بينلرنده اختصاص ومفاضله ظاهردر زيرا بريسنك ادراكي آخرك ادراكنه مغايردر قال علي
كرم الله وجهه كنا في سفر مع رسول الله صلى الله عليه وسلم ما استقبلنا حجر ولا شجر الا سلم على رسول الله صلى
الله عليه وسلم انه ضميري حيوانك مدلولي اولان حياته راجعدر وآنك تذكيري حيوان اعتباريله در وكذلك
بطن قولي دخي بويله در) (فمن عم ادراكه كان الحق فيه اظهر في الحكم ممن ليس له ذلك العموم) پس خلقدن شول
كمسنه كه آنك ادراكي عام اولدي حق تعالي انده حكمده اظهر اولور شول كمسنه دن كه انكچون بو عموم
حاصل اولمدي پس ادراكي عام اولان كمسنه دنيانك دار حيوان اولديغن وجميع اشيانك حي اولديغن مشاهده
ايدر) (فلا تحجب) على صيغة المجهول ولا للنهي (بالتفاضل وتقول) (اي والحال انك تقول) (لا يصح كلام من
يقول ان الخلق هوية الحق بعدما اريتك التفاضل في الاسماء الالهية التي لا تشك انت انها هي الحق ومدلولها
المسمى بها ليس الا الله) پس سن تفاضل ايله محجوب اولمه قائل اولديغك حالده شول كمسنه نك كلامي صحيح
دكلدر كه قائلدر كه تحقيق خلق حقك هويتيدر يعني هويت خلق هويت حقه مغايره دكلدر آنك عينيدر قائل
اولان كمسنه نك قولي ايچون صحيح دكلدر سن ديمه اسماء الهيه ده بن سكا تفاضلي كوستردكدنصكره كه سن شك
ايتمزسن كه اسماء الهيه حقدر وانلرك مدلولي كه انلر ايله مسمي در اللهدن غيري دكلدر پس اسما حيطه وشمولده
بعضسي بعضندن متفاضله در ولكن جميع اسمانك مدلولي وجود واحد وعين واحده اولان اللهدر پس سن صور
خلقيه نك تكثرندن انلرده ساريه اولان هويت حقك وحدتندن محتجب اولمه وخالق ايچون هويت حقدن

غيري هويت اخرايي اثبات ايتمه تا كيم موحدين فائزيندن اوله سن پس شيخ رضي الله عنه اسما بيننده واسمانك
مظاهري اولان خلق بيننده تفاضلي ذكر ايتدكدنصكره بنه مقصوده شروع ايدوب ايتدي) (ثم انه كيف
يقدم سليمان اسمه على اسم الله كما زعموا وهو اي سليمان من جملة من اوجدته الرحمة فلا بد ان يتقدم الرحمن الرحيم
ليصح استناد المرحوم) اندنصكره شان بودر كه سليمان عليه السلام نه كيفيتله كندي اسمن اسم الله اوزره
تقديم ايدر تا كيم ناسك بعضيسي زعم ايلديلر وحالبوكه سليمان رحمت رحمانيه ايجاد ايتديكي موجوداتك جمله
سندندر پس رحمت رحمانيه ايله مرحومدر وكذلك كمالاته مختص اولمغله رحمت رحيميه ايله دخي مرحومدر پس
لابددر كه الرحمن الرحيم اسمي سليمانك اسمي اوزره تقدم ايليه تا كيم مرحوم اولان سليمانك راحم موجده
استنادي صحيح اوله زيرا راحم مرحوم اوزره تقدم ايتمك كركدر تا كيم مرحوم راحمه مستند اوله والا كا مرحوم
اطلاق اولنمز (هذا عكس الحقايق) بو قول كه سليمانك حقنده واقعدر حقايقك عكسيدر (تقديم من يستحق
التأخير وتأخير من يستحق التقديم في الموضع الذي يستحقه) بو قول عكس الحقايق قولني بيان ايدر وآني
تفسير ايدر يعني تأخيره مستحق اولان كمسنه يي كه تقديم ايتمك وتقديمه مستحق اولان كمسنه يي كه اسم اللهدر
تاخير ايتمك شول موضعده كه تقديمه مستحقدر عكس مقتضاي علوم حقايقدر وتقديم قولي مبتداء محذوفك
خبري اولمق جائزدر * اي وهو تقديم من يستحق التأخير وتأخير من يستحق التقديم قولندنصكره في الموضع
الذي يستحقه انكچون ديدي زيرا امورك ابتداسنده اسم اللهك تقديمي لازمدر خصوصا كلام ملك اولانده
وصدر كتابده وحقه دعوتك افتتاحي قتنده قال صلى الله عليه وسلم كل امر ذي بال لم يبدأ فيه بسم الله فهو
ابتر) (ومن حكمة بلقيس وعلو علمها كونها لم تذكر من القى اليها الكتاب وما عملت ذلك الا لتعلم من الاعلام
اصحابها) بالنصب (ان لها اتصالا الى امور لا يعلمون طريقها) وبلقيسك حكمت ومعرفتندندر علمده آنك
مرتبه سي علوندندر آنك (اني القي الي كتاب كريم) قولنده اكا كتابي القا ايدن سليماني ذكر ايتمسي وبلقيس بوني
عامله اولمدي الا اصحابنه ووزرا وارباب دولتنه اعلام واخبار ايچون كه تحقيق انكچون نيجه امور واسراره
اتصال واردر كه آنك اصحابي اول امورك طريقني عارف دكللردر پس ملكده تصرفاتلرنده آنلر كندي نفسلري
اوزره خوف ايدرلر) (وهذا من التدبير الالهي في الملك لانه اذا جهل طريق الاخبار الواصل للملك خاف
اهل الدولة على انفسهم في تصرفاتهم فلا يتصرفون الا في امر اذا وصل الى سلطانهم عنهم يأمنون غائلة ذلك
التصرف) وبلقيسك طريق اخباري ستر ايتمسي وكتابي القا ايدن كمسنه يي ذكر ايتمسي ملكده تدبير الهيدندر
زيرا حكم ملكه واصل اولان اخبارك طريقي مجهول اولسه اهل دولت تصرفاتلرنده كندي نفسلري اوزره
خوف ايدرلر پس تصرف ايتمزلر الا بر امرده كه حكم اول امر سلطانلرينه انلردن واصل اولسه يعني انلر تصرف
ايتدكاري امردن سلطانلرينه بر طريق ايله خبر واصل اولسه اول تصرفك غائله سندن انلر امين اولورلر پس
سلطانه واصل اولان طريق اخبار مجهول اولدقده ولات دولتدن هر بريسي ملكده تصرف ايتمكده كندي
نفسنه خوفدن اوتري عدالت واستقامت اوزره ورعايايه مرحمت وشفقت تصرف ايدرلر تا كيم تصرفلري
خبري سلطانلرينه طريق مجهول ايله واصل اولدقده آنك غائله سندن امين اولورلر پس ملك نظم وانتظام اوزره
قرار بولور) (فلو تعين لهم على يدي من تصل الاخبار الى ملكهم لصانعوه) (اي اصنعوا في حقه صنعا جميلا
وخدموه) (واعطوه الرشا) جمع رشوه (حتى يفعلوا ما يريدون ولا يصل ذلك الى ملكهم) (پس اكر اهل دولته
متعين اولسه كه كيمك واسطه سيله ملكلرينه اخبار واصل اولور آنك حقنده البته بر صنع جميل ايدرلردي
واكا خدمت ايدرلردي واكا عظيم رشا اعطا ايدرلردي تا كيم ملكده نه استرلرسه اشليه لر واول فعلك خبري
ملكلرينه واصل اولميه) (فكان قولها الي ولم تسم من القى اليها سياسة منها اورثت الحذر منها في اهل مملكتها
وخواص مدبريها وبهذا استحقت التقدم عليهم) پس بلقيسك القي الي قولي وحالبوكه ملقي كتاب اولان سليماني
ذكر ايتمدي بلقيسدن سياست اولدي كه آنك مملكتي اهلنده ومدبرلري خواصنده اول سياست بلقيسدن
حذري ايراث ايلدي وبو معرفت ايله بلقيس اهل دولتي اوزره تقدمه مستحقه اولدي يعني حكم وتصرف رجاله
مخصوص ايكن بلقيس بو معرفت ايله موفقه اولمغله رجال اوزره سلطنتده تقديم اولندي وانلرك بيننده مالكه
اولوب حكم وتصرف ايلدي (واما فضل العالم من الصنف الانساني) وهو آصف بن برخيا (على العالم من الجن

وهو القائل من الجن انا آتيك به قبل ان تقوم من مقامك وهو عفريت (باسرار التصرف وخواص الاشياء)
واما صنف انسانيدن اسرار تصرفی وخواص اشيايی عالم اولان آصفك جندن اولان عالمك اوزره فضلی
(فعلوم بالقدر الزمانی فان رجوع الطرف الی الناظر به اسرع من قيام القائم من مجلسه لان حركة البصر
فی الادراك الی مايدركه اسرع من حركة الجسم فيما يتحرك منه فان الزمان الذی يتحرك فيه البصر عين الزمان
الذی يتعلق بمبصره مع بعد المسافة بين الناظر والمنظور فان زمان فتح البصر زمان تعلقه بفلك الكواكب
الثابتة وزمان رجوع طرفه اليه عين زمان تعلقه بفلك الكواكب الثابتة وزمان رجوع طرفه اليه عين
زمان عدم ادراكه والقيام من مقام الانسان ليس كذلك ای ليس له هذه السرعة فكان آصف بن برخياء
اتم فی العمل من الجن فكان عين قول آصف بن برخياء عين الفعل فی الزمن الواحد فرأى فی ذلك الزمان
بعينه سليمان عليه السلام عرش بلقيس مستقرا عنده لئلا يتخيل انه ادركه وهو فی مكانه من غير انتقال)
پس قدر زمانی ايله معلومدر زيرا طرفك رجوعی انكله ناظر اولان كمسنه يه اسرعدر قائمك مجلسندن
قيامندن زيرا عالم جن اولان عفريت سليمانه ايتدی انا آتيك به قبل ان تقوم من مقامك وعالم انس اولان آصف
ايتدی انا آتيك به قبل ان يرتد اليك طرفك پس طرفك ناظره رجوعی اسرعدر مجلسدن قائمك قيامندن
زيرا بصرك ادراكده ادراك ايتديكی شيئه حركتی اسرعدر جسمك حركتندن شول مكانده كه جسم
آندن متحرك اولور زيرا شول زمان كه بصر آنده متحرك اولور شول زمانك عينيدر كه بصر مبصره تعلق ايدر
ناظر ومنظور بيننده بعد مسافه متحقق ايكن زيرا بصرك فتحی زمانی بصرك كواكب ثابته فلكنه تعلقنك
زمانيدر وبصر طرفنك وياخود ناظر طرفنك ناظره رجوعی زمانی بصرك عدم ادراكی زمانينك عينيدر
يعنی بصرك مبصر طرفنه فتحنك زمانی مبصره تعلقی زمانينك عينيدر وطرف عينك ناظره ارتدادی
ورجوعی زمانی مبصری عدم ادراكی زمانينك عينيدر واما انسانك مقامندن قيامی بويله دكلدر يعنی انكچون
بو سرعت يوقدر زيرا جسمك مقامندن قيامی حركتی زمانيدر كه انقسامی قبول ايدر پس حركت ايله نقل دخی
زمانی اولور واما بصرك حركتی آنيدر كه صفرتدن اوتری خارجده انقسامی قبول ايتمز پس آنده نقل دخی آنی
اولور پس آصف بن برخياء عملده جندن اتم اولدی پس آصف بن برخياء قولنك عينی زمن واحدده فعلك
عينی اولور * يعنی آصفك انا آتيك به قبل ان يرتد اليك طرفك قولی اتيان عرش فعلنك عينی اولدی يعنی بن
عرشی كتورورم ديمسی كتورمسنك عينی اولدی پس اول زمانده بعينه سليمان عليه السلام عرش بلقيسی
كندی قتنده مستقر كوردی يعنی حق تعالی فرآه مستقرا عنده انكچون ديدی تا كيم تخيل اولنمسون كه سليمان
عرشی ادراك ايلدی من غير انتقال عرش سباده مكاننده اولديغی حالده (امدی) شويله معلوم اوله كه آصف
بن برخياء فنون علوم ايله * من عندالله مؤيد ايدی وعالم قدرتدن اذن الهی وتأييدر بانيله معا ايدی الله
تعالی اكا عالم كون وفساده همت ايله وقوت ملكوتيله تصرف اعطا ايتمش ايدی پس عرش بلقيسده تصرف
ايتدی عرشك صورتنی سباده ماده سندن خلع ايدوب سليمان قتنده ايجادا يتمكله پس عرش بلقيسك سليمان
قتنده حصولی بر مكاندن بر مكانه نقل ايتمكله ومكاننده اولديغی حالده صورتنك سليمانه انكشافيله دكلدر پس
اتيان عرش ايچون بر وجه باقی قالمدی الا عالم ايدی وقدرتدن تصرف ايله پس آصفك انا آتيك به قبل ان تقوم
من مقامك قولنك وقتی سبأده اعدامی وسليمان قتنده ايجادی وقتنك عينی اولدی وبو اتيان تصرف كاينك
عيننددر كه الله تعالی سليمانه كرامتدن اوتری انی اعطا ايلدی اصحابنك بعضيسنه بر تصرف عظيمی وهب ايتدی
زيرا بو تصرف سليمان حقنده كندی نفسندن ظهوردن اصحابنك بعضيسندن ظهورا يتمك دخی اعظمدر
بو تصرف مراتب تصرفك اعلی مرتبه سيدر كه الله تعالی عبادندن ديلديكی كمسنه يه آنك اوزره اقدار ايدر *
وبو تصرف خلق جديده علمك كمالندن ناشی اولور زيرا فيض وجودی ونفس رحمانی جودی اعيانه اكوانده
سريان وجريان اوزره در نهرده جاری اولان ماء كبی كه علی الاتصال متجدد اولور جريانی دوام اوزره در كذلك
عالمك صور ونقوشی كه مرآت وجود حقده ظاهر اولدی وياخود وجود حقك علم قديمده اعيان ثابته صورنده
اولان تعيناتی دخی علی الاتصال متجدده اولمقدن زائل دكلدر پس وقت اولور كه تعين وجودی اولان تعين اول
بعض اعياندن منخلع اولور بعض مواضعده وتعين ثانی كه آنی تعقيب ايدر موضع آخرده اكا متصل اولور
وتعين ثانينك اكا اتصالی ذكل الاعين علمنك بو موضعده ظهوری وموضع اولده اختفاسيدر عين علم الهيده

وعالم غيبده ثابته ايكن پس وقتا كيم آصف خلق جديد معناسنی عارف وانكله متحقق اولديسه ومن عندالله
وجود كوننده تصرف ايتمكه معين ومخصوص اولديسه پس الله تعالی آنی سليمانه صاحب اعطا ايلدی
واكا وزير ايدوب آنك معاونتيله سليمانه تقويت ويردی اكا كرامتدن اوتری وجن وانسك وطيرك ووحشك
تسخيرنده نعمتنی اتمامندن اوتری وسليمانك قدرنی اعلادن اوتری وملكنی اعظامدن اوتری آصف اوزره غيرتی
تسليط ايتدی پس سليمان اوزره وآنك ملكی اوزره حق تعالی اعطاء غيرت ايتدی وآصف سليمانه حقدن غيرت
اعطا اولندی تا كيم جن توهم ايتمسونكه شول تصرف كه الله تعالی آنی آنلره اعطا ايلدی اعلی واتمدر سليمانك
واصحابنك تصرفندن پس آصف بو تصرفله جنه اعلام ايلدی كه شول ملك وتصرف كه سليمانك بعض
اصحابنه اعطا اولندی خوارق عاداتدن * اعلی واتمدر اول تصرفدن كه جنه اكا مخصوص قيلندی اعمال
شاقه دن كه قوت بشردن خارجه در * وفكر ونظر حسبيله عادت ايچون خارقه در پس آصف صورت
عرشيه يی سباده آنك وجودندن خلع ايدوب سليمان قتنده زمان واحدده اول عرشك عينی اوزره فی الحال
اول صورتك عينن ايجاد ايلدی * زيرا حق كملك جوارح وقواسنك عينيدر پس قول وفعل دخی حقكدر
وسليمان عليه السلام نبی ايدی وقطب وقت ايدی كه عالمده خافتله متصرف ايدی واقطاب وخلفاء عبوديت
تامه لرندن وفقر كايله اتصافلرندن اوتری كندی نفسلرينه متعلقه اولان اموردن بر امرده تصرف ايتمزلر
اكر آنلرك خلفا ووزراسندن آنلرك نفسلرينه متعلق بر امر خارق صادر اولسه نسنه ديمزلر خلفاسی اعيانده
ظاهر اولان حقك ادبی مراعاتندن وحقك تصرفنه تسليملرندن اوتری وحق تعالی سليمانك ملكنی آصفله
اتمام ايتديكی كبی وانكله سليمانه امتنان ايتديكی كبی اقطابك اصحابی اولان كمل محققين وافراد واصلين
وجودلريله دخی اقطاب اوزره امتنان ايتديكه آنلری جهلا صحبتنه مبتلا ايتمدی علما وعرفا وصلحا وامنا
صحبتنی آنلره اعطا ايلدی كه آنلردن اثقال واحمالی حمل ايدرلر واوامر واحكاملرينی تنفيذ ايدوب اجرا
ايدرلر پس شويله معلوم اوله كه جن ارواح قويه در اجرام لطيفه ومتجسده دركه آنلر اوزره جوهر ناری
وهوائی غالب اولور بزم اوزريمزه جوهر ارضی ومائی غالب اولديغی كبی زيرا ارض ايله ماء عنصران ثقيلاندر
وآنلرك اجسادی جواهرلرينك لطافتندن وارواحلری قوتندن اوتری حق تعالی آنلره اشكال مختلفه ايله
متشكل اولمغه قدرت ويردی وحركات سريعه دن ملائكه كبی وسع بشردن متجاوزه اولان اعمالدن
تمكن ويردی الا بو قدر واردر كه ارواح جن ارواح سفليه وملائكه ارواح علويه در وشيخ رضی الله تعالی عنهك
فان الزمان الذی يتحرك فيه البصر عين الزمان الذی يتعلق بمبصره ودخی فان زمان فتح البصر زمان تعلقه بفلك
الكواكب الثابتة وبوندن غيری بو محلده استعمال ايتديكی زمان آن معناسنه در وآن شول زماندر كه خارجده
انقسامی قبول ايتمز (ولم يكن عندنا باتحاد الزمان انتقال) (وبزم قتمزده اتحاد زمان ايله انتقال عرش واقع
اولمادی زيرا اتحاد زمان بصر مبصر طرفنه حركتی زمانی مبصره تعلقی زماننك عينيدر وآصف قبل ان يرتد
اليك طرفك ديدی * اتحاد زماندن دخی اسرع اتيان ايدرم ديدی زيرا انتقالدن بر زماندن لابددر كه عرش
بلقيسك سباده وجوديله سليمانك قتنده حصولنده تخلل ايدر پس انتقاله زمان لازمدر (وان كان اعدام وايجاد
من حيث لا يشعر احد بذلك الا من عرفه وهو) ای عدم شعور الناس بالاعدام والايجاد (قوله تعالی بل هم
فی لبس من خلق جديد) يعنی حضور سليمانده شول حيثيتله اعدام وايجاد اولديكه بر احدك اكا شعوری اولمدی
الا شول كمسنه كه آن واحدده اعدام وايجادی عارف اوله وهر آنده خلق جديدی مشاهده ايليه وناس ايچون
اعدام وايجاده عدم شعور الله تعالينك بل هم فی لبس من خلق جديد قوليدر (ولا يمضی عليهم وقت لا يرون فيه
ماهم راؤن له) (بو قول تفسير وبياندر بل هم فی لبس من خلق جديد قولی ايچون يعنی خلق جديددن لبس
ايچنده اولنلر اوزره بر وقت مرور ايتمز كه اول وقتده انلر كورميه لر اول شيئی كه آنی رائيلردر يعنی انلرك نظرلرنده
اولان شیء بر وقت انلردن غائب اولمز تا كيم آنك عدمنی مشاهده ايدرلر وآنك وجوديله عدمی بيننده زمان
تخلل ايليه بلكه انك وجودی متصل مشاهده اولنور پس عالمده هر شيئك وجودی خلق جديدده در
ولكن آنلر خلقين متعاقبين بيننده آنك عدمنی بر وقت احساس ايده مزلر بلكه وجود واحدی بر قرار اوزره
مشاهده ايدرلر (واذا كان هذا كما ذكرناه فكان زمان عدمه ای عدم العرش من مكانه عين وجوده عند سليمان

من تجديد الخلق مع الانفاس ولا علم لاحد بهذا القدر) وتحقيكم سليمانك قتنده عرشك حصولى بزم ذكر
ايتديكمز كبى ايجاد واعدام ايله واقع اولديسه پس عرشك سباده كندى مكانندن عدمى زمانى سليمان قتنده
آنك وجودى زماننك عينى اولدى وبو يعنى عرشك عدمى آنك عين وجودى اولمق انفاس ايله خلقك تجديدى
قبيلندندر وحال بوكه براحد ايچون بومقداره علم يوقدر بوتقديره اوزره (من تجديد الخلق) قولى مبتداء محذوفك
خبرى اولور (اى وهو من تجديد الخلق) وجائزدركه زمان قولى مبتدا اوله وعين قولى خبر اوله وجمله كاننك
اسمى اوله وفى تجديد الخلق قولى كاننك خبرى اوله يعنى عرشك مكانندن انك عدمى زمانى سليمان قتنده آنك
وجودى زماننك عينى اولمق انفاس ايله تجديد خلقدن اولدى وجائزدركه كلامده تقديم وتأخير واقع اوله فزمان
عدمه عين زمان وجوده كان من تجديد الخلق) (بل الانسان لايشعر به من نفسه انه فى كل نفس يكون معدوما
ثم يكون موجودا انه فى نفسه لا يكون) ثم يكون قولى به من نفسه قولى ايچون تفسيردر وياخود اندن بدلدر بلكه
انسانك كندى نفسندن خلق جديده شعورى يوقدركه تحقيق اول هر برنفسده معدوم اولور اندنصكره
موجود اولور زيرا انسانك كندى نفسنه شعورى اولمز يعنى انسانك كندى نفسى سائر اشيادن اكادخى
اقربدر شعورى يوقدركه هر نفسده معدومدر كندى نفسيله موجوددر وجودى قائمدر زيرا انسانك امكانى جميع
اوقاتده على الدوام آنك عدمنى اقتضا ايدر وتجلى ذاتى دائما آنك وجودن اقتضا ايدر بلكه تجليات فعاله اسمائيه
على الاتصال دائما بعد العدم آنك تكوينى اقتضا ايدر زمان واحده زمانيه اولان قبليه وبعديته بلكه عقليه
ومعنويه اولان قبليه وبعديتله زيرا عين ممكنه نك اقتضاسى سببيله عبدده عدم مستمر واردر وتجلى ذات احديه
سببيله وجود دائم ومستمردر وانفاس ايله متعاقبه اولان تعينات وشئون واردر تجلى اسمائينك اقتضاسى سببيله
زيرا بو وجود معينى معينه اولان مشخصات اناته متجدده در (ولا تقل ثم تقتضى المدة) يعنى سن ديمه كه لا يكون
ثم يكون) قولنده كلمهٔ ثم تراخى ايچوندر زمان ومدت اقتضا ايدر وسن ديرسن كه انسان هر نفسده وجود
عدمده در وآنك عدمى زمانى وجود زماننك عينيدر انده قبليت وبعديت يوقدر) (فليس ذلك بصحيح وانما
ثم تقتضى تقدم الرتبة العلية عند تقرب فى مواضع مخصوصة) (پس ثم مطلقا مدت اقتضا ايتديكى صحيح دكلدر
انجق ثم عرب قتنده مواضع مخصوصه ده رتبهٔ عليه نك تقدمنى اقتضا ايدر زيرا (ثم استوى الى السماء وهى دخان
قولنده ودخى (ثم كان من الذين آمنوا) قولنده تقدم ايچون كلور زيرا خلق ارض ايله خلق سما بيننده مهلت
يوقدر واطعام مسكين ايله مطعمك مؤمنلردن اولمسى بيننده دخى مهلت يوقدر كقول الشاعر (كهز الرديني
ثم اضطرب) وزمان الهز عين زمان اضطرب المهزوز بلاشك وقد جاءت ثم ولا مهلة) (شاعرك كهز الرديني
ثم اضطرب قولى كبى يعنى رمح ردينينك هزى يعنى تحريكى كبى اندنصكره ردينى مضطرب اولدى وحال بوكه
هزك زمانى مهزوزك اضطرابى زماننك عينيدر بلاشك زيرا هز مهزوزك اضطرابنه علتدر وعلتك زمانى
معلولك زماننك عينيدر وتحقيق شاعر تراخى ايچون اولان ثم كلمه سن كتوردى وحال بوكه هز ايله مهزوزك
اضطرابى بيننده مهلت يوقدر هز تحريك معناسنه در وردينى رمحك صفتيدر) (كذلك تجديد الخلق
مع الانفاس زمان العدم زمان الوجود كتجديد الاعراض فى دليل الاشاعرة) (يعنى قول شاعرده هزك زمانى
مهزوزك اضطرابى زماننك عينى اولديغى كبى خلقك انفاس ايله تجديدى عدمك زمانى وجودك زمانيدر
يعنى انفاس ايله خلقك تجديدى خلقك عدمى زمانى انك وجودى زماننك عينيدر اشاعره نك دليلنده اعراضك
تجديدى كبى زيرا اشاعره نك دليلنده عرض زمانين باقى دكلدر (تجديد الخلق) قولى مبتدادر زمان العدم
قولى مبتداء ثانيدر وزمان الوجود قولى مبتداء ثانينك خبريدر وجمله مبتداء اولك خبريدر) (فان مسئلة
حصول عرش بلقيس من اشكل المسائل الا من عرف ماذكرناه آنفا فى قصته فلم يكن لاصف من الفضل فى ذلك
الا حصول التجديد فى مجلس سليمان عليه السلام) (پس تحقيق عرش بلقيسك حضور سليمان عليه السلامده
حصولى مسئله سى اشكل مسائلدندر عقل معتاد قتنده الا شول كمسنه كه بزم آنفا عرشك قصه سنده ذكر
ايتديكمز شيئى عارف اوله پس اول كمسنه اشكال ايرادايتمز * پس آصف ايچون عرشك اتيانده وآنك اعدام
وايجادنده فضل اولمز تجديدك مجلس سليمانده حصولندن غيرى زيرا جميع اشيا خلق جديدده در وتعينات
متعاقبه نك حصولى ووجود واحدك صورت عرش بلقيسده ظهورى وياخود صورت عرشك وجود حقده

ظهورى وياخود وجودانك تعاقب تجلياتك تعاقبى سببيله در پس بونلرك كليسى حقه مخصوصدر وآصف
ايچون مجلس سليمانده حصول تجديددن غيرى يوقدر اول مجلسده قصد اتعيين ايتمكله وبو تجديد دخى كذلك
مادهٔ آصفده حق ايچون ثابتدر لكن لسان ارشاد شيخك رسم ايتديكى شيئى اقتضا ايدركه اتيان واعدام وايجاد
بحسب الظاهر آصفه اسناد اولنور) (فما قطع العرش مسافة ولا زويت (اى طويت) له ارض ولا خرقها لمن فهم
ماذكرناه) (شيخ رضى الله عنه بو كلام ايله عرشك حضور سليمانده حصولى انتقالى اولميوب ايجاد واعدام ايله
اولديغن تحقيق ايدر يعنى ديمك اولور پس عرش مسافتى قطع ايتمدى ودخى ارض انكيچون دورلمدى ودخى آصف
ارضى خرق ايتمدى وبو فهم شول كمسنه يه مخصوصدركه بزم ذكر ايتديكمز تحقيقى فهم ايليه) (وكان ذلك
على يدى بعض اصحاب سليمان ليكون اعظم لسليمان عليه السلام فى نفوس الحاضرين من بلقيس واصحابها)
وبو تصريف اتيان سليمانك بعض اصحابى يديى اوزره واقع اولدى تاكيم مجلس سليمانده بلقيسدن وآنك
اصحابندن حاضرين اولان نفوسده سليمان ايچون دخى اعظم اوله يعنى بويله تصرف قوى وقويم وفعل
جسيم وعظيم سليمانك بعض حواشى واصحابندن صادر اولدى جانب حقدن سليمانى اعظام وقدرينى اعلا
ايچون ونفوس حاضرينه اعلام ايچوندركه سليمانك شرفى عظيمدر آنك حسناتندن برحسنه اولان كمسنه
ايچون بو اقتدار حاصل اولدقده پس سليمان كندى نفسيله تصرف ايتسه آنك قدرتى نيجه ظاهر اولوردى
پس تحقيكم تلميذ بوقدرتله ظاهر اولسه پس شيخك قدرى معروف اولمز مجهول القدر اولور واهلين حقنده
بوغايت تعظيمدر زيرا عبد برمرتبه يه واصل اولور تحقيكم حقله متحقق اولسه اكا اضداد وامثال نسبت اولنور زيرا
اصل كبى اولدخى مجهول الذاتدر وبو مرتبه فرعك اصله لحوقنك غايتيدر قال تعالى (وما قدروا الله حق قدره)
واكر سليمان كندى نفسيله ظاهر اولوب تصرف واتيانه مباشرت ايديدى نفوس حاضرين بلكه توهم
ايدرلرديكه سليمانك قدرى بودر وبو قدرت انك غايتيدر وحال بوكه بويله دكلدر زيرا الهيينك غايتى هر شيئدن عجزدر
وبو كمال معرفتندر زيرا اهل معرفت استمزكه الوهيته مزاحم اوله ودخى تصرفده اندن شركك واقع اوله وبو كمال
تفرقه دندر وتصرف متوسطيندن ارباب همه مخصوصدر (وما على الرسول الا البلاغ (وسبب ذلك) اى
سبب اختصاص سليمان وصاحبه) (كون سليمان هبة الله لداود من قوله تعالى ووهبنا لداود سليمان والهبة
اعطاء الواهب لا بطريق الجزاء الوفاق او الاستحقاق) (يعنى سليمان ايچون وانك صاحبى آصف ايچون حاصل
اولان اختصاصك سببى سليمانك داوده هبة الله اولمسيدر يعنى الله تعالى سليمانى داوده هبه ايتمشلردر وانك
هبه اولديغندندر وبو الله تعالينك (ووهبنا لداود سليمان) قولندن مأخوذدر وهبه واهبك اعطاسيدر انعام
طريقيله جزاء وفاق وياخود استحقاق طريقيله اعطا دكلدر يعنى سليمانك وجودى داود حقنده عنايت الهيه
سابقه ورحمت رحمانيهٔ امتنانيه اولدى زيرا داود ايله سليمانك اعيان ثابته لرى انى اقتضا ايلدى) (فهو
اى سليمان) النعمة السابقة (لداود) والحجة البالغة والضربة الدامغة) (پس وجود سليمان داوده نعمت
سابقه در يعنى نعمت سابقه سى منعمه وتتمه اولان نعمتدر ودخى حجت بالغه در اعداسى اوزره وضربهٔ
دامغه در كفار ومخالفين حقنده يعنى سليمان داود عليهما السلامه نعمتدر زيرا خلافت ظاهرهٔ الهيه داوده
كامله اولدى وانك اكمليتى سليمانده ظاهر اولديكه ضربت دامغه ايله اكمليته اشارتدر يعنى وجودى تعلقات
كونيه دن صافى اولوب اسماء الهيه وصفات ربانيه سكه سيله مضروب ومقام اكمليتده محسوب ايديكه من بعد
انك جوهريتى زوال پذير اولميه * پس ظاهر اولديكه سليمان داوده هبة الله اولديغندن اوترى سليمان ايچون
وصاحبى آصف ايچون حاصل اولان اختصاص دخى هبة الله اولدى) (واما علمه عليه السلام فقوله تعالى
ففهمناها سليمان مع نقيض الحكم) اى حكم سليمان لحكم داود او حكم داود لحكم سليمان) وكلا آتينا حكما
وعلما وفى بعض النسخ آتيناه فكان علم داود علما موتى آتاه الله وعلم سليمان علم الله فى مسئلة اذ كان هو الحاكم
بلا واسطة فكان سليمان ترجمان حق فى مقعد صدق) (واما سليمان عليه السلامك علمه اختصاصى پس
الله تعالينك ففهمناها سليمان قوليدر يعنى حقك تفهيم وتعليمنه مختص اولوب آنك على حقك تفهيم وتعليميله
حاصل اولدى * پس حق تعالى دير كه قصهٔ غنمده واقعه اولان مسئله يى بز سليمانه تفهيم ايتدك يعنى على ماهى
عليه انك ادراكنى سليمانه بز اعطا ايتدك وشيئى على ماهو عليه عند الله وفى علم الله ادراك ايتمك علم الهيدر زيرا

حق تعالی اشیانی علی ما هی علیه عالمدر وسلیمان داود علیهما السلامه هبه اولدیغی کبی بو فهم وادراك دخی الله دن سلیمانه هبه اولدی وسلیمان تعلیم حقله غنمده حکم ایتدی آنك حکمی حکم داوده مناقض ایکن وشیخ رضی الله عنه مع نقیض الحکم قولیله اشارت ایدرکه داودك حکمنه مناقض اولان حکمی الله تعالی سلیمانه تفهیم ایدوب حکم داوده مناقض اولان حکمله حکم ایتدی وخلایق اوزره حاکم اولان جمیع حکامه حکمی وعلمی الله تعالی اعطا ایتدی * پس داودك علمی علم موتی اولدی که الله تعالی انی داوده اعطا ایلدی زیرا داود (کلا آتینا حکما وعلما) قولنده داخلدر ومسئلهٔ غنمده سلیمانك علمی علم الله اوله زیرا مظهر سلیمانده بلا واسطه حاکم اولان الله ایدی * پس سلیمان مقعد صدق ومظهر بت حقده ترجمانی اولدی وحاکم اولان حق اولدی * پس داودك علمی حضرت وهاب ومعطیدن علم عطائی اولدی وسلیمانك علمی علم الهیٔ ذاتی اولدی که علم الله ده اولدیغی کبی حکم ایتدی وشیخ اذ کان هو الحاکم بلا واسطة قولیله اشارت ایدرکه تجلیٔ ذاتی قتنده سلیمانك بشریتی فانیه ایدی وصورت سلیمانده حاکم اولان حق ایدی سلیمانه تعلیم ایتدیکی کبی نته کیم حق تعالی شجره صورتنده موسی‌یه تجلی ایدوب اندن اکا ندا ایتدی کذلك مظهر سلیماندن دخی تجلی ایدوب غنم حقنده حکم ایتدی (کما ان المجتهد المصیب لحکم الله الذی یحکم به الله فی المسئلة لو تولاها بنفسه او بما یوحی به لرسوله له اجران والمخطی لهذا الحکم المعین له اجر مع کونه علما وحکما) نته کیم حکم الله ده مصیب اولان مجتهد ایله اولان حکم که الله تعالی اول حکمله بر مسئله ده حکم ایدرا کر کندی نفسیله ویا خود حقك رسولنه وحی اولنان شیئله اول مسئله یه متولی اولیدی انکچون اجران حاصلدر براجرانك اصابتی مقابله سنده در وبراجرانك جهدی مقابله سنده در وبو حکم معینده مخطی اولان مجتهد ایچون براجر حاصلدر واول اجر اجتهاددر مخطینك حکمی (وکلا آتیناه حکما وعلما) قولنده داخل اولان علمله حکم ایکن ککه بحسب الشرع انکله عمل واجبدر مخطینك خطاسی ظهور اید نجه زیرا مجتهد مخطینك خطاسی حالا ظاهر دکلدر زیرا زمان اجتهادده هر مجتهد کندیسنی مصیب ظن ایدر اما مهدیٔ شریعت الهیهٔ محمدیه ایله که من غیر اجتهاد رسول اصحابیله اول شریعت اوزره ایدی ظاهر اولدقده مذاهب مختلفه مرتفعه اولوب مذهب واحد اولور که من عند الله رسول علیه السلامه انزال اولندی واول مذهب وحی الهیله مقرردر اجتهاد ایله مقرر دکلدر اکرچه کیم مذاهب مختلفه اوزره اولان شریعت شریفهٔ محمدیه‌در ولکن شریعت اجتهادیه‌در مجتهدینك اختلافی حسبیله مختلفه‌در عموم اوزره متفق علیه دکلدر زیرا یقین اوزره دکلدر ظن غالب اوزره‌در وشریعت محمدیه که زمان رسوله مخصوصه‌در متفق علیهدر انده اختلاف یوقدر (فاعطیت هذه الامة المحمدیة رتبة سلیمان فی الحکم ورتبة داود فما افضلها من امة) پس بو امت محمدیه‌یه یعنی بو امتدن مجتهدین اولنلره حکمده سلیمانك مرتبه‌سی ویرلدی حکمده سلیمان کبی اصابتده ورتبهٔ داود اعطا اولندی اجتهادده مخطئه اولوب اجتهادك خلافی واقع اولدقده پس بو امتی سائر امتدن نه‌نی تفضیل ایلدی وبو امت نه شریف امتدر (ولما رأت بلقیس عرشها مع علمها ببعد المسافة واستحالة انتقاله فی تلك المدة عندها قالت کانه هو) ووقتا کیم بلقیس عرشنی کوردی بعد مسافه‌یه آنك علمی وار ایکن واول مدتده عرشك انتقالی آنك قتنده مستحیل ایکن کانه هو دیدی یعنی وقتا کیم آصف عرشی کتوردی پس سلیمان علیه السلام (نکروا لها عرشها) دیدی * پس آنلر دخی عرشی تنکیر ایتدیلر (اهکذا عرشك) قولیله استفهام ایتمکله پس بلقیس دخی آنلر اوزره تنکیر ایلدی وصیغهٔ تنکیر ایله کانه هو صیغهٔ تشبیهله وکلمهٔ تمثیل ایله ایراد ایلدی وهو هو دیمدی زیرا بعد مسافه‌یه عالمه ایدی واول مدتده عرشك انتقالنی محال کوردی پس خلق جدیده عثور واطلاعندن اوتری کاف تشبیه ایله کتوردی یعنی اکا بکزر دیدی واولدر دیمدی وسلیمان علیه السلام نفسنده امری عالم اولدیغندن اوتری (اهکذا) یعنی بویله میدر دیدی (اهذا عرشك) یعنی عرشك بو میدر دیمدی پس بلقیس موفقه اولوب امری عارفه اولمغله سلیمانك استفهامی وامرك علی ما هو علیه وقوعی حسبیله جواب ایتدی (وصدقت بما ذکرناه من تجدید الخلق بالامثال) وبلقیس قولنده صادقه ومصیبه اولدی امثال ایله خلقك تجدیدندن بزم ذکر ایتدیکمز شیئك دلیلیله یعنی عرش بحسب الصورة هو هو اولمغله بلقیس کانه قولنده صادقه اولدی (وهو هو) وحالبوکه سلیمان قتنده حاصل اولان عرش سباده اولان عرشدر حقیقت عرشیه وعین معینهٔ علمیه حسبیله وجود مشخص حسبیله دکلدر (وصدق الامر) وحالبوکه امر صادقدر

بلقیسك

بلقیسك کانه هو قولیله وفی الحقیقه هو هو اولمغله) (کما انك فی زمان التجدید عین ما انت فی الزمن الماضی) نته کیم سن زمان تجدیدده زمن ماضیده اولدیغنك عینیسن پس بو اعتبار ایله هو هوسن وتجدید خلق اعتباریله دکلسن) (ثم انه من کمال علم سلیمان التنبیه الذی ذکره فی الصرح فقیل لها ادخلی الصرح وکان صرحا املس لا امت فیه من زجاج) اندنصکره تحقیق شان بودر که سلیمانك کمال علمندندر شول تنبیه که صرحك بیاننده ذکر ایلدی یعنی خلق جدیده تنبیه ایلدی * پس بلقیسه ادخلی الصرح یعنی قصره کیر دیلدی وصرح املس ایدی انده عوج یوغیدی زجاجدن ایدی یعنی قصر ممرد زجاج ابیض شفافدن ایدی وتحتنده ما ایدی وایچنده سمك وار ایدی) (فلما رأته حسبته لجة ای ماء وکشفت عن ساقیها حتی لا یصیب الماء ثوبها) پس وقتا کیم بلقیس صرحی کوردی آنی ما ظن ایتدی وساقینی کشف ایتدی یعنی ساقیندن ثوبی رفع ایتدی تا کیم ما ثوبنه اصابت ایتمیه پس مشابهت صوریه حسبیله امر بلقیس اوزره مشتبه اولدی) (فنبهها بذلك علی ان عرشها الذی رأته من هذا القبیل وهذا غایة الانصاف فانه اعلمها بذلك اصابتها فی قولها کانه هو) پس سلیمان علیه السلام بلقیسه صرح ایله تنبیه ایلدی که تحقیق بلقیسك شول عرشی که حضور سلیمانده اولان عرشك صورتی سباده اولان عرشك صورتنه مماثل ومشابه اولدیغندن اوتری بلقیس کانه هو دیمش ایدی پس بلقیس صرحه دخولدن اول زجاج ابیضدن اولان صرحی ما ظن ایتدی وبعد الدخول مشاهده ایتدیکی ما دکلدر زجاجدر ولکن اکا مشتبه اولدی * پس سلیمان بلقیسه تنبیه ایتدیکی عرش دخی بو قبیلدندر نته کیم بلقیس دیدی وبو تنبیه سلیماندن بلقیسك حقنده انصافك غایتیدر زیرا تحقیق سلیمان بو تنبیهله بلقیسه اعلام ایلدی انك کانه هو قولنده واقع اولان اصابتنی) (فقالت عند ذلك رب انی ظلمت نفسی بالکفر والشرك او تأخیر الایمان الی ان تبت عما ظلمت واسلمت مع سلیمان ای اسلام سلیمان لله رب العالمین) پس بلقیس سلیمانك ذکر اولنان انصافی قتنده ایتدی یارب تحقیق بن کندی نفسمه ظلم ایتدم کفر وشرك ایله ویا خود بو آنه کلنجه تأخیر ایمان ایله بن کندی نفسمه ظلم ایتدیکمدن توبه ایتدم واسلام سلیمان ایله رب العالمین اولان الله تعالی‌یه مسلمه وامرینه منقاده اولدم اسلمت صیغهٔ متکلم ایله بلقیسك نیتنده اولان فعل محذوفه عطفدر واکر ظلمت قولنه عطف اولنورسه معنی مستقیم اولمز الا مکر کیم ظلمت نفسی قولی اعترفت بظلم نفسی تقدیرنده اوله پس بو تقدیر اوزره جائزدر واکر صیغهٔ غائبه ایله واسلمت تانك سکونیله تلاوت اولنورسه معنی صحیح اولور واسلمت قولی حق طرفندن اخبار اولور ای انها قالت رب انی ظلمت نفسی واسلمت) (فما انقادت لسلیمان بل لرب العالمین وسلیمان من العالمین فما تقیدت فی انقیادها کما لا تتقید الرسل فی اعتقادها فی الله) پس بلقیس سلیمانه منقاده اولمدی بلکه رب العالمینه منقاده اولدی وحالبوکه سلیمان عالمیندندر پس بلقیس انقیادنده رب سلیمان دیمکله تقییدا ایتمدی اطلاق ایتدی رب العالمین دیمکله زیرا رب مطلقدر نته کیم رسل الله تعالی‌نك حقنده اولان اعتقادلرنده تقید ایتمدیلر یعنی رسلك اعتقادی رب خاصه مخصوص دکلدر آنلرك اعتقادی اطلاق اوزره رب الارباب اولان رب مطلقه‌در زیرا آنلر عارفلردر که الله تعالی رب العالمیندر وهر برشیئك ربوبیتی بر اسمه مخصوصه‌در * پس آنلر اعتقاد وانقیادلرینی رب خاصه تخصیص ایتمزلر اعتقاد وانقیادلری اطلاق اوزره‌در) (بخلاف فرعون فانه قال رب موسی وهارون وان کان یلحق بهذا الانقیاد انقیاد بلقیس من وجه ولکن لا یقوی قوته) فرعونك انقیادی وایمانی بلقیسك انقیادنه وایمانه مخالفدر زیرا فرعون رب موسی وهارون دیدی * پس قید ایتدی بلقیس کبی اسلمت مع سلیمان لله رب العالمین قولیله اطلاق ایتمدی واکرچه کیم فرعونك انقیادی مقیدی بو انقیاد بلقیسی‌یه که مطلقدر بر وجهله لاحق اولور ولکن بلقیسك انقیادی قوتی قدر قوی دکلدر فرعون آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل قولیله ایمانی قید ایتدی وشیخ دیدیکه فرعون رب موسی وهارون قولیله قید ایتدی وحالبوکه فرعون رب موسی وهارون دیمدی زیرا بنی اسرائیلك ایمانی موسی ایله هارونك ربنه ایدی پس آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل دیمك آمنت برب موسی وهارون دیمکدر زیرا فرعون سحره‌یی کوردیکه رب موسی وهارون دیدیلر پس اولدخی آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل قولنده رب موسی وهارون قولنی مراد ایتدی وبو قول ایله ایمانی قید ایتدی وبلقیس رب العالمین قولیله اطلاق ایتدی اکرچه کیم بر وجهله فرعونك تقییدی بلقیسك اطلاقنه لاحق اولور زیرا رب موسی ورب هارون رب العالمیندر ولکن بلقیسك اسلامی قوتی قدر قوی اولمز زیرا بلقیسك

اسلامی تصریح ایله تعمیم اوزره در وفرعونك تضمین ایله تخصیص اوزره در)(فكانت افقه من فرعون فی الانقیاد لله) پس بلقیس فرعوندن الله تعالی یه انقیادده افقه واعلم ایدی زیرا رب عالمینه انقیادنی تصریح ایلدی ارباب اهوادن حضرت ربوبیتده برشیٔ قالمدی الا تضمیناً انلره منقاده اولدی وتصریحاً انلری جامع اولان رب الارباب ورب العالمینه انقیاد ایتدی * پس بلقیس كلك انقیادنی تصریح ایتدی وجزؤك انقیادنی تضمین ایتدی وفرعون جزؤك انقیادنی تصریح ایتدی وكلك انقیادنی تضمین ایتدی * وبو وجهله فرعونك ایمانی ضعیف اولدی پس بلقیس الله تعالی یه انقیادده فرعوندن افقه اولدی)(وكان فرعون تحت حكم الوقت حیث قال آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل فخصص وانما خصص لما رأی السحرة قالوا فی ایمانهم بالله رب موسی وهارون)(بو كلام فرعون طرفندن تقیید وتخصیص وجهنی بیان ایدر یعنی فرعون وقتك حكمی تحتنده ایدی شول حیثیتله كه (آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل) دیدی زیرا اوقت بنی اسرائیلك غرقدن نجاتی وفرعون اوزره غلبه لری وقتی ایدی پس فرعون ایمانی قید ایدوب تخصیص ایتدی زیرا سحره یی كوردیكه الله تعالی یه ایمانلرنده رب موسی وهارون دیدیلر وایمانی تخصیص ایتدیلر واول ایمان سببیله بنی اسرائیل غرقدن نجات بولدقلرن فرعون عارف اولدقده (آمنت بالذی آمنت به بنو اسرائیل) قولیله تخصیص ایتدی وشول رب كه بنی اسرائیل اكا ایمان كتوردی رب موسی وهاروندر پس فرعون ایمانی تخصیص ایتدی سحره تخصیص ایتدیكندن اوتری آنلره تقلیداً تمسكله وآنلرك خلاصی كبی خلاص رجاً تمسكله پس فرعونك دولتی مغلوبه اولوب دولتی بنی اسرائیلده كوردكده آنلره میل ایتدی وایماننده تخصیصی سحره نك تخصیصنه قیاس ایتدی وقیاسده خطا ایتدی زیرا سحره نك ایمانی نبیلرینك ایمانیله مقیددر زیرا تابعه واجبدركه كندی ایمانی نبیسی ایمانیله تقیید ایلیه وفرعون كندی ایمانی ایمان بنی اسرائیل ایله تقیید ایتدی وكذلك سحره آمن برب العالمین قولارنده تعمیم نصكره تخصیص ایتدیلر پس ایمان بلقیس ایله ایمان فرعون بیننده بون بعید واردر)(فكان اسلام بلقیس اسلام سلیمان اذ قالت مع سلیمان فتبعته فما یمر سلیمان بشیٔ من العقاید الا مرت به معتقدة ذلك)(پس بلقیسك اسلامی سلیمانك اسلامی اولدی بلقیس اسلمت مع سلیمان دیدیكی حیننده واذ تعلیل ایچون اولمق جائزدر یعنی مع سلیمان دیدیكندن اوتری * پس بلقیس سلیمانه تابعه اولدی مصاحبك تبعیتی كبی كه صاحبندن منفك اولمیه واكا موافقت ایتدی رفیقك موافقتی كبی كه مرافقندن طریقده مفارقه اولمیه پس سلیمان عقایددن برشیٔ یاننده مرور ایتمدی الا بلقیس اول شیٔ یانندن مرور ایتدی اكا معتقده اولدیغی حالده یعنی سلیمان عقایددن برعقیده یی عقداً ایتمدی الا وحالبوكه بلقیس دخی انی عقد ایتدی بو تقدیر اوزره به ضمیری شیئه راجع اولور وباالصاق ایچون اولور وسلیمانه دخی راجع اولمق جائزدر * پس با مع معناسنه اولور یعنی سلیمان عقایددن برعقیده نك یانندن مرور ایدوب انی اعتقاداً ایتمدی الا بلقیس سلیمان ایله معاً انك یانندن مرور ایتدی اكا معتقده اولدیغی حالده زیرا سلیمان بلقیسك متبوعیدر * پس برشخصه عقایدده تبعیت ایدن كسنه اكا تابع اولمز الا انك عقایدی اوزره)(كما كنا نحن علی الصراط المستقیم الذی الرب تعالی علیه لكون نواصینا فی یده ویستحیل مفارقتنا ایاه) نته كیم بز شول صراط مستقیم اوزره مشی ایتمكده یز اكا تابعین اولدیغمز حالده زیرا بزم نواصیمز انك یدنده در واكا بزم مفارقتمز مستحیلدر یعنی بز بزمله صراط مستقیمی اوزره ربمزه متابعت ایدوب نواصیمز انك یدنده اولمغله اندن مفارق اولمدیغمز كبی بلقیس دخی كذلك صراط عقایدده سلیمانه تابعه در واندن مفارقه دكلدر جمیع عقاید سلیمانیه یه معتقده در * پس كما كنا قولی فتبعته فما یمر الی آخره قولی ایچون تمثیل وتعلیل واقع اولور وذلك قولی معتقدة قولنك مفعولی اولور وشارحینك بعضیسی ذلك قولی ایچون ولا یتوهم انه مفعول لقوله معتقدة دیدی وبو قول اندن وهمدر)(فنحن معه بالتضمین وهو معنا بالتصریح)(پس بز رب ایله صراط مستقیم اوزره یز تضمین ایله زیرا رب صراط مستقیم اوزره اولدیغنك ضمننده صراط مستقیم اوزره یز اندن منفك دكلز واول دخی تصریح ایله بزم ایله در زیرا بزم نواصیمزی آخذدر پس بز دخی انك صراط مستقیم اوزره اولدیغنك ضمننده صراط مستقیم اوزره یز اندن منفك دكلز واول دخی تصریح ایله بزم ایله در زیرا بزم نواصیمز آنك اخذنده در)(فانه قال وهو معكم اینما كنتم ونحن معه بكونه آخذاً بنواصینا فهو تعالی مع نفسه حیث ما مشی بنا من صراط)(زیرا تحقیق حق تعالی (وهو معكم اینما كنتم) دیدی وبز حقله معیتده یز حق بزم

نواصیمزی آخذ اولمغله پس حق تعالی بزم نواصیمزی آخذ اولوب صراط مستقیمدن بزمله ماشی اولدیغی حیثیتله كندی نفسیله ماشی وكندی نفسی آخذدر زیرا بزم هویتمزده متعین اولان حقك وجودندن غیری یوقدر (فما احد من العالم الا علی صراط مستقیم وهو صراط الرب تعالی) پس افراد عالمدن براحد یوقدر الا صراط مستقیم اوزره در واول صراط رب تعالینك صراطیدركه آنك اوزره ماشیدر وبزم نواصیمزی آخذدر وجمیع عالم صراط مستقیم اوزره اولدیغی اربابه نسبتله در ورب مطلقه نسبتله در)(وكذا علمت بلقیس من سلیمان فقالت لله رب العالمین وما خصصت عالماً من عالم)(وبلقیس سلیماندن دخی بویله عالمه اولدی یعنی عالمه اولدی كه سلیمان بالتضمین وبالتبعیه الله ایله در وسلیمان رب ایله صراط مستقیم اوزره در ورب دخی كل ایله در اسماسیله پس سلیمان كل ایله اولور زیرا الله ایله در جمیع اسماسیله پس بوندن اوتری بلقیس (لله رب العالمین) دیدی وعالمدن برعالمی تخصیص ایتمدی جمیع عوالمده آنك ربوبیتنی مشاهده ایدوب جمیع عوالمده اسماسیله معین عالمه اولمغله)(واما التسخیر الذی اختص به سلیمان علیه السلام وفضل به غیره وجعله الله له من الملك الذی لا ینبغی لاحد من بعده فهو كونه عن امره)(واما شول تسخیر كه سلیمان اكا مختص قلندی یعنی سلیمانه مختص اولدی وسلیمان اول تسخیر سببیله اهل عالمدن انك غیریسی اوزره فاضل اولدی والله تعالی انی سلیمان ایچون شول ملكدن ایلدی كه اندن صكره براحد ایچون انكا ظهور لایق اولمیه * پس اول تسخیرك سلیمانه اختصاصی آنك امریله اولدیغندن اوتریدر مجرد امر ایله در همتله وجمعیت قلب ایله وتسلیط وهم ایله دكلدر)(فقال فسخرنا له الریح تجری بامره فما هو من كونه تسخیرا)(پس حق تعالی (فسخرنا له الریح تجری بامره) دیدی یعنی بز سلیمانه ریحی تسخیر ایتدك كه سلیمانك امریله جاریه در * پس تسخیرك سلیمانه اختصاصی تسخیر مجرد اولدیغندن اوتریدر غیری دكلدر)(لان الله یقول فی حقنا كلنا من غیر تخصیص وسخر لكم ما فی السموات وما فی الارض جمیعا منه وقد ذكر تسخیر الریاح والنجوم وغیر ذلك ولكن لا عن امرنا بل عن امر الله فما اختص سلیمان ان فهمت الا بالامر من غیر جمعیة ولا همة بل بمجرد الامر)(زیرا الله تعالی بزم كافه مز حقنده من غیر تخصیص دیركه (وسخر لكم ما فی السموات وما فی الارض جمیعا منه) وتسخیرك تفصیلنده حق تعالی ریاح ونجومك وبوندن غیری مسخراتك تسخیرنی ذكر ایتدی كه بونلرك جمله سی بزه مسخره در ولكن بزم امریمزله بزه مسخره دكلدر بلكه امر الهیله مسخره در زیرا (وسخر لكم) دیدی * پس سلیمان بزم نبیمزدن مختص قلنمدی اكر فهم ایتدیكسه الا امرله جمعیت وهمتسز بلكه مجرد امر مختص قلندی (بل بمجرد الامر) قولی الا بالامر قولنی تفصیل ایدر)(وانما قلنا ذلك لانا نعرف ان اجرام العالم تنفعل لهمم النفوس اذا اقیمت فی مقام الجمعیة وقد عاینا ذلك فی هذا الطریق فكان من سلیمان مجرد التلفظ بالامر لمن اراد تسخیره من غیر همة ولا جمعیة)(وبز ایتدك كه سلیمان تسخیره مجرد امر ایله مختص قلندی جمعیت وهمتله تسخیره مختص قلنمدی زیرا تحقیق بز عارف ایز كه اجرام عالم نفوس كامله نك همم ایچون منفعله در تحقیق نفوس كامله مقام جمعیتده اقامت اولنه وتحقیق بز بو طریق حقده اجرام عالم همم نفوس ایچون منفعله اولدیغن معاینه ایتدك پس سلیماندن مجرد امر ایله تلفظ واقع اولدی شول كسنه ایچون كه انك تسخیرنی مراد ایتدی همت وجمعیتسز پس جمیع عالم تسخیر الهیله بزه مسخردر وكذلك همت وجمعیت قلب ایله نفوس كامله ایچون اجرام عالم منفعله در امر بنده سلیمانك بزدن مزیتی یوقدر الا سلیمانك تسخیره اختصاصی همت وجمعیتسز امر ایله مجرد تلفظ ایتمكله در (اذا اراد شیئا ان یقول له كن فیكون))(واعلم ایدنا الله وایاك بروح منه ان مثل هذا العطاء اذا حصل للعبد ای عبد كان فانه لا ینقصه ذلك من ملك آخرته ولا یحسب علیه مع كون سلیمان علیه السلام طلبه من ربه فیقتضی ذوق الطریق)(وفی بعض النسخ)(ذوق التحقیق) ان یكون قد عجل له ما ادخر لغیره ویحاسب به اذا اراده فی الآخرة)(ای عارف كامل سن عالم اول كه الله تعالی بزی وسنی تأیید ایلسون انك طرفندن روح وتوفیق ایله تحقیق بونك كبی عطا یعنی بطریق الانعام واهب حقدن سلیمانه اعطا اولنان عطا كبی كه ملك وتصرفدر تحقیق بر عبد ایچون حاصل اوله قنغی عبد اولورسه كرك سلیمان اولسون وكرك انك غیری وكرك عبد مستحق اولسون وكرك غیر مستحق پس شان وقصه بودركه اول عطا اول عبدك آخرتی ملكندن ناقص اولمز ودخی انك اوزره حساب اولنمز مع هذا سلیمان آنی ربندن طلب ایتدی * پس ذوق طریق اقتضا ایدركه سلیمان

ایچون تعجیل اولندی شول عطا که غیر ایچون ادخار اولندی اول عطا ایله آخرتده محاسبه اولنور یعنی حکم انی مراد ایدر یعنی آخرتی ملکنده انی ناقص کوروب انی دلدیکی وقتده انکله محاسب اولور زیرا هر عطا که انسانه واصل اولور کندی نفسندن انی حقدن طلب ایتمکله پس صاحبی آخرتده انکله محاسب اولور واما امر الهیله سؤال ایتسه پس آخرتده اول عطا ایله محاسب اولمز) (فقال الله له هذا عطاؤنا ولم یقل لك ولا لغیرك فامنن ای اعط وامسك بغیر حساب ای لست محاسبا علیه فکن آمنا من غائلته فی الدنیا والآخرة) (یعنی دیمك اولور پس الله تعالی سلیمانه ایتدی هذا عطاؤنا یعنی بو بزم عطامزدر حال بوکه لك دیمدی بلکه تعمیم ایلدی* پس سن عطایی غیره اعطا ایت ویاخود نفسك ایچون امساك ایت آخرتده سنك اوزره حساب اولمز یعنی سنك اوزره بن حساب ایتمم پس انك غائله سندن دنیاده وآخرتده امین اول) (فعلمنا من ذوق الطریق ان سؤاله ذلك کان عن امر ربه والطلب اذا وقع عن الامر الالهی کان للطالب له الاجر التام علی طلبه والباری تعالی ان شاء قضی حاجته فیما طلب منه وان شاء امسك فان العبد قد وفی ما اوجب الله علیه من امتثال امره فیما سأل ربه فیه ولو سأل ذلك من نفسه عن غیر امر ربه له بذلك لحاسبه به) (پس بز طریق ذوقندن عالم اولدق که سلیمانك بو عطایی سؤال ایتمسی آنك ربی امرندن واقع اولدی یعنی ربی امریله سؤال ایتدی وطلب حکم امر الهیله واقع اوله طالب ایچون آنك طلبی اوزره اجر تام حاصل اولور امره امتثالدن وطلبده اجتهادندن اوتری وباری تعالی دیلرسه اول طالبك حاجتنی اقتضا ایدر شول شیده که اندن طلب ایتدی ودیلرسه امساك ایدر زیرا تحقیق عبد ادا ایتدی شول امری که الله تعالی انك اوزره ایجاب ایلدی انك امره امتثالندن شول شیده که انك حقنده ربندن سؤال ایتدی پس اگر اول سائل عطایی کندی نفسندن سؤال ایدرسه اول عطایی سؤال ایتمکه ربی اکا امر ایتمدن البته ربی انی اول عطا سببیله آخرتده محاسبه ایدر اگر اول سؤال ایله ربی اکا عطایی اعطا ایدرسه (امدی) شویله معلوم اوله که انعام طریقیله اولان عطا محاسب اولمز زیرا امتنان طریقی اوزره در وسؤال ایله وارد اولان عطا پس اگر سؤال امر الهیله واقع اوله جق اولورسه پس اول دخی محاسب اولمز کرك عطایی اعطا ایتدی وکرك امساك ایتدی واول عطا انك آخرتی ملکنده ناقص اولمز زیرا عبد عبودیت ایچون مخلوقدر ربندن امری قتنده واقفدر وسلیمانه اعطا اولنان عطا بو نوعدندر وامر الهیله واقع اولان سؤالك بعضیسی قضا اولنور وبعضیسی قضا اولنمز یعنی قضا سؤال وقتندن تأخیر اولنور واگر سؤال امر الهیله واقع اولمیوب حق تعالی انی قضا ایدرسه البته آخرتده محاسب اولور وآخرتی ملکندن ناقص اولور) (وهذا سار فی جمیع ما یسأل فیه الله تعالی کما قال لنبیه محمد صلی الله علیه وسلم قل رب زدنی علما فامتثل امر ربه فکان یطلب الزیادة من العلم حتی کان اذا سیق له لبن یتأوله علما) (وبو حکم ساریدر جمیع شیده که الله تعالی انده سؤال اولنور کرك امر الهیله سؤال واقع اولسون وکرك بغیر امر وامر الهیله واقع اولان سؤال الله تعالی نبیسی محمد صلی الله علیه وسلمه (قل رب زدنی علما) دیدیکی کبیدر یعنی حق تعالی رسولنه علمده زیاده یی طلب ایتمکه امر ایتدی* پس رسول دخی سیدی امرینه امتثالدن اوتری علمدن زیاده یی طلب ایدردی (ورب زدنی علما) دیردی وبو کلامی اوچ کره تکرار ایدردی حتی واقع اولدی که حکم نومده اکا لبن اعطا اولنسه انی علم ایله تأویل ایدردی علمك زیاده سنی طلب ایتدیکندن اوتری وموطن رؤیایی عارف اولدیغندن اوتری زیرا لبن علم ایله تعبیر اولنور ورؤیاده علم لبن صورتنده ظاهر اولور علم ایله لبنك ارواح ناقصه واجساد اطفال ناقصه نك تربیه وکمالنده مناسبت ومشابهتلرندن اوتری) (کما تأول رؤیاه لما رأی فی النوم انه اتی بقدح لبن فشربه واعطا فضله عمر ابن الخطاب رضی الله عنه قالوا فیم اولته قال بالعلم وکذلك لما اسری به اتاه الملك باناء فیه لبن واناء فیه خمر فشرب اللبن فقال له الملك الفطرة اصاب الله بك امتك) (نته کیم رسول علیه السلام رؤیاسنی تأویل ایلدی وقتا کیم نومنده کوردی که اکا بر قدح لبن اعطا اولندی* پس رسول علیه السلام انی ایچدی وانك فضله سنی عمر بن الخطابه ویردی حضار مجلسدن اصحاب یا رسول الله لبنی نه شیء ایله تأویل ایتدیکز دیدیلر رسول علیه السلام علم ایله تأویل ایتدم بیوردی وکذلك لیلهٔ اسراده وقتا کیم رسول علیه السلام اسرا اولندی ملك اکا بر انا کتوردی که ایچنده لبن وار ایدی وبر انا کتوردیکه ایچنده خمر وار ایدی* پس رسول علیه السلام لبنی ایچدی پس ملك اکا ایتدی یا رسول الله فطرتی اصابت ایتدك یعنی شول دین که سن آنك اوزره سن

واخود

ویاخود علم الهیده اولان فطرت الهیه یی اصابت ایتدك زیرا سنك فطرتك بونی اقتضا ایدر الله تعالی سنك امتکی سکا اصابت ایتسون زیرا سن اصابت ایتمکله آنلر دخی اصابت ایدرلر وسکا واصل اولورلر وجائزدر باء سببیه اوله یعنی سنك اصابتك سببیله الله تعالی سنك امتکه اصابتی اعطا ایدر) (فاللبن متی ظهر فی الرؤیا فهو صورة العلم فهو العلم تمثل فی صورة اللبن کجبرائیل تمثل فی صورة بشر سوی لمریم) (پس حکم لبن رؤیاده ظاهر اولسه پس علم صورتیدر* پس اول مرئی اولان علمدر که لبن صورتنده تمثیل اولندی جبرائیل مریمه بشر سوی صورتنده تمثیل اولندیغی کبی) (ولما قال علیه السلام الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا نبه علی ان کل ما یراه الانسان فی حیاته الدنیا انما هو بمنزلة الرؤیا للنائم خیال) (ووقتا کیم رسول علیه السلام (الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا) دیدی بو قول ایله تنبیه ایلدی که هر نسنه یی که انسان دنیاسی حیاتنده کورر تحقیق اول شیء نائم ایچون رؤیا منزله سنده در خیالدر یعنی انسان حیات دنیاده کوردیکی صورنائم ایچون رؤیا منزله سنده خیال اولدیغنه تنبیه ایتدی خیال قولی مبتدا ایچون خبر بعد الخبر اولمق جائزدر ومبتدای محذوفك خبری اولمق جائزدر) (فلا بد من تأویله) (پس کوردیکی شیئك تأویلندن لازمدر حدیثك مضمونی تصریح ایدرکه تحقیق محسوسات مشهوده نائم ایچون رؤیا کبیدر یعنی منامده کوردیکی صور مرئیه کبی تخییل وتمثیلدر زیرا خیال معنایی تشخیص ایدر وحقایق وارواحی تمثیل وتجسید ایدر وکذلك جسمانیات طبیعیه وعنصریه دن اولان عالم حس دخی ما فوقنده اولان عوالم روحانیه ونفسانیه ایچون تمثیلات وتشخیصات صوریدر وبو صور واشکالی الله تعالی آیات اظهار ایلدی وبونلری صور وهیئات معنویهٔ معقوله ازلیه ایچون که حقك شئون واحوال ذاتیه سیدر امثله نصب ایتدی* پس رؤیا منزله سنده اولان صورك تأویلی لازمدر یعنی حقك حقایقی اولان شئون ذاتیه ایله ویاخود وجود واحد حقه تأویلدن لازمدر که وجود واحد حق مظاهر حسبیله صور مختلفهٔ متضاده ده ظاهردر نائم ایچون معنای واحد صور مختلفه ده ظاهر اولدیغی کبی پس بو رؤیانك تعبیری لازمدر وحقیقتنه شعور واطلاعدن لابددر تا کیم انسان خیال مرتبه سنده قالمیه فنای کلی واستهلاك جمعی موتی قتنده انتباه حقیقی مرتبه سنه بالغ اوله وجمع صورده ظاهر اولوب صوردن مراد اولان حقی مشاهد اوله واندن محتجب اولمیه (شعر) انما الکون خیال وهو حق فی الحقیقه* تحقیق کون صور واشکالی وسطوح ونقوشی حیثیتیله خیالدرکه وجود حقده ظاهردر وحال بو که کون حقیقتده حقدر بو صور کونیه ده ظاهر اولان وجود واحد حق اولدیغی حیثیتیله زیرا وجود واحد حق اعیان قابله صورنده اعیان حسبیله تجلی وجودی ایله ظاهردر* والذی یفهم هذا حاز اسرار الطریقة* وشول کمسنه که کونك خیال اولدیغن وحقیقت حیثیتیله حق اولدیغن فهم ایتدی وبو صورده متجلی ومتحلی ومتحول اولان حقدن بو صور ایله محتجب اولمدی اسرار طریقته حائز وواقف اولور) (فکان صلی الله علیه وسلم اذا قدم له لبن قال اللهم بارك لنا فیه وزدنا منه لانه کان یراه فی صورة العلم وقد امر بطلب الزیادة من العلم واذا قدم الیه غیر اللبن قال اللهم بارك لنا فیه واطعمنا خیرا منه فمن اعطاه الله ما اعطاه بسؤال عن امر الهی فان الله لا یحاسبه فی الدار الآخرة ومن اعطاه الله ما اعطاه بسؤال عن غیر امر الهی فالامر فیه راجع الی الله ان شاء حاسبه وان شاء لم یحاسبه وارجو من الله فی العلم خاصة ان لا یحاسبه به فان امره لنبیه علیه السلام بطلب الزیادة من العلم عین امره لامته فان الله یقول لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة وای اسوة اعظم من هذا التأسی لمن عقل عن الله) (ورسول علیه السلامك حالی بو ایدی هر حکم اکا لبن تقدیم اولنسه (اللهم بارك لنا فیه وزدنا منه) دیر ایدی یعنی علمدن زیاده یی طلب ایدردی زیرا تحقیق رسول علیه السلام لبنی علم صورتنده کوردی وحال بو که علمدن زیاده نك طلبی ایله مأمور اولدی حق تعالینك (وقل ربی زدنی علما) قولی ایله وحکم اکا لبنك غیریسی تقدیم اولنیدی (اللهم بارك لنا فیه واطعمنا خیرا منه) دیر ایدی واندن خیرلو اولان ابندر ولبن علمك صورتیدر پس شول کمسنه یه که الله اعطا ایتدیکی شیئی امر الهیله سؤال سببیله اعطا ایلسه پس تحقیق الله تعالی اول کمسنه یی اول شیء ایله دار آخرتده محاسبه ایتمز وشول کمسنه یه که الله تعالی اعطا ایتدیکی شیئی امر الهیسز کندی نفسندن سؤال سببیله اعطا ایلسه پس آنك حقنده امر الله تعالی یه راجعدر دیلرسه آنی محاسبه ایدر ودیلرسه آنی محاسبه ایتمز وبن الله تعالیدن خاصة علم رجا ایدرم که بر کمسنه که کندی نفسندن علمی طلب ایلسه وحق تعالی اکا علمی

اعطاایلسه آنی اول علم ایله محاسبه ایتمیه زیرا الله تعالینك نبیسی محمد علیه السلامه علمدن زیاده‌یی طلب
ایتمکه اولان امری آنك امتنه امرینك عینیدر یعنی نبی‌یه امر آنك امتنه امردر زیرا الله تعالی (لقد کان لکم
فی رسول الله اسوة حسنة) دیر یعنی بزلك ایچون رسول اللهده اسوهٔ حسنه واردر وبو تأسیدن احسن واعظم
قنغی اسوه واردر شول کسنه ایچون که آنك فهمی اللهدن اوله یعنی الله تعالی اکا فهم ایلیه یعنی علمك
زیاده‌لکی طلبنده رسول علیه السلامه اولان امر بزه امردر زیرا بز رسول اللهك وجودنده داخلز بلکه رسول
علیه السلام بزه نسبت ایله بعض اموراپله مأمور اولور وحال بوکه انك مرتبه‌سی اندن اعلی در) (ولو نبهنا علی
المقام السلیمانی علی تمامه لرأیت امرا یهولك الاطلاع علیه فان اکثر علماء هذا الطریقة جهلوا حالة سلیمان
ومکانته ولیس الامر کما زعموا) (واکر بز مقام سلیمانی‌یه تمامه تنبیه ایده جك اولورسق البته سن بر امری
کوررداك که آنك اوزره اطلاع سکا هول اعطا ایدردی زیرا طائفهٔ صوفیه‌دن بو طریقت علماسنك اکثری
سلیمان علیه السلامك حالتنی ومکانت ومرتبه‌سن بیلمدیلر وحال بوکه امر آنلرك زعمی کبی دکلدر یعنی ظن
ایتدیلرکه سلیمان کندی اسمنی اسم الله اوزره تقدیم ایلدی وملك دنیایی اختیار ایلدی وحقدن طلب ایتدی که
بو ملك غیر ایچون اولمسون وآنك آخرتی ملکندن دنیاده اکا اعطا اولنان ملك ناقص اولور وحال بوکه سلیمان
علیه السلامك عند الله مرتبه‌سی آنك حقنده اولان آنلرك قولندن اعظمدر زیرا سلیمان علیه السلام
مرتبهٔ خلافتك اکملیتنده متحقق ایدی وحق تعالی مظهریت سلیمانده مرتبهٔ خلافتك اکملیتنده صور
رحمانیه‌نك اکملیتی اوزره متجلی وظاهر ایدی مجالیٔ الهیه‌نك اکملندن ایدی ومع هذا کمال عبودیت حقله
قائم ایدی زیرا سلیمان علیه السلام بو کمال اوزره ربنك عین شهودنده واسماء عظماسیله عین ظهورده ایکن
کندی یدیٔ ایله عامل وکندی کسبندن آکل ایدی وفقرا ومساکین ایله مجالست ایدوب آنلرك صحبتیله افتخار
ایدردی ودر ایدی که مسکین جالس مسکینا پس سلیمان علیه السلامك قدری بو طریقه علماسی جهلاسنك
ظنی کبی دکلدر (وما قدروا الله حق قدره)

فص حکمة وجودیة فی کلمة داودیة

حکمت وجودیه‌نك کلمهٔ داودیه‌یه اقترانی وجهی فهرستده سبق ایتدی وحکمت وجودیه‌نك کلمهٔ داودیه‌یه
استنادنده کذلك شیخ رضی الله عنه اشارت ایدرکه کمال وجودی ووجود کمالی احدیت جمع جمع انسانیده
خلافت دنیائیهٔ کلیهٔ الهیه ایله حضرت جواد ووهابدن ظهورا ایتمکله واقع اولور وبو کمال وجودی اگرچه کیم
هر عصرده اولان انبیا واولیادن اولان خلفاده ظاهر اولدیسه ولکن داودده آنك ظهوری اتم واتین اولدی زیرا
الله تعالی داود ایچون خلافتین بینینی جمع ایتدی یعنی خلافت حقیقیهٔ معنویهٔ الهیه بینیله خلافت صوریهٔ
ملکیه وملکیه بینینی جامع اولدیکه اول خلافت عالمده سیف ایله وتحکیم کامل ایله ظاهره دروا کانبوت وحکمت
وفصل خطابی وملك کاملی وحکم شاملی اعطا ایتدیکه عالمك جمیع انواع واجناسنه شاملدر زیرا بو حکمتك
سلیمانده ظهوری کمال اوزره در وسلیمان داودك حسناتندن بر حسنه در زیرا داوده هبة اللهدر (ووهبنا لداود
سلیمان) پس داودك کمالی ایچون متکملدر وانك فضلی ایچون نعمتدر وداود علیه السلامك جمله کمالات
اختصاصیه‌سندندر که الله تعالی داودی انده تخصیص ایلدیکه اندن غیری اولان خلفا وکملده ظاهر اولمدی
حق تعالینك (یا داود انا جعلناك خلیفة فی الارض فاحکم بین الناس بالحق) قولیله داودك خلافتی اوزره
تنصیص وانی خلافته تخصیص ایتمی وداودك غیری حقنده نص وارد اولمدی وحق تعالینك (انی جاعل
فی الارض خلیفة) قولنده خلافت آدم ایچون محتمله در زیرا آدم اولکی خلیفه‌در وآنك اولادندن اولان کمله
متناوله در ولکن قرینهٔ حال دلالت ایدرکه داود حقنده احتمال اولمق ارجح اوله زیرا آدم علیه السلام افساد
ایتمدی ودمایی سفك ایتمدی زیرا ملائکه‌نك (اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفك الدماء) قوللری حقك (انی جاعل
فی الارض خلیفة) قولی جوابنده در * پس ملائکه‌نك حق ایله محاجت ایتدکاری داود حقنده احتمالات
ارجحیتندندر زیرا داود کفره‌دن اعداء اللهك کثیرینك دماسنی سفك ایتدی وجالوتی قتل ایدوب انك ملکنی افساد
ایتدی حق تعالی بلقیسدن حکایه طریقی اوزره (ان الملوك اذا دخلوا قریة افسدوها وجعلوا اعزة اهلها اذلة)
دیدی پس داوددن کفار حقنده بو نوع فساد ظاهر اولدیکه الله تعالی داوده وسائر اولوا العزم اولان خلفایه اثره

تبعیت

تبعیت ایتمین قومك ملکلری وحاللری افساد ایله امر ایتدی وبو افساد نبیدردین وملکك اصلاحیدر پس داود
حقنده ملائکه‌نك قولی صحیح اولدی * پس مراتب وجودیه‌دن بر مرتبه قالمدی الا داودك کمالی وخلافتی انده
ظاهر اولدی) (اعلم انه کما کانت النبوة والرسالة اختصاصا الهیا لیس فیها شیء من الاکتساب اعنی نبوة التشریع
کانت عطایاه تعالی لهم من هذا القبیل مواهب لیست جزاء ولا یطلب علیها منهم جزاء فاعطاؤه ایاهم علی طریق
الانعام والافضال) (سن عالم اول که تحقیق شان بودرکه وقتا کیم نبوت ورسالت اختصاص الهی اولدیسه که
نبوتده یعنی نبوت تشریعده اکتسابدن برشیء یوقدر یعنی اعمال وعبادات ایله مکتسبه دکلدر واعمال
مقابله‌سنده جزا دخی دکلدر الله تعالینك انبیا علیهم السلامه اولان عطایاسی بو قبیلدن یعنی اختصاص الهی
قبیلندن مواهب اولدی که اول عطایا اعمال ایچون جزا دکلدر واول عطایا اوزره حق تعالی آنلردن جزا طلب
ایتمزکه آنلرك مقابله‌سنده جزا وعوض ایچون مخصوصه اولان اعمال ایله اتیان ایدرلر پس حقك آنلره اعطاسی
انعام وافضال طریقی اوزره در یعنی نبوت ورسالت اختصاص الهی وتوفیق غیبی اعزازیدر نبوت ورسالت کسب
ایله حاصل دکلدر وعمل سابق ایچون دخی جزا دکلدر که اندن نتیجه اوله وکذلك نبوت ورسالت اوزره عبادن
جزا وعوض طلب اولنمز مجرد انعام وافضال طریقی ایله اعطادر پس براحد ایچون تعمل وکسب ایله حاصل
دکلدرتنه کیم نظر وفکری اربابندن بعضیلری وهم ایتدیلرکه نبوت ورسالت حاصل اولور شول کسنه ایچون که
علوم واعمالی کامل اوله ونبوت کمال علم وعملدن عبارتدر وهرکسك که علمی وعملی کامل اوله نبیدر دیو زعم ایتدیلر
وبو قول باطلدر والاهر علمی وعملی کامل اولان کسنه‌یه نبی اولمق لازم کلوردی که اکا وحی اوله وملك انك اوزره
تشریع ایله نزول ایلیه وبو امر بویله دکلدر زیرا نیجه عالم عامل واردر که علم وعملده کاملدر وحال بوکه انك اوزره
ملك وحی وتشریع ایله نزول ایتمز * پس ظاهر اولدی که نبوت ورسالت اختصاص الهیدر وعلمله عمل انك
لوازمندندر وانك تحقیقی لوازمنك تحققنه متوقف دکلدر زیرا لازمك وجودی تحققی ملزومك وجودی تحققی
ایله دکلدر عکس اوزره دکلدر کذلك انبیایه اعطا اولنان سائر عطایاء الهیه دخی مواهب الهیه‌در جزا دکلدر
وانلردن جزایی طلب ایتمز انعام وافضال طریقی اوزره‌در * پس وقتا کیم نبوت اختصاص الهی اولدیسه حق
تعالی انبیادن انك اوزره جزا وشکوری طلب ایتمدی واگرچه کیم شکر دائما انلردن واقعدر وانك مقابله‌سنده
اعمال صالحه ایله اتیان ایدرلر ولکن قصد اول ایله اختصاصدن انلردن شکر مطلوب دکلدر وانلر دخی نبوت
مقابله‌سنده عوض ایله طالب دکلدردر) (فقال ووهبنا له اسحق ویعقوب یعنی لابراهیم الخلیل علیه السلام
وقال فی ایوب ووهبنا له اهله ومثلهم معهم وقال فی حق موسی علیه السلام ووهبنا له من رحمتنا اخاه هارون
نبیا الی مثل ذلك فالذی تولاهم اولا هو الذی تولاهم آخرا فی عموم احوالهم او اکثرها ولیس الا اسمه الوهاب وقال
فی حق داود ولقد آتینا داود منا فضلا فلم یقرن به جزاء یطلبه منه ولا اخبر انه اعطاه هذا الذی ذکره جزاء) (پس
حق تعالی ابراهیم خلیل ایچون (ووهبنا له اسحق ویعقوب) دیدی وایوب حقنده (ووهبنا له اهله ومثلهم
معهم) دیدی وموسی حقنده (ووهبنا له من رحمتنا اخاه هارون نبیا) دیدی وبونك امثالنه وارنجه پس اسماء
الهیه‌دن شول اسمکه انبیایی اولا تولی ایتدی نعمت نبوتی تفضلا انلره اعطا ایتمکله اول اسم انلری اخرا تولی
ایدر احواللرینك عمومنده ویاخود اکثرنده آنلری حفظ ایتمکله ویاخود اسماء الهیه‌دن شول اسم که اولا
آنلری تولی ایتدی اعیان ثابته‌لرینه افاضه‌لری حالنده شول حیثیتله که بو نعمته مستعده اولهلروا کا قابله
وطالبه اولهلر اول اسم آخر آنلری تولی ایتدی اول اعیانك مقتضاسی اوزره آنلری ایجاد ایتمکله وحال بوکه اول
اسم الله تعالینك وهاب اسمندن غیری دکلدر وداود حقنده (ولقد آتینا داود منا فضلا) دیدی پس حق تعالی
داوده اعطا ایتدیکی عطایه جزایی یعنی علی اقترانا ایتمدی که انی داوددن طلب ایلیه ودخی حق تعالی اخبار
ایتمدی که تحقیق حق تعالی عطادن بوذکر ایتدیکی شیئی اکا جزا اعطا ایتدی بر عمل مقابله‌سنده جزادن اوتری
بلکه ذکر ایلدیکه بز داوده فضلا اعطا ایتدك پس (ولقد آتینا داود منا فضلا) قولنده جزا منصوص اولدیغی کبی
وهب اولدیغی دخی منصوص دکلدر بلکه عطا جزایه که کسبدر وعطاء وهبه که هبه‌در محتملدر واما (ووهبنا
لداود سلیمان) قولنده نص ایتدیکی داوده وهب وفضل ایتدی ووهب تفضلدر بونده جزا حکمی یوقدر وآز
اولورکه بو آیت دخی آیت اولی‌یه ملحقه اوله زیرا داوددن جزایی طلب ایتمدی بو تقدیر اوزره اعطاه قولنده ضمیر

مفعول اولور (وهذا الذي ذكره) قولى مفعول ثانى اولور وجزا قولى مفعول له اولور) (ولما طلب الشكر على ذلك بالعمل طلبه من آل داود ولم يتعرض لذكر داود ليشكره الاعلى ما انعمه على داود) (وقتا كيم حق تعالى بو نعمت اوزره عمل ايله شكرى طلب ايتدى عملى ال داوددن طلب ايتدى وداودك ذكرينه تعرض ايتمدى بلكه الحق آلى ذكر ايتدى (اعملوا آل داود شكرا) قوليله تا كيم داودك آلى الله تعالى يه شكر ايليه شول عطا مقابله سنده كه الله تعالى انى داود اوزره انعام ايلدى * پس عمل شكرى داوددن طلب ايتمدى زيرا اكا تفضلا وافضالا اعطا ايتدى واول نعمت سنيه وعطيه عليه داوددن آلنه ارث ايله انتقال ايتدى * پس آنلره تفضلا اعطا ايتمدى اول نعمت مقابله سنده شكر ايتسونلر زيرا عطا ايتدى) (فهو فى حق داود عطاء نعمة وافضال وفى حق آله على غير ذلك لطلب المعاوضة فقال تعالى اعملوا آل داود شكرا وقليل من عبادى الشكور وان كانت الانبياء عليهم السلام قد شكروا الله على ما انعم به عليهم ووهبهم فلم يكن ذلك عن طلب من الله بل تبرعوا بذلك من نفوسهم كما قام رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى تورمت قدماه شكرا لما غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر فلما قيل له فى ذلك قال افلا اكون عبدا شكورا وقال فى نوح انه كان عبدا شكورا والشكور من عباد الله قليل) پس داود عليه السلامه اعطا اولنان عطا عطاء نعمت وافضالدر انده جزا طلبى يوقدر وداودك آلى حقنده بونك غيرى اوزره در زيرا الله تعالى آنلردن معاوضه يى طلب ايتدى * پس الله تعالى (اعملوا آل داود شكرا وقليل من عبادى الشكور) ديدى وآل داوددن عمل عوضنى طلب ايتدى واكرچه كيم انبيا عليهم السلام الله تعالى يه شكر ايتديلر شول عطايه كه الله تعالى انلره انكله انعام ايلدى وانلره وهب ايلدى وانلردن جزا طلب ايتمدى انبيانك شكرى اللهدن انى طلب ايله واقع اولمدى بلكه انلر اول شيلر ايله كندى نفسلرندن تبرع ايتديلر نته كيم رسول الله عليه السلام كيجه ايله قائم اولدى حتى قدمينى متورمه اولدى حق تعالى انك ما تقدم وما تأخر اولان ذنبنك غفرندن اوترى شكرا ايتمكله پس وقتا كيم رسول عليه السلامه انك قيامى حقنده دينلدى يعنى الله تعالى سنك ما تقدم وما تأخر اولان ذنبكى غفر ايتدى وجود شريفكه نيچون تعب وزحمت ويررسن ديلدكده ايتدى (افلا اكون عبدا شكورا) يعنى بن عبد شكور اولميه يمى يعنى بن اكا شكر ايدرم وجوبا ونفلا نعمتله وغير نعمتله ازر يمه واجب اولان شيله واوزر يمه واجب اولميان شيله ونوح حقنده (انه كان عبدا شكورا) ديدى وحال بوكه عباد اللهدن شكور قليلدر زيرا حق تعالى (وقليل من عبادى الشكور) ديدى شكورى صيغه مبالغه ايله كتوردى تا كيم شكر تكليفه وشكر تبرعه عام اوله پس شكر تبرع (افلا اكون عبدا شكورا) قوليدر وشكر تكليف (واشكر الله واشكروا نعمة الله) قولى كبيدركه شارعدن انكله امر واقع اولدى وشكرين بيننده فرق شكرين بيننده اولان تفاوت حسبيله دركه شاكر متبرع رسول عليه السلام كبى كه فرضى ادا ايدوب مواهب الهيه مقابله سنده كه جزا وشكر آنلر ايله مطلوب دكلدر تبرعا شكر ايدر وشاكر مكلف كه شكرا ايتمكله مأمور اولديغندن اوترى فرضا شاكردر مواهب الهيه يه على طريق الافضال مظهر اولمدى وشكر تكليفدن دخى شكر تبرعه انتقال ايتمدى * پس شاكر متبرع اعلادر وآنك شكرى دخى اكملدر شاكر غير متبرعدن) (فاول نعمة انعم الله بها على داود ان اعطاه اسما ليس فيه حرف من حروف الاتصال فقطعه عن العالم بذلك اخبارا لنا عنه بمجرد هذا الاسم وهى الدال والالف والواو) (پس اولكى نعمت كه الله تعالى انكله داوده انعام ايلدى اكا بر اسم اعطا ايلدى كه انده حروف اتصالدن بر حرف يوقدر * پس داودى الله تعالى عالمدن قطع ايتدى بو اسمى اكا اعطا ايتمكله مجرد بو اسم ايله داوددن بزه اخبار ايتمكله يعنى مجرد بو اسمى اكا اعطا ايتمكله بزه اخبار ايتدى كه انى عالمدن قطع ايتدى وآنك اسمنده اولان حروف دالدر وواودر والفدر وبو حروف مابعدنه متصله اولمز * پس عالمدن داودك قطعى اسرارى آنك اسمى حرفنده ظاهره اولدى) (وسمى محمدا بحروف الاتصال والانفصال فوصله به وفصله عن العالم فجمع له بين الحالين فى اسمه كما جمع لداود بين الحالين من طريق المعنى) (وحق تعالى محمد صلى الله عليه وسلمى حروف اتصال وحروف انفصال ايله تسميه ايتدى يعنى حروف اتصال وحروف انفصالدن مركب اولان اسمله تسميه ايتدى پس انى كندى ذاتنه واصل ايتدى وعالمدن انى فصل ايتدى * پس حق تعالى محمد ايچون انك اسمنده حالين بيننى كه حقه اتصال وعالمدن انفصالدر جمع ايتدى نته كيم داود ايچون معنى طريقيله حالين

بيننى جمع ايتدى يعنى مرتبه ومعنى جهتيله عالمدن قطع ايدوب كنديسنه وصل ايتدى) (ولم يجعل ذلك فى اسمه) (وداودك اسمنده اتصال وانفصال حروفنى جمع ايتمدى انجق معنى جهتيله جمع ايتدى) (فكان ذلك اختصاصا لمحمد على داود اعنى التنبيه عليه باسمه فتم له الامر من جميع جهاته وكذلك فى اسمه احمد) پس اتصال وانفصال بيننى اسمنده جمع ايتمك داود اوزره محمد عليه السلام ايچون اختصاص يعنى حالين بيننده جمعه اسميله تنبيه اولدى * پس محمد ايچون امر جميع جهاتندن تام اولدى يعنى اسمى جهتيله ومعنا وحقيقتى جهتيله جمع ايتمكله عام اولدى وكذلك محمدك احمد اسمنده دخى حالين بيننده انكيچون جمع ايتدى زيرا احمد اسمى حروف انفصال ايله كه دالدر حروف اتصالى كه حا ايله ميمدر جمع ايتدى) (فهذا من حكمة الله) (پس داود ايله محمد عليهما السلام ايچون وجه مذكور اوزره اسمى اتيان ايتمك وياخود اسمنده اولان تنبيه اسمى حكمت الهيه دندركه هر برينك مسماسنه ومرتبه سنه وذاتنه دلالت ايدر) (ثم قال فى حق داود عليه السلام فيما اعطاه على طريق الانعام عليه ترجيع الجبال معه والتسبيح) (اندنصكره حق تعالى داود حقنده ديدى على طريق الانعام جبالك انكله تسبيح وترجيعنى اكا اعطاسى حقنده يعنى حق تعالى داوده على طريق الانعام اعطا ايتدى كه جبال انكله تسبيحى ترجيع وترديد ايليه * پس حق تعالى داوده اعطا ايتديكى بو اعطا حقنده (انا سخرنا الجبال معه يسبحن بالعشى والاشراق والطير محشورة كل له اواب) ديدى * پس كلامده مقول قول محذوفدر وبو تقدير اوزره (فيما اعطاه) قولنده ما مصدريه اولور وضمير مفعول اولدر داوده راجع اولور وترجيع قولى منصوبدر مفعول ثانيدر والتسبيح قولى دخى منصوبدر ترجيع قولنك مفعوليدر) (فتسبح لتسبيحه ليكون له عملها وكذلك الطير) پس جبال داودك تسبيحيله تسبيح ايدر يعنى هر نه حينده كه داود حقى تسبيح ايله ترجيع ايدوب صوتنى ترديد ايدردى جبال دخى اول تسبيح ايله ترجيع ايدوب اصواتنى انكله ترديد ايدرلردى داوده موافقتدن اوترى تا كيم جبالك عملى داوده راجعه اوله وعملك فضيلتى اكا عائده اوله تا كيم عملى اوزره ايكى كره جزا اولنه بركره انك تسبيحى مقابله سنده وبر كره صدا سندن اكا راجع اولان شى مقابله سنده بو تقدير اوزره لام مع معناسنه اولور وعند معناسنه دخى اولمق جائزدر يعنى جبال داودك تسبيحى قتنده تسبيح ايدر وكذلك ترجيع طيرى اكا اعطا ايتدى بو تقديرجه الطير قولى مجرور اولور (اى وكذلك فيما اعطاه ترجيع الطير معه التسبيح فيسبح لتسبيحه) ومنصوب اولدقده تقدير بويله اولور (وكذلك سخرله الطير يسبح معه) ورفع ايله فعل محذوفك فاعلى اولمق جائزدر (اى وكذلك يسبح الطير تسبيحه) ومبتدا اولوب آيتده اولان محشورة قولى محذوفه خبر اولمق جائزدر (اى والطير محشورة كل له اواب بتسخيره تعالى) پس داود عليه السلام عالمك كايسنده تحكم وتصرف ايتديكى بو نوعينك اكا انقيادى وموافقتى مظهردر زيرا بو نوعين انسان اوزره ترفع ايدن وقبول اذعاندن ابا ايدن انواع اكوانك اشديدر بر نوعده قساوت وبر نوعده خفت غالبه اولمغله زيرا قساوت وخفتدن هر برسى انقيادى وقبول تصرفى منع ايدر زيرا جبال طرف كثافتدن اوترى قبولدن قاسيه در وطير دخى طرف خفتده وتأثير وقبول قتنده فاعلك يدى بيننده عدم استقرارنده تفريطده در پس بو نوعيندن هر برسى قبول وانقياددن ترفع وابا اوزره ايكن بونلرك داوده انقيادى وموافقتى دلالت ايدركه حدا عند الله اقرب اولان نوع انسانينك اكا انقيادى وموافقتى ضرورت ايله اولى واحريدر وبو ذكر اولنان لسان ظاهردر واما لسان اشارت بودركه جبال اعضاء بشريه وقواى جسمانيه ايله رسوخ وتمكن وثبات صوريدركه كملك ظواهر بنيه مخصوصه در وطير دخى نشأت انسان كامله قوا وحقايق روحانيه صوريدر پس وقتا كيم داود عليه السلام كمال تبتل وانقطاع ايله الله تعالى يه محبت ذاتيه ايله وشدت شوق وهيمان ايله متبتل ومنقطع اولديسه وجناب رب عزتى كندى نفسى اوزره وكندى متعلقاتى اوزره ايثار ايدوب آنك ظواهر وبواطنى وقواى جسمانيه وقواى روحانيه سى اكا تابعه اولوب قلب داودينك تحكم وتصرفنده منقاده اولديغى حالده داود ايله تسبيحى مراجعه اولديسه حق تعالى داودك ظاهرى وباطنى اكا تابع اولديغنك سرنى جبال وطيرك ترجيعى صورتنده داود ايله تسبيحى مرجعه اولديغى حالده تمثيل ايدوب اظهار ايلدى زيرا داودك زماننده غالب اولان ظاهرك تجليسى ايدى زيرا انلرم ظاهره واقعه اولان دعوت موسويه حكمندن زمان داودده باقى ايدى) (واعطاه القوة ونعمه بها) والله تعالى داوده قوت اعطا ايتدى وانى قوت ايله وصف ايتدى واذكر عبدنا داود ذا الايد قولنده اى ذى القوة

وكذلك والناله الحديد قولنده) (واعطاه الحكمة) (والله تعالى داوده حكمتى اعطا ايتدى يعنى ظاهرده
سياست خلق وتدبير ملكى اعطا ايتدى تأييد الهى وامر شريعله اشيانى مواضعنده وضع ايتمكله وباطننده
حقايق الهيه ومراتب اسمائيه وكونيه علمنى اعطا ايتدى يعنى حقايق اموردن على ماهى عليه افصاحى
وفصل احكامى وعلى التعيين قطع قضايانى ارتياب وتوقفسز اكا اعطا ايتدى) (ثم المنة الكبرى والمكانة الزلفى
التى خصه الله بها التنصيص على خلافته ولم يفعل ذلك مع احد من ابناء جنسه وان كان فيهم خلفاء فقال ياداود
انا جعلناك خليفة فى الارض فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى) ما يخطر لك فى حكمك من غير وحى
منى فيضلك عن سبيل الله اى عن الطريق الذى اوحى بها الى الرسل) اندنصكره منت كبرى داوددن الله تعالى يه
عائده در ومكانت زلفى الله تعالى دن داود ايچون حاصله دركه الله تعالى اول مكانته داودى تخصيص ايلدى
داودك خلافتنه تنصيصدر وداودك ابناء جنسى اولان انبيادن برنبى يه بونى ايتمدى يعنى براحدك خلافتنه
تنصيص ايتمدى واگرچه كيم ابناء جنسنده خلفا واقع اولدى پس الله تعالى ايتدى (ياداود انا جعلناك خليفة
فى الارض فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى) يعنى اى داود تحقيق بز سنى ارضده خليفه ايتدك پس ناس
بيننده سن حق وعدل ايله حكم ايله وهوايه اتباع ايتمه يعنى بنم وحيمدن غيرى سنك حكمنده سكا خطور ايدن
شيئه تابع اولمه كه اول شى سنى سبيل اللهدن اضلال ايليه يعنى شول طريقدن كه بن انكله بنم رسلمه وحى ايدرم
المنة قولى مبتدادر وآنك خبرى التنصيص قوليدر) (ثم تأدب سبحانه معه فقال ان الذين يضلون عن سبيل الله
لهم عذاب شديد بما نسوا يوم الحساب ولم يقل له فان ضللت عن سبيلى فلك عذاب شديد) اندنصكره حق سبحانه
وتعالى مرتبهٔ خلافتده متعين اولان داود ايله تأدب ايتدى * پس (ان الذين يضلون عن سبيل الله لهم عذاب
شديد بما نسوا يوم الحساب) ديدى يعنى شونلركه سبيل اللهدن دونديلر وسبيل الهوى يى قبلديلر طريق
وحى اوزره سلوك ايتمديلر انلر ايچون عذاب شديد حاصلدر يوم حسابى نسيان ايتدكلرندن اوترى وداوده
اى داود اگر سن بنم سبيلمدن دونه جك اولورسك پس سنكيچون عذاب شديد حاصلدر ديمدى اگرچه كيم كلامدن
مراد داود ايدى ولكن مرتبهٔ خلافتده متعين اولان داودى ضلالته قابليتنك اسنادندن تبرى ايدوب
اكا مراعات ايتدى وحاضردن غائبه التفات ايتدى * پس حق تعالى كندى خلفاسيله مراعات ادب اوزره ايكن
اى مسكين خلفاء حقك آدابى مراعاتدن سن قنده سن) (فان قلت وآدم قد نص على خلافته قلنا ما نص
مثل التنصيص على داود وانما قال للملائكة انى جاعل فى الارض خليفة ولم يقل انى جاعل آدم فى الارض
خليفة ولو قال لم يكن مثل قوله جعلناك خليفة فى حق داود فان هذا محقق وليس ذلك كذلك) (واگر سن قائل
اوله جق اولورسك كه سن ديدك كه داودك خلافتنه تنصيص اولندى وانك ابناء جنسندن براحدك خلافتنه
تنصيص اولنمدى وحال بوكه آدمك خلافتنه دخى تنصيص اولندى * پس داوده تنصيص نه وجهله مخصوص
اولور بز ديرز آدمك خلافتنه تنصيص اولنمدى داودك خلافتنه تنصيص اولنديغى كبى بلكه حق تعالى
ملائكه يه (انى جاعل فى الارض خليفة) ديدى يعنى تحقيق بن ارضده بر خليفه خلق ايدرم ديدى وديمدى كه
(انى جاعل آدم فى الارض خليفة) يعنى تحقيق بن ارضده آدمى خليفه ايدرم ديمدى واگر بويله دخى ديمش
اوليدى بو قول اولمزدى داود حقنده حقك (جعلناك خليفة) قولى كبى زيرا (انا جعلنا) قولى صيغهٔ ماضيله
محققدر (وانى جاعل) قولى محقق دگلدر زيرا حال ايله استقباله دلالت ايدر صيغهٔ اسم فاعل ايله در
(وكذلك انا جعلناك) قولى داوده مواجهه خطاب اوزره وارد اولمشدر (وانى جاعل) قولى على غير التعيين
غائب اوزره وارددر) (ومايدل ذكر آدم فى القصة بعد ذلك على انه عين ذلك الخليفة الذى نص الله عليه) (
بو قول سؤال مقدره جوابدر يعنى (انى جاعل فى الارض خليفة) قولندنصكره قصه ده آدمك ذكرى دلالت
ايدركه تحقيق آدم اول خليفه نك عينيدركه الله تعالى آنك اوزره نص ايلدى وسن ديرسن كه (انى جاعل
فى الارض خليفة) قولنده آدمك تنصيصنه تصريح يوقدر پس شيخ رضى الله عنه جواب ايدوب ديركه
وقصه ده (انى جاعل فى الارض خليفة) قولندنصكره آدمك ذكرى دلالت ايتمزكه آدم اول خليفه نك عينى
اوله كه الله تعالى آنك اوزره نص ايلدى * پس داودك خلافتى حقنده تنصيص اولنديغى كبى آدمك حقنده
تنصيص اولنمدى) (فاجعل بالك لاخبارات الحق عن عباده اذا اخبر) (پس سن قلبكى اخبارات حق ايچون

عبادندن قچنكم اخبار ايليه جمع ايت وحضور قلب ايله نظر ايت) (وكذلك فى حق ابراهيم الخليل قال انى
جاعلك للناس اماما ولم يقل خليفة وان كنا نعلم ان الامامة هنا خلافة ولكن ماهى مثلها لانه ما ذكرها باخص
اسمائها وهى الخلافة) (وكذلك ابراهيم خليل حقنده (انى جاعلك للناس اماما) ديدى وديمدى (انى جاعلك
للناس خليفة) واگرچه كيم بز عالم ايزكه تحقيق بونده امامت خلافتدر ولكن امامت خلافت كبى دگلدر زيرا
تحقيق الله تعالى آنك اخص اسماسيله كه خلافتدر ذكر ايتمدى بلكه امامت ايله ذكر ايتدى * پس ابراهيم
حقنده دخى داودك تنصيصى كبى مصرحا آنك خلافتنه تنصيص يوقدر (ثم فى داود من الاختصاص بالخلافة
ان جعله خليفة حكم وليس ذلك الا عن الله) (اندنصكره داود حقنده خلافت آنك اختصاصندندركه
الله تعالى انى خليفه حكم ايلدى يعنى حكمده خليفه ايتدى وحال بوكه حكمده خلافت اولمز الا اللهدن
استخلاف طريقيله يعنى حكم مستند اولمز الا جميع اسمايه شامل اولان اسمك حضرتنه واول اسم اللهدر زيرا
حكم الله تعالى يه مخصوصدر وامامت خلافتده نسبتله ولايت كبيدر نبوته نسبتله نته كيم هر ولى نبى اولمز كذلك
هر امام خليفه اولمز واما هر خليفه امام اولور نته كيم هر نبى ولى ايدر وخليفه وقت اولوركه غيرى كمسه يه خليفه
اولور پس خلق الله اوزره حكم الهيله خليفه اولمز وداود حكم الهيله خليفه اولدى وبعض نسخه ده ولكن
ماهى مثلها لو ذكرها واقع اولدى يعنى ديمك اولور ولكن خلافت ابراهيم خلافت داود كبى دگلدر اگر خلافتى
الله تعالى اخص اسماسيله كه خلافتدر ذكر ايدبدى يعنى اگر الله تعالى (انى جاعلك للناس خليفة) ديوب
خلافت ابراهيمى خلافتك اخص اسماسيله كه خلافتدر ذكر ايدبدى بنه آنك كبى اولمزدى زيرا خلافت داود
محققدر) (فقال له فاحكم بين الناس بالحق وخلافة آدم قد لا تكون من هذه المرتبة فتكون خلافته ان يخلف
من كان فيها قبل ذلك لا انه نائب عن الله فى خلقه بالحكم الالهى فيهم وان كان الامر كذلك وقع ولكن ليس
كلامنا الا فى التنصيص عليه والتصريح به) (پس الله تعالى داوده (فاحكم بين الناس بالحق) ديدى *
پس داود الله طرفندن حق وعدل ايله حكم ايتمكده خليفه اولدى آدمك خلافتى وقت اولوركه
بو مرتبه دن واقعه اولمز * پس آدمك خلافتى واقعه اولوركه آدم خالف اولور شول كمسنه يى كه اندن اول مرتبهٔ
خلافتده واقع اولدى يعنى توهم اولنوركه آدمك خلافتى مرتبهٔ خلافتده آنى سبق ايدن ملائكه دن وغيرى
مخلوقاتدن خلافتله خليفه اوله يوخسه بويله دگلدركه آدم اللهدن نائب اوله آنك مخلوقنده آنلرده حكم الهيله
حكم ايتمكله خليفه اوله واگرچه كيم امر بويله واقع اولديسه يعنى اگرچه كيم آدم ارضده خليفة الله اولديسه
واندن نائب اولديسه ولكن بزم كلامز دگلدر الا داود اوزره خلافت ايله تنصيصده وتنصيص ايله تصريحده در
يعنى الله تعالى داودك خلافتنه تنصيص ايتدى وابناء جنسندن براحده ايتمدى ديديكمز كلامدن بزم مرادمز
داودك تنصيصيدر وتنصيص ايله تصريحدر والا) (ولله فى الارض خلائف عن الله وهم الرسل واما الخلافة
اليوم فعن الرسل لا عن الله فانهم ما يحكمون الا بما شرع لهم الرسول لا يخرجون عن ذلك) (والا حال بوكه الله
ايچون ارضده خلائف موجوددر اللهدن وظاهرا خليفه اولان رسللدر ورسله متابعت ايدن علمادركه شرايع
واحكام الهيه يى عالملردر امت محمدده ائمهٔ مجتهدين كبى وباطنا اوليادن كمل واقطاب كبى اولان خلفادر
واما بو كون خلافت پس رسللرندر اللهدن دگلدر رسلك واسطه سيسز زيرا بو كون خلفا حكم ايتمزلر
الا شول حكم ايله كه رسول انلره آنى شرع ايتدى اول حكمك حدندن خارج اولمزلر واول حكمدن خارج حكم
آخر ايله حكم ايتمزلر وبونلر دخى خلافت ظاهره ده متعينه اولان خلفادركه خلفاء رسوللردر) (غير ان ههنا
دقيقة لا يعلمها الا امثالنا وذلك فى اخذ ما يحكمون به مما هو شرع للرسول عليه السلام فالخليفة عن الرسول
من يأخذ الحكم بالنقل عنه صلى الله عليه وسلم وبالاجتهاد الذى اصله ايضا منقول عنه صلى الله عليه وسلم
وفينا من يأخذه عن الله فيكون خليفة عن الله بعين ذلك الحكم فتكون المادة له من حيث كانت المادة لرسوله
صلى الله تعالى عليه وسلم فهو فى الظاهر متبع لعدم مخالفته فى الحكم كعيسى عليه السلام اذا نزل فحكم
وكالنبى محمد صلى الله عليه وسلم فى قوله اولئك الذين هدى الله فبهداهم اقتده) (الا بوقدر وارد ركه تحقيق
بونده بر دقيقه واردر بزم امثالمزدن غيرى براحد انى عارف دگلدر وبو كونه خلافتك رسوللردن وقوعى
شول حكمك اخذنده دركه خلفا انكله حكم ايدرلر اول حكمدنكه رسول عليه السلام ايچون تشريع اولنان

شرعدن اوله پس رسولدن خليفه شول كمسنه دركه حكمى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمدن نقل
ايتمكله اخذ ايدر يعنى رسول عليه السلام اكا نقل ايتمكله وياخود رسولدن اكا وارد اولان نقل وخبر ايله
اخذ ايدر وياخود اجتهاد ايله اخذ ايدركه انك اصلى ينه كذلك رسول عليه السلامدن منقولدر پس خلفاء ظاهره
رسول عليه السلام انلره شرع ايتديكى حكمدن خارج حكم ايتمزلر وبزم بيمزده بعض خلفا واردركه اول حكمى
اللهدن اخذ ايدرلركه رسول عليه السلام انى اللهدن اخذ ايدوب ظاهرده خلفايه شرع ايتدى وانلر دخى رسولدن
انى اخذ ايتديلر * پس بغير واسطه اللهدن اخذ ايدن خليفة الله اولور اول حكمك عينيله يعنى بعينه اول
حكمى اللهدن اخذ ايتمكله كه رسول عليه السلام اللهدن انى اخذ ايدوب انلره شرع ايلدى * پس اول خليفه
ايچون ماده واقعه اولور رسول الله صلى الله عليه وسلم ايچون ماده واقعه اولديغى كبى يعنى رسول عليه السلام
حقدن اخذ ايتديكى كبى اولدخى حقدن اخذ ايدر مأخذ حكم ايكيسنه معا حق اولور * پس اول خليفه
ظاهرده رسول عليه السلامه متبعدر زيرا حكمده رسوله مخالفتى يوقدر عيسى عليه السلام كبى نجنكم نزول
ايدر * پس رسول عليه السلام حكم ايتديكى كبى حكم ايدر يعنى عيسى عليه السلام باطنده خليفة اللهدر
ولكن شرع رسوله متبع اولوب آنك حكمنه مخالفتى اولمغله خليفهٔ رسولدر ونبى كبى كه محمد صلى الله عليه
وسلمدر الله تعالينك (اولئك الذين هدى الله فبهداهم اقتده) قولنده يعنى رسل وانبيا عليهم السلام سابقينه
رسولك اقتداسى كبى كه رسول عليه السلام شول هدايته اقتدايه مأمور اولديكه انى سابقين اولان رسل ايله انبيا
اول هدايت ايله مهتدى اولديلر رسول عليه السلام انلره اتباع ايله مأمور اولمدى انلرك هدايتنه اقتدايه مأمور
اولدى * پس اللهدن اخذ ايدر انلر اللهدن اخذ ايتديكى كبى (وهو فى حق ما يعرفه من صورة الاخذ مختص
موافق) (هو مبتدادر اللهدن اخذ ايدن خليفه يه عائددر مختص قولى خبردر وموافق قولى خبر ثانيدر يعنى
اللهدن اخذ ايدن خليفه ظاهرده حكمده رسوله متبعدر وحالبوكه اول خليفه صورت اخذدن عارف
اولديغى شى حقنده اول اخذه مختصدر انده متبع دكلدر اخذ ايتكده رسوله موافقدر زيرا حكمده رسوله
مخالفتى يوقدر يعنى اختصاص اهليله اول حكمى اللهدن اخذ ايتمكه مأموردر واللهدن اخذ ايدر رسولك
اخذنه وظاهرده انك حكمنه موافقدر) (وهو فيه) (مبتدا وخبره قوله) (بمنزلة ما قرره النبى صلى الله عليه
وسلم من شرع من تقدم من الرسل بكونه قرره فاتبعناه من حيث تقريره لا من حيث انه شرع لغيره قبله) (
وحقدن اخذ ايتمكه مختص اولوب رسوله موافق اولان خليفه اول حكمك تقريرى حقنده نبى عليه السلام
رسلدن انى تقدم ايدن رسولك شرعندن تقرير ايتديكى حكمك منزله سنده در اول حكمى رسول عليه السلام
كندى شرعنده بزه تقرير ايتمكله پس بز اول حكمه متبع اولدق رسول عليه السلامك تقريرى حيثيتيله
يعنى رسول عليه السلام كندى شرعنده بزه انى تقرير ايتديكى حيثيتله يوخسه اول حكم رسولدن غيرى
كمسنه نك شرعى اولديغى حيثيتله اكا تابع اولمدق) (وكذلك اخذ الخليفة عن الله عين ما اخذه منه الرسول) (
وخليفه نك دخى اللهدن اخذى شول حكمك عينى كه رسول عليه السلام آنى اللهدن اخذ ايتدى بويله در *
پس خليفه اول حكمى اللهدن اخذ ايتمكده مستقلدر واول حكم اخذ رسوله موافق اولمغله ظاهرده اكا
موافقدر) (فنقول فيه بلسان الكشف خليفة الله وبلسان الظاهر خليفة رسول الله ولهذا مات رسول الله
صلى الله عليه وسلم وما نص بخلافة عن ربه فتكون خليفة عن الله تعالى مع الموافقة فى الحكم المشروع فلما علم ذلك
صلى الله عليه وسلم لم يحجر الامر) (پس بز خليفه نك حقنده لسان كشف ايله دريز خليفة اللهدر زيرا فى الحقيقه
اللهدن اخذ ايدر ولسان ظاهر ايله دريز خليفهٔ رسول اللهدر زيرا ظاهرده اكا موافق ومتبعدر وبزدن بعضيز
خليفة الله اولديغندن اوترى رسول عليه السلام عالم برزخه انتقال ايتدى وحالبوكه خلافتله كنديسندن
برا حده نص ايتمدى ودخى برا حدى تعيين ايتمدى زيرا رسول عليه السلام عالم ايدى كه تحقيق كندى امتنده
بركمسنه واردركه خلافتى ربندن اخذ ايدر * پس الله تعاليدن خليفه اولور حكم مشروعده رسوله موافقتى
ثبوتيله * پس وقتا كيم رسول الله صلى الله عليه وسلم بو امرى عالم اولدى امر خلافتى تحجير ايتمدى يعنى اللهدن
خلافتى منع ايتمدى وخلافتى كندى خلافتنه حصر ايتمدى بلكه خلافت الهيه يه اشارت ايتدى
(فلله خلفاء فى خلقه يأخذون من معدن الرسول والرسل ما اخذته الرسل عليهم السلام ويعرفون فضل

المتقدم

المتقدم هنالك) (پس الله تعالى ايچون آنك خلقنده خلفا موجوددركه رسولك ورسلك معدنندن اخذ ايدرلر
رسل اخذ ايتديكى حكمى وعلمى واول اخذده متقدم اولان رسولك فضلنى عارفلردر زيرا خلائف واصل
اولدقلرى شيئه رسول سببيله واصل اولديلر واول اخذ ايتديكى معدندن اخذ ايتديلر * پس رسول ايچون انلر
اوزره فضل حاصل اولور (لان الرسول قابل للزيادة وهذا الخليفة ليس بقابل للزيادة التى لو كان الرسول قبلها)
زيرا رسول زياده يه قابلدر وبو خليفه شول زياده يه قابل دكلدركه اكر خليفه رسول اوليدى انى قبول ايدردى
يعنى خليفه شول زياده يى قبول ايتمزكه اكر رسول اوليدى انى قبول ايدردى كان ضميرى خليفه يه عائددر
كان ايچون اسمدر والرسول قولى منصوبدر كان ايچون خبردر وقبلها قولى فعل ماضيدر وضمير تأنيث زياده
قولنه عائددر) (فلا يعطى من العلم والحكم فيما شرع للرسول خاصة فهو فى الظاهر متبع غير مخالف بخلاف
الرسل) (پس بو خليفه علم وحكمدن اعطا اولنمز اكا تشريع اولنان شيئده يعنى حق تعالى اكا اعطا ايتمز
الا خاصة رسوله تشريع اولنان شيئى * پس اول خليفه ظاهرده رسوله متبعدر مخالف دكلدر رسل بوكا مخالفدر
زيرا الله تعالى رسلدن هر برينه بعض احكامى تشريع ايدركه اول احكامك بعضيسى انى تقدم ايدن رسلك
شريعتنه موافقدر وبعضيسى موافق دكلدر بر حكمى زياده ايتمكله * پس رسول زياده يه قابل اولور وخليفه
قابل اولمز) (الا ترى عيسى عليه السلام لما تخيلت اليهود انه لا يزيد على موسى مثل ما قلناه فى الخلافة اليوم مع
الرسول آمنوا به واقروه فلما زاد حكما اونسخ حكما كان قد قرره موسى لكون عيسى رسولا لم يحتملوا ذلك لانه
خالف اعتقادهم فيه وجهلت اليهود الامر على ما هو عليه فطلبت قتله) (پس عيسايى كورمزميسن كه
وقتا كيم يهود متخيله اولديكه تحقيق عيسى موسى اوزره بر حكمى زياده ايتمز بوكون رسول ايله خلافت حقنده
يعنى بوكون رسول ايله خليفه نك اكا تبعيتنده وموافقتنده اولان حالنى ذكر ايتديكمز كبى كه خليفه رسوله تابعدر
اكا مخالف بر حكم ايله ظاهر دكلدر عيسايه مؤمن اولديلر واكا وآنك نبوتنه اقرار ايتديلر زيرا اندن غيرى
شريعت موساده انبيا چوق ايدى پس عيسايى دخى انلردن ظن ايتديلر * پس وقتا كيم عيسا بر حكمى زياده
ايتدى موسى اوزره وياخود بر حكمى نسخ ايتديكه موسى كندى شريعتنده آنى تقرير ايتمشيدى زيرا عيسى
رسول ايدى ورسول زياده يى قابلدر يهود عيسانك موسى اوزره زياده ايتديكنه تحمل ايتمديلر زيرا عيسانك
حقنده يهودك اعتقادلرنه مخالف وضع ايله عيسى ظاهر اولدى زيرا انلر انى موسايه تابع ظن ايتديلردى
وشريعت موسى اوزره اعتقاد ايتديلردى ويهود امرى على ما هو عليه جاهل اولديلر بيلمديلر كه عيسى رسولدر
ورسول رسول اولك بعض احكامن مقرردر وبعضيسنى ناسخدر * پس عيسى موسانك بعض احكامنى تقرير
ايتدكده يهود امرى جاهل ايديلر * پس عيسايى موسانك شريعتى اوزره ظن ايتديلر بيلمديلر كه عيسى اول
احكامى تقرير ايتديكى كنديسنه تشريع اولنديغى حيثيتله در شريعت موسى اولديغى حيثيتله دكلدر * پس
عيسانك قتلن طلب ايتديلر) (فكان من قصته ما اخبرنا الله تعالى فى كتابه العزيز عنه وعنهم فلما كان رسولا قبل
الزيادة اما بنقص حكم قد تقرر او زيادة حكم على ان النقص زيادة حكم بلا شك) (پس عيسى عليه السلامك
قصه سندن واقع اولدى شول امر كه الله تعالى كتاب عزيزنده بزه عيسادن ويهوددن اخبار ايلدى يعنى عيسا ايله
يهود بيننده اولان ماجرايى بزه اعلام ايلدى * پس وقتا كيم عيسى عليه السلام رسول اولدى زياده يى قبول
ايلدى يا مقرر اولان حكمى نقص ايتمكله وياخود بر حكمى زياده ايتمكله زيرا نقص بلا شك بر حكمك
زياده لكيدر زيرا زياده اولميان شيئله اتيان ايدر پس بر شريعتده واقع اولان حكمى شريعت اخراده اتيان ايتمك
وانى تنقيص ايتمك شريعت اولى اوزره بر حكمى زياده ايتمكدر) (والخلافة اليوم ليس لها هذا المنصب
وانما تنقص او تزيد على الشرع الذى قد تقرر بالاجتهاد لا على الشرع الذى شافهه به محمد صلى الله عليه وسلم
فقد يظهر من الخليفة ما يخالف حديثا ما فى الحكم فيتخيل انه من الاجتهاد وليس كذلك وانما هذا الامام لم يثبت
عنده من جهة الكشف ذلك الخبر عن النبى ولو ثبت لحكم به وان كان الطريق فيه العدل عن العدل فما هو
معصوم من الوهم ولا من النقل على المعنى فمثل هذا يقع من الخليفة اليوم وكذلك يقع من عيسى عليه السلام فانه
اذا نزل يرفع كثيرا من شرع الاجتهاد المقرر فيبين برفعه صورة الحق المشروع الذى كان عليه عليه السلام ولا سيما
اذا تعارضت احكام الائمة فى النازلة الواحدة فيعلم قطعا انه لو نزل وحى انزل باحد الوجوه فذلك هو الحكم الالهى

وماعداه وان قرره الحق فهو شرع تقرير لرفع الحرج عن هذه الامة واتساع الحكم فيها) (ورسالت ونبوتدن
منفرده اولان خلافت ایچون که بوكون واقعه اولان خلافتدر بومنصب ثابت دكادر تاكیم رسول الله
صلى الله علیه وسلمك شرعی اوزره زیاده ایده ویااندن نقص ایده بلكه خلیفه برحكمی نقص ایدر ویاخود
زیاده ایدر رسول شرع اوزره كه ائمه نك اجتهادی ایله مقرراوله وائمه بیننده انده حكم ایتمكده مخالفت
واقعه اوله بوخسه شول شرع اوزره زیاده ایتمزودخی اندن نقص ایتمزكه محمد صلى الله علیه وسلم انكله مشافهة
خطاب اولندی واول شرع اوزره انكچون نص اولندی * پس بعض خلیفه دن ظاهر اولور حكمده برحدیثه
مخالف اولان شیء * پس تخیل اولنور یعنی محجوب اولان كمسنه تخیل ایدركه اول حكم مخالف خلیفه نك
اجتهادندندر وحالبوكه خلیفه نك اجتهادندن دكادر بلكه بوامام قتنده كشف جهتیله بوخبرنبی علیه
السلامدن ثابت اولمدی * پس انكچون اول حدیث ایله حكم ایتمكده توقف ایتدی واكراول حدیث كشف
جهتیله آنك قتنده ثابت اولیدی البته انكله حكم ایدردی واكرچه كیم اول حدیث حقنده اولان طریق
عدل اولیدیسه عدلدن یعنی ظاهرده طریق عدل اوزره ثابت اولوب راویلری عادلدن عادل واقع اولدیسه
رسول علیه السلامه منتهی اولنجه * پس اول عدل وهمدن معصوم دكادر ودخی معنایه نقلدن معصوم
دكادر زیرابرمعنایه نقل ایدركه اول معنی شارحك مرادی دكادر * پس بونك كبی بوكون خلیفه دن واقع اولور
وكذلك عیسی علیه السلامدن واقع اولور زیرا تحقیق عیسی علیه السلام نشأت ثانیه ده نزول ایتدكده شرع
اجتهادد نكه مقرردر یعنی اجتهاد ایله مقرر اولان شرعدن احكام كثیره یی رفع ایدر * پس عیسی علیه السلام
احكام كثیره یی رفع ایتمكله تبیین ایدر شول حق مشروع صورتنی كه رسول علیه السلام اول حق اوزره
واول شرع اوزره ایدی خصوصا چنكم ائمه نك احكامی نازله واحده ده متعارضه اولسه * پس قطعا معلوم
اولوركه اكر وحی نزول ایدیدی وجوهدن بروجهله نزول ایدردی * پس اول وجه حكم الهی اولوردی وآنك
ماعداسی اكرچه كیم حق انی تقریر ایتدیسه ائمه نك اجتهادی حسبیله پس اول شرع تقریردر وحی الهیله
وارداولان شرع دكادر بوامتدن حرجی رفع ایچون ودخی بوامتده حكمك اتساعی ایچون مقرردر قال تعالى
(یرید الله بكم الیسر ولا یرید بكم العسر) پس عیسی علیه السلام رسول علیه السلامك نص ایتدیكی احكامی
رفع ایتمز بلكه احكام اجتهادیه یی رفع ایدركه انلرده ائمه بیننده اختلاف واقع اولدی وحكم ایدر شول شرع
ایله كه رسول علیه السلام انی تقریر ایدوب آنك اوزره ایدی وعندالله دخی امر آنك اوزره در وبوكون خلیفه نك
حالی دخی بویله در) (واما قوله علیه السلام اذا بویع الخلیفتان فاقتلوا الاخر وفی روایة الاخر منهما هذا
فی الخلافة الظاهرة التی لها السیف وان اتفقا فلابد من قتل احدهما بخلاف الخلافة المعنویة فانه لاقتل فیها
وانما جاء القتل فی الخلافة الظاهرة وان لم یكن لذلك الخلیفة هذا المقام وهو خلیفة رسول الله ان عدل فمن حكم
الاصل الذی به تخیل وجود الهین ولو كان فیهما آلهة الا الله لفسدتا) (بوقول اعتراض مقدره جوابدر یعنی نه
كیفیتله فلله خلفاء فی خلقه یأخذون من معدن الرسل دەسنك قولك صحیح اولور وحالبوكه رسول علیه السلام
دیركه اذا بویع الخلیفتین فاقتلوا الاخر منهما * پس شیخ رضی الله عنه دیركه واما رسولك اذا بویع الخلیفتین
فاقتلوا الاخر منهما قولی خلافت ظاهره حقنده دركه صاحبة السیفدر واكرچه كیم خلیفتین حكمده
متفق اولدیلرسه البته ایكیسندن برینك قتلی لازمدر خلافت معنویه ده قتل یوقدر زیرا خلافت معنویه
وحقیقیه هرعصرده واقعه اولمز الا رجل واحد ایچونكه عصرك كاملی اولان قطبدر وباقی خلفا آنك حكمی
وتصرفی تحتنده در بلكه قتل خلافت ظاهره ده وارد اولدی واكرچه كیم خلافت ظاهره ده متعین اولان
خلیفه ایچون بومقام یوقدر یعنی خلافت معنویه مقامی یوغیسه كه اللهدن اخذ ایلیه وخلیفهٔ حق اوله یعنی
خلیفهٔ حق دكل ایسه وحالبوكه اول خلیفهٔ رسول الله صلى الله علیه وسلمدر اكر عدالت ایدرسه بوتقدیر اوزره
وان لم یكن لذلك الخلیفة هذا المقام قولنده خلیفه دن مراد خلافت ظاهره ده متعین اولان عدالتله ظاهر
اولان خلیفتین اولور یعنی خلافت ظاهره ده متعین اولان خلیفتیندن هر برسی ایچون اكرچه كیم خلافت
معنویهٔ الهیه مرتبه سی یوغیسه ولكن هر برسی عادل اولمغله خلیفهٔ رسول اولور وخلیفه اسمیله تسمیه
اولنور وجائزدركه خلیفه دن مراد خلیفهٔ آخر اوله * پس خلیفتیندن ثانینك قتلی شول اصلك حكمندن

لازم كلوركه انكله الهینك وجودی تخیل اولنور والله تعالى دیر (ولو كان فیهما آلهة الا الله لفسدتا) زیرا خلیفه
مظهر مرتبهٔ الوهیتدر والوهیت مرتبهٔ واحده در والله اله واحد در * پس خلیفتینك وجودندن الهینك
وجودینك جوازی تخیل اولنور پس فمن حكم الاصل قولی وانما جاء القتل فی الخلافة الظاهرة قولی ایچون
تعلیلدر اما آنك جوابی دكادر اما آنك جوابی هذا فی الخلافة الظاهرة قولیدر) (وان اتفقا) (ای وان اتفق الالهان
فهما مختلفان تقدیرا) (فنحن نعلم انهما لو اختلفا تقدیرا لنفذ حكم احدهما) (واكرچه كیم آلهان ظاهرده
وحكمده متفق اولدیلرسه * پس ایكیسی تقدیرده مختلف اولورلر * پس بز عالمزكه تحقیق آلهان اكر تقدیرا
مختلف اولەجق اولورسه البته ایكیسندن برینك حكمی نافذ اولور) (فالنافذ الحكم هو الاله على الحقیقة
والذی لم ینفذ حكمه لیس باله ومن هنا نعلم ان كل حكم ینفذ الیوم فی العالم انه حكم الله وان خالف الحكم المقرر
فی الظاهر المسمى شرعا اذلا ینفذ الا حكم الله فی نفس الامر لان الامر الواقع فی العالم انما هو على حكم المشیئة
الالهیة لا على حكم الشرع المقرر) (پس الهیندن شول اله كه آنك حكمی نافذدر حقیقت اوزره اول الهدر
وشول اله كه آنك حكمی نافذ اولمدی اله دكادر وبومرتبه دن بز عالم اولورزكه تحقیق هرحكم كه بوكون عالمده
نافذ اولور تحقیق اول حكم اللهك حكمیدر زیرا اللّٰه واحددن غیری برواحدك حكمی نافذ دكادر واكرچه كیم
اول حكم نافذ ظاهرده مقرر اولان حكمه كه شرع ایله مسمادر مخالف ایسه یعنی حكم شرع اوزره دكل ایسه زیرا
نفس امرده اللهدن غیری برواحد ایچون حكم نافذ اولمز زیرا عالمده واقع اولان امر مشیت الهیه حكمی اوزره در
شرع مقرر حكمی اوزره دكادر) (وان كان تقریره من المشیئة وكذلك نفذ تقریره خاصة فان المشیئة لیس لها
فیه الا التقریر لا العمل بما جاء به) (واكرچه كیم شرعك تقریری دخی مشیت الهیه دن واقع اولدیسه وبواجلدن
اوتری شرعك خاصة تقریری نافذ اولدی یعنی مشیت الهیله انجق شرع مقرر اولدی شرعك موجبیله
عموما عمل تقریر اولنمدی زیرا مشیت الهیه ایچون شرعده تقریردن غیری برشیء یوقدر شرع كتوردیكی شیئله
عموما عمل مشیت ایچون دكادر یعنی مشیت الهیه انجق شرعی تقریر ایدر شرع ایله عموما عملی ایجاب ایتمز
الامكركیم عملك صدورنه مشیت الهیه تعلق ایلیه ولكن عموم اوزره تعلق ایتمز * پس شرعك تقریری قتنده
مستعده اولان نفوس زاكیه دن عمل اعمال صالحه صادره اولورنته كیم مشیت الهیه نك تعلقی قتنده اعیان
مستعده وقابله مهتدیه اولور * پس عالمده واقعه اولان جمیع امور مشیت الهیه اوزره در كرك شرعه موافقه
اولسون وكرك اولمسون وشرعك تقریری دخی جملهٔ امور عالمدن برامردر (فالمشیئة سلطانها عظیم ولهذا جعلها
ابوطالب المكی عرش الذات لانها لذاتها تقتضی الحكم فلا یقع فی الوجود شیء ولا یرتفع عنه خارجا عن المشیئة)
پس مشیت الهیه نك سلطانی عظیم در یعنی سلطنتی عظیمه در انكچون ابوطالب مكی انی عرش ذات ایلدی یعنی
ذات الوهیت ایچون ذات احدیهٔ مطلقه ایچون دكل زیرا مشیت لذاتها برحكم اقتضا ایدر * پس وجودده
برشیء واقع اولمز ودخی وجوددن مرتفع اولمز مشیت الهیه دن خارج اولدیغی حالده یعنی مشیتك حقیقی
لذاتها حكم اقتضا ایدر زیرا مشیت نفس اقتضا ایدر واقتضا دخی علم الهی تعیین ایتدیكی شیئك تخصیصنه
حكمدر * پس شول شیئكه مشیت الهیه آنك وقوعنه تعلق ایدر اول شیء واقع اولور زیرا شول امر الهی كه
انكچون ردیوقدر اول امردركه وجودا وعدما آنك وقوعنه مشیت الهیه متعلقه اولدی * پس مشیت
الهیه اكر برعملك وقوعنه مقترنه اولمیدی واكا امر مقترن اولمیدی اول عمل واقع اولمزدی واكرچه كیم مشیت
اول عمله انجق امرك اقترانی مقتضیه در زیرا مشیت مأموردن برعملك وقوعنی مقتضیه دكادر انجق عمل ایچون
امرك وقوعنی مقتضیه در (فان الامر الالهی اذا خولف هنا بالمسمى معصیة فلیس الا الامر بالواسطة لا الامر
التكوینی فما خالف الله احد قط فی جمیع ما یفعله من حیث امر المشیئة فوقعت المخالفة من حیث امر الواسطة
فافهم) پس تحقیق چنكم بو دار تكلیفده امر الهی یه مخالفت اولنسه یعنی لسان شرع ایله وارد اولان امر الهی یه
براحد مخالفت ایتسه معصیتله مسمى اولان شیئله * پس اول امر واسطه ایله اولان امر الهیدن غیری دكادر
یعنی واسطهٔ رسول ایله اولان امر تكلیفی وامر شرعیدر امر تكوینی دكادر * پس براحد الله تعالى یه مخالفت
ایتمدی اصلا امر مشیت حیثیتیله واقع اولان الله تعالینك جمیع فعلنده پس مخالفت واقعه اولدی واسطه ایله
اولان امر حیثیتیله مشیت الهیه حیثیتیله امره مخالف واقع اولمدی شویله معلوم اوله كه امر الهی ایكی قسم

اوزره در برقسمی انبیا واولیا وائمهٔ مجتهدین واسطه سیله اولان امردر وبرقسمی واسطه سزدر واول امر تکوینیدر که
مشیت الهیه ایله شیئك وقوعنه اولان امردر الله تعالینك (اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون)* پس
امر تکوینده مخالفت ممکن دکلدر کرك شیء معدومك ایجادینه تعلق ایتسون وکرك شیء موجودك اعدامنه
واما واسطهٔ رسول ایله اولان امر شرعیده* پس مخالفت واقعه اولور انکیچون ناسك بعضیسی انبیایه مؤمن
اولور وبعضیسی کافر اولور ومؤمن اولانلرك بعضیسی مأمور اولدیغی اعمال ایله اتیان ایدر وبعضیسی اتیان
ایتمز* پس براحد الله تعالی یه امر مشیت حیثیتیله آنك جمیع افعالنده مخالفت ایتمدی زیرا مشیت الهیه یه
مخالف برشیء واقع اولمز* پس عبددن مخالفت واقع اولدقده واسطهٔ رسول ایله اولان امر حیثیتیله واقع اولور
مشیت الهیه حیثیتیله مخالفت یوقدر بلکه امر تکلیفیده واقعه اولان مخالفت دخی امر مشیتدن واقعه در زیرا
مشیت الهیه نه وجهله متعلقه اولورسه اول شیئدن ظاهرده امره امتثال اویله واقع اولور پس امر تکلیفی عموم
اوزره در کرك شیء مأمور مستعد اولسون وکرك مستعد اولمسون* پس امر استعداده مقارن اولدقده واقع اولور
واستعداده مقترن اولمدیغی وقتده واقع اولمز وامر تکوینی مکوناته نسبتله عموم اوزره در لکن اشیانك استعداداتی
مختلفه اولمغله هر شیئك قابلیتی حسبیله مختص اولور هدایته قابله اولان اشیا مهتدیه اولور وضلالته قابله اولان
اشیا ضاله اولور* پس شیئك امر تکوینی یه مخالفتی یوقدر جمیع اشیا اکا امتثال اوزره در شویله فهم اولنه
ماشاء الله کان ومالم یشاء لم یکن) (وعلی الحقیقة فامر المشیئة انما یتوجه علی ایجاد عین الفعل لا علی من ظهر
علی یدیه فیستحیل ان لا یکون ولکن فی هذا المحل الخاص) پس امر مشیت فی الحقیقه فعلك عینی ایجادنه توجه
ایدر آنك وجودندن مقتضی اولدیغی حالده یوخسه توجه ایتمز شول کمسنه نك اوزرینه که فعل آنك یدینی اوزره
ظاهر اولور یعنی امر مشیت انجق فعل اوزره وجود ایله حکم ایدر وعین قابله نك قوتده اولان شیء ایجاد
واظهار ایتمکیچون اکا تعلق ایدر وفعلك فاعل ظاهریسی اوزره که فعل آنك مظهرنده واقع اولور حکم ایتمز*
پس مستحیل اولور که فعلك عینی واقع اولمیه ولکن بو محل خاصده واقع اولور که فعل آنك یدینی اوزره ظاهر اولور
پس امر مشیت عین قابله نك قابلیتنده اولان فعلك عینی اول محل خاصده ایجاد ایدر وانکیچون لا علی من ظهر
علی یدیه قولیله قید ایلدی زیرا امر مشیت فعلك عینی ایجادنه توجه ایتدکده فعلك عینی مقصود بالذات
اولور وانك عدم وقوعی مستحیل اولور واما امر مشیت شول کمسنه نك ایجادنه توجه ایتسه که فعلك عینی انك
یدینی اوزره ظاهر اولور* پس اول کمسنه نك ایجادی قتنده وقت اولور فعلك عینی موجوده اولمق لازم کلمز
پس اکر عین قابله نك استعدادی لسان شرع ایله واقع اولان امر تکلیفی یه موافق اوله جق اولورسه
امر تکوینیله فعلك عینی موجوده اولدقده طاعت تسمیه اولنور واکر عین قابله نك استعدادی امر تکلیفی یه
موافق اولمیه جق اولورسه امر تکوینیله فعلك عینی وجوده کلدکده مخالفت ومعصیت تسمیه اولنور امر
تکلیفی یه وامر شرعی یه نسبتله انکیچون شیخ رضی الله عنه) (فوقتا یسمی به مخالفة لامر الله ووقتا یسمی
موافقة وطاعة لامر الله) دیدی پس بر وقتده امر تکوینی سببیله ظاهر اولان فعل امر تکوینی نك اکا تعلقی
سببیله امر الهی یه لسان رسول ایله اولان امر تکلیفیدر مخالفت تسمیه اولنور موجود اولان شیء امر تکلیفی
اولان امر الهی یه مخالف ظاهر اولمغله وبر وقتده امر الهی یه موافقت وطاعت تسمیه اولنور فعلك عینی
لسان شرع ایله اولان امر الهی یه موافق ظاهر اولمغله واما مشیت الهیه اولان امر الهی یه نسبتله پس
مخالفت تسمیه اولنمز زیرا مشیت الهیه یه مخالف وجودده بر فعل صادر اولمز هر فعلك عینی عین ثابته نك استعداد
خاصی سببیله متعلقه اولان مشیت الهیه حسبیله واقعه در وکذلك امر مشیت فعلك عینی ایجادنه متوجهدر
اول کمسنه یه متوجه دکلدر که فعل آنك یدینی اوزره ظاهر در* پس امر مشیت اعتباریله مخالفت یوقدر
(ویتبعه لسان الحمد والذم علی حسب ما یکون) پس فعله لسان حمد ولسان ذم تابع اولور واقع اولان شیء حسبیله
یعنی ظاهرده فعلك وقوعی حسبی اوزره اکا شرع لسان حمد تابع اولور وطاعتله تسمیه اولنور اکر واسطه ایله
اولان امر شرعه موافق ایسه وکذلك شرعه موافق دکل ایسه پس حمد ایله ذمك فعله تبعیتی واسطهٔ شرع ایله
امر حسبیله در امر مشیت حسبیله حالتینده معا عبد حقه مطیعدر (ولما کان الامر فی نفسه علی ما قررناه لذلك
کان مآل الخلق الی السعادة علی اختلاف انواعها فعبر عن هذا المقام بان الرحمة وسعت کل شیء وانها سبقت

الغضب الالهی) وقتا کیم امر حد ذاتنده بزم تقریر وتحقیق ایتدیکمز اوزره اولدیسه که امر مشیت اعتباریله
مخالفت یوقدر انقیاد وامتثالده خلقك مآلی سعادته در بوندن اوتری سعادت انواعنك اختلافی اوزره در زیرا
اعیان حقایقده مختلفه در* پس اعیانك استعداداتی حسبیله خلقك دخی سعادتی اختلاف اوزره ظاهره اولور
پس حق تعالی بو مقامدن تعبیر ایلدی که رحمت شیئك کلیسنه واسعه در وتحقیق رحمت غضب الهی یی
سابقه در یعنی امر مشیته خلق مطیع اولمغله فعل ظاهرلر کرك امر تکلیفی یه موافق اولوب طاعت تسمیه
اولنسون وکرك مخالف اولوب معصیت تسمیه اولنسون وسعت رحمتی کل شیء وسبقت رحمتی علی غضبی قولیله
تعبیر ایلدی زیرا رحمتی جمیع اشیایی واسعه در وامر تکلیفی یه مخالف اولان فعلك مقابله سنده واقع اولان غضب
الهی یی سابقه در زیرا حق تعالی عالمدر که عالمینك کلیسی کندی شاکلتی اوزره عمل ایدر یعنی هر بریسی امر
مشیت اوزره عاملدر ومشیت علم حسبیله تعلق ایدر وعلم دخی معلوم حسبیله در (والسابق متقدم) وحال بو که
سابق اولان رحمت متقدمدر غضب عارض اوزره زیرا غضب امر شرعه مخالف اولان فعل مقابله سنده طاری
وعارض اولدی* پس کلك مآلی رحمت سعادته در) (فاذا لحقه هذا الذی حکم علیه المتأخر) (بونده تقدیم
وتأخیر واردر ای اذا لحقه هذا المتأخر الذی حکم علیه المتقدم* پس تحکم متأخر اولان غضب عبده لاحق
اولسه که عبدك امر تکلیفی یه مخالفتی حسبیله آنك اوزره حکم ایلدی آنك اوزره متقدم اولان حکم ایدر و متقدم
اولان رحمت سابقه در) (فنالته الرحمة اذ لم یکن غیرها سابقا) (پس عبده رحمت نائله اولور زیرا رحمتدن غیری
برشیء سابق اولمدی* پس ثابت اولدی که کلك مآلی رحمته در زیرا براحدك امر مشیته مخالفتی یوقدر) (فهذا
معنی سبقت رحمته غضبه لتحکم علی من وصل الیها فانها فی الغایة وقفت والکل سالك الی الغایة فلابد من
الوصول الیها فلابد من الوصول الی الرحمة ومفارقة الغضب فیکون الحکم لها فی کل واصل الیها بحسب ما تعطیه
حال الواصل الیها) پس بو ذکر ایتدیکمز شیء سبقت رحمته غضبه قولنك معناسیدر یعنی حقك رحمتی غضبنی
سبق ایتدی تا کیم رحمت حکم ایلیه شول کمسنه نك اوزرینه که اول رحمته واصل اولدی زیرا تحقیق رحمت
غایتده واقفه در وحال بو که خلقك کلیسی غایته سالکدر پس غایته وصولدن لابددر ورحمته وصولدن وغضبه
مفارقتدن لابددر زیرا رحمت غایتده واقفه در پس حکم رحمته مختص اولور هر احد حقنده که رحمته واصل اولان
هر احدك حالی اعطا ایتدیکی شیء حسبیله یعنی رحمته واصلینك اختلاف احوالی سببیله رحمت دخی انلرده
حاکمه اولور رحمتك انواعی اوزره که هر بریسی بر نوعی اقتضا ایدر زیرا بعضیسنك حالی رحمتدن انجق غضب ایله
تعذبی وانك مقتضاسی اوزره التذاذی اعطا ایدر رحتی جهنم ایله مسمی اولان دار انك حقنده جنت اولور*
پس انك حقنده نعیم وراحت عین جهنم اولور وبعضیسنك حالی غضبدن خلاصی اعطا ایدر منتقمك
اخذندن صکره وبعضیسنك حالی اثر رضا ذوقنی وروح وجدانی اعطا ایدر وبعضیسنك حالی درجات عالیه یه
بلوغی اعطا ایدر وبالجمله هر بر شخصك عاقبتی رحمت وسعادتدر اکرچه کیم بعضه نسبتله رحمت نسبیه در)
شعر (فمن کان ذا فهم یشاهد ما قلنا * وان لم یکن فهم فیأخذه عنا) پس شول کمسنه که من عند الله فهم وبصیرت
صاحبی اولدی بزم ذکر ایتدیکمز شیء یعنی کلك مآلی رحمته دردیو ادعا ایتدیکمزی شهود واعیان ایله مشاهده
ایدر واکر براحد فهم وبصیرت صاحبی دکل ایسه پس فهمی وعلمی بزدن اخذ ایتسون پس مرتبهٔ اولی مرتبهٔ
شهود واعیاندر ومرتبهٔ ثانیه مرتبهٔ ایمان وتقلیددر (فما ثم الا ما ذکرناه فاعتمد * علیه وکن بالحال فیه کما کنا)
پس نفس امرده واقع اولان بزم ذکر ایتدیکمز شیئدن غیری دکلدر پس سن بزم قولمزه اعتماد ایله وحال ایله آنك
حقنده اول بزم اولدیغمز کبی یعنی اکر بزم قولمزه اعتماد ایده جك اولورسك شهود واعیان بزم حالمز اولدیغی کبی
سندخی شهود واعیان حالیله متصف اولورسن (فمنه الینا ما تلونا علیکمو * ومنا الیکم ما وهبناکم منا) (پس
شول شیء که بز آنی سزه تلاوت ایتدك وسزه بیان ایتدك حقدن بزه واردر یعنی وارد الهیدر وبزدن سزه
واردر کندی نفسمزدن بز سزه وهب ایتدیکمز شیء یعنی مظهریت کلیه مز وسعت وجمعیت قلبیه مز حسبیله
علم الهی وفیض ربانی بزم قلوبمزه نازل در وبز دخی امانت وخلافتمز حسبیله سزه اعطا ایتدیکمز علمی وفیضی سزلك
قابلیت واستعدادیکز حسبیله اعطا ایدرز* پس سزه علم الهیدن برشیء واصل ارلمز الا علم الهی محزنی اولان
بزم قلوبمزدن مفاض اولور) (واما تلیین الحدید فقلوب قاسیة یلینها الزجر والوعید تلیین النار الحدید) (واما داود

علیه السلامك حدیدی تلیین ایتمسی * پس قلوب قاسیه صورتیدر که انلری زجر ووعید تلیین ایدرنار حدیدی
تلیین ایتدیکی کبی زیرا خاشیه اولان قلوب قاسیه که زجر ووعید ایله متاثره‌در مستعده‌در مواعظه واحکام
الهیه وتصرفات روحانیه انلری تلیین ایدر پس داود علیه السلامك حدیدی تلیین ایتمسی حق تعالینك
داوده انك کلامنی استماع ایدن مؤمنینك قلوبنی تلیین ایچون اعطا ایتدیکی قوتك صورتیدر * پس قلوبك
تلیینی تلیین حدیدك روحیدر زیرا حدیدده لینت واردرنته کیم مؤمنینك قلوبنده انقیاد وطاعته قابلیتی واردر
(وتلیین الحدید ماهو صعب وانما الصعب قلوب اشد قسوة من الحجارة فان الحجارة تکسرها وتکلسها النار
ولاتلینها) (وتلیین حدید صعب دکلدر بلکه صعب اولان شول قلوبك تلیینی درکه حجاره‌دن قسوت
وصلابت یونندن دخی اشددر زیرا حجاره‌یی نار کسر ایدر وکلس ایدر یعنی نوره ایدر وانلری تلیین ایتمز
پس اهل حجابك قلوبی اوج قسم اوزره اولور برقسمی قلوبدرکه زجر وعید انلری تلیین ایدر وبرقسمی بعض
حجاره کبی که انلردن انهار تفجر ایدر (وان منها لما یتفجر منه الانهار وان منها لما یشقق فیخرج منه الماء) پس
بوقسم قلوب زجر ووعیددن متأثره اولور ومیاه علوم معارف وانهار فیوض عوارف انلردن نبع ایدر وبرقسمی
حجاره‌دن قسوتی اشد اولان قلوبدر وبوقسم قلوب وعظ ونصیحتدن متأثره اولمز * پس حجاره‌دن قسوتی
اشد اولان قلوب ایله کاملك حالی نیجه‌در) (ومالان له الحدید الالعمل الدروع الواقیة تنبیها من الله ان لایتقی
الشیء الابنفسه فان الدروع یتقی بها السنان والسیف والسکین والنصل فاتقیت الحدید بالحدید) (وحق تعالی
داوده حدیدی لین ایتمدی الا دروع واقیه عملندن اوتری یعنی حدیددن متخذه اولان آلات حربدن انسانی واقیه
وحافظه اولانلر وعملندن اوتری تاکیم داود دروعی عامل اوله * پس عمل دروعدن اوتری الله تعالی حدیدی
اکا تلیین ایتدی الله تعالیدن تنبیه‌دن اوتری که برشیء وقایه اولنمز یعنی شیء کندی نفسنی حفظ ایتمز الا کندی
نفسیله زیرا تحقیق دروع سببیله سنان وسیف وسکین ونصل اتقا اولنور یعنی دروع ایله سن سنان وسیف
وسکین ونصلدن نفسکی وقایه ایدرسن پس سن نفسکی حدیددن حدید ایله اتقا ایدرسن پس اللهدن الله ایله
اتقا اولنور) (فجاء الشرع المحمدی باعوذبك منك فافهم) (پس شرع محمدی اعوذبك منك قولن کتوردی
یعنی رسول علیه السلام ایتدی یارب بن سندن سکا صغنورم پس حقدن حق ایله اتقا اولنور حدیددن حدید ایله
اتقا اولندیغی کبی شیء حقدن دروع اتخاذ اولنوب حقدن حق ایله اتقا اولندیغی انسان ذات وصفاتیله وجود حقده
محو اولوب وجود حق انك ظاهر وباطننی احاطه ایتمکله وجود حقانی آنی (ان بطش ربك لشدید بطش حقدن
اتقا ایدر * پس حدید ایله حدیددن اتقا اولندیغی حق ایله حقدن اتقا اولندیغنك صورتیدر ولکن بوامر غامض
اولدیغندن اوتری فافهم دیدی) (فهذا روح تلیین الحدید فهو المنتقم الرحیم والله الموفق) (پس اعوذبك منك
قولندن مفهوم اولان توحید ذاتی که حقدن حق ایله اتقا اولنور حدیدك تلیینی روحیدر یعنی داود علیه السلامك
حدیدی تلیین ایتمسی انك روحی واندن غرض توحید ذاتیدر زیرا حق منتقم ورحیم در * پس اسم منتقمدن
اسم رحیم ایله اتقا اولنور * پس استعاذه اللهدن الله ایله واقعه اولور والله تعالی بو استعاذه‌نك سرینه وبوتوفیقه
موفقدر لا رب غیره

فص حکمة نفسیة فی کلمة یونسیة

(اعلم ان هذه النشأة الانسانیة بکمالها روحا وجسما ونفسا خلقها الله علی صورته فلا یتولی حل نظامها الا من
خلقها اما بیده ولیس الا ذلك) (سن عالم اول که تحقیق بو نشأت انسانیه‌یی کمال ایله روح وجسم ونفس یونندن
الله تعالی کندی صورتی اوزره خلق ایلدی یعنی حضرت الوهیتده اسماء الهیه وصفات ربانیه جمعیتنك
صورتی اوزره خلق ایلدی یعنی حضرت الوهیتده اسماء الهیه وصفات ربانیه جمعیتنك صورتی اوزره خلق
ایتدیکه بوجمعیتك صفات کمالیه‌سی انده ظاهر اوله پس صورت حق اوزره مخلوقه اولان بونشأت انسانیه‌نك
نظامی حلنه متولی اولمز واکا مباشرت ایتمز بونشأتك خالقندن غیری یعنی بونشأتك خالقی انك نظامی حلنه
متولیدر یا کندیسنك یدقدرتیله وحالبوکه بنیان الهی اولان نشأت انسانیه‌نك نظامی حلی اولمز الا انك یدیله
الله یتوفی الانفس حین موتها زیرا ارواحك قبضی ضروبك اختلافی اوزره موت وقتل وهدم ایله امر الهی‌یه
رجوع ایدر وقتل وهدم ایچون موضوعه اولان اسباب حقك قبضه سنده ویدقدرتنده‌در) (اوبامره) (ویاخود

امر شرعی اولان قصاص ایله یعنی ویاخود بونشأتك نظامی حلنه متولیدر شرعا قصاصه امر ایتمکله)
(ومن تولاها بغیر امر الله فقد ظلم نفسه وتعدی حد الله فیها وسعی فی خراب ما امره الله بعمارته) (وبرکسنه که
بونشأت انسانیه‌نك نظامی حلنه بغیر امر الله یعنی امر شرعیسز متولی اولسه وآنی هدم ایتسه * پس تحقیق
کندی نفسنه ظلم ایدر واول نشأتك حقنده الله تعالینك وضع ایتدیکی حدی تعدی ایدر وشول کسنه‌نك
خرابنده سعی ایدرکه الله تعالی انك عمارتیله امر ایلدی (ومن یتعد حدود الله فقد ظلم نفسه) (واعلم ان الشفقة
علی عباد الله احق بالرعایة من الغیرة فی الله) (سن عالم اول که تحقیق عباد الله اوزره شفقت رعایته احقدر
فی الله غیرتدن یعنی شول عباد الله اوزره شفقه که شرع انلرك قتلنه حکم ایتدی محاربین اولان کفار ومشرکین
کبی وقاتل کبی فی الله غیرت ایچون انلری قتل ایتمکدن مراعاته احق واولی‌در زیرا بونشأتك مراعاتی صورت
الهیه‌نك مراعاتیدر وظهور واظهار کمالی بونشئه‌یه متوقفدر (ان الله خلق آدم بیدیه) حق تعالی آدمك
خلقتنه ایکی یدقدرتیله مباشردر * پس بونشأتك امتدادنده سعی ایتمك حقك صورتی امتدادنده وآنك امری
وقوعنده سعی ایتمکدر وغیرت امر نسبی وامر عدمیدر وانسان عدم غیرت اوزره مؤاخذه اولنمز سیما فی الله
غیرتی موجبه اولان افعالك صدوری حقدن اولدیغی مشاهده اولندقده غیرت ایتمکه مجال قالمز زیرا غیرت
غیریتدندر وبونده غیریت یوقدر * پس اکر غیرت ایدرسه غیریتی ثبات ایدر ومع هذا غیرة امر نسبیدر حقایق
ثبوتیه‌ده آنك اصلی یوقدر مراتب متضاده حسبیله عارضه اولور) (اراد داود علیه السلام بنیان بیت المقدس
فبناه مرارا فکلما فرغ تهدم فشکا ذلك الی الله فاوحی الله الیه ان بیتی هذا لایقوم علی یدی من سفك الدماء
فقال داود یارب الم یکن ذلك فی سبیلك قال بلی ولکنهم الیسوا بعبادی قال یارب فاجعل بنیانه علی یدی من هو
منی فاوحی الله الیه ان ابنك سلیمان یبنیه) داود علیه السلام بیت مقدسی بنا ایتمك دیلدی پس مرارا انی بنا ایتدی
پس هر نه وقتکم آنك بناسندن فارغ اولوردی بیت منهدم اولوردی * پس بوندن اوتری الله تعالی‌یه شکایت ایتدی
پس الله تعالی داوده وحی ایتدی که تحقیق بنم بو بیتم قائم اولمز الا شول کسنه‌نك یدی اوزره که سفك دما ایتدی
پس داود ایتدی یارب بو سفك دماء سنك سبیلکده اولمدیمی وسنك امرك ایله‌دکلمیدر حق تعالی داوده جواب
ایدوب ایتدی بلی بنم سبیلمده‌در ولکن مقتول اولانلر بنم عبادم دکلمیدر داود علیه السلام ایتدی یارب بیت
مقدسك بنیانی ایله شول کسنه‌نك یدی اوزره که اول کسنه بندن اوله * پس الله تعالی داوده وحی ایلدی که
تحقیق سنك اوغلك سلیمان انی بنا ایدر) (فالغرض من هذه الحکایة مراعاة هذه النشأة الانسانیة وان اقامتها
اولی من هدمها الاتری عدو الدین قد فرض الله فی حقهم الجزیة والصلح ابقاء علیهم وقال وان جنحوا للسلم
فاجنح لها وتوکل علی الله) پس بو حکایه‌دن غرض بونشأت انسانیه‌نك مراعاتیدر وتحقیق بونشأتك اقامتی
فی الله غیرتدن اوتری آنك هدمندن اولی‌در عدو دینی کورمزمیسن که الله تعالی انلرك حقنده جزیه‌یی وصلحی
فرض ایلدی انلر اوزره حیاتی ابقادن اوتری والله تعالی (وان جنحوا للسلم فاجنح لها وتوکل علی الله) دیدی
یعنی اکر مشرکین سکا میل ایدرلرسه انقیاد ایچون وسنکله صلح ایچون * پس سن دخی سلمه وصلحه میل ایت
وسندن سؤال ایتدکاری شیئی انلره اعطا ایله والله تعالی‌یه توکل ایله لها ضمیری للسلم قولنه راجعدر زیرا مؤنث
سماعیدر (الاتری من وجب علیه القصاص کیف شرع لولی الدم اخذ الفدیة او العفو فان ابی فحینئذ یقتل
سن کورمزمیسن شول کسنه‌یی که آنك اوزره قصاص واجب اولدی که ولی دم ایچون فدیه‌یی اخذ ایتمك
ویاخود عفو ایتمك نیجه شرع اولندی یعنی ولی دم اوزره قصاص واجب قلنمدی بلکه اکا مشروع اولدی دیلرسه
فدیه‌یی اخذ ایتسون ودیلرسه عفو ایتسون فدیه‌یی اخذ ایتمکله ویاخود عفو ایتمکله عند الله مؤاخذ اولنمز بلکه
قاتلك حیاتنی ابقا ایتمکله مأجور اولور (فمن عفا واصلح فاجره علی الله اکر قاتل اعطاء فدیه‌دن ابا ایدرسه پس
بوتقدیرا اوزره قتل اولنور) (الاتراه سبحانه اذا کان اولیاء الدم جماعة فرضی واحد بالدیة او عفا وباقی الاولیاء
لایریدون الا القتل کیف یراعی من عفا ویرجح علی من لم یعف فلا یقتل قصاصا) حق سبحانه وتعالی کورمزمیسن
دم ولیلری برجماعت اولوب پس بری دیته راضی اولسه یاخود عفو ایتسه باقیلر قتلدن غیری مراد ایتمسه‌لر نیجه
رعایت ایدر عفو ایدنه وانی عفو ایتمینلره ترجیح ایدر پس قصاص یونندن ده قتل اولنمز برنسعه صاحبی
حقنده درکه اول رسول علیه السلام زماننده برکسنه قتل اولندی پس آنك ولیسی آنك حبلنی برشخصك النده

بولدی پس قاتل بو دردیوانی قتل ایتمکه قصد ایتدی پس رسول علیه السلام ایتدی ان قتله کان مثله زیرا آنك
قتنده مجرد حیاتك وجودی آنك قتلنه موجب دکلدر وشرعا انکله قصاص ثابت اولمز (الاتراه تعالی یقول وجزاء
سیئة سیئة مثلها فجعل القصاص سیئة ای یسوء ذلك الفعل مع کونه مشروعا فمن عفا واصلح فاجره علی الله لانه
علی صورته فمن عفا عنه ولم یقتله فاجره علی من هو علی صورته لانه احق به اذ انشأه له) (حق سبحانه وتعالی بی
کورمزمیسن که (وجزاء سیئة سیئة مثلها) دیر یعنی سیئه نك جزاسی آنك کبی بر سیئه در*پس قصاصی حق
تعالی سیئه ایتدی یعنی فعل قصاص فعل سوادر مشروع ایکن*پس برکمسنه که عفو ایتسه واصلاح ایتسه
پس اول عفو واصلاحك اجری الله اوزره در زیرا قاتلك جانی اللهك صورتی اوزره در شیخ رضی الله عنه آیتی
تفسیر ایدوب دیرکه برکمسنه که قاتلدن انك جرمنی عفو ایتسه وانی قتل ایتمسه پس اول عفوك اجری شول من
اوزره در که قاتل انك صورتی اوزره در واول حقدر زیرا تحقیق انسانه احقدر زیرا انی کندی نفسی ایچون
انشا ایلدی تا کیم اسما واوصافنی وکمالاتنی انکله ظاهر اوله پس حقك صورتی اوزره اولان مخلوقه رعایت ایتمك
حقه رعایت ایتمکدر بو تقدیرا اوزره لانه ضمیری حقه عائد اولور ولانه ضمیری عبده عائد اولمق وبه ضمیری حقه
عائد اولمق دخی جائزدر یعنی دیمك اولور زیرا عبد احقدر زیرا حق خاصة انی کندی نفسی ایچون انشاء
ایلدی) (وماظهر بالاسم الظاهر الابوجوده فمن راعاه انما یراعی الحق) (وحق تعالی اسم ظاهر ایله ظاهر اولمدی
الا عبدك وجودی ایله پس انسان حقك اسم ظاهریدر*پس برکمسنه که انسانه مراعات ایتسه تحقیق حق
تعالی یه مراعات ایدر زیرا آنك صورتی آنك اسم ظاهریدر*پس حکایت مذکوره ایراد اولنان ادلهٔ مزبوره نك
کایسی قتل اوزره عفوك رجحانی اعطا ایدر زیرا انسان حقك صورتی اوزره در وحق تعالی آنی کندی نفسی
ایچون انشا ایتدی پس صورة الله اوزره ابقا اولیدر*پس وقتا کیم شیخ رضی الله عنه وماظهر به بالاسم الظاهر
الابوجوده دیدی پس سائل اعتراض ایدوب سؤال ایدرکه انسان حقك صورتی واسم ظاهری اولدقده*پس
انسان ذم اولنمز*پس شیخ رضی الله عنه) (ومایذم الانسان لعینه وانمایذم الفعل منه وفعله لیس عینه وکلامنا
فی عینه) (قولیله جواب ایدر یعنی انسان ذم اولنمز انك عیننه دن اوتری بلکه اندن صادر اولان فعل ذم اولنور
وحال بوکه انسانك فعلی انك عینی دکلدر وبزم کلامز انسانك عیننده در یعنی انسانك عینی مراعات اولنور زیرا
حقك صورتی واسم ظاهریدر پس انسانك عینی مذمومه دکلدر الا اندن مذموم اولان انك فعلیدر که شرعه
مخالف اندن صادر در وانك فعلی انك عینی وذاتی دکلدر انکیچون عارضیدر پس انسان دخی ذاتیله ذمی مقتضی
دکلدر پس ذم دخی عارضیدر که عارض اوزره عارضدر*پس انسان ذاتیله محموددر) (ولافعل الا لله ومع هذا
ذم منها ماذم وحمد منها ماحمد) (وبوقول دخی سؤال مقدره جواب ایدر یعنی انسان فعلندن اوتری ذم اولندقده
فعل انسانك اولمق لازم کلور وحال بوکه جمیع افعال الله تعالی یه مخصوصه در پس شیخ رضی الله عنه دیرکه
وحال بوکه اللهدن غیری بر احد ایچون فعل سابق دکلدر الله تعالی یه مخصوصدر ومع هذا افعالدن ذم اولنان
شیء ذم اولندی وذم اولنور وانلردن حمد اولنان شیء حمد اولندی یعنی نفس بهیمیه صفاتنك تقاضاسی اوزره عبد
مظهرندن صادر اولان افعال مذمومه در مع هذا نفسك طالبی قتنده انلری موجد اولان حقدر ونفس مسلمه
ومنقاده ومؤمنه دن صادره اولان افعال محموده در کرك اول افعال انسانه اضافت اولنسون اندن صادر اولمغله
وکرك حقه اضافت اولنسون حق انلرك خالقی وموجدی اولمغله) (ولسان الذم علی جهة الغرض مذموم عند الله)
ولسان ذم دخی غرض جهتیله عند الله مذمومدر یعنی قچنکم برکمسنه برشیئی ذم ایتسه انك غرضنه موافق
اولمغله پس اول ذم عند الله مذمومدر صاحبی حظ نفسی قتنده واقف اولدیغندن اوتری وصورت الهیه انك
ذمی فاعلنه که اندن ظاهردر راجع اولدیغندن اوتری) (فلامذموم الاماذمه الشرع) (پس فی الحقیقه مذموم
یوقدر شول فعلدن غیری که انی شرع ذم ایلدی وشرعك ذمی دخی نسبیدر اندن صادر اولان فعل مقابله سنده در
وشرعك برفعلی ذم ایتدیکنك وجهی بودرکه فاعلك انهماکی واشتغالی سببیله فاعلی حقدن بعید ایدر
وصورت الهیه یه تعدی ایدر*پس اول ذمك فائده سی عبده وصورت الهیه یه عائده وشامله اولور وفاعلك
هواسیندن وصورت الهیه نك حمایتندن غیری شارعك غرضی یوقدر) (فان ذم الشرع لحکمة یعلمها الله
او من اعلمه الله) (زیرا شارعك برفعلی ذم ایتمسی برحکمتك اقتضاسندن اوتریدر که انجق انی الله تعالی اعلمدر

واخود شول کمسنه که الله تعالی انکا اعلام ایلدی) (کماشرع القصاص للمصلحة ابقاء لهذا النوع وارداعا
للمتعدی حدود الله فیه) (نته کیم قصاص شرع اولندی بر مصلحت ایچون بر نوع انسانیبی ابقادن اوتری وبو نوع
انسانی حقنده وحدود اللهی متعدی اولان کمسنه یی ارداعدن اوتری) (ولکم فی القصاص حیاة) (بو اینك ایکی
وجهی واردر بر نوع بودرکه قصاصك وقوعندن بو نوع ایچون حیات واردرکه براحد قصاصك مشاهده سی
قتنده آخرك قتلنه جرأة ایتمیه بو تقدیرا اوزره ولکم ضمیری ایله بو نوع انسانی یه خطاب ایدر وبر وجه دخی بودرکه
امر قصاصده سزلك ایچون حیات واردر قاتلك قصاصندن تجاوز ایدوب آنك اوزره حیاتی ابقا ایتمکله وبو تقدیر
اوزره لکم ضمیری ایله اولیاء ذمه خطاب ایدر*پس بو آیت وجه اول اوزره قصاصك مشروع اولدیغنه دالدر
وجه ثانی اوزره نوع انسانینك ابقاسی ترجیحنده مذکوره اولان آیاته ملحقه در وبو محلده ارادی جانبنه
شمول اوزره در) (یا اولی الالباب وهم اهل لب الشیء الذین عثروا علی سر النوامیس الالهیة والحکمیة) (یعنی
ای اولی الالباب قصاصده سزلك ایچون حیات واردر واولی الالباب شیئك لبی اهلیدرکه نوامیس الهیه حکمنه
وسرنه مطلع اولدیلر یعنی شرایع الهیه سرنه که آنك واضعی حقدر وانبیا ومرسلیندر وشرایع حکمیه سرنه
مطلع اولدیلر که حکما وعقلا انلری وضع ایتدیلر*پس لکم ایله مخاطب اولان اولی الالبابدر واولی الالباب
جانبینه شاملدر والحکمیة قولی کسر حالیله در) (واذا علمت ان الله راعی هذه النشأة واقامتها فانت اولی
بمراعاتها ولك بذلك السعادة) (پس شیخ رضی الله عنه ینه مدعایه رجوع ایدوب ایتدی قچنکم دلائل
مذکوره دن سن عالم اولسك که تحقیق الله تعالی بو نشأتی مراعی ایدر ودخی آنك اقامتنی*پس سن دخی
بو نشأتك مراعاتنه اولیسن زیرا بو نشأتك مراعاتی سببیله سعادت حاصله اولور وبوندن اعظم انسان ایچون
سعادت حاصله اولورمی که صورت الهیه یه مراعات ایتمکله آنك اجری الله اوزره اوله وانك اجری الله اوله
فافهم) (فانه مادام الانسان حیا یرجی له تحصیل صفة الکمال الذی خلق له ومن سعی فی هدمه فقد سعی فی منع
وصوله لما خلق له) (زیرا تحقیق شان بودرکه مادام که انسان حیدر انکیچون رجا اولنور شول کمالك صفتی
تحصیلی که انکیچون اول خلق اولندی وبرکمسنه که انسانك هدمی حقنده سعی ایتسه پس تحقیق سعی ایدر
انسانك شول کماله وصولی منعی حقنده که انسان اول کمال ایچون خلق اولندی بو تقدیرا اوزره الذی قولی انسانك
صفتی در وموضعنده خلق قولنك قائم مقام فاعل ضمیری انسانه راجع اولور وله ضمیری کماله راجع اولور وبو کا
دلیل (وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون) قولیدر والذی قولی کمال ایچون صفت اولمق جائزدر وخلق قولی
قدر معناسنه اوله واندهمستتر اولان ضمیر کماله راجع اوله وله ضمیری انسانه راجع اوله وبو کا دلیل (اعطی کل
شیء خلقه) قولیدر یعنی دیمك اولور انسان مادامکه حیدر انکیچون رجا اولنور شول کمالك صفتی تحصیلی که اول
کمال انسان ایچون علم الهیده تقدیر اولنمش اوله وبرکمسنه که انسانك هدمی حقنده سعی ایلسه پس تحقیق
سعی ایدر انسانك شول کماله وصولنك منعی حقنده که اول کمال انسان ایچون ازلده تقدیر اولندی یعنی عین
ثابته سنك اقتضاسی اوزره علم الهیده حق تعالی انی تقدیر ایتمش اوله پس اول کماله انسانك عدم بلوغنه سعی ایدر
وتقدیر الهی یه مقابله ایدر وحقك مرادی اولوب مقدر اولان امرك عدم وقوعنه سعی ایدر وشیخ رضی الله
عنهك بونده ذکر ایتدیکی انسان عموم اوزره در انجق قاتل اولان شخصك مراعاتی حقنده در والا شخص واحده
مراعات ایتمکله وانکیچون مخلوق ومقدر اولان کمالنه وصولی ایچون سعی ایتمکله آنك صلبنده اولان اصلابده
واصلاب اصلابده الی غیر النهایه اولان اشخاص انسانیه نشأتنك مراعاتنه وکمالاتنه انلرك بلوغنه سعی لازم
کلور*پس انلردن نیچه افراد کامله نك حیاتنه وکماللرینه وحقك کمالیله انلرده ظهورینه وانلرك مظاهری ایله
حقك معروف ومشهود اولمسنه وبالجمله اول صور الهیهٔ کامله نك حیاتی ابقاسنه باعث اولور وبونك خلافی
اوزره سعی ایدن کمسنه نك جزاسی بوکا کوره قیاس اولنور) (وما احسن ماقال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ألا انبئکم بما هو خیر لکم وافضل من ان تلقوا عدوکم فتضربوا رقابهم ویضربوا رقابکم ذکر الله) (ورسول الله صلی
الله علیه وسلمك بو قولی نه احسندر که اصحاب مجاهدینه ایتدی سزه انبا ایده یمی بر شیء ایله که اول شیء سزلك ایچون
خیرلودر وافضلدر سز عدوکزه ملاقی اولوب فی سبیل الله انلرك رقابن ضرب ایتمکدن که سز غازی ومجاهد
اوله سز وانلر سزلك رقابکزی ضرب ایتمکدن که سز فی سبیل الله شهید اوله سز اول شیء ذکر اللهدر یعنی ذکر

اللهسزك ايچون افضلدر في سبيل الله غزاو جهاددن وفي سبيل الله شهادتدن واكرچه كيم في سبيل الله غزاده
اعلاء كلمة الله ورفع اعلام الهيه وثواب شهادت حاصلدر اما طرفيندن ربك بنياني هدم سنده اولان شره معادل
دكلدر) (وذلك انه لايعلم قدر هذه النشأة الانسانية الامن ذكر الله الذكر المطلوب منه فانه تعالى جليس من ذكره
والجليس مشهود للذاكر ومتى لم يشاهد الذاكر الحق الذي هو جليسه فليس بذاكر) وذكر الله في سبيل الله غزادن
وشهادتدن افضل اولديغنك بياني تحقيق شان بودركه بو نشأت انسانيه نك قدرني عالم دكلدر الاشول كمسنه كه
الله تعالى يي ذكر ايلدي اندن مطلوب اولان ذكر ايله وذاكردن مطلوب اولان ذكر بودركه ذاكر ذكرده كندي
نفسندن غائب اوله وآنك مظهرنده حق بنه كندي نفسني ذاكر اوله وذاكر ومذكور وذكر شئ واحد اوله زيرا
تحقيق الله تعالى اني ذكر ايدن كمسنه نك جليسيدر وحال بوكه ذاكرك جليسي اولان حق ذاكرك مشهوديدر
وهر قچنكم ذاكر انك جليسي اولان حقي مشاهده ايتميه پس في الحقيقه اول ذاكر دكلدر زيرا حق تعالى
انا جليس من ذكرني ديرو ذاكرك جليسي اولان حق ذاكرك مشهوديدر پس حقي مشاهده ايدن في الحقيقه
ذاكردر ومشاهده ايتمين ذاكر دكلدر پس جميع اعضا وقوا سيله حق ذاكر اولوب انك مشاهده سنده اولان وحقك
شهودي لذتني ذوق ايدن ذاكر ذوقا بو نشأتك قدرن عارفدر زيرا حقك مشاهده سي وشهودي بو نشأه يه
مخصوصدر پس محل مشاهدۀ حق اولان بنيان ربك هدمي حقنده سعي ايتمز بلكه ابقاسي حقنده سعي ايدر
(فان ذكر الله سارى في جميع العبد لامن ذكره بلسانه خاصة) (بو قول ومتى لم يشاهد الذاكر الحق الى آخره قولي
ايچون تعليل اولمق جائزدر يعني ديمك اولور عبد جميع قوا وجوارحيله حق ذاكر اولوب انك جليسي اولان
حقي جميع قوا وجوارحيله مشاهده ايتمك كركدر تا كيم حقي ذكر مطلوب ايله ذكر ايليه * زيرا ذكر الله عبدك
جميع قوا وجوارحنده ساريدر يعني عبد روحي ونفسي وقلبيله وجميع قواي جسمانيه واعضاء بدنيه وقواي
روحانيه ايله حقي ذاكردر وذاكر الله بونلرك كليسنده ساريدر حقي لسان ايله خاصة ذاكر اولان كمسنه يه ذكر
مخصوص دكلدر وجائزدركه فان ذكر الله قولي الامن ذكر الله الذكر المطلوب منه قولنه تعليل اوله يعني بو نشأتك
قدرني شول عالمدر كه الله تعالى يي ذكر ايلدي اندن مطلوب اولان ذكر ايله زيرا ذاكر عبدك جميع قواسنده ساريدر
پس اندن مطلوب اولان ذكر جميع قوا واعضاسيله وجمعيت قلبيله اولان ذكردر لسان ايله اني خاصة ذكر اولان
كمسنه نك ذكري دكلدر * پس ذكر الله عبدك جميع اعضاسنده ساري اولوب عبد جميع اعضاسيله حقي ذاكر
اولور وجميع اعضاسيله حقك شهودنده اولور وحقك شهودي قتنده كندي نفسني فانيه مشاهده ايدر * پس
حقيقة ذكر ايله حقي ذاكر اولوب مشاهد اولان كمسنه بو نشأتك قدرني عالمدر زيرا نشأتك واسطه سيله بو شهوده
واصل اولدي اكر بو نشأه سي هدم اولنيدي دولت شهوددن محروم قالوردي وكذلك كمال شهود بو نشأه ده
ذكرك حقيقتي قتنده حاصل اولمغله وذاكر حقي بو نشأه ده مشاهده ايتمكله بو نشأتك قدرني ذاكر مشاهد الحق
عارف اولور) (فان الحق لا يكون في ذلك الوقت الا جليس اللسان خاصة فيراه اللسان من حيث لا يراه الانسان
بما هو رأه) (يعني لسان ايله خاصة حقي ذاكر اولان مطلقا حقي ذاكر ومشاهد دكلدر زيرا انسان لسان ايله ذكر
ايتديكي وقتده حق خاصة لسانك جليسي اولور سائر اعضا وجوارحك جليسي اولمز زيرا حق انا جليس من
ذكرني ديروبي ذكر ايدن لساندر * پس حق خاصة لسانك جليسي اولور * پس لسان حقي مشاهده ايدر انسان
كاينيله آني مشاهده ايتمديكي حيثيتله رائي اولمديغي شئ ايله كه اول بصردر ويا خود بصر وبصيرت جمعيتيدر
بو تقدير اوزره بما هو رأه قولي لا يراه الانسان قولنه متعلق اولور ودخي فيراه اللسان قولنه متعلق اولمق جائزدر
يعني لسان حقي مشاهده ايدر اكا مخصوص اولان بصر ايله ولسانك حقي رؤيتي حقك ذكرنده انك اشتغال
واستهلاكيدر شول حيثيتله كه ذكر اللهدن غيري اندن بر لفظ صادر اولمق ممكن اولميه زيرا اول وقتده حق
لسانك جليسي ومشهودي اولور * پس لسان ايله خاصة حقي ذاكر اولان كمسنه بو نشأتك قدرني عارف
دكلدر) (فافهم هذا السر في ذكر الغافلين) (پس غافلينك ذكري حقنده بو سري سن فهم ايله زيرا غافل
اعضا واجزاسيله كثيردر پس غافلك قنغي عضويكه حقي ذاكردر اول عضوي حقي مشاهددر وقنغي
عضوي كه غافلدر پس اول عضوي حقي مشاهد دكلدر پس ذاكر غافل بعض اعضا ايله ذاكردر وبعض
اعضا ايله غافلدر) (فالذاكر من الغافل حاضر بلاشك والمذكور جليسه فهو يشاهده والغافل من حيث

غفلته ليس بذاكر فما هو جليس الغافل) (پس جمعيت ايله حقك ذكرندن غافل اولان كمسنه دن عضو ذاكر
بلاشك حاضردر وحقي مشاهددر وحق مذكور انك جليسيدر پس اول جزء ذاكر حقي مشاهددر وعبددن
جزء غافل غفلتي حيثيتيله حقي ذاكر دكلدر * پس حق جزء غافلك جليسي دكلدر) (فالانسان كثير ما هو احد
العين والحق احد العين كثير بالاسماء الالهية كما ان الانسان كثير بالاجزاء وما يلزمه من ذكر جزء ما ذكر جزء آخر
فالحق جليس الجزء الذاكر منه والآخر متصف بالغفلة عن الذكر) (زيرا تحقيق انسان قوا واعضا ايله كثيردر
اعضا حيثيتيله احد العين دكلدر زيرا هر عضو ايچون عين واحده حاصلدر وحق احد العين واسماء ايله كثيردر
نته كيم تحقيق انسان اجزا ايله كثيردر وعين ايله واحددر واجزادن بر جزؤك ذكرندن جزء آخرك ذكري
لازم كلمز پس حق انساندن ذاكر اولان جزؤك جليسيدر وذاكر اولمين جزء آخر ذكردن غفلتله متصفدر)
(ولا بد ان يكون في الانسان جزء يذكر به يكون الحق جليس ذلك الجزء فيحفظ باقى الاجزاء بالعناية) (ولابدركه
انسانده بر جزء واقع اوله كه انسان اول جزء ايله حقي ذكر ايليه كه حق اول جزؤك جليسي اوله پس حق تعالى
اول جزء ذاكر سببيله عنايتله باقي اجزايي حفظ ايدر اجزانك استحقاقي قبله دكل بو تقدير اوزره فيحفظ ضميري
حقه راجع اولور وضمير جزء ذاكره راجع اولمق جائزدر يعني * پس اول جزء ذاكر باقي اجزايي حفظ ايدر عنايت
الهيه ايله كه الله تعالى اول جزء ذاكري سائر اجزانك حفظي ايچون انلره عنايتدن اوتري سبب ايتمش اوله وسائر
اجزا اول جزء ايله محفوظه اوله حقيقة ذكر ايله حقي ذاكر اولان كاملك وجوديله حق تعالى جميع اجزايي عنايت
الهيه ايله حفظ ايتديكي كبي * پس انسانك شول جزئي كه حقي ذاكر اوله واول جزؤك حق جليسي اولوب آنك
مشهودي اوله عنايت الهيه ايله اول جزؤ سائر اجزايي حفظ ايدر وسائر اجزا دخي جميع وجوه ايله غفلت ايله متصفه
اولمز هم قوم لا يشقى جليسهم (وما يتولى الحق هدم هذه النشأة بالمسمى موتا) (بو قول ايله سؤال مقدره جواب ايدر
كأنه سائل ديرسن ديرسن كه انساندن جزء ذاكر سائر اجزائي حافظدر وحال بو كه اللهدن اماتتله بو نشأت
محفوظه دكلدر فانيه در * پس شيخ رضي الله عنه جواب ايدوب ديركه وحقك موت ايله مسمى اولان شئ ايله
بو نشأتك هدمي توليتي بو تقدير اوزره ما مصدريه اولور والذي معناسنه اولمق جائزدر) (فليس باعدام وانما هو
تفريق) (پس اول توليته اعدام دكلدر ويا خود اول شئ اعدام دكلدر بلكه اجزاء مجتمعه يي تفريقدر) (فيأخذه
اليه وليس المراد الا ان يأخذه الحق اليه واليه يرجع الامر كله) (پس حق تعالى انسانك روحي وحقيقتي
كنديسنه اخذ ايدر يعني اجزاء عنصريه دن هر برسي متفرق اولور وهر بر جزء كندي اصلنه رجوع ايدر فنا
بولمز الا اجزادن مجتمعه اولان صورت واحده متفرقه اولور وحال بو كه موت ايله مسمى اولان شئ ايله بو نشأتك
هدمندن حقك مرادي دكلدر الا حق تعالى انك انساني كنديسنه اخذ ايدر وامرك كليسي حقه رجوع ايدر
(فاذا اخذه اليه سوى له مركبا غير هذا المركب من جنس الدار التي ينتقل اليها وهي دار البقاء لوجوده
على الاعتدال) پس قچنكم حق تعالى انساني موت ايله مسمى اولان شئ ايله كنديسنه اخذ ايلسه انكچون يعني
آنك روحي ايچون بو مركبدن غيري بر مركب تسويه ايدر شول دارك جنسندن كه انسان اكا منتقل اولور واول
دار دار بقادر اعتدالك انده وجودندن اوتري يعني انسان بو نشأت دنيويه ده ومنازل اخرويه والهيه يه آنك
واسطه سيله سائر وسالك ايكن بو نشأت موت ايله منحله اولدقده حق تعالى حقيقت انسانيه ايچون وروح انساني
ايچون مركب آخر تسويه ايدر اول دارك جنسندن كه انسان اكا منتقلدر ولكن اول مركب مثالينك تسويه سي
انسان منتقلك اخلاقي وقواي جسمانيه وروحانيه سي واخلاق وصفات غالبه سي وعقايدي حسبيله بونلرك
روحانيتندن تركيب اولنور پس اكر انك قوا وحقايق واخلاق وصفاتي حقايق الهيه واخلاق وصفات ربانيه
اوله جق اولورسه پس انك انتقالي دار سروره ودار حضوره در حقله واول دار سرورك جنسندن قوا واخلاق
مذكوره دن انكچون مركب تسويه اولندقده (ونفخت فيه من روحي) تكرار اول انسانك روحي كه روح
الهيدر وروح كاملدر حق تعالى اول بدن مثالي وبرزخي واخروي وروحاني يه نفخ ايدر وانسان اول مركب ايله
ابد الابدين مراتب اخرويه والهيه ده قطع مراتب ايدركه انده انحلال يوقدر زيرا دار بقادر اعتدال اوزره در
زيرا اول دارك سكاني جواهردن مركبه درو اكر انتقال ايدن كمسنه بو وجهله خلافي اوزره اوله جق اولورسه
دار بواره انتقال ايدر واول دارك جنسندن وكنديسنك اخلاقي وقواسي جوهرندن انكچون بر مركب تسميه

اولنور) (فلا یموت ابدا ای لاتفترق اجزاؤه) (پس نشأت اخرویه ده انسانه موت ابد طاری اولمز یعنی آنك اجزاسی
متفرقه اولمز زیرا دوام اتصالی مقتضی اولان اعتدال نشأت اخرویه ده موجود در زیرا جواهرك اخلص
وصفاسندن منتشئه در (لایذوقون فیها الموت الا الموتة الاولی) نوع انسانه افرادندن هر برفرد اگرچه کیم
استعداد مجعولی وصفت غالبه سی حسبیله برنوع داری وبرجنس مرکبی مقتضیدر ولکن حق تعالی بونلرك
مجموعن بعض مناسبات حسبیله اصول ثلثه اوزره ایلدی براصل مقربیندر که انبیا ومرسلین واولیاء کاملیندر
وبالجمله اهل اطلاقدر * پس بونلر انتقال ایتدکده برعالمده محبوس ومقید اولمزلر وبونلره نسبتله بوعالم
عالم آخردن ارلی دکلدر زیرا بونلر اطلاقلری حسبیله ذواتیله جمیع حضرات الهیهٔ اسمائیه یی وعوالم اسکانیهٔ
سفلیه یی محیطدر وایکنجی اصل اصحاب یمیندر وبونلر خواص وعوام اولیادر ومراتب حسبیله جمیع اهل
ایماندر پس بونلر اهل تقلید اولمغله بونلردن آخرته انتقال ایدن بعض احکام وحدت احکام کثرت اوزره غالبه
اولدیغی حیثیتله زمان قلیلده احکام مابه الامتیاز احکام مابه الاتحاد تحتنده مضمحل اولور بعضیسنده احکام
وحدت ایله احکام کثرت علی السویه اولور * پس اول دخی قسم اولدنصکره زمان کثیرده کثرتك قوتی وضعفی
حسبیلانده احکام کثرت اوزره احکام وحدت غالبه اولور وبعضیسنده احکام کثرت احکام وحدت اوزره
غالبه در ولکن احکام وحدت انك ذاتنده خمیره کبی اولمغله عاقبت عجین اولان احکام کثرتی کندیسنه تحویل
ایدر وکثرت صبغ وحدت ایله منصبغه اولور بوطریق اوزره ذره قدر قلبنده ایمانی اولان کسنه منتهی اولنجه
عاقبت بونوع دخی شفاعت رسول ایله نار بعد قطیعه دن خلاص اولور * پس ارباب ایماندن دار جهنمده برفرد
قالمز وبونلرك حقنده رحمت غضبی سبق ایدر واوچنجی اصل اصحاب شمالدر که کفار ومشرکیندر * پس اصلین
اولین اربابنك احوالی ظاهر اولمغله وانلر دائما ترقیده اولمغله شیخ رضی الله عنه اصلینك ذکرنه تعرض ایتمیوب
اصل ثالثك عاقبتی احوالنی بیان ایتمکه شروع ایدوب ایتدی) (واما اهل النار فمألهم الی النعیم ولکن فی النار
اذلابد لصورة النار بعد انتهاء مدة العقاب ان تکون بردا وسلاما علی من فیها) (واما اهل نارك احوالی پس انلرك
مألی نعیمه منتهی اولور وانلرك عواقبی نعمت ورحمتدر ولکن نار ایچنده در زیرا مدت عقابك انتهاسندنصکره
صورت نار ایچون لابد در که برد وسلام اوله انده حاصل اولنلر اوزره شیخ رضی الله عنه بونده درت امری ذکر
ایتدی برامر بودر که مخلد فی النار اولان اهل نارك مألی نعیمه در وبر امر بودر که بونلر نارده مخلددر پس کفارك
مألی نعیم اولدیغندن انلرك مخلد فی النار اولمسنه قدح ویرمز زیرا انلرك نعیمی نارده در وانلر نارده مخلددر ولکن
مواضع متعدده ذکر اولنان وجوه ارتفاعدن بعض وجوه ایله عذاب انلردن مرتفع اولور یا طول مکث ایله
متعود اولمغله ویاخود قطع یأس ایتمکله ویاخود اسمانك بعضیسی بعضیسندن شفاعت ایتمکله ویاخود
رحمتك غضب اوزره سبقیله وبرامر بودر که مدت عقابك انتهاسی نارده در وبرامر بودر که نارك برد وسلام
اولمسیدر انك سکانی اوزره یعنی اهل نارك مألی نعیم ورحمتدر نارده اولدقلری حالده زیرا موت عقابك
انتهاسندنصکره سورت نار ایچون لابد در که انك سکانی اوزره برد وسلام ایله زیرا نارك محرقه اولمسی عقاب
ایچوندر ومدت عقاب منتهیه اولدقده نار دخی بارده اولور ونار بارده اولدقده انك سکانی مولمه اولان انك
حرارتی مرتفعه اولمغله انلرك مألی نعیم اولور ومدت عقابك منتهیه اولمسی بودر که عذاب خطیئه قدردر
ردنیاده عباددن صادره اولان خطایا متناهیه در * پس عذاب منتهی اولدقده نار دخی بارده اولور ونارك بارده
اولدیغی بودر زیرا نار عبدی مأمور وطائعدر عذاب ایتمکله مأمور اولدقده آنك صفت ذاتیه سی اولان حرارت ایله
احراق ایدر ورفع عذاب ایله مأمور اولدقده آنك صفت عارضه سی اولان برد وسلام ایله ظاهره اولور زیرا عناصرده
دوام استحاله واجبدر * پس حار اولان شیء بارد اولور) (وهذا) (ای کون النار علی اهل النار بردا وسلاما) (نعیم)
ونارك اهل نار اوزره برد وسلام اولمسی اهل نارك نعیمیدر زیرا انلری محرقه اولان نار بارد اولدی * پس عذاب
انلردن رفع اولندی) (فنعیم اهل النار بعد استیفاء الحقوق نعیم خلیل الله حین القی فی النار) (شیخ رضی الله عنه
بونده اهل نارك نعیمن تمثیل ایدوب دیرکه * پس اهل نارك نعیمی حقوق عباد ایله حقوق الهیه استیفا
اولندقدنصکره خلیل اللهك نعیمی کبیدر ناره القا اولندیغی حینده واول نعیم نارك برد وسلام اولمسیدر * پس
وقتا کیم شیخ رضی الله عنه نعیم اهل ناری استیفاء حقوقدنصکره خلیل اللهك نارینه ونعیمنه تشبیه ایلدی نار

القا اولندیغی حینده پس انك اوزره اعتراض واردارلدی که اهل نار خلیل الله علیه السلامه نه کیفیتله قیاس
اولنور وحال بوکه خلیل الله نار ایله معذب اولمدی * پس شیخ رضی الله عنه بو اعتراضدن جواب ایدوب ایتدی)
(فانه علیه السلام تعذب برؤیتها وبما تعود فی علمه وتقرر من انها صورة تولم من جاورها من الحیوان) (زیرا ابراهیم
علیه السلام نارك رؤیتیله متعذب اولدی ودخی آنك علمنده متعود ومتقرر اولمغله که تحقیق نار برصورتدر که
حیوان جنسندن اکا مجاور اولان کسنه یی مؤلمه در * پس ناره القا اولنمغه مباشرت اولنوب نارك رؤیتی قتنده
متعذب اولدی ولکن آنك عذابی وهمی ایدی واهل جهنمك حسیدر) (وما علم مراد الله فیها ومنها فی حقه)
(وحال بوکه ابراهیم علیه السلام ناره القادن اول والقانك قتنده کندی حقنده ناردن الله تعالینك مرادن بیلمدی
یعنی الله تعالی عین عذابده اکا راحت ونعیمی اراءت ایتدیکنی بیلمدی) (وبعد وجود هذه الالام وجد بردا وسلاما
مع شهود الصورة اللونیة الناریة فی حقه وهی نار فی عیون الناس) (وابراهیم علیه السلام ناره القا اولندقده
بو الام وهمیه نك وجودندنصکره ناری برد وسلام بولدی کندی نفسی حقنده صورت لونیهٔ ناریه یی مشاهد
ایکن پس صورت ناریه انك حقنده برد وسلام اولدی نار محرقه اولمدی وحال بوکه اول صورت لونیه عیون
ناسده نار ایدی وانلر ظن ایدیلر که نار ابراهیمی محرقه در) (فالشیء الواحد یتنوع فی عیون الناظرین) (پس
شیء واحد عیون ناظرینده متنوع اولور ناظرینك احوالی حسبیله مثلا محرور هوایی نار کورر ومبرود هوایی
زمهریر کورر * پس نار خلیل علیه السلامه نسبتله برد وسلام اولدی وعیون ناظرینه نسبتله نار اولدی
هذا هو التجلی الالهی فان شئت قلت ان الله تجلی فی مثل هذا الامر وان شئت قلت ان العالم فی النظر الیه وفیه
مثل الحق فی التجلی) (تجلیء الهینك حکمی بویله در * پس اگرسن دیلرسك دیرسن که تحقیق الله تعالی تجلی
ایتدی بو امرك تجلیسی کبی واگرسن دیلرسك دیرسن که تحقیق عالم اکا وانده بصر ایله نظر ایتمکده وبصیرتله
نظر ایتمکده حق کبیدر تجلیده یعنی تجلیده حق مختلف اولدیغی کبی مختلف اولور) (فیتنوع فی عین الناظر
بحسب مزاج الناظر) (پس ناظرك عیننده تجلی قتنده حق تعالی متنوع اولور یعنی حقك تجلیسی واحد ایکن
ناظرك مزاجی حسبیله یعنی ناظرك روحانیتی وجسمانیتی وصفات الهیه نك بیننده تقلبی وصفاتك تغلبی حسبیله
واقع اولان مزاج حسبیله تجلی قتنده حق متنوع اولور وبو وجه حقك تجلیسی وهر محلده ظهوری حسبیله
اولدیغی اوزره در زیرا وقت اولور که ناظر تجلی واحدی انده بروجهله مشاهده ایدر ووقت آخرده وجه آخر ایله
وکذلك ناظرینك هر برفردك مزاج خاصی حسبیله تجلی واحد متنوع اولور وبو وجه اعتبار اول اوزره در وجه
مشروح اوزره فیتنوع قولنك ضمیری تجلیء حقه عائد اولور وجائزدر که فیتنوع قولنك ضمیری عالمه عائد اوله
یعنی دیمك اولور پس عالم متنوع اولور عین ناظرده ناظرك مزاجی حسبیله حق تعالی تجلی قتنده متنوع اولدیغی
کبی ویاخود مزاج ناظر متنوع اولور تجلی متنوع اولمغله) (اویتنوع مزاج الناظر لتنوع التجلی) (ویاخود
ناظرك مزاجی متنوع اولور تجلینك متنوع عندن اوتری یعنی قیدمزاجدن خلاص اولان ناظر عارف متنوع
اولور تجلیات الهیه نك تنوعی حسبیله زیرا عارف تجلی حسبیله در وتجلیات الهیهٔ مختلفه غیر متناهیه در
وبو وجه اعتبار ثانی اوزره در) (وکل هذا سائغ فی الحقایق) (واعتبارینك کلیسی حقایقده جائزدر یعنی حقك
هر مظهرده ظهوری وتجلیسی مظهر حسبیله اولمق جائزدر اگر ناظر ایچون حسب معین اوله حق اولورسه وعبد
تجلی حسبیله اولمق جائزدر اگر عبد ایچون حسب معین اولمیه حق اولورسه یعنی عبد صفات تقییدیه دن بروصف
ایله منصبغ اولمیوب اطلاق اوزره ظاهر اوله حق اولورسه پس تجلی انده متنوع اولمز حق اطلاق ذاتی حسبیله
انده تجلی ایدر وکذلك عبد ناظرك مزاجی تجلی حسبیله متنوع اولمق جائزدر عبد کاملك قلبی حق تعالی تقلب
ایتدیکی اعتبار اوزره که انك قلبی تقلیب الهی یه تابع اوله پس ناظرك مزاجی تجلی حسبیله متنوع اولور وقلبی
دخی حقك تجلیاتنده حقك تقلیبیله متقلب اولور وحق ناظر حسبیله متنوع اولمق عارف غیر کامله نسبتله در
زیرا حق انك قلبی حسبیله اکا متجلیدر) (ولو ان المیت اوالمقتول ای میت کان اوای مقتول کان اذا مات اوقتل
لایرجع الی الله تعالی لم یقض الله بموت احد ولاشرع قتله) (واگر میت ویاخود مقتول هرقنغی میت اولورسه گرك
عبد طائع ویاخود عبد عاصی اولسون ویاخود هرقنغی مقتول اولورسه گرك ظلما مقتول اولسون وگرك
قصاصا قتل گرك میت اولسه ویاخود قتل اولنسه الله تعالی یه رجوع ایتمیدی الله تعالی براحدك موتنه حکم

ایتمزدی ودخی انك قتلن شرع ایتمزدی ولکن هر میت وهر مقتول الله تعالی یه رجوع ایدر وموتدنصکره حقك
عبودیتی اوزره باقیدر زیرا حقك ربوبیتی عبدك مربوبیتنه متوقفه در وحقك ربوبیتی دائمه در * پس عبدك
عبودیتی وحقه انك مربوبیتی دخی دائمه در)(فالکل فی قبضته فلا فقدان فی حقه فشرع القتل وحکم بالموت
لعلمه بان عبده لا یفوته فهو راجع الیه) پس میتك کلیسی حقك قبضه سنده در * پس میتك حقنده فقدان
یوقدر وموت انی اعدام ایتمز * پس الله تعالی قصاص ایچون قتلی شرع ایتدی وموته حکم ایتدی زیرا
عالمدرکه عبدی انی فوت ایتمز واندن منفك اولمز * پس عبد اکا راجعدر نشأت دنیویه دن نشأت اخرویه یه
منتقل اولدقده بو تقدیرا اوزره فی حقه ضمیری میته راجع اولور وحقه راجع اولمق دخی جائزدر یعنی حقك حقنده
فقدان یوقدر یعنی عبد حقدن مفقود اولمز زیرا برشیئ اندن خارج دکلدر زیرا ظاهر وباطنی محیطدر یعنی
عبد رب ظاهرك ربوبیتندن موت ایله ویاخود قتل ایله باطن اولدقده * پس رب باطن آنك اوزره متولی وحاکم
اولور * پس حق تعالی آنی بر نشأتدن بر نشأته وبر موطندن بر موطنه نقل ایدر کا کا موطن اولدن اولی اوله *
پس انی برظهور وتجلیدن قبض ایدر وبرظهور وتجلی یه بسط ایدرکه تجلی اولدن اعلی واجلی وانور واصفی اوله
(ولا الاخرة خیرلك من الاولی واما عبد راجعك هو یتی اعتبار اولندقده هویت عبده ظاهر
ومتجلی اولان حق هویت مطلقه یه راجع اولور پس شیخ رضی الله عنه توحیده رجوع ایدوب رجوعی بومعنایه
اخذ ایتدیکنه)(ان فی قوله والیه یرجع الامر کله ایذانا بانه هو عین الامر)(قولیله اشارت ایدر یعنی هویت
عبده متعین اولان حق کندی نفسنه راجع اولدیغی تحقیق الله تعالینك (والیه یرجع الامر کله)(قولنده
ایذان واشارت واردرکه تحقیق حقه راجع اولان شیئك حق عینیدر زیرا تجلی شهود یله اعیان فاعله
ومنفعله ده ظاهر ومتعیندر انکچون شیخ رضی الله عنه (والیه یرجع الامر) قولنی)(ای فیه یقع التصرف
وهو المتصرف)(قولیله تفسیر ایدر یعنی اعیان کونیه حقك عینی اولوب امر اکا رجوع ایدردیمك تصرف
حقده واقعدر ومتصرف اولان حقدر زیرا حق ظاهردر پس ظاهرده واقعه اولان صور خلقیهٔ انفعالیه ده
ظاهر ومتعین اولمغله تصرف انده واقع اولور وحق باطندر پس باطنده واقعه اولان صور الهیهٔ اسمائیهٔ
فعلیه ده متعین وظاهر اولمغله متصرفدر)(فما خرج عنه شیئ لم یکن عینه بل هویته عین ذلك الشیئ)(پس
حقدن برشیئ خروج ایتمدیکه حقك عینی اولمیه بلکه حقك هویتی اول شیئك عینیدر وکذلك برشیئ حقه
رجوع ایتمدی که آنك عینی اولمیه پس اکا رجوع ایدن آنك هویتیدر)(وهو الذی یعطیه الکشف فی قوله
والیه یرجع الامر کله)(وبوذکر اولنان وجه شول شیئدرکه الله تعالینك والیه یرجع الامر قولنده کشف الهی
آنی اعطا ایدر زیرا ذات احدیت صور اعیانده متجلیه در وصور اعیان حقك کندی ذاتنده اولان علمنك عینیدر
اول صور وجود حق اوزره امور زائده دکلدر زیرا حقك صور معلوماتی آنك شئون ذاتیه سیدر وحقك وجودی
ایله حقدن ظاهردر علم الهیده انلر اعیان ثابته ایکن حقه عائده در کندی ذاتنه انلری قبض ایتمکله
ثم قبضناه الینا قبضا یسیرا

فص حکمة غیبیة فی کلمة ایوبیة

اعلم ان سر الحیاة سری فی الماء فهو اصل العناصر والارکان ولذلك جعل الله من الماء کل شیئ حی وما ثم شیئ الا وهو
حی فانه ما من شیئ الا وهو یسبح بحمد الله ولکن لا یفقه)(بالیاء مجهولا او بالنون معلوما)(تسبیحه الا بکشف
الهی ولا یسبح الا حی فکل شیئ حی فکل شیئ الماء اصله)(وقتا کیم ذات احدیه نك عینی اولان ماء حیوة
کالك اصلی اولدیسه الله تعالی مائی حیاتك وعلمك صورتی ایلدی زیرا عین ذات احدیه اولان حیوة اول صور
ارواحده متمثله اولدی آندنصکره صور عناصرده وماء دخی عناصرك اصلیدر ومن الماء کل شیئ حی پس شیخ
رضی الله عنه سر حیاتك ماده سریانی بیان ایتمکه شروع ایدوب دیرکه سن عالم اول که تحقیق حیاتك سری
ماده ساری اولدی * یعنی سر حیات صورت ماده ظاهر اولدی پس ماء عناصرك وارکانك اصلیدر وبوندن
اوتری الله تعالی حی اولان هر شیئی مادن خلق ایلدی ووجودده برشیئ یوقدر الا وحال بوکه اول شیئ حیدر *
زیرا تحقیق وجودده برشیئ یوقدر الا وحال بوکه تسبیح ایدر الله تعالی یی حمد ایتمکله ولکن انك تسبیحی فهم
اولنمز ویاخود بز آنك تسبیحنی فهم ایده مز الا کشف الهی ایله وحق تسبیح ایتمز الا حی اولان شیئ پس هر شیئ

حیدر پس هر شیئك اصلی مادر زیرا هر شیئك اصلی حیاتدر * وحیات ماده ساریه در پس حیاتك ماده
سریانی وهر شیئك مادن حیاتی هویت الهیه نك نفس رحمانیله ظهوری ونفس رحمانینك جمیع اشیاده
سریانی حسبیله متحقق اولور بو اعتبار اوزره حیات جمیع حقایق وجوبیهٔ اسمائیه یه وحقایق امکانیهٔ خلقیه یه
شامله اولور ونفس رحمانینك ویاخود هویت حقك ماده تعینی حسبیله مادن متولده اولان اشیانك وعناصر
وارکانك کلیسنده ما سریان ایدر وشیخ رضی الله تعالی عنه مایی عناصر وارکان ایچون اصل اتخاذ ایتدی
زیرا خبرده وارد اولدی ان الله تعالی خلق درة بیضاء فنظر الیها بنظر الجلال والهیبة فذابت حیاء فصار نصفها
نارا فحصل منها دخان فخلق السموات من دخان والارض من زبدها فکان عرشه علی الماء)(الا تری العرش
کیف کان علی الماء لانه منه تکون فطفا علیه فهو یحفظه من تحته)(یعنی عرش جسمانی اولان فلك اطلسی
سن کورمزمیسن که ما اوزره نیجه مستقر اولدی زیرا تحقیق عرش مادن یعنی حرارتدن صاعد اولان بخار
مادن متکون اولدی پس صورت عرش ما اوزره ظاهر اولدی پس ما عرشی تحتنده حفظ ایدر بعضلر
ایتدیلر که درة بیضا که حق آنی اول خلق ایتدی عقل اولدرکه جمیع اکوان آندن متکونه در * وحقك اکا عین
جلال ایله نظر ایتمسی آنك تعینیله حقك احتجابیدر زیرا نظر جمال وجه الهینك کندی نوریله تجلیسیدر *
ونظر جلال وجه الهینك غیریله تستریدر ودره نك ذوبانی ماهیت امکانیهٔ عدمیه ایله آنك تلاشیسی قتنده
واشیانك آندن تکونی قتنده صور اشیاده آنك ظهوریدر زیرا اول دره جمیع صور ممکناته هیولی کبیدر وآنك
بر نصفی ناری اولدیغی تعینات نوریه ایله ارواحك آندن تکونیدر کورمزمیسن که موسی علیه السلام روح قدمه
متصل اولدقده الله تعالی انی نار ایله نیجه تسمیه ایتدی وبورك من فی النار ومن حولها دیدی ودخی (آنس من
جانب الطور نارا) وآنك بر نصفی مائی اولدی که اجسام اندن متکونه در زیرا هیولی بحر مشحوندر یعنی صور
مملودر پس فلك افلاك اولان عرش بو ماء اوزره ظاهر اولدی ومانك تحتنده باطن اولدی صور اجسامك
هیولیده ظهوری سببیله هیولی باطن اولدیغی کبی بو تقدیر اوزره داود قیصری بونده ایراد ایتدیکی نظر وارد
اولمز زیرا وجوده داخل اولان جمیع اشیا عقل اولدن مخلوقه در وعقل اول صور اشیایه هیولی کبیدر پس عقل
اول جمیع اشیا صورنده باطن وساریدر ومحل حسبیله ظاهردر وصور کلده صور کایله ظاهردر حالت واحده ده بوز
بیك صورت دخی واقعه اولورسه پس بر نسنه نك استعدادی کمال اوزره اولدقده ظهور کایله ظاهر اولور پس عقلك
متلاشی ومضمحل اولمسی لازم کلمز بلکه عقول ونفوس صورنده تفصیلا ظاهر اولور)(کما ان الانسان خلقه
الله عبدا فتکبر علی ربه وعلا علیه وهو سبحانه مع هذا یحفظه من تحته بالنظر الی علو هذا العبد الجاهل بنفسه)(
وفی بعض النسخ بربه یعنی عرش مادن متکون اولدی ما اوزره ظاهر اولدی ومرتفع اولدی ومانی تحتندن
حفظ ایدرنته کیم الله تعالی انسانی عبد خلق ایتدی یعنی تکبر وترفعك ضدی اولان صفت عبودیت اوزره
خلق ایتدی پس انسان ربی اوزره ترفع ایتدی وآنك اوزره ظاهر اولدی وحال بوکه حق سبحانه وتعالی انك تکبر
وعلوی وعدم اطاعتی وجودی ایله انی تحتندن حفظ ایدر بو نفسنی جاهل ویاخود ربنی جاهل اولان عبدك علونه
نظرا ایتمکله یعنی عبدك حقیقی حیثیتیله آنك علو رتبتنه وعند الله مکانت زلفاسنه ربوبیتی ادعا ایدرونفسنه
ویاربنه جهلندن اوتری ربی اوزره اول صفت کبریا ایله ظهور ایدر وحق تعالی آنی تحتندن حفظ ایدر * ایتمسه
منعدم اولوردی وحقیقتده عبدك وجودی عبد اوزره متجلی اولان وجود حقك تعینی صورتندن غیری
دکلدر وتعین البته انکله متعین اولان شیئ اوزره عالی وظاهر اولور ومتعین تعین عبدانی ایله مستور اولان وجود
حقدر واکر عبدك تعینی آنده متعین اولان وجود حق حفظ ایتمسه البته منعدم اولوردی زیرا متعینسز تعینك
تحققی یوقدر زیرا متعینسز تعین هالکدر پس حق تعالی عبدنی تحتندن حفظ ایدر)(وهو قوله علیه السلام
لو دلیتم بحبل لهبط علی الله) یعنی عبدك تحتندن حقك حفظ ایتمسی رسول علیه السلامك لو دلیتم بحبل لهبط
علی الله قولنك معناسیدر (فاشار الی ان نسبة التحت الیه کما نسبة الفوق الیه فی قوله یخافون ربهم من فوقهم
وهو القاهر فوق عباده)(پس رسول علیه السلام بو حدیث ایله اشارت ایتدیکه الله تعالی یه تحتك نسبتی الله
تعالینك یخافون ربهم من فوقهم * وهو القاهر فوق عباده) قولنده واقع اولان فوقك اکا نسبتی کبیدر * یعنی
فوق وتحتك حقه نسبتی علی السویه در زیرا حق ظاهر وباطنی وفوق وتحتی محیطدر (وهو معکم اینما کنتم)

فاذا دفنتم فی الارض فهو معکم فی ای موطن انتم ظاهرین فیه پس فوقلرندن حقدن خوف ایتدکاری کبی
وحق فوقدن آنلره قهر واصابت ایتدیکی کبی تحتلرندن دخی اویلجه قهر ایدر وعدم حفظدن خوف اولنور
کورمز میسن که تحتکم تعینده اولان تجلی متعینه رجوع ایتسه تعین نیجه فانی اولور کما نسبة الفوق قولنده
ما زائده در وبعض نسخه ده کما ان نسبة رافع اولدی) (ولهذا ما ظهرت الجهات الست الا بالنسبة الی الانسان)
وفی نسخة الا بالانسان) (وهو علی صورة الرحمن) (یعنی فوقیت وتحتیتک الله تعالی یه نسبتی علی السویه
اولدیغندن اوتری جهات ست ظاهر اولدی الا انسانه نسبتله ویاخود الا انسان ایله وانسان صورت رحمان
اوزره در پس حقک عبدی تحتندن حفظ ایتمسی حقک فوقیتنه منافی دکلدر زیرا حق فوقی وتحتی محیطدر
وانسان صورت رحمان اوزره اولدیغی جمیع اسمائی احاطه ایتدیکیدر زیرا رحمان جمیع جهات متقابله ده در
وجمیع اسمائی مشتملدر (ولا مطعم الا الله وقد قال فی حق طائفة ولو انهم اقاموا التوریة والانجیل ثم نکر وعمم فقال
وما انزل الیهم من ربهم فدخل فی قوله وما انزل الیهم من ربهم کل حکم منزل علی لسان رسول او ملهم لاکلوا من
فوقهم وهو المطعم من الفوقیة التی نسبت الیه ومن تحت ارجلهم وهو المطعم من التحتیة التی نسبها الی نفسه علی
لسان رسوله المترجم عنه صلی الله تعالی علیه وسلم) (ولا مطعم قولی الله تعالینک وهو یطعم ولا یطعم قولندن
مأخوذدر یعنی وحالبوکه اللهدن غیری مطعم یوقدر وتحقیق الله تعالی ایکی طائفه نک حقنده یعنی قوم موسی
وقوم عیسی حقنده ایتدی (ولو انهم اقاموا التوریة والانجیل) یعنی اکر آنلر توریة وانجیل احکامنی اقامت
ایتسه لر پس بونده تعریف وتخصیص ایتدی آندنصکره تنکیر وتعمیم ایتدی پس (وما انزل الیهم من ربهم)
دیدی یعنی ودخی شول شیئی اقامت ایتسه لرکه رب وخالقلرندن آنلره انزال اولندی وجوه انزالدن هر قنغی وجهله
انزال واقع اولورسه پس هر حکم که لسان رسول اوزره منزل اولدی الله تعالینک وما انزل الیهم من ربهم قولنده
داخل اولدی یعنی رسول واسطه سیله آنلره منزل اوله ویاخود آنلرک قلوبنه من عند الله الهام اولنمش اوله * قوم
موسی وقوم عیسی فوقلرندن انی اکل ایدرلردی وحالبوکه حق انلری مطعم ومربیدر شول فوقیت جهتندن که
حقه نسبت اولنور وارجللری تحتندن اکل ایدرلردی وحالبوکه انلری مطعم ومربی در شول تحتیت جهتندن که
حق تعالی آنی کندی نفسنه نسبت ایتدی لسان رسول صلی الله علیه وسلم اوزره که اللهدن مترجمدر لو دلیتم
بحبل لهبط علی الله قولیله پس فوقیت وتحتیتک حقه نسبتی علی السویه در وحق فوقدن مطعم ومربی
اولدیغی کبی تحتندن دخی مطعم ومربیدر وفی الحقیقه فوقدن اطعام حضرات اسمادن تجلیات الهیه واعطیات
ربانیه ایله اطعامدر وتحتندن اطعام طریق حقده ارجل ایله سلوک ایتمکله حاصل اولان واردات الهیه ایله
اطعامدر پس حق تعالی جمیع جهاتی محیط اولوب عبدی جمیع جهاتندن حافظدر وعبدی حفظ ایتمک فوق
وتحتندن اکا طعامی اطعام ایتمکدر وکه اکر اطعام منقطع اولایدی عبد هلاک اولوردی) (ولو لم یکن العرش علی
الماء ما انحفظ وجوده فانه بالحیوة ینحفظ وجود الحی الا تری الحی اذا مات الموت العرفی تنحل اجزاء نظامه وتنعدم
قواه عن ذلک النظم الخاص) (واکر عرش ما اوزره واقع اولمیدی وما تحتندن انی حفظ ایتمیدی عرشک وجود
جسمانیسی منحفظ اولمزایدی زیرا شان بودرکه حیک وجودی حیات ایله منحفظ اولور حیات حسی ایله حی اولان
کمسنه یی کورمز میسن که تحتکم موت عرفی ایله میت اولسه آنی تحتندن حافظ اولان تجلی الهی روحانینک
اصلنه رجوعی سببیله اول حیک نظامی اجزاسی منحله ومنفکه اولور وقواسی دخی اول نظم خاصدن منعدمه اولور
زیرا هر شیئک حیاتی مادندر وما صورت حیاتدر پس عرش صورت حیات اولان ما ایله منحفظ اولور ومجدد
جهات اولان عرش تحتندن ما ایله منحفظ اولیجق پس سائر صور عالم وعناصر وارکان دخی تحتندن بطریق
اعلی منحفظه اولور زیرا عرش انلری متضمندر وکذلک لفظ عرش موجوداتدن هر برشیئه شاملدر زیرا هر بر
موجود اسماء الهیه دن بر اسمک عرشی ومظهریدر * پس جمیع اشیا دخی عروش الهیه در وهر شیء تحتندن *
ما صورتنده حافظه اولان حیات الهیه اصلنه راجعه اولدقده اول شیئک نظم خاصی منحل اولور زیرا شول
حرارت غریزیه که حیک حیاتی انکله در رطوبت غریزیه ایله منحفظه اولور پس حرارتک حیاتی صورت مادن
رطوبت ایله حاصله در واول رطوبتک فقدانیله موت طاری اولورکه اجزاء انسانک افتراقی آندن لازم کلور پس
شیخ رضی الله عنه ایوبک ذوقنه وشربنه مناسب اولان مقدماتی تمهید ایتدکدنصکره ایوبک حالی بیانه عدول

ایدوب ایتدی) (قال الله تعالی لایوب ارکض برجلک هذا مغتسل یعنی ماء باردا) (وبعض نسخه ده وشراب واقع
اولدی الرکضة الضربة فی الارض یعنی الله تعالی ایوب علیه السلامه ارکض برجلک دیدی * یعنی ایاغک ایله
یره اوردیدی پس ایوب علیه السلام دخی ایاغیله یره اوردی پس یردن عین حیات منفجره اولدی پس الله تعالی
اکا هذا مغتسل دیدی یعنی ماء بارددر دیدی پس ایوب علیه السلام اول ما ایله اغتسال ایدوب آندن ایجدی *
پس الله تعالی ایوبدن اول رکضه ایله آنک نفسنه وبدننه منسوب اولان هر دائی ازاله ایتدی) (لما کان علیه
من افراط حرارة الالم فسکنه الله ببرد الماء) (زیرا ایوب علیه السلام اوزره الم حرارتنک افراطی غالب ایدی پس
الله تعالی آنی مانک برودتیله تسکین ایلدی زیرا نارالمی شیطانیدی بیل مقداری ایوبک اعضاسنده ایقاد
ایتمش ایدی پس الله تعالی الم حرارتنی مانک برودتیله ازاله ایدوب اکا شفا ویردی) (ولهذا کان الطب نقصا
من الزیادة وزیادة فی النقص) (یعنی الله تعالی ایوبه حرارت المی نقصیله و بردو سلام زیاده لکی ایله علاج ایلدی
بو اجلدن اوتری طب زیاده دن نقص ونقصده زیاده اولدی یعنی طبابت طبیعتده اعتدالدن زائده اولان شیئی
تنقیص ایتمکدر واعتدالدن ناقص اولان شیئی زیاده ایتمکدر اکر حرارت زائده ایسه آنی تنقیص ایتمکدر
وبرودتی زیاده ایتمکدر (فالمقصود طلب الاعتدال ولا سبیل الیه الا انه یقاربه) پس طبدن مقصود اولان طب
واعتدالدر وحالبوکه اعتدال حقیقی یه سبیل یوقدر الا بو قدر واردر که انسانک اعتدالی اعتدال حقیقی یه مقاربدر
) (وانما قلنا ولا سبیل الیه اعنی للاعتدال من اجل ان الحقایق والشهود تعطی التکوین مع الانفاس علی الدوام
ولا یکون التکوین الا عن میل یسمی فی الطبیعة انحرافا او تعفینا وفی حق الحق ارادة وهی میل الی المراد
الخاص دون غیره والاعتدال یؤذن بالسواء فی الجمیع وهذا لیس بواقع ولهذا منعنا من حکم الاعتدال) (وبز
انکچون اعتداله سبیل یوقدر دیدک زیرا تحقیق حقایق وشهود علی الدوام انفاس ایله تکوینی اعطا ایدر زیرا
هر آنده اشیا خلق جدیده در ومتکونه در وتکوین واقع اولمز الا میل طریقیله که میل طبیعت حقنده انحراف
ایله ویاخود تعفین ایله تسمیه اولنور وحقک حقنده میل ارادت ایله تسمیه اولنور وارادت مرادخاصه میل
ایتمکدر اندن غیری مراده میل ایتمکدر واعتدال جمیعسنده سوایی مشعردر یعنی بر طرفه میل وانحراف
اولمیه جمیع اطرافه توجه علی السویه اوله وبو امر واقع دکلدر والا عالمده بر شیء وجوده کلمزدی ووجودده اولان
شیء جماد کبی متغیر ومتحول اولمزدی پس بوندن اوتری بز عالمده اعتدال حکمندن منع ایتدک زیرا عالم عین
انحرافدن ظاهردر وهر آنده میل وانحراف اوزره در پس مطلوب اولان اعتدال حقیقی یه قریب اولان اعتدالدر
وجه مشروح اوزره منعنا صیغه معلوم اوزره در وصیغه مجهول اوزره دخی جائزدر یعنی جانب حقدن اعتدال
ایله حکم ایتمکدن منع اولندق) (وقد ورد فی العلم الالهی النبوی اتصاف الحق بالرضی والغضب وبالصفات
المتقابلة والرضی مزیل للغضب والغضب مزیل للرضی عن المرضی عنه والاعتدال ان یتساوی الرضی والغضب
فما غضب الغاضب علی من غضب علیه وهو عنه راض فقد اتصف باحد الحکمین فی حقه وهو میل وما رضی
الراضی عن المرضی عنه وهو میل وتحقیق علم الهیء نبویده حقک رضا وغضب ایله وصفات متقابله ایله اتصافی وارد
اولدی وحالبوکه رضا غضبی مزیلدر وغضب دخی مرضی عنه دن رضایی مزیلدر واعتدال رضا ایله غضبک
متساوی اولمسیدر ورضا ایله غضبده تساوی ممکن دکلدر پس غضب ایدیجی غضب ایتمدی شول کمسنه نک
اوزرینه که آنک اوزره غضب ایلدی اول آندن راضی اولدیغی حالده پس غضب ایدیجی اول کمسنه نک حقنده احد
حکمین ایله که اول غضبدر متصف اولدی وحکمیندن بر حکم اولان غضب میلدر وراضی راضی اولمدی شول
کمسنه دن که آندن راضی اولدی آنک اوزره غاضب اولدیغی حالده پس تحقیق راضی آنک حقنده احد حکمین
ایله که رضادر متصف اولدی وحکمیندن بر حکم اولان رضا میلدر پس شخص واحد حقنده حالت واحده ده
حق رضا وغضب ایله متصف اولمز تاکیم رضا ایله غضب متحد اوله وآنده میل اولمیه وکذلک صفات الهیه ده
دخی بو وجه اوزره اعتدال یوقدر) (وانما قلنا هذا من اجل من یری ان اهل النار لا یزال غضب الله علیهم دائما
ابدا فی زعمه فما لهم حکم الرضی من الله فصح المقصود) (وبز احد حکمین ایله اتصاف میلدر دیدک شول کمسنه دن
اوتری که ظن ایدر یعنی متکلمدن اوتری که ذاهب اولدی که تحقیق کفاردن اهل نار اوزره غضب الله دائما ابدا
آنک زعمنده زائل دکلدر یعنی اهل نار دائما اللهک غضبنه مظهردر پس انلر ایچون اللهدن رضانک حکمی

بوقدر پس آنك قولی اوزره مقصود صحیح اولور كه انلرك حقنده احد حكمین اولان غضبله اتصاف میلدر ومیل
عدم اعتدالدر)(فان كان كما قلنا مآل اهل النار الی ازالة الآلام وان سكنوا النار فذلك رضی فزال الغضب لزوال
الآلام اذ عین الالم عین الغضب ان فهمت فمن غضب فقد تأذی فلا یسعی فی انتقام المغضوب علیه بایلامه الا لیجد
الغاضب الراحة بذلك فینتقل الالم الذی كان عنده الی المغضوب علیه)(پس امر اگر بزم دیدیگمز كبی اوله حق
اولورسه كه اهل نارك مآلی رحمتهدر وازالت آلامهدر واگرچه كیم نارده ساكنلردر پس ازالت آلام انلرك حقنده
رضادر پس آلامك زوالندن اوتری غضب زائل اولدی زیرا المك عینی غضبك عینیدر اگر فهم ایدرسك حقدن
فهم ایدرسن زیرا الم غضبدن لازم گلور پس شول كمسنه كه غضب ایتدی پس تحقیق كندی نفسنده متأذی
اولدی پس مغضوب علیه اولان كمسنهنك انتقامنده سعی ایتمز اكا ایلام ایتمكله الا اكا ایلام ایتمكله كندی
نفسنده راحت بولمغیچون پس غاضبك قتنده واقع اولان الم مغضوب علیه اولان كمسنهیه منتقل اولور پس
بو تقدیر اوزره دخی حق احد حكمین اولان رضا ایله متصف اولور واعتدال مرتفع اولور)(والحق اذا افردته عن
العالم یتعالی علوا كبیرا عن هذه الصفة علی هذا الحد)(وقچنكیم سن حقی عالمدن افراد ایدهسن علو كبیر ایله بو صفتدن
بو حد اوزره متعالی اولور یعنی آنك غضبی مغضوب علیه اولان كمسنهیه انتقال ایتدكده كندی نفسنده راحت
بولمقدن غنیدر)(واذا كان الحق هو یة العالم فما ظهرت الاحكام كلها الا فیه ومنه وهو قوله والیه یرجع الامر كله
حقیقة وكشفا فاعبده وتوكل علیه حجابا وسترا)(وقچنكیم حق عالمك هویتی اولسه یعنی عالمك هویتی اولدیغی
اعتبار اولنسه پس احكامك كلیسی ظهور ایتمز الا حقده حق عالمك هویتی اولمغله وحقدن عالم اوزره حق واحكامی
صادر اولمغله وحق تعالینك والیه یرجع الامر كله قولندن مراد اولان بودركه عالمك كلیسی حقیقة وكشفا حقه
رجوع ایدر وعالمده ظاهر اولان حقك هویتیدر پس حقه عبادت ایله هر قنغی شیئه توجه ایدرسك وحجابا وسترا
آنك اوزره توكل ایله یعنی حجاب وستر ده اكا عبادت ایله واكا توكل ایله زیرا عقول قاصره وافهام ضعیفه عالمك
حقیقتی ادراكندن محتجبهدر وتوكل حالت احتجابدهدر پس حق سنك نظركدن محتجب ومستور اولدیغی حالده
اكا توكل ایدوب رفع حجاب وستر ایتمكله شهودی ویقینی طلب ایله (واعبد ربك حتی یأتیك الیقین)(فلیس
فی الامكان ابدع من هذا العالم لانه علی صورة الرحمان اوجده الله تعالی)پس امكانده بو عالمدن ابدع واجمع عالم
یوقدر زیرا تحقیق شان بودركه الله تعالی آنی صورت رحمان اوزره ایجاد ایلدی پس شیخ رضی الله عنه هویت
عالمی وجود حقك عینی اعتبار ایتدكدنصكره الله تعالی عالمی رحمان صورتی اوزره ایجاد ایتدی دیمكله عالم
وجود آخر فهم اولنمغله وجه ایجادی تفسیر ایدر)(ای ظهر وجوده تعالی بظهور العالم)(یعنی الله تعالی عالمی
ایجاد ایتدی یعنی الله تعالینك وجودی عالمك وجودیله ظاهر اولدی پس وجود حقك ظهوری عالم ظهورینك
عینی اولدی یعنی حقك وجودی عالمك صورنده ظاهر اولدی)(كما ظهر الانسان بوجود الصورة الطبیعیة)(
نته كیم انسان بدنی وصورتیله وروحانیه وجسمانیه صورت طبیعیهنك وجودی ایله ظاهر اولدی)(فنحن
صورته الظاهرة وهویته روح هذه الصورة المدبرة لها فما كان التدبیر الا فیه كما لم یكن الا منه)(پس بز كه اعیان
عالمز حقك صورت ظاهرهسی بز وحقك هویتی بو صورت ظاهرهنك روحیدركه بو صورتك مدبرهسیدر یعنی
باطندن آنی تربیه ایدر پس تدبیر واقع اولمدی الا حقك وجودنده كه آنك صورت ظاهرهسی اولان صورت
عالمدر نته كیم تدبیر واقع اولمدی الا حقدن عالم صورتنك روحی اولان هویت حقدن امداد ایتمكله)(فهو الاول
بالمعنی والآخر بالصورة وهو الظاهر بتغیر الاحكام والاحوال والباطن بالتدبیر وهو بكل شیء علیم فهو علی
كل شیء شهید لیعلم عن شهود لا عن فكر)(پس حق اولدر معنی اعتباریله زیرا مبدأدر وسابقدر ودخی حق
آخردر * صورت اعتباریله یعنی بزم صورمزده حقك صورتی ظاهره اولمغله ودخی ظاهردر تغیر واحكام واحوال
اعتباریله ودخی باطندر تدبیر اعتباریله وحق هر شیئی علیمدر پس هر شیء اوزره شهیددر تا كیم هر شیء آنی
شهوددن مستفاد اولان علم ایله عالم اوله فكردن مستفاد اولان علم ایله دگل زیرا شهود وحضورده فكر یوقدر *
وكذلك علم شهودی علم یقینیدر وعلم فكری علم ظنی وعلم قیاسیدر علم یقینی دگلدر بو تقدیر اوزره لیعلم قولی فاعل
ایچون مبنی اولور وضمیر فاعل كل شیء قولنه راجع اولور علم یقینیدر ودخی مبنی اولمق جائزدر وضمیر حقه راجع
اولور * یعنی تا كیم حق شهوددن مستفاد اولان علم ایله معلوم اوله قوت فكریهدن مستفاد اولان علم ایله معلوم

اولمق مراد دگلدر پس حقك علمی شهودی وعیانیدر استدلالی دگلدر)(فكذلك علم الاذواق عن شهود لا عن
فكر وهو العلم الصحیح وما عداه فحدس وتخمین لیس بعلم اصلا)(پس كذلك علم اذواق دخی كه انبیا واولیایه طریق
حقده سیر وسلوكده ذوق ایله حاصل اولان علمدر پس اول علم دخی شهوددن مستفاددر فكردن مستفاد
دگلدر وشهوددن مستفاد اولان علم علم صحیحدر زیرا ذوقیدر آنك خلافی ظهوری ایتمك احتمالی یوقدر وآنك
ماعداسی پس حدس وتخمیندر اصلا علم دگلدر زیرا معلوم حقیقی انكله معلوم ومشهود اولاز حجب واستارك
وراسنده هر احدك قابلیتی حسبیله ظن غالب ایله اولان حكمدر معاینت شهود ایله حكم دگلدر والا اگر علم كشف
وشهودك غیری اولان علم حقیقتده علم اولیدی اختلاف واقع اولمزدی ومذاهب مختلفه ظاهره اولمزدی علم واحد
ومذهب واحد اولوردی وعلم واحد انجق علم الهیدركه حقایق اشیا انكله واندهٔ معلومه ومشهوددر هر شیء
حضرت علمیهده نه صورت اوزره متعین اولدیسه حق انی علی ما هو علیه عالمدر وكذلك قیودات وهمیهدن
وعقاید ظنیهدن خلاص اولوب علم الهییه مطلع اولان بلكه اكا مقابل اولان انسان كاملك علمی دخی علم
شهودی وعلم یقینیدر علم الهیده امری علی ما هو علیه مشاهدهدر)(ثم كان لایوب علیه السلام ذلك الماء شرابا
لازالة الم العطش الذی هو من النصب)بفتح النون والصاد وضمهما وضم النون وسكون الصاد لغات والنصب
هو الضر فی البدن)(والعذاب الذی مسه به الشیطان ای البعد عن الحقایق ان یدركها علی ما هی علیه فیكون
بادراكها فی محل القرب)(اندنصكره اول ماء ایوب علیه السلام ایچون شراب اولدی انك بدننده نصبدن یعنی
ضردن حاصل اولان عطش المنی ودخی شول عذابدن حاصل اولان عطش المنی ازاله ایتمك ایچون كه شیطان ایوبه
انكله مس ایتدی یعنی حقایقی علی ما هی علیه ادراك ایتمكدن كه انلرك ادراكیله محل قربده اوله بعید اولان
اول عذاب ایله اكا مس ایتدی * پس عطش وعذاب المنی حق تعالی اول ماء بارد ایله ازاله ایتدی * وشیطان
شطن شطوندن مشتقدر ای بعد پس شیطان حقدن وحقایقك ادراكندن غایت بعید اولمغله شیطان ایله
تسمیه اولندی وصیغهٔ شیطان مبالغه ایچوندر نهایت بعدده اولدیغندن اوتری پس شیخ رضی الله عنه
شیطانی بعد ایله تفسیر ایتدی وانی مصدر ایله تسمیه ایتدی مبالغهدن اوتری نته كیم رجل عادل منزلهسنده
رجل عدل دیرلر كذلك البعید عن الحقایق منزلهسنده مبالغه ایچون البعد عن الحقایق دیدی)(فكل مشهود
قریب من العین ولو كان بعیدا بالمسافة فان البصر یتصل به من حیث شهوده ولولا ذلك لم یشهده او یتصل
المشهود بالبصر كیف كان فهو قریب من المبصر والبصر)(پس هر مشهود عینه قریبدر واگرچه كیم مسافهله
اندن بعید ایسه زیرا تحقیق بصر اكا متصل اولور آنك شهودی حیثیتیله واگر بصرك مشهوده اتصالی
اولمیدی آنی مشاهده ایتمزدی ویاخود مشهود بصره متصل اولور هر نه كیفیتله اتصال واقع اولورسه یعنی گرك
اولكی وجه اوزره اولسون كه شهود اتصالی اعطا ایدر واتصال قربی وبو قرب بصرك شعاعی بصردن خروجی
مذهبی اوزرهدر وگرك ایكنجی وجه اوزره اولسون كه انطباع مذهبی اوزرهدر وشیخ رضی الله عنه بونده حكماء
بیننده ابصار حقنده واقع اولان * اختلافه اشارت ایدركه ابصار خروج شعاعله میدر ویاخود انطباع ایله میدر
كلا الوجهیندن هر نه وجهله قرب واقع اولورسه پس مشهود بصر ایله مبصر بیننده قریبدر پس هر مشهود
قریبدر گرك مسافه قریبه اولسون وگرك بعیده)(ولهذا كنی ایوب فی المس فاضافه الی الشیطان مع قرب
المس فقال البعد قریب منی لحكمة)(وبعید قریب اولدیغندن اوتری ایوب علیه السلام انی مسنی الشیطان
بنصب وعذاب قولنده واقع اولان مسده كنایه ایتدی آنی كنایهٔ متكلم اوزره ایقاع ایتمكله پس مسی شیطانه
مضاف قیلدی مس اكا قریب ایكن وشیطان آندن بعید ایكن پس گانه ایوب علیه السلام ایتدی * بعد بكا
قریبدر بندن موجوده اولان حكمت اقتضا ایتدیگندن اوتری زیرا شیطان بعددر وایوب علیه السلام
نصب عذاب ایله اكا واقع اولان مسی شیطانه اضافت ایتدی ومس اكا قریبدر پس لسان اشارتله دیمك اولور كه
بعید اولان شیطان بكا قریب اولدی نصب وعذاب ایله بكا مس ایتمكله بنده موجوده اولان حكمت اقتضا
ایتدیگندن اوتری واول حكمت تعین ایله حق متعیندن آنك احتجابیدر وتعین حجابنك غلبهسندن حقدن
آنك بعیدیدر * پس بعد مناسبتندن اوتری حقدن بعید اولان شیطان اكا قریب اولدی مس نصب وعذاب ایله
وایوبه مسك برحكمتی دخی بودركه آنی حقدن مبعد اولان حجاب تعین ابتلایی ومس عذاب امتحانی طلب

ابتدی تا کیم اول حجاب نار ابتلا وامتحانده واتش عذاب والتهابده محترق اولوب آنك مرض معنویسی اولان
بعد واحتجابدن طب الهیله خلاص اوله وآنی عین قربه اتصال ایلیه پس اسم جلالك مظهری اولان
شیطانی حق تعالی ایوب اوزره حواله ایلدی تا کیم وجودی بقایاسندن وتعینی لوازمندن اولان حجبی نار
ابتلا ایله احراق ایلیه ومدت ابتلاده عجز وعبودیتله ظاهر اولوب توجه تام ایله نیاز وتضرع اوزره اوله تا کیم
قلبی آینه‌سی زنك ریون وتعیندن وعین وصدای تکثر وتعدددن مصقول اولوب تجلی الهی ذاتی‌یه مظهر کلی
اوله پس بو وجه اوزره بعیده اولان شیئ اکا قریب اولور * وبعدلك اکا قربی موجب قرب اولور * پس شیطانك
ایوب علیه السلامه عذاب ایله مسی بو معنادن اوتریدر * والان عبادی لیس لك علیهم سلطان قولی سیف
صارمدر وعباد الله اوزره شیاطینك تسلطندن انلرك رقابنی قاطعدر)(وقد علمت ان القرب والبعد امران
اضافیان فهما نسبتان لا وجود لهما فی العین مع ثبوت احکامهما فی البعید والقریب)(وتحقیق سن بلدك که
قرب ایله بعد امران اضافیاندرکه قرب انقیاده نسبتله در وبعد عدم انقیاده وانحرافه نسبتله در پس قرب ایله
بعد ایکی نسبتدرکه عینده یعنی حقیقتده انلرك وجودی یوقدر بعیده وقریبده بعد وقربك احکامی ثابته
ایکن یعنی جمیع موجوداته حقك نسبتی علی السویه در جناب احدیت قرب وبعددن منزهدر قرب وبعد
عبادك اعمال واحوالی حسبیله امران اضافیاندر حقایقده انلرك وجودی یوقدر وقرب وبعد ایله متصف
اولان قریب وبعیدده انلرك احکامی ثابته در پس قرب وبعد امران اضافیان اولدیغی حیثیتله حقدن بعید
اولان شیطان عین قربده اولور حقله موجود اولدیغندن اوتری واسم مضلك مظهری اولدیغندن اوتری وایوب
علیه السلام عین قربده ایکن اعتدالدن انحرافی سببیله عین بعدده ایدی پس قرب وبعد امران اضافیاندر
بعد ایچره قربدن وقرب ایچره بعددن محتجب اولمیه سن)(واعلم ان سر الله فی ایوب الذی جعله عبرة کتابا
مسطورا حالیا تقرأه هذه الامة المحمدیة تعلیمه لهذه الامة لتعلم ما فیه فتلحق بصاحبه تشریفا لها)(سن عالم اول که
تحقیق الله تعالینك ایوبده یعنی ایوبك ابتلاسنده سری که انی بزه عبرت ایتدی وکتاب مسطور حالی ایتدی که
بو امت محمدیه انی لسان حال ایله قراءت ایدر الله تعالینك بو امته تعلیمیدر تا کیم بو امت بو کتابده مسطور اولان
شیئی عالم اوله پس بو کتابك صاحبی اولان ایوبه لاحق اوله انلره تشریفدن اوتری یعنی الله تعالی ایوبی جمیع
احوالیله بزه عبرت ایتدیکه اولا انی بلایه مبتلا ایتدی بعده بلایه انك صبری مقابله سنده اکا نجات ویردی
وایوبی کتاب مسطور حالی ایتدی انواع ابتلا احوالنی وانك صبر وتحملی احکامنی انده تسطیر ایتدی صبرك
مقابله سنده اولان عافیت ونجاتی انده جمع ایتمکله تا کیم بو امت محمدیه کتاب ایوبی لسان حال ایله
قراءت ایده‌لر وکتاب ایوبی بو امته انزال ایتمسی انلره انك تعلیمیدر تا کیم انده مسطور اولان بلا وصبره وعافیت
ونجاته واقف اوله‌لر وانلره بلا اصابت ایتدکده اکا صبر ایده‌لر وامر امتحان تمام اولدقده اظهار عبودیت ایچون
امر الهی‌یه امتثالا اول بلانك رفعی حقدن استدعا ایتدکلرنده انلرك مقتداسی واول بلانك صاحبی اولان
ایوبك رضا وجزاده اولان مقامنه لاحق اوله‌لر وحق تعالی ایوبی بزه عبرت ایدوب بو امت محمدیه ایچون کتاب
مسطور ایتدیکی بو امته تشریف ایچوندر تا کیم ایوبك کمالی بونلرده ظاهر اوله وبونلرك مرتبه سنه وارث اوله‌لر
ویاخود الله تعالی ایوبك قصه‌سن قرآنده انزال ایتمکله بزه آنی عبرت ایتدی وانی کتاب مسطور حالی ایتدیکه
بو امت محمدیه انی لسان حال ایله قراءت ایده‌لر پس وجه مشروح اوزره انك خبری محذوف اولور لتعلم قولی اکا
دلالت ایتمکله پس لتعلم قولی خبر محذوف ایچون تعلیل واقع اولور وجعله قولی ایچون * دخی تعلیل اولمق
جائزدر ولتعلم ضمیری امته راجعدر وفیه ضمیری کتابه راجعدر)(فاثنی الله علیه اعنی علی ایوب بالصبر مع دعائه
فی رفع الضر عنه فعلمنا ان العبد اذا دعا الله فی کشف الضر عنه لا یقدح فی صبره وانه صابر وانه نعم العبد کما قال
انه اواب ای رجاع الی الله لا الی الاسباب والحق یفعل عند ذلك بالسبب لان العبد یستند الیه اذ الاسباب
المزیلة لامر ما کثیرة والمسبب واحد العین فرجوع العبد الی الواحد العین المزیل بالسبب ذلك الالم اولی من
الرجوع الی سبب خاص ربما لا یوافق علم الله فیه فیقول ان الله لم یستجب لی وهو ما دعاه وانما جنح الی سبب
خاص لم یقتضه الزمان ولا الوقت)(پس الله تعالی ایوب علیه السلام اوزره صبر ایله اثنا ایلدی یعنی آنی صبر ایله
مدح ایلدی کندی نفسندن ضرك رفعی حقنده (رب انی مسنی الضر وانت ارحم الراحمین) قولیله دعاسی

وجودی ایله یعنی ضرك رفعی حقنده دعا ایتمش ایکن ینه آنی صبر ایله مدح ایلدی پس بز عالم اولدق که تحقیق
بر عبد نته کیم الله تعالی‌یه دعا ایتسه اندن ضرك رفعی وکشفی حقنده اول دعا قدح ویرمز اول عبدك صبری
حقنده وتحقیق اول عبد صابردر وتحقیق اول نعم العبددر یعنی بو وصف ایله حق طرفندن ممدوح اولمغه قدح
ویرمز نته کیم الله تعالی ایوب حقنده انه اواب دیدی یعنی الله تعالی‌یه مبالغه ایله رجوع ایدیجیدر اسبابه رجوع
ایدیجی دکلدر پس ضرك اصابتی قتنده صبر ایله ممدوح اولدیغی کبی رفع ضر ایچون الله تعالی‌یه رجوع ایله دخی
ممدوحدر * پس شیخ رضی الله عنه وقتا کیم لا الی الاسباب دیدی سائل طرفندن اعتراض توجه ایتدیکه
اسباب ایچنده واسباب قتنده فاعل اولان حقدر پس اسبابدن رجوع ایتمك حقدن رجوع ایتمکدر پس
بو اعتراضه جواب ایدوب دیرکه وحالبوکه حق فاعلدر سبب ایله عبدك حقه رجوعی قتنده زیرا تحقیق عبد
اکا مستنددر اسبابه مستند دکلدر زیرا اموردن بر امری مزیل اولان اسباب کثیره در ومسبب واحد العیندر
پس عبدك واحد العین اولان حقه رجوعیکه اول واحدك سببیله آندن مزیلدر اولیدر سبب خاصه‌نك
رجوعندن که آز اولور اول سبب خاص اول شیئ حقنده علم الهی‌یه موافق دکلدر یعنی اول ضرری رفع ایتمکده اول
شیئ علم الهیده سبب اولدیغی ثابت دکلدر وعلم اللهده ثابت اولمیان شیئ بونده واقع اولمز ویاخود علم اللهده اکا
سبب اولدیغی ثابتدر ولکن زمان معینده ووقت معینده ثابتدر وعبد دخی وقت آخرده دعا ایدر پس عبد سبب
خاصه رجوع ایدوب آنك مطلوبی اولان شیئ اکا اعطا اولنمدیغی حینده دیرکه الله تعالی بنم ایچون استجابت
ایتمدی یعنی بنم دعامی قبول ایتمدی دیر وحالبوکه اول عبد الله تعالی‌یه دعا ایتمدی یعنی آندن طلب ایتمدی
بلکه سبب خاصه میل ایتدیکه انی زمان اقتضا ایتمدی زیرا سببله ظاهر اولان آثار وقت معینه وزمان معینه‌یه
موقوفه‌در پس عبد ایچون اولی اولان بودرکه اسبابدن واحد العین اولان حقه رجوع ایده اسبابدن هر قنغی
سبب ایله ازاله‌لمی وغیر امری حکمتی اعطا ایدرسه ازاله ایدر واعطا ایدر)(فعمل ایوب بحکمة الله)(وفی نسخة
فعلم حکمة الله)(اذ کان نبیا لما علم ان الصبر هو حبس النفس عن الشکوی عند طائفة)(پس ایوب علیه
السلام حکمت الهیه ایله عاملدر حکمت الهیه اقتضا ایتدکده ابتلایه صبر ایدر واقتضا ایتدکده رفع ضر ایچون
دعا ایدر زیرا معلوم اولدیکه تحقیق صبر طائفه قتنده یعنی اهل تصوفدن مشرقیین متقدمین اولان طائفه‌نك
قتنده مطلقا شکوادن نفسی حبس ایتمکدر وانلرك قتنده صبرك حدی الصبر هو حبس النفس عن الشکوی
مطلقا شکوی کرك حقه اولسون وکرك غیره)(ولیس ذلك بحد للصبر عندنا وانما حده حبس النفس عن الشکوی
لغیر الله لا الی الله)(وحالبوکه بو حد بزم قتمزده یعنی محمدیین قتنده ویاخود مشایخ دیار مغرب قتنده صبر ایچون
حد دکلدر بلکه بزم قتمزده صبرك حدی الله تعالینك غیرینه شکوادن نفسی حبس ایتمکدر الله تعالی‌یه
شکوادن حبس ایتمك دکلدر * زیرا الله تعالی دعوتله امر ایتدی ودعوت الله تعالی‌یه شکوادر پس الله تعالی‌یه
شکوا ایتمك صبره مناقض دکلدر)(فحجب الطائفة نظرهم فی ان الشاکی یقدح بالشکوی فی الرضی بالقضاء ولیس
کذلك فان الرضی بالقضاء لا تقدح فیه الشکوی الی الله ولا الی غیره وانما تقدح فی الرضی بالمقضی ونحن ما خوطبنا
بالرضی بالمقضی والضر هو المقضی ما هو عین القضاء)(پس حقیقت امری بیان ایتمکدن طائفه‌یی محجوب ایتدی
شاکی‌یه آنلرك نظری که تحقیق شاکی شکوی ایتمکله قضایه رضاده قدح ویرر وحالبوکه امر بویله دکلدر
یعنی شاکی شکوی ایتمکله قضایه رضاسنه قدح ویرمز زیرا تحقیق قضایه رضاده الله تعالی‌یه ودخی آنك
غیرینه شکوی قدح ویرمز بلکه مقضی اولان شیئه رضاده قدح ویرر وحالبوکه بز مقضی اولان شیئه رضا ایله
خطاب اولنمدق وحالبوکه ضر مقضی اولان شیئدر * ضر قضانك عینی دکلدر پس مقضی اولان ضردن
شکایت ایتمك وآنك رفعنده سعی ایتمك قضایه رضایه قدح ویرمز زیرا مقضی به برامردرکه مقضی علیه اولان
کمسنه‌نك عینی وآنك حالی واستعدادی آنی طلب ایدر * وقضا اول امره حکم اللهدر پس قضا اولان محکوم به
اولان شیئه که مقضی به در رضا لازم کلمز ومحکوم به اولان شیئه که مقضی علیه‌در عدم رضادن حکم اللهه که
قضادر عدم رضا لازم کلمز زیرا بینهماده مغایرت واردر وشیئ مغایره مفارقدر مغایر آخر اولان شیئدن شول
امر ایله که ایکیسی انکله مغایردر وقضایه رضا بینله مقضی‌یه اولان شیئه رضا بیننده فرق واضح اولمغله
اولیاء الله ایضاح ایچون ضرب مثال ایتدیلر تحقیق مریض نته کم طبیب اکا دواء کریهی ایچورمك دیلسه

وياخود كى ايله علاج ايتمك ديلسه پس مريض علم وقطعيله عالمدركه تحقيق طبيبك تدبيريله متألم اولور ولكن
عالمدركه تحقيق آنك تدبيرى حكمتك مقتضاسنه موافقدر * ومرضى ازاله ايدر پس اكر طبيبه شكايت
ايتسه وآندن رفقى طلب ايتسه علاجى استبدال ايتمكله اسهل اولان شيئله پس مريضدن بوامر طبيبك آنك
اوزره اولان قضاسنه قدح ويرمز بلكه مقتضى اولان علاج اوله رضايه قدح ويرر) (وعلم ايوب ان فى حبس النفس
عن الشكوى الى الله مقاومة القهر الالهى وهو جهل بالشخص اذا ابتلاه بما تتألم منه نفسه فلايدعو الله
فى ازالة ذلك الامر المولم) (وايوب عليه السلام ضرك رفعى حقنده بيلديكه تحقيق الله تعالى يه شكوادن نفسك
حبسنده قهر الهى يه مقاومت واردر وقهر الهى يه مقاومت شخصه ملتبس اولان جهلدركه تحقيق الله تعالى
آنى برشيئله مبتلا ايتسه كه آنك نفسى آندن متألم اولورسه پس اول امر مؤلمك ازاله سنده الله تعالى يه دعا
ايتمز پس اول شخص امرى على ماهو عليه معرفتندن جهل اوزره اولوركه ابتلادن غرض ندر وكنديسندن
ضرك ازاله سى حقنده سعى ايتمك كيمك حقنده سعى ايتمكدر عارف دكلدر (بل ينبغى له عند المحقق ان يتضرع
ويسأل الله فى ازالة ذلك عنه فان ذلك ازالة عن جناب الله عند العارف صاحب الكشف فان الله قد وصف
نفسه بانه يؤذى فقال ان الذين يؤذون الله ورسوله واى اذى اعظم من ان يبتليك ببلاء عند غفلتك عنه او عن
مقام الهى لاتعلمه لترجع اليه بالشكوى فيرفعه عنك فيصح الافتقار الذى هو حقيقتك فيرتفع عن الحق
الاذى بسؤالك اياه فى رفعه عنك اذانت صورته الظاهرة رانت لاتراجعه فى ازالة ذلك البلاء) (بلكه محقق
قتنده عبد مبتلا يه لايق اولان تضرع ايتمكدر وكنديى نفسندن اول امرك ازاله سنده الله تعاليدن سؤال
ايتمكدر زيرا تحقيق عبد اول امرى كندى نفسندن ازاله ايتمك عارف صاحب كشف قتنده جناب الهيدن
ازاله ايتمكدر * زيرا تحقيق الله تعالى كندى نفسنى وصف ايتديكه تحقيق اول اذا اولنور * پس ايتدى ان
الذين يؤذون الله ورسوله) وحق تعالى ذاتيله اذى كبى صفات خلقيه دن منزهدر بلكه ذات احديت اعتباريله
كندى صفاتندن تنزيه اولنور ولكن عبد كاملك قلبى حق ايچون مظهر كلدر پس عبدك اذى اولنمسى حقك اذى
اولنمسى اولور پس ان الذين يؤذون الله ورسوله) قولنده رسول اذا اذاى الهى يى تفسير ويان ايدر وبوندن
اعظم قنغى اذى اولوركه الله تعالى سنى بربلايه مبتلا ايدر آندن سنك غفلتك قتنده يعنى برشيئله اللهدن غفلتك
وجودى قتنده وياخود بر مقام الهيدن غفلتك قتنده كه سن اول مقامى عالم دكلسن تاكيم سن شكوى ايله
اكا رجوع ايده سن پس حق دخى اول بلانى سندن رفع ايليه پس بوتقدير اوزره سنك حقيقتك اولان افتقارك
وعبوديت وعجزك صحيح اوله زيرا افتقار عبدك صفت ذاتيه سيدر پس حقدن اذى مرتفع اوله سنك اكا سؤالك
سببيله سندن اول بلانى رفعى حقنده زيرا سن آنك صورت ظاهره سى سن وحالبوكه سن اكا مرجع دكلسن اول
بلانك ازاله سنده يعنى بوندن اعظم اذى اولورمى كه سنك عبوديتك تصحيح ايتمكيچون حق سنى برامره مبتلا
ايدر تاكيم آنك ازاله سنده سن اكا رجوع ايدرسن وحالبوكه اول امرك ازاله سنده سن حقه مرجع دكلسن
پس سن (ان الذين يؤذون الله ورسوله) قولنده اولان اذى ايله حقه اذى ايدرسن ذكر الشيخ رضى الله عنه فى هذا
المعنى حكاية وهى ان سمنون المحب ظن فى نفسه التحقيق بمقام الصبر على الآلام وان لافرق عنده بين النعمة
والنقمة فابتلاه الله تعالى بعسر البول ساعة فضاق صبره عن ذلك فرجع الى الله بالتوبة وتضرع فى كشف الضر
عنه فلما اجاب دعاءه وقبل توبته سمى نفسه بسمنون الكذاب) (كما جاع بعض العارفين فبكى فقال له فى ذلك
من لاذوق له فى هذا الفن معاتباله فقال العارف انما جوعنى لابكى يقول انما ابتلانى بالضر لاسأله فى رفعه عنى
وذلك لايقدح فى كونى صابرا) (نته كيم عارفينك بعضيسى جايع اولدى پس جوعندن بكا ايتدى پس بوفنده
ذوقى اوليان كسنه عارفك بكاسى حقنده اكا ايتدى اكا معاتب اولديغى حالده پس عارف اكا جواب ايدوب
ايتدى الله تعالى بنى انكيچون جايع ايتدى تاكيم بن بكا ايدم كانه ديركه حق تعالى بنى ضره انكيچون مبتلا ايتدى
تاكيم آندن سؤال ايدم اول ضرى بندن آنك رفعى حقنده وبنم آندن سؤالم قدح ويرمز بنم صابر اولديغمه
يعنى بنم صابر اولمه قدح ويرمز زيرا افتقار عبدك مقتضيات ذاتيه سندندر * پس افتقار وعبوديتى تصحيح
ايتمكيچون عبد مخلصه سؤال ايله اتيان لازمدر) (فعلمنا ان الصبر انما هو حبس النفس عن الشكوى لغير الله)
(پس بز عالم اولدق كه تحقيق صبر نفسى اللهدن غيرى يه شكوادن حبس ايتمكدر پس شيخ رضى الله عنه

وقتا كيم بونده غير اللهى ذكر ايلدى قائل اوزره توجه ايتديكه سؤال ايليه كه سن ديرسن جميع موجودات
حقك صورت ظاهره سيدر وحقك غيرى ايچون وجود يوقدر پس غيره شكوى نيجه تصور اولنور پس جواب
ايدوب ايتدى) (واعنى بالغير وجها خاصا من وجوه الله وقد عين الحق وجها خاصا من وجوه الله وهو المسمى
وجه الهوية فيدعوه من ذلك الوجه فى رفع الضر لامن الوجوه الاخر المسماة اسبابا وليست الا هو من حيث
تفصيل الامر فى نفسه) (وبنم غير الله مرادم وجوه الهيه دن بر وجه خاصدر وتحقيق حق تعالى وجوه اللهدن
بر وجه خاصى تعيين ايلدى واول وجه خاص وجه هويتله مسمادر يعنى جميع وجوهى جامعه اولان هويت
مطلقه نك وجهيدر واول وجه اسم اللهدر پس عبد رفع ضرى حقنده حق تعالى يه اول وجهله دعا ايده
اسباب ايله تسميه اولنان وجوه اخر ايله دعا ايتمز وحالبوكه وجوه آخر حقك هويتندن غيرى وياخود اول وجهك
هويتندن غيرى دكلدر امرى كندى نفسنده تفصيل ايتمك حيثيتيله يعنى وجه هويت جميع وجودك عينيدر
وآنك جميع وجوهده تفصيلى كندى نفسنده تفصيليدر پس غير اللهه شكوادن نفسى حبس ايتمك وجوه
الهيه دن بر وجه خاصه ميل ايتمكدر) (فالعارف لايحجبه سؤال هوية الحق فى رفع الضر عنه عن ان يكون
جميع اسباب عين حق) (پس عارفك كندى نفسندن ضرك رفعى حقنده هويت حقدن سؤالى آنى محجوب ايتمز
اسبابك جميعسى حقك عينى اولمقدن وجميع اسبابدن اول وجه هويتى مشاهده ايتمكدن عارفك نظرنده
مغايرت يوقدر واما عارفك غيريسى پس مغايرت ايله حاكمدر) (وهذا سر لايلازم طريقته الا الادباء من عباد الله
الامناء على اسرار الله فان لله امناء لايعرفهم الا الله ويعرف بعضهم بعضا) (وبو مذكور بر سردركه آنك طريقنه
ملازم ومداوم ومراعى اولمز عباد اللهدن اديبلردن غيرى كمسنه لر اسرار الله اوزره امينلردر زيرا الله ايچون امنا
واردركه اللهدن غيرى كمسنه آنلرى عارف دكلدر وآنلرك بعضلرى بعضيسنى عارفدر) (وقد نصحتك فاعمل واياه
سبحانه فاسأل) (وتحقيق بز سكا نصيحت ايتدك پس سن انكله عامل اول والله سبحانه وتعاليدن سؤال ايله تاكيم
افتقار وعبوديتى تصحيح ايدرسن وحاجت طلبنده امر الهى يه امتثال ايدرسن والله تعالى يقول (ادعونى
استجب لكم) (والله يقول الحق وهو يهدى السبيل

فص حكمة جلالية فى كلمة يحياوية

هذه حكمة الاولية فى الاسماء فان الله سماه يحيى اى يحيى به ذكر زكريا) (بو حكمت يحياويه اسماده حكمت
اوليه در زيرا الله تعالى يحيايى يحيى ايله تسميه ايتدى يعنى زكريانك ذكرى انكله حى اولور ديمكدر واوليت برشيئك
صفتيدركه شى انكله اول اوله واسماده اوليت بر اسم اولمقدركه انكله تسميه اولنه پس اسم يحيى ايله
الله تعالى بر نوع انساندن اول يحيايى تسميه ايتدى وبو اسم ايله آنى تسميه ايتمدى الا تاكيم زكريانك ذكرى انكله
حى اوله زيرا زكريا عليه السلام حق تعاليدن (فهب لى من لدنك وليا يرثنى ويرث من آل يعقوب واجعله رب رضيا
قوليله بر ولى وارث طلب ايلدى تاكيم آنك ذكرى انكله حى اوله) (ولم يجعل له من قبل سميا) (الله تعالى ديركه
ومسماى يحيى ايچون برنوندن اول سمى ايتمدك يعنى اسم يحيى ايله براحدى بوندن اول تسميه ايدوب اكا سمى
ايتمدك پس خلاف عادت اوزره الله تعالى بو اسمده علميتله وصفيتى جمع ايلدى زيرا وقتا كيم زكريا الله تعاليدن
بر ولى وارثى طلب ايلدى تاكيم نبوت وعلمده اكا وارث اوله وانكله آنك ذكرى حى اوله خرق عادت اوزره ولم يجعل
له قولى جائزدركه صيغة غائب اوله ولم يجعل له من قبل سميا قولى شيخك كلامى اوله فان الله سماه يحيى قولنه
معطوف اوله الله تعالى آنك دعاسن اجابت ايتدى پس يحيايى اسم يحيا ايله تسميه ايتدى زيرا الله تعالى
يحيايى شيخ فانى وعجوز عاقر بيننده وهب ايتدى پس خلاف عادت اوزره انى اسم يحيا ايله تسميه ايتدى زيرا
بو اسمده عادتا علميت ايله وصفيت جمع اولماز يحيانك وجودى خرق عاده اوزره وقوعنه اشارتدن اوترى ويحيايه
اختصاصدن وزكريايه تبشير ايتمكدن اوترى) (فجمع بين حصول الصفة التى فيمن غبر) (اى مضى) (فيمن ترك
ولدا يحيى به ذكره وبين اسمه بذلك فسماه يحيى) (پس الله تعالى غابر اولان كمسنه ده كه ولدى ترك ايده كه
انكله آنك ذكرى حى اولان صفتك حصولى يعنى بقاسى بيننده وولدك يحيى ايله اسمى يعنى تسميه سى بيننى جمع
ايتدى يعنى الله تعالى يحيايى اسم يحيى ايله تسميه ايتمكده جمع ايتدى زكريانك ذكرى بقاسى بيننده بونتدن
وآنك غيرندن ترك ايتديكى شيئده ويحيانك بو اسم ايله علميتى بيننده) (فكان اسمه يحيى كالعلم الذوقى) (پس

يحيانك اسمى يحيى علم ذوقى كبى اولدى يحيى ايچون يعنى ذوق ايله معلوم اولور كه اسم يحيى فائدتين مذكورتين كه
صفتله علميه‌در آفاده ايدر مثلا شول كمسنه كبى كه على استماع ايدر ولكن انك صفتى اولان حلاوت على اكا
حاصل دكلدر آنى ذوق ايتميجه پس يحيى علم ذوقى كبى اولدى زيرا انكله علم حاصل اولدى اسم وصفتله ذكر
اولندقده پس مشتق اولان يحياده معناى مشتق منه كه حياتدر ملاحظه اولندى وبو اعتبار ذوقيدر اهل
عادتك طريقى دكلدر كه مشتق منه اولان شيئك معناسى مشتقده ملاحظه اولنه) (فان آدم حى ذكره بشيث
ونوح حى ذكره بسام وكذلك الانبياء عليهم السلام ولكن ما جمع الله لاحد قبل يحيى بين الاسم العلم منه اى
الصادر منه وبين الصفة الا لزكريا عناية منه اذ قال فهب لى من لدنك وليا فقدم الحق على ذكر ولده كما قدمت آسية
ذكر الجار على الدار فى قولها اعندك بيتا فى الجنة فاكرمه الله بان قضى حاجته وسماه بصفته حتى يكون اسمه
تذكارا لما طلب منه نبيه زكريا) (زيرا تحقيق آدمك ذكرى شيث ايله حى اولدى ونوحك ذكرى سام ايله حى اولدى
وكذلك انبيا عليهم السلامك ذكرى انلرك خلفاسى اولان اولادلر ايله حى اولدى ولكن الله تعالى انبيادن براحد
ايچون يحيادن اول اسم علم بيننده كه من عند الله صادردر زيرا الله تعالى (انى يبشرك بغلام اسمه يحيى) قولنده
يحيى ايله تسميه ايتدى صفت بيننده جمع ايتمدى الا زكريا ايچون زكريايه اندن صادر اولان عنايتدن اوترى
زيرا زكريا (فهب لى من لدنك وليا) ديدى پس زكريا ولدينك ذكرى اوزره حقى تقديم ايلدى نته كيم آسيه
عندك بيتا فى الجنة قولنده ذكر جارى تقديم ايلدى دار اوزره پس زكريا ولدينك ذكرى اوزره حقك ذكرنى تقديم
ايتديكندن اوترى الله تعالى اكا اكرام ايلدى انك حاجتنى قضا ايتمكله يعنى يحيايى اكا هبه ايتمكله صفتله
علم بيننى جامع اولديغى حالده والله تعالى زكريايه هبه ايتديكى ولدى زكريانك صفتيله كه حياتدر تسميه ايتدى
تا كيم يحيانك اسمى تذكار اوله الله تعاليدن نبيسى زكريا طلب ايتديكى شئ ايچون زيرا زكريا ذكرينك حياتنى
طلب ايلدى پس اسم يحيى انى مذكر درور كه زكريا انكله حيدر و سماه بصفته قولى وجه مشروح اوزره فاكرمه
قولنه معطوف اولور و جائزدر كه بان قضى حاجته قولنه معطوف اوله يعنى الله تعالى زكريايه اكرام ايلدى *
انك حاجتنى قضا ايتمكله و يحيايى كندى صفتيله تسميه ايتمكله) (لانه عليه السلام آوثر بقاء ذكر الله فى عقبه
اذ الولد سر ابيه فقال يرثنى ويرث من آل يعقوب وليس ثم موروث فى حق هؤلاء الا مقام ذكر الله والدعوة اليه)
(زيرا زكريا كندى عقبنده بقاء ذكر اللهى ايثار ايلدى وولدى طلب ايلدى زيرا ولد اتانك سريدر * پس زكريا يرثنى
ويرث من آل يعقوب ديدى يعنى ولد بكا وارث اوله ودخى ال يعقوب وارث اوله وحال بوكه بونده انبيا عليهم السلام
حقنده موروث بوقدر ذكر اللهدن وحقه دعوتدن غيرى پس زكريا عليه السلام كندى ذاتنده اولان ذكر اللهك
وحقه دعوتك بقاسندن اوترى آنك سرى اولان ولد صالحى طلب ايلدى تا كيم حقى ذكر ايده وخلقى حقه
دعوت ايده زيرا زكريا عليه السلام مظهر رحمت وكمال ايدى لطف وجمال وقهر وجلالدن حظ وافر اوزره ايدى
لكن حين دعا وسؤالده آنك باطنى اوزره اوليا سؤدن خوف غالب ايدى كه كنديسنده اولان ذكر الله وحقه
دعوت اندن صكره ضايع اوله وانكچون ولى وارث بوغدى تا كيم انك خانى اوله وامر نبوتله قائم اولوب ذكر
حقيقيله حقى ذاكر اوله وخلقى حقه دعوت ايليه پس انبيادن ولد صالحك طلبى سبب معرفت الهيه وعبادت
ذاتيه اولان كملك مظاهرى ظهورنده وابقا وامتدادنده اجتهاد ايتمكدر * زيرا حق تعالينك صورتى مظاهر
كمل الله ظاهره‌در ومعرفتى وجودات كامله‌لر ايله دائمه وباقيه‌در وكذلك زكريا عليه السلامك باطنى اوزره
هيبت ورقت وخوف وخشوع وحزن ومجاهده وعدم تصرف ودوام ذكر وخلقدن انقطاع وتبتل غالب ايدى
مريمك حالى كبى الله تعالى يه متبتله ومنقطعه اولديغى حالده وولد ايله زكريانك بشارتى قتنده انك آيتى صمت
وذكر اولسانده جاءت ايدى ذكر اللهدن غيرى پس انك ولدى يحيانك باطنى وسرى صورتى اوزره دكلدى
انده احكام جلال احكام جمال اوزره غالبه اولديغى حالده حصور ايدى وذكر وخشيت اوزره مداوم ايدى
حتى يحيانك حالى زكريا اوزره حكم ايتدى واعداء حكم قهر وجلال ايله انك اوزره تحكم ايتديلر يحيى اوزره
قهر وجلال ايله تحكم ايتدكارى كبى) (ثم انه بشره بما قدمه بسلامه عليه السلام عليه يوم ولد ويوم يموت ويوم
يبعث حيا) (اندن صكره زكريايى تبشير ايتدى يحيايى اقرانى اوزره تقديم ايتمكله يعنى اوليت وآخريتده سلامتله
نى وصف ايتمكله وياخود تبشير ايتدى اقرانى اوزره تقديم ايتمكله والسلام عليه يوم ولد ويوم يموت ويوم يبعث

حيا) قوليله انك اوزره سلام ايتمكله) (فجاء بصفة الحياة وهى اسمه) (وفى بعض النسخ وعلمه بسلامه عليه
) (وكلامه صدق فهو مقطوع به) (پس الله تعالى صفت حياتى كتوردى يعنى حقك صفت ذاتيه‌سى اولان *
حياتله انى وصف ايلدى وحيات يحيانك اسميدر يعنى يحيى اسمى حياتدن مشتقدر وياخود حيات اللهك
اسميدر والله تعالى كندى نفسيله يحيى اوزره سلام ايتديكن زكريايه اعلام ايلدى وحقك كلامى صادقدر *
پس كلام حق مقطوع به در نص محكمدر پس يحيى اوزره حقك سلامى آنك اوليتنده ولادتى يومنده وآخريتنده
موتى يومنده وقيامتده بعثى يومنده وياخود طبيعت امتدن سيرت معنويه‌سى اولان قلبك ولادتى يومنده
ونفسنك موتى يومنده ووجود حقانيله تحققى يومنده كلام حقله ثابتدر وكلام حقله مقطوعدر وياخود يوم ولد
علم الهيده صورت علميه‌سنك ثبوتى وتعين اول ايله تعينى يومنده كه استعداد ذاتيسى حسبيله فيض اقدسدن
اسم سلام تجليسنه مظهر اولمغله ويوم يموت تعين وجودى سندن خلاص اولديغى يومنده ويوم يبعث حيا *
قيامت كبراده كه وجودنده اولان جميع تعينات ظاهره وباطنه‌نك هلاكى قتنده بقا بعد الفناده وجود الهى
ذاتيله موجود اولوب حيات الهيه ذاتيله حيا مبعوث اولديغى يومده پس حق تعالى كندى كلامنده *
يحيايى سلام ايله وصف ايتمسى اهل حجابك واهل كشفك كليسى قتنده اكملدر واتمدر بسلامه ضميرى حقه عائددر
وعليه ضميرى يحيايه عائددر) (وان كان قول الروح والسلام على يوم ولدت ويوم اموت ويوم ابعث حيا اكمل
فى الاتحاد) (وبو كلام اعتراض مقدره جوابدر كه يحيانك اولا وآخرا سلامه اختصاصى وسلام ايله اقرانى اوزره
تقدمى نيجه تصور اولنور وحال بوكه مظهر عيسويده حق تعالى عيسانك اولا وآخرا سلامتيله اخبار ايلدى *
پس شيخ رضى الله عنه ديركه واكرچه روح الله اولان عيسانك والسلام على يوم ولدت ويوم اموت ويوم ابعث
حيا) قولى اتحادده اكمل ايسه عيسى روح الله وكلمة الله اولمغله الله تعالينك مادهٔ عيسويه‌ده تعينى حسبيله
الله تعالى كندى نفسى اوزره مسلمدر وبو احديت شهودندن عيسى كمال تمكين اوزره اولديغنه دلالت ايدر *
كندى نفسنى جميع عيوب ونقايصدن آنك تنزيه ايتمسى وبو تنزيه خصايص الهيه‌دندر) (فهذا اكمل فى الاتحاد
والاعتقاد وارفع للتأويلات) (پس يحيانك سلامى اتحاد واعتقادده اكملدر وتاويلات ايچون دخى ارفعدر *
پس اتحادده اكمل اولديغى بودركه الله تعالى مادهٔ يحياده اولان نفسى اوزره مسلم اوله يحيانك ربى وآنك اوزره
تسليمده وكيلى اولديغى حيثيتله بلكه الله تعالينك (وسلام عليه يوم ولد ويوم يموت ويوم يبعث حيا) قولى جميع
وجوه الهيه‌يه جامعه اولان هويت مطلقهٔ ذاتيه‌دن خطاب وتسليمدر ومادهٔ عيسويه‌ده آنك تعينى وكندى
نفسنه سلامى وجوه الهيه‌دن بر وجه خاص وسبب خاص طريقيله سلاميدر پس جميع وجوهى جامع اولان
وجه هويت مطلقه‌دن نزول ايدن سلام اتحادده اكملدر اول وجه جامع اولديغى وجوهدن بر وجهدن صادر
اولان سلامدن * ومادهٔ عيسويه وجوه الهيه‌دن بر وجهدر وجه هويت مطلقه‌ده جميع وجوه متحده‌در *
پس آندن نزول ايدر ولكن بو سلام بو احديت شهودندن يحيانك تمكينى كمالنه دلالت ايتمز زيرا مظهر يحيادن
نازل دكلدر و يحيى اوزره سلام اعتقادده اكمل وتأويلات ايچون ارفع اولديغى بودركه الله تعالينك يحيى اوزره
سلامى آنك ربى اولديغى حيثيتله درمادهٔ يحياده آنك تعينى حيثيتيله دكلدر بلكه هويت مطلقه‌سى حيثيتيله در
پس هويت مطلقه‌دن الله تعالينك يحيى اوزره سلامى اهل حجابك اعتقادنه نسبتله اتم واكملدر * مادهٔ
عيسويه‌ده متعين اولوب حقك كندى نفسنه سلامندن وياخود عيسانك كندى نفسنه سلامندن زيرا
حقك سلامى ارباب نفوس وعقايد ايچون دخى اقبلدر وتاويلات كليا بونده مرتفعه اولور ومادهٔ عيسويه‌ده
حقك تعينى اعتباريله واقعه اولان تأويلاته نسبتله والا بونده تأويل يوقدر ارباب عقايد حقك يحيايه سلامى
كلام حقدر ديو اعتقاد ايدر * ويحيى حقنده آيت سلام آيات متشابهه‌دن دكلدر تا كيم تأويله محتاج اوله واما
عيسانك قولى پس تأويله محتاجدر كه قرب نوافل لسانيله لسان حقله كندى نفسى اوزره سلام ايدر وياخود
ان الله ينطق على لسان عبده قرب فرايض لسانيله حق تعالى لسان عيسى ايله كندى نفسنه عيسانك حجابيتنده
تعينى اعتباريله سلام ايدر پس بو كلام تأويل اولمنجه ارباب عقايددن كمسنه تصديق ايتمز كه حق تعالى مادهٔ
عيسويه‌ده كندى نفسى اوزره سلام ايليه ولكن مظهر عيسويده اولان تسليم ارباب كشف وعرفان قتنده
عيسانك احديت شهودنه وكمال تمكننه نسبتله اكملدر * زيرا يحيانك احديت شهودنه تمكننك كمالنه كندى

نفسنده دلالت بوقدر وجه هو بدن حقلنا كانازل اولان تسليمندن غيرى) (فان الذى انخرقت فيه العادة
فى حق عيسى انما هو النطق فقد تمكن عقله وتكمل فى ذلك الزمان الذى انطقه الله فيه ولا يلزم للمتمكن من
النطق على اى حالة كان الصدق فيما به ينطق بخلاف المشهود له كيحيى فسلام الحق على يحيى من هذا الوجه ارفع
للالتباس الواقع فى العناية الالهية من سلام عيسى على نفسه) زيرا تحقيق شول شئ كه آنده عيسى حقنده
عادت منخرقه اولدى يعنى عيسانك حقنده خرق عادت واقع اولان شئ مهدا ايچنده آنك نطقيدر پس
عيسانك عقلى متمكن ومتكمل اولدى شول زمانده كه الله تعالى عيسايى آنده تنطيق ايتدى ونطقه متمكن اولان
كمسنه يه هر نه حالت اوزره نطق واقع اولورسه صدق لازم دكلدر شول شيئده كه انكله نطق ايدر يعنى نطق ايتمكه
قادر اولان كمسنه يه كرك تنطيق واقدار طريقيله نطق اولنسون وكرك نطقه قدرتى حسبيله نطق ايتديكى شيئده
اكا صدق لازم دكلدر يعنى مجرد بر كلام ايله نطق ايتمك اول كلامك صدقنى مستلزم دكلدر زيرا ممكندر كه
بر كلام ايله تكلم ايليه كه نفس امرده واقعه مطابق اولميه واما يحيى كبى مشهود له بوكا مخالفدر زيرا حق
تعالى انك حقنده (وسلام عليه يوم ولد ويوم يموت ويوم يبعث حيا) قوليله شهادت ايتدى پس حقلك يحيى اوزره
سلامى بو وجه اوزره يحيايه ملتبس اولان عنايت الهيه ده واقع اولان التباس ايچون ارفعدر عيسانك
كندى نفسى اوزره اولان سلامندن) (وان كانت قرائن الاحوال تدل على قربه من الله فى ذلك وصدقه اذ نطق
فى معرض الدلالة على براءة امه فى المهد) (واكرچه كيم قرائن احوال عيسانك الله تعالى يه اول نطقده قربنه
ونطقده آنك صدقنه دلالت ايدرسه يعنى كيم عيسى عليه السلام امى مريمك براءتنه دلالت معرضنده مهد
ايچنده نطق ايتدى پس نطقنده امى براءتنه شهادتنده صادقدر) (فهو احد الشاهدين والاخر هزة الجذع اليابس
فسقط رطبا جنيا من غير فحل ولا تذكير كما ولدت مريم عيسى من غير فحل ولا ذكر ولا جماع عرفى معتاد) (پس
مريمك براءتنه شاهدينك بريسى مهد ايچنده عيسانك نطقيدر وياخود عيسادر وشاهد آخر عيسى عليه
السلام مريمك بطننده ايكن الله تعالينك مريمه وهزى اليك بجذع النخلة تساقط عليك رطبا جنيا) قوليله
اختيارى قتنده مريمك جذع يابسى تحريك ايدر پس آندن ثمر سقوط ايتدى رطب جنى اولديغى حالده يعنى اندن
تازه وتر خرما دوكلدى فحل وتذكيرسز نته كيم مريم عيسايى طغوردى فحل وذكرسز
ودخى معتاد اولان جماع عرفيسز نته كيم نساده ايلاد اولادده عادتدر) (لو قال نبى آيتى ومعجزتى ان ينطق هذا
الحائط فنطق الحائط وقال فى نطقه تكذب ما انت رسول الله لصحت الاية وثبت بها انه رسول الله ولم يلتفت الى
ما نطق به الحائط) (بو كلام بوندن اول ولا يلزم للمتمكن من النطق على اى حالة كان الصدق فيما به ينطق قولى
ايچون استشهاددر يعنى دير كه اكر بر نبى ديسه كه بنم نبوتمه بنم آيتم ومعجزتم بو حائطك نطقيدر * پس حائط
نطق ايتسه ونطقنده كاذبسن رسول الله دكلسن ديسه البته اول نبينك آيتى صحيحه اولوردى ونطق حائط ايله
رسول الله اولديغى ثابت اولوردى وحائطك سن كاذبسن رسول الله دكلسن نطقنه التفات اولنمزدى * پس
نطقه تمكن واقداردن لازم كلمز كه ناطق اولان شئ نطقنده صادق اوله) (فلما دخل هذا الاحتمال فى كلام عيسى
باشارة امه اليه وهو فى المهد كان سلام يحيى ارفع من هذا الوجه) (پس وقتا كيم جاهل محجوب قتنده بو احتمال
عيسانك كلامنه داخل اولديكه امى مريمك اشارتيله اندن صادر اولدى اول مهد ايچنده اولديغى حالده
يحيانك سلامى بو وجهله ارفع اولور زيرا حقك سلامنه بو احتمال داخل اولماز) (فموضع الدلالة انه عبد الله من
اجل ما قيل فيه انه ابن الله وفرغت الدلالة بمجرد النطق فانه عبد الله عند الطائفة الاخرى القائلة بالنبوة وبقى
ما زاد فى حكم الاحتمال فى النظر العقلى حتى ظهر فى المستقبل صدقه فى جميع ما اخبر به فى المهد فتحقق ما اشرنا
اليه) پس عيسى عليه السلام (انى عبد الله) قوليله تحقيق اول عبد الله اولديغنك دلالتى موضعى شول اجلدن
اوتريدر كه عيسانك حقنده عيسى ابن اللهدر ديلدى وحال بو كه دلالت فارغه يعنى تامه وصحيحه اولدى
مجرد نطق ايتمكله زيرا عيسى عبد اللهدر طائفه اخرى قتنده كه عيسانك هويتنه قائله در يعنى مصدقه در پس
انى عبد الله ديديكى برله عبد الله اولديغنه دلالت تامه اولدى عبد الله اولديغنده احتمال قالمدى وانى عبد الله
قولندن زياده اولان نطقى نظر عقلى قتنده احتمال حكمنده باقى قالدى مستقبلده آنك دعوتى زماننده نطقنك
صدقى ظاهر اولنجه جميع شيئده كه مهدا ايچنده انكله اخبار ايلدى يعنى نظر عقلينك قتنده انى عبد الله قولندن

زياده اولان نطق حكم احتمالده باقى قالدى مستقبلده آنك بعثنه وارنجه پس مبعوث اولدقده صدقى ظاهر
اولدى واحتمال مندفع اولدى پس سن حقيقت اوزره فهم ايله شول شيئى كه بز اكا اشارت ايتدك يعنى عيسانك
كندى نفسنه سلاميله حقلك يحيايه سلامى بيننده اولان فرقدن كه اكا اشارت اولندى وياخود عيسى مهد
ايچنده امى مريمك براءتى حقنده مجرد نطق ايتمكله جميع اخبار ايتديكى شيئك صدقنى عين بصيرتله
مشاهده ايدوب فهم دقيقله فهم ايله ونظر عقلى قتنده حاصل اولان احتماله وجود ويرمه

فص حكمة مالكية فى كلمة زكرياوية

(اعلم ان رحمة الله وسعت كل شئ وجودا وحكما وان وجود الغضب من رحمة الله بالغضب فسبقت رحمته غضبه
اى سبقت نسبة الرحمة اليه نسبة الغضب اليه) پس عالم اولكه تحقيق رحمت الهيه وجودا وحكما شيئك كافه سنه
واسعه اولدى يعنى هر شئ كرك وجود حسيده مشيتله متصف اولسون وكرك ثبوت علميده * رحمت الهيه عامه
جميع وجودات حسيه امكانيه وتعينات علميه ونسب عدميه يه واسعه در وتحقيق غضبك وجودى دخى * الله
تعالينك غضبه اولان رحمتندندر پس حقلك رحمتى آنك غضبنى سابقه اولدى يعنى رحمتك اكا نسبتى غضبك
اكا نسبتنى سابقه اولدى شويله معلوم اوله كه رحمت حق ايچون ذاتيه در زيرا حق بالذات جواددر خزائن رحمت
وجود اولان حضرات الهيه دن جودى وخيرى فياضدر پس رحمت حق جميع اعيان وجوديه ونسب عدميه يه
واسعه در وغضب دخى نسب عدميه دندر * پس رحمت غضبه دخى واسعه اولدى زيرا غضبك وجودى دخى
رحمت الهيه دندر ولكن غضبك حقه نسبتى رحمتك اكا نسبتندن متأخره در زيرا غضب رحمته نسبتله عارضدر
ما ايچون سيلان كبى وماك سيلاننه نسبتله انك جمودتى عارضه اولديغى كبى بلكه غضب حكم عدميدر بعض
اعيانك كماليله وجودلرنده آثار واحكامى ظهورنه عدم قابليتندن ناشيدر پس اول شيئك رحمته عدم قابليتى
حكمى رحمتك انده تماما عدم ظهورنى مقتضيدر دنيا وآخرت پس اول شيئك عدم قابليتندن اوترى انك اوزره
رحمتك عدم فيضانى راحم طرفندن اكا نسبتله غضب وشقاوت وشر تسميه اولنور پس رحمتك حقه نسبتى
غضبك اكا نسبتنى سابقه در پس تجلى رحمانيله اعيان اوزره مفاوضه اولان رحمت نور وجوده عدم قابليتى
اولان اعيانده نسب عدميه دن غيرى بر شيئى ايجاد ايتمدى وعدم محضك حقيقتى بو قدر تا كيم رحمت اكا
متعلقه اوله پس حقلك رحمتى اعدام نسبيه يه عامه اولدى پس رحمت غضب وآلامى ومحن واسقامى وفقرى
ايجاد ايلدى وبونلره واسعه اولدى زيرا بونلرده شائبه وجود واردر زيرا بونلر سيئه ايله متصفه در * پس غضب
دخى نسبت عدميه اولديغى اعتبار اوزره محروم در والا موجود اولمزدى ووجود خير محض ورحمت محضه در
واما عدم محض اولان شر كه امر عدميدر آنك حقيقتى بو قدردر تا كيم رحمت اكا متعلقه اوله انكچون رسول عليه
السلام اللهم ان الخير كله بيديك والشر ليس اليك ديدى پس امر وجود محض خير اولدقده رحمت خير محضى
شر نسبى اولان خيرى اعيانك قابليتى وعدم قابليتى حسبيله ايجاد ايدر پس مجرد ايجاد واظهار اعتباريله خيرلك
كايسى حقلك يدينده در وشر كه عدم محضدر پس حقه انك نسبتى بو قدردر زيرا حق وجوددر وشر عدم محضدر
مقتضاى ظاهر اوزره خيردن مراد هدايت ورحمت اعيان اوزره افاضه اولندقده بعض اعيانك قابليتى حسبيله
رحمت وهدايتى قبول ايتمكدر وبعض اعيانك عدم قابليتى حسبيله عدم قبول شردر * پس بو شر نسبى اعيانه
اسناد اولنور انلرك عدم قابليتى حسبيله حقه اسناد اولنمز وبالجمله امر اوچ وجه اوزره در بر وجه وجود محضدر كه
ازلا وابدا عدمى قبول ايتمز وبر وجه امكان محضدر كه ازلا وابدا بر سبب ايله وجودى قبول ايدر وبر وجه عدم
محضدر وعدم محض ازلا وابدا وجودى قبول ايتمز پس وجود محض حقدر غيرى دكلدر وعالمك وجودى وجود
محض ايله عدم محض بيننده در پس شول شيئكه عالم انكله عدمه ناظردر عدمى قبول ايدر وشول شيئكه عالم
انكله وجوده ناظردر وجودى قبول ايدر پس انكچون عالمك بعضيسى كه ظلمت طبيعتدر وبعضيسى كه نوردر
نفس الهيدر پس نوره نسبتله ظلمت شردر واما وجود وجود اولديغى اعتباريله خيردر وشر عدم محضدر
(ولما كان لكل عين وجود فطلبه من الله لذلك عمت رحمته كل شئ فانه برحمته التى رحم بها قبل رغبته) اى طلبه
(فى وجود عينه فاوجدها) فطلبه قولنده ضمير فاعل عينه راجعدر وضمير مفعول وجوده راجعدر ولذلك قولى
عمت قولنه متعلقدر وعمت قولى ايچون تعليلدر وضمير حقه عائددر وقبل كسر باايله در وقبل رغبته قولى آنك

خبریدر * ورغبته ضمیری شیئه راجعدر فاوجدها ضمیری دخی عینه راجعدر یعنی وقتا کیم هر عین ایچون
وجود اولدیسه کرك عین وجودی اولسون وکرك عین علمی اولسون نکه هر شیئك عین ثابته سیدرکه اول عین
مرتبهٔ الوهیتده متعین اولان الاهدن وجودنی طلب ایدر حضرات اسمائیه دن اول عینه مخصوص اولان
اسمك خزینه سندن زیرا الله تعالی هر عینك حقی اولان وجودی دائما اکا ممد ومعطیدر والا هر عین سببیت
ایچون متصفه اولمزدی الله تعالینك رحمتی هر شیئه بوندن اوتری عامه اولدی زیرا الله تعالی شول رحمتیله
که هر شیئه انکله رحمت ایتدی وجود علمیده آنی ایجادا یتمکله اول شیء وجود عینیسنده اولان رغبتنی وسنده
اولان رغبتنی وطلبنی انکله قبول ایتدی پس الله تعالی اول شیئك عینینی ایجاد ایلدی یعنی علم الهیده رحمت
ذاتیه ایله ثابت اولان شیء وجود عینیله * موجود اولمغه راغب اولدقده الله تعالی شول رحمت ذاتیه ایله که
حضرت علمیه ده انکله اکا رحمت ایدوب * آنی ایجاد ایتمش ایدی اول شیئك وجود عینی سنده اولان رغبتنی
قبول ایتدی واول شیئك عینینی انکله ایجاد ایلدی یعنی ذات حقده استهلاکده اولان اعیاندن هر برینی
حق تعالینك رحمت ذاتیه سیله وتجلیء ذاتیسیله حضرت علمیه ده متعینه اولوب ثبوت علمیله ثابته واعیانده
معدومه اولمغله استعدادات ذاتیه لری ایله وجود عینی یه طالبه اولدقلرنده الله تعالی اول رحمت ذاتیه ایله که
آنلری کرب استهلاکدن اخراج ایدوب انکله آنلره رحمت ایتمش ایدی آنلرك وجود عینی یه رغبت وطلبنی قبول
ایدر وآنلری ایجاد ایدر (فلذلك قلنا ان رحمة الله وسعت کل شیء وجودا وعلما) پس بوندن اوتری یعنی اعیان
علمیهٔ الهیه ده رحمت ذاتیه ایله ثابته اولدقدنصکره وجود عینی یه طالبه اولدقده الله تعالی اول رحمتله آنلری
وجود عینیده ایجاد ایتدیککندن اوتری * بوندن اول بر ایتدك که تحقیق الله تعالینك رحمتی شیئك کلیسنه
واسعه اولدی وجودا وعلما یعنی شیء کرك وجود عینیله موجود اولسون وکرك وجود علمیله زیرا اعیان ثابته ذات
حقده مستهلکه ونفس رحمانیده مجمله ایکن نفس رحمانی ورحمت سبحانیله ضیق عدمیتدن خلاص اولوب
حضرت علمیه ده وجوددن برضرب ایله که وجود ثبوتیدر آنلری حق تعالی ایجاد ایدوب تجلیء وجودی قابلیتنی
آنلره اعطا ایلدی که اول قابلیت واستعداد ذاتیله وجود عینی یه آنلرك رغبتنی قبول ایدر واول رحمتله آنلری
وجود عینیده ایجاد ایدر پس رحمت ذاتیه نك اول عینده اولکی اثری وجودی قبول ایتمکیچون اولان
صلاحیتدرکه استعداد ایله تسمیه اولنور پس الله تعالی عینه رحمت ایتدی وجوده آنك استعدادندن اول فیض
اقدسدن که تجلیء ذاتیدر عینك استعدادی اکا اعطا ایتمکله واول استعداد الله تعالینك علما وحکما اکا رحمتیدر
زیرا وجودده آنك وجودی یوقدر آندنصکره اعیانك طلب استعدادیسیله وغیبده رحمتك سؤالیله اعیانده
آنلری وجود عینیله ایجاد ایلدی وبو ایجاد حقك آنلر اوزره وجودا رحمتیدر (والاسماء الالهیة من الاشیاء وهی
ترجع الی عین واحدة فاول ما وسعت رحمة الله شیئیة تلك العین الموجدة للرحمة بالرحمة) واسماء الهیه اشیادندر
ذات احدیه یه مغایرتی حیثیتیله وحال بوکه اسماء الهیه عین واحده یه راجعه درکه اسم رحمانك حقیقتیدر پس
اولکی شیء که رحمت الهیه اکا واسعه اولدی اول عینك شیئیتیدرکه رحمت اسمائیه یی موجده در رحمت ذاتیه ایله
زیرا رحمت اسمائیه اول عین ایله متحققه اولور بوتقدیرا اوزره الموجدة قولی کسر جیم ایله در شویله معلوم
اوله که وقتا کیم شیخ رضی الله عنه اولا بیان ایتدیسه که رحمت اشیانك کلیسنه واسعه در واسماء الهیه
اشیادندر پس رحمت اسمائیه دخی واسعه در واسماء الهیه دخی مرحومه در رحمت ذاتیه ایله زیرا اسمانك
حقایقی که اسماء ذاتدن انلر ایله متمیزه در وهر بریسی آخردن انلر ایله منفصل در ذاتدن غیری اشیادر پس
اسمانك اعیانی عین واحده یه راجعه درکه اسم رحمانك حقیقتیدر زیرا اسم رحمانك حقیقتی اولان عین
واحده یه راجعه در زیرا اسم رحمانك حقیقتی اولان واحده جمیع اعیان اسمائیه یی جامعه در پس اولکی
شیئکه رحمت ذاتیه فیض اقدسدن تجلیء ذاتیله اکا واسعه اولدی اول عین جامعه نك شیئیتیدرکه اول
عین رحمت امتنانیه نك حقیقتیدرکه رحمت اسمائیه اول عیندن مفاضه در واول عین رحمت ذاتیه ایله موجده
ومرحومه در اسماء راحمه اولمغیچون ورحمت اسمائیه یی موجده در رحمت ذاتیه ایله (فاول شیء وسعت الرحمة
نفسها ثم الشیئیة المشار الیها ثم شیئیة کل موجود یوجد الی ما لا یتناهی دنیا وآخرة عرضا وجوهرا ومرکبا
وبسیطا) پس اولکی شیء که رحمت ذاتیه اکا واسعه اولدی نفس رحمتدر یعنی عین رحمانیه ده ظاهره اولان

رحمتدر زیرا رحمت دخی نسبت عدمیه ده ظاهره اولمز الا بر عینده پس وجه اول اوزره رحمت اول عینك شیئیتنه
واسعه اولوب راحمه اولدقده کندی نفسنه اول راحمه اولور زیرا نفس رحمت ظهورده اول عینه متوقفه در پس
رحمت راحمه اولدقده اول کندی نفسنه راحمه اولور اندنصکره مشار الیها اولان شیئیتدر یعنی عین واحده نك
شیئیتیدرکه جمیع اعیانك اولی واصلیدر اندنصکره هر موجودك شیئیتیدرکه (دنیا وآخرة وعرضا وجوهرا
ومرکبا وبسیطا الی غیر النهایه) موجوده اولور یعنی اولا رحمت کندی نفسنه واسعه وراحمه اولور اندنصکره
جمیع اعیان اسمائیه یی جامعه اولان عین واحده یه واسعه اولورکه اسم رحمانك حقیقتیدر پس رحمت اول عین
واحده یه واسعه اولمغله جمیع اعیان اسمائیه اولان اشیایه که علم ازلیده ثابته در راحمه وواسعه اولور اندنصکره
اول اعیان وجود عینینی طلب ایدوب هر بریسی استعداد ذاتیسی حسبیله وجود عینیله موجوده
اولدقدنصکره هر موجودك شیئیتنه واسعه اولورکه موجوده در وشیئیات موجوده دن دخی ظاهره اولوب
(الی ما لا یتناهی دنیا وآخرة وعرضا وجوهرا ومرکبا وبسیطا) ظهور ایده جك هر نه قدر موجوداتك انواعی
وارایسه کلیسنه واسعه در * پس رحمت غیبیه نك اعیان علمیه ده وحقایق الهیهٔ اسمائیه ده که آنلر وجود واحد
حقك شئون وتعیناتیدر وجودی رحمت ذاتیهٔ جودیه درکه ذاتك عینیدر واشیانك وجود عینیسی رحمت
رحمانیهٔ الهیهٔ اسمائیه دندرکه پس علما وعینا وحکما ووجودا اشیانك کلیسنه رحمت الهیه واسعه اولدی حتی
رحمت کندی نفسنه واسعه اولدی زیرا رحمت دخی نسب عدمیه دن بر نسبتدر واشیادن بر شیئدر ولکن
ان رحمة الله وسعت کل شیء وجودا وعلما قولی اوزره وارد اولورکه بو کلام عموم اوزره نیجه صحیح اولور وحال بوکه
نیجه اشیا مغضوبه مشاهده اولنور واشیانك کلیسی مرحومه اولدقده آنلردن بریسی مغضوب اولمق لازم
کلور * پس شیخ رضی الله عنه بو اعتراضه جواب ایدوب دیرکه (ولا یعتبر فیها اوفی سعة الرحمة) ای فی الاشیاء
الموجدة (حصول غرض ولا ملایمة طبع) واشیاء موجده ده ویاخود رحمتك سعتنده بر غرضك حصولی دخی
طبعك ملایمتی معتبر دکلدر یعنی رحمتك جمیع اشیایه شمولنده وتعلقنده اشیاده غرضك حصولی وطبعه ملایم
اولان شیئك وصولی شرط دکلدر تا کیم بر شیئك غرضنه مخالف وطبعنه غیر ملایم اولان شیئی اکا وارد اولدقده
اکا رحمتك عدم شمولی لازم کله (بل الملایم وغیر الملایم کله وسعته الرحمة الالهیة وجودا) بلکه ملایمله غیر
ملایمك کلیسنه رحمت الهیه وجودا واسعه در یعنی ملایم وغیر ملایم وقائل وغیر قائل اولان جمیع اشیایه ایجادده
رحمت الهیهٔ رحمانیه نك شمولی علی السویه در (ما تری فی خلق الرحمن من تفاوت) ولکن هر عینك استعدادی
حسبیله رحمت رحمانیه انی ایجاد ایدر عدم ملایمت ایجاده قدح ویرمز وملایمت دخی ایجادده شرط دکلدر
والا اشیاء غیر ملایمه وجوده داخل اولمزدی واسماء الهیه دن بعض اسما دخی اعیانده متحققه اولمزدی وعالمده
انلرك آثاری ظاهره اولمزدی وجمیع اعیان رحمت رحمانیهٔ عامه ایله مرحومه اولمقدن لازم کلمزکه جمیع اعیان
رحمت رحیمیهٔ خاصه ایله مرحومه اوله رحمت رحیمیه خاصة کمال استعداد وقابلیته مرهونه در ورحمت رحمانیهٔ
عامه محل حسبیله ایجاد ایدر (بل الملایم) قولی مرفوع اولوب مبتدادر ووسعت جمله سی خبردر (وقد ذکرنا
فی الفتوحات المکیة ان الاثر لا یکون الا للمعدوم لا للموجود وان کان للموجود فبحکم المعدوم) وتحقیق
فتوحات مکیه ده برذکر ایتدك که تحقیق اثر واقع اولمز الا معدوم ایچون موجود ایچون واقع اولمز یعنی اثر اعیان
ثابتهٔ معدومه ایچون ثابتدرکه وجود حقده مؤثره در واثر حق ایچون دکلدر حق اوزره لازم اولان انجق افاضهٔ
وجوددر اعیان حسبیله تبدیل اعیان دکلدر واکرچه کیم اثر موجود ایچون ثابتدر پس معدومك حکمی
حسبیله ثابتدر یعنی معدوم موجود اوزره حکم ایتمکله ثابتدر زیرا معدوم عدمیتیله موجود اوزره حکم
ایدرکه اکا اعطاء وجود ایلیه * پس موجود دخی معدومدن متأثر اولوب اکا اعطاء وجود ایتمکه توجه ایدر
پس اثر اولا معدوم ایچون موجودده ظاهر اولور اندنصکره معدومك حکمی وتقاضاسی حسبیله موجود
ایچون ثابت اولور یعنی علم الهیده ثابته اولان اعیان که انفسده معدومه در تجلیء وجودی ایله آنلر اوزره
منبسطه اولان وجود احد حقده مؤثره در خصوصیات ذاتیه لری حسبیله انی تعیین وتقیید وتکییف وتسمیه
ایتمکله حق اسماء الهیه ونسب ربانیه آنلرك حسبیله ظاهره اولور ونسب الهیه نسب اولدیغی حیثیتیله
معدومة الاعیاندر آنلرك تحقیقی یوقدر زیرا آنلرك حقیقتی تعقل اولنمز الا امرین بیننده که وجود وعدمدر

وموجود بونده طرفینك بریدر واول حقدر واشیانك وجودنده اشیادن غیری مؤثره یوقدر پس آثارك
كلیسی اكر اسماء الهیه دن ایسه اسماء نسب عدمیه دروا كر اسماء ایله متعینه اولان ذاتدن ایسه پس وجوددندر
بومعدومة الاعیان اولان نسب اعتباریله ونسب حكمنك تعیناتی وتعینات مخصصه نك اقتضاسی اعتباریله
واكر آثار وجود حقده اعیان ثابته دن ایسه پس اثر معدوم العین اولان شیء ایچوندر واكوانده دخی بویله در
زیرا هر اثر كه برموجوددن ظاهر اولور * پس اول شیئك وجودنه نسبت اولنمز آنك وجودی اولدیغی حیثیتله
بلكه آنك عین عدمیه سنه نسبت اولنور ویاخود اول نسبت عدمیه ایله متعین اولان آنك وجودنه نسبت
اولنور)(وهو علم غریب ومسئلة نادرة ولایعلم تحقیقها)(وفی نسخة بحقیقتها)(الا اصحاب الاوهام)(
ای المتجاوزون عن عالم الحس)(فذلك بالذوق عندهم)(شیخ رضی الله تعالی عنه بیورلركه وبو علم غریبدر
غایت غرابتده ومسئلهٔ نادره در غایت ندارتده وآنك حقیقتنی فهم ایتمز اصحاب اوهامدن غیری كه عالم حسدن
متجاوزلردر یعنی معدومك موجودده تأثیری مسئله سنك حقیقتنی فهم ایتمز اصحاب اوهامدن غیری كه
كندی وهملرندن بعض اموری توهم ایدرلر كه آنلرك وجودی یوقدر وآنلرك نفوسی اول اموردن منفعله
ومتأثره اولور انفعال عظیم وتأثیر قوی ایله پس بوعلم انلرك قتنده ذوق ایله حاصل اولور یعنی تأثیرك منشئنه
نظر ایدرلر كه آنك منشئ امور وهمیه درر پس ذوق ایله انلره علم حاصل اولور كه آنلرده مؤثره اولان امور متوهمه
ومعدومه در)(واما من لایؤثر فیه الوهم فهو بعید عن هذه المسئلة)(واما شول كمسنه كه وهم انده مؤثر اولمیه
وذوق ایله عالم اولمیه كه امر عدمی اولان وهم صاحبنك وجودنده نیجه تأثیر ایدر پس اول كمسنه بومسئله نك
تحقیقندن بعیددر یعنی وهمدن متأثر اولان كمسنه یه اعیان معدومه امر وجودده مؤثره وحاكمه دردیسه لر
پس ذوقا امر وهمك كندی وجودنده تأثیرندن فهم ایدروانتقال ایدركه امر معدوم موجودده نه كیفیتله
تأثیر ایدر ووهمدن متأثر اولمیان كمسنه پس فهم ایده مز زیرا وهمك تأثیرینی كندی نفسنده مشاهده ایتمدی *
پس بو مسئله دن آنك حظی یوقدر وبونده بروجه دخی بودر كه امر عدمی اولان وهم اصحاب اوهامك قوت
خیالیه لرنده ظاهر اولوب قوت خیالیه ده معدومه اولان اشیاء وهمیه یی ایجاد ایدرلر پس امر عدمی اولان
وهم موجود اولان اصحاب اوهامده تأثیر ایدوب قوت خیالیه لرنده معدومه اولان اشیاء وهمیه یی ایجاد
ایدرلر پس اول كمسنه عارفدر كه امور عدمیه اولان اعیان حق موجودده تأثیر ایدوب آنك حضرت
علمیه سنده معدومه اولان صور علمیه یی ایجاد ایدر وشول كمسنه كه وهم انده مؤثر اولمیه یعنی وهم آنك قوت
خیالیه سنده صور خیالیه یی ایجاد ایتمیه پس اول كمسنه بو مسئله نك فهمندن بعیددر قال الشیخ رضی الله عنه
وفی الحكمة الحقیة بالوهم یخلق كل انسان فی قوة خیاله مالا وجود له الا فیها)(شعر فرحمة الله فی الاكوان ساریة
وفی الذوات وفی الاعیان جاریة * مكانة الرحمة المثلی اذا علمت * من الشهود مع الافكار عالیة)پس الله تعالینك
رحمتی كه مرتبهٔ احدیتده هویت حقك عینیدر ومرتبهٔ واحدیتده آنك غیریدر اكوانده ساریه در اكوانك
صورنده نفس رحمانی تجلی ایدوب آنلری ایجاد ایتمكله علی السویه در مظاهر اكوان كرك ملایمه اولسون وكرك
غیر ملایمه ودخی ذوات غیبیه واعیان علمیه ده جاریه در نفس رحمانی ذاتیله ذوات واعیان علمیهٔ معدومه یی
حضرت علمیه ده ایجاد ایتمكله پس رحمت رحمانیه جمیع اعیان اكوانده ساریه در وهویت حق احدیتده رحمتك
عینیدر پس صور خلقیه واشیاء علمیه ایجاد اولندقدن هویت الهیه انلرده مختفیه اولور ومكانت مرتبهٔ علیه
ومنزلهٔ رفیعه در ومثلی فضلی درفضلاك تأنیثیدر افضل معناسنه در قال تعالی(ویذهب بطریقتكم المثلی)یعنی
رحمت مثلینك مرتبهٔ علیه سی بحكم شهود طریقیله معلومه اولسه افكار اوزره عالیه در یعنی طریق فكر ایله
معلومه اولمقدن عالیه در فكر انی ادراك ایده مز مع علی معناسنه در)(فكل من ذكرته الرحمة فقد سعد وما ثم
الا من ذكرته الرحمة وذكر الرحمة الاشیاء عین ایجادها ایاها فكل موجود مرحوم)پس هر بر كمسنه یی كه رحمت
ذاكر اولدی * پس تحقیق اول كمسنه سعید اولدی سعادت وجود ایله وحال بو كه وجودده یوقدر رحمت ذكر
ایتدیكی مردن غیری یعنی وجودده بر كمسنه یوقدر كه رحمت انی ذكر ایتمش اوله ورحمتك اشیایی ذكری
اشیایی ایجاد ایتدیكنك عینیدر پس هر موجود مرحومدر رحمت وجود ایله(فكل موجود مرحوم)قولی
اوزره دنیاده اصحاب بلا ایله وآخرتده اولان عذاب ایله وارد اولان اعتراضك دفعندن اوتری شیخ رضی الله عنه

ایتدی)(ولا تحجب یاولی عن ادراك ما قلناه بما تراه من اصحاب البلاء وما تؤمن به من آلام الاخرة التی لا تفتر
عمن قامت به)(ای بنم دوستم بزم ذكر ایتدیكمز شیئك ادراكندن محجوب اولمه دنیاده اصحاب بلادن مشاهده
ایتدیكك آلام ایله ودخی آلام آخرتدن شول شیئله محجوب اولمه كه اكا مؤمن سن اویله آلام آخره كه ناقصه
قلنمز شول كمسنه دن كه انكله قائمه اوله یعنی اهل ناره مخصوصه اولان آلام آخره ایله سن محتجب اولمه كه حالا
نشأت دنیویه ده سن آنلره مؤمن سن ودیمه كه رحمت نه كیفیتله عامه اولمق تصور اولنور وحال بو كه دنیاده
اهل بلا وآخرتده اهل عذاب رحمت ایچنده در)(واعلم اولا ان الرحمة انما هی فی الایجاد عامة فبالرحمة بالالام
اوجد الالام ثم ان الرحمة لها الاثر بوجهین اثر بالذات وهو ایجادها كل عین موجودة ولا تنظر الی غرض
ولا الی عدم غرض ولا الی ملایم فانها ناظرة فی عین كل موجود قبل)فعل ماض(وجوده بل تنظر فی عین ثبوته)
سن اولا عالم اول كه تحقیق رحمت ایجادده عامه در یعنی رحمتك عمومی اعیان غیبیه واعیان كونیه نك
ایجادنده در وجمله اعیاندن بریسی الم در پس حقك آلامه رحمتندن آلامی ایجاد ایلدی اندنصكره عالم اول كه
تحقیق رحمت ایچون اثر ایكی وجهله در بروجه بالذات اثر ایتمكدر ورحمتك بالذات اثری رحمتك هر عین
موجوده یی ایجاد ایدر ور رحمت ایجادده غرضه نظر ایتمزودخی غیر ملایمه نظر ایتمز زیرا رحمت هر موجودك عیننه
ناظره در كه اول موجود وجودنی حقدن قبول ایتدی بلكه رحمت هر موجوده نظر ایدر اول موجودك عینی
ثبوتنده اوج موضعده مذكر ضمیری موجوده عائده در ویاخود عینه راجعدر شیء اعتباریله)(ولهذا رأت
الحق المخلوق فی الاعتقادات عینا ثابتة فی العیون الثابتة فرحمته بنفسها بالایجاد ولذلك قلنا ان الحق المخلوق
فی الاعتقادات اول شیء مرحوم بعد رحمتها بنفسها فی تعلقها بایجاد المرحومین)(یعنی رحمت علم الهیده ثابته
اولان عیننه نظر ایدوب ایجاد ایتدیكندن اوتری اعتقاداتده مخلوق اولان حقی معتقدینك عیون ثابته لرنده
عین ثابته كوردی یعنی رحمت معتقدینك علم الهیده اعیان ثابته لری قوتنده اولان اعتقاداتده مخلوق
وموجود اولان حقی عین ثابته كوردی زیرا حق معتقد اعیان معتقدینك احوالندن بر حالدر پس رحمت حق
مخلوقه رحمت ایتدی اعیانك ایجادنه تعلقده كندی نفسنه رحمت ایتمكله یعنی رحمت اعیان معتقدینك
ایجادنه تعلق ایتمكله كندی نفسنه رحمتی سببیله حق مخلوقه رحمت ایتدی ورحمت اعتقاداتده مخلوق اولان
حق رحمتك مرحومینك ایجادنه تعلقده كندی نفسنه رحمتندنصكره مرحوم اولان شیئك اولیدر زیرا رحمتك
اعیان ثابته ایجادنده تعلقی اعتقاداتده اولان حق مخلوقه تعلقنك عینیدر)(واما اثر آخر بالسؤال فیسأل
المحجوبون الحق ان یرحمهم فی اعتقادهم واهل الكشف یسألون رحمة الله ان تقوم بهم فیسألونها باسم الله
فیقولون یا الله ارحمنا ولا یرحمهم الا قیام الرحمة بهم)(ورحمت ایچون اثر آخر حاصلدر سؤال سببیله یعنی سؤاله
مترتبدر پس محجوبلر اعتقادلرنده اولان حقدن سؤال ایدرلر كه انلره رحمت ایده واهل كشف پس الله تعالینك
رحمتنی سؤال ایدرلر كه انلر ایله قائمه اوله پس انلر رحمتی الله اسمیله سؤال ایدرلر * پس (یا الله ارحمنا) دیرلر
وانلره رحمت ایتمز رحمتك انلر ایله قیامندن غیری زیرا رحمت انلر ایله قائمه در (فلها الحكم) پس محل ایچون حكم
ثابتدر زیرا هر صفت كه بر محل ایله قائمه اوله اول محل انك حكمنده واقع اولور)(لان الحكم انما هو فی الحقیقة
المعنی القائم بالمحل)(زیرا حكم حقیقتده بر محل ایله قائم اولان معنی ایچون ثابتدر اول محل اوزره مثلا روح
كبی كه محل اولان بدن ایله قائمدر وبدن اوزره حاكمدر بدنده قیامی حالنده وبدندن مفارقتندنصكره انده
حكم ایتمز الا مكر روح كامل اوله واولدخی حكم اول كبی انده صورت محسوسه ده ظاهر اولوب حكم ایتمز
(فهو الراحم علی الحقیقة)پس محل ایله قائم اولان معنی حقیقت اوزره راحمدر زیرا اشول ذاتكه رحمت انكله قائمه
اولدی راحم ایله تسمیه اولنمز الا اشول رحمتله كه انكله قائم اولان معنادر پس حقیقتده حاكم اولان معنای
رحمتدر (فلا یرحم الله عباده المعتنی بهم الا بالرحمة فاذا قامت الرحمة بهم وجدوا حكمها ذوقا)وبعض نسخه ده
فاذا قامت بهم الرحمة واقع اولدی پس الله تعالی معتنی بهم اولان عبادنه كه ذكر اولنان اهل كشفدر
رحمت ایتمز الا رحمتله یعنی رحمتك آنلر ایله قیامیله پس چونكم رحمت انلر ایله قائمه اولسه رحمتك حكمنی
كندی نفسلرنده انلر ذوقا مشاهده ایدرلر زیرا رحمت انلرك وجودنده ثابته وراسخه در وانلر روح ایچون قالب
كبیدرلر رحمت انلر ایله قائمه اولدیغی حالده انلر دخی رحمتله قائملردر پس انلر كندی وجودلرنده ذوقا مشاهده

ایدرلر که حاکم اولان رحمتدر)(فمن ذکرته الرحمة فقد رحم)(صیغهٔ مجهول اوزره پس شول کمسنه‌یی که رحمت
رحیمیه ذکر ایلدی انکله قائمه اولمغله پس تحقیق اول کمسنه رحمت اولندی ورحمت انکله قائمه وصیغهٔ معلوم
اوزره دخی جائزدر یعنی شول کمسنه‌یی که رحمت ذکر ایلدی تحقیق اول کمسنه غیره رحمت ایدر انی ارشاد وا کمال
ایتمکله)(واسم الفاعل هو الرحیم والراحم)(ورحمتدن اسم فاعل رحیمدر وراحمدر یعنی راحم اولان رحمتدر
ورحمتدن اسم فاعل رحیم وراحم ورحیمدر وراحم شول کمسنه‌درکه رحمت انکله قائمه اولدی)(والحکم
لا یتصف بالحق لانه امر توجبه المعانی لذواتها)(ورحمتک حکمی که انکله قائمه اولان اثردر خلق ایله متصف
اولمز یعنی مخلوق دکلدر زیرا اول حکم برامردرکه معانی کندی ذواتی ایچون انی ایجاب ایدر یعنی اول حکم
مخلوقیتله متصف اولمز زیرا خارجده انک عینی یوقدر تاکیم مخلوقیتله موصوف اوله بلکه امر معنویدر معانیهٔ
معقولهٔ کلیه‌نک ذواتی انی مستلزمه‌در حیات وعلم کبی که انلر باطنه اولدیغی حالده بحسب الحکم وجود عینیدن
زائله دکللردر قال الشیخ رضی الله عنه فی الحکمة الالهیة اعلم ان الامور الکلیة وان لم یکن لها وجود فی عینها
فهی معقولة معلومة بلاشک فی الزمن فهی باطنة لاتزال عن الوجود العینی ولها الحکم والاثر فی کل ماله
وجود عینی بل هو عینها لاغیرها اعنی اعیان الموجودات العینیة ولم تزل عن کونها معقولة فی نفسها فهی
الظاهرة من حیث اعیان الموجودات کما هی الباطنة من حیث معقولیتها فاستناد کل موجود عینی بهذه
الامور الکلیة التی لایمکن رفعها عن العقل ولایمکن وجودها فی العین وجودا تزول به عن ان تکون معقولة
)(فالاحوال لاموجودة ولامعدومة ای لاعین لها فی الوجود لانها نسبة ولامعدومة فی الحکم لان الذی
قام به العلم یسمی عالما وهو الحال فعالم ذات موصوفة بالعلم ماهو عین الذات ولاعین العلم وماثم الا علم وذات قام
بها هذا العلم وکونه عالما حال لهذه الذات باتصافها بهذا المعنی)(پس احوال موجوده دکلدر ودخی معدومه
دکلدر یعنی احوال ایچون وجودده عین ظاهره دکلدر زیرا احوال نسبتدر ونسبت امر عدمیدر وجود
خارجیده انک وجودی یوقدر ودخی احوال حکمده معدومه دکلدر زیرا شول کمسنه که علم انکله قائم اولدی
عالم ایله تسمیه اولنور وانک عالم اولمسی حالدر پس عالم بر ذاتدرکه علمله موصوفه‌در واول عالم ذاتک عینی دکلدر
ودخی علمک عینی دکلدر وحال بوکه واقعده یوقدر علمدن وذاتدن غیری که علم انکله قائم اولدی وعالمک عالم اولمسی
بو ذات ایچون حالدر بو معنی ایله یعنی معنای عالمیتله ذاتک اتصافی سببیله)(فحدثت نسبة العلم الیه فهو
المسمی عالما)(پس عالم اولان کمسنه‌یه علم حادثه اولدی عالمیته توسطیله پس علم ایله متصف اولان کمسنه
عالم ایله مسمادر)(والرحمة علی الحقیقة نسبة من الراحم وهی النسبة الموجبة الحکم فهی الرحمة)(وعلی
الحقیقه رحمت راحم طرفندن بر نسبتدر ورحمت ذات راحم اوزره که رحمتله موصوفه‌در حکمی موجبه
اولان نسبتدر پس اول رحمتدر)(والذی اوجدها فی المرحوم ما اوجدها لیرحمه بها وانما اوجدها یرحم بها
من قامت به)(وشول موجدکه رحمتی مرحومده ایجاد ایلدی اول رحمتی ایجاد ایتمدی تاکیم مرحومه انکله
رحمت ایلیه بلکه انی ایجاد ایلدی تاکیم انکله رحمت ایلیه شول کمسنه‌یه که انکله رحمت قائمه اولدی یعنی
موجد رحمت مرحومده رحمتی ایجاد ایتمدی تاکیم اول رحمت ایلیه واول مرحوم انکله مرحوم اوله بلکه
رحمتی ایجاد ایلدی تاکیم کندیسی راحم اوله شول کمسنه‌یه که رحمت انکله قائمه اولدی زیرا مرحوم موجود
اولدیغی اعتباریله رحمت رحمانیه ایله مرحوم اولدی واکا لایق اولان کماله وصولی قتنده رحمت رحیمیه ایله
مرحوم اولدی * پس رحمتک انده ایجادی وبو صفتک اکا اعطاسی وجوددن وکماله وصولدن صکره اولمز الا تاکیم
عبد رب صفتیله موصوف اوله ومرحوم اولدقدن صکره راحم اوله وبونک سببی بودرکه صفات فعلیه بحکم
برکسنه‌ده ظاهره اولسه فعلک اندن ظهورن اقتضا ایدر مثلا حق تعالی بحکم بر عبدنه صفت قدرتی اعطا
ایلسه وانکله اکا تجلی ایلسه خوارق عادات وکشف وکرامات اندن صادره اولور ورحمت مبدأ جملهٔ صفات
فعلیه‌در زیرا جمیع صفات فعلیه‌نک اعیانی رحمتله موجوده اولور)(وهو سبحانه لیس بمحل للحوادث فلیس
بمحل لایجاد الرحمة فیه)(وحق سبحانه وتعالی حوادث ایچون محل دکلدر تاکیم حوادث حقده محدثه اوله
پس حق کندی نفسنده رحمتک ایجادی ایچون محل دکلدر تاکیم رحمت کندی نفسنده موجوده اوله وانک
غیری اوله)(وهو الراحم ولایکون الراحم راحما الا بقیام الرحمة به فثبت انه عین الرحمة)(وحق تعالی جمیع اسما

وصفات واعیان ومکوناتی موجددر واول راحم راحم اولمز الا رحمتک انکله قیامی سببیله پس ثابت اولدی که
حق رحمتک عینیدر یعنی رحمت ذات حقک عینیدر ذات اوزره زائده دکلدر ورحمت ذاتیه ایله حق رحمت
صفاتیه‌یه رحمت ایتدی وانی ایجاد ایتدی ودخی رحمتله شول عینه رحمت ایتدی که رحمت انکله قائمه‌در
تاکیم اول عین اشیانک کافه‌سنه رحمت ایلیه)(ومن لم یذق هذا الامر ولا کان له فیه قدم ما اجترأ ان یقول
انه عین الرحمة او عین الصفة)(وشول کمسنه که بو امری ذوق ایتمدی یعنی رحمت انکله قائمه اولدیغن ذوق ایلمدی
ودخی بو امرده انکچون قدم ثابت اولمدی اول کمسنه حق رحمتک عینیدر ویاخود صفتک عینیدر دیمکه جرأت
ایتمدی واول کمسنه اشعریدر)(فقال ماهو عین الصفة ولاغیرها فصفات الحق عنده لاهی هو ولاهی غیره لانه
لایقدر علی نفیها ولایقدر ان یجعلها عینه فعدل الی هذه العبارة وهی عبارة حسنة وغیرها احق بالامر منها
وارفع للاشکال وهو القول بنفی اعیان الصفات وجودا قائما بذات الموصوف وانما هی نسب واضافات بین
الموصوف بها وبین اعیانها المعقولة)(پس بو امری ذوق ایتمین اشعری ایتدی حق نه صفتک عینیدر وانک غیریدر
پس صفات حق اشعری قتنده لاهی هو ولاهی غیره‌در یعنی نه صفت حقک هو یتیدر ونه صفت حقک
غیریدر دیمکدر زیرا اشعری صفاتک نفیینه قادر دکلدر تاکیم صفاتی ذات حقدن نفی ایده وصفات حقک غیریدر
دیه زیرا آنک قتنده صفات موجوده‌در پس وجود غیر لازم کلور ودخی صفاتی حقک عینیدر ایتمکه یعنی ذات
صفاتک عینیدر دیمکه قادر دکلدر زیرا ذاتله صفت بیننده اطلاق وتقییدده مغایرت ثابته‌در * پس اشعری
بو عبارتنه که لاهی هو ولاهی غیره عبارتیدر عدول ایتدی وبو عبارت عبارت حسنه‌در وبو عبارتک غیریسی
اندن امره احقدر واشکال ایچون دخی ارفعدر زیرا ذات صفاتک غیری اولدقده ذات نفسنده ناقصه اولوب
صفات بر صفاتله نفس مستهلکه اولمق لازم کلور وغیر اولدیغی اعتبار اولندقده ذات صفاتک عینی اولوب ذات
صفات ایله مقیده اولمق لازم کلور واما اکر اشعری بو امری ذوق ایتسه هرنیجه‌کیم حکم ایدرسه حکمنده نقص
لازم کلمزدی عارفک مشهدی کبی واشکال ایچون ارفع اولان غیر اعیان صفات ذات موصوف ایله قائم وجود
اولدیغی حالده انلرک نفییله اولان قولدر یعنی اعیان صفات ذات حقله قائمه اولوب ذات اوزره وجود زائده ایله
زائد اولوب موجوده دکلدر بلکه انلر نسب واضافاتدرکه ذات حقه لاحقه اولور انلر ایله موصوف اولان ذات
بیننده وانلرک اعیان معقوله‌سی بیننده زیرا هر صفتک عین خاصه‌سی وحقیقت معینه‌سی واردرکه انکله غیردن
متمیزه‌در وبو قول معتزله‌نک واکثر حکمانک قولیدرکه عارف محققک قولنه موافقدر ولکن بو قول انلردن ذوق
اوزره صادر اولمدی واما عارف محقق پس بو امرده انک ذوقی اولمغله ورحمت انکله قائمه اولدیغن مشاهده ایتمکله
بو قوله جرأت ایتدی زیرا اول مرتبه‌نک حکمی وانک ذوقی انی اعطا ایدر زیرا (ورحمتی وسعت کل شیء) رحمت انک
جمیع وجودنی احاطه ایدوب قوای ظاهره وباطنه‌سنه واسعه اولمغله انکله قائمه‌در * پس اول لسان حقله تکلم
ایدر ویاخود حق انک لسانیله تکلم ایدر)(وان کانت الرحمة جامعة فانها بالنسبة الی کل اسم الهی مختلفة
فلهذا یسأل)علی صیغة المجهول (سبحانه ان یرحم)علی صیغة المعلوم)(بکل اسم الهی فرحمه الله والکنایة
هی التی وسعت کل شیء ثم لها شعب کثیرة تتعدد بتعدد الاسماء الالهیة فما ثم بالنسبة الی ذلک الاسم الخاص
الالهی فی قول السائل یارب ارحم وغیر ذلک من الاسماء حتی المنتقم به ان یقول یامنتقم ارحمنی)(واکرچه کیم
رحمت مرتبهٔ جامعه‌در الوهیت اعتباریله زیرا خزائن رحمات اولان اسماء انده مجتمعه‌در واول مرتبه جمیع اسماء
الهیه‌یی جامعه‌در پس رحمت هر اسم الهیه‌یه نسبتله مختلفه‌در زیرا هر بر اسم کندی عینی وحقیقتیله اسم
آخردن متمیزدر واکا مخالفدر پس هر بر اسم الهی بر نوع رحمتک خزینه‌سیدر آنک مظهری اولوب اندن مستمد
اولان کمسنه‌یه کندی حقیقتنی اعطا ایتدیکی رحمتله رحمت ایدر پس اسماء مختلفه اعتباریله واقعه اولان
رحمتک اختلافاتندن اوتری حق سبحانه وتعالی سؤال اولنورکه رحمت ایلیه هر اسم الهیله که سائل اول اسمله
سؤال ایدر * پس الله اول سائله رحمت ایدر (فرحمه الله) یرحمه الله معناسنه‌درتاکیم دعاده یرحمه الله موضعنده
رحمه الله دیرلر (ورحمتی وسعت کل شیء) قولنده تکلمدن کنایه اولنان ضمیر ودخی (ربنا وسعت کل شیء رحمة
وعلما) قولنده خطابدن کنایه اولنان ضمیر شول رحمت الهیه‌درکه شیئک کافه‌سنه واسعه‌در یعنی متکلم ایله
مخاطبدن کنایه اولان ضمیره مضافه ومستنده اولان رحمت شول رحمت الهیه‌درکه جمیع اشیاء ثبوتیه

ووجوديه يه واسعه در وجائزدر كه ضمير كنايه دن مراد يالكز (ربنا وسعت كل شئ رحمة وعلما) قولنده واقع اولان تاء خطاب اوله زيرا بو قولده تاء خطاب عين رحمت قلنمشدر مخاطب اولان جمعى عين رحمت ايتمكله وبو رحمت امتنانيه در عمل مقابله سنده دكلدر وبو رحمت عموما اشياء علميه ووجوديه يه متناوله در اندنصكره بو رحمت ايجون شعب كثيره حاصلدركه اسماء الهيه تعدديله متعدده اولور * پس سائلك (يارب ارحم) قولنده اولان اسم خاصه نسبتله رحمت عامه اولماز بلكه رحمت خاصه اولور آنك مخزنى اولان اسم خاص حسبيله ودخى يارب ارحمدن غيرى اسمادن هر بر اسمله سائلك قولنده (ياغفور ارحم) قولى كبى كه رحمت خاصه اولان مغفرتى مراد ايدر وحتى اسمادن منتقم اسميله سؤالده سائل ايجون يا منتقم ارحمنى ديمكلك واردر فجنكم خصم ظالمدن انتقام رحمتى مراد ايتسه) (وذلك لان هذه الاسماء تدل على ذات مسماة وتدل بحقايقها على معان مختلفة فهو يدعو بها فى الرحمة من حيث دلالتها على الذات المسماة بذلك الاسم) (واسماء الهيه دن هر بر اسم ايله سائل دعا ايتدكده رحمتك عامه اولمديغنك بيانى بودر زيرا التحقيق بو اسماء الهيه ذات مسماته دلالت ايدر وحقايقيله اسما معانى مختلفه يه دلالت ايدر خالقيت ورازقيت كبى پس رحمتك طلبى حقنده اسما ايله داعى اولان دعا ايدر اسمانك ذاته دلالتى حيثيتيله كه ذات ذلك الاسم ايله مسميه در يعنى اسمانك ذاته دلالتى حيثيتيله داعى هر بر اسم ايله دعا ايدركه ذات انكله مسميه در اول اسمه مختصه اولان رحمتك وصولى حقنده) (لاغير) (يعنى اول اسمك ذاته دلالتندن غيرى دلالت اخرى حيثيتيله دعا ايتمز ودلالت اخرى اسمك بو معناى خاصه دلالتيدركه اسم اول معنى ايله اسم آخردن منفصل اولور) (لا بما يعطيه مدلول ذلك الاسم الذى ينفصل به عن غيره ويتميز فانه لا يتميز عن غيره وهو عنده دليل الذات) (بو قول لاغير قولنى ايضاح ايدر يعنى اسمانك ذات مسميه يه دلالتى حيثيتيله داعى دعا ايدر اول اسمك مدلولى اعطا ايتديكى شئ حيثيتيله دعا ايتمز اول ايله مدلول كه اسم انكله اسم آخردن منفصل اولور واندن متميز اولور زيرا اول اسم انك غيرى اولان اسم آخردن متميز اولماز انك قتنده ذاتك دليلى اولديغى حالده يعنى اسم اول غيردن متميز اولمز انك ذاته دلالتى حالنده يعنى بر اسم ايجون ايكى مدلول واردر بريسى اسمك حقيقتيدركه انكله اسم آخردن متميز اولور وبريسى ذاتدر پس هر بر اسم ذاته دلالت ايتديكى حيثيتله اسم آخردن متميز اولمز زيرا ذاتك جميع اسمايه نسبتى على السويه در * پس داعينك بر اسم خاص ايله حقدن سؤالى اول اسمك مدلولى كه انك خصوصيت معينه سيدر اعطا ايتديكى شئ دكلدر يعنى انى سؤال ايتمز ذاته انك دلالتى حيثيتيله سؤال ايدر زيرا هر بر اسم ذاته دلالتى حيثيتيله اسم آخردن متميز دكلدر * پس داعى ذاتدن طلب ايدر جميع اسمانك مدلولاتى انده متحده اولديغى حيثيتيله وانك توجه نظرى ذاته در واكرچه كيم ذاتدن مطلوب ومسؤل اولان شئ ذاتدن صادر اولمز الا اسمادن بر اسم خاصك خصوصيتى حيثيتيله وجه مذكور اوزره (وهو عنده دليل الذات) جمله سى لا يتميز قولنده مستتر اولان ضميردن حال واقع اولور يعنى بر اسم ذاته دلالت ايتديكى حالده غيردن متميز اولمز وهو وعنده ضميرى اسمه عائددر) (وانما يتميز بنفسه عن غيره لذاته) (بلكه هر اسم كندى نفسيله غيردن متميز اولور ذاتى يعنى حقيقتى اقتضا ايتمكله) (اذ المصطلح عليه باى لفظ كان حقيقة متميزة بذاتها عن غيرها) (زيرا هر بر اسم اوزره اصطلاح اولنور هر قنغى لفظ ايله اولورسه كه اول ذاتله غيردن متميزه اولان بر حقيقتدر يعنى هر بر اسم الهى هر قنغى لفظ ايله اولورسه حقيقة متميزه در ظاتنه قتنده رحمن ومنتقم كبى كه رحمن عين رحمتله منتقمدن متميزدر ومنتقم انتقام ايله رحماندن متميزدر وذات الهيه يه دلالتنده بينهماده تميز يوقدر) (وان كان الكل قد سيق ليدل على عين واحدة مسماة فلا خلاف فى انه لكل اسم حكم ليس للآخر) (واكرچه كيم اسمانك كليسى وضع اولندى كه مسميه اولان حقيقت واحده يه دلالت ايليه زيرا تميز وصف عنوانى اعتباريله حاصلدر * پس خلاف يوقدر بوشانده هر بر اسم ايجون حكم خاص واردركه اول حكم اسم آخر ايجون حاصل دكلدر يعنى اكرچه كيم جميع اسما عين واحده يه دلالت ايدركه جميع اسما ايله مسميه در ولكن اسما حقايقيله واحكاميله متميزه در) (فذلك ايضا ينبغى ان يعتبر كما نعتبر دلالتها على الذات المسماة) (پس حكم نه سبق ايتديكى كبى اعتبار اولنمق لابدر يعنى سائل انى اعتبار ايليه نته كيم جميع اسما ايله مسميه اولان ذاته اسمانك دلالتى اعتبار اولنور زيرا سائل ايجون بر مطلوبدن لابدركه ذاتدن انى بر اسمله طلب ايليه كه اول اسمك خصوصيتيله ذات انى اعطا ايليه مثلا مريض فجنكم يا الله ويا رحمن ايله دعا ايتسه

البته اكا لابددركه شفايى اعتبار ايليه كه حق بدشافى اوزره انى قضا ايليه) (ولهذا قال ابو القاسم بن قسى فى الاسماء الالهية ان كل اسم على انفراده مسمى بجميع الاسماء الالهية كلها اذا قدمته فى الذكر نعته بجميع الاسماء وذلك لدلالتها على عين واحدة وان تكثرت الاسماء عليها واختلفت حقايقها اى حقايق تلك الاسماء) وجميع اسما ذات واحده يه دلالت ايتديكندن اوترى ابو القاسم بن قسى اسماء الهيه حقنده خلع نعلين ايله مسمى اولان كتابنده ايتدى تحقيق هر بر اسم الهى سائر اسمادن انفرادى اوزره اسماء الهيه نك جميعسيله كلسى مسمادر فجنكم سن ذكرده تقديم ايتسك جميع اسما ايله انى وصف ايدرسن يعنى هر قنغى اسمى ذكر ايتمكده مسمى موضعنه وضع ايدوب اسما اوزره انى تقديم ايتسك انى جميع اسما ايله وصف ايدرسن وبونك بيانى بودر زيرا جميع اسما عين واحده اولان ذاتك جميع اسمايه نسبتى على السويه در * پس هر قنغى اسم مسما موضعنه وضع اولنسه جميع اسما ايله وصف اولنور) (ثم ان الرحمة تنال على طريقين طريق الوجوب وهو قوله فسأكتبها للذين يتقون ويؤتون الزكوة وما قيدهم به من الصفات العلمية والعملية) (شيخ رضى الله عنه رحمتك ايكى قسمى كه بر قسمى رحمت خاصه در وبر قسمى رحمت عامه در بيان ايتدكدنصكره ديركه اندنصكره رحمته طريقين اوزره نيل اولنور يعنى انسان اكا ايكى طريق اوزره نيل ايدر بريسى طريق وجوبدر واول الله تعالينك فسأكتبها للذين يتقون ويؤتون الزكوة) قوليدر (فسأكتبها للذين يتقون ويؤتون الزكوة) قولندن ودخى بو آيتده صفات علميه وصفات عمليه دن حق تعالى تقييد ووصف ايتديكى شيئدن مستفاددر صلوة وحج كبى وبو رحمت رحمت وجوبله تسميه اولنور كه آنلرك اعمالى مقابله سنده كندى نفسى اوزره انى ايجاب ايلدى يعنى عبد عملى سببيله بو رحمتى حق اوزره موجبه دكلدر وما قيدهم قولى الزكوة قولنه معطوفدر) (والطريق الاخر الذى تنال به هذه الرحمة طريق الامتنان الالهى الذى لا يقترن به عمل وهو قوله ورحمتى وسعت كل شئ ومنه قيل ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر) (وطريق آخر كه بو رحمته انكله نيل اولنور طريق امتنان الهيدركه بر عمل اكا مقترن دكلدر واول طريق (ورحمتى وسعت كل شئ) قولندن مستفاددر وبو رحمت ذاتيه رحمانيه جميع اشيايه شامله در اكا عمل مقترن دكلدر وطريق امتناندن كه رحمت انك اوزره واصله در رسول عليه السلامه (ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر) دينلدى * پس بو طريق امتنان اوزره اولان رحمت دخى عامه اولور (ورحمتى وسعت كل شئ) قولى كبى وخاصه اولور (ليغفر لك) قولى كبى (ومنها) اى من قبيل هذه الرحمة (قوله اعمل ما شئت فقد غفرت لك فاعلم ذلك) (وبو رحمت امتنانيه قبيلندندر حقك بعض عبادنه (اعمل ما شئت فقد غفرت لك) قولى يعنى نه استرسك عمل ايله تحقيق بن سنك ذنوبكى غفر ايتدم ديدى (اسدى) رحمت امتنان رحمت ذاتيه در عمل مقابله سنده دكلدر * پس (ورحمتى وسعت كل شئ) قولنده هر شيئه نائل اولان بو رحمت ذاتيه در (واعمل ما شئت فقد غفرت لك) قولى بو رحمت امتنانيه قبيلندندر ولكن خاصه در عامه دكلدر وبو رحمتله خطاب شول كمسنه يه مخصوصدركه صفات بشريه حدودندن تجاوز ايدوب صورت الهيه انده متحكم اولمغله صفات بشريه يه عودت ايتمك اكا ممكن اوليه يعنى صفات الهيه ايله تحققك حسبيله هر نه عمل ايدرسك عمل ايله زيرا سنده اولان مشيت بنم مشيتمدر وسنده ظاهر اولان فعل بنم فعلمدر زيرا بن سنى كندى وجودمله وكندى صفاتمله غفر وستر ايتدم وسنك وجودك بنم وجودمده مستهلك اولدى سندن هر نه عمل صدور ايدرسه بندن صدور ايدر زيرا سنك هويتكده ظاهر اولان بنم هويتمدر * پس ذكر ايتديكم شيئى عالم اول واندن غافل اولمه والله ولى التوفيق

فص حكمة ايناسية فى كلمة الياسية

(الياس هو ادريس عليه السلام كان نبيا قبل نوح ورفعه الله مكانا عليا فهو فى قلب الافلاك ساكن وهو فلك الشمس ثم بعث الى قرية بعلبك) (الياس ادريس عليه السلامدركه نوح عليه السلامدن اول نبى ايدى الله تعالى انى مكان عليه يه رفع ايتدى پس ادريس قلب افلاكده ساكن ايدى وقلب افلاك فلك شمسدر اندنصكره بعلبك قريه سنه مبعوث اولدى رسول اولديغى حالده وادريس نوحدن اول اولديغى بودر زيرا ادريس نوحك باباسنك جديدر نوح بن لمك بن متوشلخ بن اخنوخدر واخنوخ ادريسدر وكتب درايتمك كثرتندن اوترى ادريس ايله تسميه اولندى قال الشيخ رضى الله عنه ان الياس ذو النشأتين لا يؤثر فيه الموت كالخضر وعيسى عليهما السلام

ورفعه الله الى الفلك الرابع قلب الافلاك وهو فلك الشمس ثم نزل كما ينزل عيسى عليه السلام وبعث رسولا ثانيا الى
قرية بعلبك وادريس عليه السلام متروحن ايدى انده شهوت يوغيدى بلكه عقل صرف ايدى كه انكله فلكيات
ورياضيات والهياتدن علومك غوامضن ادراك ايدردى وادريس ايچون بوتدوين وتسطيردن كتب ومجلداتى
وار ايدى كه انلرى اهرام مصرده دفن ايتدى طوفان خوفندن اوترى وكتب ومجلداتك بقاسنده رغبتندن
اوترى قال وهب بن منبه ادريس رفع الى السماء وعمره ثلثمائة وخمس وستون سنة وهذا من باب الرجعة التى
للكمل وهم الجوارى الكنس الرجع الذين يرجعون الى ربهم بالتجرد والانسلاخ فيرفعهم الله مكانة عالية ومكانا
عليا فلم يوثر فيهم الموت) ادريس عليه السلامك سمايه رفعى حالى عيسى عليه السلامك حالى كبى ايدى ورياضتده
وعالم قدسه سيرده وعلايق جسددن تجردده مندرج ايدى قيل انه عليه السلام بقى ست عشرة سنة لم ينم ولم يأكل
ولم يشرب على مانقل فعرج به الى السماء الرابعة التى هى محل القطب ثم نزل بعد مدة ببعلبك كما ينزل عيسى
عليه السلام على ما اخبر عنه نبينا عليه السلام) پس شيخ رضى الله عنه تصريح ايدركه ادريس نوحدن اول
نبى ايدى كثرت رياضتدن اوترى وروحانيتك غلبه سندن اوترى محل قطب اولان فلك رابعه رفع اولندى
وبر مدتدنصكره بعلبكه نزول ايتدى رسول اولديغى حالده پس شخص واحد نشأت اولىده ادريس ايله تسميه
اولندى ونشأت ثانيه ده الياس ايله وفى مصحف عبد الله بن مسعود رضى الله عنه (وان ادريس لمن المرسلين)
وهو قول عكرمة رضى الله عنه وقرأ بمكان الياسين ادريس ذكره البغوى فى معالم التنزيل) (وبعل اسم صنم
وبك هو سلطان تلك القرية وكان هذا الصنم المسمى بعلا مخصوصا بالملك) (وبعل برصنمك اسميدر وبك اول
قريه نك سلطانيدر يعنى آنك اسميدر وبعل ايله مسمى به اولان بوصنم ملكه مخصوص ايدى پس بعل ايله تركيب
اولنوب اول قريه بعلبك ايله تسميه اولندى) (وكان الياس الذى هو ادريس قد مثل له انفلاق الجبل المسمى
لبنان من اللبانة وهى الحاجة عن فرس من نار وجميع الاية من نار) (وشول الياس كه ادريسدر تحقيق لبنان
ايله مسمى اولان جبلك انفلاقى اكا تمثيل اولندى ناردن برفرسدن ولبنان لبانه دن مشتقدر ولبانه حاجت
معناسنه در وآنك جميع آيتى ناردن ايدى وفرس ناريدن جبلك انفلاقى عالم مثالده ايدى زيرا صور حسيه دن
ومعانئ غيبيه دن على طريق التمثيل مشاهده اولنان شئ مثالده مشاهده اولنور * پس الياس عليه السلام
عالم مثالده مشاهده ايتدى كه ارض شامده واقع اولان جبل لبنان صورتنده اكا برجبل تمثيل اولندى نار
صورتى اوزره وبرفرس ايله منفلق اولدى واندن فرس خروج ايتدى عن فرس قولى انفلاق قولنه متعلقدر
(فلما رآه ركب عليه فسقطت عنه الشهوة فكان عقلا بلا شهوة فلم يبق له تعلق بما تتعلق به الاغراض النفسية)
پس وقتا كيم الياس ناردن متمثل اولان فرسى كوردى آنك اوزره بندى * پس بقيۀ شهوت اندن سقوط ايتدى
پس الياس شهوتسز عقل صرف اولدى * پس انكچون تعلق باقى قالمدى شول شيئه كه اغراض نفسانيه
اكا متعلقه اولور شهوت تناكح كبى وساٸر صفات نفسانيه كبر وحسد وغضب كبى (امدى) شويله معلوم اوله كه
لبنان ايله مسمى اولان جبل الياسك جسمانيتى صورتيدركه روح انسانى استكمال وتكميل خلقده اكا
محتاجدر ولبانت وحاجتنه انده بالغ اولور وجبلك انفلاقى جسمانيتك قوا وحقايقندن عالى شريف وسافل
سخيف بيننده فرقان عقلى صورتيدر وفرسك صورتى الياسك جسمانيتنده كثرت رياضت ومجاهده ايله قواىٔ
روحانيه دن وصفات واخلاق الهيه دن وعلوم ومعارف وكمالاتدن متحصل اولان روحانيتى صورتيدركه
برازخ علويۀ الهيه ده ومراتب روحانيۀ اخرويه ده نفس ناطقه نك مركبيدر ونار صورتنده تمثلى مقامات قدسيۀ
روحانيه ومراتب نوريۀ عاليه يه انك حرارت وشوق وطلبى صورتيدر وانسلاخ وتقديسدن مانعه اولان قواى
شهويه بقاياسنك احراق وحرقى صورتيدر قيل لموسى عليه السلام بورك من فى النار وفرسك جبلدن خروجى
نشأت روحانيه سنك كمالى صورتيدر من لم يلد مرتين لم يلج ملكوت السموات كه بطن ام جسمانيتده كامل اولوب
اندن خروج ومفارقتى وانك صفاتندن واحكامندن خلاصى صورتيدر ودخى آنك ناردن اولديغى قوا واخلاق
واستعدادينك تكاملى صورتيدر * نفس ناطقه اولان قلب نور قدس اولان عقل ايله انك اوزره استيلا ايتمكله
والياسك اكا ركوبى نفس ناطقه بقاياى قواى شهوانيه واخلاق جسمانيه دن مفارقت ايدوب اول صورت
روحانيه ايله مراتب عروج وانسلاخك مرتبۀ علياسنه مترقيه اولديغنك صورتيدر يعنى الياسك كثرت

رياضت سببيله انك قواى روحانيه سى قواى جسمانيه سى اوزره غالبه ايدى * پس وقتا كيم قواى روحانيه غلبۀ
كليه ايله غالبه اولمق وقواى نفسانيه بالكليه مغلوبه ومستهلكه اولمق اوانى وتروحن كالى ازمانى كلدى * پس حق
تعالى عالم مثالدن آنك صورت روحانيه سن كشف ايتدى * پس آنك جسمانيتى اكا جبل لبنان صورتنده متمثله
اولدى وصورت روحانيه سى كه جسمانيتنده متحصله اولان صورتدر فرس نارى صورتنده اندن خروج ايتدى
وجبل اندن منفلق اولدى ناقۀ صالح ايچون حجر منفلق اولديغى كبى پس صورت فرس كه مركب نورانيدر نشأت
روحانيه ده كمال اوزره ظاهره اولمغله والياس عليه السلام كماليله متروحن ومنسلخ اولمغه مستعد اولمغله بالكليه
علايق جسمانيه وعوايق نفسانيه وشهوانيه دن خلاص اولوب مراتب علويۀ سماويه واطوار روحانيۀ
نورانيه يه عروج ايتمكيچون اول فرس اوزره ركوبه مأمور اولدى * پس عالم مثالده اكا ركوب ايتدى ونفس
ناطقه سى انده متصوره اولديغى حالده ظاهر اولمغله عالم حسيده وجود حسيسندن آنك شهوتى ساقط اولدى
كنديسى مرتبۀ شهوت اولان جسمانيتدن عروج ايدوب شهوتى كندى مركزنده تركله ايتمكله كينونة كل شئ
فى شئ انما يكون بحسب محله) پس الياس كمال تجرد وتروحندن صورت روحانيه ده محل حسيله ظاهر اولوب
جميع قواسى بالكليه قواى روحانيه اولوب وروحانيه آنك وجودنده راسخه اولمغله وجود حسيسى يه رد اولندقده
صفت روحانيه ايله ظاهر اولدى وعالم مثالده فرس نارى ونورانى ومركب مثالى وروحانيله (كيف يشاء) منطلق
اولديغى حالده مراتب علويه ده عارج ومسافر اولديغى كبى وجود حسيده دخى صفت اطلاقيله ظاهر اولوب
(كيف مايشاء) منطلق ومنتشر خدر * پس ملائكه كبى وارواح وعقل مجردۀ كليه كبى شهواتدن مجرد اولديغى
حالده روح مجرد قالدى * پس ملائكه وارواح وعقول ايچون حاصل اولان معرفت اوزره كه تنزيهدر ظاهر
اولدى) (فكان الحق فيه منزها) (بفتح الزاء) (فكان على النصف من المعرفة بالله فان العقل اذا تجرد لنفسه
من حيث اخذه العلوم عن نظره كانت معرفته بالله على التنزيه لا على التشبيه) (پس الياسده حق اغراض
نفسانيه دن وصفات خلقيه دن منزه اولدى الياس اولان محل احكام جسديه دن وعلايق جسمانيه دن متنزه
اولمغله پس الياس معرفت الهيه دن نصف اوزره ثابت اولدى عقول مجرده * واول معرفت تنزيهدر وكمالات
خلقيه ونفس ايچون حاصل اولان صفات مرضيه انده فوت اولدى وتوكل وصبر وشكر كبى باجمله صفات
خلقيه ده وصوركونيه ده واقع اولان وجودك معرفتندن ومشاهده سندن محتجب اولدى وبونصف آخردر يعنى
اسم باطنك احكامى انده كامل اولدى واسم ظاهرك احكامى باقى قالدى زيرا عقل بحكم كندى نفسيله مجرد
اولسه علومى نظر عقليسندن اخذ ايتديكى حيثيتله الله تعالى يه آنك معرفتى تنزيه اوزره اولور تشبيه اوزره
اولمز زيرا عقل مجرد صفت تنزيهله متصفدر * پس آنك حقه معرفتى تنزيه اوزره اولور * پس معرفتدن نصف
اوزره واقع اولور زيرا تشبيهدن تنزيه ايدر تشبيهله عارف دكلدر) (واذا اعطاه الله المعرفة بالتجلى كملت معرفته
بالله) (وبحكم الله تعالى عقله معرفتى تجليله اعطا ايلسه كه اطلاق اوزره در نظر عقليله تنزيه اوزره دكلدر
ودخى تشبيه اوزره دكلدر بالله انك معرفتى كامله اولور زيرا صورلك كليسنده سريان حقى مشاهده ايدر زيرا تجليله
حاصل اولان معرفت حقى مقيده دكلدر) (فنزه فى موضع التنزيه تنزيها حقيقيا الا رسميا وشبه فى موضع التشبيه
تشبيها شهوديا كشفيا ورأى سريان الحق بالوجود فى الصور الطبيعية والعنصرية ومابقيت له صورة الا ويرى
عين الحق عينها) (وفى نسخة ولا يبقى من صورة الا ويرى الحق عينها) پس عقل موضع تنزيهده تنزيه حقيقيله
تنزيه ايدر تنزيه رسميله تنزيه ايتمز ومواضع تشبيهده تشبيه شهودى وكشفيله تشبيه ايدر وصور طبيعيه ده وصور
عنصريه ده حقك سريانى مشاهده ايدر وانكچون برصورت باقيه قالمز الا اول صورتك عينى حقك عينى
كورر پس وجود حقدن خارج برصورتى مشاهده ايتمز تا كيم حقى اندن تنزيه ايليه وحقدن غيرى برشئ ايچون
وجود آخر اثبات ايتمز تا كيم وهميله اكا تشبيه ايليه غاية مافى الباب كندى نفسيله تنزيه وتشبيه ايتمز حق
كندى نفسنى تنزيه ايتديكى موضعده انجق تنزيه وتشبيه ايتديكى موضعده تشبيه وتنزيه ايدر) (المعرفة التامة
الكاملة التى جاءت بها الشرائع المنزلة من عند الله وحكمت بهذه المعرفة الاوهام كلها) (وبو معرفت شول
معرفت تامۀ كامله دركه من عند الله منزله اولان شرايع انى كتوردى وبو معرفتله اوهامك كليسى حكم ايلدى
يعنى اهل تقليد ومؤمنيندن قوت وهميه اصحابى بو معرفتله حاكمدر زيرا وهم موجبات افكارك ماوراسنه

مستشر قدر وقوت عقليه دن منفعل دكلدر قوت عقليه نك تقييدى حيثيتيله شول انفعال ايله حق اطلاقدن
اخراج ايليه پس وهم مطلق اوزره تقييد ايله حكم ايدر ومقيد اوزره اطلاق ايله حكم ايدر وبو حكمى محال
كورمز وبر وقتده غائب اوزره شاهد ايله حكم ايدر وبر وقتده شاهد اوزره غائب ايله حكم ايدر وشرايع منزله دخى
تنزيه وتشبيه ايله وارده اوله ولكن تنزيهده افراط وتشبيهده تفريط يوقدر بلكه تنزيه ايجره تشبيه وتشبيه ايجره
تنزيه بجعيله شرايع وارده در (فتبارك الله احسن الخالقين) (ولهذا كانت الاوهام اقوى سلطانا فى هذه النشأة
من العقول لان العاقل ولو بلغ فى عقله لم يخل عن حكم الوهم عليه والقصور فيما عقل فالوهم هو السلطان
الاعظم فى هذه الصورة الكاملة الانسانيه وبه جاءت الشرايع المنزلة) (يعنى اوهام تنزيه وتشبيهله حاكمه
اولديغندن اوترى بو نشأت انسانيه ده اوهام سلطنت وقوت يوندن عقولدن اقوى اولدى زيرا تحقيق عاقل
اكرچه كيم عقلى كندى مدركاتنده بالغ اولديغى شيئه بالغ اولديسه آنك اوزره وهمك حكمندن خالى دكلدر
وفهم ايتديكى شيئده قصوردن وياخود تصوردن خالى دكلدر پس وهم بو صورت كامله انسانيه ده سلطان
اعظمدر وشرايع منزله دخى وهمك حكميله وارده اولدى يعنى بو نشأت انسانيه ده وصورت كامله ده وهمك
حاكم اولمسى اوزره شرايع الهيه وارده اولدى بوخسه شرايع وهم اوزره وارده دكلدر) (فشبهت ونزهت شبهت
فى التنزيه بالوهم ونزهت فى التشبيه بالعقل فارتبط الكل فلم يمكن ان يخلو تنزيه عن تشبيه ولا تشبيه عن تنزيه
قال تعالى ليس كمثله شئ فنزه وشبه) (پس شرايع تشبيه ايلدى وتنزيه ايلدى تنزيهده وهم ايله تشبيه ايلدى
يعنى واهمينك وهمندن اوترى تنزيهده تشبيهى ادخال ايلدى وتشبيهده عقل ايله تنزيه ايلدى زيرا عقل
منزهدر * پس نسب وهميه نك كايسى نسب عقليه نك كايسنه مرتبط اولدى وكذلك عكس اوزره وياخود
تنزيهك كايسى تشبيهك كايسنه وتشبيهك كايسى تنزيهك كايسنه مرتبط اولدى * پس ممكن دكلدركه
تنزيه تشبيهدن خالى اوله وهمك اقتضاسى اوزره ودخى تشبيه تنزيهدن خالى اوله عقلك حكمى اوزره الله تعالى
(ليس كمثله شئ) ديدى * پس تنزيه ايتدى وتنزيهده تشبيه ايتدى زيرا كاف مثل معناسنه اعتبار اولندقده
ليس مثل مثله شئ ديمك اولور * پس حق ايچون مثل اثبات ايدر زيرا حقك مثلنى تنزيه ايدر مثلده شئ آخر
اكا مماثل اولمقدن * وبو عين تشبيهدر زيرا اثبات مثلدر وآنك مماثلتنى نفى ايتمكدر * پس تنزيه ايدركه اشيادن
برشئ بو مثل منزهك مثلى اولميه * پس بو تنزيهده تشبيهدر ولكن تشبيه وهميدر پس بو حكم قرار
بولدقدنصكره (ان الله خلق آدم على صورته) صورت الهيه اوزره مخلوق اولان آدمى مثلدن تنزيه ايتمكله
طريق اعلى واولى اوزره حقى مثلدن تنزيه ايدر * پس بونده تنزيهده تشبيه وتشبيهده تنزيه اولور) (وهو السميع
البصير فشبه) (يعنى وهو السميع البصير ديدى پس تشبيه ايلدى * زيرا عبد ايچون ثابته اولان ايكى صفتى كه
سمعيت وبصريتدر وحق ايچون اثبات ايتدى وبو تشبيه عين تنزيهدر زيرا بو ايكى صفتى حقه تخصيص ايتدى
صيغة تركيبيه ايله زيرا لام تعريف ايله معرفه اولان ايكى صفتى كه سمعيت وبصريتدر حقه عائد اولان ضميره
حمل ايتدى وبو حمل افاده ايتدى كه سميع اولان وحدت حقدر اندن غيرى سميع يوقدر وبصير اولان وحدت
حقدر اندن غيرى بصير يوقدر وبو عين تنزيهدر وبو تنزيه عقليدر) (وهى اعظم آية نزلت فى التنزيه ومع ذلك لم يخل
(بناء التأنيث) عن تشبيه بالكاف) (اى بسبب الكاف التى هى اداة التشبيه) (فهو اعلم العلماء بنفسه وما عبر
عن نفسه الا بما ذكرناه) (وبو آيت تنزيه حقنده نازله اولان آيتك اعظميدر ومع ذلك بو آيت كاف سببيله
تشبيهدن خالى اولمدى * پس الله تعالى انك نفسن عالم اولان علمانك الله تعالى اعلميدر وحال بوكه الله تعالى كندى
نفسندن تعبير ايتمدى الا تنزيه وتشبيهدن برنم ذكر ايتديكمز شيئله) (ثم قال سبحان ربك رب العزة عما يصفون
وما يصفونه الا بما يعطيه عقولهم) (اندنصكره الله تعالى (سبحان ربك رب العزة عما يصفون) ديدى وخلايقك
وصفندن ربى تنزيه ايتدى وحال بوكه خلايق انى وصف ايتمزلر الا آنلرك عقوللرى اعطا ايتديكى وصفله يعنى
غواشئ بشريه ايله مقيده اولان وقواى نظريه ايله مكدره اولان عقوللك وصفندن تنزيه اولنور واما كدورات
هيولانيه وشوائب امكانيه ومزاجيه دن صافيه اولان قلوبك وصفندن كه تجليات الهيه ومواهب ذاتيه
اسمائيه يه قابلدر تنزيه اولنمز) (فنزه نفسه عن تنزيههم اذ حددوه بذلك التنزيه) (پس الله تعالى كندى نفسنى
خلايقك تنزيهندن تنزيه ايتدى زيرا انلر اول تنزيه ايله حقى تحديد ايتديلر زيرا انلر حقى تنزيه ايتدكلرنده ديديلركه

لا يكون جسما ولا جوهرا ولا عرضا ولا كذا وكذا پس بو تنزيه عين تحديددر زيرا بو اشيا ايله محدود اولمقدن
انى تنزيهدر وشئ محدوددن متميز اولان اول شيدن تميز ايله محدود اولور وحقك حقنده تحديد ممتنعدر * پس حق
كندى نفسنى اهل تنزيهك تنزيهندن تنزيه ايتدى وبيان ايتدى كه انلرك تنزيهى عقول مشوبه دن صادردر
(وذلك لقصور العقول عن ادراك مثل هذا) (واهل تنزيهك تنزيهندن حقك كندى نفسنى تنزيه ايتمسى حقك
كندى نفسنى ادراكى مثلندن عقوللك قصورندن اوتريدر يعنى حق كندى نفسنده صورت الهيه سندن
نه صورت اوزره در انجق كندى نفسنى عالمه در * پس حق كندى نفسنى عالم اولوب ادراك ايتديكى مثلندن
منزهينك عقوللى قاصره اولديغندن اوترى انلرك تنزيهندن كندى نفسنى تنزيه ايدر زيرا بو نشأت انسانيه ده
جمله كمالاتدن معدوده اولان صفاتك بالذات اوصاف حسيه وعقليه ايله اتصافدن منزهه اولان ذاتدن سلبنى
ادراك ايتمك انلرك عقوللرنده مكنت يوقدر) (ثم جاءت الشرايع كلها بما تحكم به الاوهام) (اندنصكره شرايعك
كايسى شول شيئله وارده اولدى كه اوهام انكله حكم ايدر واول تنزيه وتشبيهدر (فلم تخل الحق) من الاخلاء
ويجوز بالياء اى لم يخل الحق) (عن صفة يظهر فيها) (پس شرايع بر صفتدن حقى خالى قيلمدى كه حق انده ظاهر
اولور بو كلام ايچون ايكى وجه واردر يعنى بالحقيقه كه حق هر صفتله ظاهردر كذلك شرايع دخى آنى بر صفتدن
خالى ايتمدى وياخود شرايع بر صفتله ظهوردن حقى خالى قيلمدى اى لم يخل الحق عن ظهوره بصفة وبو عين
تشبيهدر زيرا شرايع وارده اولمدى الا ذات مراتبده ظهوردن قبول ايتديكى شيئى بيان ايچون وحكم بطون
ايچون مراتب ظهوردن بر مرتبه ظاهره اولمدى الا صفاتدن بر صفتله وشريعت ذاتدن اخبار ايله وارده اولمدى
الا بو صفات ضمننده) (كذا قالت) (اى الشرايع) (وبذا جاءت) (شرايع بويله ديدى وبونى كتوردى يعنى شرايع
اوهام احكامنك موجبى اوزره كلدى وبوندن غرض حقك وضعيدر اوهامه قريب اولان شيئله كه خيالدن
بر نوعله نازل اوله) (فعلمت الامم على ذلك) (اى على مقتضى الوهم) (فاعطاها الحق التجلى) (پس امم وهمك
مقتضاسى اوزره عالمه اولدى * پس حق تعالى آنلره يعنى عبادندن كمل اولان اممه تشبيهى موجبه اولان صفاتله
تجليى اعطا ايتدى زيرا آنلر امرى على ماهو عليه كشف وبصيرت اوزره عالم ايديلر) (فلحقت بالرسل وراثة) (اى
من جهة الوراثة) (يعنى تنزيه وتشبيه بيننده جامع اولان توحيدده امم وراثت طريقيله رسله لاحقه اولدى
كسب وتعمل طريقيله لاحق اولمديلر) (فنطقت بما نطقت به) (پس امم كامله ناطقه اولدى شول شيئله كه
رسل انكله ناطقه اولدى ورسل شول شيئله ناطقه اولديكه اوهام انكله حكم ايلدى * پس نطقت قولنك
فاعلى الرسل قولى اولور) (رسل الله الله اعلم حيث يجعل رسالته) (قولى مبتداء محذوفك خبرى اولور اى وهو
قوله رسل الله يعنى شرايع اوهام ايله حاكم اولان شيئله وارده اولديغن وامم رسل نطق ايتديكى شيئله نطق
ايتديكن تمثيل ايدر يعنى شرايع ورسل اوهامك حكميله ناطقه اولمغله امم كامله دخى اوهام اوزره حاكمه در
رسل ايله (الله اعلم حيث يجعل رسالته) قولنده كانه بو قولده تنزيه وتشبيه مدرجدر) (فالله اعلم موجه) (پس الله
اعلم قولى موجه در يعنى انكچون ايكى وجه واردر يقال ثوب موجه اى ذو وجهين) (له وجه بالخبرية الى رسل
الله الله اعلم) (قولى ايچون رسل الله قولنه خبريتله بر وجه ثابتدر يعنى (فاذا جاءتهم آية قالوا لن نؤمن حتى
نؤتى مثل ما اوتى رسل الله الله اعلم حيث يجعل رسالاته) قولنده رسل الله قولى مبتدادر والله اعلم قولى انك
خبريدر زيرا (لن نؤمن حتى نؤتى مثل ما اوتى) قولى كلام تامدر زيرا مثل ما اوتى قولنده مستتر اولوب فاعل
مقامنه اقامت اولنان ضمير مفعول رسوله عائددر (اى لن نؤمن بالآية حتى نؤتى مثل ما اوتى الرسول المبلغ
اياها) پس رسل الله قوليله ابتدا ايتدى اندنصكره الله قولنى اكا حمل ايتدى * پس رسل الله الله جملهٔ اخرى
اولوركه رسل الله قولى مبتدادر والله قولى خبردر واعلم مبتداء محذوفك خبريدر اى وهو اعلم پس الله رسلك
هويتى ورسل الالهك صورتى اولديغى اعتبار اوزره رسل الله الله در وبو حيثيتله يعنى حق آنلرك هويتى وآنلر
حقك صورتى اولديغى حيثيتله (هو اعلم حيث يجعل رسالاته) الله تعالى اعلمدر * پس الله تعالى رسلك هويتى
كندى هويتى مكاننه وضع ايتدى * پس بو كلام تنزيهده عين تشبيه اولدى وهم ايله وبو وجه غريبدر كه كتب
قراءتك مشاهرنده ائمه دن بر احدانى نقل ايتمدى) (وله وجه بالابتداء الى الله اعلم حيث يجعل رسالاته)
وانكچون ابتدا ايله وجه آخر ثابت كلامدر * پس الله قولى مبتدادر (واعلم حيث يجعل رسالاته) قولى خبردر

وبو وجه ظاهر ومشهور اولان وجهدر ووجه اولده صعوبت واردر ولكن نفس امرده كلام حقدر وبو وجهك
حقيقتنه مطلع اولان (من يطع الرسول فقد اطاع الله) (وان الذين يبايعونك انما يبايعون الله) وبونلرك امثالى
اولان آياتك حقيقتنه واقف اولور) (وكلا الوجهين حقيقة فيه) (ووجهينك ايكيسى بو قولده حقيقتدر
بروجه حقيقت اوله وبروجه مجاز اوله دكلدر تاكيم اهل ظاهر مبايعه واطاعه آيتنده وآنك امثالنده رسولك
بيعتنده اللهك ورسولك اطاعتنده اللهك اطاعتنى مجاز اوزره اخذ ايتديلر وحال بوكه الله تعالى يه بيعت
واطاعت حقيقتده رسولك اطاعت وبيعتندهدر) (لذلك قلنا بالتشبيه فى التنزيه وبالتنزيه فى التشبيه)(
ووجهينك حقيقتندن اوترى بز تنزيهده تشبيهله وتشبيهده تنزيهله قائل اولدق زيرا فحنكم حقك هويتى
رسل هويتنك عينى اولسه رسلده اولان تشبيه هويت حقده اولان تنزيه ايچون ثابت اولور وهويت حقده
اولان تنزيه رسلده اولان تشبيه ايچون ثابت اولور پس بو كلامده وجهينك حقيقتندن اوترى بز عين تنزيهده
تشبيهله ذاهب اولدق وحقك منزهه اولان هويتى رسلك صورتنده كه مشبههدر ظاهره اولان هويتدر
وصور مشبههده ظاهره اولان هويت شول هويتدركه مرتبهٔ احديتده منزههدر * پس فحنكم سن الله قولنى
رسل الله قولى اوزره خبريله حمل ايتسك غيرنى نفى ايدرسن ووحدت حقيقيهيى اثبات ايدرسن رسول
عليه السلام (هذه يد الله) ديدى وآنك يد مباركهسنه اشارت ايتدى * پس اهل حجاب بو قولى تأويل ايتديلر
واهل ايمان اكا مؤمن اولديلر وعيان اهلى كشف ايتديلركه رسول عليه السلامك يدى الله تعالينك
يد علياسنك عينيدر (يد الله فوق ايديهم) ورأى اعينده رسول اللهك يدى انلرك يدى فوقنده ايدى ورسول عليه
السلام بونده تشبيهى موهم اولان شيئله نطق ايتدى واما فحنكم الله اعلم قولنى ابتداء كلام ايتسك پس بو تقدير
اوزره جناب الهيده غير ايچون نطق يوقدر تنزيه مجرد اولور) (وبعد ان تقرر هذا فترخى الستور وتسدل الحجب
على عين المنتقد والمعتقد) (يعنى تنزيهله تشبيه جمعى قاعدهسنك تقرريندنصكره پس بز عين منتقده اوزره
ستورى ارخا ايدرز وعين معتقد اوزره حجبى اسدال ايدرز منتقد اهل حجابدن شول محقق عاقل ونظر عقلى
وبرهانيله مستدلدركه خلاصهٔ مذاهبى منتقددر ونظر صحيحله تنزيه وتشبيه بيننى مميزدر ومعتقد مؤمن مقلددر
وستر مانع حسيدر وحجاب مانع عقليدر منتقد ومعتقدك نشرى اوزرهدر (المنتقد لغة هو الذى يخرج الردى
من الجيد) (وان كان من بعض صور ما تجلى فيها الحق) (واكرچه كيم منتقد ايله معتقد شول صورلك
بعضيسندن واقع اولديلرسه كه حق تعالى اول صورده تجلى ايلدى يعنى واكرچه كيم حق تعالى آنلرده متجلى
وظاهر وشهيد وحاضر ايسه) (ولكن قد امرنا) (بموجب الشرايع المنزلة) (بالستر) (ولكن تحقيق شرايع منزله
موجبى اوزره ستر ايتمكله مأمور اولدق پس انكيچون ارخاء ستور واسدال حجب ايدرز وستر ايله مأمور
اولديغمزك حكمتى بودر) (ليظهر تفاضل استعداد الصور) (تاكيم صورلك استعدادينك تفاضلى ظاهر اوله
يعنى تاكيم تجليات الهيهنك قبولنده هر بر صورتك استعدادى واستعداداتك تفاضلى ظاهر اوله زيرا اسماء
الهيه متميزه اولديغى كبى آنلرك مظاهرى اولان صور دخى متميزهدر واستعدادده بربرندن متفاضلدر
) (وان المتجلى) (وفى بعض النسخ وان التجلى) (فى صورة هو بحكم استعداد تلك الصورة فينسب اليه ما تعطيه
حقيقتها ولوازمها لابد من ذلك) (ودخى ظاهر اولسون كه بر صورتده متجلى اولان حق اول صورت
استعدادينك حكمى حسبيله ظاهردركه اول صورت اكا مجليدر * پس تجلى يه نسبت اولنور شول شئ كه اول
صورتك حقيقتى وآنك لوازمى انى اعطا ايدر اندن لابددر يعنى هر صورتده متجلى اولان حق اول صورت
استعدادينك حكمى اوزره ظاهردر * پس اول صورتك حقيقتى ولوازم عارضيهسى حجاب وكشف وتجلى
وستر وعرفان ونكران وصغر وكبر واستطاله واستداره كبى اولان اكا نسبت اولنور * پس منتقد ومعتقدك
حقيقتنى ستر ايتمكله بز دخى ارخاء ستور ايتدك (مثل ما يرى الحق فى النوم ولا ينكر هذا وانه لا شك الحق عينه)
شول رائى كبى كه نومنده حقى كورر وحال بوكه نومده رؤيت حق انكار اولنمز زيرا اسمك تجلياتى اعتباريله
واقعدر وتحقيق شان بودركه شك يوقدركه حق اول مكانك عينيدر يعنى نومده بر كسنه حقى بر صورتده كورسه
شول شئ كه اول صورتك حقيقتى ولوازمى انى اعطا ايدر اول شئ اكا مرئى اولور) (فيتبعه لوازم تلك الصورة
حقايقها التى تجلى فيها فى النوم ثم بعد ذلك يعبر اى يجاوز عنها الى امر آخر يقتضى التنزيه عقلا فان كان الذى

يعبرها

يعبرها ذا كشف او ايمان فلا يجوز عنها) (اى عن الصورة المرئية فى النوم) (الى تنزيه فقط بل يعطيها حقها من
التنزيه) (پس نومده مرئى اولان حقه تابعه ولاحقه اولور اول صورت مرئيهنك لوازمى وحقايقى كه حق تعالى
اول صورتده نومده تجلى ايلدى واول لوازم وحقايق حقه نسبت اولنور وحق آنلردن تنزيه اولنمز اندنصكره
اول صورتدن امر آخره عبور اولنور كه عقلا تنزيه انى اقتضا ايدر * پس اكر اول رؤيايى معبر اولان كسنه كرك
معبر رائى اولسون وكرك رائيدن غيرى معبر آخر اولسون كشف صاحبى وياخود ايمان صاحبى اوله حق اولورسه
پس نومده مرئيه اولان صورتدن لفظ تنزيهه عبور ايتمز * بلكه اول صورتك تنزيهدن اولان حقنى اعطا ايدر
يعنى اول صورتى جمله صوردن ايدركه حق تعالى آنلرده تجلى ايدر مظاهرده تجلى ايتدكده ولكن اول صورتله
حقى تقييد ايتمز واول صورته انى حصر ايتمز وجميع صوردن انى تعطيل وتجريد ايتمز) (ومما ظهرت هوية
الالهية فيه التشبيه) يعنى معبر رؤيانك تنزيهدن اولان حقنى اعطا ايدركه هويت الهيه اول شئ صورتنده ظاهره
اولدى واول شئ تشبيهدر * پس آنك حقنى اعطا ايدركه اول صورتده متجلى اولان حقه اول صورتك لوازمنى
اضافت ايدر ولكن حقى اول احكام ايله تقييد ايتمز زيرا عالمدركه حق تعالى هر قنغى صورتده ديلرسه تجلى ايدر
* پس اول صورته مضاف اولان شئ حقه اضافت اولنور واكر ديلرسه اصلا بر صورتده ظاهر اولمز وحق تعالى
هر موطن ومقامده وظهور وبطونده بونلرك كليسندن منزههدر تجرد ولا تجرد واطلاق ولا اطلاق ايله مقيد
دكلدر (فلفظ الله على التحقيق عبارة عن المرتبة الكلية التى هى مرتبة الالوهية الجامعة للجمعية الاسمائية
الالهية الفعالية والجمعية المظهرية الامكانية الانفعالية) (پس لفظ الله على التحقيق شول مرتبهٔ كليهيى
جامعهده كه الوهيتدر متعين اولان ذات موجودهدن عبارتدر كه حقيقت كليهسيله جمعيت اسمائيهٔ الهيهٔ
فعاليهيى وجمعيت مظهريهٔ امكانيهٔ انفعاليهيى جامعدر وصور الهيه وامكانيهدن بر صورتده تجليسى
وظهورى صورت اخراده تجلى وظهورندن اولى دكلدر آنك احاطهٔ كليهسندن خارج بر صورت يوقدركه اندن
انى تنزيه ايدهسن وآنك وجودندن غيرى بر وجود يوقدركه اكا تشبيه ايدهسن اول مرتبهٔ كليه تنزيه وتشبيهى
وظهور وبطونى وحق وخلقى جامعهدر وآنك ذاتى بونلردن غنيهدر * پس جميع صور الهيه وكونيهدن
هر بر صورتده بحسب الاستعداد متجلى وظاهردر واما صورت الهيه ايله متصف اولان واول مرتبهٔ الوهيتده
متحقق اولان انسان كامل كه خليفة اللهدر وخليفهٔ رسول اللهدر * پس سعت كليه ومظهريت جمعيه
حسبيله اول مرتبهده متعين ومتحققدر واول مرتبه دخى آنك مظهريتنده ظهور كلى وتفصيلى وجملى ايله
ظاهره ومتعينهدر وانسان كامل اول مرتبهنك ظاهريتيدر واول مرتبهنك هويتيدر * پس اول مرتبهنك
حقيقتى خلائف الهيه اولان رسل وانبياده وكمل اوليا واصفياده ظاهرهدر * پس اول مرتبه ايله متحقق اولوب
الله لفظيله اشارتى فهم ايدن كسنه عالمدركه رسول الله الله اعلم قولنده وجه اول اوزره هويت الهيه توجه اوزره
هويت رسل اولور (وان الذين يبايعونك انما يبايعون الله يد الله فوق ايديهم ومن يطع الرسول فقد اطاع الله)
قولنك حقيقتنه واقف اولور * پس الله عبارتدر اول مرتبهٔ كليهٔ جامعهدن) (لمن فهم الاشارة)
وبو فهم شول كسنهيه مخصوصدركه لسان اشارتى فهم ايده پس عارف اولوركه الله اول مرتبهيه اشارت
اولنور والا ذات مطلقه الله اسميله تسميه اولنوب انكله مقيده اولمقدن منزههدر) (وروح هذه الحكمة
وفصها ان الامر ينقسم الى مؤثر ومؤثر فيه وهما عبارتان والمؤثر بكل وجه هو الله والمؤثر فيه بكل وجه
وعلى كل حال وفى كل حضرة هو العالم) (وبو حكمت الياسيهنك روحى وفصى وخلاصهسى بودركه تحقيق
امر وجود منقسمدر مؤثره ومؤثر فيهه ومؤثر ايله مؤثر فيه عبارتاندر مؤثر مرتبهٔ فعليهدن ومؤثر فيه
مرتبهٔ انفعاليهدن والا وجود واحددر اندن غيرى مؤثر فيه يوقدر * پس هر وجهله وهر حال ايله وهر حضرتده
مؤثر اولان اللهدر وهر وجهله وهر حال اوزره وهر حضرتده مؤثر فيه اولان عالمدر يعنى مؤثر اولان حق
وجوه تأثيردن هر بر وجهله تأثير ايدر كرك تأثير واسطه ايله اولسون وكرك واسطهسز وهر حال اوزره مؤثردر
يعنى عالم غيب وشهادت كبى وروح وحس كبى على السويهدر تأثير كرك مظاهر كونيهدن بر مظهردن حاصل
اولسون وكرك اسماء الهيهدن بر اسمدن حاصل اولسون مؤثر اولان ذات الهيهدر اسماسى وصفاتى حسبيله زيرا
اسما وصفات عللك علتيدر وازلده هر شيئك مبدئيدر ومؤثر فيه اعيان عالمدر زيرا اعيان محل ولايات اسمادر

واسمانك مظاهر يدر وموثر ايله موثرفيهه امرك انقسامى بوحكمتك روحى اولدى زيرا علتله معلول بيننده
مناسبتدن لابد دركه بينهماده رابطه اوله واول مناسبت حقله عالم بيننده ثابته اولان مناسبتدر وشيخ اوزره بونده
اعتراض وارد اولمزكه بوكلامله بوندن اول فتوحاتدن نقل ايتديكى كلام بيننده كه (ان الاثر لا يكون الا للمعدوم
لا للموجود وان كان للموجود فبحكم المعدوم) قوليدر مغايرت واردر زيرا بو محلده تأثيردن مراد ايجاد
واظهاردر وافاضهٔ وجوددر شئ معدومك حكمى ومقتضاسى اوزره كه (وان كان للموجود فبحكم المعدوم)
قولندن مراد اولان تأثيردر ومعدوم ايچون اولان تأثيربو تأثيرى سابقدركه شئ معدومك وجوده استعدادى
حسبيله حق موجددن وجودى طلب ايتديكى حينده حق طرفندن كن قولنى ايجاب ايدر تأثيردر (فاذا ورد
وارد الحق وهو التأثير (فالحق كل شئ باصله الذى يناسبه) (پس بحكم وارد حق وارد اولسه ووارده مؤثرك
مؤثرفيهده ظاهر اولان تأثيريدركه تأثير حضرت الهيه دن وارد اولسون وكرك عالم امكاندن پس سن هرشيئى
الحاق ايله آنك شول اصلنه كه اكا مناسبدر واندن صادردر * پس اكر وارد حضرت الهيه دن اوله جق اولورسه
وجود وعلم وقدرت وبونلرك امثالى اولان كمالات الهيه كبى پس سن اول واردى آنك اصلى اولان حضرت
الهيه يه الحاق ايله واكر وارد عالم امكاندن اوله جق اولورسه فقر واحتياج وعجز وبونلرك امثالى اولان نقايض
كونيه كبى پس سن آنلرى عالمه اسناد ايله) (فان الوارد ابدا لابد ان يكون فرعا عن اصل) (زيرا وارد ابدا لابددركه
براصلدن فرع اوله زيرا البته واردك منشئ ومحبتى واردركه اندن صادر اولدى * پس وارد محبت الهيه
كبى دركه نوافلدن اثردر * پس مثال ايراد ايدوب ديركه) (كانت المحبة الالهية عن السؤال من العبد فهذا)
اى وارد الحق) (اثر بين مؤثرفيه) يعنى محبت الهيه عبددن نوافلدن منبعثه اولوب واقعه اولدى * پس محبت
الهيه واردى براثردركه مؤثر بينيله كه عبددن صادره اولان نوافلدر ومؤثرفيه بيننده كه حقدر حاصل اولان
براثر واقعدر) (كان الحق سمع العبد وبصره وقواه عن هذه المحبة الالهية فهذا اثر مقرر لا يقدر على انكاره
لثبوته شرعا ان كنت مؤمنا) (يعنى بو محبت الهيه مرتبه سندن حق عبدك سمعى وبصرى وسائر قواسى اولدى
پس بو محبت براثر مقرردركه سن آنك انكارنه قادر دكلسن اكرسن مؤمن ايسك زيرا بواثر شرعا ثابتدر يعنى
شرعا ثابتدركه محبت الهيه نك حصولنده عبدك نوافلى مقتضيه ومؤثره در * پس بو اثر انكار اولنمز ولكن
مؤثر ايله مؤثرفيه وجود واحددن عبارتاندر * پس حق بروجهله مؤثردر وبروجهله مؤثرفيه در والله مرتبهٔ
الوهيت اعتباريله حقله عالم بينى جامعدر * پس نوافلده محبت الهيه نك تحصيلنده بحسب الظاهر مؤثر اولان
عبددر ومؤثرفيه حقدر واما عبدك هويتى حقك هويتى اولديغى اعتبار اوزره مؤثر حقدر ومؤثرفيه عالمدر
زيرا محبت الهيه نك حصولى مرتبهٔ الوهيتده آنك حقيقت منفعله سنده در وياخود معنى بويله اوله فهذا يعنى
محبت الهيه نك وجودى براثردر مؤثر بينيله كه حقدر ومؤثرفيه بيننده كه عبددر واثر كنت سمعه وبصره وسائر
قواه قوليدر وبو قول مؤثرفيه اولان عبده اثردر براحد بونك انكارنه قادر دكلدر زيرا لسان شرع بونكله
ناطقدر (واما العقل السليم فهو اما صاحب تجلى الهى فى مجلى طبيعى فيعرف ما قلناه واما مؤمن مسلم
يؤمن به كما ورد فى الصحيح) (عقل سليم عقايد فاسده دن ساذج اولان قلبدركه فطرهٔ اصليه واطافت ازليه اوزره
باقيدر يعنى عقل سليم صاحبى اولان شخص يا مجلاى طبيعيده تجلى الهى صاحبيدر يعنى مجلاى طبيعى اولان
صورت انسانيه ده تجلى الهى صاحبيدركه حقى ذوقا مجلاى الهيه ده مشاهده ايليه وحق اكا مجلاى طبيعيده
تجلى ايليه رسول عليه السلام كبى كه ربنى شاب امرد صورتنده مشاهده ايتدى (رأيت ربى فى صورة شاب
امرد) قولى كبى وحقك موسى يه شجره ده تجليسى وموسانك انده مشاهده سى كبى پس برم ديديكمز قولى ذوقا
عارف اولور وياخود مؤمن مسلمدركه بو مشهد صاحبى دكلدر ولكن برم ديديكمز قوله مؤمندر نته كيم حديث
صحيحده وارد اولدى پس اكر مجالى طبيعيه ده تجلى صاحبى ايسه برم ان الامر منقسم الى مؤثر ومؤثرفيه الخ
قولمزك حقيتنى شهود وذوقله عارفدر وجميع حضرات الهيه وكونيه ده مؤثر الله اولديغنى وبونلرك كليسنده
مؤثرفيه اعيان اولديغنى مشاهده ايدر * پس حضرت الهيه وكونيه دن صادر اولان شيئى اصلنه الحاق ايدر
واما اكرمشاهد دكل ايسه اخبار الهيه ايله كان رسلنه مقلد واوليايه وبونلرك كلامنه مؤمن ومعتقد ايسه * پس
برم قولمزه مؤمن اولور نته كيم آخرتده حقك صورده تحولى خبر صحيحده وارد اولدى (ورد فى الصحيح انه يتحول

الحق فى الصور وهذا حديث خرجه مسلم فى صحيحه من حديث ابى سعيد الخدرى رضى الله عنه وهو حديث
طويل الى ان قال فيأتيهم رب العالمين تبارك فى ادنى صورة من التى رأوه فيها فيقول ماذا ترون الى ان يقول لهم
الحق انا ربكم فيقولون نعوذ بالله منك لا نشرك بالله شيئا مرتين او ثلاثا حتى يأتى الله بصورة اعتقادهم فيقولون
انت ربنا) الحديث پس مؤمن مصدق برم ذكر ايتديكمز قوله مؤمندر) (فلا بد من سلطان الوهم ان يحكم على
العاقل الباحث فيما جاء به الحق فى هذه الصورة لانه مؤمن بها) (پس وهم سلطاندن لابد دركه عاقل اوزره حكم
ايليه كه باحثدر شول شيئده يعنى شول تجليده كه حق تعالى بوصورتده نومده انكله تجلى ايلدى وبوصورتده
انى كوردى زيرا عاقل باحث اول صورت مرتبه يه مؤمندر يعنى عاقل باحث نومده ويقظه ده كورديكى صورتك
حقيقتيله وهم آنك اوزره حاكمدر مثلا بركمسنه بن الله تعالى يى شويله برصورتده كوردم ديسه پس الله تعالى
بركونده بحكم صورت انسانيه ده تجلى ايتسه مؤمن عاقل اول صورتده متجلى اولان حقه مؤمندر وتوهم
ايدركه حق جميع صور تجليده مطرددر وياخود هر بحكم الله تعالى تجلى ايتسه صورت انسانيه ده تجلى ايدر
) (واما غير المؤمن فيحكم بالوهم على الوهم) (واما غير مؤمن كه رسل ايله شرايعه مؤمن دكلدر وهم صرف ايله
مشوب اولان عقل صاحبيدر * پس وهم اوزره وهمله حكم ايدر زيرا تصور ايدركه آنك وهمى انى كذبه
مؤدى ايدر * پس وهم اوزره كذبله حكم ايدر) (فيتخيل بنظره الفكرى انه قد احال على الله ما اعطاه ذلك التجلى
فى الرؤيا) (پس غير مؤمن نظر فكرى ايله تخيل ايدركه تحقيق اول الله تعالى اوزره محال كوردى شول شيئى يعنى
شول صورتى كه رؤياده اول تجلى انى اكا اعطا ايلدى حق اوزره محال كوردى حقى اندن تنزيه ايتدى ورأينده
اصابت ايتدى * پس الله تعالى جميع صور مرتبه ده متجلى وظاهردر وبو واقع اولان وهمك حكمنى توهم
فاسد ايله ابطال ايدر وصوردن حقى تنزيه ايدر ورسل ايله شرايع الهيه اعطا ايتديكى شيئى رد ايدوب انكار ايدر)
(والوهم فى ذلك لا يفارقه من حيث لا يشعر لغفلته عن نفسه) (وحال بوكه بو استحالتده وهم اكا مفارق
دكلدر آنك شعورى اولديغى حيثيتله يعنى توهم ايدركه حقى تنزيه ايتدى وحال بوكه اول عين تشبيهده در
كندى نفسندن غافل اولديغندن اوترى يعنى وهم ايله حقى تنزيه ايدر ووهم كندى نفسنده موجوددر
ووهم ايله حق اوزره حكم ايدر * پس اكر كندى نفسنى عارف اوليدى وهم صحيحله حكم ايدردى) (ومن
ذلك) (اى من قبيل ما ورد فى الشرع موافقا للوهم والعقل) (قوله ادعونى استجب لكم قال تعالى واذا سألك
عبادى عنى فانى قريب اجيب دعوة الداع اذا دعان) (يعنى شرعده انسانك وهمنه وعقلنه موافق
وارد اولان شئ قبيلندندر الله تعالينك (ادعونى استجب لكم) قولى والله تعالى (واذا سألك عبادى عنى
فانى قريب اجيب دعوة الداع اذا دعان) ديدى پس داعى توهم ايدركه حقك اكا قربى اشياء جسمانيه نك
قربى كبيدر وكندى وجودى جميع وجوه ايله حقك غيريدر وعقل دخى اكا موافقت ايدر والا مجيب داعيدن
ممتاز اولمزدى اكر داعى عين مجيب اوليدى) (اذ لا يكون مجيبا الا اذا كان) اى وجد (من يدعوه) زيرا الله
تعالى مجيب اولمز بحكم حقدن سؤال ايدن كمسنه موجود اولسه بو تقدير اوزره كان وجد معناسنه اولور
(وان كان عين الداعى عين المجيب فلا خلاف فى اختلاف الصور فهما صورتان بلا شك وتلك الصور كلها
كالاعضاء لزيد) (واكرچه كيم داعى حقيقتده مجيبك عينى اولديسه زيرا عبد داعينك هويتى حق مجيبك
هويتيدر پس صورك اختلافاتنده خلاف يوقدر * پس داعيله مجيب ظاهر وباطن اعتباريله وجود واحد
ايچون ايكى صورتدر بلا شك كه ظاهر ايله داعى وباطن ايله مجيبدر واول صورك كليسى كه وجود واحد حق
اوزره ظاهره وطاريه در حق ايچون اعضا كبيدر زيد ايچون كه زيد اعضاسيله كثيردر وحقيقتيله واحددر)
(فمعلوم ان زيدا حقيقة واحدة شخصية وان يده ليست صورة رجله ولا رأسه ولا عينه ولا حاجبه فهو الكثير
الواحد الكثير بالصور الواحد بالعين) (پس معلومدركه تحقيق زيد حقيقت واحدهٔ شخصيه در يعنى شخصا
حقيقت واحده در ومعلومدركه تحقيق زيدك يدى رجلينك صورتى دكلدر ودخى انك رأسى وعينى وحاجبى
صورتى دكلدر يعنى زيد بو اعضادن مجتمعه اولان هيئت اجتماعيه دن غيرى دكلدر واعضا زيددن خارجه
دكلدر هر برعضو زيدك عينيدر ولكن هر برعضوك صورتى عضو آخر صورتنك عينى دكلدر * پس حق كثير
وواحددر صور ايله كثيردر عين ايله واحددر يعنى وجود واحد حق عين احديتله واحددر وصور تجليات

وظهورات ايله واسما وصفات وشئون واضافات ايله كثيردر)(وكالانسان بالعين واحد بلاشك)(بوقول
كالاعضاء قولنه عطفدر ودخى داعيله مجيبك عينى اولان وجود واحد عين ايله واحد وصور ايله كثير اولديغى
انسان كبيدركه عين ايله واحددر بلاشك يعنى جنس انسان حقيقت انسانيه سيله واحد العيندركه جميع
افراد نوعيهٔ انسانيه يى جامعدر(ولانشك ان عمروا ماهو زيد ولا خالد ولا جعفر وان اشخاص هذه العين الواحدة
لاتتناهى وجودا)(وبرشك ايتمزكه تحقيق عمرو زيد دكلدر ودخى خالد دكلدر ودخى جعفر دكلدر يعنى
عمروك تشخصى بونلرك غيرى اولديغنده شكمز يوقدر ودخى تحقيق برشك ايتمزكه حقيقت انسانيه اولان
بوعين واحده نك اشخاصى وجودا متناهيه دكلدر يعنى بوعين واحده الى ما يتناهى اشخاص وجوديهٔ بشريه
وافراد عينهٔ انسانيه صورنده حقيقتيله ظاهره ومتعينه در)(فهو وان كان واحدا بالعين فهو كثير بالصور
والاشخاص)(پس انسان حقيقت نوعيهٔ انسانيه اولان عين ايله اكرچه كيم واحددر * پس اول صور
واشخاص ايله كثيردر)(وقد علمت قطعا ان كنت مؤمنا ان الحق تعالى عينه يتجلى يوم القيمة فى صورة فيعرف ثم
يتحول عنها فى صورة فيعرف وهو هو المتجلى ليس غيره فى كل صورة ومعلوم ان هذه الصورة ما هى تلك الصورة
الاخرى)(تحقيق سن علم قطعيله عالم اولدك حديث نبوئ صحيحله اكرسن مؤمن ايسك حديث نبوى يه كه
تحقيق حق تعالينك عينى يوم قيامتده برصورتده تجلى ايدر پس اول صورتده حق معروف اولور اول صورتده
آنى اعتقاد ايدن ارباب عقايد قتنده انلرك عقائدلرى اوزره تجلى ايتمكله اقرار ايدرلر انكار ايتمزلر اندنصكره
حق صورت اخرايه تحول ايدر * پس انكار اولنور يعنى صورت اولادن تحول ايدوب صورت اخراده متجلى
وظاهر اولور * پس اول صورتده انكار اولنور اول صورتده انى عقدا يتمين ارباب عقايد قتنده انلرك عقايدنه
مخالفه اولان صورتنه تحول ايتمكله اندنصكره اول صورتدن صورت اخرايه تحول ايدر * پس انده معروف
اولور واقرار اولنور وحال بوكه حق هر صورتده متجلى اولان وجود واحددر هر برصورتده اندن غيرى متجلى
يوقدر يعنى برصورتده متجلى اولان حق سائر صورده دخى متجليدر ومعلومدركه تحقيق بوصورت اول صورت
اخرى دكلدر وجميع صورده كرك معروفه اولسون وكرك منكره متجلى اولان وجود واحد حقدر * پس اقرار
وانكار عقايد مختلفه حسبيله امر نسبيدر واما عارف محقق قتنده برصورتده انكار اولنمز اقرار اولنور)(فكان
(بتشديد النون)(العين الواحدة قامت مقام المرءآة فاذا نظر الناظر فيها)(اى فى العين الواحدة التى هى عين
الحق وهى كالمرءآة)(الى صورة معتقده فى الله)(متعلق بمعتقده * پس كانه عين واحده كه عين حقدر مرءآت
واحده مقامنده قائمه اولدى * پس قچنكم ناظر معتقد مرءآت كبى اولان عين واحده ده كه حقك عينيدر فى الله
كندى معتقدى صورتنه نظر ايتسه (عرفه) اى الناظر الحق (فاقربه) ناظر معتقد حقى عارف اولور وانكا اقرار
ايدر (واذا اتفق ان يرى فيها معتقد غيره انكره)(واتفاقا قچنكم واقع اولسه كه ناظر عين حقده غيرك معتقدى
صورتن كورسه حقه انكار ايدر كندى معتقدى صورتنه مخالف تجلى ايتمكله خبر صحيحده وارد اولدى كانه
عين واحدهٔ حق جميع صور اعتقاديه ايچون مرآت واحده دركه جميع صور اعتقاديه آنده متصوره در * پس
قچنكم حق ناظره انك حقنده عقد ايتديكى صورت معتقده ده تجلى ايتسه واول صورتى وجود حقده ناظر
مشاهده ايتسه اكا اقرار واعتراف ايدر وقچنكم ناظر وجود حقده كندى معتقدى صورتنك خلافى اولان
صورتى مشاهده ايتسه پس اكا انكار ايدر)(كما يرى فى المرءآة صورته وصورة غيره فالمرءآة عين واحدة والصور
كثيرة فى عين الرائى وليس فى المرءآة صورة منها جملة واحدة)(نته كيم ناظر مرءآت ايچنده كندى صورتن وغيرك
صورتن كورر پس مرءآت عين واحده در ورائينك عيننده صور كثيره در وحال بوكه مرءآت ايچنده اول صوردن
اصلا برصورت حقيقيه يوقدر يعنى صور مرءآتده منطبعه در مرءآتده داخله دكلدر)(مع كون المرءآة لها اثر
فى الصور بوجه ومالها اثر بوجه)(يعنى مرءآتده مرئيه اولان صور مرءآت ايچنده داخله دكل ايكن مرأت
ايچنده صورده بروجه ايله اثر حاصلدر وبروجهله مرأت ايچون صورده اثر يوقدر)(فالاثر الذى لها كونها ترد
الصورة متغيرة الشكل من الصغر والكبر والطول والعرض فلها اثر فى المقادير وذلك راجع اليها وانما كانت هذه
التغيرات منها لاختلاف مقادير المرائى)(پس شول اثركه مرأت ايچون صورده حاصلدر مرأة ايچنده
صورده ظاهره اولان صورتى مرأتك ردايتمسيدر صغر وكبردن وطول وعرضدن صورت متغيرة الشكل

اولديغى حالده يعنى مرايا مختلفه اولدقده مرآتك بعضيسى صغير وبعضيسى كبير وبعضيسى طويل وبعضيسى
عريض كوستركه صورت صاحبى اول شكل اوزره دكلدر * پس ناظر مرآته نظر ايتدكده مرآت مقدار خاص
حسبيله اول صورتك شكلنى تغيير ايدر پس مرآت ايچون مقادير ده اثر حاصلدر وبو اثر مرآته راجعدر ومرآت
ايچنده اولان صورلك تغيراتى مرآتدن انكيچون واقعه اولدى زيرا مرائينك مقاديرى مختلفه در هر برمرآتك
مقدار خاصى واردركه صورتى بروجهله كوستركه صورت صاحبى صغر وكبردن وطول وعرضدن انك اوزره
دكلدر ومرآت اخرى دخى انك مقدار خاصى حسبيله اكا مخالف كوسترر وبونك تحققى بودركه مرآت ايچنده
ظاهره اولان صوردن مرآت خاليه ايكن مرآت ايچون انده ظاهره اولان صورتده اثر حاصلدر واول اثر مرأتك
صورتى صغر وكبردن وطول وعرضدن رد ايتمسيدر وصورتك شكلى متغيره اولديغى حالده * پس رائى ايله
مرأتدن هر بريسى بروجهله مؤثر وبروجهله متأثردر * پس كذلك حق ايچون دخى اثر حاصلدر آنك ذاتى
مرآتنده ظاهره اولان صورده كه تجليات غيبيه وشئون ذاتيه وسائطيله ظاهره در وصور عالم ايچون دخى
وجود حقده اثر حاصلدر اعيانلرينك تفاوتى واستعدادلرينك اختلافى حسبيله كه ارباب عقايدك عقايدى
اختلافنى موجبه در * پس عارفه لازم اولان بودركه اثر الهى يى اصلنه وحضرتنه الحاق ايليه واثر كونيى
دخى كذلك اصلنه وحضرتنه الحاق ايليه)(فانظر فى مثالى)(اى فانظر فى مثال رؤية وجود الواحد
الاحد)(مرءآة واحدة من هذه المرايا)(پس مثالده يعنى وجود واحد واحد اولان حقك رؤيتى مثالنده
بومرايادن مرآت واحده يه نظر ايله يعنى مراياى متعدده ده سن كندى صورتكى صور متكثره ومتعدده ده
ومرآت واحده ده صورت واحده مشاهده ايتديكك كبى حقى دخى مراياى اسماده كثير ومتعدد ومرآت
واحد اولان ذات حقده صورت واحده مشاهده ايدرسن پس اكر وجود واحد حقك صورتنى وحدت اوزره
مشاهده ايتمك استرسك مراياى اسمادن مرآت واحده اولان ذات احديه يه نظر ايله زيرا اسماء الهيه دن هر بر
اسم وجه وحدت ايچون مرآت كبيدر زيرا وجه واحد وجوه متعدده ظاهر اولور)(لاتنظر الجماعة)(
وسن اكر كندى صورتكى وحدت اوزره كورمك استرسك مرايادن جماعته نظر ايتمه يعنى اسماء الهيه يه
نظر ايتمه ذات واحده يه نظر ايله تاكيم وجه وحدتى وحدت اوزره مشاهده ايده سن (وهو) اى نظرك فى المرءآة
الواحدة)(نظرك من حيث كونه)(اى الحق)(ذاتا فهو غنى عن العالمين)(يعنى مرآت واحده يه اولان سنك
نظرك حق منظور ذات اولديغى حيثيتيله نظر كدر زيرا حق ذات حيثيتيله عالميندن غنيدر يعنى ذات اعتباريله
حق صور واشكال تحتنه داخل اولمز ذات حق عالميندن غنيه در عالمك صورتى انده ظاهره اولمز الا ذاتك
اسمايى اعتباريله)(ومن حيث الاسماء الالهية فذلك الوقت يكون كالمرائى فاى اسم الهى نظرت)(بسكون
التاء)(فيه نفسك او من نظر فانما يظهر فى الناظر حقيقة ذلك الاسم)(واسماء الهيه حيثيتيله حقه نظر ايتسك *
پس اول وقتده حق مرائى كبى اولور هر براسم الهى برمرآت اولور * پس اسمادن هر قنغى اسم الهى يه سنك
نفسك نظر ايلسه وياخود هر كيم نظر ايدرسه * پس ناظره اول اسمك حقيقتى ظاهر اولوركه اكا مختصه در
اول اسمك مدلولى اولان ذات دكلدر شيخ رضى الله عنه بو كلامده ذات احديه يه توجه ايتمكه تحريص ايدر
هر قيد وحصردن مطلقه اولديغى حالده وبو توجه ده اعتقادات جزئيه تحديديهٔ تقييديه يى صورة ومعنى افنا
ايتمكه وفى سبيل الله حقه سالك اولان طالبى اصنام معتقداتك كليسنى كسر ايتمكه تشجيع ايدر تاكيم سالك
طريق حق جميع حجب تعيناتى باسرها رفع ايليه وحق محضى كه شاهد ومشهوددر حقيقت اوزره هر عيننده
مشاهده ايليه انده انكله تعيننده منحصر اولمديغى حالده بلكه مطلق اولان تعينله لاتعين بيننى جامع اوله
نفسك قولى مرفوعدر نظرت قولينك فاعليدر)(فهكذا هو الامر ان فهمت)(پس امر الهى وشان ربانى
ذكر ايتديكمز كبيدر اكر سن فهم ايتدك ايسه هو ضميرى مبهمدر الامر قولى انى تفسير ايدر (فلا تجزع ولا تخف)
(يعنى سنك وجودك ونفسك ذات مرآتده متعينه اولان عين ثابتك صورتيدر وياخود عين ناسك مرآتنده
متعينه اولان حقك صورتيدر وحقيقتك وذاتك من حيث هى هى تعيندن غنيه در * پس سن جزع ايتمه
وخوف ايتمه كه مراتب وجودده ذاتك ووجودك اوزره طاريه اولان صور وهيأتكدن مفارقت ايتمكله سن
يوغ اوله سن بلى يوغ اولورسن ولى وجود حقله وار اولورسن * پس خوف ايتمه بلكه ذات حقدن سكا حجاب

عظيم اولان وجود متعيني ونفسك صورتني خلع ايتمكده شجيع اول) (فان الله يحب الشجاعة ولو على قتل
حية وليست الحية سوى نفسك) (زيرا الله تعالى شجاعتي سوروا كرچه كيم شجاعت حيه نك قتلي اوزره واقعه
اولورسه وحالبوكه حيه سنك نفسكدن غيري دكلدر يعني شول حيه كه رسول عليه السلام ان الله يحب
الشجاعة ولو على قتل حية قوليله آنك قتلنه تحريص ايتدي سنك نفسكدر وقال عليه السلام اعدى عدوك
نفسك التي بين جنبيك ونفسك قتلنه و وجودك افناسنه تشجيعك حكمتي بودركه تا كيم حيه نفسده اولان
سموم صفات واخلاق ايله نفس قلبي وروحي لدغ ايدوب حيات معنويهٔ الهيهٔ ابديه دن اني محروم ايتميه * پس
نفسنك قتلنه شجاعت محبوبه ومحموده در زيرا نفس انساني مقتوله اولدقده صفات نفسانيه وافعال انسانيه
دخي فانيه اولور پس حيات حقيقيهٔ الهيهٔ انده ظاهره اولور و وجود انساني وجود محض حقانيله متحقق اولوب
بقاء ابدي ايله باقي اولور وبر وجه دخي بودركه تا كيم نفس انسانينك مذاهب مختلفه وعقايد متقابله يه ميلي
وسيرنده عوج تعرجي اولميه حيه نك سيرنده عوج وتعرجي كبي كه صراط مستقيم اوزره ذاهبه دكلدر پس
نفسك قتلنه انكچون تحريص اولندي تا كيم مذاهب ومعتقداتك اختلافنه وطرق حضراتك تعارجنه حيه
كبي ميل ايتميه (افمن يمشي مكبا على وجهه اهدى امن يمشي سويا على صراط مستقيم صراط الله الذي له ما في
السموات وما في الارض الا الى الله تصير الامور * پس طرق مختلفه دن وعقايد متغايره دن اجتناب ايدوب (ثم
جعلناك على شريعة من الامر فاتبعها ولا تتبع اهواء الذين لا يعلمون) قولنده اولان طريقت محمديه وشريعت
مصطفويه يه تابع اوله) (والحية حية لنفسها بالصورة والحقيقة) (وحالبوكه حيه نفسي وذاتيله حيه در
صورت وحقيقت اعتباريله زيرا صورت ايله حيه در وقتل اولنسه دخي صورتنه حيه دير لر وحقيقتله حيه در
زيرا حقيقتي روح حيوانيدر پس حيه من حيث الصورة قتل اولنسه من حيث الحقيقه مقتوله اولمز
واكرچه كيم صورت ظاهره سي متغيره اولور پس حيه نفس دخي اكرچه كيم صفات نفسانيه يه وتعارج
اعتقاديه يه ميل ايتمكدن مقتوله اولورسه ولكن حيات حقيقيهٔ الهيه ايله حيه در زيرا لنفسها حيه در حيات
حقله انك حقيقتنده حقك تعيني حيثيتيله) (والشيء لا يقتل عن نفسه) (وحالبوكه برشيء كندي نفسندن قتل
اولنمز يعني بر انسان كندي نفسني قتل ايتسه اكا قصاص يوقدر يعني آنك اوزره حكم شرعي ترتب ايتمدي زيرا
نفسك قتلنده موت كلي يوقدر زيرا مقتولك خيالي اني حافظدر وكذلك انسان وجه آخر ايله نفسني قتل ايتمكله
مأموردر زيرا آنك قتلي قتنده حيات حقيقيه حاصله اولور) (وان فسدت) (على صيغة المجهول) (الصورة
في الحس فان الحد يضبطها والخيال لا يزيلها) (يعني انسان كندي نفسندن اوزري نيجه قتل اولنور زيرا
اكرچه كيم حسده صورت افساد اولنديسه ولكن حد آني ضبط ايدر وخيال دخي اني ازاله ايتمز يعني حقايق
وذوات اشيا فاسده وباطله اولمز نه حدده ونه خيالده زيرا خيال صورتي تخيلدن ازاله ايتمز يعني اكرچه كيم
صورت انسانيه حس ظاهرده فاسده اولديسه ولكن علم الهيده عين ايله وخيالده مثال ايله باقيه در * پس جميع
وجوه ايله انسانك افناسنه طريق يوقدر طريق حقله متحقق اولمقدر) (واذا كان الامر على هذا فهذا هو الامان
على الذوات والعزة والمنعة) (وحكم امر بزم ديديكمز طريق اوزره واقع اولسه كه بحسب الحقيقه برشيء فاني
اولمز اكرچه كيم صورت فانيه اولورسه زيرا حد اني ضبط ايدر وخيال تخيلدن ازاله ايتمز پس حد وخيال ذوات
اوزره امان در ودخي عزة ومنعة در يعني حرستدر اول صورتي حرس ايدر واكا فساد وهلاك طريانندن اني منع
ايدر) (فانك لا تقدر على افساد الحدود واي عزة اعظم من هذه العزة) (زيرا تحقيق سن حدودك افسادنه قادر
دكلسن يعني علم الهيده اشيانك صور علميه لري اولان حقايق وحدودلري افسادنه ودخي مراتب الهيهٔ غيبيه
وروحانيه ومثاليه وخياليه ده متعينه اولان صور الهيهٔ غيبيه وصور روحانيه ومثاليه وخياليه نك افسادنه
قادر دكلسن وبو عزتدن اعظم قنغي عزت واردركه سن برشيئي قتل ايتدككده انك حدن وصورت حقيقيه سن
وصورت روحيه سن افنا ايتمكه قادر اولميه سن انجق سن انك صورت حسيه سن افنا ايده سن واول شيئك
حقيقتي جميع عوالمده اولان صوري ايله باقيه اوله) (فتخيل بالوهم انك قتلت) (موضعينده مخاطب معلوم
صيغه سيله پس سن كندي نفسكي قتل ايتديكك زمانده وياخود سن غيري قتل ايتديكك زمانده وهم ايله سن
تخيل ايدرسن كه تحقيق كندي نفسكي سن قتل ايتدك وياخود غيريسن قتل ايتدك وجائزدركه تخيل

صيغه

صيغه سي غائب مجهول اوله وقتلت صيغه سي دخي مفعول ايچون مبني اوله يعني پس وهم ايله تخيل اولنوركه
تحقيق سن قتل اولندك سن كندي نفسكي قتل ايتديكك حينده (وبالعقل والوهم لم تزل الصورة موجودة في الحد
وحالبوكه عقل و وهم ايله صورت حدده موجوده اولديغي حالده زائله اولمدي * يعني في الحقيقه قاتل الله در
ومقتول اكرچه كيم حسده مفقوددر ولكن عالم عقليده وعالم مثاليده صورتي حقيقتده موجوده در عقل صحيح
و وهم دراك اني ادراك ايدر) (والدليل على ذلك وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى والعين ما ادركت الا الصورة
المحمدية التي ثبت لها الرمي في الحس وهي التي نفى الله الرمي عنها اولا ثم اثبت لها وسطا) (بقوله اذ رميت) (ثم عاد
بالاستدراك الى ان الله هو الرامي في صورة محمدية ولا بد من الايمان بهذا) (وانسان وهم ايله قتلي تخيل ايدوب انك
عدم قتلنه وقاتل الله ايدوكنه دلالت ايدن الله تعالينك (وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى) قوليدر يعني
رسول عليه السلام كندي خلقيتيله وجوه كفاره رمي تخيل ايتدكده الله تعالى ايتدي يا محمد سن خلقيتك
حيثيتيله رمي ايتمدك حقيقتك حيثيتيله رمي ايتديكك وقتده ولكن الله رمى ايتدي سنك مظهريتكده آنك
ظهوري اعتباريله وآنك وجودنده سنك استهلاكك حسبيله * پس الله تعالى رمي كندي نفسي ايچون اثبات
ايلدي وحالبوكه رائينك عيني رمي وقتنده صورت محمديه دن غيري ادراك ايتمدي كه اول صورت ايچون حسده
رمي ثابت اولدي يعني حسده رمي اول صورتدن ظاهر اولدي واول شول صورتدركه الله تعالى اندن رمي نفي
ايتدي اوله (وما رميت) قوليله اندنصكره انكچون رمي اثبات ايتدي وسطنده اذ رميت قوليله اندنصكره
كلمهٔ لكن ايله استدراك ايتمكله رجوع ايتدي ولكن الله رمى قوليله كه تحقيق صورت محمديه ده رامي اولان الله در
وحالبوكه مؤمنه بو قوله ايماندن لابددر زيرا كلام حقدر (ومن اصدق من الله قيلا) (فانظر الى هذا المؤثر)
اي الرامي كيف بالغ في استنزال الحق) (حتى انزل الحق في صورة محمدية) (پس مؤثره كه راميدر نظر ايله كه
نه كيفيتله حقك استنزالنده مبالغه ايتدي حتى حق صورت محمديه يه انزال ايلدي وحق صورت محمديه دن رمي
ايتدي شيخ رضي الله عنه اولكي كلامنه عودت ايتدي كه ان الامر ينقسم الى مؤثر ومؤثر فيه بكل وجه وعلى
كل حال وفي كل حضرة هو العالم فاذا ورد فالحق شيء باصله الذي يناسبه فان الوارد ابدا لا بد ان يكون فرعا عن
اصل كانت المحبة الالهية عن النوافل من العبد فهذا اثر بين مؤثر ومؤثر فيه كان الحق سمع العبد وبصره وقواه
عن هذه المحبة فهو اثر مقرر قوليدر يعني حق طرفندن وارد عبد طرفندن بر اصلدن فرعدر مثلا عبد طرفندن
نوافل حق طرفندن محبة الهيه يي موجبه در وعبد نوافل ايله حقده مؤثردر وعبد طرفندن نوافلدن حق
طرفندن محبة الهيه حاصله اولدي وبو محبتدن حق عبدك سمعي وبصري وسائر قواسي اولدي * پس عبد قرب
نوافل مرتبه سندن قواي الهيه ايله تكرار حقده مؤثر اولوب حق صورت محمديه يه انزال ايلدي وحق دخي
صورت محمديه يه نزول ايتديكي حينده عبدده تأثير ايدوب وعبدك وجودي بقاياسني كندي وجودنده محو
ايدوب اني قرب فرايض مرتبه سنه ايصال ايلدي * پس شيخ رضي الله عنه بو كلامك تمامني الله تعالينك
(وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى) قوليله بيان ايلدي كه حقك صورت محمديه يه نزولنده تأثير صورت
محمديه ايچون ثابتدر) (واخبر الحق نفسه) بالرفع تأكيد للحق او بالنصب في موضع الخافض اي اخبر الحق
عن نفسه) (عباده بذلك) (وحقك نفسي اخبار ايتدي وياخود حق كندي نفسندن عبادنه اخبار ايتدي
صورت محمديه ده انك رامي اولمسيله ولكن الله رمى قوليله وياخود حق تعالى صورت محمديه ايچون جناب
الهيده واقع اولان تأثير ايله عبادنه اخبار ايلدي) (فما قال احد منا عنه ذلك بل هو قال عن نفسه وخبره
صدق والايمان به واجب سواء ادركت علم ما قال او لم تدركه) (پس بزدن بر احد حقدن بو قولي ديمدي يعني اندن
اخبار ايتمدي بلكه الله تعالى كندي نفسندن اخبار ايتدي وحالبوكه آنك خبري صادقدر وآنك خبرينه سكا
ايمان واجبدر كرك الله تعالى ديديكي شيئك علمني سن ادراك ايتدك وكرك اني ادراك ايتمدك) (فاما عالم انت
واما مسلم مؤمن) (پس سن الله تعالينك ذكر اولنان قولني استماع ايتديكك حينده سن يا عالمسن اكر اول
قولك علمني حقيقت اوزره ادراك ايده جك اولورسك وياخود مسلم مؤمنسن ايمان تقليدي ايله اكر حقيقت
اوزره اني ادراك ايتميجك اولورسك واما مؤمن اولميان كمسنه * پس وهم ايله وهم اوزره حكم ايدر ونظر فكريله
تخيل ايدر) (ومما يدلك على ضعف النظر العقلي من حيث فكره كون العقل يحكم على العلة انها لا تكون معلولة

من هی علة له هذا حکم العقل لاخفاء به) (ونظر عقلینک فکری حیثیتیله آنک ضعفنه سنی دلالت ایدن
شیدن بعضدر عقلک علت اوزره حکم ایتمسی که تحقیق علت معلوله اولمز شول معلول ایچونکه علت انکچون
علتدر و بو عقلک حکمیدر انده خفا یوقدر که عقل بو وجهله حکم ایدر یعنی نظر فکریله مشوب اولان عقل
اشیایی علی ماهی علیه ادراک ایده مز و بوکا دلالت ایدن بودر که عقل علت اوزره حاکمدر که علت کندی معلولی
ایچون معلول اولمیه) (ومافی علم التجلی الاهذا وهوان العلة تکون معلولة لمن هی علة له) (وحال بوکه علم
تجلیده یعنی تجلی الهی اعطا ایتدیکی علم الهیده بوندن غیری یوقدر و علم تجلی اعطا ایتدیکی بودر که تحقیق
علت معلوله اولور شول معلول ایچونکه علت انکچون علتدر زیرا علت ذات احدیه در و معلول عدمده ثابت
اولان شیدر زیرا شیء ثابتک ایجادنی موجب اولان وجود حقدر و شیء ثابت وجود حقله موجود اولور* پس
شیء ثابتک ایجادنده علت وجود حقدر و شیء ثابت معلولدر* پس علتک کندی معلولی ایچون معلوله اولمسی
بودر که عین معلول معدوم علم الهیده ثبوتی حالنده عین علتدنکه ذات احدیه در استعداد و قابلیتیله طلب
ایدر که علت انی ایجاد ایلیه و کندیسی ایچون انی معلوله ایلیه نته کیم عین علت معلولانک وجودنی طلب ایدر
و جانبین بیننده طلب رابطه در پس علت علت اولدیغی حیثیتله معلولی ایچون معلوله در زیرا حق موجد
موجودک ایجادنده علتدر و حقک ایجادنه علت موجود استعدادی ایله حق اوزره حکم ایدوب ایجادی اندن
طلب ایتمسیدر* پس حق علت اولدیغی حالده آنک معلولی اولان شیء ایچون معلول اولور و کذلک معلول دخی
معلول اولدیغی حیثیتله علت ایچون علت اولور علت اولان حقدن معلول اولان شیء معدوم کندی ایجادنی
طلب ایدوب آنک اوزره ایجاد ایله حکم ایتمکله* پس معلول علت ایچون معلول اولدیغی حیثیتله علت ایچون
علت اولور و علت انکچون معلوله اولور) (والذی حکم به العقل صحیح مع التحریر فی النظر) (وشول حکم که
عقل انکله حکم ایلدی نظرده تحریر ایتمکله یعنی مبحثک و محل نزاعک تحریری قتنده صحیحدر زیرا شول
حکم که عقل انکله حکم ایلدی اول حکم بودر که برشیء که آنک اوزره شیء آخرک وجودی متوقفدر تا کیم
انکله متحقق اوله اول شیء کندی وجودنده انکله متحقق اولان شیئک وجودنه که اندن متأخردر متوقف
دکلدر یعنی شیء اولک وجودی شیء ثانینک وجودنه متوقف دکلدر تا کیم شیء ثانی وجود ایله شیء اوله علت اوله
و شیء اول شیء ثانینک معلولی اوله والا دور لازم کلور و بو حکمک صحتی عقل امرینی معنای تضایفدن تجرید
ایتدکده ظاهر اولور زیرا علت اولان حقک ذاتی و وجودی علیتدن مجرد اولدیغی حالده معلولک وجودی اوزره
ایقدر روا اما اکر عقل امرینی اخذ ایتسه* پس البته امرین متضایفین اولدقلری حیثیتله جانبیندن توقفدن
لابددر) (وغایته فی ذلک ان یقول اذا رأی الامر علی خلاف ما اعطاه الدلیل النظری) (عقلک یعنی عاقل
مناظرک بو حکمده و یاخود بو تحریرده غایتی انک قولیدر که قچنکم بر امری کورسه دلیل نظری اکا اعطا
ایتدیکی شیئک خلافی اوزره یعنی دلیل نظری اقتضا ایتدیکی شیئک خلافی اوزره امری رؤیاده تجلی ایله
مشاهده ایتدکده دیرکه) (ان العین بعد ان تثبت انها واحدة فی هذا الکثیر فمن حیث هی علة فی صورة من هذه
الصور لمعلول فلا تکون معلولة لمعلولها فی کونها علة) (تحقیق عین واحده ثابت اولدقدنصکره که تحقیق اول
عین بو کثیره ده یعنی بو صور کثیره ده واحده در پس اول عین بو صوردن بر صورتده علت اولدیغی حیثیتله معلولدن
بر معلول ایچون پس اول عین کندی معلولی ایچون معلوله اولمز کندی معلولنه علت اولدیغی حالده یعنی عین
واحده که ذات موجده در بو صور کثیره ده واحده اولدیغی ثابت اولوب تسلیم اولدقدنصکره پس اکرچه کیم
علتله معلول حقیقت واحده در پس عین واحده بو صور کثیره دن بر صورتده معلولاتدن بر معلول ایچون
علت اولدیغی حیثیتله کندی معلولی ایچون علت اولدیغی حالده بعینها کندی معلولی ایچون معلوله اولمز) (بل
ینتقل الحکم بانتقالها فی الصور فتکون معلولة لمعلولها فیصیر معلولها علة لها) (بلکه علت و معلول صورتنده
سریان ایدن عین واحده صورده انتقال ایتمکله یعنی عین واحده معلول صورتنده ظاهر اولمغله علیت صورتنده
اولان انک حکمی معلولیت صورتنده اولان حکمه و معلولیت صورتنده اولان انک حکمی علیت صورتنده
اولان حکمه انتقال ایدر یعنی عین واحده بر صورتده بر معلول ایچون علت ایکن و انک اوزره علیتله حکم
اولنور ایکن و انک معلولی اوزره دخی معلولیتله حکم اولنور ایکن عین واحده اول صورتده اولان علتک معلولی

صورتنه انتقال ایتمکله انک علیتی حکمی معلولیتی حکمنه انتقال ایدر و انک معلولیتی حکمی دخی انک علیتی
حکمنه انتقال ایدر پس علت کندی معلولی ایچون معلوله اولور و انک معلولی دخی انکچون علت اولور) (
هذا غایته) (ای هذا الحکم او هذا التحریر غایة العقل) (والعاقل اذا کان قدر الامر علی ما هو علیه ولم یقف
مع نظره الفکری) (یعنی بو حکم و یاخود بو تحریر عقلک و عاقلک غایتیدر قچنکم امری علی ما هو علیه تقدیر ایلسه
یعنی قچنکم عاقل مناظر امری تقدیر ایلسه شول شیء اوزره که امر عند الله آنک اوزره در و عارف مکاشف قتنده
کشف تجلیله دخی اویلجه ثابتدر و کندی نظر فکری قتنده واقف و ثابت اولمسه و اکر تقدیر ایتمک مرتبه سندن
عبور ایدوب تجلی الهیله شهود مرتبه سنه واصل اولیدی وجه مذکور انک غایتی اولمزدی واذا اذ معناسنه
اولمق جائزدر یعنی دیمک اولور زیرا عاقل امری علی ما هو علیه تقدیر ایلدی و نظر فکریسی قتنده ثابت اولمدی
(اسدی) لسان ذوق ایله بز دیرز که عین واحده ایچون صورتنده یعنی علیت و معلولیت صورتنده امرینی قبول
ایتمک صلاحیتی حاصلدر اعتبارین ایله پس عین واحده علت اولدیغی حالده معلول اولمغه انک صلاحیتی واردر
و معلول اولدیغی حالده علت اولمغه دخی انک صلاحیتی واردر پس عین واحده کندی عیننده علیت و معلولیتی
و ایکیسنک احکامنی جامعه در* پس عین واحده علیتیله علت اولور و معلولیتیله معلوله اولور* پس عین
واحده نک عینی حیثیتیله انکچون احوال حسبیله بو اعتبارانک جمیعسی علی السویه در) (واذا کان الامر
فی العلیة بهذه المثابة) (وقچنکم عقل صحیحک حکمنده علیت حقنده امر بو مثابه ده اولسه یعنی عقل صحیح
قتنده علت کندی معلولی ایچون معلوله اولمق جائز اولمیجق بو امر عقل قتنده نوعا ضیق ایکن) (فما ظنک باتساع
النظر العقلی فی غیر هذا المضیق) (پس بو ضیقدن غیری اولان مواضعده که عقلک مجالی انلرده واسع اوله
نظر عقلینک اتساعنه سنک نه ظنک واردر که قچنکم عقل اوزره تجلی الهیله بر معنی ظاهر اوله) (فلا اعقل من
الرسل صلوات الله علیهم وقد جاؤا بما جاؤا به فی الخبر عن الجناب الالهی فاثبتوا ما اثبته العقل وزادوا ما لا یستقل
العقل بادراکه وما یحیله العقل رأسا ویقر به فی التجلی فاذا خلا بعد التجلی بنفسه حار فیما رآه) (پس رسل صلوات
الله علیهمدن اعقل برکسنه یوقدر و تحقیق انلر جناب الهیدن خبرده یعنی اخبارده کتوردیلر شول شیئی که
انی کتوردیلر پس جناب الهی ایچون اثبات ایتدیلر شول شیئی که عقل انی اثبات ایتدی و زیاده ایتدیلر شول
شیئی که انک ادراکنه عقل مستقل دکلدر تجلی الهینک اکا انضمامی لازمدر تشبیهی موهمه اولان صفات
کبی که عقل صحیح انلری محال کورمز و لکن انلرک ادراکنده مستقل دکلدر و دخی شول شیئی زیاده ایتدیلر که رأسا
عقل انی محال کورر دلیل نظریسنه مخالف اولمغله و عقل تجلیده انی کامقر اولور یعنی حسدن اخذ اولنوب اول
شیئک حقیقتی اکا تجلی الهیله منکشفه اولدقده اول مشهوده اقرار ایدر زیرا عقل اول مشهد حسبیله منصبغ
اولور پس قچنکم عقل تجلیدنصکره کندی نفسیله خالی اولسه و تجلی اندن رفع اولنوب کندی حکمنده قالسه
تجلیده کوردیکی شیئده حائر اولور زیرا کوردیکی شیئده شکی یوقدر و لکن محتجب اولمغله متحیر اولور) (فان کان
عبد رب رد العقل الیه وان کان عبد نظر رد الحق الی حکمه) (پس اکر عبد متجلی له عبد رب اوله حق اولورسه
یعنی وجودنده حاکم اولان رب اوله حق اولورسه عقلی ربنه رد ایدر* پس عقل ربک تجلیسی حسبیله اولور
کندی حکمیله اولمز و اکر عبد متجلی له عبد نظر و عبد عقل اوله حق اولورسه یعنی وجودنده حاکم اولان نظر و عقل
اوله حق اولورسه حق نظرک حکمی مقتضاسنه رد ایدر یعنی ظاهر اولان حقی کندی حکمنه رد ایدر و کندی
زعمی اوزره انی تأویل ایدر مثلا علماء رسوم طور عقلدن خارجه اولان اخبار الهیه و آیات قرآنیه یی استماع
ایتدکلرنده انلری تأویل ایدرلر و انلری شول حکمه تنزیل ایدرلر که عقوللری انکله حکم ایدر و مع هذا
مؤمنلردر که کلام حق معجزدر حقایق قرآنیه و کلمات الهیه نک ادراکندن عقل قاصردر) (وهذا لا یکون
الا مادام فی هذه النشأة الدنیویة محجوبا عن النشأة الاخرویة فی الدنیا) (و بو تحیر و یاخود حقی عقلک حکمنه رد
ایتمک انسانده واقع اولمز الا مادامکه انسان بو نشأت دنیویه ده محجوبدر دنیاده انک نشأت اخرویه سندن یعنی
انسان دنیاده نشأت دنیویه احکامیله مقید اولوب انلر ایله دنیاده اهل الله ایچون حاصل اولان نشأت
اخرویه سندن و نشأت روحانیه باطنه سندن محجوب اولمغله نظر عقلیه مخالف اولان شیئی محال کورر و امر
مطلقی عقلک تقییدی حسبیله تقیید ایدر و عقل نظرینک مقتضاسی اوزره شول امر که انی محال کوردی*

پس تجلی قتنده اکا اقرار ایدر و تجلیدن کندی نفسیله خالی اولدقده کوردیکی شیئده حایر اولور پس اکر عبد رب
اوله جق اولورسه حق نظرلک حکمنه رد ایدر و اکر انسان نشأت دنیویه دن نشأت اخرویه اوزره منتشی اوله جق
اولورسه پس عقلک ادراکندن زیاده اولان شیئک ادراکنده متحیر اولمز (یوم یکشف عن ساق یوم تبلی السرائر)
زیرا سرائر اکا ظاهره در و هر شیئک اصلی اکا مکشوفه در) (فان العارفین یظهرون فی الدنیا کانهم فی الصورة
الدنیویة لما یجری علیهم من احکامها والله تعالی قد حولهم فی بواطنهم فی النشأة الاخرویة لابد من ذلك) (
زیرا عارفین دنیاده ظاهر اولورلر کانهم انلر صورت دنیویه ده درلر یعنی صورت دنیویه ده صفات دنیویه ایله ظاهر
اولورلر که اهل حجاب انلری اهل دنیا ظن ایدرلر زیرا بو نشأتک احکامی انلر اوزره جاریه در اکل و شرب و نکاح
و نوم کبی و بعض صفات بشریه کبی انتقام و قتل کبی و حال بوکه الله تعالی انلری بواطنلرنده نشأت اخرویه یه تحویل
ایلدی و انلر نشأت اخرویه اوزره ظاهر اولدیلر انلر ایچون بونده نشأت اخرویه اوزره ظهوردن لابددر و الا انلر
عارفین اولمازلردی و بو کلامده شیخ رضی الله عنه اشارت ایدر که نشأت دنیویه دن عالم برزخه انتقال عارفین
هر قچنکم استرلر ایسه و یاخود قچنکم بر مراد ایچون مشیت الهیه تعلق ایلسه صورت دنیویه ده ظاهر اولورلر
و بو نشأتک احکامی انلر اوزره جاریه اولور و انلری کورنلر نشأت دنیویه ده موجود اولان اشخاص ظن ایدرلر
پس ممکندر که الیاسک نشأت ثانیه ده نزولی و ظهوری بو قبیلدن اوله) (فهم بالصورة مجهولون الا لمن کشف
عن بصیرته اغطیة فادرك فما من عارف بالله من حیث التجلی الالهی الا وهو علی نشأة الاخرة قد حشر فی دنیاه
ونشر من قبره فهو یری مالا یرون ویشهد مالا یشهدون عنایة من الله ببعض عباده فی ذلك) (پس عارفین
صورت دنیویه ایله مجهوللردر احکام دنیویه ایله ظهورلری حیثیتیله انلرك عارفین اولدقلرن کمسنه ادراك ایده مز
الا شول کمسنه ایچون انلر مجهول دکللردر که الله تعالی انك بصیرتندن اغطیه یی کشف ایتدی * پس انلری
ادراك ایلدی اولیائی تحت قبابی لا یعرفهم غیری واعظم قباب عزة صورت دنیویه در * پس تجلیء الهی
حیثیتیله عارف بالله دن بر عارف یوقدر الا و حال بوکه اول نشأت آخرت اوزره دنیاسنده محشور اولدی و قبرندن
منشور اولدی * پس خلق کورمدیکی شیئی اول کمسنه کورر و انلر مشاهده ایتمدیکی شیئی اول مشاهده ایدر الله
تعالیدن بعض عبادنه بو امرك اعطاسنده یعنی دنیاده نشأت اخرت اوزره انشاسنده محشور و منشور اولمسی
تعیلنده عنایتدن اوتری الله تعالی انلری بو امره تخصیص ایلدی یعنی تجلیء الهیء ذاتی حیثیتیله الله تعالی یی
عارف اولان عارفیندن براحد یوقدر الا آنك قلبنه تجلیء الهیء ذاتینك ورودی سببیله آنك وجودی تجلیء
الهیده مضمحل و متلاشی اولوب وجود حقانیده ظاهر اولدقده بقا بعد الفنا ایله متحقق اولمغله نشأت آخرت
اوزره نشأت دنیویه ده محشور اولدی و یوم جمعه که قیامت کبری اولان کندی وجودینك هلاکی و جمع جمع
اولان حقك ظهوری یومیدر حقله مجموع اولدی و بدن قبرندن منشور اولوب تجلیء الهی حسبیله عقیدهٔ
خاصه قیدندن منطلق اولدی و انکچون میزان وضع اولندی که میزان شرع محمدی اوزره اعمالنی وزن ایتدی
و حکم عدل که وجود حقانیدر فصل و قضا ایله کندی وجودنده حکم ایتدی و صراط مستقیم اوزره که صراط
توحید ذاتیدر عبور ایتدی و دار جنته دخول ایتدی قرب نوافلده کندی نفسنه دخول ایدوب ربنی انده عارف
اولمغله و قرب فرائضده وجود حقانی ده استجان ایدوب انده مستجن و مستور اولمغله و شیخ رضی الله عنه فامن
عارف بالله من حیث التجلی الالهی قولیله تجلیء الهیله الله تعالی یی عارف اولان کمسنه ایچون آخرت نشأهسی
اوزردر دیدی زیرا تجلیء الهی حضرت الوهیتدن اولان تجلیء ذاتیدر که اسماء الهیه واسطه سیله دکلدر
و حضرت الوهیتدن اسماء الهیه جمعیتندن وارد اولان تجلیء الهیله عارف اولان انسان کاملدر * پس وجه
مشروح اوزره محشور اولان انسان کاملدر و اما بعض اسماء ایله عارف اولان کمسنه که بقایای وجودی حسبیله
مقیددر پس بو مشهد انك حظی دکلدر) (فمن اراد العثور علی هذه الحکمة الالیاسیة الادریسیة التی انشأها
الله تعالی نشأتین بین المنزلتین) (پس بر کمسنه که بو حکمت الیاسیه ادریسیه یه عثور و اطلاعی مراد ایتسه که
الله تعالی انی نشأتینده انشا ایلدی * پس نشات اولیده نوح علیه السلامدن اول نبی ایدی زیرا ادریس نوحك
باباسنك جدی ایدی اندنصکره سمایه رفع اولندی و رفع اولندقدنصکره نشأت ثانیه ده نزول ایتدی رسول
اولدیغی حالده پس الله تعالی انکچون منزلتین بینی جمع ایتدی بریسی منزلت نبوتدر نوحدن اول نبی و ادریس

اولدیغی حالده و بریسی منزلت رسالتدر نشأت ثانیه ده رسول والیاس اولدیغی حالده (فلینزل) جواب اقوله فمن
راد العثور) (عن حکم عقله الی شهوته ولیکن حیوانا مطلقا حتی یکشف ما یکشفه کل دابة ماعدا الثقلین
پس اول کمسنه کندی عقلی حکمندن شهوتی مقامنه نزول ایتسون و حیوان مطلق اولسون تا کیم ثقلیندن
غیری دابه نك کلیسی کشف ایتدیکی شیئی کشف ایلیه یعنی عقلی حکمندن شهوتی مقامنه نزول ایتسون کثرت
ریاضتله و تحلیل جسمانیه ایله و حیوان مطلق اولسون تا کیم تصرف اشیاده عقل اکا مزاحم اولمیه و مرتبهٔ
حیوانده خیالات ایله متصف اولوب افکار عقلیه و اوهام ظنیه قیدندن خلاص اوله تا کیم انس و جندن غیری
هر دابه کشف ایتدیکی شیئی کشف ایده زیرا انسان مادامکه حیوان مطلق مرتبه سنه که انده تصرف یوقدر
نزول ایتمیه و قیود عقلیه و عقائد فکریه دن مطلق اولمیه مرتبهٔ حیوانده اولان کشف مرتبه سنه نائل اولمز
انکچون عقاید عقلیه دن مطلقه اولان جمیع دواب کشف اصحابیدر) (فحینئذ یعلم) (صیغهٔ معلوم ایله و مجهول
دخی جائزدر و فی بعض النسخ علم) (انه قد تحقق بحیوانیته) (پس دوابك کلیسی کشف ایتدیکی شیئی کشف
ایتدکده عالم اولور که کندی حیوانیتیله متحقق اولدی * پس انسان آخر مراتب نزول اولان خواص
انسانیتدن کندی حیوانیتنه نزول ایتدکده حیاتدن غیری انده خواص انسانیتدن برشیء قالمیه حیوانیت
مطلقه ایله مطلق اولور * پس اول حینده علوم فطریه دن جمیع حیوانات عالم اولدیغی شیئی عالم اولور و حقیقت
واحده اولان حیاتك جمیع صورده سریانی مشاهده ایدر * پس عالم اولور که هویت واحده نه کیفیتله
ادریس ایله الیاسده ظاهره اولور) (وعلامته) (ای علامة التحقق بمقام الحیوانیة) (علامتان الواحدة هذا
الکشف فیری من یعذب فی قبره ومن ینعم ویری المیت حیا والصامت متکلما والقاعد ماشیا) (و مقام حیوانیتله
تحققك علامتی علامتاندر علامت واحده کشف مذکوردر * پس کندی حیوانیتیله متحقق اولان کمسنه
مشاهده ایدر که قبرنده کیم معذب اولور و کیم منعم اولور و میتی حی مشاهده ایدر حیات معنویه ایله و صامتی
متکلم مشاهده ایدر کلمات قلبیه ایله و قاعدی ماشی مشاهده ایدر حرکات معنویه ایله) (والعلامة الثانیة
الخرس بفتحتین بحیث انه لو اراد ان ینطق بما رأه لم یقدر فحینئذ یتحقق بحیوانیته) (و علامت ثانیه خرسدر
یعنی دلسزلکدر شول حیثیتله که اکر اول کمسنه کوردیکی شیئله نطق ایتمك دلسه قادر اولمزدی حیوان
نطق ایتمکه قادر اولمدیغی کبی پس بو تقدیر اوزره یعنی علامتین مذکورتین انده ظاهر اولدقده حیوانیتیله
متحقق اولور) (وکان لنا تلمیذ قد حصل له هذا الکشف غیر انه لم یحفظ علیه الخرس فلم یتحقق حیوانیة) (و بزم
بر تلمیذمز وار ایدی که بو کشف اکا حاصل اولمش ایدی الا بو قدر وار در که خرس انك اوزره حفظ اولنمدی یعنی
خرس ایله محفوظ اولنمدی * پس کوردیکی شیئله تکلم ایتدی پس حیوانیتیله متحقق اولمدی) (ولما اقامنی الله
تعالی فی هذا المقام تحققت بحیوانیتی تحققا کلیا فکنت اری وارید النطق بما اشاهده فلا استطیع فکنت لا فرق
بینی وبین الخرس الذین لا یتکلمون) (و وقتا کیم الله تعالی بنی بو مقامده اقامت ایلدی بن کندی حیوانیتمله
متحقق اولدم تحقیق کلیله پس مشاهده ایدردم و بو مشاهده ایتدکم شیئله نطق ایتمك مراد ایدنوردم * پس
نطق ایتمکه قادر اولمزدم * پس بن فرق ایتمزدم کندی نفسم بینیله شول دلسزلر بینی که تکلم ایتمزلر شیخ رضی
الله عنه بو مقامده محفوظ اولدیغن نقل ایدر و مقام حیوانیتده کشف ایله لسانی منطلق اولان کمسنه
حیوانیتیله متحقق اولمز و حیوانیه ایله متحقق اولمیان انسانیه ایله متحقق اولمز (امدی) شویله معلوم اوله که شیخ
رضی الله عنه بوندن اول بر قاعده بسط ایتدی که عین واحده صور کثیره ده ظاهره اولور که اول عین واحده اول
صورده صورك عینیدر اول صوردن برشیءده منحصره دکلدر و برشیئله مقید دکلدر * پس اول صور کثیره دن
بر صورتده اول عین واحده اوزره صادق اولور که اول عین صورت اخراده و یاخود صور اخراده اولان
عینك عینیدر و بر وجه بر وجهله صادق اولور که اول عین عین اخرانك غیریدر صورتین بینده تغایر حیثیتیله
پس بعابکه مرسل اولان الیاس حقنده دینلور که اول عین و حقیقت حیثیتیله شول ادریسدر که نوحدن اول
نبی ایدی و اکا وحی اولنوردی و صورت و تعین حیثیتیله الیاس ادریسك غیریدر دیمك صادقدر * پس سنك
اوزریکه تعینات ملتبسه اولمسون پس تحقیق شویله بلسن که ادریسك عینی وهویتی سماء رابعه ده ادریسك
انیت و صورتنده قائمه ایکن صورت الیاسیه ده ظاهره در و انك انیتنده متعینه در * پس ادریس ایله الیاس

عين وحقيقت حيثيتيله واحد اولورلر وتعين صوري وظهور شخصي حيثيتيله اثنين وغير اولورلر جبرائيل
وميكائيل وعزرائيل حقايقنك ظهوري كبي كه بونلر آن واحدده صدهزار مكانده صورشتاده ظاهر اولورلر كه
صورلك كليسي بو ارواح كليهٔ كامله ايله قائمه وموجوده در * پس كملك ارواحي وانفسي دخي بويله در * پس
حكمت الياسيه وادريسيه يه بوني اعطا ايلدي كه عين واحده وذات احديه كه اطلاق ولاتعينله صور
وتعيناتله متكثر اولمقدن منزهه در اسماء الهيه تجليات غير متناهيه ده وصور اسمائيهٔ غير محصوره ده متجليه در
وبر وجهله جميع صورلك عينيدر ووجه آخر ايله جميع صورلك غيريدر پس شيخ رضي الله عنه حكمت
الياسيه يه اطلاعي بو معني ايله تحققه حواله ايتدي كه سالك كندي حيوانيتيله متحقق اوله وعقلك
مرتبه سندن وحكمندن نزول ايدوب حيوان محض اوله تاكيم ادريس عليه السلام كندي روحانيتيله متحقق
اولوب بلاشهوة عقل مجرد باقي قالمش ايكن بعدكه مرسل اولان الياس صورتنده انك نزولي سرني ذوقا اول
عارف اوله ومنزلتين ايله متحقق اولدقده ملاء اعلاده حقك شهودي وحقك تحققي منزله سنه واصل وعالم
اسفلده حقك شهودي وانكله تحقق درجه سنه نائل اوله اندنصكره ذوقا حقك عيني وذاتي احديتنده عاثر
اولوب اسما وصفاتك كثرتنه مطلع وواقف اوله ووحدت مقاميني بينده جمع ايله متصف اوله ووحدتده عين
وحدتله جمال وحدتي مشاهده ايليه وكثرتده دخي صفات متقابله واعيان متغايره حسبيله بر وجهله كثرتي
مشاهده ايليه وبر وجهله دخي وحدتي مشاهده ايليه وكثرت ايله جمال وحدتدن محتجب اولميه) (فاذا
تحقق بماذ كرناه) (اي بتمام الحيوانية) (عند نزوله اليه انتقل الى ان يكون عقلا مجردا في غير مادة طبيعية
فيشهد امورا هي اصول لما يظهر في الصور الطبيعية) (پس تحنكم سالك بزم ذكر ايتديكمز مقام حيوانيتله
متحقق اولسه اول مقامه آنك نزولي قتنده انتقال ايدر عقل مجرد اولمق مرتبه سنه مادهٔ غير طبيعيه ده اولديغي
حالده يعني قيود طبيعيه دن مجرد اولان عقل مرتبه سنه انتقال ايدر وانكله متحقق اولور وبو انتقال انتقال
ثانيدر * پس شول اموري مشاهده ايدركه انلر اصوللردر صور طبيعتده وياخود صور طبيعيه ده ظاهر اولان
شيئه پس علم ذوقيله عالم اولوركه صور طبيعيه ده اولان بو حكم نه مقامدن ظاهر اولدي يعني عالم عقلده
عين واحده اولان عقلي عالم نفسده نفس مشاهده ايدر پس عالم عقلده عقول مجرده يي وامور كليه يي
مشاهده ايدركه انلر عالم اسفلده اولان صور طبيعيه ايچون اصوللردر * پس ذوقا عالم اولوركه صور طبيعيه ده
اولان احكام مختلفه معاني اعيان غيبيه وحقايق عقليهٔ كليه دركه صور جزئيهٔ طبيعيه ده متنزله اولوب
ظاهره اولدي ودخي عالم اولوركه حقيقت واحده اولان وجود بحت ذات احديتده ذاتك عينيدر واعيان
ومعانيده معقول اولان معناي صرفدر وعالم عقولده عقل مجرددر وعالم نفسده نفسدر وعالم حيوانده حيواندر
ونبات مرتبه سنده نباتدر وجماد مرتبه سنده جماددر * پس عين واحده مراتبك كافه سنده بو صور طبيعيهٔ
عنصريه ده ظاهره در وحدتنده غناء ذاتي حالي اوزره باقي ايكن * پس اول عين واحده كلك اصلي ومنشئيدر
وجميع امورك مرجعي ومصيريدر (والى الله ترجع الامور * پس اول سالك ذات الهيه نك مقام احديتندن
مراتب كونيه يه تنزلاتني وعوالم علويه وسفليه ده شريف وخسيسده ظهورني مشاهده ايدر * پس حقي
جميع مراتب وجودده شهود حاليله مشاهده ايدوب علم ذوقيله عالم اولور * پس سعادت عظمي ومكانت
عليا اولان جمع مرتبه سنه كه وحدتله كثرت بينده اولان جمعدر فائز ونائل اولور) (فان لو كشف على ان
الطبيعة عين النفس فقد اوتي خيرا كثيرا) پس اكر بو مرتبهٔ عظمايه فائز اولان سالكه كشف اولنسه كه تحقيق
طبيعت نفس رحمانينك عينيدر پس تحقيق اكا خير كثير اعطا اولندي شيخ رضي الله عنه بو مرتبه ده مشارب
مختلفه يه اشارت ايدر يعني طبيعت نفس رحمانينك عينيدر وانك عيني اولديغي بعض مشاربه منكشف در
وبعض مشاربه منكشف دكلدر * پس اكر اكا منكشف اوله جق اولورسه كه نفس رحماني صور طبيعيه نك
عينيدر صور طبيعيه ده ظهوري جهتيله وصور طبيعيه نك دخي نفس رحمانيده ظهوري جهتيله زيرا صور
طبيعيه اعيان قابله حسبيله نفس رحمانيده ظاهره اولان صوردر * پس اكا عقل يقيني وشهودي وحكمت
كليهٔ الهيه اعطا اولنور كه اول علم وحكمت اعيان خلقيه يي صور غير متناهيه سنك كثرتي وجوديله حق
واحد واحده كه انده كثرت بو قدر تقليب ايدر وخير كثير وجود واحد حقدر) (وان اقتصر معه) (اي مع هذا

المقام

المقام) (على ماذ كرناه) (اي على الوصف الذي ذكرناه) (فهذا القدر يكفيه من المعرفة الحاكمة على عقله) (واكر
سالك عقل مجرد مقاميله اقتصار ايده جك اولورسه بزم ذكر ايتديكمز وصف اوزره كه صور طبيعيه ده ظاهره
اولان شئ ايچون اصول اولان اموري مشاهده ايدوب طبيعت نفس رحمانينك عيني اولديغي اكا منكشف
اولميه جق اولورسه * پس عقل نظريسي اوزره حاكمه اولان معرفتدن بو مقدار معرفت اكا كفايت ايدر
وكلامده تقديم وتأخير واردر اي فهذا القدر من المعرفة الحاكمة على عقله يكفيه فيلحق بالعارفين وفي نسخة
فيلحق بالعارفين) (ويعرف عند ذلك ذوقا فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم) (پس بو مقامله اقتصار ايدن سالك
عارفين زمره سنه لاحق اولور واكا لحوق ووصولي قتنده الله تعاليك (فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم) قولنك
حقيقتني عارف اولور يعني ديمك اولور مشركيني سز قتل ايتمديكز ولكن الله تعالى سزلك صورده وادكزده انلري
قتل ايتدي) (وما قتلهم الا الحديد والضارب والذي خلق هذه الصور فبالمجموع وقع القتل) (في قوله ولكن
الله قتلهم) (والرمي في قوله ولكن الله رمي) يعني وحال بوكه مشركيني قتل ايتمدي الا اسيف وسنان ونصلده
اولان حديد ايله ضارب اولان كسنه وبو صورلك خلقنده مستتر اولان وجود واحدكه هويت الهيه در * پس
بو مجموع ايله قتل واقع اولدي (ولكن الله قتلهم) قولنده وكذلك بو مجموع ايله رمي واقع اولدي (ولكن الله رمي
قولنده * پس ضارب وحديد صورتنده حق ظاهر اولوب قتل ايتدي وكذلك صورت محمديه ده ظاهر اولوب رمي
ايتدي) (فيشاهد) (معطوف على قوله ويعرف عند ذلك) (الامور باصولها وصورها فيكون تاما فان شهد
النفس) (بفتح الفاء) (كان مع التمام كاملا) (پس اموري اصوليله كه حقايق مجرده در وصوريله كه صور
طبيعيه وصور عنصريه در مشاهده ايدر * پس معرفتده تام اولور واكر صور طبيعيه ده نفس رحمانيي مشاهده
ايده جك اولورسه صفت تماميه ايله كامل المعرفة اولور زيرا نفس رحماني فيض وجودك عينيدر بلكه طبيعت
نفس رحمانينك عينيدر زيرا نفس رحماني صور طبيعيه ده ظاهر ومتعيندر وصور طبيعيه نفس رحمانيده
اعيان قابله حسبيله ظاهره ومتعينه در) (فلا يرى الا الله عين ما يرى) (پس كورديكي شيئك عيني كورمز
اللهدن غيري يعني هر شيئده ظاهر ومتعين اولان وجود واحد حقي كورر تعيني كورمز وكلامده تقديم
وتأخير واردر اي فلا يرى عين ما يرى الا الله) (فيرى الرائي عين المرئي وهذا القدر كاف والله الموفق والهادي
پس رائي كه كندي نفسيدر مرئينك عينني كورر * پس رائي ومرئي وشاهد ومشهود شئ واحد اولور
ومعرفتدن بو مقدار معرفت سالك كامل اولمسنده كافيدر وياخود حكمت الياسيه ده بو مقدار معرفتك
بياني كافيدر وبو مرتبه يه ساعي اولان طالبي بو محله بلوغ ايچون اكا الله تعالى موفقدر وبو مرتبه ده متعين
اولان كاملي دخي بونك ما فوقي اولان اكمليت مرتبه سنه دخي موفق وهاديدر لارب غيره

فص حكمة احسانية في كلمة لقمانية

شعر) اذا شاء الاله يريد رزقا (فان الكون اجمعه غذاء) وبوندن اول حكمت ابراهيميه ده ودخي مواضع متعدده ده
ذكر اولندي كه انسان احكام ايله حقك غذاسيدر زيرا حق انسانك عيني احكاميله ظاهر اولدي وعين ثابته
انده خفيه اولدي پس حقك شول وجودي كه انسانك عين ثابته سنده ظاهر اولدي عين ثابته نك حكميله
متغذي اولدي وحق دخي انسان اوزره افاضهٔ وجودا تمكله انك غذاسيدر يعني ديمك اولور تحنكم اللهك
مشيتي كندي وجودي ايچون رزق ارادتنه تعلق ايلسه يعني مرتبهٔ الوهيت حسبيله اله اول مرتبه نك قوتنده
اولان اسماء الهيه نك احكامن اظهار ايدوب اعيان ممكناتده متعين اولان وجود حق اعيان ممكنات مظاهرنده
ظهورا تمكله انكله مرزوق اولمق ارادتنه انك مشيتي تعلق ايلسه * پس كونك اجمعي انك غذاسيدر وكونك
كليسنده كون ايله ظاهره ومتعينه اولان احكام الهيه دخي آنك غذاسيدر زيرا حق ملابس صفات واسماده
احكام الهيه وكونيه ايله ظاهردر وكون حقك غذاسي اولديغي مظاهر اكوان واعيان عالمده حقك ظهوري
وتعيني حيثيتيله در والا هويت الهيه كندي ذاتنك عيني اولديغي حيثيتله عالميندن واسماء الهيه نك كليسندن
غنيه در ومشيتله ارادت بينده فرق بودركه مشيت عين ذاتدر وارادت اسم مريدي موجبه اولان صفاتدندر
ووقت اولوركه مشيت ارادتك عيني اولور ووقت اولوركه آنك غيري اولور * پس مشيت بر وجهله ارادتدن
اعم اولور وارادته تعلق ايدوب حكم ايدر وآنك نقيضنه دخي تعلق ايدوب حكم ايدر ايجاد واعدام كبي پس

مشيت ايجاده تعلق ايدر (ولو شاء لهداكم) قولى كبى واعدامه دخى تعلق ايدر (ان يشأ يذهبكم ويأت بخلق جديد
قولى كبى واراردت حقايق اسمائيه دندر انجق وجودى اقتضا ايدر زيرا ارادت قرآنده وارده اولديغى مواضعده
معدوم العين اولان معلومى ايجاد ايتمكيچون وارده اولدى (قال تعالى انما قولنا لشئ اذا اردناه ان نقول له كن
فيكون (پس ارادت ايجاده تعلق ايدر اعدامه تعلق ايتمز * پس مشيتك حكمى عام اولوب ارادت اوزره حكم
ايتمكله شيخ رضى الله عنه ارادتى مشيتنه تعلق ايلدى)(وان شاء الاله يريد رزقا * لنا فهو الغذاء كما يشاء)(
واكر الله تعالينك مشيتى بزم رزقمز ارادتنه تعلق ايدرسه * پس اولدر بزم غدامز آنك مشيتى اقتضا
ايتديكى كبى يعنى بزم اعيان ممكنا تمزى ايجادا ايتمكله بزى مرزوق ايتمك ارادتنه آنك مشيتى تعلق ايلسه * پس
بزى كندى وجوديله ايجاد ايدر مشيتى اقتضا ايتديكى كبى وبزم وجودمزده آنك هويتى مختفيه اولوب بزى
اظهار ايدر غدا متغذيده مختفى اولديغى كبى * پس هويت حق بزم غدامزدر زيرا بزم وجودمز نقوش وهيئات
وشئون تعيناتدر بزم وجودمز وتحققمز آنك وجودى ايله در * پس بزمله متعين اولان آنك وجوديدر وبزم
مظهرمز اولدر وغدامز ورزقمز آنك وجود مفاضندن حاصلدر نته كيم بز آنك غداسى يز احكام ايله * پس
نته كيم بزم تحققمز وبقامز آنك وجوديله در كذلك آنك اسماسى احكامنك بقاسى دخى بزم اعيانمزله در بو تقدير
اوزره كما يشاء قولى يائله غائب ايچون واقع اولور ونون ايله متكلم اولمق دخى جائزدر يعنى اكر الله تعالينك مشيتى
بزم رزقمز ارادتنه تعلق ايدرسه * پس بزم غدامز اولور بزم اعيان غيبيه مزاندن طلب ايدوب دنيلديكى اوزره
اول بزه غدا اولور وبعض نسخه ده فهو الغداء موضعنده فهو المشاء واقع اولدى فتح ميم ايله مصدردر يعنى اكر
بزم رزقمز ارادتنه آنك مشيتى تعلق ايدرسه * پس بزم رزقمز ايچون مشاء اولان يعنى مراد اولان اولدر آنك مشيتى
نجه تعلق ايدرسه (مشيته ارادته فقولوا * بها قد شاءها فهى المشاء) مشيت اعدامه وايجاده تعلق ايدر وارادت
انجق شئ معدومك ايجادنه تعلق ايدر پس مشيتله ارادت شئ معدومك ايجادنه تعلقده متفق اولمغله متحدلردر
وكذلك مشيت عين ذات اولديغى حيثيتله وهر اسم ذاته دلالت ايدوب آنك عينى اولديغى اعتبار اوزره
مشيت ارادتك عينى اولور * پس بو اعتبار اوزره شيخ رضى الله عنه دير كه حقك مشيتى انك ارادتيدر يعنى
متحداندر فعلده وايجاد تعلقده وذاته دلالتده * پس ايجادى مقتضيه اولوب عين ارادت اولان مشيتله سز
حكم ايدك كه تحقيق اول ارادتى دبلدى * پس ارادة مشيتك مراديدر يعنى مشيتله ارادت بروجهله متحدان
ايكن وجه آخر ايله مفترقاندر * پس سز مشيتله حكم ايدك كه مشيت ارادته تعلق ايتدى وارادت مشيتك
مراديدر بها ضميرى مشيته عائددر وقد شاءها قولنده ضمير فاعل غير قياس اوزره مشيته عائددر وضمير مفعول
ارادته عائددر فهى ضميرى دخى ارادته عائددر * پس مشيتك مفعولى ارادت اولور المشاء قولى فتح ميم ايله اسم
مفعولدر شاء يشاءدن غير قياس اوزره مراد معناسنه در وقياس لغت اوزره آنك اصلى المشئ در لكن غير
مستعملدر (يريد زيادة ويريد نقصا * وليس مشاؤه الا المشاء) موضعنده المشاء قولى فتح ميم ايله مصدر ميميدر
شيخ رضى الله عنه بونده مراد ايدينوركه مشيت وقت اولوركه ارادتنه متعلقه اولور * پس وقت اولوركه زيادهنك
ارادتنه كه ايجاددر تعلق ايدر ووقت اولوركه نقصك ارادتنه كه اعدامدر تعلق ايدر يعنى مشيت حق زياده يى
مراد ايدركه ايجاددر ودخى نقصى مراد ايدركه بعد الايجاد اعدامدر وحال بوكه قسمنده مشيت مطلقه دن
غيرى حقك مشيتى يوقدركه ايجاد واعدامه متعلقه در * پس مشيتك تعلقى عامه در وارادت ايجاده متعلقه در
انجق نته كيم ذكر اولندى (فهذا الفرق بينهما فحقق * ومن وجه فعينهما سواء) اى فهذا المذكور هو الفرق بينهما
من وجه يعنى بو مذكور مشيتله ارادت بيننده من وجه واقع اولان فرقدر پس حقيقت اوزره عالم اول وبر وجهله
* پس ايكيسنك عينى على السويه در يعنى ايكيسنك حقيقتى معا احديه جمعيه اولديغى حيثيتله ايكيسى دخى
عين واحده در بينهماده فرق يوقدر وكذلك برشيئك ايجادنه تعلقده ايكيسنك عينى على السويه در بينهماده
فرق يوقدر وشيخ رضى الله عنه بو مسئله يى بو حكمتده ايراد ايلدى زيرا بو فص حكمت رزقى متضمندر وهر
رزقك هر مرزوقه ايصالندن لابددر ودخى بو فص تفصيل اوزره رزقك توصيلى كيفيتنى متضمندر) (قال الله
تعالى ولقد آتينا لقمان الحكمة ومن يؤت الحكمة فقد اوتى خيرا كثيرا فلقمان بالنص هو ذو الخير الكثير
بشهادة الله له بذلك) (الحكمة معرفة حقايق الاشياء كما هى يعنى الله تعالى لقمان حقنده ايتدى (ولقد آتينا

لقمان الحكمة ومن يؤت الحكمة فقد اوتى خيرا كثيرا يعنى تحقيق بز لقمانه حكمتى اعطا ايتدك وحكمت
حقايق اشيانك كما هى معرفتيدر * پس حكمت علمدن برضربدر وشول كسنه كه اكا حكمت اعطا اولندى
* پس تحقيق اكا خير كثير اعطا اولندى وانسان ايچون بوندن زياده خير واقع اولورمى كه اشيانك على ما هى
عليه معرفتنده معرفت الهيه له متصف اوله وهر شيئك حقيقتى اقتضا ايتديكى اوزره انى عارف اوله وموضعنده
وضع ايليه * پس لقمان نص الهيله خير كثير صاحبيدر الله تعالى لقمان ايچون خير كثير ايله شهادت ايتمكله
زيرا اكا خير كثيرا عطا اولندى ديدى) (والحكمة قد تكون متلفظا بها ومسكوتا عنها) (وحكمت وقت
اولوركه متلفظا بها اولور يعنى حال نطقى اعطا ايدر * پس نطق موضعنده حكمتدر وحكمت وقت اولوركه
مسكوت عنها اولور يعنى حال سكوتى اعطا ايدر * پس سكوت دخى موضعنده حكمتدر نته كيم لقمان داودك
سؤالندن سكوت ايتدى داودى صنعت دروعده كورديكى حينده * پس داوددن معمول ندردر بو سؤال ايتمك
مراد ايتدى * پس سكوت ايتدى داود آنى تمام ايدنجه * پس داود عليه السلام انى كيوب نعم لبوس الحرب
هذا ديدى * پس لقمان نعم الخلق الصبر ديدى * پس داود لقمانه الصمت حكمة وقليل فاعلها ديدى) (مثل
قول لقمان لابنه يا بنى انها ان تك مثقال حبة من خردل فتكن فى صخرة او فى السموات او فى الارض يأت بها الله)
متلفظ بها اولان حكمت لقمانك (يا بنى انها ان تك مثقال حبة من خردل) الى آخره قولى كبيدر انها قولنك
ضميرى ارزاق واعمال آدمى يه راجعدر يعنى اى بنم اوغلنجغم تحقيق ارزاق واعمال آدمى اكر خردلدن برحبه
مثقالى اوله جق اولورسه * پس اول حبه عمل برصخره جوفنده اوله جق اولورسه ممكندركه صخره دن مراد
ارضك مركزى اولان صخرهٔ خضرا اوله كه اكا صماد برلر ياخود سموانده اوله جق اولورسه سمواتك رفعتى
ووسعتى وجوديله وياخود ارضده برمكانده پنهان اوله جق اولورسه الله تعالى انى احضار ايدر (والله من ورائهم
محيط وهو معكم اينما كنتم) پس حق تعالى مراتب علويهٔ سماويه يى ومراتب سفليهٔ ارضيه يى محيطدر ارزاق
واعمالدن واعمالك خيرندن وشرندن هرقنغى مكانده كه برشئ متعين اوله جق اولورسه الله تعالى انلرى جمع ايدر
ويوم جمعده انلرى اتيان ايدوب انلرك حسبى اوزره محاسبه ايدر بو تقدير اوزره ان تك قولى فعل ناقص اولورانده
مستتر اولان ضمير آنك اسمى اولوب ارزاق واعماله راجع اولور ومثقال قولى منصوب اولوب آنك خبرى اولور وياخود
قنده انها ضميرى قصه ايچوندر وكان تامه در ومثل قولى مرفوعدر فاعليت اوزره وكان نك تأنيثى مثقال قولى
حبه قولنه مضاف اولمغله در وياخود مثقالدن مراد حسنه وياسيئه اولمغله) (فهذه حكمة منطوق بها وهى
ان جعل الله هو الاتى بها وقرر الله ذلك فى كتابه ولم يرد هذا القول على قائله) (پس بو حكمت منطوق بها اولان
حكمتدر وبو حكمت بودركه لقمان الله تعالى يى اول حبه ايله آتى ايلدى يعنى اول حبه ايله اتيانى الله تعالى يه
اسناد ايلدى والله تعالى لقمانك بو قولنى كندى كتابنده تقرير ايلدى بو قولى آنك قائلى اولان لقمان اوزره رد
ايتمدى وبو قول حكمت منطوق بها اولديغى بودر زيرا احاطت الهيه نك معرفتنده نصكره آنك علمندن خارج
برشيئك عدم وقوعيله نطق ايتمك لازمدر عموما تخويف ايتمكيچوندر) (واما الحكمة المسكوت عنها وعلمت
بقرينة الحال فكونه سكت عن المؤتى اليه بتلك الحبة) (واما مسكوت عنها اولان حكمت وحال بوكه قرينهٔ
حال ايله اول حكمت معلومه اولدى * پس لقمانك ساكت اولمسيدر شول شخصك ذكرندن كه اول حبه ايله
مؤتى ايله در يعنى اول حبه اكا اعطا اولنور * پس اول سكوت مسكوت عنها اولان حكمتك عينيدركه قرينهٔ
حال ايله معلومه اولدى وقرينه بودركه الله تعالينك حبه ايله اتياندن لقمان اخبار ايتدى ومؤتى اليه اولان
شخصى تصريح ايتمدى * پس بو قرينه دن معلوم اولدى كه هركسنه كه بر عملى عامل اولسه كرك عمل خير
اولسون وكرك عمل شر البته اول عمل اوزره اول كسنه مجازاته مستحق اولور ولكن عمل خيرده مجازاتك وقوعى
لازمدر وعمل شرده حق تعالى ديلرسه مجازات ايدر وديلرسه اندن تجاوز ايدر) (فما ذكره) (اى ما ذكر لقمان المؤتى
اليه) (وما قال لابنه يأت بها الله اليك او الى غيرك فارسل الاتيان عاما) (پس لقمان مؤتى اليه اولان شخصى
ذكر ايتمدى واوغلنه (يأت بها الله اليك او الى غيرك ديمدى يعنى تصريح ايدوب اوغلنه ديمديكه الله تعالى اول
حبه يى سكا احضار ايدر ودخى سندن غيركه احضار ايدر * پس اتيانى عاما ارسال ايتدى يعنى لقمان مؤتى اليه
اولان شخصى عام ايتدى اليك او الى غيرك قوليله تخصيص ايتدى) (وجعل المؤتى به فى السموات ان كان

اوفی الارض تنبیها للنظر الناظر فی قوله وهو الله فی السموات وفی الارض) (ولقمان موفی به اولان شیئی که
حبه در سمواتده ایلدی اگر اول حبه سمواتده ایسه ویاخود انی ارضده ایلدی اگر ارضده ایسه یعنی موفی به
اولان شیء کرك سماواتده اولسون وکرك ارضده هر قنده واقع اولورسه انکله اتیان ایدر دیدی ناظر لبیبه تنبیهدن
اوتری تا کیم ناظر الله تعالینك (وهو الله فی السموات وفی الارض) قولنه نظر ایلسون وبو قوله انتقال ایلسون
وسماوات وارضده موجود اولوب اعیان اسمائیه وحقایق روحانیهٔ ربانیه سماویاتده وحقایق کونیه واعیان
خلقیهٔ ارضیاتده الله تعالی متعین وحاضر اولدیغن عالم اولسون پس حقایق اسمائیه سماواتده اولان فیض
الهی اسمائیله اعیان خلقیهٔ ارضیاتده اولان تجلی ربانی فیضی رزقیله یأت بها الله مفهومی اوزره الله تعالی
اتیان ایتدکده پس الله تعالی رزقله مرزوقك عینی اولدیغی حیثیله اتیان ایدر زیرا الله سموات وارضده اولان
خزائن الهیه وارزاق معنویه نك عینیدر * پس سموات وارضدن مقربه اولان رزقی ارضده وسمواتده اولان
اقدامه اعطا ایتدکده رزقله مرزوقك عینی اولدیغی حالده اعطا ایدر انکیچون الله تعالی وجودده بزم اعیان
عدمیه مزك غداسی اولدی) (فنبه لقمان بما تکلم به وبما سکت عنه ان الحق عین کل معلوم) (پس لقمان تنبیه
ایلدی شول شیئله که انکله تکلم ایتدی ودخی شول شیئله که اندن سکوت ایتدی که تحقیق الله تعالی
هر معلومك عینیدر کرك معلوم عینده موجود اولسون وکرك عدمده موجود اولسون یعنی لقمان تکلم ایتدیکی
شیئله تنبیه ایلدیکه حق هر موجود خارجینك عینیدر وشول شیئله که اندن سکوت ایتدی تنبیه ایلدی که
حق هر معلوم علمینك عینیدر که علم غیبیده ثابت وباقیدر ووجود عینیله متصف دکلدر یعنی جهت علویه ده
حقایق اسمائیه در وروحانیه ده که سموات ایله مسمیه در وجهت سفلیه ده حقایق کونیه واشخاص
جسمانیه ده که ارض ایله مسمیه در حقك هویتی الوهیت وربوبیتله ظاهره در * پس حق وجود عینیله
موجود اولان هر معلومك عینی اولور ودخی جمیع جهات علویه وسفلیه حقایقنده ثابت ووجود علمیله
موجود اولان شیئك هویت باطنه سیله عینی اولور) (لان المعلوم اعم من الشیء فهو انکر النکرات) (زیرا
شیئدن اعمدر * پس معلوم نکراتك انکریدر معلوم شیئدن اعم اولدیغنك وجهی بودر زیرا معلوم ایچون اوج
مرتبه حاصلدر بر مرتبه مرتبهٔ احدیتدر که ذاتك عینی اولان حروف غیبیه شئون ذاتیه که ذاتده بالقوه اولان
نسب ذاتیه معلوماتیدر پس بو مرتبه ده نسب ذاتیه اولان حروف غیبیه حقك علمی ذاتك عینی اولدیغی
حیثیتیله حقك معلوماتیدر وبو مرتبه حقك اطلاق ولا تعینی مرتبه سی وبو مرتبه ده معلومات بری برینك
عینیدر وبونده اولان معلوماته اشیا اطلاق اولنمز زیرا بونده وجوهدن بر وجهله تمیز یوقدر وبونده عالم ومعلوم
حقدر وبر مرتبه دخی مرتبهٔ واحدیتدر وعلم الهی مرتبه سیدر که مشیت الهیهٔ ذاتیه ایله جمیع معلومات
علمیه واشیاء غیبیه تعین علمی ایله انده متعینه وثابته در * پس حضرت علمیه ده متعینه اولان اعیان غیبیه یه
معلومات علمیه واشیاء غیبیه اطلاق اولنور وبو مرتبه ده اعیان بری برندن متمیزه اولور ومعلومات ایچون
شیئیت بونده عارضه اولور * پس (انما قولنا لشیء اذا اردناه ان نقول له کن فیکون) فحواسی اوزره مشیت
الهیه بر شیئك ایجادینه تعلق ایدوب ارادت الهیه انی ایجاده تخصیص ایتدکده اول شیء وجود حسی وعینیله
موجود اولور وکاشیء موجود ومعلوم اطلاق اولنور * پس موجود انکیچون دینلور زیرا وجود حسیله که
اظهر واجمع جمیع مراتب وجودیه در موجوددر ومعلوم انکیچون دینلور زیرا حقك معلومیدر (وهو
بکل شیء علیم) وبو مرتبه معلوم ایچون اوچنجی مرتبه اولور * پس شیء ایچون ایکی مرتبه ثابته اولدی بر مرتبه
ثبوت علمیده اولان شیئیتدر وبر مرتبه وجود عینیده اولان شیئیتدر (قال الشیخ العارف صدر الملة والدین
القنوی فی کتاب النفحات ان الشیئیة تطلق شرعا وتحقیقا باعتبارین احدهما شیئیة الوجود والاخر شیئیة
الثبوت ومعنی شیئیة الوجود کون الشیء موجودا بعینه عند نفسه وغیره وهذا القسم معلوم عند الجمهور
قریب التناول والشیئیة بالاعتبار الاخر المسماة بشیئیة الثبوت عبارة عن صورة معلومیة کل شیء فی علم
الحق ازلا وابدا علی وتیرة واحدة ثابتة غیر متغیرة ولا متبدلة بل متمیزة عن غیرها من المعلومات بخصوصیتها
انتهی کلامه) ومعلوم ایچون اوج مرتبه ثابته اولدی * پس معلوم ثبوت غیبیء ذاتیء اطلاقی ایله شیئدن
منفرد وممتاز اولدی * پس معلوم شیئدن اعم اولدی وانکر نکرات اولدی مجهول اولان حقایق غیبیه

ذاتیه یه

ذاتیه یه شامل اولدیغندن * پس بوندن اوتری (ان الحق عین کل شیء معلوم) قولیله تعبیر اولندی (ان الحق عین
کل شیء) قولیله تعبیر اولنمدی زیرا حق هر شیئك عینیدر وبو تخصیص اولنیدی هویت حق اشیاء علمیه واشیاء
وجودیه یه تخصیص اولنوردی ذات حقك عینی اولوب ذاتك شئونی اولان معلومات غیبیه احاطت ذاتیه دن
خارجه قالوردی وحال بوکه بو مرتبه ذکر اولنان ایکی مرتبه دن اقدمدر * پس بوندن اوتری ثلثه یه شامل
اولان لفظله تعبیر اولندی وشارحینك اکثری معلومی شیئدن بو وجهله فرق ایتدیلر که شیء اولدر که آنك
وجود عینیسی اوله ومعلوم متناولدر وجود عینیسی اولان شیئله وجود عینیسی اولمیان شیئه * پس شیئله
معلومی وجه آخر ایله فرق ایتدیلر الا شیئدن شیخك مرادی وجود عینیله موجود اولان شیئدر دیمکله
ومع هذا بو وجهله بینهماده فرق یوقدر زیرا معلوم وجود علمی ووجود عینی یه شامل اولدیغی کبی شیء دخی
وجود علمی یه ووجود عینی یه شاملدر وبو قول شیخك مذهبنه مخالفدر زیرا (انما قولنا لشیء اذا اردناه ان نقول
له کن فیکون) مفهومی اوزره الله تعالی قول کن ایله اشیانی وجود عینیده ایجادا تعزدن اول اشیا وجود علمیده
شیئیتله متصفه اولوب شیئیت اوزره ثابته اولدقلری بو کتابده شیخ رضی الله عنه مواضع متعدده ده تصریح
ایلدی نته کیم حکمت صالحیه ده ذات حق وارادت حق وقول حق مقابله سنده ایتدی (ثم ظهرت الفردیة
بالثلاثة ایضا فی ذلك الشیء وبها من جهته صح تکوینه واتصافه بالوجود وهی شیئیته وسماعه وامتثاله امر
مکونه بالایجاد فقابل ثلثة بثلثة ذاته الثابتة فی حال عدمها فی موازنة ذات موجدها وسماعه فی موازنة ارادة
موجده وقبوله بالامتثال لما امره به من التکوین فی موازنة قوله کن فکان هو) پس بو کلامه نظر ایله که علم الهیده
حال عدمده شیئك شیئیتنه نیجه اعتبار ایدوب انی ارکان ایجاددن ایلدی تأمل اولنه پس بو تقدیر اوزره فهو
ضمیری معلومه عائد اولور وحقه عائد اولمق دخی جائزدر) (ثم تمم الحکمة واستوفاها لتکون النشأة کاملة فیها)
ای لتکون النشأة اللقمانیة کاملة فی الحکمة والمعرفة) (فقال ان الله لطیف فمن لطافته ولطفه انه فی الشیء
المسمی بکذا) ای باسم ذلك الشیء المحدود بکذا (ای بحد ذلك الشیء) (عین ذلك الشیء) (اندنصکره لقمان
حکمتی تتمیم ایلدی وانی استیفا ایلدی تا کیم نشأت لقمانیه حکمت ومعرفتده کامله اوله پس ان الله لطیف
دیدی پس الله تعالینك لطافتندن ولطفندندر که تحقیق الله کندی اسمیله مسمی اولان وکندی حدیله
محدود اولان شیئده اول شیئك عینیدر یعنی الله تعالینك غایت لطافتندن ولطفیله سریانندندر که اسماء
مختلفه ایله مسمیه وحدود خاصه ایله محدوده اولان اشیاء متباینه نك عینی اولدی (حتی لا یقال فیه) ای فی ذلك
الشیء المسمی باسم معین) (الا ما یدل علیه اسمه بالتواطؤ والاصطلاح) (حتی اول شیء حقنده که بر اسم معین
ایله مسمادر اطلاق اولنمز ودینلمز الا شول شیء که آنك اسمی اکا دلالت ایدر تواطؤ وتوافق ایله واصطلاح ایله یعنی
حق احدیت عین حیثیتیله اسامیء متفاوته وحدود مختلفه ایله محدوده اولان اشیاء متباینه یه صادق ایکن
وانلرك عینی ایکن هر شیئك حقنده اطلاق اولنمز الا شول شیء که انك اسمی اکا صادقدر توافق واصطلاح ایله)
(فیقال هذا سماء وارض وصخرة وشجرة وحیوان وملك ورزق وطعام والعین واحدة من کل شیء وفیه) (پس اسم
متعین ایله مسمی اولان شیء ایچون دینلور که بو سمادر وارضدر وصخره در وشجره در وحیواندر وملکدر ورزقدر
وطعامدر وحال بوکه عین واحده در شیئك کایسندن وکایسنده یعنی اسامیء مختلفه ایله مسمیه اولان اشیاء
موجوده نك هر بریسندن ظاهره ومتجلیه وهر بر شیءده ظاهره وموجوده اولان عین عین واحده در)
(کما تقول الاشاعرة ان العالم کله متماثل بالجوهر فهو جوهر واحد فهو عین قولنا العین واحدة) (بو قول
اشاعره نك قولنه مطابقدر یعنی نته کیم اشاعره قائلدر که تحقیق عالمك کلیسی جوهر ایله متماثلدر * پس
عالم جوهر واحددر پس انلرك عالمك کلیسی جوهر واحددر دیدکلری قوللری بزم العین واحدة قولمزك
عینیدر یعنی اشیانك کایسنده عین واحده در) (ثم قالت ویختلف بالاعراض وهو قولنا ویختلف ویتکثر
بالصور والنسب حتی یتمیز فیقال هذا لیس هذا من حیث صورته او اعراضه او مزاجه کیف شئت فقل وهذا
عین هذا من حیث جوهره) (اندنصکره اشاعره ایتدیلر جوهر واحد اولان عالم اعراض ایله مختلف اولور
وبو قول بزم ویختلف ویتکثر بالصور والنسب قولمزدر یعنی بزم قولمزك عینیدر وعین واحده صور مختلفه ونسب
متکثره ایله مختلفه ومتکثره اولور تا کیم صور ونسب بری برندن متمیزه اوله * پس بر شیء ایچون دینلور شیء

آخره نسبتله بوشیئ بوشیئك عینی دکلدر انك صورتی وياخود عرضی وياخود مزاجی حیثیتیله نیجه دیلرسك*
پس اولدی علی السویه در وبوشیئ بوشیئك عینیدر آنك جوهری حیثیتیله یعنی بزم قوللرزده دینلورکه بوشیئ
مثلا حجر صورت حیثیتیله بوشیئك مثلا مدرك عینی دکلدر واشاعره نك قولنده بوشیئ بوشیئك عینی دکلدر
انك عرضی وياخود مزاجی حیثیتیله واشاعره نك قولنده بوشیئ مثلا حجر بوشیئك مثلا مدرك عینیدر آنك
جوهری حیثیتیله وبزم قوللرزده بوشیئ بوشیئك عینیدر عین واحده حسبیله (ولهذا تؤخذ عین الجوهر
فی حد کل صورة ومزاج فنقول نحن انه لیس سوی الحق ویظن المتکلم ان مسمی الجوهر وان کان حقا ماهو
عین الحق الذی یطلقه اهل الکشف والتجلی) وجوهریت حیثیتیله برشیئ آخرك عینی اولدیغندن اوتری هر
صورتك وهر مزاجك حدنده جوهرك عینی اخذ اولنور یعنی موجوداتدن هر موجود حد اولندقده آنك
حدنده جوهرك عینی اخذ اولنور* پس بز دیرزکه تحقیق جوهر سوای حق دکلدر ومتکلم یعنی اشعری ظن
ایدرکه تحقیق مسمای جوهر اکرچه کیم حق ایسه اول شول حقك عینی دکلدرکه اهل کشف وتجلی انی
اطلاق ایدرلر واول الله تعالی وتقدسدرکه هر شیئك خالقی وهر شیئك رازقیدر یعنی اشاعره جمیع عالمك صورنده
احدیت جوهرله قائل ایکن عینك اثنینیتنه ذاهبه اولدیلر* پس دیدیلرکه عالمده جوهرك عینی حقك غیریدر
ولکن امر انلرك قولی کبی دکلدر زیرا حق موجود واحددر واول متعالیدرکه وجودده حقیقت انکله
غیر موجود اوله پس بز دیرز وجودده حقیقت واحده وعین واحده اولان حقدن غیری یوقدر وموجودده
ومشهودده اولان آنك وجودیدر غیری دکلدر ولکن بو حقیقت واحده ایچون مراتب ظهور واردرکه ابدا
تعین وتشخصده غیر متناهیه در پس اول حقیقت واحده نك اولکی مرتبه سی هر قید واعتباردن آنك اطلاقی
وعدم انحصار ولاتعینیدر وایکنجی مرتبه سی اول حقیقتك کندی ذاتنده وعیننده تعینیدر برتعینله که
جمیع تعینات فعلیهٔ وجوبیهٔ الهیه یی وتعینات انفعالیهٔ کونیه یی جامعدر واوچنجی مرتبه سی
برمرتبه درکه جمیع تعینات فعلیهٔ مؤثره یی جامعه در وبو مرتبه الوهیت مرتبه سیدر وبو مرتبه ده متعین اولان
الله تعالی وتقدسدر اندنصکره مرتبهٔ تفصیلیه در اول مرتبهٔ احدیهٔ الهیه ایچون اول مرتبهٔ اسمادر واسمانك
حضراتیدر* آندنصکره جمیع تعینات انفعالیه یی جامعه اولان مرتبه درکه تأثر وانفعال وتقیید وانسفال
آنك شأنندن ولوازمندندر* وبو مرتبهٔ کونیهٔ امکانیهٔ خلقیه در آندنصکره بو مرتبهٔ احدیهٔ جمعیهٔ کونیه
ایچون* مرتبهٔ تفصیلیه واردر واول مرتبهٔ عالمدر آندنصکره اجناس وانواع واصناف واشخاص واعضاء
واجزاء واعراض ونسب تفاصیلیدر وتعیناتك کثرتی واختلافی وصورك کثرتی احدیت عیننده قدح ویرمز
زیرا عین واحده دن غیری برشیئ کندی ذاتنده متحقق دکلدر پس عین واحده جمیع نفسیٔ فیضیٔ وجودیٔ
احدیتیله بو مراتب وحقایقك کلیسنده ساریه در* پس اول جمیع نفسیٔ رحمانی بو مراتب وحقایقده*
هو هی درنته کیم مراتب وحقایق آنده هی هودر کان الله ولم یکن معه شیئ) (فهذا حکمة کونه لطیفا) (پس
حق اشیاده ساریه اولوب* اشیانك عینی اولدیغی انك لطیف اولمسنك حکمتیدر یعنی جمیع اشیاده حقك
سریانندن اوتری لطیف ایله کندی نفسنی تسمیه ایلدی) (ثم نعت فقال خبیرا ای عالما عن اختبار) (اندنصکره
لقمان الله تعالی یی نعت ووصف ایلدی پس خبیرا دیدی یعنی (ان الله لطیف خبیر) دیدی یعنی اختباردن
حاصل اولان علمله عالمدر دیمکدر (وهو) (ای العلم الاختباری) (قوله ولنبلونکم حتی نعلم وهذا هو علم الاذواق) (
یعنی علم اختباری الله تعالینك ولنبلونکم حتی نعلم قولندن مستفاد اولان علمدر وبو علم اختباری علم اذواقدر
وبو علمك حق ایچون ثبوتی وجود عبادك حقیقتی حیثیتیله در یعنی هویت الهیه ایچون ذوق ووجدان ایله
حاصل اولان بو علم اختباری مظاهر کلده واصحاب اذواقده ساریه ومتعینه اولان هویت الهیه ایچون انلرده
انك تعینی حیثیتیله حاصلدر) (فجعل الحق نفسه مع علمه بما هو الامر علیه مستفیدا علما ولا یقدر علی انکار
ما نص الحق علیه فی حق نفسه ففرق تعالی ما بین علم الذوق والعلم المطلق) (پس حق تعالی عالم ایکن
شول شیئه که امر انك اوزره در کندی نفسنی مستفید ایلدی برعلمه یعنی کندی نفسنی برعلمی استفاده
ایتمکله وصف ایلدی وحالبوکه اقدار اولنمز یعنی قدرت اعطا اولنمز شول شیئك انکارینه که حق تعالی
کندی نفسی حقنده انك اوزره نص ایلدی پس الله تعالی علم ذوق بینیله علم مطلق بینینی تفریق ایلدی

حتی نعلم قولی ایله که اسم خبیر حضرتیدرکه ذوق ایله تقیید ایتمکله اسم علیم حضرتندن متمیزدر زیرا علم
صفات ذاتیه در ذات اوزره زائده دکلدر ولا یقدر وجه مشروح اوزره مفعول ایچون مبنی اولور وفاعل ایچون
مبنی اولمق جائزدر وبو تقدیر اوزره فاعل محذوف اولور ای لا یقدر پس علیم اسمی که ذاتك عینیدر کندی
نسبتنی اظهار ایتمکده شیئ آخره متوقف دکلدر کندی ذاتی کندی ذاتیله عالمدر* واما ظاهر حسبیله ظاهر
اولان علم که علم اختباریدر پس بویله دکلدر) (فعلم الذوق مقید بالقوی) (پس علم ذوق قوا ایله مقیددر* یعنی
قوانك ذوقیله حاصل اولور* زیرا ذائق علم ذوقی ذوق ایتمز الا قوای روحانیه ایله وياخود قوای جسمانیه ایله پس
حق عبدك قوا واعضاسنك عینی اولوب هر برقوه ایله وهر برعضو ایله عبده ذوقا علم حاصل اولمنجه عبدك
وجودنده حقك تعینی حسبیله اولان حقك وجودی ایچون علم ذوقی وعلم اختباری حاصل اولمز پس حق
کندی نفسنی علمیله مستفید قیلدیغی انسان کامل مظهرنده انسانك قواسیله انسانك وجودنده متعین
ومتجلی اولان حقك وجودی ایچون* علمك حصولیدر والا ذات حق عالمیندن غنیه در* وکذلك علمی دخی
عالمیندن غنیدر جمیع اشیایی عالمدر ازلا وابدا اشیانك شیئیتیله اتصافندن مقدم) (وقد قال تعالی عن نفسه انه
عین قوی عبده فی قوله کنت سمعه وهو قوة من قوی العبد وبصره وهو قوة من قوی العبد ولسانه وهو عضو
من اعضاء العبد ورجله ویده فما اقتصر فی التعریف علی القوی فحسب حتی ذکر الاعضاء ولیس العبد بغیر لهذه
الاعضاء والقوی فعین مسمی العبد هو الحق لا عین العبد هو السید) (وتحقیق الله تعالی کندی نفسندن
اخبار ایلدی که تحقیق اول کندی عبدی قواسنك عینیدر کنت سمعه قولنده وسمع عبدك قواسندن برقوتدر
ودخی بصره قولنده وبصر عبدك قواسندن برقوتدر ودخی لسانه قولنده ولسان عبدك اعضاسندن برعضودر
ودخی ورجله ویده قولنده اخبار ایلدی پس الله تعالی تعریفده انجق قوی اوزره اقتصار ایتمدی حتی اعضایی
معاذکر ایلدی وحال بوکه عبد بو اعضا ایله قوی ایچون غیری دکلدر یعنی بو اعضا وقوانك غیری دکلدر بونلرك
عینیدر پس مسمای عبدك عینی حقدر یعنی عبدك هویتی وحقیقتی حقدر عبودیت نسبتندن مجرد اولدیغی
حالده عبدك عینی صفت عبودیتله متصفه اولدیغی حالده سیدك عینی دکلدر سیادت ایله متصفه اولدیغی حالده
(فان النسب متمیزة بذواتها ولیس المنسوب الیه متمیزا فانه لیس ثم سوی عینه فی جمیع النسب فهو عین واحدة
ذات نسب واضافات وصفات) (زیرا نسب ذواتیله متمیزه در یعنی هر برنسبت کندی حقیقتیله نسبت
اخرادن متمیزه در قوا ایله اعضا متمیزه اولدیغی کبی وحال بوکه منسوب الیه اولان وجود واحد حق متمیز دکلدر
زیرا التحقیق شان بودرکه وجودده جمیع نسبده آنك عینندن غیری یوقدر پس منسوب الیه عین واحده درکه
نسب واضافات وصفات صاحبیدر پس عبودیت نسبتی کندی ذاتیله سیادت نسبتنك عینی دکلدر کندی
ذاتیله اولدیغی حالده واکرچه کیم منسوب الیه اولان وجود واحد عبودیت وسیادتده ظاهر ومتعیندر
وظهور جهتیله عبودیت وسیادت اکا نسبت اولنور واما عبدده ظاهر اولوب سیادتله متصف اولان وجودك
عینی دکلدر زیرا نسب متمایزه در بو تقدیر اوزره فان النسب قولی فعین مسمی العبد هو الحق لا عین العبد
هو السید قولنه تعلیل اولور وجائزدرکه ولیس العبد بغیر لهذه الاعضاء قولی ایچون تعلیل واقع اوله یعنی
کنت سمعه قولنده ضمیر متکلمدن مراد اولان حق که عبدك وجودنده متعیندر وآنك قوای متعدده سنده
ظاهردر جمیع قوانك عینی اولدیغی اعتبار اوزره متمیز دکلدر ولکن کنت سمعه وبصره ویده ورجله قولنده حق
عبدك قواسی وجوارحی اولوب هر برقوتده وجارحه ده آنك ظهورندن منتشئه اولان نسب سمعیه وبصریه
کبی ذواتیله بری برندن متمیزه در وهر برنسبت حسبیله وجود عبدده متعین اولان حقه برعلم حاصل اولورکه
نسبت اخری ایله اول علم حاصل اولمز پس وجود حق جمیع قوانك عینی اولدیغی اعتبار اوزره متمیز دکلدر زیرا
قواده غیر یوقدر ولکن قوانك کلیسنده تعین حسبیله ظهور ایدن نسب بری برندن متمیزه در* پس مسمای
عبد اولان وجود واحدی کرك عبد اعتبار ایتدك وکرك حق ذاتیله واحددر وقوای نسبیله کثیردر وکذلك ذات
حق دخی ذاتیله واحد واحددر واحدیت ذاتیه ده تمیز یوقدر زیرا آنده غیریت یوقدر* ونسب واضافات
وشئون وصفات ایله کثیردر وبونلر بری برندن ذاتی وحقیقتیله متمیزه در) (فمن تمام حکمة لقمان فی تعلیمه
ابنه ما جاء به فی هذه الآیة من هذین الاسمین الالهیین لطیفا خبیرا سمی بهما الله تعالی فلو جعل ذلك فی الکون

وهو الوجود فقال كان لكان اتم فى الحكمة وابلغ) (پس لقمانك كندى اوغلنه تعليمنده شول شيئكه بو آيتده
لقمان بو اسمين الهيمندن آنى كتوردى اسمين لطيف خبير اولدقلرى حالده اويله اسمين كه الله تعالى بى انلر ايله
تسميه ايلدى يعنى لقمان ان الله لطيف خبير قولنده لطيف وخبير اولان اسمينى ايراد ايتديكى اوغلنه تعليمنده
واقعه اولان انك حكمتى تمامندندركه بو اسمين ايله لقمان الله تعالى بى تسميه ايتدى پس اكر لقمان اسمين ايله
اتيان وجود اولان كلمه بى كون صورتنده ايراد ايديدى يعنى كلمهٔ وجوديه اولان كان ايله اسمينى كتوريدى
پس وكان الله لطيفا خبيرا ديدى لقمان حكمتنده اتم اولوردى ورسالت وموعظتنده ابلغ اولوردى زيرا
كلمهٔ وجوديه اولان كان دلالت ايدردى كه الله تعالى ازلده بو وصفين ايله موصوفدر وبو وصفين انك ذاتنك
مقتضياتندندر زيرا كان الله لطيفا خبيرا قولى خبرتدن اخبار اولوردى كانه الله تعالى ازلده كندى ذاتنده لطيف
وخبير اولديغى كبى كذلك واقع حالده دخى لطيف وخبيردر* واما بزم لطيف وخبير ديديكمز حينده پس
بو قول مجرد اخبار اولور خبرت ايله اخبار اولمق محتملدر* زيرا دلالت ايتمز كه حقك وجودى آنى اقتضا ايدر
ومحتملدركه لقماندن انك نظر عقليسنده لا عن خبرة واقع اوله بلكه مجرد اخباردر آنك اعتقادى حسبيله
وياخود شيء آخر سببيله كه الله لطيف وخبيردر خبرته دلالت ايدن قرينه سز واكر لقمان كلمهٔ وجوديه ايله اتيان
ايديدى وكان الله لطيفا خبيرا ديدى پس حكمتنده اتم وابلغ اولوردى* زيرا كلمهٔ وجوديه دلالت ايدركه الله
تعالى ازلده لطيف وخبيردر زيرا حقك وجودى بو نسبتى اقتضا ايدر ولكن وقتاكيم لقمان واقعده اخبار
صددنده ايدى بو صيغه بى ديدى تحقيق وتأكيدى افاده ايدن كلمه ايله تاكيم لقمانك ابنى نفسنده متمكن
ومتحقق اولسون كه امر واقع بويله متحققدر ولقمان لطيف وخبير اولان اسمينك اثباتنده الله تعالى بى علم مطلق
ايله ومقيد اولان علم اذواق ايله وصف ايلدى زيرا الله تعالى لطيف اولديغى اعتبار ايله عين كلدر وعالم محيطدر
كلى عالم اولديغى حيثيتله وبو علم علم مطلقدر وحق خبير اولديغى حيثيتله علم اذواق ايله عالم اولور* زيرا خبرتدن
علم اذواق حاصل اولور پس لقمان الله تعالى يه منسوب اولان بو اسمينده علمى جمع ايتدى پس وجه مشروح
اوزره فمن تمام حكمة قولى مقدم خبردر وتمام قولى حكمته وحكمت لقمانه مضافدر وفى تعليمه قولى حكمته
متعلقدر وضمير لقمانه عائددر روايتنه قولى منصوبدر تعليمه قولى ايچون مفعول اولمق اوزره وضمير لقمانه راجعدر
وما جاء قولنده ما موصولدر صلهسيله مبتداء مؤخردر وفاعل ضميرى لقمانه عائددر ومفعول ضميرى ماء موصوله
عائددر وفى هذه الاية قولى جاء قولنه متعلقدر ومن هذين الاسمين قولنده من بيان ايچوندر مانى بيان ايدر*
ولطيفا خبيرا قولى اسميندن حال واقع اولور وسمى بهما جملهسى اسمين ايچون صفت واقعه اولور) (فحكى الله
قول لقمان على المعنى كما قال لم يزد عليه شيأ) (پس الله تعالى قول لقمانى معنى اوزره حكايت ايتدى
لقمانك ديديكى كبى انك اوزره برشيئى زياده ايتمدى پس لطيف وخبير قولى لقمانك لسانى اوزره جاريه اولان
الفاظك مدلولى اولان معنى دركه الله تعالى اول الفاظك مدلولى اولان معنانى لسان عربيله ترجمه ايدوب قرأنده
رسول عليه السلامه اول معنى اوزره حكايه ايلدى پس شيخ رضى الله عنهك بو قولى آنى افاده ايتديكه كلام
حق بليغ ايكن ان الله لطيف خبير كلام حقده وارددر وكان الله لطيفا خبيرا قولى آندن دخى اتمدر پس
بو كلام اتم حكمت اوزره نزول ايتمدى وبو وارد اولان سؤالى رفع ايچون فحكى الله قول لقمان على المعنى ديدى
كما قال قولنده مستتر اولان ضمير لقمانه عائددر والله تعالى يه دخى عائد اولمق جائزدر) (وان كان قوله ان الله
لطيف خبير من قول الله) (ان مبالغه ايچوندر واكرچه كيم لقمانك ان الله لطيف خبير قولى قرأنده الله
تعالينك قولندندر زيرا بو قولى الله تعالى قرأنده ديدى* ولكن بو قول لقمان قولنك ترجمهسيدركه لقمانك
لسانى اوزره جارى اولان لفظك معناسى لسان عربيده ان الله لطيف خبير قوليدر پس الله تعالى لقمانك قولنى
بو قول ايله ترجمه ايتدى وان كان قوله ان الله لطيف خبير من قول الله قولى قرب فرائضه وتوحيده اشارت
ايچون اولمق جائزدر يعنى واكرچه كيم لقمانك ان الله لطيف خبير قولى الله تعالينك قولندندركه الله تعالى
لسان لقمان ايله ديدى ولكن بحسب الظاهر لقمانه اسناد اولنور) (فلما علم الله من لقمان انه لو نطق متمما لتمم
بهذا) (بو قول فحكى الله قول لقمان على المعنى كما قال لم يزد عليه شيئا قولى ايچون تعليلدر يعنى الله تعالى قول
لقمانى انكيچون معنى اوزره نقل ايتدى وآنك اوزره برشيئى زياده ايتمدى زيرا الله تعالى لقماندن عالم اولديكه

تحقيق لقمان اكر حكمتنى متمم اولديغى حالده لسان عربيله نطق ايديدى البته ان الله لطيف خبير قوليله
تتميم ايدردى وانكله نطق ايدردى پس بوندن اوترى الله تعالى لقمانك قولنى بو قول ايله قرأنده لسان عربيله
ترجمه ايتدى وآنك اوزره زياده ايتمدى پس بو قول لقمانك قولى اولدى انكيچون الله تعالى واذ قال لقمان لابنه
ديدى وقولى لقمانه اسناد ايلدى ولكن لقمان حكمت صاحبيدركه حكمتى محل حسبيله اعطا ايدر زيرا آنك
ابنى مقام تعليمده در حقايق اشيايه آنك اطلاعى يوقدر پس ابننه شفقت ورأفتدن اوترى آنك فهمنه قريب
اولان قرائن ايله مقام تعليم ونصيحتده قائم اولوب واقعدن اخبار حقيقيله خبرت مقامنده اولان اخبار جازم
ايله اخبار ايتدى تاكيم ابنى كندى نفسنده خبرتدن اولان مقام اخبارده متحقق ومتمكن اوله ولكن وجه اول
اوزره حكمتده اتمام ومبالغه دخى انسب ايدى ولكن لقمان طرفندن براسان حكمتله* اعتذار ايدهرز كه وجه
اول اوزره حكمتك اتميى مال يتيم وملك موروث نبى كريمدندر (ولا تقربوا مال اليتيم) پس اول وجه خصايص
محمديهدندر آنك مقامنه اطلاعدن غيرى ممنوعدر لقمانك حكمى كندى مرتبهسنه وزماننه نسبتله كامل
اوزرهدر والاسائر انبيا اوزره دخى رسول عليه السلام ملكات كامله وكمالات فاضله ايله مبعوثدر وشيخ رضى
الله عنهك حكمتده ذكر ايتديكى مرتبهٔ كامله ايله اكر لقمان اتيان ايديدى امت محمديهدن اولوردى وحال بوكه
انبيا عليهم السلام مقام محمدى يه اطلاعدن ممنوع اولديلر نبوتلرى مراتبنى حفظ ايتمكيچون واما برازخ
اخرويهده پس ممنوع دكللردر) (واما قوله ان تك مثقال حبة من خردل لمن هى له غذاء وليس الا الذرة فى قوله
فمن يعمل مثقال ذرة خيرا يره ومن يعمل مثقال ذرة شرا يره فهى اصغر متغذ والحبة من الخردل اصغر غذاء)
واما لقمانك (ان تك مثقال حبة من خردل) قولنده مذكور اولان حبه شول كمسنه يه مختصهدركه اول حبه
انكيچون غدادر يعنى رزق سموات وارضده اكر حبه مثقالى اوله حق اولورسه الله تعالى آنى اعطا ايدر* شول
كمسنه يه كه اول رزق آنك غداسى اولدى واكا مختصه اولدى* وحال بوكه اول متغدى اولان كمسنه ذرهدن
غيرى دكلدر الله تعالينك (فمن يعمل مثقال ذرة خيرا يره ومن يعمل مثقال ذرة شرا يره) قولنده پس اول ذره
متغدينك اصغريدر وخردل حبهسى دخى غدانك اصغريدر يعنى اصغر غدا اولان حبه كه اصغر متغدى اولان
ذره يه مختصهدر الله تعالى اول غدا اولان حبه يى اول متغدى اولان ذره ايچون كه نملهٔ صغيرهدر قوت ايتمز*
الا اكا اعطا ايدر وذره اصغر متغديدر وحبهٔ خردل اصغر غدادر واكر صغرده ذره وحبهدن اصغر برشيء اولايدى
الله تعالى آنى ذكر ايدردى زيرا الله تعالى درجهٔ مبالغهنك انتهى مرتبهسى بيانندهدر* وكذلك حبهٔ خردل
ذرهدن اكبر واكثردر پس مبالغه شول متغديدهدركه كندى غداسندن اصغر اوله انكيچون فهى اصغر متغذ
ديدى) (ولو كان ثم اصغر لجاء به كما جاء بقوله ان الله لا يستحيى ان يضرب مثلا ما بعوضة ثم لما علم انه ثم ما هو اصغر
من البعوضة قال فما فوقها يعنى فى الصغر) (واكر متغدى نوعنده ذرهدن اصغر برشيء موجود اولايدى* البته
الله تعالى آنى كتورردى نتهكيم الله تعالى (ان الله لا يستحيى ان يضرب مثلا ما بعوضة) قولنى كتوردى يعنى
بعوضه ايله ضرب مثل ايتدى اندنصكره وقتاكيم الله تعالينك علمنده ثابت اولدى كه تحقيق شان بودركه
وجودده برشيء واردركه اول شيء بعوضهدن اصغردر الله تعالى (فما فوقها) ديدى يعنى صغرده بعوضهنك
ما فوقى ديمكدر وصغرده بعوضهنك ما فوقى ذرهدر) (وهذا قول الله والتى فى الزلزلة قول الله ايضا فاعلم ذلك)
يعنى ان الله لا يستحيى ان يضرب مثلا ما بعوضة فما فوقها) قولى الله تعالينك قوليدر وسورهٔ زلزلهده اولان
آيت دخى (فمن يعمل مثقال ذرة) قوليدرنه انجلين الله تعالينك قوليدر يعنى حضرت الوهيتدن نازلدر*
براحدك قولى وقوانك مفهومى وترجمهسى دكلدر پس بونى سن حقيقت اوزره عالم اول) (فنحن نعلم ان الله تعالى
ما اقتصر على وزن الذرة وثم ما هو اصغر فانه جاء بذلك على المبالغة والله اعلم) (پس بز عالمزكه تحقيق الله تعالى
ذرهنك وزنى اوزره اقتصار ايتمدى متغدى نوعنده وياخود وجودده برشيء آندن اصغر اولديغى حالده يعنى
وجودده ذرهدن اصغر متغدى يوقدر زيرا تحقيق الله تعالى ذره يى مبالغه اوزره كتوردى والله تعالى بو امرى
اعلمدر دخى هرشيئى) (واما تصغيره اسم ابنه فتصغير رحمة ولهذا اوصاه بما فيه سعادته اذا عمل بذلك) (واما لقمانك
تصغيرى كندى ابنى اسمنى پس تصغير رحمتدر انكيچون لقمان اكا توصيه ايتدى شول شيئله كه آنك سعادتى اول
شيئده مندرجهدر فحكم انكله عمل ايده يعنى لقمان يا بنى قوليله اوغلنك اسمنى صيغهٔ تصغير ايله كتوروب اكا

خطاب ایتدی اوغلنه رحمتدن اوتری انکچون اکا سعادت ورحمتی موجبه اولان وصایا ایله وصیت ایتدی) (واما
حکمة وصیته فی نهیه اباه ان لا تشرك بالله فان الشرك ظلم عظیم) (واما لقمان ان لا تشرك بالله قولیله اوغلنی
شرکدن نهی ایتدیکنده واقعه اولان وصیتك حکمتی زیرا تحقیق شرك ظلم عظیمدر پس وقتا کیم شرك ظلم عظیم
اولدیسه پس محتمل اولدی که ظلم کندی نفسی اوزره واقع اوله وانکچون نفس ووجود اثبات ایتمك مقام
احدیتده ظلم اولمغله اول وهمی دفع ایچون مظلومی تصریح ایلدی) (والمظلوم المقام) (دیدی یعنی الله تعالی یه
اشراك ایتمك مقام احدیتده ظلمدر ومظلوم مقام احدیت اولور) (لانه نعته بالانقسام) (تحقیق مشرك اولان
ظالم اول مقام انقسام ایله وصف ایلدی وحال بوکه اول مقام انقسامی قبول ایتمزوآنده انقسام یوقدر زیرا جمیع
وجوهی جامعه اولان مرتبهٔ الوهیت عین واحده‌در) (وهو عین واحدة) (وحالبوکه اول مقام عین واحده‌در
آنده کثرت وانقسام یوقدر* اول مقام صور واضا فاته قابلدر) (فانه لا یشرك معه الا عینه) (زیرا تحقیق
مشرك الله تعالی یه اله آخری اشراك ایتسه پس اکا اشراك ایتمز الا آنك عینی اولان شیئی زیرا عین واحده
جمیع صور وجودیه‌ده ظاهره ومتجلیه‌در* انك احاطه‌سندن خارج برصورت یوقدر پس مشرك صور
وجودیه‌دن هرقنغی صورتی حقه اشراك ایدرسه حقك عیننددن غیری برشیئی اشراك ایتمزوجه مشروح اوزره
لا یشرك قولی معلومدر ومجهول اولمق دخی جائزدر) (وهذا غایة الجهل) (وحقك عینی اولان شیئی اکا
اشراك ایتمك مرتبهٔ الوهیته والله تعالی یه جهلك غایتیدر زیرا مرتبهٔ الوهیت جمیع اشیایی جامعه‌در اندن
خارج وجودده برشی یوقدر) (وسبب ذلك الاشراك) (ای اشراك الحق عینه) (ان الشخص الذی لا معرفة له
الامر علی ماهو علیه ولا بحقیقة الشیٔ اذا اختلف علیه الصور فی العین الواحدة وهو لا یعرف ان ذلك
الاختلاف فی عین واحدة جعل الصورة مشارکة للاخری فی ذلك المقام فجعل لکل صورة جزأ من ذلك
المقام) (وحقك عینی اولان شیئله حقه اشراکك سببی تحقیق شول شخص که انکچون امرك علی ماهو علیه
معرفتی حاصل دکلدر یعنی عین واحده اولان وجود حقی وآنك لوازمنی علی ماهو علیه عارف دکلدر ودخی
شیئك حقیقتنه انك معرفتی یوقدر بحکم انك اوزره عین واحده‌ده ظاهره اولان صور مختلفه اولسه وحالبوکه
اول عارف دکلدرکه تحقیق بو اختلاف عین واحده ایچنده واقعدر اندن خارج برصورت یوقدر اول مقامده
اولان برصورتی صورت اخرایه مشارکه ایدر پس هر برصورت ایچون اول مقامدن برجزء ایدر یعنی شول عین
واحده که بو صور وجودیه انده ظاهره‌در وانلری حاملدر اول صوردن هر برصورت ایچون عین واحده‌دن
برجزء ایدر وایکی صورت ایچون عین واحده اولان مقامی اثبات ایدوب تقسیم ایدر زیرا اول مقامی برصورته
تخصیص ایلسه اول صورته مؤمن اولوردی وصورت اخرایه منکر اولوردی پس مشرك اولمزدی آنده حقی
کافر اولوردی پس شرك اول مقامی ایکی صورته تقسیم ایتمکدر) (ومعلوم فی الشریك ان الامر الذی
یخصه مما وقعت فیه المشارکة لیس عین الاخر الذی شارکه اذ هو للاخر) (وشریکده معلومدرکه تحقیق شول
امرکه اکا مخصوصدر شول شیئدنکه آنده مشارکه واقعه اولدی* شریك آخرامرینك عینی دکلدرکه اول
اکا مشارك اولدی* زیرا اول امر مالك آخره مخصوصدر) (فاذن ماثم شریك علی الحقیقة فان کل واحد علی
حظه مما قیل فیه ان بینهما مشارکة فیه وسبب ذلك (مبتدأ) الشرکة المشاعة) خبره پس بو تقدیر اوزره وجودده
حقیقت اوزره شریك یوقدر زیرا هر براحد کندی حظی اوزره‌در* اول مقامدنکه آنك حقنده دینلدیکه
تحقیق شریکین بیننده آنده مشارکه واردر یعنی اول مقامدن هر بریسی برحظ اوزره‌درکه حظ آخرده
آنك حظی یوقدر پس صور ظاهره اعتباریله شریك یوقدر وشریکك وجودنه بو قولك سببی شرکه مشاعه‌در
یعنی عین واحدهٔ غیر منقسمه‌ده اولان اشتراکدر (وان کانت مشاعة فان التصریف من احدهما یزیل الاشاعة
قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن هذا روح المسئلة) (واکرچه کیم عین واحده مشاعه‌در شریکین بیننده زیرا
تحقیق شریکینك بریسندن تصریف اشاعتی ازاله ایدر روشن یوقدرکه حق تعالی عالمده مطلق التصرفدر
پس اشاعت یوقدر پس شریك یوقدر پس عین واحده‌ده ومرتبهٔ واحده اولان الوهیتده شریك یوقدرنه صور
ظاهره‌ده ونه حقیقتده پس امر وحدت اوزره قرار بولدی الله تعالی (قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن دیدی پس
الله ایچون اسماء حسنی جمعیتنك مرتبه‌سن اثبات ایتدی وکذلك رحمن ایچون پس اول مرتبه‌ده اهل حجابه

نسبتله

نسبتله وهمدن شرکت مظاهره اولدی زیرا الله رحماندن هر بریسی ایچون اسماء الهیه جمعیتن اثبات
ایتدی پس الله ایله رحمان اول مرتبه‌یی جامعه‌ده شریك اولدیلر ولکن صور الهیه بیننده شرکت متوهمه‌در زیرا
صور الهیه بالذات واحده‌در دعوت صورت الهیه‌در ویاخود صورت رحمانیه‌ده ذات واحده‌یه‌در* ویاخود
صورتیننده معا ویاخود صور اسمائیه‌دن هرقنغی صورتنده اولورسه دعوت ذات واحده‌یه‌در غیره دکلدر* پس
رحمانه داعی اولان بر وجهله مختصدر پس آنده شرکه یوقدر وکذلك الله‌ه داعی اولان دخی بر وجهله مختصدر
پس آنده دخی شرکت یوقدر وبو وجه صورت ایله محجوبه اولان کمسنه‌نك حقنده‌در زیرا آنك مدعوّنده شرکت
یوقدر صورتله احتجابك وجودی ایله پس شهود صاحبی قتنده شرکت نه کیفیتله تصور اولنور پس بطریق اولی
واخری شرکت آنك نظرندن وشهودندن مرتفعه‌در زیرا شهود صاحبی ذات احدیه‌یه دعوتنه مختصدر پس آنك
مدعوّنده شرکت یوقدر آنك قتنده جمیع صورده مدعوّ بنك احدیتندن اوتری زیرا احدیت ذاتیه جمیع صوری
محیطه‌در صورتیندن هرقنغی صورته دعوت ایدرسه علی السویه‌در (قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن) پس
دعوت هویت احدیهٔ غیبیهٔ جمعیه‌یه‌درکه صور اسماء حسنی بیننی جامعه‌در وجمیع اسمائك مسماسی
واحددر* پس انده شرکت یوقدر پس شیخ رضی الله عنه هذا روح المسئلة دیدی* یعنی بو قول ویاخود بو آیت
بو شرك متوهم مسئله‌سنك روحیدر یعنی الله ایله رحماندن هر بریسنه داعی بر وجهله مختص اولمغله صورتده
شرك اولمدیغی کبی وکذلك الهیت ورحمانیتده دعوت ذات واحده‌یه اولدیغی اعتبار اوزره شرك اولمدیغی کبی
صور وجودیه‌ده دخی شرك یوقدر وعین واحده‌ده مشاعنده دخی شرك یوقدر امر وحدت اوزره‌در والله اعلم

فص حکمة امامیة فی کلمة هارونیة

اعلم ان وجود هارون علیه السلام کان من حضرة الرحموت بقوله ووهبنا له من رحمتنا یعنی لموسی اخاه هارون
نبیا فکانت نبوته من حضرة الرحموت فانه اکبر من موسی سنا وکان موسی اکبر منه نبوة) (سن عالم اولسکه
تحقیق هارون علیه السلامك وجودی حضرت رحموتدن ایدی یعنی هارونك وجودی حضرت رحمتدن ایدی
موسی اوزره رحموت ایله تسمیه اولندی مبالغه ایچون عالم ملائکه ملکوت ایله تسمیه اولندیغی کبی* وبو قول
ووهبنا له من رحمتنا اخاه هارون نبیا) قولیله ثابتدر یعنی دیمك اولور و بز موسایه بزم رحمت محضه‌مزدن آنك
قرنداشی هارونی وهب ایتدك نبی اولدیغی حالده پس هارونك نبوتی حضرت رحموتدن اولدی پس تحقیق هارون
سنا موسادن اکبر ایدی وموسی هاروندن نبوة اکبر ایدی (امدی) شویله معلوم اوله که موسی علیه السلام
مظهر جلال ایدی خلقده خشن ودیننده صلب ایدی والسانده لکنت وعقده وار ایدی نطقده فصیح دکل ایدی
وهارون علیه السلام مظهر جمال ایدی واخلاق حسنه وصفات مرضیه صاحبی ایدی ونطقده فصیح ایدی
پس موسی علیه السلام الله تعالیدن قرنداشی هارونی طلب ایتدی امر نبوتده اکا مشارکه اولدیغی حالده
تا کیم موسی ایله معا خلقی دعوت ایلیه وموسایه معین اوله وخلق آنك طاعتنه راغب اوله‌لر پس موسی علیه
السلام ایتدی رب اشرح لی صدری ویسر لی امری واحلل عقدة من لسانی یفقهوا قولی واجعل لی وزیرا من
اهلی هارون اخی اشدد به ازری واشرکه فی امری کی نسبحك کثیرا ونذکرك کثیرا انك کنت بنا بصیرا) پس
الله تعالی موسایه قرنداشی هارونی رحمت محضه‌دن وهب ایتدی نبی اولدیغی حالده یعنی منصب نبوت ورحمت
اخوتله اکا سمیر ووزیر ومشیر وظهیر ایلدی پس هارونك وجودی موسایه الله تعالیدن رحمت اولدی وآنك
نبوتی دخی رحمت محضه اولدی زیرا موسی هارونی الله تعالیدن نبوت معیتیله طلب ایتدی وهارون موسادن
سن ایله اکبر ایدی واخ کبیر صغیره شفیق ورحیمدر صغر اعتباریله ورحمت اخوت وامومیت اعتباریله زیرا
موسی ایله هارون ام واحده‌دن واب واحده‌دن ایدیلر ورحمات طبیعیه‌نك اتمی رحمت امومیتدر پس هارونك
نبوتندن اقدم هارون موسایه رحیم ایدی ولکن هارونك عدم نبوتی سببیله دعوتده اکا معین دکل ایدی
انکچون موسی علیه السلام (واشرکه فی امری) قولیله نبی اولدیغی حالده آنی معین وظهیر طلب ایلدی پس
هارونك وجودی امر نبوتله موسایه دعوت خلقده اتم وجوه اوزره رحمت اولدی وآنك نبوتی موسی علیه
السلامه حقك رحمتندن اولدی) (ولما کانت نبوة هارون من حضرة الرحمة لذلك قال لاخیه موسی علیهما
السلام یا ابن ام فناداه بامه لا بابیه اذ کانت الرحمة للام دون الاب اوفر فی الحکمة ولولا تلك الرحمة) (الطبیعیه

فی الام) (ما صبرت علی مباشرة التربیة ثم قال لا تأخذ بلحیتی ولا برأسی ولا تشمت بی الاعداء فهذا کله نفس من انفاس الرحمة) (وقتاکیم هارونک نبوتی حضرت رحمتدن واقعه اولدیسه هارون قرنداشی موسی علیهما السلامه یا ابن ام دیدی آنک رحمی حضرت رحمتدن اولدیغندن اوتری پس هارون موسایه امی توسطیله ندا ایتدی ابی توسطیله ندا ایتمدی زیرا رحمت مطلقا ام ایچون حکمده اوفردر اب ایچون دکلدر * پس رحمی اوفر اولان ام ایله کاندا ایتدی واکرامده اول رحمت طبیعیه موجوده اولمیدی ام ولدی تربیتنه مباشرتنه صابره اولمزدی آندنصکره هارون موسایه (لا تأخذ بلحیتی ولا برأسی ولا تشمت بی الاعداء دیدی یعنی صقالمه وساچمه یاپشمه ودخی بنم اعدامی کلدرمه دیدی پس بونلرک کلیسی انفاس رحمتدن برنفسدر (امدی) شویله معلوم اوله که هارون موسی علیهما السلامک نائبی ووارثی ایدی امر مناجاتده نعتنده موسانک هاروندن انفصالندنصکره پس هارون موسانک قومنده نبوت وتصرف ایله وعلم وحالده آنک وارثی ونائبی ایدی پس هارون موسایه محمد صلی الله تعالی علیه وسلمک نوابی منزله سنده ایدی * بونشأت عنصریه دنیویه دن آنک انفصالندن ورتبه رهاندنصکره زیرا رسول علیه السلامک نوابی نسبا اخوان وارثین منزله سنده درکه دنیاده استحقاق اخوته وارث اولدیلر پس انکیچون رسول علیه السلام آنک اخوانی اولان نوابنه حنین ایدردی * اخ غائبک کندی اخنه حنینی کبی نته کیم حدیثده واشوقاه الی لقاء اخوانی وارد اولدی قالوا یا رسول الله ما نحن اخوانک قال لهم لا بل انتم اصحابی واخوانی الذین یؤمنون بی ولم یرونی) پس رسول علیه السلام آنلر ایچون اخوتی اثبات ایتدی وحدت مأخذه اشارتدن اوتری زیرا آنلر فیض الهی بی اسوهٔ حسنه ایله که اسوهٔ اخوتدر معدن واحددن اخذ ایدرلر پس من غیر رؤیة رسول علیه السلامه مؤمن اولان آنک نوابی ابی یزید بسطامی وشیبان راعی وبونلرک امثالی مشایخ کبی که علوم باطنه حیثیتیله ورثه ونواب درلر وابی حنیفه ومالک وشافعی وائمهٔ مجتهدیندن بونلرک امثالی کبی که علوم ظاهرده ورثه ونواب درلر رضی الله عنهم اجمعین پس بونلر نواب درلر که * رسول الله علیه السلامه مؤمن اولدیلر وآنی رؤیت حسیه ایله کورمدیلر ورسول علیه السلام بونلره مشتاق اولدی وبونلر ایچون رسول علیه السلامده اسوهٔ حسنه واردرکه نسبت اخوت ایله اکا وارث اولورلر * ورد فی الحدیث طوبی لمن رآنی وآمن بی وطوبی لمن آمن بی ولم یرنی سبع مرات) رواه البخاری فی تاریخه وابن عاصم فی السنه وابن حبان فی صحیحه والضیاء المقدسی فی المختار زیرا نواب در اسوهٔ حسنه ایله معبر عنها اولان اخوت واسطه سیله اخذ ایدرلر نته کیم برقرداش آنک شفیقی اولان قرنداشندن وارث اولور بونشأت عنصریه دن آنک انفصالندنصکره پس هارون موسانک غیبتنده آنک نائبی وخلیفه سی ایدی وبونیابت وخلافت مقیده در * موسی طرفندن اولمغله پس هارون امامت وحکمده موسانک خلیفه سی ایدی انکیچون موسی هارونه عتاب ایدوب ایتدی زیرا هارون موسانک غیبتنده سامرینک عجلی امرندن اوتری بنی اسرائیل اوزره حکم ایتمدی * وموسانک محبتنه صبر ایتدی پس موسی هارونک لحیه ورأسن اخذ ایتدکده هارون موسایه رحمت اولمغله موسی اوزره غالب اولان غضب کربندن آنی تنفیس ایتمکدن اوتری واعدا محضرنده سنا آندن کبیر اولان قرنداشنک لحیه ورأسن اخذ ایتدیکی نظر اعداده موسانک نبوتی دعوتنه مخل اولمغله وهارون موسانک نبوتی اظهارنده من عند الله معین وظهیر اولمغله موسایه رحمتدن اوتری لسان رحمت امویتله ومحبت رحمتله ندا ایدوب ترحم ایله یا ابن ام دیو سؤال ایتدی پس هارون امی توسطیله موسایه ندا ایتدی اب توسطیله ایتمدی * زیرا امک رحمی ابدن حکمده یعنی عطف شفقتده اوفردر حتی اکر آنک رحمت ذاتیه سی ومحبت طبیعیه سی ولدی حقنده طبیعتنده مرکوز اولمیدی ولدک تربیه سی مباشرتنه صابره اولمزدی وهارون موسایه رحمتندن اوتری لا تأخذ بلحیتی ولا برأسی ولا تشمت بی الاعداء) دیدی تاکیم صفت غضب موسادن زائل اوله وشماتت اعدادن مندفع اوله وهارونک ذکر اولنان کلامنک کلیسی انفاس رحمت رحمانیه دن موسی ایچون برنفسدر تاکیم آنی اول کرب واضطرابدن تنفیس ایلیه وهارونک کلامی موسایه رحمت اولدیغی بوندن مفهومدر زیرا الواحده مسطور اولان شیئک عینیدر که اکر موسی الواحه نظر ایدیدی اول صفتله هارون اوزره ظاهر اولمزدی پس الواحده مذکور اولان هدی ورحمت ایدی پس هارون علیه السلام الواحده اولان رحمت ایله موسایه نطق ایتدی پس کانه هارون لسان حال ایله الواحدن اخذ ایدوب موسایه ترجمه ایتدی پس بوتقدیر اوزره هارونک

موسایه

موسایه کلامی رحمت اوزره رحمت اولدی) (وسبب ذلک) (ای سبب ظهور الغضب من موسی لاخیه هرون) (عدم التثبت فی النظر فیما کان فی یدیه من الالواح التی القاها من یدیه فلو نظر فیها نظر تثبت لوجد فیها الهدی والرحمة) (وموسادن قرنداشی هارون ایچون غضبک ظهورنه سبب موسانک یدینده الواحدن اولان شیئه نظرده موسانک عدم تثبتی یعنی عدم تعلقیدر اول الواحکه موسی یدیندن آنلری القا ایلدی پس کانه موسی الواحه نظر ایتمش ایدی ولکن آنک اوزره غضب غالب اولمغله نظر تثبت ایله نظر ایتمدی پس اکر موسی الواحه نظر تثبتله نظر ایدیدی البته الواحده مسطور اولان هدی ورحمتی آنلرده بولوردی (وکتبنا له فی الالواح من کل شیء موعظة وتفصیلا لکل شیء) وقال (ولما سکت عن موسی الغضب اخذ الالواح وفی نسختها هدی ورحمة للذین هم لربهم یرهبون) (فالهدی) (المکتوب فیها) (هو بیان ما وقع من الامر الذی اغضبه مما هو هرون بریء منه) (پس الواحده مسطور اولان * هدی موسایی اغضاب ایدن امردن واقع اولان شیئک بیانی ایدی یعنی واقع اولان امری بیان ایدیکه موسایی اغضاب ایلدی ومکتوب اولان امر عجلک علمی وسامرینک قومی اضلالی وهارونک اضلالدن براءتی ایدیکه واقع حالده هارون آندن بری ایدی پس اکر الواحه نظر تثبتله نظر ایدیدی قرنداشی هارونک براءتنه دلالت ایدن طریقه مهتدی اولوردی وحالبوکه موسی ربی مناجاتده ایکن الله تعالی اکا (وما اعجلک عن قومک یا موسی) قولیله خطاب ایتدکده موسی اکا (هم اولاء علی اثری وعجلت الیک رب لترضی) قولیله جواب ایتدکده الله تعالی اکا (فانا قد فتنا قومک من بعدک واضلهم السامری) دیمش ایدی پس موسی میقات حقده ایکن سامری بنی اسرائیلی اضلال ایتدیکن الله تعالی موسایه اول محلده وحی ایتمش ایدی فرجع موسی الی قومه غضبان اسفا) (والرحمة) (المکتوبة فیها هی الرحمة) (باخیه) (والواحده مکتوبه اولان رحمت قرنداشی هارونه رحمت ایدی والرحمة قولی مبتدادر عطفدر فالهدی قولنه وآنک خبری محذوفدر قرینه قائمه اولدیغندن اوتری وخبر محذوف هی الرحمة قولیدر) (فکان لا یأخذ بلحیته برأی) (ای بمحضر) (من قومه مع کبره وانه اسن منه فکان ذلک من هرون شفقة علی موسی علیه السلام لان نبوة هارون من رحمة الله فلا یصدر منه الا مثل هذا) (پس بوتقدیر اوزره موسی هارون علیهما السلامک لحیه سن آنک قومی محضرنده اخذ ایتمزدی هارونک کبری وجودیله وهارون موسادن اسن اولمسیله * پس بوقول هاروندن موسایه شفقت ورحمت اولدی زیرا هارونک نبوتی رحمة اللهدندر پس هاروندن بونک کبی شفقت ورحمتی اعطا ایدر قولدن غیری صادر اولمز یعنی هارونک موسایه یا ابن ام قولی موسایه شفقت ورحمت ایدی وآنک غضبی کربندن آنی تنفیس ایدی ونبوتنه تقویت واعانت ایدی زیرا موسی علیه السلام اهل حجاب قتنده خصوصا اعداء منکرین محضرنده امر نبوتنه مخل اولان * ورحمت هدایته منافی اولان برامر ایله ظاهر اولدی که آنک وجودی قتنده ضعفاء مؤمنینک اعتقادینه خلل واعدا طرفندن شماتت وجدل لازم کلور پس الله تعالی هارونی موسایه رحمت اعطا ایتمکله هارون موسایه رحمت وشفقتندن اوتری بوقولی دیدی زیرا هارونک وجودی رحمت الهیهٔ محضه دندر پس رحمت وشفقتدن غیری برشیء آندن صادر اولمز ولکن وقتاکیم هارونک (یا ابن ام لا تأخذ بلحیتی ولا برأسی ولا تشمت بی الاعداء) قولی وجهینی محتمل اولدی بروجه بودرکه هارون بوقولی کندی نفسنده رحمتدن اوتری یکه محضر اعداده اهانت کربندن واعدانک اکا شماتتندن مضطرب اولدقده مستشفی ومستشفع اولدیغی حالده قائل اوله که فهم اولنه متبادر اولان بووجهدر وبروجه دخی بودرکه موسایه آنک رحمتندن اوتری قائل اوله تاکیم موسانک اعداسی هاروندن اوتری موسایه شماتت ایتمیه لر پس هارون نبوتله موسایه اعطا اولنان رحمت الهیه اولدیغندن اوتری احتمال اولی دفع ایتمکیچون شیخ رضی الله عنه فکان ذلک من هارون شفقة علی موسی دیدی (ثم قال هرون لموسی انی خشیت ان تقول فرقت بین بنی اسرائیل فتجعلنی سببا فی تفریقهم فان عبادة العجل فرقت بینهم فکان منهم من عبده اتباعا للسامری وتقلیدا له ومنهم من توقف عن عبادته) (ای علی عبادته فعن هنا بمعنی الاستعلاء کقوله تعالی فانما یبخل عن نفسه ویجوز ان یکون الظرف) (حتی یرجع موسی الیهم فیسألونه فی ذلک) (ای عن ذلک) (فخشی هرون ان ینسب ذلک الفرقان بینهم الیه) (یعنی موسی هارونه ما منعک اذ رأیتهم ضلوا الا تتبعنی دیدکده هارون موسایه (انی خشیت ان تقول فرقت بین بنی اسرائیل) دیدی یعنی بن خشیت ایتدم که سن بکا دیه سن بنی

اسرائیل بیننی سن تفریق ایتدك تفریقنده بنی سبب ایده سن زیرا عجلك عبادتی بنی اسرائیل بیننی تفریق ایلدی پس بنی اسرائیلدن برقسم واقع اولدیکه عجله عبادت ایتدی سامری یه اتباع ایتمکله واکا تقلیدا ایتمکله وانلردن برقسم واقع اولدی که عجلك عبادتی اوزره توقف ایتدی موسی آنلره رجوع ایدنجه پس موسادن عجلك عبادتی امرنده سؤال ایدرلر زیرا سامری کندی خواصیله عجل ایچون بنی اسرائیل اله موسادر دیو ظن ایتدکلرندن اوتری اعتقادکلی بی موسانك مجیئنه حواله ایتدیلر وموسی کانجه ظن اوزره * اکا عبادت ایتدیلر یعنی هارون بنی اسرائیله (انما فتنتم به وان ربکم الرحمن فاتبعونی واطیعوا امری) دیدکده آنلر ایتدیلر (لن نبرح علیه عاکفین حتی یرجع الینا موسی) یعنی بز عجل اوزره عاکفین اولدیغمز حالده زائل اولمزز موسی بزه رجوع ایدنجه وامر عجلی بز آندن سؤال ایدنجه پس بوقسم سامری یه اتباعا عجله اعتقادا ایتدیلر ولکن موسی کانجه اتباع کلیده واعتقادده توقف ایتدیلر وعجلك عبادتندن زائل اولمدیلر وقسم اولکه سامرینك خواصیدر اتباع کلیله تابع اولدیلر وعجله اعتقادا ایتدیلر موسانك مجیئنه توقفا ایتدیلر * پس عبادت عجل آنلرك بیننی تفریق ایتدی پس هارون علیه السلام خشیت ایتدیکه بنی اسرائیل بیننده اولان فرقان هارونه نسبت اولنه یعنی کرك موسی طرفندن نسبت اولنسون وکرك قومی طرفندن * بو تقدیر اوزره نسب مجهول اولور ومعلوم اولمق دخی جائزدر یعنی هارون خشیت ایتدی که موسی بنی اسرائیل بیننده فرقانی هارونه نسبت ایلیه وهارونك بو قولی دخی موسی ایچون رحمی متضمندر که اخ مؤمنه سوء ظن ایقاعندن واسناد مالم یکندن آنی حفظ ایدر دیو خوف موسایه نسبتله واقع اولدی وهارونه نسبتله خوفك وقوعنه سبب بودرکه بنی اسرائیلك بعضیسی سامری یه اتباعا عجله عبادت ایتمکله وبعضیسی عبادت اوزره توقف ایتمکله عجلك عبادتنده بونلرك بیننده واقع اولان تفریق هارونه اسناد اوله که قسم اولدن الله ایچون الههدن غیری اله مجعول ومخصوص عبادتنه وعبادتنده اشرا که هارون سبب اولدی وقسم ثانینك قلوبنه شکك ایقاعی آندن اولدی دیو اسناددن خشیت ایتدی زیرا اگرچه کیم بونلر اعتقاد ویقین اوزره عجله عبادت ایتدیلر وموسایه انکارا ایتدیلر ولکن موسی کانجه شك اوزره اولدیلر پس بینلرنده فرقان واقع اولدی وهارون بو فرقانه اشارت ایدوب (انی خشیت ان تقول فرقت بین بنی اسرائیل) دیدی پس بنی اسرائیلك کلیسی بیننده عبادتده فرقان واقع اولدی والا مجرد بعضیسی سامری یه اتباعا عجله عبادت ایتمکله وبعضیسی اسلوب سابق اوزره عبادتده یقین اوزره ثابت اولمغله بینلرنده واقع اولان تفریق اگر هارونك مرادی اولیدی * بو وجهله تعبیرا ایتمزدی بلکه (انی خشیت ان تقول عبدت بعض بنی اسرائیل العجل) دیردی وهارونك خشیتی بو طرفدن واقع اولوردی ولکن قسم ثانی اگر آنلرك بیننده موسانك وجودی قتنده موسایه اعتقاددن حاصل اولان یقین اوزره ثابت اولیدیلر موسانك غیبتنده عجله عبادت ایتمزلردی پس بو تقدیر اوزره بینلرنده فرقان واقع اولدی وبعضلر ایتدیلر که موسانك هارون قتنده البقودیغی قوم التی کره یوز بیك کسنه ایدی پس عبادت عجلدن خلاص اولمدی الا اون ایکی بیك کسنه پس بو تقدیر اوزره بنی اسرائیل اوچ قسم اوزره اولور (وکان موسی علیه السلام اعلم بالامر من هرون) بو محله کانجه کلام بونك اوزره مبنی ایدی که موسی عجله انکار ایدوب هارون عبادت عجلدن نهی ایتمکله بنی اسرائیل بیننده حکم ایتمدیکندن اوتری اکا غضب ایلدی وایتدی (یا هارون ما منعك اذ رأیتهم ضلوا الا تتبعنی افعصیت امری) پس هارونك لحیه وراسن اخذ ایتدی ومقتضای ظاهر دخی بودر ولکن شیخ رضی الله عنه کلامی توحید وحقیقته نقل ایدوب بنا ایتدی وایتدی وموسی علیه السلام امری هاروندن اعلم ایدی زیرا موسی هارونك عجل عبادتنه انکارن مشاهده ایتدکده هارونه غضب ایتدی آندن امری اعلم اولمغله) (لانه علم ما عبده اصحاب العجل لعلمه بان الله قد قضی الا یعبد الا ایاه وما حکم الله بشیء الا وقع) (زیرا تحقیق موسی علیه السلام اصحاب عجل که سامریدر اکا اتباع ایدن قومدر نه شیئه عبادت ایتدیلر عالم اولدی زیرا موسی علیه السلام عالم ایدی که تحقیق الله تعالی قضا وحکم ایتدی که اندن غیری برشیئه عبادت اولنمیه والله تعالی برشیئك وقوعنه حکم ایتمدی الا اول شیء واقع اولدی پس الله تعالی (وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه) قولیله حکم ایتدی که اندن غیری برشیئه عبادت اولنمیه * زیرا اندن غیری برشیء یوقدر پس هر قنغی شیئه عبادت ظاهره اولورسه وبر عابد قنغی شیئك عبادتی اوزره عاکف اولورسه پس تحقیق اول عبادت الله تعالی یه راجعه اولور ولکن

مرجو اولان بودرکه موسانك توحیده انتقالی وبوکا شعوری موسی جناب الهه مناجاتنده ایکن الله تعالینك (انا فتنا قومك من بعدك واضلهم السامری) قولندندر زیرا الله تعالی موسانك قومنه تفتینی کندی نفسنه اسناد ایتدی اندنصکره اضلالی سامری یه اضافت ایتدی پس سامری مظهرنده انلری مضل اولان حق ایدی انکیچون موسی خطاب ایدوب (ان هی الا فتنتك تضل بها من تشاء وتهدی من تشاء) دیدی (فکان عتب موسی اخاه هرون لما وقع الامر فی انکاره وعدم اتساعه) (پس موسانك عتبی واقع اولدی قرنداشی هارونه هارونك انکارنده وعدم اتساعنده واقع اولان امردن اوتری یعنی قوم بنی اسرائیل عجله عبادت ایتدکلرنده هارونك انلره انکاری وعبادت عجله عدم اتساعی امریدر) (فان العارف من یری الحق فی کل شیء بل یراه عین کل شیء فکان موسی یربی هرون تربیة علم وان کان اصغر منه فی السن) (زیرا عارف شول کسنه درکه حقی هر شیئده مشاهده ایلیه بلکه حقی هر شیئك عینی مشاهده ایلیه * پس موسی علیه السلام هارونی علم تربیه سیله تربیه ایدردی زیرا موسی آندن اعرف ایدی * واگرچه کیم سنده آندن اصغر ایدی یعنی مادهٔ موسویده هارون ایچون متعینه اولان تربیهٔ ربانیهٔ علمیه ایله * الله تعالی هارونی تربیه ایدردی زیرا تربیه واقعه اولمز الا رب مطلقدن نته کیم مادهٔ هاروننده الله تعالی موسایی تربیه ایدردی زیرا الله تعالی موسایه رحمتدن اوتری هارونی نبی ایلدی ونبوتنی انکله تکمیل ایلدی وازرنی انکله شد ایلدی پس موسادن عتبك وقوعی وعدم تبدله القاء الواحك اندن صدوری وهارونك لحیه سن اخذ ایتمسی برامر قویدر موسی کبی کسنه دن قرنداشی هارون کبی کسنه نك حقنده که سنا اندن اکبردر غیر متوقع ایدی لکن جمیع انبیا علیهم السلام معصوملردر انلرك یدلری اوزره الله تعالی اجرا ایتمز الا طاعت وحکمت اولان شیئی ودخی شول شیئی که انکله علم ومعرفت زیاده اولور پس موسی علیه السلام هارونه تنبیه ایدر وآنی تربیه ایدرکه اولدخی عجلك عبادتندن واقع اولان شیئك اسرارنه منتبه اوله ودخی عجلك عبادتی سرندن موسی عالم اولوب اکا تقریر ایتدیکی شیئه مطلع اوله زیرا عبادت عجل سر عظیمدر انبیادن طی اولندی نبوتلری حیثیتیله پس الله تعالی آنلره تعلیم ایدر آنلرك ولایتی حیثیتیله والله تعالی موسی ایله هارونك تربیه سنده ایدی کرك اول حالده موسی ایله هارون عالم اولسون وکرك وقوعندنصکره) (ولذلك لما قال له هرون ما قال) (یعنی موسی هارونی مربی اولدیغی اجلدن اوتری وقتا کیم هارون موسایه آنك غضبی مقابله سنده دیدی اول قولی که آندن صادر اولدیسه یعنی (یا ابن ام لا تأخذ بلحیتی ولا برأسی انی خشیت ان تقول فرقت بین بنی اسرائیل ولم ترقب قولی وفی سورة الاعراف قال یا ابن ام ان القوم استضعفونی وکادوا یقتلوننی فلا تشمت بی الاعداء ولا تجعلنی مع القوم الظالمین) دیدی پس هارون حقیقت حاله تنبیه ایتدکدنصکره موسی هاروندن ظاهرا وباطنا واقع اولان شیئله متحقق اولوب رب اغفر لی ولاخی وادخلنا فی رحمتك وانت ارحم الراحمین) دیدی ووقوعندن صادر اولان خطالرینی انلره اعلام ایدوب کوستردی وسامری یه رجوع ایتدی) (رجع الی السامری فقال له ما خطبك) (ای ما شانك وما امرك) (یا سامری یعنی فیما صنعت ما عدولك الی صورة العجل علی الاختصاص) (موسی سامری طرفنه رجوع ایتدی واکا خطاب ایدوب (ما خطبك یا سامری) دیدی یعنی اختصاص اوزره عجل صورتنه عدولدن صنع ایتدیکك شیئده شانك وامرك ندر یعنی اله مطلق عبودیتندن اول صورت عجل عبودیتنه اختصاص اوزره عدولك اولان صنعکده مرادك وغرضك ندر الوهیت مطلقه یی اول صورته نیچون حصر ایتدك وسائر صوردن آنی نیچون تخصیص ایتدك (وما خطبك من صنعك هذا الشبح من حلی القوم) وحلی قومدن بو شبحی صنعکدن سنك مرادك ندر وقومدن مراد قوم موسادر وحلیدن مراد حلی قبطیاندرکه بنی اسرائیل آنلری قبطیاندن استعاره ایتمشلر ایدی مصردن خروج ایتمکه قصد ایتدکلرنده پس الله تعالینك (واتخذ قوم موسی من بعده من حلیهم) قولنده حلینك قوم موسایه اضافتی آنلرك یدلرنده وآنلرك تصرفلرنده اولدقلرندن اوتریدر) (حتی اخذت بقلوبهم من اجل اموالهم) (حتی قومك قلوبلرن اخذ ایتدك اموالری اجلندن اوتری یعنی ماللرنی اخذ ایتمکله قلوبلرنی اخذ ایتدك یعنی قومك مالی اولان شیئدن بو شبحی ایجاد ایتدك تا کیم آنلرك قلوبی بوکا مائل اوله زیرا قلوب بالطبع ماله مائلدر پس آنلرك قلوبن اخذ ایتمک ایچون ماللرندن بو شبحی احداث ایتدك (فان عیسی علیه السلام یقول لبنی اسرائیل یا بنی اسرائیل قلب کل انسان حیث ماله فاجعلوا اموالکم)

في السماء تكن قلوبكم في السماء) (شيخ بو كلام ايله قلوب ماله مائل اولديغن استشهاد ايدر يعني ديركه زيرا تحقيق عيسى عليه السلام بني اسرائيله ايتدي اي بني اسرائيل هر انسانك قلبي مالي اولديغي مكانده در پس سز اموالكزي سماده فرض ايدك تا كيم قلوبكز سماده اوله يعني قلوبكز مالكزه مائلدر پس مالكزي سماده علوده فرض ايدك تا كيم قلوبكز علوه مائل اوله و علوده محققه متوجهه اوله و سماء حضرات علويهٔ الهيهٔ اسمائيه در و مال خزائن اسمائيه و كنوز صفاتيه ده اولان اذواق معنويهٔ روحانيه و تجليات و فيوض الهيه در) (وما سمي المال مالا الا لكونه) (اي المال) (بالذات يميل القلوب اليه بالعادة فهو المقصود الاعظم في القلوب لما فيها من الافتقار اليه) (وحال بوكه مال مال ايله تسميه اولنمدي الا قلوب بالذات عادت ايله اكا مائل اولديغندن اوتري پس مال قلوبده اعظمدر زيرا قلوبده ماله افتقار حاصلدر پس قلوب بالذات ماله مائلدر) (وليس للصور بقاء فلابد من ذهاب صورة العجل) (وحال بوكه صور ايچون بقا يوقدر زيرا صور طاريه در ثابته و باقيه دكلدر پس عجلك صورتي ذهابندن لابد در زيرا طاريه در پس انلر صورت عجلدن اوتري اكا عبادت ايتديلر ما ايتدن اوتري عبادت ايتديلر) (لولم يستعجل موسى بحرقه لذهبت الصورة بنفسها) (حرف شرطك جوابي محذوف در قرينه قائمه اولديغندن اوتري يعني اكر موسى عجلك صورتني حرقيله استعجال ايتميدي صورت كندي نفسيله زائله اولوردي بحرقه قولنده ضمير تذكير صورت عجله عائددر عجل اعتباريله و ياخود اله اعتباريله) (فغلبت عليه الغيرة فحرقه ثم نسف رماد تلك الصورة في اليم نسفا) (پس موسى عليه السلام اوزره غيرت الهيه غالب اولدي پس اول صورت عجلي و ياخود اله سامري يي نار ايله حرق ايتدي آندنصكره اول صورتك رمادني يم ايچنه رمي ايتدي رمي ايتمكله وقتا كيم موسى اوزره تجلئ نوري شهودي نار صورتنده يعني قهر و سلطنت و جلال صورتنده غالب اولديسه كه واحدك كثيرده كثير شهوديدر انكيچون موسانك علومي فرقانيه ايدي * قرآنيه دكل ايدي و نارك شاني تفريق و تفكيكدر پس موسى اوزره فرقان و تمييز قوت و ظهور و سلطان و قهر غلبه ايتدي پس بو سردن اوتري موسى شول ناري كه آنك صورتنده نور واحد حق كثرت شجريه ده مشاهده ايتدي صورت عجل اوزره تسليط ايلدي كه اول عجلك صورتني سامري اله ايلدي اكا عابد اولان كمسنه ايچون حتى نار اول صورتي احراق ايتدي و اجزاء متوحده يي تفريق ايلدي نته كيم تجلئ الهي تفريق ايدر هر كسنه يه كه الله تعالى اكا تجلي ايلدي زيرا محدث قديمك ظهوري قتنده باقي قالمز بلكه اول تجلي ده مضمحل و متلاشي اولور پس موسى عليه السلام انلره صورت عجلك احراقنده سبحات وجه الهي خلقي احراق ايتديكنك صورتني كوستردي و عجلك رمادني يمه نسف ايتديكنك صورتي رب قديمك تجليسي قتنده محدثك تلاشيسي صورتيدر فافهم و موسى صورت عجلي تحريق ايتمزدن اول سامري يه خطابا (وانظر الى الهك الذي ظلت عليه عاكفا لنحرقنه) ديمش ايدي پس شيخ رضي الله عنه بو قولك حكمتن بيان ايدوب ايتدي) (وقال) موسى (له) (اي للسامري) (انظر الى الهك فسماه الها بطريق التنبيه للتعليم لما علم انه) (اي العجل) (بعض المجالي الالهية) (و موسى سامري يه وانظر الى الهك) ديدي يعني الهكه نظر ايله پس موسى عجلي اله ايله تسميه ايتدي تنبيه طريقيله تعليمدن اوتري يعني عجلي اله ايله تسميه ايتديكنك حكمتي تنبيه طريقيله تعليم ايدي زيرا موسى عالم ايدي كه تحقيق اول عجل مجالي الهيه نك بعضيدر كه حق تعالى انده بر وجهله ظاهر و متجليدر) (لنحرقنه) (اي قال لاحرقنه زيرا لنحرقنه ديمك لاحرقنه ديمكدر يعني موسى بن عجلي البته حرق ايدرم ديدي و آنك عجلي تحريق ايتديكنك حكمتي) (فان حيوانية الانسان لها التصرف في حيوانية الحيوان لكون الله سخرها للانسان) زيرا انسانك حيوانيتي ايچون حيوانك حيوانيتنده تصرف واردر زيرا الله تعالى حيوانك حيوانيتني انسانه تسخير ايلدي قال تعالى وسخر لكم ما في السموات وما في الارض (ولا سيما واصله ليس من حيوان فكان اعظم في التسخير لان غير الحيوان ماله ارادة بل هو بحكم من تصرف فيه من غير اباية) (ولا سيما حال بوكه عجلك اصلي حيواندن دكلدر يعني حيواندن مصنوع دكلدر حلي قوم اولان جماددن مصنوعدر پس انسان ايچون تسخيرده عجل حيواندن اعظمدر زيرا * تحقيق عجل حيوانك غيريدر حيوان كبي انكيچون ارادت يوقدر بلكه آنده متصرف اولان كمسنه نك حكمي حسبي اوزره ثابتدر اباءت و امتناعسز يعني حيوان انسان ايچون مسخر ايكن حيوانده نوعا اباءت موجوده در پس حيوانده انقيادده اعظم اولان جماد كه فطرت اصليه ايله و انقياد كامليله متصرفدر كندي نفسيله آنك اصلا

حركت و ارادتي يوقدر آنده متصرف اولان وجودك حكم و تصرفنده و انقياد و استسلامنده در * پس انسان ايچون تسخيرده عجل حيواندن دخي اعظم اولور پس موسى اول عجلي احراق ايدوب آنك رمادني يم ايچره * نسف ايتدي (امدي) شويله معلوم اوله كه انبيانك كليسي صور حقايق الهيهٔ نوريهٔ روحانيه در و فراعنه صور حقايق ظلمانيه و قواي نفسانيهٔ حجابيه در پس انكيچون انبيا ايله فراعنه بيننده عداوت و مخالفت دائما واقعه در * نته كيم عقل ايله هوا و روح ايله شيطان بيننده مخالفت دائمه در ولكن حق تعالى اول ايله متعين اولان ظهور احدي ايله بو صور انسانيه ده متعدده ظهور ايتدي تجليسي متنوع اولديغي حالده * پس تعينات انسانيه ده اختلاف اوزره ظاهر اولدي اسماء الهيه نك آنلرده اختلافندن اوتري پس ظهور انسانيه نك كليسي صور الهيه در ولكن اعيان قابله لري و اعتدالات مزاجيهٔ انسانيه لري حسبيله بونلرك نفوسي اخلاق و اذواقده و ارواحلري علوم و مشاهدات و مشارب و تجلياتده مختلفه اولدي نته كيم صور و اشكالده و تعينات شخصيه ايله هيئتده آنلرك صورلري مختلفه در وجهتده و معارف حقانيه ده و توحيدده و اصول دين قسمنده متحدلر ايكن پس جميع انبيا و كمل اول مرتبه ده نفس واحده كبي طريق واحد اوزره رب واحدك كه رب الارباب در عباديدر پس حق تعالى بونلردن هر بريسنده تجلي ايدر آنلر اوزره حاكم و غالب اولان اسمك صورتي اوزره پس آدم ظاهريهٔ الهيه صورتيدر و شيث فيض جودي و وهب نوري صورتيدر و ادريس * تقديس عقلي صورتيدر و موسى سلطان قهر و قوت صورتيدر انكيچون آنك اوزره احكام قهر و صورت نارده تجلئ نوري شهودي غالب ايدي * پس بونلرك صوري بري برندن ممتازه در حال و حكم و نعت و علم حسبيله و هر برني خليفه اوزره حكمت غالبه حسبيله پس عالمده واقعه اولان صورك كليسي اكرچه كيم حق واحد واحد ايچون مجاليدر * ولكن تجليات نوعيه مضمحله و متلاشيه اولور تجلئ الهي كلينك ظهوري قتنده پس وقتا كيم حقك ظهوري و تجليسي مجلاي موسويده اعظم و اجل اولديسه مجالي صنميه دن پس آنك سبحات وجهي عجلك صنميتي صورتني حرق ايتدي) (واما الحيوان فهو ذو ارادة وغرض فقد يقع منه الاباءة في بعض التصريف فان كان فيه قوة اظهار ذلك ظهر منه الجموح لما يريد منه الانسان وان لم يكن له هذه القوة او يصادف) (غرض الانسان) (غرض الحيوان انقاد مذللا لما يريده منه كما ينقاد مثله لامر) (واما حيوان پس ارادت و غرض صاحبيدر پس وقت اولور كه بعض تصريفده اندن اباءت واقعه اولور پس اكر حيوانده اول ارادت و غرض اظهارينك قوتي اوله جق اولورسه اول حيواندن جموح ظاهر اولور شول شيء ايچون كه انسان اندن اني طلب ايدر يعني اندن امتناع ظاهر اولور * واكر اول حيوانده بو قوت حاصل اوليجق اولورسه و ياخود انسانك غرضي حيوانك غرضنه مصادف اوله جق اولورسه يعني شول مسخر قتنده كه بر امر حيوانده بر حيوانك تسخيرني مراد ايدر حيوانك اغراضندن بر غرض موجود اوله جق اولورسه اول حيوان مذلل اولديغي حالده منقاد اولور انسان آندن مراد ايتديكي شيء ايچون نته كيم انسان آنك مثلي اولان انسانه آندن مراد ايتديكي شيء ايچون منقاد اولور اغراضدن بر غرض ايچون آندن مالك توقعي كبي و آندن غيري اغراضدن بر غرض ايچون انسان آنك مثلي انسانه منقاد اولديغي كبي) (فيما) (متعلق بقوله ينقاد) (رفعه الله) (اي المثل (به) كالعلم والجاه والمنصب) (من اجل المال) (متعلق بقوله ينقاد) (الذي يرجوه منه) (يعني انسان آنك مثلي اولان انسانه اغراضدن بر غرض ايچون منقاد اولور شول شيده كه الله تعالى اول مثلي آنك اوزره اول شيله رفع ايتدي علم و جاه و منصب كبي مال اجلندن اوتريكه اول مالي آندن رجا ايدر) (المعبر عنه في بعض الاحوال بالاجرة) (اولمه مال كه بعض احوالده آندن اجرت ايله تعبير اولنور) (في قوله) (متعلق بقوله رفعه الله اي ورفع الله الانسان على بعض) (مبين في قوله ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات ليتخذ بعضهم بعضا سخريا) (والله تعالى انسانك بعضيسني بعض آخر اوزره رفع ايتديكي الله تعاليك (ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات ليتخذ بعضهم بعضا سخريا) قولنده مبيندر يعني بز آنلرك بعضيسني رفع ايتدك غير بعض اوزره درجات ايله يعني رزقده كه بريسي غنيدر و بريسي فقيردر و بريسي ازاددر و بريسي بنده در و يا فضائل و اخلاقده حقايق سليده كتوره شدركه درجاتك تفاوتي اخلاق حسنه اعتباريله در * پس هر كسنه نك كيم خلقي ايورك اوله آنك درجه سي بلندركدر تا كيم آنلرك بعضيسي بعض آخري سخري اتخاذ ايده لر يعني حوائجلرنده عامل اتخاذ ايده لر يعني آنلردن بر جمع

برجمی اینجی ایدینه‌لر وآنلره ایش بیوره‌لر * وآنلردخی اجرتدن اوتری آنلره منقاد اوله‌لر تا کیم انلرڭ مهماتی
ساخته اوله وبونلرڭ معاشی دخی پرداخته اوله که بریسی عمل ایله غیره مساعد اوله و بریسی مال ایله غیره معاون
اوله تا کیم بو صورت اموردنیویه انتظامنه سبب اوله وامور آخرت انتظامی دخی آندن منتشی اوله وفی الصحاح
سخره کمنعه سخریا بالکسر وبضم کلفه مالا یریده وقهره وهو سخرة لی وسخری (فما تسخر) بالتاء فعل ماض من
التفعل وفی نسخة مصححة بالیاء فعل مضارع من التفعیل علی البناء للمفعول ویجوز علی البناء للفاعل) (له من
هو مثله الا من حیوانیته لا من انسانیته فان المثلین ضدان پس انسان ایچون متسخر اولمدی شول کسنه که انڭ
مثلیدر ویاخود انسان ایچون تسخیر اولنمز ویاخود انسان کندی نفسی ایچون تسخیرا تمیز ویاخود انسان ایچون
الله تعالی تسخیرا تمیز شول کسنه‌یی که انڭ مثلیدر الا اول مثلڭ حیوانیتندن اوتری انڭ انسانیتی جهتندن
دکلدر زیرا حقیقی مثلین ضداندر جمع اولمدقلری حیثیتیله) (فیسخره الارفع فی المنزلة بالمال اوبالجاه بانسانیته
ویتسخر له ذلك الاخر اما خوفا اوطمعا من حیوانیته لا من انسانیته) (پس انسانی منزلنده مال ایله ویاخود
جاه ایله اندن ارفع اولان انسان انسانیتیله تسخیر ایدر وانکچون بو انسان آخر متسخر اولور یا خوفدن اوتری
ویاخود مال طمعندن اوتری کندی حیوانیتیله متسخر اولدی آنڭ انسانیتی جهتیله متسخر اولمدی * یعنی
انسان آنڭ مثلی اولان انسان ایچون متسخر اولمز الا اندن خوفی واندن نقصانی جهتیله عبدڭ سیدندن خوفی
ونقصانی کبیدر ورعیتڭ سلطاندن خوفی ونقصانی کبی ویاخود طمعی جهتیله اجیر فقیرڭ مستأجر غنیدن
طمعی کبی پس انسانڭ خوفی وطمعی آنڭ حیوانیتی جهتندندرکه بشریتی جهتیدر وکمالاتی آنڭ انسانیتی
جهتندندرکه ربوبیتی جهتیدر پس تسخیر انسانیت جهتندندر وتسخر حیوانیت طرفندندر) (فما تسخر له
من هو مثله فی مرتبة الانسانیة) (پس انسان ایچون متسخر اولمدی شول انسان که انسانیتده انڭ مثلیدر
وبعض نسخه‌ده فما یسخر له واقع اولدی پس مجهول ومعلوم اولمق جائزدر نته کیم سبق ایتدی) (الا تری ما بین
البهائم من التحریس لانها امثال فالمثلان ضدان) (یعنی بهائم بیننده تحریشدن واقع اولان شیئی کورمزمیسنکه
بری برینه انقیادا تمیز وبری بری ایچون متسخر اولمزلر زیرا بهائم حیوانیتده امثالدر ومثلان ضداندر وضدان
جمع اولمزلر وبری بری ایچون متسخر اولمزلر) (ولذلك قال ورفع بعضکم فوق بعض درجات) (یعنی متماثلینڭ
بعضیسی بعض ایچون متسخر اولمدیغندن اوتری الله تعالی انسانه خطاب ایدوب (ورفع بعضکم فوق بعض
درجات) دیدی) (فما هو معه فی درجته فوقع التسخیر من اجل الدرجات) (پس متسخر مسخر ایله مسخرڭ
درجه‌سنده دکلدر بلکه مسخر اندن درجه ایله ارفعدر پس تسخیر درجات اجلندن اوتریدر یعنی تسخیر درجاتڭ
تمایزندن واقع اولدی اندنصکره شیخ رضی الله عنه تسخیری ایکی قسم اوزره تقسیم ایلدی برقسمی تسخیر
قهریدر * وبرقسمی تسخیر حالیدر پس ایتدی) (والتسخیر علی قسمین تسخیر مراد للمسخر) (اسم فاعل (قاهر
فی تسخیره لهذا الشخص المسخر کتسخیر السید لعبده وان کان مثله فی الانسانیة وکتسخیر السلطان لرعایاه
وان کانوا امثالا له فسخرهم بالدرجة) (وتسخیر ایکی قسم اوزره‌در برقسمی مسخر ایچون که اسم فاعلدر مراد
اولان تسخیردرکه بو تسخیر شخص مسخری تسخیرنده قاهردر سیدڭ عبدی ایچون واقع اولان تسخیری کبی
واکرچه کیم عبد انسانیتده سیدڭ مثلیدر ودخی سلطانڭ تسخیری کبیدر رعایاسی ایچون واکرچه کیم رعایا
سلطانڭ امثالیدر انسانیتده بروجهله پس سلطان رعایایی درجهٔ سلطنتله تسخیر ایلدی وبو تسخیر تسخیر
قهریدر پس سیدڭ کندی عبدینه وسلطان کندی رعایاسنه تکلیف ایدر وانلره قهر ایدر شول شیئله که انلرڭ
مرادی دکلدر) (والقسم الاخر تسخیر بالحال کتسخیر الرعایا الملك القائم بامرهم فی الذب عنهم وحمایتهم وقتال
من عاداهم وحفظه اموالهم وانفسهم علیهم وهذا کله تسخیر بالحال من الرعایا یسخرون به فی ذلك مالکهم ویسمی
علی الحقیقة تسخیر المرتبة فالمرتبة حکمت علیه بذلك فمن الملوك من سعی لنفسه) (جواب الشرط محذوف
) (ومنهم من عرف الامر فعلم انه بالمرتبة فی تسخیر رعایاه فعلم قدرهم وحقهم فاجره) (من باب نصر وضرب فی
الصحاح اجره یأجره ویأجره) (جزاه الله علی ذلك اجر العلماء بالامر علی ما هو علیه واجر مثل هذا یکون علی الله
فی) تعالیل ایچوندر (کون الله فی شؤون عباده) وتسخیردن قسم آخر حال ایله تسخیردر رعایانڭ ملکلرینه واقع
اولان تسخیر کبی که اول ملك انلرڭ امریله قائمدر انلردن منع ایتمکده وانلرڭ حمایتلرنده وانلره عداوت ایدن

کسنه

کسنه‌نڭ قتالنده ودخی رعایانڭ اموالرین وانفسلرین انلر اوزره انڭ حفظنده وبونڭ کلیسی رعایادن حال ایله
تسخیردرکه ملکلرین بونڭ کلیسنده تسخیر ایدرلر ومالکلری انلره انقیاد وخدمت ایدرلر وبو تسخیر حقیقت
اوزره تسخیر مرتبه ایله تسمیه اولنور یعنی اکرچه کیم رعایا حال ایله مالکلرین تسخیر ایدوب امورلرنده آنی
استخدام ایدرلر * اما حقیقت اوزره بو تسخیر مرتبه‌نڭ تسخیریدرکه اول سلطنت مرتبه‌سیدر مثلا اکر بر سلطان
سلطنتندن منعزل اولسه رعایانڭ تسخیرنده وخدمتنده قائم اولمز پس آنلر ایچون مسخر اولمز پس مرتبهٔ سلطنت
ملك اوزره بو امرڭ کلیسیله حکم ایتدی وملك مرتبه‌نڭ مسخری اولدی پس ملوکدن شول ملك که کندی
نفسی ایچون سعی ایدر یعنی رعایانڭ حفظ وحمایتنده سعی ایدر کندی نفسندن اوتری تا کیم رعایانڭ اموال
وانفسی محفوظه اولمغله آنلرڭ اموال وارزاقی اکا مخصوصه اوله وانلرڭ اموال وانفسی قوتیله کندی خصمندن
نفسنی حفظ ایلیه وکندی نفسیله عظیم الشان بر سلطان اوله که کسنه آنڭ مقاومتنه قادر اولمیه وبونڭ اجری
الله تعالی ایچون سعی ایتدیکی قدردر وملوکدن بعض ملك واردرکه امری عارف اولدی پس عالم اولدیکه تحقیق
اول مرتبه سلطنتیله رعایاسی تسخیرنده‌در وآنڭ اوزره سلطنت مرتبهٔ سببیله رعایانکدر پس رعایانڭ
قدرلرین وحقلرین عارف اولدی پس الله تعالی بو معرفت اوزره اکا جزا ایدر واجرت اعطا ایدر امری علی ما هو
علیه عالم اولان علمانڭ اجری کبی وبونڭ کبی سلطان عارفڭ اجری الله اوزره‌در الله تعالی عبادینڭ شئون
واقعه‌لرنده وصور اعمالنده متجلی اولدیغندن اوتری پس انلرده متجلی اولان حقی مشاهده ایدر وآنڭ تسخیرنده
اولور آنلرڭ ظاهری حسبیله پس آنڭ اجری الله اوزره اولور آنڭ وجودنده الله تعالی ظهور کلیله ظهوری ایتمکله
آنڭ شاننده قائم اولمغله) (فالعالم کله مسخر بالحال من لا یمکن ان یطلق علیه اسم مسخر) (اسم مفعول) (قال
تعالی کل یوم هو فی شان) (پس عالمڭ کلیسی حال ایله مسخردر شول وجود واحدیکه آنڭ اوزره اسم مسخرڭ
اطلاقی ممکن دکلدر زیرا صور عالمدن هر بر صورت جود وفیض حقدن هر نه شیئی استدعا ایدرسه حق آنی اجابت
ایدر * وهر دعوتڭ اجابتنی کندی نفسی اوزره ایجاب ایلدی ولکن الله تعالی کل یوم هو فی شان دیدی پس اول
شئونکه الله تعالی هر آنده بر شان ایچنده‌در وبر تجلیده‌در شئون عباددر پس الله تعالی عبادڭ شئوننده‌در
وعبادڭ شئوننده متجلی اولان حقدر الله تعالی بی تسخیر ایدن * زیرا شئون عباده من حیث الوجود والحقیقه
متجلی اولان حقدر غیری دکلدر تا کیم حق غیر ایچون مسخر اولمق لازم کله واکرچه کیم تعین وتقید حیثیتیله
غیر بله مسمادر پس الله تعالی شئون وتجلیات حسبیله که صور عالمده ظاهردرکه کندی نفسنی مسخردر
) (فکان عدم قوة ارداع هرون بالفعل ان ینفذ فی اصحاب العجل بالتسلیط علی العجل کما سلط موسی علیه
حکمة من الله ظاهرة فی الوجود لیعبد فی کل صورة وان ذهبت تلك الصورة بعد ذلك فما ذهبت الا بعد
ما تلبست عند عابدها بالالوهیة) (وفی نسخة بالالوهة پس عجل اوزره موسی تسلیط اولندیغی کبی اصحاب
عجل حقنده عجل اوزره تسلیط ایله تنفیذه فعل ایله هارونڭ منعنڭ عدم قدرتی وجودده اللهدن ظاهره
بر حکمت اولدی * یعنی هارون بنی اسرائیلی عبادت عجلدن قولیله منع ایتدی وعجل اوزره فعلیله مسلط اولوب
اصحاب عجل حقنده حکمنی تنفیذا ایتمکه قوت صاحبی اولمدی موسانڭ فعل ایله حکمی نافذ اولوب عجل
اوزره اول مسلط اولدیغی کبی پس هارونڭ فعل ایله حکمی تنفیذا ایتمکه عدم قدرتی وجودده بر حکمت ظاهره
اولدی که الله تعالی هر صورتده عبادت اولنه واکرچه کیم عبادتدنصکره اول صورت ذاهبه وزائله اوله حتی
اولورسه پس اول صورت ذاهبه اولمدی الا انڭ عابدی قتنده الوهیتله متلبسه اولدقدنصکره نته کیم صورت
عجلده عبادت اولنوب اول صورت الوهیتله متلبسه اولدقدنصکره موسی انی احراق ایتمکله ذاهبه وزائله
اولدی) (ولهذا ما بقی من الانواع) (ای من انواع المخلوقات) (الا وعبد اما عبادة تأله واما عبادة تسخیر) (یعنی
الله تعالی هر بر صورتده عبادت اولندیغندن اوتری انواع مخلوقاتدن بر نوع باقی قالمدی الا وحال بوکه اول
نوع عبادت اولندی یا عبادت تأله ایله ویا عبادت تسخیر ایله یعنی معبود مطلق اولان حق وقتا کیم نور وجود
وتجلی فیض وجود ایله مخلوقات علویه وسفلیه انواعندن هر بر نوعده بلکه هر بر شخصڭ صورتنده ظاهره
اولدیسه لازم اولدی که صور عالمدن هر بر صورتده عبادت اولنه یا عبادت الوهیتله عبدهٔ اصنام مثل شجر وحجر
وشمس وقمر وکواکب وعجل عبادتی کبی زیرا الهیت وجود حق ایچون ذاتیه‌در پس هر قنغی صورتده وجود

حق ظاهر ومتجلی اولورسه پس اول صورتده عبادت اولنور ویاخود عبادت تسخیر ایله خلقك امواله واصحاب
جاه ومناصبه عبادتلری کبی وعبادت تسخیر ایچون عرفا اسم یوقدر زیرا عبادت متأله ایچون مخصوصه در
ولکن عبودیت قسمینده متحققه در زیرا شول کمسنه نك که محبت وسلطنتی سنك قلبکده ظاهر اوله پس سن
انك عبدی سن) (فلابد من ذلك لمن عقل وما عبد شیء من العالم الا بعد التلبس بالرفعة عند العابد والظهور
بالدرجة فی قلبه) (پس هر صورتده حقك معبود اولمسندن لابد در شول کمسنه ایچونکه هر صورتده حقی
فهم ایلیه وحالبوکه عالمدن برشیء عبادت اولنمدی الا عابدك قتنده رفعتله متلبس اولدقدنصکره وعابدك قلبنده
بردرجه ایله ظهوردنصکره) (ولذلك تسمی الحق لنا برفیع الدرجات ولم یقل رفیع الدرجة فکثر الدرجات فی عین
واحدة فانه قضی ان لا یعبد الا ایاه فی درجات کثیرة مختلفة اعطت کل درجة مجلی الهیا عبد فیها واعظم مجلی
عبد فیه واعلاه الهوی کما قال افرأیت من اتخذ الهه هواه فهو اعظم معبود فانه لا یعبد شیء الا به (یعنی عالمدن
عبادت اولنان اشیانك هربریسی عابدك قلبنده رفعتله متلبس اولوب درجه ایله ظهوردنصکره عبادت
اولندیغندن اوتری حق تعالی بزه رفیع الدرجات ایله متسمی اولدی یعنی کندی نفسنی رفیع الدرجات ایله
تسمیه ایلدی ورفیع الدرجه دیمدی زیرا هر درجه ده اولان معبوداتدن برشیئك عبدی واردر واول درجه ده
حقیقت اوزره معبود اولان حقدر پس اول درجه ده اولان عابد قتنده حق رفعتله متلبس اولدقدنصکره عابد
اکا عبادت ایدر پس حق رفیع الدرجات اولور پس الله تعالی درجاتی عین واحده ده تکثیر ایلدی زیرا تحقیق
الله تعالی قضا وحکم ایتدیکه درجات کثیرهٔ مختلفه ده آندن غیری برشیء عبادت اولنمیه که هر بردرجه
برمجلای الهیی اعطا ایلدیکه حق اول درجه ده عبادت اولندی ومجلانك اعظمی واعلاسیکه حق انده
عبادت اولندی هوادر نته کیم الله تعالی (افرأیت من اتخذ الهه هواه) دیدی پس هوا معبودلك اعظمیدر
زیرا برشیء عبادت اولنمز الا هوا سببیله پس اشیاء معبوده ده هوا ساری اولوب جمیع اشیانکه عبادت اولنمغله
وجمیع اشیانك عبادتی دخی هواده ظاهر اولمغله هوا اعظم معبوددر) (ولا یعبد هو الا بذاته) (وحالبوکه
هوا عبادت اولنمز الا کندی ذاتیله یعنی الا ینه هوا ایله که عابدك قلبنده معبودك محبتندن منبعث اولور
نته کیم شیخ رضی الله تعالی عنه بونده اشارت ایدرکه عبودیت تأله ایله تسخیر بر عابد ایچون واقع اولمزقنی عابد
اولورسه الا عابدك هواسی سببیله پس هوادن غیری برشیء عبادت اولنمدی وهوا صنم وطاغوتدر شول
کمسنه ایچونکه وجودده حقدن غیری برشیء مشاهده ایده واما عارف قتنده * پس هوا اعظم مجلادرکه
حق انده عبادت اولندی وهو ابدا باطندر آنك عینی ظاهر اولمز الا اصنامده واصنامك مراتبی کلیاتنده انواع
معبوده نك عددی حسبیله (وفیه اقول (شعر) وحق الهوی ان الهوی سبب الهوی * ولولا الهوی فی القلب
ما عبد الهوی) (وهوا اعظم معبود اولوب ینه کندی ذاتیله معبود اولدیغنك حقنده بن دیرم حقك کندی
ذاتنه اولان حب الهی ومحبت احدی حقیچون تحقیق آنك حب احدیسی اولان هوا هوای جزئیانك
سببیدرکه صور تعیناتده حقك تنزلاتی سببیله هر متعینده ظاهردر * پس اکر هوای الهی وحب باطنیء
معنوی قلبده ثابت اولمیدی نفسده ظاهرا اولان هوا عبادت اولنمزدی زیرا هوای ظاهر نفسی اول هوای
باطن معنوینك عینیدرکه تعین قلبیدن تعین نفسی یه متنزلدرکه اده هوانك احدیتی معیتیله قال الشیخ رضی الله
عنه فی الفتوحات (شاهدت الهوی فی بعض المکاشفات ظاهرا بالالوهیة قاعدا علی عرشه وجمیع عبدته
حافین علیه واقفین عنده وما شاهدت معبودا فی الصور الکونیة اعظم منه) (الا تری علم الله بالاشیاء ما اکمله
کیف تمم فی حق من عبد هواه واتخذه الها فقال واضله الله علی علم والضلالة الحیرة وذلك) (ای التتمیم
والاضلال) (انه) (الضمیر راجع الی الحق ویجوز ان یکون للشان) (لما رأی هذا العابد ما عبد الا هواه بانقیاده
لطاعته فیما یأمره به من عبادة من عبده من الاشخاص حتی عبادته لله) (وفی بعض النسخ حتی ان عبادته لله
کانت عن هوی ایضا لانه لو لم یقع له فی ذلك الجناب المقدس هوی وهو الارادة بمحبته ما عبد الله ولا آثره علی
غیره) اشیایه اولان علم الهیی بی سن کورمزمیسن که انی نه شیء اکمل ایتدی علم الهی نه اکملدر الله تعالی علمی
نیجه تتمیم ایلدی شول کمسنه نك حقنده که کندی هواسنه عبادت ایتدی وانی اله اتخاذ ایتدی پس (واضله الله
علی علم) دیدی یعنی الله تعالی انی علم اوزره اضلال ایلدی وحال بوکه ضلالت حیرتدر * پس الله تعالی ضلالت

اولان حیرت ایله اتمام واکمال ایلدی وبو تتمیمك ویاخود اضلالك بیانی بودرکه وقتاکیم حق تعالی بو عابدی
بیلدی ویاخود شان بودرکه وقتاکیم حق تعالی بو عابدی بیلدی که عبادت ایتمدی الا کندی هواسنه وبو تقدیر
اوزره لما رأی قولنك فاعل ضمیری حقه راجع اولور وهذا العابد قولی رأی قولنك مفعول اولی اولور
وجائزدرکه (انه ضمیری من عبد هواه) قولنده من قولنه عائد اوله ورأی قولنك فاعل ضمیری دخی اکا عائد اوله
وهذا العابد قولی مفعولیت اوزره منصوب اوله یعنی وقتاکیم هوایه عابد اولان کمسنه بیلدیکه بو عابد عبادت
ایتمدی الا هواسنه وهواسنك طاعتنه انقیادی سببیله شول شیئده که هواسی اکا اول شیئله امر ایدر اول شیء
اشخاصدن شول شخصك عبادتندن اولدیغی حالده که عابد اکا عبادت ایلدی حتی عابدك الله تعالی یه عبادتی
دخی هوا جهتندن واقعه اولدی سائر اشیانك عبادتی کبی زیرا شان بودرکه اکر عابد حق ایچون اول جناب
مقدس الهیده هوا واقع اولمیدی وهوا ارادتدر انواع محبتدن برنوع محبتله یا محبت نجات ودرجاتدر ویاخود
نفسك کمالی محبتیدر ویاخود حقك صفاتی محبتیدر ویاخود محبت ذاتیه در عابد الله تعالی یه عبادت ایتمزدی
ودخی انی غیری اوزره ترجیح ایتمزدی) (وکذلك کل من عبد صورة من صور العالم فاتخذها الها ما اتخذها
الا بالهوی فالعابد لا یزال تحت سلطان هواه) (یعنی عابدك الله تعالی یه عبادتی هوادن اولدیغی کبی که هوا
صور معنویه دن برنوع صورته محبتك ارادتندن عبارتدر کذلك هر کمسنه که صور عالمدن برصورته عابد
اولدی واول صورتی اله اتخاذ ایتدی انی اله اتخاذ ایتمدی الا هوا ایله پس عابد زائل دکلدر هواسی سلطنتنك
تحتنده محکوم اولمقدن هرقنغی شیئه عبادت ایدرسه هوا ایله عبادت ایدر بعضلر عشقی الله تعالی یه اطلاق
ایتدیلر حقیقتنه نظرا تمکله زیرا حقیقتده عشق وعاشق ومعشوق وجود واحددر فرق یوقدر الا اعتبار ایله
علم وعالم ومعلوم کبی پس تحقیق قاعدهٔ توحید مقرره اوله وظاهر وباطنده وجود واحد حقدن غیری ظهور
وتجلی اعتباریله برشیء موجود اولمز * پس الفاظده مشاحه یوقدر) (ثم رأی المعبودات تتنوع فی العابدین)
(بو قول عطفدر وذلك اذ لما رأی قولنده رأی قولنه) (فکل عابد امر ما یکفر من یعبد سواه والذی عنده
ادنی تنبه یحار لاتحاد الهوی بل لاحدیة الهوی فانه عین واحدة فی کل عابد) (اندنصکره وقتاکیم الله تعالی
معبودات کونیه واعتقادیه بیلدیکه عابدینده مختلفه اولور ویاخود هواسنه عابد اولان کمسنه وقتاکیم
معبوداتی بیلدی که عابدینده متنوعه اولور * پس هر عابدکه اموردن برامره عابد اوله اول امردن غیری امره
عابد اولان کمسنه یی تکفیر ایدر وشول عابدکه آنك قتنده ادنی تنبیه حاصل اوله معبودات متنوعه بیننده حائر
اولور بر معبودی سائر معبودات بیننده عبادت ایچون تخصیص ایده من جمیع معبوداتده هوا متحد
اولدیغندن اوتری بلکه هوانك احدیتندن اوتری زیرا تحقیق هوا عابدك کلیسنده عین واحده در اتحاد ایله
احدیت بیننده فرق بودرکه اتحاد اثنینیتی اقتضا ایدر واحدیت اقتضا ایتمز) (فاضله الله ای حیره علی علم بان کل
عابد ما عبد الا هواه ولا استعبده الا هواه سواء صادف الامر المشروع اولم یصادف) (لمانك جوابیدر وجوابده
فانك اثباتی شرط ایله جزا بیننده طول کلامدن اوتریدر وتعلیلك توسطندن اوتریدر یعنی دیمك اولور پس الله
تعالی اول عابدی اضلال ایلدی یعنی انی علم اوزره تحییر ایلدی که تحقیق هر عابد عبادت ایتمدی الا کندی
هواسنه وعبودیتده انی استعمال ایتمدی الا کندی هواسی علی السویه درکرك آنك هواسی امر مشروعه
مصادف اولسون وکرك مصادف اولمسون بان کل قولی علی علم قولنه متعلقدر) (والعارف المکمل من رأی کل
معبود مجلی للحق یعبد فیه) وعارف مکمل شول کمسنه درکه هر معبودی حق ایچون برمجلی مشاهده ایدرکه
حق انده عبادت اولنور یعنی عارف مکمل حقی ذاتیله صور کثرتدن غنی مشاهده ایدر وصفات وتجلیاتیله جمیع
مظاهر وجودیه ده معبودات صوریه وحسیه ده ظاهر ومتجلی مشاهده ایدر معبوداتك کثرتی انی تحییر ایتمز
بلکه هر معبودی مجلای الهی مشاهده ایدرکه حق انده عبادت اولنور وهر مجلی حسبیله کندی دخی حقی
انده مشاهده ایدر) (ولذلك سموه کلهم الها) (وهر معبود مجلای الهی اولدیغندن اوتری عابدینك کلیسی
معبودی اله ایله تسمیه ایتدیلر یعنی صنمیاتك عابدی اولان عابدینك کلیسی کندی معبودینی اله ایله تسمیه
ایدرلر (مع اسمه الخاص بحجر او شجر او حیوان او انسان او کوکب او ملك) یعنی عابدینك کلیسی شجر وحجردن
اولان معبوداتلرك کلیسنی اله ایله تسمیه ایدرلر اول معبودك اسم خاصی وجودیله که اول اسم حجره ویاخود

شجره ویاخود حیوانه ویاخود انسانه ویاخود کوکبه ویاخود ملکه مخصوصدر یعنی هر برسی کندی معبودنی اله ایله تسمیه ایدروا کر معبودی مثلا حجر اولسه واول حجرندر دیو سؤال اولنسه اول حجرك مسماسی اولان شیئی حجر ایله تسمیه ایدوب حجردر دیو جواب ایدر وشجر وحیوان وسائر معبودات دخی بونك کبیدر) (هذا اسم الشخصیة فیه) یعنی هر بر عابد مثلا حجر اولان معبودنی حجر ایله تسمیه ایتدیکی بو اسم اول معبودك حقنده آنك شخصیتی اسمیدر تعین نوعیله اندن صکره تعین شخصیله متعینه اولان ماهیت حسبیله) (والالوهة مرتبة تخیل العابد له انها مرتبة معبوده وهی علی الحقیقة مجلی الحق لبصر هذا العابد الخاص المعتکف علی هذا المعبود فی هذا المجلی المختص) (والوهت مرتبهٔ جامعهٔ کلیه در حجردن ویاخود شجردن معبود اتخاذ ایدن عابد تخیل ایدرکه الوهت شجر وحجردن اولان معبودینك مرتبه سیدر یعنی کندی معبودی اول مرتبه ده متعیندر وحال بوکه الوهت علی الحقیقه حقك مجلاسیدر بو عابد خاصك بصری ایچون که بو مجلای مختصده بو معبود اوزره معتکفدر یعنی الوهت مرتبهٔ رفیعهٔ کلیه درکه هر معبودك عابدی تخیل ایدرکه اول مرتبه کندی معبودینك مرتبه سیدر وکندی معبودی اول مرتبه ده متعیندر واول مرتبه دخی کندی معبودنده متعینه در وحال بوکه حقیقتده هر معبودده متخیل اولان مرتبهٔ الوهت الوهت مطلقه دکلدر بو مجلای خاصده بو معبود اوزره معتکف اولان عابد خاصك بصری ایچون حقك مجلاسیدرکه حق انده وجه خاص ایله متجلیدر وعابد اول وجه خاصی اول مرتبهٔ رفیعه ظن ایدر پس بو عابد مجلای خاصك تعینیله واقع اولان حقك تعینی حکمیله محتجب اولدی اول مجلای خاصده متعین اولان وجه حقدن زیرا عابد انجق تعینی مشاهده ایتدی انك نفسی وتعین شخصی ونوعیسی جزئی اولدیغندن اوتری زیرا عابد قید تعیندن منطلق اولیدی کندی معبودنده متعین اولان وجه حقی مشاهده ایدردی واکر کندی معبودنده وجه حقی مشاهده ایدیدی معبوداتك کاینسنده بر وجهله حقك تجلی وظهورین مشاهده ایدردی پس بر مجلای خاصه اول مرتبهٔ رفیعه وحقیقت جمعیه وکلیه یی حصرا یمزدی الامکر اول مجلای خاص مجلای انسان کامل اوله که مظهریت کلیه ایله وقابلیه وسعت جمعیه ایله اول مرتبهٔ جمعیهٔ الهیه انده ظهور کلیله ظاهره ومتعینه در) (ولهذا قال بعض من عرف الامر هکذا مقالة جهالة) (وفی بعض النسخ من لم یعرف مقالة جهالة) (وفی بعضها من لم یعرف مقالته جهالة) یعنی بو اجلدن اوتری امری بویله عارف اولان کمسنه مقالات جهاله کبی یعنی امری جاهل اولان کمسنه نك قولان دیدی ویاخود مقالتی جهالة عارف اولمیان کمسنه ویاخود جهالات مقالتنی عارف اولمیان کمسنه ایتدی (ما نعبدهم الا لیقربونا الی الله زلفی مع تسمیتهم ایاهم الهة) (بز معبودانه عبادت ایتمزز الا بزی انلر الله تعالی یه زلفی وقربا تقرب ایده لر مع هذا اول معبوداتی انلر آلهه ایله تسمیه ایتدیلر یعنی حق ایچون وحدتی اثبات ایدوب کندی معبوداتلرینه عبادت ایتمزلر الوهیت اعتقادی ایله بلکه الله تعالی یه توسل ایچون عبادت ایدرلر ومعبودلرینی تسمیه ایدیجك الله ایله تسمیه ایدرلر * پس انلرك شعورلری بو قدرکه انلر معبوداتلرینی الله ایله تسمیه ایتدکاری اوزره اکر معبوداتلرنده الوهیت اولیدی انلر الله تعالینك حقیقتی اولوردی * پس انلر ایله تقربیده توسلك نه معناسی واردر وحال بوکه انلرك شعورلری اولمدی که الله تعالی یه وسیله اولان شیء اله دکلدر پس کانهم عابدین فطرت ایله معنای الوهیتی بیلمدیلر وتعینات ایله محتجب اولدیلر * پس صور کثرت قتنده واقف اولدیلر) (حتی قالوا اجعل الالهة الها واحدا ان هذا الشیء عجاب فما انکروه بل تعجبوا من ذلک فانهم وقفوا مع کثرة الصور ونسبة الالوهة لها) (حتی صور کونیه نك شجر وحجر کبی مثلا عبادتی اوزره عاکف اولان عابدین (اجعل الالهة الها واحدا ان هذا الشیء عجاب) دیدیلر یعنی رسول آلههٔ متعدده یی اله واحدی اتخاذ ایتدی واله واحده می دعوت ایدر تحقیق بو جعل شیء عجابدر پس انلر اله واحده انکارا یتمدیلر یعنی الهك وحدتنه انکارا یتمدیلر بلکه اله واحده دعوتدن متعجب اولدیلر زیرا انلر کثرت صور قتنده والوهتك اول صورته نسبتی قتنده ثابت اولدیلر یعنی عابدیندن هر برسی عبادت ایچون صور کونیه دن بر صورت اتخاذ ایتدیلر والوهیتی اول صورته نسبت ایتدیلر واول صورت قتنده واقف اولدیلر وعابدینك تعددی حسبیله آلهه نك تعددن اعتبار ایتدیلر اکرچه کیم بونلردن هر بر عابد عابد آخر معبودنه منکردر زیرا هر بر قوم بر صورتی اتخاذ اله ایتدیلر وقوم آخر دخی صورت اخرایی اله اتخاذ ایتدکارن وانك عبودیتی اوزره عاکف اولدقلرن بیلورلر * پس رسول

بونلری اله واحده دعوت ایتدکده انلر بری برینه خطاب ایدوب ایتدیلر عابدینك تعددی حسبیله متعدده اولان آلهه یی رسول اله واحد ایدوب اکامی دعوت ایدر * پس اله واحدی انکارا یتمدیلر بلکه آلههٔ متعدده یی اله واحد جعلندن تعجب ایتدیلر زیرا فی الحقیقه آلههٔ متعدده اله واحد اولمز زیرا اله واحد آلههٔ متعدده دن متحد دکلدر وجناب وحدت حق تعدد وتکثردن متعالیدر آلههٔ متعدده دن اله واحده دعوت ایتمك بونلردن تجاوز ایدوب مبدأ کل اولان مرتبهٔ الوهیته دعوت ایتمکدر الها قولنده لام الی معناسنه در) (فجاء الرسول فدعاهم الی اله واحد یعرف ولا یشهد) (علی صیغة المجهول) (بشهادتهم انهم اثبتوه عندهم واعتقدوه فی قولهم ما نعبدهم الا لیقربونا الی الله زلفی) یعنی انلر وحدت حقی اثبات ایتدکلرنده پس رسول انلره کلدی وانلری اله واحده دعوت ایتدیکه انلرك قتنده معروفدر ومشهود دکلدر انلر شهادت ایتمکله انلرك (ما نعبدهم الا لیقربونا الی الله زلفی) قوللرنده که تحقیق انلر اله واحدی انلرك قتنده اثبات ایتدیلر واکا اعتقادا یتدیلر واصنام مشهوده یی وحدت حقه وسائل اتخاذ ایتدیلر پس رسول انلرك حقه اعتقادلرین ووحدت حقه ایمانه قابلیتلرین مشاهده ایتدکده انلری اله واحده دعوت ایتدی بشهادتهم قولی یعرف قولنه متعلقدر وفی قولهم قولی بشهادتهم قولنه متعلقدر (لعلمهم بان تلك الصور حجارة) یعنی حق انلرك قتنده معروفدر غیر مشهوددر زیرا انلر عالملردرکه اول صور مشهوده حجاره در الوهیتدن برشیئده دکلدر) (ولذلك قامت الحجة علیهم فی منعهم عن عبادتهم بقوله قل سموهم فما یسمونهم الا بما یعلمون ان تلك الاسماء لهم حقیقة) (واول صورت حجاره اولان شیئه انلر عالم اولدیغندن اوتری حق طرفندن انلر اوزره حجت قائمه اولدی انلری اول حجاره یه عبادتلرندن منع ایتمکده الله تعالی (قل سموهم) قولیله یعنی الله تعالی رسوله خطاب ایدوب سن انلره دیکه آلهه کزی بز تسمیه ایدك چونکه انلره عبادت ایدرسکز زیرا الله اسمیله مسمی اولان وجود واحددن غیری برشیء عبادته مستحق دکلدر * پس انلر دخی آلهه لرن تسمیه ایتمزلر الا اول اسما ایله که عالملردرکه تحقیق اول اسما حقیقة انلره مخصوصه در یعنی انلر حجر وشجر وکوکبدن اتخاذ ایتدکاری معبودلرینك اسماسندن سؤال اولندقلرنده هر معبوده مخصوص اولان اسمیله انی تسمیه ایدرلر یعنی حجری حجر ایله وشجری شجر ایله وکوکبی کوکب ایله تسمیه ایدرلر * پس کندی قوللری ایله ملزم اولورلر زیرا حجر وشجر کبی اولان معبودات عبادت اولنمغه لایق دکلدر) (واما العارفون بالامر علی ما هو علیه فیظهرون بصورة الانکار لما عبد من الصور لان مرتبتهم فی العلم تعطیهم ان یکونوا بحکم الوقت) تابعین) (لحکم الرسول الذی آمنوا به علیهم) (متعلق بقوله فیظهرون الذی به سموا مؤمنین واما علم الهی وکشف ربانیله امری علی ما هو علیه عارف اولنلر * پس صور عالمدن عبادت اولنان شیئه انکار صورتیله عابدین اوزره ظاهر اولورلر زیرا تحقیق علمده آنلرك مرتبه لری انلره اعطا ایدرکه انلر ظاهرا وقتك مقتضاسی اوزره ورسول وقتك حکمنه که انلر مؤمن اولدیلر رسوله تابع اوله لر اول ایله رسولکه انك سببیله آنلر مؤمن اولدقلری اعتبار اوزره یعنی اولیای محققین وعرفای کاملین امر وجودی علی ما هو علیه عارفین ومظاهر کونیه ده وجود واحد حقی مشاهدین وجمیع صور معبوداتده معبود اولان معبود حقیقی اولدیغن مکاشفین ایکن صور عالمدن متخذه اولان آلههٔ متعدده نك عبادتی اوزره عاکفین اولان عابدین اوزره صورت انکار ایله ظاهر اولورلر زیرا علم الهیده انلرك مرتبه لری انی اعطا ایدرکه ولی وقت اولان رسولك حکمی وشرعی مقتضاسی اوزره اوله لر واکا مؤمنین اوله لر اکرچه کیم حقیقتده عرفا مکاشفیندرلر زیرا انبیا ورسل حدود شرعیه واحکام دینیه اصحابیدر بونلرك سلطنت ظاهره لری ودولت قاهره لری حقك ظهور واظهارنه ومعرفت وعبادتنه باعث اولان نشأت انسانیهٔ کمالیه نك انتشاسی مقتضیه در * پس بر نبینك نبوتی دورنده موجودین اولان اولیای عارفین معاملات ظاهره واحکام شرعیه ده ظاهرده اول نبینك حکمنه تابعلردر وانك شرعیله متشرعلردر واول نبینك دینینه ناصرلردر (ان تنصروا الله ینصرکم) وباطنده واردات الهیه وتجلیات ربانیه احکامی اوزره درلر * پس انلر باطن وحقیقت اوزره اولیا وعارفیندرلر واما ظاهرده انبیایه مؤمنین تسمیه اولنورلر) (فهم عباد الوقت) (پس عارفین وقتك عبادیدر زیرا هر وقت مجالی الهیه دن بر مجلیدرکه حق تعالی انده بعض صفاتله تجلی ایلدی انکچون دهر اسماء الهیه دن بر اسمدر قال علیه السلام (لا تسبوا الدهر فان الدهر هو الله) پس حق تعالی هر وقتده بر تجلی ایله متجلیدر * پس هر وقتده ناس اوزره

اول وصفك حكمى غالب اولوركه الله تعالى انكله اول وقته تجلى ايلدى * پس اول وقتده مبعوث اولان رسول
اول وصفك كمالى ايچون مظهر اعظمدركه الله تعالى اول وصف ايله اول رسولك مظهرندن اول وقته تجلى ايدر
واول رسول اول وقتك روحيدر * پس رسول خلقى اول وقتده متجلى اولان حقه دعوت ايدر * پس انك
طاعتى حقك طاعتيدر (من يطع الرسول فقد اطاع الله) پس انكچون رسوله ايمان وانكا اطاعت لازمدر پس
هر مظهرده حقى عارف اولنلر اكمل وجه اوزره حقى انده مشاهده ايدوب آنك حقنى اعطا ايدرلر وحق اتباع ايله
اكا تابع اولورلر * پس عارفينك حقله معامله لرى وقتك حسبى اوزره دربو وجوهك بعضيسيدر) (مع علمهم
اى العارفين) (بانهم) (اى عبدة الاصنام) (ما عبدوا من تلك الصور اعيانها) (متعلق بقوله فيظهرون يعنى
عارفين صورت انكار ايله ظاهر اولورلر انلر عالم ايكن كه تحقيق عبدهٔ اصنام اول صوردن انلرك اعيانته يعنى
وجودات ظاهره لرينه عبادت ايتمديلر) (وانما عبدوا الله فيها بحكم سلطان التجلى الذى عرفوه منهم) (اى من
المعبودين) بلكه الله تعالى يه اول صورده عبادت ايتديلر سلطان تجلينك حكمى حيثيتيله كه اول تجلى يى انلر
معبوديندن ادراك ايتديلر يعنى عارفينك مشاهدنده ومشاربنده بويله محقق ايكن كه عبدهٔ اصنام صور
اصنامده الله تعالى يه عبادت ايتديلر هر بر صورتده حق تعالى متجلى اولوب بر مجلينك سلطنتى انده حاكمدر پس
معبوديندن ادراك ايتدكارى تجلى سلطاننك حسبى اوزره الله تعالى يه عبادت ايدرلر بو تقدير اوزره بحكم قولى
عبدوا الله قولنه متعلق اولور وعرفوه قولنك فاعل ضميرى عابدينه عائد اولور ومفعول ضميرى سلطان التجلى
قولنه عائد اولور وبحكم قولى مع علمهم قولنه متعلق اولمق وعرفوه قولنك فاعل ضميرى عارفينه ومنهم قولنك
ضميرى عابدينه عائد اولمق دخى جائزدر يعنى عارفين عابدين اوزره انكار ايلسه ظهور ايدرلر عابدينده ظاهر
اولان سلطان تجلينك حكمى سببيله اويله تجلى له عارفين عابديندن انى عارف اولديلر انلر عالمين ايكن كه عابدين
اول صوردن انلرك اعيانته عبادت ايتمديلر بلكه اول صورده الله تعالى يه عبادت ايتديلر كانه حق تعالى عابدين
مظاهرنده متجلى اولديغن عارفين عالمين ايكن وقتك حاكمى اولان رسولك شرعنه اتباعا وانكا انقيادا اول عابدينه
وآنلرك معبودلرينه انكار ايدرلر) (وجهله المنكر الذى لا علم له بما تجلى) (وجه اول اوزره ومؤمن منكركه
مظاهر معبوداتده متجلى اولان حقه آنك علمى بو قدر اول معبوداتده متجلى اولان حقه آنك علمى بو قدر اول
معبوداتده متجلى اولان حقى جاهل اولدى وانى فهم ايتمدى) (وستره) (معطوف على قوله وجهله وفى نسخة
صحيحة اوستره وفى البعض ويستره) (العارف المكمل من نبى ورسول ووارث عنهم) (ونبى ورسولدن ودخى
وارثدن اولان عارف مكمل معبوداتك مظاهرنده ظاهر اولان حقى انلردن ستر ايتدى اول معبودات
مظاهرنده انلرك حقه عبادتلرن كوروب انلر اوزره انكار ايله ظاهر اولمغله وعارفك ستر ايتديكنك حكمى
بودر زيرا عارف تعظيم وتكريم واجلالدن اوترى واهل احتجابك مبلغ علمى اولان تعيين وتشبيهدن حقى تنزيهدن
اوترى حقى ستر ايدر ودخى امعدن سلوكدا ايتمكه وتقييددن اطلاقه توجه ايتمكه مستعد اولان كمسنه يى تكميل
ايچون تاكيم صور جزئيه دن اجتناب ايتمكله معناى مطلقه مهتدى اوله لر واطلاق وتقييد بيننى جمع ايده لر
واويستره قولى (فيظهرون بصورة الانكار) قولنه معطوف اولمق جائزدر وعنهم قولى اهل احتجاب اولان
عابدينه راجعدر) (فامرهم بالانتزاح) (اى امر العارف المكمل اهل الاحتجاب الذين يعبدون الاصنام
(عن تلك الصور لما انتزح عنها رسول الوقت اتباعا للرسول طمعا فى محبة الله اياهم بقوله قل ان كنتم تحبون الله
فاتبعونى يحببكم الله) پس عارف اصنامه عابدين اولان اهل احتجابى اول صوردن اجتناب ايله امر ايتدى
زيرا رسول وقت اول صوردن اجتناب ايتدى واول صورده حقك عبادتن شرع ايتمدى * پس عارف انلره
اول صوردن انتزاح ايله امر ايتدى رسوله اتباعدن اوترى الله تعالينك آنلره محبتى ازديادنده طمعدن اوترى
ورسولك اتباعنده محبت الهيه نك تحققى الله تعالينك (قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله) قوليله
ثابتدركه الله تعالى محبت الهيه يى اتباع رسوله حواله ايتدى وتبعيت رسول ايچون محبت الهيه يى نتيجه
ايتدى * پس عارف رسولك تبعيتنه متوقف اولان محبت الهيه نك زياده لكندن طمعدن اوترى رسوله تبعيت
ايدوب اول صوردن اجتناب ايله امر ايدر * پس وجه مشروح اوزره امرهم قولى فعل ماضى اولور * پس
ضمير فاعل عارفه راجع اولور وضمير مفعول اهل حجابه راجع اولور وامر قولى رفع ايله مبتدا اولوب ضمير

عارفينه

عارفينه عائد اولمق وبالانتزاح قولى خبر اولمق جائزدر يعنى عارفينك امرى اول صوردن اجتنابه عائددر
رسول عليه السلام انلردن اجتناب ايتديكندن اوترى) (فدعا الى اله يصمد اليه ويعلم من حيث الجملة ولا يشهد
ولا تدركه الابصار بل هو يدرك الابصار للطفه وسريانه فى اعيان الاشياء فلا تدركه الابصار كما انها لا تدرك
ارواحها المدبرة اشباحها وصورها الظاهرة) (پس رسول عليه السلام وجود مطلق اولان اللهه دعوت
ايتديكه وجود ورزقده اكا احتياج اولنور وجميع امورده اكا قصد ومراجعت اولنور واول غيره محتاج دكلدر
واجمال واطلاق حيثيتيله معلوم اولور وتقييد وتفصيل حيثيتيله انك ذاتى مشاهده اولنمز ودخى ابصار انى ادراك
ايتمز بلكه اول ابصارى ادراك ايدر اعيان اشياده انك لطفندن وسريانندن اوترى پس ابصار انى ادراك ايتمز
نته كيم ابصار ادراك ايتمز كنديلرن شول ارواحى كه انلرك اشباحن وصور ظاهره سن مدبره در * پس اشباح
وصورى مدبره اولان ارواحى ابصار ادراك ايتمديكى طريق اولويت اوزره ارواحك باطنى اولان حقى انلر ادراك
ايدمز وبعض نسخه ده كما انها لا تدركه ارواحها واقع اولدى * پس انها ضميرى قصه ايچون واقع اولور نته كيم
فانها لا تعمى الابصار) قولنده واقع اولدى وتدركه قولينك فاعلى ارواحها قولى اولور وارواحها ضميرى ابصاره
راجع اولور وابصاره راجع اولان ضمير ارواح انكچون مضافه قلندى زيرا ابصار دخى متضمنه اولان صوره
مختصه در صور انلر ايله ادراك ايدر (فهو اللطيف) عن ادراك البصائر والابصار (الخبير بالبواطن والظواهر)
پس حق بصائر وابصارك ادراكندن لطيفدر وبواطن وظواهرى خبيردر) (والخبرة ذوق والذوق تجلى والتجلى
فى الصور فلا بد منها ولا بد منه ولا بد ان يعبد من رآه بهواه) (وخبرت ذوقدر يعنى ذوق ايله حاصل اولور وذوق
تجليدر وتجلى دخى صورده حاصلدر * پس صوردن لابددركه حق انلرده تجلى ايليه ودخى حقدن لابددركه
صورده متجلى اوله پس لابددركه صورده متجلى اولان حقى صورده مشاهده ايدن كمسنه كندى هواسيله حقه
عابد اوله زيرا هر رائى كه حقى بر صورتده متجلى كوره هر قنغى صورت اولورسه اكا ميل ايدر وهوا عرفده ميل
نفسيدر پس شهود اولمز الا تجليله وتجلى اولمز الا صورتده * پس حق ايچون عبادت شهوديه اولمز الا ميل
نفسيله * پس صورته بر ميلدن لابددركه صورته موافق اوله واول ميل هوادر پس عبادته هوا لازم اولدى
وبر شيئه عبادت اولنمدى الا هوا ايله (ان فهمت) اى الامر هكذا ان فهمت ما ذكرناه لك (وعلى الله قصد السبيل
يعنى امر بويله در اكر بزم سكا ذكر ايتديكمز شيئى سن فهم وادراك ايتدك ايسه وسبيلك قصدى جميع اسماء الهيه
جمعيتنى جامعه اولان مرتبهٔ الوهيته منتهيدركه سبل متفرقه وطرق مختلفه اكا راجعه در واكا منتهيه در
والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

فص حكمة علوية فى كلمة موسوية

حكمت علويه نك كلمهٔ موسويه يه اختصاصى وجهى فهرستده سبق ايتدى وموسانك سائر حكمى اوزره
قتل ابنا حكمتنى شيخ رضى الله عنه تقديم ايلدى زيرا موسى ايچون قتل اولنان ابنا موسانك قواسى واجزاسى
كبيدر وسائر حكم انك لوازمى كبيدر * پس شيخ رضى الله عنه قتل ابنا ايله ابتدا ايدوب ايتدى) (حكمة قتل
الابناء من اجل موسى لتعود اليه بالامداد حياة كل من قتل من اجله) (موسى اجلندن اوترى اطفال
بنى اسرائيلك قتلى حكمتى يعنى اطفال بنى اسرائيل موسادن اوترى انكچون قتل اولنديلر تاكيم موسى اوزره
امداد ايله عائد اوله هر طفل مقتولك حياتى كه اول طفل موسى اجلندن اوترى قتل اولندى امدى اى موسى
كليم الله كبى طور تجليده رؤيت جماله طالب اولوب انوار سبحات جلال وتجلى جمالده محرق واى كليم وحدت ايله
متستر اولوب درياى وحدت حقده وبحر فيض ذات احديتده مستغرق اولان عارف كامل وعالم مقبل شويله
معلوم اوله كه ذات حق ووجود غيب مطلق اطلاق ولا تعينى اعتباريله حقيقت واحده در نعوت واضافات
واسما وشئون وصفاتدن وتعدد وتكثر تعيناتدن منزهدر بر حكم ايله محكوم وبر وصف ايله موسوم وبر نعت
ايله مرسوم دكلدر ولكن تعين اولدقده كه جامع جميع تعينات اسمائيهٔ الهيه وحاوئ جميع اعيان قوابل امكانيهٔ
وجوديه در ظهور واظهار كمالى وشهود واشهاد جمعى وتفصيلى ايچون نفس رحمانى وفيض وتجلى ربانى ايله آنك
ذاتنده مستهلك اولان اعيان غيبيه وحقايق ذاتيه اولان اسماء معدومه واعيان قوابل موهومه يى اظهار
ايتمك ايچون تنزل ايدوب اعيان غيبيهٔ مجهوله نك استعدادات ذاتيهٔ غير مجعوله لرى حسبيله اسما وصفات

وشئون واضافات متعينه بری بریندن تميز نسبيله متميزه اولوب تجليات الهيهٔ ذاتيه وانفاس رحمانيهٔ احديه
دخی قوابل معدومه واعيان ثابتهٔ موهومه ايله متعينه اولدی ولكن تعينات اسمائيه اعيان معدومه نك
استعدادات ذاتيه سی حسبيله احاطهٔ وسعتده تعين كلی وجزئيله متعينه اولدی * پس بعض اسما احاطهٔ
كليه سی حسبيله تعين اولده وحضرت علميه ده ومرتبهٔ الوهيتده متعينه اولان اسماء الهيه نك كليسنی جامعدر
واحكام وآثارنی مشتمل وحاويدر الله كبی ورحمن كبی (قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن اياما تدعوا فله الاسماء
الحسنی) پس هر بر اسم كلينك تحتنده بر اسماء الهيهٔ جزئيهٔ متعينه دركه اول اسم كلی آنلره امام وحاكمدر
وانلر دخی اكا امم وخادم كبيدرلر ونشأت انسانيه ده قوای روحانيه وجسمانيه واعضا وجوارح كبيدرلر كه
اگر اول اسم كلی كندی احكامندن بر حكمی اظهار ايتمك ديلسه انك خدمه سی اولان اسماء جزئيه دن اول
حكم قنقی اسمه مخصوص ايسه اكا امر ايدوب آنك مظهريله اظهار ايدر مثلا نشأت بر شيئی كورمك ديلسه
پس بصره امر ايدر وبر شيئی ايشتمك ديلسه پس سمعه امر ايدر * پس انسان سمع وبصر آلتی واسطه سيله شئ
مبصری ابصار ايدر وشئ مسموعی اسماع ايدر پس (اول ما خلق الله العقل) (اول ما خلق الله نوری) (اول ما خلق
الله القلم) حديثنك حكمی اوزره مخلوق اول قلم اعلادركه تعين اولك مظهريدر زيرا تعين اول تعين جمعی ونسبی
وعلميدر وقلم اعلی تعين جمعی وجلی ووجودی وعينيدر جميع ارواح مجرده وعقول ونفوس كليه انده مجمله
ومجموعه در وتميز نسبيله متميزه در ابو البشر اولان آدم عليه السلامده بنی آدم مجمله ومجموعه اولديغی كبی وقلم
اعلانك مرتبهٔ ثانيه سی اولان لوح محفوظ مرتبه سنه كه اكا نفس كل اطلاق ايدرلر قلم اعلا متنزل اولدقده
انده بالقوه اولان ارواح وعقول قلم اعلايه نسبتله انده مفصله اولور وتميز وجوديله بری بريندن متميزه اولوب
تعين كلی وجزئی ايله متعينه اولور * پس انبيا ورسلك واولياء كملك ارواحی تعين اولده وعلم الهيده متعينه
اولان اسماء كليهٔ جمعيه مظاهری اولمغله لوح محفوظ وعالم ارواح مرتبه سنده تعين كليله متعينه در زيرا انلر
اسماء كليه ايچون مظاهر ومرايادر پس ارواح كليه دن هر بر روح حيطهٔ وسعه دائره سی وجمعيتی حسبيله
ارواح جزئيه يی مشتمل ومتضمندركه اول ارواح آنك مرتبهٔ كليه سنده متعينه در وآنلر نشأت
انسانيه ده قوای روحانيه وجسمانيه واعضاء بدنيه كبيدرلر وعالمده خدم وحشم واتباع وامم كبيدرلر
پس اول ارواح جزئيه اول روح كلينك خدم واتباعی وقوا وجوارحی كبيدركه انلر دخی انك تعينيله
متعينه وانك وجوديله موجوده در * پس بو روح كلينك احاطه سنده اولان ارواح جزئيه عوالم علويه ده
وعلم ارواحده آنك حكمنده اولدقلری كبی واول روح مظهر اولديغی اسم كلينك سلطنتی تحتنده اولدقلری
كبی (الارواح جنود مجندة) عالم حس وشهادتده ابدان حسيه يه متصله اولدقلرنده دخی انك حكمنده درلر
انبيا ورسلك امتی واتباعی كبی وملوك وسلاطينك عساكر وجنودی ورعيتی كبی وبرازخ اخرويه ده دخی آنك
كبيدر (كل اناس بدعوا بامامهم) پس هر بر نبی امتنك كثرتی وشريعتنك وسعتی روحينك كليتی حسبيله در
وروحينك كليتی حقيقت غيبيه سی ومظهر اولديغی اسم الهينك كليه وجمعيتی حسبيله در وهر بر نبينك
نبوتنده ودعوتنده قوتی امتنك استعداداتی وآنلرك كثرتی حسبيله در * پس هر عصرك مقتضاسی حسبيله اكا
مخصوص اولان رسولك مبعوث اولمسنه ارادت الهيه تعلق ايتدكده پس بر اعتبار ايله اول نبينك روح كليسنك
امم واتباعی وبر اعتبار ايله قوا واعضاسی وروح كليسنك مظاهری اولان ارواح جزئيه نك بعضيسنی اول روح
كلينك آنلرده سريانی وآنك عالم ارواحده ومراتب وجودده بقاسی وجوديله اندن اقدم مزاج عنصری
وبدن حسی يه تعلق ايدر وبعضيسی اول روح كلينك تعلق زماننده بعضيسی دخی آنك خلقندن وارد اولور پس
وقتا كيم الله تعالی كلمهٔ موسويه نك راياتنی وحكم ومعجزاتنی اظهار ايتمك ديلدی واوضاع فلكيه وحركات
سماويه دن اولان اسباب علويه وسفليه يی تقدير ايلدی كه مواد عالمی وامتزاجات عنصريه يی معدوده در
وبو نظم ورا ايچون انلری مهيئه در وموسی عليه السلامك ظهوری زمانی قريب اولدی وعلام وعليم وخبير
وحكيم عالم ايدی كه موسانك روحنده فرعونك وفرعون اوزره مجتمعه اولان مظاهر جلاليهٔ وقهريه اولان
آنك كه فرعونك روحی انضمامنده درلر قهرنه مقاومت ايتمكه دخی قدرت ظاهره دكلدر وآنك حيطه سنده
اولان ارواح دخی اگرچه كيم عالمنده متعينه در وتعينات ارواح ايله تسميه در ولكن مراتب وجودك دخی اكثر

قطع

قطع ايتميوب روح نباتی وروح حيوانی وروح انسانی يه نسبتله ناقصه در وانلرك قوتنده اولان قوت دخی انلرده
بالقوه اولمغله اعانت ونصرتده ضعيفه در * پس حكمت حكيم وصنعت عليم اقتضا ايتدی كه موسانك روح
كليسی حيطه سنده اولان ارواحك بعضيسی مراتب وجودی قطع ايدوب هر مرتبه ده مخزون اولان مالی
وقدرتی اخذ ايتمك ايچون مرتبهٔ نباتده روح نباتی ومرتبهٔ حيوانده روح حيوانی وآخر مراتب وجود اولان
مرتبهٔ انسانده روح انسانی كه نفس ناطقه در صورتنده ظهور ايتمكله موسايه امداد ايتمك قوتنی تحصيل
ايده لر وموسانك امدادی ايچون بنه عودت ايده لر پس موسی عليه السلامك ولادتی زماننده موسی دردن بنی
اسرائيل اطفالندن مقتولين اولان اطفال موسی عليه السلامك روحی حيطه سنده وآنك امتی واعوانی حكمنده
اولان ارواحدن بر نوع ايدی * پس موسی عليه السلامك مزاج كامل نبوسنك تعيننده اول روح موسويه ده
اولان حقايق وارواحی قابل اولان امزجه متعينه اولدی وارواح ابدانه متعلقه اولدی وروح موسوی
كليتی اوزره كندی روحانيتی مقامنده قائم ايكن اول ارواحك مظاهرنده مظاهر حسبيله ظاهر ومتعين اولدی
ولكن اول ارواح كليه ايله موساسز فرعونه مقاومتده كافيه اولمديلر كمالات موسويه نك ظهوری ايچون انجق
موسايه اعانت ايتمك قدرتن تحصيل ايتديلر وحكما وعلماء قبط فرعونه اخبار ايتمشلر ايدی كه اول زمانده
بنی اسرائيلدن بر ولد طوغاركه انك هلاكی وملكنك ذهابی انك يدی اوزره واقع اولور * پس فرعون الله تعالينك
قضا وحكمندن حذر ايتمكله اول زمانده بنی اسرائيلدن مولود اولان اطفالی قتل ايده لر دوام ايتدی
وبلمدی كه شول كمسنه كه الله تعالی آنك يدی اوزره آنك هلاكنی وملكی ذهابنی تقدير ايتدی وآنك حياتنی
مراد ايتدی كمسه انك اوزره ظفر بولمز * پس فرعونك امريله اول زمانده بنی اسرائيلدن مولود اولان
اطفالی قتل ايتديلر موسی اولمق اوزره يعنی اول مولود اولمق اوزره كه فرعونك وملكنك هلاكی وذهابی آنك ايدی
اوزره در * پس فرعون اطفال بنی اسرائيلی قتل ايتمكله انی وملكنی هلاك ايدن مولوده مدد اولدی وكندی
هلاك كندوسی ايتدی زيرا اول اطفال مقتولينك ارواحی روح موسی عالمنه رجوع ايتدی وروح موسی قتنده
مجتمعه اولوب اكا منضمه اولدی پس روح موسی اول ارواح ايله متقوی اولدی واول ارواحك خواصی انده
مجتمعه اولوب انلرك قوا ايله معتضد اولدی * پس روح موسی اول ارواحك مجموعی وجمعی اولدی وبوندن
اول اشارت اولنديغی كبی اول ارواحك موسايه مدد اولديغنك حكمتی بودر زيرا اول ارواح بر وجهله روح
موسی عالمندن مفارقت ايدوب ظهورده ارواحك منتهای سيری اولان صورت انسانيه ده ظاهره اولدی
ومراتب ارواحك آخر مرتبه سی اولان روح انسانی مرتبه سنه بالغه اولوب صورت الهيه اوزره مخلوقه اولان
انسان صورتنده تجلی وظهور ايتمكله مرتبهٔ انسانه واصله اولنجه مراتب وجودده كمالات زائده يی اكتساب
ايتدكلرندن قطع نظر انلرك ذواتنده بالقوه اولان فطرت اصليه وطهارت ولطافت ازليه ايله صورت انسانيه ده
ظاهره اولوب اغراض نفسيه ايله دخی مدنسه اولمدن كمالات زائده ايله وامدادات فاضله ايله اصلنه رجوع
ايتديلر كه قبل الامتداد روح موسی مرتبه سنده اول كمال انلرده ظاهر دكل ايدی والا روح مذكوره اول واخر
روح موسوينك حيطه سنده دروجه مذكور اوزره كمالات زائده ايله اگر انلر روح موسويه راجعه اولمسه
اكا امداد ايده مزلردی وقبل الامتداد اگر امداد ايتمكه انلرك قدرتلری كافيه اولايدی امداد ايدرلردی * پس
ظاهر اولدی كه اول ارواح ظاهره وانوار قاهره كمالات زائده ايله وحيات فاضله ايله روح موسويه منضمه
اولوب اكا امداد ايتديلر * پس مزاج موسوی مستوی ومتعين اولدقده الله تعالی اول روح كامل جامع مجموع
موسويی اكا نفخ ايتدی انكچون موسی عليه السلامك آياتی كمال وضوح اوزره ايدی ويد بيضا ايله ظاهر
اولديغی اول ارواحك انده نورانيه ايله ظهورندن ايدی * پس الله تعالينك امر وشانی ظاهر اولدی وبرهان
وسلطانی عالی اولدی وحجة وقوتی غالبه اولدی پس فرعونی وانك آلنی واعوان وانصارنی قهر ايتدی امدی
موسی اجلندن اوتری اطفال بنی اسرائيلك قتلنده حكمت الهيه اقتضا ايتدی كه اول اطفالك حياتی امداد ايله
موسايه عائده اوله زيرا ارواح متفرقه نك مزاج واحد كلی ومحيطده ظهوری اجمع واتم وانفع واعمدر متفرقه
اولدقلری حالده اولان ظهوردن انكچون شرعده مشورت مسنونه اولدی واگر اطفال مقتول اولمسه لر اول
الطاف معنويه وحيات روحانيه انلرك تكثری حسبيله متكثره اولوردی * پس اطفال مقتول اولدقلرنده روح

موساده مجتمعه اولدیلر) (لانه قتل علی انه موسی وما ثم) (ای فی الحضرة الالهیة (جهل) زیرا تحقیق هر طفل قتل اولندی موسی اولمق اوزره وحال بوکه حضرت الهیهده جهل یوقدر فاعل حقیقی اولان حق علیم وحکیمدرکه اطفال مقتولین موسانك صورتفصیلیه سیدر وانلرك قتلی قتنده انلرك روحی وحیاتی موسایه امدادا ایچون عائده در * پس حق علی حسبیله انلرك قتللری ایچون حکیمدرکه انلرك قتلی ایچون حکم ایدوب مادهٔ فرعونده انلری قتل ایتدی وخبیردرکه اول اطفال مقتوله اولوب انلرك روحی وحیاتی موسایه عائده ارلیجه وموسایه قوت ویرمیجه موسانك یدی اوزره فرعونك وملکنك هلاکی ظاهر اولماز * پس ملکنده وحید وحکمنده فرید اولان حق فاعل مطلقدر اجمال وتفصیلده آنك ملکنده هرنه امر صدور ایدرسه حکمتی اوزره مبنیدر ووجودده هرقنغی فعل ظهور ایدرسه انك علمی ومشیتی اوزره مبتنیدر وما ثم جهل قوانی بنی اسرائیل اطفالندن هر برطفل اوزره موسادر دیو فرعونك حکمنه صرف ایتمك جائزدر یعنی موسادر دیو فرعون هر برطفلك قتلنه حکم ایتدیکنده جهل یوقدر زیرا انلر موسانك صور تفصیلیه سیدر ولکن هر برصورتنه موسویتی حصرا ایتمکده وهر برصورتنه کیفیتله موسی اولدیغنده مقتولاینك حیاتی موسایه عائده اولوب انلرك قتلی موسایه امدادا اولدیغنده جهل موجوددر (لانه ضمیری کل ودن) اعتبار یله اطفال مقتولینه عائددر ویاخود مقتوله عائددر) (فلابد ان تعود حیاته علی موسی اعنی حیاة المقتول من اجله وهی حیاة طاهرة علی الفطرة لم تدنسها الاغراض النفسیة بل هی علی الفطرة) (پس موسی اجلندن اوتری مقتول اولان هر طفلك حیاتی علم حکیم مقتضاسی اوزره موسایه عائده اولمق لابددر وموسایه عائده اولان حیات فطرت اصلیه اوزره ظاهره اولان حیاتدرکه اغراض نفسانیه ایله مدنسه وتلوثات صفات بشریه ایله ملوثه دکلدر بلکه اول حیات بلی فطرتی اوزره ظاهره وثابته در (فطرة الله التی فطر الناس علیها) یعنی اول اطفال مقتولینك ارواحی صور طبیعیه وامزجهٔ عنصریه به ملاصقه اولمش ایکن صفات بشریه واغراض نفسانیه انلرك وجودلرنده ظهور ایدوب حکم ایتمدن وصفات حیوانیه ایله دخی انلر متصفه اولمدن (کل مولود یولد علی فطرة الاسلام) فطرت اسلامیهٔ ازلیه وطهارت اصلیهٔ روحیهٔ نوریه اوزره ظاهره اولدقلری برله قتل اولندیلر پس اول ارواح ظاهره وانوار قاهره اغراض نفسیه ایله مدنسه اولمغله انلرك اصلی اولان روح موسایه عائده وواصله اولدیلر * وارواح مقتولینك صورنده روح موسی مفصل اولوب اطفالك قتلی قتنده انلرك حیاتی موسایه عائده اولدیغنك بروجهی دخی بودرکه بو امرك وقوعی شجرهٔ مثمره کبیدرکه شجره اصلنده وجود واحد ایکن متعدده ومتکثره اولان انك اغصانی صورنده ظاهره اولمغله انك اغصانی کثرتندن اوتری شجره نك اصلندن وارد اولان فیض که جمیع اغصانه ساریدر ضعف اوزره سریان ایتمکله انك میوه سنده رداءت وبعض اغصانده سعفه ویبوسه ظاهره اولدقده باغبان حکیم واستاد خبیر وعلیم اول اغصانك کلیسنی واغصان رطبه نك دخی بعضیسنی قطع ایتسه بلکه کلیا اغصانك اطرافنی قطع ایتسه اول اغصان متکثره ده متفرقه اولان فیض قوت عادت اوزره اغصانده سریان وظهورا ایتمکه توجه ایدوب اغصانی مقطوعه بولدقده بنه اصلنه منقلص اولور جمیع اغصانده اولان فیض اول شجره ده مجتمعه اولدقده وشجره اول قوت ایله قویه اولدقده ثمراتی دخی اطول واعلی ومیوه سنی دخی الذ واحلی اخراج ایدوب اعطا ایدر وحق تعالینك قدرتنده عجز یوقدرکه بو صنع عجیبه دنصکره اعطا ایتدیکی کبی اندن اول دخی اعطا ایدر ولکن حق تعالی ذاتیله عالمیندن غنیدر حکمتنك مقتضاسی اوزره محل حسبیله افاضهٔ وجود ایدر * پس روح موسوی شجره منابه سنده در واطفال مقتولین شجره نك اغصانی منابه سنده درکه اول اغصان شجره نك وجودیدر وانلرك فیضی شجره دن واردر * پس روح موسویه فیض اقدسدن مخصوص اولان فیض الهی وتجلی ربانی شجره نك اغصانی منابه سنده اولان اطفالده سریان ایدوب وانلرك ارواحی منشیٔ روح موسوی اولمغله انلر فیض الهییی روح موسویدن اخذ ایتمکله فیض موسوی دخی انلرده متکثر اولوب سرایت کلیه ایله سرایت ایتمکله روح موسوینك قوتی ضعف اوزره اولمغله اول حکیم وعلیمك حکمتی کلمهٔ موسویه نك کمال اوزره ظهورن اقتضا ایتمکله اول اطفالی قتل ایتدی پس انلرك وجودنده ساری اولان فیض موسوی دخی کمال اوزره روح موسایه رجوع ایدوب انده مجتمع اولدی وبو وجه اوزره موسایه امداد واقع اولدی امام ربانی وحکیم صمدانی محمد بن علی

ترمذی رضی الله عنه کتاب ختمنده بو حدیث روایت ایدرکه انی عبد الرحمن بن سمره یه رفع ایدر (قال جئت مبشرا من غزوة مؤتة فلما ذکرت قتل جعفر وزید وابن رواحة بکی اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال علیه افضل الصلوة والسلام ما یبکیکم فقالوا ومالنا لا نبکی وقد قتل خیارنا واشرافنا واهل الفضل منا فقال علیه السلام لا تبکوا انما مثل امتی کحدیقة قام علیها صاحبها فاجتثّ رواکبها وهیئات مساکنها وحلق سعفها فاطعمت عاما فوجا ثم عاما فوجا فلعل آخرها طعما یکون اجودها قنوانا واطولها شمراخا والذی بعثنی بالحق لیجدن ابن مریم منی خلفا خیرا من حواریه) وینه کذلك روایت ایدر وسهل بن ربیعه یه رفع ایدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان فی اصلاب اصلاب اصلاب رجال من اصحابی رجالا ونساء یدخلون الجنة بغیر حساب ثم تلا وآخرین منهم لما یلحقوا بهم وهو العزیز الحکیم ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم) وقال امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه حین قال بعض اصحابه عنده ظفره باصحاب الجمل وددت لو ان اخی فلانا کان مشاهدنا ولقد شهدنا فی عسکرنا هذا قوم فی اصلاب الرجال وقرارات النساء وسیرغب بهم الزمان ویقوی بهم الایمان) (فکان موسی مجموع حیاة من قتل علی انه هو فکل ما کان مهیأ لذلك المقتول مما کان استعداده لروحه کان فی موسی) (پس موسی علیه السلام اطفال بنی اسرائیلدن موسی اولمق اوزره قتل اولنان اطفال حیاتنك مجموعی اولدی وجملهسنك حیوة معنویه وقوای روحانیه لری انده مجتمعه اولدی * پس اول مقتول ایچون مواهب الهیه دن هرنه شیکه احضار اولندیسه که انك روحنك استعدادی اکا مخصوص ایدی یعنی انك روحی استعدادنده اول مواهب محصله ایدی واهبدن اول شی موساده موجود ایدی زیرا انلر قتل اولنمغله انلر ایچون احضار اولنان شی انلرده ظاهر اولمدی پس انلرك ارواحی روح موسایه متضمنه اولمغله مجموعا موساده ظاهر اولدی) (وهذا) (ای قتل الابناء واجتماع حیاتهم فی موسی) (اختصاص الهی بموسی لم یکن لاحد قبله) (یعنی ابناء بنی اسرائیلك موسی اجلندن اوتری قتلی وموساده انلرك حیاتلرینك اجتماعی وانلرك اکا امدادی موسی علیه السلامه اختصاص الهیدرکه موسادن اول برنبی ایچون واقع اولمدی) (فان حکم موسی کثیرة وانا ان شاء الله تعالی اسردمنها فی هذا الباب علی قدر ما یقع به الامر الالهی فی خاطری فکان هذا اول ما شوفهت به من هذا الباب) (زیرا تحقیق موسی علیه السلامك حکمی چوقدر وبن ان شاء الله انلردن بو بابده اولان شیئی سویلرم شول مقدارکه خاطرمده امر الهی انکله واقع اولدی خاطرمده بن عبد الله مأمور اولدیغم قدر پس بو حکمت که ابناء بنی اسرائیلك موسی اجلندن اوتری قتل اولندقلری حکمتدر بو بابدن یعنی حکم موسادن مشافهت قلندیغم یعنی مبشرده صورت محمدیه دن مشافهة اخذ ایتدیکم حکمتك اولی اولدی * پس بو وارث کامل روح نبی یه کمال نسبتندن مأمور اولدیغی حدك قتنده واقفدر زیاده ونقصان ایله تکلم ایتمز * پس اقرار وایماندن بو محاده هرنه واقع اولورسه رسول علیه السلامه عائددر) (فما ولد موسی الا وهو مجموع ارواح کثیرة جمع) (علی البناء للفاعل) (قوی فعالة) (پس موسی علیه السلام طوغمدی الا وحال بوکه اول ارواح کثیره نك مجموعی ایدی که قوای فعاله یی جمع ایلدی یعنی اول ارواح اکا قوای فعاله منابه سنده اولدی که نشأت انسانیه آنلری جامعه در وجمع قولی مصدر اولوب مجموع قولندن مصدریت اوزره منصوب اولمق دخی جائزدر یعنی الا وحال بوکه موسی ارواح کثیره نك مجموعیدر قوای فعاله یی جمع ایتمکله بو تقدیر اوزره فعالة قولی مجرور اولور قوی قولندن اضافتله وفعالة قولی جمع قوی قولندن حال اولمق جائزدر وکذلك جمع قولی نزع خافض اوزره منصوب اولمق دخی جائزدر * پس موساده مجموعه اولان ارواح کثیره قوای فعاله مقامنده واقعه اولدی وکذلك جمع قولی رفع ایله مجموع قولندن بدل اولمق جائزدر وبعض نسخه ده وجمع قوی فعالة واقع اولدی) (لان الصغیر یفعل فی الکبیر الا تری الطفل فی الکبیر بالخاصة فینزل الکبیر من ریاسته الیه فیلاعبه ویزقزق له) (ای یتکلم بلسانه زیرا تحقیق صغیر کبیرده فاعلدر انده تصرف ایتمکله سن طفله نظر ایتمزمیسن که خاصیت طفولیتله کبیرده فاعل ومؤثردر پس طفل کبیر کندی ریاستی مرتبه سندن طفلك مرتبه سنه نزول ایدر پس انکله ملاعبه ایدر وطفلك لسانیله اکا تکلم ایدر والزقزقة ترقیص الطفل) (ویظهر له بعقله فهو تحت تسخیره وهو لا یشعر ثم یشغله بتربیته وحمایته وتفقد مصالحه وتأنیسه حتی لا یضیق صدره) (ودخی کبیر طفله

ظاهر اولور انك عقلی حسبیله یعنی عقلك مبلغی اوزره انكله مبالغه ایدر * پس كبیر صغیرك تسخیری
تحتنده در وحال بوكه كبیرك اكا شعوری بوقدر اندنصكره صغیر كبیری كندی تربیتنه وحمایتنه ومصالحی
تفقدنه وانك تأنیسنه اشتغال ایدر یعنی كندوبه مشغول ایدر تا كیم صدری ضیق اولمیه) (وهذا كله من فعل
الصغیر بالكبیر وذلك لقوة المقام فان الصغیر حدیث عهد بربه لانه حدیث التكوین والكبیر ابعد فمن كان من
الله اقرب سخر من كان من الله ابعد كخواص الملك المقربین منه یسخرون الابعدین) (وتصرفات مذكوره نك
كابسی صغیرك كبیرده واقع اولان فعلندن وتأثیرندندر وبو فعل وتأثیر صغیرك مقامی قوتندندر زیرا تحقیق
صغیر ربنه حدیث عهددر زیرا تحقیق صغیر حدیث تكویندر یعنی ربندن آنك تكوینی قریبدر وحال بوكه
كبیر تكوینده صغیردن ابعددر پس شول كمسنه كه الله تعالی یه اقرب اوله الله تعالی دن ابعد اولان كمسنه یی
تسخیر ایدر ملك جنسنك خواصی كبی الله تعالی یه قربلرندن اوتری اللهدن ابعدین اولان ملائكه یی وسائر
مخلوقاتی تسخیر ایدر بو تقدیراوزره الملك قولی فتح لام ایله در وكسر لام ایله دخی جائزدر یعنی ملكه مقرب اولان
آنك خواصی كبی اكا قربلرندن اوتری اندن ابعد اولنلری تسخیر ایدرلر وزرا وامرا رعایایی تسخیر ایتدكلری كبی
(امدی) شویله معلوم اوله كه قربله بعد قریب وبعید ایچون حقدن ایكی نسبتدر كه مقامین الهیندن متعینه
اولدیلر كه اول مقامین اوزره سعادت وشقاوت مترتبه اولور پس شول كمسنه كه آنك بینیله آنك موجدی بیننده
وسایط اقل اولدی * پس اول كمسنه اقرب اولور تعین اول كبی زیرا تعین اول غیب مطلقدن ظهور ایدن اولكی
مرتبه در * پس موجدنه تقربندن تسخیر ایدر شول كمسنه یی كه بو قرب صاحبی دكلدر انبیا واولیا امم واتباعی
تسخیر ایتدكلری كبی وهر كمسنه كه احدیت جمعیهٔ كمالیهٔ الهیه صاحبی اوله پس اقرب اولور شول كمسنه دن كه
احكام كثرت انك اوزره غالبه اوله پس انی تسخیر ایدر واما بو موضعده اولان قرب وبعد پس تجلی حقك حدوثی
وبحسب الزمان طراوتی حسبیله در وتجلی حقك تمادی مدتی وبعد عهدی اعتباریله در * پس موجدنه ظهور
وحدوث ایله اقرب اولان اولاد صغارك مثلا صورنده ظاهر ومتعین اولان حق كندیسنه تسخیر ایدر مدت
مدیده ده تجلیات الهیه نك قبولنده مكثی طویل وعهدی مدید اولان كمسنه یی پس صغیر كبیری تسخیر ایدر
وكبیر اكا خدمت ایدر واما طفلك حقه اولان قربنه نسبتله غایت قربده اولان كبیر كه عارف كاملدر صغیر
اولان طفلك مرتبه سنه تنزل ایتدیكه پس اول رحمت عنایت الهیه دندر * پس بو امر اخر دراعتبار اخر ایله
بزم ذكر ایتدیكمز شیئه منافی دكلدر) (كان رسول الله صلی الله علیه وسلم یبرز بنفسه للمطر اذا نزل ویكشف
رأسه حتی یصیب منه ویقول انه حدیث عهد بربه فانظر الی هذه المعرفة بالله من هذا النبی ما اجلها وما اعلاها
واوضحها فقد سخر المطر افضل البشر لقربه من ربه فكان مثل الرسول الذی ینزل بالوحی علیه) (شیخ رضی
الله عنه صغیر كبیرده مؤثر اولدیغنه وحدیث عهد دخی كبیری تسخیر ایتدیكنه تمثیل ایراد ایدوب دیر كه رسول
الله صلی الله علیه وسلم وجود شریفنی مطره ابراز ایدردی مطر نزول ایتدكده ودخی مبارك باشنی مطره
كشف ایدردی تا كیم ما مطردن اكا اصابت ایده وبو حكمتدن سؤال اولندقده تحقیق ربنه آنك عهدی
قریبدر دیردی یعنی ربندن مفارقتده قریب العهددر * پس رسول علیه السلامك بو معرفت كلیه سنه سن
نظر ایله كه آنی نه شیء اجل واعلی واوضح ایتدی نه اجل واعلی واوضحدر * پس حدیث العهد اولان مطر افضل
بشری تسخیر ایتدی ربنه آنك قربی اولدیغندن اوتری * پس مطر رسول علیه السلامه نسبتله رسول
علیه السلامه وحی ایله نازله اولان رسول كبی یعنی ملك كبی ایدی زیرا رسول علیه السلام مطرده حیات ارواح
اولان علم الهی صورتن مشاهده ایدردی كه اول علم واسطهٔ رسول ایله اكا نازل اولوردی وعلم مطر صورتنده
ظاهر اولدی زیرا علمله مطر بیننده مناسبت ثابته در زیرا علم ارواحك حیاتی موجبدر قال علیه السلام من
صار بالعلم حیا لم یمت ابدا وكذلك ماء اجسادك حیاتی موجبدر ورسول علیه السلامك مطر ایچون بروزی
روح كامل اوزره مفاض اولان فیضه روحك تلقیسنه اشارتدر وآنك كشف رأسی فیض الهینك وعلم ربانینك
نزولی قتنده آنك موانعی رفعنه اشارتدر) (فدعاه) (وفی بعض النسخ) (فیدعوه بالحال بذاته) (پس ملك كبی
وحی الهیله نازل اولان مطر رسول علیه السلامی لسان حاله علم وحیات صورتنده نازله اولان ذاتیله
دعوت ایتدی بذاته ضمیری مطره راجعدر (فیبرز الیه لیصیب منه ما اتاه به من ربه) پس رسول علیه السلام

مطره

مطره بروز ایدردی تا كیم مطردن اكا اصابت ایده شول شیء كه مطر ربندن اكا انی كتوردی رسالتی جهتیله
وكتوردیكی شیء شول معنادر كه جمیع اشیا انكله حیدر زیرا مطر اجسامك حیاتیدر * پس مطر حیوة وعلم
وفیض الهی صورتیدر كه ارواحك غداسی وارزاقیدر) (فلولا ما حصلت له منه الفائدة الالهیة بما اصاب منه
ما برز بنفسه الیه فهذه الرسالة رسالة ماء جعل الله منه كل شیء حی فافهم) (پس اگر رسول علیه السلام ایچون
مطردن فائدهٔ الهیه حاصله اولمیدی مطردن اكا اصابت ایدن شیء سببیله رسول علیه السلام كندی نفسیله
اكا بروز ایتمزدی پس بو رسالت رسالت مادر كه الله تعالی حی اولان هر شیئی اندن خلق ایلدی * پس مانك
رسالتی بودر كه مادن جمیع اشیاء حسیه حیاتی اخذ ایتدیكی كبی وما حیاتك صورتی اولدیغی كبی ارواح انبیا
واولیانك حیاتی ما حیات فیض الهیدر پس امطار فیض الهی سماء اسماء الهیه حضراتندن دائما متنازله در
پس اول فیض الهی یی اخذا یتمكه مانع وحاجب اولان شیئی رفع ایدوب اكا متلقی اول پس بو معنای دقیقی
اوكات فهم ایله پس قوای فعاله كبی اولان ارواح ظاهره كه فطرت نوریه اوزره باقیه در روح موسایه متصله
اولدیلر اول ارواحك مبادیسی اولان اسماء الهیه وارواح كلیهٔ سماویه ایله كه ارواح آنلردن منبعثه اولدی پس
اول ارواح موسادن منفكه اولمدی قوای فعاله نشأت انسانیه ده انساندن منفك اولمدیغی كبی واول ارواحك
اصولی اولان اسماء الهیه وارواح كلیه دخی موسایه توجهدن زائله اولمدی زیرا اول ارواحك اصولی اولان
اسماء الهیه دخی موسانك اصلی ومحتدی ومأخذ فیضی وحقیقتی اولان اسم الهی كلینك جمعیتنك حیطتی
تحتنده در پس اغراض نفسیه ایله مدنسه وتلونات طبیعیه وعنصریه ایله ملونه اولمیان روح انسانی فطرت
اصلیه وطهارت نوریه وقدسیه ایله اصلنه رجوع ایتدكده كندی اصلندن تجاوز ایده مز والامر یترتب فرع
علی الاصل لازم كاوردی پس اطفال مقتولینك ارواحی موسانك روحی قتنده مجتمعه اولدقلرینك حكمتی
بودر) (واما حكمة القائه فی التابوت ورمیه فی الیم فالتابوت ناسوته والیم ما حصل له من العلم بواسطة هذا
الجسم بما اعطته القوة النظریة الفكریة والقوی الحسیة والخیالیة التی لا یكون شیء منها ولا من امثالها لهذه
النفس الانسانیة الا بوجود هذا الجسم العنصری فلما حصلت النفس فی هذا الجسم وامرت بالتصرف فیه
وتدبیره جعل الله الیها هذه القوی الات یتوصل بها الی ما اراده الله منها فی تدبیر هذا التابوت الذی فیه سكینة
للرب) (واما ام موسی امر الهیله موسایی تابوت ایچنه القاسنك وتابوتی یم ایچنه رمینك حكمتی پس تابوت
موسانك ناسوتی وصورت بشریه سیدر كه انده روح موسانك جسم ایچنه القاسنك صورتیدر ویم دخی بو جسمك
وساطتیله موسایه علمدن حاصل اولان شیئدر یعنی علمك صورتیدر كه اول علمی قوت نظریهٔ فكریه وقوای
حسیه وخیالیه اعطا ایلدیكه بو قوادن ودخی بونلرك امثالی اولان قوادن برشیء بو نفس انسانیه ایچون حاصله
اولمز الا بو جسم عنصرینك وجودی سببیله پس وقتا كیم نفس انسانیه بو جسم عنصریده حاصله وبوكا واصله
اولدی وجسدده تصرف ایتمكله وجسمی تدبیر ایتمكله مأمور اولدی الله تعالی بو قوای نظریه وفكریه یی
وقوای حسیه وخیالیه یی نفس ایچون آلات ایلدی اویله آلات كه نفس انلر ایله متوصله اولور شول كماله كه الله
تعالی اندن انی مراد ایلدی بو تابوتك تدبیرنده كه انده رب ایچون سكینه حاصله در یعنی سكینه ربی متضمن
اولان تابوتك تدبیرنده نفسدن مراد الهی اولان كماله نفس اول قوی الاتیله متوصله اولور ونفس ایچون اول
كمال اول آلات سببیله حاصل اولور وتابوت جسم عنصریده سكینهٔ رب اولدیغنك حكمتی بودر زیرا جسم
انسانی اخر مراتب ظهوردر واتم واجمع واشمل واوسع مظاهر الهیه در زیرا صورت الهیه اوزره مخلوقدر كمال
ظهور واظهار وشهود واشهاداتك مراتبنده حاصله در وامور كلیه ومعانی غیبیه محبت ذاتیه وارادت
الهیه ایله متنازله ومتحركه اولمقدن وارباب جمیع مراتب وجودیه ده اعیان قابله لری اوزره فیوض وتجلیاتی
اظهار ایدوب ربوبیتله انلره ناظره ومتوجهه اولمقدن زائله دكلدر پس صورت الهیه اوزره مخلوق اولان بو جسم
انسانیه كه جمیع كمالات الهیه وكونیه جمعیتنك قابلیتی اوزره مخلوقدر نفس انسانی وروح انسانی تنزل ایدوب
اكمل مراتب انسان اولان جلا واستجلا مرتبه سنه ظهور كلی وتفصیلیله حقك انده تجلیسی درجه سنه بالغ
اولدقده ارباب اسمایه اول جسمده سكونت واول ظهور كلی الهی وجودنه سكینه حاصله اولور * پس بو تقدیر
اوزره سكینه سكوندن مشتقه اولور ومسكندن مشتقه اولدقده جسم انسانیده متحصله اولان قلب كامل

انسانی به اشارت اولورکه مجلای صورت الهی ومأوای تجلیات ربانیه در قال الشیخ رضی الله عنه فی الرسالة
الغوثیة حاکیا عن خطاب الحق للغوث وهو نفسه قال لی یا غوث قلت لبیك یارب العرش قال ماظهرت فی شیٔ
کظهوری فی الانسان قلت یارب هل لك مکان قال انا مکان المکان ولیس لی مکان سوی الانسان) (فرمی به
فی الیم لیحصل بهذه القوی علی فنون العلم فاعلمه بذلك انه وان کان الروح المدبر له هو الملك فانه لا یدبره الا به
فاصحبه هذه القوی المکانیة فی هذا الناسوت الذی عبر عنه بالتابوت فی باب الاشارات والحکم کذلك تدبیر
الحق العالم ما دبره الا به او بصورته فما دبره الا به) (پس موسی تابوت ایله یم ایچنه رمی اولندی یعنی موسی تابوتله
یم ایچنه القا اولندیغنك صورتی روح موسی تابوت جسمه القا اولنوب تابوت جسمی دخی یم علومه رمی
اولندیغنك صورتیدر * پس انکیچون موسی تابوت ایله یمه رمی اولندی تاکیم موسی بوقوی ایله فنون علم
اوزره مستعلی اوله یعنی فنون علم اوزره ظاهره اوله یقال حصل فلان علی عرشه اذا استعلی علیه) پس الله تعالی
موسایه اعلام ایلدی موسانك تابوت ایله یمه رمی اولنمسیله که تحقیق شان بودرکه واکرکیم جسمی مدبر
اولان روح ملك اولدیسه پس تحقیق اول ملك انی تدبیر ایدهمز الا تابوت اولان جسمك واسطه سیله پس
الله تعالی روحه بو ناسوتده واقعه اولان قوانی مصاحب ایلدیکه اول ناسوت تابوتله تعبیر اولنور حق تعالینك
عالمی تدبیری بنه آنك کبیدرکه حق تعالی عالمی تدبیرا یتمدی الا عالم ایله ویاخود عالمك صورتیله وعالمك صورتی
اسماء حسنادر نته کیم بوندنصکره شیخ رضی الله عنه تفسیر ایلمشدر پس انی تدبیر ایتمدی الا انك نفسیله)
(کتوقف الولد علی ایجاد الوالد والمسببات علی اسبابها والمشروطات علی شروطها والمعلولات علی عللها
والمدلولات علی دلائلها والمحققات) (علی صیغة المفعول) (علی حقائقها وکل ذلك من العالم وهو تدبیر الحق
فیه فما دبره الا به) (یعنی حقك عالمی بنه کندی نفسیله تدبیری ولدك والدك ایجادنه توقفی کبی ومسبباتك
کندی اسبابنه ومشروطاتك کندی شروطنه ومعلولاتك کندی عللنه ومدلولاتك کندی دلائلنه ومحققاتك
کندی حقایقنه توقفی کبی وبو تدبیرلك کلیسی عالمدندر یعنی عالمك بعضسنی بعض آخر اوزره تدبیرده واسطه
وسبب ایتدی وبو تدبیر حقك عالمده واقع اولان تدبیریدر * پس حق عالمی تدبیرا یتمدی الا ینه عالمك وجودیله
مثلا ولدك ایجادی والدك ایجادنه متوقفدر والدك مظهریله ولدی ایجاد ایلیدر * پس عالمی ینه عالمك مظهریله
تدبیر ایدر) (واما قولنا او بصورته اعنی صورة العالم فاعنی به الاسماء الحسنی والصفات العلی التی تسمی
الحق بها واتصف بها) (واما بزم او بصورته قولمزکه بنم مرادم صورت عالمدر * پس صورت عالم قولیله بنم
مرادم اسماء حسنی وصفات علیادرکه حق تعالی اول اسما ایله متسمی اولدی واول صفتله متصف اولدی یعنی
حق تعالی عالمی عالمك صورتیله تدبیر ایتدی دیدیکمز قولدن بزم مرادیمز اسماء حسنی وصفات علیادر زیرا
صورت عالم اعیان قابله مرایاسنده متجلیه اولان اسماء حسنی وصفات علیانك اعیانده متجلیه ومرئیه اولان
صوریدر اسماء حسنی صورندن غیری عالمك صورتی وهویتی یوقدر * پس عالمك صورتندن مرادنك صورت
حقیقیهٔ باطنه سیدرکه اسما وصفات صورنده وجود واحدك صور متعینه سیدر زیرا اسما وصفات اعیان ایله
باقیه وثابته در زیرا انلر معانی وحقایقدر وصور شخصیهٔ حسیه نقوش واشکال وتعیناتدر متبدله در
وصور متعینهٔ باطنه صور حسیهٔ ظاهره ایچون ارواحدر * پس الله تعالی عالمك صورت ظاهره سن تدبیر
ایتمدی الا عالمك صورت باطنه سیله که اول صورت باطنه بو صورت ظاهره ده ظاهره ومتجلیه در وتجلیات
متعاقبه ایله انی مثبته ومدبره در وصورت ظاهره قوتنده اولان صور اخرایی آنلردن مظهره در * پس عالمی
کندی صورتیله تدبیر ایتمك اجزاء عالمدن هر بر جزؤك صورت ظاهره سن که تعیندر باطنه اولان صورت
متعینه ایله که اسمانك صورتیدر تدبیر ایدر وعالمی کندی نفسیله تدبیر ایتمك عالمك اجزاسندن بعض اجزا ایله
اجزاء آخرك بعضینی تدبیر ایتمکدر پس تدبیرین بینلرنده واقع اولان فرق بودر) (فما وصل الینا من اسم
تسمی به الا ووجدنا معنی ذلك الاسم وروحه فی العالم) (پس اسماء الهیه دن برا اسم بزه واصل اولمدی که حق
تعالی انکله متسمی اولدی الا تحقیق بز اول اسمك معناسنی وروحنی عالمده کوردك یعنی شول اسماء الهیه ایله که
حق تعالی کندی نفسنی آنلر ایله تسمیه ایتدی وآنلری بزه تعلیم ایلدی آنلردن هر بر اسمك معناسی وروحی
اول اسمك صفتیدرکه اول اسمی اسم آخردن تمییز ایدر وا اسماء الهیه نك ارواحی ومعانیسی اولان صفات حیوة

وعلم وارادت وقدرت کبی عالمده ثابته وحاصله در * پس ذات احدیت عالمیندن غنیه در واسماء وصفات الهیه نك
ذات احدیه دن تمیزی حیثیتیله آنلر عالمیندن غنیه دکلدر زیرا اسماء عالمك اعیان قابله سی صورنده متجلیه در
(فما دبر العالم ایضا الا بصورة العالم) (پس الله تعالی عالمی اولکی کبی تدبیر ایتمدی الا صورت عالمه یعنی اسماء
الهیه ایله که صورت عالمدر پس الله تعالی عالمی تدبیر ایدر عالمله ولدی والد ایله ومسببی سببله تدبیر ایتدیکی
کبی ویا صورت عالم ایله یعنی اسماء الهیه ایله حی وعالم ومرید وخالق وقادر ورازق کبی که حق تعالی آنلر ایله
کندی نفسنی تسمیه ایتدی حقك حقایق اعتباریله حیوة وعلم وارادت وقدرت وخلق ورزق کبی
وبو صفات ذلك الاسمانك ارواحیدر وبو صفات خود عالمده حی وعالم ومعلوم ومراد ومقدور ومخلوق ومرزوقده
موجوده در پس الله تعالی عالمی تدبیرا یتمدی الا ینه آنك صورتیله که اسماء الهیه دن هیئت اجتماعیه اولان
صورتدر ولذلك قال ای النبی علیه السلام) (فی خلق آدم الذی هو البرنامج) (وفی بعض النسخ هو الانموذج)
(الجامع لنعوت الحضرة الالهیة التی هی الذات والصفات والافعال ان الله خلق آدم علی صورته ولیست صورته
سوی الحضرة الالهیة) (برنامج فارسیدن معربدر وفارسی نمودارنامه در وانموذج دخی نموداردن معربدر
یعنی الله تعالی عالمی عالم ایله تدبیر ایتدیکندن اوتری آدمك حقنده که ذات وصفات وافعال اولان حضرت
الهیه نعوتنی جامع اولان انموذجدر رسول علیه السلام (ان الله خلق آدم علی صورته) دیدی یعنی الله تعالی
آدمی کندی صورتی اوزره خلق ایتدی وحال بوکه الله تعالینك صورتی حضرت الهیه دن غیری دکلدر که ذات
وصفات وافعال جمعیتیدر) (فاوجد فی هذا المختصر الشریف الذی هو الانسان الکامل جمیع الاسماء الالهیة
وحقائق ماخرج عنه فی العالم الکبیر المنفصل) (پس الله تعالی بو مختصر شریفده که انسان کاملدر جمیع
اسماء الهیه یی ایجاد ایلدی ودخی عالم کبیر منفصلده واقع اولان شیئك که انساندن خارجدر حقایقنی
ایجاد ایلدی یعنی عالم کبیر منفصلده مجموعه اولان اشیانك حقایقنی که اول اشیا صورتله انساندن خارجه در
انسانده ایجاد ایتدی زیرا اجزاء عالم سموات وارض وعناصر ومعادن ونبات واصناف حیوان انسانده صوری
واشخاصیله موجوده دکلدر ولکن بونلرك حقایقی انده موجوده درکه حقایق اول صور ایچون ارواح
ونفوس ناطقه کبیدرلرکه آنلر آنلر ایله موجوده در * پس انسان کامل صورتیله عالم کبیرك نتیجه سی وزبده سی
اولدیغی اعتبار اوزره عالم کبیرك جمیع حقایق وصفاتنی جامعدر پس حضرت الهیه ده مجموعه اولان
جمیع اسماء الهیه وصفات ربانیه یی وعالم کبیرده مجموعه اولان جمیع حقایق وخواصی حق تعالی انسان کاملده
جمع ایتدی) (وجعله روحا للعالم فسخر له العلو والسفل لکمال الصورة) (وانسان کاملی الله تعالی عالم ایچون
روح ایلدی نفس ناطقه یی صورت انسانیه ایچون روح ایتدیکی کبی پس اکا علوی وسفلی تسخیر ایلدی صورت
جامعه سنك کمالندن اوتری زیرا انسان کاملك صورتی صورت الهیه یی وصورت عالمی جامعه در پس صورتنك
کمالندن وجمعیتندن اوتری سموات وارضی وارواح علویه یی واشخاص سفلیه یی وعالم ارواحی وعالم شهادتی
واسماء الهیهٔ وجوبیهٔ علویه یی ومظاهر کونیهٔ امکانیهٔ سفلیه یی اکا تسخیر ایلدی) (فکما انه لیس شیٔ من العالم
الا وهو یسبح الله بحمده کذلك لیس شیٔ من العالم الا وهو مسخر لهذا الانسان لما تعطیه حقیقة صورته) (پس
نته کیم اجزاء عالمدن برشیٔ یوقدر الا وحال بوکه الله تعالی یی لسان حمد ایله تسبیح ایدر کذلك عالمدن برشیٔ یوقدر
الا وحال بوکه اول شیٔ بو انسان ایچون مسخردر زیرا انسانك صورت جامعه سنك حقیقتی عالمك اکا مسخر
اولمسن اعطا ایدر زیرا انك حقیقتی حقیقت جامعه در انك عالمه نسبتی نشأت انسانیه ده قوای روحانیه
وحسیه یه وجوارح واعضایه روحك نسبتی کبی جمیع اجزاء وحقایق عالمده ساریه در پس انك احاطه وشمولندن
اوتری جمیع اجزاء عالم اوزره مفیضه در وعالمك کاینده مدداندن واصل اولور * پس عالم انك تسخیرنده
وعبودیتنده اولور وانسان ایچون عالمك تسخیرنی عالمك حقه تحمید وتسبیحنه تشبیه ایلدی زیرا وان من شیٔ
الا یسبح بحمده) قولیله اشیاء افراد عالم حقك تسبیحی اوزره ثابت اولدیغی مثبتدر وحقی تسبیح ایتمز الا حی
اولان شیٔ وعالمك حیاتی انك روحی اولان انسان کاملك وجودیدر پس جمیع اشیا حقی تسبیح ایتدیکی کبی جمیع
اشیا انسان کاملك تسخیرنده در زیرا انلرك مددی وحیاتی اندن واصلدر بلکه جمیع اشیا انك تسخیرنده اولمغله
انك وجودنده متعین اولان وجود حقه تسبیح ایدرلر) (نقال وسخر لکم ما فی السموات وما فی الارض جمیعا

منه فكل مافى العالم تحت تسخير الانسان علم ذلك من علمه وهو الانسان الكامل وجهل ذلك من جهله وهو
الانسان الحيوان) پس عالم انسانك تسخيرنده اولديغندن اوترى الله تعالى (وسخر لكم مافى السموات
ومافى الارض جميعا منه) ديدى يعنى حق تعالى مرتبهٔ كمالده متعينه اولان افراد انسانيه يه خطاب ايدوب
ديركه سموات وارضده اولان مخلوقك كليسنى الله تعالى سزه تسخير ايلدى * پس عالمده موجوده ومخلوقه
اولان اشيانك كايسى علويسى وسفليسى انسانك تسخيرنده در بو تسخيرى عالم اولدى شول كمسنه كه انى
عالم اولدى واول كمسنه انسان كاملدر وبو تسخيرى جاهل اولدى شول كمسنه كه انى جاهل اولدى واول
كمسنه انسان حيواندر زيرا انسان كامل اوليان كمسنه انسان كاملك مرتبه سن وعالمك تسخير وعبوديتنده
اولديغن عارف دكلدر وبونى جاهل اولان انسان دكلدر انسان حيواندر زيرا كمال انسانيدن انده صفت
حيوانيتدن غيرى برشئ يوقدر * پس رتبهٔ انسان كاملى عارف اوليان كمسنه درجهٔ حيوانيتده درحتى عارف
دكلدر پس حقك صورتى اوزره مخلوق اولوب محسوس ومشهود اولان خليفة اللهى عارف اولمينجه حتى نجه
عارف اوله بيلور) (فكانت صورة القاء موسى فى التابوت فى اليم صورة هلاك فى الظاهر وفى الباطن كانت
اى تلك الصورة نجاة له من القتل) (پس موسانك تابوت ايچنه القاسنك وتابوتك يم ايچنه القاسنك صورتى
صورت هلاك ايدى ظاهرده وباطنده اول صورت موسى ايچون قتلدن نجات اولدى) (فيحيى كما تحيى
النفوس بالعلم من موت الجهل) (پس موسى ميت حكمنده ايكن بحره القا اولنمغله حى اولدى وآل فرعونك
قتلندن خلاص اولدى نته كيم موت جهل ايله ميته اولان نفوس علم ايله حيه اولور وموت جهلدن خلاص
بولور) (كما قال تعالى اومن كان ميتا يعنى بالجهل فاحييناه يعنى بالعلم وجعلناله نورا يمشى به فى الناس
وهو الهدى كمن مثله فى الظلمات وهى الضلال ليس بخارج منها اى لا يهتدى ابدا فان الامر فى نفسه لا غاية له
يوقف عندها فالهدى هو ان يهتدى الانسان الى الحيرة فيعلم ان الامر حيرة) (شيخ رضى الله عنه مدعاء
مزبور ايچون استشهاد ايدوب ديركه نته كيم الله تعالى ايتدى امر بويله دكلميدركه شول كمسنه كه موت
جهل ايله ميت اولدى پس بز انى علم ايله احيا ايلدك ودخى بز علمى اكا نور ايتدك كه ناس بيننده انكله ماشى
وسالكدر واول نور نور هدايتدر ونور علم ايله ناس بيننده مشى ايدن كمسنه نك مثلى شول كمسنه كبى دركه
ظلماتده واقع وهائمدر وانك حقنده ظلمات ضلالدر ظلماتدن خارج دكلدر يعنى ابدا صراط مستقيمه مهتدى
اولمز زيرا تحقيق امر ايچون نفس امرده غايت يوقدر تا كيم انك قتنده وقوف اولنه پس هدى انسانك
حيرته مهتدى اولمسيدركه حيرت محموده در * پس انسان عارف اولوركه تحقيق امر وجود وشهود حيرتدر
يعنى انسان موت جهل ايله ميت ايكن نور علم ايله حى اولور ونور علم ايله ناس بيننده سلوك ايدر وهر شيئده حقك
تجليسن مشاهده ايدر پس مظاهر متكثره ومجالئ متعدده حسبيله تجليات متكثره يه مهتدى اولور
وتجليات بيننده متحير اولور برطرفى طرف آخر اوزره ترجيح ايدوب اكا مائل اولمز * پس ظلمات ضلال وجهلدن
نور علم ايله مهتدى اولان انسان حيرت وشهودده مهتدى اولور وامر حيرتدر بوندن اوترى رسول عليه السلام
رب زدنى فيك تحيرا ديدى وقرآنده (رب زدنى علما) ديدى علمدن مراد تحير وضلالدر ولكن علمك نتيجه سى اولان
حيرت حيرت محموده در وظلمات جهل حيرتى حيرت مذمومه در) (والحيرة قلق وحركة والحركة حيات
فلا سكون فلا موت) (وحيرت قلق وحركتدر يعنى حيرت اضطرابى وحركتى مقتضيه در وحركت حياتى
مستلزمه در * پس متحرك ايچون سكون يوقدر * پس انكيچون موت يوقدر زيرا متحرك حى در) (ووجود
فلا عدم) (حيرت قولنه معطوفدر وامر وجوددر پس عدم يوقدر يعنى حيات علم ايله حى اولان حيات ابدى
وبقاء سرمدى ايله مؤبد در آنك حقنده عدم يوقدر * پس وجه مشروح اوزره وحركة قولى قلق قولنه معطوف
اولور ووجود قولى دخى حيرت قولنه معطوف اولور وجائزدركه ووجود قولى حيات قولنه معطوف اوله
زيرا حركت حياتى مستلزمه در (وقال عليه السلام من صار بالعلم حيا لم يمت ابدا) وجائزدركه وحركة ووجود
قولى معا حيرت قولنه معطوف اوله) (وكذلك فى الماء الذى به حيوة الارض وحركتها قوله فاهتزت وحملها قوله
وربت وولادتها قوله وانبتت من كل زوج بهيج اى انها ما ولدت الا من يشبهها اى طبيعيا مثلها فكانت الزوجية
التى هى الشفعية لها بما تولد منها وظهر عنها) (كما قال (اومن كان ميتا فاحييناه بالعلم) قولنه عطفدر يعنى حيات

علمده

علمده موجود اولديغى كبى شول ماده دخى حيات موجوده دركه ارضك حياتى وحركتى انكله حاصلدر
وارضك حياتى وحركتى الله تعالينك فاهتزت قولنده مبيندر * پس فاهتزت قولى ارضك حركتنه اشارتدر يعنى
ارض حركت ايتدى وارض بدن انسانى كبيدر وارضك حملى الله تعالينك وربت قوليدر يعنى اكا اشارتدر
يعنى زياده اولدى ديمكدر انسانك حملى كبى وارضك ولادتى الله تعالينك (وانبتت من كل زوج بهيج) قوليدر
يعنى ارضك ولادتنه اشارتدر يعنى ديمك اولور ارض طغورمدى الا كا شبيه اولان شيئى يعنى آنك كبى طبيعى
اولان شيئى * پس شفعيه اولان زوجيت ارض ايچون حاصل اولدى شول شيئله كه ارضدن متولد اولدى
واندن ظاهر اولدى * پس وجود واحد اولان ارضده واقعه اولان حركت ونمو وولادتك حصولى وارضك مثلى
اولان شئ طبيعينك ثبوتى وشفعيه اولان زوجيتك حصولى ارضدن خارج دكلدر اندن ظاهر ومتولد اولان
شيئله حاصلدر وجود واحد اولان آدمدن حوانك ظهورى كه انك كبى شئ طبيعى وعنصريدركه آدم ايچون
زوجيت انكله حاصل اولدى وحال بوكه حوا آدم وجودينك غيرى دكلدر وحوادن اولاد آدمك ظهورى
دخى بويله در پس عالمك تدبيرى بنه عالم ايله واقعدر وكثرت وزوجيت بنه وجود واحدده واقعه در واسم عالم
جميع صور كثيره يه شاملدر) (كذلك وجود الحق كانت الكثرة له وتعداد الاسماء انه كذا وكذا بما ظهر عنه من
العالم الذى يطلب بنشأته حقائق الاسماء الالهية) (كذلك وجود واحد اولان حق ايچون كثرت ثابته اولدى
واسمانك تعداديكه تحقيق حق كذا وكذادر يعنى رحمن ورحيم وخالق ورازق وبونلرك امثالى اسما كبى جنس
عالمدنكه نشأه سيله اسماء الهيه نك حقايقنى طلب ايدر حقدن ظاهر اولان شيئله يعنى وجود واحد حق
ايچون اسماء الهيه نك كثرتى وتعددى حقدن ظاهر اولان عالمله ثابته دركه اول عالم نشأه سيله حقايق اسماء
الهيه يى طالبدر * پس حقك وجودنده كثرت حقدن ظاهر اولان عالمك وجودى ايله عارضه اولدى وعالم دخى
وجود حقك غيرى دكلدر واندن خارج دكلدر * پس حقدن ظاهر اولان عالمك نشأه سى احديت وجود حقى
شفع ايتدى بما ظهر قولى كانت قولنه متعلقدر) (فتثبت به) (پس وجود واحد حق ايچون اسمانك كثرتى عالمله
ثابته اولدى زيرا عالم مألوه ومربوب ومخلوقدركه الهيت وربوبيت وخالقيت وجودنى مقتضيدر * پس عالمك
وجودى ايله اسماء الهيه متحققه وكثرت اسمائيه ثابته اولدى اسماء احكام وآثارنى عالمده مظاهر وجوديه ده
اظهارا تمكله وايجاد عالمدن اول كثرت اسمائيه ذات واحده ده تعقلده ايدى كه اكا كثرت نسبيه واحديه
كثرت ديرلر انكيچون) (وتخالفه احدية الكثرة) (ديدى يعنى عالمك ايجادى ايله وجود حقده اسماء كثرتنك
ظهورنه احديت كثرت مخالفه در زيرا احديتده متعقله اولان اسمانك صور علميه سى مظاهر حسبيله عالمده
ظاهره ومتجليه در واسمانك قوتنده اولان انلرك احكام وآثارنى وافعالنى مظاهره ده در واحديت كثرت كه
ذات واحده ده تعينات اعتباريه ونسب واضافيه حسبيله تعقلده اولان كثرتدركه اول كثرت صور ذهنيه در
خارجده انك وجودى يوقدر وانك تعقلى اعيان خارجيه يه متوقف دكلدر بنه علم الهيده اعيان قابلهٔ معدومه
مقابله سنده متعقلدر وبو مرتبه حضرت واحديت وحضرت الوهيت وعلم الهى مرتبه سيدركه تميز نسبيله
اسما برى برندن متميزه در تميز خارجى وتميز وجودى ايله متميزه دكلدر عالمده واقع اولان تميز كبى زيرا عالمده واقعه
اولان كثرت كثرت حقيقيه در وحضرت علميه ده واقعه اولان كثرت كثرت نسبيه در وتخالفه قولنك فاعلى
احديت الكثرت قوليدر وضمير مفعول حقدن ظاهر اولان عالمك ظهورندن مفهوم اولان اسما كثرتنك ظهورنه
عائددر وبما ظهر عنه قولنده مايه عائد اولمق دخى جائزدر يعنى احديت كثرت جنس عالمدن حقدن ظاهر
اولان شيئه مخالفه در زيرا تعقلده اولان كثرت عالمه متوقفه دكلدر واما كثرت اسمائيه كه عالمله ظاهره در عالمه
متوقفه در) (وقد كان الحق احدى العين من حيث ذاته) (وحال بوكه حق تعالى ذاتى حيثيتيله احدى العين
ايدى يعنى ذاتى احديت العين ايدى وحق احديت ذات واحديت عين اعتباريله كثرت وجوديه وكثرت
نسبيه دنكه احديت كثرتدن منزهدر (قال الشيخ رضى الله عنه فى الحكمة النورية فاحدية الله من حيث
الاسماء الالهية التى تطلبنا احدية الكثرة واحدية الله من حيث الغنى عنا وعن الاسماء احدية العين وكلاهما
يطلق عليه اسم الاحدية انتهى كلامه پس وجود حق ايچون بوندن اوج مرتبه ثابته اولدى بر مرتبه مرتبهٔ
احديت محضه دركه احديت عين واحديت ذاتدركه احديت كثرت اولان كثرت نسبيه ودخى كثرت وجوديه

انده تعقله معتبره دكلدر كثرت وجوديه دن ذات غنيه اولديغى كبى كثرت اسمائيه دن دخى غنيه در وايكنجى
مرتبه مرتبهٔ واحديتدركه كثرت اسمائيه انده متعقلدر ولكن اسمانك كثرتى احديت اوزره در زيرا تعقلده در
مظاهرده احكام وآثارلرينك ظهورى سببيله متميزه دكلدر انلرك تميزى تميزنسبى واعتباريدر واوچنجى مرتبه
مرتبهٔ ربوبيتدركه مرتبهٔ ثانيه ده تعقلده اولان اسما مظاهر وجوديه حسبيله انلرده ظاهره در وبربرندن
متميزه در * پس داود قيصرى غفر الله له ودخى انك اعقابى فثبتت به وتخالفه احديت الكثرة قولنده خطا
ايتمشدر زيرا وتخالفه قولنى ويخالفه قوليله تصحيح ايلدى واىدى اى فثبتت بالعالم والحق الذى هو يخالفه
اى بهذا المجموع احديت الكثرة زيرا شيخ رضى الله عنهك مرادى وجود واحد حق اوزره كثرتك طريانى وتعداد
اسمانك لزومى حقدن عالمك ظهورندن لازم كلديكنى بيان ايتمكدر * پس وكذلك وجود الحق كانت الكثرة له
وتعداد الاسماء انه كذا وكذا بما ظهر عنه من العالم قولنده وجود حق ايچون كثرتك لزومى وجود حقدن عالمك
ظهورنه تخصيص ايتدى زيرا حقك عالمى خلق ايتمسى عالمك صورنده تجلىٔ عام ايله آنك ظهوريدر پس
وجود حق ايچون كثرت عالمله وعالمك خالقى اولان حق ايله ثابت اولدى ديمكه احتياج يوقدر ووجوه
خطادن بروجه دخى بودركه اسماء الهيه نك كثرتى عالمك حقدن ظهورندن لازم كلدكده اسم خالق دخى عالمك
ظهورى ايله متحقق اولور * پس لازم كلوركه حق تعالى عالمى خلق ايتمزدن اول وصفت خالقيه ايله آنك
اتصافندن اول صفت خالقيت ايله متصف اوله واسم خالقله مسمى دكل ايكن اسم خالقله مسمى اوله * پس
لازم كلوركه اسم خالق اسم خالقله ثابت اوله وبو باطلدر * پس خالقيت عالمك خلقيله متحققه در وبروجه دخى
بودركه عالمك ظهورى ايله احديت كثرت ثابته اولمق لازم كلور وظهور عالم ايله اسمانك كثرتى دخى احديت
كثرت اولمق لازم كلور وبونده مراد اولان اسمانك كثرتن بيان ايتمكدر احديت كثرت بيانى مراد دكلدر زيرا
احديت كثرت عالمك ظهورى ايله اوله كثرت دكلدر زيرا احديت اسما وكثرت اسما حالت واحده ده جمع اولمق
واعتبار اولنمق محالدر وبروجه دخى بودركه اسم خالقله احديت كثرت ثابته اولمق لازم كلور وحال بوكه صفت
خالقيتدن صادر اولان كثرتدر احديت دكلدر وبروجه دخى بودركه ذات حقده تعقلده احديت اوزره اولان
اسما اسم خالق تحتنده داخله اولمق لازم كلور * پس اسما مخلوقه اولمق لازم كلور بو دخى باطلدر وبروجه دخى
بودركه مراتبده تغليط لازم كلور وكثرت احديت مرتبه سنه ظلم لازم كلور محلنده وضع اولنمغله زيرا احديت
كثرت بو طائفه نك اصطلاحنده ذات حقده بالقوه اولان اسما وصفات كثرتنك احديتيدركه كليسى وحدتده
توحد اوزره در وكثرت انده امر نسبى واضافيدر انده متعقله اولان اعيان معدومهٔ قابليه يه نسبتله وحق ذات
احديه سى حسبيله احدى العين در كثرت وجوديه وكثرت نسبيه انده معتبره دكلدر جميع اسما وصفات ونسب
واضافات انده مستهلكه در * پس حق تعالى ذاتى حيثيتيله احدى العين واسما وصفاتى حيثيتيله كثير اولديغن
تمثيل ايدر) (كالجوهر الهيولانى احدى العين من حيث ذاته كثير بالصور الظاهرة فيه الذى هو حامل لها
بذاته كذلك الحق بما ظهر عنه من صور التجلى) (يعنى حق جوهر هيولانى كبيدر وجوهر هيولانى احدى
العيندر ذاتى حيثيتيله كثيردر انده ظاهر اولان صورلك كثرتى حسبيله اويله جوهر هيولانى كه بذاته ازل صورى
حاملدر يعنى جوهر هيولانى كه مراتب وجوددن مرتبهٔ رابعه در طبيعت كبى وجود حسيده آنك وجودى
يوقدر يعنى آنك وجودى معقولدر وجود عينيله موجود دكلدر ذاتيله جميع صورى حاملدر وجميع صور آنده
ظاهره در * پس جوهر هيولانى اول وصف ذاتيله احدى العيندر انده كثرت يوقدر انده ظاهره اولان صور
اجسام ايله كه بذاته انلرى حاملدر وانلر آنك قوتنده در كثيردر صور مختلفه ده ظهورى حسبيله كذلك حق
دخى صور تجليدن يعنى اسما وصفات تجلياتندن انده ظاهر اولان شيئله جوهر هيولانى كبى ذاتى حيثيتيله
احدى العيندر وانده ظاهره اولان صور تجليله كثيردر) (فكان الحق بجلى صور العالم مع الاحدية المعقولية)
پس حق عالم صورينك مجلاسى اولدى احديت معقوليه احديت اوزره ثابته ايكن يعنى ذات احديت قوتنده
احديتده اولان اسماء الهيه تجلياتنك صورى ايله حقك ظهورى حسبيله حق كثيردر * پس حقك قوتنده
اولان صور عالمه حق مجلى اولدى يعنى اعيان قابلهٔ معدومه يه حق تجلى ايدوب اعيان معدومه وجود حقه
مرآت اولدقده وجود حق دخى اعيانه مرآت اولور اول تجليله اعيان وجود حقده ظاهره اولمغله * پس صور

عالم

عالم وجود حقده ظاهره اولور واحديت حق معقوله قالور * پس حق احديت ذاتيه وعين معقوله حسبيله
واحددر وانده ظاهره اولان صور عالمله كه صور اسمائيه در كثيردر) (فانظر ما احسن هذا التعليم الالهى
الذى خص الله بالاطلاع عليه من يشاء من عباده) (پس بو تعليم الهى يه سن نظر ايله نه احسندر وبونى حسن
وبهاصاحبى ايدن نه شيئدر اويله تعليم الهى كه الله تعالى آنك اوزره اطلاع وشعوره تخصيص ايلدى عبادندن
شول فرد كاملى كه انك مشيت الهيهٔ ذاتيه سى اكا متعلقه اولدى وبونده تعليم الهيدن مراد بودركه الله تعالى
ام موسايى تابوت ايچنه القا ايتمكله وتابوتى دخى يم ايچنه رمى ايتمكله امر ايتدكده ام موسى دخى موسايى تابوت
ايچنه القا ايتديكن وتابوتى يم ايچنه رمى ايتديكن لسان قرآن ورسول ايله الله تعالى بزه نقل ايتمكله بزه تعليم
ايتديكه اول تعليم الهى حيات حقيقيه كه علم الهيدر ونور وحدت ذاتيه مؤديدر وياخود الله تعالينك
(اومن كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا يمشى به فى الناس) قوليله وترى الارض هامدة فاذا انزلنا عليها الماء
اهتزت وربت وانبتت من كل زوج بهيج) قولنده اولان تعليم الهى دركه ذات واحده ده ثبوت اوزره اولان
اسماء الهى واعيان ثابته واعيان قابلهٔ معدومه يى برى برينه مرآت ايدوب اعيان قابله ده صور اسمائيه يى
وصور اسمائيه ده صور اعيانى اظهار ايدروصور عالمده اسما وصفات ايله ظهور ايدوب تجليات مختلفه ايله متجلى
ومتكثردر ووحدت ذاتيهٔ معقوله ايله اول تجلياتك خلقنده وحدتده مختفى ومستتردر وبو تعليم الهى يه اطلاع
عباد الله مخلصيندن افراد يسيره وحال قايله مخصوصدركه ديوان علم الهيده مشيت ذاتيه ايله الله تعالى انلرى
اول تعليمه تخصيص ايتدى * پس موسانك يم ايچنه رمينك حكمتنى بيان ايتدكدنصكره آل فرعونك يدينه
واقع اولدقده واقعه اولان حكمته شروع ايتدى) (ولما وجده آل فرعون فى اليم عند الشجر سماه فرعون
موسى والمو هو الماء بالقبطية والسا هو الشجر فسماه بما وجده عنده فان التابوت وقف عند الشجر فى اليم)
(وقتا كيم فرعونك آلى يعنى آنك خواصى موسايى يم ايچنده شجر قتنده بولديلر فرعون موسايى موسى ايله
تسميه ايتدى زيرا مو لغت قبطيه ده مادر وسا دخى شجردر * پس فرعون موسايى تسميه ايتدى شول شيئك
اسميله كه موسايى آنك قتنده بولدى زيرا تابوت يم ايچنده شجر قتنده واقف اولدى پس آل فرعون موسايى ما
اولان مؤده شجر اولان سا قتنده بولمغله فرعون ما ايله سايى تركيب ايدوب موسى ايلدى وموسايى انكله تسميه
ايتدى) (فاراد قتله فقالت امرأته فى حق موسى وكانت منطقة بالنطق الالهى فيما) (متعلق بقوله منطقة
قالت لفرعون اوكان الله خلقها للكمال كما قال عليه السلام عنها حيث شهد لها ولمريم بنت عمران بالكمال الذى
هو للذكران) (پس فرعون موسايى رسم معهود وعادت غير محمود اوزره قتل ايتمك مراد ايتدى پس فرعونك
زوجه سى آسيه موسى حقنده ايتدى وآسيه نطق الهيله منطقه ايتدى موسى حقنده فرعونه ديديكى قولنده
يعنى الله تعالى انى نطق الهى ووارد ربانيله انطاق ايتمش ايدى زيرا الله تعالى انى كمال انسانى ايچون خلق
ايتدى نته كيم رسول عليه السلام آسيه نك كمالندن خبر ويردى آسيه ايچون ومريم بنت عمران ايچون شهادت
ايتديكى حيثيتله شول كمال ايله كه اول كمال ذكران ايچون ثابتدر غالبا زيرا انسانك بعضيسى دخى اول كمال ايله
متصفه اولور يعنى رسول عليه السلام آسيه ايله مريم بنت عمران حقنده قرآنا شهادت ايتدى (وضرب الله مثلا
للذين آمنوا امرأة فرعون اذ قالت رب ابن لى عندك بيتا فى الجنة ونجنى من فرعون وعمله ونجنى من القوم
الظالمين ومريم ابنت عمران التى احصنت فرجها فنفخنا فيه من روحنا وصدقت بكلمات ربها وكتبه وكانت
من القانتين) وحديثا شهادت ايدوب ايتدى كمل من الرجال كثيرون وما كمل من النساء الا مريم بنت عمران
وآسية امرأة فرعون وفاطمة بنت محمد صلى الله عليه وسلم وخديجه بنت خويلد پس بو كلامده شيخ رضى الله
عنه آسيه قولنده نطق الهيله منطقه اولديغن بيان ايدوب فقالت قوليله انك مقولى بيننده كلام طويل
توسط ايتمكله ينه تكرار ايراد ايدوب ايتدى) (فقالت لفرعون فى حق موسى انه قرة عين لى ولك فبه قرة عينها
بالكمال الذى حصل لها كما قلنا وكان قرة عين لفرعون بالايمان الذى اعطاه الله عند الغرق فقبضه طاهرا
مطهرا ليس فيه شئ من الخبث لانه قبضه عند ايمانه قبل ان يكتسب شيئا من الآثام والاسلام يجب اى يقطع
ما قبله وجعله آية على عنايته سبحانه بمن شاء حتى لا ييأس احد من رحمة الله فانه لا ييأس احد من روح الله
الا القوم الكافرون) (پس فرعونك زوجه سى آسيه موسى حقنده فرعونه انه قرة عين لى ولك) ديدى يعنى

يعنى اولور تحقيق موسى بنم ايچون قرة العيندر ودخى سنكچون قرت العيندر پس موسى ايله آسيه نك عينى
قريره اولدى يعنى نورلى اولدى شول كمال سببيله كه آسيه ايچون حاصل اولدى نته كيم بز ذكر ايتدك واول
كمال ذكر ان ايچون حاصل اولان كمالدر وموسى فرعون ايچون قرة العين اولدى شول ايمان سببيله كه الله تعالى
آنى فرعونه اعطا ايتدى فرعونك غرقى قتنده پس الله تعالى فرعونى طاهرا ومطهرا قبض ايتدى يعنى رب
العالمينه مؤمن اولوب نفسيله ادعاء ربوبيتدن وعقايد فاسده دن طاهر وماء ايمان ايله خاشاك شركدن جانب
حقدن مطهر اولمغله قبض ايتدى حسى ومعنوى ونفسانى وروحانى خباثت جسددن انده برشئ قالمدى زيرا
الله تعالى آنى قبض ايتدى آنك ايمانى قتنده آثامدن برشئ اكتساب ايتمزدن اول وحال بوكه اسلام ماقبلنى قطع
ايدر يعنى اسلامدن اول انك شركى حالنده اكتساب جرايم وآثامى قطع ايدركه حقوق الهيه دن اولا اشراك كبى
وحقه عدم انقياد واطاعت كبى پس فرعون ايمانى قتنده آثامى كسب ايتمدن قبض اولندى وانك آخر كلمه سى
كلمۀ ايمان اولدى والله تعالى فرعونك ايمانى وياخود بو صفت اوزره فرعونك قبضنى آيت الهيه ايلدى كندى
عنايتنه عبادندن شول كسنه يه كه انك مشيتى انك عنايتنه متعلقه اولدى تا كيم مجرمين دن براحد رحمت
الهيه دن مأيوس اولميه زيرا قوم كافرينندن غيرى براحد رحمت الهيه دن مأيوس اولمز) (فلو كان فرعون ممن
يأس ما بادر الى الايمان فكان موسى عليه السلام كما قالت امرأة فرعون فيه انه قرة عين لى ولك لا تقتلوه عسى
ان ينفعنا وكذلك وقع فان الله نفعهما به عليه السلام وان كانا ما شعرا بانه هو النبى الذى يكون على يديه هلاك
ملك فرعون وهلاك آله) (پس اگر فرعون رحمت الهيه دن مأيوس اولان صنفدن اوليدى ايمانه مبادرت
ايتمزدى پس موسى عليه السلام آسيه ايچون وفرعون ايچون قرة العين اولدى وايكيسى دخى انكله منتفع
اولديلر نته كيم فرعونك زوجه سى آسيه موسانك حقنده تعظيم ايچون صيغۀ جمع ايله مخاطبه اولديغى وياخود
فرعونه واطفال بنى اسرائيلك قتلنه مباشرين اولان انك آلنه مخاطبه اولديغى حالده انه قرة عين لى ولك
لا تقتلوه عسى ان ينفعنا او نتخذه ولدا) ديدى يعنى تحقيق موسى بنم ايچون ودخى سنكچون قرة العين اولسون
سزانى قتل ايتمك عن قريب اندن بزه نفع حاصل اولور وآسيه نك قولى كبى انكله نفع واقع اولدى زيرا تحقيق
الله تعالى آسيه ايله فرعونه موسى عليه السلام ايله نفع اعطا ايتدى وانكله منتفع اولديلر واگرچه كيم آسيه ايله
فرعونك شعورى يوغيدى يعنى فرعون موسانى قتل ايتمك مراد ايدوب آسيه اكا قول مذكورى قائله
اولديغى حالده ايكيسنك معا شعورى يوغيدى كه بو مولود شول نبى دركه فرعونك ملكى هلاكى وآلنك ملكى
هلاكى انك يدى اوزره واقع اولور فرعونك عدم شعورى اولديغى ظاهردر واما آسيه نك عدم شعورى پس اول
دخى موسى نبى معهود اولديغنه شعورى موسانك عدم قتلنده سعى ايتديكى موسايه انك اطلاعندن اوترى
دكل ايدى ولكن جميع كلامنده نطق الهيله منطقه ايدى امورى على ما هى عليه عارفه ومكاشفه كبى نطق
ايتدى امدى شيخ رضى الله عنه بو كلامده وبوندنصكره فرعون حقنده واقع اولان كلامنده تصريح ايلدى كه
فرعون متغرغر اولمزدن اول مؤمن اولدى وايمانى قتنده اعتقادى خبثندن رجوع ايدوب طاهرا ومطهرا
مقبوض اولدى وايمان ايله حسا ومعنا منتفع اولدى زيرا بعد الايمان انك ايمانى ردنه وياخود عدم قبولنه
دلالت ايدر نص صريح يوقدر شقاسنى مشعر اولان بعض آيات قبل الايمان حكايت طريقى اوزره در
ومسلميندن عامه نفوسده وانلردن غيرى يهود ونصارى نفوسنده دخى مستقردركه فرعون كافردر واهل
ناردندر زيرا نبى الله اولان موسايه انكار ايتدى واكا وبنى اسرائيله معادات ايتدى (انا ربكم الاعلى) قوليله
ودخى ما علمت لكم من اله غيرى قوليله انلرك زعمى اوزره ادعاء ربوبيت ايتدى ولكن قرآن اصدق شاهددر غرق
قتنده متغرغر اولمزدن اول فرعونك ايمانته زيرا ايمان ايله افصاح ايتدى نطقه تمكنى حالنده وايماندن نجاتك
وقوعنه على حالنده * پس (آمنت انه لا اله الا الذى آمنت به بنو اسرائيل وانا من المسلمين ديدى وبو قول خبر
صحيح در بونك ردنه دلالت ايدر نص صريح يوقدر وشيخ رضى الله عنه فتوحاتده ديركه الله تعالى (الآن وقد
عصيت قبل وكنت من المفسدين) قولنده فرعونك ايمانته شهادت ايدر غاية ما فى الباب بو قول فرعوندن بوندن
اول واقع اولان عصيان وافسادندن اوترى عتابى مشعردر آنك كفرنه نص دكلدر نته كيم بعضلر اخذ ايتدى
بلكه ايمانته شهادتدر وان شاء الله تعالى بو مسئله بو حكمتك آخرنده تفصيل اوزره ايراد اولنور) (ولما عصمه الله

من فرعون اصبح فؤاد ام موسى فارغا من الهم الذى كان قد اصابها) (وقتا كيم الله تعالى موسانى فرعوندن
عصمت ايتدى وآنى قتلدن حفظ ايتدى فرعون انى قتل ايتمك مراد ايتدكده ام موسانك فؤادى شول هم
وغمدن فارغ اولديغى حالده صباحه داخل اولدى كه ولدينك قتلى خوفندن اول هم اكا اصابت ايتمش ايدى
اگرچه كيم الله تعالى آنك قلبنه الهام ايتمش ايدى واما وهمك غلبه سندن مهمومه ومغمومه ايدى * پس
بشارت الهيه يه موافق على الصباح موسانك عدم قتلندن خبر الدقده آنك همندن قلبى فارغ وخالى قالدى
زيرا بيلدى كه ولدى مصون ومحفوظدر) (ثم ان الله حرم عليه المراضع) (المراضع جمع مرضع وهى التى لها
ولد ترضعه فان ارضعته بالارضاع فعلا قلت مرضعة وهذا مثل حائض وحائضة) (حتى اقبل على ثدى امه
فارضعته ليكمل الله لها سرورها به كذلك علم الشرايع) (يعنى الله تعالى موسانى فرعوندن عصمت ايتديكى
نعمتله ام موسى منعمه اولدقدنصكره الله تعالى مراضع آخرانك ثديني موسايه حرام ايلدى * پس مراضع
آخرانك ثديني قبول ايتمدى تا كيم كندى امى يدينه اقبال ايليه * پس امى آنى ارضاع ايلدى تا كيم الله تعالى
امينك سرورنى انى ارضاع ايتمكله تكميل ايليه زيرا اميت ارضاع ايله تامه در علم شرائع دخى بويله در يعنى
موسا اوزره انك امى ثديندن غيرى تحريم مراضع كبيدر علم شرايع زيرا هر برنبى يه شريعت خاصه مخصوصه در
سائر انبيانك شرايعى اكا حرامدر انبيانك شرايعندن آنك شريعتنده مشروع اولان شيئدن غيرى زيرا وقت
اولوركه برنبينك شريعتى علمى نبى آخرك امتنه موافق دكلدر نته كيم بعض مراضعك لبنى بعض اطفاله موافق
دكلدر واگرچه كيم البان صورت لبنيتده واحده در ولكن غداء بدندر وعلم غداء روحدر پس بوندن اوترى
هر برنبى علم خاص ايله امت خاصه يه بعث اولنور * پس موسايه مراضعك تحريمى صورتى موسانك نبى
موعود اولديغنك علامتيدر) (كما قال تعالى لكل جعلنا منكم شرعة اى طريقا ومنهاجا) (اى بلسان الاشارة)
(يقول من تلك الطريقة جاء فكان هذا القول اشارة الى الاصل الذى منه جاء فهو غذاؤه) (نته كيم الله تعالى
انبيايه خطاب ايدوب لكل جعلنا منكم شرعة ديدى يعنى سزدن هر بريكز ايچون برر شرعه وضع ايتدك يعنى
برطريق وبرمنهاج وضع ايتدك ولسان اشارة ايله منها جاء ديمك منهاجا ديمكدر كانه منهاجا قولى اوزره موقف
اولدقده كلمتينه مشابه اولور بريسى منها در وبريسى جاء در پس كانه همزه اندن محذوفه در يعنى هر بريكز
ايچون برشرعه وضع ايتدك كه اول شرعه وطريقتدن كلمش اوله بو قول يعنى (لكل جعلنا منكم شرعة
ومنهاجا) قولى اشارت اولدى شول اصله كه هر بريسى اندن كلدى يعنى حضرت الهيه وحقايق وجوبيه دن
شول اصل الهى يه كه انك ربى اولان اسم الهيدر اشارت ايدركه هر برفرد حد امكانه اندن نزول ايتدى پس
اول اصل انك غداسيدر واول اندن متغذيدر * پس هر برنبى شريعت علومنى انك امى واصلى اولان حقيقت
واحده دن اخذ ايدر) (كما ان فرع الشجرة لا يتغذى الا من اصله فما كان حراما فى شرع يكون حلالا فى شرع
آخر يعنى فى الصورة اعنى قولى يكون حلالا وفى نفس الامر ما هو عين ما مضى لان الامر خلق جديد
ولا تكرار) (نته كيم برشجره نك فرعى متغذى اولمز الا كندى اصلندن پس شول شيئكه برنبينك شرعنده حرام
اولدى نبى آخرك شرعنده حلال اولور يعنى صورتده يعنى بنم يكون حلالا قولمدن مرادم صورتده اول شئ
حلال اولور ديمكدر وحال بوكه نفس امرده حلال اولان شئ شرع سابقده حرام اولوب سابق اولان شيئك عينى
دكلدر زيرا خلق جديددر ووجود وتجليده تكرار يوقدر * پس برشرعده حرام اولان شئ شرع آخرده حلال
اولان شيئك عينى دكلدر نهايت امثال واشباه صورتده برى برينك عينى كبيدر زيرا امر دائما خلق جديده در
وابدا تجليده تكرار يوقدر * پس بوندن اوترى فى الصورة قوليله قيد ايتدى) (فلهذا نبهنا لك) (يعنى برشرعده
حرام اولان شئ شرع آخرده بحسب الصورة حرام اولديغندن اوترى بزسكا تنبيه ايتدك فى الصورة قولمز ايله
يعنى بو اعتبار صورت حسبيله در واما نفس امرده امر بويله دكلدر زيرا امر خلق جديددر وصور امثال
واشباهدر) (فكنى عن هذا فى حق موسى بتحريم المراضع فانه على الحقيقة من ارضعته لا من ولدته فان
ام الولادة حملته على جهة الامانة فتكون فيها وتغذى بدم طمثها من غير ارادة لها فى ذلك حتى لا يكون لها
عليه امتنان فانه ما تغذى الا بما لو لم يتغذ به ولم يخرج عنها ذلك الدم لاهلكها وامرضها فللجنين المنة على امه
بكونه تغذى بذلك الدم فوقاها بنفسه من الضرر الذى كانت تجده لو امتسك ذلك الدم عندها ولا يخرج

ولا يتغذى جنينها) (يعنى هرشىٔ كندى اصلندن متغذى اولديغندن الله تعالى موسى حقنده تحريم مراضع ايله كنايه ايتدى * پس موسانك امى على الحقيقه شول مرأه دركه انى ارضاع ايلدى انى طغوران مرأه حقيقتده انك امى دكلدر زيرا ام ولادت انى امانت طريقى اوزره حامله اولدى پس اول امنده متكون اولدى وامينك طمثى دمى ايله يعنى انك حيضى قانيله متغذى اولدى انك امده تكوننده وانك طمثى دمى ايله انك تغذى سنده امى طرفندن عدم ارادت ايله يعنى موسى امده متكون اولوب انك دم طمثى ايله متغذى اولديغنه امنك ارادتى وشعورى يوقدر تاكيم ام ايچون انك اوزره امتنان واقع اولميه زيرا تحقيق اول متغذى اولمدى الا شول دم ايله كه اكر اول انكله متغذى اولميدى واول دم امدن چقميدى اول دم البته امى هلاك ايدردى وياخود انى امراض ايدردى * پس جنين ايچون انك ام ولادتى اوزره منت ثابتدر اول جنين اول دم ايله متغذى اولمغله پس جنين كندى نفسيله امنى حفظ ايدر شول ضرردن كه امى انى كندى وجودنده مشاهده ايدردى اكر اول دم آنك قننده امتسالك اوزره اوليدى واندن چقميدى وآنك جنينى انكله متغذى اولميدى (والمرضعة ليست كذلك فانها قصدت برضاعته حياته وابقاءه) (وحال بوكه ام مرضعه ام ولادت كبى دكلدر زيرا تحقيق مرضعه ولدى ارضاع ايتمكله آنك حياتنى وابقاسنى قصد ايتدى برضاعته قولنده ه ضمير مفعوله مضافدر) (فجعل الله ذلك لموسى فى ام ولادته فلم يكن لامرأة عليه فضل الا لام ولادته لتقر عينها ايضا بتربيته وتشاهد انتشاءه فى حجرها ولا تحزن) (پس الله تعالى بوفضل امتنانى موسى ايچون ايلدى انك ام ولادتى حقنده يعنى موسانك رضاعتنه انك ام ولادتنى تخصيص ايلدى * پس اول مراضعدن برامرأه ايچون موسى اوزره انك ام ولادتندن غيرى فضل وامتنان بولنمدى زيرا مراضعدن برينك ثديينى قبول ايتمدى وبريسى اكا مرضعه اولمدى تاكيم ام موسانك عينى بنه كذلك موسانك تربيتيله روشن اوله وحجرنده انك انتشاسن مشاهده ايده وانك فراقيله ومرضعهٔ اخرانك حجرنده انى مشاهده ايتمكله محزونه اولميه يعنى الله تعالى موسانك ام ولادتنى اكا مرضعه ايتدى موسايه فضلندن اوترى تاكيم انك ام ولادتندن غيرى انك اوزره برامرأه نك فضلى اولميه وكذلك موسانك ام ولادتنه فضلندن اوترى تاكيم ام ولادتنك انكله عينى قريره اوله وموسى اوزره انك ام ولادتندن غيرى مراضعك تحريمنده اشارت ايدركه موسانك حقيقى امنك ثديندن وارده اولان انك شريعتى علمندن غيرى اكا حرام قلندى زيرا موسى نبى در * پس اكر انك نبوتنى مقتضيه اولان حقيقتدن غيرى حقايق توحيد وتجريددن واستهلاك وفنادن انك ولايتى مقتضيه اولان حقايقدن تربيه اولندى نبوت ايله ظاهر اولمزدى انكيچون خضر ايله مصاحب اولمدى واندن مفارقت ايتدى زيرا موسى عليه السلام نبوت ايله ظاهر ايدى ونبى نبوتى حيننده بعض علوم اوزره دركه ولى انك اوزره دكلدر وولى قربى واستهلاكى حالنده بعض علوم اوزره دركه نبى انك اوزره دكلدر تاكيم نبوته فتور كليه علم قضا وقدر وعلم اعيان ثابته كبى) (ونجاه الله من غم التابوت فخرق ظلمة الطبيعة بما اعطاه الله من العلم الالهى وان لم يخرج عنها) (والله تعالى موسايى غم تابوتدن خلاص ايتدى وتابوت انك ناسوتيدر پس موسى طبيعت ظلمتنى خرق ايتدى الله تعالى علم الهيدن اكا اعطا ايتديكى شيئله كه علم الهيله طبيعتدن وانك احكامندن خروج ايتمديسه زيرا هرقنغى عامده ظهور ايدرسه البته مظاهر طبيعيه ده ظهور ايدر طبيعتدن خارج دكلدر نهايه عالم قدسده طبيعتك اصفى وانوار اولان صورنده ظهور ايدر) (وفتنه فتونا اى اختبره فى مواطن كثيرة ليتحقق فى نفسه صبره على ما ابتلاه الله به فاول ما ابتلاه الله به قتله القبطى بما الهمه الله ووفقه فى سره وان لم يعلم بذلك ولكن لم يجد فى نفسه اكتراثا) (اى مبالاة يقال ما اكترثت به اى ما باليت به) (بقتله مع كونه ما توقف حتى يأتيه امر ربه بذلك لان النبى معصوم الباطن من حيث لا يشعر حتى ينبأ اى يخبر بذلك) (والله تعالى موسايه مواطن كثيره ده اختبار ايتدى تاكيم كندى نفسنده آنك صبرى متحقق اوله شول شيئه كه الله تعالى انى انكله مبتلا ايتدى وصبرده ثابت قدم اوله زيرا نشأت انسانيه ده موده اولان كمالات الهيه نك اكثرى ابتلا وامتحان ايله ظاهر اولور * پس اولكى ابتلا كه الله تعالى موسايى انكله مبتلا ايلدى آنك قبطى قتليدر الله تعالينك اكا الهامى وآنك سرنده قتل قبطى يه اكا توفيقى واقدارى سببيله يعنى موسى قبطى قتل ايتدى سرنده الله تعالينك قتله الهامى واقدارى سببيله واكرچه كيم موسى الله تعالينك امرى ايله

قتل

قتل ايتديكن عالم دكل ايدى زيرا دخى مبعوث دكل ايدى ولكن كندى نفسنده آنك قتلى سببيله مبالات بولمدى بونك برله كه موسى انى قتل ايتمكه امر الهينك اكا ورودنه متوقف اولمدى نبى باطنى ايله معصومدر وارد الهيله آنك شعورى اولمديغى حيثيتيله انكله من عند الله اخبار اولنمجه يعنى نبينك باطنى ارتكاب كبائردن معصومدر پس موسى قبطى يى آنك قلبنه الهام الهيله قتل ايلدى اكا شعورى اولمديغى حيثيتله زيرا من عند الله اخبار اولنميجه الهام الهيله قتل ايتديكنه شعورى يوغيدى زيرا اكر شعورى اوليدى ابتلا اولمزدى وفرعوندن فرارا يتمزدى ولكن عدم شعورى سببيله فرعوندن فرار ايدوب كربت غربته مبتلا اولدى وشعيب عليه السلامه التجا ايتدى وانك تربيه سى سببيله انك قوتنده اولان نبوتك ظهورنه مستعد اولدى (ولهذا) اى لعدم شعور موسى انه قتل القبطى بامر ربه (اراه الخضر قتل الغلام فانكر عليه قتله ولم يتذكر قتله القبطى فقال له الخضر ما فعلته عن امرى ينبهه فى هذا القول على مرتبته وهو انه قتله بالامر الالهى اذ كان نبيا معصوم الحركة فى نفس الامر وان لم يشعر بذلك) (يعنى موسى امر الهيله قبطى يى قتل ايتديكنه انك عدم شعورندن اوترى خضر عليه السلام اكا قتل غلامى كوستردى پس موسى خضر اوزره غلامك قتلنى انكار ايلدى وموسى قبطى يى قتل ايتديكن تذكر ايتمدى واكر موسى انك قتلنه شعورى اوليدى وقلبنه الهام الهيله قتل ايتديكن عالم اوليدى خضره انكار ايتمزدى ذوق ايله عالم اولوردى كه قتل امر الهيله واقعدر * پس خضر موسى عليهما السلامه ما فعلته عن امرى ديدى يعنى بن كندى امرم ايله بونى قتل ايتمدم ديدى بوقولده خضر موسايه تنبيه ايدر انك مرتبه سنه كه اول دخى امر الهيله قتل ايتدى موسى اخبار اولنمزدن اول كه اول نفس امرده معصوم الحركتدر يعنى حركت وفعلده معصومدر هرنه شيئكه اندن صدور ايدرسه امر الهيله صادر اولور واكرچه كيم موسانك اكا شعورى يوقدر انكيچون قتلى شيطانه نسبت ايدوب ايتدى هذا من عمل الشيطان وربنه استغفار ايدوب (رب انى ظلمت نفسى فاغفر لى) ديدى پس خضر غلامى امر رب ايله قتل ايتديكن موسايه اعلام ايتمكده اكا تنبيه ايتدى كه اول دخى قبطى يى قتل ايتمدى الا امر الهيله انك قتلى كندى نفسندن وشيطاندن دكلدر واول امر الهى سز حركتدن معصومدر وقتل قبطى ايله واقع اولان ابتلانك حكمى تمام اولمش ايدى انكيچون خضر اكا تنبيه ايلدى تاكيم قتل قبطيدن واقع اولان تأسف وندامت اندن مرتفع اوله) (واراه ايضا خرق السفينة التى ظاهرها هلاك) (وفى بعض النسخ المصححة هلك) (وباطنها نجاة من يد الغاصب جعل له ذلك فى مقابلة التابوت له الذى كان فى اليم مطبقا عليه فظاهره هلاك وباطنه نجاة) (وخضر موسى عليهما السلامه ينه كذلك خرق سفينه يى كوستردى كه انك ظاهرى هلاكدر يعنى هلاك صورتيدر وباطنى نجاتدر يد غاصبدن خضر خرق سفينه يى كنديسيچون ايتدى يعنى كنديسى خرق سفينه ايله ظاهر اولدى موسى ايچون تابوت مقابله سنده كه يمده اول تابوت موسى اوزره مطبق ايدى پس تابوتك ظاهرى موسى ايچون هلاك صورتيدر وباطنى نجاتدر) (وانما فعلت به امه ذلك خوفا من يد الغاصب فرعون) (بدل من الغاصب) (ان يذبحه صبرا) بالصاد والباء الموحدة اى ان يذبحه مصبورا اى محبوسا) (وهى تنظر اليه) (يقال قتله صبرا وصبر الانسان وغيره على القتل ان يحبس ويرمى حتى يموت * پس وجه مشروح اوزره صبرا قولى ان يذبحه قولنده مفعول ضميردن حال واقع اولور وتميز اوزره منصوب اولمق دخى جائزدر يقال قتل صبرا اى حبس على القيد حتى يقتل وفى بعض النسخ بالضاد والياء المنقوطة بنقطتين من تحت اى خوفا من ان يذبحه ذبحا مشتملا على الضرر العظيم لامه والاول اظهر وابين) (مع الوحى) (اى انما فعلت مع الوحى) (الذى الهمها الله به من حيث لا يشعر فوجدت فى نفسها انها ترضعه فاذا خافت عليه القته فى اليم لان فى المثل عين لا ترى قلب لا يفجع فلم تخف عليه خوف مشاهدة عين ولا حزنت عليه حزن رؤية بصر وغلب على ظنها ان الله ربما رده اليها بحسن ظنها به فعاشت بهذا الظن فى نفسها والرجاء يقابل الخوف واليأس وقالت حين الهمت لذلك لعل هذا هو الرسول الذى يهلك فرعون والقبط على يده فعاشت وسرت بهذا التوهم والظن بالنظر اليها وهو علم فى نفس الامر) (وام موسى موسايى تابوت ايچنه القا ايتدى وتابوتى يم ايچنه رمى ايتدى غاصب اولان فرعون يدندن خوفدن اوترى كه موسايى ذبح ايليه مصبور يعنى محبوس اولديغى حالده وحال بوكه امى اكا ناظره اوله يعنى موسانك اللرين وايقلرين باغليوب والده سنك كوزنه قارشو فرعون انى ذبح ايتميه ديو خوف ايتديكندن اوترى وام موسى شول وحيك

وجودی ایله که الله تعالی انکله اکا وحی ایتدی آنك شعوری اولمدیغی حیثیتله موسایی تابوت ایچنه و تابوتی
یم ایچنه القا ایتدی پس موسی کندی نفسنده بویله مشاهده ایتدی که اول موسایی ارضاع ایدر * پس بچنکم
ام موسی موسی اوزره خوف ایتدی پس انی یم ایچنه القا ایتدی زیرا امثالده مشهوردر کوز کورمینجه کوکل
صبر ایدر مضطرب اولمز * پس موسی اوزره مشاهدهٔ عین خوفیله خوف ایتدی و آنك اوزره رؤیت بصر حزنی
ایله محزونه اولمدی و آنك ظنی اوزره غالب اولدی که تحقیق الله تعالی موسایی اکا رد ایدر آنك ربنه حسن ظنی
سببیله پس ام موسی بو ظن ایله کندی نفسنده عاشیه و باقیه اولدی و رجاء خوف ایله یأسه مقابلدر پس
ام موسی بو فعل ایله الهام اولندقده ایتدی رجا اولنورکه بو ولد شول مولود اوله که فرعون ایله قبطك ایدی اوزره
هلاك اولور ام موسی عیش و سرور ایچنده اولدی بو توهم ایله و اکا نسبت بو ظن ایله و بو توهم و ظن نفس امرده
عالمدر زیرا عند الله محققدر نهایت ام موسایه نسبتله ظن اولدی زیرا اول یقین اوزره دکل ایدی که انك ولدی اول
رسول معهوددر و فرعون و آل فرعون انك اوزره هلاك اولور) (ثم انه) (ای موسی) (لما وقع علیه الطلب
خرج فارا خوفا فی الظاهر وکان فی المعنی حبا فی النجاة) (اندن صکره وقتی که موسی اوزره قتل قبطیدن
اوتری طلب واقع اولدی مصردن چقدی فرار ایتدیکی ظاهرده خوفدن اوتری و حقیقتده اول فرار نجات
حبندن اوتری ایدی یعنی بحسب الظاهر فهم اولنور که موسی فرعونك قتلی خوفندن اوتری فرار ایتدی
اما بحسب الحقیقه اویله دکلدر بلکه موسی قتل قبطیده معصوم اولوب آنك شعوری یوغیکن امر الهیله
قتل ایتدیکی کبی کذلك آنك فراری دخی امر الهیله حیات ابدی و نجات سرمدی حبندن اوتری ایدی آنك
اکا شعوری یوغیکن و اول نجات بودرکه کندی ذاتنده بالقوه اولان امر نبوت انده بالفعل ظاهر اوله و حیات
الهیهٔ ابدیه اولان صورت الهیه انده متجلیه اوله و کندیسی دخی حد کماله بالغ اولوب صفات نفسانیه بطشندن
و اخلاق طبیعیه ظلماتندن نجات بوله پس حقك امر فراری موسانك قلبنه الهامندن مرادی انی مرتبهٔ
نبوته ابلاغ ایتمکدر) (فان الحرکة ابدا انما هی حبیه و یحجب الناظر فیها باسباب آخر ولیست تلك) (زیرا حرکت
ابدا حبیه در یعنی براحد بر جهته حرکت ایتمز و بر فعله مباشرت ایتمز الا جانب حقدن انك قلبنه حرکتك محبتی
القا اولنمغله و حرکته ناظر اولان کمسنه اسباب آخر ایله محجوب اولور و ظن ایدر که اسباب ظاهره دن غیری
حرکتی موجب بر شیء یوقدر و حال بو که اول اسباب ظاهره حقیقتده حرکته اسباب دکلدر * پس موسانك
حرکتی موجب اولان حقیقتده قتل خوفی دکلدر بلکه انك حرکتی حرکت حبیه در (کنت کنزا مخفیا
فاحببت ان اعرف) قولنده اولان حب الهی حرکتیدر که موجب حیات ابدی اولان ظهور و اظهار کلیدر
و فی الحقیقه اول حینده موسانك حرکتی حدیثده مذکور اولان محبت الهیه حرکتی ایدی زیرا حقك
خلقنه متوجهه اولان محبت الهیه مرتبهٔ انسان کاملده اولان جلا و استجلا و ظهور و اظهار کلیله حقك
ظهورنی مقتضیه در پس انسان کامل قبل الکمال اول حب الهی حرکتنك حکمی تحتنده در پس موساده
اول حب الهی حرکتی تقاضا ایتدی که آنك مظاهرنده دخی شهود و اشهاد کلی و تجلی و عرفان جمعی و کمالی
حاصل اوله و کذلك موساده مودعه اولان امانت الهیه یی که صورت الهیه در حفظ ایچون و حفظ ایتمکیچون
و آنك روحنه متضمنه اولان ارواح مظاهر موسوی حسبیله انلر ایچون مؤهله اولان کمالاته انلر نائل اولمغیچون
موسی حرکت ایتدی) (وذلك لان الاصل حرکة العالم من العدم الذی کان ساکنا فیه الی الوجود ولذلك یقال
ان الامر حرکة عن سکون فکان الحرکة التی هی وجود العالم حرکة حب وقد نبه رسول الله صلی الله علیه وسلم
علی ذلك بقوله کنت کنزا لم اعرف فاحببت ان اعرف فلولا هذه المحبة ما ظهر العالم فی عینه فحرکته من العدم
الی الوجود حرکة حب الموجود حرکة حب الموجد لذلك) (و حرکت حبیه اولدیغنك بیانی بودر زیرا تحقیق
ظهورك و وجودك اصلی عالمك شول عدمدنکه عالم انده ساکن ایدی وجوده حرکتیدر و بوندن اوتری دینلورکه
امر وجود حرکتدر سکوندن یعنی عدمده سکون اوزره اولان عالمك وجوده حرکتیدر زیرا سکون حرکتی
سابقدر * پس عالمك وجودی اولان حرکت حرکت حب اولدی یعنی محبت الهیهٔ ذاتیه دن منبعثه اولان
حرکت اولدی و تحقیق رسول الله صلی الله علیه وسلم بو معنایه تنبیه ایلدی یعنی عالمك عدمدن وجوده حرکتی
حرکت حبیه در دیو اشارت ایتدی کنت کنزا لم اعرف فاحببت ان اعرف قوایله پس اکر بو محبت الهیهٔ ذاتیه

اولمیدی

اولمیدی عالم وجود عینی سنده ظاهر اولمزدی عدمیتده سکون اصلی اوزره باقی قالوردی پس عالمك عدمدن
وجوده حرکتی عالمی موجد اولان وجود واحدك حبی حرکتیدر که تا کیم عالمی ایجاد ایتمکله معرفت
الهیه نك حصولی ایچون توجه ایدن حب الهی حرکتیدر تا کیم حق معروف اوله و کندی ذاتنی کندی ذاتنده
مشاهده ایلیه و کذلك غیردن دخی مشاهده ایلیه غیرك وجودی اعتبار اولندیغی تقدیر اوزره) (ولان العالم
ایضا یحب شهود نفسه وجودا کما شهدها ثبوتا فکانت بکل وجه حرکته من العدم الثبوتی الی الوجود حرکة
حب من جانب الحق وجانبه فان الکمال محبوب لذاته وعلمه تعالی بنفسه من حیث هو غنی عن العالمین هو له
وما بقی له تمام مرتبة العلم بالعلم الحادث الذی یکون من هذه الاعیان اعیان العالم اذا وجدت فظهرت صورة
الکمال بالعلم المحدث والقدیم فتکمل مرتبة العلم بالوجهین) (و دخی حرکت ابدا انکیچون حبیه در زیرا تحقیق
عالم حق کبی وجودا کندی نفسی شهودنه آنك حبی تعلق ایدر نته کیم کندی نفسنی عدمده ثبوتا مشاهده
ایلدی پس عالمك هر وجهله عدم ثبوتیدن وجوده حرکتی جانب حقدن و کندی جانبندن حرکت حب اولدی
زیرا کمال لذاته محبوبدر کرك حقك کمال ظهوری اعتبار اولنسون و کرك انك حصول کمالی و کمال ظاهر اولمز الا
وجود عینیله والله تعالینك کندی نفسنه و ذاتنه علمی الله تعالی عالمیندن غنی اولدیغی حیثیتله اول علم اکا
مخصوصدر مخلوقك انده قدمی یوقدر * پس حق تعالی کندی ذاتیله کندی ذاتنی عالمدر و مراتب علمدن حق
ایچون بر مرتبه قالمدی الا علم حادث ایله علم مرتبه سنك تمامی یعنی علم مرتبه سی علم حادث ایله تمام اولمق قالدی
اول علم حادث که بو اعیاندن که اعیان عالمدر حاصل اولور بچنکم بو اعیان عالم وجود عینیله موجوده اولسه
پس صورت کمال علم محدث ایله و علم قدیم ایله ظاهر اولور * پس مرتبهٔ علم وجهین ایله کامله اولور ذاتی جمعیتله
و اعیان عالمده ظهوری جهتیله و علمه بنفسه قولی سؤال مقدره جواب اولمق جائزدر کانه سائل سؤال ایدر که
الله تعالی کندی ذاتنی و کمالاتنی عالمك ایجادندن اول و صور عالمده انك ظهورندن اول عالمدر * پس ظهورك
و ایجاد عالمك نه فائده سی واردر * پس شیخ رضی الله عنه جواب ایدوب ایتدی والله تعالینك کندی ذاتنه علمی
عالمیندن انك غناسی حیثیتیله ازلا و ابدا انکیچون ثابتدر لکن کندی ذاتنده استهلاکده اولان اعیان قابله ده
انك ظهوری و اول اعیانده انك شهودی و صفات و اسمانك اول اعیانده تجلیسی اعیانك ایجادنه موقوفدر
پس هر شیئه حقك علمی اول شیء حسبیله در شیء علم الهیده عدمیت اوزره ثابت ایکن اول شیء عدمیتی صورتی
اوزره حقك معلومیدر و وجود عینیده انك ظهوری اعتباریله صورت عینیه سیله حقك معلومی اولور که
بو صورت عینیه عینیله اول صورت غیبیه دکلدر الا تعقل اعتباریله پس علم معلومه تابع اولدیغی اعتبارا اوزره
معلوم هر آنده تجدد اوزره اولمغله علم دخی هر آنده حدوث اوزره اولور * پس مراتب علم ظهور ایله کامله اولور)
(وکذلك تکمل مراتب الوجود فان الوجود منه ازلی وغیر ازلی وهو الحادث فالازلی وجود الحق لنفسه)
و کذلك مراتب وجود دخی اعیان عالمله کامله اولور زیرا وجودك بعضیسی ازلیدر و بعضیسی غیر ازلیدر و غیر
ازلی اولان حادثدر پس وجود ازلی حقك کندی نفسیله وجودیدر که وجود عینیء ذاتیدر) (وغیر الازلی
وجود الحق بصور العالم الثابت) (و وجود غیر ازلی صور عالمله ظاهر اولان حقك وجودیدرکه اول عالم علم
ازلیده عینیله ثابتدر) (فیسمی حدوثا لانه ظهر بعضه لبعضه فظهر لنفسه بصور العالم فکمل الوجود
فکانت حرکة العالم حبیة للکمال فافهم) (پس صور عالم ایله ظاهر اولان حقك وجودی حدوث ایله تسمیه
اولنور یعنی حادثدر دینلور زیرا تحقیق شان بودرکه عالمك بعضیسی بعضه ظاهر اولور پس حق کندی نفسنه
ظاهر اولور صور عالمله زیرا حق عالم ایله صورینك عینیدر پس وجود عالم ایله کامل اولدی زیرا ثبوت
علمی وجودك عینی کبی دکلدر پس عالمك عدمدن وجوده حرکتی وجودك کمالی حصولی ایچون حرکت حبیه
اولدی یعنی حقك کمال ظهور و شهودی ایچون محبت ذاتیه دن منبعثه اولان حرکتدر فافهم) (الا تراه کیف
نفس عن الاسماء الالهیة ما کانت تجده من عدم ظهور آثارها فی عین مسمی العالم فکانت الراحة محبوبة
له ولم یوصل الیها الا بالوجود الصوری الاعلی والاسفل فثبت ان الحرکة کانت للحب فما ثم) (ای فی الوجود) (حرکة
ظاهرة) (فی الکون الا وهی حبیة) (حق الله تعالی یی کورمزمیسن که اسماء الهیه دن نیجه تنفیس ایلدی
مسمای عالمك عیننده شول کربی و اضطرابی که اسما آثارینك عدم ظهورندن اسما انی مشاهده ایدرلردی

يعنی اسماء الهیه نك قوتده اولان آثارلرینك عدم ظهورلرندن اسما ضیق وكربده ایدی پس مسمای عالمده الله
تعالی انلرك آثارینی اظهارا تمكله ضیق وكربی انلردن تنفیس ایلدی بوتقدیر اوزره فی عین مسمی العالم
قولی نفس قولنه متعلق اولور وجائزدركه عدم ظهوره متعلق اوله یعنی سن كورمزمیسن كه الله تعالی اسماء
الهیه دن نیجه تنفیس ایلدی شول كربی واضطرابی كه مسمای عالمك عیننده اسما آثارلرینك عدم ظهورندن
اسمانی مشاهده ایدردی یعنی مسمای عالمك خلقندن اول اسما آثارینك ظهوری ایچون مظهر ومحل اولمغله
اسما آثارلرینك عدم ظهورندن اسما ضیقده ایدیلر * پس اول ضیق واضطرابی انلردن الله تعالی عالمله تنفیس
ایلدی * پس حق تعالی ایچون راحت محبوبه اولدی اسما جهتیله وحال بوكه راحته واصل اولمدی الاعلی
واسفل اولان وجود صورینك ایجادی سببیله كربدن مستریحه اولدی زیرا اسما وجود صوریده آثارینی اظهار
ایلدی پس ثابت اولدی كه تحقیق حركت حب ایچون واقعه اولدی پس وجودده برحركت یوقدركه كونده
ظاهره در الاوحال بوكه اول حركت حبیه در زیرا محبت الهیه ذاتیه دن منبعثه دركه اسماء الهیه ذاتیه دن
منبعثه دركه اسماء الهیه قوتده اولان آثار واحكامنك ظهوری ایله انلرك تنفیسی ایچون وكمالات اسمائیه نك
ظهوری ایچون وحقك كمال ظهور وشهودی ایچون متعلقه اولدی) (فمن العلماء من یعلم ذلك ومنهم من یحجبه
السبب الاقرب لحكمه فی الحال واستیلائه علی النفس فكان الخوف لموسی مشهودا له بما وقع من قتله القبطی
والخوف حب النجاة من القتل ففر لما خاف والمعنی ففر لما احب النجاة من فرعون وعمله به فذكر السبب الاقرب
المشهود له فی الوقت الذی هو كصورة الجسم للبشر وحب النجاة فضمن فیه تضمین الجسد للروح المدبرله) (پس
علمادن بعضدر شول عالم كه حركتك حبیه اولدیغن عالمدر وبو عالم ربانیدر پس عالمدركه موسانك فراری حب
نجاتدن اوتریدر وعلمادن بعضدر شول عالم كه سبب اقرب انی محجوب ایدر سبب اقرب فی الحال نفس محجوبه
اوزره حكم ایتدیكندن اوتری ونفس اوزره استیلا ایتدیكندن اوتری * پس موسی ایچون خوف مشهودله
اولدی قبطینك قتلندن واقع اولان شیئله یعنی موسی قبطی یی قتل ایتمكله كندی نفسنده خوف مشاهده
ایلدی واول خوف قتلندن نجات حبنی متضمن اولدی پس موسی ظاهرده فرار ایتدی وقتا كیم فرعوندن
وانك اكا عملندن یعنی قتلندن نجاته محبت ایتدی یعنی نجات حبندن اوتری * پس موسی علیه السلام
فرعون ایله ملاقاتی وقتنده (ففررت منكم لما خفتكم) قولنده شول سبب اقربی ذكر ایلدی اول سبب موسی
ایچون مشهود ایدی بوتقدیر اوزره فی الوقت قولی فذكر قولنه متعلق اولور وجائزدركه المشهود قولنه متعلق
اوله یعنی موسی سبب اقربی ذكر ایلدی كه اول سبب انك شهودی ایدی فرعوندن فراری وقتنده اوله سبب كه
بشر ایچون جسم صورتی كبیدر وحب نجات اول فرارده متضمندر جسدی مدبره اولان روحی جسد تضمین
ایتدیكی كبی پس خوف سبب قریبدر وحب نجات سبب بعیددر وحقیقت اعتباریله حركت حب نجاته
مستنددر یعنی موسی علیه السلامك حركتی وفراری اگرچه كیم فرعون قتنده ففررت منكم لما خفتكم
مفهومی اوزره خوف سببیله معللدر ولكن تحقیق اقتضا ایدركه حركت خوفندن اوتری اولمیه زیرا خوف
سكونی اقتضا ایدر حركتی اقتضا ایتمز بلكه برمكروهدن نفرت ایدن كمسنه ده حركتی موجب اولان سبب
حب نجات وحب حیاتدر پس وقتا كیم موسی علیه السلام برشیء مشاهده ایتدی كه آنك محبوبی اولان نجاتك
فوتنی ایجاب ایدر پس خوف ایتدی ونجات طلبندن اوتری فرار ایتدی پس فی الحقیقه حركتی وفراری موجب
اولان خوف دكلدر بلكه حب نجاتدر ولكن موسی علیه السلام سبب اقربی ذكر ایتدی كه بشرك صورت
جسمیه سی كبیدر جسدی مدبره اولان روحه نسبتله یعنی سبب قریب اولان خوف سبب بعید اولان حب
نجاته نسبتله جسدی مدبره اولان روحه بشرك صورت جسمیه سنك نسبتی كبیدر وموضعنده لما تشدید لام
ایله در زیرا ففررت منكم لما خفتكم قولنك مفهومیدر وبغیر تشدید لام تعلیل اولمق دخی جائزدر شیخ رضی الله
عنه حبی متضمن اولان خوفی تشبیه ایلدی روحی متضمن اولان شیء ایچون تأثیرك وقوعنده والذی هو
كصورة الجسم للبشر قولی سبب اقرب ایچون صفتدر وبعده شیخ رضی الله عنه اشارت ایلدی كه موسی
علیه السلامه سببدن اوتری سبب قریبی ذكر ایلدی وسبب بعیدی اخفا ایلدی وحال بوكه موسی عالم ایدی كه
مؤثر اولان سبب بعیددر * پس ایتدی) (والانبیاء لهم لسان الظاهر به یتكلمون العموم) (والانبیا علیهم السلام

ایچون لسان ظاهر واردركه انكله تكلم ایدرلر زیرا خطاب عموم فهومی اوزره در * پس اعم فهوم اولان فهم
ظاهر اوزره خطاب الهی نازلدر وانبیا علیهم السلام اول لسان ایله تكلم ایدرلر پس اگر خطاب الهی فهم
خواص اوزره نازل اولیدی وانلر اول لسان ایله تكلم ایدیدیلر ادنای فهوم اولان فهم ظاهر ایله مقید اولان
ناس خارج قالوردی * پس انبیا لسان ظاهر اوزره تكلم ایدرلر وخلق دخی استعدادات فهمك تفاوتی حسبیله
متفاوت اخذ ایدرلر) (واعتمادهم) (مبتدا) (علی فهم العالم السامع) (خبره یعنی انبیا لسان ظاهر اوزره تكلم
ایدرلر واعتمادلری خواصدن عالم سامعك فهمنه واقعدر یعنی انك فهمنه اعتماد ایدرلر زیرا عالم سامع فهم
خاصی حسبیله اول كلام ظاهردن معنای زائدی فهم ایدركه فهم ظاهر ایله مقید اولان عامی انی فهم ایدهمز
(فلا تعتبر الرسل الا العامة لعلمهم بمرتبة اهل الفهم) (پس رسل علیهم السلام خطابده لسان عامه دن غیری
لسانه اعتبارا یتمزلر ولسان آخر ایله تكلم ایتمزلر زیرا انلر اهل فهمك مرتبه سنی عالملردر یعنی بیلورلركه اهل فهم
وادراك استعداد خاصی حسبیله انلرك كلامندن مقصود بالذات اولان معنایی فهم ایدرلر پس انلرك كلامی لسان
ظاهر اوزره در) (كما نبه علیه السلام علی هذه المرتبة فی العطایا فقال انی لاعطی الرجل وغیره احب الی منه
مخافة ان یكبه الله فی النار) (نته كیم رسول علیه السلام بیت المالدن عطایا حقنده بومرتبه یه تنبیه ایلدی پس
ایتدی تحقیق بن بررجله اعطا ایدرم وحال بوكه آنك غیریسی بكا اندن دخی احبدر اول رجلی الله تعالی ایلمك
خوفندن اوتری یعنی دیعك اولور عامی وضیع اولان بررجله بن انعام ایدرم وانعامده انی ترجیح ایدرم شول عالم
شریف اوزره كه بكا اندن دخی احبدر زیرا اگر احب واقرب اولان كمسنه یه اعطا ایتسم اول رجل عامی دیركه
قریبنه اعطا ایتدی وبعیدی محروم ایتدی پس شعوری اولمدیغی حیثیت ایله كافر اولور ویاخود مرتد
اولور پس الله تعالی انی ناره ادخال ایدر وعالمه اعطا ایتمكه اندن بوقول صادر اولماز) (فاعتبر الضعیف العقل
والنظر الذی غلب علیه الطمع والطبع) (پس رسول علیه السلام عطایاده عقلی ونظری ضعیف اولان
كمسنه یی اعتبار ایتدی كه آنك اوزره طمع وطبع غالب اولدی وانی ترجیح ایلدی طبع بونده سكون با ایله اولمق
اولیدر زیرا حدیث اول رجلدن مراد شول رجل مسلمدركه هنوز طمع دنیوی وطبع حیوانی بشریدن
خالص دكلدر واعتقاد عقلی دخی ضعف اوزره در وطبع فتح با ایله دین معناسنه دركه (طبع الله علی قلوبهم)
قولنده اولان طبع الهیدركه كفاره مخصوصدر زیرا شول قلوب كه من عند الله مطبوعه ومختومه اوله انلرده
قابلیت ایمان یوقدر فتح با ایله دخی اولمق جائزدر كبر وپاس معناسنه) (فهكذا ما جاؤا به من العلوم جاؤا به وعلیه
خلعة ادنی الفهوم لیقف من لا غوص له عند الخلعة) (یعنی رسل لسان ظاهر ایله تكلم ایتدكلری كبی من
عند الله علومدن شول علمی كه انلر كتوردیلر انلرانی كتوردیلر وحال بوكه اوزرنده ادنای فهوم لباسی وار ایدی
یعنی حقدن اخذ ایتدكلری علومی ادنای فهوم لباسیله فهم ظاهردركه اظهار ایدرلر واول علوم ومعانیی انلرك
فهومنه قریب اولان الفاظ ایله تعبیر ایدرلر تا كیم حكم ومعانی ایچون غوصی اولمیان كمسنه خلعت قتنده
واقف اوله وخلعت عبارت ظاهره در) (فیقول ما احسن هذه الخلعة ویراها غایة الدرجة) (پس خلعت
ظاهر قتنده واقف اولان ادنای فهوم صاحبی دیركه بو خلعت نه احسندر وانی درجه نك غایتی مشاهده
ایدروآندن احسن برشیئی مشاهده ایتمز) (ویقول صاحب الفهم الدقیق الغائص علی درر الحكم بما استوجب
هذا هذه الخلعة من الملك) (وحكم دررنه غائص فهم دقیق صاحبیدركه مخلوع علیه ملكدن نه شیئله
بوخلعته مستوجب اولدی) (فینظر فی قدر الخلعة وصنفها من الثیاب فیعلم منها قدر من خلعت علیه) (
پس خلعتك قدرنه وثیابدن انك صنفنه نظر ایدر * پس خلعتك قدرندن عالم اولور اول كمسنه نك قدرنی كه
اول خلعت اكا كیدیرلدی زیرا هر نبینك وهر ولینك علمی خلعتی كه اكا اعطا اولنمشدر كندی استعدادی
قدری حسبیله در * پس غواص دررحكم ومعانی اولان عارف اول كلام صاحبنك قدرنی وعلمده انك
درجه سنی انك كلامندن فهم ایدر) (فیعثر علی علم لم یحصل لغیره ممن لا علم له بمثل هذا) (پس فهم دقیق
صاحبی برعلمه مطلع اولوركه اول علم انك غیریسی ایچون حاصل اولمدیكه اول غیر ایچون علم حاصل اولمیه
بونك كبی حكم دررنه * پس غواص بحر علوم ومعانی اولان عارف اول كلام ایله مخاطب اولان كمسنه نك
قدرنی اول كلامدن فهم ایدر * پس رسل وانبیانك كلامی بوندن اوتری فهم ظاهر اوزره در) (ولما علمت

الانبياء والرسل والورثة ان فى العالم وفى اممهم من هو بهذه المثابة عمدوا فى العبارة الى اللسان الظاهر الذى يقع
فيه اشتراك الخاص والعام فيفهم من الخاص فهم العام منه وزيادة مما صح له به اسم انه خاص فيتميز له عن العامى)
(وقتا كيم انبيا ايله رسل وورثه عالم اولديلر تحقيق عالمده وانلرك امتنده موجوددر شول كمسنه كه بو مثابتده در
يعنى بر علمه عثورى واطلاعى واردركه غيرا ايچون اول علم حاصل اولمدى انلر عبارتده لسان ظاهره قصد وميل
ايتديلركه اول لسانده خاص ايله عامك اشتراكى واقع اولور يعنى كلامى لسان خاص اوزره ايرادا ايتديلر لسان
عام اولان ظاهرى اعتبارا ايتديلركه خاص ايله عام انده مشتركدر پس خاص اول لساندن فهم ايدر عامه اندن
فهم ايتديكى علمى واندن دخى زياده فهم ايدر اول زياده شول شيئدندركه انك سببيله خاص ايچون اسم
صحيح اولدى كه تحقيق اول خاصدر يعنى اول زياده سببيله خاص ايچون اسم خاص صحيح اولدى پس خاص
اول شيئله عامدن متميز اولور واسم خاص ايله تسميه اولنور مما قولنده من كلمه سى زياده ايچون بيان
واقعه درله قولنده ضمير خاصه عائددر وبه ده ضمير مايه عائددر وبا سببيه در) (فاكتفى المبلغون العلوم بهذا)
اى باللسان الظاهر پس علومى مبلغين اولان انبيا ورسل وورثه لسان ظاهر ايله اكتفا ايتديلر وكلاملرين
لسان ظاهر اوزره ايراد ايدوب قوانين شرعيه واركان دينيه يى لسان ظاهر اوزره وضع ايتديلر پس اول
كلامك قعرنده جواهر حقايق الهيه نك ودرر دقايق معنويه نك بعضيسنى اكر غواص بحر معانى اولان
انبيا ورسل وورثه ساحل دريايه اخراج ايتسه لر دريانك ساحلندن غيرى ولسان ظاهردن غيرى برشيئى فهم
ايتمين ارباب ظواهر اكا انكار ايدرلر ودرياى بى پايان علم الهى يى كندى فهملرينه حصر ايدرلر (قل لو كان البحر
مدادا لكلمات ربى لنفد البحر قبل ان تنفد كلمات ربى ولو جئنا بمثله مددا) العلوم قولى المبلغون قولنك
مفعوليدر) (فهذا حكمة قوله عليه السلام ففررت منكم لما خفتكم ولم يقل ففررت منكم حبا فى السلامة
والعافية) (پس موسى عليه السلام ففررت منكم لما خفتكم قولنك حكمتى بودركه كلامى لسان ظاهر اوزره
ايراد ايلدى ودیمدى ففررت منكم حبا فى السلامة والعافية يعنى بن سزدن فرار ايتدم سلامت وعافيت
حبندن اوترى ديمدى وكلامى فهم خاص اوزره ايرادا ايتمدى عامه نك فهمى اوزره ايرادا ايتديكه انلر سبب
قريبه نظر ايدرلر حقيقته نظرا ايتمزلر اندنصكره شيخ رضى الله عنه موسى عليه السلامك مدينه مجيئى حكمتنه
شروع ايتدى) (فجاء مدين فوجد الجاريتين فسقى لهما من غير اجر ثم تولى الى الظل الالهى) (پس موسى
عليه السلام بعد الفرار مدينه كه ديار شعيبدر كلدى پس جاريتين معهودتينى كه شعيب عليه السلامك
ايكى قزيدر بر بئرك ياننده بولديكه سقايه طلب ايدرلر * پس موسى عليه السلام من غير اجر اول ايكى جاريه
ايچون سقى ايتدى يعنى ايكيسنك مواشى سن صواردى اندنصكره ظل الهى اولان بر درختنه التجا ايتدى
كانه ظل شجره انك نظرنده ظل الهى ايدى وياخود ظل الهى اولان كندى نفسنه مظهر الهيدر توجه
والتجا ايتدى وياخود ظل الهى يى طلب ايتدى واكا توجه ايتدى واول مظهر الوهيت اولان انسان
كاملدر انكچون ظل الهى اولان شعيبك ظلى تحتنه داخل اولدى ونشأت انسانيه ده موسانك آل فرعوندن
فرارى روحك اعراضى نظريدر هواى قواسندن كه آل فرعون نظائرينك صوريدر وموسانك مدين طرفنه
توجهى روحك قوت عقليه وعقده ايمانيه نقليه مقتضاسى اوزره خصايص قواى روحانيه الهيه بينيله قواى
طبيعيه جسمانيه بينى جامعه اولان هيئت اجتماعيه يه توجهى صوريدركه اول هيئت حقيقت قلبيه يه
قابليتدركه شعيب آنك مظهريدر زيرا روح انسانينك قواى طبيعيه دن تميزندنصكره وخير ايله شر ومحمود
ومذموم بيننده آنك فرقاندنصكره انكچون برحز وواردركه قواى شهويه وحيوانيه نك قواى عقليه وايمانيه
اوزره غلبه سندن نجات طلب ايدر پس قواى ظاهره هيكليه يه انبساطدن اعراض ايدوب قواى باطنه
روحانيه قلبيه يه توجه ايدر وماء مدين حيات دياده عام اولان علم مشروع صوريدركه قواى قلبيه
وقالبيه دن اهل خصوص وعموم انده مشتركدر وظل الهى وجود الهيدركه روح عقلى انسانينك
مأواسيدر وشول شجره كه ظل اندن ممتد اولدى جمع جمعى كمالى انسانينك احديتيدركه روحانيه وجسمانيه ده
وغضبيه وشهويه ونفسانيه جمعيتيدر * پس اول جمع انسانى كثرت متشاجره جمعينك احديتيدركه
متمازجه ومختلفه در وجاريتين قوت ايمان وقوت همه صوريدركه بونلر قواى قلبيه نك نتايجيدندركه خصايص

قواى روحانيه وقواى طبيعيه بينى جامعه در) (فقال رب انى لما انزلت الى من خير فقير) پس موسى عليه السلام
ايتدى يارب تحقيق بن فقيرم خيردن شول شيئى كه سن آنى بكا انزال ايتدك يعنى جاريتينك سقيى برخيردركه
سن انى بكا انزال ايتدك * پس سن بكا انزال ايتديكك خيره بن فقيرم ديدى) (فجعل عين عمله السقى عين
الخير الذى انزله الله اليه ووصف نفسه بالفقر الى الله فى الخير الذى عنده) (پس موسى عليه السلام كنديسنك
سقى عملنك عيننى شول خيرك عينى ايلديكه الله تعالى انى اكا انزال ايلدى ودخى كندى نفسنى الله تعالى يه
فقر ايله وصف ايلدى شول خيرده كه انك قتنده موجوددر واول خيراندن صادر اولدى پس انك قتنده موجود
اولان خيركه عملى سقيدر كندى نفسنى انك حقنده الله تعالى يه افتقار ايله وصف ايتديكى اشارتدركه ظل الهى
تحتنده حيات ارواح اولان علم الهى يى بر مرشد كامل مظهرى ايله روحنك سقين طلب ايتدى واول سقى
حقنده الله تعالى يه افتقار واحتياجن عرض ايتدى كانه كنديسنك روحى ونفسى جاريتينك قواى روحانيه
وقواى نفسانيه حيواناتنى علم الهى يه عطشان مشاهده ايتدكده حيات ارواح اولان علم الهى وفيض ربانى
مظهرندن حقايق روحانيه والهيه يى طلب ايلدى وياخود وقتا كيم موسى عليه السلام كندى نفسندن
حقيقت اوزره فهم ايتدى كه تحقيق الله تعالينك قتنده انكچون نبوت ورسالت كبى خير موجوددر واكا انزال
اولنور واكا انزال اولنان عمل سقيك خيرى اول خيرك بعضيسيدر پس الله تعالى يه حاجتن عرض ايتدى شول
خيرك حقنده مطلقا الله تعالينك قتنده انكچون ثابت اولدى اول خير كرك دنيوى واخروى اولسون وكرك
نفسانى وروحانى وكرك علمى وعرفانى اولسون عين قولى منصوبدر جعل قولينك مفعول اوليدر وعمله قولى
مجروردر عين قولى ايچون مضاف اليه در والسقى قولى دخى منصوبدر عمله قولنك مفعوليدر وجر ايله دخى
جائزدر عمله قولندن بدل اولمق اوزره وياخود عطف بيان اولمق اوزره وموضع ثانيده عين قولى دخى منصوبدر
جعل قولى ايچون مفعول ثانيدر وقتا كيم خضر خرق سفينه يى مطبق عليه اولان موسانك تابوتى مقابله سنده
ايتديسه وقتل غلامى دخى موسانك قبطى يى قتلى مقابله سنده پس من غير اجر اقامت جدارى دخى موسانك
من غير اجر سقايتى مقابله سنده ايتمكله شيخ رضى الله عنه امر بينى بيان ايتدكدنصكره امر ثالثك بيانته شروع
ايدوب ايتدى) (فاراد الخضر اقامة الجدار من غير اجر فعتبه على ذلك فذكره بسقايته من غير اجر الى غير ذلك
مما لم يذكر حتى تمنى صلى الله عليه وسلم ان يسكت موسى عليه السلام ولا يعترض حتى يقص الله عليه
من امرهما) (پس خضر موسى عليهما السلامه من غير اجر اقامت جدارى كوستردى موسانك من غير اجر
سقايتى مقابله سنده پس موسى خضره من غير اجر اقامت جدار اوزره عتاب ايتدى (ولو شئت لاتخذت عليه
اجرا قوليله يعنى نيچون اجر طلب ايتمدك ديدى * پس خضر موسايه من غير اجر اقامت جدارا ايتنده
من غير اجر موسانك سقايت ايله ملتبس اولديغن اكا ذكر ايلدى بو تقدير اوزره فذكره قولى تخفيف ايله در
وتشديد ايله دخى جائزدر يعنى خضر موسايه من غير اجر اقامت ايله تذكر ايلدى موسانك من غير اجر سقايته
ملتبس اولديغن كانه موسى جاريتينك مواشيسن من غير اجر سقايت ايتديكندن اكا نسيان طارى اولمشيدى
پس خضر اقامت جدار اولان انك فعليله اكا تذكير ايلدى و بو تقدير اوزره بسقايته قولنده با ملابسه ايچون
اولور وجائزدركه فذكره قولى تخفيف ايله اوله و با مقابله ايچون اوله يعنى خضر من غير اجر اقامت جدار اولان
فعلنى موسايه ذكر ايلدى من غير اجر موسانك سقايتى مقابله سنده و بوندن غيرى خضر بعض حكم ارائتنه
متصدى اولدى كه انى ذكرا ايتمدى موسى عليه السلام صبرا ايتمكله بو تقدير اوزره لم يذكر قولى يا ايله صيغه
غائب اولور ونون ايله جمع ايچون اولان متكلم صيغه سى دخى اولمق جائزدر يعنى خضر بوندن غيرى بعض حكم
ارائتنه متصدى اولديكه بو كتابده انلرى ذكرا ايتمدك حتى رسول الله صلى الله عليه وسلم تمنى ايلدى موسانك
سكوتن كه نه اوليدى كه موسى ايديدى وخضره اعتراض ايتميدى تا كيم الله موسى ايله خضرك امرنى
انك اوزره انزال ايدوب قرآنده حكايت ايليه روى ان النبى صلى الله عليه وسلم قال ليت اخى موسى صبر
حتى يقص الله علينا من انبائهما وفى رواية رحمة الله علينا وعلى موسى ليته صبر حتى يقص علينا من انبائهما
وفى رواية اخرى متفق على صحتها ايضا لو صبر لرأى العجب ولكن اخذته من صاحبه سآمة الحديث وروى
عن الشيخ رضى الله عنه انه اجتمع بابى العباس الخضر عليه السلام فقال له الخضر كنت اعددت لموسى بن عمران

الف مسئله مما جرى عليه من اول ما ولد الى زمان اجتماعه بى فلم يصبر على ثلاثة منها) پس خضر موسى عليهما السلامه اشارت ايدركه موسا اوزره جاريه اولان وجاريه اوله جق احوالك جميعى الله تعالينك امرى وارادتى اوزره وعلمیله جاريه‌در زيرا علم اللهك خلافى اولمق محالدر واول احوالك علمى ولايتك خصايصندندركه رسول حين دعوتده اندن محتجبدر زيرا علم سر قدردر واكر رسول اول علمه مطلع اوليدى * پس ممكندركه اكا فتور طارى اوله شول امرك تبليغنده كه اول آنك تبليغيله مأموردر زيرا شول كمسنه كه آنك شهودنده اكابر علم حاصل اولدى كه جميع عباد اوزره جارى اولان شئ امر الهيله واقعدركه اكاردن بوقدر پس اول مشاهده بر امره انكار ايتمك واندن بر كمسنه يى نهى ايتمك وآنك خلافنه امر ايتمك اندن صادر اولمز وحال بوكه رسول امرك تبليغيله مأموردر الله تعاليدن علم اوزره ايكن كه مأموربه بعضدن واقع اولور وآخر يندن واقع اولمز ورسوله تبليغ ايله الله تعالينك امرندن مرادى تبليغدر فقط ما على الرسول الا البلاغ * پس سر قدره مطلع اولان كمسنه وقت اولوركه بر حكمك عدم وقوعنه نظر ايدركه آنك تبليغيله مأموردر * پس اقتصار ايتمزكه كنديسى فقط تبليغيله مأموردر كرك مأموربه اولان شئ واقع اولسون وكرك واقع اولمسون پس اول امرك عدم وقوعنه نظر ايتمكله وقت اولوركه تقاعد ايدر اول امرك تبليغندن كه آنك تبليغيله مأموردر ويا خود دعوتده اكا فتور طارى اولور اول شيئك عدم وقوعنى مشاهده ايتمكله كه آنك تبليغيله مأموردر وامر ينك جمعى آنك اوزره غايت مشكل اولور * پس الله تعالى انبيادن بو اسراره مشاكل اولان علمى انلره رحمتدن اورتى طى ايتدى وامر مزبور انبيانك نبواتى مراتبنده نقص ايجاب ايتمزوانلره خصيصه اولان كمالاتلرنده قدح وبرمز زيرا انبيانك اشرفى واكملى كه رسول الله صلى الله عليه وسلمدر بو علومدن مشاهده ايتدى كه غيرى كمسنه انى مشاهده ايتمدى واول بو سره اشارت ايتدى وايتدى شيبتنى سورة هود زيرا سورهٔ هود فاستقم كما امرت قولنى مشتملدر زيرا رسول عليه السلام دعوتده استقامت ايله مأموردركه اول دعوت كافر قتنده رد اولنور ومؤمن قتنده رد اولنمز پس امر الهى رد اولنمق آنك اوزره عسير ومشكل اولور ودعوت البته اكا لازمدر زيرا انكله مأموردر * پس فاستقم كما امرت) امرنه امتثال ايدوب دعوت ايدر دعوتك ردن مشاهده ايدركن پس اسرار قضا وقدر علمى نبوت ورسالت لوازمندن دكلدر ولايتك خصايصندندر نبى ايله رسول انلرى بلمكله نبوتده ورسالتده اكا نقص كلمز پس هر قچنكم انبيا ورسل بو علمه مطلع اولسه‌لر اوليا اولدقلرى جهتله مطلع اولورلر ورسل وانبيا اولدقلرى جهتله مطلع اولمزلر زيرا دعوتده انلره فتور كلوردى ولكن بو علمه مطلع اولورلر دعوتدن فارغين اولدقلرى حينده كه نشأت دنيويه‌ده وجود حقده استهلاك كابله دعوتدن غائبين اوله‌لر ودخى نشأت اخرويه به انتقال ايتمكله پس طر يقين اوزره سر قدره واقفين اولورلر پس نبوت وولايت بيننده بعض امورواحكامده منافات واقعه اولمغله مظهر نبوت اولان موسى ايله مظهر ولايت اولان خضر بيننده اجتماع كلى ممكن اولمدى الا بعض اموردده زيرا رسول احكام رسالتله ظاهردر وولى احكام ولايتله (امدى) شويله معلوم اوله كه خضر رجال افرادندن ايدى وافراد بر طائفه‌دركه قطبك حكمندن خارجه‌در قطب ايجون آنلرده تصرف بوقدر وانسدن افراد املاكدن ملائكهٔ مهيمه كبيدركه جمال وجلال اللهده مهيملردر وآنلر ايجون اعداددن ثلاثه ودخى ثلاثه‌نك مافوقى اولان افراد حاصلدر وثلاثه‌نك مادوننده‌ن آنلر ايجون وآنلرك غيرى ايجون قدم بوقدر زيرا احديت كه واحددر ذات حق ايجوندر واثنان مرتبه ايجوندر واول توحيد الوهيتدر وثلاثه الله تعاليدن كون وجودينك اوليدر وافراد ايجون حضرات الهيه‌دن حضرت فردانيت مخصوصه‌در وآنلر اول مرتبه ايله متميز اولورلر وآنلر ايجون اسماء الهيه‌دن فرد اسمى مخصوصدر وآنلرك قلوبى اوزره وارده اولان القاءات الهيه شول مقامدن وارده‌دركه اول مقامدن املاك مهيمه اوزره وارده‌در وآنلرك مقاملرى مجهول قلنور ودخى علوم احوال واعمال وافعالدن هر نه شيئله كه ظاهر اولورلرسه انكار اولنورلر موسى عليه السلام خضره انكار ايتديكى كبى خضرك حقنده الله تعالينك موسايه شهادتى وآنك منزلتنه تعريفى وجوديله قال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فى الباب الثلاثين فهذا الباب مختص بالافراد وهى طائفة خارجة عن حكم القطب وحدها ليس للقطب فيهم تصرف ولهم من الاعداد من الثلاثة الى ما فوقها من الافراد ليس لهم ولا لغيرهم مما دون الفرد الاول الذى هو الثلاثة قدم فان الاحدية وهو الواحد لذات الحق والاثنان للمرتبة وهو توحيد الالوهية والثلاثة اول وجود الكون

من

من الله فالافراد فى الملائكة المهيمون فى جمال الله وجلاله الخارجون عن الاملاك المسخرة والمدبرة الذين هاموا فى عالم التدوين والتسطير وهم من القلم والعقل الى ما دون ذلك والافراد من الانس مثل المهيمة من الاملاك فاول الافراد الثلاثة وقد قال صلى الله عليه وسلم (الثلاثة ركب فاول الركب الثلاثة الى ما فوق ذلك ولهم من الحضرات الالهية الحضرة الفردانية وفيها يتميزون ومن الاسماء الالهية الفرد وبه والمواد الواردة على قلوبهم من المقام الذى يرد منه على الاملاك المهيمة ولهذا يجهل مقامهم وما يأتون به مثل ما انكر موسى عليه السلام على الخضر مع شهادة الله فيه لموسى وتعريفه بمنزلته وتزكية الله اياه واخذه العهد عليه انتهى كلامه وفتوحاتك اوتوزنجى بابنده خضرك علمى ومنزلتى حقنده ايتدى وهو اصل الخضر عناية الهية بالرحمة التى آتاه الله وعن تلك الرحمة كان له هذا العلم الذى طلب موسى ان يعلمه منه فان تفطنت لهذا الامر الذى اوردناه عرفت قدر ولاية هذه الملة المحمدية والامة ومنزلتها وان ثمرة زهرة فروع اصلها المشروع لها فى العامة هى اصل الخضر الذى امتن الله تعالى على عبده موسى عليه السلام بلقائه وادبه به فانتج للمحمدى فرع فرع فرع اصله ما هو اصل للخضر ومثل موسى عليه السلام يطلب منه ان يعلمه مما هو عليه من العلم فانظر منزلة هذا العارف المحمدى اين تميزت فكيف لك بما ينتجه الاصل الذى ترجع اليه هذه الفروع قال رسول الله صلى الله عليه وسلم فيما يرويه عن ربه ان الله يقول ما تقرب الى المتقربون باحب الى من اداء ما افترضته عليهم فهذا هو اصل اداء الفرض ثم قال ولا يزال يتقرب الى بالنوافل وهو ما زاد على الفرائض ولكن من جنسها حتى تكون الفرايض اصلا لها مثل نوافل الخيرات من صلاة وزكاة وصوم وحج وذكر فهذا هو الفرع الاقرب الى الاصل ثم ينتج له هذا العمل الذى هو نافلة محبة الله اياه وهى محبة خاصة جزاء ليست هى محبة الامتنان فان محبة الامتنان اشترك فيها جميع اهل السعادة عند الله تعالى وهى التى اعطت لهؤلاء التقرب الى الله بنوافل الخيرات ثم ان هذه المحبة وهى الفرع الثانى الذى هو بمنزلة الزهرة انتجت له ان يكون الحق سمعه وبصره ويده الى غير ذلك وهذا هو الفرع الثالث وهو بمنزلة الثمرة التى تعقد عند الزهرة فعند ذلك يكون العبد يسمع بالحق وينطق به ويبصر به ويبطش به ويسمع به ويدرك به وهذا وحى خاص الهى اعطاه هذا المقام ليس للملك فيه وساطة من الله ولهذا قال الخضر لموسى عليهما السلام (ما لم تحط به خبرا) فان وحى الرسل انما هو بالملك بين الله ورسوله فلا خبر له بهذا الذوق فى عين امضاء الحكم فى عالم الشهادة فما تعود ارسال تشريع الاحكام الالهية فى عالم الشهادة الا بواسطة الروح الذى ينزل به على قلبه او فى تمثله ولم يعرف الرسول الشريعة الاعلى هذا الوصف لا غير فان الرسول قرب اداء الفرائض والمحبة عليها من الله وما ينتج له تلك المحبة قرب النوافل ومحبتها وما تعطيه محبتها ولكن من العلم بالله لا من علم التشريع وامضاء الحكم فى عالم الشهادة فلم تحط به خبرا) من هذا القبيل فهذا القدر هو الذى اختص به الخضر دون موسى عليهما السلام انتهى كلامه پس بو كلامى وبو نقليلى فهم ايت تا كيم مقام رسالتى وخضرك مقامنى وعارف محمدى منزلتنى فهم ايده‌سن وبونلرك ما بيننى فرق وتمييز ايده‌سن) (فيعلم بذلك ما وفق اليه موسى من غير علم منه اذ لو كان عن علم ما انكر مثل ذلك على الخضر الذى قد شهد الله له عند موسى وزكاه وعدله ومع هذا غفل موسى عن تزكية الله له وعما شرطه عليه فى اتباعه) پس خضر موسانك اكا انكارى سببيله عالم اولور شول شيئيكه موسى من عند الله اكا موفق اولدى موسادن علم وشعور سز يعنى قتل غلام اوزره خضره انكار ايتدكده خضر بيلديكه قتل قبطيدن موسى من عند الله نه شئ اوزره كه موفق اولدى عالم دكل ايدى يعنى امر الهيله قتل ايتديكن عالم دكل ايدى بو تقديرا اوزره فيعلم فاعل ايجون مبنى اولور وضمير فاعل خضره راجع اولور وضمير فاعل رسوله راجع اولمق دخى جائزدر پس فيعلم قولى حتى يقضى الله قولنه معطوف اولور پس فيعلم قولى منصوب اولور يعنى ديمك اولور پس رسول عليه السلام حقك حكايتى سببيله عالم اوله شول شيئيكه موسى اكا موفق اولدى موسادن اكا علم حاصل دكل ايكن وبعض نسخه‌ده نون ايله واقع اولدى پس مرفوع اولور وقصه يه معطوف اولور اى فنحن نعلم بما اراه الخضر ما وفق اليه من غير علم منه ويعلم صيغهٔ مجهول ايله دخى جائزدر يعنى ديمك اولور پس موسانك خضره اعتراضى سببيله بيلنوركه نه شيئه موسى موفق قلندى اندن اول شيئه علم حاصل دكل ايكن زيرا اكر موسانك فعلى عن علم اوليدى بونك كبى فعلى خضر اوزره انكار ايتمزدى اوله خضر كه الله تعالى انكچون موسى قتنده شهادت ايتدى وآنى تزكيه وتعديل ايتدى (فوجدا عبدا من عبادنا آتيناه رحمة

من عندنا وعلمناه من لدنا علما) قوليله ومع هذا موسى غفلت ايتدى الله تعالينك اكا خضرى تزكيه سندن
وآنك حقنده آنك شهادتندن ودخى موسى شول امردن غفلت ايتدى كه خضر موسى اوزره آنى شرط ايلدى
خضره آنك اتباعنده واول شرط كه خضر موسايه آنى شرط ايتدى (فان اتبعتنى فلا تسئلنى عن شئ حتى احدث
لك منه ذكرا) قولنده اولان عدم سؤالدر وعدم اعتراضدر وموسى خضرك صحبتنه دخولدن اول (هل اتبعك
على ان تعلمنى مما علمت رشدا) قوليله خضرك كمالنه وفضلنه اعتراف ايدوب تعليمدن اوترى اكا تبعيتنه اندن
اذن طلب ايتدى وكذلك (ستجدنى ان شاء الله صابرا ولا اعصى لك امرا) قولنده خضر صحبتنده صبرى واكا بر
امرده عدم عصيانى وعده ايتدى وعدم عصيان اوزره عهد ايتدى وبعد ذلك اندن دخى غافل اولدى) (رحمة
بنا اذا نسينا امر الله) (يعنى الله تعالينك تزكيه سندن غافل اولدى بزه رحمتدن اوترى كه تا كه بز امر الهى يى
نسيان ايتسك يعنى موسى نسيان سببيله مؤاخذه اولنمديغى كبى بز دخى نسيانمز سببيله مؤاخذه اولنميه وز
(ولو كان موسى عالما بذلك لما قال له الخضر مالم تحط به خبرا) (واكر موسى خضرك عملنى وعلمنى عالم اولايدى
خضر اكا مالم تحط به خبرا) ديمزدى يعنى سن نه كيفيتله صبر ايدرسن شول شيئه كه خبر ايعنى اختبار وذوق ايله
انى سن احاطه ايتمدك) (اى انى على علم يحصل لك عن ذوق) (يعنى بن الله تعالينك طرفندن بر علم اوزره يم كه
سكا ذوق ايله اول علم حاصل اولمدى اول علم توحيددر وعلم سر قدردر وعلم ولايتدر پس بن اول علم صورتيله سكا
ظاهر اولديغم حينده رسالت ونبوت احكامنك مقتضاسى اوزره سن نيجه صبر ايدرسن وصبر ايده بيلورسن
(كما انت على علم لا اعلمه انا فانصف) (نته كيم سن الله تعالينك طرفندن بر علم اوزره سن كه اول علم تشريعدر وعلم
رسالتدر كه بن انى عالم دكلم پس خضر انصاف ايلدى يعنى علم اختبارى وذوقيى موسادن نفى ايدوب تعليم
الهيله اكا مختص اولديغنه اشارت ايتدى وعلم تشريعى وعلم رسالتى ووحى الهيله ملكك موسى اوزره نزولنى
موسايه تخصيص ايلدى وعلم تشريع وعلم رسالتى وملكك وحى الهيله آنك اوزره نزولنى كنديسندن نفى ايتدى
پس موسى ايچون انصاف ايتدى واكا ديدى كه بن سندن افضلم بلكه موسانك حقنى بيلدى واكا لابدا اولان
ندروانك امرنه امتثال ايلدى شول شيئده كه موسى انده كندى صحبتندن انى نهى ايلدى موسانك مقامنه
وآنك منزلتنه احترامدن اوترى وموسانك مرتبه سى اولان رسالت اعتراض وسؤال اقتضا ايتديكن خضر
عالم ايدى انكيچون موسانى كندى صحبتنه قبولدن امتناع ايتدى زيرا موسى رسول اولديغن عالم ايدى
(واما حكمة فراقه فلان الرسول يقول الله فيه ما آتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم عنه فانتهوا فوقف العلماء بالله
الذين يعرفون قدر الرسالة والرسول عند هذا القول وقد علم الخضر ان موسى رسول الله فاخذ يرقب ما يكون
منه ليوفى الادب حقه مع الرسول) (واما خضردن موسانك فراقى حكمتى پس بودر زيرا تحقيق رسول حقنده
الله تعالى ديركه (ما آتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم عنه فانتهوا) يعنى ديمك اولورنه شيئكه رسول رسالتى جهتيله
سزه كتوره سز آنى اخذ ايدك ونه شيئكه رسول سزى اندن نهى ايدر پس سز اندن منتهى اولك پس علماء بالله كه
قدر رسالتى ورتبهٔ رسولى عارفلردر بو قولك قتنده واقف اولديلر وعلماء باللهدن مراد سر قدره وسر توحيده
وولايته واقف اولان اولياء كاملهدر پس انلر مرتبهٔ جامعه اولان رسالت قدرنى عارف ومظهركلى اولان
رسولك رتبه سنه واقف اولدقلرندن اوترى لسان رسول ايله وارد اولان امر الهى يى اخذ ايدرلر* ورسولك نهى
ايتديكى امردن منتهى ورسولك حقنى مراعى اولورلر وتحقيق خضر عالم ايديكه تحقيق موسى رسول اللهدر پس
ادبك حقنى رسول ايله توفيه ايتمكيچون موسادن صادر اولان امره مراقب اولمغه شروع ايتدى يعنى خضر
امورى على ما هى عليه عارف ومكاشف اولان علماء باللهدن ايكن رسالتك ورسولك علو قدرن عارف اولمغله
موسادن قنغى امر صادر اولور وموسى اكا نه امر ايدر اكا مراقب اولمغه شروع ايتدى قال الشيخ رضى الله عنه
فى الباب الحادى والسبعين بعد المائة من الفتوحات قال شيخنا ابو النجا المعروف بابى مدين ولما علم الخضر قدر
مرتبة موسى وعلو منصبه امتثل ما نهاه عنه طاعة لله ولرسوله قال الله فى حق الرسول (وما نهاكم عنه فانتهوا
فقال له فى الثانية (ان سألتك عن شئ بعدها فلا تصاحبنى) فقال السمع والطاعة فلما كانت الثالثة رثى موسى
حاله (انى لما انزلت الى من خير فقير) وما طلب الاجر على سقايته مع الحاجة فارقه الخضر بعد ما ابان له علم
ما انكره عليه السلام ثم قال له وما فعلته عن امرى لانه كان على شرعة من الله ومنهاج انتهى كلامه) (فقال له

ان سالتك عن شئ بعدها [illegible] فنهاه عن صحبته فلما وقعت منه الثالثة قال له الخضر هذا فراق بينى
وبينك) (پس موسى خضر عليهما السلام [illegible] اكر بو مسئله دنصكره ويا خود بوكرتدنصكره برشيئدن سنى
سؤال ايدهجك اولورسم بكا مصاحب اولمه پس موسى خضرى كندى صحبتندن نهى ايلدى پس وقتا كيم
موسادن مسئلهٔ ثالثه واقعه اولدى خضر موسانك نهيى قتنده واقف اولمغله موسايه (هذا فراق بينى وبينك)
ديدى يعنى موسى خضرى كندى صحبتندن نهى ايتديكه خضر دخى ادب رسالت حقنى رعايت ايدوب
صحبتندن آنى نهى ايتديكى نهيدن منتهى اولدى وايتدى سنك نهيك اوزره بو اعتراض بنم بينمله سنك بينكده
فراقه سببدر* پس خضر ادب رسولى رعايت ايدوب موسانك امر ايتديكى شيئله عامل اولدى قال الشيخ رضى
الله عنه فى الباب الثالث والسبعين من الفتوحات ولا ادرى بعد هذا الاجتماع هل نال موسى ذلك المقام ام لا
لا علم لى بذلك فرحم الله عبدا اطلعه الحق على ان موسى قد احاط بالعلم الذى ناله الخضر بعد ذلك وحصل له
هذا المقام خبرا فالحقه فى هذا الموضع من كتابى هذا ونسبه الى نفسه لا الى انتهى كلامه) (ولم يقل له موسى
لا تفعل ولا طلب الصحبة لعلمه بقدر الرتبة التى هو فيها التى انطقته بالنهى عن ان يصحبه) (وخضر موسايه (هذا
فراق بينى وبينك) ديدكده موسى اكا اويله كبى مقابله ايتمدى واكا ديمديكه ما بينمزده فرقت وبينونت فعلنه
مباشر اولمه ودخى صحبتى طلب ايتمدى زيرا موسى شول رتبهٔ عليه نك قدرنى عالم ايديكه موسى اول رتبه ده متعين
ايدى اويله رتبه كه موسانى نهى ايله انطاق ايلدى خضر اكا مصاحب اولمقدن واول رتبه رتبهٔ رسالتدر پس
موسى امر ونهى صاحبى اولان رتبهٔ رسالتك حقنى اعطا ايدوب خضردن صحبتى طلب ايتدى وحالت اوليده
آندن صحبتى طلب ايدوب آنك متابعتنه رغبت ولايتى جهتيله ايدى بو تقدير اوزره رتبه دن مراد رسالت
ونبوتدر وهو ضميرى موسايه راجع اولور) (فسكت موسى ووقع الفراق) (پس موسى صحبت طلبندن
سكوت ايتدى وبينهماده فراق واقع اولدى قال الشيخ رضى الله تعالى عنه فى الباب الحادى والستين بعد المائة
من الفتوحات ولا شك عند الانبياء ان اصحاب الشرايع هم ارفع عباد الله من بنى آدم ومع هذا لا يبعد ان يخص
الله المفضول بعلم ليس عند الفاضل ولا يدل تميزه عنه بذلك العلم على انه افضل منه بل قال له يا موسى انا على علم
علمنيه الله لا تعلمه انت وانت على علم علمكه الله لا اعلمه انا وما قال له انا افضل منك بل علم حق موسى وما ينبغى له
وامتثل امره فيما نهاه فيه من صحبته احتراما منه لمقام موسى وعلو منزلته وسكوت موسى عنه حين فارقه
ولم يرجع عن نهيه لانه علم ان الخضر ممن سمع نهى موسى عليه السلام ولا سيما وقال له ما فعلته عن امرى
فعلم موسى انه ما فارقه الا عن امر ربه فما اعترض عليه فى فراقه اياه وحصل لموسى مقصوده ومقصود الحق
فى تأديبه فعلم ان لله عبادا عندهم من العلم ما ليس عنده ولم يكن الاعلم كون من الاكوان من علوم الكشف
وهو من احوال المريدين اصحاب السلوك فكيف لو كان من العلوم المتعلقة بالجناب الالهى اما من العلم المحكم
او المتشابه انتهى كلامه پس خضر اول مرتبه ده متعين اولان موسانك امرنه امتثال ايدوب آنك نهى ايتديكى
شيئدن منتهى اولمجق پس بطريق احرى موسى دخى اول مرتبه نك حكمى تحتنده مؤتمر اولورو كذلك موسى
خضردن بيلديكه خضر موسانك نهيى كيمدن ايشتدى ودخى خضرك وما فعلته عن امرى قولندن موسى
بيلديكه خضر آنى كندى امرى ايله آندن مفارقت ايتمدى پس خضرك اكا اندن فراقنده آنك اوزره اعتراض
ايتمدى پس موسانك مقصودى حاصل اولدى ودخى آنك تأديبنده حقك مقصودى دخى حاصل اولدى زيرا
موسى بيلديكه الله تعالى ايچون عباد واردركه آنلر ايچون علم الهى حاصلدركه آنك قتنده اول علم حاصل
اولمدى ودخى بيلديكه جميع افعال حق تعالينك امريله واقعه در پس موسى ساكت اولدى وآنك حركتى سكونه
منتهيه در) (فانظر الى كمال هذين الرجلين فى العلم وتوفية الادب الالهى حقه وانصاف الخضر فيما اعترف به
عند موسى حيث قال له انا على علم علمنيه الله لا تعلمه انت وانت على علم علمكه الله لا اعلمه انا فكان هذا الاعلام
من الخضر لموسى دواء لما جرحه به فى قوله وكيف تصبر على ما لم تحط به خبرا مع علمه بعلو مرتبته بالرسالة وليست
تلك الرتبة للخضر) (پس بو ر جليننك علمده كمالنه وادب الهينك حق توفيتنه سن نظر ايله ودخى خضرك
انصافنه نظر ايله شول شئ حقنده كه موسى قتنده اكا اعتراف ايلدى* شول حيثيتله كه موسايه مخاطب
اولديغى حالده ايتدى بن بر علم اوزره يم كه الله تعالى آنى بكا تعليم ايلديكه سن اول علمى عالم دكلسن واول علم

ولايت وعلم توحيددر وموسى دخى برعلم اوزره سن كه الله تعالى سكا انى تعليم ايلديكه بن آنى عالم دكلم واول علم
تشريع وعلم رسالتدر پس بو اعلام خضردن موسايه دوا اولا . . . . . . جراحتنه كه موسانك انكله
مجروح ايتمش ايدى (وكيف تصبر على مالم تحط به خبرا) قولنده موسانك رسالتده* علوم مرتبه سنه خضر
عالم ايكن وحالبوكه اول مرتبه خضر ايچون حاصل دكل ايدى واول مرتبهٔ رسالت ونبوتدر* امدى) شويله
معلوم اوله كه بو كلامك ظاهرى اعطا ايدركه خضر ب . . . زيرا خضر كندى نفسى ايچون برعلم افراد ايلديكه
موسى آنى عالم اوليه وموسى ايچون دخى برعلم افراد ايلديكه كنديسى آنى عالم اوليه واول علم رسالت ونبوتدر
وموسى رسول ونبى ايدى وخضر خود كنديسندن اول علمى نفى ايتدى وكنديسى ايچون آنى اثبات ايتمدى
وكذلك موسى ايله خضرك صحبتى حيننده اكر خضر احكام نبوت ايله ظاهر اوليدى موسى اكا انكار
ايتمزدى* زيرا آنك مرتبه سندن ظاهر اولوردى قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب الثلاثين من الفتوحات
ولما علم الخضران موسى عليه السلام ليس له ذوق فى المقام الذى هو الخضر عليه كما ان الخضر ليس له ذوق فيما
هو موسى عليه من العلم الذى علمه الله اياه الاان مقام الخضر لا يعطى الاعتراض على احد من خلق الله لمشاهدة
خاصة هو عليها ومقام موسى والرسل يعطى الاعتراض من حيث هم رسل لاغير فى كل ما يرونه خارجا عما
ارسلوا به ودليل ماذهبنا اليه فى هذا قول الخضر لموسى عليه السلام (وكيف تصبر على مالم تحط به خبرا)
فلو كان الخضر نبيا ما قال له مالم تحط به خبرا فالذى فعله لم يكن من مقام النبوة وقال له فى انفراد كل واحد منهما
بمقامه الذى هو عليه قال الخضر لموسى عليه السلام انا على علم علمنيه الله لا تعلمه انت وانت على علم علمكه الله
لا اعلمه انا فافترقا وتميز بالانكار فالانكار ليس من شأن الافراد فان لهم الاولية فى الامور فهم ينكر عليهم
ولا ينكرون انتهى كلامه وقال الشيخ العارف صدر الدين القنوى فى الفكوك فى فك فص الختم المحمدى ولعموم
حكم شريعته جعلت الارض كلها مسجدا له ولامته وترابها طهورا واندرجت فى احكام رسالته رسالة من
مضى من الرسل ومن بقى منهم كعيسى والياس عليهما السلام وكذلك الامر فى نبوته التى يدخل فيها ايضا الخضر
عليه السلام هذا وان اختلف قوم محجوبون فى الاعتراف بنبوة الخضر فان اكابر المحققين لا خلاف بينهم فى ذلك
انتهى كلامه پس بحسب الظاهر كلامين بيننده مغايرت واردر وكذلك فتوحاتك يكرمى دردنجى بابنده شيخ
رضى الله عنهك فنبه كل ولى يكون بعد هذا الختم الى يوم القيمة نسبة كل نبى يكون بعد محمد صلى الله تعالى عليه
وسلم فى النبوة كالياس وعيسى والخضر فى هذه الامة قوليله فتوحاتك قرق التنجى بابنده والشرايع كلها علوم
وهبية وممن حصل علوم وهب مما ليس بشرع جماعة قليلة من الاولياء منهم الخضر على التعيين قولى بيننده
دخى مغايرت ظاهره در پس كلامين بيننده توفيقدن لابددر وتوفيق بو وجهله دركه خضر نبوت تشريعله
نبى دكلدر زيرا خضرك موسايه (وكيف تصبر على مالم تحط به خبرا) قولى مقام نبوتدن دكلدر زيرا خبرت
ذوقله حاصل اولان علم الهى بغير واسطة حقدن حاصل وواصلدر نبينك نبوته متعلق اولان علمى واسطهٔ
ملك ايله حاصلدر پس خضر صديقيه ايله نبوت تشريعيه بيننده قربت مقامنده متعيندركه اول مقام
قطبك دائره سندن خارجين اولان افرادك مقاميدر وافرادك مقامى براحده اعتراض اقتضا ايتمز* پس
بو تقدير اوزره خضر فرد وولى اولور نبوت تشريعله نبى اولمز نته كيم شيخ رضى الله عنه فتوحاتك يتمش
اوچنجى بابنده ديركه (ولم يكن للخضر نبوة التشريع التى للانبياء عليهم السلام انتهى كلامه) ولكن مقام قربت
نبوت مطلقه مقاميدركه اختصاصا اكا نيل اولنور وقت اولوركه عمل مشروع ايله نيل اولنور ووقت اولوركه
توحيد حقله وذات ايله نيل اولنور* وخضر اكا توحيد حقله نائل اولدى پس بو مقامده وحى خاص الهى بغير
واسطه وجه خاص له حقدن اخذ اولنور وبو نبوت سائر حيوانده دخى ساريه در قال الشيخ رضى الله عنه فى الباب
الخامس والخمسين بعد المائة كما قال فى عبده الخضر آتيناه رحمة من عندنا وعلمناه من لدنا علما وهذه النبوة سارية
فى الحيوان مثل قوله (واوحى ربك الى النحل) وكلهم بهذه المثابة فمن علمه الله بنطق الحيوانات وتسبيح النبات
والجماد وعلم صلاة كل واحد من المخلوقات وتسبيحه علم ان النبوة سارية فى كل موجود يعلم ذلك اهل الكشف
والوجود لكنه لا ينطلق من ذلك اسم نبى ولا رسول على واحد منهم الا الملائكة خاصة الرسل منهم پس بو وجهله
خضر نبوت مطلقه ايله نبى اولور نبوت تشريعله نبى اولمز بلكه خضر موسادن غيرى بر رسوله تابع ايدى

وآنك شرعنده ايدى وآنك حكمى موسانك حكمنه مخالف ايدى پس خضر قتل غلام ايله حكم ايلدى اول
رسولك شرعى اوزره كه اكا تابع ايدى واول حكم موسانك شرعنه مخالف اولمغله موسى اكا انكار ايلدى
پس قتل غلام حقنده خضرك حكمى واقع اولمدى خضر صاحب شرع اولديغى حيثيتله بلكه آنك حقنده
حكمى بزم قتمزده شرع رسول صلى الله عليه وسلم ايله قاضينك حكمى كبيدر يعنى آنك شرعنه تابع اولديغى
حيثيتله* پس خضر نبوت تشريعيه ايله نبى اولمز فافهم) (وظهر ذلك) (التفاضل بالنسبة) (فى الامة المحمدية
فى حديث ابار النخل فقال عليه السلام لاصحابه انتم اعلم بمصالح دنياكم ولا شك ان العلم بالشئ خير من الجهل به
ولهذا مدح الله نفسه بانه بكل شئ عليم فقد اعترف صلى الله عليه وسلم لاصحابه بانهم اعلم بمصالح الدنيا منه لكونه
لا خبرة له بذلك فانه علم ذوق وتجربة ولم يتفرغ عليه السلام لعلم ذلك بل كان شغله بالاهم فالاهم فقد نبهتك على
ادب عظيم تنتفع ان استعملت نفسك به) (وبالنسبه اولان تفاضل امت محمديه ده ظاهر اولدى ابار نخل
حديثنده يعنى رسول عليه السلام برسنه اصحابى كوردى كه نخيلى تلقيح واصلاح ايدرلر يعنى نخيلك ذكرندن
انثى يه اشلارلركه اكا تأبير ديرلر پس رسول عليه السلام انلره ايتدى لو تركتم لا يضركم يعنى اكر تأبيرى سز ترك
ايديديكز سزه ضرر وبرمزدى ديدى پس انلر رسول عليه السلامك كلاميله ترك ايتديلر پس اول سنه ده ثمرهٔ
نخل از واقع اولدى پس رسول عليه السلام اصحابنه ايتدى انتم اعلم بمصالح دنياكم يعنى دنياكزمصالحنده سز
اعلمسز ديدى وحالبوكه شك يوقدركه تحقيق برشيئه علم آنك جهلندن خيرلودر وبوندن اوترى الله تعالى
كندى نفسنى مدح ايتديكه تحقيق الله تعالى هرشيئه محيطدر انه بكل شئ محيط قوليله پس تحقيق رسول الله
صلى الله عليه وسلم اصحابنه اعتراف ايتديكه تحقيق انلر مصالح دنياده اندن اعلمدر زيرا رسول عليه السلامك
مصالح دنياده خبرتى وتجربه سى يوقدر زيرا تحقيق مصالح دنيانك علمى ذوق وتجربه ايله حاصل اولور ورسول
عليه السلام امور دنيويه علمى قابليله اشتغال ايتمدى بلكه آنك اشتغالى اهمه ايدى واهم ايچنده اهمه
ايدى يعنى رسول عليه السلامه امور جزئيه نك علمى لازم دكلدر بلكه امور كليه نك علمى لازمدركه امر نبوت
ورسالت آنلره متوقفدر پس تحقيق بن سنى ادب عظيمه واقف ايلدم انكله منتفع اولورسن اكر نفسكى اول
ادب ايله استعمال ايده جك اولورسك (امدى) شويله معلوم اوله كه خضر عليه السلام اسم باطنك صورتيدر*
وآنك مقامى مقام روحدر وانكيچون علوم ولايت وقرب وعلوم غيب واسرار قدر وعلوم هويت وانيت وعلوم
لدنيه واسرار الهيه حاصله در انكيچون خضر ذوقنك اصلى ومحتدى وهب وايتا اولدى قال الله تعالى (فوجدا
عبدا من عبادنا آتيناه رحمة من عندنا وعلمناه من لدنا علما) پس خضر موسى عليهما السلامه سويلديكى كلمات
كامل اتنده علوم مذكوره يه اشارت ايتدى پس فاراد ربك ديدى پس كاف خطاب ايله ربى توحيد ايتدى وانيت
ربوبيتى تعيين ايتدى وارادت ربانيه باطنه دن اخبار ايتدى ودخى فاردت ديدى پس تعيين وتقييد ايتدى
پس باطنده اولان معلوماتك بعضيسنه ارادتى تخصيصدن اخبار ايتدى ودخى فاردنا ان يبدلهما ربهما خيرا
منه زكاة ديدى پس فاردنا قوليله كلمه ده جمع ايتدى وبو جمع عين توحيددر وارادت وتصرفه ذوق وخبرتدن
علمك احديتيدر پس بونلرك كليسى خضر عليه السلامدن اسرار بطون عينيه وواحديت ارادته وعلوم واسرار
ولايته اشارتدر* وكذلك خضر عليه السلام فاردت ان اعيبها قولنده خرق سفينه اولان فعلى كه عرف وعادتده
عيبدر كندى نفسنه اسناد ايتدى جناب عالى يه تنزيهدن اوترى شول فعلك اكا اسنادندن كه ظاهرى ذم
وعيبدر وبتيمينه رحمت اولان اقامت جدارى حقه اسناد ايلدى پس فاراد ربك ديدى وقتل غلام حقنده
فاردنا ان يبدلهما ربهما ديدى پس نون جمع ايله كتوردى زيرا بو مسئله ده موسانك نظرنده عيب واردر زيرا
موسى عليه السلام غلامى نفس زكيه ظن ايتديكه بغير نفس قتل اولندى پس آنك نظرنده قتل منكر وعيب
اولدى وآنك قتلى آنك ابوينه خير اولدى پس خضر نظر موساده وعرف وعادتده عيب اولان شيئى كندى
نفسنه اسناد ايدوب خير ورحمت اولان شيئى حقه اسناد ايتدى ونون جمع ايله كه رب ايله خضرى جامعدر
اثبات ايتدى واما موسى عليه السلام پس اسم ظاهرك صورتيدر وآنك مقامى مقام قلبدر وانكيچون علوم
رسالت ونبوت وعلوم تشريع حاصله در معروف ايله امر ايتمكدن ومنكردن نهى ايتمكدن وظاهرده انكيچون
حكم واردر بوندن اوترى موسى عليه السلامك معجزاتى كمال وضوح وظهورده ايدى پس وقتا كيم موسى عليه

السلام عطایای اسم ظاهردن حظ وافر اوزره اولدیسه الله تعالینك ارادتی آنك تكمیلنه تعلق ایتدی اسم باطن احكامندن برطرف اكا ارادت اتمكله وتجلیات ظاهره وباطنه یینی وعلوم نبوت آنك استعداداتنده علوم ولایتدن اولان شیء یینی جمع اتمكله پس اسم باطنك مظهری اولان خضرك صحبتنه آنی ارسال ایلدی وتحقیق موسی علیه السلام قومی بیننده دعوی ایله ظاهر اولمش ایدیكه اول اهل ارضك اعلمیدر وبودعوی بنی اسرائیلدن ملأ عظیم بیننده ایدی پس الله تعالی موسایه وحی ایتدی وایتدی بلكه بزم برعبدمز واردر مجمع البحرینده یعنی بحروجوب وبحرامكان ویاخود بحرظاهروبحرباطن ویاخود بحرنبوت وبحرولایت مجمعنده پس موسی علیه السلام دعواسندن استحیا ایتدی پس الله تعالیدن طلب ایتدیكه بینهماده صحبتی تقدیرایلیه وآنك اجتماعنده وطلبنده استیذان ایتدی تاكیم خضر اكا تعلیم ایلیه الله تعالی علومدن اكا تعلیم ایتدیكی شیئی پس اكرموسی الله تعالینك صحبتی طرفنده غالب اولیدی وعلم ولایتی الله تعالیدن اخذایدیدی الله تعالی آنی خضرك صحبتندن اغنا ایدردی * پس الله تعالی حضرت خضر یتدن وتجلیات باطنهٔ خفیه‌دن متجلی اولان حقك صحبتنی ترجیح ایلدی پس وقتا كیم خضرایله موسی بیننده اجتماع واقع اولدی پس بینهماده نزاع ظاهر اولدی زیرا ظهوروبطون ووحدت وكثرت ونبوت وولایت بیننده مباینت ومغایرت واردر وخضرك صحبتنده واقع اولان علم الهینك موسایه ایصالی حصول بولمدیكه الله تعالی موسایه آنك ایصالنی تقدیر ایتمشیدی بیان اولندیغی كبی خضرایله موسی بیننده فراق واقع اولدی واما ظاهروباطن ونبوت وولایت بیننی جامع اولان محمد صلی الله علیه وسلمك وارث اكملی اولان انسان كامل اكا كمال اتباعدن اوتری ظاهر وباطن بیننی جامعدر وطرفینه علی السویه ناظردر وطرفین ایله متحققدر وموسی خضرك قتنده انكار ایله ظاهر اولدیغی كبی خضردخی موسانك قتنده انكار ایله ظاهر اولدی واكرچه كیم خضرك مقامی انكار واعتراض اقتضا ایتمز زیرا خضر افراددندر وافرادك مرتبه‌سی براحده انكار واعتراض اقتضا ایتمز ولكن موسی اكا انكار اتمكله انكارینی انكار ایتدی مع هذا عالم ایدیكه موسانك مرتبه‌سی انكار اعطا ایدر ووارث محمدی برشیئه انكار ایتمز وكتابك اولنده ذكر اولنان اصولده خضرایله موسانك قصه‌سی سبق ایتدی وسكاشویله معلوم اوله كه ذكر اولندیغی كبی فاردت ان اعیبها قولنده جناب الهی یی تنزیهدن اوتری ظاهرا عیب اولان خرق سفینه‌یی خضر كندی نفسنه اضافت ایتدی واقامت جداری كه یتیمینه رحمتدر فاراد ربك قولنده حقه اضافت ایتدی رحمت وخیر اولمغله وقتل غلام حقنده كه نظر موسایه نسبتله عیبدر وابوینه نسبتله خیرورحمتدر فاردنا ان یبدلهما ربهما قولنده صیغهٔ جمع ایله ایراد ایلدی پس مسئله‌ده خیر اولان شیئی الله تعالی یه اضافت ایتدی وظاهرده ونظر موساده نكروعیب اولان شیئی كندی نفسنه اضافت ایتدی وخضر اولا خرق سفینه ایله بعده قتل غلام ایله بعده اقامت جدار ایله ظاهر اولدیغی ترتیبك حكمتنی شیخ رضی الله عنه فتوحاتنده اوتوز برنجی بابده بیان ایدوب دیركه خضر بومسئله‌یی وواقعه‌یی وسطده كتوردی سفینه ایله جدار بیننده طرفده كتورمدی تاكیم بومسئله‌ده عیبدن اولان شیء سفینه طرفندن اوله وانده خیردن اوله وآنده خیردن اولان شیء جدار طرفندن اوله واكرمسئله غلام طرفنده اولیدی ابتداء وانتهاء حكمت اعطا ایتمزدی كه هر بروجه مخلص اوله كه اكا خیردن ویا آنك ضدندن برشیئه منسوب اولمیه پس اكر اولده اولیدی وسفینه وسطده اولیدی غلام مسئله‌سندن غلام ایچون وابوینی ایچون خیرده اولان شیء واصل اولمزدی تاكیم ظاهرا حضرت مغیبه اوزره كه سفینه دوم وراءده وبوتقدیر اوزره جدارده اولان خیره متصل اوله واكر جدار وسطده اولیدی وحدیث غلام متأخر اولیدی عیب سفینه متصل اولمزدی عیب غلام اتصالنه تاكیم جدارده اولان خیردن موراءده پس بغیر مناسب موراءده زیرا حضراتك شأنندندركه اعیان اشیایی اعنی صفاتنی تقلیب ایدر بحكم اشیاء حضراتك شأننددركه اعیان اشیانك یاتندن موراءده پس مسئلهٔ غلام وسطده واقعه اولدی پس وجه عیب سفینه طرفندندر وجه خیرجدار طرفندندر وبوتقدیر اوزره حكمت الهیه مستقیمه اولدی فافهم) (وقوله فوهب لی ربی حكما یرید الخلافة وجعلنی من المرسلین یرید الرسالة فما كل رسول خلیفة فالخلیفة صاحب السیف والعزل والولایة والرسول لیس كذلك انما علیه بلاغ ما ارسل به فان قاتل علیه وحماه بالسیف فذلك الخلیفة الرسول) (وموسانك فوهب لی ربی حكما قولی یعنی فوهب لی ربی حكما دیدی بوقول ایله موسی

خلافتی مراد ایدر وجعلنی من المرسلین قولیله رسالتی مراد ایدر پس هر رسول خلیفه دكلدر وهر خلیفه رسولدر زیرا خلیفه صاحب السیفدر وعزل وولایت صاحبیدر وحالبوكه رسول خلیفه كبی دكلدر رسول اوزره انجق شول شیئك بلاغی لازمدركه انكله ارسال اولندی * ماعلی الرسول الا البلاغ پس اكر رسول اول امر اوزره كه انكله ارسال اولندی مقاتله ایده جك اولورسه * یعنی امر الهینك ابلاغندنصكره دین الهی یی احیا واحكام شرعیه‌یی تنفیذ واجرا ایتمكیچون كفار ومعاندین ایله مقاتله ایدوب اول امر الهی یی وشرع ربانی یی وآنك حدنده داخل اولان اهل ایمانی سیف ایله حمایه ایده جك اولورسه پس اول رجل خلیفه ورسولدر پس خلافت رسالتده رتبهٔ زائده‌در) (فكما انه ما كل نبی رسولا كذلك ما كل رسول خلیفة ای ما اعطی الملك ولا التحكم فیه) (پس نته كیم هر نبی رسول دكلدر كذلك هر رسول خلیفه دكلدر یعنی اكا ملك اعطا اولنمدی ودخی ملكده تحكم اعطا اولنمدی پس موسی (فوهب لی ربی حكما وجعلنی من المرسلین) قولیله خلافت ورسالتیله افصاح ایلدی وبورتبه خضره اعطا اولنمدی اندنصكره شیخ رضی الله عنه فرعونك ماهیت الهیه‌دن سؤالی حكمتنه شروع ایتدی) (واما حكمة سؤال فرعون عن الماهیة الالهیة فلم یكن عن جهل وانما كان عن اختبار حتی یری جوابه مع دعواه الرسالة عن ربه وقد علم فرعون مرتبة المرسلین فی العلم فیستدل بجوابه علی صدق دعواه وسأل سؤال ایهام من اجل الحاضرین حتی یعرفهم من حیث لا یشعرون بما شعر هو فی نفسه فی سؤاله) (واما فرعونك ومارب العالمین قولیله ماهیت الهیه‌دن سؤالنك حكمتی پس سؤالی عن جهل اولمدی بلكه عن اختبار اولدی تاكیم ماهیت سؤالندن موسانك جوابنی كوره یعنی نیجه جواب ایدر ربندن رسالت دعواسنك وجودی ایله یعنی موسانك جوابی ربندن رسالت ادعاسنه موافقمیدر وفرعون مرسلینك علم الهیده مرتبه‌سن عالم ایدی زیرا رسل ماهیت حقدن سؤال اولنلقد جنس ایله فصلدن مركبه اولان ماهیت حدی ایله جواب ایتمزلر وكذلك ماهیت حقدن وحقیقت احدیتدن جواب ایتمزلر وآنك اضافاتیله جواب ایدرلر پس فرعون موسانك جوابیله دعواسنك صدقنه استدلال ایلیه وحاضرین اجلندن اوتری فرعون سؤال ایهام ایله سؤال ایلدی تاكیم حاضرینه سؤالنده تعریف ایلیه * آنلرك شعوری اولمدیغی حیثیتله شول شیئه كه فرعون كندی نفسنده اكا مطلع ایدی وسؤال ایهام ایله سؤال ایتدیكی بودر زیرا فرعونك مجلسنده حاضرین حكما وعقلا وارباب فكرونظر ایدیلر ماهیتی جنسله فصلدن تركیب ایدرلردی پس هرشیء ایچون جنسله فصلدن برحد تركیب ایدرلردی واول حده ماهیت اطلاق ایدرلردی پس فرعون انلرك محضرنده ماهیت حقدن سؤال ایتدكده آنك سؤالی اصطلاح قدما اوزره جنس ایله فصلدن مركبه اولان ماهیتنه شامل اولدی وحقك حقیقت مطلقه‌سندن وماهیت كلیه‌سندن سؤالی موهم اولدی پس فرعون سؤالنده ماهیت حقه ایهام ایتدیكه جنس ایله فصلدن مركبه دكلدر تاكیم حاضرینه تعریف ایلیه انلرك عدم شعوری حیثیتیله شول شیئیكه فرعون كندی نفسنده اكا مطلع ایدی یعنی وجوددن غیری حق ایچون ماهیت وحقیقت واردر دیو كندیسی عارف ایدی وایهام طریقی اوزره تعریف ایتدیكه اول ماهیتك معرفتی ادعاء نبوت ایدن نبی یه لازمدر ویاخود فرعون عارف ایدیكه حق حد اولنمز پس شیئك ماهیتی معرفتی طالبه اولان ما ایله سؤال ایتدی وما ایله سؤال ایدن شیئك حقیقتنی طلب ایدر وهر شیئك حقیقتندن لازمدر * ولكن حقك حقیقی وماهیتی جنسله فصلدن مركبه اولمق لازم دكلدر تاكیم حد ایله آنك معرفتی ممكن اوله بوتقدیر اوزره بما شعر قولنده ما الذی معناسنه‌در یعرفهم قولی ایچون مفعول اولور وفی سؤاله قولی یعرفهم قولنه متعلق اولور پس فرعون سؤالی ایكی وجه اوزره ایراد ایلدی) (فاذا اجابه جواب العلماء بالامر) (پس قچنكم موسی (رب السموات والارض وما بینهما ان كنتم موقنین) قولیله معرفت الهیه‌ده حقیقت امری عالم اولان علمانك جوابیله جواب ایلدی زیرا ما ایله هو یتدن سؤال اولنور وهویت الهیهٔ ذاتیهٔ مطلقه دراندن جواب اولنمز وآنك وصفی وتعریفی ممكن دكلدر الا نسب واضافات واسماء وصفات ایله واسم رب اسماء مضافه‌دندر وربوبیت اول قومك معلومی ایدی پس موسی (رب السموات والارض وما بینهما) قولیله سموات علویات وارضین سفلیاته شامله اولان ارواح علویهٔ طبیعیه واشخاص عنصریهٔ سفلیه‌یی مشتمله اولان ربوبیت مطلقه‌یی كه جمیع ربوبیات جزئیه‌یی جامعه‌در حق تعالی یه اضافت ایدوب انكله وصف ایلدی پس فرعون انا ربكم الاعلی

قولیله آنلر ایچون کندی نفسنه اضافت ایتدیکی ربوبیت عرضیهٔ جزئیه‌یی دخی موسی حقك ربوبیت
مطلقه‌سنه ادخال ایتدی وجمیع مراتب علویه ومظاهر سفلیه‌نك ربوبیتنی اکا تخصیص ایتدی وان کنتم موقنین
قولیله اشارت ایتدی بکه حقك حقیقتنی من حیث هی آندن غیری براحد عارف دکلدر نسب ذاتیه واضافات
خارجیه ایله تعریفی بوندن اتم اولمز اکر سز اهل ایقان واذعان ایسه کز پس موسی جوابنی اصطلاح قدما اوزره
جنس ایله فصلدن ترکیب ایتمدی زیرا بیلدیکه ماهیت حقی سؤالدن فرعونك مرادی جنس ایله فصلدن
مرکبه اولان ماهیت دکلدر اکرچه کیم حضار مجلس اولان حکما اویله فهم ایتدیلر * پس موسی جوابنده
اصابت ایتدی وفرعون موسانك جوابنده اصابت ایتدیکن ودعواسنده صادق اولدیغن عارف اولدی ولکن
منصبی ابقاسندن اوتری حاضرین محضرنده موسانی تصدیق ایدوب مؤمن اولمدی (اظهر فرعون ابقاء لمنصبه
ان موسی ما اجابه علی سؤاله) (اذ انك جواب ایدر یعنی موسی فرعونه ماهیت حقدن جواب ایتدکده امری
عالم اولان علمانك جوابیله فرعون کندی منصبنی ابقا ایتمکدن اوتری اظهار ایتدیکه تحقیق موسانك سؤالنه
اکا جواب ایتمدی یعنی فرعون عارف اولدیکه موسی اکا جواب ایتدی ولکن کندی مملکتی اهلندن خوف
ایتدی تاکیم آنلر موسانك مرتبه‌سنه مطلع اولوب اکا مؤمن اولمسونلر تاکیم ملك وسلطنت آنك یدندن کتمیه
پس اهل مجلس اولان حکما وعقلا ظن ایتدیلرکه فرعون موسانی آنلرك اصطلاحی اوزره جنس ایله فصلدن
مرکبه حق ایچون برماهیت اوله وفرعون آندن آنی سؤال ایتمش اوله پس آنلرك اصطلاحی اوزره موسی
جواب ایتمیوب فرعونك معرفتی ومرادی اوزره جواب ایتمکله فرعون آنك حولنده اولان حکما وعلمایه ایتدی
ایشتمزمیسکز که مابیله سؤالك حقی اولان حد ایله جواب ویرمدی یعنی بن آکا نه شیدن سؤال ایتدم واول
بکانه طریق اوزره جواب ویردی دیدی) (فتبین عند الحاضرین لقصور فهمهم ان فرعون اعلم من موسی
ولهذا لما قال له فی الجواب ما ینبغی) (پس حاضرین قتنده ظاهر اولدی آنلرك فهملری قصورندن اوتری که
تحقیق فرعون موسادن اعلمدر بوندن اوتری وقتاکیم موسی فرعونه جوابده ماینبغی اولان جوابی دیدی
زیرا ماهیت حقدن سؤال اولندقده لایق اولان بودرکه صفات سؤالندن اولان جواب ایله جواب اولنه) (وهو
فی الظاهر غیر جواب علی ما سئل منه) (وحال بوکه موسانك جوابی ظاهرده جواب دکلدر ماهیتدن سؤال
اولندیغی اوزره زیرا سؤال ماهیتدندر وجواب صفاتدندر وجواب سؤاله مطابق دکلدر زیرا حاضرینك قتنده
ماهیتدن سؤاله جنس ایله فصلدن مرکب اولان حد ایله جواب اولنور) (وقد علم فرعون انه لا یجیبه
الا بذلك) (وتحقیق فرعون بیلدیکه تحقیق موسی اکا ویاخود سؤاله جواب ایتمز الا بو جواب ایله یعنی حقه
مختصه اولان صفات ایله جواب ایدر) (فقال) (لمانك جواب ایدر جملتین بیننده توسط ایتدی (لاصحابه ان رسولکم
الذی ارسل الیکم لمجنون ای مستور عنه علم ما سألته عنه اذ لا یتصور ان یعلم اصلا) (پس فرعون اصحابنه
ایتدی تحقیق سزلك رسولکزکه سزه ارسال اولندی البته مجنوندر یعنی آندن مستوردر شول شیئك علمی که بن
آندن آنی سؤال ایتدم زیرا اصلا تصور اولنمزکه اول شیء معلوم اوله زیرا حقیقت حق تصور اولنمزکه حقدن
غیری براحد آنی عارف اوله * پس فرعونك بوکلامی دخی وجهین اوزره درو جه ظاهر بودرکه بو سزلك رسولکزکه
سزه ارسال اولندی مجنوندر * یعنی بن آندن سؤال ایتدیکم شیئك علمی آندن مستوردر بنم کلامیمی فهم
ایدهمز پس فرعون آنلرك قتنده موسادن اعلم ظاهر اولدی وبر وجه دخی بودرکه آنلرك قتنده موسانك
رسالتنه شهادتدر یعنی بنم آندن سؤال ایتدیکم شیئك علمی آندن مستوردر زیرا حقیقت حق براحد ایچون
معلومه دکلدر پس رسول رسالتی حیثنده حقایق اشیادن واسرار قضا وقدردن محجوب ومستوردر پس آنك
وظیفه‌سی ذات مطلقه‌یه دعوت دکلدر صفات الهیه‌یه دعوت ایدر وذاتدن سؤال اولندقده صفات ایله جواب
ایدر) (قال سؤال صحیح فان السؤال عن الماهیة سؤال عن حقیقة المطلوب ولا بد ان یکون علی حقیقة فی نفسه)
(پس فرعونك سؤالی صحیحدر * زیرا تحقیق ماهیتدن سؤال مطلوبك حقیقتندن سؤالدر ولابدرکه حق
کندی نفسنده برحقیقت اوزره اوله بوقولده شیخ رضی الله عنه تفوس جمهورده مقرر اولان شیئك بطلانته
اشارت ایدرکه آنلر دیرلرکه فرعونك (ومارب العالمین) قولیله آنك سؤالی صحیح دکلدر زیرا ماهیتدن سؤالدر
وماهیت آنلرك زعمنده جنس ایله فصلدن مرکبه درو حال بوکه حق ایچون جنس ایله فصلدن مرکبه اولان ماهیت

بوقدر پس سؤال صحیح دکلدر دیرلر پس شیخ رضی الله عنه دیرکه ماهیتدن سؤال مطلوبك حقیقتندن سؤالدر
ولابدرکه مطلوب کندی نفسنده برحقیقت اوزره اوله حقیقة الحقایق اولان حق ایچون حقیقت اولمق
لازم کاور وبو باطلدر) (واما الذین جعلوا الحدود مرکبة من جنس وفصل فذلك فی کل ما یقع فیه الاشتراك
ومن لا جنس له لا یلزم ان لا یکون علی حقیقة فی نفسه لا تکون لغیره) (واما شونلرکه حدود اشیایی جنس ایله
فصلدن مرکبه ایتدیلر پس حدودك وصفی هرشیده واقعدرکه آنده جنسیتدن اشتراك واقع اولور * پس اکر
بونك کبی برحد ایله محدود اولان شیئك ماهیتندن سؤال اولنسه آنك ماهیتی اولان حدی ایله جواب
اولنور واما براحد که انکیچون جنس اولمیه لازم کلمزکه اول کندی نفسنده برحقیقت اوزره اولمیه که اول
حقیقت آنك غیری ایچون ثابته اولمیه پس وجود واحدکه انکیچون جنس یوقدر وانك حقیقتی جنس ایله فصلدن
مرکب اولان برحد ایله محدوده دکلدر * پس جنسك عدمیتندن وماهیت موضوعه‌نك اکا عدم اطلاقندن
لازم کلمزکه حق برحقیقت اوزره اولمیه وحق اول حقیقت اوزره کندی ذاتنده اولمیه که اول حقیقت اکا
مخصوصه‌در * پس حقیقة الحقایق اولان حقك حقیقتی جنس ایله فصلك تحتنده داخل دکلدر تاکیم آندن
سؤال ایتمك صحیح اولمیه زیرا حدود اشیایی واضع اولان مخلوقك خلقندن اول ازلا وقدما حقك حقیقتی ثابته‌در
وابدا وسرمدا دائمه وباقیه‌در * پس اندن سؤال ایتمك صحیحدر ولکن جواب ایتمك صحیح دکلدر الانسب
واضافات ایله) (فالسؤال صحیح علی مذهب اهل الحق والعلم الصحیح والعقل السلیم) (پس ماهیت حقدن
سؤال ایتمك اهل حق مذهبی اوزره وعلم صحیح وعقل سلیم مقتضاسی اوزره صحیحدر اکرچه کیم علوم الهیه‌ده
فهمی ودرایتی اولمیان کمسنه‌نك زعمنده صحیح دکلدر) (والجواب عنه لا یکون الا بما اجاب به موسی) (پس
حقك ماهیتی سؤالندن جواب اولمز الا شول شی ایله که موسی انکله اجابت ایلدی یعنی ربوبیت مطلقه صفتیله
جواب ویردی پس موسانك جوابی دخی صحیح اولدی) (وهنا سر کبیر فانه اجاب بالفعل لمن سأل عن الحد
الذاتی فجعل الحد الذاتی عین اضافته الی ما ظهر به من صور العالم او ما ظهر فیه من صور العالم فکأنه قال له
فی جواب قوله ومارب العالمین قال الذی یظهر فیه صور العالمین من علو وهو السماء وسفل وهو الارض ان کنتم
موقنین او یظهر هو بها) (وبونده یعنی موسانك جوابنده برسر کبیر واردر زیرا تحقیق موسی حد ذاتیدن سؤال
ایدن کمسنه‌یه فرعوندر حقك فعلی اولان ربوبیتله جواب ویردی پس موسی رب ایچون اولان حد ذاتیی ربك
شول شیئه اضافتی عینی ایتدیکه صور عالمدن رب انکله ظاهر اولدی ویاخود ربك وجودنده صور عالمدن ظاهر
اولان شیئه ربك اضافتی عینی ایلدی یعنی عالمینه ربك عین اضافتی رب ایچون حد ذاتی ایلدی پس کأنه موسی
فرعونه ایتدی انك ومارب العالمین قولی جوابنده شول وجود واحددرکه عالمینك صوری انده ظاهره اولور
عالمك علوندن که اول سمادر وسفلیتدن که اول ارضدر یعنی رب العالمین شول وجود واحددرکه عالمینك صور
علویه‌سی که صور سماویه‌در وصور سفلیه‌سی که صور ارضیه‌در آنده ظاهره اولور اکر سز اهل ایقان ایسه کز
ویاخود شول وجود واحددرکه اول عالمینك صوری ایله ظاهره اولور پس کرك وجود حق عالمك علوی وسفلی
اولان صورنده ربوبیت ظاهره اولوب اعیان عالم وجود واحد حقه مرایا ومجالی اولدی وکرك وجود واحد حق
اعیان عالمه مرآت واحده اولدیکه صور اعیان مربوبیتله مرآت حقده تجلی ایدرك انده ظاهره ومتعینه اولدی
پس علی کلا التقدیرین صور عالم وجود حقله متغذیدر پس رب السموات والارض وما بینهما قولنده ربی
صور عالمینه اضافت ایتمك رب ایچون حد ذاتی ایتمکدر پس جمیع اعیان عالم صورنده حقك ظهوری ووجود
حق مرآتنده صور اعیان عالمك ظهوری ذات حقك ووجود مطلقك حد ذاتیسی اولدی الذی یظهر فیه
قولی فکأنه قال قولنده قال نك مقولیدر وقال الذی قولنده قال تکرار واقع اولدی * زیرا قال ایله آنك مقولی
بیننده فی جواب قوله ومارب العالمین قولی توسط ایتدی پس طول کلامدن اوتری تکرار ایراد اولندی وبونك
کبی شیخ رضی الله عنهك کلامنده چوق واقع اولور سهو کاتبدن دکلدر) (فلما قال فرعون لاصحابه انه لمجنون
کما قلنا فی معنی کونه مجنونا زاد موسی فی البیان لیعلم فرعون رتبته فی العلم الالهی لعلمه بان فرعون یعلم ذلك فقال
رب المشرق والمغرب فجاء بما یظهر ویستتر وهو الظاهر والباطن وما بینهما وهو قوله بکل شیء علیم (پس وقتاکیم
فرعون موسی ایچون اصحابنه انه لمجنون دیدی نته کیم بز موسانك مجنون اولمسی معناسنده ذکر ایتدك موسی

بیانده زیاده ایتدی تا کیم فرعون علم الهیده آنك مرتبه سن عالم اوله زیرا موسی عالم ایدیکه تحقیق فرعون آنك کلامنی فهم ایدر پس موسی رب المشرق والمغرب دیدی یعنی رب مشرق ومغربدر پس موسی علیه السلام جوابده شول مربوبی کتوردیکه ظاهردر واول شیء محل ظهوردر زیرا مشرق محل ظهوردر وعالم ارواح وامردن حق انکله باطن ومستتردر* واول شیء محل استتاردر زیرا مغرب محل استتاردر وحق محل ظهور اولان عالم اجسامده ظاهردر ومحل استتار اولان عالم ارواحده باطندر ودخی رب مشرقدر عالم شهادتده هر ظاهر اولان شیئده تعین وظهوری ایله آنك ربی ومالکیدر وعالم غیبده ظاهر اولان نسبتله باطن ومستتردر ورب مغربدر وغیب الغیبه نسبتله آنده دخی ظاهر ومتعیندر انلك ربی ومالکیدر ومابینهما قولی الله تعالینك وهو بکل شیء محیط قولیدر یعنی ظاهر وباطن بینده ارواح واجسامی جامعه اولان تعینات وشئوندر زیرا مشرق ظهور ایچوندر *ومغرب بطون ایچوندر وحق ظاهر ومتعیندر نوری اشراقیله جمیع ظاهر اولان شیئده وباطن ومتعیندر جمیع باطن اولان شیئده وبعض تعینات که باطندن ظاهره متوجهه در وبعضیسی ظاهردن باطنه راجعه در پس جمیع اشیانك عالمدر وانلرك مالکیدر کرك ظاهر وباطن اولسون وکرك ظهور وبطون بینده متعین اولسون)(ان کنتم تعقلون ای ان کنتم اصحاب تقیید فان العقل تقیید)(وفی بعض النسخ تقیید یعنی ان کنتم تعقلون دیمك اکر سز اصحاب تقیید ایسه کز دیمکدر زیرا تحقیق عقل تقییددر واهل تقیید وتحدید یا حقی اجسامه تشبیهله تقیید ایدرلر ویا جسمیه دن انی تنزیه ایدرلر* پس ارواح وعقوله حقی تشبیهله تحدید وتقیید ایدرلر پس انلرك تنزیهی وهمیدر زیرا عند التحقیق تشبیهدر)(فالجواب الاول جواب الموقنین وهم اهل الکشف والوجود فقال لهم ان کنتم موقنین ای اهل کشف ووجود فقد اعلمتکم بما تیقنتموه فی شهودکم ووجودکم)(پس جواب اول که رب السموات والارض قولیدر موقنینك جوابیدر وانلر اهل کشف ووجوددر پس انلره ان کنتم موقنین دیدی یعنی دیمك اولور اکر سز اهل کشف ووجود ایسه کز تحقیق پس بن سزه اعلام ایتدم شول شیئله که سز شهودکزده ووجودکزده انی تیقن ایتدیکز یعنی اکر سز اهل کشف وشهود ایسه کز کشف وشهودکزده تیقن ایتمش سکز که حقیقت حقدن جواب اولنمز الا اضافتله پس سز شهودکزده ووجودکزده تیقن ایتدیککز اوزره بن سزه اعلام ایدوب جواب ایتدم پس اکر سز دائرۀ شهودده ایسه کز بنم جوابمی فهم ایدرسکز پس موسانك ماهیت سؤالندن جوابه متصدی اولمقدن اعراضی وفعل ایله جوابی اعلامدرکه حق حقیقی اعتباریله جمیع قیود وحدوددن مطلقدر* وبر جنسك تحتنده داخل دکلدر* وبر فصل ایله آخردن متمیز دکلدر زیرا عین کلدر ومحیط کل شیءدر جمیع اشیاانده مستغرقدر پس حقیقت ربوبیتی بیان ایتمکه عدول ایتدی مضاف الیهی بیان ایتمکله که عالم ارواح علویه واجسام سفلیه نك ربوبیتی ومابینهما ماده متعینه اولان* نسب واضافاتك ربوبیتی اکا مختصه در وکل ایچون ربوبیتله ظاهردر وکاده هویتیله باطندر* زیرا شهود ووجودده عالمك عینیدر* وبو اشارت وتنبیهدر که حقك تعریفی ممکن دکلدر الا بو وجهله که اضافت ایتمکله ویاخود بعضه اضافت ایتمکله (ربکم ورب ابائکم الاولین) قولی کبی)(فان لم تکونوا من هذا الصنف فقد اجبتکم فی الجواب الثانی ان کنتم اهل عقل وتقیید وحصرتم الحق فیما تعطیه ادلة عقولکم فظهر موسی بوجهین لیعلم فرعون فضله وصدقه)(پس اکر سز بو صنفدن یعنی اهل کشف ووجود صنفندن دکل ایسه کز پس تحقیق بن سزه جواب ثانیده جواب ایتدم که رب المشرق والمغرب ومابینهما قولیدر اکر سز اهل عقل وتقیید ایسه کز وحقی حصر ایده جك اولورسکز ادلۀ عقولکز علم وعقیده دن اعطا ایتدیکی شیئده پس موسی وجهین ایله ظاهر اولدی وصنفینك جوابیله جواب ایتدی تا کیم فرعون آنك اوزره علمده آنك فضلنی وکلامنده آنك صدقنی عالم اوله پس اکر آنلر اهل کشف وشهود ایسه جواب اول ایله جواب ایتدی واکر انلر اهل عقول وتقیید ایسه جواب ثانیله جواب ایتدی زیرا رب المشرق والمغرب قولی دخی مقیددر پس اکرچه کیم موسی صیغۀ جمعله فرعونه ومجلسده حاضر اولان حکمایه خطاب ایدر ولکن موسانك مرادی کندی فضلنی وصدقنی فرعونه اعلام ایتمکدر زیرا موسی فرعونك فهمنی فهم ایتدی انکچون ایتدی)(وعلم موسی ان فرعون علم ذلك او یعلم ذلك)(وموسی بیلدیکه تحقیق فرعون آنك جوابنی فی الحال فهم ایتدی ویاخود فهم ایدر)(لکونه سأل عن الماهیة فعلم انه لیس سؤاله علی اصطلاح القدماء فی السؤال بما)(زیرا فرعون ماهیتدن سؤال ایتدی

پس موسی علیه السلام بیلدی که تحقیق شان بودرکه فرعونك سؤالی ما ایله سؤالده اصطلاح قدما اوزره دکلدر زیرا آنلر سؤالی تجویز ایتمزلر شول وجودلك ماهیتندن که جنس وفصلدن مرکب اولان حد ایله محدود اولمیه)(فلذلك اجاب)(پس موسی فرعونك فهمنی عالم اولدیغندن فرعونه جواب ویردی)(فلو علم منه غیر ذلك لخطأه فی السؤال فلما جعل موسی المسئول عنه عین العالم خاطبه فرعون بهذا اللسان والقوم لا یشعرون)(پس اکر موسی علیه السلام فرعوندن بوندن غیری برشیئی فهم ایدیدی سؤالده آنی تخطئه ایدردی واکا جواب ایتمزدی پس وقتا کیم موسی مسئول عنه اولان حقی عین عالم ایلدی فرعون اکا بو لسان ایله که لسان توحیددر خطاب ایلدی *وحال بوکه قومك موسی ایله فرعونك معامله سنه وفرعونك معرفتنه شعورلری یوغیدی)(فقال له لئن اتخذت الها غیری لاجعلنك من المسجونین والسین فی السجن من حروف الزوائد ای لاسترنك فانك اجبت بما ایدتنی ان اقول لك مثل هذا القول)(پس موسی حقی عین عالم ایتدکده فرعون دخی عالمدن برصورت اولمغله وحق آنك عینی اولمغله موسایه ایتدی اکر سن بندن غیری بر اله اتخاذ ایده جك اولورسك البته بن سنی مسجونیندن ایدرم والسجن قولنده اولان سین حروف زوائددندر وحروف زوائد هویة السمان دن جامعدر پس سین ساقط اولیجق جن باقی قالور وجن ستردر قال تعالی فلما جن علیه اللیل ای ستر یعنی دیمك اولور البته بن سنی ستر ایدرم زیرا تحقیق پس اجابت ایتدك شول جواب ایله که بکا انکله سن تأیید ایتدك که بن بونك کبی قولی سکا سویلیم یعنی (انا ربکم الاعلی) کبی قولك بندن صدورنه سن سبب اولدك وبو قولده سن بنی تأیید ایتدك پس بن دخی سنك جوابك اوزره سنك موسویتکی هویت حقله ستر ایدرم دیدی فرعون قبل الایمان توحید علمی صاحبی ایدی ودعواسنده مسرفیندن ایدی واول قومك زمره سندن ایدیکه رسول علیه السلام انلرك حقنده شر الناس من قامت القیامة وهو حی دیدی یعنی فی الله موت حقیقیسندن وانیتی فناسندن اول سر توحیده وقیامت کبرایه واقف اوله پس کندی تعینیله الهیتی ادعا ایلیه وخلقی کندی نفسنه دعوت ایده توحید علمیسندن اوتری زیرا توحید علمی صاحبی لسان اشارتی فهم ایدر واکر توحید شهودی وذوقی صاحبی اولیدی ادعا ایتمزدی پس وقتا کیم فرعون فهم ایتدیکه موسی موحددر وحقله ناطقدر* پس دعوای الوهیت ایتمکه فرصت بولدی* زیرا بو لسانده حقك وجودندن غیری ممتنع الوجوددر وحق دخی رب وتجلیاتنده ظهوراته واحکام ایله مختلفدر* پس صورت فرعونده ظاهر اولان حقك رتبه سی ایچون اول مجلسده رتبۀ موسویه ده اولان ظهور اوزره تحکم واردر پس موسی فرعونی لسان توحید ایله تأیید ایلدی وبحسب الرتبه سلطنت وقدرت اظهاریله دعواسی اوزره اکا تقویت ویردی پس وقتا کیم بو لسان لسان اشارت اولدیسه فرعون کلامنده السجن قولنده سینی حروف زوائددن اخذ ایتدی پس جن قالدی که ستردر وجن اکرچه کیم مضاعف دکلدر ولکن لسان اشارتده وضع واشتقاق اعتبار اولنمز وبو لسان اشارتدر لسان عبارت دکلدر پس مشار الیه اولان معنایه دلالتده اول معنایه دلالت ایدن لفظك بعض حروفی کفایت ایدر)(فان قلت لی بلسان الاشارة فقد جهلت یا فرعون بوعیدك ایای والعین واحدة فکیف فرقت)(پس فرعون موسایه دیرکه یا موسی اکر سن بکا لسان اشارت ایله دیجك اولورسك پس تحقیق سن امر توحیدی جاهل اولدك یا فرعون بکا وعیدك سببیله وحال بوکه عین واحده در پس سن بو شهد اوزره نه کیفیتله تفریق ایتدك یعنی لاجعلنك من المسجونین قولنده بکا خطاب ایله وعید ایتدك ووعیدی صیغۀ متکلم ایله کندی نفسکه تخصیص ایتدك)(فیقول فرعون انما فرقت المراتب العین ما تفرقت العین ولا انقسمت فی ذاتها ومرتبتی الان التحکم فیك یا موسی بالفعل وانا انت بالعین وغیرك بالرتبة فلما فهم ذلك موسی علیه السلام منه اعطاه حقه فی کونه ای فی کون موسی یقول له لا تقدر علی ذلك)(فان قلت قوانی ایجاب ایدن فرعوندرکه موسایه دیرکه اکر سن بکا سؤال ایده جك اولورسن پس اول سؤالك حقی بنده لسان فرعون ایله نفس متکلم صیغه سیله فاقول دیمکدر* ولکن متکلمدن صیغۀ غائبه عدول اولندی وفعل ظاهرا فرعونه اسناد اولندی معنای توحیده اشارتدن اوتری کانه فرعون کندی نفسنی غائب منزله سنه تنزیل ایدر ودیرکه پس فرعون دیرکه عین متفرقه اولمدی بلکه مراتب عینی تفریق ایلدی ودخی عین کندی ذاتنده منقسمه اولمدی* زیرا تفرق وتمیز مراتبده واقعدر انقسام نسبیدر امر حقیقی دکلدر وبنم الان مرتبم یا موسی بالفعل سنده تحکم

اتمكدر زيرا صورت ظاهره‌ده بنم مرتبم تحكم صاحبيدر پس بندن وعيدلك صدوري جائزدر وعين الله بنم انانيتم
سنك انيتكدر يعني عين واحده اعتباريله بنم وجودم سنك وجودكدر ورتبه ايله سنك غيركدر واول رتبه بالفعل
سنده تحكم رتبه‌سيدر پس وقتا كيم موسى عليه السلام فرعوندن بوني فهم ايتدي فرعونه آنك حقني اعطا
ايتدي فرعونه لا تقدر على ذلك يعني سن بوكا قادر دكلسن قائل اولدي يعني حالده زيرا توحيدده فرعونك قدرتي
يوقدر واكا قدرت وفعل اضافت اولنمز وجه مشروح اوزره فان قلت قولي فرعون طرفندن اولور * پس فقول
قولي اكا جواب اولور وجائزدركه فان قلت قولي موسانك قولي اوله اي فان قلت لي هذا القول بهذا اللسان پس
فقد جهلت قولي اكا جواب اولور) (والرتبة) (اي رتبة فرعون) (تشهد له بالقدرة عليه واظهار الاثر فيه لان
الحق في رتبة فرعون من الصورة الظاهرة لها التحكم على الرتبة التي كان فيها ظهور موسى في ذلك المجلس) (
وحال بوكه رتبه فرعون فرعون ايچون شاهددر موسى اوزره قدرت ايله وقدرت اثرني آنده اظهار ايتمكله زيرا
حق رتبه فرعونده متعين اولديغي حالده صورت ظاهره‌دن اول رتبت ايچون اول مجلسده تحكم حاصلدر شول
رتبت اوزره كه موسانك ظهوري اول رتبه‌ده واقع اولدي زيرا صورت ظاهره‌دن رتبه فرعون سيف ايله وعموم
وزره تحكم ايله ظاهره‌در پس شول مرتبه كه موسى آنده ظاهردر آنك صورت ظاهره‌سندن متأثره‌در *
واما صورت باطنه‌ده پس رتبه موساده اولان ظهور رتبت فرعونده اولان ظهوردن اعلادر قال الله تعالى
لا تخف انك انت الاعلى) وكذلك عاقبت امرده فرعون اوزره موسانك غلبه‌سندن ظاهردر ولكن اول مجلسده
صورت ظاهره‌ده فرعون موسى اوزره تحكم صاحبي ايدي (فقال له) حال كونه (يظهر له المانع من تعديته عليه
اولو جئتك بشيء مبين فلم يسع فرعون الا ان يقول له فأت به ان كنت من الصادقين حتى لا يظهر فرعون عند
الضعفاء الراي) وفي بعض النسخ (عند ضعفاء الراي من قومه بعدم الانصاف) پس موسى فرعونه ايتدي فرعونك
آنك اوزره تعديسندن مانع اولان شيئي فرعونه مظهر اولديغي حالده اولو جئتك بشيء مبين يعني اگر بن سكا برشيء
مبين وبرهان ظاهر كتوره‌جك اولورسم بكا تعدي ايده بيلورميسن كانه موسى من عند الله آيات بينه ومعجزات
ظاهره ايله ظاهر اولمغله اول آياتك ظهوري قتنده يقين اوزره ايديكه فرعونك اكا تعدي ايتمكه قدرتي يوقدر
يعني بن معجزات الهيه ايله مؤيد اولوب آنلر ايله ظاهر اولديغم حينده بكا تعدي ايتمكه قادر دكلسن ديمكدر *
پس فرعون مبهوت اولوب فأت به ان كنت من الصادقين قولندن غيري موسايه ديمكه قادر اولمدي اگر دعواده
صادقلردن ايسك پس اول شيء مبيني كتورديدي وفرعونك بو قولنه سبب بو اولدي تا كيم فرعون كندي
قومندن ضعفاي رأي اولنلر قتنده عدم انصاف ايله ملتبس اولديغي حالده ظاهر اولميه بعدم الانصاف قولنده
با ملابسه ايچوندر وجار مجرور ايله محلا منصوبدر لا يظهر قولنك فاعلندن حال اولمق اوزره) (فكانوا يرتابون
فيه وهي الطائفة التي استخفها فرعون فاطاعوه انهم كانوا قوما فاسقين اي خارجين عما تعطيه العقول الصحيحة
من انكار ما ادعاه فرعون باللسان الظاهر في العقل) پس ضعفاي رأي اولان قوم فرعونك حقنده ارتياب ايده‌لر
وانلر شول قومدركه فرعون انلره اهانت ايتديلر پس اكا اطاعت ايتديلر تحقيق انلر قوم فاسقين ايديلر يعني
خارجين ايديلر شول شيئك حكمندن كه عقلاده لسان ظاهر ايله فرعون ادعا ايتديكي شيئك انكارندن عقول
صحيحه اني اعطا ايدر يعني عقول صحيحه لسان ظاهر ايله فرعونك مدعاسني منع ايدر واما اهل كشف وعيان
وشهود وايقان منع ايتمز زيرا وجود حقدن غيري برشيئك وجودي يوقدر پس قوم فرعون عقول صحيحه‌نك
اعطا ايتديكي انكاردن خارج ايديلر يعني لسان ظاهره‌ده فرعون ايتديكي شيئه مقر ايديلر وانكچون ما ادعاه
فرعون باللسان الظاهر في العقل ديدي زيرا عقلاده لسان ظاهردن غيري نسنه ايله فرعون ادعاء ربوبيت ايتمدي
بو تقدير اوزره باللسان قولي ادعاه قولنه متعلق اولور وفي العقل قولي دخي ادعاه قولنه وياخود في الظاهر قولنه
متعلق اولور وجائزدركه من انكار قولنه متعلق اوله) (فان له) (اي العقل) (حدا يقف عنده اذا جاوزه صاحب
الكشف واليقين) (زيرا تحقيق عقل ايچون حد معين واردركه آنك قتنده عقل واقف اولور اندن تجاوز ايتمز اهل
كشف ويقين اني تجاوز ايتدكده يعني عقل ايچون حد معين واردركه انك قتنده واقفدر وانك وراسندن ظاهر
اولان شيئه منكردر واهل كشف ويقينك حدي يوقدر تا كيم انك قتنده واقف اوله‌لر * پس هر قنغي صورتدن
حق تجلي ايدرسه اكا اقرار ايدرلر كرك عقل صحيح محال كورديكي صورت اولسون وكرك تجويز ايتديكي صورت

اولسون زيرا انلر يقين اوزره‌درلر قال مظهر العقل جبرائيل عليه السلام لو دنوت انملة لاحترقت يقف قولنك
فاعل ضميري عقله راجعدر * وعنده ضميري حده راجعدر ويقف جمله‌سي حدا قولي ايچون صفت واقعدر *
(ولهذا اجاب موسى بالجواب بما يقبله الموقن والعاقل خاصة) (يعني عقل حد معين قتنده واقف اولديغندن اوتري
واهل كشف حدي تجاوز اولديغندن اوتري موسى جواب اولده شول شيئي كتورديكه اني موقن قبول ايدر
وجواب ثانيده شول شيئي كتورديكه خاصة عاقل اني قبول ايدر زيرا اول جواب عاقله مخصوصدر واهل يقين
آنك قتنده واقف دكلدر) (فالقى عصاه) (يعني فرعون فأت به ديدكده پس موسى عصاسني يدندن القا ايتدي
) (وهي صورة ما عصى به فرعون موسى في ابايته عن اجابة دعوته) (وحال بوكه عصي شول شيئك صورتيدركه
فرعون موسايه انكله عاصي اولدي موسانك دعوتي اجابتندن فرعونك اباتنده پس عصي عصياندن
مأخوذدر انكچون فرعونك عملي صورتي آنك اوزره حجت اولدي ودخي فرعونك نفس اماره‌سي صورتيدر
وعصي موسايه نسبتله حيه‌در نفس مطمئنه صورتيدر پس شيخ رضي الله عنه موسى ايله فرعون بيننده جاريه
اولان محاجه ومباحثه صورتني ضرب مثل طريقي اوزره ايراد ايدر پس عصايي ضرب مثل ايتدي نفس مطمئنه
موسويه ايچونكه قلبه اطاعت اوزره‌دركه نور قدس ايله مؤتلفه‌در وتأييد حق ايله مؤيده‌در ونفس اماره
ابيه فرعونيه ايچون دخي ضرب مثل ايتدي انكچون وهي صورة ما عصى به فرعون موسى في ابايته ديدي
پس نفس حكم مظهر فرعونده حقه منقاده اولمسه نفس ناطقه اولان قلبك مقابلي اولان هوايه اطاعت
ايتسه وشيطان ووهم انك اوزره مستولي اولسه هوا غلبه‌سندن اوتري نفس اماره ابيه مستكبره اولوركه اندن
ابا ايدوب اكا منكره اولور وحكم مظهر موساده حقه منقاده اولسه ونفس ناطقه اولان قلبه اطاعت ايتسه
ونور روحله منوره اولسه پس عصي اولوركه اعمال وطاعات واخلاق فاضله تحصيلنده وسير وسلوكنده اكا
اعتماد ايدر ودخي قواي حيوانيه بهيمه‌سي غنمي اوزره شجر فكريه‌دن علوم نافعه اوراقني اشاغه دوكر ومآرب
ومطالبده ساعه‌در تركيب حجج ودلائل وتحصيل مقاصد كمالات وفضائل ايتمكله وثعبان مبيندركه فرعون
نفس ايله آنك قومندن قواي متخيله وهميه سحره‌سندن تزوير ايتديكي شيئي التقام ايدر ونفسك بو ذكر اولنان
كمالاتك كايسي موساي قلبه وروحه آنك اطاعتي سببيله انكچون حاصله‌در) (فاذا هي ثعبان مبين اي حية
ظاهرة فانقلبت المعصية التي هي السيئة طاعة اي حسنة كما قال يبدل الله سيئاتهم حسنات يعني في الحكم) (
پس ناگاه عصي ثعبان مبين اولدي يعني حيه ظاهره اولديكه هر كس مشاهده‌ده حيه ايله حيه حكم ايدر پس
سيئه اولان معصيت طاعته يعني حسنه‌يه منقلبه اولدي نته كيم الله تعالى (يبدل الله سيئاتهم حسنات
ديدي يعني ديمك اولور حكمده الله تعالى انلرك سيئاتني حسناته تبديل ايدر عصي معصيتدن مأخوذه‌در
پس عصي شجره ايكن انك حيوانه انقلابي معصيتك طاعته انقلابيدر قال الله تعالى (اولئك يبدل الله سيئاتهم
حسنات) پس نفس انسانيه كندي طبعنده كندي قلبنه وروحنه عصيان اوزره ايكن انك روحي اولان
هواسني قمع ايدوب اماته ايتمكله طاعتده نفس نباتيه كبي اولدي پس عصايه تشبيه اولندي انقياده ونفسيله
عدم حركتده پس مرتبه نباتيه‌ده متحققه اولوب صفات حيوانيه‌سندن حيه اولدقده حيوة الهيه روحيه
ايله كه قلبدن مفاضه‌در حيه اولور ووجود بشريسي سيئه‌سي وجودك ذنب لا يقاس به ذنب وجود حقاني
حسنه‌سنه منقلب اولور وتبديل وانقلاب حكمده اولديغنك حكمتي بودر زيرا معصيت امر نسبيدر حقايق
واعيانده آنك وجودي يوقدر عدم اطاعت سببيله عارضه اولور پس انك منشئي واصلي اولان وجود حقه
رجوع ايتمكله وياخود انسان فيض الهيه ايله ممتلي وصفات واخلاق ربانيه ايله متجلي اولسه معصيت حكمي
آندن مرتفع اولور زيرا فروع اصوله تابعه‌در * پس بر فعل وبر عملكه امر عارضي اعتباريله معصيت صورتنده
وحكمنده ايدي طاعت صورتنه وحكمنه تبديل اولنور پس نفس واحده وقت اولوركه عصيان حكميله
ظاهره اولور ووقت اولوركه طاعت حكميله ظاهره اولور پس معصيت اولان سيئه امر اعتباري اولمغله
حكمده طاعت اولان حسنه‌يه تبديل اولنور يوخسه سيئه‌نك اعيانده وجودي يوقدر تا كيم سن ديه‌سن
سيئه حسنه اولمز زيرا عبادده تبديل يوقدر على الخصوص كه توحيد افعالده جميع افعال حقه اسناد اولنور ونفس
صفات الهيه ايله متصفه اولدقده نفس كرك قهر وغضب ايله ظاهره اولسون وكرك حكم ولطف ايله پس امر

حقك ظاهره اولور وانك افعالی اکرچه کیم صورت فسادده در خضرك غلامی قتلی کبی ولکن عین صلاحدر زیرا
امر الهیله در و آنك فاعلی حقدر * ماقطعتم من لینة اوتركتموها قائمة علی اصولها فبأذن الله)(فظهر
الحکم هنا عینا (متمیزة) عن نظیرتها)(فی وجود واحد)(پس بو محلده یعنی عصا حیه اولدیغی محلده حکم ظاهر
اولدی وجود واحده نظیره سندن متمیزه اولان عین یوتدن (فهی العصا) پس عین عصادر بر حکمك صورتنده
که فرعونك عصیانی صورتیدر)(وهی الحیة)(وعین حیه در حکم آخر صورتنده که موسانك امتثالی
صورتیدر)(والثعبان الظاهر)(وحکم آخر صورتنده ثعبان ظاهردر پس عصانك شجریتی اولان جوهر
واحده در فرعونك عصیانی صورتی اولان * عصا اوزره عصالق حکمی عین متمیز اولدیغی حالده ظاهر اولدی
وکذلك جوهر واحد اولان عصا حیه حکمنده ظاهره اولدقده پس جوهر واحد ایکن حیه نك حکمی عین
متمیزه اولدی وصورت اخراده ظاهر اولدی پس انقلاب حکمده واقع اولور (فالتقم امثاله من الحیات من کونها
حیة والعصی من کونها عصا)(پس ثعبان حیه اولدیغی اعتباریله حیاتدن آنك امثالنی التقام ایتدی ودخی
عصی التقام ایتدی عصی اولدیغی اعتباریله پس صورت عصائیه ایله ظاهره اولان عین صورت ثعبانیه اوزره
ظاهره اولدی پس حیاتی التقام ایتدی حیه اولدیغی حیثیتله وعصا التقام ایتدی اصلده عصا اولدیغی حیثیتله
پس هر نه شیئله فرعون قومی ایله انکله تمسك ایدوب ظاهر اولدیسه موسانك جنسی اولان برهان نیرایله انی
ابطال ایلدی)(فظهرت حجة موسی علی حجج فرعون فی صورة عصی وحیات وحبال)(پس موسانك حججی
فرعونك عصی وحیات وحبال صورتنده متخیله اولان حججی اوزره ظاهره وغالبه اولدی)(فکانت للسحرة
حبال ولم یکن لموسی حبل)(پس سحره ایچون حبال حاصله ایدی وحال بوکه موسی ایچون برحبل یوغیدی
یعنی حبل ایله ظهور ایتمدی * نشأت انسانیه ده سحره قوای نفسانیه صورتیدرکه هوا حکمیله منصبغه در
ودخی شهوت وغضب قوتینیدرکه روح طبیعی وحیوانی خصایصنه منحرفه درز برا روح نفسانینك قواسی
غضب وشهوت قوتنی کیفیاتیله متکیفه اولسه صور باطلی صیغ حقده کوستررو حقیقتی اولمیان
شیئی تخییل ایدر وحبل رسندر ولکن لغتده حبل تل صغیره دیرلر پس شیخ رضی الله عنه موسانك قدرنه
نسبتله انلرك مقادیرینه اشارتدن اوتری)(والحبل التل الصغیر ای مقادیرهم بالنسبة الی قدر موسی بمنزلة
الحبال من الجبال الشامخة)(وحبل تل صغیردر * پس سحره نك حبال ایله ظهورندن انلرك مقادیرینه اشارت
اولور یعنی موسانك قدرنه نسبتله سحره نك مقادیری جبال شامخه دن حبال منزله سنده در)(فلما رأت السحرة
ذلك علموا رتبة موسی فی العلم وان الذی رأوه لیس من مقدور البشر وان کان من مقدور البشر فلا یکون الا ممن
له تمیز فی العلم المحقق عن التخیل والایهام فامنوا برب العالمین رب موسی وهارون ای الرب الذی یدعو الیه موسی
وهارون لعلمهم بان القوم یعلمون انه ای موسی ما دعا لفرعون)(پس وقتا کیم سحره حجج فرعون اوزره موسی
حججنك ظهورن وغلبه سن کوردیلر علماده موسانك مرتبه سن بلدیلر یعنی موسی انلردن اعلم اولدیغن بیلدیلر
ودخی بیلدیلرکه تحقیق شول شیئی که انلر انی موسادن کوردیلر مقدور بشردکلدر واکرچه کیم اول شیء مقدور
بشر واقع اولدیسه پس واقع اولمز الا شول عارفدن که انکچون علم محققده تمیز حاصل اوله تخییل وایهامدن پس
سحره رب العالمینه که رب موسی وهاروندر مؤمن اولدیلر یعنی شول ربه مؤمن اولدیلرکه موسی ایله هارون
اکا دعوت ایدرز یرا سحره عالم ایدیلرکه تحقیق قوم فرعون عالملردرکه موسی فرعونه دعوت ایتمز پس بیلدیلرکه
سحره فرعوندن غیری موسی ایله هارونك ربنه که الله تعالی در مؤمن اولدیلر)(ولما کان فرعون فی منصب التحکم
صاحب الوقت وانه الخلیفة بالسیف وان جار فی العرف الناموسی لذلك قال انا ربکم الاعلی وان کان الکل
اربابا بنسبة ما فانا الاعلی منهم بما اعطیته فی الظاهر من التحکم فیکم)(ووقتا کیم فرعون منصب تحکمده
صاحب الوقت اولدیسه ودخی سیف ایله خلیفة حق اولدیسه واکرچه کیم عرف ناموسیده بنی اسرائیله جبر
ایتدیسه بو تقدیر اوزره فی العرف قولی جار قولنه متعلق اولور یعنی اکرچه کیم عرف ناموسیده که سلاطین
وامرایه مخصوصدر جابر اولدیسه که آنلرك جمیع احواللری حکم شرع اوزره جاریه دکلدر قال علیه السلام
(اطیعوا امیرکم وان جار ای وان ظلم وجائزدرکه عرف ناموسیدن مراد عرف شرع اوله زیرا ناموس جبرائیلدر
وعرف شرع اکا نسبت اولندی زیرا احکام شرعك اکثری بلکه کلیسی آنك اخباریله حاصله در وجائزدرکه

فی العرف قولی الخلیفة قولنه متعلق اوله بوندن اوتری فرعون (انا ربکم الاعلی) دیدی یعنی بن سزك رب
اعلاکزم دیدی واکرچه کیم کل نسبتدن بر نسبتله اربابدر وجودده تصرف سببیله پس بن اربابك کلیسندن
اعلایم سزك بینکزده ظاهرده تحکمدن اعطا اولندیغم شیء سببیله یعنی اکرچه کیم جمله کز املاك واموالکزه
نسبتله اربابسز وربوبیت عرضیه نك ادنی مرتبه سی انسانك کندی نفسنك ربوبیتیدر لکن بن سلطنت
ظاهره ایله سزك اوزریکزه ظاهرم وسزك بینکزده حکم ایتمك بکا اعطا اولندی * پس وجودده تصرفم سزدن
زیاده اولمغله بن رب اعلاکزم دیمك اولور قال لمانك جوابیدر ولذلك قولی قال قولنه متعلقدر (امدی) شویله
بلکه رب اسماء اضافیه دندر مربوب اقتضا ایدر لغتده مالك معناسنه کلور نته قال رب الدار ورب الثوب ورب الغنم
وسید معناسنه دخی کلور یقال رب الدار ورب القوم ورب العبید قال تعالی قال ارجع الی ربك فاسئله ما بال
النسوة اللاتی قطعن ایدیهن یاصاحبی السجن اما احدکما فیسقی ربه خمرا اذکرنی عند ربك فانساه الشیطان
ذکر ربه الی امثال هذا ومربی معناسنه دخی کلور یقال رب الصبی ورب الطفل ورب المتعلم ورب اضافتسز
رب العالمیندن غیری یه اطلاق اولنمز * پس رب مطلق الله تعالیدر وحده پس معانی ثلاثه ایله انکچون
ربوبیت مطلقه حاصله در زیرا جمیع مظاهر ومجالی صورنده عبادنی تربیه ایدر وغیر ایچون ربوبیت عرضیه در زیرا
غیر ربوبیت مطلقه نك مظهر ومجلاسیدر * پس ربوبیت عرضیه عین واحده ایچون که صور کثیره ده ظاهره در
صفتدر پس هر کس که ربوبیتده ظاهر ومتعین اولدی ربوبیت انکچون عارضه در الله تعالی کندی ملکنده
وعبیدنده تصرف وتحکمدن اکا اعطا ایتدیکی قدر مظاهر صفت ربوبیت تجلیسنده مختلفه ومتفاضله در پس
شول کمسنه آنك تصرفی وتحکمی اکثر اولسه غیره نسبتله پس آنك ربوبیتی اول غیردن اعلی اولور وبعض کمسنه
ظاهرده جمیع عالم اوزره خلیفه در وبعضیسی باطنده خلیفه در وبعضیسی ظاهر وباطنده خلیفه در سلیمان
علیه السلام کبی پس فرعون وقتا کیم کندی وقتنده سلطنت صاحبی ایدی وقومی بیننده ارادتی حسبیله
متحکم ایدی کندی قومنه نسبتله انلره خطاب ایدوب (انا ربکم الاعلی) دیدی پس ربوبیتی آنلره اضافت ایتدی
اطلاق اوزره انا الرب الاعلی وانا رب الکل وانا رب العالمین قولیله کلامی ارسال ایتمدی)(ولما علمت السحرة
صدقه فیما قاله لم ینکروه واقروا له بذلك فقالوا له انما تقضی هذه الحیوة الدنیا فاقض ما انت قاض فالدولة لك
فصح قوله انا ربکم الاعلی)وقتا کیم سحره فرعونك قولنده آنك صدقن مشاهده ایتدیلر زیرا انك ربوبیتی انك
ملاٴنده غیرك ربوبیتندن اعلادر فرعونه انکار ایتمدیلر واکا مرتبه ایله اقرار ایتدیلر یعنی تصدیق ایتدیلر پس
فرعونه ایتدیلر سن قضا وحکم ایتمزسن الا بو حیات دنیاده که متناهیه در وعن قریب منقطعه در پس سن
نه قضا ایدرسك قضا ایله زیرا بونده دولت سکا مخصوصه در پس فرعونك (انا ربکم الاعلی) قولی صحیح اولدی
ربوبیت عرضیهٴ متناهیه اعتباریله وقوم بیننده سیف ایله وتحکمله ظاهر اولدیغی حیثیتله (وان کان عین الحق
فالصورة لفرعون)(بو قول سؤال مقدره جوابدر کانه دیرکه سن حق جمیع اشیانك عینی ایتدك پس فرعونك
مظهرنده ظاهره اولان ربوبیتنه ربوبیت مطلقه اطلاق ایتمك صحیح اولور * پس جواب ایدوب دیرکه واکرچه کیم
توحید وحقیقت اعتباری اوزره فرعون حقك عینی اولدی حق انده متعین وظاهر اولمغله پس صورت تعینیه
فرعون ایچوندر ومتعین تعینك غیریدر * پس صورت فرعونیه یه اضافت اولان ربوبیت عرضیهٴ جزئیه در
حقك ربوبیتنه نسبتله ربوبیت مطلقه دکلدر)(فقطع الایدی والارجل وصلب بعین حق فی صورة باطل)(
یعنی سحره فرعونه فاقض ما انت قاض)دیدکاری حینده پس فرعون بغیر حق سحره نك اللرن وایاقلرن قطع
ایتدی وآنلری صلب ایتدی صورت باطلده عین حقله ملتبس اولدیغی حالده واول صورت فرعونیه فانیه در
ویاخود حق انلرك اللرن وایاقلرن قطع ایتدی وانلری صلب ایتدی صورت باطل فرعونده ظاهره ومتعینه
اولان هویت حقله قال الشیخ ابومدین المغربی لاتنکر الباطل فی صورة * فانه بعض ظهوراته)بعین حق محلا
منصوبدر حال اولمق اوزره ویا ملابسه ایچوندر)(لنیل مراتب لاتنال الابذلك الفعل)(فرعون صورت
باطلده عین حقله ملتبس اولدیغی حالده ویاخود حق صورت باطل فرعونده قطع وصلب ایتدی مقتولینك
ومصلوبینك مراتب اخرویه یه نیل ووصوللرندن اوتری که اول مراتبه نیل اولنمز الا بو فعل سببیله پس اطفال
بنی اسرائیلی مظاهر آل فرعون ایله الله تعالی قتل ایتدیکی کبی آنلرك حیاتی وامدادی موسایه عائده اولمغیچون

كذلك سحره يى دخى صورت باطل فرعونده قتل ايتدى مراتب اخرويه شهاديه يه آنلرك بلوغلرندن اوترى كه آنلر اول مراتبه نائل اولمزلر الا بحسب الظاهر ظلما فرعون آنلرى قتل ايتمكله بوتقدير اوزره لنيل قولى قطع وصلب قولنه تعليل اولور وجائزدركه سحره نك فاقض قولنه تعليل اوله يعنى آنلر بوقولى ديديلر زيرا آنلرده اولان عملرى سببيله آنلر بيلديلركه فرعون آنلرى صلب ايدوب آنلره تعذيب ايتمسى مراتب اخرويهٔ الهيه يه انلرك وصولنى موجبدركه اول مراتبه آنلر واصل اولمزلر الا اول تعذيب وقتل سببيله زيرا درجهٔ شهادته كمسنه نائل اولمز الا ظلما قتل اولنمغله) (فان الاسباب لاسبيل الى تعطيلها) (زيرا تحقيق اسبابك تعطيلنه سبيل يوقدر زيرا شول اسباب كه الله تعالى بعض مراتب اخرويه يه ومقامات عاليهٔ الهيه يه انلرى وسيله ايتمشدر اول اسبابك تعطيلنه طريق يوقدر تا كيم اول مراتبه اول اسبابسز وصول ميسر اوله واسباب معطله اوله) (لان الاعيان الثابتة اقتضتها) (زيرا اعيان ثابته اسبابى اقتضا ايلدى اعيانك احوالى واحكامى وآثارى اسباب ايله ظاهره در فلا تظهر فى الوجود الا بصورة ماهى عليه فى الثبوت اذلا تبديل لكلمات الله وليست كلمات الله سوى اعيان الموجودات فينسب اليها القدم من حيث ثبوتها وينسب اليها الحدوث من حيث وجودها وظهورها) (اى ظهورها التعينى فان الاعيان لاتظهر ابدا) يعنى ديمك اولور پس اعيان ثابته وجودده ظاهره اولمز الا شول صورتله كه انلر ثبوتده انلر اوزره درلر زيرا كلمات الهيه ايچون تبديل يوقدر واعيان ثابته وحقايق علميه كلمات الهيه در وحال بوكه كلمات اعيان موجوداتدن غيرى دكلدر زيرا اعيان ثابته صور موجوداتده موجودات حسبيله ظاهره در پس اعيان موجوداته قدم نسبت اولنور علم الهيده انلرك ثبوتى حيثيتيله پس انلره كلمات غيبيه دينلور وانلره حدوث نسبت اولنور انلرك وجودى وظهورى حيثيتيله يعنى اعيان ثابته نك صور وجوديه ده تعينى ونسبى اولان ظهورى حيثيتيله پس بونلره كلمات وجوديه دينلور) (كما تقول حدث اليوم عندنا انسان اوضيف ولا يلزم من حدوثه انه ما كان له وجود قبل هذا الحدوث لذلك قال تعالى فى كلامه العزيز اى فى اتيانه مع قدم كلامه ما يأتيهم من ذكر من ربهم محدث الا استمعوه وهم يلعبون وما يأتيهم من ذكر من الرحمن محدث الا كانوا عنه معرضين والرحمة) (اى القرآن) (لاتأتى الا بالرحمة) (نته كيم سن ديرسن كه بوكون بزم قتمزده بر انسان ويا بر ضيف حادث اولدى وحال بوكه انك حدوثندن لازم كلمزكه اول انسان ايچون وياضيف ايچون بو حدوثدن اول وجود اولميه * پس حدوث امر نسبيدر قبل الحدوث انسانك عدميتنى موجب دكلدر بلكه وجودنى موجبدر زيرا اكر موجود اولميدى حادث اولمزدى بوندن اوترى الله تعالى كلام عزيزنده يعنى آنك اتيانى حقنده ايتدى آنك كلامى قديم ايكن (ما يأتيهم من ذكر من ربهم محدث الا استمعوه وهم يلعبون وما يأتيهم من ذكر من الرحمن محدث الا كانوا عنه معرضين) پس كلام قديم صفات ذاتيهٔ الهيه ومعانى وحقايق ربانيه وانفاس رحمانيه ايكن وذات احديتده حقك عينى ايكن وقدم حقله موصوف ايكن الفاظ وحروفده ظهورى وانبيا وامته نزولى قتنده الله تعالى انى حدوثله وصف ايتدى ورحمان طرفندن محدثه اولان رحمت كه قرآندر كلمز الا رحمتله زيرا رحماندن نازلدر ور رحمتدن غيرى رحماندن نسنه نازله اولمز (وتنزل من القرءآن ماهو شفاء ورحمة) (ومن اعرض عن الرحمة استقبل العذاب الذى هو عدم الرحمة) (وبر كمسنه كه رحمتدن اعراض ايلسه عدم رحمت اولان عذابه استقبال ايدر زيرا عذاب عدم رحمتدر * پس وقتا كيم شيخ رضى الله عنه فرعون حقنده نازله اولان آيات متضمنه اولديغى حكم واسرارى بيان ايتديسه كلامك صددى اولان فرعون ايمانينك بيانى تتميمنه عدول ايتدى (واما قوله فلم يك ينفعهم ايمانهم لما رأوا بأسنا سنة الله التى قد خلت فى عباده الا قوم يونس فلم يدل ذلك على انه لا ينفعهم فى الاخرة بقوله فى الاستثناء الا قوم يونس) (يعنى ايمان فرعون ايمان يأسدر وايمان يأس نافع دكلدر ديمزلك قولكز اوزره كه دليلكز قوم يونسدر * پس الله تعالينك (فلم يك ينفعهم ايمانهم لما رأوا بأسنا سنة الله التى قد خلت فى عباده الا قوم يونس) قولى دلالت ايتمزكه باسك رؤيتى قتنده عذاب دنيانك رفعى حقنده دنياده آنلره ايمان نافع اولمغله آخرتده آنلره ايمان نافع اولميه الله تعالينك استثناده الا قوم يونس قولى دليليله زيرا قوم يونس بأسك رؤيتى قتنده مؤمن اولدقلرى حينده الله تعالى آنلردن حيات دنياده عذاب خزيى رفع ايتدى (الا قوم يونس لما آمنوا كشفنا عنهم عذاب الخزى فى الحيوة الدنيا قولى دليليله پس فلم يك ينفعهم ايمانهم) قولى بأسك رؤيتى قتنده مؤمن اولان كمسنه نك ايمانك عدم قبولنه وآخرتده آنك اكا عدم

نفعنه نص اولمز) (فاراد ان ذلك لا يرفع عنهم الاخذ فى الدنيا فلذلك اخذ فرعون مع وجود الايمان منه) (پس الله تعالى بوقول ايله اراده ايتديكه تحقيق ايمان يأس انلردن دنياده اخذى وعذابى رفع ايتمز پس قوم يونسدن غيرى عذابك رؤيتى قتنده سنة اللهيه دنياده براحددن اخذ رفع اولنمديغندن اوترى فرعون دنياده اخذ اولندى اندن ايمانك وجوديله پس دنياده نازل اولان عذابك رفعى حقنده ايمان بأسك عدم نفعندن آخرتده ايمانك عدم نفعنى ايجاب ايتمز) (هذا ان كان امره امر من تيقن بالانتقال فى تلك الساعة) (يعنى ايمانك وجوديله فرعون اخذ اولنمسى اكر فرعونك امرى تلك الساعتده انتقاله متيقن اولان كمسنه نك امرى كبى اوله جق اولورسه يعنى فرعون انتقال ايتمكه متيقن اولديغى حالده مؤمن اولديغى اعتبار اوزره ايمانله اخذ اولندى پس عدم تيقن اوزره اولديغى اعتبار اوزره طريق اخرى ايله وجود ايمانله اخذ اولنور) (وقرينة الحال تعطى على انه ما كان على يقين من الانتقال لانه عاين المؤمنين يمشون فى الطريق اليبس) (بالفتحتين) (الذى ظهر بضرب موسى بعصاه البحر فلم يتيقن فرعون بالهلاك اذامن بخلاف المحتضر حتى لا يلحق به) (اى فلا يلحق به حتى فا موضعنده استعمال اولنمق جائزدر يعنى قرينهٔ حال اعطا ايدركه تحقيق فرعون انتقالدن يقين اوزره دكل ايدى زيرا تحقيق مؤمنلرى طريق يابسده ماشيين مشاهده ايتدى اول طريق كه موسى بحره عصاسيله ضربندن ظاهر اولدى * پس فرعون مؤمن اولديغى حينده هلاكه متيقن اولمدى بلكه نجاته متيقن اولدى محتضر اكا مخالفدر پس محتضر اولمزز زيرا محتضر الحاق هلاكه متيقندر ايمانى وقتنده وحتى لا يلحق به قولنده لا زائده اولمق جائزدر اى لم يتيقن فرعون بالهلاك وقت الايمان مثل المحتضر حتى يلحق به) پس حتى تعليل ايچون اولور ويلحق منصوب اولور وجهاتين اعتبارى اوزره كلام حالى اوزره ترك اولنمق جائزدر * پس كلامده يلحق مقدر اولور لا يلحق قولى اكا دلالت ايتديكندن اوترى (اى لم يتيقن فرعون بالهلاك وقت الايمان مثل المحتضر حتى يلحق به لا يلحق به) بو تقدير اوزره يلحق مرفوع اولور) (فآمن بالذى آمنت به بنوا اسرائيل على التيقن بالنجاة لا على التيقن بالهلاك فكان كما تيقن لكن على غير الصورة التى اراد فنجاه الله من عذاب الاخرة من نفسه ونجى بدنه كما قال تعالى (فاليوم ننجيك ببدنك لتكون لمن خلفك آية) (پس فرعون نجاته تيقن اوزره ايمان كتوردى زيرا مؤمنلرى طريق يبس اوزره ماشى مشاهده ايتدى * پس فرعون تيقن ايتديكى كبى نجات واقع اولدى لكن غير صورت اوزره نجات واقع اولديكه فرعون اول صورت اوزره نجاتى ارادت ايتدى * پس الله تعالى اكا كندى نفسى حقنده عذاب آخرتدن نجات وبردى ودنياده دخى بدنته نجات وبردى * پس فرعونك مرادى بدنيله روحنك نجاتى ايدى پس روح ايله بدننك نجاتى غيرى صورت اوزره واقع اولدى زيرا الله تعالى روحنه عذاب آخرتدن نجات وبردى وبدننه دخى نجات وبردى انى ساحله اخراج ايتمكله نته كيم الله تعالى (فاليوم ننجيك ببدنك لتكون لمن خلفك آية) ديدى يعنى بوكون بدنكله بزسكا نجات ويررز انى ساحله القا ايتمكله وروحكى بوكون بدنكدن تنجيه ايدرز ويا برين انى عذاب آخرتدن تنجيه ايدرز تا كيم سنك خلفكده اولان قومه سن بنم قدرتمه آيت عظيمه اوله سن پس (اليوم ننجيك) قولى الله تعالى طرفندن وعيددر وياخود اخباردركه انى تنجيه ايدر وحقك وعدى حقدر واخبارى صدقدر) (لانه لو غاب بصورته ربما قال قومه احتجب) (زيرا تحقيق اكر فرعون صورتيله يعنى بدنيله غائب اولايدى آنك حقنده اله اعتقاد ايدن آنك قومى آزا اولوردى كه ديه لردى فرعون غرق اولمدى ابصار خلقدن محتجب اولدى پس سمايه ارتقا ايتدى وياخود نوع آخر ايله غائب اولدى ديرلر) (فظهر بالصورة المعهودة ميتا ليعلم انه قد عمته النجاة حسا ومعنى) (پس فرعون صورت معهوده سيله ميتا ظاهر اولدى تا كيم اول فرعون اولديغى معلوم اوله پس نجات فرعونه حسا صورتيله ومعنى روحيله عامه اولدى انك ابقاسندن اوترى زيرا ننجيك خطابندن مجموع مراد اولدقده ظاهردر واما مراد روح اولدقده ننجى روحك مع بدنك ديمك اولور) (ومن حقت عليه كلمة العذاب الاخروى لا يؤمن ولو جاءتهم كل آية حتى يروا العذاب الاليم اى يذوقوا العذاب الاخروى) (وشول كمسنه كه عذاب اخروى كلمه سى آنك اوزره واجبه اولدى يعنى علم الهيده استعدادينك مقتضاسى اوزره شقا اوزره وعذاب اخروى ايله معذب اولمق اوزره حكم اولنوب كتابت اولنده مؤمن اولمز واكرچه كيم جميع آيات الهيه ومعجزات نبويه اكا وارده اولديسه آنلر عذاب اليمى ذوق ايتميجه يعنى آنلر عذاب اخروى يى ذوق ايتميجه يعنى كفر اوزره

اخذاولنوب عذاب آخرته القا اولنورلر وعذابی ذوق ایدرلر ومؤمن اولمزلر ابوجهل وآنك احزابی کبی زیرا
ابوجهل حال قتلده قاتلنه ایتدی صاحبکه یعنی محمده دی که بو حالنده سکا معلوم اولسون که سنك مخالفتکدن
نادم دکلم دیدی) (فخرج فرعون من هذا الصنف) (پس فرعون عذاب اخروی یه مستحق اولان صنفدن
چقدی زیرا ایمانه مبادرت ایتدی وایمان کتوردی شیخ رضی الله عنهك بو محله کلنجه مقتضای ظاهر قرآن اوزره
ایراد ایتدیکی کلام پس فرعونك ایمانی اوزره واردر و بو امرده شیخ مترددکلدر نته کیم بعضلر ایتدیلر ودخی
مجتهد جازم دکلدر زیرا اجتهاد وجزم طبقهٔ اجتهادده ارباب ظنون قتنده درکه ظن غالب اوزره جزم ایدرلر وشیخ
رضی الله عنه وارث کاملدر وامور علی ما هی علیه مشاهد وعارفدر و درجهٔ ظنده دکلدر تاکیم ظن غالبی
اوزره نصوص الهیه ایله استدلال ایده و برامرده جزم ایله حکم ایده زیرا عارف کامل وعلم رسول وعلم الهی ایله متحقق
ومعامل اولان کسنه نك قلبی منبع علوم الهیه ومخزن اسرار ربانیه درکلماتنده برامرك حکمنه نصوص قرآنیه
ایله استدلال ایتدیکی شبهه سندن اوتری وبرنص ایله اکا جزم کلدیکندن اوتری دکلدر بلکه عرفاء وارثین ظاهر
شرعه مقید اولان اهل ایمانه که نصوص الهیه یه ناظرلردر تفهیم ایچون استدلال صورتنده نصوصی ایراد
ایدرلر تاکیم آنلر استدلال طریقی اوزره اول امره اطلاع بوله لر بوخسه اول نصوص ایله انلر کندی نفسلر ایچون
استدلال ایدوب علمی تحصیل ایتمکیچون ایراد ایتمزلر ولکن صورت تقریر وتحقیق استدلال صورتنده اولمغله
اهل ایمان مجتهددر دیرلر * پس بو مسئلهٔ فرعونیه حقنده وارث رسول وخلیفهٔ حق اولان صاحب الکتاب
شیخ حضورنه سوء ظن اوزره اولان طاعنینه مرحمت ایدوب خلیفة الله حقنده وسوء ظنده آنلری تخلیص
ایتمکیچون شارحینك بعضیسی بو محلی تأویل ایدوب شیخك مرادندن اخراج ایتمشدر وبعضیسی ایتدی که
شیخ بونده متردددر جازم دکلدر نعم جازم دکلدر ولکن عدم جزم انك فهم ایتدیکی صورت اوزره دکلدر
وبعضیسی ایدرکه شیخ مالکی اولدیغندن اول مذهب اوزره اجتهاد ایتدی وبعضیسی حالت سکرده دیمشدر
وبعضیسی مأموردر ومأمور معذوردر دیو هرکس کندی مرتبه سنك نقصنی ایجاب ایدر جوابه متصدی
اولدی ولکن بو اقوالك کلیسی شیخك عندالله مرتبهٔ علیا ومکانت زلفاسی ایچون منکرلك کلامندن بر وجهله
فرق یوقدر مکرکیم وجه مذکور اوزره خلیفة اللهه انکارا یتمکله خطایه ارتکابدن طاعنینی سوء اعتقاددن
منع وعبادالله مخلصین مذمتندن واخوان الهیین لحومنك اکلندن زجر ودفع ایچون وارد اولمش اوله زیرا
جمیع مراتب کونیه والهیه یی قطع ایدوب علما وحالا وارث محمدی ایله متحقق وحضرت علمیهٔ الهیه یه واقف
ومشاهد واخلاق الهیه ایله ظاهر ومتخلق اولان کسنه که انك قلبی مشرع علم الهی ومجتمع علم تدلی وتجلیدر
وجامع علوم ظواهر وبواطن قرآنیدر برحکمده تردد ایتمکدن ویاخود ظن غالب اوزره اکا جزم ایتمکدن
ویرمذهبه تقلید ایدوب انك رکنی اوزره اجتهاد ایتمکدن انك مرتبه سی عالیه در ووارث کامل وخلیفهٔ مکمل
کلامی سکر اوزره دکلدر زیرا سکران خلافته مستحق وامامته لایق دکلدر زیرا خلیفه هادیدر وسکران هادی
دکلدر وخلیفه صورت الهیه ایله ظاهر در برحالك مغلوبی دکلدر پس خلیفه دن صادر اولان کلام یقین وشهود
اوزره در فهم عامی یه نسبتله مخالف اولمغله ما لا یعنی اولان کلام سکرانه نسبت ایتمك کلام سکراندر عارف
مشاهد کلامی دکلدر ومأمور معذوردر دیمك خطاء محضدر زیرا مؤمن عندالله ومن عند رسول الله مأمور
اولان کسنه برامر منکر اتیانیله مأمور اولمق کرکدر تاکیم امر منکر ایله انك ظهوری قتنده اول معذور اوله
وجناب قدس عزت اندن متعالیدرکه خطا ومنکر اولان شیئله امر ایده واول امر عاجز قتنده معذور اوله نعم
مؤمن مجتهد وسالك مجاهد مذاهب اربعه دن هر قنغی مذهبده نشو ونما بولورسه قرآنك حقیقتی ومغزی اولان
دین محمدی وشرع مصطفوی ایله که رسول علیه السلام انك اوزره ثابت وقائم وایراد ایتدیکی امرده براحدا کا
مخالف ومزاحم دکل ایدی متحقق اولوب دین الهیٔ محمدیٔ کائی جمعی انك وجودنده منطبع وشرع مصطفویٔ
اصلی الی یه انك قلبی متسع اولنجه اول مذهب خاص اوزره عابد وطرز خاص اوزره سالك ومجتهددر واما قابلیت
ذاتیه وتبعیت کلیه ایله رسول علیه السلامه اتباع ایدوب محتد جمیع اصول ومذاهب وشرع جمیع ادیان
ومشارب اولان دین الهیٔ محمدی یه مظهر وعلم الهی یه منشأ ومصدر اولوب اموره علی ما هی علیه واقف
واسمائی اصول اوزره مشاهد وعارف اولان شول شرع محمدی ایله ظاهر درکه رسول علیه السلام اکا مشافهه

اولدی کندی زماننده که اول شرع وحی الهی ایله مقرر در اجتهاد مجتهدین ایله مقرر دکلدر زیرا مجلس رسول علیه
السلامده اجتهاد حرامدر پس وحی الهی ایله انك قتنده مقرر اولان شرع اتفاق اوزره در انده اختلاف یوقدر *
پس ابتداده انك منشأی اولان مذهب خاصه عودت ایدوب عقیدهٔ خاصه اوزره حتی تقیید ایتمکه وانك اوزره
اجتهاد ایتمکه محتاج دکلدر وراثتی حکمیله خلقه تفهیم ایتمکیچون لسان اجتهاد ایله ظاهردر (امدی) شویله
بیلکم شیخ محیی الدین عربی رضی الله عنه خاتم ولایت محمدیه وحائز جمیع مراتب الهیه در مظهر روح محمدی
ومصدر فیض اقدسی واحدیدر ظاهرا وباطنا علما وحالا رسول علیه السلامه تابع وانك جمیع علوم ومعارفنی
جامعدر وحسنات سید المرسلیندن برحسنه وولایت خاصهٔ محمدیه دن برآیت بینه در خلافت الهیهٔ
عظمی ایله مکرم وقطبیت کبری ایله مشرف ومعظمدر وجودی نسخهٔ علم سبحانی ونفسی کتاب الهی وقرآنیدر
جمیع کلماتی ذوق وعرفان وشهود وایقان اوزره در هرکلامی نص صریح وهرقولی برهان صحیحدر عبودیتی
اعتبار ایله اندن صادر اولان کلمات امر الهی وارادت ربانیه ایله نازله در ووراثت وخلافتی جهتیله اظهار ایتدیکی
علوم واسرار اشارت محمدی ایله واقعدر ومظهریت کلیه سی اعتبار ایله انزال ایتدیکی اسرار توحیدی وعلوم
تفریدی وتجریدی محبت الهیهٔ ذاتیه وارادت حقانیهٔ علمیهٔ ازلیه ایله متنزلدر * پس کمل انبیانك ولایت
خاصهٔ محمدیه یه متعلقه اولان علوم واسرارك خواتمنی بیان ایدن بو کتاب جلیل القدرده اول قبلهٔ وجود
وصاحب کشف وشهود کتاب علم الهی ومجتمع علوم واذواق نبوی اولان رسول الله صلی الله علیه وسلم
مبشره ده شیخ حضورنه حد وتعیین ایتدیکندن زائد واندن ناقص اول برحرفی ایراد ایتمدی وکندی نفسندن
تحکم ایتمدی امر الهی وامر رسول اوزره القاء سبوحی وتأیید الهی ایله انزال ایتدی نته کیم کتابك
اولنده (فما القی الا ما یلقی الی فی هذا المسطور الا ما ینزل به علی) دیدی پس علوم الهیه واسرار ربانیه دن
بونده ایراد اولنان شیء ایچون فهم ظاهر قتنده کرك تصدیق واقرار وکرك جحد وانکار واقع اولسون
رسول علیه السلامه عائددر (ما علی الرسول الا البلاغ) (امدی) شویله معلوم اوله که ایمان فرعون امور
مبهمه واسرار مکتمه دن دکلدر تاکیم شیخك اوزره انك ایرادی لازم اوله وحضور ومراقبهٔ حقدن غیری
برنفس مقداری شیء اخری خاطره کتورمکه ارتکاب ایتمین کسنه ادعاء ربوبیتله متهم اولان فرعونك
ایمانه من عند نفسه شهادت ایتمك امر محالدر وبو فعلی اکا اسناد ایتمك ترك ادب وامر وبالدر * پس
شیخ رضی الله عنه ایمان فرعونی رسول علیه السلامك حدی ورسمی اوزره اظهار ایلدی ورسول علیه السلام
رحمة للعالمیندر ایمان فرعونی خاتم اولان وارث اکمل مظهری ایله اظهار ایلدی زیرا الله تعالی فرعونی (الیوم
ننجیك ببدنك لتکون لمن خلفك آیة) قولیله رحمت عامه سنه ایت ایتدی تاکیم الی یوم القیام اهل ابتلا اولان
عباد الله روح الهیدن مأیوس اولمیه لر * پس کلام رسولی مترجم اولان شیخ رضی الله عنه دیرکه فرعونك
ایمانی ایمان بأس دکلدر زیرا مؤمن اولدیغی حالده انتقاله متضمن اولمدی * پس ایمانك وجودیله اخذ اولندی
وفرعون حقنده وارد اولان شیخك جمیع کلامی تحقیق اوزره در تردد اوزره دکلدر وقرآنك ظاهری اعطا ایتدیکی
اوزره واردر قرآنك حقایق وبطونی اوزره وارد دکلدر تاکیم رد وطعن ایدنلر معذور اوله لر * پس قرآنك ظاهری
اعطا ایتدیکی شیئه اعتقاد ایتمینلر انك باطننه نه وقت اطلاع بولورلر بو امت محمدیه نده اجتهاد امرینده
مشروع در ودلیل قطعیسز براحدك کفرنه سعی ایتمك اجتهاد شرعی دکلدر ذوق وشهود وکشف ووجود اربابی
قتنده مراعات ادب وتصدیق وافراد اولیدر علی الخصوص که شیخ رضی الله عنه فتوحاتده بوز طقسان
سکزنجی بابده دیرکه الله تعالی فرعونی ایماننده تصدیق ایتدی وایمانه شهادت ایتدی (قال ان الله صدق فرعون
فی ایمانه بقول الآن وقد عصیت قبل ودل علی اخلاصه فی ایمانه ولو لم یکن مخلصا لقال تعالی فیه کما قال
فی الاعراب قالت الاعراب آمنا قل لم تؤمنوا ولکن قولوا اسلمنا ولما یدخل الایمان فی قلوبکم فقد شهد الله لفرعون
بالایمان ولا یشهد الله لاحد بالصدق فی توحیده الا ویجازیه به وبعد ایمانه فما عصی فقبضه الله طاهرا والکافر
اذا اسلم وجب علیه ان یغتسل فکان غرقه غسلا له وتطهرا حیث اخذه نکال الآخرة والاولی وجعل ذلك عبرة
لمن یخشی وما اشبه ایمانه ایمان من غرغر فان المغرغر موقن بانه مفارق قاطع بذلك وهذا الغرق هنا لم یکن
کذلك لانه رأی البحر یبسا فی حق المؤمنین فعلم ان ذلك کان لایمانهم فما ایقن بالموت بل غلب علی ظنه الحیوة

فليس هو ممن حضر الموت فقال تبت الان ولا هو من الذين يموتون وهم كفار فامره الى الله تعالى) وفتوحاتده
باب مذكورده موضع آخرده دبركه قال لموسى وهارون فقولا له قولا لينا لعله يتذكر او يخشى والترجى من الله
واقع كما قالوا في عسى فانهما كلمتا ترجى ولم يقل لعله يتذكر او يخشى فى ذلك المجلس ولابد ولا خلصه للاستقبال
الاخروى فان الكل يخشونه فى ذلك الموطن فجاء بفعل الحال الذى يدخله الاحتمال بين حال الدنيا واستقبال
التأخير للدار الاخرة وذلك لا يكون مخلصا للمستقبل الا بالسين او سوف فالذى ترجاه من فرعون وقع لان
ترجيه تعالى واقع فامن فرعون كما اخبر الله واثر فيه اين قول موسى وهارون ووقع ترجى الحق كما اخبر فهذا يدلك
على قبول ايمانه لانه لم ينص الاعلى ترجى التذكرة والخشية لا على الزمان الا انه فى زمان الدعوة ووقع ذلك
فى زمان الدعوة وفى الحيوة الدنيا انتهى كلامه) وفرعون ايمانك وجوديله اخذ اولنمغله معذب فى النار اولمسن
ايجاب ايتمز (وان منكم الا واردها * ولكن ننجى الذين اتقوا ونذر الظالمين فيها جثيا) اخلاق بشريه وصفات
نفسانيه نك وجودى قتنده مؤمن قبض اولندقده نار ايله تعذيب وتطهيرى مقتضادر) (هذا هو الظاهر
الذى ورد به القرآن) (يعنى وجه مذكور شول امر ظاهردركه قرآن انكله وارد اولدى وباطنده مؤول دكلدر
تا كيم انك فهمى متعسر اوله ادنى درايت وادراك اصحابى انى فهم ايدر (ثم انا نقول بعد ذلك الامر فيه الى الله لما
استقر فى نفوس عامة الخلق من شقائه وما لهم نص فى ذلك يستندون اليه) (يعنى ايمان فرعون قرآنك ظاهرى
ايله ثابت اولدقدنصكره واول نصك ورودندنصكره فرعون حقنده بزدبرز امر الله تعالى يه راجعدر زيرا عامهٔ
خلقك نفوسنده انك شقاسى مستقر اولدى وحال بوكه انك شقاء ابديسنه انلرك نصى يوقدركه اكا استناد ايدرلر
شيخ رضى الله عنهك بو قولدن مرادى تفهيم ايتمكيچون مقتضاى استدلال اوزره ايراد ايتديكى ايات ونصوص
ايله ايمان فرعونى اثبات ايتدكدنصكره عامهٔ خلقك نفوسنده من غير نص قطعى شقاسنك استقرارندن اوترى
حكمده تردد ايتمكله امر فرعونى الله تعالى يه حواله ايتمك دكلدر زيرا شيخ رضى الله عنه تصريح ايدركه انلرك
حكملرنده نصى يوقدر وايمان طرفنده نصوص ثابته در * پس مقتضاى ظاهر اوزره شيخ اكر بو امرده اجتهاد ايله
ظاهر اولميدى بنه تردد ايتمزدى زيرا حكمده تردد نصين مختلفين بيننده در وحال بوكه انلرك جانبنده نص يوقدركه
انده تردد لازم كله وكذلك بعد الحكم حكمده تردد وتوقف اولنمز وبو قصده ذكر اولنان قيود ايمانك صحتنه حكم
اوزره در توقف اوزره وارده دكلدر بلكه شيخ رضى الله عنه ايمان فرعونى قرآنله ايضاح ايتدكدنصكره يهود
ونصارادن وعامهٔ مسلميندن خلقك نفوسنده نص قطعيسز شقاء ابديسنك استقرارندن اوترى انك امرنى
الله تعالى يه حواله ايدر زيرا كفرنه حكم ايدنلرك نص صريحلرى يوقدر وايمانه دلالت ايدن نصوصه نظر
ايتمزلر بغير نص كفرنه حكم ايدرلر * پس شيخ رضى الله (وانفقوا مما جعلكم مستخلفين فيه) قولنده اولان امر
الهى يه امتثال ايدوب ادب الهى يى رعايت ايتمكله جميع اموردن تنزيه ايدوب جميع اشيانك حقيقت اوزره
على الله تعالى يه اضافت ايتمكله فرعونك امرى معرفتنى دخى الله تعالى يه حواله ايدر وبر وجه دخى بودركه
شيخ رضى الله عنه بو كلامده اشارت ايدركه دلائل ظاهره وقرائن بينه ايله مؤمن اولان كمسنه قبض اولندقده
بحسب الظاهر ايمان ايله قبض اولنديغنه حكم اولنور واما ايمان امر عينى اولوب مؤمنك قلبنده انك ثبوتنه
وقبض اولندقده عند الله نه كيفيتله قبض اولنديغنه الله تعالى دن غيرى كمسنه نك معلومى دكلدر ودخى
بونده بر لطيفه يه اشارت ايدركه فرعونك امرى الله تعالى يه عائددر وقنغى مؤمن واردركه انك امرى
الله تعالى يه عائد اولميه * پس بو قول حكمده ترددى ايجاب ايتمز على الخصوص كه رسول عليه السلام
حضرتنه قل هذه سبيلى ادعوا الى الله على بصيرة انا ومن اتبعنى) قولى نازل اولوب رسولك دعوتى واكا ظاهرا
وباطنا جميع احوالنده تابع اولان ورثهٔ كاملينك دعوتى وكلامى بصيرت اوزره در * پس شيخدن بو كلام
بصيرت اوزره صادردر فرعونك ايمانه نصوصك وجودى قتنده وكفرنه نصوصك عدمى قتنده انك امرنى
حق تعالى يه حواله ايتديكندن اوترى (واما آله فلهم حكم آخر ليس هذا موضعه) ولما فرعونك آلى وخواصى
پس آنلر ايچون حكم آخر واردر بو محل انك ذكرى موضعى دكلدر وفرعون انلرك حكمنده داخل دكلدر
وحاق بآل فرعون سوء العذاب النار يعرضون عليها غدوا وعشيا ويوم تقوم الساعة ادخلوا آل فرعون
اشد العذاب) پس بو آيت فرعونك آلى وخواصى حقنده در وفرعون بو حكمده داخل دكلدر زيرا آل فرعون

فرعون كبى ايمانه مبادرت ايدوب آمنت بالذى آمنت به بنواسرائيل وانا من المسلمين) ديديلر وانلره ظهور
فرعونده ربوبيت جزئيهٔ عرضيه ايله ظاهر اولان رب مقيده ايمان كتورديلر وقضى ربك الا تعبدوا الا اياه
ولكن هويت حق مطلق انده حصر وقيد ايتمكله كافر اولديلر والله تعالى انك يقدم قومه يوم القيامة فاوردهم
النار وبئس الورد المورود واتبعوا فى هذه لعنة (ويوم القيامة هم من المقبوحين) قولنده اولان وعيد وتعذيب
مؤمنيندن اولان فساق ايچون دخى ثابتدر انلرك ايمانى صحيح ايكن) (ثم لنعلم انه ما يقبض الله احدا الا
وهو مؤمن اى مصدق بما جاءت به الاخبار الالهية) (واعنى من المحتضرين اى احدا من المحتضرين
يعنى اندنصكره سن بيل تحقيق شان بودركه الله تعالى محتضريندن بر احدى قبض ايتمز الا اول احد مؤمن
اولديغى حالده يعنى السنهٔ انبيا ايله وارده اولان اخبار الهيه كتورديكى شيئه مصدق اولديغى حالده) (ولهذا
يكره موت الفجأة وقتل الغفلة) (بو امردن اوترى موت فجأت وقتل غفلت مكروه قلنور زيرا فجأة
ميت وغفلة مقتول اولان كمسنه محتضر اولوب انتقال ايتمكه يقين اوزره دكلدر ومحتضر انتقاله تيقن
اوزره احوال آخرتى مشاهده در) (فاما موت الفجأة فحده ان يخرج النفس الداخل ولا يدخل النفس الخارج
فهذا موت الفجأة وهذا غير المحتضر) (واما موت فجأت پس انك حدى بودركه نفس داخل خروج ايده ونفس
خارج دخول ايتميه پس بو موت موت فجأتدر وبو ميت محتضرك غيريدر زيرا فجأة ميت اولان كمسنه انتقاله
شعور اوزره دكلدر ومحتضر شعور اوزره در) (وكذلك قتل الغفلة يضرب عنقه من ورائه وهو لا يشعر فيقبض
على ما كان عليه من ايمان او كفر) (وقتل غفلة دخى بويله در مقتولك وراء ظهرندن انك عنقى ضرب اولنور
وحال بوكه انك شعورى يوقدر * پس ايماندن وياخود كفردن نه حال اوزره موجود اولورسه انك اوزره قبض
اولنور) (ولذلك قال عليه السلام ويحشر على ما عليه مات كما انه يقبض على ما كان عليه) (بو امردن اوترى
رسول عليه السلام ايتدى انسان محشور اولور نه حال اوزره ميت اولورسه نته كيم مقبوض اولورنه هيئت
اوزره موجود اولورسه پس موت فجأت ايله ميت اولان وقتل غفلتله مقتول اولان كمسنه كفر وايماندن
نه حال اوزره بولنورسه انك اوزره انتقاله شعورسز مقبوض اولور) (والمحتضر ما يكون الا صاحب شهود
فهو صاحب ايمان ثم فلا يقبض الا على ما كان عليه) (ومحتضر واقع اولمز الا شهود صاحبى يعنى انتقاله شعور
وشهود اوزره در * پس محتضر ايمان صاحبيدر يعنى اول برزخده مشاهده ايتديكى احوالى واحوالى مصدقدر
پس مقبوض اولمز الا انه شئ اوزره موجود اولديسه) (لان كان حرف وجودى لا ينجر معه الزمان الا بقرائن
الاحوال) (زيرا تحقيق كان حرف وجوديدر يعنى كلمهٔ وجوديه دراكا زمان منجر اولمز يعنى اكا زمان دلالت
ايتمز الا قرائن احوال سببيله يعنى برصفتك وجودنه دلالت ايدر زمانه دلالت ايتمز (كان الله عليما حكيما)
وكان زيد عالما كبى كه مراد اولان اسم ايچون خبرك ثبوتيدر واسمك اول حال اوزره ثبوتيدر * پس محتضر
احتضار حيننده مشاهده ايتديكى حال اوزره مقبوض اولمغله يقبض على ما كان عليه ديمك صادقدر زيرا اول
حينده اول حال اوزره موجود اولدى وكان كلمهٔ وجوديه ايكن اكا حرف وجودى اطلاقى مجازادركانه كان
زمان معينه دلالت ايتمديكى حيثيتله حرف بسيط كبيدركه حرف آخر ايله مركب اولوب دخى كلمه اولمشدر
پس كان مطلقا زمانه دلالت ايدر زمان معينه دلالت ايتمز الا قرائن احوال ايله نته كيم زيدك فقرى مشاهده
اولندقده وياخود اندن اخبار اولندقده (كان زيد غنيا) دينلور يعنى زيد ماضيده غنى ايدى فقير اولدى * پس
قرينه نك وجوديله زمان معينه دلالت ايدر) (فيفرق بين الكافر المحتضر فى الموت وبين الكافر المقتول غفلة
والميت فجأة كما قلنا فى حد الفجأة) پس موتده محتضر اولان كافر بيننده وغفلة مقتول وياخود فجأة ميت
اولان كافر بيننده فرق اولنور نته كيم حد فجأتده بز فجأت مىّ ذكر ايتدك يعنى كفار ومشركيندن اولان
اهل حجاب كه موتدن اول احتضارى حالنده ملائكه يى واحوال واهوال آخرتى مشاهده ايتدكده اول مشاهده
ايتديكى شيئك حكمى اوزره مؤمن يعنى مصدق اولور * پس اول كافر بينيله غفلة مقتول اولان ويا فجأة ميت
اولان كافر بيننده فرق اولنور زيرا محتضر موقندر واول حالده مصدقدر وغفلة مقتول اولان ويا فجأة ميت
اولان انتقاله موقن دكلدر الا مكر كيم ندرت اوزره حقك فكرنده وانك تصديق خاطره سنده ايكن مقتول اوله
ويا فجأة ميت اوله امدى شويله معلوم اوله كه بو ايمان برقج وجه اوزره در بر وجه بودركه كافر انتقاله متيقن دكل

ایکن مؤمن اوله پس انك ایمانی بالاتفاق مقبولدر وشیخك قتنده فرعونك ایمانی بو قسمدندر وبو ایمان سببیله مؤمن دنیاده وآخرتده منتفع اولور وبر وجه دخی بودرکه وقت یأسده ورؤیت عذاب قتنده انتقاله وهلاکه متیقن اولدیغی حالده مؤمن اولان کمسنه نك ایمانیدر وبو دخی اوچ قسم اوزره در بر قسمی بودرکه بو ایمانله مؤمن اولان کمسنه دنیاده وآخرتده انکله منتفع اولور قوم یونس کبی وبر قسمی دخی بودرکه ایمان عذاب دنیایی رفع ایتمز وایمان مقبولدر وآخرتده انکله منتفع اولور زیرا ایمان غرغره واحتضاردن اول حیات دنیاده واقعدر واوچنجی قسمی رؤیت بأس قتنده محتضر اولسه پس اول وقتده ودخی رؤیت بأسسز احتضاری وقتنده مؤمن اولسه پس انده اختلاف واردر برقوم قتنده انك ایمانی مقبولدر زیرا رسول علیه السلام ویحشر علی ما علیه مات کما انه یقبض علی ما علیه کان دیدی * پس انتقاله متیقن اولوب احوال آخرتی وملائکه یی شهود اوزره مؤمن اولدی وایمان قولی اوزره اخذ وقبض اولندی * پس آخر نفسی ایمانله وکلمهٔ حق ایله ختم اولدی (من کان آخر کلمه لا اله الا الله دخل الجنة) وبرقوم قتنده آنك ایمانی مقبول دکلدر زیرا حالت احتضار وغرغره عالم برزخدر محل ایمان اولان حیات دنیویه دن منقطعدر * پس انك ایمانی مقبول دکلدر وبو قول صاحبی احتجاج ایدر الله تعالینك (یوم یأتی بعض آیات ربك لا ینفع نفسا ایمانها لم تکن آمنت من قبل او کسبت فی ایمانها خیرا) قولیله ولکن بو آیت وعیددر ووعیددن تجاوز موعوددر برکمسنه حالت احتضارده کلمهٔ ایمان ایله ختم اولدقده ایمانله انك عدم انتفاعنه نص دکلدر پس بو محلده رابطهٔ اخری بودرکه اکر اول مؤمن قلبیله ایمانه جزم ایدوب قائل اولدیغی حینده خاطرهٔ آخر حلول ایتمدن قلبنده اول خاطره اوزره ختم وقبض اولورسه پس مذهب اول ترجیح اولنور واکر حالت احتضارده مؤمن اولدیغی حینده خاطرهٔ آخر حلول ایدوب انك اوزره ختم وقبض اولورسه پس امر مشکلدر انك امری الله تعالی یه راجعدر ولکن علی ای حال احتضارسز غفلةً مقتول ویاخود فجأةً میت اولان کافر ایله فرق اولنور زیرا غفلةً مقتول ایله موت فجئ ایله میت اولان کمسنه شهود اوزره هرنه حالی اوزره بولنور ایسه انك اوزره قبض اولنور پس اکر اتفاقا کفرندن تجاوز ایدوب اعتقاد جازم اوزره کلمهٔ شهادتی قائل اولدیغی حالده ویاخود قائل ایکن اول خاطره اوزره قتل اولنور ایسه ویاخود فجأةً اکا موت اصابت ایده جك اولورسه پس انکیچون حکم آخر واردر وکفر اوزره مستمر ومستقر اولان کافر ایله که بغتةً قتل اولنه ویاخود فجأةً میت اوله انکیچون حکم آخر واردر (امدی) سکا شویله معلوم اولسون که ایمان فرعون وایمانات مذکوره وجوهی سنی مغرور ایتمسون حیات دنیویه ده موجود ایکن وجودکده اولان صفات نفسانیه یی قلع واخلاق بشریه وجسمانیه یی خلع ایتمیه وصفات الهیه واخلاق محمدیه وقرآنیه ایله متصف ومتخلق اولمغه جدا بله وصورت الهیهٔ جمعیتك وکمال محمدینك سنده ظهورنه سعی ایله وانزل مراتب ایمان اولان ایمان عوام ایله قناعت ایدوب ایمانك اعلی مرتبه سندن که ایمان کشف وشهوددر قاعد اولمه تاکیم حین انتقالده بصیرت وحضور اوزره ماسوادن قلب سلیم ایله انتقال ایده سن (یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم

(واما حکمة التجلی والکلام فی صورة النار فلانها کانت بغیة موسی فتجلی له فی مطلوبه لیقبل علیه ولا یعرض عنه فانه لو تجلی له فی غیر صورة مطلوبه اعرض عنه لاجتماع همته علی مطلوب خاص ولو اعرض لعاد علی عمله فاعرض عنه الحق وهو مصطفی مقرب فمن قربه انه تجلی له فی مطلوبه وهو لا یعلم (شعر) کنار موسی رأها عین حاجته * وهو الاله ولکن لیس یدریه) واما موسی علیه السلامه نار صورتنده تجلینك وکلامك حکمتی یعنی الله تعالی اکا نار صورتنده تجلی ایتدی ونار دن خطاب ایتدی زیرا تحقیق نار موسانك حاجتی ایدی پس الله تعالی موسایه کمال رحمتندن انك مطلوبی اولان نار صورتنده تجلی ایلدی تاکیم مطلوبنده حقه اقبال ایده واندن اعراض ایتمیه زیرا اکر الله تعالی اکا انك مطلوبندن غیری صورت اخراده تجلی ایدیدی الله تعالی دن اعراض ایدردی زیرا انك همتی مطلوب خاص اوزره مجتمعدر واکر موسی حقدن اعراض ایدیدی البتة انك عملی اوزره عائد اولوردی * پس الله تعالی اندن اعراض ایدردی (جاء فی الحدیث من اقبل علی الله بکلیته اقبل الله علیه بکلیته ومن اعرض عن الله بکلیته اعرض الله عنه بکلیته) وحالبوکه موسی مصطفا ومجتبا ومقربدر * پس الله تعالینك اکا قربندندر اکا انك مطلوبی صورتنده تجلی ایتمسی وحال بوکه موسانك اکا شعوری یوغیدی پس شیخ رضی الله عنه موسانك مطلوبی اولان نار صورتنده حقك اکا تجلیسنی تمثیل ایدوب دیرکه موسانك

ناری کبی که موسی آنی کندی حاجتنك عینی کوردی وحال بوکه نار صورتنده متجلی اولان اله ایدی ولکن موسی انی نادن اول اله اولدیغنی بیلمزدی پس موسی ایچون توفیق الهیدر انك مطلوبی اولان نارك صورتنده اللهك اکا تجلی ایتمسی تاکیم اندن اعراض ایتمیه صورت اخراده اکا تجلی ایتمکله زیرا مطلوبی اولان نار صورتندن غیری صورت اخراده موسایه تجلی ایدوب اندن خطاب ایتسه موسی آندن اعراض ایدردی امدی سن شویله عالم اول که تحقیق موسی علیه السلام مصطفی ومحبوب ایدی الله تعالی انی کندیسنه جذب ایتدی شعیب علیه السلامك صحبتنه اکا توفیق ویرمکله تاکیم اکا حقی تعریف ایده وانی سودیره پس موسی اوزره غالب اولان طلب شهود ایدی وشهود واقع اولمز الا بر صورتده وصور عالمك اشرفی ناردر زیرا نار حضرت حقه اجل صفات الهیه اولان قهر ومحبت صفتیله مناسبه اولدی زیرا احراق نارده قهرك اثری ظاهردر زیرا نار برشیئه مس ایتمدی که اول شیء نارك اندة تأثیرنه قابل اوله الا نار اول شیئی افنا ایدر تاکیم الله تعالی برشیئه تجلی ایتمدی الا انی افنا ایلدی وتجلی اولمز الا متجلی له اولان شیئك قبولی حسبیله ونوریه محبتك اثریدر زیرا نور لذاته محبوبدر پس حقك موسایه کمال عنایتندندرکه موسایی نار طلبنه اخراج ایلدی تاکیم همتی ناره عقد ایده وبالکلیه اکا توجه ایده * پس موسایه نار صورتنده تجلی ایتدی * پس انك ظاهری وباطنی اوزره نار صورتنده تجلیدن ومتجلی فیها اولان ناردن قهر ومحبت صفتی مستولیه اولدی زیرا متجلی له ایچون لابدرکه متجلینك صفتیله متصف اوله ومتجلی فیه اولان شیئه مناسب اوله وبو شهود ثالثدرکه قبل الجمع تفرقه مقامنده واثنینیتی مقتضی اولان مکالمه مقامنده اولور واما شهود معنوی حقیقی * پس متجلیده متجلی لهك فناسنی اقتضا ایدر (فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا وخر موسی صعقا) پس بونده اثنینیت یوقدر * پس خطاب وکلام دخی یوقدر الا افاقتده نصکره فانی اولوب وجود حقانیله موجود وباقی اولدقده نصکره والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

فص حکمة صمدیة فی کلمة خالدیة

(واما حکمة خالد بن سنان فانه اظهر بدعوته النبوة البرزخیة فانه ما ادعی الاخبار بما هنالك) (ای فی البرزخ والاخرة) (الا بعد الموت) (واما خالد بن سنانك حکمتی پس تحقیق خالد دعواسیله نبوت برزخیه یی اظهار ایلدی یعنی موتندنصکره عالم برزخده احوال برزخی مشاهده ایتدکدنصکره تکرار احیا اولنوب شهود اوزره نبوت برزخیه یی ادعا ایتدی زیرا تحقیق خالد برزخده وآخرتده اولان احوال ایله اخباری ادعا ایتمدی الا موتدنصکره یعنی خالد نبوت برزخیه ایله ظاهر اولمدی ولکن میت اولوب احوال برزخی مشاهده ایتدکدنصکره ینه تکرار امر الهیله حی اولوب نبوت برزخیه ایله ظاهر اوله جغن ادعا ایتدی انکیچون رسول علیه السلام خالدك نبوتنی اعتبار ایتمدی وایتدی (انی اولی الناس بعیسی بن مریم فانه لیس بینی وبینه نبی) (امدی شویله معلوم اوله که خالد بن سنان فترت زماننده رسول علیه السلام ایله عیسی بیننده ایدی ورسول علیه السلامك بعثتنه قریب ایدی وخالد بلاد عدنده ساکن ایدی * پس وقتا کیم خالد محمد صلی الله علیه وسلمك کمالنه مطلع اولدی وبیلدی که (رحمة للعالمین) مبعوثدر * پس تمنی ایتدی که انکیچون انباء عام حاصل اوله وکافهٔ خلق ایچون بعد الموت برزخده اولان شیء ایچون حاصل اولان علمه مستنده اولان نبوتی تمنی ایتدی زیرا عامهٔ خلق انباء انبیا ایچون انقیادا ایتمزلر شول کمسنه نك انباسنه انقیاد لری کبی که بعد الموت رأی عینده حی اولوب برزخده مشاهده ایتدیکی احوالدن انبا ایلیه زیرا بونك کبی انبانك عموما خلقك ایماننده تأثیری ابلغدر * پس خالد قوی الهمت ایدی وانك اوزره احدیت شهودی غالب ایدی واکا مؤمن اولان انك قومی دفع ملماتده اکا قصد ایدرلردی پس انك زماننده بلاد عدنده بر نار عظیمه بر مغاره دن چقوب ظاهر اولدی واول بلادك حرث وزرعنی هلاك ایتدی * پس اکا مؤمن اولان قومی دفع ملماتده معتادلری اوزره خالده قصد ایدوب اول نارك دفعنده اکا مراجعت ایتدیلر * پس وقتا کیم خالد اول ناری کوردی انی عصاسیله خلفندن ضرب ایتمکه شروع ایتدی وبدا بدا ادبرا ایدی پس ناری تفریق ایدوب نار خالددن هارب اولدیغی حالده رجوع ایتدی وخالد انی ضرب ایدردی حتی انی اول مغاره یه سوردی که اندن چقمش ایدی * پس انی اول مغاره یه ادخال ایتدی آندنصکره اولادنه واکا مؤمن اولان قومنه ایتدی بن بو ناری اطفا ایتمکیچون بو مغاره یه

كيرسم كركدر اماسز اوج كونه دكن صبرايدك وبنى دعوت ايدوب بكاندا ايتميه سز زيرا اوج كوندن اول بنى دعوت ايدوب ندا ايده جك اولورسكز بن مغاره دن چقارم ولكن اولورم ديدى واكر صبرايده جك اولورسكز سالم چقارم ديو بونلره اخبار ايتمش ايدى پس وقتا كيم خالد مغاره يه كيردى قومى ايكى كون صبرايتديلر انى دعوت ايتديلر * پس شيطان انلره القا ايتدى * پس اوج كون صبرايتديلر ووقت تمام اولمزدن اول صيحه وفرياد ايتديلر وخالد هلاك ارلدى دوار نياب ايتديلر * پس خالد آنلر اوزره مغاره دن چقدى وميقاتك تماميندن اول صيحه لرندن اكا اصابت ايدن المدن اللرى باشنده ايدى * پس قومنه ايتدى سز بنى ضايع ايتديكز وبنم قولمى وعهدمى اضاعت ايتديكز پس كندى موتدن انلره اخبار ايتدى وامر ايلديكه بعد الموت مقبور ايدوب تمام قرق كون مراقب اوله لر * پس قرق كون تمام اولدقدنصكره انلره برغنم قطيعى كاوركه انك مقدمنده ذنبى مقطوع برحمار اوله پس تحقيق اول حمار انك قبرينه محاذى اوله وواقف اوله پس انك قبرنى نبش ايده لر پس خالد قائم اوله وبعد الموت شهود ورؤيتله جليه امر ايله انلره اخبار ايليه پس خلقك كايسى رسل اخبار ايتدكارى شيئله يقين اوزره اوله لر وانلرك قتنده اخبارات نبويه نك كايسى صحيحه اوله پس خالد وفات ايدوب برزخه انتقال ايتدى وانى دفن ايتديلر وقرق كون عبورينه منتظر اولديلر وقرق كوندنصكره قطيع غنم ورودينه دخى منتظر اولديلر * پس ذكر اولنديغى كبى غنم قطيعى كلدى وانك مقدمنده مقطوع الذنب برحمار وار ايدى پس حمار خالدك قبرى حذاسنده واقف اولدى پس خالده مؤمن اولان انك قومى قصد ايتديلركه انك اوزره نبش ايده لر انلره امر ايتديكى كبى تا كيم انلره انبيانك ونبواتك صدقندن اخبار ايليه پس اولادينك اكابرى ابا ايتديلر وايتديلر عرب قتنده بزم اوزريمزه عار اولوركه بزم بابامز اوزره نبش ايده لر زيرا بزه اولاد منبوش ديرلر پس خالدك وصيتنى تضييع ايتديلر وانى اضاعت ايتديلر (فامر ان ينبش عليه ويسأل فيخبر ان الحكم فى البرزخ على صورة الحياة الدنيا) (پس خالد امر ايتديكه انك اوزره نبش اولنه ودخى سؤال اولنه * پس خالد انلره اخبار ايده كه برزخده حكم الم ولذتده وسعادت وشقاوتده حيات دنيا صورتى اوزره در (فيعلم) على صيغة المجهول) (بذلك صدق الرسل كلهم فيما اخبروا به فى حياتهم الدنيا) (پس خالدك بو اخبارى ايله جميع رسلك صدقى معلوم اوله شول شيئده كه انلر حيات دنيالرنده انكله اخبار ايتديلر يعنى رسل حيات دنياده امور آخرتدن اخبار ايتدكارى شيئده انلرك صدقى معلوم اوله زيرا ميت اولوب تكرار حى اولان نبينك امور آخرتدن اخبارى حيات دنياده ميت اولميوب حى اولان نبينك امور آخرتدن اخبارندن عامه قتنده دخى واقعدر وانك تأثيرى بوندن ابلغدر) (فكان غرض خالد ايمان العالم كله بما جاءت به الرسل ليكون رحمة للجميع فانه تشرف بقرب نبوته من نبوة محمد صلى الله عليه وسلم وعلم ان الله ارسله رحمة للعالمين) (پس خالدك غرضى جميع رسل كتورديكى شرايع واحكامه جميع عالمك ايمانى ايدى تا كيم جميع عالمه رحمت اوله زيرا تحقيق خالد متشرف اولدى انك نبوتى محمد صلى الله عليه وسلمك نبوتنه قريب اولمغله وخالد عالم ايدى كه الله تعالى محمد عليه السلامى (رحمة للعالمين) ارسال ايلدى * پس بوندن اوترى ابناء عامى تمنى ايتدى) (ولم يكن خالد برسول فاراد ان يحصل من هذه الرحمة فى الرسالة المحمدية على حظ وافر ولم يؤمر بالتبليغ فاراد ان يحظى بذلك فى البرزخ ليكون اقوى فى العلم فى حق الخلق فاضاعه قومه) (وخالد رسول دكل ايدى * پس دلدى كه رسالت محمديه ده بو رحمت عامه دن حظ وافر اوزره حاصل اوله وحالبوكه تبليغ ايله مأمور اولمدى * پس دلديكه برزخده اول رحمت عامه دن اكا حظ اعطا اولنه تا كيم خلقك حقنده علمده دخى اقوى اوله زيرا اطوار برزخده شهود اوزره اخبار ايدر * پس انك قومى انى اضاعت ايتدى ذكر اولنديغى كبى نقل ايدرلركه رسول عليه السلامك بعثندنصكره بنت خالد رسول عليه السلامه كلدكده رسول عليه السلام اكا مرحبا يا بنت نبى اضاعه قومه ديدى) (ولم يصف النبى قومه بانهم ضاعوا وانما وصفهم بانهم اضاعوا نبيهم حتى لم يبلغوه مراده) (ونبى عليه السلام قوم خالدى وصف ايتمدى كه تحقيق انلر ضايع اولديلر بلكه انلرى وصف ايتديكه تحقيق انلر نبيلرن اضاعت ايتديلر زيرا آنى مرادنه تبليغ ايتمديلر ووصيتنى اجرا ايتمديلر واول دخى نبوت برزخيه ايله ظاهر اولمدى (فهل بلغه الله اجر امنيته) (ام لا) (فلا شك ولا خلاف ان له اجر امنيته) (پس الله تعالى خالدى انك امنيتى اجرنه تبليغ ايتديمى ايتمدى * پس شك يوقدر ودخى خلاف يوقدركه تحقيق انكچون بو امنيت حاصلدر

(وانما الشك والخلاف فى اجر المطلوب هل يساوى تمنى وقوعه مع عدم وقوعه بالوجود ام لا) (بلكه شك وخلاف مطلوبك آخرنده دركه مطلوبك وقوعى تمنيسى مطلوب واقع دكل ايكن اجرده مساوى اولورمى وجودده واقع اولان شيئه يعنى وجودده واقع اولان شيئك اجرنه مساوى اولورمى بو تقدير اوزره تمنى قولى مساوى قولنك فاعلى اولور ووقوعه مجرور درتمنى قولى ايچون مضاف اليه دركه مصدر فاعلنه مضافدر وضمير مطلوبه راجعدر وبالوجود قولى يساوى قولنه متعلق اولور وجائزدركه يساوى قولنك فاعل ضميرى مستتر اولوب اجره راجع اوله وتمنى قولى مفعوليت اوزره منصوب اوله وياخود تمنى قولنه مضاف اولان مفعول محذوف اوله وتمنى قولى انك مقامنه اقامت اولنمغله منصوب اوله وبالوجود قولى ووقوعه قولنه متعلق اوله اى هل يساوى اجر امنية خالد مع عدم وقوع المطلوب بالوجود اجر تمنى وقوع المطلوب ام لا) يعنى خالدك امنيتى اجرى مساوى اولورمى وجودده مطلوب اولان دعوتك عدم وقوعى قتنده مطلوبك وقوعى تمنى سنك اجرنه وبعض نسخه ده (هل يساوى تمنى وقوعه عدم وقوعه بالوجود) واقع اولدى يعنى مطلوبك وقوعى تمنى سنك اجرنه مساوى اولورمى وجود خارجى ايله مطلوبك عدم وقوعى اجرى وبالوجود قولى موضع ثانيده ووقوعه قولنه متعلق اولور وبعض نسخه ده نفس وقوعه بالوجود واقع اولدى يعنى مطلوبك وقوعى تمنيسى وجود خارجيله انك وقوعى نفسنه مساوى اولورمى اولمزمى يعنى اجرلك وقوعنده خلاف يوقدر ولكن نيت وتمنى ايله اولان اجر فعل ووجود ايله اولان اجره مساوى ميدر) (فان فى الشرع ما يؤيد التساوى فى مواضع كثيرة كالاتى للصلوة فى الجماعة فيفوته الجماعة فله اجر من حضر الجماعة وكالمتمنى مع فقره ما هم عليه اصحاب الثروة والمال من فعل الخيرات فله مثل اجورهم ولكن مثل اجورهم فى نياتهم او فى عملهم فانهم جمعوا بين العمل والنية) (زيرا تحقيق شرعده مواضع كثيره ده تساويى مؤيد اولان شئ وارد اولدى جماعتده صلات ايچون آتى كبى كه جماعت اكا فوت اولدى يعنى جماعتله اداء صلوة ايچون جماعته مبادر اولان كمسنه كبى جماعته اصابت ايتمدى وجماعت اكا فوت اولدى * پس انكچون شول كمسنه نك اجرى حاصلدركه جماعت حاضر اولدى قال النبى صلى الله عليه وسلم من توضأ فاحسن وضوءه ثم سعى الى المسجد فوجد الناس قد صلوا اعطى الله تعالى له اجر من صلاها وحضرها) ودخى فقير اولان متمنى كبى كه فقرى ايله تمنى ايدر فعل خيراتدن شول شيئى كه اصحاب ثروت ومال انك اوزره در * پس فقير متمنى ايچون آنلرك اجورى مثلى حاصلدر قال النبى صلى الله عليه وسلم (رجل آتاه الله علما ومالا فهو يعمل بعلمه ويتصدق بماله فيقول رجل لو آتانى الله مثل ما آتاه عملت كما يعمل فهما فى الاجر سواء الحديث) ولكن انلرك نيالرنده اجورلرى كبيدر وياخود عمللرنده جميع وجوه ايله دكلدر زيرا تحقيق اصحاب خيرات نيت وعمل بيننى جمع ايتديلر وفقير تمنى ايله نيت بيننى جمع ايتدى * پس ظاهر بودركه جميع وجوه ايله انكچون انلرك اجرى مثلى يوقدر انكچون رسول عليه السلام خالد ايچون اضاعه قومه ديدى * پس نبوت برزخيه ظاهر اولمدى وانك قومى انكله كماله بالغ اولمديلر واول دخى ذوقا اول نبوت ايله ظاهر اولمدى وانى اظهار ايتمدى * پس وجه معهود اوزره خالد نبوتله ظهورن تمنى ايتمكله اول تمنى صورتيله مقام نبوتله مأجور اولدى ما هم عليه قولنده مانك معناسنه دروهم ضميرى مبهمدر اصحاب الثروة قولى انى تفسير ايدر وياخود آندن بدلدر ومن فعل الخيرات قولنده من مانك بيان ايدر) (ولم ينص النبى) (عليهما) (ولا على واحد منهما) (وحال بوكه نبى عليه السلام فقير متمنى ايچون نيتله عمل اجر بينك حصولى اوزره نص ايتمدى ودخى نيتله عمل اجرندن بريسنك وصولى اوزره نص ايتمدى بلكه اطلاق اوزره ارسال ايلدى) (والظاهر انه لا تساوى بينهما ولذلك طلب خالد بن سنان الابلاغ حتى يصح له مقام الجمع بين الامرين فيحصل على الاجرين) (وظاهر اولان بودركه نيتله عمل اجرى بيننده وياخود فقير متمنيله متصدق بيننده تساوى يوقدر وعدم تساوى اجلندن اوترى خالد بن سنان ابلاغ نبوتى طلب ايتدى تا كيم انكچون امرين بيننده مقام جمع صحيح اوله پس اجرين اوزره حاصل اوله واكر بينهماده تساوى اولسيدى نيتله اكتفا ايدردى

فص حكمة فردية فى كلمة محمدية

بو حكمت فرديه نك كلمه محمديه يه اختصاصى وجهن شيخ رضى الله عنه ذكر ايدوب ايتدى) (انما كانت حكمته فردية لانه اكمل موجود فى هذا النوع الانسانى ولهذا بدئ به الامر وختم) (محمد صلى الله عليه وسلمك حكمتى

فردیه اولدی یعنی حکمت فردیه اکا نسبت اولندی زیرا تحقیق محمد علیه السلام بو نوع انسانیده اکمل
موجوددر بوندن اوتری امر وجود انکله بدأ اولندی وانکله ختم اولندی زیرا رسول علیه السلامک حقیقی
وتعینی جامع جمیع حقایق الهیه وکونیه دررو وجود بشریه عنصریسی دخی مظهریهٔ کلیهٔ ذاتیه ده متعیندر
حق ذات وصفاتیله ظهور کلی جمعیله آنده ظاهردر یعنی محمد صلی الله علیه وسلم تعینات الهیه نک تعین
اولیدر که ذات احدیه انکله متعینه اولدی جمیع تعیناتدن اقدمدر * پس جمیع تعیناتک مبدئی ومنشئیدر
وجمیع تعیناتی شاملدر * پس وجودده واحد وفرددر انک نظیری یوقدر زیرا مرتبه ده اکا مساوی بر تعین یوقدر
زیرا انک مرتبه سی فوقنده ذات احدیهٔ مطلقه دن غیری بر مرتبه یوقدر که هر تعیندن وصفت واسم ورسم
وحد ونعتدن منزهدر * پس مطلقا فردیت اکا مختصه در وتعیناتک کلیسنه انک شمولندن اوتری شیخ
رضی الله عنه انک حکمتنی حکمت کلیه ایله تسمیه ایتدی وفردیه ایله کلیه بیننده فرق یوقدر الا اعتبار ایله
زیرا بو تعین اول سائر تعیناته نسبتله کلیاتک کلیسیدر وسائر انبیانک تعیناتی دخی تعینات کلیه در وتعینات
متنازله در تعینات شخصیه یه وارنجه ومراتبده متفاوته در انکچون رسول الله علیه السلام حدیث
قیامتده ایتدی یجیٔ النبی ومعه رهط والنبی ومعه الرجلان والنبی ومعه الرجل الواحد والنبی ولیس معه
واحد پس محمد صلی الله علیه وسلم ایچون جمعیت مطلقه وحقیقت کلیه حاصله در انکچون انک حقنده
وانک امتی حقنده (وکذلک جعلناکم امة وسطا لتکونوا شهدآء علی الناس ویکون الرسول علیکم شهیدا
وما ارسلناک الا رحمة للعالمین وما ارسلناک الا کافة للناس) وارد اولدی وشک یوقدر که تعیناتدن هر بر تعینه
حقک بر نسبت خاصه سی واردر که اول نسبت ذات ایله اسماء الهیه دن بر اسمدر که اول شخص متعین اول
اسم ایله الله تعالی یه مرتبط اولور واول اسم انی تربیه ایدر * پس بوندن معلوم اولور که اسم اعظم واقع
اولمز الا بزم نبیمز صلی الله علیه وسلم ایچون نی اول اسمله متعیندر واسم انکله ظاهردر * پس بو اسم
اکا مخصوصدر انبیادن برنی یه مخصوص قلنمدی پس تعینات غیبیه وشهادیه نک کلیسی انک تعینی جامع
اولمغله وحق ظهور کلیله انک وجودنده ظهور ایدوب اکمل موجود اولمغله حکمتی حکمت فردیه اولدی *
پس امر وجود وامر نبوت انکله بدأ اولندیغندن شیخ رضی الله عنه حدیث نبویی تضمین ایدوب بیان ایدر
(فکان نبیا وآدم بین الماء والطین) قولیله یعنی حدیثک مفهومی اوزره دیر که پس محمد صلی الله علیه
وسلم نبی ایدی وحال بو که آدم ماء ایله طین بیننده ثابت ایدی (ثم کان بنشأته العنصریة خاتم النبیین)
اندنصکره رسول علیه السلام نشأت عنصریه سیله خاتم النبیین اولدی وبو قول ایله امر نبوت انکله
ختم اولدیغن بیان ایدر (امدی) شویله معلوم اوله که حقیقت محمدیهٔ الهیه که آدم انک اوزره مخلوقدر جمیع
حضرات الهیه ده مظهریهٔ اللهیه ده قائمه اولمقدن زائل دکلدر حضرت نفسیهٔ رحمانیهٔ عمائیه کبی وحضرت
علمیهٔ اسمائیهٔ نوریه کبی ومظهر اسم مدبرده مرتبهٔ عقل اولدی انک وجودندن وظهورندنصکره انک روحی
عوالم امر خصایصنی جامع اولان روح کلی اولدی ارواح بشریه وملکیه یه مبعوث اولوب اختصاص الهی
احدی جمعیله من عند الله نبی اولدی نته کیم (اول ما خلق الله نوری) قولیله اشارت ایتدی * پس الله تعالی
بو نور محمدیده جمیع انوار نبویه یی وارواح اولیایی جمع ایتدی وجود عینیده قبل التفصیل جمع احدی ایله
اندنصکره وقتا کیم ارواح لوح محفوظ مرتبه سنده متعینه اولدیلر وبعضیسی بعضیسندن خصایص
وحقایق نورانیه سی مظاهری ایله متمیزه اولدی * پس الله تعالی اول حقیقت محمدیهٔ روحیه یی انلره نبی بعث
ایتدی که انلره حقیقت احدیهٔ جمعیهٔ کمالیه دن انبا ایده پس (کنت نبیا وآدم بین الماء والطین) قولی بو بعثته
اشارتدر وجمیع نشأت متقدمه ده اولان بعثتنه شاملدر * پس وقتا کیم عرش وکرسیدن اولان صور طبیعیهٔ
علویهٔ کلیه موجوده اولدی واول ارواح نبویه نک مظاهری وانوار کمالیه سی که خلفا واولیادر موجوده اولدی
اول بعثت محمدی سری ثانیا انلره ظاهره اولدی * پس ارواحدن اکا مؤمن اولدی شول روح که روحانیهٔ
احدیهٔ کمالیهٔ انسانیهٔ الهیه یه مؤهل اولدی * پس اول نشأتده الله تعالی ذریت آدمی مقام شهودده اقامت
ایتدی عرصهٔ وجودده انلری تعیین ایتدکدنصکره پس (الست بربکم) قولیله انلره خطاب ایتدی * پس
انلر بلی دیدیلر * پس وقتا کیم صور عنصریه یه موجوده اولدی اول ایمانک حکمی نفوس بشریهٔ کمالنده ظاهر

اولدی * پس اکا ایمان کتوردیلر کنتم خیر امة اخرجت للناس) ورسول علیه السلام بو سره اشارت ایتدی
الارواح جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف وما تناکر منها اختلف) قولیله پس وقتا کیم بو نشأت عنصریهٔ
انسانیهٔ کمالیه جمیع نشأتک اکملی واجمعی اولدیسه وجمیع ظهورات الهیه نشأت عنصریهٔ محمدیه ده اکمل وجه
اوزره ظاهره اولوب محمد علیه السلام اکمل موجود واجمع صور وجود اولدیسه حکمت الهیه دخی انده محل
حسبیله اکمل واجمع وجه اوزره ظاهره اولدی انکچون (الیوم اکملت لکم دینکم) امر نبوت وامر دین وامر
کمال ظهور انکله ختم اولدی وحکمت فردیه اکا مختصه اولدی)(واول الافراد الثلثة)(وافرادک اولی
ثلاثه در واحد دکلدر زیرا واحد اگرچه کیم عددک اصلیدر ولکن عدددن دکلدر واثنان اول ازواجدر * پس
ثلاثه اول افراددر زیرا فردیت اولی شفعی ووتری که اثنین ایله واحددر جامعه در پس اثنین ایله واحدک
جمعندن فردیت ثلاثه مخصوصه اولدی واحد ایله اثنیندن اوتری وثلاثه اول افراد اولدی وفردیت ذات
وارادت وقولدر وجودده انک مظهری اکمل وجوددر وبو فردیته حقایق کبری حقیقی وبرزخ جامع وآدم
حقیقی دیرلر)(ومازاد علی هذه الاولیة من الافراد فانه عنها فکان علیه السلام اول دلیل علی ربه)(وبو اولیت
اوزره که ثلاثه در افراددن زائد اولان شی خمسه وسبعه کبی پس تحقیق اول بو اولیتده متفرعدر * پس رسول
علیه السلام ربنه اول دلیل اولدی زیرا وجود عالمی حقدن مقتضیه اولان فردیت اولینک حقیقتده رسول
علیه السلام مظهریدر وفردیت ذکر اولندیغی کبی ذات وارادت وقولدر وعالم مجموع صورتیله بو فردیتک
مظهریدر وکذلک محمد علیه السلام تفصیله فردیت الهیه دن صادر اولان عالمده موجود اولان جمیع صفات
وکمالاتی جامعدر پس ربنه اول دلیلدر زیرا فردیت جمعیتک مظهریدر وجمیع افرادندن متفرعه در انکچون
امر انکله بدأ اولندی واول دخی صورت نوعیهٔ بشریهٔ جمعیه سیله جمیع افرادی جامع وخاتمدر)(فانه اوتی
جوامع الکلم التی هی مسمیات اسماء آدم)(پس تحقیق رسول علیه السلامه اول جمعیت اعتباریله جوامع
الکلم اعطا اولندی که اول کلم آدم اسماسنک مسمیاتیدر یعنی تعلیم الهیله آدم علیه السلام عالم اولدیغی اسماء
الهیه نک مسمیاتیدر وکلمات الهیه اگرچه کیم فروعی اعتباریله غیر متناهیه در ولکن انلرک اصول امهات
ثلاثده منحصره در اولکیسی حقایق واعیان فعلیهٔ وجودیهٔ الهیه در وایکنجیسی حقایق انفعالیهٔ امکانیهٔ
مربوبیه در واوچنجیسی حقایق جمعیهٔ کمالیهٔ انسانیه در وبونلرک کلیسی شئون ذاتیهٔ امهاتیدر وحقیقت
ذاتیهٔ احاطت واطلاق صاحبیدر * پس بو کلم جوامع کلمدر که رسول علیه السلامه اعطا اولندیلر *
پس رسول علیه السلام انلری برزخیهٔ کبری ایله جمع ایتدی)(فاشبه الدلیل فی تثلیثه)(پس رسول
علیه السلام دلیله مشابه اولدی انده مجموع اولان تثلیثده دلیله مشابه اولدی یعنی دلیل اقترانی اصغر واکبر
وحد اوسط اولان تثلیثی مشتمل اولمغله ودلیل استثنایی مقدم وتالی ووضع مقدم ویا رفع تالی اولان تثلیثی
مشتمل اولمغله رسول علیه السلام اکا مشابه اولدی زیرا انک حقیقتی عین تثلیث اولان فردیت اولی مظهریدر
وجمعیتله اکمل موجود نوع انسانی اولمغله کلمات انواع ثلاثه که کلمات الهیهٔ فعلیهٔ وجوبیه وکلمات کیانیهٔ
انفعالیهٔ امکانیه وکلمات حقایق جمعیهٔ کمالیهٔ انسانیه در اکا اعطا اولندی ووجودی بو کلم جوامعنک جمعی
اولدی * پس رسول علیه السلام کلم اعتباری ایله تثلیثی مشتمل اولدی ولکن دلیل بر وجهله مدلولک مغایری
اولمغله رسولک حقه دلالتنده حقله رسول بیننده مغایرت فهم اولنمسون دیو)(والدلیل دلیل لنفسه)(دیدی
یعنی حقه ادل دلیل اولان رسول علیه السلام کندی نفسنه دلیلدر یعنی رسولک حقه دلالتی دلالت ذاتیه در
زیرا رسول علیه السلامک حقیقتی ذات مطلقه نک تعین اولی ایله انده تعیننیدر ووجودی دخی ذات مطلقه نک
مظهریدر وذات الهیه اندن متعالیه در که اندن غیری بو شیٔ اکا دلائل اولا بیه * پس رسولک حقه دلالتی حقک
کندی ذاتنه دلالتیدر زیرا انک ذات متعینه سی حقک ذات مطلقه سنک عینیدر بینهماده تمیز یوقدر الا تعین
اعتباریله وتوحید ذات اعتباریله هی در عین واحده وذات واحده در مرتبهٔ اطلاقده مطلقه در ومرتبهٔ
تقیدده متعینه در)(ولما کانت حقیقته تعطی الفردیة الاولی بما هو مثلث النشیٔ)(وقتا کیم رسول علیه
السلامک حقیقتی فردیهٔ اولایی که ثلاثه در اعطا ایتدیسه مثلث النشیٔ اولدیغی سببیله وجائزدر که با ملابسه
ایچون واقعه اوله ای ملتبسا بما هو مثلث النشیٔ) زیرا فردیت ذات وارادت وقولدر رسول علیه السلام

انك صورتیدرکه ذات واقتضا وقبولدر پس صورت اصل اولان تثلیث اوزره دروکذلك نشأت عنصریه سیله
مثلثدر روحی وجسمی وحقیقت جامعه سی اعتباریله) (کذلك قال فی باب المحبة التی هی اصل الوجود حبب
الی من دنیاکم ثلاث بما فیه من التثلیث) رسول علیه السلام مثلث النشوه اولدیغندن اوتری باب محبتنده که
وجودك اصلیدر رسول علیه السلام (حبب الی من دنیاکم ثلاث) دیدی رسول علیه السلامده تثلیثك
حصولندن اوتری یعنی رسول علیه السلامك حقیقتی تثلیثی اعطا ایتدیکندن اوتری سزلك دنیاکزدن اوج
نسنه نك محبتی جانب حقدن بنم قلبمه القا اولندی دیدی وحدیثك بقیه سی النساء والطیب وجعلت قرة عینی
فی الصلوة) قولیدرثم ذکر النساء والطیب وجعلت قرة عینه فی الصلوة اندنصکره رسول علیه السلام نسایی
وطیبی ذکر ایتدی وانك صلاتنده قرة العین انکچون مجعوله اولدیغن ذکر ایتدی یعنی رسول علیه السلام
ابتدی (النساء والطیب وجعلت قرة عینی فی الصلوة) (فابتدأ بذکر النساء واخر الصلوة وذلك لان المرأة جزء
من الرجل فی اصل ظهور عینها کما ان الانسان بعض ظهورات الحق والحق اصله ومنشأوه) (وبو کلام محذوفدر
یعنی دیمك اولور* پس رسول علیه السلام ذکر نسا ایله ابتدا ایتدی وصلاتی تأخیر ایتدی وبونك بیانی بودرزیرا
تحقیق مرأه رجلدن برجزؤدر مرأه عینینك ظهوری اصلنده زیرا مرأه نك عینی ظهوری بینك اصلی آدمدرزیرا
حوا ضلع آدمدن مخلوقه در پس انك جزئیدرنته کیم انسان حقك بعض ظهوراتیدر وحق انك اصلی ومنشئیدر
ان الله خلق آدم علی صورته وجود مقید انسانی وجود مطلق الهی ایچون مرتبهٔ ثانیه در تعین اول که حقیقت
محمدیه درلا تعین ایچون مرتبهٔ ثانیه درزیرا تعین نسبیدروکذلك وجود حق ایچون تعین وجودی اولان
عقل اول وقلم اعلی مرتبهٔ ثانیه در وکذلك نفس کل عقل کل ایچون ولوح محفوظ ایچون مرتبهٔ ثانیه در حوا
آدم ایچون مرتبهٔ ثانیه اولدیغی کبی پس وجود انسانی وجود حق ایچون مرتبهٔ ثانیه درکه مرتبهٔ اولینك
تفصیلیدر وانك تنزلی وظاهریدر) (ومعرفة الانسان بنفسه مقدمة علی معرفته بربه فان معرفته بربه نتیجة
عن معرفته بنفسه) (یعنی ونفخت فیه من روحی) مفهومی اوزره حقك وجودندن جزء کبی اولان انسانك
کندی نفسنه معرفتی انك ربی معرفتنه مقدمه درزیرا انسانك ربنه معرفتی انسانك کندی نفسنه معرفتندن
نتیجه دریعنی حوا آدمه نسبتله مثلا آدمك رجولیتی وصفت فعلیه ایله اتصافی معرفتنه حوا مقدمه درزیرا
حوا اولمینجه آدم اول صفتله ظاهر اولمز ودخی انکله متصف ومتحقق اولمز وانسان حقه نسبتله جزء وفرع
کبیدر وحق کل واصلدر* پس انسانك کندی انفعالی ومربوبیتله ربك صفات فعلیه سی وربوبیتی معرفتنه
مقدمه در زیرا انك کندی ربنه معرفتی کندی نفسنه معرفتندن نتیجه درکندی نفسی صفات انفعالیه ایله
ومربوبیتله متصفه اولدیغن عارف اولمینجه حقك صفات فعلیه وربوبیتله اتصافن عارف اولمز بلکه حقك
صفات فعلیه سی وربوبیتی انك وجودی ایله متحققه اولور پس انسانك وجودندن مرتبهٔ ثانیه ده اولان انسانك
کندی نفسنه معرفتی ربك معرفتنه اصل ومقدمه اولدیغندن اوتری) (کذلك قال علیه السلام من عرف
نفسه فقد عرف ربه) (بوندن اوتری رسول علیه السلام برکمسنه کندی نفسنی عارف اولسه ربنی عارف اولور
ومعرفت نفسی معرفت رب ایچون مقدمه واکا دلیل ایتدی ومعرفت ربی معرفت نفس ایچون نتیجه ایتدی
زیرا وجودده حق اصلدر وعبد فرعدر ومعرفتده معرفت عبد اصلدر ومعرفت رب فرعدر* پس مرأه
رجل ایچون جزءدرورجل حق ایچون بعض ظهوری ومراتبی تعیناتیدروهر جزء اصلنه دلالت ایدر* پس
مرأه رجله دلیلدرورجل حقه دلیلدر ودلیل مدلول اوزره مقدمدر وکذلك مرأه رجلك تعینی ونفسی اولمغله
کندی وجودی ونفسی اکا اقرب اولمغله نسایی تقدیم ایلدی* پس بو تقدیر اوزره ومعرفة الانسان بنفسه قولی
فابتدأ بذکر النساء واخر الصلوة قولنك تعلیلی تتمه سندن اولور) (فان شئت قلت بمنع المعرفة فی هذا الخبر والعجز
عن الوصول فانه سائغ فیه وان شئت قلت بثبوت المعرفت) (پس اکرسن دیلرسك بو خبرده منع معرفتله
ووصولدن عجز ایله قائل اولورسن زیرا التحقیق بحسب الحقیقه حقك حقنده منع معرفت جائزدروا کرسن دیلرسك
ثبوت معرفتله قائل اولورسن یعنی ذات مطلقه اعتباریله حق معروف اولمز وانسان آنك درکندن ومعرفتندن
عاجزدرلا یعرف الله غیرالله ولکن وجود حقك نفس انسانیده تعینی وانکله تقیدی اعتباریله پس حق
معروف اولور) (فالاول ان تعرف ان نفسك لا تعرفها فلا تعرف ربك والثانی ان تعرفها فتعرف ربك) (پس

اوا کیسی که منع معرفتدر بودرکه سن عارف اولورسن که تحقیق سن کندی نفسکی عارف دکلسن نفسك
حقیقت غیبیه سی اعتباریله پس ربکی عارف اولمزسن وایکنجیسی که ثبوت معرفتدر بودرکه نفسکی سن
صفات کمالیه ایله عارف اولورسك سن ربکی عارف اولورسن زیرا نفس وجود حقك ظاهریدروحق باطندر*
پس آنك ظاهری اولان کمالات وصفاتندن حقك کمالات وصفاتنه استدلال ایدرسن بلکه اول کمالات وصفات
حقك کمالات وصفاتیدرکه حق باطندن آنك مظهری اولان نفس انسانیده ظاهره‌ددر) (فکان محمد صلی الله
علیه وسلم اوضح دلیل علی ربه فان کل جزء من العالم دلیل علی اصله الذی هو ربه فافهم) (پس محمد صلی الله علیه
وسلم ربنه اوضح دلیل اولدی زیرا التحقیق عالمدن هر برجزء آنك اصلی اولان ربنه دلیلدر ومحمد صلی الله علیه وسلم
حقیقتیله حقایق عالمی وجسم ووجودی ایله جمیع اجزاء عالمی جامعدر یعنی تعین اول که حقیقت محمدیه درکه
جمیع حقایق الهیه وکونیه انده متعینه در وجمیع حقایقك مبدأ ومنشئیدر* پس عین محمدیه که تعین اول ایله
متعینه در وبرزخیت کبرای جامعه صاحبی درکه ذات احدیه دن متمیزه‌دکلدر الا تعین حسبیله جمیع حقایق
الهیهٔ اسمائیهٔ وجوبیه یی وجمیع حقایق امکانیهٔ مظهریهٔ انفعالیه یی جامعه در وصورت عنصریهٔ محمدیه
حضرت احدیهٔ ذاتیه یی وحضرت واحدیهٔ اسمائیه یی وجمیع مراتب امکانیه یی که عقل اولدن اخر مراتب
وجود اولان صورت انسانیه یه منتهی اولنجه متعینه در جامعه در وجمیع مراتبك نتیجه سی وزبده سیدر پس
حضرت الهیه ده حقایق الهیه دن برشئ یوقدر ودخی حضرت امکانیه ده روح وقلب ونفس وخیال وجسمدن
وعالمك اعیان فاعله وقابله سندن برشئ یوقدر الا صورت محمدیهٔ مظهریهٔ کلیهٔ جمعیهٔ اصلیهٔ تفصیلیه
وجملیه ایله جامعه در پس محمد علیه السلام ربنه اتم دلیل واوضح سبیلدر زیرا اکمل مظاهر کمالیهٔ الهیه در
وآنك دلالتی نه کندی نفسنه در* پس سن فهم دقیق ایله فهم ایله) (وانما حبب الیه النساء فحن الیهن لانه
من باب حنین الکل الی جزئه) ومحمد صلی الله علیه وسلمه نسا جانب حقدن انکچون تحبیب اولندی واولدخی
انلره حنین یعنی مشتاق اولدی زیرا آنك نسایه حنینی کلك جزئنه حنینیدر زیرا رسول علیه السلام کل کلدر
ومرأه اندن جزءدر* پس آنك حنینی نه کندی نفسنه درزیرا جزء باعتبار الحقیقة عین کلدر وباعتبار التعین
آنك غیریدر وشئ محبت ایتمز الا کندی نفسنه واشتیاق دخی واقع اولمز الا بینونتده که کل جزؤده متعین اولمغله
کل ایله جزء بیننده واقعه‌در واکر کل ایله جزء بیننده بو اعتبار اوزره افتراق وبینونت واقع اولمیدی کل کل
اولمزدی وجزء دخی جزء اولمزدی وجزء کل اولمیدی کلك اکا محبتی وحنینی واقع اولمز) (فابان بذلك الخبر
عن الامر فی نفسه من جانب الحق فی قوله فی حق هذه النشأة الانسانیة العنصریة ونفخت فیه من روحی)
پس رسول علیه السلام بو خبر ایله جانب حقدن نفس امردن ابانت واظهار ایلدی بو نشأت عنصریه
حقنده ونفخت فیه من روحی قولنده یعنی مرأه رجلدن جزء اولمغله رسول علیه السلامك نسایه اشتیاقی
وحنینی کلك جزئنه اشتیاقی وحنینیدر* پس کندی نفسنه محبتن ابانت ایتمکله اظهار ایلدی که الله تعالی
کندی روح کلیسندن انسانه نفخ روح ایتمکله روح انسانی روح الهی‌ئ کلیدن بعض کبی اولدی پس حقك
نشأت انسانیه ده تقیدی حسبیله انسانه آنك میلی واشتیاقی کلك بعضنه ویاخود جزئنه میلی واشتیاقی
کبیدر وآدم حواده کندی نفسنی مشاهده ایدوب مرتبهٔ ثانیه ده کندی نفسنه آنك محبتی کبی وجود
حق ایچون وجود انسانی مرتبهٔ ثانیه اولدیکه حق انده متعین اولدی) (ثم وصف نفسه بشدة الشوق الی لقائه
یعنی حق کندی روحندن انسانه نفخ روح ایتدکدنصکره کندی نفسنی انسانك لقاسنه شدت شوق ایله
وصف ایلدی انسانك مظهرنده ظهوری وتعینی حسبیله* پس حقك اکا اشتیاقی کندی نفسنه آنك
اشتیاقی اولور (فقال للمشتاقین) ای لاجل المشتاقین (یاداود انی اشد شوقا الیهم یعنی للمشتاقین الیه وهو لقاء
خاص) (پس الله تعالی اکا مشتاقین اجلندن اوتری ایتدی یاداود انی اشد شوقا الیهم یعنی بنم انلره شوقم دخی
اشددر یعنی مشتاقینك الله تعالی یه اشتیاقندن الله تعالینك انلره اشتیاقی دخی اشددر وحقك انلره شوقی
واشتیاقی لقاء خاصدر بو تقدیر اوزره للمشتاقین الیه قولی للمشتاقین قولی ایچون تفسیر واقع اولور
وجائزدرکه الیهم قولی بیان ایده ولام الی معناسنه اوله وهو لقاء خاص قولی سؤال مقدره جواب درکانه سائل
سؤال ایدرکه حق تعالی هرشیئده حاضردر وهرشیئی مشاهده‌در اندن برشئ بعید دکلدر) وهو معکم

ايما كيم) پس عبده آنك اشتياقى نه وجه اوزره تصور اولنور* پس جواب ايدوب ديركه حقك مشتاقينه
اشتياقى لقاء خاصدركه فناء كلى وموت حقيقيله تعينك رفعى قلنده حق كندى وجهنى ولقاسنى اتم واكمل
وجه اوزره انده مشاهده ايدر زيرا حق مشتاقينك وجودنده متعيندر* پس انلره اشتياقى كندى نفسنه
اشتياقيدر* پس حق اطلاقى مرتبه سندن تقييدى مرتبه سنده كندى نفسنه اولان آنك شوقى اشددر
عبد ايله آنك تقييدى مرتبه سندن اطلاقى مرتبه سنه اولان اشتياقندن زيرا اول اشتياق كليدر وبو اشتياق
جزئيدر الامكركيم مظهر محمديدن حقك كندى نفسنه اشتياقى اوله* پس اول دخى اشتياق كليدر وحقك
مظاهر انسانيهٔ كماليه يه اشتياقى كه لقاء خاصدر ومشاهدهٔ خاصه بودر زيرا حق كندى ذاتنى كندى ذاتنده
مشاهده ايدر ولكن اسما وصفاتنى وانلرك كمالاتنى مظهر انسانيهٔ كماليه ده مشاهده ايدركه انلر حقك ذاتنده
مستهلك ايديلر* پس انلرك مظاهرنده حقك انلره اشتياقى انلرك مظاهرنده واقع اولان لقاء خاصنه اشتياقى اولور
(فانه قال فى حديث الدجال ان احدكم لن يرى ربه حتى يموت فلابد من الشوق لمن هذه صفته) زيرا تحقيق
الله تعالى حديث دجالده ايتدى تحقيق سزدن بريكز ربنى مشاهده ايتزميت اولمينجه وحجاب طبيعت مرتفع
اولمينجه* پس شوقدن لابد در شول كمسنه يه كه عدم رؤيت حقله متصف اوله يعنى عبد موتك قلنده حاصل
اولان لقاء خاصه متشوق كركدر تاكيم حق اشد شوق ايله اكا مشتاق اوله وموته موقوف اولان لقاء خاصدر
موت كرك ارادى اولسون وكرك طبيعى وجائزدركه فلابد من الشوق لمن هذه صفته قولندن مراد بويله اوله يعنى
حقك اشتياقندن لابد در شول كمسنه يه كه موتى قلنده حقك لقاسنه مشتاق اوله پس حقك لقاسنه اشتياقندن
اوترى بدن حجابنى مابيندن رفع ايدن كمسنه يه حقك اشتياقى لابد در (فشوق الحق لهؤلاء المقربين مع كونه
يراهم فيحب ان يروه ويأبى المقام ذلك) پس حق تعالينك بو مقربينه شوقى ثابت ومحققدر حق تعالى انلرى
مشاهد ايكن وانلر حقك مشهودى ايكن پس حق تعالينك محبتى اقتضا وتقاضا ايدركه مقربين انى بلا حجاب
مشاهده ايده لر عين متعينه دن تعين حجابنى بيندن رفع ايتمكله ومقام دنيوى ونشأت عنصريه شهود حقى
منع ايدر بدن انسانى متضمن اولديغى بشريه واخلاق طبيعيه وعنصريه جهتندن اوترى پس فناء كلى وموت
ارادى قلنده صفات كونيه وحجب امكانيه نك رفعى قلنده وياخود موت طبيعيله حجبك رفعى قلنده مشاهده
ايدرا كر بدن حجابندن غيرى حجب امكانيه دن برحجاب قالمديسه واما اكر صفات بشريه وحجب امكانيه انك
طبيعتنده ثابته ومستقره اولديسه موتك قلنده دخى مشاهده ميسر دكلدر (من كان فى هذه اعمى فهو
فى الاخرة اعمى) (فاشبه قوله حتى نعلم مع كونه عالما) پس الله تعالينك (ياداود انى اشد شوقا اليهم) قولى الله
تعالينك حتى نعلم قولنه شبيه اولدى الله تعالى علم ازليسيله جميع اشيايى عالم ايكن وجميع اشيانك صورى انك
علمنده ثابته ايكن) (فهو يشتاق لهذه الصفة الخاصة التى لا وجود لها الا عند الموت فيبل بها شوقهم اليه) پس
الله تعالى بو صفت خاصه يه يعنى مشتاقين ايچون رؤيت حق صفتنك حصولنه مشتاق اولوركه اول صفت
ايچون وجود يوقدر الا موت قلنده كه عبدك انيتى انده مرتفعه اولور* پس اول صفت خاصه عبيد مشتاقينك
الله تعالى يه اولان شوقلرى نارى ساكن اولور وياخود شوقلرى كيدن بو لقاء خاص ايله نجات بولور وبو اسناد
مجازيدر يقال بل من مرضه وابل واستبل اذا نجا (كما قال تعالى فى حديث التردد وهو من هذا الباب ما ترددت
فى شئ انا فاعله ترددى فى قبض روح عبدى المؤمن يكره الموت وانا اكره مساءته ولابد له من لقائى) تاكيم
الله تعالى حديث قدسيده حديث تردده ايتدى وبو حديث دخى بعد الموت عبدك لقاء ربى مشاهده سنه
ايتديكى صفت ربك اشتياقى ومحبتى بابندندر بن فاعل اولديغم اشيادن برشيئده ترددايتمدم موتى كريه كورن بنم
مؤمن قولمك روحى قبضنده ترددايتديكم كبى وبن آنك مساءتنى كريه كورورم وحال بوكه انكچون بنم لقامدن
لابد در يعنى موتنى كريه كورن عبد مؤمنك روحى قبضنده ترددايتديكيم كبى برشيئده ترددايتمدم زيرا بنم لقامه
موجب اولان موتى كريه كورور وبن آنك مساءتنى كه آنك موتى كريه كوره سيدر كريه كورورم ديلازم كه آنك
كراهتى حالنده انك روحنى قبض ايدم واول صفتله بكا ملاقى اوله مرادم بودركه بكا اشتياقى حالنده انى قبض
ايدم واول بكا اشتياقى حالنده ملاقى اوله البته بكا ملاقى اولور* پس بنم لقامه اشتياقى حالنده بكا ملاقى اولمسن
سوردم) (فبشره باللقاء وما قال له ولابد له من الموت لئلا يغمه بذكر الموت) پس الله تعالى وانا اكره مساءته

ولابد

ولابد له من لقائى قولنده عبدى لقاء خاص ايله تبشير ايلدى وعبد ايچون ولابد له من الموت ديمدى بلكه
ولابد له من لقائى ديدى تاكيم موتك ذكرى ايله عبدى مغموم ايتميه) (ولما كان العبد لا يلقى الحق الا بعد الموت
كما قال عليه السلام ان احدكم لا يرى ربه حتى يموت لذلك قال ولابد له من لقائى) پس وقتا كيم عبد حقه ملاقى
اولمز ايسه الا موت ايتدنصكره تاكيم رسول عليه السلام ايتدى ان احدكم لا يرى ربه حتى يموت الله تعالى بوندن
اوترى لابد له من لقائى ديدى قال لمانك جوابيدر ولذلك قولى قال قولنه متعلقدر) (فاشتياق الحق لوجود هذه
النسبة) پس حقك اشتياقى بو نسبتك وجودى ايچوندر يعنى موتك وجودى قلنده عبدك حقه ملاقات
ومشاهده سى نسبتنه حق مشتاقدر (امدى) شويله معلوم اوله كه شول لقاكه موتدنصكره حجاب بدنينك
ارتفاعى قلنده وغواشئ طبيعيه دن تجرد قلنده غيبه مؤمن اولان اهل حجابه نسبتله انلرك معتقدلرى صورنده
حاصلدر اول صور يا عالم مثالده ظاهره در وياخود برازخ نوريهٔ روحيه ده وياخود هياكل سماويه ده وصور
فلكيه ده نفسك صفاسى حسبيله واستعدادك قوتنده درجاتك تفاوتى حسبيله انلره ظاهره در قال عليه السلام
ارواح الشهداء فى حواصل طيور خضر وبونلر اجرام سماويه در وحديث آخرده فى قناديل معلقة تحت العرش
وبونلر كواكب دريه در وموقنين دن اهل شهوده نسبتله انك لقاسى دائمدر وبونلر اول قومدركه حيات دنيالرنده
انيات وتعيناتلرندن ميت اولديلر وطبايعلرى ملابسندن مجرد اولديلر پس بونلر حقى مشاهده ايدرلر هيئات
نفسانيه وطبيعيه دن منخلعين اولدقلرى حيثيله كه الله تعالى انلرى حيات اخرويهٔ الهيه ايله احيا ايلدى پس
بونلر اطلاق وتقييد اوزره لقاء اللهيه فائز اولديلر وكلده وجه باقى جمالنى مشاهده ايتديلر وخوف فراقدن خلاص
اولديلر* پس فريق اول كبى بونلرك شوقى يوقدر لكن بونلر ابدا مشتاقدر زيرا تجليات الهيه من غير تكرار
متواليه در* پس هر وقتده حقى بعض تجلياتله مشاهده ايدرلر وسائر تجلياتده دخى انك جمالى نورينه
مشتاقلردر ابو يزيد قدس سره بومقامدن ديركه (شربت الحب كأسا بعد كأس* فما نفد الشراب ولا رويت*
واهل ايمان ايله اهل ايقان بيننده اهل قلوبدن برطائفه واردركه حقى حسن صفات ملابسنده مشاهده ايدرلر
وانلرك انياتى باقيه در وبونلر قرب نوافل اصحابيدر كه (كنت سمعه وبصره) الحديث قولنده رسول عليه السلام
اشارت ايتدى پس انلر صفات الهيه ايله متصفين اولمغله انلر صفات بشريه لرندن منخلعيندر ولكن ذواتلرندن
فانين اولمغله جمال ذاتدن محتجبلردر* پس بو طائفه شوق ايله اشتياق بيننى جامعلردر بروجهله محتجب
وبروجهله متصل اولدقلرندن اوترى* پس لقا اوچ قسم اوزره اولور وهر برقسم ايچون موت وبعث وقيامت
واردر* پس لقاء اول موت طبيعيله واقع اولور وانده بعث وقيامت رسول عليه السلامك من مات فقد قامت
قيامته قوليدر ودخى الناس نيام فاذا ماتوا انتبهوا* پس بو قيامت وبعثدنصكره لقا اهل سعادتدن غيبه مؤمن
اولان اهل حجاب ايچون انلرك معتقداتى صورنده حقك رؤيتيدر عالم مثالده وياخود هياكل علويهٔ سماويه ده
مؤمنينك درجاتى حسبيله وارباب قلوب ايچون عالم قدسدن برازخ نوريهٔ روحانيه ده احسن وجه اوزره
واقعدر واصحاب شهود ايچون جميع صور موجوداتده واقعدر جمع وتفصيل واطلاق وتقييد اوزره كندى
ذواتلرنده فنالرى وحقك عينيله حقك شهودنده بقالرى سببيله پس اكر تقييد مراد ايدنسه لر الله تعالى انلره
تقييد ايله امر ايدر (وما تشاؤن الا ان يشاء الله) زيرا انلرك ارادتى حقك اراد تيدر* پس انلر ذواتلرنده فانى
اولدقلرنده صفاتلرى نه كيفيتله باقيه اولور وبو قيامتده اقوامك كايسى على السويه در وبو قيامت مرتبه ايله
صغرى وشمول ايله كبرادر ولكن صحيح بودركه قيامت كبرى مواطندن برموطندر انكچون رسول عليه
السلام القبر اول منزل من منازل الاخرة) ديدى واما ارباب قلوبك قيامتى پس ملابس جسدن انخلاع ايله
وبودارده مرقد بدندن انبعاث ايله واقعدر ودخى عالم قدسه ترقى ايله وزمرهٔ ملكوته انخراط ايله ميسردر وبوكا
قيامت وسطى ديرلر وقيامت كبرادن مواطن كليه نك اوسطيدركه حيات نفسانيه دن قمع هوا ايله واماتت قوى
ايله وموت ارادى دنصكره واقعه در تاكيم دينلمشدر (مت بالارادة تحى بالطبيعة) واما اهل شهودك قيامتى
پس طامة كبرادر حقده فنادنصكره وفناء خلقدنصكره جلالك حجب نورانيه وظلمانيه سنك ارتفاعى سببيله
وجه باقى جمالنك نورى انلرى احراق ايتمكله قال عليه السلام ان الله سبعين الف حجاب من نور وظلمة لو كشفها
لاحرقت سبحات وجهه ما انتهى اليه بصره من خلقه وقال امير المؤمنين على كرم الله وجهه الحقيقة كشف

سبحات الجلال من غير اشارة وبوفنا موت حقيقى طبيعيدر كل ايچون وبوفنادنصكره اولان قيامت
فنادنصكره بقادرشول عارف ايچون كه كندى تعينى متعين ايچون نسبت ذاتيه وشئون ذاتيه مشاهده ايليه
وانى حقك عينى كوره وحق انك عينى كوره دائما القاده وكندى ذاتندن فناده وربى ايله بقاده اوله پس مراتب
لقادن هر برمرتبه ايله متحقق اولمز الاموت ايله واندنصكره موتى ذوق ايتمز لايذوقون فيها الموت الا الموتة الاولى
وفناء خلقدنصكره وجه حق باقيدر (شعر) يحن الحبيب الى رؤيتى * وانى اليه اشد حنينا * وتهفو) وفى نسخة
صحيحة وتهوى (النفوس ويابى القضا * فاشكوا الانين ويشكو الانينا * انى اشد شوقا اليهم) حديثك مفهومى
اوزره شيخ رضى الله عنه لسان حقله تكلم ايدر وياخود لسان شيخ ايله تكلم ايدوب ديركه بنم حبيبم بنم رؤيتمه
حنين ومشتاقدر وحال بوكه انك لقاسنه بنم حنينم واشتياقم اشددر انك بكا حنين واشتياقندن زيرا عبدك حقه
حنينى عبدك حقه محبتندندر وعبدك حقه محبتى حقك عبده محبتندندر (قال تعالى يحبهم ويحبونه) پس
اكرحقك عبده محبتى اولميدى عبد حقه محبت ايتمزدى * پس عبدك حقه حنينى حقك عبده حنينندندر
ولكن حقك اكا حنينى اشددر زيرا عبدك حقه محبتى وحنينى حقك عبده محبتندن وحنينندن جزؤدر وحقك
عبده محبتى وحنينى كلدر وعبد انجق عين متعينه سى وحقيقت ثابته سى حسبيله حنين ايدر وحق ظاهر
وباطن اولان وجودات متعينه وحقايق غيبيه ايله متعين اولمغله واطلاق ولا تعين ايله حنيندر وكذلك عبدك
عيننده حقك تعينى حسبيله حقك كندى نفسنه حنينندن مرتبهٔ الوهيتده اولان تعين كلى وجمعيسى
اعتباريله ودخى حقك لا تعينى اعتباريله اولان انك حنينى دخى اشد واحكمدر وتهفوا النفوس قولى يعنى
نفوس مشتاقين مضطربه در شوقك شدتندن لقاء ربه وسيله اولان موته حبندن اوترى وقضا منع ايدر يعنى
اجل مسمى كه حق تعالى انى هر براحد ايچون تعيين وتقدير ايتمشدركه انك حلولندن اول موت متصور دكلدر
ولقا ميسر دكلدر * پس قضاء مرسومه ووقت معلومه منتهى اولنجه بن انيندن شكايت ايدرم وحبيب دخى
انين دن شكايت ايدر) (فلما ابان انه نفخ فيه من روحه فما اشتاق الا لنفسه) (پس وقتا كيم حق تعالى (ونفخت
فيه من روحى) قوليله ابانت واظهار ايلدى كه تحقيق ارل مظهر انسانى يه كندى روح كليسندن نفخ ايتدى
پس حق عبد مشتاقه مشتاق اولمدى الا كندى نفسنه كه عبدك عيننده متعينه در وكندى روحنه كه انك
روحندن عبدك مظهرنده منفوخدر وشيخك بو كلامى بوندن اول اولان كلامنك نتيجه سيدر يعنى حقك
عبد مشتاقه موتك قننده اشتياقى كندى نفسنه اشتياقيدركه حجب كونيه نك ارتفاعى قننده عبدك مظهرنده
ظهور كلى ايله انك ظهورنه مشتاقدر زيرا كمال معرفت عبدك مظهرنده كمال ظهور ايله حاصله در زيرا
فاحببت ان اعرف قولنده محبت معرفته متعلقه در * پس حقك محبتى واشتياقى عبد كاملده انك كمال ظهور
واظهارنه در) (الا تراه خلقه على صورته لانه من روحه) (پس سن حقى كورمزميسن كه انسانى كندى
صورتى اوزره كه صورت جمعيهٔ الهيه در خلق ايلدى زيرا تحقيق انسان انك روح كليسيدركه مرتبهٔ الوهيتده
متعين اولان روح الهيدن ونفس رحمانيدن اول مرتبه نك جمعيت خاصه سيله منفوخدر) (ولما كانت نشأته
من هذه الاركان الاربعة المسماة فى جسده اخلاطا) (وقتا كيم انسانك نشأتى بو اركان اربعه دن موجوده
اولديسه كه انسانك جسدنده انلر اخلاط ايله مسميه در واركان اربعه اخلاط ايله تسميه اولنور زيرا اخلاط
اولمينجه اعضا اولماز واخلاط اربعه دم وصفرا وسود وبلغمدر وفى جسده انك ايچون ديدى زيرا بو اخلاط
جسدك خارجنده اركان عناصر ايله تسميه اولنور) (حدث عن نفسه اشتعال بما فى جسده من الرطوبة)
انسانك نفسندن اشتعال حادث اولدى انك جسدنده رطوبتدن واقع اولان شيئله يعنى حرارت غريزيه روح
انسانيدن رطوبت غريزيه ايله مشتعله در پس حرارت غريزيه نك ماده سى رطوبت غريزيه در يعنى حرارتك
بقاسى رطوبتك بقاسنه موقوفدر * پس رطوبت فانيه اولدقده حرارت دخى فانيه اولور) (فكان روح
الانسان نارا لاجل نشأته) (پس انسانك روح حيوانيسى كه بدنك حياتى انكله حاصله در نار اولدى نشأت
جسمانيهٔ عنصريه سى اجلندن اوترى زيرا نشأت جسمانيه سى اركان اربعه يى جامعه در * پس اول نشأتده
ظاهر اولان روح انسانى محل حسبيله ظاهر اولور يعنى اشتعالى موجبه اولان حرارت غريزيه حسبيله صورت
ناريه ده ظاهر اولور) (ولهذا ما كلم الله موسى الا فى صورة النار وجعل حاجته فيها) (يعنى روح انسانى بدنده

صورت

صورت ناريه ده ظاهر اولديغندن اوترى الله تعالى موسايه تجلى ايدوب خطاب ايتمدى الا نار صورتنده
وموسانك حاجتنى نارده ايتدى يعنى موسانى ناره محتاج ايتدى ونارده اكا تجلى ايلدى زيرا موسانك نشأه سى
عنصريدر اركان اربعه دن مجتمعه واندن مركبه در * پس انك حاجتى اولان نار صورتنده اكا تجلى ايدوب
خطاب ايتدى انك مطلبى نار اولديغندن اوترى ونشأتى نارى مشتمله اولوب نشأتنده صفت جلال وناريه غالبه
اولديغندن اوترى) (فلو كانت نشأته طبيعية لكان روحه نورا) (پس اكر انسانك نشأه سى طبيعيه اوليدى
يعنى سموات سبعك فوقنده اولان ملائكه كبى اكر انك نشأه سى طبيعيهٔ نوريه اوليدى عنصريه اولميدى
انسانك روحى نور اولوردى نار اولمزدى * پس روح انسانى محل حسبيله ظاهردر) (وكنى عنه بالنفخ يشير الى انه
من نفس الرحمن) (والله تعالى روحى انسانه القادن نفخ ايله كنايه ايتدى وياخود روحدن كنايه ايتدى روح نفخ
ايله يعنى (ونفخت فيه من روحى) قوليله اشارت ايدركه تحقيق روح انسانى نفس رحمانيدندر يعنى نفس
رحمانيدن منفوخدر ونفس رحمانى انده ظاهردر) (فانه بهذا النفس الذى هو النفخ ظهر عينه) (زيرا تحقيق
شان بودركه انسانك عينى يعنى وجود خارجيسى نفخهٔ الهيه اولان بو نفس ايله ظاهر اولدى) (وباستعداد
المنفوخ فيه كان الاشتعال نارا لا نورا) (وجسد انسانى نك ماده سى اولان منفوخ فيهك استعدادى
سببيله نشأت انسانيه ده اشتعال نار اولدى نور اولمدى زيرا منفوخ فيه اولان مادهٔ عنصريه روحى قبول
ايتمكه مستعده اولمغله اشتعال انده نارى اولور نورى اولماز زيرا نشأت عنصريه در نوريهٔ طبيعيه دكلدر
فبطن نفس الحق فيما كان به الانسان انسانا) (پس نفس حق باطن اولدى شول محلده كه انسان انك سببيله
انسان اولدى يعنى روح حيوانيده نفس رحمانى باطن اولدى وانسان ظاهر اولدى) (ثم اشتق له) (وفى نسخة
منه) (شخصا على صورته سماه امرأة فظهرت بصورته فحن اليها حنين الشئ الى نفسه وحنت اليه حنين الشئ
الى وطنه) (اندنصكره الله تعالى انسان ايچون كه آدمدر شخص آخرى مشتق ايتدى انك صورتى اوزره كه اكا
امرأة تسميه ايتدى يعنى آدمك ضلع يسراسندن انك صورتى اوزره حوايى خلق ايتدى واكا امرأة تسميه
ايتدى * پس امرأة انسانك كه آدمدر صورتى اوزره ظاهره اولدى نته كيم انسان حقك صورتى اوزره ظاهر
اولدى * پس آدم امرأة يه حنين ومشتاق اولدى شيئك كندى نفسنه حنينى واشتياقى كبى زيرا انك نفسى
مرتبهٔ ثانيه ده امرأة صورتنده ظاهره ومتعينه در ودخى امرأة اكا حنينه ومشتاقه اولدى شيئك كندى وطننه
واصلنه حنينى واشتياقى كبى زيرا امرأة اندن خروج ايتدى) (فحبب اليه النساء فان الله احب من خلقه على
صورته واسجد له ملائكته النوريين على عظم قدرهم ومنزلتهم وعلو نشأتهم الطبيعية) (پس انسانه نسا تحبيب
اولندى زيرا تحقيق الله تعالى كندى صورتى اوزره خلق ايتديكى انسانه محبت ايتدى وانكيچون ملائكهٔ نوريه يه
سجده ايتدردى يعنى انلره امر ايتدى كه اكا سجده ايده لر وانلر انك امرى ايله اكا سجده ايتديلر انلرك قدرلرى
ومنزلتلرى عظيم ايكن ونشأت طبيعيه لرى عاليه ايكن) (فمن هناك وقعت المناسبة) (پس صورتده حقله
انسان بيننده مناسبت واقعه اولدى زيرا انسان صورت حق اوزره مخلوقدر امرأة صورت انسان اوزره
مخلوقه اولديغى كبى پس حقك صورتى اوزره مخلوق اولان انسانه حقك اشتياقى وحنينى شيئك كندى نفسنه
اشتياقى وحنينيدر وانسانك حقه اشتياقى وحنينى شيئك كندى اصلنه ووطننه اشتياقى وحنينيدر ورجلك
مرأة يه اشتياقى وحنينى رجلك كندى نفسنه اشتياقى وحنينى اولديغى كبى ومرأة نك رجله اشتياقى وحنينى
شيئك كندى اصلنه اشتياقى وحنينى اولديغى كبى پس جانبيندن حنين صورتده واقعه اولان مناسبتندن
منبعثدر وانك لازمسيدر * پس مناسبت صورتده واقعه دركه صورت غيبيهٔ الهيهٔ اسمائيه صورت شهاديهٔ
امكانيهٔ آدميه ده ظاهره در * پس الوهيت صور الهيهٔ اسمائيه يى جامعه اولديغى كبى آدم دخى صور نوعيهٔ
بشريه يى جامعدر وصورت آدميه اول صورت الهيه دن مشتقه در آدمدن حوانك ظهورى واشتياقى
كبى * پس رجلك مرأة يه حنينى حقك رجله اولان حنينى ايچون تمثيلدر) (والصورة اعظم مناسبة واجلها
واكملها) (وحال بوكه صورت انسانيهٔ جمعيه حقله انسان بيننده مناسبت بوندن اعظمدر ودخى مناسبت
بوندن اجل واكملدر زيرا صورت انسانيه جميع صور الهيهٔ ازليه يى وصور كونيهٔ امكانيه يى جامعه در
(فانها زوج اى شفعت وجود الحق كما كانت المرأة شفعت بفردها الرجل فصيرته زوجا) (زيرا تحقيق

صورت انسانیه زوجدر یعنی صورت انسانیه وجود حقی شفع ایتدی وجود حق صورت انساننده ظهور
ایتمکله نته‌کیم مرأه وجود ظاهره‌سیله رجلی شفع ایتدی پس رجل فرد ایکن مرأه‌نی زوج ایتدی رجلك
وجودی مرتبهٔ ذکوریتده متعین ایکن تعین ثانیله مرأه‌نك وجودنده تعینی سببیله رجل زوج اولدی *
پس رجل ایچون زوجیت اندن مشتقه اولان مرأه ایله حاصله اولدی کذلك حقچون شفعیت دخی وجود
انسانیه ایله ظاهره اولدی) (فظهرت الثلثة حق ورجل وامرأة) (پس ثلاثه که حق ورجل وامرأه‌در ظاهره
اولدی * پس ثلاثه ایله فردیت حاصله اولدی * پس رجل صورت حق اوزره ظاهر اولدی ومرأه دخی صورت
رجل اوزره ظاهره اولدی وحق رجله حنین ومشتاق اولدی ورجل مرأه‌یه حنین ومشتاق اولدی شیئك
کندی نفسنه حنینی واشتیاقی کبی وکذلك حق رجل صورتنده ورجل مرأه صورتنده ظاهر اولدیغی اعتبار
اوزره حق مرتبهٔ ثالثه‌ده مرأه صورتنده ظاهر اولور ونشأت انسانیه‌ده بو فردیتك نظیری روح وقلب
ونفسدر ویاخود حق وروح وجسددرکه روح صورت حق اوزره وجسد صورت روح اوزره‌در وروح واحد
ایکن صورت جسدیه انی شفع ایدوب زوج ایتدی) (فحن الرجل الی ربه الذی هو اصله حنین المرأة الیه) (پس
رجل ربنه مشتاق اولدی که رب آنك اصلیدر مرأه‌نك رجله اشتیاقی کبی که رجل انك اصلیدر ورجلك حقه
اشتیاقی ومرأه‌نك رجله اشتیاقی شیئك کندی اصلنه ووطننه اشتیاقی کبیدر) (فحبب الیه ربه النساء کما احب
الله من هو علی صورته) (پس رجله حق تعالی نسایی تحبیب ایتدی نته‌کیم الله تعالی شول کمسنه‌یه محبت
ایتدی که اول کمسنه انك صورتی اوزره‌در) (فما وقع الحب) (ای حب الرجل) (الا لمن تکون) (هو) (عنه) (
ای عن الرجل وهی المرأة) (وقد کان حبه) (ای حب الرجل) (لمن تکون) (هو) (منه وهو الحق) (پس رجلك
حبی واقع اولمدی الا شول کمسنه‌یه که اندن متکون اولدی واندن متکون اولان مرأه‌در وتحقیق رجلك حبی
واقع اولدی شول وجوده که رجل اندن متکون اولدی واول حقدر یعنی رجل انك اصلی اولان محبت الهیه
اوزره ثابت ایکن انك فرعی اولان مرأه‌یه محبت الهیه ایله محبت ایتدی کندی نفسیله محبت ایتمدی) (فلهذا
قال حبب ولم یقل احببت من نفسه لتعلق حبه بربه الذی هو علی صورته) (پس رجل محبت الهیه اوزره
ثابت اولدیغندن اوتری رسول علیه السلام حبب دیدی کندی نفسندن احببت دیمدی یعنی جانب حقدن
بکا تحبیب اولندی دیدی ودیمدی که بن محبت ایتدم کندی نفسمدن زیرا انك حبی شول ربه مطلقه
متعلقدرکه اول انك صورتی اوزره‌در * پس کندیسنك اصلی اولان حقه انك محبتی ذاتیدر واندن متفرعه
اولان نسایه محبتی تحبیب الهیله واقعدر) (حتی فی محبته لامرأته فانه احبها بحب الله ایاه تخلقا الهیا) (حتی
رجلك مرأه‌سنه محبتنده رجلك محبتی ربنه متعلقه‌در زیرا تحقیق رجل مرأه‌یه محبت ایتدی الله تعالینك
اکا حبی واسطه‌سیله تخلق الهیله تخلقدن اوتری زیرا رسول علیه السلام وانك لعلی خلق عظیم نصی اوزره
اخلاق الهیه اوزره ایدی قالت عائشة رضی الله عنها کان خلقه القرآن) یعنی الله تعالی رجلی کندی صورتی
اوزره خلق ایدوب اکا محبت ایتدیکندن اوتری رجل دخی حب الهی خلقیله متخلق اولوب حب الهی انده
ظاهر اولدیغندن اوتری حب الهیله اندن متکونه اولان مرأه‌یه محبت ایتدی * پس رجلك مرأه‌یه محبتی
رجل طرفندن حب الهی اولدیغی بودر زیرا رجل صورتنده ظاهره اولان محبت حب الهیدر ظهور وتخلق
جهتیله ومرأه طرفندن حب الهی اولدیغی بودر زیرا مرأه دخی مظهر الهیدر زیرا صورت حق رجلده
وصورت رجل مرأه‌ده ظاهره‌در پس حقك رجله ورجلك مرأه‌یه حبی حقك کندی نفسنه حبیدر) (ولما
احب الرجل المرأة طلب الوصلة ای غایة الوصلة التی تکون فی المحبة فلم تکن فی صورة النشأة العنصریة اعظم
وصلة من النکاح) (وقتاکیم تحبیب الهیله رجل مرأه‌یه محبت ایتدیسه وصلتی طلب ایتدی یعنی محبتده
واقعه اولان وصلتك غایتنی طلب ایتدی پس نشأت عنصریه صورتنده نکاحدن یعنی جماعدن اعظم وصلت
واقع اولمدی بو تقدیرا اوزره تکن قولی افعال تامه‌دن اولور واعظم قولی مرفوع اولور انك فاعلی اولمق اوزره
ووصلة قولی اضافه ایله مجرور اولور وجائزدرکه تکن قولی افعال ناقصه‌دن اوله واعظم قولی منصوب اوله وتکن
ایچون مقدم خبر اولمق ووصلة قولی مرفوع اوله موخر اولمق اوزره‌ای لم تکن فی صورة النشأة العنصریة وصلة
اعظم من النکاح یعنی نشأت عنصریه صورتنده جماعدن اعظم وصلت واقع اولمدی ونکاح قولی مجازدر

مسبب

مسبب اوزره اسم سببی اطلاق ایتمك بابندندر) (ولهذا تعم الشهوة اجزاءه کلها) (ووصلت نکاحیه‌نك
اعظمیتندن اوتری حین وصلتده شهوت رجلك جمیع اجزاسنه عامه اولور وشهوت رجلك جمیع اجزاسنه
سرایت ایدوب رجل جمیع اجزاسیله انده فانی اولور) (ولذلك امر بالاغتسال منه فعمت الطهارة کما عم الفناء
فیها عند حصول الشهوة) (وشهوت عامه اولدیغندن اوتری رجل مرأه‌یه مباشرتی حالتنده نکاحدن
اغتسال ایله امر اولندی * پس طهارت رجلك اجزاسنه عامه اولدی نته‌کیم شهوتك حصولی قتنده مرأه‌ده
فنا عام اولدی اجزاسنك بعضیسی حقك اشتغالنده قالمدی * پس نشأت عنصریه صورتنده اعظم وصلت
حین وقاعده شهوتك حصولی قتنده رجلك مرأه‌ده فانی اولمسیدر) (فان الحق غیور علی عبده ان یعتقد
انه یلتذ بغیره فطهره بالغسل لیرجع بالنظر الیه فیمن فنی فیه) (زیرا تحقیق حق تعالی عبدی اوزره غیوردرکه
عبد اعتقاد ایلیه که تحقیق اول غیر حقله ملتذ اولور یعنی مرأه حقك غیری اولدیغی حالده عبد انکله ملتذ
اولور دیو اعتقاد ایتمکدن حق عبد اوزره غیوردر راضی دکلدرکه عبد غیر ایله ملتذ اوله وغیر ایله التذاذی
اعتقاد ایده پس حق عبدنی غسل ایله تطهیر ایلدی تا کیم حقه رجوع ایلیه اکا ناظرا تمکله شول کمسنه‌ده که
انده فانی اولدی یعنی شول مرأه که شهوتك حصولی قتنده انده فانی اولدی انده حقه رجوع ایلیه وانده حقه
ناظر اولوب فانی اوله پس حق تعالی عبدنی غیر ایله التذاذ ایتمك اعتقادی جنابتندن غسل ایله تطهیر ایلدی
وغسل ایتمکله امر ایتدی وشیخ رضی الله عنهك (ان یعتقد انه یلتذ بغیره) قولی ارباب عقاید ایچوندرکه
مرأه‌یی حقدن تمییز ایدوب غیر اعتقاد ایدرلر واما عارف مشاهد که جمیع صورده حقی مشاهده ایدر * پس
اول اکمل وجه اوزره حقی مرأه‌ده مشاهده ایدر زیرا مرأه رجلك صورتی اوزره ظاهره‌در پس رجله
نسبتله حقك فاعلیتنی ومرأه‌نك صورتنه نسبتله انفعالیتنی مشاهده ایدر) (اذ لا یکون الا ذلك) (زیرا
امروشان طوعا ویا کرها حقه رجوعدن غیری واقع دکلدر * پس رجل نشأت دنیویه‌ده مرأه مظهرنده
حقه رجوع ایدوب حقی انده مشاهده ایتمك اکملیدر) (واذا شاهد الرجل الحق فی المرأة کان شهوده
فی منفعل) (پس چونکم رجل حقی مرأه‌ده مشاهده ایلسه وصلت حالتنده حقی حقدن واسطه ایله حقدن
منفعله‌در وحق صورت انفعال ایله انده ظاهردر * پس حق صورت منفعله‌ده ظهوری اعتباریله مشاهده
ایدر زیرا مرأه محل انفعالدر ودخی مرأه رجلك صورتی اوزره اولوب رجل انده ظاهر اولدیغندن اوتری
فاعلده مشاهده ایدر نته‌کیم نتیجه‌ده ظاهر اولور) (واذا شاهده فی نفسه من حیث ظهور المرأة عنه
شاهده فی فاعل) (وچونکم رجل حقی کندی نفسنده مشاهده ایلسه مرأه‌نك اندن ظهوری حیثیتیله
حقی فاعلده مشاهده ایدر مرأه‌یه نسبتله زیرا رجلدن مرأه ظاهره اولدیغی حیثیتله مرأه فاعل اولور
پس حقی کندی نفسنده صفت فاعلیتله مشاهده ایدر) (واذا شاهده من نفسه من غیر استحضار صورة
ما تکون عنه کان شهوده فی منفعل عن الحق بلا واسطة) (وچونکم رجل حقی کندی نفسنده مشاهده ایلسه
اندن متکون اولان شیئك صورتنی استحضار ایتمدیکی حیثیتله یعنی اندن متکونه اولان مرأه‌نك صورتنی
استحضار ایتمدیکی حالده رجلك شهودی بلا واسطه حقدن منفعلده واقع اولور * زیرا بلا واسطه انك نفسی
حقدن منفعلدر * پس کندی نفسنده حقك وجه اول اوزره شهودیدر ووجه ثانی اوزره منفعلده شهودیدرکه
نفسی بلا واسطه حقدن منفعله‌در) (فشهوده للحق فی المرأة اتم واکمل لانه یشاهد الحق من حیث هو فاعل
منفعل) (پس رجلك حقی ایچون واقع اولان شهودی مرأه‌ده اتم واکملدر زیرا رجل حقی مرأه‌ده مشاهده ایدر
حق فاعل ومنفعل اولدیغی حیثیتله حق رجلده فعلله ظاهردر ومرأه‌ده انفعالله پس رجلك صورتی مرأه‌ده
ظاهره اولدیغی حیثیتله حق انده فاعل اولدیغی حالده ظاهردر پس حق انده فاعل اولدیغی حیثیتله مشاهده
اولنور ومرأه بغیر واسطه رجلدن منفعله اولدیغی حیثیتله وواسطه ایله حقدن منفعله اولدیغی حیثیتله وحق
انده صفت انفعالیه ایله ظاهر اولدیغی اعتبار ایله حق انده منفعل اولدیغی حیثیتله مشاهده اولنور * پس
مرأه‌ده حقك شهودی فاعل ومنفعلده واقع اولور وبو شهود خاصة فاعلده ویاخود خاصة منفعلده اولان
شهوددن اتم واکملدر) (ومن نفسه من حیث هو منفعل خاصة) (ورجلك کندی نفسندن واقع اولان حقك
شهودی خاصة رجل منفعل اولدیغی حیثیتله * ومرأه‌یه نسبتله کندی نفسنده شهودی خاصة فاعلده واقع

اولور وشیخ رضی الله عنه بونده قسم ثالثی ذکرینی که حقك فاعلده شهودیدر ترك ایتدی زیرا تقسیم اولده
بو قسمك ذکری اکا دلالت ایدر) (فلهذا احب علیه السلام النساء لکمال شهود الحق فیهن اذ لا یشاهد الحق
مجردا عن المواد ابدا فان الله بالذات غنی عن العالمین) پس مرأه ده حقك شهودی اتم واکمل اولدیغندن اوتری
رسول علیه السلام تحبیب الهیله نسایه محبت ایتدی نساده حقك کمال شهودندن اوتری ولکن مظاهر
مجردیدن لابددرکه اکمل وجه اوزره انلرده حقی مشاهده ایلیه زیرا حق موادن مجرد اولدیغی حالده ابدا مشاهده
اولنمز * زیرا تحقیق الله تعالی بالذات عالمیندن غنیدر پس ذاتیله عالمینده مشاهده اولنمز صفاتیله مواد
عالمینده ظهوری اعتباریله مشاهده اولنور * پس نساده فاعل ومنفعل اولدیغی حیثیتله صفت فعلیه
وانفعالیه ایله ظهوری اعتباریله اکمل شهود اوزره مشاهده اولنور پس انسان کامل حقی نشأت عنصریه
صورندن صور نساده اکمل وجه اوزره مشاهده ایدر وبو شهود انك نظرنده حاصلدر انسان ناقص نظرنده
بو شهود یوقدر وبو شهود انسانك کمالندن لازم اولان شهوددکادر وانلر کمال اوزره اولوب ظهور کمالیله حقك
انلرده ظهوری لازم کلمز * پس انسان کاملده ظهور کمالیله اولان حقك ظهوری وشهود کمالیله حقك انده
شهودی کبی دکلدر غفلت اولنمیه الا انجق نظر کاملده که سائر مظاهر کونیهٔ عنصریه ده حقی هر مظهرده
مظهر حسبیله مشاهده ایدر * پس نساده فعل وانفعال ایله حقك ظهوری حیثیتیله سائر صوردن اکمل وجه
اوزره انلرده انی مشاهده ایدر) (فاذا کان الامر من هذا الوجه ممتنعا ولم تکن الشهادة الا فی مادة فشهود
الحق فی النساء اعظم الشهود واکمل واعظم الوصلة النکاح) پس چونکه امر شهود بو وجهله ممتنع اولسه
یعنی حق موادن مجرد اولدیغی وجهله انك شهودی ممتنع اولسه وشهود حق ماده سز واقع اولمسه حقك
صور طبیعیه وعنصریه موادنده تجلی وظهوری اعتباریله پس حقك نساده شهودی اعظم واکمل شهوددر
واعظم وصلت دخی نکاحدر یعنی وقاعدر وجه مذکور اوزره) (وهو نظیر التوجه الالهی علی من خلقه
علی صورته لیخلقه فیری فیه نفسه) (وفی بعض النسخ فیری فیه صورته بل نفسه) (فسواه وعدله ونفخ
فیه من روحه الذی هو نفسه فظاهره خلق وباطنه حق) (ووقاع توجه الهی نظیریدر یعنی حقك محبت الهیهٔ
ذاتیه سندن منبعث اولان انك توجهی نظیریدر رشول کمسنه یه که حق تعالی انی کندی صورتی اوزره خلق
ایتدی تا کیم اکا خلیفه اوله پس حق تعالی انك مظهرنده کندی نفسنی مشاهده ایده پس انی تسویه وتعدیل
ایلدی وکندی روحندن که انك نفسیدر انده نفخ ایتدی (فاذا سویته ونفخت فیه من روحی) پس کندی صورتی
اوزره خلق ایتدیکی آدمك ظاهری خلقدر وباطنی حقدر زیرا روح الهی نفس رحمانیدر پس وقاع توجه
الهی نظیریدرکه رجل انك واسطه سیله کندی صورتی مثلنی اظهار ایتمك استر بلکه ابو البشر اولان آدمك
خلقندن صکره اولان خلفانك خلقی ایچون واقع اولان توجه الهینك مظهری وقاعدر زیرا انلرك صور بشریهٔ
عنصریه لری انك قبنده متعینه وظاهره اولورکه محبت الهیه ایله ارادت الهیه بر خلیفه نك خلقنه توجه
ایتدکده اول محبت بر رجلك مظهرنده ظاهر اولوب خلیفهٔ حقی اظهار ایتمکیچون وقاعه توجه ایدر) (ولهذا
وصفه بالتدبیر لهذا الهیکل فانه تعالی یدبر الامر من السماء وهو العلو الی الارض وهو اسفل السافلین
لانها اسفل الارکان) (وانسانك ظاهری خلق وباطنی حق اولدیغی اجلدن اوتری الله تعالی انسانی بو هیکل
ایچون که مجموع عالمدر تدبیر ایله وصف ایلدی زیرا تحقیق الله تعالی امر وجودی تدبیر ایدر سمادن وسما علودر
یعنی اسماء الهیهٔ علویه دن فیض وجودی ارضه استنزال ایتمکله وارض اسفل سافلیندر زیرا ارض جمیع
ارکانك اسفلیدر پس سما اسمادن فیض الهیله ارض امکانده اولان صور انفعالیهٔ عالمی تدبیر ایدر وحق
انسانك باطنی اولوب انسان انك صورتی اوزره مخلوق اولمغله حقك خلیفه سی اولور * پس انسان صورت الهیهٔ
اسمائیهٔ فعلیه یی وصورت کونیهٔ امکانیهٔ انفعالیه یی جامع اولمغله حضرات اسمائیه دن فیض الهی یی قوابل
امکان ارضنه استنزال ایتمکله امر وجودی تدبیر ایدر ونشأت انسانیه ده سما صورت رجلدرکه علودر وارض
صورت مرأه درکه سفلادر * پس حق فیضی علو اولان رجلدن سفل اولان مرأه یه استنزال ایتمکله امر وجود
انسانیی تدبیر ایدر وشیخ رضی الله عنه بونده نکاحات خمسهٔ کلیهٔ الهیه یه اشارت ایدرکه عوالم معنویه
وروحیه ونفسیه ومثالیه وحسیه انتاجی موجبه در زیرا نکاحات خمسه که آنلره حضرات خمس وعوالم

خمس دیرلر ذات احدیه ایچون عالم شهادیه که فعل وانفعال صورتنده آخر عوالم اولان عالم حسدر تنزلات
الهیه درنکاحه تشبیه اولنمغله نکاحات خمسه دیرلر وحال بوکه حقیقت واحده فعل وانفعال صورتنده
ظاهره در ظاهری عالم وباطنی حقدر وبو حقیقتك باطنی ظاهرنی تدبیر ایدر وفی الحقیقه حق ظاهر وباطندر زیرا
تنزلات الهیه ذات احدیه ایچون تعینات وشئوندر صور اسمائیه ده که صور مؤثرهٔ کونیه ده مؤثره در * پس
تنزلاتك اولکیسی اعیان ثابتهٔ غیر مجعوله صورنده ذاتك تجلیسیدر وایکنجیسی عالم معانیدن تعینات
روحیه یه که عالم ارواحده اولان تنزلدر واوچنجیسی تعینات نفسیه یه اولان تنزلکه نفوس ناطقه عالمیدر
ودردنجیسی تنزلات مثالیه درکه من غیر مادة متجسده ومتشکله ومتمثله در وبو عالم مثالدر وبشنجیسی عالم
اجسام مادیه وعالم حس وشهادتدر وتنزلات اربعه متقدمهٔ مراتب غیبدر انلردن اسفل اولان اعلی ایچون
نتیجه کبیدرکه فعل وانفعال ایله حاصله در * پس بوندن اوتری تنزلات الهیه نکاحات ایله تسمیه اولندیلر
) (وسماهن بالنساء وهو جمع لا واحد له من لفظه ولذلك قال علیه السلام حبب الی من دنیاکم ثلاث النساء
ولم یقل المرأة فراعی تأخرهن فی الوجود عنه فان النساءة هی التأخیر قال تعالی انما النسیء زیادة فی الکفر والبیع
بنسیئة یقول بتأخیر) (ورسول علیه السلام نسایی نسا اسمیله تسمیه ایتدی ونسا لفظی جمعدرکه لفظندن
انك ایچون واحد یوقدر ورسول علیه السلام بوندن اوتری یعنی نسا وجودده رجلدن متأخره اولدیغندن
اوتری ویاخود بو قول اندن صادر اولازدن اول نسایی نسا ایله تسمیه ایتدیکندن اوتری حبب الی من دنیاکم
ثلاث النساء) دیدی یعنی سزلك دنیا کزدن اوچ شیئك محبتی جانب حقدن بکا تحبیب اولندی بریسی نسادر
پس رسول علیه السلام نسادر دیدی ومرأه ذکر ایتمدی پس نسانك وجودده رجالدن تأخرلرن رعایت ایتدی
لسان اشارت ایله زیرا تحقیق نساءت تأخیردر الله تعالی قرآن عظیمده (انما النسیء زیادة فی الکفر) دیدی یعنی
تأخیر کفرده زیاده در دیمکدر ولذلك البیع بنسیئة دیرلر یعنی قائل بتأخیر دیر پس رسول علیه السلام لسان
اشارت ایله تأخیر معناسنی رعایت ایتمکله نسائی نسا ایله تسمیه ایتدی (فلذلك ذکر النساء) یعنی وجودده
نسانك تأخیری ملاحظه سندن اوتری رسول علیه السلام نسایی ذکر ایلدی) (فما حبهن الا بالمرتبة) (پس
رسول علیه السلام تحبیب الهیله نسایه محبت ایتدی الامرتبه ایله که اول مرتبه (وللرجال علیهن درجة)
قولنده اولان درجه درکه مرأه رجلك صورتی اوزره رجلدن مخلوقه در وبر درجه اندن نازله در واول درجه
رجلدن انك انفعالی درجه سیدر (وانهن محل الانفعال) وتحقیق نسا صور نوعیهٔ بشریه ایچون محل انفعالدر
رجلدن نوع بشر انلر ایله ظاهر اولور والله تعالینك محبتی معرفت الهیه یه متعلقه اولدی ومعرفت الهیه نوع
بشر ایله حاصله در پس نوع بشرك وجودی حب الهیله ظاهردر پس محل انفعال ومحل ظهور نوع بشر اولان
نسایه حب الهی متعلق اولدی ورسول علیه السلامك حبی محل انفعال اولان مرتبه دن اوتری متعلق اولدی
) (فهن له کالطبیعة للحق التی فتح فیها صور العالم بالتوجه الارادی والامر الالهی الذی هو النکاح فی عالم الصور
العنصریة وهمة فی عالم الارواح النوریة وترتیب مقدمات فی المعانی للانتاج وکل ذلك نکاح الفردیة الاولی
فی کل وجه من هذه الوجوه) (پس نسا رجل ایچون طبیعت کبیدر حق ایچون اویله طبیعت که الله تعالی توجه
ارادی وامر الهیله صور عالمی انده فتح ایلدی که اول توجه الهی وامر الهی صور عنصریه عالمنده نکاحدر
وارواح نوریه عالمنده همتدر وانتاج ایچون معانیده ترتیب مقدماتدر وبونك کلیسی فردیت اولینك نکاحیدر
بو وجوهدن هر بر وجهده یعنی نسا رجل ایچون صور بشریه یی انلرده فتح ایتمك ایچون طبیعت کبیدر حق
ایچون زیرا رجل نساده صور بشریه یی فتح ایدر وصور بشریه انلرده ظاهره اولور نته کیم طبیعت حقك
ظاهری وحق طبیعتك باطنی اولوب حق توجه ارادی وامر الهیله نفس رحمانیله صور عالمی طبیعتده فتح
ایدوب خلق ایدر وتوجه ارادی وامر الهی صور عنصریه عالمنده نکاحدرکه عالم عنصرده اولان صور انکله
فتح اولور وارواح نوریه عالمنده همتدر صور عالم ارواح انکله مفتوحه اولور وعالم معانیده انتاج معانیدر زیرا صور
معانی ترتیب مقدمات ایله ظاهره اولور ووجوه مذکوره دن هر بر وجهده ظاهره اولان صورك کلیسی فردیهٔ
اولینك نکاحی یعنی فردیهٔ اولی که ذات وارادت وقولدر انك اجتماعنه ونکاحنه راجعدر واندن متفرعدرکه
ذات وارادت وقول حق اولان فردیهٔ ثلثه ایله ظهور واظهار حاصل اولدیغی کبی وجوه مذکوره دن واقع اولان

انتاج اول فرديت اوزره مبتنيدر يعنى صورة عنصريه ده نكاح ايله وعالم ارواحده همتله وعالم معانيده ترتيب
مقدمات ايله ظهور تثليث اوزره در)(فمن احب النساء على هذا الحد فهو حب الهى ومن احبهن على جهة
الشهوة الطبيعية خاصة نقص على هذه الشهوة فكان صورة بلا روح عنده وان كانت تلك الصورة فى نفس الامر
ذات روح ولكنها غير مشهودة لمن جاء لامرأته اولانثى حيث كانت لمجرد الالتذاذ)(پس شول كسنه كه بو حد
اوزره نسايه محبت ايلسه كه رسول عليه السلام اول حد اوزره محبت ايتدى واول حد نساناك محل انفعال
اولدقلريدر ومظهر ظهور حق اولدقلريدر * پس انك حبى حب الهيدر يعنى حقه محبت ايدر وانكله ملتذ اولور
وبر كسنه كه نسايه خاصة شهوت طبيعيه اوزره محبت ايلسه بو شهوتك علمى انده ناقص اولور وكنديسى دخى
اول علاوه ناقص اولور زيرا اول شهوت ومحبت حب الهى صورتى اولديغن ادراك ايتمدى وكيمك ايله التذاذ
ايتديكن بلمدى پس نسايه انك حبى وآنلر ايله التذاذى آنك قتنده روحسز برصورت اولدى واكرچه كيم اول
صورت نفس امرده ذات روحدر حب الهيله ناظر اولان كسنه نك نظرنده ولكن اول صورت مشهوده دكلدر
شول كسنه ايچون كه مرأه سنه ويا مملوكه سى اولان انثى يه مجرد التذاذ ايچون مباشرت ايتسه مرأه ويا خود انثى
نه حيثيت اوزره واقعه اولورسه (نساؤكم حرث لكم فأتوا حرثكم أنى شئتم) وجائزدركه (حيث كانت) قولى انثى
قولنه خاصة متعلق اوله يعنى ديمك اولور مرأه منكوحه سنه مباشرت ايتسه ويا خود مطلقا انثى يه مباشرت
ايتسه كرك انثى انك منكوحه سى اولسون وكرك مملوكه سى اولسون پس مجرد التذاذ ايچون انلره مباشرت
ايتسه بو تقدير اوزره بمجرد قولى جاء قولنه متعلق اولور وكانت قولنه دخى متعلق اولمق جائزدر پس كانت
قولنك ضميرى شهوته راجع اولور يعنى مرأه سنه ويا خود انثى يه مباشرت ايتسه شهوت مجرد التذاذ ايچون
اولديغى حيثيتله (ولكن لايدرك لمن)(ولكن ادراك ايتمزكه كيمه محبت ايدر وكيمك ايله التذاذ ايدر يعنى اكرچه كيم
اول صورت حب الهى صاحبى نظرنده ذى روحدر ولكن انثى يه مجرد التذاذ ايچون اتيان ايدن كسنه نك
نظرنده اول ذى روح اولان صورت انك مشهودى دكلدر زيرا انك روحى حب الهى والتذاذ الهيدر پس انك
قتنده صورت بى روح اولور * پس مجرد شهوت طبيعيه ايله التذاذ ايدر وكيمك ايله التذاذ ايدر وكنديسنده
التذاذ ايدن كيمدر ادراك ايتمز واما ارباب حب الهى نظرنده پس صورت ذى روحدر زيرا انلر عرفادركه انلرك
مظهرنده التذاذ ايدن كيمدر ونسا مظاهرنده كيمك ايله التذاذ ايدرلر)(فجهل من نفسه ما يجهل الغير منه
مالم يسمه هو بلسانه حتى يعلم)(فجهل قولنده ضمير فاعل لمن جاء) قولنده من قولنه عائددر وما الذى
معناسنه در ومنه ضميرى جهل قولنك فاعلنه عائددر يعنى ديمك اولور على جهة الالتذاذ نسايه مباشرت
ايدن كسنه كندى نفسندن جاهل اولدى شول شيئى كه غير اندن انى جاهل اولدى يعنى كندى نفسى مظاهر
الهيه دن برمظهر اولديغن بيلمدى وانك صورتى اوزره مخلوقه اولان مرأه يى جاهل اولدى * پس مرأه
مظهرنده التذاذ كيمك ايله واقعدر وملتذ اولان كيمدر بيلمدى وكنديسى كيمك ايله التذاذ ايتديكنى جاهل
اولديغى كبى غير دخى اندن جاهلدر مادامكه اول كندى لسانيله انى تسميه ايتميه تا كيم غيرى عالم اوله
يعنى آنك جماع ايله التذاذ ايتديكن غير بيلمز اول جماع ايله تسميه ايتديكن التذاذ ايدوب تسميه ايتميجه زيرا
انك ذوقنده غيرك ذوقى يوقدر پس غير اهل كشف ومعرفت اولدقده آنك نظرنده بونك التذاذى وجهينه
قابلدر اكرحب الهى اربابندن ايسه نسا مظهرنده حقله التذاذ ايدر واكرشهوة طبيعيه اصحابندن ايسه
جماع ايله التذاذ ايدر * پس كيمك ايله التذاذ ايتديكنه غيرك علمى يوقدر اول تسميه ايتميجه پس انك
اعلاميله عالم اولوركه جماع ايله التذاذ ايدر ويا خود جماع ايله التذاذ ايدن كسنه حب الهى ايله ملتذ اولديغى
فرض اولندقده پس غير انك حب الهيله التذاذ ايتديكن اندن جاهلدر شهوت طبيعيه ايله التذاذ
ايتدى ظن ايدر مادامكه اول كسنه كندى لسانيله حب الهيله التذاذ ايتديكن اكا تسميه ايتميه تا كيم
انك اعلاميله عالم اوله)(كما قال بعضهم (صح عند الناس انى عاشق * غير ان لم يعرفوا عشقى لمن)(نته كيم
اهل حبك بعضيسى ايتدى ناسك قتنده صحيح اولدى كه تحقيق بن عاشقم وانلر بنم عشقمى بلديلر ولكن
بنم عشقم كيمه در بلمديلر وقائل بو بيتده اشارت ايدركه خلق ظن ايدركه بن مخلوقه عاشقم ولكن بنم عشقم
مخلوق مظهرنده ظاهر ومتجلى اولان حقه در پس انلر بنم عشقم كيمه اولديغن بلمديلر)(كذلك هذا احب

الالتذاذ فاحب المحل الذى يكون فيه وهو المرأة ولكن غاب عنه روح المسئلة فلو علمها لعلم بمن التذ ومن التذ
وكان كاملا)(اول غير كبى نسايه شهوت ايله مباشرت ايدن بو رجل دخى التذاذه محبت ايتدى پس شول محله
محبت ايتديكه التذاذ انده واقع اولور واول محل مرأه در ولكن مسئله نك روحى اندن غائب اولدى ومسئله اول
رجل مظهر حق اولديغيدر ومرأه دخى انك صورتى اوزره مخلوقه اولوب مظهر حق اولديغنك معرفتيدر
پس بو معرفت اندن غائبه اولدى ومحل التذاذ اولان مرأه يه انجق محبت ايتدى پس اكر مسئله يى عالم اولهيدى
البته عالم اولوردى كه كيمك ايله التذاذ ايدر والتذاذ ايدن كيمدر وعلم وشهودده كامل اولوردى يعنى عالم
اولوردى كه مرأه مظهرنده حقله التذاذ ايدر وكندى مظهرنده التذاذ ايدن حقدر وعلم شهودده كامل اولوردى
زيرا كندى مظهرنده حقى فاعل ومرأه مظهرنده حقى فاعل ومنفعل مشاهده ايدر)(وكما نزلت المرأة عن
درجة الرجل بقوله وللرجال عليهن درجة نزل المخلوق على صورة عن درجة من انشاه على صورته مع كونه
على صورته)(نته كيم مرأه رجل درجه سندن نازله اولديسه الله تعالينك وللرجال عليهن درجة قوليله يعنى
بو قول ايله مرأه نك رجل درجه سندن نزولى ثابت اولدى صورت اوزره مخلوق اولان انسان نازل اولدى حقك
درجه سندن كه انك كندى صورتى اوزره انشا ايلدى انسان حقك صورتى اوزره مخلوق ايكن يعنى انسان
حقك صورتى اوزره مخلوق ايكن بر درجه آندن نازل اولدى نته كيم مرأه رجلك صورتى اوزره مخلوقه ايكن
رجلدن بر درجه نازله در)(فتلك الدرجة التى تميز الحق بها عنه)(اى عن الرجل)(كان الحق غنيا عن العالمين
وفاعلا اولا)(پس اول درجه كه حق انكله رجلدن متميز اولدى اول درجه ايله حق عالميندن غنى اولدى
وفاعل اول اولدى زيرا حق لاتعين ايله واطلاق ذاتيسيله رجلدن متميز اولدى ورجل تعين ايله ووجودده حقه
افتقاريله حقدن متميز اولدى وحق اطلاق ذاتيسى درجه سيله عالميندن غنى اولدى زيرا اول درجه كثرت
اولان عالمدن منزهدر ودرجه ثانيه كه رجلك حقيقتى اولان لاتعين اول درجه سيدر حقك انده تعينى
حسبيله كثرت نسبيه دن حق تنزيه اولنمز)(فان الصورة فاعل ثان فاله الاولية التى للحق)(زيرا تحقيق
حقيقت كليه انسانيه اولان صورت كه تعين اولدر فاعل ثانيدر پس حق مطلق ايچون اولان اوليت انكيچون
يوقدر زيرا حقك اوليتى اوليت ذاتيه در وحقك صورتى اولان انسانك اوليتى تعين واوليت غيبيه علميه در
وانسان حقك صورتيله وخليفه حق اولمغله عالم فاعل ثانيدر يعنى حقك فعلى ايچون مرتبه ثانيه در * پس
سن بونده فاعلينك وجودنى توهم ايتميه سن زيرا حق غناء ذاتيسندن ذاتيله فاعل اولدركه انسانى كندى
صورتى اوزره خلق ايتدى وانك صورتيله فاعل ثانيدركه انده تعينى حسبيله اسما وصفاتله صوركونيه يى
فاعلدر پس انسان صورت حق اوزره مخلوق اولمغله درجه صورتله حق مطلقدن متميزدر تعينى اعتباريله
انكيچون اوليت ذاتيه وجوديه يوقدر)(فتميزت الاعيان بالمراتب)(پس اعيان غيبيه اولا استعدادات غيبيه
غير مجعوله حسبيله مراتب علميه ذاتيه ايله تعين اولدقده تميز نسبيله برى برندن متميزه اولدى درجه لاتعين ايله حق
انلردن متميز اولمغله واعيان وجوديه كونيه دخى مراتب غيبيه واعيان ثابته حسبيله برى برندن متميزه
اولدى سعت وقابليتده ومظهريت حقده زيرا حق درجه لاتعين ايله وغناء ذاتيله انك صورتى اوزره مخلوق
اولان آدمدن متميز اولدى وآدم دخى اول صورتله اندن متميز اولدى كه اول صورتله اوليت صاحبى دكلدر كذلك
رجل آنك صورتى اوزره مخلوقه اولان مرأه دن بر درجه ايله متميز اولدى ومرأه دخى اول درجه ايله اندن
متميزه اولدى پس وجود واحد حق درجه رجلده ودرجه مرأه ده متعين اولدى ولكن هر برينك مرتبه
خاصه سى وحقيقت متعينه سى حسبيله متعيندركه درجه رجلده فاعليتى ايله وفاعلى تقديم ايتمكله ودرجه
مرأه ده انفعاليتى ايله ومنفعلى تأخير ايتمكله پس اعيان علميه غيبيه واعيان وجوديه خارجيه اوزره فيض
اقدس وحضرت الوهيتده متعين اولان فيض مقدس على السويه تجلى ايدر ولكن اعيانك قابليتى واستعداد
ومظهريتى حسبيله تجلى ظهور ايدر پس اعيان برى برندن متميزه اولور)(فاعطى كل ذى حق حقه كل عارف
پس هر عارف كه حقايق ومراتبه واقفدر هر ذى حق اولان عينه حقنى اعطا ايدر يعنى حق تعالى هر عينه
انك استعدادى حسبيله انك حقنى اعطا ايتديكى كبى عارف كامل دخى هر شيئك حقنى اعطا ايدر وانك
مظهريتى حسبيله انك اوزره حكم ايدر وبرى برندن انلرى تمييز ايدر وهر عين حسبيله انده حقى مشاهده

ابدر (فلذا كان حب النساء لمحمد صلى الله عليه وسلم عن تحبيب الهى وان الله اعطى كل شئ خلقه وهو عين حقه
فما اعطاه الا باستحقاق استحقه بمسماه اى بذات ذلك المستحق) (پس عارف محقق هر شیئك حقنی اعطا
ایتدیكندن اوتری نسانك حبی محمد صلى الله عليه وسلمه تحبیب الهیله واقع اولدی وتحقیق الله تعالى هر شیئه
انك خلقنی اعطا ایلدی یعنی هر عینه انك مرتبه سی حسبیله حقیقتنی وعینیله مستحقة اولدیغی حصة
معینه سنی اعطا ایدر وهر شیئك خلقی كه الله تعالى اكا اعطا ایتدی انك حقیدر كه حقیقتی وعین ثابته سیله انی
مقتضیدر * پس الله تعالى هر شیئه انك حقی اولان خلقنی اعطا ایتمدی الا استحقاق جهتیله كه اول شئ
مسماسیله اكا مستحق اولدی یعنی اول شئ مستحق ذاتیله وعینیله اكا مستحق اولدی پس رجلدن منفعله اولان
مرأه یه انفعالده درجۀ تأخرده ونسانك مظهرنده صفت محبوبیتله تجلی ایدوب جذب قلوب رجالی ورجالك
انلره میلان انلره اعطا ایلدی وانك صورتی اوزره مخلوق اولان رجله كه فاعل ثانیدر فاعلیتنده مرأه اوزره
تقدمه اولان حقنی ومرأه یه محبتی اكا اعطا ایتدی وحقیقت امری عارف اولان رجله كه مشهود حق وحقله
التذاذی اعطا ایلدی كه انك خلق وحق درزیرا كه حق مشاهد در پس كه حقله ملتذ اولور وصور عالمده حق
عارف اولمیان رجل جاهله خلقنی اعطا ایتدی كه مجرد محل ایله انك التذاذی صورتیدر كه انك قتنده انك روحی
یوقدر پس عارف كل اولان محمد صلى الله عليه وسلمه انك حقی اولان حب نسایی اعطا ایلدی واول دخی تحبیب
الهیله انسانك حقنی اعطا ایدوب انلره محبت ایتدی) (وانما قدم النساء لانهن محل الانفعال كما تقدمت
الطبیعة على من وجد منها بالصورة ولیست الطبیعة على الحقیقة الا النفس الرحمانی فانه فیه انفتحت صور العالم
اعلاه واسفله لسریان النفخة فی الجوهر الهیولانی فی عالم الاجرام خاصة) (ورسول علیه السلام حدیث
مذكورده نسایی تقدیم ایلدی طیب ایله صلوتده قرة العین اوزره زیرا التحقیق نسا محل انفعالدر ومحل انفعال
اولان نسا اصل وجود نوع انسانیدر وطیب ایله صلوتده قرة العین لوازم انسانیه دندر نته كیم طبیعت تقدم
ایتدی صورت معقوله سیله آندن موجوده اولان شئ اوزره وطبیعتدن ظاهره وموجوده اولان صور عالمدر
وتقدیر اوزره بالصورت قولی كما تقدمت قولنه متعلق اولور ووجده قولنه دخی متعلق اولمق جائزدر یعنی
نته كیم طبیعت تقدم ایتدی صورت ایله اندن موجود اولان شئ اوزره زیرا صورت خارجیه ایله طبیعتدن
موجوده اولان اشیا صورت ایله موجوده در وصورتدن قطع نظر ذهنی ایچون ثابته در مثلا اسماء الهیه كبی
ذات حقده ثابته در وحضرت علمیه ده متعینه در وانلرك صوری طبیعتده ظاهره در وجمیع صور ایچون
طبیعت هیولی كبیدر پس صور اسمائیۀ الهیه وصور امكانیۀ وجودیه نفس رحمانیله طبیعتده ظاهره در
ولیست الطبیعة قولی یعنی وحال بوكه طبیعت حقیقت اوزره نفس رحمانیدن غیری دكلدر زیرا التحقیق شان
بودر كه نفس رحمانیده عالم اعلانك وعالم اسفلك صوری منتفخه اولدی وانده ظاهره اولدی نفخۀ رحمانیه جوهر
هیولانیده خاصة عالم اجرام حقنده سریان ایتدیكندن اوتری زیرا نفس رحمانی جوهر هیولانیده سریان
ایتدیكندن اوتری بر وجهله جوهر هیولانی وساطتیله صور عالم نفس رحمانیده ظاهر اولور وبر وجهله نفس
رحمانی صور عالمی حاملدر وصور عالم جوهر هیولانی اولان طبیعتده ظاهره اولور * پس بحسب الظاهر
اگرچه كیم طبیعت مبدأ وجود اولان عقل اول مرتبه سندن مرتبۀ ثالثه در ولكن على الحقیقه طبیعت نفس
رحمانینك عینیدر زیرا امر معقول اولان طبیعتك وجودی نفس رحمانیله موجوددر وطبیعت نفس
رحمانینك ظاهریدر ونفس رحمانی طبیعتك باطنیدر پس طبیعت نفس رحمانی ایچون وصورت حق ایچون
شیئك صورت ظاهره سی كبیدر * پس نفس رحمانی عالم ارواح علویه وعالم اجسام سفلیه واسماء الهیه وحقایق
فعلیۀ وجوبیه ومظاهر كونیه وقوابل انفعالیۀ امكانیه صورتی شاملدر پس نفس رحمانینك ظاهر مرتبه سی
اولان طبیعت مرتبه سنده صور مذكوره نفس رحمانینك عینی اولدیغی اعتبار اوزره نفس رحمانیده ظاهره
اولور ووجه آخر اوزره نفس رحمانی صور فعلیۀ الهیه وصور انفعالیۀ كونیه نك القاسی سببیله صور مذكوره
طبیعتده ظاهره اولور زیرا طبیعت محل انفعالدر رجل ایچون مرأه محل انفعال اولوب صور اولاد انده
ظاهره اولدیغی كبی ووجه آخر اوزره صور عالم نفس رحمانیده ظاهره اولور زیرا نفس رحمانی صور عالم ایچون
جوهر هیولانی كبیدر وطبیعت صور الهیه وكونیه ایچون حقیقت فعاله در نفس رحمانیده فاعلیات

اسمائیه وانفعالیات اعیان قابله صورتی فعاله در پس طبیعت بر وجهله فاعله وبر وجهله منفعله در ولكن عالم
اجرام صورتی خاصة اظهار ایتمكیچون نفخۀ رحمانیه جوهر هیولانی اولان طبیعت مقیده ده سریان ایدر
وعالم اجرام صوری عین طبیعت اولان نفس رحمانیده ظاهره اولور) (واما سریانها لوجود الارواح النوریة
والاعراض فذلك سریان آخر) (واما نفخۀ الهیه نك ارواح نوریه ایچون واعراض ایچون سریانی پس اول
سریان سریان آخردر زیرا نفخۀ الهیه جوهر روحانیه اولان طبیعت مطلقه ده هیولانی جسمیتدن مجرده
اولدیغی حالده سریان ایتمكله ارواح نوریه یی ایجاد ایدر ولكن اعراضك ایجادی نفس رحمانینك مظهری
اولان طبیعت عرضیه واسطه سیله واقعدر پس وجه مذكور اوزره طبیعت صورت معقوله سیله آنده
موجوده اولان صور اوزره تقدم ایتدیكی كبی نسا دخی محل انفعال اولمغله صور نوعیۀ بشریۀ كمالیه ایچون كه
معرفت الهیه وظهور واظهار الهی انلرك ظهورنه موقوفدر رسول علیه السلام انلری تقدیم ایلدی) (ثم انه
علیه السلام غلب فی هذا الخبر التأنیث على التذكیر لانه قصد التهمم بالنساء فقال ثلاث ولم یقل ثلاثة بالهاء الذی
هو لعدد الذكران) (یعنی رسول علیه السلام نسایی تقدیم ایتدكدنصكره بو خبرده تأنیثی تذكیر اوزره تغلیب
ایلدی زیرا التحقیق رسول علیه السلام نسایه تهممی قصد ایتدی پس ثلاث دیدی وثلاثة دیمدی شول ها ایله كه
عدد ذكران ایچون مخصوصدر) (اذ وفیها) (وفی بعض النسخ اذ فیها) (ذكر الطیب وهو مذكر وعادة
العرب تغلیب التذكیر على التأنیث فتقول الفواطم وزید خرجوا ولا تقول خرجن فغلبوا التذكیر وان كان
واحدا على التأنیث وان كن جماعة وهو عربی) (زیرا ثلاثده طیبك ذكری واردر وحال بوكه طیب مذكردر
وعربك عادتی تذكیری تأنیث اوزره تغلیب ایتمكدر * پس عرب الفواطم وزید خرجوا دیر صیغۀ تذكیر ایله
ودیمز كه الفواطم وزید خرجن صیغه تأنیث ایله پس عرب تذكیری تغلیب ایلدی واگرچه كیم تذكیر
واحددر تأنیث اوزره واگرچه كیم نسا جماعت ایسه وحال بوكه رسول علیه السلام عربیدر وافصح فصحاء
عربدر پس قیاس بو ایدی كه بونده دخی تذكیری تأنیث اوزره تغلیب ایلیه) (فراعى النبی صلى الله علیه وسلم
المعنى الذی قصد به فی التحبب الیه مالم یكن یؤثر حبه) (قصد قولی مفعول ایچون مبنیدر وقائم مقام فاعل
ضمیری نبی یه راجعدر وبه ضمیری معنایه راجع اولور والیه ضمیری نبی یه عائد اولور وما موصوله در التحبب
قولنك مفعولیدر وحبه ضمیری اسم موصوله عائددر ومصدر مفعولنه مضافدر یعنی نبی علیه السلام بغیرها
ثلث قولیله شول معنایی رعایت ایلدی كه اول معنی سببیله نبی علیه السلام جانب حقدن اكا شول شیئك
تحبیبنده قصد اولندیكه اول شیئك حبنی كندی نفسیله مؤثر اولمدی یعنی شول معنایی رعایت ایتدی كه
اول معنادن اوتری جانب حقدن نسانك اكا تحبیبنده اول قصد اولندی كه انلره اول حبی رسول علیه السلام
كندی نفسیله مؤثر اولمدی وبو وجه اوزره قصد ضمیری معنایه راجع اولمق وبه ضمیری نبی یه راجع اولمق
جائزدر یعنی رسول علیه السلام شول معنایی رعایت ایلدی كه جانب حقدن اول معنی رسول علیه السلام
ایله قصد اولندی نسانك تحبیبنده یعنی نسانك رسول علیه السلامه تحبیبنده ونسانك محبتی انك قلبنه القاسنده
اول معنی قصد اولندی واول معنی بودر كه نسا امدر وام اصلدر یعنی حقیقة الحقایقدر وقصد قولی فاعل
ایچون مبنی اولوب ضمیر نبی یه راجع اولمق وبه قولنده با زائده اولوب ضمیر معنایه راجع اولمق جائزدر یعنی نبی
علیه السلام شول معنایی رعایت ایتدی كه حق طرفندن شول شیئك اكا تحبیبنده اول معنایی قصد ایتدیكه
اول شیئك حبنی كندی نفسیله اختیار ایتمدی یعنی حبب الی قولنده نسانك حقدن اكا تحبیبنده اول معنایی
قصد ایتدیكه نسانك حبنی كندی نفسیله اختیار ایتمدی بلكه تحبیب الهیله انلره محبت ایتدی * پس بو تقدیر
اوزره رعایت ایتدیكی معنی حقدن نسانك اكا تحبیبی قلبنه حقدن حبنك القاسیدر وجائزدر كه مالم یكن قولنده
ما الذی معناسنه اولوب المعنى قولی ایچون صفت اوله ای راعى المعنى الذی لم یكن النبی یختار حبه لهن بنفسه
بل یحبهن بتحبیب الله ایاهن له) (فعلمه الله مالم یكن یعلم وكان فضل الله علیه عظیما) (پس الله تعالى رسول
علیه السلامه تعلیم ایلدی شول شیئی كه رسول علیه السلام انی عالم دكل ایدی یعنی نسایی اكا تحبیب ایتمكله
انسانك اصل وام اولدقلرن وحمل انفعال اولدقلرن اكا تعلیم ایلدیكه انی عالم دكل ایدی ورسول علیه السلام
اوزره الله تعالینك فضلی عظیم اولدی واول فضل عظیم اولدیغی بودر زیرا الله تعالى نسانك حبنی انك قلبنه القا

ایتدکله نسانك اصل وحقیقت اولدیغن عارف اولدی * پس رسول علیه السلام بو معنایه اشارت ایلدی) (فغلب التأنیث علی التذکیر بقوله ثلاث بغیر هاء فما اعلمه صلی الله علیه وسلم بالحقائق وما اشد رعایته للحقوق) پس
رسول علیه السلام تأنیثی تذکیر اوزره تغلیب ایلدی بغیر هاء ثلث قولیله پس رسول الله صلی الله علیه
وسلم حقایقنه اعلمدر وحقوق ایچون انك رعایتنه اشددر که هر شیئك حقنی اعطا ایدر یعنی رسول علیه السلام
اشیانك حقوقی رعایتنده شدید وعلم حقایقده فرید ووحید اولدیغندن اوتری ثلاث قولنی بغیر هاء صیغهٔ
تأنیث ایله ایراد ایتدی زیرا جمیع اشیانك اصلی امدر زیرا امدن فروع متفرعه اولور قال الله تعالی وخلق منها
زوجها وبث منهما رجالا کثیرا ونساء * پس ام مؤنثدر واندن مخلوقه اولان نفس واحده دخی مؤنثه در وکذلك
جمیع اصولك اصلی که انك فوقنده فوق یوقدر حقیقتله تعبیر اولنور وحقیقت مؤنثدر وکذلك عین واحده
وذات واحده دخی مؤنثدر پس رسول علیه السلامك تغلیبدن مرادی نسا حالنه اعتنادر زیرا انلرده معنای
اصاله حاصلدر طبیعتنده بلکه حقیقتده معنای اصاله حاصل اولدیغی کبی زیرا ام اولان حقیقت اگرچه کیم
معنی جهتیله کل ایچون ابدر زیرا فاعل مطلقدر ولکن فعل ایله انفعال بینی بالذات جامعه اولمغله امدر زیرا
صورت منفعلده عین منفعلدر وصورت فاعلده عین فاعلدر زیرا حقیقتله تعین ایله لاتعین بیننده جمعی
مقتضیه در پس اول حقیقت واحده ذکروانثی دن هر متعیننده متعینه در نته کیم حقیقتله هر متعیندن منزهه
واول حقیقت واحده تعین اول ایله متعینه اولدیغی حیثیتله پس عین واحده درکه فعل وانفعال وظهور
وبطون بیننده استوا واعتدالی مقتضیه در وهر صورتده باطن اولدیغی حیثیتله فاعلدر وظاهر اولدیغی
حیثیتله منفعلدر * پس حقیقت هر قنده سالکه اولورسه وهر قنغی وجهده ظاهر اولورسه پس انکیچون فعل
وانفعال وابوة وامومة حاصلدر * پس تأنیث حقیقتده وعین واحده ده وذاتده وبرزخ جامع اولان آدم
حقیقتده که مؤنثین بیننده مذکردر صحیحدر) (ثم انه جعل الخاتمة نظیرة الاولی فی التأنیث وادرج بینهما المذکر
فبدأ بالنساء وختم بالصلاة وکلتاهما تأنیث والطیب بینهما کهو فی وجوده فان الرجل مدرج بین ذات ظهر
عنها وبین امرأة ظهرت عنه فهو متحقق بین مؤنثین تأنیث ذات وتأنیث حقیقی کذلك النساء تأنیث حقیقی
والصلاة تأنیث غیر حقیقی والطیب مذکر بینهما کادم بین الذات الموجود هو عنها وبین حوا الموجودة عنه
اندنصکره رسول علیه السلام حدیث مذکورده خاتمه یی نظیرهٔ اولی ایلدی تأنیثده وبینهماده مذکری درج
ایلدی پس نسا ایله بدأ ایتدی وصلوة ایله ختم ایتدی ونسا ایله صلوتك ایکیسی دخی تأنیثدر وبینهماده طیب
رسول کبیدر وجودنده زیرا تحقیق رجل مدرجدر ذات بیننده که اندن ظاهر اولدی وامرأه بیننده که اندن
ظاهره اولدی پس رجل مؤنثین بیننده متحققدر بریسی تأنیث ذاتدر یعنی ذاتك مؤنث اولمسیدر وبریسی
تأنیث حقیقیدر کذلك نسا دخی تأنیث حقیقیدر وصلوة تأنیث غیر حقیقیدر وطیب مذکردر بینهماده آدم کبی
شول ذات بیننده که آدم اندن موجود اولدی وحوا بیننده که اندن موجوده در پس تأنیثین بیننده اولان
آدم دخی مؤنث اولدن ظهورا تمکله ومؤنث ثانی دخی اندن صدورا تمکله مؤنثدر وام در واصل جمیع
حقایقدر) (وان شئت قلت الصفة فمؤنثة ایضا وان شئت قلت القدرة فمؤنثة ایضا فکن علی ای مذهب شئت
فانك لا تجد الا التأنیث یتقدم حتی عند اصحاب العلة الذین جعلوا الحق علة فی وجود العالم والعلة مؤنثة) (
واگر دیلرسك سن دیرسنکه شول صفت که انسان اندن موجوددر پس مؤنثه در ذات کبی زیرا ذات منزهه در
برشیئك اندن ظهورندن واگر دیلرسك سن دیرسنکه شول قدرت که انسان اندن موجوددر پس مؤنثه در
ذات وصفت کبی ویاخود معنی بویله اوله که صفتله قدرت اشاعره نك مذهبی اوزره وجود وذات اوزره زائده
اولدقده ذات ایله فعل بیننده متوسطه در وصفت مؤنثه در پس سن هر قنغی مذهب اوزره ثابت اولمق استرسك
ثابت اول پس تحقیق سن بولمزسن الا تأنیثی که تقدم ایدر حتی کلاملری علتله معلول اولان اصحاب علت
قتنده دخی بویله درکه وجود عالمده حقی علت اتخاذ ایتدیلر وحالبوکه علت مؤنثه در ووجود حقی وجود عالم
ایچون علت اتخاذ ایدن حکمادر) (واما حکمة الطیب وجعله بعد النساء فلما فی النساء من روایح التکوین) (
واما طیبك جانب حقدن رسوله تحبیب اولندیغنك ورسولك آنی نسادنصکره ذکر ایتدیکنك حکمتی پس
نساده روایح تکوین حاصل اولدیغندن اوتریدر زیرا محل تولد وظهوردر وانتاج فاعل قابل ومحل اوزره متوقفدر

الابوقدر واردرکه فعلك فاعله اضافتی اتمدر آنك قابله اضافتندن پس اضافت ضعیفه دن رایحهٔ تکوین ایله
کنایه ایتدی تاکیم نسا ایله طیب بیننده رایحه حیثیتیله مناسبت حاصله اوله پس نسایی ذکردن مقدم ایلدی
وذکر طیبی انکله ولدم اداولنور تأخیر ایلدی) (فانه اطیب الطیب عناق الحبیب کذا قالوا فی المثل السائر) (
زیرا تحقیق شان بودرکه اطیب طیب عناق حبیبدر مثل سائرده بویله دیدیلر پس طیب نسانك لازمی اولمغله
آندن تأخیر اولندی) (ولما خلق الرسول عبدا بالاصالة لم یرفع رأسه قط الی السیادة بل لم یزل ساجدا واقفا
مع کونه منفعلا حتی کون الله عنه ما کون فاعطاه رتبة الفاعلیة والتأثیر فی عالم الانفاس التی هی الانفاس
التی هی الاعراف الطیبة) (وقتاکیم رسول علیه السلام بالاصالة عبد خلق اولندیسه یعنی عبودیت محضه
ایچون واستسلام کلی ایچون وتصرف الهی ایچون انفعال اوزره مخلوق اولدیسه ابدا رأسنی سیادته رفع
ایتمدی واسمائیهٔ وجوبیهٔ الهیهٔ فعاله نك اندە ظهوری وخلافت کبری ایله تحققی حسبیله جهت ربوبیت
وتصرفه میل ایتمدی بلکه حضرت الوهیتده ساجد وباب ربوبیتده واقف وعبودیت محضه ایله ربوبیت کبرادن
منفعل اولدیغی حالده زائل اولمدی حتی الله تعالی آندن جمیع مکوناتی تکوین ایلدی پس اعراف طیبه اولان
عالم انفاسده اکا رتبهٔ فاعلیتی وتأثیری اعطا ایلدی یعنی رسول علیه السلام حقیقة الحقایق اولان تعین اول ایله
متعین اولدقده وقتاکیم تعین ایله لاتعین وحقیقتله خاتمیت وفعل ایله انفعال بینی جامعه اولان برزخیتله
عین عین اولان غیب مطلق ولاتعیندن منفعل اولدیسه وجمیع تعینات روحیه ووجودیه نك اصلی اولان
عقل اول مرتبه سنده وجود خالقدن متعین ومنفعل اولوب حدیثده وارد اولدیغی کبی اقبال وادبارده امر
الهی یه متمثل اولدیسه عالم حس وشهادتده ربوبیت فعاله مؤثره دن منفعله اولان عبودیتله بالاصاله متحقق
اولدیغی حالده ظاهر اولدی وحکم امکانك آنك اوزره غلبه سندن اوتری ربوبیت وسیادته رفع رأس ایتمدی الله
تعالی ایله ادبی مراعی وعبودیتده مرتبه سی حدنی غیر مجاوز اولدی حضرت الوهیتده ساجد اولدیغی
حالده زیرا سجود کمال عظمت حق مقابله سنده غایت تذللدر ولوازم احکام امکاندن اولان فنا صورتیدر مقام
انفعالده که ممکنك حقیدر وبالاصالة خاصیتیدر * واقف اولدیغی حالده زیرا ممکنك اصلی علم الهیده ثابته سنك
ثبوتی حیثیتیله عدمدر اندنصکره انفعالدر موجددن انی ایجادا یتمکله پس الله تعالی اکا فعلی وتأثیری اعطا
ایلدی زیرا آنك حقیقتی آنی اقتضا ایدر * پس فعل وانفعال طرفینی انده متساویه اولدی ووجوب وامکان
قوسینی متقارب اولدی وعبودیت کاملهٔ کبری وسیادت عامهٔ عظمی اکا اعطا اولندی پس عالم انفاسده
فاعلیتله متحقق اولدی زیرا جوامع الکلم اکا اعطا اولندی وآنلر حقایق حروف ایله هیئت اجتماعیهٔ نفسیه در
وانفاس حقایق نوعیه اوزره که تعینات شخصیه ایله متعینه در وجودانك فیضانیدرکه نفس رحمانیله حقایق
علمیهٔ معدومه متعینه اولدقدنصکره اول حقایق غیبیه دن هبوب ایدن انفاس رحمانیه ایله حقایق وجودیه
وتشخصات حسیهٔ متحققه ومتکونه اولور * پس نسایه تکوین انفاس رحمانیهٔ روحیه در واعراف روایح
طیبه در پس بوندن اوتری رسول علیه السلامه طیب تحبیب اولندی وطیبی نسادن تأخیر ایلدی اشارتدن
اوتریکه نفس اصلده متنفس اولان متأخردر وبو اعتبار ایله ام کتاب ایله مسمیه اولان امدن ظاهر اولان شول
نفس الهیدرکه الله تعالی انکله ام کتابك احرف وکلماتی اولان حقایقدن تنفیس ایلدی یعنی ضیق عدمیتدن
اولا علم الهی اتساعنه آنلری اخراج ایلدی وبعده ابداع عوالم اولان عالم شهادته آنلری اظهار ایلدی وآنلر دخی
اول نفس ایله ظاهر اولدیلر پس نفس الهی انکله متنفس اولان کمسنه ایله مصحوبدر پس ام اولان متنفس
اصلدر ونفس فرعدر) (فحبب الیه الطیب فلذلك جعله ای الطیب فی الذکر بعد النساء) (پس رسول علیه
السلامه جانب حقدن طیب تحبیب اولدی پس بو اجلدن اوتری رسول علیه السلام طیبی ذکرده نسادنصکره
ایراد ایلدی زیرا نفس ام واصل اولان متنفسه تابعدر * پس طیب نسایه تابعدر) (فراعی الدرجات التی للحق
فی قوله رفیع الدرجات ذو العرش لاستوائه علیه باسمه الرحمن) (پس رسول علیه السلام بو حدیثده درجات
الهیه یی رعایت ایلدیکه اول درجات حقیچون ثابته در آنك رفیع الدرجات ذو العرش) قولنده یعنی حق رفیع
الدرجاتدر ذو العرشدر زیرا حق اسم رحمان ایله آنك اوزره مستویدر یعنی رسول علیه السلام نسانك
ذکرندنصکره طیبی ذکر ایلدی پس رفیع الدرجات قولنده حق ایچون ثابته اولان درجاتی رعایت ایتدی پس

اسم الله اولان متنفسك درجه سن كه عرش اوزره اسم رحمان ايله مستويدر تقديم ايلدى پس الله تعالى اسم
رحمان ايله عرش اوزره استوا ايتديكندن اوترى انى ذوالعرش ايله وصف ايلدى وشيخ رضى الله عنه فراعى
الدرجات التى للحق قوليله اشارت ايدركه رسول عليه السلام نسانك تقدمنده وطيبك تأخيرنده اول مرتبهٔ
وجود اولان عقل مرتبه سندن اخر مراتب وجود اولان مرتبهٔ جسميهٔ انسانيه به منتهى اولنجه جميع درجات
الهيه ومراتب وجوديه نك ترتيبنه رعايت ايتدى زيرا وجود اول عقل اولدركه اكا آدم حقيقى تسميه ايدرلر
اندنصكره نفس كليه دركه نفوس ناطقه نك كليسى اندن موجوده در ونفس كليه حوا مقابله سنده دركه انك
واسطه سيله اشياده فعل وانفعال ظاهر اولدى اندنصكره هيولاء جسميه در اندنصكره جسم كلدر اندنصكره
فلك اطلسدركه عرش كريدر اندنصكره كرسيدر وبونلر مراتب طبيعيه در * اندنصكره سموات وارضدن
اولان عنصر يادر اندنصكره مواليد ثلثه در اندنصكره ملائكه در اندنصكره مرتبهٔ جندر آندنصكره درجهٔ
انساندر پس ذكر اولنان درجات الهيه ومراتب رحمانيهٔ وجوديه عقل كلدنصكره نفس كليه سائر درجات
اوزره متقدمه اولدى وانلر اندن متفرعه اولديلر پس حق تعالى عقل اول مرتبه سندن كه اول مراتب وجوددر
آخر مراتب وجود اولان مرتبهٔ جسميه يه تنزل ايدوب استواى رحمانى حاصل اولدى وآخر درجات الهيهٔ كاملهٔ
انسانيه درجهٔ محمديه دركه عرش قلب محمدى اوزره صورت جمعيت الوهيتله الله تعالى تجلى ايدوب استوا ايتدى
پس قلب محمدى عرش الهيدر ومظهر محمدى دن تجلى ايدوب جميع مراتب عالمين اوزره استوا ايتدى پس آنك
وجودى رحمة للعالمين اولدى قال تعالى (وما ارسلناك الا رحمة للعالمين) (فلا يبقى فيمن حوى على العرش من
لا تصيبه الرحمة الالهية وهو قوله تعالى ورحمتى وسعت كل شئ والعرش وسع كل شئ والمستوى الرحمن فبحقيقته
يكون سريان الرحمة فى العالم كما قد بيناه فى غير موضع من هذا الكتاب ومن الفتوح المكى) (پس عرش رحمانى
احاطه ايتديكى شيئك كامسنده برشئ قالمديكه اكا رحمت الهيه اصابت ايتمسه وعرش احاطه ايتديكى جميع
اشيايه رحمتك اصابتى الله تعالينك ورحمتى وسعت كل شئ قولنده مبيندر يعنى بنم رحمتم شيئك كامسنه واسعه در
ديمكدر وعرش رحمانى هرشيئه واسع اولدى وعرش اوزره مستوى اسم رحماندر پس عرش اوزره مستوى اولان
اسم رحمانك حقيقت عامه سيله وياخود عرشك حقيقتيله عالمده سريان رحمت واقع اولورنته كيم بزانى بيان
ايتدك بو كتابدن وفتوح مكيدن برموضعدن غيرى مواضع متعدده ده امدى ظاهر اولديكه عرش جسمانينك
احاطه سنده واقع اولان جميع موجوداته عرش اوزره مستوى اولان اسم رحمانك رحمت عامه سى مصيبه در *
وجميع عالمده انك حقيقتنده انك رحمتى ساريه در زيرا عرش انك حكمى تحتنده اولان اشيانك كامسنه واسعه در
زيرا حق تعالى ورحمتى وسعت كل شئ دير پس عرش الهى اولان تعين اولده نفس رحمانى غيبيله اشياء معدومه
اولان جميع اسماء الهيه واعيان قابله امكانيه انلره متعينه در زيرا لا تعين وغيب مطلقك عرشى اولان تعين اولده
رحمت عامهٔ كليهٔ جمعيه انك حيطتى تحتنده اولان جميع اشيايه واسعه دركه ضيق عدمنيدن صحراى علم الهى يه
انلرى اخراج ايلدى وكذلك جميع حقايق روحانيه وجسمانيه يى محيط اولان عقل اول عرشى كه عرش روحانى
ورحمانيدر انك اوزره مستوى اولان اسم رحمانك حيطتى تحتنده واقع اولان حقايق روحانيه وجسمانيه دن
جميع اشيايه واسعه در حتى عرش جسمانى دخى اول اشيادن برشيئدر وعرش اوزره مستويه اولان اسم رحمانك
حقيقتيدركه اسم رحمان انكله اسم آخردن ممتازدر آنك تحتنده اولان جميع حقايق جنسيه ونوعيه
وشخصيه يه كه حقايق عالمدر رحمتك سريانى اعطا ايدر اندنصكره شيخ رضى الله عنه حديثك حكمتى بقيه سنه
رجوع ايدوب ايتدى) (وقد جعل الطيب الحق) (تعالى الواقع) (فى هذا الالتحام النكاحى فى براءة عائشة
فقال الخبيثات للخبيثين والخبيثون للخبيثات والطيبات للطيبين والطيبون للطيبات اولئك مبرؤن مما يقولون
الطيب قولى مفعول اولدر جعل قولى ايچون وفى هذا الالتحام قولى الطيب قولى ايچون صفتدر وفى براءة عائشة
قولى مفعول ثانيدر يعنى تحقيق حق تعالى بو التحام نكاحيده كه رجل ايله مرأه بيننده حاصلدر واقع اولان
طيبى عايشه رضى الله عنهانك براءتى حقنده استعمال ايلدى پس ايتدى خبيثات خبيثينه مخصوصه در *
وخبيثون خبيثاته مخصوصيندر وطيبات طيبينه مخصوصه در وطيبون دخى طيباته مخصوصيندر وبو التحام
نكاحيده شك يوقدركه رسول الله صلى الله عليه وسلم اطيب طيبيندر پس بو التحامده اكا مختصه اولان *

عايشه

عائشه وباقى ازواج نبى عليه السلام اطيب طيباتدر * پس حق تعالى عايشه نك حقنده طيبه در ديو شهادت
ايتدى زيرا طيب اولان رسوله مختصه در والخبيثات للخبيثين والخبيثون للخبيثات قوليله خبثى اندن نفى ايتدى
زيرا زوجهٔ رسولدر ورسول اطيب طيبيندر واولئك مبرؤن مما يقولون قوليله انلردن خبثك نفيى تأكيد ايلدى
يعنى ازواج نبى مبرؤندر ظالمينك قولندن وبو آيت عايشه نك براءتى حقنده در وسائر ازواجك بونده الحاقنك
وجهى بودر زيرا خاصة عائشه نك براءتيله تعبير اولنيدى سائر ازواج حقنده وهم اعدم تبرى لازم كلوردى پس
صيغهٔ جمعله وارد اولدى وجمع تذكيرايله اتيانك حكمتى بودر زيرا رسول عليه السلام اكمل افراد انسانيه در
زيرا طيبدر وطيب كاملدر پس طيب مختصه اولان ازواج طيبات مرتبهٔ رجالده كاملات اولمغله جمع تذكيرايله
اتيان اولنديلر) (فجعل روايحهم طيبة لان القول نفس وهو عين الرايحة فيخرج بالطيب وبالخبيث على
ما يظهر به فى صورة النطق) (پس الله تعالى طيبينك روايحنى طيبه ايلدى (الطيبات للطيبين) قوليله زيرا
تحقيق قول نفسدر ونفس رايحه نك عينيدر پس نفس طيب ايله چقار ودخى خبيث ايله چقار شول شئ حسبى
اوزره كه نطق صورتنده نفس انكله ظهور ايدر يعنى طيبينك روايحنى طيبه ايلدى زيرا قول نفس انسانيدركه
محل ومخرج حسبيله ظاهر در وانلرك ذواتى طيبه در پس انلرك انفاسى اولان انلرك اقوالى دخى طيبه در ونفس
عين رايحه اولديغنك وجهى بودر زيرا نفس انسانى نفسك مبدأى اولان قلبده متعين اولوب جميع مراتبه
مخارج حروفدن عبور ايتدكده آخر مخارج حروف اولان واو مخرجنده كه مرتبهٔ نطقدر متنفسك حالى
حسبيله نطق قتنده متعين اولدقده طيبينك طيبه اولان ذواتى اعطا ايتديكى وصف اوزره نطق صورتنده
بررايحه ايله ظاهر اولور پس نفس نطقك قتنده متنفسك حالى اعطا ايتديكى رايحه ايله منصبغ اولوب ظاهر اولور
پس نفس رايحه نك عينى اولور زيرا نفس طيب ايله خروج ايدر نطق صورتنده متنفسك حالى حسبيله پس اكر
محل طيب ايسه نفس دخى طيب اولور وآنك رايحه سى دخى طيبه اولور زيرا اصلى طيبدر وطيبدن خروج
ايتمز طيبدن غيرى واكر محل خبيث ايسه نفس دخى خبيث خروج ايدر (والذى خبث لا يخرج الا نكدا) پس
طيب ايله خبيث صفتان متقابلتاندركه محل حسبيله نفس ايچون عارضتاندر والا نفس فى الحقيقه امر الهى
ونفس رحمانى اولديغى حيثيتله بالذات طيبدر طهارت ولطافت اصليه اوزره اصلدن منبعثدر ولكن محل
خبيث حسبيله انكيچون هيئت خبيثه حاصله اولور پس نفس نطق صورتنده اول هيئت خبيثه ايله ظاهر اولور
وعكس دخى بويله دركه محل طيب حسبيله نفس طيب ايچون هيئت طيبه حاصله اولور پس نفس طيب اطيب
اولور ماء طيب محل طيب اولان رودن عبور ايتمكله اطيب اولديغى كبى) (فمن حيث هو الهى بالاصالة
كله طيب ومن حيث ما يحمد ويذم فهو طيب وخبيث) (پس نفس بالاصالة نفس الهى اولديغى حيثيتله آنك
كليسى طيبدر كرك بحسب المحل طيب اولسون وكرك خبيث پس نفس اصل اعتبارى اوزره طيبدر ومحل
حسبيله محمود ومذموم اولديغى حيثيتله طيبدر محل طيب اعتباريله وخبيثدر محل خبيث اعتباريله پس
مدح وذمك نفس اوزره ترتبى نطق قتنده هيئت طيبه وهيئت خبيثه حسبيله در ونفسى انكيچون نطقه
تخصيص ايدر زيرا اكثر نفوسه نسبتله انسان نطق ايدوب متنفس اولمغله آنك نفسى طيب اولديغى وخبيث
اولديغى ظاهر دكلدر پس بو اعتبار اوزره بغير نطق نائمك نفسى دخى طيب وخبيث خروج ايدر واما نطق قتنده
دخى زياده خروج ايدر) (فقال فى خبث الثوم هى شجرة اكره ريحها ولم يقل اكرهها فالعين لا تكره وانما يكره
ما يظهر منها) (پس رسول عليه السلام خبث ثوم حقنده هى شجرة اكره ريحها ديدى يعنى ثوم برشجره دركه
بن آنك ريحنى كريه كورورم ديدى وبرشجره در بن آنى كريه كورورم ديمدى پس عين شجره مكروه قلنمز زيرا عين
حقدر نفس الهيله متعين اولان وجه الهيدر بلكه آندن ظاهر اولان شيئكدر يحدر مكروه قلنور ورايحه عين
اوزره عارضه در پس رايحهٔ طيبه اولور وخبيثه اولور وبعض نسخهٔ مصححه ده فالعين لا تكره وانما يكره ولا يكره
ما يظهر منها واقع اولدى پس عيندن مراد ثومك حقيقتى وعين ثابته سيدر يعنى ثومك حقيقتى وعين
ثابته سى مكروه قلنمز بلكه آنك ريحى مكروه قلنور وآندن ظاهر اولان نفسكه اول محل حسبيله منصبغدر
مكروه قلنمز زيرا نفس رحمانيدر پس نفس ثومك محلى اعطا ايتديكى رايحه ايله متصف اولوب ريح ايله ظاهر
اولدقده اول ريح مكروه قلنور وبعض نسخه ده وانما يكره الريح واقع اولدى) (والكراهة لذلك اما عرفا وبعدم

ملائمة طبع اوغرض اوشرع اونقص عن كمال مطلوب) (شويله معلوم اوله وقتا كيم رسول عليه السلام اكره ريحها قوليله كراهت ريح نومی نفس شريفنه اضافت ايتديسه پس كراهت امر نسبی اولوب آخر قتنده كريه اولمغله شيخ رضی الله عنه سبب كراهتی بيان ايدوب ديركه وكراهت بوندن اوتری يعنی برعيندن صادر اولان شیء بعض كمسنه يه نسبتله كريه اولديغندن اوتری كراهت واقعه در يا عرف قومده كه عرف قوم آخرده كريه اولميه وياخود براحدك طبعنه ملايمتله كه طبع آخره وياخود طباع آخره ملايم اوله عسل وسكر وشير كبی مثلا كه بعض طباعه نسبتله ملايم دكلدر وياخود براحدك غرضنه عدم ملايمتله قول طيبك استماعی كبی كه بعض كمسنه نك غرضنه موافق دكلدر وبعضيسنك غرضنه موافقدر وياخود شرعه موافق اولمغله كه شرع آخره موافق اوله وياخود برشيئدن مطلوب اولان كمالدن نقص ايله يعنی برشيئدن مطلوب اولان كمال آنده ناقص اولسه اول كمالك طالبی قتنده اول شیء كريه اولور مثلا رائحهٔ طيبه صاحبی اولان شيئك رائحه سی ذاهبه وزائله اولدقده اول شیء اندن مطلوب اولان كمالدن ناقص اولور) (وماثم غير ماذكرناه) (ووجودده وجوه كراهتدن بزم ذكر ايتديكمز شيئدن غيری يوقدر پس برشیء بروجهله محموددر * وبروجهله مذمومدر وبرنسبتله طيبدر وبرنسبتله خبيثدر) (ولما انقسم الامر الی خبيث وطيب كما قررناه حبب اليه الطيب دون الخبيث) (وقتا كيم امر وجود خبيث ايله طيبه منقسم اولديسه بزم تقرير ايتديكمز اوزره رسول عليه السلامه طيب تحبيب اولندی خبيث تحبيب اولنمدی زيرا طيب انك طيبه وطاهره اولان ذاتنه مناسبدر وطيب نساء طيباتك لوازميدر ونساء طيبات انك نفس طيبه سندن مخلوقه درواندن اجزادر) (ووصف الملائكة بانها تتأذى بالروائح الخبيثة لما فی هذه النشأة العنصرية من التعفين فانه مخلوق من صلصال من حمإ مسنون ای متغير الريح فتكرهه الملائكة بالذات) (ورسول عليه السلام ملائكه يی وصف ايلديكه تحقيق روائح خبيثه ايله متأذيه اولورلر زيرا بونشأت عنصريه ده تعفين موجوددر زيرا تحقيق آدم صلصالدن كه طين يابسدر مخلوقدر واوله صلصالكه حمإ مسنوندن يعنی متغير الريحدن واقعدر يعنی متغير ومنتن اولان طين اسوددن واقع اولان طين يابسدن مخلوقدر من حمإ مسنون قولی صلصال قولی ايچون صفتدر پس ملائكه بالذات بونشئتده اولان تعفينی كريه كورور زيرا ملائكه نك ذوات مجردهٔ طيبه وطاهره لری ونشأت نوريه وروحيه لری بونشأت عنصريه ده واقعه اولان عفونات وفضلات منتنه يه مغايره در پس ذوات ملائكه يه مناسبتدن اوتری طهارت جسد ونو بدن ودوام وضودن ورائحهٔ طيبه دن لابددر پس طيب وخبيث شيخ رضی الله عنه تقرير ايتديكی امر نسبی اولمغله انی تمثيل ايدر) (كما ان مزاج الجعل يتضرر برائحة الورد وهی من الروائح الطيبة فليس ريح الورد عند الجعل بريح طيبة ومن كان علی مثل هذا المزاج معنی وصورة اضر به الحق اذا سمعه وسر بالباطل وهو قوله تعالی والذين آمنوا بالباطل وكفروا بالله ووصفهم بالخسران فقال اولئك هم الخاسرون الذين خسروا انفسهم فانه من لم يدرك) (ای لم يميز) (الطيب من الخبيث فلا ادراك له) (نته كيم مزاج جعل رائحهٔ ورد ايله متضرر واندن متأذی ومتنفر اولور وحال بوكه رائحهٔ ورد روائح طيبه دندر پس ريح ورد جعل قتنده ريح طيبه دن دكلدر پس رائحهٔ ورد جعله نسبتله كريه اولديغی امر نسبيدر وبركمسنه كه جعل كبی معنی وصورة بومزاج اوزره واقع اولسه حقی اكا اضرار ايدر واول حقدن متضرر اولور انی استماع ايتدكده وباطل ايله مسرور اولور وبومذكور الله تعالينك والذين امنوا بالباطل وكفروا بالله) قولنك مفهوميدر يعنی شونلركه باطله مؤمن اولديلر والله تعالی يه كافر اولديلر وحق تعالی انلری خسران ايله وصف ايلدی پس ايتدی (اولئك هم الخاسرون الذين خسروا انفسهم) يعنی طينت خبيثه لری حسبيله انلر باطله مؤمن اولديلر وانكله مسرور اولديلر وحقه كافر اولديلر * واندن متضرر اولديلر پس انلر خاسرلردر كه كندی نفسلرينه خسر و زيان ايتديلر حقه انكار ايدوب باطله اقرار ايتمكله زيرا تحقيق شول كمسنه كه طيبی خبيثدن تمييز ايتميه ومراتبده حقی باطلدن فرق ايتميه پس حقايقده آنك ادراكی يوقدر ومرتبهٔ حشراتدن متميز دكلدر امدی حقايق الهيه ومعارف ربانيه كه نفحات الهيه وانفاس رحمانيه ايله اهل اللهك قلوب كامله لری اوزره نازله در كه روائح طيبهٔ رحمانيه دن ارواح سالكين وقلوب طالبين حيات بولورلر افكار نظريه وآراء وهميهٔ سفليه نك قتنده واقف اولان فقها وزهادك جمعنه اصابت ايتدكده انلره انكار ايدرلر واصحابنی الحاد وزندقه يه نسبت ايدرلر ومع هذا اسرار مذكوره شرب

محمدی وذوق الهی اوزره حضرات اسمائيه ومراتب الهيه دن طهارت اصليه اوزره نازله اولان اقوال حقه در) (فما حبب الی رسول الله صلی الله عليه وسلم الا الطيب من كل شیء وماثم الا هو) (پس رسول الله صلی الله عليه وسلم تحبيب اولنمدی الا هر شيئدن طيب اولان شیء وحال بوكه وجودده طيبدن غيری يوقدر كه اول شيئك حقيقتيدر وانده ظاهر اولان وجه حقدر وياخود حضرت محمديه ده يعنی انك نظرنده كه اشيايه كماهی عليه نظر ايدر طيبدن غيری يوقدر زيرا رسولك طينتی وجسدی اطيب طينة واشرف تربة در ومزاجی اعدل امزجه دندر وروحی اصفای جوهردن وانور نوردندر پس بوندن اوتری هر شيئدن طيب اولان شيئه محبت ايدر امدی بحسب الحقيقه حقيقتك ظهوری قتنده اعيان عالمدن خبثك ارتفاعی جائزدر ولكن ادراك حسبيله اعيان عالمدن ارتفاع خبثك عدم جوازنه اشارت ايدوب ايتدی) (وهل يتصور ان يكون فی العالم مزاج لا يجد الا الطيب من كل شیء اولا يعرف الخبيث ام لا قلنا هذا لا يكون فانا ما وجدناه فی الاصل الذی ظهر العالم منه وهو الحق فوجدناه يكره ويحب وليس الخبيث الا ما يكره ولا الطيب الا ما يحب) (علی البناء للمفعول) (والعالم علی صفة الحق) (وهيچ تصور اولنورمی كه عالمده برمزاج موجود اوله كه هرشيئده طيبدن غيری شیء كورميه وخبيثی بيلميه يوخسه تصور اولنمزمی بز جواب ايدرزكه بو واقع اولمز زيرا انی كورمدك شول اصلده كه عالم اندن ظاهر اولدی واول اصل حقدر يعنی عالمك اصلی اولان حقی كورمدك كه عالمدن خبثی فرق ايليه پس بز انی كوردك كه كريه كورر ومحبت ايدر وحال بوكه خبيث يوقدر مكروه قلنان شيئدن غيری وطيب دخی يوقدر محبوب قلنان شيئدن غيری پس حق كريه كورر ومحبت ايدر وحال بوكه الامكر كيم مزاج اعتدال صحيحيدن منحرف اولوب مزاج مرضی يه زائل اوله نته كيم مزاجی منحرف اولان كمسنه نك بعضيسی هرشيئدن مسك رائحه سن استشمام ايدر وروائح بيننی فرق ايتمز پس اعتدالدن ساقطدر آنك مثليله هرشيئدن رائحهٔ دخانی وياخود عفونتی استشمام ايدن كمسنه بيننده ادراك وتمييزده فرق يوقدر) (والانسان علی الصورتين) (ای صورة الحق والعالم) (فلا يكون ثم مزاج لا يدرك الا الامر الواحد من كل شیء بل ثم مزاج يدرك الطيب من الخبيث مع علمه بانه خبيث بالذوق طيب بغير الذوق فيشغله ادراك الطيب منه عن الاحساس بخبثه هذا قد يكون واما رفع الخبث من العالم ای من الكون فانه لا يصح) (وحال بوكه انسان صورت حقله صورت عالم اوزره مخلوقدر پس عالمده برمزاج بولنمزكه هرشيئدن ادراك ايتميه الا امر واحدی يعنی طيبی ادراك ايده وياخود خبيثی * بلكه عالمده برمزاج بولنوركه خبيثدن طيبی ادراك ايده وياخود خبيثی عالم ايكن كه تحقيق اول مدرك ذوقله خبيثدر بغير ذوق طيبدر يعنی برمزاج ذوقله خبيث اولان ورؤيت ايله وياخود شم ايله طيب اولان شيئی طيب ادراك ايدر وذوقله آنك خبثنه نظر ايتمز پس اول شيئدن طيبك ادراكی آنی مشغول ايدر اول شيئك خبثی ادراكندن وبومزاج عالمده آز واقع اولور واما عالمدن يعنی كوندن خبثك بالكليه رفعی پس تحقيق اول صحيح دكلدر يعنی عالمدن بالكليه خبثی رفع ايدوب هرشيئدن مطلقا طيبك ادراكی صحيح دكلدر يعنی عالمدن بالكليه زيرا طبايع مختلفه در وطيب اولدركه مدركك مزاجنه وطبعنه ملايم اوله واكرچه كيم آنك مزاجنه وطبعنه مغاير اولان مزاجه نسبتله خبيث اولور وخبيث اولدركه مدركك مزاجنه وطبعنه ملايم اولميه واكرچه كيم انك مزاجنه وطبعنه مخالف اولان مزاجه نسبتله طيبدر پس طيب ايله خبيث بحسب الادراك امر نسبيلردندر زيرا مبرود مثلا رائحهٔ كافوری كريه كورر ومحرور آنی طيب كورر وكذلك عسل دخی مبروده نسبتله نافعدر ومحروره نسبتله ضاردر پس كوندن خبثك رفعی صحيح دكلدر طبايع مختلفه حسبيله وعالمده مؤثره اولان اسماء متضاده صورنه نسبتله واما اعيان اشيايه نسبتله واشيانك من حيث هی هی حقايق حيثيتيله ووجود حق هرشيئده متعين اولديغی حيثيتيله پس عالمده برشیء خبيث دكلدر وبعض امورك حق قتنده طيب اولديغی وبعضيسی خبيث اولديغی پس اول شيئك وياخود حقك مراتبدن برمرتبه ده تعينی حسبيله در پس اول شيئدن وياخود اول شیء ايچون طيب كورر واول مرتبه يه خصيصه اولان حاله وصف ونعته مشاكل اولان شيئدن وياخود اول شیء ايچون كريه كورر اول مرتبه يه مضار وبحسب الحال اكا منافی اولان شيئك مرتبهٔ اخرايه نسبتله اول شیء طيبدر وامورك كليسی من حيث هو هو الله ايچون والله قتنده وكندی نفسی قتنده دخی طيبدر وكذلك عارف كامل قتنده دخی طيبدر واكرچه كيم بحسب الحال والمرتبه حسده خبثی

موجود ایسه زیرا کاملك بر شیئدن آنك طیبنی حسله ادراکی اول شیئك خبثنی ادراك ایتمکدن مشغول ایدر (ورحمة الله فی الخبیث والطیب) ونسبت اضافتله اولان خبیثده وطیبده الله تعالینك رحمتی ساریه در یعنی الله تعالینك رحمتی جمیع اشیاده ساریه در وجمیع اشیا نسبت واضافتله خبیثدر وطیبدر (والخبیث عند نفسه طیب والطیب عنده خبیث فما ثم شیٔ طیب الا وهو من وجه فی حق مزاج ما خبیث وکذلك بالعکس) وخبیث اولان شیٔ کندی نفسی قتنده طیبدر وطیب اولان شیٔ آنك قتنده خبیثدر پس کونده شیٔ طیب یوقدر الا وحال بوکه اول شیٔ بر وجهله امزجه دن بر مزاج خاص حقنده خبیثدر وعکسله دخی بویله واقعدر یعنی عالمده بر شیٔ خبیث یوقدر الا بر وجهله امزجه دن بر مزاج خاص حقنده طیبدر پس امزجۀ مختلفه یه نسبتله کونده بر شیٔ یوقدر الا بر وجهله خبیثدر وبر نسبتله طیبدر (واما الثالث الذی به کملت الفردیة فی الصلاة) واما حدیث مذکورده ثلث قولنده اولان امر ثالث فردیه انکله کامله اولدی صلوتده یعنی رسول علیه السلام فردیتی صلوة ایله اکمال ایلدی (فقال وجعلت قرة عینی فی الصلاة وذلك لانها مشاهدة وذلك مناجاة بین الله وبین عبده کما قال فاذکرونی اذکرکم) پس رسول علیه السلام حدیث مذکورده وجعلت قرة عینی فی الصلوة دیدی وبو قول ایله فردیتی اکمال واتمام ایلدی * زیرا تحقیق صلوة مشاهده در وصلوتك مشاهده اولدیغنك بیانی بودر زیرا تحقیق صلوة الله بیننده عبدی بیننده مناجاتدر نته کیم الله تعالی (فاذکرونی اذکرکم) دیدی یعنی عبدنه خطاب ایدوب دیرکه سز صلوتده اولدیغکز حالده بنی ذکر ایلك یعنی صلوتده حمدی بکا تخصیص ایلك وبنم حمدم ایله متصف اولك تاکیم بن دخی اول وصفله سزی ذکر ایدم پس عبد صلوتده الحمد لله قولیله حقی ذکر ایتدکده حق تعالی دخی آنی آنك حمدی قولیله ذکر ایدر واما صلوتده رد جواب ایدر * پس عبد صلوتده حقی ذکر ایتدکده حق آنك جلیسی اولور انا جلیس من ذکرنی وشیئك جلیسی آنك مشهودیدر وکذلك عبد صلوتده الله تعالی یه خطاب ایتمك والله تعالی عبدنه خطاب ایتمك مناجاتدر ومناجات مشاهده قتنده واقعه در پس صلوة مشاهدۀ حقدر پس الله تعالی صلوتی عین مشاهده ایتدی زیرا صلوتدن مراد مناجاتدر حقله عبد بیننده ومناجات مشاهده حیننده واقعه در پس مصلی مادامکه صلوتده مشاهده ومناجات مقامنه واصل اولمیه بحسب الحقیقة مصلی دکلدر پس صلوتك حقیقتی شهوددر نته کیم الله تعالی فی صلوة دائمون قولیله بو معنایی تصریح ایدر پس صلوة مشاهده اولدیغندن اوتری رسول علیه السلام ایچون صلوة قرة العین قلندی زیرا حبیبك قرة العینی مشاهدۀ حبیب ایله حاصلدر (وهی عبادة مقسومة بین الله وبین عبده بنصفین فنصفها لله ونصفها للعبد کما ورد فی الحدیث الصحیح عن الله تعالی انه قال قسمت الصلاة بینی وبین عبدی نصفین فنصفها لی ونصفها لعبدی ولعبدی ما سأل یقول العبد بسم الله الرحمن الرحیم یقول الله ذکرنی عبدی یقول العبد الحمد لله رب العالمین یقول الله حمدنی عبدی یقول العبد الرحمن الرحیم یقول الله اثنی علی عبدی یقول العبد مالك یوم الدین یقول الله مجدنی عبدی فوض الی عبدی فهذا النصف کله لله تعالی خالص ثم یقول العبد ایاك نعبد وایاك نستعین یقول الله هذا بینی وبین عبدی ولعبدی ما سأل فاوقع الاشتراك فی هذه الایة یقول العبد اهدنا الصراط المستقیم صراط الذین انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم ولا الضالین یقول الله فهؤلاء لعبدی ولعبدی ما سأل فخلص هؤلاء لعبده کما خلص الاول له تعالی فعلم من هذا وجوب قرأة الحمد لله رب العالمین فمن لم یقرأها فما صلی الصلاة المقسومة بین الله وبین عبده) وصلوة عبادت مقسومه در الله بیننده عبدی بیننده ایکی نصف اوزره پس صلوتك بر نصفی الله تعالی یه مخصوصدر وبر نصفی عبده مخصوصدر نته کیم حدیث صحیحده الله تعالیدن وارد اولدیکه تحقیق الله تعالی ایتدی بن صلوتی بنمله بنم عبدم بیننده قسم ایتدم ایکی نصف اوزره پس آنك بر نصفی بکا مخصوصدر وبر نصفی بنم عبدمه مخصوصدر وبنم عبدم ایچون ایتدیکی شیٔ حاصلدر عبد بسم الله الرحمن الرحیم دیر الله تعالی ذکرنی عبدی دیر یعنی بنم عبدم بنی ذکر ایتدی دیر عبد الحمد لله رب العالمین دیر الله تعالی حمدنی عبدی دیر یعنی بنم عبدم بکا حمد ایتدی دیر عبد الرحمن الرحیم دیر الله تعالی اثنی علی عبدی دیر یعنی بنم عبدم بنم اوزریمه ثنا ایتدی دیر عبد مالك یوم الدین دیر الله تعالی مجدنی عبدی فوض الی عبدی دیر یعنی بنم عبدم بنی تمجید ایتدی بنم عبدم کندی امرنی بکا تفویض ایتدی دیر پس بو نصفك کلیسی الله تعالی یه خالصدر یعنی عبد طرفندن صادر اولان اوصاف جلیلۀ مذکوره الله تعالی یه خالصه در

عبد

عبد آنلر ایله متصف دکلدر وبو نصف شطر وجو بدر آندن صکره عبد ایاك نعبد وایاك نستعین دیر الله تعالی هذا بینی وبین عبدی ولعبدی ما سأل دیر یعنی بو آیت بنمله بنم عبدم بیننده در وبنم عبدم ایچون سؤال ایتدیکی شیٔ حاصلدر پس الله تعالی بو آیتده کندی بیننده عبدی بیننده اشتراك ایقاع ایتدی وبو آیت برزخدر طرفینی جامعه در ایاك نعبد قولنده عبد طرفندن حقه عبادتدر وحقك معبودیتیدر وایاك نستعین قولنده الله تعالی طرفندن عبده اعانتدر واعانت حقك خصوصیتیدر عبد اهدنا الصراط المستقیم صراط الذین انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم ولا الضالین) دیر الله تعالی دیرکه بو صفات بنم عبدمه مخصوصه در وبنم عبدم ایچون سؤال ایتدیکی شیٔ حاصلدر پس الله تعالی بو صفات مذکوره یی عبد ایچون تخلیص ایلدی نته کیم نصف اولی کندی نفسی ایچون تخلیص ایلدی وبو نصف شطر امکاندر پس بو حدیثدن الحمد لله رب العالمین قرائتنك یعنی فاتحه قرائتنك وجوبی معلوم اولدی پس بر احدکه فاتحه یی صلوتده قرائت ایتمسه پس الله تعالی بیننده عبدی بیننده مقسومه اولان صلوتی ادا ایتمدی شو یله معلوم اوله که الله تعالی صلوتك تقسیمنی فاتحه تقسیمنك عینی ایلدی * قسمت صلوة قولیله زیرا فاتحه صلوتك جزء اعظمیدر بلکه صلوتك عینیدر زیرا فاتحه نك هیئتی صلوتدن مراد اولان هیئتدر خصوصا وجه معتاد اوزره صلوته مباشرت اولندقده قال علیه السلام لا صلاة الا بفاتحة الکتاب وبو حدیث صحیحدن معلوم اولدیکه بسمله فاتحه دن جزء اعظمدر زیرا فاتحه صلوة مقسومه در زیرا الله تعالی بسم الله الرحمن الرحیم قولنی صلوتدن قسم ایلدی والله تعالی محمد صلی الله علیه وسلمه مخصوصه اولان فردیت اولایی اعنی تثلیثی فاتحه ده بیان ایلدی زیرا قسم اول حقه مختصدر وقسم آخر عبده مختصدر وبینهما ماده برزخ واقع اولان شیٔ حقله عبد بیننده در پس بو مناسبتدن اوتری انبیادن فاتحه یی الله تعالی رسول علیه السلامه اعطا ایدوب اکا مخصوص ایلدی) (ولما کانت مناجاة فهی ذکر ومن ذکر الحق فقد جالس الحق وجالسه الحق فانه صح فی الخبر الالهی انه تعالی قال انا جلیس من ذکرنی ومن جالس من ذکره وهو ذو بصر رأی جلیسه فهذه مشاهدة ورؤیة فان لم یکن ذا بصر لم یره) بو حدیث صلوتك مشاهده اولدیغنی بیان ایدر یعنی وقتا کیم حقله عبد بیننده صلوة مناجات اولدیسه پس صلوة ذکردر وبر کمسنه حقی ذکر ایلسه پس تحقیق حقه مجالس اولور یعنی حق آنك جلیسی اولور دخی اکا مجالس اولور یعنی اول حقك جلیسی اولور زیرا تحقیق شان بودرکه خبر الهیده صحیح اولدیکه انا جلیس من ذکرنی دیدی یعنی بر کمسنه که بنی ذکر ایلسه بن آنك جلیسی اولورم دیدی وبر کمسنه که کندی ذکر ایتدیکی کمسنه یه مجالس اولسه اول ذی بصر اولدیغی حالده کندی جلیسنی مشاهده ایدر پس عبد آنك جلیسی اولان حقی مشاهده ایدر ذا بصر اولدیغی حالده پس صلوة مشاهده در ورؤیتدر پس اکر ذی بصر اولمیه جق اولورسه حقی مشاهده ایده مز پس صلوتده قرة العین صاحبی اولمز) (فمن هنا یعلم المصلی رتبته هل یری الحق هذه الرؤیة فی هذه الصلاة ام لا فان لم یره فلیعبده بالایمان کانه یراه) پس بو مقامدن کندی مصلی مرتبه سنی عارف اولورکه حقی صلوتده بو رؤیتله مشاهده ایدرمی مشاهده ایتمزمی یعنی صلوتده اولان حالنه نظر ایتدکده عارف اولورکه صلوتده رؤیت حق مرتبه سنه واصل اولدیمی ورؤیت ومشاهده اکا حاصل اولدیمی ویا اولمدیمی پس اکر صلوتده حقی مشاهده ایتمدیسه پس ایمان غیبله حقه عبادت ایلسون حقی کورر کبی تخیل وتمثل طریقی اوزره اعبد الله کأنك تراه) (فیتخیله فی قبلته عند مناجاته ویلقی السمع لما یرد به علیه الحق) پس مصلی صلوتده قبله سنده حقه مناجاتی قتنده انی تخیل وتمثیل ایلسون ودخی سمعی القا ایتسون اول صورت متخیله مظهرندن شول کلام الهی یه که حق اکا آنکله رد جواب ایدر زیرا مصلینك هر کلامی حسبیله حق تعالی صلوتده اکا خطاب ایدوب آنك جوابنی رد ایدر نته کیم حدیث مذکورده سبق ایتدی وجائزدرکه یرد قولی تخفیف ایله اوله یعنی وسمعی القا ایتسون شول وارد الهی یه که حق انکله انك اوزره وارد اولور) (فان کان اماما لعالمه الخاص به) پس اکر مصلی صلوتده کندی عالم خاصنه امام اوله جق اولورسه یعنی اکا مخصوص اولان وجودی عالمنه که انك جسم وروحی وظاهری وباطنی وجوارح واعضاسی ونفس وقوابی وجمیع قوای روحیه ومعنویه وقوای حسیه افرادنه که کندی وجودی انلری جامعدر امام اوله جق اولورسه) (وللملائکة المصلین معه) ودخی انکله صلوتده مجتمعه اولوب انکله مصلین اولان ملائکه یه امام اوله جق اولورسه (امدی) عالم خاصدن مراد انسانك کندی وجودی

عالمیدر وبعضلروهم ایتدیلر که امامدن مراد ناس ایچون امام اولمقدر ولکن لعالمه الخاص به قولی اول وهمڭ احتمالی دفع ایدر زیرا ازال مراتب امامت ایچونکه انسانڭ عالم خاصنده واقعه در بوامر ثابت اولدقده برکسنه ناسه امام اولدقده بطریق اعلی انکیچون ثابت اولور)(فان کل مصلی فهو امام بلاشك فان الملائكة تصلی خلف العبد اذا صلی وحده کما ورد فی الخبر الصحیح)(زیرا تحقیق هر مصلی بلاشك امامدر زیرا تحقیق ملائکه عبدڭ خلفنده مصلیه درلر حتی که عبد وحده مصلی اولسه نته کیم *خبر صحیحده وارد اولدی)(فقد حصل له رتبة الرسول فی الصلاة وهی النیابة عن الله تعالی)(بو قول شرطڭ جوابیدر پس تحقیق مصلی ایچون صلوتده رتبهٔ رسول حاصل اولور ورتبهٔ رسول الله تعالیدن نیابتدر زیرا رسولڭ امامتی عباد اللهڭ حقوقیله قیامیدر پس امام خلیفة اللهدر بالکز مصلی اولدقده جمیع جوارح وقواسی وملائکهٔ حفظه دخی اکا اقتدا ایدر وجمله سنڭ حقوقیله قائم اولور وامام جماعت ناس دخی بو یلجه در)(اذا قال)(ای الامام)(سمع الله لمن حمده فیخبر نفسه ومن خلفه بان الله قد سمعه)(یعنی صلوتده امام ایچون رتبهٔ رسول حاصل اولور حالت رکوعدن منصرف اولوب اکا اقتدا ایدن حامدینڭ حمدنی استماع ایدوب سمع الله لمن حمده دیدیکی حینده یعنی الله تعالی حامدینڭ حمدنی صفت سمعیله سامعدر دیمکدر پس کندی نفسنه که قوا وجوارح واعضاسیدر* ودخی ملائکه دن آنڭ خلفنده اولوب اکا اقتدا ایدن ملائکه یه اگر بالکز مصلی ایسه واکر جماعت ناس ایله مصلی ایسه کندی نفسنه وخلفنده اکا اقتدا ایدن ملائکه یه وجماعت ناسه اخبار ایدرکه الله تعالی حامدینڭ حمدنی استماع ایدر پس لسان عبد ایله الله تعالی سمع الله لمن حمده دیدیکی کبی کذلك امام سمع الله لمن حمده قولیله آنلرڭ حمدنی سامع اولدیغنی اخبار ایدر والله تعالیدن نیابت مرتبه سنده متحقق اولور زیرا لسان عبد ایله متکلم اولان حق ایکن عبد بحسب الظاهر حقدن خلافتی حسبیله سمع الله لمن حمده قولنی قائل اولور)(فتقول الملائکة والحاضرون معه)(من قواه واعضائه والناس المقتدین)(به ربنا ولك الحمد فان الله تعالی قال علی لسان عبده سمع الله لمن حمده)(پس ملائکه وامامکه قوا واعضاسندن وناسدن اکا مقتدی اولان جماعتدن انکله صلوتده حاضر اولنلر ربنا ولك الحمد دیرلر یعنی ای بزم ربمز بزم حمدمز سکا مخصوصدر پس انلرڭ ربنا ولك الحمد قولی حقڭ سمع الله لمن حمده قولنه جواب اولور زیرا تحقیق الله تعالی عبدی لسانی اوزره سمع الله لمن حمده دیدی پس قائل اولان الله در)(فانظر علو رتبة الصلاة والی این تنتهی بصاحبها فمن لم یحصل درجة الرؤیة فی الصلاة فما بلغ غایتها ولا کان له فیها قرة عین لانه لم یر من یناجیه)(پس صلوتڭ علو رتبه سنه سن نظر ایله وصاحبی اولان مصلی ایله نه مکانه منتهیه اولور وانی نه مرتبه یه ایصال ایدر واول مرتبه الله تعالیدن خلافت ونیابت مرتبه سیدر پس شول مصلیکه صلوتده رؤیت حق درجه سنی تحصیل ایتمدی واکا واصل اولمدی پس صلوتڭ غایتنه که رتبهٔ نیابتدر بالغ اولمدی ودخی صلوتده انکیچون قرهٔ عین حاصل اولمدی زیرا تحقیق مصلی صلوتده حقی کورمدیکه اکا مناجیدر پس انکیچون قرة العین حاصل اولمدی بو تقدیر اوزره کان نامه اولور)(فان لم یسمع ما یرد به)(وفی بعض النسخ ما یرده)(الحق علیه فیها فما هو ممن القی السمع ومن لم یحضر فیها مع ربه مع کونه لم یسمع ولم یر فلیس هو بمصل اصلا ولا هو ممن القی السمع وهو شهید)(پس اگر مصلی صلوتده استماع ایتمیه جك اولور سه شول خطابی که الله تعالی انکله اکا رد جواب ایدر پس اول مصلی حقڭ خطابنه سمعی القا ایدن مصلی جنسندن دکلدر وشول مصلی که صلوتده ربی ایله حضور مرتبه سنه بالغ اولماسه کلام حقی عدم استماعی قتنده ووجه حقی عدم رؤیتی قتنده پس اول مصلی اصلا مصلی دکلدر ودخی شهید اولدیغی حالده* کلام حقه سمعی القادن مراد اولان قرة العین درجه سنه که شهود حقدر وحقڭ کلامنه القاء سمع درجه سیدر بالغ دکلدر (امدی) شو یله معلوم اوله که عبد مصلی ایدن حقڭ رؤیتی وسماعی وشهودی قوت ایمان ویقین ایله واقع اولور* حق بجلیهٔ یقین آنڭ ادراکنه بصری وسمعی مثابه سنده اولور ووقت اولورکه قلب نور بصیرت وفهم ایله یعنی قلبه متجلیه اولان صفات الهیه تجلیسی نوری ایله ابصار ایدر ووقت اولورکه رؤیت حق رؤیت بصریه ایله واقع اولور پس حق اکا متمثل اولور اکا متجلی اولوب آنڭ مشهودی اولدیغی حالده صلوتی کندی بینیله عبدی بیننده قاسم اولور پس صلوة کندی بینیله عبدی بیننده تقسیم ایدن حق اعتقادانده اولان اله معتقد در اله مطلق دکلدر وبو وجوهڭ کافیسنی الله تعالی عبد کامل اوحدیسنده جمع ایدر پس جمیع وجوه ایله

حقی مشاهده ایدر)(وما ثم عبادة تمنع من التصرف فی غیرها ما دامت)(ای ما بقیت)(سوی الصلاة)(یعنی عبادات نوعنده بر عبادت یوقدر که آنڭ غیرنده تصرفدن عابدی منع ایدیه اول عبادت باقیه وثابته ایکن یعنی عابد اول عبادتده مستقر ایکن شیء آخرده تصرفدن منع ایتمز صلوتدن غیری زیرا صلوة مناجات حقدر آنده شیء آخره التفات حرامدر یعنی شیء آخره التفات مشاهدهٔ حقدن آنی محروم ایدر واما سائر عبادات پس صلوة کبی دکلدر)(وذکر الله فیها اکبر ما فیها لما تشتمل علیه من اقوال وافعال)(وذکر الله صلوتده حاصل شیئڭ اکبریدر اقوال وافعالدن شول شیئدن اوتریکه صلوة آنی مشتملدر یعنی صلوة مشتمل اولدیغی اقوال وافعال وحرکات وسکناتڭ اکبری واعظمی ذکر اللهدر که قلب ایله لسانه منسوبدر وذکر الله قولنده مصدر مفعولنه مضافدر)(وقد ذکرنا صفة الرجل الکامل فی الصلاة فی الفتوحات المکیة کیف تکون لان الله تعالی یقول ان الصلاة تنهی عن الفحشاء والمنکر لانه شرع للمصلی ان لا یتصرف فی غیر هذه العبادة ما دام فیها ویقال له مصل)(وتحقیق بز رجل کاملڭ صلوتده واقعه اولان صفتنی فتوحات مکیه ده ذکر ایتدك که صلوة نه کیفیتله واقعه اولور یعنی رجل کاملڭ صلوتی کیفیتنی ذکر ایتدك زیرا تحقیق الله تعالی (ان الصلوة تنهی عن الفحشاء والمنکر)(دیر یعنی عند الله مقبوله اولان صلوة که حضور وشهود اوزره در فحشادن ومنکردن نهی ایدر زیرا تحقیق الله تعالی مصلی ایچون شرع ایلدیکه مادام که اول صلوتده در واکا مصلی دینلور بو عبادتدن غیری بر شیئده تصرف ایتمیه اول شیء آخر کرك عبادت آخری اولسون وکرك شیء اخر اولسون)(ولذکر الله اکبر یعنی فیها ای الذکر الذی یکون من الله لعبده حین یجیبه فی سؤاله والثناء علیه اکبر من ذکر العبد ربه فیها لان الکبریاء لله تعالی)(بو موضعده ولذکر الله قولنده مصدر فاعلنه مضافدر یعنی وحال بوکه ذکر الله صلوتده اکبردر یعنی شول ذکر که الله تعالیدن عبدی ایچون واقع اولور الله تعالی عبدنه اجابت ایتدیکی حینده عبدڭ اکا سؤالنده وآنڭ اوزره آنڭ ثناسنده اکبردر صلوتده عبدڭ ربنی ذکرندن زیرا کبریاء الله تعالی یه مخصوصه در پس صلوتده عبدڭ حقی ذکرندن حقڭ عبد ایچون ذکری اکبردر زیرا کبریاء حقه مخصوصه در وذکر ذاکرڭ صفتیدر ذاکر حسبیله در پس ذکر الله اکبردر پس بونده اشارت ایدرکه صلوتده عبد کامل مظهرنده واقع اولان ذکر الله که الله تعالی لسان عبد ایله کندی نفسنی ذکر ایدر وکندی نفسنه حمد ایدر اکبردر لسان حقله عبدڭ حقی ذکرندن وذکر اول قرب فرایضدر وذکر ثانی قرب نوافلدر)(ولذلك قال والله یعلم ما تصنعون وقال او القی السمع وهو شهید)(بو اجلدن اوتری الله تعالی والله یعلم ما تصنعون دیدی ودخی او القی السمع وهو شهید دیدی)(والقاؤه السمع هو لما یکون من ذکر الله ایاه فیها)(وعبد صلوتده القاء سمع ایتمك صلوتده واقع اولان خطاب الهی یه الله تعالینڭ صلوتده عبدی ذکرندر پس ذکر الله اکبردر وآنڭ حکمی اعظمدر زیرا عبدڭ حقی ذکری وصلوتده عبدڭ سؤالی مقابله سنده وارد اولان خطاب الهی یه عبدڭ القاء سمعی ذکر الله موجبدر)(ومن ذلك)(ای ومن اسرار الصلاة التی بها حبب الصلاة له صلی الله تعالی علیه وسلم)(ان الوجود لما کان عن حرکة معقولة نقلت العالم من العدم الی الوجود عمت الصلاة جمیع الحرکات وهی ثلاث حرکة مستقیمة وهی حال قیام المصلی وحرکة افقیة وهی حال رکوع المصلی وحرکة منکوسة وهی حال سجوده فحرکة الانسان مستقیمة وحرکة الحیوان افقیة وحرکة النبات منکوسة ولیس للجماد حرکة من ذاته فاذا تحرك حجر فانما یتحرك بغیره)(یعنی صلوتده واقعه اولان شول اسراردندرکه اول اسرار سببیله صلوة رسول علیه السلامه تحبیب اولندی تحقیق وجود عالم وقتا کیم حرکت حبیه اولان حرکت معقوله دن واقع اولدیسه که اول حرکت عالمی عدم ثابتدن وجود اضافی یه نقل ایلدی صلوة حرکاتڭ جمیعسنه عامه اولدی وعالمڭ حرکاتی اوچدر بریسی حرکت مستقیمه در* واول حرکت مصلینڭ صلوتده قیامی حالیدر وبریسی حرکت افقیه در واول حرکت مصلینڭ صلوتده رکوعی حالیدر وبریسی حرکت منکوسه در واول حرکت مصلینڭ صلوتده سجودی حالیدر پس انسانڭ حرکتی مستقیمه در وحیوانڭ حرکتی افقیه در ونباتڭ حرکتی منکوسه در وحال بوکه جماد ایچون* کندی ذاتندن حرکت یوقدر زیرا قچنکم حجر متحرك اولسه پس غیر ایله حرکت ایدر کندی ذاتیله حرکت ایتمز* (امدی) شو یله معلوم اوله که وجود کونینی عدم غیبیدن وجود شهودی یه اخراج ایدن حرکت معقوله اوچ نوع اوزره در بریسی ایجاد عالم سفلی ایچون که کوندر فوقدن تحته حرکت وتنزل وتدلیدر وبو حرکت منکوسه در

الفلك فوقدن تحته حركتی كبی وبریسی تحتدن فوقه حركتدروبو حركت عوالم اسماء الهیه ونسب ربانیه ایچون اولان حركت مستقیمه در الفلك تحتدن فوقه حركتی كبی الف حرف آخره متصل اولدیغی حالده زیرا عوام اسما كونك وجودی ایله موجوده اولورو بونده حركت معراجیه مندرجه اولور ارواح وانفس ایجادی ایچون * وبریسی جهتین اولان فوق ایله تحتده دكادر بلكه جهتین بیننده عالم انسانی جمیعا ایجادی ایچون افقدن اولان حركتدروبو حركت حركت افقیه درو بو تثلیث وحركات ثلاثه حقه خصیصه اولان صلوتده دركه تجلی ایجادیدر وكذلك مرتبهٔ جماددن ظاهر اولان عالمك حركتی دخی اوچ قسم اوزره در برقسمی منكوسه دركه نباتك حركتیدر وبرقسمی افقیه دركه حیوانك حركتیدرو برقسمی مستقیمه دركه انسانك حركتیدر پس عالم حركات ثلاثه دن ظاهر اولدی وانسان ایله استقامت بولدی مصلینك صلوتی حركات ثلاثه دن حاصله وتامه اولدیغی كبی بریسی آنك قیامی حالیدركه استقامتیدرو بریسی ركوعی حالیدرو بریسی آنك سجودی حالیدر پس عبد ایچون آنك صلوتنده كه حقه وصل وارتباطدر آنك قابندن حركات ثلاثه ایله كه قیام وركوع وسجوددر فردیت وتثلیث حاصل اولدی وبو تثلیث عبدك افعالنده در واقوالنده اولان تثلیث صلوتده فاتحه ده اولان تثلیثدر پس تثلیث ایله حاصله اولان فردیت محمدیه وجوه كثیره ایله صلوتده وصلوتك انواعنده متحققه اولدیغندن اوتری صلوة رسول علیه السلامه تحبیب اولندی (امدی) شو یله معلوم اوله كه شیخ رضی الله عنهك فحركة الانسان مستقیمة وحركة الحیوان افقیة وحركة النبات منكوسة قولندن آنك مرادی دكادركه مطلقا انسانك حركتی مستقیمه وحیوانك افقیه ونباتك منكوسه اوله بلكه بعض وجوه اوزره كه بوشانك علماسی اول وجه اوزره ذاهب اولدیلر زیرا شیخ رضی الله عنه فتوحاتده دیركه نباتده حركات اوچ قسم اوزره در زیرا نباتك رأسی حركتی طلب ایدر پس جهاتدن هرقنغی جهته رأسی توجه ایدرسه اول جهته نسبت اولنور پس اول جهتدن غیری جهته مقابل اولسه آنك حقنده نكس اولور آندنصكره علما وجود انسان ایله جهات اعتبار ایتدیلر وآنك نشأه سنده ورأسی جهتنده آنك حركتنده استقامت اعتبار ایتدیلر پس انلر حركتنی مستقیمه ایله تسمیه ایتدیلر یعنی انسانك حركتی حركت مستقیمه در دیدیلر وهرنبات رأسی جهتنه حركت ایدر * پس حركت كه انسانك حركتنه مقابل اوله آنك سمتی اوزره پس اول حركت منكوسه درو اول حركت اشجاردرو قنقنكم حركت مستقیمه ایله حركت منكوسه بیننده حركت رأسیله افقه متحرك اولان شخصه مقابل اولسه آنك حركتی افقیه اولور * پس شول نبات كه آنك حسی بوقدرو غوی واردروآنك كلی حركتی منكوسه درو شول نباتكه حس صاحبیدر اكی قسم اوزره در برقسمی حركت مستقیمه درانسان كبی وبرقسمی حركت افقیه در حیوان كبی وانسان ایله حیوان بیننده بعض وسائط وار دركه اولی انسان وآخری حیواندر ولكن انسان قوتیله قوی دكادر وحیوان حكمی اوزره دخی باقی دكادر قرد ونسناس كبی وكذلك حیوان ایله نبات بیننده دخی بروسط واردر * نخله كبی وكذلك نبات ایله معدن بیننده بروسط واردرو اول وسط لماتدر پس نباتك حركتی منكوسه در پس علماء نبات اوزره حكم ایتدیلر برزم تقرر ایتدیكمز اوزره كه آنك حركتی حركت منكوسه در پس انلر نظرلك حقنی ایفا ایتمدیلر بلكه نباتك حركتی برزم قتمزده مستقیمه درزیرا نبات حركت ایتمز الا نمو ایچون وانسان ایله حیوان دخی نمو ایچون اولان حركت ایله حركت ایتمدی الانبات اولمسیله ونبات حقنده دینلمزكه اول نبات اولدیغی حیثیتله مختلفة الحركتدر بلكه آنك حركاتی مختلفه اولور نمودن غیری شئ ایچون واقعه اولورسه جهاتده اولان حركات كبی واما اجسامده زیاده ایچون واقعه اولان حركت پس جسم نبات اولدیغندندركه اول حركت حیوانده اولسون وكرك شئ آخرده پس اول حركت حركت واحده دركه اصل بدرده دن واقعه اولان حركتدركه جسم اول بدرده دن حركت نما ایله ظاهر اولور پس جسم جمیع جهاتده متسع اولور اول جهتده امداد اكا اعطا ایتدیكی حسب اوزره پس وقت اولوركه جهت یمینه اولان حركتی برنمو اعطا ایدركه اول نمو اقلدر جهت فوقه اولان حركتك نمودن وباقی جهات دخی بویله در ثم قال وقد اخبر النبی صلی الله علیه وسلم ان النشأة تقوم علی عجب الذنب فاذا ظهرت الرجلان والساقان والفخذان والمقاعد فعن حركة منكوسة وماظهر من عجب الذنب الی وجود الرأس فعن حركة مستقیمة وماظهر فی الاتساع عن جهة الیمین والشمال والخلف والامام فعن حركة افقیة وكل ذلك عندنا حركة مستقیمة وانما الحركة المنكوسة عندنا كل حركة فی متحرك

بخلاف مایقتضیه طبعه وذلك لایكون الا فی الحركة القهریة لا فی الحركة الطبیعیة فاذا تحرك كل جسم نحو اعظمه فتلك حركته الطبیعیة المستقیمة كحركة الجسم الناری نحو الاثیر وجسم الحجر نحو الارض فاذا تحرك جسم النار نحو الارض والسفل وتحرك الحجر نحو العلو كانت الحركة منكوسة وهی الحركة القهریة ثم قال وانظر ما حررناه فی حركة النبات انها لیست بحركة منكوسة وان البذرة تمد فروعها الی جهة الفوق وتمد فروعها الی جهة التحت وغذاؤها لیس هو اخذ النبات له من الفروع التی فی التحت المسماة اصول الشجرة وانما اخذ النبات الغذاء من البذرة التی ظهرت عنها هذه الفروع وبهذا یحصل الیبس فی بعض فروع التحت كما یحصل فی الفروع الظاهرة الحاملة الورق والثمر مع وجود النمو والحیاة فی باقی الفروع انتهی كلامه پس شیخ رضی الله عنهك بو كلامنی بونده ایراد ایتمكدن غرض بودركه متن كتابده ذكر ایتدیكی بعض وجوه اوزره وعموم اوزره علماء ذكر ایتدیكی اوزره درو الا شیخك قتنده ذكر اولنان حركت ثلاثه نك كایسی مستقیمه در حتی بذره نك فروعیكه ارض ایچنده بذره نك تحتنه واسفلنه متوجهه دركه شجره نك اصولیدر آنلرك حركتی دخی حركت مستقیمه در فكیف كه ارضك وجهنده اولان نباتك حركتی مستقیمه اولمیه (واما قوله وجعلت قرة عینی فی الصلاة ولم ینسب الجعل الی نفسه فان تجلی الحق للمصلی انما هو راجع الیه لا الی المصلی فانه لو لم یذكر هذه الصفة عن نفسه لامره بالصلاة علی غیر تجل منه له) (واما رسول علیه السلامك وجعلت قرة عینی فی الصلوة قولیكه جعلت قولنی مجهولا ایراد ایلدی وجعلی الله تعالی یه نسبت ایتدی كندی نفسنه جعلی نسبت ایتمدی زیرا تحقیق حقك مصلی یه تجلیسی حق تعالی یه راجع درمصلی یه راجع دكادر زیرا مصلینك قرة العینی حقك شهودیدر پس شهود حق وتجلی حق حقه راجعدر عبدك مجعولی دكادر مصلی یه راجع اولان تجلی حقه استعداددر زیرا تحقیق اگر حق تعالی بو صفتی كندی نفسندن رسول علیه السلامه ذكر ایتمیدی حق تعالی رسوله البتة صلوة ایله امر ایدردی اندن رسوله تجلیسز یعنی رسولك وجعلت قرة عینی فی الصلوة قولی حقك رسوله وجعلت قرة عینك فی الصلوة قولنه دلالت ایدر پس دیمك اولوركه حق تعالی كندی نفسندن امتنان طریقی اوزره رسوله بو صفتی اولا ذكر ایتمیدی اكا صلوة ایله امر ایدردی حقدن اكا تجلیسز وحقی انده مشاهده سز ولكن رؤیت وشهودك حصولی ایچون اكا صلوة ایله امر ایتدی پس حق كندی نفسندن علی طریق الامتنان صلوتده انكیچون قرة العین ایدوب صلوتده كندیسنك رؤیت وشهودن ذكر ایلدی پس تجلی امتنان الهیدر عبدك آنده مدخلی یوقدر تجلی یه مظهر اولوب رؤیت ایچون استعدادك حصولنه آنك سعیندن غیری (فلما كان ذلك منه بطریق الامتنان كانت المشاهدة بطریق الامتنان فقال وجعلت قرة عینی فی الصلاة) پس وقتا كیم تجلی حقدن امتنان طریقی اوزره واقع اولدیسه رسول علیه السلام طرفندن مشاهده دخی حقدن امتنان طریقی اوزره واقع اولور * زیرا تجلی مشاهده یی موجبدر پس تجلی امتنان طریقی اوزره اولیجق مشاهده دخی حقدن امتنان طریقی اوزره اولور * پس بوندن اوتری رسول علیه السلام وجعلت قرة عینی فی الصلوة دیدی یعنی بن ایتدم دیمدی ودخی حق تعالی وجوب طریقی اوزره ایتدی دیمدی بلكه حق تعالی امتنان طریقی اوزره جعل ایتدیكنه دلالت ایدر صیغه یی مراد ایلدی) (ولیس) (وفی بعض النسخ ولیست قرة عینه) (الا مشاهدة المحبوب التی تقر بها عین المحب من الاستقرار فتستقر العین عند رؤیته فلا تنظر معه الی شئ غیره فی شئ وفی غیر شئ) (وحال بوكه رسولك قرة العینی مشاهدهٔ حق محبوبدن غیری دكادركه اول مشاهده ایله محبك عینی قریره اولور وقرة العین استقراردن مأخوذدر پس محبوب اولان حقك رؤیتی قتنده محب اولان رسولك عینی مستقره اولور پس آنك حقه نظری قتنده وحق آنك منظوری اولدیغی حالده اندن غیری برشیئه نظر ایتمز برشئ موجودده كه مشیت آنك وجودنه متعلقه اولدی وبو كل شئ بشیئیة الله ای بمشیئته قوللرندن مأخوذدر ودخی شئ موجودك غیری سنده كه آنك وجودنه مشیت متعلقه اولمدی یعنی حق مشاهده ایدوب رؤیت حقله عینی مستقره اولور پس عین حقله حقه ناظر اولدیغی حالده مشیت الهیه ایله موجود اولان شیئده ومشیت الهیه نك فوقنده اولان نسب الهیه وصور علمیه ده آندن غیری برشیئه نظر ایتمز پس شهود حقله قرار وثبات بولورو عینی مستقره اولور وغیره التفات ایتمز وشیخ رضی الله عنه قرة العین استقراردن یعنی قراردن مأخوذدر دیدی زیرا بركمسنه حبیبنی مشاهده ایلسه آنك عینی مستقره اولور یعنی ثابته

اولور وقرار بولور پس محبوبندن غیری برشیئه التفات ایتمز بوندن اوتری قربر العین مسرور معناسنه استعمال
اولنور زیرا هر مسرورك سروری مطلوبنه وصولیله واقع اولور پس مطلوبندن غیری برشیئه میل ایتمز یقال قر
یقر بفتح القاف اذا ابتهج برؤیة ما یسره ویقال قر یقر بکسر القاف اذا ثبت پس اوّلکیسی سرور معناسنه در
وایکنجیسی ثبات وقرار معناسنه در ووجه مشروح اوزره فی شئ وفی غیر شئ قولی فلا تنظر قولنه متعلق اولور
وجائزدرکه رؤیته متعلق اوله وداود قیصریدن عجبدرکه فی شئ قولی رؤیته متعلقدر توهم ایلمش ونکه فلا تنظر
معه قولنه متعلق اوله دیدکدن صکره ایتدی ویجوز ان یکون متعلقا بقوله فلا تنظر) (ولذلك نهی) (علی صیغة
المعلوم) (عن الالتفات فی الصلاة فان الالتفات شئ یختلسه الشیطان من صلاة العبد فیحرمه مشاهدة
محبوبه بل لو کان محبوب هذا الملتفت ما التفت فی صلاته الی غیر قبلته بوجهه) (یعنی صلوة مناجات ومشاهده
اولدیغندن اوتری ویاخود صلوتده مشاهدهٔ محبوب حقله محبك عینی مستقره اولدیغندن اوتری وفی الحقیقه
حق آنك قبله سی اولدیغندن اوتری الله تعالی صلوتده قبله دن غیری اطرافه التفات ونظردن نهی ایلدی ونهی
قولی صیغهٔ مجهول ایله دخی جائزدر یعنی مصلی صلوتده قبله دن غیری جهاته التفاتدن نهی اولندی زیرا صلوتده
قبله جهتندن غیری برجهته التفات برشیدرکه عبدك صلوتندن شیطان اکا فرصت ارار پس جهت اخرایه
التفات محبوب حقیقی اولان حقك مشاهده سندن عبدی محروم ایدر ویاخود التفات سببیله شیطان عبدی
محروم ایدر انك محبوبی مشاهده سندن بلکه اکر حق بو ملتفتك محبوبی اولیدی صلوتك شروعنده قبله سی
ومحبوبی اولان حقدن غیری برشیئه قلبی وجهیله التفات ایتمزدی یعنی عبد مصلی وجه قلب ایله جهت جمال
حقه متوجه اولوب سمع قلبی وارد اولان کلام حق تلقی ایتمکیچون القا ایدوب مشاهدهٔ جمال حقله عینی مستقر
ایکن شیء آخره التفات ایتدکده اول التفات آنی مشاهدهٔ حقدن محروم ایدر زیرا وجه قلب ایله حقی مشاهده
ایدردی پس وجه قلب شیء آخره التفات ایدوب توجه ایتدیکی حینده حقدن اعراض اوزره اولور (ومن یعش
عن ذکر الرحمن نقیض له شیطانا فهو له قرین) بلکه دیدهٔ حقیقتله نظر اولندقده اکر صلوتده حقه متوجه اولان
عبدك حق محبوب حقیقیسی اولیدی وآنی مقصد اصلی ومطلب اعلی اتخاذ ایدیدی صلوتده قبله سی اولان
حقه متوجه ایکن وجه قلبیله شیء آخره التفات ایتمزدی زیرا قلب برشیئی محبوب وقبله ایدینوب اکا متوجه
ایکن شیء آخره التفات ایده مز زیرا سلطان حقیقی آنك قلبی اوزره غلبه ایدوب آنده تحکم ایلدی (ما جعل الله
لرجل من قلبین فی جوفه) (والانسان یعلم حاله فی نفسه هل هو بهذه المثابة فی هذه العبادة الخاصة ام لا فان
الانسان علی نفسه بصیرة ولو القی معاذیره) فهو یعرف کذبه من صدقه فی نفسه لان الشیء لا یجهل حاله
فان حاله له ذوقی) (وحال بوکه انسان کندی نفسنده کندی حالنی عالمدرکه اول بو عبادت خاصه ده حقك رؤیتیله
بو مثابه ده میدر دکلمیدر یعنی بو عبادت خاصه ده حقك شهودی ایله ورؤیت حقله استقرار عینی مثابه سنده
میدر دکلمیدر زیرا تحقیق انسان کندی نفسنه بصیرت اوزره در واکرچه کیم بحسب الظاهر کندی نفسی
طرفندن معاذیر القا ایدرسه پس کندی نفسنه صدقندن کذبنی عارفدر زیرا تحقیق برشیء کندی حالنی جاهل
دکلدر زیرا اکا کندی حالی ذوقیدر نفسك جمیع احوالنی عارفدر اکرچه کیم نفسنده اولان شیئه مخالف معاذیر
اظهار ایدر * ولکن کندی کذبنی صدقندن عارفدر پس اکر بو عبادت خاصه ده شهود وحضور حق مثابه سنده
دکل ایسه اکا سعی واهتمام ایلسون) (ثم ان مسمی الصلاة له قسمة اخری فانه تعالی امرنا ان نصلی له واخبرنا
انه یصلی علینا) (اندن صکره مسمای صلوة ایچون قسمت اخری ثابته در زیرا تحقیق الله تعالی بزه امر ایلدی که
اکا صلوة ایده وز وبزم حقمزه صلوتمز دعا وخضوع واستکانت وخشوعدر والله تعالی بزه اخبار ایلدیکه
تحقیق اول بزم اوزریمزه مصلیدر رحمت وحنان وتجلی ولطف وامتنان وعطف ورأفت واحسان وغفران
ورضوان ایله قال تعالی هو الذی یصلی علیکم وملائکته لیخرجکم من الظلمات الی النور وکان بالمؤمنین رحیما)
فالصلاة منا ومنه لیس قسمة اخری ایله صلوة ایکی نوع اوزره در برنوعی بزدن حقه راجعدر و برنوعی حقدن
بزه واصلدر ولغتده مصلی حلبه مسابقه ده سابق اولان فرسه تابع اولان فرسه اطلاق ایدرلر) (فاذا کان هو المصلی
فانما یصلی باسم آخر) (پس حقتعالی حق مصلی اولسه پس اسم آخر ایله مصلی اولور یعنی استعدادامز صورنده بزه
متجلی اولور پس متجلی اولمغله اسم آخر ایله مصلی اولور) (فیتأخر عن وجود العبد وهو عین الحق الذی یتخیله

العبد

العبد فی قبلته بنظره الفکری او بتقلیده) پس حق وجود عبددن متأخر اولور واول شول حقدرکه عبد قبله سنده
نظر فکری ایله ویاخود تقلیدی ایله انی تخیل ایدر) (وهو الاله المعتقد) (بفتح القاف ووجود عبددن متأخر
اولان حق اله معتقددرکه معتقد اعتقادنده انی تخیل ایلدی پس اله معتقد معتقددن متأخردر زیرا آنك
مجعولیدر وبعض نسخده) (وهو اله المعتقد) (واقع اولدی پس قاف مکسور اولور) (ویتنوع بحسب ما قام
بذلك المحل من الاستعداد کما قال الجنید رحمه الله حین سئل عن المعرفة بالله والعارف فقال لون الماء لون انائه
وهو جواب ساد اخبر عن الامر بما هو علیه) (واله معتقد متنوع اولور استعداددن اول محل ایله قائم اولان
شیء حسبیله یعنی محل اولان معتقدك استعدادی حسبیله حق متنوع اولور زیرا حقك ظهوری وتجلیسی
محل متجلی له اولان شیئك قابلیتی خصوصیتی حسبیله واقع اولور نته کیم جنید بغدادی رحمة الله علیه ایتدی
معرفت باللهدن وعارفدن سؤال اولندیغی حینده پس ایتدی لون الماء لون انائه یعنی مانك لونی اناسی لونیدر
وبو قول جواب سادخبردرکه امردن اخبار ایتدی شول شیئله که امر آنك اوزره در یعنی معرفة اللهدن
وعارفدن سؤال اولندقده معرفت الله محدوده وعارفك اوصافی محصوره اولمغله اندن اخبار ایتمدی ولکن
امر نه شیء اوزره در انکله اخبار ایلدی * یعنی مانك لونی اولمیوب لون انا ایله متلون ظاهر اولدیغی کبی حق
مطلق ایچون دخی برصورت معینه یوقدرکه عارف اول صورت ایله عارف اوله ولکن حق هر مظهردن مظهر
حسبیله متجلیدر وعقائد جزئیه اصحابندن هر بر معتقدك اعتقادنده انك معتقدی صورتی حسبیله ظاهردر
زیرا حق ذاتیله اوصاف ونعوتدن منزه در ولکن ذاتیله هر وصفله ظهوری ودخی هر واصف وناعت وعالمك
وصفی ونعتی وعلمی حسبیله قبولی اقتضا ایدر پس معتقد عقیدهٔ جزئیه صاحبی اولدقده انك اعتقادی حسبیله
اکا تجلی ایدر واما شول عارف کامل که وجودنده منطلق ومنسرح اوله وعلم باللهده عقد معین حسبیله انك
جسمانی اولمیه ومعرفت وشهودنده عقیدهٔ معینه ایله مقید اولمیه پس انك الله تعالی یه علمی ومعرفتی وشهودی
مطلق اوله که برشیئی وبروصفی کورمیه الا حق ایچون آنده بروجه وبر حقیقت کوره که حق تعالی اکا اول
شیئده اول وجهله واول حقیقتله تجلی ایتدی وحقك اطلاقی حسبیله آنك وجه مطلقن کوره نته کیم شیخ
رضی الله عنه ایتدی عقد الخلائق فی الاله عقائدا وانا شهدت جمیع ما اعتقدوا پس بو عارفك لونی بوقدر انك
مظهرنده حقك تجلیسی وحدانی الوصف ظاهر اولور واول دخی جمیع عقائدك صورنده عقائد حسبیله
وجمیع مظاهرده مظاهر حسبیله حق ظاهر ومتجلی مشاهده ایدر وذاتیله نعوت واوصافدن منزه مشاهده ایدر
(فهذا هو الله الذی یصلی علینا فاذا صلینا نحن کان لنا الاسم الاخر فکنا فیه کما ذکرناه فی حال من له هذا
الاسم فیکون عنده بحسب حالنا فلا ینظر الینا الا بصورة ما جئناه بها فان المصلی هو المتأخر عن السابق
فی الحلبة) (پس معتقدك اعتقادی حسبیله قبله سنده متخیل اولان حق شول اللهدرکه بزم اوزریمزه مصلیدر
وبزم وجودمزه تابعدر پس حقتعالی بزه مصلی اولسق اسم آخر بزم ایچون حاصل اولور پس بز اول اسمك مقامنده
متحقق اولورز واول اسم بزم ایچون ثابت اولورنته کیم بز انی ذکر ایتدك شول اله معتقدهٔ متخیلك حالی قتنده که
بو اسم آخر انکیچون ثابت اولدی عبدك وجودنده اعتقاد وتخیلده متأخر اولدیغی حیثیله پس بز انك قتنده یعنی
آنك وجودی مرآتنده ظاهر اولورز بزم حالمز حسبیله پس حق بزه نظر ایتمز وتجلی ایتمز الا احوالمزدن
واستعدادمزدن شول شیئك صورتیله که بز انی اکا کتوردك یعنی استعدادامز صورتنده هر قنغی صورتیله
بز اکا اعطا ایتدك انك وجودی مرآتنده ظاهر اولدیغمزده حق تعالی اول صورت ایله بعینه نظر ایدوب تجلی
ایدر مثلا سطح مرآته ناظر اولان کمسنه قنغی صورت ایله مرآته نظر ایدوب تجلی ایدرسه مرآت دخی بعینه
اول صورتی اظهار ایدوب انکله اکا تجلی ایدر پس بزم وجودمز وجود حقدن متأخردر و بز انك اوزره مصلی یز
واکا تابعز زیرا تحقیق مصلی لغتده حلبه در یعنی میدان مسابقده سابق اولان فرسدن متأخر اولان
فرسه دیرلر) (وقوله کل قد علم صلاته وتسبیحه ای رتبته فی التأخر فی عبادته ربه وتسبیحه الذی یعطیه من التنزیه
استعداده فما من شیء الا وهو یسبح بحمد ربه الحلیم الغفور) (والله تعالینك کل قد علم صلوته وتسبیحه قولی یعنی
دیمك اولور هر شیء ربی عبادتنده تأخرده رتبه سنی عالمدر زیرا آنك رتبه سی مظهریت حقده حقك وجودندن
متأخره درو هر شیء تنزیهدن واقع اولان ربی تسبیحنی عالمدرکه آنك استعداد خاصی آنی اعطا ایدر یعنی هر شیء

استعداد خاصی اعطا ایتدیکی ربک تسبیح خاصنی عارفدرکه اول تسبیح اعیاندن هر بریسنک استعدادی حسبیله نقایص امکانیه‌دن ربی ایچون استعدادی اولان تنزیهیدر پس اعیاندن برشیء یوقدر الا وحال بوکه اول حلیم وغفور اولان ربنه حمد ایتمکله مسبحدر یعنی اکا کمال ثبوتیه ایله حقی حمد ایدرکه اول کمالاتی استعدادی حسبیله رب حلیمدن قبول ایلدی وعین امکانیه‌سی اقتضا ایتدیکی نقایصدن آنی تنزیه ایدر پس رب حلیم حمدی ایله تسبیح ایدر زیرا آنک امکانی نقایصنی عقوبتله استعجال ایتمز ورب غفور حمدی ایله تسبیح ایدر زیرا آنک نقایصنی وظلمات امکانیه‌سنی ستر ایدر وبو تقدیر اوزره صلوته وتسبیحه قولنک ضمیری کل قولنه عائد اولور وفی عبادته قولی فی التأخر قولنه متعلقدر ویعطیه قولنک ضمیری تسبیحه قولنه عائدر وفاعلی استعداده تو ایدر (ولذلک لا نفقه تسبیح العالم على التفصیل واحدا واحدا) وهرشیء ایچون تسبیح خاص حاصل اولدیغندن اوتری جمیع عالم اجزاسنک تسبیحنی واحدا واحدا بز فهم ایتمزز زیرا هرشیء کندی نفسنه مخصوص اولان تسبیح ایله تسبیح ایدر وآنی فهم ایدر پس یسبح بحمد ربه الحلیم قولنک مقتضاسی اوزره (وان من شیء الا یسبح بحمده قولنده اولان ضمیر حقه راجع اولور) (وثم مرتبة یعود الضمیر على العبد المسبح فیها فی قوله وان من شیء الا یسبح بحمده ای بحمد ذلک الشیء فالضمیر الذی فی قوله بحمده یعود على الشیء ای بالثناء الذی یکون علیه) وبو آیتده بر مرتبه واردرکه الله تعالینک وان من شیء الا یسبح بحمده قولنده اولان ضمیر اول مرتبه‌ده مسبح اولان عبده عائد اولور یعنی برشیء یوقدر الا اول شیء کندی حمدی ایله تسبیح ایدر پس بحمده قولنده اولان ضمیر شیئه عائددر یعنی شول ثنا ایله تسبیح ایدرکه اول شیء اول ثنا اوزره‌در (امدی) شویله معلوم اوله که هویت احدیت مرتبهٔ الهیه‌ده ظاهره ومتعینه اولوب کل ایچون معبوده ومحموده اولدیغی کبی مراتب کونیه‌دن هر بر مرتبه‌ده ظاهره ومتعینه‌در پس بحمده قولنده ضمیر حقه عائد اولدقده وبر اعتبار ایله هر برشیء رب مطلقه حمد ایدر وبر اعتبار ایله اول شیء مرتبه‌سنده مقید اولان وجود مطلق اول مرتبهٔ مقید ایله مرتبهٔ الوهیته حامددر وبحمده قولنده ضمیر شیئه عائد اولدیغی اعتبار اوزره هرشیء کندی ثناسیله که آنک اوزره ثابتدر حامددر وکندی نفسنه حامد اولدیغی وجه اوزره‌در وبر وجه دخی بودرکه هر برشیء بر اسم خاصک ظاهریدر واول اسم آنک رب خاصیدرکه آنک مظهرنده ظاهردر پس اول شیئک کندی نفسنه حمدی ینه آنک رب خاصی اولان اسمه عائد اولور وبر وجه دخی بودرکه هرشیء کندی اعتقادنده مجعول اولان اله معتقدینه حمد ایدر* واول اله معتقد آنک صنعی وآنک مجعولیدر وشیئک صنعی کندی نفسنه راجعدر پس هرشیئک کندی اله معتقدینه حمدی کندی نفسنه حمدی اولور وشیخ رضی الله عنهک هرشیئک حمدی کندی نفسنه عائددر* دیدیکندن مرادی بو وجه‌درکه نته کیم بوندنصکره تصریح ایلدی غفلت اولنمیه) (کما قلنا فی المعتقد انه انما یثنی على الاله الذی فی معتقده وربط به نفسه وما کان من عمله فهو راجع الیه فما اثنى الا على نفسه فانه من مدح الصنعة فانما مدح الصانع بلا شک فان حسنها وعدم حسنها راجع الى صانعها) (نته کیم بز معتقدک حقنده ذکر ایتدک که تحقیق معتقد ثنا ایتمز الا شول الهه که آنک معتقدنده ظاهر ومتعین اولدی ومعتقد کندی نفسنی اکا ربط ایتدی وهرشیئکه معتقدک عملنده واقع اوله پس اول شیء اکا راجعدر پس معتقد ثنا ایتمدی الا کندی نفسنه زیرا تحقیق شان بودرکه برکمسنه صنعتی مدح ایلسه پس بلاشک صانعی مدح ایدر زیرا تحقیق صنعتک حسنی وعدم حسنی آنک صانعنه راجعدر (والاله المعتقد) وفی بعض النسخ (والاله المعتقد مصنوع للناظر فیه فهو صنعته فثناؤه على ما اعتقده ثناؤه على نفسه ولهذا یذم معتقد غیره ولو انصف لم یکن له ذلک) (وحال بوکه اله معتقد ویاخود معتقدک الهی مصنوعدر اکا ناظر اولان کمسنه ایچون نکه ذهننده انی احداث ایدوب اکا توجه ایدر واکا نظر ایدر* پس اله معتقد معتقدک صنعتیدر پس معتقدک ثناسی شول معتقد که آنی اعتقاد ایلدی که آنک کندی ثناسیدر* زیرا آنک صنعتیدر وشیئک صنعی آنک نفسنه راجعدر پس بو اجلدن اوتری یعنی معتقدک کندی اله معتقدنه ثناسی کندی نفسنه ثناسی اولدیغی اجلدن اوتری معتقد معتقد آخرک معتقدنی ذم ایدر زیرا اول معتقد انک صنعی دکلدر واکر معتقد انصاف ایدیدی بو ذم انکچون واقع اولمزدی یعنی اعتقادات جزئیه اصحابندن هر بر معتقد کندی ذهننده وخیالنده احداث ایتدیکی اله معتقدی مدح ایدر واکا ثنا ایدر ومعتقد آخرک معتقدنی ذم وقدح ایدر واکر معتقد انصاف ایدیدی یعنی اکر حقیقت اوزره

عارف اولیدی که مانک لونی انائک لونی کبیدر* یعنی انا عند ظن عبدی بی مفهومی اوزره حق تعالى معتقدیندن هر بر معتقده اعتقادی وظنی حسبیله تجلی ایدوب جمیع صور معتقدات معتقدینک عقائدی حسبیله حقک صوری اولدیغن عارف اولیدی معتقد آخرک معتقدنی ذم ایتمزدی بلکه تام المعرفه اولان عارف کبی جمیع صور معتقداتده ظاهر اولان حقی عارف اولوردی وآنی مشاهد اولوردی) (الا ان صاحب هذا المعبود الخاص جاهل بلا شک فی ذلک لاعتراضه على غیره فیما اعتقده فالله ذلک الغیر اذ لو عرف ما قال الجنید لون الماء لون انائه لسلم لکل ذی اعتقاد ما اعتقده وعرف الله فی کل صورة وکل معتقد فهو ای صاحب هذا المعبود الخاص ظان لیس بعالم فلذلک قال انا عند ظن عبدی بی ای لا یظهر له الا فی صورة معتقده فان شاء اطلق وان شاء قید) بو قول استثنادر فثناؤه على ما اعتقده ثناؤه على نفسه قولندن یعنی معتقدک ثناسی آنک اعتقادنده اولان اله معتقده کندی نفسنه ثناسیدر الا بو قدر واردرکه بو معبود خاص صاحبی اولان معتقد غیرک معتقدی ذمنده بلاشک جاهلدر اعتراضندن اوتری غیر معتقده شول اعتقادنده که انی اول غیر اعتقاد ایلدی پس معتقد آخر صورتنده حقی عارف اولمغله جاهل اولور زیرا اکر جنیدک مقولی اولان لون الماء لون انائه قولنی عارف اولیدی یعنی هر اعتقاد صاحبنک اعتقادی حسبیله حق اکا متجلی اولدیغن عارف اولیدی هر اعتقاد صاحبنه تسلیم ایدردی شول معتقدی که آنی الله تعالینک حقنده اعتقاد ایلدی والله تعالى یی هر صورتده وهر معتقدده عارف اولوردی پس بو معبود خاص صاحبی ظاندر یعنی ظن صاحبیدر عالم دکلدر پس بوندن اوتری الله تعالى انا عند ظن عبدی بی دیدی یعنی بن عبدمک بکا ظنی قتنده موجودم یعنی اکا ظاهر اولمم الا آنک معتقدی صورتنده پس اکر دیلرسه معتقدنی اطلاق ایتسون واکر دیلرسه تقیید ایتسون یعنی اکر اعتقادنده اطلاق ایدرسه یعنی جمیع صور معتقداته اعتقاد ایدرسه وعقد خاصی اتخاذ ایتمزسه پس بن اکا اطلاق اوزره تجلی ایدرم واکر اعتقاد خاص ایله تقیید ایدرسه اکا آنک اعتقاد مقیدی صورتنده تجلی ایدرم لون الماء لون انائه بو تقدیرجه وکل معتقد قولی جر ایله وقافک فتحیله فی کل صورة قولنه عطف اولنور ودخی فهو ضمیری صاحب هذا المعبود قولنه راجع اولور وکل قولی رفع ایله مبتدا اولوب ومعتقد قولی کسر قاف ایله اضافه ایله مجرور اولمق فهو ضمیری مبتداء ثانی اولوب کل قولنه عائد اولمق وظان قولی مبتداء ثانینک خبری اولمق وجمله مبتداء اولک خبری اولمق جائزدر) (فاول المعتقدات تأخذه الحدود وهو الاله الذی وسعه قلب عبده فان الاله المطلق لا یسعه شیء لانه عین الاشیاء وعین نفسه والشیء لا یقال فیه یسع نفسه ولا لا یسعها فافهم) (والله یقول الحق وهو یهدی السبیل) پس اله معتقدانی یعنی معتقدات صورنده متجلی اولان الهی حدود اخذ ایدرکه اصحاب اعتقاداتدن هر بریسی حقی بر صورتده تخیل ایدوب اعتقاد ایدر واول صورت ایله آنی تحدید ایدوب صورت اخرادن آنی تمییز ایدر پس نسبتله هر بر معتقدک اعتقادنده اولان اله محدود اولور* ومعتقدات صورنده اولان اله شول الهدرکه اکا واسع اولدی آنک عبدی اولان مؤمنک قلبی یعنی مؤمنک قلبی اکا واسعدر واول اله آنک معتقدی اولدیغی اعتبار ایله کرک معتقد اعتقادنده اطلاق ایتسون وکرک تقیید ایتسون زیرا تحقیق اله مطلق اشیانک عینی اولدیغی اعتبار ایله برشیء اکا واسع اولمز زیرا تحقیق اول اشیانک عینیدر وکندی نفسنک عینیدر وحال بوکه برشیء حقنده دینلمز که اول شیء کندی نفسنه واسع اولور ودخی واسع اولمز دینلمز اول شیء کندی نفسنه پس بو قولدن مراد بحسب الحس عرفا دینلمز دیمکدر زیرا علم حسبیله حق تعالى جمیع اشیایه واسعدر واشیا وجودینک عینیدر پس کندی نفسنه واسع اولور قال الله تعالى وسع ربی کل شیء علما وقالت الملائکة ربنا وسعت کل شیء رحمة وعلما وشک یوقدرکه الله تعالى کندی ذاتنی عالمدر پس علما کندی نفسنه عالم اولور وواسع اولور (امدی) شویله معلوم اوله که حق تعالى (انا عند ظن عبدی) قولی اوزره هر عبد معتقده عقیده‌سی حسبیله تجلی ایدر زیرا حق احدیت مطلقه‌سیله هرشیئی محیطدر پس جمیع صور حسیه وخیالیه ووهمیه وعقلیه وظنیه وعلمیه یی احاطه ایدر زیرا حق ظاهر وباطندر وبو صورلک کیمیسی ظاهره وباطنه اولمقدن خارجه دکلدر پس صور عقائددن هر قنغی وجه اوزره عبدک ظنی واقع اولورسه آنک اله معتقدی حقنده کرک تشبیه حسی ویا خیالی ویا وهمی اولسون وکرک تنزیه عقلی اولسون پس الله تعالى اول معتقده آنک معتقدی صورتی اوزره ظاهر اولوب تجلی ایدر پس حق اکا ظاهر اولمز الا اول صورت ایله کرک اعتقادنده اطلاق ایتسون

وكرك تقييد وحقك اطلاقى عقلك شأنندن وآنك مادونى اولان مدركاتك شأنندن دكلدر زيرا عقل مقيددر پس
معتقد الهى حدود اخذ ايدر زيرا حدود لك بعضيسى بعضيسندن متميزه در پس اله معتقد اولوب ايمان غيبله
مؤمن اولان عبدك قلبى اكا واسع اولور زيرا معتقد قلبده واقع اولور واما اله مطلق كه هرشيئك عينيدر پس
برشئ آكا واسع اولماز الاعين كل اولان عارفك قلبى زيرا عارفك قلبى اطلاق وتقييده حقله متقابلدر زيرا نعت
وتعيندن مجرددر زيرا كندى نفسيله حقده فانى وحقله باقيدر پس عارفك قلبى حقك قلبيدركه تعين اول ايله
متعيندركه اول تعينده جميع تعينات مستهلكه در پس افراد كامليندندر واصابنه اعطا اولنان فهم الهيله
بو اسرارى فهم ايله زيرا حقك كلامى صادقدر وواقعه مطابقدر (ومن اصدق من الله قيلا * والله يقول الحق
وهو يهدى السبيل * والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

تلخيص وتذييل

شويله معلوم اوله كه بو كتاب جليل القدر بكماله صورت جمعية الهيهٔ كماليهٔ محمديه نك صورتيدر وبو كتابده ذكر
اولنان كامل انبيادن هربريسى حقيقت الهيهٔ محمديه مشتمله اولديغى مقامات الهيه ومراتب علميهٔ غيبيه دن
هر برمرتبه ده متعين اولوب اول مرتبه يه مخصوصه اولان كمالات الهيه ومعارف ربانيه ايله ظاهردر پس جمعيت
الهيهٔ محمديهٔ كماليه يه نسبتله حكم الهيه وكامل نبويه دن هر بريسى نشأت انسانيه ده قواى حسيه وروحيه
منابه سنده در وكلمهٔ محمديهٔ فرديه نفس ناطقه وروح كلىٔ الهى كبيدركه قواى كامل انبيا مراتبنى جامعه اولان *
نشأت مرتبهٔ محمديه يه منفوخه در وجميع انبيانك حكم وعلومن ومعارف واذواقن جامعه در وحكم فرديه سائر
حكم الهيه ايچون خاتمه اولدى زيرا مرتبهٔ فرديه وجود واحد حقى شفع ايدر مراتب الهيه نك اولكى مرتبه سيدر
وآنك فوقنده مرتبهٔ الهيه ومرتبهٔ احديتدن غيرى يوقدر پس بو كتاب من اوله الى آخره حقيقت محمديهٔ كماليه
وجمعيهٔ الهيهٔ علميه صورتيدر وام كتب الهيه اولان قرآن عظيمك علوم واسرارى وحكم ومعارف وكمالاتى
صورتيدر پس بو كتابك علوم وحقايقن ومعانى ودقايقن فهم ايتمك جميع وجوه قلبيه وقواى الهيه وروحيه ايله
وجمعيت قلبيه ايله توجه نصكره رابطهٔ ذاتيه وسعت قابليت كاملیه ايله اطلاع الهى وكشف ربانى يه مخصوصدر
قواعد علوم رسميه وانظار فكريه ودلائل عقليه ايله آنلرك فهمى امر محالدر پس ذوق محمدى وكمال الهى
وانسانى تحصيلنه طالب اولوب خلفاء الهيه وورثهٔ محمديه نك اذواق وكمالاتى وعلوم ومعارف وحالاتى معرفتنه
بو كتابى توسط ايدن سالكين وطالبينه لابددركه خواطر كونيه وتعلقات امكانيه دن سليمه اولان قلوب صافيه
وقواى روحانيهٔ مجتمعه ايله توجه ايدوب مراجعت ايده لر صفات امكانيه واخلاق بشريه ايله متصفه اولان
نفوس كه هنوز مراتب سفليهٔ كونيه وامتعهٔ دنيويهٔ دنيه يه طالبه در وآنلره متوجهه در بو كتابه نظر ايدوب
مطالعه ايتميه لر (لا يمسه الا المطهرون) لا تقربوا الصلوة وانتم سكارى * ولا تقربوا مال اليتيم) بوندن اوترى شيخ
رضى الله عنه بو كتابى كتاب آخر ايله جلد واحده وضع ايتمكدن نهى ايلدى كرك اول كتاب آخر آنك كتابى
اولسون وكرك كبار اوليادن غيرى كمسنه نك كتابى اولسون زيرا كتاب مشرب محمدى وذوق جمعى واحدى اوزره
نازلدر مخلوقاتك خلقتندن علت غائيه اولان معرفت تامه وعبوديت كامله ايله متصف اولوب مركز جمع
احديده تعين حقيقيله انسان كامل اولمغه قصد ايدن سالك بونكله منتفع اولور ورسول الله صلى الله عليه
وسلمك بو كتابى خاتم ولايت اولان شيخ محى الدين عربى رضى الله عنه يه ابراز ايله امر ايتمكدن مرادى انتفاع ناسدر
الحاد ناس دكلدر امر الهيله ابراز اولنان كلامده هدايت وارشاد واردر اضلال والحاد يوقدر نته كيم ذوق محمدى
ومشرب احمدى واحدى اوزره اولان وارث كامل ومرشد فاضلك تربيه سندن وفيض وهدايتندن عارى
وغريب ومشام قلبى رائحهٔ محبت الهيه يى وانفاس رحمت رحمانيه يى استشمام ايتميوب علوم الهيه ومعارف
ربانيه دن بى بهره وبى نصيب اولان زاويه نشينلرندن وكرسى واعظلرندن بعض اشخاص حسدا وجهلا زعم
ايتمشدر زيرا علوم الهيه واسرار وحقايق ربانيه نك اظهارنده اهل اللهك غرضى يوقدر معرفت الهيه ايچون
وارد اولان امر الهى يه امتثالدن غيرى پس آنلرك مرادى عباد اللهى علايق دنيويه وعوايق اخرويه دن تخليص
ايدوب صراط مستقيم اوزره ارشاد ايدوب محبت الهيه نارنى آنلرك فؤادلرنده ايقاد ومعرفت ربانيه يى دخى
آنلرك قلوبلرينه ايراد ايدوب حقه اتصال واتحاد وشهود واشهاددر اهل اللهه سوء ظن اوزره اولان منكرلك

زعمى كبى صراط مستقيمدن الحاد وجناب عزتدن ابعاد دكلدر زيرا اولياء اللهك علوملرى حضرات الهيه ومراتب
غيبيهٔ علويه دن آنلرك قلوبنى اوزره نازله در ولوث امكاندن مطهره اولان قلوبلرندن منبعثه وواردهدر وكلاملرى
اظهارنده ارادت الهيه دن غيرى آنلرك ارادتى يوقدركه معرفت وعبوديته متعلقه در والا قرآن عظيم دخى
عالمينه رحمت ايچون منزلدر ولكن عموم اوزره خلق هدايته قابل اولمغله نفوس زكيه وقلوب مطهره اصحابى
اولان مؤمنين ايچون رحمتدر ونفوس ملوثه واراء مكدره اربابى ايچون خسران وخذلاندر پس نفوس
خبيثه نك عدم قبوللرندن اوترى امسالك اولنمدى بلكه مؤمنيندن هدايت قبوله وقبول هدايته قابل اولان
جماعت قليله نك هدايتندن اوترى انزال اولندى (امدى) الحاده قابل اولان نفوس صفات بشريه واوصاف
حيوانيه وبهيميه اصحابى اولان نفوس قاسيه در وآنلره كتاب فصوصى قراءت ايتمكه احتياج يوقدر هدايت
ومنزلهٔ رحمت ايچون منزله وموضوعه اولان احكام شرعيه وعلوم ظاهرهٔ دينيه يى مناصب دنيويه يه وسائل
ووسائط وادخار وجمع مال دنيايه اسباب وروابط ايتمكله معرفت الهيه ايچون وعبوديت وتقرب ايچون
موضوع اولان على دنيا متاعنه بيع ايدرلر وطريق حقدن ساقط اولورلر (امدى) ورثهٔ انبيا وخلفاء حق اولان
اوليادن لسان عربيدن غيرى السنهٔ محجوره دكلدر تاكيم لسان عربيدن غيرى لسان آخر ايله تكلم ايتميه لر
(وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه) مفهومى اوزره هر رسول كندى قومى بيننده مستعمل اولان
لسان ايله واول قومك استعدادى لسانيله ارسال اولنديغى كبى اولياء اللهدن هر وارث كامل دخى لسان عربى
اوزره منزل اولان قرآن عظيمك ظواهر وبواطنندن اخذ ايتديكى احكام واسرارى كندى قومى بيننده متداول
اولان لسان ايله وآنلرك استعدادى لسانيله آنلره ترجمه ايدرلر زيرا آنلرك لسانندن غيرى لسان آخر ايله آنلره امرك
تفهيمى محالدر نته كيم قرآن عظيمده ذكر اولنان انبيا لسانندن وآنلرك قصه لرندن الله تعالى رسول عليه
السلامه لسان عربى ايله ترجمه ايلدى ورسول عليه السلام دخى السنهٔ انبيادن كندى لسانى اولان لسان
عربى يه ترجمه ايلدى * پس ممكن غيبدن وحضرت علميه دن رسول عليه السلامدن بو كتابك لسان عربى
اولان لسان شيخ رضى الله عنه ايله ناسه ابرازى امرى سائر السنه ايله ابرازك امريدر پس باب ربوبيتده
عبوديت تامه ايله متصف اولان خلفاء عظام واولياء كرام امر الهى وامر نبوى يه منتظرلردر نظرهٔ اوليده امر
الهى يه ناظرلردر خلقك قبولنه وعدم قبولنه ملتفت دكللردر پس امر الهى وارد اولدقده امرك حدى قدر
اسرار الهيه يى اظهار ايدرلر وسلفده اولان اولياء اللهك كلامن لسان آخر ايله ترجمه ايدرلر وشرح ايدرلر نته كيم
شيخ رضى الله عنه عارف ربانى وحكيم صمدانى شيخ حكيم ترمذينك سؤالاتن وابن قسينك خلع النعلين نام كتابن
شرح ايتمشدر زيرا هر قرنك اصحابى آنلرك زمانده موجود اولان اولياء اللهه التفات ايتمزلر وآنلره اعتقاد
ايدوب آنلردن استمداد ايتمزلر وسلفده اولان كمل وآنلرك كلاملرينه اعتقاد ايتدكلرى زيرا سابقه وغائبه اعتقاد
نفس اوزره دخى اهوندر موجود وحاضره اولان اعتقاددن بوندن اوترى اولياء الله سلفده واقع اولان كملك
علوم ومعارفلرن كلاملرنده ايراد ايدرلر وآنلرى خلقه شرح ايدرلر عباد الله صالحينك ازديادنده طمعدن اوترى
وصورت الهيه اوزره اولان مظاهر كامله نك امتدادنده ورحمت الهيه نك اتساعنده رجادن اوترى زيرا معرفت
الهيه آنلرك وجودلرينه متوقفه در والا قدرت الهيه ده عجز يوقدر وتجليات الهيه وواردات ربانيه ده دخى تكرار
يوقدر قرون ماضيه مظاهر كمل ايله معموره اولديغى كبى الى يوم القيام جميع ازمان حجة الهيه ايله قائمه اولان
صور كمل ايله معموره اولمقدن خالى اولمز وعلوم الهيه واسرار ربانيه آنلرك قلوبنى اوزره منزله اولمقدن زائله اولمز
قال عليه السلام امتى كالمطر لا يدرى اوله اخير ام آخره اپس اهل اللهك امرى كشف وشهود اوزره در تقليد
اوزره دكلدر (قل هذه سبيلى ادعوا الى الله على بصيرة انا ومن اتبعنى وسبحان الله وما انا من المشركين) وبو كتاب
مراتب الهيه وحكم كماليهٔ انسانيه يى جامع اولوب كمال محمدى صورتى اوزره اولديغى بو قصيده ده مبيندر

نفس اوردی هو یتدن بنه انفاس رحمانی
معارف جوهرین آندی کاره بحر سبحانی

زهی دریای مطلق کیم آکا یوق قعر ایله غایت
زهی بحر هو الحق کیم آنک یوق حد و پایانی

آنک موجی بحاردن جمیع اعیان آلور فیضی
محیطندن کناره کر تموج ایده عمانی

اکر کثرت جهاندن وارایسه وحدته میلک
طریقک وصفنی دکله سکا تبیان ایدم آنی

چو فتح ایتدی شهود ایچون خزائن قابوسن الله
براتدی عالمی اول پس آندنصکره انسانی

ولی نوع بشردن انبیایی اصطفا ایتدی
اولردن هر برینه فضل خاص قیلدی ارزانی

رسلدن هر بری فیض الور روح محمددن
ولی اسما مخالف اقتضا ایتدی پس ادیانی

ولایت خاتمی عنقای مغرب شیخ اکبر کیم
حقیقت مشرقینک اولدر خورشید درخشانی

کتور مشدر فصوص ایچره کلام اذواقنی جمعا
که عین جمع احمددن اولارک آلدی اعیانی

آنک روحانی نشئندن قوا کیبیدرر آنلر
قوابی نیتکم جامع درر بو نشئ جسمانی

قوانک هر بری اولدی کمالک برینه مظهر
کمالاتک ولیکن منشئی اول جمع فردانی

کمال جمع ذاتینک ظهورینه رسل جمعی
مراتبدر اولاری جمع ایدر بو جمع فرقانی

کمال جمع ذاتی یه محمد مظهر کلدر
رتب ایچره او صورتله ظهور ایتمکدرر شانی

محمد روحی جامعدرکه ارواحی جمعا
اصولک مبدأی کانی وجودک اصلی بنیانی

بو صورت جمعی جمعینک مقام قاب قوسینک
رسل اذواقی اولوبدر شروط ودخی ارکانی

کمالات رسل ایله وجودک ایله کل تکمیل
که تا جمع محمددن آلاسن فیض غفرانی

پس اول آدم آتایه جمیع اسمایی بلمکده
ولی اوغل کبی سن وارث اول کل ای اتاجانی

پس آندنصکره کرشیثک اولورسک علمنه مصدر
قلوب میته بی شک ایدرسن نفث روحانی

اکر دریای تنزیهک اولورسک نوح سباحی
ایدهمز اهل تشبیهک ضرر سیل سا که طوفانی

تروحده عروج ایتسک سمایه نته کیم ادریس
اولورسن اوج تقدیسک بوکون سن شمس تابانی

خلیل آسا ایدرسه پرتو وحدت سنی تهیم
امامتچون اوریلور باشکه بر تاج نورانی

حقه تسلیم اولوب کر سحق اولورسک نیتکم اسحق
تقربده سکا ظاهر اولور اسرار قربانی

علیه رتبتینه سن عروج ایت همچو اسمعیل
که تاربک حضورنده بولهسن عز رضوانی

چو روحیت مقامنده کوزک کورمز اوله غیری
بولورسن ریح رحمانی نته اول پیر کنعانی

چقار جب طبیعتدن عزیزم یوسف قلبی
که مصر عالم نورک قولیکن اوله سلطانی

اکر هودنبی کبی شهودک وحدت اولورسه
صراط مستقیم اوزره کوررسن جمله حیوانی

فتوحیت مقامنه اکر صالح کبی سنده
همم ثعبانی سورسک کچرسن جمله رکبانی

اولور قلبک مقامنده شعیبک علمنه نائل
عمل ده سالکک اولورسه کرمکیال ومیزانی

اکر ضعف طبیعی یه رجوع ایتسک نته کیم لوط
اولورسن مظهر قدرت اولورسن معرفت کانی

عزیر آسا اولورسن مظهر علم قدر بی شک
ارادتله اکر ذوق ایله سن سن موت ابدانی

ظهور ایدرسه قلبکده مسیحک سر وانفاسی
عروج ایدوب سماوانه کچرسن چرخ کیوانی

اکر کیم حکمت رحمت طلوع ایدرسه قلبکده
مسخر اولورا مربکه شها ملک سلیمانی

وجودک حکمی علمنده اولورسک همدم داود
حقایق طیرینک هردم کلور کوشکه الحانی

طبیعت حوتی بطننده بولورسک یونس انفاس
بولورسن ذوق وجدانی کیده هم غم ظلمانی

دیلرسک حکمت غیبی کوزتکل صبرا یوبی
که صبر ایله نیجه بولدی کوکل دردینه درمانی

جلا ایت مقامنه اکر یحیی کبی ایرسک
جمالک تابی حرق ایدر اوزکده قید امکانی

زکریا وش بولورسک مالکیت رتبتینه یول
کوررسن جنب قدرتده دو کونک ملکنی فانی

تروحده اولوسک کرانیس حضرت الیاس
سکامونس اولور اشخاص روحانی وجسمانی

جمال وحدت حقده بولورسن ذوق احسانی
اکر حکمت شهودنده بولهسن ذوق لقمانی

اکر سر اتمامنده اولورسک محرم هارون
خلافتده جمیع خلقک اولدک روحی ریحانی

کوکل طور تجلیده اولور مستغرق وفانی
قو اغنامنک موسی کبی اولورسه چوبانی

اکر خالد کبی قلبک اولورسه غیردن خالی
اولورسن ملجأنی نانک ایدرسن خلقه احسانی

چو فردیت مقامنده وجودک ایدهسن افنا
طوغه روح محمددن سکا بر سر پنهانی

تعین نقشی محو اوله یوغ اولوب قالمیه عینی
هویتدن تجلی ایده هم اول جمع حقانی

اولورسن مظهر کامل صفات جمله اسمایه
ایررسن حضرت جمعه کانک اولمایه فرقانی

اولورسن برزخ جامع ایکی جمعک اراسنده
بریسی جمع ربانی بریسی جمع عبدانی

بو جمعک مظهر یله معرفت امری اولور قائم
که توحیدک اقاراندن فیوض علم وعرفانی

فصوصک صورتی اولدی بو جمعک صورتی کویا
کانکچون خلق ایدبدر حق تعالی جمله اکوانی

اقار دریای رحمتدن بر دریا اولوب هر فص
حقایقدن چقار هردم انک لؤلؤ مرجانی

انک فیضی بحارندن قلوب اولیا سیراب
انک فضلی زلالی قاندربدر قلب عطشانی

صدف کیبی ایچی صافی کرکدر بر دل قابل
یاغا فیضی سحابندن چون انک علمی بارانی

حقایق علمی هر فصک اولوبدر نقش ایله رسمی
مقام جمع ذاتیدر هم آنک داخی عنوانی

نفوس اصحابنک فکری بو علمی ایدهمز ادراک
عقول اربابنک ایرمز نظرله آکه امعانی

ولی قلب مجلاده تجلیله اولور حاصل
ورود ایدر وسائطسز کاچک کشف ربانی

کرکدر بر دل کامل که صورتدن اوله مطلق
عوام ایله خواصک ایرمدی بو علمه اذهانی

حقک لطفی سحابندن یاغاره هردم انک فیضی
صدف کیبی تعلقدن بری اولان کوکل قانی

عروج ایت عالم علوه بولهسن کملک حالن
قیاس ایتمه رجالک حالنهسن حال نسوانی

شهود ومعرفتچون ایلدی الله سنی ایجاد
قیلهسن عینکی روشن کورهسن دلده اول جانی

قویاسن غیری سودایی طلب ایلیهسن آنی
اکا مظهر اولان دلدن سورهسن نفس وشیطانی

ولی جمله خلایق کیم روابطدر اولا رحقه
که خلق اوزره حقک اولدی اولار حجتله برهانی

الوهیت جنابنده یاتور رکن انلرک باشی
اتارسن انلره طاشی ایدرسک فسق وعدوانی

بو فانی عالمک نقشی ایدبدر چون سنی مغرور
رجاله نسبت ایلرسن جهانده کفر وعصیانی

شولار کیم عالم وحدتده بولدی حقله وصلت
کیبی زندیق وملحددر یا نکره کیبی نصرانی

شهودلکیم صبغة الله رنکی آنی ایلدی همرنک
ایچوب قانن یلرسن لحم مسمومینه دندانی

اویارسن نفس اغیاره دوشرسن طعن اخیاره
صلارسن کندکی ناره ایدوب بونلره بهتانی

بو سوء ظن ایله قلبک نیجه بولور حقی هیهات
بو کوز ایله سنک جانک کورهمز وجه جانانی

نیجه بولسون اثر حب خدادن اول دل مختوم
عدد او تله احاطه ایده آنی حظ نفسانی

رجال کملک حالی اولیز لهو ایله حاصل
دکادر لهو نسوانی ویاخود لعب صبیانی

خدادن غیری دنیاده ایدنمدی اولر مقصد
هوس ایتمدیلر عقباده داخی حور وغلمانی

هوای زلف وخال حورله خلوتده درصوفی
اومسکینک چقن مجموع اوله حال پریشانی

کچوب کثرت نقوشندن دیار وحدته انلر
بقاملکنده انس وقرب حقده طوتدی اوطانی

یانوب نار محبتده اولولر غیردن خالی
بو درد ایله نیجه یللر آقار کوزدن جکر قانی

وجود حقده انلرک وجود وذاتی فانیدر
وجودی بو قدر انلرک همان وصف هیولانی

نظر قیلمز بولار غیره دل و جان ایله اکوانه
وجود حقده انلرک نه آدی وار نه خود صانی

قیدانلر باش ایله جانه قیارلر کوی مقصودی
جناب وحدتی حقک طولبدر سرله میدانی

طریق حقده انلاره بر آدمدر ایکی عالم
فرس سورسه بو میدانک اول ایله چونکه فرسانی

اولور کشف وتجلیله علومی بونلرک حاصل
عقول اربابنک ایرمز اولاره ظن وحسبانی

قلوب ایله مقابلدر اولارچون حضرت علمه
شو سری کشف ایدرلر کا وله حقک اکا فرمانی

ربوبیت جنابنده مقیم اولوب عبودتده　　انی اظهار ایدرلر کیم اوله توقیع ربانی
شوکیم وحدت سرابنده شهودك لذتن الدی　　دکشمز ملکت اکوانه عمرندن او برهانی
اولان کثرت نقابندن جمال وحدته ناظر　　کوریـز کوزلری آنك نه اشکالی نه الوانی
تجرده اولورانلر عقول ایرمز اکا شاها　　کرك ایسه سنی شاکاقو بو ظلمانی زندانی
بو مخلوقك کوزی آخر نیجه ادراك ایدر حقی　　جلالی پرتوی آنك یاقار چون وجه حدثانی
او درکاهلك نه فهم ایتسون عقول قاصره کنهن　　که عقلك حرق ایدر برن چون اول سبحات منانی
خدا قلب سلیم استر که علمنه اوله مصدر　　جمالنه اولوب مظهر نجه اکوان وازمانی
اکر وحدت شرابندن دیلرسك جانکی سیراب　　ابوقاسم یدندن ایچ شراب ذوق وجدانی
وکر وحدت جمالنه اولورسك جانله ناظر　　محمد مظهرنده باقسن اول وجه درخشانی
که اولدر مظهر کل وجه جمع ذات واسمایه　　جمالندن صالر پرتو جهانه نور یزدانی
حیات لم یزل بولان بوکون فیض محمددن　　نه حضر ایله انیس اولور نه استر آب حیوانی
جمیع کمل اشیکنده قودیلر جانله باشن　　جنابنده سلاطین رسل هم قودی پیشانی
اکر وحدت دیارینه اولورسك جانله عازم　　اثر قومه وجودکدن کیدر دلدن بو اوثانی
بو یوله عزم ایدن سالك نظر قلمایه هیچ غیره　　کله تا کشف حقانی طوته اول عهد وپیمانی
دیلرسك عالم علوی تروحله عروج ایله　　عناصر مرکزن ترك ایت قو بو ظلمانی ارکانی
عروج استر کوکل صحرای غیب وعالم انسه　　معارف اهلنه قوردی او صحراده بو ایوانی
خدانك علمی کنزندن چقاردی بویله بر جوهر　　دکلدر لؤلؤء بحری ویا لعل بدخشانی
بوکون شهلر قولاغینه کوپه اولمغه لایقدر　　دوکونه بیع ایدن آنی بولور بیعنده خسرانی
اکر کیم حك ایدرسك فص دلدن ماسوا نقشن　　نیجه بو زیبك فصوص انده اوره برق ایده لمعانی
بوری نفی وجود ایله کاولاسن حقله باقی　　ابد وصلت سراینده کوزلك کورمیه هجرانی
صلوة ایله سلام اول مظهر جمعیت ذاته　　که اولدر مظهر اول هم اولدر مقصد ثانی
دخی اصحاب وآلینه دخی احباب واتباعه　　که دین ومعرفت امری بولرله بولدی اتقانی
اولاردن بوبکر دربرج صدقك مهر رخشانی　　عدالت رکننك داخی عمر اولدی نکهبانی
رسولك صاحبی یاری دخی علم وحیا کانی　　صلوتکله مشرف قیل خدایا روح عثمانی
سلامکله مکرم قیل ابد آل عبا حقی　　ولایت مظهری دلدل سوار وشاه مردانی
حسن ایله حسین وفاطمه ارواحنی جمعا　　طیور فیضکله اهل بیت اولان هم جمله پاکانی

جمالکله دخی شاد ایت جمیع ارواح اقطابی
وصالك آینه قاندر الهی قلب خاصانی

وکان الفراغ من طبع هذا الکتاب * فی دار الطباعة العامره * الکائنة ببولاق القاهره *
لخمس بقین من ذی القعدة الحرام سنة ثنتین وخمسین ومائتین بعد الالف
من هجرته علیه الصلاة والسلام

